Henry [illegible] [illegible]
[illegible] this [illegible]
[illegible]

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

[illegible] 新 [illegible]

Novum Testamentum 遺

ΑΓΙΑΤΑ ΕΡΕ. ברית חדשה

Testament Nevez. 詔 [illegible]

Nye Testamente. [illegible]

[illegible] 書 العهد الجديد

Testament Newydd. [illegible]

НОВЫЙ ЗАВѢТЪ नया नियम [illegible]

Nowy Zakon. Conaant Noa. [illegible]

[illegible] The New Testament.

Il Nuovo Testamento. [illegible]

[illegible]. Testamentitâk Terssa.

An Tiomnadh Nuadh [illegible]

Tiomnadh Nuadh Ten Nowi Testament.

La [illegible] Naujas Istatimas. नवा करार.

O Novo Testamento [illegible] नियम Das Neue Testament

Het Nieuwe Testament. Le Nouveau Testament. [illegible]

El Nuevo Testamento [illegible] नियम: Uuden Testamentin

Wastne Testament Testamen Berrico [illegible] Nief Testament

Multae terricolis linguae Coelestibus una.

ΠΟΛΛΑΙ μεν θνητοις ΓΛΩΤΤΑΙ, μια δ' Αθανατοισιν.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM

AD

EXEMPLAR MILLIANUM,

CUM

EMENDATIONIBUS ET LECTIONIBUS GRIESBACHII,

PRÆCIPUIS VOCIBUS ELLIPTICIS,

THEMATIBUS OMNIUM VOCUM DIFFICILIORUM,

ATQUE LOCIS SCRIPTURÆ PARALLELIS.

Studio et Labore

GULIELMI GREENFIELD.

HANC EDITIONEM PRIMAM AMERICANAM,
Summâ curâ recensuit, atque mendis quàm plurimis expurgavit,
JOSEPHUS P. ENGLES, A.M.

PHILADELPHIÆ:
SUMPTIBUS HENRICI PERKINS.
BOSTONIÆ: PERKINS ET MARVIN.
1839.

PRINTED BY T. K. AND P. G. COLLINS.

STEREOTYPED BY L. JOHNSON......PHILADELPHIA.

PREFACE

TO THE AMERICAN EDITION.

Among the numerous editions of the Greek Testament which have been published of late years, both in Europe and America, none, it is believed, combines the advantages of variety of matter, and convenience of form, in an equal degree with the Polymicrian Testament, edited by the late William Greenfield, and published by Samuel Bagster of London. The text of this edition is that commonly called the Received Text, which was first published at Leyden, A. D. 1624, by Elzevir, and republished in folio at Oxford, by Mill, A. D. 1707. The centre column contains, (1.) The emendations and select various readings, found in Griesbach's Testament, published at Leipsic, in 1805; (2.) The present tenses of all the most difficult verbs; (3.) The words supplied which are necessary to complete the sense; and (4.) Numerous references to passages in the Septuagint, Apocrypha, and New Testament, in which the same Greek word is found.

In carrying this first American edition through the press, no pains have been spared by the editor, or the enterprising publisher, to ensure typographical accuracy. In the attainment of this object, much aid has been derived from the labours of a native Greek compositor, in the printing office. In point of neatness and correctness, it is believed

that this work will not suffer in comparison with any other Greek book published in the country. This is particularly the case with respect to the Epistles and Apocalypse. In this part of the work, the editor having learned to distrust the accuracy of the English copy, compared the text with a very accurate copy of Mill's Testament, published at Oxford in 1825; the various readings, with Griesbach's Testament, published in Cambridge, New England, in 1809; and corrected the Scripture references by examining every passage referred to in theOld and New Testament and the Apocrypha. The result of his labour has been the correction of *several hundred* errors which are found in the London edition of the Polymicrian Testament. Yet, after all, there may be errors found, for which indulgence must be solicited, in the words of the learned Dalzel: "*Sed quàm sit difficile, vel potiùs quàm sit impossibile, in hisce rebus minutis tractandis omni vitio caruisse, eruditissimi homines optimè norunt.*"

The work is now committed to the candour of the American public, with the humble hope that it may prove an acceptable offering to the theological student and the minister of the gospel, and a valuable help to the youth of our country, in the study of a language so highly favoured in being made the vehicle of divine inspiration.

J. P. E.

The various readings, which in Griesbach are denoted by arbitrary characters, are in this edition expressed by the letters of the alphabet.

a, denotes a reading adopted into the text, while the received reading is placed by Griesbach at the bottom of the page.

b, a reading entirely rejected as spurious.

c, a reading which should *probably* be omitted, although there is not sufficient evidence to justify its removal from the text.

d, a reading not found in some manuscripts, but for the omission of which the evidence is still less certain.

e, a reading omitted by some, but in Griesbach's opinion to be retained.

f, an addition made to the text in some copies, but according to Griesbach not genuine.

g, an addition not altogether destitute of speciousness, but yet not approved by Griesbach.

h, a reading equal if not preferable to that in the text.

i, a reading deserving of consideration and further examination, but inferior to the received.

k & *l*, readings adopted by Griesbach into the text, while he acknowledges that the received reading may be defended by arguments more or less specious, though in his judgment insufficient.

m, an addition made to the text by Griesbach, although he had some doubt of the propriety of the addition.

n, varieties of readings or punctuation, which Griesbach thinks unworthy of further notice.

ˡ a perpendicular line denotes how far the force of any of these letters extends.

The various readings which could not be inserted in the centre column will be found in the Appendix.

that
other
ticula
lypse.
to dis
the te
publis
Gries
Engla
by ex
Testa
has b
are fo
ment.
indul
Dalzel
possil
caruis
The
rican
accep
minist
of our
favour

The
by arbi
the lett

ABBREVIATIONS.

acc.	accusative case.
al.	others.
Alex. MS.	Alexandrine Manuscript of the Septuagint.
App.	Appendix.
Att.	Attic dialect.
ch. c.	chapter.
cf.	compare.
conj.	conjecture.
Heb.	Hebrew.
i. e.	that is.
i. q.	the same as.
lxx.	the Septuagint.
nom.	nominative case.
q. s.	which is understood.
s.	or, understood.
sc.	to wit.
v.	or.
v. ver.	verse.
voc.	vocative case.


TETRARCHIES of
PALESTINE.
Scale of Miles
CŒLE SYRIA
LIBANUS
LYSANIAS
SEA
MEDITERRANEAN
TYRE
UPPER
GALILEE
TETRARCH
OF PHILIP
Capernaum
Mt Hermon.
Waters of Merom
Mt Carmel
Sephoris
LOWER
Cana
Edrei
Jabesh Gilead
Gadara
Gamala
Bethsan or
Scythopolis
CESAREA
Jezreel
TETRARCH
OF HEROD ANTIPAS
Mt Ebal
SAMARIA
Pella
Gerasa
Sichem
Neapolis
Mahanaim
Apollonia
Shiloh
Archelais
Rabbath Ammon
or Philadelphia
Joppa
Bethel
Lydda or
Diospolis
Jericho
Heshbon
Aroer
Medeba
Eleutheropolis
Bethlehem
JUDEA
Lachish
Eglon
Debir
Hebron or Kirjatharba
Ziklag
Gaza
KINGDOM OF ARCHELAUS
Wilderness
of Judea
Rabbath Moab or
Areopolis
R. Besor
Gerar
Beersheba
IDUMEA
Charac Moab
Zoar or Bela
Arnon R.
Besor
Aroer
35
36
33
32
31

ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΤΘΑΙΟΝ 'ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α΄.

ΒΙΒΛΟΣ [1]γενέσεως
[2]Ἰησοῦ [3]Χριστοῦ, [4]υἱοῦ
[*]Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.
2 Ἀβραὰμ [6]ἐγέννησε
[7]τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαὰκ δὲ
ἐγέννησε [8]τὸν Ἰακώβ·
Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε
[9]τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς
ἀδελφοὺς αὐτοῦ·
3 Ἰούδας δὲ [6]ἐγέννησε
τὸν Φαρὲς ϗ τὸν Ζαρὰ
ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρὲς
δὲ ἐγέννησε [10]τὸν Ἐσ-
ρώμ· Ἐσρὼμ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ἀράμ·
4 Ἀρὰμ δὲ [6]ἐγέννησε
τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμι-
ναδὰβ δὲ ἐγέννησε
[11]τὸν Ναασσών· Να-
ασσὼν δὲ ἐγέννησε τὸν
Σαλμών·
5 Σαλμὼν δὲ [6]ἐγέννη-
σε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς
[12]Ῥαχάβ· Βοὸζ δὲ
ἐγέννησε τὸν Ὠβὴδ ἐκ
τῆς Ῥούθ· Ὠβὴδ δὲ
ἐγέννησε [11]τὸν Ἰεσ-
σαί·
6 Ἰεσσαὶ δὲ [6]ἐγέννησε
[15]τὸν Δαβὶδ τὸν βασι-
λέα· Δαβὶδ δὲ ὁ βασι-
λεὺς ἐγέννησε τὸν ‡Σο-
λομῶντα ἐκ τῆς [16]τοῦ
Οὐρίου·
7 Σολομὼν δὲ [6]ἐγέν-
νησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥο-
βοὰμ δὲ [6]ἐγέννησε τὸν
Ἀβιά· Ἀβιὰ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ἀσά·
8 Ἀσὰ δὲ [6]ἐγέννησε
τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσα-
φὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἰωράμ· Ἰωρὰμ δὲ εγέν-
νησε τὸν Ὀζίαν·
9 Ὀζίας δὲ [6]ἐγέννησε
τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ·
Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἐζεκίαν·
10 Ἐζεκίας δὲ [6]ἐγέν-
νησε τὸν Μανασσῆ·
Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἀμών· Ἀμὼν δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰωσί-
αν·
11 Ἰωσίας δὲ [6]ἐγέννη-
σε †τὸν Ἰεχονίαν καὶ
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,
[13]ἐπὶ τῆς [14]μετοικεσίας
Βαβυλῶνος.
12 Μετὰ δὲ τὴν μετοι-
κεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰε-
χονίας [6]ἐγέννησε τὸν
Σαλαθιήλ· Σαλαθιὴλ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ζορο-
βάβελ.
13 Ζοροβάβελ δὲ [6]ἐγέν-
νησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβι-
οὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἐλιακείμ· Ἐλιακεὶμ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ·

A. M. 4000.

1 Ge. 5. 1.
2 ver. 21.
Ac. 7. 45.
He. 4. 8.
3 Lu. 2. 26.
Jno. 1. 41.
4 ch. 9. 7.
* Δαυῒδ-k.
ch. 9. 27.
He. 4. 7.
5 Ga. 3. 16.
6 γεννάω.
7 Lu. 3. 34.
Ac. 7. 8.
8 Ro. 9. 10. 13
9 Lu. 3. 33, 34.
Ac. 7. 8.
He. 7. 14.
Re. 7. 5.
10 Lu. 3. 33.
11 Lu. 3. 32.
† τὸν Ἰωακεὶμ, s. τὸν Ἰωακείμ· Ἰωακεὶμ δὲ ἐγέννησε-f.
2 Ki. 23. 34.
2 Ch. 36. 4.
12 He. 11. 31.
13 s. τὰς ὄντας.
14 ver. 17.
Ac. 7. 43.
15 Ac. 13. 22.
‡ Σολομῶνα-a.
ch. 6. 29.
Lu. 11. 31.
Ac. 3. 11.
16 s. οὔσης τῆς χήρας.

14 'Αζὼρ δὲ [1]ἐγέννησε
τὸν Σαδώκ· Σαδὼκ δὲ
ἐγέννησε τὸν 'Αχείμ·
'Αχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν
'Ελιούδ·
15 'Ελιοὺδ δὲ [1]ἐγέννη-
σε τὸν 'Ελεάζαρ· 'Ελε-
άζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ματθάν· Ματθὰν δὲ
ἐγέννησε τὸν 'Ιακώβ·
16 'Ιακὼβ δὲ [1]ἐγέννη-
σε τὸν 'Ιωσὴφ τὸν ἄν-
δρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεν-
νήθη 'Ιησοῦς ὁ λεγόμε-
νος Χριστός.
17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ
ἀπὸ 'Αβραὰμ ἕως Δα-
βὶδ, γενεαὶ δεκατέσσα-
ρες· ϗ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως
τῆς μετοικεσίας Βαβυ-
λῶνος, γενεαὶ δεκατέσ-
σαρες· καὶ ἀπὸ τῆς
μετοικεσίας Βαβυλῶ-
νος ἕως τοῦ Χριστοῦ γε-
νεαὶ δεκατέσσαρες.
18 Τοῦ δὲ d 'Ιησοῦ l Χρι-
στοῦ ἡ *γέννησις οὕτως
[13]ἦν· Μνηστευθείσης
γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ
Μαρίας τῷ 'Ιωσὴφ,
πρὶν ἢ [16]συνελθεῖν αὐ-
τοὺς, [17]εὑρέθη ἐν γα-
στρὶ ἔχουσα [18]ἐκ Πνεύ-
ματος ἁγίου.
19 'Ιωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ
αὐτῆς, [20]δίκαιος [13]ὢν,
ϗ μὴ θέλων αὐτὴν
† [21]παραδειγματίσαι,
[22]ἐβουλήθη λάθρα ἀπο-
λῦσαι αὐτήν.
20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐν-
θυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγε-
λος Κυρίου κατ' ὄναρ
[24]ἐφάνη αὐτῷ, λέγων·
'Ιωσὴφ υἱὸς Δαβὶδ, μὴ
φοβηθῇς [2]παραλα-
βεῖν [3]Μαριὰμ τὴν γυ-
ναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐ-
τῇ [1]γεννηθὲν ἐκ Πνεύ-
ματός [13]ἐστιν ἁγίου.
21 [4]Τέξεται δὲ υἱὸν, ϗ
καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
'ΙΗΣΟΥΝ· αὐτὸς γὰρ
σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐ-
τῶν.
22 Τοῦτο δὲ ὅλον [6]γέ-
γονεν [7]ἵνα πληρωθῇ
τὸ [8]ῥηθὲν ὑπὸ d τοῦ l
Κυρίου διὰ τοῦ προφή-
του, λέγοντος·
23 'Ιδοὺ, ἡ παρθένος
ἐν γαστρὶ [10]ἕξει, καὶ
τέξεται υἱὸν, καὶ [19]κα-
λέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
'ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ· ὅ ἐ-
στι μεθερμηνευόμενον,
Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.
24 Διεγερθεὶς δὲ ὁ 'Ιω-
σὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποί-
ησεν ὡς [12]προσέταξεν
αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου,
καὶ [2]παρέλαβε τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ.
25 Καὶ οὐκ [14]ἐγίνωσκεν
αὐτὴν ἕως [15]οὗ [4]ἔτεκε
e τὸν υἱὸν e αὑτῆς τὸν
πρωτότοκον, l ϗ [19]ἐκά-
λεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
'ΙΗΣΟΥΝ.

Κεφ. β'.

ΤΟΥ δὲ 'Ιησοῦ [1]γεν-
νηθέντος ἐν Βηθλεὲμ
τῆς [23]'Ιουδαίας, ἐν ἡμέ-
ραις 'Ηρώδου τοῦ βασι-
λέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ
ἀνατολῶν [25]παρεγενόν-
το εἰς 'Ιεροσόλυμα,
2 Λέγοντες· Ποῦ [13]ἐστιν
ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν

A. M. 4000.

1 γεννάω.
2 παραλαμβάνω. ch. 2. 13, 14.
3 s. εἰς οἰκίαν.
4 τίκτω.
5 s. ἄνθρωποι.
6 γίνομαι.
7 ch. 2. 15. confer. Jno. 12. 38.
8 ῥέω.
9 Is. 7. 14.
10 ἔχω.
11 διεγείρω. Mar. 4. 38. Lu. 8. 24.
12 προστάττω.
* γένεσις-k. Lu. 1. 14.
13 εἰμί.
14 γινώσκω. Lu. 1. 34.
15 s. τοῦ χρόνου.
16 συνέρχομαι. Ac. 1. 21. 1 Co. 7. 5.
17 εὑρίσκω. Lu. 17. 8.
18 s. ἔμβρυον, s. γόνον.
19 καλέω. ver. 21.
20 Jno. 17. 25. Ro. 3. 26. 1 Jno. 1. 9.
† δειγματίσαι-s.
21 He. 6. 6.
22 βούλομαι. Ac. 12. 4. 28. 18.
23 Ac. 13. 6, 8.
24 φαίνω.
25 παραγίνομαι.

'Ιουδαίων; [1]εἴδομεν γὰρ
αὐτῦ τὸν ἀστέρα ἐν
τῇ ἀνατολῇ, καὶ [3]ἤλ-
θομεν [5]προςκυνῆσαι
αὐτῷ.
3 'Ακούσας δὲ 'Ηρώδης
ὁ βασιλεὺς [6]ἐταράχθη,
καὶ πᾶσα 'Ιεροσόλυμα
μετ' αὐτοῦ.
4 Καὶ [9]συναγαγὼν πάν-
τας τοὺς [11]ἀρχιερεῖς ϗ
[12]γραμματεῖς τοῦ λαοῦ,
[13]ἐπυνθάνετο παρ' αὐ-
τῶν ποῦ ὁ Χριςὸς γεν-
νᾶται.
5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· 'Εν
Βηθλεὲμ τῆς 'Ιουδαίας·
οὕτω γὰρ [16]γέγραπται
διὰ τοῦ προφήτου.
6 Καὶ σὺ [17]Βηθλεὲμ,
γῆ 'Ιούδα, §ὐδαμῶς ἐλα-
χίςη [19]εἶ ἐν τοῖς ἡγεμό-
σιν 'Ιούδα· ἐκ σῦ γὰρ
[21]ἐξελεύσεται ἡγούμε-
νος, ὅςις [22]ποιμανεῖ
τὸν λαόν μυ, τὸν 'Ισ-
ραήλ.
7 Τότε 'Ηρώδης, λάθρα
καλέσας τοὺς μάγους,
[25]ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν
τὸν χρόνον τοῦ φαινο-
μένου ἀστέρος.
8 Καὶ πέμψας αὐτοὺς
εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε· Πο-
ρευθέντες, [25]ἀκριβῶς
ἐξετάσατε περὶ τῦ παι-
δίυ· ἐπὰν δὲ [26]εὕρητε,
ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως
[27]κἀγὼ [3]ἐλθὼν προςκυ-
νήσω αὐτῷ.
9 Οἱ δὲ, ἀκούσαντες τῦ
βασιλέως, [28]ἐπορεύθη-
σαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστὴρ,
ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ,
[33]προῆγεν αὐτοὺς, ἕως
[3]ἐλθὼν [2]*ἔστη ἐπάνω
[4]οὗ [19]ἦν †τὸ παιδίον.
10 [1]'Ιδόντες δὲ τὸν ἀςέ-
ρα, [7]ἐχάρησαν χαρὰν
μεγάλην σφόδρα.
11 Καὶ [3]ἐλθόντες εἰς
τὴν οἰκίαν [26]‡εὗρον τὸ
παιδίον μετὰ Μαρίας
τῆς μητρὸς αὐτῦ· καὶ
[10]πεσόντες [5]προσεκύνη-
σαν αὐτῷ· ϗ [14]ἀνοίξαν-
τες τῦς θησαυρῦς αὐ-
τῶν [15]προςήνεγκαν αὐ-
τῷ δῶρα, χρυσὸν, καὶ
λίβανον, καὶ σμύρναν.
12 Καὶ [18]χρηματισθέν-
τες κατ' ὄναρ μὴ ἀνα-
κάμψαι πρὸς 'Ηρώδην,
δι' ἄλλης ὁδῦ [20]ἀνεχώ-
ρησαν εἰς τὴν χώραν
αὐτῶν.
13 [20]'Αναχωρησάντων
δὲ αὐτῶν, ἰδῦ, ἄγγελος
Κυρίου φαίνεται κατ'
ὄναρ τῷ 'Ιωσὴφ, λέ-
γων· [23]'Εγερθεὶς [24]πα-
ράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ
φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, ϗ
[19]ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω
σοι· μέλλει γὰρ 'Ηρώ-
δης ζητεῖν τὸ παιδίον,
[29]τοῦ ἀπολέσαι αὐτό.
14 'Ο δὲ [23]ἐγερθεὶς
[24]παρέλαβε τὸ παιδίον
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ
νυκτὸς, ϗ [20]ἀνεχώρη-
σεν εἰς Αἴγυπτον·
15 Καὶ [19]ἦν ἐκεῖ ἕως
τῆς τελευτῆς [30]'Ηρώ-
δυ· ἵνα πληρωθῇ τὸ
[31]ῥηθὲν ὑπὸ d τῦ l Κυρί-
ου διὰ τῦ προφήτυ, λέ-
γοντος· [32]'Εξ Αἰγύπτυ
[34]ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

A. M. 4001.

1 εἴδω.
2 ἵστημι.
* ἐστάθη-h.
3 ἔρχομαι.
4 s. τοῦ τό-
που.
† τοῦ παι-
δίου-n.
5 προσκυνέω
6 ταράσσω.
7 χαίρω.
‡ εἶδον-a.
9 συνάγω.
10 πίπτω.
11 c. 26. 3,47.
Mar. 14. 1.
12 ch. 7. 29.
13 πυνθάνο-
μαι.
14 ἀνοίγω.
15 προςφέρω.
16 γράφω.
17 Mi. 5. 2.
§ μή-n.
18 Lu. 2. 26.
Ac. 10. 22.
19 εἰμί.
20 ἀναχωρ-
έω.
21 ἐξέρχομαι
22 Lu. 17. 7.
Jno. 21. 6.
Re. 2. 27.
7. 17.
23 ἐγείρω.
24 παραλαμ-
βάνω.
25 ἀκριβόω.
Ac. 18. 25.
Ep. 5. 15.
1 Th. 5. 2.
26 εὑρίσκω.
27 καὶ ἐγὼ.
28 πορεύομαι
29 s. ἕνεκα
30 s. τῦ βίου.
ver. 19.
31 ῥέω.
32 Ho. 11. 1.
33 προάγω.
34 καλέω.

16 Τότε Ἡρώδης, [1]ἰδὼν
ὅτι [2]ἐνεπαίχθη ὑπὸ
τῶν μάγων [3]ἐθυμώθη
λίαν· καὶ ἀποστείλας
[4]ἀνεῖλε[5] πάντας τοὺς
παῖδας τὺς ἐν Βηθλεὲμ
ϗ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις
αὐτῆς, ἀπὸ διετῦς[7] καὶ
κατωτέρω, κατὰ τὸν
χρόνον ὃν [8]ἠκρίβωσε
παρὰ τῶν μάγων.
17 Τότε [11]ἐπληρώθη τὸ
[12]ῥηθὲν †ὑπὸ Ἱερεμίου
τῦ προφήτυ λέγοντος·
18 [15]Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ
[16]ἠκούσθη, c θρῆνος καὶ
κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς
πολὺς, Ῥαχὴλ κλαίυσα
τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ
οὐκ [18]ἤθελε [19]παρακλη-
θῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.[20]
19 Τελευτήσαντος [21]δὲ
τοῦ Ἡρώδυ, ἰδυ, ἄγγε-
λος Κυρίου κατ' ὄναρ
φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν
Αἰγύπτῳ,
20 Λέγων· [27]Ἐγερθεὶς
[28]παράλαβε τὸ παιδίον
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ,
καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσ-
ραήλ· [29]τεθνήκασι γὰρ
οἱ ζητοῦντες τὴν ψυ-
χὴν τοῦ παιδίου.
21 Ὁ δὲ [27]ἐγερθεὶς
[28]παρέλαβε τὸ παιδίον
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ,
καὶ [30]ἦλθεν εἰς γῆν
Ἰσραήλ.
22 Ἀκούσας δὲ ὅτι
Ἀρχέλαος βασιλεύει
dἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀν-
τὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ, [32]ἐφοβήθη ἐκεῖ
[33]ἀπελθεῖν· [35]χρημα-
τισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ
[6]ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέ-
ρη τῆς Γαλιλαίας.
23 Καὶ ἐλθὼν [8]κατώ-
κησεν εἰς πόλιν λεγο-
μένην *Ναζαρέτ· ὅπως
πληρωθῇ τὸ [12]ῥηθὲν
διὰ τῶν προφητῶν,
Ὅτι Ναζωραῖος [10]κλη-
θήσεται.

Κεφ. γ'.

ΕΝ d δὲ 1 ταῖς ἡμέ-
ραις ἐκείναις παραγί-
νεται Ἰωάννης ὁ Βαπ-
τιστὴς, [13]κηρύσσων ἐν
τῇ [14]ἐρήμῳ τῆς Ἰου-
δαίας,
2 Καὶ λέγων· Μετανο-
εῖτε· [17]ἤγγικε γὰρ ἡ
βασιλεῖα τῶν ὐρανῶν.
3 Οὗτος γάρ [20]ἐστιν ὁ
[12]ῥηθεὶς ‡ὑπὸ Ἡσαΐου
τῦ προφήτυ, λέγοντος·
[22]Φωνὴ ‡βοῶντος [23]ἐν
τῇ ἐρήμῳ, [24]Ἑτοιμά-
σατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,
εὐθείας ποιεῖτε τὰς
τρίβους αὐτοῦ.
4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης
[25]εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτῦ
ἀπὸ [26]τριχῶν καμήλου,
καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν ὀσφῦν αὐτοῦ·
ἡ δὲ τροφὴ αὐτῦ [20]ἦν
ἀκρίδες ϗ μέλι ἄγριον.
5 Τότε [31]ἐξεπορεύετο
πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυ-
μα, ϗ πᾶσα ἡ Ἰουδαία,
καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος
τοῦ Ἰορδάνου·
6 Καὶ [34]ἐβαπτίζοντο
ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐ-
τοῦ, ἐξομολογούμενοι
τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
7 [1]Ἰδὼν δὲ πολλοὺς

A. M. 4003.

1 εἴδω.
2 ἐμπαίζω.
3 θυμόω.
4 s. σπεκου-
λατῶρας.
5 ἀναιρέω.
6 ἀναχωρέω.
7 s. παιδός.
8 κατοικέω.
* Ναζαρὲθ, s.
Ναζαρά m.
9 ἀκριβόω.
10 καλέω.
11 πληρόω.
12 ῥέω.
† διά-ί
13 Lu. 4. 18.
14 s. χώρα.
Lu. 15. 4.
ch. 18. 12.
15 Je. 31. 15.
16 ἀκούω.
17 ἐγγίζω.
18 θέλω.
19 παρακα-
λέω.
20 εἰμί.
21 s. τῦ βίυ.
ver. 14.
‡ βοῶντος.
ἐν τῇ ἐρή-
μῳ ἑτοιμά-
σατε-n.
22 Is. 40. 3.
23 s. ἐστί.
24 Re. 16. 12.
25 ἔχω.
26 θρίξ.
27 ἐγείρω.
28 παραλαμ-
βάνω.
29 θνήσκω.
30 ἔρχομαι.
31 ἐκπορεύο-
μαι.
32 φοβέω.
33 ἀπέρχο-
μαι.
34 Mar. 7. 4.
1 Co. 10. 2.
35 ver. 12.

τῶν Φαρισαίων ϗ Σαδ-
δουκαίων [1] ἐρχομένους
ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτȢ,
εἶπεν αὐτοῖς· [2] Γεννή-
ματα ἐχιδνῶν, τίς [4] ὑπέ-
δειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ
τῆς μελλούσης ὀργῆς;
8 [5] Ποιήσατε οὖν [*] καρ-
ποὺς ἀξίους τῆς μετα-
νοίας.
9 Καὶ μὴ δόξητε λέγειν
ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα
ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ·
λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύ-
ναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν
λίθων τούτων [11] ἐγεῖ-
ραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.
10 Ἤδη δὲ d καὶ l ἡ ἀξί-
νη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν
δένδρων [14] κεῖται· πᾶν
οὖν δένδρον μὴ [6] ποιοῦν
καρπὸν καλὸν, ἐκκό-
πτεται, καὶ εἰς πῦρ
βάλλεται.
11 Ἐγὼ μὲν βαπτίζω
ὑμᾶς [15] ἐν ὕδατι εἰς με-
τάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μȢ
ἐρχόμενος ἰσχυρότερός
μου [10] ἐςὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ
ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα
βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς
βαπτίσει [16] ἐν Πνεύμα-
τι ἁγίῳ d καὶ πυρί l.
12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ
χειρὶ αὐτȢ, ϗ [22] διακα-
θαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐ-
τοῦ, καὶ [24] συνάξει τὸν
σῖτον d αὐτοῦ l εἰς τὴν
ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυ-
ρον κατακαύσει πυρὶ
ἀσβέστῳ.
13 Τότε παραγίνεται
ὁ Ἰησȣ̃ς ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδά-
νην πρὸς τὸν Ἰωάννην,
[3] τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ᾽
αὐτοῦ.
14 Ὁ δὲ Ἰωάννης [5] διε-
κώλυεν αὐτὸν, λέγων·
Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ
σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ
σὺ ἔρχῃ πρός με;
15 [7] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν·
[8] Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ
[9] πρέπον [10] ἐςὶν ἡμῖν
πληρῶσαι πᾶσαν δικαι-
οσύνην. Τότε [8] ἀφίησιν
αὐτόν.
16 Καὶ βαπτισθεὶς ὁ
Ἰησȣ̃ς, [12] ἀνέβη εὐθὺς
ἀπὸ τȣ̃ ὕδατος· ϗ ἰδοὺ,
[13] ἀνεῴχθησαν [14] αὐτῷ
οἱ ȣ̓ρανοὶ, καὶ εἶδε τὸ
Πνεῦμα τȣ̃ Θεοῦ κατα-
βαῖνον [17] ὡσεὶ περιστε-
ρὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ᾽
αὐτόν.
17 Καὶ ἰδοὺ, [18] φωνὴ ἐκ
τῶν ȣ̓ρανῶν, λέγȣσα·
Οὗτός ἐςιν ὁ υἱός μȣ ὁ
ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδό-
κησα.

Κεφ. δ'.

Τότε ὁ Ἰησȣ̃ς [19] ἀν-
ήχθη εἰς [20] τὴν ἔρημον
ὑπὸ τοῦ Πνεύματος,
[21] πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ
διαβόλου.
2 Καὶ νηστεύσας ἡμέ-
ρας τεσσαράκοντα καὶ
νύκτας τεσσαράκοντα,
ὕστερον [22] ἐπείνασε.
3 Καὶ [24] προσελθὼν αὐ-
τῷ ὁ πειράζων, εἶπεν·
Εἰ υἱὸς [10] εἶ τοῦ Θεοῦ,
[26] εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι ȣ̓͂τοι
[27] ἄρτοι [28] γένωνται.
4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶ-
πε· [29] Γέγραπται· [30] Οὐκ

A. D. 26.

1 Lu. 3. 7.
2 s. ἕνεκα.
3 ch. 12. 34. Lu. 3. 7.
4 ὑποδείκνυμι.
Lu. 3. 7.
5 διακωλύω.
6 ch. 7. 17. 19. Ja. 3. 12. Re. 22. 2.
* καρπὸν ἄξιον-α.
7 ἀποκρίνομαι.
8 ἀφίημι.
9 1 Co. 11. 13. Ep. 5. 3. 1 Ti. 2. 10. Tit. 2. 1.
10 εἰμί.
11 ἐγείρω.
12 ἀναβαίνω
13 ἀνοίγω. Mar. 1. 10. Ac. 7. 56.
14 κεῖμαι.
15 Lu. 3. 16. Ac. 1. 5.
16 Jno. 1. 32.
17 Lu. 3. 22.
18 Jno. 12. 28. Re. 6. 1.
19 ἀνάγω. Lu. 4. 1.
20 Ac. 7. 36. 1 Co. 10. 5.
21 πειράζω.
22 πεινάω.
23 Att. fut. pro διακαθαρίσει.
24 προσέρχομαι.
25 συνάγω.
26 ch. 20. 21. 2 Co. 4. 6.
27 ch. 12. 4.
28 γίνομαι.
29 γράφω.
30 De. 8. 3.

ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ [1]ζήσεται
*ἄνθρωπος, ἀλλ' †ἐπὶ
παντὶ •ῥήματι ἐκπορευ-
ομένῳ διὰ στόματος
Θεοῦ.
5 Τότε παραλαμβάνει
αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς
τὴν •ἁγίαν πόλιν, καὶ
‡ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ
πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ·
6 Καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ
υἱὸς [14]εἶ τῦ Θεῦ, βάλε
σεαυτὸν κάτω· [12]γέ-
γραπται γάρ· [13]Ὅτι
τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ
ἐντελεῖται περὶ σῦ, καὶ
ἐπὶ χειρῶν [17]ἀροῦσί
σε, μήποτε προσκόψῃς
πρὸς λίθον τὸν πόδα
σου.
7 [19]Ἔφη αὐτῷ ††ὁ Ἰη-
σοῦς· Πάλιν [12]γέγρα-
πται· [20]Οὐκ ἐκπειρά-
σεις Κύριον τὸν Θεόν
σου.
8 Πάλιν παραλαμβά-
νει αὐτὸν ὁ διάβολος
εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν,
καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πά-
σας τὰς βασιλείας τοῦ
[23]κόσμου καὶ τὴν δόξαν
αὐτῶν.
9 Καὶ λέγει αὐτῷ·
Ταῦτα πάντα σοι [26]δώ-
σω, ἐὰν [27]πεσὼν προς-
κυνήσῃς μοι.
10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Ὕπαγε ‡‡ Σα-
τανᾶ· [12]γέγραπται γάρ·
[29] Κύριον τὸν Θεόν
σου προσκυνήσεις, καὶ
αὐτῷ μόνῳ λατρεύ-
σεις.
11 Τότε ἀφίησιν αὐτὸν
ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ,

A. D. 27.

1 ζάω.
* ὁ ἄνθρωπος-i.
† ἐν-h.
2 προσέρχομαι.
3 διακονέω.
4 s. τροφὴν.
5 ch. 18. 16. Lu. 1. 65.
6 παραδίδωμι.
7 s. εἰς φυλακὴν. Ac. 8. 3.
8 ἀναχωρέω
9 ch. 24. 25.
‡ ἔστησεν-i.
10 ἔρχομαι.
11 κατοικέω.
12 γράφω.
§ Καφαρναοὺμ-h.
13 Ps. 91. 11.
14 εἰμί.
15 πληρόω.
16 ῥέω.
17 αἴρω.
18 Is. 9. 1, 2.
‖ θαλάσσης πέραν-n.
19 φήμι.
†† ὁ Ἰησοῦς πάλιν-n.
20 De. 6. 16.
21 s. παρὰ τὴν, seu κατὰ.
22 ἀνατέλλω
23 ch. 26. 13. Lu. 4. 5.
24 ἄρχομαι.
25 ἐγγίζω.
26 δίδωμι.
27 πίπτω.
‡‡ ὀπίσω μου-m.
28 Mar. 1. 15.
29 De. 6. 13.
30 s. ἀκολουθεῖτε.

ἄγγελοι [2]προσῆλθον, ϗ
[3]διηκόνουν[4] αὐτῷ.
12 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς‖ ὅτι Ἰωάννης [6]πα-
ρεδόθη,[7] [8]ἀνεχώρησεν
εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
13 Καὶ καταλιπὼν τὴν
Ναζαρὲτ, [10]ἐλθὼν
[11]κατῴκησεν εἰς § Κα-
περναοὺμ τὴν παραθα-
λασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζα-
βουλὼν ϗ Νεφθαλείμ·
14 Ἵνα [15]πληρωθῇ τὸ
[16]ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τῦ
προφήτου, λέγοντος·
15 [18]Γῆ Ζαβουλὼν ϗ
γῆ Νεφθαλεὶμ, [21]ὁδὸν
‖θαλάσσης, πέραν τοῦ
Ἰορδάνου, Γαλιλαία
τῶν ἐθνῶν.
16 Ὁ λαὸς, ὁ καθήμε-
νος ἐν σκότει, εἶδε φῶς
μέγα, καὶ τοῖς καθημέ-
νοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ
θανάτου, φῶς [22]ἀνέτει-
λεν αὐτοῖς.
17 Ἀπὸ τότε [24]ἤρξατο
ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν,
καὶ λέγειν· Μετανοεῖ-
τε· [25]ἤγγικε γὰρ ἡ
βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν.
18 Περιπατῶν δὲ ὁ
ὁ Ἰησοῦς‖ παρὰ τὴν θά-
λασσαν τῆς Γαλιλαίας
εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σί-
μωνα τὸν λεγόμενον
Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
βάλλοντας [28]ἀμφίβλη-
στρον εἰς τὴν θάλασ-
σαν· ([14]ἦσαν γὰρ ἁλι-
εῖς.)
19 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Δεῦτε [30]ὀπίσω μου, ϗ

ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀν-
θρώπων.
20 Οἱ δὲ, εὐθέως [1]ἀφέν-
τες τὰ δίκτυα, [2]ἠκολού-
θησαν αὐτῷ.
21 Καὶ [3]προβὰς ἐκεῖ-
θεν, εἶδεν ἄλλους δύο
ἀδελφὲς, Ἰάκωβον τὸν[5]
τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰω-
άννην τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ
Ζεβεδαίου τοῦ πα-
τρὸς αὐτῶν, καταρτί-
ζοντας τὰ δίκτυα αὐ-
τῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐ-
τούς.
22 Οἱ δὲ, εὐθέως [1]ἀφέν-
τες τὸ πλοῖον καὶ τὸν
πατέρα αὐτῶν, [2]ἠκολϐ-
θησαν αὐτῷ.
23 Καὶ [10]περιῆγεν ὅλην
τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰη-
σοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς
συναγωγαῖς αὐτῶν, ꝁ
κηρύσσων τὸ εὐαγγέ-
λιον τῆς βασιλείας,[11]
καὶ θεραπεύων πᾶ-
σαν νόσον, καὶ πᾶ-
σαν μαλακίαν ἐν τῷ
λαῷ.
24 Καὶ [17]ἀπῆλθεν ἡ
ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην
τὴν Συρίαν· καὶ
[19]προσήνεγκαν αὐτῷ
πάντας τοὺς κακῶς
† ἔχοντας, ποικίλαις
νόσοις καὶ βασάνοις
συνεχομένους, καὶ δαι-
μονιζομένους, καὶ σε-
ληνιαζομένους, καὶ πα-
ραλυτικοὺς· καὶ [21]ἐθε-
ράπευσεν αὐτούς.
25 Καὶ [2]ἠκολούθησαν
αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
καὶ Δεκαπόλεως καὶ
Ἱεροσολύμων καὶ Ἰου-
δαίας, καὶ πέραν τοῦ
Ἰορδάνου.

Κεφ. ε΄.

[4]ΙΔΩΝ δὲ τοὺς ὄχ-
λους, [6]ἀνέβη εἰς τὸ
ὄρος· καὶ καθίσαντος
αὐτοῦ, [7]προσῆλθον αὐ-
τῷ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ·
2 Καὶ [8]ἀνοίξας τὸ στό-
μα αὐτοῦ, [9]ἐδίδασκεν
αὐτοὺς, λέγων·
3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ
τῷ πνεύματι, ὅτι αὐ-
τῶν ἐστιν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν.
4 *Μακάριοι οἱ πεν-
θοῦντες, ὅτι αὐτοὶ [12]πα-
ρακληθήσονται.
5 Μακάριοι οἱ [13]πρᾳ-
εῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονο-
μήσουσι τὴν γῆν.
6 Μακάριοι οἱ [14]πει-
νῶντες καὶ [15]διψῶν-
τες τὴν δικαιοσύνην,
ὅτι αὐτοὶ [16]χορτασθή-
σονται.
7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμο-
νες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθή-
σονται.
8 Μακάριοι οἱ καθα-
ροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐ-
τοὶ τὸν Θεὸν [19]ὄψον-
ται.
9 Μακάριοι οἱ εἰρηνο-
ποιοὶ, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ
Θεοῦ [20]κληθήσονται.
10 Μακάριοι οἱ [22]δε-
διωγμένοι ἕνεκεν δι-
καιοσύνης, ὅτι αὐτῶν
ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν.

A. D. 27.

1 ἀφίημι.
2 ἀκολυθέω.
3 προβαίνω.
4 εἴδω.
5 s. υἱὸν.
6 ἀναβαίνω.
7 προςέρχομαι.
8 ἀνοίγω. ch. 13. 35. Ac. 18. 14. 2 Co. 6. 11.
9 διδάσκω.
10 περιάγω.
11 i. e. τϐ οὐρανϐ v. τῶν οὐρανῶν, ch. 3. 2. 5. 10. v. τοῦ Θεϐ, ch. 6. 33. v. τϐ Χριστοῦ. ch. 20. 21.
*4 et 5 transponuntur-n.
12 παρακαλέω. 2 Co. 1. 4, 6. Lu. 16. 25.
13 ch. 21. 5. 1 Pe. 3. 4.
14 Lu. 6. 21. Jno. 6. 35.
15 Jno. 4. 14. 6. 35. 7. 37. Re. 7. 16. 21. 6.
16 ch. 14. 20.
17 ἀπέρχομαι.
18 ὄπτομαι.
19 προςφέρω. † ἔχοντας ποικίλαις νόσοις-n.
20 καλέω.
21 θεραπεύω.
22 διώκω.

11 Μακάριοί [1]ἐςε ὅταν
[2]ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ
διώξωσι, καὶ εἴπωσι
πᾶν πονηρὸν ερῆμα1
καθ' ὑμῶν, cψευδόμε-
νοι,1 ἕνεκεν ἐμοῦ.
12 Χαίρετε καὶ [5]ἀ-
γαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισ-
θὸς ὑμῶν πολὺς ἐν
τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω
γὰρ [6]ἐδίωξαν τοὺς
προφήτας τοὺς πρὸ ὑ-
μῶν.
13 Ὑμεῖς [1]ἐςε τὸ ἅλας
τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας
[9]μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁ-
λισθήσεται; εἰς οὐδὲν
ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ [10]βλη-
θῆναι ἔξω, καὶ κατα-
πατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀν-
θρώπων.
14 Ὑμεῖς [1]ἐςε τὸ φῶς
τοῦ κόσμου. Οὐ δύνα-
ται πόλις [11]κρυβῆναι
ἐπάνω ὄρους κειμένη·
15 Οὐδὲ [2]καίουσι λύχ-
νον, καὶ [13]τιθέασιν αὐ-
τὸν ὑπὸ τὸν [15]μόδιον,
ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,
καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς
ἐν τῇ οἰκίᾳ.
16 Οὕτω λαμψάτω τὸ
φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, ὅπως
[18]ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ
ἔργα, ϗ [19]δοξάσωσι τὸν
πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.
17 Μὴ νομίσητε ὅτι
[23]ἦλθον καταλῦσαι τὸν
νόμον, ἢ τοὺς προφή-
τας· οὐκ [23]ἦλθον κα-
ταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶ-
σαι.
18 [24]Ἀμὴν γὰρ λέγω
ὑμῖν, ἕως ἂν [3]παρέλθῃ
ὁ οὐρανὸς, καὶ ἡ γῆ, ἰῶ-
τα ἓν, ἢ μία κεραία οὐ
μὴ [3]παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ
νόμου, ἕως ἂν πάντα
[4]γένηται.
19 Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ
μίαν τῶν ἐντολῶν τού-
των τῶν ἐλαχίστων, ϗ
[7]διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀν-
θρώπους, ἐλάχιστος
[8]κληθήσεται ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·
ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ
[7]*διδάξῃ, οὗτος μέγας
[8]κληθήσεται ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρα-
νῶν.
20 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ
δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖ-
ον τῶν γραμματέων
καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ
[12]εἰσέλθητε εἰς τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν.
21 [14]Ἠκούσατε ὅτι
[16]ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις·
Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν
φονεύσῃ, [17]ἔνοχος [1]ἔ-
σται τῇ κρίσει.
22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν,
ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ cεἰκῆl
[17]ἔνοχος [1]ἔσται τῇ κρί-
σει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακὰ,
ἔνοχος [1]ἔςαι τῷ [20]συν-
εδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ,
[21]Μωρὲ, ἔνοχος [1]ἔσται
εἰς τὴν [22]γέενναν τοῦ
πυρός.
23 Ἐὰν οὖν [25]προσφέ-
ρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον, [26]κά-

A. D. 27.

1 εἰμί.
2 s. ἄνθρωποι.
3 παρέρχομαι.
4 γίνομαι.
5 Lu. 1. 47. Jno. 1. 35. 1 Pe. 4. 13.
6 διώκω.
7 διδάσκω.
*διδάξῃ οὗτω μέγας-n.
8 καλέω.
9 μωραίνω. confer. Mar. 9. 50. 1 Co. 1. 20.
10 βάλλω.
11 κρύπτω.
12 εἰσέρχομαι.
13 τίθημι.
14 ἀκούω.
15 Mar. 4. 21. Lu. 11. 33.
16 ῥέω.
17 ch. 26. 66. Mar. 3. 29. 1Co. 11. 27. He. 2. 15. Ja. 2. 10.
18 εἴδω.
19 δοξάζω.
20 confer. Ac. 5. 21. Lu. 22. 66.
21 ch. 7. 26. 23. 17,19. 1 Co. 4. 10. 2 Ti. 2. 23.
22 ch. 10. 28. 18. 9. Mar. 9. 43.
23 ἔρχομαι.
24 confer. ch. 16. 28. Lu. 9. 27.
25 ch. 8. 4. 23. 18.
26 καὶ ἐκεῖ.

κεῖ [1]μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τὶ κατὰ σοῦ,

24 [3]Ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον [4]διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε [5]ἐλθὼν πρόςφερε τὸ δῶρόν σου.

25 [8]Ἴσθι εὐνοῶν τῷ [9]ἀντιδίκῳ σου ταχὺ, ἕως ὅτου [8]εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μήποτέ σε [10]παραδῷ ὁ [9]ἀντίδικος τῷ κριτῇ, ꝁ ὁ κριτής σε [10]παραδῷ τῷ [12]ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν [13]βληθήσῃ.

26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ [14]ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν [15]ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

27 [16]Ἠκούσατε ὅτι [17]ἐῤῥέθη ⁅τοῖς ἀρχαίοις⁆· Οὐ μοιχεύσεις.

28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ [19]βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι §αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς [22]σκανδαλίζει σε, [23]ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· [28]συμφέρει γάρ σοι ἵνα [25]ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου [13]βληθῇ εἰς γέενναν.

30 Καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ [22]σκανδαλίζει σε, [2]ἔκκοψον αὐτὴν, καὶ [13]βάλε ἀπὸ σοῦ· [28]συμφέρει γάρ σοι ἵνα [25]ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου *[13]βληθῇ εἰς γέενναν.⁆

31 [17]Ἐῤῥέθη δὲ ὅτι ὃς ἂν [11]ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, [6]δότω αὐτῇ [7]ἀποστάσιον.

32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι †ὃς ἂν [11]ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι· ⁅καὶ ὃς ἐὰν [11]ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται⁆.

33 Πάλιν [16]ἠκούσατε ὅτι [17]ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιορκήσεις, [15]ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τὲς ὅρκες σου.

34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ [18]ὀμόσαι ‡ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τȣ̃ Θεοῦ·

35 Μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν [8]ἐςι τῶν [20]ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι [21]πόλις ἐςι τοῦ μεγάλȣ βασιλέως·

36 Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ [24]δύνασαι μίαν [26]τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι.

37 [8]Ἔστω δὲ ὁ [27]λόγος ὑμῶν, ναὶ, ναί· οὒ, οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ [29]τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

A. D. 27.

1 μιμνήσκω.
2 ἐκκόπτω.
3 ἀφίημι.
4 διαλλάσσω
* ἀπέλθῃ n.
5 ἔρχομαι.
6 δίδωμι.
7 confer. ch. 19. 7. Mar. 10. 4.
8 εἰμί.
† πᾶς ὁ ἀπολύων-i.
9 Lu. 18. 3. 1 Pe. 5. 1.
10 παραδίδωμι.
11 ἀπολύω.
12 ch. 26. 58. confer. Lu. 12. 58.
13 βάλλω.
14 ἐξέρχομαι
15 ἀποδίδωμι ch. 18. 25, 28.
16 ἀκούω.
17 ῥέω.
18 ὀμνύω.
‡ ὅλως, μήτε-n.
19 Jno. 13. 22. Ac. 3. 4.
20 ποὺς.
§ αὐτὴν-h. Lu. 22. 15. Ro. 7. 7.
21 Ps. 48. 2. Mal. 1. 14.
22 ch. 18. 6, 8.
23 ἐξαιρέω.
24 δύναμαι.
25 ἀπολλύω.
26 θρὶξ.
27 1 Co. 2. 1. Ep. 5. 6.
28 Ac. 19. 19. 1 Co. 10. 23.
29 ch. 6. 13. Ep. 6. 16. 2 Th. 3. 3. 1 Jno. 2. 13.

38 [1]'Ηκύσατε ὅτι [2]ἐῤῥέθη· 'Οφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ [3]ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.

39 'Εγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ [4]ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε [5]ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, [6]στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην·

40 Καὶ τῷ θέλοντί σοι [7]κριθῆναι, ϗ τὸν χιτῶνά σȣ [9]λαβεῖν, [10]ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·

41 Καὶ ὅϛις σε [11]ἀγγαρεύσει μίλιον ἓν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο.

42 Τῷ αἰτοῦντί σε [13]δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

43 [1]'Ηκούσατε ὅτι [2]ἐῤῥέθη· 'Αγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.

44 'Εγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· 'Αγαπᾶτε τοὺς ἐχθρȣ̀ς ὑμῶν, c εὐλογεῖτε τοὺς [16]καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε †† τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, | καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ d τῶν [18]ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ | διωκόντων ὑμᾶς·

45 "Οπως [20]γένησθε §§ υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.

46 'Εὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι;

47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς * ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ † τελῶναι ‡ οὕτω ποιοῦσιν;

48 [8]"Εσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥςπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν § ὁ εν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός [8]ἐστι.

Κεφ. ϛ'.

ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ [12]τὴν ‖ ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ [14]θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 "Οταν ȣ̓̃ν ποιῇς [16]ἐλεημοσύνην, μὴ [17]σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥςπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως [19]δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

3 Σοῦ δὲ ποιȣ̃ντος ἐλεημοσύνην, μὴ [21]γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου·

4 "Οπως [8]ᾖ σȣ ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· ϗ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ,

A. D. 27.

- 1 ἀκούω.
- 2 ῥέω. Ex. 21. 24.
- 3 ὀδοὺς.
- 4 ἀνθίστημι.
- 5 ch. 26. 67. confer. Jno. 18. 22. 19. 3.
- * φίλους-i.
- 6 στρέφω.
- † ἐθνικοὶ-l.
- 7 κρίνω.
- ‡ τὸ αὐτὸ-n.
- 8 εἰμί.
- 9 λαμβάνω.
- 10 ἀφίημι.
- § ὁ ȣ̓ράνιος-h.
- 11 ch. 27. 32. Mar. 15. 21.
- 12 s. τὸν νȣ̃ν
- ‖ δικαιοσύνην-a.
- 13 δίδωμι.
- 14 θεάομαι, Jno. 1. 14. 1 Jno. 1. 1. confer. 1 Co. 4. 9.
- 15 confer. ch. 5. 7. Lu. 11. 41. Ac. 3. 2, 3. 10. 2—4. 24. 17.
- 16 καταράομαι.
- 17 confer. 1 Co. 14. 8. 15. 52.
- †† τοῖς μισȣ̃σιν-a.
- 18 Lu. 6. 18. 1 Pe. 3. 16.
- 19 δοξάζω.
- 20 γίνομαι.
- §§ ὅμοιοι-n.
- 21 γινώσκω.

ᵃαὐτὸς¹ ¹ἀποδώσει σοι
ᶜἐν τῷ φανερῷ.¹
5 Καὶ ὅταν *προσεύ-
χῃ, οὐκ ⁴ἔσῃ ὥσπερ οἱ
ὑποκριταί· ὅτι ‡ φιλοῦ-
σιν ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς ϗ ἐν ταῖς γωνίαις
τῶν πλατειῶν ⁷ἑστῶτες
προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν
⁸φανῶσι τοῖς ἀνθρώ-
ποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι ἀπέχουσι τὸν μι-
σθὸν αὐτῶν.
6 Σὺ δὲ ὅταν προσεύ-
χῃ, ¹¹εἴσελθε εἰς τὸ τα-
μιεῖόν σου, ϗ κλείσας τὴν
θύραν σου, πρόσευξαι τῷ
πατρί σου, §τῷ ¹²ἐν τῷ
κρυπτῷ· ϗ ὁ πατήρ σου,
ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπ-
τῷ, ¹ἀποδώσει σοι ᶜἐν
τῷ φανερῷ.¹
7 Προσευχόμενοι δὲ
μὴ βαττολογήσητε, ὥς-
περ οἱ ¹⁴ἐθνικοί· δοκοῦ-
σι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυ-
λογίᾳ αὐτῶν εἰσακου-
σθήσονται.
8 Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε
αὐτοῖς· ¹⁷οἶδε γὰρ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν
ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς
¹⁸αἰτῆσαι αὐτόν.
9 Οὕτως οὖν προσεύ-
χεσθε ὑμεῖς· ΠΑΤΕΡ
ἡμῶν ὁ ²⁰ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς· ²¹ἁγιασθήτω τὸ
ὄνομά σου.
10 ²⁴Ἐλθέτω ἡ βασι-
λεία σου· ²⁵γενηθήτω
τὸ θέλημά σου, ὡς ¹ ἐν
οὐρανῷ ²⁶ϗ ἐπὶ τῆς γῆς.
11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν
²⁷ἐπιούσιον ²⁸δὸς ἡμῖν
σήμερον.
12 Καὶ ²ἄφες ἡμῖν τὰ
³ὀφειλήματα ἡμῶν,
ὡς ϗ ἡμεῖς ²†ἀφίεμεν
τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.
13 Καὶ μὴ ⁵εἰσενέγκῃς
ἡμᾶς εἰς ⁶πειρασμόν,
ἀλλὰ ⁹ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ
¹⁰τοῦ πονηροῦ· ‡ᵇὅτι
σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία,
καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ
δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας.
Ἀμήν.¹
14 Ἐὰν γὰρ ²ἀφῆτε
τοῖς ἀνθρώποις τὰ
¹³παραπτώματα αὐ-
τῶν, ²ἀφήσει ϗ ὑμῖν ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος.
15 Ἐὰν δὲ μὴ ²ἀφῆτε
τοῖς ἀνθρώποις ᶜτὰ πα-
ραπτώματα αὐτῶν¹, οὐ-
δὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ²ἀφή-
σει τὰ παραπτώματα
ὑμῶν.
16 Ὅταν δὲ νηστεύητε,
μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ
ὑποκριταὶ, ¹⁵σκυθρω-
ποί· ¹⁶ἀφανίζουσι γὰρ
τὰ πρόσωπα αὐτῶν,
ὅπως ⁸φανῶσι τοῖς ἀν-
θρώποις νηστεύοντες·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
¹⁹ἀπέχουσι τὸν μισθὸν
αὐτῶν.
17 Σὺ δὲ νηστεύων
²²ἄλειψαί σου τὴν κε-
φαλὴν, ϗ τὸ πρόσωπόν
σου ²³νίψαι.
18 Ὅπως μὴ ⁸φανῇς
τοῖς ἀνθρώποις νηστεύ-
ων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου
τῷ ²⁹ἐν τῷ ‖ κρυπτῷ·
καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέ-
πων ἐν τῷ ‖ κρυπτῷ,
¹ἀποδώσει σοι ᵇἐν τῷ
φανερῷ.¹

A. D. 27.

1 ἀποδίδωμι.
2 ἀφίημι.
3 Lu. 11. 4.
* προσεύχεσθε, οὐκ ἔσεσθε-n.
† ἀφήκαμεν-n.
4 εἰμί.
5 εἰςφέρω.
6 ch. 26. 41. Lu. 4. 13.
7 ἵστημι.
8 φαίνω.
‡ Vide App.
9 ῥύω.
10 ch. 5. 37. Lu. 11. 4. Ep. 6. 16. 2 Th. 3. 3.
11 εἰςέρχομαι.
§ ἐν τῷ κρυπτῷ-i.
12 s. ὄντι.
13 ch. 18. 35. Ro. 4. 25. 2 Co. 5. 19.
14 ch. 18. 17.
15 Lu. 24. 17.
16 ver. 19,20. Ac. 13. 41.
17 εἴδω.
18 αἰτέω.
19 Lu. 6. 24. Phi. 4. 18.
20 s. ὧν.
21 Jno. 17. 17. 1 Co. 7. 14. He. 10. 29.
22 ἀλείφω.
23 νίπτω.
24 ἔρχομαι.
25 γίνομαι.
26 s. οὕτω. Lu. 6. 31.
27 Lu. 11. 3.
28 δίδωμι.
29 s. ὄντι.
‖ κρυφαίῳ-h.

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑ-
μῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς
γῆς, ὅπου σὴς ϗ [1]βρῶ-
σις [2]ἀφανίζει, καὶ ὅπου
κλέπται διορύσσουσι ϗ
κλέπτουσι·
20 Θησαυρίζετε δὲ ὑ-
μῖν θησαυροὺς ἐν οὐρα-
νῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔ-
τε βρῶσις ἀφανίζει,
καὶ [4]ὅποι κλέπται οὐ
διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπ-
τουσιν.
21 Ὅπου γάρ [5]ἐστιν ὁ
θησαυρὸς [*]ὑμῶν, ἐκεῖ
[5]ἔσται καὶ ἡ καρδία
[*]ὑμῶν.
22 Ὁ λύχνος τοῦ σώ-
ματός [5]ἐστιν ὁ ὀφθαλ-
μός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλ-
μός σου [8]ἁπλοῦς [5]ῇ, ὅλον
τὸ σῶμά σου φωτεινὸν
[5]ἔσται·
23 Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός
σου πονηρὸς [5]ῇ, ὅλον
τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν
[5]ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς
τὸ [12]ἐν σοὶ σκότος [5]ἐ-
στὶ, τὸ σκότος πόσον;
24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ
κυρίοις [13]δουλεύειν· ἢ
γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, ϗ
τὸν ἕτερον ἀγαπήσει·
ἢ ἑνὸς [14]ἀνθέξεται, καὶ
τοῦ ἑτέρου καταφρονή-
σει· οὐ δύνασθε Θεῷ
δουλεύειν καὶ †μαμμω-
νᾷ.
25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑ-
μῖν, Μὴ [15]μεριμνᾶτε τῇ
ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε
καὶ τί [16]πίητε· | μηδὲ
τῷ σώματι ὑμῶν, τί
ἐνδύσησθε. Οὐχὶ ἡ ψυ-
χὴ πλεῖόν [5]ἐστι τῆς
τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα
τοῦ ἐνδύματος;
26 Ἐμβλέψατε εἰς τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ
θερίζουσιν, οὐδὲ συνά-
γουσιν εἰς ἀποθήκας, ϗ
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐρά-
νιος τρέφει αὐτά· οὐχ
ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρε-
τε αὐτῶν;
27 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν με-
ριμνῶν δύναται [6]προσ-
θεῖναι ἐπὶ τὴν [7]ἡλικίαν
αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
28 Καὶ περὶ ἐνδύματος
τί μεριμνᾶτε; [9]καταμά-
θετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ
πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ,
οὐδὲ νήθει·
29 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι
οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ
τῇ δόξῃ αὐτοῦ [10]πε-
ριεβάλετο ὡς ἓν τού-
των.
30 Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ
ἀγροῦ, [11]σήμερον [5]ὄντα
καὶ αὔριον εἰς κλίβα-
νον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς
οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ
πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς,
ὀλιγόπιστοι;
31 Μὴ οὖν μεριμνήσητε,
λέγοντες· Τί φάγωμεν,
ἢ τί [16]πίωμεν, ἢ τί πε-
ριβαλώμεθα;
32 Πάντα γὰρ ταῦτα
τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· [17]οἶ-
δε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
οὐράνιος ὅτι χρῄζετε
τούτων ἁπάντων.
33 Ζητεῖτε δὲ ⸀πρῶ-
τον⸀ τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ, καὶ τὴν δικαιο-
σύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦ-

A. D. 27.

1 Jno. 4. 32. Ro. 14. 17. 1 Co. 8. 4. 2 Co. 9. 10. He. 12. 16. Ja. 5. 2, 3.
2 ver. 16.
3 ἐμβλέπω.
4 confer. Lu. 12. 33.
* σου-ι.
5 εἰμί.
6 προστίθημι
7 Lu. 2. 52. Ep. 4. 13. He. 11. 11.
8 Lu. 11. 34. Ro. 12. 8. 2 Co. 1. 12. Ep. 6. 5. Ja. 1. 5.
9 καταμανθάνω.
10 περιβάλλω.
11 Ps. 90. 5, 6. Ja. 1. 10, 11. 1 Pe. 1. 24.
12 s. ὄν.
13 s. cum Euthym. ἐναντία ἐπιτάττουσι.
14 ἀντέχομαι Lu. 16. 13. 1 Th. 5. 14. Tit. 1. 9.
† μαμωνᾶ-α. Lu. 16. 9, 11. 1 Ti. 6. 9, 10.
15 ver. 27, 28. ch. 13. 22. Mar. 4. 19. Lu. 8. 14. 12. 11. 1 Co. 7. 32. 2 Co. 11. 28. Phi. 2. 20. 1 Pe. 5. 7.
16 πίνω.
17 εἴδω.

τα πάντα [2]προστεθήσε-
ται ὑμῖν.
34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε
εἰς τὴν αὔριον·[3] ἡ γὰρ
αὔριον [4]μεριμνήσει *τὰ
ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡ-
μέρᾳ ἡ κακία [5]αὐτῆς.

Κεφ. ζ'.

ΜΗ [7]κρίνετε, ἵνα μὴ
[7]κριθῆτε.
2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι
κρίνετε, [7]κριθήσεσ-
θε· ϗ ἐν ᾧ μέτρῳ με
τρεῖτε, †ἀντιμετρηθή-
σεται ὑμῖν.
3 Τί δὲ βλέπεις τὸ
[11]κάρφος τὸ [12]ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ
σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ
ὀφθαλμῷ [11]δοκὸν οὐ
κατανοεῖς;
4 Ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ
ἀδελφῷ σου· [14]Ἄφες
[15]ἐκβάλω τὸ κάρφος
ἀπὸ τȣ ὀφθαλμȣ σȣ· ϗ
ἰδȣ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφ-
θαλμῷ σου;
5 Ὑποκριτὰ, [15]ἔκβα-
λε πρῶτον τὴν δοκὸν
ἐκ τȣ ὀφθαλμοῦ σου,
καὶ τότε [18]διαβλέψεις
[15]ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος
ἐκ τȣ ὀφθαλμȣ τȣ ἀδελ-
φοῦ σου.
6 Μὴ [19]δῶτε ‖τὸ ἅγιον
τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε
τοὺς [20]μαργαρίτας ὑ-
μῶν ἔμπροσθεν τῶν
χοίρων· μήποτε κατα-
πατήσωσιν αὐτοὺς ἐν
τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ
[22]στραφέντες [23]ῥήξω-
σιν ὑμᾶς.
7 Αἰτεῖτε, ϗ [19]δοθή-

A.D. 27.

1 εὑρίσκω.
2 προςτίθημι
3 s. ἡμέραν.
4 s. ἡμέρα.
* ἑαυτῆς-h. alii ἑαυτῇ.
5 ἀνοίγω.
6 s. πράγματα.
7 κρίνω. confer. Lu. 6. 37. Ja. 2. 13.
8 ἐπιδίδωμι.
9 εἰμί.
10 εἴδω.
† μετρηθήσεται-a.
11 Lu. 6. 41, 42.
12 s. ὤν.
13 s. ὄν.
14 ἀφίημι.
15 ἐκβάλλω.
§ οὕτω-i.
16 εἰςέρχομαι.
17 confer. Lu. 13. 24.
18 διαβλέπω.
19 δίδωμι.
‖ τὰ ἅγια-n.
20 ch. 13. 45, 46.
†† Τί-l.
21 θλίβω. Mar. 3. 9. 2 Co. 1. 6. 2 Th. 1. 6. He. 11. 37.
22 στρέφω.
23 ῥήσσω.

σεται ὑμῖν· ζητεῖτε, ϗ
[1]εὑρήσετε· κρούετε, καὶ
ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν
λαμβάνει, ϗ ὁ ζητῶν
εὑρίσκει, ϗ τῷ κρούον-
τι [5]ἀνοιγήσεται.
9 Ἢ τίς [9]ἐστιν ἐξ
ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν
αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρ-
τον, μὴ λίθον [8]ἐπιδώ-
σει αὐτῷ;
10 Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰ-
τήσῃ, μὴ ὄφιν [8]ἐπιδώ-
σει αὐτῷ;
11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονη-
ροὶ [9]ὄντες, [10]οἴδατε δό-
ματα ἀγαθὰ [19]διδόναι
τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πό-
σῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑ-
μῶν ὁ [12]ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς, [19]δώσει ἀγαθὰ
τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
12 Πάντα οὖν ὅσα ἂν
θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑ-
μῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω
καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐ-
τοῖς· §οὗτος γάρ [9]ἐςιν
ὁ νόμος ϗ οἱ προφῆται.
13 [16]Εἰσέλθετε [17]διὰ
τῆς στενῆς πύλης· ὅτι
πλατεῖα ἡ πύλη, ϗ εὐ-
ρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπά-
γουσα εἰς τὴν ἀπώλει-
αν, ϗ πολλοί [9]εἰσιν οἱ
εἰςερχόμενοι δι' αὐ-
τῆς.
14 ††Ὅτι ςενὴ ἡ πύλη,
καὶ [21]τεθλιμμένη ἡ ὁ-
δὸς ἡ ἀπάγȣσα εἰς τὴν
ζωὴν, καὶ ὀλίγοι [9]εἰ-
σὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐ-
τήν.
15 Προςέχετε δὲ ἀπὸ
τῶν ψευδοπροφητῶν,

οἵτινες ἔρχονται πρὸς
ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προ-
βάτων, [2]ἔσωθεν δέ [3]εἰ-
σι λύκοι [4]ἅρπαγες.
16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν
αὐτῶν [5]ἐπιγνώσεσθε
αὐτούς. [6]Μήτι [7]συλ-
λέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν
ϛαφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβό-
λων σῦκα;
17 Οὕτω πᾶν δένδρον
ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς
[9]ποιεῖ· τὸ δὲ [10]σαπρὸν
δένδρον καρποὺς πονη-
ροὺς ποιεῖ.
18 Οὐ δύναται δένδρον
ἀγαθὸν καρποὺς πονη-
ροὺς [9]ποιεῖν, οὐδὲ δέν-
δρον [10]σαπρὸν καρποὺς
καλοὺς ποιεῖν.
19 Πᾶν δένδρον μὴ ποι-
οῦν καρπὸν καλὸν ἐκ-
κόπτεται, καὶ εἰς πῦρ
βάλλεται.
20 Ἄραγε ἀπὸ τῶν
καρπῶν αὐτῶν [5]ἐπι-
γνώσεσθε αὐτούς.
21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων
μοι, Κύριε, Κύριε, [18]εἰς-
ελεύσεται εἰς τὴν βα-
σιλείαν τῶν οὐρανῶν·
ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλη-
μα τοῦ πατρός μου τοῦ
[19]ἐν οὐρανοῖς.
22 Πολλοὶ [21]ἐροῦσί μοι
[22]ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ·
Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ
ὀνόματι προεφητεύσα-
μεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι
δαιμόνια [26]ἐξεβάλομεν,
καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυ-
νάμεις πολλὰς [28]ἐποιή-
σαμεν;
23 Καὶ τότε ὁμολογή-
σω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέπο-
τε [1]ἔγνων ὑμᾶς· ἀπο-
χωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐρ-
γαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.
24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκού-
ει μου τοὺς λόγους
τούτους, καὶ ποιεῖ αὐ-
τοὺς, ὁμοιώσω αὐτὸν
ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις
[8]ᾠκοδόμησε τὴν οἰκί-
αν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέ-
τραν.
25 Καὶ [11]κατέβη ἡ
βροχὴ, καὶ [12]ἦλθον οἱ
ποταμοὶ, καὶ [13]ἔπνευ-
σαν οἱ ἄνεμοι, καὶ [14]προς-
έπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,
καὶ οὐκ [15]ἔπεσε· [16]τε-
θεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν
πέτραν.
26 Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων
μου τοὺς λόγους τού-
τους, καὶ μὴ ποιῶν
αὐτοὺς, [17]ὁμοιωθήσε-
ται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις
[8]ᾠκοδόμησε τὴν οἰκί-
αν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμ-
μον.
27 Καὶ [11]κατέβη ἡ
βροχὴ, καὶ [12]ἦλθον οἱ
ποταμοὶ, καὶ [13]ἔπνευ-
σαν οἱ ἄνεμοι, καὶ [20]προς-
έκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκεί-
νῃ, καὶ [15]ἔπεσε· καὶ ἦν [3]
ἡ πτῶσις αὐτῆς [23]με-
γάλη.
28 Καὶ [24]ἐγένετο ὅτε
[25]συνετέλεσεν ὁ Ἰη-
σοῦς τοὺς λόγους τού-
τους, [27]ἐξεπλήσσοντο
οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ·
29 Ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔ-
χων, καὶ οὐχ ὡς οἱ
γραμματεῖς.

A. D. 27.

1 γίνωσκω.
2 confer. Lu. 11. 39. Ac. 20. 29.
3 εἰμί.
4 ἅρπαξ.
5 ἐπιγινώσκω.
6 confer. Lu. 3. 8. 9. 6. 43. Ja. 3. 12.
7 s. ἄνθρωποι
8 οἰκοδομέω.
9 ch. 3. 8, 10. 13. 23, 26. 21. 43. Mar. 4. 32.
10 ch. 12. 33. 13. 48. Lu. 6. 43. Ep. 4. 29.
11 καταβαίνω.
12 ἔρχομαι.
13 πνέω.
14 προςπίπτω.
15 πίπτω.
16 θεμελιόω.
17 ὁμοιόω.
18 εἰςέρχομαι.
19 s. ὄντος.
20 προςκόπτω.
21 εἴρω, s. ἐρέω.
22 i. e. ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. confer. ch. 10. 15. Lu. 10. 12. Jno. 6. 39.
23 μέγας.
24 γίνομαι.
25 συντελέω
26 ἐκβάλλω.
27 ἐκπλήσσω
28 ποιέω.

Κεφ. η΄.

1 ΚΑΤΑΒΑΝΤΙ δὲ αὐ-
τῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, [2]ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
πολλοί.
2 Καὶ ἰδοὺ, λεπρὸς [3]ἐλ-
θὼν [4]προσεκύνει αὐτῷ,
λέγων· Κύριε, ἐὰν θέ-
λῃς, δύνασαί με [5]καθα-
ρίσαι.
3 Καὶ ἐκτείνας τὴν
χεῖρα, [7]ἥψατο αὐτοῦ ὁ
Ἰησοῦς, λέγων· Θέλω,
καθαρίσθητι. Καὶ εὐ-
θέως [5]ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ
ἡ λέπρα.
4 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς, [9]Ὅρα [10]μηδενὶ
εἴπῃς· ἀλλὰ ὕπαγε, σε-
αυτὸν [13]δεῖξον τῷ ἱε-
ρεῖ, καὶ [15]προσένεγκε
τὸ δῶρον ὃ [16]προσέτα-
ξε †Μωσῆς, εἰς μαρτύ-
ριον αὐτοῖς.
5 [18]Εἰσελθόντι δὲ ‡τῷ
Ἰησοῦ εἰς Καπερναοὺμ,
[19]προσῆλθεν αὐτῷ ἑκα-
τόνταρχος παρακαλῶν
αὐτὸν,
6 Καὶ λέγων· Κύριε, ὁ
[22]παῖς μου [23]βέβληται
ἐν τῇ οἰκίᾳ [24]παραλυ-
τικὸς, δεινῶς βασανι-
ζόμενος.
7 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Ἐγὼ [3]ἐλθὼν
θεραπεύσω αὐτόν.
8 Καὶ [26]ἀποκριθεὶς ὁ
ἑκατόνταρχος [27]ἔφη·
Κύριε, οὐκ εἰμὶ [28]ἱκανὸς
ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην
[18]εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον
εἰπὲ ††λόγον, ϗ [29]ἰαθή-
σεται ὁ παῖς μου.
9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρω-
πός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν,[32]
ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρα-
τιώτας· ϗ λέγω τούτῳ,
Πορεύθητι· ϗ πορεύε-
ται· ϗ ἄλλῳ, Ἔρχου· ϗ
[3]ἔρχεται· ϗ τῷ δούλῳ
μου, Ποίησον τοῦτο· ϗ
ποιεῖ.
10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς
[6]ἐθαύμασε, ϗ εἶπε τοῖς
ἀκολουθοῦσιν· Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ
Ἰσραὴλ τοσαύτην πί-
στιν [8]εὗρον.
11 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι
πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν
καὶ δυσμῶν [11]ἥξουσι,
καὶ [12]ἀνακλιθήσονται
μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσα-
ὰκ καὶ Ἰακὼβ, ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·
12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βα-
σιλείας [14]ἐκβληθήσον-
ται εἰς τὸ σκότος τὸ
ἐξώτερον· ἐκεῖ [17]ἔσται
ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
μὸς τῶν ὀδόντων.
13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς
τῷ §ἑκατοντάρχῳ· Ὕ-
παγε, καὶ ὡς [20]ἐπίστευ-
σας [21]γενηθήτω σοι· ϗ
[29]ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν
τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.‖
14 Καὶ [3]ἐλθὼν ὁ Ἰη-
σοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέ-
τρου, εἶδε τὴν πενθερὰν
αὐτοῦ [23]βεβλημένην
[25]καὶ πυρέσσουσαν·
15 Καὶ [7]ἥψατο τῆς
χειρὸς αὐτῆς, ϗ [30]ἀφῆ-
κεν αὐτὴν ὁ πυρετός·
καὶ [31]ἠγέρθη, καὶ διη-
κόνει [33]‡‡αὐτοῖς.
16 Ὀψίας δὲ [21]γενο-
μένης [15]προσήνεγκαν

A. D. 27.

1 καταβαίνω
2 ἀκολουθέω.
3 ἔρχομαι.
* προσελθὼν-ί.
4 προσκυνέω.
5 καθαρίζω.
6 θαυμάζω.
7 ἅπτομαι.
8 εὑρίσκω.
9 ὁράω.
10 s. ἵνα.
11 ἥκω.
12 ἀνακλίνω
13 δεικνύω.
14 ἐκβάλλω.
15 προσφέρω.
16 προστάττω
† Μωϋσῆς-ῆ.
17 εἰμί.
18 εἰσέρχομαι.
‡ αὐτῷ-α.
19 προσέρχομαι.
§ ἑκατοντάρχῃ-α.
20 πιστεύω.
21 γίνομαι.
s. οὕτω.
22 ch. 2. 16.
23 βάλλω.
‖ Vide App.
24 ch. 4. 24.
25 s. ἐπὶ τῆς κλίνης, Mar. 7. 30.
26 ἀποκρίνομαι.
27 φημί.
28 i. e. ἄξιος. ch. 3. 11. Jno. 1. 27.
†† λόγῳ-α.
29 ἰάομαι.
30 ἀφίημι.
31 ἐγείρω.
32 s. τασσόμενος, Lu. 7. 8.
33 s. τροφὴν.
‡‡ αὐτῷ-ί.

αὐτῷ δαιμονιζομένους
πολλούς· καὶ [1]ἐξέβαλε
τὰ πνεύματα λόγῳ, ϗ
πάντας τοὺς κακῶς
ἔχοντας [4]ἐθεράπευ-
σεν·
17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ
[5]ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ
προφήτου, λέγοντος·
Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας
ἡμῶν [7]ἔλαβε, ϗ τὰς νό-
σους [8]ἐβάστασεν.
18 [11]Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς πολλοὺς ὄχλους
περὶ αὐτὸν, [12]ἐκέλευ-
σεν [17]ἀπελθεῖν εἰς τὸ
πέραν.
19 Καὶ [14]προσελθὼν
[15]εἷς γραμματεὺς, εἶ-
πεν αὐτῷ· Διδάσκαλε,
ἀκολουθήσω σοι ὅπου
ἐὰν [17]ἀπέρχῃ.
20 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες
φωλεοὺς ἔχουσι, ϗ τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
[20]κατασκηνώσεις· ὁ δὲ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν
κλίνῃ.
21 Ἕτερος δὲ τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐ-
τῷ· Κύριε, [21]ἐπιτρε-
ψόν μοι πρῶτον [17]ἀπελ-
θεῖν, καὶ [24]θάψαι τὸν
πατέρα μου.
22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι,
καὶ [27]ἄφες τοὺς νεκροὺς
[24]θάψαι τοὺς ἑαυτῶν
νεκρούς.
23 Καὶ [28]ἐμβάντι αὐ-
τῷ εἰς τὸ πλοῖον, [29]ἠ-
κολούθησαν αὐτῷ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ.
24 Καὶ ἰδοὺ, [2]σεισμὸς
μέγας [3]ἐγένετο ἐν τῇ
θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖ-
ον καλύπτεσθαι ὑπὸ
τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ
ἐκάθευδε.
25 Καὶ [14]προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ [b]αὐτοῦ [6]ἤ-
γειραν αὐτὸν, λέγον-
τες· Κύριε, σῶσον ἡ-
μᾶς, ἀπολλύμεθα.
26 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Τί δειλοί [9]ἐστε, [10]ὀλι-
γόπιστοι; Τότε [6]ἐγερ-
θεὶς [13]ἐπετίμησε τοῖς
ἀνέμοις, ϗ τῇ θαλάσσῃ·
ϗ [3]ἐγένετο γαλήνη με-
γάλη.
27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι
[16]ἐθαύμασαν, λέγοντες·
Ποταπός ἐστιν οὗτος,
ὅτι ϗ οἱ ἄνεμοι ϗ ἡ θά-
λασσα ὑπακούουσιν αὐ-
τῷ;
28 Καὶ [18]ἐλθόντι αὐτῷ
εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν
χώραν τῶν * Γεργεση-
νῶν, [19]ὑπήντησαν αὐτῷ
δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ
τῶν μνημείων ἐξερχό-
μενοι, [22]χαλεποὶ λίαν,
ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ
[23]παρελθεῖν διὰ τῆς
ὁδοῦ ἐκείνης.
29 Καὶ ἰδοὺ, [25]ἔκραξαν
λέγοντες· Τί [26]ἡμῖν
καὶ σοί, ὁ Ἰησοῦ! υἱὲ
τοῦ Θεοῦ; [18]ἦλθες ὧδε
πρὸ καιροῦ βασανίσαι
ἡμᾶς;
30 [9]Ἦν δὲ †μακρὰν ἀπ'
αὐτῶν ἀγέλη χοιρῶν
πολλῶν βοσκομένη.
31 Οἱ δὲ δαίμονες [30]πα-
ρεκάλουν αὐτὸν, λέγον-

A. D. 27.

1 ἐκβάλλω.
2 ch. 24. 7. Ac. 16. 26.
3 γίνομαι.
4 θεραπεύω.
5 ῥέω.
6 ἐγείρω.
7 λαμβάνω.
8 βαστάζω.
9 εἰμί.
10 ch. 6. 30. Lu. 12. 28.
11 εἴδω.
12 κελεύω.
13 ἐπιτιμάω.
14 προσέρχομαι.
15 i. q. τις, ch. 16. 14.
16 θαυμάζω.
17 ἀπέρχομαι.
18 ἔρχομαι.
* Γερασηνῶν-h. alii Γαδαρηνῶν-i.
19 ὑπαντάω.
20 confer. ch. 13. 32. Mar. 4. 32. Lu. 13. 19.
21 ἐπιτρέπω.
22 2 Ti. 3. 1.
23 παρέρχομαι.
24 θάπτω.
25 κράζω.
26 s. πράγμα
27 ἀφίημι. Ro. 6. 13. Ep. 2. 1, 5. Col. 2. 13.
† οὐ μακραν-n. Mar. 12.34. Lu. 7. 6. Jno. 21. 8.
28 ἐμβαίνω.
29 ἀκολουθέω.
30 παρακαλέω

τες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡ-
μᾶς, *ἐπίτρεψον [1]ἡμῖν
[2]ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέ-
λην τῶν χοίρων.
32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ὑπάγετε. Οἱ δὲ [3]ἐξελ-
θόντες [5]ἀπῆλθον[2] εἰς
| τὴν ἀγέλην τῶν χοί-
ρων· καὶ ἰδοὺ, [7]ὥρμησε
πᾶσα ἡ ἀγέλη [b]τῶν
χοίρων | κατὰ τῦ [8]κρη-
μνῦ εἰς τὴν θάλασσαν,
καὶ [9]ἀπέθανον ἐν τοῖς
[10]ὕδασιν.
33 Οἱ δὲ βόσκοντες
[11]ἔφυγον· καὶ [2]ἀπελ-
θόντες εἰς τὴν πόλιν
[13]ἀπήγγειλαν πάντα,
καὶ τὰ τῶν δαιμονιζο-
μένων.
34 Καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ
πόλις [3]ἐξῆλθεν εἰς συν-
άντησιν τῷ Ἰησοῦ·
καὶ [16]ἰδόντες αὐτὸν,
[17]παρεκάλεσαν ὅπως
[18]μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρί-
ων αὐτῶν.

Κεφ. θʹ.

ΚΑΙ [19]ἐμβὰς εἰς [d]τὸ |
πλοῖον, [23]διεπέρασε, ϗ
[24]ἦλθεν εἰς τὴν [25]ἰδίαν
πόλιν.
2 Καὶ ἰδȣ̀, προσέφερον
αὐτῷ παραλυτικὸν, ἐπὶ
κλίνης [26]βεβλημένον·
καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν
πίςιν αὐτῶν, εἶπε τῷ
παραλυτικῷ· Θάρσει
τέκνον· [28]ἀφέωνταί
|| σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.
3 Καὶ ἰδȣ̀, τινὲς τῶν
γραμματέων εἶπον ἐν
ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασ-
φημεῖ.
4 Καὶ ††ἰδὼν[16] ὁ Ἰησȣ̃ς
τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν,
εἶπεν· Ἱνατί ὑμεῖς
ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
5 Τί γάρ ἐστιν [4]εὐκο-
πώτερον, εἰπεῖν· [28]Ἀ-
φέωνταί **σοι αἱ ἁμαρ-
τίαι; ἢ εἰπεῖν· ‡Ἔγει-
ραι[6] καὶ περιπάτει;
6 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς
γῆς [28]ἀφιέναι ἁμαρτί-
ας· (τότε λέγει τῷ πα-
ραλυτικῷ·) [6]Ἐγερθεὶς
[12]ἆρόν σου τὴν κλίνην,
καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν
σου.
7 Καὶ [6]ἐγερθεὶς, [2]ἀπῆλ-
θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτȣ̃.
8 Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι
§ἐθαύμασαν, καὶ [14]ἐδό-
ξασαν τὸν Θεὸν, τὸν
[15]δόντα ἐξουσίαν τοι-
αύτην τοῖς ἀνθρώποις.
9 Καὶ παράγων ὁ Ἰη-
σοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄν-
θρωπον καθήμενον ἐπὶ
τὸ [20]τελώνιον, Ματ-
θαῖον λεγόμενον· καὶ
λέγει αὐτῷ· [21]Ἀκο-
λούθει μοι· καὶ [22]ἀνα-
στὰς [21]ἠκολούθησεν
αὐτῷ.
10 Καὶ [27]ἐγένετο αὐτȣ̃
ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ, ϗ ἰδοὺ, πολλοὶ τε-
λῶναι ϗ [29]ἁμαρτωλοὶ
[24]ἐλθόντες, συνανέκειν-
το τῷ Ἰησȣ̃ ϗ τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ.
11 Καὶ [16]ἰδόντες οἱ Φα-
ρισαῖοι, εἶπον τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ· Διατί
μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ

A. D. 27.

*ἀπόστειλον ἡμᾶς-i.
1 ἐπιτρέπω.
2 ἀπέρχομαι
3 ἐξέρχομαι.
4 ch. 19. 24. Mar. 2. 9.
** σου-a.
5 a. τὰ δαιμόνια, Lu. 8. 35.
† τοὺς χοίρους-a.
‡ Ἔγειρε-h.
6 ἐγείρω.
7 ὁρμάω.
8 Mar. 5. 13. Lu. 8. 33.
9 ἀποθνήσκω
10 ὕδωρ.
11 φεύγω.
12 αἴρω.
13 ἀπαγγέλλω.
§ ἐφοβήθησαν-h.
14 δοξάζω.
15 δίδωμι.
16 εἴδω.
17 παρακαλέω.
18 μεταβαίνω.
19 ἐμβαίνω.
20 Mar. 2. 14. Lu. 5. 27.
21 ἀκολουθέω.
22 ἀνίστημι.
23 διαπεράω.
24 ἔρχομαι.
25 ch. 4. 13.
26 βάλλω.
27 γίνομαι.
28 ἀφίημι.—Att. pro ἀφεῖνται.
29 Lu. 5. 8. Ro. 5. 8.
|| σου αἱ ἁμαρτίαι-i.
†† εἰδὼς-i.

ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ
διδάσκαλος ὑμῶν;
12 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκού-
σας εἶπεν [d] αὐτοῖς [l]· Οὐ
χρείαν ἔχυσιν οἱ ἰσχύ-
οντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ
κακῶς ἔχοντες.
13 Πορευθέντες δὲ μά-
θετε τί ἐστιν· ‡ Ἔλε-
ον[3] θέλω, καὶ οὐ θυσί-
αν· οὐ γὰρ [4] ἦλθον κα-
λέσαι δικαίους, ἀλλ'
ἁμαρτωλοὺς, [b] εἰς μετά-
νοιαν.[l]
14 Τότε προςέρχονται
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰω-
άννυ, λέγοντες· Διατί
ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
νηστεύομεν πολλὰ, οἱ
δὲ μαθηταί σου οὐ νη-
στεύουσι;
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται
οἱ υἱοὶ τῦ [12] νυμφῶνος
πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ'
αὐτῶν [13] ἐστιν ὁ νυμ-
φίος; [4] ἐλεύσονται δὲ
ἡμέραι ὅταν [16] ἀπαρθῇ
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,
καὶ τότε νηστεύσου-
σιν.
16 Οὐδεὶς δὲ [17] ἐπιβάλ-
λει ἐπίβλημα ῥάκους
[18] ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ
παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ
πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τῦ
ἱματίου, καὶ χεῖρον
[21] σχίσμα γίνεται.
17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶ-
νον νέον εἰς ἀσκοὺς
παλαιούς· εἰ δὲ μήγε,
ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ, ϗ
ὁ οἶνος ἐκχεῖται, ϗ οἱ
ἀσκοὶ [24] ἀπολοῦνται·
ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον
νέον εἰς ἀσκοὺς καινὺς,
καὶ * ἀμφότερα συντη-
ροῦνται.
18 Ταῦτα αὐτοῦ [1] λα-
λοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ,
[2] ἄρχων † ἐλθὼν προςε-
κύνει αὐτῷ, λέγων·
Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου
[5] ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλ-
λὰ [4] ἐλθὼν [6] ἐπίθες τὴν
χεῖρά σου ἐπ' αὐτὴν, ϗ
[7] ζήσεται.
19 Καὶ [8] ἐγερθεὶς ὁ Ἰη-
σοῦς [9] ἠκολούθησεν αὐ-
τῷ, ϗ οἱ μαθηταὶ αὐτῦ.
20 (Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἱ-
μοῤῥοῦσα δώδεκα ἔτη,
[10] προςελθῦσα ὄπισθεν,
[11] ἥψατο τῦ κρασπέδου
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·
21 Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυ-
τῇ· Ἐὰν μόνον [11] ἅψω-
μαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ,
[14] σωθήσομαι.
22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [15] ἐπι-
στραφεὶς, καὶ [18] ἰδὼν
αὐτὴν, εἶπε· Θάρσει
θύγατερ· ἡ πίστις σου
[14] σέσωκέ σε. Καὶ [14] ἐ-
σώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς
ὥρας ἐκείνης.)
23 Καὶ [4] ἐλθὼν ὁ Ἰησῦς
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρ-
χοντος, ϗ [19] ἰδὼν τοὺς
αὐλητὰς, ϗ [20] τὸν ὄχλον
θορυβούμενον, § λέγει
αὐτοῖς·
24 Ἀναχωρεῖτε· ὐ γὰρ
[22] ἀπέθανε τὸ κοράσιον,
ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ
[23] κατεγέλων αὐτοῦ.
25 Ὅτε δὲ [24] ἐξεβλήθη
ὁ ὄχλος, [26] εἰςελθὼν

A. D. 27.

* ἀμφότε-ροι-α.
1 λαλέω.
2 i. e. ἀρχισυναγωγὸς, Mar. 5. 22.
† εἰς ἐλθὼν-α. s. εἰςελθὼν-i.
‡ Ἔλεος-i.
3 Ho. 6. 6.
4 ἔρχομαι.
5 Mar. 5. 23, ἐσχάτως ἔχει.
- Lu. 8. 42, ἀπέθνησκεν.
6 ἐπιτίθημι.
7 ζάω.
8 ἐγείρω.
9 ἀκολυθέω.
10 προςέρχομαι.
11 ἅπτομαι.
12 Jno. 3. 29. Re. 21. 2.
13 εἰμι.
14 σώζω. Lu. 7. 50. Ac. 4. 12.
15 ἐπιστρέφω
16 ἀπαίρω.
17 i. e. ἐπιῤῥάπτει, Mar. 2. 21.
18 Mar. 9. 3.
19 εἴδω.
20 Mar. 5. 35.
21 ch. 27. 51. Jno. 7. 43. 19. 25. 1 Co. 1. 10.
§ ἔλεγεν-i.
22 ἀποθνήσκω.
23 καταγελάω.
24 ἀπολλύω.
25 ἐκβάλλω.
26 εἰςέρχομαι

ἐκράτησε τῆς χειρὸς
αὐτῆς· ϗ [1]ἠγέρθη τὸ
κοράσιον.
26 Καὶ [2]ἐξῆλθεν ἡ φή-
μη αὕτη εἰς ὅλην τὴν
γῆν ἐκείνην.
27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖ-
θεν τῷ Ἰησοῦ, [4]ἠκολού-
θησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ,
κράζοντες, καὶ λέγον-
τες· Ἐλέησον ἡμᾶς,
* υἱὲ Δαβίδ.
28 [5]Ἐλθόντι δὲ εἰς
τὴν οἰκίαν, προσῆλθον
αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Πιστεύετε ὅτι δύναμαι
τοῦτο ποιῆσαι; Λέ-
γουσιν αὐτῷ· Ναὶ, Κύ-
ριε.
29 Τότε [11]ἥψατο τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέ-
γων· Κατὰ τὴν πίστιν
ὑμῶν [12]γενηθήτω ὑμῖν.
30 Καὶ [13]ἀνεῴχθησαν
αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· ϗ
[16]ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, λέγων· [18]Ὁρᾶ-
τε μηδεὶς γινωσκέτω.
31 Οἱ δὲ [2]ἐξελθόντες
[19]διεφήμισαν αὐτὸν ἐν
ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.
32 Αὐτῶν δὲ [2]ἐξερχο-
μένων, ἰδοὺ, [22]προσή-
νεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον
κωφὸν, [23]δαιμονιζόμε-
νον·
33 Καὶ, [24]ἐκβληθέντος
τοῦ δαιμονίου, [25]ἐλάλη-
σεν ὁ κωφός· ϗ ἐθαύ-
μασαν οἱ ὄχλοι, λέγον-
τες· [b]Ὅτι οὐδέποτε
[26]ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ
Ἰσραήλ.
34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι [28]ἔ-
λεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι
τῶν δαιμονίων ἐκβάλ-
λει τὰ δαιμόνια.
35 Καὶ [3]περιῆγεν ὁ Ἰη-
σοῦς τὰς πόλεις πάσας
ϗ τὰς κώμας, διδάσκων
ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν, ϗ κηρύσσων τὸ
εὐαγγέλιον τῆς βασι-
λείας, καὶ θεραπεύων
πᾶσαν νόσον καὶ πᾶ-
σαν μαλακίαν [b]ἐν τῷ
λαῷ!.
36 [6]Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχ-
λους, [7]ἐσπλαγχνίσθη
περὶ αὐτῶν, ὅτι [8]ἦσαν
† ἐκλελυμένοι [9] ϗ [10]ἐρ-
ριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα
μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37 Τότε λέγει τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν
[15]θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ
[17]ἐργάται ὀλίγοι.
38 [14]Δεήθητε οὖν τοῦ
κυρίου τοῦ [15]θερισμοῦ,
ὅπως ἐκβάλῃ [17]ἐργά-
τας εἰς τὸν θερισμὸν
αὐτοῦ.

Κεφ. ι΄.

ΚΑΙ προσκαλεσάμε-
νος τοὺς δώδεκα μαθη-
τὰς αὐτοῦ, [20]ἔδωκεν αὐ-
τοῖς ‡ ἐξουσίαν [21]πνευ-
μάτων ἀκαθάρτων, ὥς-
τε ἐκβάλλειν αὐτὰ, ϗ
θεραπεύειν πᾶσαν νό-
σον καὶ πᾶσαν μαλα-
κίαν.
2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀπο-
στόλων τὰ ὀνόματά ἐστι
ταῦτα· πρῶτος, Σίμων
ὁ λεγόμενος [27]Πέτρος,
καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ·

A. D. 27.

1 ἐγείρω.
2 ἐξέρχομαι.
3 περιάγω.
4 ἀκολουθέω.
* υἱός-ὁ.
5 ἔρχομαι.
6 εἴδω.
7 σπλαγχνίζομαι.
8 εἰμί.
† ἐσκυλμένοι-α.
9 ἐκλύω. ch. 15. 32. Mar. 8. 3. Ga. 6. 9. He. 12. 3, 5.
10 ῥίπτω, ch. 27. 5. Lu. 4. 35. 17. 2. Ac. 27. 29.
11 ἅπτομαι.
12 γίνομαι.
13 ἀνοίγω.
14 δέομαι.
15 Lu. 10. 2. Re. 14. 15.
16 ἐμβριμάομαι, Mar. 1. 43. 14. 5. Jno. 11. 33, 38.
17 2 Ti. 2. 15.
18 ὁράω.
19 διαφημίζω.
20 δίδωμι.
‡ κατὰ-f.
21 Jno. 17. 2. Ro. 9. 21.
22 προςφέρω.
23 confer. Lu. 11.14.
24 ἐκβάλλω.
25 λαλέω.
26 φαίνω.
27 Jno. 1. 43.
28 λέγω.

3 Ἰάκωβος ὁ [1]τοῦ Ζεβεδαίου, ꭗ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, ꭗ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ[1] τοῦ Ἀλφαίου, ꭗ Λεββαῖος *d ὁ [7]ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος·†

4 Σίμων ὁ ‡Κανανίτης, ꭗ Ἰούδας §Ἰσκαριώτης. ὁ καὶ [9]παραδοὺς αὐτόν.

5 Τούτȣς τοὺς δώδεκα [10]ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ [13]ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ [2]εἰσέλθητε·

6 Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ [15]ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.

7 Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες· Ὅτι [16]ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

8 Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, ††λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· [19]δωρεὰν [20]ἐλάβετε, δωρεὰν [21]δότε.

9 Μὴ [23]κτήσησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν.

10 Μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ‡‡ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτȣ̃ [26]ἐστιν.

11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην [2]εἰσέλθητε, [3]ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός [26]ἐστι· [4]κἀκεῖ [5]μείνατε ἕως ἂν [6]ἐξέλθητε. †

12 Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν.†

13 Καὶ ἐὰν μὲν [26]ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, [8]ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ [26]ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς [11]ἐπιστραφήτω.

14 Καὶ ὃς ἐὰν μὴ [12]δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, [6]ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, [14]ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων ꭗ ‖Γομόῤῥων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

16 Ἰδὲ, ἐγὼ ἀποςέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· [17]γίνεσθε ȣ̃ν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, ꭗ [18]ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

17 Προσέχετε [22]δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· [9]παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς [24]συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς [25]συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς·

18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς [27]ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ,

A. D. 27.

1 s. υἱός.
2 εἰςέρχομαι.
3 ἐξετάζω.
4 καὶ ἐκεῖ.
5 μένω.
6 ἐξέρχομαι.
* alii Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς-d.
7 ἐπικαλέω.
† λέγοντες· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τȣ́τῳ-f.
‡ Καναναῖος-i. al. Κανανίτης.
§ Σκαριώτης-n.
8 ἔρχομαι.
9 παραδίδωμι
10 ἀποστέλλω.
11 ἐπιστρέφω
12 δέχομαι.
13 ἀπέρχομαι
14 ἐκτινάσσω
15 ἀπολλύω.
16 ἐγγίζω.
‖ Γομόῤῥας-h.
†† νεκροὺς ἐγείρετε, λεπρȣ̀ς καθαρίζετε-a. al. νεκροὺς ἐγείρετε-i.
17 γίνομαι.
18 Ro. 16. 19. Phi. 2. 15.
19 Ro. 3. 24.
20 λαμβάνω.
21 δίδωμι.
22 s. ἡμᾶς.
23 κτάομαι.
24 ch. 5. 22.
25 ch. 23. 34.
‡‡ ῥάβδȣς-h.
26 εἰμί.
27 ἄγω.

εἰς μαρτύριον αὐτοῖς ϗ
τοῖς ἔθνεσιν.
19 "Οταν δὲ [1] παραδι-
δῶσιν ὑμᾶς, μὴ [3] μερι-
μνήσητε πῶς, ἢ τί [4]λα-
λήσητε· [5]δοθήσεται γὰρ
ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
τί [4] λαλήσετε.
20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς [9] ἐςε
οἱ [4] λαλοῦντες, ἀλλὰ
τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς
ὑμῶν, τὸ [4] λαλοῦν ἐν
ὑμῖν.
21 [1] Παραδώσει δὲ ἀ-
δελφὸς ἀδελφὸν εἰς θά-
νατον, καὶ πατὴρ τέ-
κνον· καὶ [10] ἐπαναστή-
σονται τέκνα ἐπὶ γο-
νεῖς, ϗ [11]θανατώσουσιν
αὐτούς.
22 Καὶ [9]ἔσεσθε μισού-
μενοι ὑπὸ πάντων διὰ
τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπο-
μείνας εἰς τέλος, οὗτος
[14]σωθήσεται.
23 "Οταν δὲ διώκωσιν
ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύ-
τῃ, φεύγετε εἰς τὴν
§ ἄλλην· ἀμὴν [d] γὰρ [1]
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τε-
λέσητε [18] τὰς πόλεις
τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἂν
[19]ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου.
24 Οὐκ [9]ἔστι μαθητὴς
ὑπὲρ τὸν [20]διδάσκαλον,
ȣδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύ-
ριον αὐτοῦ·
25 Ἀρκετὸν τῷ μαθη-
τῇ ἵνα [21] γένηται ὡς ὁ
διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ
ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος
αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκο-
δεσπότην ‖ Βεελζεβοὺλ
[24] †† ἐκάλεσαν, πόσῳ

A. D. 27.

1 παραδίδωμι
2 φοβέω.
3 μεριμνάω. Lu. 21. 14, προμελετᾷν ἀπολογηθῆναι.
4 λαλέω.
5 δίδωμι.
6 καλύπτω.
7 ἀποκαλύπτω.
8 γινώσκω.
9 εἰμί.
* φοβεῖσθε-a.
10 ἐπανίστημι.
11 Ro. 8. 13. He. 12 1--3.
12 ἀπολλύω.
13 Lu. 12. 6.
† al. εἰς τὴν παγίδα.
‡ τῆς βουλῆς-f.
14 σώω, s. σώζω.
15 πίπτω.
16 θρίξ.
§ ἑτέραν κἂν ἐκ ταύτης διώκωσιν ὑμᾶς. φεύγετε εἰς τὴν-m.
17 ἀριθμέω
18 s. ὅδον διὰ
19 ἔρχομαι.
20 Lu. 2. 46. Jnō. 3. 2.
21 γίνομαι.
22 Heb. pro. ὁμολογήσει ἐμέ.
23 καὶ ἐγώ.
‖ Βεελζεβοὺβ-n.
24 καλέω.
†† ἐπεκάλεσαν-a.
25 ἀρνέομαι

μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς
αὐτοῦ;
26 Μὴ οὖν [2]φοβηθῆτε
αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐςι
[6] κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ
[7] ἀποκαλυφθήσεται· ϗ
κρυπτὸν, ὃ οὐ [8]γνωσθή-
σεται.
27 "Ο λέγω ὑμῖν ἐν
τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν
τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς
τὸ οὖς ἀκούετε, κη-
ρύξατε ἐπὶ τῶν δωμά-
των.
28 Καὶ μὴ [2]*φοβηθῆτε
ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόν-
των τὸ σῶμα, τὴν δὲ
ψυχὴν μὴ δυναμένων
ἀποκτεῖναι· [2] φοβήθη-
τε δὲ μᾶλλον τὸν δυνά-
μενον καὶ ψυχὴν καὶ
σῶμα [12]ἀπολέσαι ἐν γε-
έννῃ.
29 Οὐχὶ δύο στρουθία
[13] ἀσσαρίου πωλεῖται,
καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ
[15] πεσεῖται [c] ἐπὶ τὴν
γῆν †, ἄνευ ‡ τȣ̃ πατρὸς
ὑμῶν;
30 Ὑμῶν δὲ ϗ αἱ [16]τρί-
χες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι
[17] ἠριθμημέναι εἰσί.
31 Μὴ οὖν [2]φοβηθῆτε·
πολλῶν στρουθίων δια-
φέρετε ὑμεῖς.
32 Πᾶς οὖν ὅςις [22]ὁμο-
λογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀνθρώπων,
ὁμολογήσω [23] κἀγὼ ἐν
αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ
πατρός μου τοῦ ἐν οὐ-
ρανοῖς.
33 "Οςτις δ' ἂν [25] ἀρ-
νήσηταί με ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀνθρώπων,

[1]ἀρνήσομαι αὐτὸν [2]κἀ-
γὼ ἔμπροσθεν τοῦ πα-
τρός μου τοῦ ἐν οὐρα-
νοῖς.
34 Μὴ νομίσητε ὅτι
[4]ἦλθον [5]βαλεῖν εἰρή-
νην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ
[4]ἦλθον [5]βαλεῖν εἰρή-
νην, ἀλλὰ μάχαιραν.
35 [4]Ἦλθον γὰρ διχά-
σαι ἄνθρωπον κατὰ τȣ͂
πατρὸς αὐτοῦ, ϗ θυγα-
τέρα κατὰ τῆς μητρὸς
αὐτῆς, ϗ νύμφην κατὰ
τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.
36 Καὶ ἐχθροὶ τȣ͂ ἀν-
θρώπȣ, οἱ [6]οἰκιακοὶ αὐ-
τοῦ.
37 Ὁ φιλῶν πατέρα
ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, ȣ̓κ
[9]ἔστι μȣ ἄξιος· ϗ ὁ φι-
λῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα
ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ [9]ἔςι μου
ἄξιος.
38 Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ϗ
ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου,
οὐκ [9]ἔστι μου ἄξιος.
39 Ὁ [13]εὑρὼν τὴν
[16]ψυχὴν αὐτοῦ, [17]ἀπο-
λέσει αὐτήν· ϗ ὁ [17]ἀπο-
λέσας τὴν ψυχὴν αὐτȣ͂
ἕνεκεν ἐμοῦ, [13]εὑρήσει
αὐτήν.
40 Ὁ [20]δεχόμενος ὑμᾶς,
ἐμὲ δέχεται· ϗ ὁ ἐμὲ
δεχόμενος, δέχεται τὸν
[21]ἀποστείλαντά με.
41 Ὁ [20]δεχόμενος προ-
φήτην εἰς ὄνομα προ-
φήτȣ, μισθὸν προφήτȣ
[25]λήψεται· ϗ ὁ [20]δεχό-
μενος δίκαιον εἰς ὄνομα
δικαίου, μισθὸν δικαίȣ
[25]λήψεται.

A. D. 27.

1 ἀρνέομαι.
2 καὶ ἐγώ.
3 ποτίζω.
* ὕδατος-f.q.s. Mar. 9. 41.
4 ἔρχομαι.
5 βάλλω, Jno. 18. 2.
6 γίνομαι.
7 τελέω.
8 ver. 25.
9 εἰμί.
10 μεταβαίνω.
11 s. ἕνεκα.
12 πέμπω.
† διά-ί.
13 εὑρίσκω.
14 ch. 3. 11. 21. 9. 23. 39. Lu. 19. 38.
15 Lu. 3. 15. 12. 46. 2 Pe. 3. 12.
16 c. 16. 25,26. Mar. 8.35,36. Lu. 9. 24, 25. 17. 33.
17 ἀπολλύω.
18 ἀποκρίνω.
19 πορεύομαι.
20 Lu. 9. 5,11, 53. 2 Co. 7. 15. Ga. 4. 14. He. 11. 31.
21 ἀποστέλλω
22 ch. 20. 34. Mar. 10. 51, 52. Lu. 7. 22. Ac. 22. 11, 13.
23 ch. 5. 29.
24 ἄρχομαι.
25 λαμβάνω.
26 ἐξέρχομαι.

42 Καὶ ὃς ἐὰν [3]ποτίσῃ
ἕνα τῶν μικρῶν τȣ́των
ποτήριον ψυχροῦ [*]μό-
νον, εἰς ὄνομα μαθητȣ͂,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
[17]ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
αὐτοῦ.

Κεφ. ια'.

ΚΑΙ [6]ἐγένετο ὅτε
[7]ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς δια-
τάσσων τοῖς δώδεκα
μαθηταῖς αὐτοῦ, [10]μετ-
έβη ἐκεῖθεν, [11]τοῦ δι-
δάσκειν καὶ κηρύσ-
σειν ἐν ταῖς πόλεσιν
αὐτῶν.
2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκȣ́-
σας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ
τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ,
[12]πέμψας †δύο τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ,
3 Εἶπεν αὐτῷ· Σὺ [9]εἶ
[14]ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον
[15]προσδοκῶμεν.
4 Καὶ [18]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
[19]Πορευθέντες ἀπαγ-
γείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκȣ́-
ετε καὶ βλέπετε·
5 Τυφλοὶ [22]ἀναβλέπȣ-
σι, καὶ χωλοὶ περιπα-
τοῦσι, λεπροὶ καθαρί-
ζονται, ϗ κωφοὶ ἀκούȣ-
σι, νεκροὶ ἐγείρονται,
καὶ πτωχοὶ εὐαγγελί-
ζονται·
6 Καὶ μακάριός [9]ἐςιν
ὃς ἐὰν μὴ [23]σκανδαλι-
σθῇ ἐν ἐμοί.
7 Τούτων δὲ πορευο-
μένων, [24]ἤρξατο ὁ Ἰη-
σοῦς λέγειν τοῖς ὄχ-
λοις περὶ Ἰωάννου·
Τί [26]ἐξήλθετε εἰς τὴν

ἔρημον [1] θεάσασθαι;
κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου
σαλευόμενον;
8 Ἀλλὰ τί [4] ἐξήλθετε
[5] ἰδεῖν; [6] ἄνθρωπον ἐν
[7] μαλακοῖς ἱματίοις
[8] ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ,
οἱ τὰ μαλακὰ [9] φο-
ροῦντες, ἐν τοῖς οἴ-
κοις τῶν ‡ βασιλέων
[12] εἰσίν.
9 Ἀλλὰ τί [4] ἐξήλθετε
[5] ἰδεῖν; [6] προφήτην;
ναὶ, λέγω ὑμῖν, καὶ
περισσότερον προφή-
του.
10 Οὗτος γάρ [12] ἐστι
περὶ οὗ [18] γέγραπται·
Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω
τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
προσώπου σου, ὃς κατα-
σκευάσει τὴν ὁδόν σου
ἔμπροσθέν σου.
11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐκ [19] ἐγήγερται ἐν γεν-
νητοῖς γυναικῶν μεί-
ζων Ἰωάννου τοῦ Βαπτι-
στοῦ· ὁ δὲ †† μικρότε-
ρος [23] ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν, μείζων
αὐτοῦ [12] ἐστιν.
12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν
Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ
ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν [25] βιάζε-
ται, καὶ βιασταὶ [26] ἁρ-
πάζουσιν αὐτήν.
13 Πάντες γὰρ οἱ προ-
φῆται καὶ §§ ὁ νόμος
ἕως Ἰωάννου [27] προε-
φήτευσαν·
14 Καὶ εἰ θέλετε [28] δέ-
ξασθαι, αὐτός [12] ἐστιν
Ἠλίας ὁ μέλλων [16] ἔρ-
χεσθαι.
15 Ὁ ἔχων [2] ὦτα ἀκού-
ειν, ἀκουέτω.
16 [3] Τίνι δὲ ὁμοιώσω
τὴν γενεὰν ταύτην;
ὁμοία [12] ἐστὶ * παιδα-
ρίοις † ἐν ἀγοραῖς κα-
θημένοις, καὶ προσφω-
νοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐ-
τῶν,
17 Καὶ λέγουσιν· [10] Ηὐ-
λήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ
[11] ὠρχήσασθε· [13] ἐθρη-
νήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ
[14] ἐκόψασθε. [15]
18 [16] Ἦλθε γὰρ Ἰωάν-
νης, [17] μήτε ἐσθίων, μή-
τε πίνων· καὶ λέγουσι·
Δαιμόνιον ἔχει.
19 [16] Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πί-
νων· καὶ λέγουσιν· Ἰδοὺ,
ἄνθρωπος φάγος καὶ
οἰνοπότης, τελωνῶν
φίλος καὶ § ἁμαρτωλῶν·
καὶ [20] ἐδικαιώθη ἡ σο-
φία ἀπὸ τῶν ‖ τέκνων
αὐτῆς.
20 Τότε [21] ἤρξατο ὀνει-
δίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς
[22] ἐγένοντο αἱ πλεῖσται
δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ
[24] μετενόησαν·
21 Οὐαί σοι Χοραζὶν,
οὐαί σοι ‡‡ Βηθσαϊδάν·
ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶ-
νι [22] ἐγένοντο αἱ δυνά-
μεις αἱ [22] γενόμεναι ἐν
ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκ-
κῳ καὶ σποδῷ [24] μετε-
νόησαν.
22 Πλὴν λέγω ὑμῖν·
Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀν-
εκτότερον [12] ἔσται ἐν
ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑ-
μῖν.

A. D. 27.

1 θεάομαι.
2 οὖς.
3 Mar. 4. 30.
4 ἐξέρχομαι.
5 εἴδω.
* παιδίοις-α.
6 s. μή.
† καθημένοις ἐν ἀγορᾷ, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις (s. ἑταίροις) λέγουσιν-h.
7 Lu. 7. 25.
8 ἀμφιέννυμι.
9 s. ἱματία.
‡ βασιλείων-i.
10 αὐλέω.
11 ὀρχέομαι.
12 εἰμί.
13 θρηνέω.
14 κόπτω.
15 s. τὰ ςήθη.
16 ἔρχομαι.
17 ch. 3. 4.
18 γράφω.
§ ἁμαρτωλῶν. Καὶ-a.
19 ἐγείρω. Lu. 7. 16.
20 δικαιόω.
‖ ἔργων-n.
†† μικρότερος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων-n.
21 ἄρχομαι.
22 γίνομαι.
23 s. προφήτης.
24 μετανοέω.
‡‡ Βεθσαϊδά-i
25 Lu. 16. 16.
26 Jno. 6. 15. 10. 28, 29.
§§ ὁ νόμος, ἕως-n.
27 προφητεύω
28 δέχομαι.

23 Καὶ σὺ Καπερναὺμ,
* ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ
† [1] ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου
[2] καταβιβασθήσῃ· ὅτι
εἰ ἐν Σοδόμοις [3] ἐγένον-
το αἱ δυνάμεις αἱ [3] γε-
νόμεναι ἐν σοὶ, [4] ἔμει-
ναν ἂν μέχρι τῆς σή-
μερον.
24 Πλὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι, γῇ Σοδόμων ἀνεκ-
τότερον [9] ἔϛαι ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως, ἢ σοί.
25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ και-
ρῷ [10] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
σοῦς, εἶπεν· [11] Ἐξομο-
λογοῦμαί σοι, πάτερ,
Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆς γῆς, ὅτι [14] ἀπέκρυ-
ψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν
καὶ συνετῶν, καὶ [15] ἀπε-
κάλυψας αὐτὰ νηπί-
οις.
26 Ναὶ ὁ [16] πατὴρ, ὅτι
οὕτως [3] ἐγένετο [17] εὐδο-
κία ἔμπροσθέν σου.
27 Πάντα μοι [22] παρε-
δόθη ὑπὸ τȣ̃ πατρός μȣ·
καὶ ȣ̓δεὶς ἐπιγινώσκει
τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ·
ȣ̓δὲ τὸν πατέρα τις ἐπι-
γινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς,
ϗ ᾧ ἐὰν [23] βούληται ὁ
υἱὸς [24] ἀποκαλύψαι.
28 Δεῦτε πρός με πάν-
τες οἱ κοπιῶντες καὶ
[29] πεφορτισμένοι, κἀγὼ
ἀναπαύσω ὑμᾶς.
29 [30] Ἄρατε τὸν ζυγόν
μου ἐφ' ὑμᾶς, ϗ [31] μά-
θετε ἀπ' ἐμȣ̃, ὅτι πρᾶός
εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ
καρδίᾳ· καὶ [33] εὑρήσετε
ἀνάπαυσιν ταῖς ψυ-
χαῖς ὑμῶν.

30 Ὁ γὰρ ζυγός μου
χρηστὸς, ϗ τὸ φορτίον
μου ἐλαφρόν [9] ἐστιν.

Κεφ. ιβʹ.

ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ
[5] ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς
τοῖς [6] σάββασι διὰ
τῶν [7] σπορίμων· οἱ δὲ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπεί-
νασαν, καὶ [8] ἤρξαντο
τίλλειν στάχυας, καὶ
ἐσθίειν.
2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι
[12] ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ·
Ἰδȣ̀, οἱ μαθηταί σȣ ποι-
οῦσιν ὃ οὐκ [13] ἔξεστι
ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.
3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Οὐκ [18] ἀνέγνωτε τί [19] ἐ-
ποίησε Δαβὶδ, ὅτε [20] ἐ-
πείνασεν αὐτὸς, | καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ;
4 Πῶς [21] εἰσῆλθεν εἰς
τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, ϗ
τοὺς [25] ἄρτους τῆς προ-
θέσεως [26] ἔφαγεν, οὓς
οὐκ ἐξὸν [9] ἦν αὐτῷ φα-
γεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐ-
τοῦ, [27] εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι
μόνοις;
5 Ἢ οὐκ [18] ἀνέγνωτε
ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς
σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν
τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον
[28] βεβηλȣ̃σι, ϗ ἀναίτιοί
[9] εἰσι;
6 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τȣ̃
ἱεροῦ ‡ μείζων [9] ἐστὶν
ὧδε.
7 Εἰ δὲ [32] ἐγνώκειτε
τί ἐστιν· Ἔλεον θέλω
καὶ οὐ θυσίαν· οὐκ ἂν
[34] κατεδικάσατε τοὺς
ἀναιτίους.

A. D. 27.

* ἡ-ἡ. al. μὴ ἕως.
† ὑψώθης-ἡ. al. ὑψωθήσῃ; ἕως (s. ἢ ἕως) ᾅδου.
1 ὑψόω.
2 καταβιβάζω.
3 γίνομαι.
4 μένω.
5 πορεύομαι.
6 Lu. 6. 1, 6.
7 s. χωρίων.
8 ἄρχομαι.
9 εἰμί.
10 ἀποκρίνομαι.
11 ch. 3. 6. Lu. 10. 21.
12 εἴδω.
13 ἔξειμι.
14 ἀποκρύπτω.
15 ἀποκαλύπτω.
16 Nom. pro voc. Att.
17 Lu. 2. 14. Ep. 1. 5, 9.
18 ἀναγινώσκω.
19 ποιέω.
20 πεινάω.
21 εἰσέρχομαι.
22 παραδίδωμι, ch. 24. 9.
23 1Co. 12. 11.
24 ch. 16. 17.
25 Mar. 2. 26.
26 φάγω.
27 i. q. ἀλλὰ.
28 Ac. 24. 6.
29 φορτίζω.
30 αἴρω.
31 μανθάνω.
‡ μεῖζον-ί.
32 γινώσκω.
33 εὑρίσκω.
34 καταδικάζω.

8 Κύριος γάρ ἐςι [b]καὶ | τοῦ σαββάτυ ὁ υἱὸς τῦ ἀνθρώπου.

9 Καὶ [3]μεταβὰς ἐκεῖθεν, [4]ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.

10 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος [d] [7]ἦν τὴν | χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ [8]ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τίς [7]ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς [11]ἕξει πρόβατον ἓν, ϗ ἐὰν [12]ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, ὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ [15]ἐγερεῖ;

12 Πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥςε [16]ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.

13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινόν τὴν χεῖρά σου· ϗ [19]ἐξέτεινε, ϗ [20]ἀποκατεστάθη ὑγιὴς, ὡς ἡ ἄλλη.

14 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον [21]ἔλαβον κατ᾽ αὐτῦ [22]ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν [23]ἀπολέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησῦς [25]γνὺς [26]ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· ϗ [27]ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ϗ * [28]ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας.

16 Καὶ [30]ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν.

17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ [1]ῥηθὲν διὰ [2]Ἡσαΐυ τοῦ προφήτου, λέγοντος·

18 Ἰδοὺ, ὁ παῖς μου, ὃν [5]ᾑρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· [6]θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.

19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, ὐδὲ ἀκύσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

20 Κάλαμον [9]συντετριμμένον ὐ [10]κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ [13]σβέσει, ἕως ἂν [14]ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν.

21 Καὶ [b]ἐν | τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι.

22 Τότε [17]προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς ϗ [18]κωφός· ϗ [28]ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν.

23 Καὶ [24]ἐξίςαντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· Μήτι οὗτός [7]ἐςιν ὁ υἱὸς Δαβίδ;

24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκύσαντες, εἶπον· Οὗτος ὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ [29]Βεελζεβοὺλ, ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.

25 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα

A. D. 27.

1 ῥέω.
2 Is. 42. 1–4.
3 μεταβαίνω
4 ἔρχομαι.
5 αἱρετίζω.
6 τίθημι.
7 εἰμί.
8 ἐπερωτάω.
9 συντρίβω.
10 κατάγω.
11 ἔχω.
12 ἐμπίπτω.
13 σβέννυμι.
14 ἐκβάλλω.
15 ἐγείρω.
16 ἔξειμι.
17 προςφέρω.
18 ch. 9.32,33. 11. 5, 14. 15. 30,31. Mar. 7. 32, 37. 9. 25. Lu. 1. 22. 7. 22.
19 ἐκτείνω.
20 ἀποκαθίστημι.
21 λαμβάνω.
22 ἐξέρχομαι.
23 ἀπολλύω.
24 ἐξίστημι.
25 γινώσκω.
26 ἀναχωρέω
27 ἀκολυθέω.
28 θεραπεύω.
29 ch. 10. 25. 2 Ki. 1. 2,3, 16. Mar. 3. 22. Lu. 11. 15, 18, 19.
* ἐθεράπευσεν αὐτούς. Πάντας δὲ, οὓς ἐθεράπευσεν, ἐπέπληξεν, ἵνα μή-n.
30 ἐπιτιμάω.

βασιλεία [1]μερισθεῖσα
καθ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦ-
ται· καὶ πᾶσα πόλις,
ἢ οἰκία, [1]μερισθεῖσα
καθ' ἑαυτῆς, οὐ [2]στα-
θήσεται.
26 Καὶ εἰ ὁ Σατα-
νᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκ-
βάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν [1]ἐ-
μερίσθη· πῶς οὖν [2]στα-
θήσεται ἡ βασιλεία
αὐτοῦ;
27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βε-
ελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν
ἐν τίνι ἐκβάλλου-
σι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ
ὑμῶν [4]ἔσονται κρι-
ταί.
28 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύ-
ματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, ἄρα [5]ἔφθα-
σεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασι-
λεία τοῦ Θεοῦ.
29 [n]Ἢ πῶς δύναταί τις
[7]εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκί-
αν τοῦ ἰσχυροῦ, ϗ τὰ
σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι,
ἐὰν μὴ πρῶτον [8]δήσῃ
τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρ-
πάσει;
30 Ὁ μὴ [4]ὢν μετ' ἐμοῦ,
κατ' ἐμοῦ [4]ἐστι· ϗ ὁ
μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ,
[9]σκορπίζει.
31 Διὰ τοῦτο λέγω
ὑμῖν· Πᾶσα ἁμαρτία ϗ
[13]βλασφημία [14]ἀφεθή-
σεται τοῖς ἀνθρώποις·
ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος
βλασφημία οὐκ [14]ἀφε-
θήσεται τοῖς ἀνθρώ-
ποις.
32 Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λό-
γον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου, [14]ἀφεθήσε-
ται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴ-
πῃ κατὰ τοῦ Πνεύμα-
τος τοῦ ἁγίου, οὐκ
[14]ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔ-
τε * ἐν [3]τούτῳ τῷ αἰ-
ῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλ-
λοντι.
33 [n]Ἢ ποιήσατε τὸ
δένδρον καλὸν, καὶ τὸν
καρπὸν αὐτοῦ καλόν·
ἢ ποιήσατε τὸ δέν-
δρον σαπρὸν, καὶ τὸν
καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν·
ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ
τὸ δένδρον γινώσκε-
ται.
34 Γεννήματα ἐχιδνῶν,
πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λα-
λεῖν, πονηροὶ [4]ὄντες;
ἐκ γὰρ τοῦ [6]περισσεύ-
ματος τῆς καρδίας τὸ
στόμα λαλεῖ.
35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρω-
πος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θη-
σαυροῦ [b]τῆς καρδίας |
ἐκβάλλει [d]τὰ | ἀγαθά·
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρω-
πος ἐκ τοῦ πονηροῦ θη-
σαυροῦ ἐκβάλλει πονη-
ρά.
36 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι
πᾶν ῥῆμα [10] [a]ἀργὸν, †
ὃ ἐὰν [11]λαλήσωσιν
οἱ ἄνθρωποι, [12]ἀπο-
δώσουσι περὶ αὐτοῦ
λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσε-
ως.
37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων
σου δικαιωθήσῃ, ϗ ἐκ
τῶν λόγων σου [15]κατα-
δικασθήσῃ.
38 Τότε [16]ἀπεκρίθησάν
τινες τῶν γραμματέων

A. D. 27.

1 μερίζω.
2 ἵστημι.
* ἐν τῷ νῦν αἰῶνι-ι.
3 ch. 13. 22. Lu. 16. 8. Ro. 12. 2. 1 Co. 1. 20. 2 Co. 4. 4. Ep. 6. 12.
4 εἰμί.
5 φθάνω.
6 Mar. 8. 8. Lu. 6. 45. 2 Co. 8. 14. confer. Ep. 1. 8.
7 εἰςέρχομαι.
8 δέω.
9 Lu. 11. 23. Jno. 10. 12. 16. 32. 2 Co. 9. 9.
10 ch. 20. 3, 6. 1 Ti. 5. 13. Tit. 1. 12. 2 Pe. 1. 8.
† al. πονηρὸν.
11 λαλέω.
12 ἀποδίδωμι.
13 ch. 15. 19. 26. 65. Mar. 2. 7. Jno. 10. 33. Ep. 4. 31. Col. 3. 8. 1 Ti. 6. 4. Jude 9. Re. 13. 1.
14 ἀφίημι.
15 ver. 7. Lu. 6. 37. Ja. 5. 6.
16 ἀποκρίνομαι.

καὶ Φαρισαίων, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον [2] ἰδεῖν.
39 Ὁ δὲ [4] ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ [5] μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ [8] δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
40 Ὥσπερ γὰρ [9] ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ [10] κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως [9] ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.
41 [13] Ἄνδρες Νινευῖται [14] ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι [17] μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
42 Βασίλισσα νότου [19] ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι [20] ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς [21] ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶντος ὧδε.
43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα [22] ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' [23] ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει.
44 Τότε λέγει· [1] Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν [22] ἐξῆλθον. Καὶ [20] ἐλθὸν, εὑρίσκει [3] σχολάζοντα, [6] σεσαρωμένον, καὶ [7] κεκοσμημένον.
45 Τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ [11] εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· [12] καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων· Οὕτως [9] ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
46 Ἔτι δὲ αὐτοῦ [15] λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ [16] εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ [15] λαλῆσαι.
47 Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου [18] ἔξω [16] ἑστήκασι, * ζητοῦντές σοι [15] λαλῆσαι.
48 Ὁ δὲ [4] ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ· Τίς [9] ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες [9] εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;
49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου.
50 Ὅστις γὰρ ἂν [24] ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου

A. D. 27.

1 ἐπιστρέφω.
2 εἴδω.
3 Ex. 5. 8, 17. in lxx. 1 Co. 7. 5.
4 ἀποκρίνομαι.
5 ch. 16. 4. Mar. 8. 38. Ro. 7. 3. Ja. 4. 4. 2 Pe. 2. 14.
6 σαρόω.
7 κοσμέω.
8 δίδωμι.
9 εἰμί.
10 confer. Ge. 1. 21. Jon. 1. 17. 2. 10. in lxx.
11 εἰσέρχομαι.
12 confer. 2 Pe. 2. 20.
13 confer. Lu. 11. 32.
14 ἀνίστημι.
15 λαλέω.
16 ἵστημι.
17 μετανοέω, ch. 3. 2. 4. 17. 11. 20, 21.
18 confer. Mar. 3. 20–22, 32, 33. Lu. 8. 19.
* ζητοῦντές σε-n. al. ζητοῦντές σε ἰδεῖν.
19 ἐγείρω.
20 ἔρχομαι.
21 s. ἕνεκα.
22 ἐξέρχομαι.
23 Lu. 11. 24. 2 Pe. 2. 17. Jude 12.
24 ποιέω.

[1] τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐ-
τός μου ἀδελφὸς, καὶ
ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ
[2] ἐστίν.

Κεφ. ιγ΄.

ΕΝ δὲ τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ [5] ἐξελθὼν ὁ Ἰη-
σοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας,
[7] ἐκάθητο παρὰ τὴν θά-
λασσαν.
2 Καὶ [8] συνήχθησαν
πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολ-
λοὶ, ὥςε αὐτὸν εἰς τὸ
πλοῖον [9] ἐμβάντα καθῆ-
σθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν [13] εἱ-
στήκει.
3 Καὶ [14] ἐλάλησεν αὐ-
τοῖς πολλὰ ἐν παραβο-
λαῖς, λέγων· Ἰδὺ, [5] ἐξ-
ῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ
σπείρειν.
4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν
αὐτὸν, ἃ μὲν [17] ἔπεσε
παρὰ τὴν ὁδόν· ϗ [18] ἦλ-
θε τὰ πετεινὰ, ϗ κατέ-
φαγεν αὐτά.
5 Ἄλλα δὲ [17] ἔπεσεν
ἐπὶ τὰ [19] πετρώδη, ὅπυ
ὐκ [22] εἶχε γῆν πολλήν·
ϗ εὐθέως [23] ἐξανέτειλε,
διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος
γῆς·
6 Ἡλίου δὲ [25] ἀνατεί-
λαντος, [26] ἐκαυματίσθη·
καὶ, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥί-
ζαν, [27] ἐξηράνθη.
7 Ἄλλα δὲ [17] ἔπεσεν
ἐπὶ τὰς [29] ἀκάνθας, καὶ
[30] ἀνέβησαν αἱ ἄκαν-
θαι, καὶ [31] ἀπέπνιξαν
αὐτά.
8 Ἄλλα δὲ [17] ἔπεσεν
ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν,

A. D. 27.

1 s. ὄντος.
2 εἰμί.
3 δίδωμι.
4 οὖς.
5 ἐξέρχομαι.
6 προςέρχομαι.
7 καθῆμαι.
8 συνάγω.
9 ἐμβαίνω.
10 ἀποκρίνομαι.
11 γινώσκω.
12 Ro. 11. 25. 1 Co. 13. 2. Ep. 1. 9. 1 Ti. 3. 9, 16.
13 ἵστημι.
14 λαλέω.
15 s. χρήματα.
16 αἴρω.
17 πίπτω.
18 ἔρχομαι.
19 s. μέρη τοῦ ἀγροῦ, s. χώρια.
20 συνίημι.
21 Is. 6. 9, 10.
22 ἔχω.
23 ἐξανατέλλω, Mar. 4. 5.
24 εἴδω.
25 ἀνατέλλω.
26 καυματίζω, Mar. 4. 6. Re. 16. 8, 9.
27 ξηραίνω.
28 παχύνω, Ac. 28. 27.
29 ver. 22. ch. 7. 16.
30 ἀναβαίνω.
31 ἀποπνίγω, Lu. 8. 33; συνέπνιξαν, Mar. 4. 7; συμπνίγονται, Lu. 8. 14.
32 ἀκούω.
33 καμμύω.

καὶ [2] ἐδίδυ καρπὸν, ὃ
μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξή-
κοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.
9 Ὁ ἔχων [4] ὦτα ἀκού-
ειν, ἀκουέτω.
10 Καὶ [6] προςελθόντες
οἱ μαθηταὶ, εἶπον αὐτῷ·
Διατί ἐν παραβολαῖς
λαλεῖς αὐτοῖς;
11 Ὁ δὲ [10] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι
ὑμῖν [3] δέδοται [11] γνῶ-
ναι τὰ [12] μυστήρια τῆς
βασιλείας [d] τῶν οὐρα-
νῶν,| ἐκείνοις δὲ οὐ
[3] δέδοται.
12 Ὅστις γὰρ ἔχει,
[15] δοθήσεται αὐτῷ, καὶ
περισσευθήσεται· ὅςις
δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει,
[16] ἀρθήσεται ἀπ' αὐ-
τοῦ.
13 Διὰ τοῦτο ἐν παρα-
βολαῖς αὐτοῖς λαλῶ,
ὅτι βλέποντες οὐ βλέ-
πουσι, καὶ ἀκούοντες ὐκ
ἀκούουσιν, οὐδὲ [20] συν-
ιοῦσι.
14 Καὶ ἀναπληροῦται
[b] ἐπ' | αὐτοῖς ἡ προφη-
τεία [21] Ἡσαΐου, ἡ λέ-
γουσα· Ἀκοῇ ἀκούσε-
τε, καὶ οὐ μὴ [20] συνῆ-
τε· καὶ βλέποντες βλέ-
ψετε, καὶ οὐ μὴ [24] ἴδη-
τε.
15 [28] Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ
καρδία τοῦ λαοῦ τούτυ,
καὶ τοῖς [4] ὠσὶ βαρέως
[32] ἤκουσαν, καὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν [33] ἐ-
κάμμυσαν, μήποτε [24] ἴ-
δωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ τοῖς [4] ὠσὶν ἀκού-
σωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ

[*] συνῶσι,[1] καὶ [4] ἐπι-
στρέψωσι, καὶ [†] ἰάσω-
μαι [5] αὐτούς.
16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι
οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέ-
πουσι· καὶ τὰ [6] ὦτα
ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.
17 Ἀμὴν γὰρ λέγω
ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προ-
φῆται ϗ δίκαιοι [9] ἐπε-
θύμησαν [10] ἰδεῖν ἃ βλέ-
πετε, καὶ οὐκ [10] εἶδον·
καὶ [11] ἀκοῦσαι ἃ ἀκού-
ετε, καὶ οὐκ [11] ἤκου-
σαν.
18 Ὑμεῖς οὖν [11] ἀκού-
σατε τὴν παραβολὴν
τοῦ σπείροντος.
19 Παντὸς ἀκούοντος
τὸν λόγον τῆς βασιλεί-
ας,[13] ϗ μὴ [1] συνιέντος,
ἔρχεται ὁ πονηρὸς, ϗ
ἁρπάζει τὸ [14] ἐσπαρμέ-
νον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτȣ̃·
οὗτός [17] ἐστιν ὁ παρὰ
τὴν ὁδὸν [14] σπαρείς.
20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ [19] πε-
τρώδη [14] σπαρεὶς, οὗτός
[17] ἐστιν ὁ τὸν λόγον
ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ
χαρᾶς λαμβάνων αὐ-
τόν·
21 Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν
ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ [21] πρόσ-
καιρός ἐστι· γενομέ-
νης δὲ θλίψεως ἢ
διωγμοῦ διὰ τὸν λό-
γον, εὐθὺς [14] σκανδαλί-
ζεται.
22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάν-
θας [14] σπαρεὶς, οὗτός
[17] ἐστιν ὁ τὸν λόγον
ἀκούων· καὶ ἡ [26] μέρι-
μνα τοῦ [27] αἰῶνος τού-
του, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ
πλούτου [2] συμπνίγει
τὸν λόγον, ϗ [3] ἄκαρπος
γίνεται.
23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν
τὴν καλὴν [14] σπαρεὶς,
οὗτός [17] ἐστιν ὁ τὸν λό-
γον ἀκούων ϗ [1] συνιών·
ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ
ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ
δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριά-
κοντα.
24 Ἄλλην παραβολὴν
[7] παρέθηκεν αὐτοῖς, λέ-
γων· [8] Ὡμοιώθη ἡ βα-
σιλεία τῶν οὐρανῶν ἀν-
θρώπῳ σπείροντι κα-
λὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ
αὐτοῦ.
25 Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν
τοὺς ἀνθρώπους, [12] ἦλ-
θεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, ϗ
[14] ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ
μέσον τȣ̃ σίτȣ, ϗ [15] ἀπ-
ῆλθεν.
26 Ὅτε δὲ [16] ἐβλάστη-
σεν ὁ χόρτος, ϗ καρπὸν
ἐποίησε, τότε [18] ἐφάνη
καὶ τὰ ζιζάνια.
27 [20] Προσελθόντες δὲ
οἱ δοῦλοι τȣ̃ οἰκοδεσπό-
του, εἶπεν αὐτῷ· Κύριε,
οὐχὶ καλὸν σπέρμα [14] ἔσ-
πειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ;
πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζι-
ζάνια;
28 Ὁ δὲ [22] ἔφη αὐτοῖς·
Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦ-
το [23] ἐποίησεν. Οἱ δὲ
δοῦλοι εἶπον αὐτῷ·
Θέλεις οὖν [15] ἀπελθόν-
τες [25] συλλέξωμεν αὐ-
τά;
29 Ὁ δὲ [22] ἔφη· Οὔ·
μήποτε, [25] συλλέγον-
τες τὰ ζιζάνια, ἐκρι-

A. D. 27.

* συνιῶσι-i.
1 συνίημι.
† ἰάσομαι-i.
2 ch. 18. 23. Mar. 4.7,19. Lu. 8.14,42.
3 Mar. 4. 19. 1 Co. 14. 14. Ep. 5. 11. Tit. 3. 14. 2 Pe. 1. 8. Jude 12.
4 ἐπιστρέφω.
5 ἰάομαι.
6 οὖς.
7 παρατίθημι
8 ὁμοιόω.
9 ἐπιθυμέω.
10 εἴδω.
11 ἀκούω.
12 ἔρχομαι.
13 i. e. τῶν οὐρανῶν, s. τοῦ Θεȣ̃, ver. 24. ch. 3. 2.
14 σπείρω.
15 ἀπέρχομαι.
16 βλαστέω, s. βλαςάνω, Mar. 4. 27. He. 9. 4. Ja. 5. 18.
17 εἰμί.
18 φαίνω.
19 s. μέρη τȣ̃ ἀγρȣ̃, ver. 5.
20 προσέρχομαι.
21 πρὸς καιρὸν, Lu.8.13.
22 φήμι.
23 ποιέω.
24 ἀφίσταυται, Lu.8.13.
25 συλλέγω.
26 ch. 6.27,31. Mar. 4. 19. Lu. 8. 14.
27 ch. 12. 32.

ζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν
σῖτον.
30 [1]Ἄφετε συναυξάνε-
σθαι ἀμφότερα μέχρι
τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν
[b]τῷ καιρῷ τοῦ θερι-
σμοῦ [2]ἐρῶ τοῖς θερι-
σταῖς· [4]Συλλέξατε
πρῶτον τὰ ζιζάνια, ϗ
[8]δήσατε αὐτὰ [c]εἰς
[9]δέσμας, πρὸς τὸ κατα-
καῦσαι αὐτά· τὸν δὲ
σῖτον [10]συναγάγετε
εἰς τὴν ἀποθήκην
μου.
31 Ἄλλην παραβολὴν
[12]παρέθηκεν αὐτοῖς,
λέγων· Ὁμοία ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν κόκκω σινάπεως,
ὃν [14]λαβὼν ἄνθρωπος
ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ
αὐτοῦ.
32 Ὃ μικρότερον μέν
[16]ἐστι πάντων τῶν
σπερμάτων, ὅταν δὲ
[17]αὐξηθῇ, μεῖζον †τῶν
λαχάνων ἐστί· καὶ γί-
νεται δένδρον, ὥςτε
[18]ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τȣ̃
οὐρανοῦ, καὶ κατασκη-
νοῦν ἐν τοῖς κλάδοις
αὐτοῦ.
33 Ἄλλην παραβολὴν
[20]ἐλάλησεν αὐτοῖς·
Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τῶν ȣ̓ρανῶν [21]ζύ-
μῃ ἣν [14]λαβȣ̃σα γυνὴ
‡ἐνέκρυψεν [23]εἰς ἀλεύ-
ρου σάτα τρία, ἕως οὗ
ἐζυμώθη ὅλον.
34 Ταῦτα πάντα [20]ἐ-
λάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν
παραβολαῖς τοῖς ὄχ-
λοις, καὶ χωρὶς παρα-
βολῆς οὐκ [20]ἐλάλει αὐ-
τοῖς·
35 Ὅπως πληρωθῇ τὸ
[3]ῥηθὲν διὰ [a]τοῦ προ-
φήτου, [5]λέγοντος·
[6]Ἀνοίξω ἐν παραβο-
λαῖς τὸ στόμα μου·
[7]ἐρεύξομαι κεκρυμμέ-
να ἀπὸ καταβολῆς κό-
σμου.
36 Τότε, [1]ἀφεὶς τοὺς
ὄχλȣς, [18]ἦλθεν εἰς τὴν
οἰκίαν [c]ὁ Ἰησȣ̃ς, καὶ
[11]προςῆλθον αὐτῷ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες·
[13]Φράσον ἡμῖν τὴν πα-
ραβολὴν τῶν ζιζανίων
τοῦ ἀγροῦ.
37 Ὁ δὲ [15]ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· Ὁ σπεί-
ρων τὸ καλὸν σπέρμα,
[16]ἔστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου·
38 Ὁ δὲ ἀγρὸς, [16]ἔ-
στιν ὁ κόσμος· Τὸ δὲ
καλὸν σπέρμα, οὗτοί
[16]εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βα-
σιλείας· Τὰ δὲ ζιζάνια,
[16]εἰσὶν οἱ υἱοὶ [19]τοῦ
πονηροῦ·
39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπεί-
ρας αὐτὰ, [16]ἔστιν ὁ δι-
άβολος· Ὁ δὲ θερισ-
μὸς, [22]συντέλεια τȣ̃ αἰ-
ῶνός [16]ἐςιν· Οἱ δὲ θε-
ρισαὶ, ἄγγελοί [16]εἰσιν.
40 Ὥςπερ οὖν [4]συλλέ-
γεται τὰ ζιζάνια, καὶ
πυρὶ §κατακαίεται· οὕ-
τως [16]ἔσται ἐν τῇ συν-
τελείᾳ τοῦ αἰῶνος [d]τού-
του.
41 [24]Ἀποςελεῖ ὁ υἱὸς
τȣ̃ ἀνθρώπου τȣ̀ς ἀγγέ-
λους αὐτοῦ, καὶ [4]συλ-

A. D. 27.

1 ἀφίημι.
2 εἴρω.
3 ῥέω.
a Ἡσαΐου-f. al. add. Ἀσάφου.
4 συλλέγω.
5 Ps. 78. 2.
6 ἀνοίγω.
7 ἐρεύγω, Le. 11. 10. Ps. 19. 2. in lxx.
8 δέω.
9 Ex. 12. 22. Am. 9. 6. in lxx.
10 συνάγω.
11 προςέρχομαι.
12 παρατίθημι.
13 φράζω.
14 λαμβάνω.
15 ἀποκρίνομαι.
16 εἰμί.
17 αὐξάνω.
† πάντων-f.
18 ἔρχομαι.
19 ver. 19. ch. 6. 13.
20 λαλέω.
21 c. 10. 5–12. 1 Co. 5. 6–8. Ga. 5. 9.
22 ver. 40, 49. ch. 24. 3. 28. 20. He. 9. 26. συντέλεια, Ne. 9. 31. Job 26. 10. Je. 4. 27. Da. 12. 4, 13. in lxx.
‡ ἔκρυψεν-i.
23 ἐγκρύπτω.
§ καίεται-a.
24 ἀποςέλλω

λέξουσιν ἐκ τῆς βα-
σιλείας αὐτοῦ πάντα
τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς
ποιοῦντας τὴν ἀνομί-
αν.
42 Καὶ [4]βαλοῦσιν αὐτοὺς
εἰς τὴν [5]κάμινον τοῦ
πυρός· ἐκεῖ [6]ἔσται ὁ
κλαυθμὸς ϗ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.
43 Τότε οἱ δίκαιοι
[9]ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥ-
λιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ
ἔχων [10]ὦτα ἀκούειν,
ἀκουέτω.
44 Πάλιν ὁμοία [6]ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
θησαυρῷ [13]κεκρυμμένῳ
ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν [14]εὑρὼν
ἄνθρωπος [13]ἔκρυψε, ϗ
ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ
ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα
ἔχει, πωλεῖ, καὶ ἀγο-
ράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖ-
νον.
45 Πάλιν ὁμοία [6]ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
[15]ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζη-
τοῦντι καλοὺς μαργα-
ρίτας·
46 †Ὃς, [14]εὑρὼν ἕνα
[19]πολύτιμον μαργαρί-
την, [20]ἀπελθὼν [21]πέ-
πρακε πάντα ὅσα εἶχε,
καὶ [22]ἠγόρασεν αὐτόν.
47 Πάλιν ὁμοία [6]ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν [25]σαγήνῃ [4]βληθεί-
σῃ εἰς τὴν θάλασσαν, ϗ
ἐκ παντὸς γένους [26]συν-
αγαγούσῃ·
48 [27]Ἣν, ὅτε [28]ἐπλη-
ρώθη, ἀναβιβάσαντες
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ
καθίσαντες, [1]συνέλεξαν
τὰ καλὰ εἰς [2]ἀγγεῖα,
τὰ δὲ [3]σαπρὰ ἔξω [4]ἔ-
βαλον.
49 Οὕτως [6]ἔσται ἐν τῇ
συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος·
[7]ἐξελεύσονται οἱ ἄγγε-
λοι, ϗ [8]ἀφοριοῦσι τοὺς
πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν
δικαίων·
50 Καὶ [4]βαλοῦσιν αὐ-
τοὺς εἰς τὴν [5]κάμινον
τοῦ πυρός· ἐκεῖ [6]ἔσται ὁ
κλαυθμὸς ϗ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.
51 ⌈Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς·⌉ [11]Συνήκατε ταῦτα
πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ·
Ναί, ⌈Κύριε.⌉
52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Διὰ τοῦτο πᾶς γραμμα-
τεὺς, [12]μαθητευθεὶς *εἰς
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν, ὅμοιός [6]ἐστιν ἀν-
θρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅ-
στις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θη-
σαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ
παλαιά.
53 Καὶ [16]ἐγένετο, ὅτε
[17]ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς
τὰς παραβολὰς ταύτας
[18]μετῆρεν ἐκεῖθεν.
54 Καὶ [23]ἐλθὼν εἰς τὴν
[24]πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδα-
σκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συν-
αγωγῇ αὐτῶν· ὥστε
ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς, ϗ
λέγειν· Πόθεν τούτῳ ἡ
σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυ-
νάμεις;
55 Οὐχ οὗτός [6]ἐστιν ὁ
τοῦ [29]τέκτονος υἱός; οὐχὶ
ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται
Μαριὰμ, ϗ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ Ἰάκωβος, καὶ

A. D. 27.

1 συλλέγω.
2 ch. 25. 4.
3 ch. 7. 17, 18. Lu. 6. 43. Ep. 4. 29.
4 βάλλω.
5 Re. 1. 15.
6 εἰμί.
7 ἐξέρχομαι.
8 ἀφορίζω.
9 ἐκλάμπω, Da. 12. 3.
10 οὖς.
11 συνίημι.
12 ch. 27. 57.
* τῇ βασιλείᾳ-a. al. ἐν τῇ βασιλείᾳ.
13 κρύπτω.
14 εὑρίσκω.
15 Re. 18. 3, 11.
16 γίνομαι.
17 τελέω.
18 μεταίρω.
19 Jno. 12. 3.
20 ἀπέρχομαι.
† Εὑρὼν δὲ-l.
21 πιπράσκω.
22 ἀγοράζω.
23 ἔρχομαι.
24 ver. 57. Mar. 6. 1, 4. Lu. 4. 23, 24. Jno. 4. 44. He. 11. 14.
25 Eze. 26. 5.
26 συνάγω.
27 ὅς.
28 πληρόω.
29 Mar. 6. 3. 2 Ki. 22. 6; τέκτων σιδήρου, 1 Sa. 13. 19; ξύλων καὶ λίθων, 2 Sa. 5. 11; χαλκοῦ, 1 Ki. 7. 14.

* Ἰωσῆς, ϗ Σίμων, καὶ
Ἰȣ́δας;
56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐ-
τȣ̃ ȣ̓χὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς
[3] εἰσι; πόθεν οὖν τȣ́τῳ
ταῦτα πάντα;
57 Καὶ[4] ἐσκανδαλίζον-
το ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ
[3] ἔστι προφήτης [5] ἄτι-
μος, εἰ μὴ ἐν τῇ [8] πατρί-
δι αὐτοῦ, ϗ ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ.
58 Καὶ οὐκ ἐποίησεν
ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς,
διὰ τὴν ἀπιςίαν αὐτῶν.

Κεφ. ιδ'.

ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ
[15] ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ
[16] τετράρχης τὴν ἀκοὴν
Ἰησοῦ·
2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν
αὐτȣ̃· Οὗτός [3] ἐςιν Ἰω-
άννης ὁ Βαπτιστής·
αὐτὸς [19] ἠγέρθη ἀπὸ
τῶν νεκρῶν, ϗ διὰ τοῦ-
το αἱ [20] δυνάμεις [23] ἐν-
εργȣ̃σιν ἐν αὐτῷ.
3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης, κρα-
τήσας τὸν Ἰωάννην,
[29] ἔδησεν αὐτὸν, ϗ [30] ἔ-
θετο ἐν φυλακῇ, διὰ
Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖ-
κα ε Φιλίππου | τοῦ ἀ-
δελφοῦ αὐτοῦ.
4 Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ
Ἰωάννης· Οὐκ [33] ἔξεςί
σοι ἔχειν αὐτήν.
5 Καὶ θέλων αὐτὸν
ἀποκτεῖναι, [34] ἐφοβήθη
τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προ-
φήτην αὐτὸν εἶχον.
6 Γενεσίων[38] δὲ ‖ ἀ-
γομένων τοῦ Ἡρώδου,

A. D. 27.

* Ἰωσῆφ-n.
al. Ἰωάννης.
† αὐτȣ̃ Ἡρω-
διάς-n.
1 ὀρχέομαι.
2 ἀρέσκω.
3 εἰμί.
4 ch. 5. 29, 30.
5 Lu. 4. 24.
‡ ὤμοσεν-n.
6 ὁμολογέω.
7 δίδωμι.
8 ver. 54.
9 ποιέω.
10 Ac. 19. 33.
12 Mar. 6. 25.
13 λυπέω.
14 Mar. 6. 26.
15 ἀκούω.
16 Lu. 3. 1,19.
17 ἀποκεφα-
λίζω.
18 φέρω.
19 ἐγείρω.
20 ch. 22. 29.
21 προσέρχο-
μαι.
22 αἴρω.
§ πτῶμα-i.
23 ἐνεργέω.
25 θάπτω.
26 ἔρχομαι.
27 ἀπαγγέλ-
λω.
28 s. ἐκεῖνα.
29 δέω.
30 τίθημι.
31 ἀναχωρέω
32 ἀκολȣθέω.
33 ἔξειμι.
34 φοβέω.
35 s. πȣ́ς.
36 ἐξέρχομαι
37 σπλαγ-
χνίζω.
‖ γενομέ-
νων-i
38 s. συμπο-
σίων.
** ἐπ' αὐ-
τοῖς-a.

[1] ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ
† τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ
μέσῳ· καὶ [2] ἤρεσε τῷ
Ἡρώδῃ.
7 Ὅθεν μεθ' ὅρκου
‡ ὡμολόγησεν [6] αὐτῇ
[7] δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήση-
ται.
8 Ἡ δὲ [10] προβιβασθεῖ-
σα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐ-
τῆς· [7] Δός μοι, φησὶν,
ὧδε ἐπὶ [12] πίνακι τὴν
κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
Βαπτιστοῦ.
9 Καὶ [13] ἐλυπήθη ὁ βα-
σιλεύς· διὰ δὲ τοὺς
[14] ὅρκȣς, ϗ τȣ̀ς συνανα-
κειμένȣς, ἐκέλευσε [7] δο-
θῆναι.
10 Καὶ πέμψας [17] ἀπε-
κεφάλισε τὸν Ἰωάννην
ἐν τῇ φυλακῇ.
11 Καὶ [18] ἠνέχθη ἡ κε-
φαλὴ αὐτȣ̃ ἐπὶ [12] πίνα-
κι, ϗ [7] ἐδόθη τῷ κορα-
σίῳ, ϗ [18] ἤνεγκε τῇ μη-
τρὶ αὐτῆς.
12 Καὶ [21] προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτȣ̃ [22] ἦ-
ραν τὸ § σῶμα, ϗ [25] ἔθα-
ψαν αὐτό· ϗ [26] ἐλθόν-
τες, [27] ἀπήγγειλαν τῷ
Ἰησοῦ.
13 Καὶ[28] ἀκούσας ὁ
Ἰησοῦς, [31] ἀνεχώρησεν
ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς
ἔρημον τόπον κατ' ἰδί-
αν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ
ὄχλοι, [32] ἠκολούθησαν
αὐτῷ πεζῇ [35] ἀπὸ τῶν
πόλεων.
14 Καὶ [36] ἐξελθὼν ε ὁ
Ἰησοῦς | εἶδε πολὺν ὄχ-
λον· ϗ [37] ἐσπλαγχνίσθη
** ἐπ' αὐτοὺς, ϗ ἐθερά-

πευσε τοὺς [1]ἀῤῥώστυς
αὐτῶν.
15 Ὀψίας [3]δὲ γενομέ-
νης, [4]προσῆλθον αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτῦ, λέγον-
τες· Ἔρημός •ἐστιν ὁ
τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη
[7]παρῆλθεν·[9] [5]ἀπόλυ-
σον τὺς ὄχλους, ἵνα
[10]ἀπελθόντες εἰς τὰς
κώμας, ἀγοράσωσιν
ἑαυτοῖς βρώματα.
16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· Οὐ χρείαν ἔ-
χυσιν [10]ἀπελθεῖν· [13]δό-
τε αὐτοῖς ὑμεῖς φα-
γεῖν.
17 Οἱ δὲ λέγυσιν αὐτῷ·
Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ
πέντε ἄρτους καὶ δύο
ἰχθύας.
18 Ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ
μοι αὐτοὺς ὧδε.
19 Καὶ κελεύσας τοὺς
ὄχλους [14]ἀνακλιθῆναι
ἐπὶ ‡τοὺς χόρτους, b ϗ l
[15]λαβὼν τὺς πέντε ἄρ-
τους, ϗ τὺς δύο ἰχθύας,
[16]ἀναβλέψας εἰς τὸν
ὐρανὸν, [23]εὐλόγησε· ϗ
[19]κλάσας, [13]ἔδωκε τοῖς
μαθηταῖς τοὺς ἄρτους,
οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄ-
χλοις.
20 Καὶ [24]ἔφαγον πάν-
τες, ϗ [25]ἐχορτάσθησαν·
ϗ [26]ἦραν τὸ [30]περισ-
σεῦον τῶν κλασμάτων,
δώδεκα [31]κοφίνυς πλή-
ρεις.
21 Οἱ δὲ ἐσθίοντες •ἦ-
σαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντα-
κισχίλιοι, χωρὶς γυ-
ναικῶν καὶ παιδίων.
22 Καὶ εὐθέως [34]ἠνάγ-

A. D. 27.

1 Mar. 6. 5, 13.
2 ἐμβαίνω.
3 s. ὥρας.
4 προσέρχομαι.
5 ἀπολύω.
6 εἰμί.
7 παρέρχομαι.
8 ἀναβαίνω.
9 ἤδη ὥρα πολλή, Mar. 6. 35; ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν, Lu. 9. 12.
10 ἀπέρχομαι
11 s. κατά
* ςαδίυς πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχε-n.
† ἦλθε-h.
12 ch. 8. 6, 29.
13 δίδωμι.
14 ἀνακλίνω.
‡ τοῦ χόρτου-n. al. τὸν χόρτον.
15 λαμβάνω.
16 ἀναβλέπω
17 εἴδω.
18 ταράσσω.
19 κλάω.
20 Mar. 6. 49.
21 κράζω.
22 λαλέω.
23 ch. 15. 36.
24 φάγω.
25 χορτάζω, ch. 5. 6.
26 αἴρω.
27 ἀποκρίνω.
28 ἔρχομαι.
29 ὕδωρ.
30 s. μέρος.
31 ch. 15. 37.
32 καταβαίνω
33 περιπατέω
34 ἀναγκάζω

κασεν b ὁ Ἰησοῦς l τοὺς
μαθητὰς b αὐτῦ l [2]ἐμβῆ-
ναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ
προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ
πέραν, ἕως οὗ [5]ἀπολύ-
σῃ τοὺς ὄχλους.
23 Καὶ [5]ἀπολύσας τὺς
ὄχλυς, [8]ἀνέβη εἰς τὸ ὄ-
ρος κατ' ἰδίαν προσεύ-
ξασθαι. Ὀψίας[3] δὲ γε-
νομένης, μόνος [6]ἦν ἐκεῖ.
24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη
*[11]μέσον τῆς θαλάσσης
[6]ἦν, [12]βασανιζόμενον
ὑπὸ τῶν κυμάτων· [6]ἦν
γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.
25 Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ
τῆς νυκτὸς †[10]ἀπῆλθε
πρὸς αὐτοὺς b ὁ Ἰησῦς, l
περιπατῶν ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης.
26 Καὶ [17]ἰδόντες αὐτὸν
οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν περιπατοῦντα,
[18]ἐταράχθησαν, λέγον-
τες, Ὅτι [20]φάντασμά
ἐστι· ϗ ἀπὸ τοῦ φόβου
[21]ἔκραξαν.
27 Εὐθέως δὲ [22]ἐλάλη-
σεν αὐτοῖς ὁ Ἰησῦς, λέ-
γων· Θαρσεῖτε· ἐγώ
εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.
28 [27]Ἀποκριθεὶς δὲ αὐ-
τῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύ-
ριε, εἰ σὺ [6]εἶ, κέλευσόν
με πρός σε [28]ἐλθεῖν ἐπὶ
τὰ ὕδατα.
29 Ὁ δὲ εἶπεν· [28]Ἐλ-
θέ. Καὶ [32]καταβὰς
ἀπὸ τῦ πλοίυ ὁ Πέτρος,
[33]περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ
[29]ὕδατα, [28]ἐλθεῖν πρὸς
τὸν Ἰησοῦν.
30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνε-
μον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη.

Καὶ [1]ἀρξάμενος [2]κατα-
ποντίζεσθαι, [3]ἔκραξε,
λέγων· Κύριε, [5]σῶσόν
με.
31 Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς
ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
[6]ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ
λέγει αὐτῷ· [7]Ὀλιγό-
πιστε, εἰς τί [8]ἐδίστασας;[9]
32 Καὶ [15]ἐμβάντων αὐ-
τῶν εἰς τὸ πλοῖον, [16]ἐ-
κόπασεν ὁ ἄνεμος.
33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ,
[17]ἐλθόντες† [18]προσεκύ-
νησαν αὐτῷ, λέγοντες·
Ἀληθῶς [21]Θεοῦ υἱὸς
[22]εἶ.
34 Καὶ διαπεράσαντες,
[17]ἦλθον § εἰς τὴν γῆν
Γεννησαρέτ.
35 Καὶ [24]ἐπιγνόντες
αὐτὸν οἱ ἄνδρες τȣ̃ τόπȣ
ἐκείνȣ, [25]ἀπέστειλαν εἰς
ὅλην τὴν περίχωρον
ἐκείνην, ϗ [26]προσήνεγ-
καν αὐτῷ πάντας τοὺς
κακῶς ἔχοντας.
36 Καὶ παρεκάλȣν αὐ-
τὸν, ἵνα μόνον [29]ἅψων-
ται τοῦ [30]κρασπέδȣ τȣ̃
ἱματίου αὐτοῦ· ϗ ὅσοι
[29]ἥψαντο, [32]διεσώθη-
σαν.

Κεφ. ιε'.

ΤΟΤΕ προσέρχονται
τῷ Ἰησȣ̃ οἱ ‖ ἀπὸ Ἱερο-
σολύμων γραμματεῖς ϗ
Φαρισαῖοι, λέγοντες·
2 Διατί οἱ μαθηταί σȣ
παραβαίνȣσι τὴν [34]πα-
ράδοσιν τῶν πρεσβυτέ-
ρων; οὐ γὰρ νίπτονται
τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν
ἄρτον ἐσθίωσιν.

A. D. 28.

1 ἄρχομαι.
2 ch. 18. 6.
3 κράζω.
4 ἀποκρίνο-
μαι.
5 σώζω.
6 ἐπιλαμβά-
νω.
7 ch. 6. 30.
8 a. αἴτιον.
9 διστάζω.
* εἶπε· Τί-
μα-h.
10 ἐντέλλω.
11 Ex. 20. 12.
12 Ex. 21. 17.
13 Mar. 9. 39.
14 Mar. 7. 10.
15 ἐμβαίνω.
16 κοπάζω.
17 ἔρχομαι.
† al. ὄντες.
18 προσκυνέω
20 ὠφελέω.
‡ τιμήσει-i.
21 ch. 27. 43.
22 εἰμί.
§ ἐπὶ τὴν
γῆν εἰς-n.
23 ἀκυρόω.
24 ἐπιγινώ-
σκω.
25 ἀποστέλλω
26 προσφέρω.
27 προφητεύω
28 Is. 29. 13.
‖ Ὁ λαὸς
οὗτος τοῖς
χείλεσι-a.
29 ἅπτομαι.
30 ch. 9. 20.
Mar. 6. 56.
31 Mar. 7. 7.
32 διασώζω,
Lu. 7. 3.
Ac. 23. 24.
34 Mar. 7. 3, 13.
1 Co. 11. 2.
Ga. 1. 14.
35 Mar. 7. 15.
Ac. 10. 15.

3 Ὁ δὲ [4]ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτοῖς· Διατί ϗ
ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν
ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ
τὴν παράδοσιν ὑμῶν;
4 Ὁ γὰρ Θεὸς *ἐνε-
τείλατο,[10] λέγων [11]
Τίμα τὸν πατέρα b σȣ, |
ϗ τὴν μητέρα· καί·
[12]Ὁ [13]κακολογῶν πα-
τέρα ἢ μητέρα, [14]θανά-
τῳ τελευτάτω.
5 Ὑμεῖς δὲ λέγετε·
Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ,
ἢ τῇ μητρί· Δῶρον, ὃ
ἐὰν ἐξ ἐμȣ̃ [20]ὠφεληθῇς·
d καὶ | ȣ̓ μὴ ‡τιμήσῃ τὸν
πατέρα αὐτȣ̃, ἢ τὴν μη-
τέρα αὐτοῦ.
6 Καὶ [23]ἠκυρώσατε
τὴν ἐντολὴν τȣ̃ Θεȣ̃ διὰ
τὴν παράδοσιν ὑμῶν.
7 Ὑποκριταὶ, καλῶς
[27]προεφήτευσε περὶ ὑ-
μῶν Ἠσαΐας [28]λέγων·
8 ‖ Ἐγγίζει μοι ὁ λα-
ὸς οὗτος τῷ στόματι
αὐτῶν, ϗ τοῖς χείλεσί
με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία
αὐτῶν πόῤῥω ἀπέχει
ἀπ' ἐμοῦ.
9 [31]Μάτην δὲ σέβον-
ταί με, διδάσκοντες δι-
δασκαλίας, ἐντάλματα
ἀνθρώπων.
10 Καὶ προσκαλεσάμε-
νος τὸν ὄχλον, εἶπεν
αὐτοῖς· Ἀκούετε καὶ
συνίετε.
11 Οὐ τὸ εἰσερχόμενον
εἰς τὸ στόμα [35]κοινοῖ
τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ
ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ
στόματος, τοῦτο κοινοῖ
τὸν ἄνθρωπον.

12 Τότε [1] προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτȣ͂, εἶπον
αὐτῷ· [2] Οἶδας, ὅτι οἱ
Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες
τὸν λόγον, ἐσκανδαλί-
σθησαν;
13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς,
εἶπε· Πᾶσα φυτεία, ἣν
οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ
μου ὁ ȣ̓ράνιος, [7] ἐκριζω-
θήσεται.
14 [8] Ἄφετε αὐτούς·
[9] ὁδηγοί [10] εἰσι τυφλοὶ
τυφλῶν. Τυφλὸς δὲ τυ-
φλὸν ἐὰν [12] ὁδηγῇ, ἀμ-
φότεροι εἰς [13] βόθυνον
[14] πεσοῦνται.
15 [15] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ·
[16] Φράσον ἡμῖν τὴν πα-
ραβολὴν ταύτην.
16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν·
[17] Ἀκμὴν ϗ ὑμεῖς ἀσύν-
ετοί [10] ἐστε.
17 Οὔπω νοεῖτε, ὅτι
πᾶν τὸ εἰςπορευόμενον
εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν
κοιλίαν χωρεῖ, ϗ εἰς
ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;
18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα
ἐκ τȣ͂ στόματος, ἐκ τῆς
καρδίας [3] ἐξέρχεται,
[27] κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον.
19 Ἐκ γὰρ [29] τῆς καρ-
δίας ἐξέρχονται διαλο-
γισμοὶ πονηροὶ, φόνοι,
μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλο-
παὶ, ψευδομαρτυρίαι,
[30] βλασφημίαι.
20 Ταῦτα [10] ἐςι τὰ κοι-
νοῦντα τὸν ἄνθρωπον·
τὸ δὲ ἀνίπτοις [34] χερσὶ
φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον.

A. D. 28.

1 προςέρχομαι.
2 εἴδω.
3 ἐξέρχομαι.
4 ch. 14. 34.
5 ἀναχωρέω.
6 Ἑλληνίς, Συρυφοίνισσα τῷ γένει, Mar. 7. 26, con. Ac. 7. 11. 13. 19.
7 ch. 13. 29. Lu. 17. 6. Jude 12.
8 ἀφίημι.
9 ch. 23. 16. 24. Ac. 1. 16.
10 εἰμί.
11 κραυγάζω
12 Lu. 6. 39. Jno. 16. 13.
13 ch. 12. 11. Lu. 6. 39.
14 πίπτω.
15 ἀποκρίνομαι.
16 φράζω.
17 s. κατά.
18 ἐρωτάω.
19 ἀποστέλλω
20 ἀπολλύω.
21 ἔρχομαι.
* προςεκύνησεν-n.
22 i. e. οὐ πρέπει.
23 λαμβάνω.
24 Mar. 7. 27.
27 καὶ ἐκεῖνα
28 s. ἀλλά.
29 ch. 12. 34.
30 ch. 12. 31. Ep. 4. 31.
31 Mar. 7. 23. Lu. 16. 21.
32 μέγας.
33 γίνομαι.
34 χείρ.
35 ἰάομαι.

21 Καὶ [3] ἐξελθὼν [4] ἐκεῖ-
θεν ὁ Ἰησȣ͂ς, [5] ἀνεχώρη-
σεν εἰς τὰ μέρη Τύρου
καὶ Σιδῶνος.
22 Καὶ ἰδȣ̀, γυνὴ [6] Χα-
ναναία, ἀπὸ τῶν ὁρίων
ἐκείνων [3] ἐξελθοῦσα,
[11] ἐκραύγασεν αὐτῷ, λέ-
γουσα· Ἐλέησόν με
Κύριε, υἱὲ Δαβὶδ, ἡ θυ-
γάτηρ μου κακῶς δαι-
μονίζεται.
23 Ὁ δὲ οὐκ [15] ἀπεκρί-
θη αὐτῇ λόγον. Καὶ
[1] προσελθόντες οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, [18] ἠρώ-
των αὐτὸν, λέγοντες·
Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι
κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.
24 Ὁ δὲ [15] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν· Οὐκ [19] ἀπεςάλην
εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ
[20] ἀπολωλότα οἴκου Ἰσ-
ραήλ.
25 Ἡ δὲ [21] ἐλθοῦσα
* προσεκύνει αὐτῷ, λέ-
γουσα· Κύριε, βοήθει
μοι.
26 Ὁ δὲ [15] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν· Οὐκ ἔστι [22] κα-
λὸν [23] λαβεῖν τὸν ἄρτον
τῶν τέκνων, ϗ βαλεῖν
τοῖς [24] κυναρίοις.
27 Ἡ δὲ εἶπε· Ναὶ, Κύ-
ριε· [28] ϗ γὰρ τὰ κυνά-
ρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν
[31] ψιχίων τῶν πιπτόν-
των ἀπὸ τῆς τραπέζης
τῶν κυρίων αὐτῶν.
28 Τότε [15] ἀποκριθεὶς
ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ·
Ὦ γύναι, [32] μεγάλη
σου ἡ πίστις· [33] γενη-
θήτω σοι ὡς θέλεις.
Καὶ [35] ἰάθη ἡ θυγάτηρ

αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας
ἐκείνης.
29 Καὶ [2] μεταβὰς ἐκεῖ-
θεν ὁ Ἰησοῦς, [4] ἦλθε παρὰ
τὴν θάλασσαν τῆς Γα-
λιλαίας· καὶ [6] ἀναβὰς
εἰς τὸ ὄρος, [9] ἐκάθητο
ἐκεῖ.
30 Καὶ [10] προσῆλθον αὐ-
τῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχον-
τες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς,
τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλ-
λοὺς, καὶ ἑτέρους πολ-
λούς· ϗ [14] ἔῤῥιψαν αὐ-
τοὺς παρὰ τοὺς πόδας
* τοῦ Ἰησοῦ· ϗ [16] ἐθε-
ράπευσεν αὐτούς·
31 Ὥστε † τοὺς ὄχλους
θαυμάσαι, βλέποντας
† [20] κωφοὺς λαλοῦντας,
[21] κυλλοὺς ὑγιεῖς, χω-
λοὺς περιπατοῦντας, ϗ
τυφλοὺς βλέποντας· ϗ
[22] ἐδόξασαν τὸν Θεὸν
Ἰσραήλ.
32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προς-
καλεσάμενος τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ, εἶπε· Σπλαγ-
χνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄ-
χλον, ὅτι ἤδη ‖ ἡμέρας
τρεῖς προσμένουσί μοι,
ϗ οὐκ ἔχουσι τί φάγω-
σι· ϗ ἀπολῦσαι αὐτοὺς
νήστεις οὐ θέλω, μήπο-
τε [26] ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ
ὁδῷ.
33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πό-
θεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ [27]
ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥςτε
χορτάσαι ὄχλον τοσοῦ-
τον;
34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Πόσους ἄρτους
ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον·

A. D. 28.

1 κελεύω.
2 μεταβαίνω
3 ἀναπίπτω, confer. ch. 14. 19.
4 ἔρχομαι.
5 λαμβάνω.
6 ἀναβαίνω.
7 s. τὸν Θεόν.
8 κλάω.
9 κάθημαι.
10 προσέρχομαι.
11 s. τοὺς ἄρτους.
12 δίδωμι.
13 φάγω.
14 ῥίπτω.
* αὐτοῦ-h.
15 αἴρω.
16 θεραπεύω.
17 ch. 16. 10. Mar. 8.8,20. Ac. 9. 25. σαργάνη, 2 Co. 11. 33.
† Vide App.
18 εἰμί.
‡ ἀνέβη-a.
20 ch. 12. 22.
21 ch. 18. 8. opponitur τῷ δύο χεῖρας ἔχοντι, Mar. 9. 43.
22 δοξάζω.
§ Μαγαδάν-n
23 ἐπερωτάω.
‖ ἡμέραι τρεῖς-a.
24 ἐπιδείκνυμι.
25 ἀποκρίνομαι.
26 ἐκλύω.
27 s. χώρα, Mar. 8. 4. 2 Co. 11. 26. He. 11. 38.
28 γίνομαι.

Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύ-
δια.
35 Καὶ [1] ἐκέλευσε τοῖς
ὄχλοις [3] ἀναπεσεῖν ἐπὶ
τὴν γῆν.
36 Καὶ [5] λαβὼν τοὺς
ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς
ἰχθύας, εὐχαριστήσας, [7]
[8] ἔκλασε, [11] καὶ [12] ἔδωκε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄ-
χλῳ.
37 Καὶ [13] ἔφαγον πάν-
τες, καὶ ἐχορτάσθησαν·
καὶ [15] ἦραν τὸ περισ-
σεῦον τῶν κλασμάτων,
ἑπτὰ [17] σπυρίδας πλή-
ρεις.
38 Οἱ δὲ ἐσθίοντες [18] ἦ-
σαν τετρακισχίλιοι ἄν-
δρες, χωρὶς γυναικῶν ϗ
παιδίων.
39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς
ὄχλους, ‡ ἐνέβη [6] εἰς τὸ
πλοῖον, ϗ [4] ἦλθεν εἰς τὰ
ὅρια § Μαγδαλά.

Κεφ. ιϛ'.

ΚΑΙ [10] προσελθόντες
οἱ Φαρισαῖοι ϗ Σαδδου-
καῖοι, πειράζοντες [23] ἐ-
πηρώτησαν αὐτὸν ση-
μεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [24] ἐπι-
δεῖξαι αὐτοῖς.
2 Ὁ δὲ [25] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· c Ὀψίας
[28] γενομένης λέγετε, Εὐ-
δία· πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐ-
ρανός.
3 Καὶ πρωΐ· Σήμερον
χειμών· πυῤῥάζει γὰρ
στυγνάζων ὁ οὐρανός.
c Ὑποκριταὶ, ‖ τὸ μὲν
πρόσωπον τοῦ οὐρα-
νοῦ γινώσκετε διακρί-

νειν, τὰ δὲ σημεῖα,
τῶν καιρῶν οὐ [*][1] δύνα-
σθε[a];
4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ
[4] μοιχαλὶς σημεῖον ἐπι-
ζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ
[5] δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ
τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ [d] τοῦ
προφήτου.[l] Καὶ [7] κατα-
λιπὼν αὐτοὺς [8] ἀπῆλ-
θε.
5 Καὶ [6] ἐλθόντες οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέ-
ραν, [11] ἐπελάθοντο ἄρ-
τους [12] λαβεῖν.
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· Ὁρᾶτε ϗ προσ-
έχετε ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν Φαρισαίων ϗ Σαδ-
δουκαίων.
7 Οἱ δὲ διελογίζοντο
ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες· [13]
Ὅτι ἄρτους οὐκ [12] ἐλά-
βομεν.
8 [15] Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
εἶπεν [b] αὐτοῖς·[l] Τί δια-
λογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς,
ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους
οὐκ [12] ἐλάβετε;
9 Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ
μνημονεύετε τοὺς πέντε
ἄρτους τῶν πεντακισ-
χιλίων, καὶ πόσους
[18] κοφίνους ἐλάβε-
τε;[12]
10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρ-
τους τῶν τετρακισχι-
λίων, ϗ πόσας [19] σπυρί-
δας [12] ἐλάβετε;
11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι
οὐ περὶ † ἄρτου ‡ εἶ-
πον ὑμῖν, προσέχειν
ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φα-
ρισαίων καὶ Σαδδου-
καίων;

A. D. 28.

* συνίετε.
s. δύνασθε
δοκιμάζειν;
1 δύναμαι.
2 s. γινώσκειν
3 συνίημι.
4 ch. 12. 39.
5 δίδωμι.
6 ἔρχομαι.
7 καταλείπω.
8 ἀπέρχομαι.
9 ἐρωτάω.
10 εἰμί.
11 ἐπιλανθάνομαι.
12 λαμβάνω.
13 s. ταῦτα λέγειν, s. τοῦτο εἶπεν.
14 ἀποκρίνομαι.
15 γινώσκω
16 1 Co. 15. 50. Ga. 1. 16. Ep. 6. 12. He. 2. 14.
17 ἀποκαλύπτω, ch. 10. 26. Lu. 2. 35.
18 ch. 14. 20.
19 ch. 15. 37.
20 καὶ ἐγώ.
21 ch. 10. 2. Jno. 1. 43.
22 ch. 7. 24. Lu. 8. 6. Ro. 9. 33. 1 Co. 10. 4.
† ἄρτων-h.
‡ Vide App.
24 Ac. 7. 38. 1 Co. 1. 2. 1 Ti. 3. 15. Philem. 2.
25 Ac. 2. 27. 1 Co. 15. 55.
26 Lu. 23. 23. confer. Ac. 19. 16.
§ σε-n.

12 Τότε [3] συνῆκαν ὅτι
οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ
τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου,
ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς
τῶν Φαρισαίων ϗ Σαδ-
δουκαίων.
13 [6] Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἰς τὰ μέρη Καισαρείας
τῆς Φιλίππου, [9] ἠρώτα
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
λέγων· Τίνα [d] με [l] λέ-
γουσιν οἱ ἄνθρωποι
[10] εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου;
14 Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ μὲν,
Ἰωάννην τὸν Βαπτι-
στήν· ἄλλοι δὲ, Ἠλίαν·
ἕτεροι δὲ, Ἱερεμίαν, ἢ
ἕνα τῶν προφητῶν.
15 Λέγει αὐτοῖς· Ὑ-
μεῖς δὲ τίνα με λέγετε
εἶναι;
16 [14] Ἀποκριθεὶς δὲ
Σίμων Πέτρος, εἶπε·
Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.
17 Καὶ [14] ἀποκριθεὶς
ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ·
Μακάριος [10] εἶ, Σίμων
βὰρ Ἰωνᾶ· ὅτι [16] σὰρξ
καὶ αἷμα οὐκ [17] ἀπεκά-
λυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πα-
τήρ μου, ὁ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς.
18 [20] Κἀγὼ δέ σοι λέ-
γω, ὅτι σὺ [10] εἶ [21] Πέ-
τρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ
τῇ [22] πέτρα οἰκοδομή-
σω μου τὴν [24] ἐκκλησί-
αν· καὶ πύλαι [25] ᾅδου
οὐ [26] κατισχύσουσιν
§ αὐτῆς.
19 Καὶ [5] δώσω σοι τὰς
κλεῖς τῆς βασιλείας
τῶν οὐρανῶν· ϗ ὃ ἐὰν

[1]δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς,
[2]ἔσται [1]δεδεμένον ἐν
τοῖς οὐρανοῖς· ϗ ὃ ἐὰν
[5]λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς,
[2]ἔσται [5]λελυμένον ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.
20 Τότε *διεϛείλατο [8]
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι
αὐτός [2]ἐστιν ὁ Ἰησοῦς [1]
ὁ Χριστός.
21 Ἀπὸ τότε [11]ἤρξατο
ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ
αὐτὸν [12]ἀπελθεῖν εἰς
Ἱεροσόλυμα, ϗ [13]πολλὰ
[14]παθεῖν ἀπὸ τῶν πρε-
σβυτέρων, ϗ ἀρχιερέ-
ων, ϗ γραμματέων, καὶ
[17]ἀποκτανθῆναι, ϗ τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ [18]ἐγερθῆ-
ναι.
22 Καὶ [19]προϛλαβό-
μενος αὐτὸν ὁ Πέτρος
[11]ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐ-
τῷ, λέγων· Ἵλεώς σοι
[20]Κύριε· οὐ μὴ [2]ἔσται
σοι τοῦτο.
23 Ὁ δὲ [21]στραφεὶς,
εἶπε τῷ Πέτρῳ· Ὕπαγε
ὀπίσω μου, σατανᾶ,
[24]σκανδαλόν μȣ [2]εἶ·
ὅτι οὐ [25]φρονεῖς τὰ τȣ̃
Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀν-
θρώπων.
24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πε τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ· Εἴ τις θέλει ὀπί-
σω μου [27]ἐλθεῖν, ἀπα-
ρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ
[28]ἀράτω τὸν σταυρὸν
αὐτοῦ, ϗ ἀκολουθείτω
μοι.
25 Ὃς γὰρ ἂν [32]θέλῃ
τὴν ψυχὴν αὐτȣ̃ [33]σῶ-
σαι, [3]ἀπολέσει αὐτήν·
ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν
ψυχὴν αὐτȣ̃ ἕνεκεν ἐμȣ̃,
[4]εὑρήσει αὐτήν.
26 Τί γὰρ ὠφελεῖται
ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσ-
μον ὅλον κερδήσῃ, τὴν
δὲ [6]ψυχὴν αὐτȣ̃ [7]ζημι-
ωθῇ; ἢ τί [9]δώσει ἄν-
θρωπος [10]ἀντάλλαγμα
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς
τȣ̃ ἀνθρώπȣ ἔρχεσθαι
ἐν τῇ δόξῃ τȣ̃ πατρὸς
αὐτȣ̃, μετὰ τῶν ἀγγέ-
λων αὐτȣ̃· ϗ τότε [15]ἀ-
ποδώσει ἑκάϛῳ, κατὰ
τὴν [16]πρᾶξιν αὐτȣ̃.
28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
[2]εἰσί τινες τῶν ὧδε † ἑ-
ϛηκότων, [22]οἵτινες οὐ
μὴ γεύσωνται θανάτȣ,
ἕως ἂν [23]ἴδωσι τὸν υἱ-
ὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχό-
μενον ἐν τῇ ‡ βασιλείᾳ
αὐτοῦ.

Κεφ. ιζ΄.

ΚΑΙ μεθ' ἡμέρας ἓξ
παραλαμβάνει ὁ Ἰησȣ̃ς
τὸν Πέτρον, καὶ Ἰάκω-
βον, ϗ Ἰωάννην τὸν ἀ-
δελφὸν αὐτοῦ· ϗ [26]ἀ-
ναφέρει αὐτȣ̀ς εἰς ὄρος
ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.
2 Καὶ [29]μετεμορφώθη
ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ
[30]ἔλαμψε τὸ πρόσωπον
αὐτȣ̃ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ
ἱμάτια αὐτȣ̃ [31]ἐγένετο
λευκὰ ὡς τὸ φῶς.
3 Καὶ ἰδȣ̀, [34]ὤφθησαν
αὐτοῖς Μωσῆς, ϗ Ἠλί-
ας, μετ' αὐτοῦ συλλα-
λοῦντες

A. D. 28.

1 δέω.
2 εἰμί.
3 ἀπολλύω.
4 εὑρίσκω.
5 λύω.
6 s. κατὰ.
7 Mar. 8. 36.
* ἐπετίμη-
σεν-k.
Mar. 8. 30.
8 διαστέλλω.
9 δίδωμι.
10 Mar. 8. 37.
11 ἄρχομαι.
12 ἀπέρχο-
μαι.
13 Mar. 5. 26.
14 πάσχω.
15 ἀποδίδωμι
16 Lu. 23. 51.
Ac. 19. 18.
17 ἀποκτείνω
18 ἐγείρω.
19 προϛλαμ-
βάνω.
20 s. ἵϛω Θέ-
ος, He. 8. 12.
21 στρέφω.
† ἑϛώτων-a.
al. ἑϛῶτες.
22 ἵστημι.
23 εἴδω.
‡ δόξῃ-π.
24 ch. 18. 7.
Lu. 17. 1.
25 Mar. 8. 33.
Ro. 8. 5.
26 Mar. 9. 2.
27 ἔρχομαι.
28 αἴρω.
29 μεταμορ-
φόω,
Mar. 9. 2.
30 λάμπω.
31 γίνομαι.
32 ch. 6. 25.
Ac. 2. 41.
Ro. 11. 3.
1 Co. 15.45.
33 σώζω.
34 ὄπτομαι.

4 [1] 'Αποκριθεὶς δὲ ὁ
Πέτρος, εἶπε τῷ 'Ιησ8·
Κύριε, καλόν [2] ἐστιν
ἡμᾶς ὧδε [2] εἶναι· εἰ θέ-
λεις, ποιήσωμεν ὧδε
τρεῖς σκηνὰς, σοὶ μίαν,
καὶ Μωσῇ μίαν, ϗ μίαν
'Ηλίᾳ.
5 *Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦν-
τος, ἰδοὺ, νεφέλη * φω-
τεινὴ [6] ἐπεσκίασεν αὐ-
τούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ
τῆς νεφέλης, λέγουσα·
Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου
ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐ-
δόκησα· αὐτοῦ [7] ἀκού-
ετε.
6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
μαθηταὶ, [9] ἔπεσον ἐπὶ
πρόσωπον αὐτῶν, καὶ
ἐφοβήθησαν σφόδρα.
7 Καὶ [11] προσελθὼν ὁ
'Ιησοῦς, [12] ἥψατο αὐ-
τῶν, καὶ εἶπεν· [13] 'Ε-
γέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖ-
σθε.
8 [14] 'Επάραντες δὲ τὸυς
ὀφθαλμὸυς αὐτῶν, ὀυδένα
εἶδον, εἰ μὴ τὸν 'Ιησοῦν
μόνον.
9 Καὶ καταβαινόντων
αὐτῶν ‡ ἀπὸ τοῦ ὄρους,
[17] ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ
'Ιησοῦς, λέγων· Μηδενὶ
εἴπητε [20] τὸ ὅραμα,
ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἐκ νεκρῶν [21] ἀν-
αστῇ.
10 Καὶ [22] ἐπηρώτησαν
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ, λέγοντες· Τί οὖν
οἱ γραμματεῖς λέγουσιν,
ὅτι 'Ηλίαν δεῖ [24] ἐλ-
θεῖν πρῶτον;
11 'Ο δὲ ὁ 'Ιησοῦς [1] ἀπο-
κριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς·
'Ηλίας μὲν ἔρχεται
πρῶτον, καὶ [3] ἀποκα-
ταστήσει πάντα·
12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι
'Ηλίας ἤδη [24] ἦλθε, καὶ
οὐκ [4] ἐπέγνωσαν αὐτὸν,
ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐ-
τῷ ὅσα [5] ἠθέλησαν. Οὕ-
τω ϗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που μέλλει πάσχειν ὑπ'
αὐτῶν.
13 Τότε [8] συνῆκαν οἱ
μαθηταὶ, ὅτι περὶ 'Ιω-
άννȣ τȣ Βαπτιςȣ εἶπεν
αὐτοῖς.
14 Καὶ [24] ἐλθόντων αὐ-
τῶν πρὸς τὸν ὄχλον,
[11] προσῆλθεν αὐτῷ ἄν-
θρωπος, [10] γονυπετῶν
† αὐτῷ,
15 Καὶ λέγων· Κύριε,
ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν,
ὅτι σεληνιάζεται, καὶ
κακῶς πάσχει· πολλά-
κις γὰρ πίπτει εἰς τὸ
πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς
τὸ ὕδωρ.
16 Καὶ [15] προσήνεγκα
αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς
σου, καὶ οὐκ [16] ἠδυ-
νήθησαν αὐτὸν θερα-
πεῦσαι.
17 [1] 'Αποκριθεὶς δὲ ὁ
'Ιησοῦς, εἶπεν· Ὦ γε-
νεὰ ἄπιστος καὶ [18] διε-
στραμμένη, ἕως πότε
[2] ἔσομαι μεθ' ὑμῶν;
ἕως πότε [19] ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐ-
τὸν ὧδε.
18 Καὶ [23] ἐπετίμησεν
αὐτῷ ὁ 'Ιησȣς, ϗ [25] ἐξ-
ῆλθεν ἀπ' αὐτȣ τὸ δαι-
μόνιον· ϗ [26] ἐθεραπεύθη

A. D. 28.

1 ἀποκρίνομαι.
2 εἰμί.
3 ἀποκαθίςημι, c. 12. 13. Mar. 3. 5. 8. 25. Lu. 6. 10. Ac. 1. 6. He. 13. 19.
* φωτὸς-ή.
4 ἐπιγινώσκω
5 θέλω.
6 ἐπισκιάζω.
7 pro ὑπακούετε.
8 συνίημι.
9 πίπτω.
10 γονυπετέω.
11 προσέρχομαι.
† αὐτὸν,-α.
12 ἅπτομαι.
13 ἐγείρω.
14 ἐπαίρω.
15 προσφέρω.
‡ ἐκ-α.
16 δύναμαι.
17 ἐντέλλω.
18 διαςρέφω, Ac. 20. 30.
19 ἀνέχω. Mar. 9. 19. Lu. 9. 41. Ac. 18. 14. 1 Co. 4. 12. 2 Co. 11. 1,4, 19, 20. 2 Th. 1. 4.
20 ἃ εἶδον, Mar. 9. 9. ὧν ἑωράκασιν, Lu. 9. 36.
21 ἀνίστημι.
22 ἐπερωτάω
23 ἐπιτιμάω.
24 ἔρχομαι.
25 ἐξέρχομαι.
26 θεραπεύω.

ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας
ἐκείνης.
19 Τότε [1]προσελθόν-
τες οἱ μαθηταὶ τῷ 'Ιη-
σοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον·
Διατί ἡμεῖς οὐκ [2]ἠδυ-
νήθημεν ἐκβαλεῖν αὐ-
τό;
20 'Ο δὲ 'Ιησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· Διὰ τὴν [*]ἀπι-
στίαν ὑμῶν· ἀμὴν
γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔ-
χητε πίστιν ὡς κόκκον
σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ
ὄρει τούτῳ· [9]Μετά-
βηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ,
καὶ [9]μεταβήσεται· χ
οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.
21 [e]Τοῦτο δὲ τὸ γέ-
νος [12] οὐκ ἐκπορεύεται,
εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ
νηστείᾳ; [l]
22 [13]'Αναστρεφομένων
δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλι-
λαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ
'Ιησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου [18]παρα-
δίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀν-
θρώπων·
23 Καὶ [19]ἀποκτενοῦ-
σιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρί-
τῃ ἡμέρᾳ [21]ἐγερθήσε-
ται. Καὶ ἐλυπήθησαν
σφόδρα.
24 [22]'Ελθόντων δὲ αὐ-
τῶν εἰς Καπερναοὺμ,
[1]προσῆλθον οἱ τὰ δί-
δραχμα λαμβάνοντες
τῷ Πέτρῳ, χ εἶπον· 'Ο
διδάσκαλος ὑμῶν [23]οὐ
τελεῖ τὰ δίδραχμα;
25 Λέγει, Ναί. Καὶ
ὅτε [27]εἰσῆλθεν εἰς τὴν
οἰκίαν, [28]προέφθασεν
αὐτὸν ὁ 'Ιησοῦς, λέγων·
Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ
βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ
τίνων λαμβάνουσι τέ-
λη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν
υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν
ἀλλοτρίων;
26 Λέγει αὐτῷ [e]ὁ
Πέτρος· [l] 'Απὸ τῶν
ἀλλοτρίων. [3]Ἔφη αὐ-
τῷ ὁ 'Ιησοῦς· Ἄραγε
ἐλεύθεροί [4]εἰσιν οἱ
υἱοί.
27 Ἵνα δὲ μὴ σκανδα-
λίσωμεν αὐτοὺς, πο-
ρευθεὶς εἰς τὴν θάλασ-
σαν, [5]βάλε ἄγκιστρον,[6]
καὶ τὸν [7] ἀναβάντα
[8]πρῶτον ἰχθὺν [10]ἆρον·
καὶ [11]ἀνοίξας τὸ στόμα
αὐτοῦ, [14]εὑρήσεις στα-
τῆρα· ἐκεῖνον [15]λα-
βὼν, [16]δὸς αὐτοῖς ἀντὶ
ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Κεφ. ιη'.

ΕΝ ἐκείνῃ τῇ † ὥρᾳ
προσῆλθον οἱ μαθηταὶ
τῷ 'Ιησοῦ, λέγοντες·
Τίς ἄρα [17]μείζων ἐστιν
ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐ-
ρανῶν;
2 Καὶ προσκαλεσάμε-
νος ὁ 'Ιησοῦς παιδίον,
[20]ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέ-
σῳ [24] αὐτῶν.
3 Καὶ εἶπεν· 'Αμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ
[25]στραφῆτε, καὶ [26]γέ-
νησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ
μὴ [27]εἰσέλθητε εἰς τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν.
4 Ὅστις οὖν ‡ ταπει-
νώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ
παιδίον τοῦτο, οὗτός

A. D. 28.

1 προσέρχομαι.
2 δύναμαι.
* ὀλιγοπιστίαν-n.
3 φάω, s. φημί.
4 εἰμί.
5 βάλλω.
6 i. e. εἰς τὸ ὕδωρ.
7 ἀναβαίνω.
8 i. e. ἐκ τοῦ ὕδατος.
9 μεταβαίνω
10 αἴρω.
11 ἀνοίγω.
12 i. e. δαιμόνων.
13 παρεπορεύοντο.
Mar. 9. 30.
2 Co. 1. 12.
Ep. 2. 3.
1 Ti. 3. 15.
He. 10. 33.
1 Pe. 1. 17.
2 Pe. 2. 18.
14 εὑρίσκω.
15 λαμβάνω.
16 δίδωμι.
† ἡμέρᾳ-h.
17 μέγας.
18 παραδίδωμι.
19 ἀποκτείνω.
20 ἵστημι.
21 ἐγείρω.
22 ἔρχομαι.
23 pro οὐχί.
24 s. τόπῳ.
25 στρέφω, ch. 16. 23. Jno. 20. 16.
26 γίνομαι.
27 εἰσέρχομαι.
28 προφθάνω
‡ ταπεινώσει-h.

[1]ἐστιν ὁ [2]μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

5 Καὶ ὃς ἐὰν [5]δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ [5]δέχεται.

6 [a]Ὃς δ' ἂν [6]σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα [7]κρεμασθῇ [8]μύλος ὀνικὸς † ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ [14]καταποντισθῇ ἐν τῷ [15]πελάγει τῆς θαλάσσης.

7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν [16]σκανδάλων· [20]ἀνάγκη γάρ [1]ἐστιν [21]ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ [e]ἐκείνῳ,| δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

8 Εἰ δὲ ἡ χείρ σου, ἢ ὁ πούς σου [16]σκανδαλίζει σε, [22]ἔκκοψον ‖ αὐτὰ, ϗ [23]βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι [1]ἐστὶν [24]εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλὸν, [27]ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα [23]βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου [16]σκανδαλίζει σε, [31]ἔξελε αὐτὸν, καὶ [23]βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι [1]ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν [24]εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα [23]βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

A. D. 28.

1 εἰμί.
2 μέγας.
3 s. χρόνου.
4 s. ὄντος.
5 δέχομαι.
6 ch. 5. 29, 30.
7 κρεμάω.
8 Lu. 17. 2.
* ζητῆσαι ϗ σῶσαι-n.
† εἰς-h. al. περί.
9 σώζω.
10 ch. 10. 6. Lu. 15.6,24.
11 ἀπολλύω.
12 γίνομαι.
13 πλανάω, ch. 24. 4. Jno. 7. 12.
14 ch. 14. 30.
15 Ac. 27. 5.
16 ch. 13. 41.
17 ἀφίημι.
‡ ἐπὶ τὰ ὄρη, πορευθεὶς-a.
18 Lu. 15. 4.
19 εὑρίσκω.
20 ἀνένδεκτόν ἐστι, Lu. 17. 1.
21 ἔρχομαι.
22 ἐκκόπτω.
§ ἓν-i.
‖ αὐτὸν-h.
23 βάλλω.
24 εἰσέρχομαι.
25 ἐλέγχω.
26 i. e. τῆς ἁμαρτίας, Lu. 3. 19.
27 s. μᾶλλον.
28 ἐὰν μετανοήσῃ, Lu. 17. 3.
30 παραλαμβάνω.
31 ἐξαιρέω.
32 ἵστημι.

10 Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διαπαντὸς [3] βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου, τοῦ [4]ἐν οὐρανοῖς.

11 [c]Ἦλθε [21]γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου *σῶσαι* [10]τὸ [11]ἀπολωλός.|

12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν [12]γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, ϗ [13]πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν· οὐχὶ [17]ἀφεὶς τὰ ἐννενηκονταεννέα, ‡ ἐπὶ [18]τὰ ὄρη πορευθεὶς, ζητεῖ τὸ [13]πλανώμενον;

13 Καὶ ἐὰν [12]γένηται [19]εὑρεῖν αὐτὸ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα, τοῖς μὴ [13]πεπλανημένοις.

14 Οὕτως οὐκ [1]ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τοῦ [4]ἐν οὐρανοῖς, ἵνα [11]ἀπόληται §εἷς τῶν μικρῶν τούτων.

15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ [e]εἰς σὲ| ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, [b]καὶ| [25]ἔλεγξον αὐτὸν [26]μεταξύ σου καὶ αὐτοῦ μόνου· [28]ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου.

16 Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, [30]παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν [32]σταθῇ πᾶν ῥῆμα.

17 Ἐὰν δὲ παρακούσῃ
αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκ-
κλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ
τῆς ἐκκλησίας παρα-
κούσῃ, [4]ἔστω σοι ὥς-
περ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τε-
λώνης.
18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅσα ἐὰν [5]δήσητε ἐπὶ
τῆς γῆς, [4]ἔσται [5]δε-
δεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ·
καὶ ὅσα ἐὰν [9]λύσητε
ἐπὶ τῆς γῆς, [4]ἔσται
[9]λελυμένα ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ.
19 Πάλιν †λέγω ὑμῖν,
ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν
[10]συμφωνήσωσιν ἐπὶ
τῆς γῆς περὶ παντὸς
πράγματος οὗ ἐὰν αἰ-
τήσωνται, [15]γενήσε-
ται αὐτοῖς παρὰ τοῦ
πατρός μου, τοῦ ἐν οὐ-
ρανοῖς.
20 Οὗ γάρ [4]εἰσι δύο ἢ
τρεῖς [19]συνηγμένοι εἰς
τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰ-
μι ἐν [20]μέσῳ αὐτῶν.
21 Τότε [23]προσελθὼν
αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε·
Κύριε, ποσάκις ἁμαρ-
τήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός
μου, καὶ [24]ἀφήσω αὐ-
τῷ; ἕως ἑπτάκις;
22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Οὐ λέγω σοι, ἕως
ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδο-
μηκοντάκις ἑπτά.
23 Διὰ τοῦτο [27]ὡμοι-
ώθη [28]ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν [29]ἀνθρώ-
πῳ βασιλεῖ, ὃς [30]ἠθέ-
λησε [33]συνᾶραι λόγον
μετὰ τῶν δούλων αὐ-
τοῦ.
24 [1]Ἀρξαμένȣ δὲ αὐτȣ̃
[2]συναίρειν, [3]προσηνέ-
χθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης
[*]μυρίων ταλάντων.
25 Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτȣ̃
[6]ἀποδοῦναι, [7] [8]ἐκέλευ-
σεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐ-
τοῦ πραθῆναι, καὶ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ
τέκνα, καὶ πάντα ὅσα
[11]εἶχε, ϗ [6]ἀποδοθῆναι.
26 [12]Πεσὼν οὖν ὁ δȣ̃-
λος προσεκύνει αὐτῷ,
λέγων· Κύριε, [13]μα-
κροθύμησον ἐπ' ἐμοί,
καὶ πάντα σοι [6]ἀποδώ-
σω.
27 Σπλαγχνισθεὶς δὲ
ὁ κύριος [14]τοῦ δούλου
ἐκείνȣ, [16]ἀπέλυσεν αὐ-
τὸν, ϗ τὸ δάνειον [24]ἀ-
φῆκεν αὐτῷ.
28 [17]Ἐξελθὼν δὲ ὁ
δοῦλος ἐκεῖνος, [18]εὗρεν
ἕνα τῶν συνδούλων αὐ
τοῦ, ὃς [21]ὤφειλεν αὐ-
τῷ ἑκατὸν δηνάρια·
καὶ κρατήσας αὐτὸν
[22]ἔπνιγε, λέγων· [6]Ἀ-
πόδος [c]μοι| ‡ὅ, τι
ὀφείλεις.
29 [12]Πεσὼν οὖν ὁ σύν-
δουλος αὐτοῦ [b]εἰς τοὺς
πόδας αὐτȣ̃,| παρεκάλει
αὐτὸν, λέγων· [13]Μα-
κροθύμησον ἐπ' ἐμοί,
καὶ [d]πάντα| [6]ἀποδώσω
σοι.
30 Ὁ δὲ οὐκ [30]ἤθελεν·
ἀλλὰ [25]ἀπελθὼν, [26]ἔ-
βαλεν αὐτὸν εἰς φυλα-
κὴν, ἕως [31]οὗ [6]ἀποδῷ
τὸ ὀφειλόμενον.
31 [32]Ἰδόντες δὲ οἱ σύν-
δȣλοι αὐτοῦ τὰ [15]γενό-

A. D. 28.

1 ἄρχομαι.
2 s. λόγον.
3 προσφέρω, Lu. 12. 11.
* πολλῶν-n.
4 εἰμί.
5 δέω.
6 ἀποδίδωμι.
7 s. τὸ ὀφειλόμενον.
8 κελεύω.
9 λύω.
† ἀμὴν-g.
10 ch. 20.2,13. Lu. 5. 36.
11 ἔχω.
12 πίπτω.
13 Lu. 18. 7.
14 s. περί.
15 γίνομαι.
16 ἀπολύω.
17 ἐξέρχομαι.
18 εὑρίσκω.
19 συνάγω.
20 i. e. μετ' αὐτῶν.
21 ὀφείλω.
22 πνίγω, Mar 5. 13. ἀποπνίγω, ch. 13. 7. συμπνίγω, ch. 13.22.
23 προσέρχομαι.
‡ εἴ τι-a.
24 ἀφίημι.
25 ἀπέρχομαι
26 βάλλω.
27 s. λέγω ὑμῖν ἐστί.
28 ὁμοιόω.
29 i. e. τινὶ βασιλεῖ, ch. 20. 1.
30 θέλω.
31 s. τȣ̃ χρόνȣ
32 εἴδω.
33 συναίρω, ch. 25. 19.

μενα, ἐλυπήθησαν σφό-
δρα· ϗ [1]ἐλθόντες, [2]διε-
σάφησαν τῷ κυρίῳ αὐ-
τῶν πάντα τὰ [3]γενό-
μενα.
32 Τότε προςκαλεσά-
μενος αὐτὸν ὁ κύριος
αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ· Δοῦ-
λε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν
ὀφειλὴν ἐκείνην [8]ἀφῆ-
κά σοι, ἐπεὶ παρεκάλε-
σάς με·
33 Οὐκ ἔδει καὶ σὲ
ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν
σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέ-
ησα;
34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ
κύριος αὐτοῦ [13]παρέ-
δωκεν αὐτὸν τοῖς βα-
σανισταῖς, ἕως [14]οὗ
[15]ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφει-
λόμενον αὐτῷ.
35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ
μου ὁ † ἐπουράνιος ποι-
ήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ [8]ἀφῆ-
τε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν
ὑμῶν b τὰ παραπτώμα-
τα αὐτῶν.1

Κεφ. ιθ΄.

ΚΑΙ [8]ἐγένετο ὅτε [21]ἐ-
τέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς
λόγους τούτους, [22]μετῆ-
ρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαί-
ας, καὶ [1]ἦλθεν εἰς τὰ
ὅρια τῆς Ἰουδαίας, πέ-
ραν τοῦ Ἰορδάνου.
2 Καὶ [24]ἠκολούθησαν
αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· ϗ
[26]ἐθεράπευσεν αὐτοὺς
ἐκεῖ.
3 Καὶ [27]προςῆλθον αὐ-
τῷ c οἱ | Φαρισαῖοι, πει-
ράζοντες αὐτὸν, ϗ λέ-
γοντες c αὐτῷ· | Εἰ ἔξ-
εστιν ἀνθρώπῳ [4]ἀπο-
λῦσαι τὴν γυναῖκα αὐ-
τοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;
4 Ὁ δὲ [5]ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ [6]ἀν-
έγνωτε, ὅτι ὁ ποιή-
σας [7]ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν
καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐ-
τούς;
5 Καὶ εἶπεν· [9]Ἕνεκεν
τούτου [10]καταλείψει ἄν-
θρωπος τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα, καὶ *προς-
κολληθήσεται [11]τῇ γυ-
ναικὶ αὐτοῦ, καὶ [21]ἔ-
σονται οἱ δύο εἰς σάρκα
μίαν·
6 Ὥςτε οὐκέτι [12]εἰσὶ
δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία.
Ὁ οὖν ὁ Θεὸς [16]συνέ-
ζευξεν, ἄνθρωπος μὴ
[17]χωριζέτω.
7 Λέγουσιν αὐτῷ· Τί
οὖν Μωσῆς [18]ἐνετείλα-
το [19]δοῦναι βιβλίον
ἀποστασίου, καὶ [4]ἀπο-
λῦσαι αὐτήν; Λέγει
αὐτοῖς·
8 Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν
[20]σκληροκαρδίαν ὑμῶν,
[23]ἐπέτρεψεν ὑμῖν [4]ἀ-
πολῦσαι τὰς γυναῖκας
ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ
[3]γέγονεν οὕτω.
9 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι
ὃς ἂν [4]ἀπολύσῃ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, b εἰ | μὴ
ἐπὶ [25]πορνείᾳ, καὶ γα-
μήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται·
e καὶ ὁ [4]ἀπολελυμέ-
νην γαμήσας, μοιχᾶ-
ται.1
10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ· Εἰ

A. D. 29.

1 ἔρχομαι.
2 διασαφέω.
3 γίνομαι.
4 ἀπολύω.
5 ἀποκρίνομαι.
6 ἀναγινώσκω.
7 s. ἄνθρωπον, ex. v. 3.
8 ἀφίημι.
9 Ge. 2. 24.
10 καταλείπω
* κολληθήσεται-h.
11 Mar. 10. 7. Ep. 5. 31. Lu. 10. 11. Ac. 5. 13. 1Co. 6. 16, 17.
12 εἰμί.
13 παραδίδωμι.
14 s. τοῦ χρόνου
15 ἀποδίδωμι
† οὐράνιος-h.
16 συζευγνύω, Mar. 10. 9.
17 Ac. 1. 4. Ro. 8. 35, 39. 1Co. 7. 10, 11. Philem. 15. He. 7. 26.
18 ἐντέλλομαι.
19 δίδωμι.
20 Mar. 10. 5. 16. 14.
21 τελέω.
22 μεταίρω.
23 ἐπιτρέπω.
24 ἀκολουθέω.
25 ch. 5. 32. 1 Co. 5. 1. Ep. 5. 3. 1 Th. 4. 3.
26 θεραπεύω.
27 προςέρχομαι.

οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία
τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς
γυναικὸς, οὐ συμφέρει
γαμῆσαι.
11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Οὐ πάντες [1]χωροῦσι
τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ'
οἷς [2]δέδοται.[3]
12 Εἰσὶ γὰρ [6]εὐνοῦχοι,
οἵτινες ἐκ κοιλίας μη-
τρὸς [7]ἐγεννήθησαν οὕ-
τω· καί [8]εἰσιν εὐνοῦ-
χοι, οἵτινες εὐνουχί-
σθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώ-
πων· καί [8]εἰσιν εὐνοῦ-
χοι, οἵτινες εὐνούχι-
σαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν. Ὁ δυνάμενος χω-
ρεῖν, χωρείτω.
13 Τότε [9]προσηνέχθη
αὐτῷ [10]παιδία, ἵνα τὰς
χεῖρας [11]ἐπιθῇ αὐτοῖς,
καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ
μαθηταὶ [15]ἐπετίμησαν
αὐτοῖς.[16]
14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν·
[17]Ἄφετε τὰ [10]παιδία,
καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ
[20]ἐλθεῖν πρός με· τῶν
γὰρ [21]τοιούτων [8]ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν.
15 Καὶ [11]ἐπιθεὶς αὐ-
τοῖς τὰς χεῖρας, ἐπο-
ρεύθη ἐκεῖθεν.
16 Καὶ ἰδοὺ, εἷς [24]προσ-
ελθὼν, εἶπεν αὐτῷ·
Διδάσκαλε c ἀγαθὲ, | τί
ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα
ἔχω ζωὴν αἰώνιον;
17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
[26]‡Τί με λέγεις ἀγα-
θόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ
μὴ εἷς, ὁ Θεός. Εἰ δὲ
θέλεις [4]εἰσελθεῖν εἰς
τὴν ζωὴν, [5]τήρησον τὰς
ἐντολάς.
18 Λέγει αὐτῷ· Ποί-
ας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε,
Τό· Οὐ φονεύσεις· Οὐ
μοιχεύσεις· Οὐ κλέ-
ψεις· Οὐ ψευδομαρτυ-
ρήσεις·
19 Τίμα τὸν πατέρα
b σου,| καὶ τὴν μητέρα·
καί· Ἀγαπήσεις τὸν
πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεα-
νίσκος· Πάντα ταῦτα
[12]ἐφυλαξάμην d ἐκ νεό-
τητός μου·| τί ἔτι
ὑστερῶ;
21 [13]Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Εἰ θέλεις τέλει-
ος εἶναι, ὕπαγε, πώλη-
σόν σου τὰ ὑπάρχοντα,
καὶ [2]δὸς πτωχοῖς· καὶ
[14]ἕξεις θησαυρὸν ἐν
οὐρανῷ· x δεῦρο, ἀκο-
λούθει μοι.
22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεα-
νίσκος τὸν λόγον, [18]ἀπ-
ῆλθε [19]λυπούμενος·
[8]ἦν γὰρ ἔχων κτήματα
πολλά.
23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
[22]δυσκόλως πλούσιος
[4]εἰσελεύσεται εἰς τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν.
24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν,
[23]εὐκοπώτερόν [8]ἐστι
*κάμηλον διὰ τρυπή-
ματος ῥαφίδος †[25]διελ-
θεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
[4]εἰσελθεῖν.

A. D. 29.

1 Mar. 2. 2. Jno. 2. 6. 2 Co. 7. 2.
2 δίδωμι.
3 s. ἐκ Θεοῦ, 1 Co. 7. 7.
4 εἰσέρχομαι.
5 τηρέω.
6 Ac. 8. 27, 34, 36, 38, 39.
7 γεννάω.
8 εἰμί.
9 προσφέρω.
10 τὰ βρέφη, Lu. 18. 15.
11 ἐπιτίθημι.
12 φυλάττω, Mar. 10. 20. Lu. 18. 21. Jno. 17. 12. 1 Ti. 6. 20.
13 φημί.
14 ἔχω.
15 ἐπιτιμάω.
16 s. προσφέρουσι.
17 ἀφίημι.
18 ἀπέρχομαι.
19 συννάσας -λυπέμενος Mar. 10. 22. περίλυπος, Lu. 18. 23.
20 ἔρχομαι.
21 Mar. 10. 15. Lu. 18. 17.
22 Mar. 10 23. Lu. 18. 24.
23 ch. 9. 5.
24 προσέρχομαι.
* κάμιλον-n.
25 διέρχομαι
† εἰσελθεῖν-a.
26 s. κατά.
‡ τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός-L.

25 'Ακούσαντες [1]δὲ
οἱ μαθηταὶ [b]αὐτοῦ,|
[2]ἐξεπλήσσοντο σφό-
δρα, λέγοντες· Τίς
[3]ἄρα δύναται [4]σωθῆ-
ναι;
26 [7]'Εμβλέψας [8]δὲ ὁ
'Ιησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο
ἀδύνατόν [10]ἐστι, παρὰ
δὲ Θεῷ πάντα δυνατά
[b]ἐστι. | [10]
27 Τότε [13]ἀποκριθεὶς
ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ·
'Ιδοὺ, ἡμεῖς [15]ἀφήκα-
μεν πάντα, καὶ [16]ἠκο-
λουθήσαμέν σοι· τί ἄ-
ρα [10]ἔσται ἡμῖν;
28 'Ο δὲ 'Ιησοῦς εἶ-
πεν αὐτοῖς· 'Αμὴν λέ-
γω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ
ἀκολουθήσαντες * μοι,
ἐν τῇ [19]παλιγγενε-
σίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐπὶ θρόνου δόξης αὐ-
τοῦ, καθίσεσθε καὶ
ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρό-
νους, κρίνοντες τὰς
δώδεκα φυλὰς τοῦ 'Ισ-
ραήλ.
29 Καὶ πᾶς ὅστις ‡[18]ἀ-
φῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελ-
φοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ
πατέρα, ἢ μητέρα, [e]ἢ
γυναῖκα,| ἢ τέκνα, ἢ
ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ ὀ-
νόματός μου, [23]ἑκατον-
ταπλασίονα [24]λήψε-
ται, καὶ ζωὴν αἰώνιον
κληρονομήσει.
30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται
πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ
ἔσχατοι, πρῶτοι.

A. D. 29.

1 s. ταῦτα.
2 ἐκπλήσσω.
3 s. τῶν πλουσίων, cum Euthym.
4 σώζω.
5 ver. 11.
ch. 10. 25.
13. 27, 52.
21. 33.
24. 43.
Mar. 14. 34.
Lu. 12. 39.
13. 25.
14. 21.
22. 11.
6 ἐξέρχομαι.
7 ἐμβλέπω.
8 s. αὐτοὺς.
9 ver. 16.
ch. 18. 19.
10 εἰμί.
11 s. κατὰ.
12 ἀποστέλλω
13 ἀποκρίνομαι.
14 ἵστημι.
15 ἀφίημι.
16 ἀκολουθέω.
17 καὶ ἐκείνοις.
* μοι ἐν-π.
18 δίδωμι.
19 Tit. 3. 5.
20 ἀπέρχομαι.
† ἐνάτην-h.
21 ποιέω.
‡ τις-ς.
22 εὑρίσκω.
23 confer.
Mar. 10. 30.
Lu. 18. 30.
24 λαμβάνω.
25 s. ὥρας.
26 γίνομαι.
27 Lu. 8. 3.
Ga. 4. 2.
ἐπιτρόπη,
Ac. 26. 12.

Κεφ. κ΄.

'ΟΜΟΙΑ γάρ [10]ἐστιν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν
[5]ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπό-
τῃ, ὅστις [6]ἐξῆλθεν ἅμα
πρωῒ μισθώσασθαι ἐρ-
γάτας εἰς τὸν ἀμπελῶ-
να αὐτοῦ.
2 [9]Συμφωνήσας δὲ με-
τὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δη-
ναρίου [11]τὴν ἡμέραν,
[12]ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς
τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 Καὶ [6]ἐξελθὼν περὶ
[b]τὴν | τρίτην ὥραν, εἶ-
δεν ἄλλους [14]ἑστῶτας
ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς·
4 [17]Κἀκείνοις εἶπεν·
'Υπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς
τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν
[10]ᾖ δίκαιον, [18]δώσω
ὑμῖν.
5 Οἱ δὲ [20]ἀπῆλθον.
Πάλιν [6]ἐξελθὼν περὶ
ἕκτην καὶ †ἐννάτην
ὥραν, [21]ἐποίησεν ὡς-
αύτως.
6 Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκά-
την [c]ὥραν| [6]ἐξελθὼν,
[22]εὗρεν ἄλλους [14]ἑστῶ-
τας [b]ἀργοὺς,| καὶ λέγει
αὐτοῖς· Τί ὧδε [14]ἑστή-
κατε ὅλην τὴν ἡμέραν
ἀργοί;
7 Λέγουσιν αὐτῷ· "Ο-
τι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώ-
σατο. Λέγει αὐτοῖς·
'Υπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς
τὸν ἀμπελῶνα· [c]καὶ ὃ
ἐὰν ᾖ δίκαιον, [24]λήψε-
σθε. |
8 'Οψίας [25] δὲ [26]γενο-
μένης, λέγει ὁ κύριος τοῦ
ἀμπελῶνος τῷ [27]ἐπι-

τρόπῳ αὐτοῦ· [1] Κάλεσον
τοὺς ἐργάτας, καὶ [2] ἀπό-
δος αὐτοῖς τὸν μισθὸν,
[3] ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν
ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώ-
των.
9 Καὶ [5] ἐλθόντες οἱ περὶ
τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔ-
λαβον [6] ἀνὰ δηνάριον.
10 [5] Ἐλθόντες δὲ οἱ
πρῶτοι, ἐνόμισαν ὅτι
πλείονα [9] λήψονται·[10]
καὶ [10] ἔλαβον καὶ αὐτοὶ
ἀνὰ δηνάριον.
11 [10] Λαβόντες δὲ [11] ἐ-
γόγγυζον κατὰ τοῦ οἰ-
κοδεσπότου,
12 Λέγοντες· ὅτι οὗτοι
οἱ ἔσχατοι [13] μίαν ὥραν
ἐποίησαν, [14] καὶ ἴσους
ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας,
τοῖς βαστάσασι τὸ βά-
ρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν
[17] καύσωνα.
13 Ὁ δὲ [18] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν· Ἑταῖ-
ρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ
[19] δηναρίου [20] συνεφώ-
νησάς μοι;
14 [21] Ἆρον τὸ σὸν, καὶ
ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ
τῷ ἐσχάτῳ [22] δοῦναι ὡς
καί σοι.
15 Ἢ οὐκ [23] ἔξεστί μοι
ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν
τοῖς ἐμοῖς [24]; † ἢ ὁ ὀ-
φθαλμός σου πονηρός
ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός
εἰμι;
16 Οὕτως [26] ἔσονται οἱ
ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ
οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι·
[28] πολλοὶ γάρ [29] εἰσι
κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκ-
λεκτοί. |

A. D. 29.

1 καλέω.
2 ἀποδίδωμι.
3 ἄρχομαι.
4 παραλαμβάνω.
5 ἔρχομαι.
6 Mar. 6. 40. Lu. 9. 3. Re. 21. 21.
7 παραδίδωμι
8 confer. Mar. 14. 64.
9 s. μίσθον.
10 λαμβάνω.
11 γογγύζω, Lu. 5. 30. Jno. 6. 41, 43, 61. 7. 32. 1 Co. 10. 10. Jude 16.
12 ἀνίστημι.
13 εἷς.
14 s. ἔργον.
15 προσέρχομαι.
16 αἰτέω.
17 Lu. 12. 55. Ja. 1. 11.
18 ἀποκρίνομαι.
19 s. ἐκ, ex ver. 2.
* ἐυωνύμων σου,-α.
20 συμφωνέω, ver. 2.
21 αἴρω.
22 δίδωμι.
23 ἔξειμι.
24 s. χρήμασι.
† εἰ-ἰ.
25 εἴδω.
26 εἰμί.
27 δύναμαι.
28 c. 26 39, 42. Jno. 18. 11.
29 Mar. 10. 38, 39. Lu. 12. 50.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ
Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα,
[4] παρέλαβε τοὺς δώδε-
κα μαθητὰς κατ᾽ ἰδίαν
ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς·
18 Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν
εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
[7] παραδοθήσεται τοῖς
Ἀρχιερεῦσι καὶ γραμ-
ματεῦσι· καὶ κατα-
κρινοῦσιν αὐτὸν [8] θα-
νάτῳ·
19 Καὶ [7] παραδώσουσιν
αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς
τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστι-
γῶσαι, καὶ σταυρῶσαι·
καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
[12] ἀναστήσεται.
20 Τότε [15] προσῆλθεν
αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν
Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν
υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦ-
σα, καὶ [16] αἰτοῦσά τι
παρ᾽ αὐτοῦ.
21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ·
Τί θέλεις; Λέγει αὐ-
τῷ· Εἰπὲ ἵνα καθίσω-
σιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί
μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου,
καὶ εἷς ἐξ * εὐωνύ-
μων, ἐν τῇ βασιλείᾳ
σου.
22 [18] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐκ
[25] οἴδατε τί αἰτεῖσθε.
[27] Δύνασθε πιεῖν τὸ
[28] ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλ-
λω πίνειν, ὁ καὶ τὸ
[29] βάπτισμα ὃ ἐγὼ βα-
πτίζομαι, βαπτισθῆ-
ναι; | Λέγουσιν αὐτῷ·
Δυνάμεθα.
23 Καὶ λέγει αὐτοῖς·

Τὸ μὲν ποτηριόν μου
πίεσθε, [b]καὶ τὸ βάπτι-
σμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι,
βαπτισθήσεσθε·| τὸ δὲ
καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου
καὶ ἐξ εὐωνύμων [c]μου,|
οὐκ [3]ἔστιν ἐμὸν [4]δοῦ-
ναι, ἀλλ' οἷς [5]ἡτοίμα-
σται ὑπὸ τοῦ πατρός
μου.
24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
δέκα, [7]ἠγανάκτησαν πε-
ρὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.
25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προς-
καλεσάμενος αὐτοὺς,
εἶπεν· [9]Οἴδατε ὅτι
οἱ ἄρχοντες τῶν ἐ-
θνῶν [10]κατακυριεύου-
σιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγά-
λοι [11]κατεξουσιάζουσιν
αὐτῶν.
26 Οὐχ οὕτως [b]δὲ| [3]ἔ-
σται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς
ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας
[14]γενέσθαι, *[3]ἔστω
ὑμῶν διάκονος·
27 Καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν
ὑμῖν [3]εἶναι πρῶτος,
†[3]ἔστω ὑμῶν δοῦλος.
28 Ὥςπερ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ [17]ἦλθε
διακονηθῆναι, ἀλλὰ
διακονῆσαι, καὶ [4]δοῦ-
ναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
[18]λύτρον ἀντὶ πολ-
λῶν.§
29 Καὶ ἐκπορευομένων
αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχὼ,
[23]ἠκολούθησεν αὐτῷ
ὄχλος πολύς.
30 Καὶ ἰδοὺ, δύο τυ-
φλοὶ καθήμενοι παρὰ
τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες
ὅτι Ἰησοῦς παράγει,
[24]ἔκραξαν, λέγοντες·
Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε,
[1]υἱὸς Δαβίδ.
31 Ὁ δὲ ὄχλος [2]ἐπετί-
μησεν αὐτοῖς, ἵνα σιω-
πήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον
[24]ἔκραζον, λέγοντες·
Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε,
[1]υἱὸς Δαβίδ.
32 Καὶ [6]στὰς ὁ Ἰησοῦς
ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ
εἶπε· Τί θέλετε ποιήσω
ὑμῖν;
33 Λέγουσιν αὐτῷ·
Κύριε, ἵνα [8]ἀνοιχθῶσιν
ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί.
34 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς, [12]ἥψατο τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ
εὐθέως [13]ἀνέβλεψαν
[e]αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ,|
καὶ [23]ἠκολούθησαν αὐ-
τῷ.

Κεφ. κα'.

ΚΑΙ ὅτε [15]ἤγγισαν
εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ
[17]ἦλθον εἰς ‡Βηθφαγῆ
πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαι-
ῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς
[16]ἀπέστειλε δύο μαθη-
τὰς,
2 Λέγων αὐτοῖς· Πο-
ρεύθητε εἰς τὴν κώ-
μην τὴν ἀπέναντι ὑ-
μῶν, καὶ εὐθέως [19]εὑ-
ρήσετε ὄνον [20]δεδεμέ-
νην, καὶ πῶλον μετ' αὐ-
τῆς· [21]λύσαντες [22]ἀ-
γάγετέ μοι.
3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴ-
πῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ Κύ-
ριος αὐτῶν χρείαν ‖ἔ-
χει· εὐθέως δὲ **ἀπο-
στελεῖ αὐτούς.
4 Τοῦτο δὲ [c]ὅλον [14]γέ-

A. D. 29.

1 υἱὸς pro υἱὲ
2 ἐπιτιμάω, ch. 12. 16. 16. 22. 19. 13. Mar. 10. 13.
3 εἰμί.
4 δίδωμι.
5 ἑτοιμάζω.
6 ἵστημι.
7 ἀγανακτέω, ch. 21. 15. 26. 8. Mar. 10. 14, 41. 14. 4. Lu. 13. 14.
8 ἀνοίγω.
9 εἴδω.
10 Mar. 10. 42. Ac. 19. 16. 1 Pe. 5. 3.
11 Mar. 10. 42. Lu. 2. 25.
12 ἅπτομαι.
13 ἀναβλέπω ch. 11. 5. 14. 19. Mar. 6. 41. 10. 51.
14 γίνομαι, * ἔσται-h.
15 ἐγγίζω. † ἔσται-h. ‡ Βηθσφαγὴν-n.
16 ἀποστέλλω.
17 ἔρχομαι.
18 Mar. 10. 45. § Vide App.
19 εὑρίσκω.
20 δέω.
21 λύω.
22 ἄγω.
23 ἀκολουθέω ‖ ἔχει, εὐθέως-n. ** ἀποστέλλει-a.
24 κράζω.

A. D. 29.

γονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ
[1]ῥηθὲν διὰ τοῦ [2]προφή-
του, λέγοντος·
5 Εἴπατε τῇ θυγατρὶ
Σιών· ἰδού, ὁ βασι-
λεύς σου ἔρχεταί
*σοι πραΰς, καὶ [4]ἐπι-
βεβηκὼς ἐπὶ ὄνον,
καὶ †πῶλον υἱὸν ὑπο-
ζυγίου.
6 Πορευθέντες δὲ οἱ
μαθηταί, καὶ ποιήσαν-
τες καθὼς [7]προσέταξεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
7 [8]Ἤγαγον τὴν ὄνον
ϗ τὸν πῶλον, καὶ [9]ἐπέ-
θηκαν ἐπάνω ‡αὐτῶν
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ
§ἐπεκάθισεν[14] ἐπάνω
‖αὐτῶν.
8 Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος
[15]ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ
ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλ-
λοι δὲ ἔκοπτον κλά-
δους ἀπὸ τῶν δένδρων,
καὶ [15]ἐστρώννυον ἐν
τῇ ὁδῷ.
9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προά-
γοντες καὶ οἱ ἀκολου-
θοῦντες, [18]ἔκραζον, λέ-
γοντες· Ὡσαννὰ τῷ
υἱῷ Δαβίδ· εὐλογημέ-
νος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνό-
ματι Κυρίου· Ὡσαννὰ
ἐν τοῖς ὑψίστοις.[19]
10 Καὶ [23]εἰσελθόντος
αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα,
[26]ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις,
λέγουσα· Τίς [27]ἐστιν
οὗτος;
11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον·
Οὗτός [27]ἐστιν ὁ Ἰησοῦς
ὁ προφήτης, ὁ [28]ἀπὸ
Ναζαρὲτ τῆς Γαλι-
λαίας.

12 Καὶ [23]εἰσῆλθεν ὁ
Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ
Θεοῦ, καὶ [3]ἐξέβαλε πάν-
τας τοὺς πωλοῦντας
καὶ ἀγοράζοντας ἐν
τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τρα-
πέζας τῶν [5]κολλυβι-
στῶν [6]κατέστρεψε, καὶ
τὰς καθέδρας τῶν πω-
λούντων τὰς περιστε-
ράς.
13 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
[10]Γέγραπται· Ὁ οἶκός
μου, οἶκος προσευχῆς
[11]κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ
αὐτὸν ἐποιήσατε σπή-
λαιον [12]λῃστῶν.
14 Καὶ [13]προσῆλθον
αὐτῷ τυφλοὶ ϗ χωλοὶ
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθερά-
πευσεν αὐτούς.
15 [16]Ἰδόντες δὲ οἱ Ἀρ-
χιερεῖς καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐ-
ποίησε, καὶ τοὺς παῖδας
κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ,
καὶ λέγοντας· Ὡσαννὰ
τῷ υἱῷ Δαβίδ· [17]ἠγα-
νάκτησαν,
16 Καὶ εἶπον αὐτῷ,
Ἀκούεις τί οὗτοι λέγου-
σιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέ-
γει αὐτοῖς· Ναί· οὐδέ-
ποτε [20]ἀνέγνωτε, [21]ὅτι
ἐκ στόματος νηπίων ϗ
θηλαζόντων [22]κατηρ-
τίσω αἶνον;
17 Καὶ [24]καταλιπὼν
αὐτούς, [25]ἐξῆλθεν ἔξω
τῆς πόλεως εἰς Βη-
θανίαν· καὶ [29]ηὐλί-
σθη ἐκεῖ.
18 Πρωΐας [30]δὲ ἐπα-
νάγων εἰς τὴν πόλιν,
[31]ἐπείνασε.

1 ῥέω.
2 Zec. 9. 9.
3 ἐκβάλλω.
* σοι, πραΰς καὶ-n.
4 ἐπιβαίνω.
5 Mar. 11. 15. Jno. 2. 15.
6 καταστρέφω
† πῶλον ὑποζυγίου, s. πῶλον νέον-n.
7 προστάττω
8 ἄγω.
9 ἐπιτίθημι.
10 γράφω.
11 καλέω.
12 ch. 24. 44. Lu. 10. 30.
13 προσέρχομαι.
‡ αὐτοῦ, s. ἐπ' αὐτὸν-n.
§ ἐπεκάθισαν
14 ἐπικαθίζω
‖ αὐτοῦ, s. αὐτῆς-n.
15 στρωννύω
16 εἴδω.
17 ἀγανακτέω, c. 20.24.
18 κράζω.
19 s. ἐρανοῖς.
20 ἀναγινώσκω.
21 Ps. 8. 2.
22 καταρτίζω, Mar. 1. 19. Lu. 6. 40. Ro. 9. 22.
23 εἰσέρχομαι.
24 καταλείπω
25 ἐξέρχομαι
26 σείω.
27 εἰμί.
28 s. ὢν.
29 αὐλίζομαι Lu. 21. 37.
30 s. ὥρας.
31 πεινάω.

19 Καὶ [1] ἰδὼν συκῆν
μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, [2] ἦλ-
θεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ οὐ-
δὲν [3] εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ
μὴ φύλλα μόνον· καὶ
λέγει αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ
σοῦ καρπὸς [7] γένηται
εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ [8] ἐ-
ξηράνθη παραχρῆμα ἡ
συκῆ.
20 Καὶ [1] ἰδόντες οἱ μα-
θηταὶ, ἐθαύμασαν, λέ-
γοντες· Πῶς παρα-
χρῆμα [8] ἐξηράνθη ἡ
συκῆ!
21 [9] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν
ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ
[10] διακριθῆτε, οὐ μόνον
τὸ [11] τῆς συκῆς [12] ποι-
ήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄ-
ρει τούτῳ εἴπητε· [13] Ἄρ-
θητι, καὶ [14] βλήθητι
εἰς τὴν θάλασσαν, [7] γε-
νήσεται.
22 Καὶ πάντα ὅσα ἂν
αἰτήσητε ἐν τῇ προσευ-
χῇ, πιστεύοντες, [17] λή-
ψεσθε.
23 Καὶ [2] ἐλθόντι αὐτῷ
εἰς τὸ ἱερὸν, [18] προσῆλ-
θον αὐτῷ διδάσκοντι
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
πρεσβύτεροι τοῦ λα-
οῦ, λέγοντες· Ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποι-
εῖς; καὶ τίς σοι [21] ἔ-
δωκε τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την;
24 [9] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
[22] Ἐρωτήσω ὑμᾶς [25] κἀ-
γὼ λόγον ἕνα· ὃν ἐὰν
εἴπητέ μοι, [25] κἀγὼ

A. D. 29.

1 εἴδω.
2 ἔρχομαι,
3 εὑρίσκω.
4 εἴρω.
5 εἰμι.
6 διαλογίζο-
μαι.
7 γίνομαι.
8 ξηραίνω,
ch. 13. 16.
* ἐν ἑαυ-
τοῖς-n.
9 ἀποκρίνο-
μαι.
10 διακρίνω,
Mar. 11. 23.
Ac. 10. 20.
Ro. 4. 20.
11 s. περί.
12 s. γεγονός,
ἔργον.
13 αἴρω.
14 βάλλω.
15 φημι.
16 ἔχω.
17 λαμβάνω.
18 προςέρχο-
μαι.
† Ἐγὼ, κύ-
ριε· καὶ οὐκ
ἀπῆλθε-n.
19 ver. 32.
ch. 27. 3.
2 Co. 7. 8.
He. 7. 21.
‡ ἑτέρῳ-l.
§ Οὐ θέλω·
ὕστερον δὲ
μεταμελη-
θεὶς, ἀπῆλ-
θε-n.
20 s. πορεύο-
μαι.
21 δίδωμι.
22 ἐρωτάω.
23 ἀπέρχο-
μαι.
24 ποιέω.
25 καὶ ἐγώ.
‖ ἔσχατος,
s. ὕστερος-n.

ὑμῖν [4] ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξου-
σίᾳ ταῦτα ποιῶ.
25 Τὸ βάπτισμα Ἰω-
άννου πόθεν [5] ἦν; ἐξ
οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώ-
πων; Οἱ δὲ [6] διελογί-
ζοντο * παρ' ἑαυτοῖς,
λέγοντες· Ἐὰν εἴπω-
μεν, Ἐξ οὐρανοῦ· [4] ἐρεῖ
ἡμῖν· Διατί οὖν οὐκ
ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
26 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν,
Ἐξ ἀνθρώπων· φοβού-
μεθα τὸν ὄχλον· πάν-
τες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰω-
άννην ὡς προφήτην.
27 Καὶ [9] ἀποκριθέντες
τῷ Ἰησοῦ εἶπον· Οὐκ
[1] οἴδαμεν. [15] Ἔφη αὐ-
τοῖς καὶ αὐτός· Οὐδὲ
ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ.
28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ;
Ἄνθρωπος [16] εἶχε τέ-
κνα δύο· καὶ [18] προσελ-
θὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε·
Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον
ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπε-
λῶνί μου.
29 Ὁ δὲ [9] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν· † Οὐ θέλω. Ὕστε-
ρον δὲ [19] μεταμεληθεὶς,
ἀπῆλθε.[23]
30 Καὶ [18] προσελθὼν
τῷ ‡ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσ-
αύτως. Ὁ δὲ [9] ἀπο-
κριθεὶς, εἶπεν· § Ἐγὼ, [20]
κύριε. Καὶ οὐκ [23] ἀπ-
ῆλθε.
31 Τίς ἐκ τῶν δύο
[24] ἐποίησε τὸ θέλημα
τοῦ πατρός; Λέγουσιν
αὐτῷ· Ὁ ‖ πρῶτος. Λέ-
γει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·

'Αμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρ-
ναι προάγουσιν ὑμᾶς
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ.
32 [3]Ἦλθε γὰρ πρὸς
ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ
δικαιοσύνης, καὶ οὐκ
ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ
δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρ-
ναι ἐπίστευσαν αὐτῷ·
ὑμεῖς δὲ [5]ἰδόντες, †οὐ
[6]μετεμελήθητε ὕστε-
ρον, [7]τοῦ πιστεῦσαι
αὐτῷ.
33 Ἄλλην παραβολὴν
ἀκούσατε· Ἄνθρωπός
τις [8]ἦν οἰκοδεσπό-
της, ὅστις ἐφύτευσεν
ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν
αὐτῷ [11]περιέθηκε, καὶ
[12]ὤρυξεν ἐν αὐτῷ λη-
νὸν, καὶ [13]ᾠκοδόμησε
πύργον, καὶ [14]ἐξέδοτο
αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
[15]ἀπεδήμησεν.
34 Ὅτε δὲ [21]ἤγγισεν
ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν,
[22]ἀπέστειλε τοὺς δούλους
αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωρ-
γοὺς, [23]λαβεῖν τοὺς καρ-
ποὺς αὐτοῦ.
35 Καὶ [23]λαβόντες οἱ
γεωργοὶ τοὺς δούλους
αὐτοῦ, ὃν μὲν ‖[24]ἔδει-
ραν, ὃν δὲ [25]ἀπέκτει-
ναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλη-
σαν.
36 Πάλιν [22]ἀπέστειλεν
ἄλλους δούλους πλείο-
νας τῶν πρώτων· καὶ
[28]ἐποίησαν αὐτοῖς ὡς-
αὐτως.
37 Ὕστερον δὲ [22]ἀπέ-
στειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν
υἱὸν αὐτοῦ, λέγων·
[1]Ἐντραπήσονται τὸν
υἱόν μου.
38 Οἱ δὲ γεωργοὶ, [5]ἰ-
δόντες τὸν υἱὸν, εἶπον
ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν
ὁ κληρονόμος· δεῦτε,
[25]ἀποκτείνωμεν αὐτὸν,
καὶ [*2]κατάσχωμεν τὴν
κληρονομίαν αὐτοῦ.
39 Καὶ [23]λαβόντες αὐ-
τὸν, [4]ἐξέβαλον ἔξω τοῦ
ἀμπελῶνος, καὶ [25]ἀπέκ-
τειναν.
40 Ὅταν οὖν [3]ἔλθῃ ὁ
κύριος τοῦ ἀμπελῶνος,
τί ποιήσει τοῖς γεωρ-
γοῖς ἐκείνοις;
41 Λέγουσιν αὐτῷ· Κα-
κοὺς κακῶς [9]ἀπολέσει
αὐτοὺς, καὶ τὸν ἀμπε-
λῶνα ‡[14]ἐκδόσεται ἄλ-
λοις γεωργοῖς, οἵτινες
[10]ἀποδώσουσιν αὐτῷ
τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς
καιροῖς αὐτῶν.
42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· Οὐδέποτε [16]ἀνέ-
γνωτε ἐν ταῖς [17]γρα-
φαῖς· [18]Λίθον ὃν [19]ἀ-
πεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο-
μοῦντες, οὗτος [20]ἐγε-
νήθη εἰς κεφαλὴν γωνί-
ας· παρὰ Κυρίου [20]ἐγέ-
νετο αὕτη, καὶ [8]ἔστι
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλ-
μοῖς §ἡμῶν;
43 Διὰ τοῦτο λέγω
ὑμῖν, ὅτι [26]ἀρθήσεται
ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ, καὶ [27]δοθήσεται
ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρ-
ποὺς αὐτῆς.
44 d Καὶ ὁ [29]πεσὼν ἐπὶ
τὸν λίθον τοῦτον [30]συν-

A. D. 29.

1 ἐντρέπομαι, Mar. 12. 6. Lu. 18. 2, 4. 1 Co. 4. 14.
2 κατέχω.
* σχῶμεν-ἰ.
3 ἔρχομαι.
4 ἐκβάλλω.
5 εἴδω.
† οὐδὲ-n.
6 ver. 29.
7 s. ἕνεκα.
8 εἰμί.
9 ἀπολλύω.
10 ἀποδίδωμι.
‡ ἐκδώσεται-a.
11 περιτίθημι.
12 ὀρύσσω.
13 οἰκοδομέω
14 ἐκδίδωμι.
15 ἀποδημέω, ch. 25. 14, 15.
16 ἀναγινώσκω.
17 Ps. 118. 22.
18 s. κατὰ, v. acc. pro nom. Att.
19 ἀποδοκιμάζω, Mar. 8. 31.
20 γίνομαι.
21 ἐγγίζω.
22 ἀποστέλλω
23 λαμβάνω.
§ ὑμῶν;-n.
‖ ἔδηραν-n.
24 δέρω.
25 ἀποκτείνω.
26 αἴρω.
27 δίδωμι.
28 ποιέω.
29 πίπτω.
30 συνθλάω, Lu. 20. 18. Je. 31. 19. in lxx.

θλασθήσεται· ἐφ' ὃν
δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει
αὐτόν.‖
45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι τὰς παραβολὰς
αὐτοῦ, [5]ἔγνωσαν ὅτι
περὶ αὐτῶν λέγει.
46 Καὶ ζητοῦντες αὐ-
τὸν κρατῆσαι, [6]ἐφοβή-
θησαν τȣ̀ς ὄχλȣς, ἐπει-
δὴ ‡ὡς προφήτην αὐτὸν
[8]εἶχον.

Κεφ. κβ΄.

ΚΑΙ [11]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησȣ̃ς, πάλιν εἶπεν αὐ-
τοῖς ἐν παραβολαῖς,
λέγων·
2 [12]Ὡμοιώθη ἡ βασι-
λεία τῶν ȣ̓ρανῶν ἀν-
θρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις
[13]ἐποίησε γάμους τῷ
υἱῷ αὐτοῦ·
3 Καὶ [16]ἀπέστειλε τȣ̀ς
δούλους αὐτοῦ [17]καλέ-
σαι τοὺς [18]κεκλημένȣς
εἰς τοὺς γάμους· ϗ οὐκ
[19]ἤθελον [23]ἐλθεῖν.
4 Πάλιν [16]ἀπέστειλεν
ἄλλους δούλȣς, λέγων·
Εἴπατε τοῖς [18]κεκλημέ-
νοις· Ἰδȣ, τὸ ἄριστόν μȣ
[24]ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί
μȣ ϗ τὰ σιτιστὰ [27]τεθυ-
μένα, ϗ πάντα ἕτοιμα·
δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.
5 Οἱ δὲ [28]ἀμελήσαντες,
[29]ἀπῆλθον· ὁ μὲν εἰς
τὸν ἴδιον [30]ἀγρὸν, ὁ δὲ
**εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐ-
τοῦ.
6 Οἱ δὲ λοιποὶ, κρατή-
σαντες τȣ̀ς δȣ́λȣς αὐτȣ̃,
ὕβρισαν, καὶ [33]ἀπέ-
κτειναν.
7 *Ἀκούσας δὲ ὁ †βα-
σιλεὺς, [1]ὠργίσθη· καὶ
[2]πέμψας τὰ στρατεύ-
ματα αὐτοῦ, [3]ἀπώλεσε
τοὺς φονεῖς ἐκείνους, ϗ
τὴν πόλιν αὐτῶν [4]ἐνέ-
πρησε.
8 Τότε λέγει τοῖς δού-
λοις αὐτȣ̃· Ὁ μὲν γά-
μος ἕτοιμός [7]ἐστιν, οἱ
δὲ [18]κεκλημένοι ȣ̓κ [7]ἦ-
σαν ἄξιοι.
9 Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ
τὰς διεξόδȣς τῶν ὁδῶν,
καὶ ὅσους ἂν [9]εὕρητε,
καλέσατε εἰς τοὺς γά-
μους.
10 Καὶ [10]ἐξελθόντες οἱ
δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς
ὁδȣ̀ς, [14]συνήγαγον πάν-
τας ὅσους [9]εὗρον, πονη-
ρούς τε καὶ ἀγαθούς· ϗ
[15]ἐπλήσθη ὁ §γάμος
ἀνακειμένων.
11 [20]Εἰσελθὼν δὲ ὁ βα-
σιλεὺς θεάσασθαι τοὺς
ἀνακειμένȣς, εἶδεν ἐκεῖ
ἄνθρωπον οὐκ [21]ἐνδεδυ-
μένον ἔνδυμα γάμου·
12 Καὶ λέγει αὐτῷ·
Ἑταῖρε, πῶς [20]εἰσῆλ-
θες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυ-
μα γάμου; Ὁ δὲ [22]ἐφ-
ιμώθη.
13 Τότε εἶπεν ὁ βα-
σιλεὺς τοῖς διακόνοις·
‖[25]Δήσαντες αὐτοῦ πό-
δας καὶ χεῖρας, [26]ἄρατε
αὐτὸν, καὶ [31]ἐκβάλετε
εἰς τὸ [32]σκότος τὸ ἐξώ-
τερον· ἐκεῖ [7]ἔσται ὁ
κλαυθμὸς ϗ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.
14 Πολλοὶ γάρ [7]εἰσι κλη-
τοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

A. D. 29.

* Ὁ δὲ βασι-
λεὺς ὠργί-
σθη·-h.
† βασιλεὺς
ἐκεῖνος, ὠρ-
γίσθη·-i.
1 ὀργίζω.
2 πέμπω.
3 ἀπολλύω.
4 ἐμπρήθω.
5 γινώσκω.
6 φοβέω.
7 εἰμί.
‡ εἰς προφή-
την-h.
8 ἔχω.
9 εὑρίσκω.
10 ἐξέρχομαι.
11 ἀποκρίνο-
μαι.
12 ὁμοιόω.
13 ποιέω.
14 συνάγω.
15 πλήθω,
s. πλέω.
§ νυμφὼν-n.
16 ἀποστέλλω
17 s. ἕνεκα τȣ̃
18 καλέω.
19 θέλω.
20 εἰσέρχο-
μαι.
21 ἐνδύω.
22 φιμόω,
ver. 34.
23 ἔρχομαι.
24 ἑτοιμάζω,
ch. 20. 16.
‖ Vide App.
25 δέω.
26 αἴρω.
27 θύω,
Ac. 10. 13.
28 1 Ti. 4. 14.
29 ἀπέρχο-
μαι.
30 Lu. 15. 15.
** ἐπί-i.
31 ἐκβάλλω.
32 ch. 8. 12.
33 ἀποκτείνω

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι, συμβούλιον [1] ἔλαβον ὅπως αὐτὸν [2] παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.

16 Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, λέγοντες· Διδάσκαλε, [7] οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς [8] εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.

17 Εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; [10] ἔξεστι [11] δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ;

18 [12] Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν [13] πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε· Τί με πειράζετε, ὑποκριταί;

19 [14] Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. Οἱ δὲ [15] προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.

20 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη, καὶ ἡ ἐπιγραφή;

21 Λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· [18] Ἀπόδοτε οὖν τὰ [19] Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ [19] τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.

22 Καὶ ἀκούσαντες, ἐθαύμασαν· [21] ἀφέντες αὐτὸν, [22] ἀπῆλθον.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ [23] προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ [e] εἶναι [s] ἀνάστασιν· καὶ [4] ἐπηρώτησαν αὐτὸν,

24 Λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν· Ἐάν τις [5] ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, [6] ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ [9] ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

25 [8] Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας, ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, [21] ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

26 Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά.

27 Ὕστερον δὲ πάντων [5] ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

28 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ [8] ἔσται γυνή; πάντες γὰρ [16] ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· [17] Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε [*] ἐκγαμίζονται, ἀλλ' [20] ὡς ἄγγελοι [d] τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρανῷ [8] εἰσι.

31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ [24] ἀνέγνωτε τὸ [25] ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, [26] λέγοντος·

32 Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς

A. D. 29.

1 λαμβάνω.
2 1 Sa. 28. 9. in lxx.
3 Mar. 12. 18. Lu. 20. 27, 36. 1 Co. 15. 12.
4 ἐπερωτάω.
5 ἀποθνήσκω
6 Ge. 38. 8. in lxx.
7 εἴδω.
8 εἰμί.
9 ἀνίστημι.
10 ἔξειμι.
11 δίδωμι.
12 γινώσκω.
13 Mar. 12. 15. ὑπόκρισιν. πανουργίαν, Lu. 20. 23.
14 ἐπιδεικνύω.
15 προσφέρω.
16 ἔχω.
17 ch. 24. 4. Mar. 13. 5. Ga. 6. 7. 2 Ti. 3. 13. Tit. 3. 3. 1 Jno. 1. 8. 3. 7.
18 ἀποδίδωμι, ch. 5. 26. 18. 25.
19 s. πράγματα.
* γαμίζονται-i.
20 ἰσάγγελοι, Lu. 20. 36.
21 ἀφίημι.
22 ἀπέρχομαι.
23 προσέρχομαι.
24 ἀναγινώσκω.
25 ῥέω.
26 Ex. 3. 6, 15, 16.

'Ισαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς 'Ια-
κώβ; * οὐκ [1] ἔστιν ὁ
Θεὸς, Θεὸς νεκρῶν, ἀλ-
λὰ ζώντων.
33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
ὄχλοι, [5] ἐξεπλήσσον-
το ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐ-
τοῦ.
34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι,
ἀκούσαντες ὅτι [6] ἐφί-
μωσε τοὺς Σαδδουκαί-
ους, [7] συνήχθησαν ἐπὶ
τὸ αὐτό·
35 Καὶ [11] ἐπηρώτησεν
εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς,
πειράζων αὐτὸν, καὶ
λέγων·
36 Διδάσκαλε, ποία
ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ
νόμῳ;
37 'Ο δὲ 'Ιησοῦς || εἶπεν
αὐτῷ· [12] 'Αγαπήσεις
Κύριον τὸν Θεόν σου
ἐν ** ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου,
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ
σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ δια-
νοίᾳ σου.
38 Αὕτη [1] ἐστὶ †† πρώτη
καὶ μεγάλη ἐντολή.
39 Δευτέρα δὲ ὁμοία
‡‡ αὐτῇ· [17] 'Αγαπήσεις
τὸν πλησίον σου ὡς §§ σε-
αυτόν.
40 'Εν ταύταις ταῖς
[18] δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος
ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται
κρέμανται.
41 [7] Συνηγμένων δὲ
τῶν Φαρισαίων, [11] ἐπ-
ηρώτησεν αὐτοὺς ὁ 'Ιη-
σοῦς, λέγων·
42 Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ
τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός
[1] ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ,
[21] Τοῦ Δαβίδ.

43 Λέγει αὐτοῖς· Πῶς
οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι †
Κύριον αὐτὸν καλεῖ;
λέγων·
44 [2] Εἶπεν ὁ Κύριος
τῷ Κυρίῳ μου· [3] Κάθου
ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν
[4] θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
‡ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
σου·
45 Εἰ οὖν Δαβὶδ § κα-
λεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς
υἱὸς αὐτοῦ [1] ἐστι;
46 Καὶ οὐδεὶς [8] ἐδύνατο
αὐτῷ [9] ἀποκριθῆναι λό-
γον· οὐδὲ [10] ἐτόλμησέ
τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέ-
ρας [11] ἐπερωτῆσαι αὐ-
τὸν οὐκέτι.

Κεφ. κγ'.

ΤΟΤΕ ὁ 'Ιησοῦς [13] ἐ-
λάλησε τοῖς ὄχλοις
καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ,
2 Λέγων· 'Επὶ τῆς Μω-
σέως καθέδρας [14] ἐκάθι-
σαν οἱ γραμματεῖς καὶ
οἱ Φαρισαῖοι·
3 Πάντα οὖν ὅσα ἂν
εἴπωσιν ὑμῖν d τηρεῖν,|
τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κα-
τὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν
μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ,
καὶ οὐ ποιοῦσι.
4 [15] Δεσμεύουσι |||| γὰρ
φορτία βαρέα d καὶ
[16] δυσβάστακτα,| καὶ
[19] ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς
ὤμους τῶν ἀνθρώπων·
τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν
οὐ θέλουσι [20] κινῆσαι
αὐτά.
5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα
αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ

A. D. 29.

* Οὐκ ἔστι Θεὸς νεκρῶν-n.
1 εἰμί.
† ἁγίῳ-f. q. s. Mar. 12. 36.
2 Ps. 110. 1.
3 κάθημαι.
‡ ὑποκάτω τῶν-i.
4 τίθημι.
5 ἐκπλήσσω.
6 φιμόω, Mar. 1. 25. 4. 39. Lu. 4. 35. 1 Co. 9. 9. 1 Ti. 5. 15.
7 συνάγω.
§ ἐν πνεύματι-f.
8 δύναμαι.
9 ἀποκρίνομαι.
10 τολμάω.
11 ἐπερωτάω.
|| ἔφη-a.
12 De. 6. 5.
13 λαλέω.
** ὅλῃ καρδίᾳ-h.
14 καθίζω.
†† μεγάλη καὶ πρώτη-i.
‡‡ αὕτη-h.
15 Ac. 22. 4. Ge. 37. 7. in lxx.
16 Lu. 11. 46. Pr. 27. 3. in lxx.
17 Le. 19. 18.
§§ ἑαυτόν-i.
18 δύο.
|||| δὲ-i.
19 ἐπιτίθημι.
20 κινέω.
21 a. υἱός.

[1] θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώ-
ποις. Πλατύνουσι [a] δὲ
τὰ φυλακτήρια αὐτῶν,
ϗ μεγαλύνουσι τὰ [3] κρά-
σπεδα [d] τῶν ἱματίων
αὐτῶν.|
6 Φιλοῦσί τε τὴν [4] πρω-
τοκλισίαν ἐν τοῖς δεί-
πνοις, καὶ τὰς [5] πρωτο-
καθεδρίας ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς,
7 Καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς
ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ
[8] καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀν-
θρώπων, ῥαββὶ, [d] ῥαβ-
βί.|
8 Ὑμεῖς δὲ μὴ [8] κληθῆ-
τε ῥαββί· εἷς γάρ [9] ἐστιν
ὑμῶν ὁ †καθηγητὴς, [b] ὁ
Χριστός·| πάντες δὲ
ὑμεῖς ἀδελφοί [9] ἐστε.
9 Καὶ πατέρα μὴ κα-
λέσητε [14] ὑμῶν ἐπὶ τῆς
γῆς· εἷς γάρ [9] ἐστιν ὁ
πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς.
10 Μηδὲ [8] κληθῆτε κα-
θηγηταί· ‡εἷς γὰρ ὑμῶν
[9] ἐστιν ὁ καθηγητὴς, ὁ
Χριστός.
11 Ὁ δὲ [16] μείζων ὑ-
μῶν, [9] ἔσται ὑμῶν διά-
κονος.
12 Ὅστις δὲ ὑψώσει
ἑαυτὸν, ταπεινωθήσε-
ται· ϗ ὅστις ταπεινώσει
ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.
13 §Οὐαὶ ὑμῖν, γραμ-
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
ὑποκριταί· [c] ὅτι [19] κατε-
σθίετε τὰς οἰκίας τῶν
χηρῶν, ϗ προφάσει μα-
κρὰ προσευχόμενοι· διὰ
τοῦτο [20] λήψεσθε πε-
ρισσότερον [21] κρίμα.

14 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμ
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
ὑποκριταί·| ὅτι [a] κλεί-
ετε τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς
γὰρ οὐκ [6] εἰσέρχεσθε,
οὐδὲ τοὺς εἰσερχομέ-
νους [7] ἀφίετε [6] εἰσελ-
θεῖν.
15 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμ-
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
ὑποκριταί· ὅτι περι-
άγετε τὴν θάλασσαν
καὶ τὴν ξηρὰν,[10] ποι-
ῆσαι ἕνα [11] προσήλυ-
τον· καὶ, ὅταν [12] γένη-
ται, ποιεῖτε αὐτὸν [13] υἱ-
ὸν γεέννης διπλότερον
ὑμῶν.
16 Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ
τυφλοὶ, οἱ λέγοντες·
Ὃς ἂν [17] ὀμόσῃ ἐν τῷ
ναῷ, οὐδέν [9] ἐστιν[15] ὃς
δ' ἂν [17] ὀμόσῃ ἐν τῷ
χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφεί-
λει.
17 Μωροὶ καὶ τυφλοί·
τίς γὰρ [16] μείζων [9] ἐστιν,
ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁ-
γιάζων τὸν χρυσόν;
18 Καί· Ὃς ἐὰν [17] ὀμό-
σῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ,
οὐδέν [9] ἐστιν· ὃς δ' ἂν [17] ὀ-
μόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ
ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
19 [d] Μωροὶ [18] καὶ| τυ-
φλοί· τί γὰρ [16] μεῖζον;
τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσια-
στήριον τὸ ἁγιάζον τὸ
δῶρον;
20 Ὁ οὖν [17] ὀμόσας ἐν
τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει
ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι
τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.

A. D. 29.

1 θεάομαι, ch. 6. 1. 22. 11. Lu. 23. 55. Ac. 19. 29, 31. He. 10. 33.
* γάρ-i.
2 Lu. 11. 52.
3 ch. 9. 20.
4 Mar. 12. 39. Lu. 14. 7, 8. 20. 46.
5 Mar. 12. 39. Lu. 11. 43. 20. 46.
6 εἰσέρχομαι.
7 ἀφίημι.
8 καλέω.
9 εἰμί.
10 s. γῆν.
11 Ac. 2. 10. 6. 5. 13. 43.
† διδάσκαλος-i.
‡ ὅτι καθηγητὴς ὁ Χριστός,-i. alii: ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστιν εἷς, ὁ Χριστός.
12 γίνομαι.
13 i. e. ἄξιον γεέννης, 2 Sa. 12. 5. in lxx.
14 s. τινά.
15 s. τοῦτο.
16 μέγας.
17 ὀμνύω.
§ transp. ver. 13, 14.
18 ch. 5. 22.
19 Mar. 12. 40. Lu. 20. 47. 2 Co. 11. 20. Ga. 5. 12. Re. 11. 5.
20 λαμβάνω.
21 Ja. 2. 13.

21 Καὶ ὁ [1]ὀμόσας ἐν
τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐ-
τῷ, καὶ ἐν τῷ *κατοι-
κοῦντι αὐτόν.
22 Καὶ ὁ [1]ὀμόσας ἐν
τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν
τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ, ϗ
ἐν τῷ [2]καθημένῳ ἐπά-
νω αὐτοῦ.
23 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμμα-
τεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑ-
ποκριταί· ὅτι [6]ἀποδε-
κατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, ϗ
τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύμι-
νον· ϗ [7]ἀφήκατε τὰ βα-
ρύτερα τοῦ νόμου, τὴν
κρίσιν, ϗ τὸν ἔλεον, καὶ
τὴν πίστιν· ταῦτα † ἔ-
δει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ
[7]ἀφιέναι.
24 Ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ
[8]διϋλίζοντες τὸν κώ-
νωπα, τὴν δὲ κάμηλον
[9]καταπίνοντες.
25 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμμα-
τεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
ὑποκριταί· ὅτι καθα-
ρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ
ποτηρίου ϗ τῆς [10]παρο-
ψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμου-
σιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ
‖ ἀκρασίας.
26 Φαρισαῖε τυφλέ,
καθάρισον πρῶτον τὸ
ἐντὸς τοῦ ποτηρίου
καὶ τῆς [10]παροψίδος,
ἵνα [14]γένηται καὶ τὸ
ἐκτὸς †† αὐτῶν καθα-
ρόν.
27 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμ-
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
ὑποκριταί· ὅτι παρο-
μοιάζετε τάφοις [17]κε-
κονιαμένοις, οἵτινες
ἔξωθεν μὲν φαίνονται

ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ
γέμουσιν ὀστέων νε-
κρῶν, καὶ πάσης ἀκα-
θαρσίας.
28 Οὕτω ϗ ὑμεῖς ἔξω-
θεν μὲν φαίνεσθε τοῖς
ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔ-
σωθεν δὲ μεστοί [3]ἐστε
ὑποκρίσεως καὶ ἀνο-
μίας.
29 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμ-
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
ὑποκριταί· ὅτι [4]οἰκο-
δομεῖτε τοὺς τάφους
τῶν προφητῶν, ϗ [5]κο-
σμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν
δικαίων·
30 Καὶ λέγετε· Εἰ ‡ ἤ-
μεν[3] ἐν ταῖς ἡμέραις
τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ
ἂν ‡ ἤμεν[3] κοινωνοὶ αὐ-
τῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν
προφητῶν.
31 Ὥστε μαρτυρεῖτε
ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί [3]ἐστε
τῶν φονευσάντων τοὺς
προφήτας.
32 Καὶ ὑμεῖς § πληρώ-
σατε τὸ μέτρον τῶν πα
τέρων ὑμῶν.
33 Ὄφεις, [11]γεννήμα-
τα ἐχιδνῶν, πῶς φύγη-
τε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς
γεέννης;
34 [12]Διὰ τοῦτο, ἰδού,
ἐγὼ ** ἀποστέλλω πρὸς
ὑμᾶς προφήτας, ϗ [13]σο-
φούς, καὶ γραμματεῖς·
καὶ [15]ἐξ αὐτῶν [16]ἀπο-
κτενεῖτε καὶ σταυρώ-
σετε, καὶ [14]ἐξ αὐτῶν
μαστιγώσετε ἐν ταῖς
συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ
[18]διώξετε ἀπὸ πόλεως
εἰς πόλιν.

A. D. 29.

1 ὀμνύω.
* κατοικήσαντι αὐτόν-a.
2 κάθημαι.
3 εἰμί.
4 pro ἀνοικοδομεῖτε.
5 ch. 12. 44. Lu. 11. 25. 21. 5. 1 Ti. 2. 9. Re. 21. 2,19.
6 Lu. 11. 42. 18. 12.
7 ἀφίημι.
† δὲ-m.
‡ ἤμεθα-a.
8 Am. 6. 6. in lxx.
9 2 Co. 5. 4. He. 11. 29. 1 Pe. 5. 8. Re. 12. 16.
§ πληρώσετε-n.
10 πίνακος, Lu. 11. 39.
11 ch. 3. 7.
‖ ἀδικίας-l. alii ἀκαθαρσίας, s. πλεονεξίας. s. πονηρίας.
12 ch. 13. 52. Mar. 12. 24.
** ἀποστελῶ-n.
13 ἀποστόλους, Lu. 11. 49.
14 γίνομαι.
†† αὐτοῦ-h.
15 s. τινὰς.
16 ἀποκτείνω.
17 κονιάω, Ac. 23. 3.
18 διώκω.

35 Ὅπως [1]ἔλθῃ ἐφ'
ὑμᾶς [2]πᾶν αἷμα δίκαι-
ον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς
γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος
Ἄβελ τοῦ δικαίου, ἕως
τοῦ αἵματος Ζαχαρίου
υἱοῦ Βαραχίου, ὃν
ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ
ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαςη-
ρίου.
36 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
*ἥξει[3] ταῦτα πάντα ἐπὶ
τὴν γενεὰν ταύτην.
37 Ἱερυσαλὴμ, Ἱερου-
σαλὴμ, ἡ †ἀποκτείνυσα
τοὺς προφήτας, καὶ λι-
θοβολοῦσα τοὺς [7]ἀπ-
εσταλμένους πρὸς αὐ-
τὴν, ποσάκις [8]ἠθέλησα
[10]ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέ-
κνα σου, [11] ὃν τρόπον
ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ
νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς
πτέρυγας, καὶ [12]οὐκ
[8]ἠθελήσατε! [13]
38 Ἰδοὺ, [16]ἀφίεται
ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν e ἔρη-
μος.|
39 Λέγω γὰρ ὑμῖν· Οὐ
μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι,
ἕως ἂν εἴπητε· Εὐλο-
γημένος ὁ ἐρχόμενος
ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. κδʹ.

ΚΑΙ [20]ἐξελθὼν ὁ Ἰη-
σῦς, ||ἐπορεύετο ἀπὸ τῦ
ἱεροῦ· καὶ [21]προσῆλθον
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [23]ἐπι-
δεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκο-
δομὰς τοῦ ἱεροῦ.
2 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· c Οὐ | βλέπετε
πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, οὐ μὴ [16]ἀφεθῇ
ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον,
ὃς οὐ b μὴ | καταλυθή-
σεται.
3 Καθημένου δὲ αὐτοῦ
ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαι-
ῶν, [21]προσῆλθον αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν,
λέγοντες· Εἰπὲ ὑμῖν,
πότε ταῦτα [4]ἔσται, ϗ
τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς
[5]παρουσίας, καὶ τῆς
[6]συντελείας τοῦ αἰῶ-
νος;
4 Καὶ [9]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
Βλέπετε, μήτις ὑμᾶς
πλανήσῃ.
5 Πολλοὶ γὰρ [1]ἐλεύ-
σονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, λέγοντες· Ἐγώ
εἰμι ὁ Χριστός· ϗ πολ-
λοὺς πλανήσουσι.
6 Μελλήσετε δὲ ἀκού-
ειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς
πολέμων· [14]ὁρᾶτε μὴ
[15]θροεῖσθε· δεῖ γὰρ
d πάντα | [17]γενέσθαι·
ἀλλ' ‡οὔπω [4]ἐστὶ τὸ
[18]τέλος.
7 [19]Ἐγερθήσεται γὰρ
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, ϗ βα-
σιλεία ἐπὶ βασιλείαν·
ϗ [4]ἔσονται λιμοὶ e καὶ
λοιμοὶ,| καὶ §σεισμοὶ
κατὰ τόπους.
8 Πάντα δὲ ταῦτα ἀρ-
χὴ ὠδίνων.
9 Τότε [22]παραδώσου-
σιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν,
καὶ [24]ἀποκτενοῦσιν ὑ-
μᾶς· καὶ ἔσεσθε μισύ-
μενοι ὑπὸ πάντων
e τῶν | **ἐθνῶν, διὰ τὸ
ὄνομά μου.
10 Καὶ τότε σκανδα-

A. D. 29.

1 ἔρχομαι.
2 i. e. αἷμα πάντων τῶν δικαίων, Lu. 11. 50, πάντων τῶν προφητῶν. Ac. 5. 28.
* ἥτι-m.
3 ἥκω.
4 εἰμί.
5 1 Co. 15. 23. 1 Th. 2. 19. 2Th. 2. 1, 8.
6 c. 13. 39, 40.
† ἀποκτένυσα-h.
7 ἀποστέλλω.
8 θέλω.
9 ἀποκρίνομαι.
10 ἐπισυνάγω
11 s. καθ'.
12 ch. 22. 3. Jno. 5. 40.
13 i. e. συναχθῆναι.
14 ὁράω.
15 Mar. 13. 7. 2 Th. 2. 2.
16 ἀφίημι.
17 γίνομαι.
‡ οὐκ εὐθέως ἐστὶ-n.
18 ver. 13, 14. Mar. 13. 7.
19 εγείρω.
§ σεισμοὶ, κατὰ τόπυς-a.
20 ἐξέρχομαι
|| ἀπὸ τῦ ἱερῦ ἐπορεύετο-n.
21 προσέρχομαι.
22 παραδίδωμι.
23 ἐπιδεικνύω.
24 ἀποκτείνω
** alii τῶν ἐθνῶν-e.

λισθήσονται πολλοί,
καὶ ἀλλήλους [1] παρα-
δώσουσι, καὶ μισήσουσιν
ἀλλήλους.
11 Καὶ πολλοὶ ψευ-
δοπροφῆται [4] ἐγερθή-
σονται, καὶ πλανήσουσι
πολλούς.
12 Καὶ διὰ τὸ πληθυν-
θῆναι τὴν ἀνομίαν,
[7] ψυγήσεται ἡ ἀγάπη
τῶν πολλῶν.
13 Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
τέλος, οὗτος σωθήσεται.
14 Καὶ [8] κηρυχθήσεται
τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον
τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ
τῇ [9] οἰκουμένῃ, εἰς μαρ-
τύριον πᾶσι τοῖς ἔθνε-
σι· καὶ τότε [14] ἥξει τὸ
τέλος.
15 Ὅταν οὖν [15] ἴδητε
[16] τὸ βδέλυγμα τῆς
ἐρημώσεως, τὸ [17] ῥηθὲν
διὰ Δανιὴλ τοῦ προφή-
του, * ἑστὼς[19] ἐν τόπῳ
ἁγίῳ· (ὁ ἀναγινώσκων
νοείτω·)
16 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
[20] φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ
ὄρη·
17 Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος,
μὴ καταβαινέτω [22] ἆραί
τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ·
18 Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ
[23] ἐπιστρεψάτω ὀπίσω
ἆραι ‡ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.
19 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γα-
στρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς
θηλαζούσαις, ἐν ἐκεί-
ναις ταῖς ἡμέραις.
20 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα
μὴ γένηται ἡ φυγὴ
ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ
[b] ἐν | σαββάτῳ·

A. D. 29.

1 παραδίδωμι
2 εἰμί.
3 μέγας.
4 ἐγείρω.
5 σώζω.
6 κολοβόω, Mar. 13. 20. 2 Sa. 4. 12. in lxx.
7 ψύχω.
8 κηρύσσω.
9 Lu. 2. 1. Ac. 11. 28. Ro. 10. 18.
10 δίδωμι.
11 2 Th. 2. 9.
12 Ro. 12. 18.
13 ch. 20. 16. Lu. 18. 7. Ro. 8. 33. Col. 3. 12. 1 Ti. 5. 21. 2 Ti. 2. 10. Tit. 1. 1. 1 Pe. 1. 1.
14 ἥκω.
15 εἴδω.
16 Da. 12. 11. Mar. 13. 14. Lu. 21. 20, ἐρήμωσις. Re. 17. 4.
17 ῥέω.
18 προῤῥέω.
* ἑστός-ι.
19 ἵστημι.
20 φεύγω.
21 ἐξέρχομαι.
22 αἴρω.
† τὰ ἐκ-α.
23 ἐπιστρέφω
‡ τὸ ἱμάτιον-ἡ.
24 συνάγω.
25 γίνομαι.
26 σκοτίζω, Mar. 13. 24. Lu. 23. 36. Ro. 1. 21. Ep. 4. 18. Re. 8. 12.

21 [a] Ἔσται γὰρ τότε
θλῖψις [3] μεγάλη, οἵα οὐ
[25] γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς
κόσμου, ἕως τοῦ νῦν,
οὐδ' οὐ μὴ [25] γένηται.
22 Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώ-
θησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖ-
ναι, οὐκ ἂν [5] ἐσώθη
πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς
ἐκλεκτοὺς [6] κολοβωθή-
σονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖ-
ναι.
23 Τότε ἐάν τις ὑμῖν
εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χρι-
στὸς, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύ-
σητε.
24 [4] Ἐγερθήσονται γὰρ
ψευδόχριστοι καὶ ψευ-
δοπροφῆται, καὶ [10] δώ-
σουσι [11] σημεῖα [3] μεγάλα
καὶ τέρατα, ὥστε πλα-
νῆσαι, [12] εἰ δυνατὸν, καὶ
τοὺς [13] ἐκλεκτούς.
25 Ἰδοὺ, [18] προείρηκα
ὑμῖν.
26 Ἐὰν οὖν εἴπωσιν
ὑμῖν· Ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρή-
μῳ [2] ἐστί· μὴ [21] ἐξέλθη-
τε. Ἰδοὺ, ἐν τοῖς τα-
μείοις· μὴ πιστεύσητε.
27 * Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀ-
στραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ
ἀνατολῶν, καὶ φαίνε-
ται ἕως δυσμῶν, οὕτως
[2] ἔσται [c] καὶ | ἡ παρου-
σία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου.
28 * Ὅπου [d] γὰρ | ἐὰν
[2] ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ
[24] συναχθήσονται οἱ
ἀετοί.
29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν
θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐ-
κείνων, ὁ ἥλιος [26] σκο-
τισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη

οὐ [1] δώσει τὸ [2] φέγγος
αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες
[3] πεσοῦνται ἀπὸ τȣ͂ οὐ-
ρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις
τῶν οὐρανῶν [5] σαλευ-
θήσονται.
30 Καὶ τότε φανήσεται
τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τȣ͂
ἀνθρώπου ‡ἐν τῷ οὐρα-
νῷ· καὶ τότε [7] κόψον-
ται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς
γῆς, καὶ [8] ὄψονται τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρ-
χόμενον ἐπὶ τῶν νεφε-
λῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ
δυνάμεως καὶ δόξης
πολλῆς.
31 Καὶ [10] ἀποστελεῖ
τοὺς [11] ἀγγέλους αὐτȣ͂
μετὰ σάλπιγγος e φω-
νῆς | μεγάλης, ϗ [13] ἐπι-
συνάξουσι τοὺς ἐκλε-
κτȣ̀ς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσ-
σάρων ἀνέμων, απ' ἄ-
κρων οὐρανῶν ἕως ἄ-
κρων αὐτῶν.
32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς
[17] μάθετε τὴν παραβο-
λήν· Ὅταν ἤδη ὁ κλά-
δος αὐτῆς [18] γένηται
ἁπαλὸς, καὶ τὰ φύλλα
§ ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι
ἐγγὺς τὸ θέρος.
33 Οὕτω ϗ ὑμεῖς, ὅταν
ἴδητε πάντα ταῦτα, γι-
νώσκετε ὅτι ἐγγύς [6] ἐ-
ϛιν ἐπὶ θύραις.
34 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ [23] παρέλθῃ ἡ γε-
νεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα
ταῦτα [18] γένηται.
35 Ὁ ȣ̓ρανὸς καὶ ἡ γῆ
** παρελεύσονται [23] οἱ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
[23] παρέλθωσι.
36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας
ἐκείνης καὶ b τῆς | * ὥρας
οὐδεὶς [4] οἶδεν, οὐδὲ οἱ
ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν,
† εἰ μὴ ὁ πατήρ b μου |
μόνος.
37 Ὥςπερ δὲ αἱ ἡμέραι
τοῦ Νῶε, οὕτως [6] ἔϛαι
ϗ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου.
38 Ὥςπερ γὰρ [6] ἦ-
σαν ἐν ταῖς ἡμέραις
d ταῖς πρὸ | τοῦ [9] κα-
τακλυσμοῦ τρώγοντες
καὶ πίνοντες, γαμοῦν-
τες καὶ ἐκγαμίζοντες,
ἄχρι ἧς ἡμέρας [12] εἰς-
ῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβω-
τὸν,
39 Καὶ οὐκ [14] ἔγνωσαν,
ἕως [15] ἦλθεν ὁ κατα-
κλυσμὸς, καὶ [16] ἦρεν ἅ-
παντας· οὕτως [6] ἔσται
καὶ ἡ παρουσία τȣ͂ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου.
40 Τότε δύο [6] ἔσονται
ἐν τῷ ἀγρῷ· d ὁ | εἷς
παραλαμβάνεται, καὶ
d ὁ | εἷς [19] ἀφίεται·
41 Δύο [20] ἀλήθουσαι [21]
ἐν τῷ [22] μύλωνι· μία
παραλαμβάνεται, καὶ
[24] μία [19] ἀφίεται.
42 Γρηγορεῖτε οὖν,
ὅτι οὐκ [4] οἴδατε ποίᾳ
ὥρᾳ ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρ-
χεται.
43 Ἐκεῖνο δὲ γινώ-
σκετε, ὅτι εἰ [4] ᾔδει ὁ
οἰκοδεσπότης ποίᾳ ‖φυ-
λακῇ ὁ κλέπτης [15] ἔρ-
χεται, ἐγρηγόρησεν ἂν,
καὶ οὐκ ἂν [25] εἴασε
[26] διορυγῆναι τὴν οἰκί-
αν αὐτοῦ.

A. D. 29.

1 δίδωμι.
2 Mar. 13. 24.
Lu. 11. 33.
3 πίπτω.
* alii καὶ τῆς ὥρας-e.
4 εἴδω.
5 σαλεύω.
† οὐδὲ ὁ υἱὸς-f.
6 εἰμί.
‡ τȣ͂ ἐν οὐρανοῖς-n.
7 κόπτω.
8 ὄπτομαι.
9 Lu. 17. 27.
2 Pe. 2. 5.
confer.
2 Pe. 3. 6.
Ge. 6. 17.
7. 6, 10, 17.
10 ἀποστέλλω
11 ch. 11. 10.
Ga. 4. 14.
1 Ti. 3. 16.
Re. 1. 20.
12 εἰςέρχομαι.
13 ἐπισυνάγω
ch. 23. 37.
14 γινώσκω.
15 ἔρχομαι.
16 αἴρω.
17 μανθάνω.
18 γίνομαι.
19 ἀφίημι.
§ ἐκφυῇ-h.
20 s. γυναικὲς.
21 ἀλήθω.
22 confer.
ch. 18. 6.
Lu. 17. 2.
Re. 18. 21, 22.
23 παρέρχομαι.
24 εἷς.
‖ ὥρᾳ-n.
** παρελεύσεται-a.
25 ἐάω.
26 διορύσσω.

44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς
[1] γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι
[3] ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ-
χεται.
45 [5] Τίς ἄρα [6] ἐστὶν ὁ
πιστὸς δοῦλος καὶ φρό-
νιμος, ὃν [9] κατέστη-
σεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ
τῆς ‡ θεραπείας [10] αὐ-
τοῦ, τοῦ § διδόναι [11] αὐ-
τοῖς τὴν τροφὴν ἐν
καιρῷ;
46 Μακάριος ὁ δοῦλος
ἐκεῖνος, ὃν [12] ἐλθὼν ὁ
κύριος αὐτοῦ [13] εὑρήσει
ποιοῦντα οὕτως.
47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπ-
άρχουσιν αὐτοῦ [9] κατα-
στήσει αὐτόν.
48 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς
δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ· [15] Χρονί-
ζει ὁ κύριός μου [a] [12] ἐλθεῖν·
49 Καὶ [17] ἄρξηται τύ-
πτειν τοὺς ** συνδούλους,
†† ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν
μετὰ τῶν μεθυόντων·
50 [18] Ἥξει ὁ κύριος τοῦ
δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέ-
ρᾳ [3] ᾗ οὐ [19] προσδοκᾷ,
καὶ ἐν ὥρᾳ [3] ᾗ οὐ γινώ-
σκει·
51 Καὶ [22] διχοτομήσει
αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐ-
τοῦ μετὰ τῶν ὑποκρι-
τῶν [23] θήσει· ἐκεῖ [6] ἔσται
ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυ-
γμὸς τῶν ὀδόντων.

Κεφ. κε΄.

ΤΟΤΕ ὁμοιωθήσεται
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
δέκα παρθένοις, [27] αἵτι-

5

νες [2] λαβοῦσαι τὰς λαμ-
πάδας αὐτῶν, [4] ἐξῆλθον
εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμ-
φίου. [*]
2 Πέντε δὲ [6] ἦσαν ἐξ
αὐτῶν [7] φρόνιμοι, † καὶ
αἱ πέντε [8] μωραί.
3 [27] Αἵτινες μωραὶ, [2] λα-
βοῦσαι τὰς λαμπάδας
‖ ἑαυτῶν, οὐκ [2] ἔλαβον
μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·
4 Αἱ δὲ [7] φρόνιμοι [2] ἔ-
λαβον ἔλαιον ἐν τοῖς
ἀγγείοις αὐτῶν, μετὰ
τῶν λαμπάδων αὐτῶν.
5 [15] Χρονίζοντος δὲ τοῦ
νυμφίου, [14] ἐνύσταξαν
πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον.
6 Μέσης δὲ νυκτὸς
κραυγὴ [1] γέγονεν· Ἰδοὺ
ὁ νυμφίος [c] ἔρχεται, [12]
[4] ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντη-
σιν αὐτοῦ.
7 Τότε [16] ἠγέρθησαν
πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖ-
ναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς
λαμπάδας αὐτῶν.
8 Αἱ δὲ [8] μωραὶ ταῖς
φρονίμοις εἶπον· [11] Δό-
τε ἡμῖν [20] ἐκ τοῦ ἐλαίου
ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες
ἡμῶν [21] σβέννυνται.
9 [24] Ἀπεκρίθησαν δὲ
αἱ [7] φρόνιμοι, λέγου-
σαι· Μήποτε ‡‡ οὐκ ἀρ-
κέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν·
[25] πορεύεσθε [b] δὲ [l] μᾶλ-
λον πρὸς τοὺς πωλοῦν-
τας, καὶ ἀγοράσατε
ἑαυταῖς.
10 [26] Ἀπερχομένων δὲ
αὐτῶν ἀγοράσαι, [12] ἦλ-
θεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ
ἕτοιμοι [28] εἰσῆλθον
μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γά-

A. D. 29.

1 γίνομαι.
2 λαμβάνω.
3 ὅς.
4 ἐξέρχομαι.
* καὶ τῆς νύμφης-f.
5 ch. 7. 9. Lu. 11. 5.
6 εἰμί.
7 ch. 7. 24. Lu. 12. 42. Ro. 12. 25.
† χ πέντε-a.
8 ch. 5. 22.
9 καθίστημι.
‡ οἰκετίας-n.
10 Lu. 9. 11. Re. 22. 2.
§ δοῦναι-l.
11 δίδωμι.
‖ αὐτῶν-a. alii αὑτῶν.
12 ἔρχομαι.
13 εὑρίσκω.
14 νυστάζω, 2 Pe. 2. 3.
15 Lu. 12. 45. He. 10. 37.
16 ἐγείρω.
17 ἄρχομαι.
** συνδούλους αὐτοῦ-i.
†† ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ-a.
18 ἥκω.
19 προσδοκάω.
20 s. μέρος, 2 Ch. 30. 7. in lxx.
21 σβέννυμι.
22 Lu. 12. 46.
23 τίθημι.
24 ἀποκρίνομαι.
‡‡ οὐ μὴ-h.
25 πορεύω.
26 ἀπέρχομαι.
27 ὅστις.
28 εἰσέρχομαι.

μους, καὶ [1] ἐκλείσθη ἡ
θύρα.
11 Ὕστερον δὲ ἔρχον-
ται καὶ αἱ λοιπαὶ
παρθένοι, λέγουσαι·
Κύριε, κύριε, [3] ἄνοιξον
ἡμῖν.
12 Ὁ δὲ [4] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν· Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐκ [5] οἶδα ὑμᾶς.
13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι
οὐκ [5] οἴδατε τὴν ἡμέραν
οὐδὲ τὴν ὥραν, b ἐν [6] ᾗ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἔρχεται.|
14 Ὥςπερ γὰρ ἄνθρω-
πος ἀποδημῶν [14] ἐκά-
λεσε τοὺς ἰδίους δού-
λους, καὶ [15] παρέδωκεν
αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ·
15 Καὶ [6] ᾧ μὲν [16] ἔδωκε
πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ
δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ
κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν·
καὶ [17] ἀπεδήμησεν † εὐ-
θέως.
16 Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ
πέντε τάλαντα λαβὼν,
[18] εἰργάσατο ἐν αὐ-
τοῖς,[19] καὶ ‡ ἐποίησεν
ἄλλα πέντε d τάλαντα.|
17 Ὡςαύτως καὶ ὁ τὰ
δύο, ἐκέρδησε d καὶ αὐ-
τὸς | ἄλλα δύο.
18 Ὁ δὲ τὸ ἓν [23] λα-
βὼν, [24] ἀπελθὼν [25] ὤρυ-
ξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ [26] ἀπ-
έκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ
κυρίου αὐτοῦ.
19 Μετὰ δὲ χρόνον πο-
λὺν ἔρχεται ὁ κύριος
τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ
συναίρει μετ' αὐτῶν
λόγον.

A. D. 29.

1 κλείω.
2 προςέρχομαι.
3 ἀνοίγω.
4 ἀποκρίνομαι.
5 εἴδω.
6 ὅς.
7 προςφέρω.
8 ch. 4. 4.
9 φημί.
* ἐπὶ ἐπὶ ὀλίγα-n.
10 s. καταςαθεὶς, He. 3.7.
11 εἰμί.
12 καθίςημι.
13 εἰςέρχομαι.
14 καλέω.
15 παραδίδωμι.
16 δίδωμι.
17 ἀποδημέω
† Εὐθέως πορευθεὶς ὁ τὰ-n.
18 ἐργάζομαι Lu. 19.13,15.
19 s. χρήμασι
‡ ἐκέρδησεν-i
20 γινώσκω.
21 Jno. 6. 60. αὐστηρὸς, Lu. 19. 21.
22 σπείρω.
23 λαμβάνω.
24 ἀπέρχομαι.
25 ὀρύττω.
26 ἀποκρύπτω.
27 i. e. κάρπυς εἰς τὴν ἀποθήκην, ch. 3. 12.
28 i. e. ἐκεῖθεν ὅπου.
29 διασκορπίζω.
30 κρύπτω.

20 Καὶ [2] προςελθὼν ὁ
τὰ πέντε τάλαντα λα-
βὼν, [7] προςήνεγκεν
ἄλλα πέντε τάλαντα,
λέγων· Κύριε, πέντε
τάλαντά μοι [15] παρέ-
δωκας· ἴδε, ἄλλα πέν-
τε τάλαντα ἐκέρδησα
d [8] ἐπ' αὐτοῖς.|
21 [9] Ἔφη b δὲ | αὐτῷ ὁ
κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦ-
λε ἀγαθὲ καὶ πιστέ·
* ἐπὶ [10] ὀλίγα [11] ἧς πι-
στὸς, ἐπὶ πολλῶν σε
[12] καταστήσω· [13] εἴς-
ελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
κυρίου σου.
22 Προσελθὼν δὲ καὶ
ὁ τὰ δύο τάλαντα d λα-
βὼν, | [23] εἶπε· Κύριε,
δύο τάλαντά μοι [15] παρ-
έδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο
τάλαντα ἐκέρδησα d ἐπ'
αὐτοῖς.|
23 Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος
αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγά-
θε καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα
[11] ἧς πιστὸς, ἐπὶ πολ-
λῶν σε καταστήσω·
[13] εἴςελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου.
24 Προσελθὼν [2] δὲ καὶ
ὁ τὸ ἓν τάλαντον [23] εἰ-
ληφὼς, εἶπε· Κύριε,
[20] ἔγνων σε ὅτι [21] σκλη-
ρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερί-
ζων ὅπου οὐκ [22] ἔσπει-
ρας, καὶ συνάγων [27] ὅ-
θεν [28] οὐ [29] διεσκόρπι-
σας·
25 Καὶ φοβηθεὶς, [24] ἀπ-
ελθὼν [30] ἔκρυψα τὸ
τάλαντόν σου ἐν τῇ
γῇ· ἴδε, ἔχεις τὸ
σόν.

26 [1]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
κύριος αὐτοῦ, εἶπεν
αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε
καὶ [2]ὀκνηρὲ, [3]ᾔδεις
ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ
[5]ἔσπειρα, καὶ συνάγω
ὅθεν οὐ [6]διεσκόρπι-
σα·
27 [7]Ἔδει οὖν σε [8]βα-
λεῖν τὸ ἀργύριόν μου
τοῖς τραπεζίταις, καὶ
[9]ἐλθὼν ἐγὼ [13]ἐκομι-
σάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν
[14]τόκῳ.
28 [19]Ἄρατε οὖν ἀπ'
αὐτοῦ τὸ τάλαντον, ϗ
[20]δότε τῷ ἔχοντι τὰ
δέκα τάλαντα.
29 Τῷ γὰρ ἔχοντι παν-
τὶ [20]δοθήσεται, καὶ πε-
ρισσευθήσεται· *ἀπὸ
δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ
ὃ †ἔχει, [19]ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ.‡
30 Καὶ τὸν [24]ἀχρεῖον
δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς
τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον·
ἐκεῖ [25]ἔσται ὁ κλαυθμὸς
ϗ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
των.‡
31 Ὅταν δὲ [9]ἔλθῃ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν
τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάν-
τες οἱ ἅγιοι ἄγγε-
λοι μετ' αὐτοῦ, τότε
καθίσει ἐπὶ θρόνου δό-
ξης αὐτοῦ.
32 Καὶ [27]συναχθή-
σεται ἔμπροσθεν αὐ-
τοῦ πάντα τὰ ἔθνη· ϗ
[28]ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ'
ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποι-
μὴν [28]ἀφορίζει τὰ
πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρί-
φων.

A. D. 33.

1 ἀποκρίνομαι.
2 Ro. 12. 11. Phi. 3. 1.
3 εἴδω.
4 ἵστημι.
5 σπείρω.
6 διασκορπίζω.
7 δέω, s. δεῖ.
8 βάλλω.—διδόναι, Lu. 19. 23.
9 ἔρχομαι.
10 s. ὑπὸ.
11 ἑτοιμάζω, ch. 20. 23.
12 ch. 13. 35. Lu. 11. 50. Jno. 17. 24.
13 κομίζω.
14 Lu. 19. 23. De.23.19,20. in lxx.
15 πεινάω.
16 διψάω.
17 ποτίζω.
18 s. εἰς τὴν οἰκίαν, Ju. 19, 15.
19 αἴρω.
20 δίδωμι.
21 περιβάλλω.
22 ἀσθενέω.
23 ἐπισκέπτομαι.
* τȣ̃ δὲ μὴ-ἠ.
† δοκεῖ ἔχειν-n.
‡ Vide App.
24 Lu. 17. 10.
25 εἰμί.
26 τρέφω.
27 συνάγω.
28 ch. 13. 49. Ac. 13. 2. Ro. 1. 1.
29 ποιέω.
30 εἷς.
31 ἐλαχύς.

33 Καὶ [4]στήσει τὰ μὲν
πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐ-
τοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐ-
ωνύμων.
34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασι-
λεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐ-
τȣ̃· Δεῦτε οἱ εὐλογημέ-
νοι [10]τȣ̃ πατρός μȣ, κλη-
ρονομήσατε τὴν [11]ἡτοι-
μασμένην ὑμῖν βασι-
λείαν ἀπὸ [12]καταβολῆς
κόσμου.
35 [15]Ἐπείνασα γὰρ, ϗ
[20]ἐδώκατέ μοι φαγεῖν·
[16]ἐδίψησα, καὶ [17]ἐπο-
τίσατέ με· ξένος [25]ἤ-
μην, καὶ [27]συνηγάγετέ
με·[18]
36 Γυμνὸς, ϗ [21]περιε-
βάλετέ με· [22]ἠσθένησα,
καὶ [23]ἐπεσκέψασθέ με·
ἐν φυλακῇ [25]ἤμην, καὶ
[9]ἤλθετε πρός με.
37 Τότε [1]ἀποκριθήσον-
ται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέ-
γοντες· Κύριε, πότε
σε εἴδομεν πεινῶντα,
καὶ [26]ἐθρέψαμεν; ἢ δι-
ψῶντα, καὶ [17]ἐποτίσα-
μεν;
38 Πότε δέ σε εἴδομεν
ξένον, καὶ [27]συνηγάγο-
μεν; ἢ γυμνὸν, ϗ [21]πε-
ριεβάλομεν;
39 Πότε δέ σε εἴδομεν
ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, ϗ
[9]ἤλθομεν πρός σε;
40 Καὶ [1]ἀποκριθεὶς
ὁ βασιλεὺς, ἐρεῖ αὐ-
τοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑ-
μῖν, ἐφ' ὅσον [29]ἐποι-
ήσατε [30]ἑνὶ τούτων
τῶν ἀδελφῶν μου τῶν
[31]ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποι-
ήσατε.

41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς
ἐξ εὐωνύμων· Πορεύε-
σθε ἀπ' ἐμῦ οἱ [1]κατηρα-
μένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰ-
ώνιον, *τὸ [3]ἡτοιμασμέ-
νον τῷ διαβόλῳ ϗ τοῖς
ἀγγέλοις αὐτοῦ.
42 [5]Ἐπείνασα γάρ, ϗ
οὐκ [6]ἐδώκατέ μοι φα-
γεῖν· [7]ἐδίψησα, καὶ ὐκ
[8]ἐποτίσατέ με·
43 Ξένος [11]ἤμην, καὶ ὐ
[12]συνηγάγετέ με· γυ-
μνὸς, καὶ ὐ [15]περιεβά-
λετέ με· ἀσθενὴς ϗ ἐν
φυλακῇ, καὶ οὐκ [16]ἐπε-
σκέψασθέ με·
44 Τότε [17]ἀποκριθή-
σονται [b]αὐτῷ| καὶ αὐ-
τοὶ, λέγοντες· Κύριε,
πότε σε εἴδομεν πει-
νῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ
ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ
ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ,
καὶ οὐ [21]διηκονήσαμέν
σοι;
45 Τότε [17]ἀποκριθή-
σεται αὐτοῖς, λέγων·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ'
ὅσον οὐκ [22]ἐποιήσατε
[23]ἑνὶ τούτων τῶν ἐλα-
χίστων, ὐδὲ ἐμοὶ [22]ἐ-
ποιήσατε.
46 Καὶ [28]ἀπελεύσον-
ται οὗτοι εἰς κόλασιν
αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι
εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Κεφ. κϛ'.

ΚΑΙ [32]ἐγένετο, ὅτε
[33]ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς
[c]πάντας| τοὺς λόγους
τούτους, εἶπε τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ·
2 [34]Οἴδατε ὅτι μετὰ
δύο ἡμέρας τὸ πάσχα
[32]γίνεται, ϗ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπυ [2]παραδίδοται
εἰς τὸ σταυρωθῆναι.
3 Τότε [12]συνήχθησαν
[4]οἱ ἀρχιερεῖς, [d]καὶ οἱ
γραμματεῖς,| ϗ οἱ πρε-
σβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς
τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιε-
ρέως τοῦ λεγομένου
Καϊάφα·
4 Καὶ [9]συνεβυλεύσαν-
το ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρα-
τήσωσι [10]δόλῳ, ϗ ἀπο-
κτείνωσιν.
5 [13]Ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν
τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ [14]θό-
ρυβος [32]γένηται ἐν τῷ
λαῷ.
6 Τῦ δὲ Ἰησῦ [32]γενομέ-
νου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ
Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,
7 [18]Προσῆλθεν αὐτῷ
γυνὴ ἀλάβαστρον μύ-
ρου ἔχουσα [19]βαρυτί-
μου, καὶ [20]κατέχεεν ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν αὐτῦ ἀνα-
κειμένου.
8 [34]Ἰδόντες δὲ οἱ μα-
θηταὶ [c]αὐτῦ,| [24]ἠγανά-
κτησαν, λέγοντες· Εἰς
τί ἡ [25]ἀπώλεια αὕτη;
9 [26]Ἠδύνατο γὰρ τοῦ-
το [b]τὸ μύρον| [27]πρα-
θῆναι πολλοῦ, καὶ [6]δο-
θῆναι † πτωχοῖς.
10 [29]Γνὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
εἶπεν αὐτοῖς· [30]Τί [31]κό-
πους παρέχετε τῇ γυ-
ναικί; ἔργον γὰρ καλὸν
[35]εἰργάσατο εἰς ἐμέ.
11 Πάντοτε γὰρ τοὺς
πτωχὺς ἔχετε μεθ' ἑαυ-
τῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ἔχετε.

A. D. 29.

1 καταράομαι
2 παραδίδωμι
* ὃ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου τῷ-ί.
3 ἑτοιμάζω.
4 pro συνέδριον, Jno. 11. 47.
5 πεινάω.
6 δίδωμι.
7 διψάω.
8 ποτίζω.
9 συμβυλεύω
10 s. ἐν, Mar. 14. 1.
11 εἰμί.
12 συνάγω.
13 λέγω.
14 ch. 27. 24.
15 περιβάλλω.
16 ἐπισκέπτομαι.
17 ἀποκρίνομαι.
18 προσέρχομαι.
19 πολυτελῦς Mar. 14. 3. πολυτίμυ, Jno. 12. 3.
20 καταχέω.
21 διακονέω.
22 ποιέω.
23 εἷς.
24 ἀγανακτέω
25 Mar. 14. 4.
26 δύναμαι.
27 πιπράσκω
28 ἀπέρχομαι
† τοῖς πτωχοῖς-h.
29 γινώσκω.
30 s. διὰ, Mar. 14. 6.
31 2 Co. 11. 27.
32 γίνομαι.
33 τελέω.
34 εἴδω.
35 ἐργάζω.

12 Βαλοῦσα γὰρ αὕτη
τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ
σώματός μου, [1]πρὸς
τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποί-
ησεν.
13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅπου ἐὰν [4]κηρυχθῇ τὸ
εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν
ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαλη-
θήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν
αὕτη, εἰς [6]μνημόσυνον
αὐτῆς.
14 Τότε πορευθεὶς εἷς
τῶν δώδεκα, ὁ λεγό-
μενος Ἰούδας Ἰσκαριώ-
της, πρὸς τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς,
15 Εἶπε· Τί θέλετέ
μοι [13]δοῦναι, [14]κἀγὼ
ὑμῖν [15]παραδώσω αὐ-
τόν; Οἱ δὲ [16]ἔστησαν
αὐτῷ τριάκοντα †ἀργύ-
ρια.
16 Καὶ ἀπὸ τότε ἐζή-
τει [20]εὐκαιρίαν ἵνα αὐ-
τὸν [15]παραδῷ.
17 Τῇ δὲ πρώτῃ [12]τῶν
ἀζύμων [22]προσῆλθον
οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ,
λέγοντες c αὐτῷ· Ποῦ
θέλεις [23]ἑτοιμάσωμέν
σοι φαγεῖν τὸ πά-
σχα;
18 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑπ-
άγετε εἰς τὴν πόλιν
πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ
εἴπατε αὐτῷ· Ὁ δι-
δάσκαλος λέγει· Ὁ
καιρός μου ἐγγύς [29]ἐστι,
πρός σε ποιῶ τὸ πά-
σχα μετὰ τῶν μαθη-
τῶν μου.
19 Καὶ ἐποίησαν οἱ
μαθηταὶ ὡς [30]συνέ-
ταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
καὶ [23]ἡτοίμασαν τὸ
πάσχα.
20 Ὀψίας [2]δὲ γενομέ-
νης, [3]ἀνέκειτο μετὰ τῶν
δώδεκα.
21 Καὶ ἐσθιόντων αὐ-
τῶν, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν
[15]παραδώσει με.
22 Καὶ λυπούμενοι σφό-
δρα, [8]ἤρξαντο * λέγειν
αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν·
Μήτι ἐγώ εἰμι, Κύ-
ριε;
23 Ὁ δὲ [9]ἀποκριθεὶς,
εἶπεν· [10]Ὁ [11]ἐμβά-
ψας μετ' ἐμοῦ ἐν
τῷ [12]τρυβλίῳ τὴν
χεῖρα, οὗτός με [15]παρα-
δώσει.
24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου [17]ὑπάγει, κα-
θὼς [18]γέγραπται περὶ
αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώ-
πῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου [15]παραδί-
δοται· καλὸν [29]ἦν αὐ-
τῷ, εἰ οὐκ [19]ἐγεννήθη ὁ
ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
25 [9]Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰού-
δας, ὁ [15]παραδιδοὺς αὐ-
τὸν, εἶπε· Μήτι ἐγώ
εἰμι, ῥαββί; Λέγει αὐ-
τῷ· [24]Σὺ εἶπας.
26 [25]Ἐσθιόντων δὲ
αὐτῶν, [26]λαβὼν ὁ Ἰη-
σοῦς d τὸν | ἄρτον, καὶ
‡ εὐλογήσας,[27] ἔκλα-
σε,[28] καὶ [13]ἐδίδου τοῖς
μαθηταῖς, καὶ εἶπε·
[26]Λάβετε, φάγετε· τοῦ-
τό [29]ἐστι τὸ σῶμά
μου.
27 Καὶ [26]λαβὼν e τὸ |
ποτήριον, καὶ εὐχαρι-

A. D. 29.

1 confer. Mar. 14. 8. Jno. 12. 7.
2 s. ὥρας.
3 ἀνακείμαι.
4 κηρύσσω.
6 Mar. 14. 9.
8 ἄρχομαι.
* λέγων εἷς ἕκαστος· Μήτι-ἰ.
9 ἀποκρίνομαι.
10 Jno. 13. 26. ὁ ἐμβαπτόμενος. Mar. 14. 20.
11 ἐμβάπτω.
12 Mar. 14. 20.
13 δίδωμι.
14 καὶ ἐγώ.
15 παραδίδωμι.
16 ἵστημι.
† στατῆρας-π.
17 Mar. 14. 21. πορεύεται. Lu. 22. 22.
18 γράφω.
19 γεννάω.
20 Lu. 22. 6. confer. Mar. 14. 11.
21 s. τῇ ἡμέρᾳ
22 προσέρχομαι.
23 ἑτοιμάζω.
24 ver. 64. σὺ λέγεις, ch. 27. 11.
25 μετὰ τὸ δειπνῆσαι, Lu. 22. 30.
26 λαμβάνω.
‡ εὐχαριστήσας-h.
27 s. τὸν Θέον
28 s. τὸν ἄρτον.
29 εἰμί.
30 συντάσσω

ϛήσας, [1]ἔδωκεν αὐτοῖς,
λέγων· [2]Πίετε ἐξ αὐτȣ̃
πάντες·
28 Τοῦτο * γάρ † [3]ἐστι
τὸ αἷμά μȣ, τὸ τῆς * και-
νῆς † διαθήκης, τὸ περὶ
πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι
οὐ μὴ [2]πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ
τούτου τοῦ γεννήματος
τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς
ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν
αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν
καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ πατρός μου.
30 Καὶ [8]ὑμνήσαντες,
[9]ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος
τῶν ἐλαιῶν.
31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς
[13]σκανδαλισθήσεσθε ἐν
ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ·
[14]γέγραπται [15]γάρ·
[16]Πατάξω τὸν ποιμέ-
να, καὶ [18]διασκορπι-
σθήσεται τὰ πρόβατα
τῆς ποίμνης.
32 Μετὰ δὲ τὸ [22]ἐγερ-
θῆναί με, [23]προάξω
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν.
33 [24]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Εἰ
* καὶ ‖ πάντες σκανδαλι-
σθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ ‖
οὐδέποτε σκανδαλισθή-
σομαι.
34 [26]Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι,
ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ,
πρὶν ἀλέκτορα φωνῆ-
σαι, τρὶς [27]ἀπαρνήσῃ
με.
35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέ-
τρος· Κἂν [4]δέῃ με σὺν
σοὶ [5]ἀποθανεῖν, οὐ μή
σε [27]ἀπαρνήσομαι. Ὁ-
μοίως * καὶ πάντες οἱ
μαθηταὶ εἶπον.
36 Τότε ἔρχεται μετ'
αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χω-
ρίον λεγόμενον † Γεθση-
μανῆ, καὶ λέγει τοῖς
μαθηταῖς· Καθίσατε
αὐτοῦ, ἕως οὗ [6]ἀπελ-
θὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ.
37 Καὶ [7]παραλαβὼν
τὸν Πέτρον καὶ τὰς δύο
υἱὰς Ζεβεδαίου, [10]ἤρξα-
το λυπεῖσθαι ϰ [11]ἀδη-
μονεῖν.
38 Τότε λέγει αὐτοῖς ‡
[12]Περίλυπός [3]ἐϛιν ἡ
ψυχή μου ἕως θανά-
του· [19]μείνατε ὧδε,
καὶ γρηγορεῖτε μετ'
ἐμοῦ.
39 Καὶ § [20]προελθὼν
μικρὸν, [21]ἔπεσεν ἐπὶ
πρόσωπον αὐτοῦ, προς-
ευχόμενος, καὶ λέ-
γων· Πάτερ μου, εἰ
δυνατόν [3]ἐστι, [25]παρ-
ελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ πο-
τήριον τοῦτο· πλὴν
οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ'
ὡς σύ.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς
τοὺς μαθητὰς, καὶ εὑ-
ρίσκει αὐτοὺς καθεύ-
δοντας, καὶ λέγει ** τῷ
Πέτρῳ· †† Οὕτως οὐκ
‡‡ ἰσχύσατε μίαν ὥραν
γρηγορῆσαι μετ' ἐ-
μοῦ;
41 Γρηγορεῖτε, καὶ
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ
[28]εἰσέλθητε εἰς πειρα-
σμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα

A. D. 29.

1 δίδωμι.
2 πίνω.
3 εἰμί.
4 δέω, s. δεῖ.
5 ἀποθνή-
σκω.
* δὲ-g.
† Γεθσημα-
νεὶ-h.
6 ἀπέρχομαι.
7 παραλαμ-
βάνω.
8 ὑμνέω,
Mar. 14. 26.
Ac. 16. 25.
9 ἐξέρχομαι.
10 ἄρχομαι.
11 Mar. 14.33.
Phi. 2. 26.
‡ ὁ Ἰησȣ̃ς-g.
12 Mar. 6. 26.
Lu. 18.23,24.
13 ch. 5.29,30.
14 γράφω.
15 Zec. 13. 7.
16 πατάσσω.
18 c. 25.24,26.
Mar. 14. 27.
Lu. 1. 51.
19 μένω.
§ προςελ-
θὼν-i.
20 προέρχο-
μαι.
21 πίπτω.
22 ἐγείρω.
23 προάγω.
24 ἀποκρίνο-
μαι.
25 παρέρχο-
μαι.
‖ δὲ-g.
** αὐτοῖς-n.
†† Οὕτως;
οὐκ-n.
‡‡ ἴσχυσας-n
26 φημί.
27 ἀπαρνέο-
μαι.
28 εἰσέρχο-
μαι.

[1] πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ
ἀσθενής.
42 Πάλιν ἐκ δευτέρου
[3]ἀπελθὼν [4]προσηύξατο,
λέγων· Πάτερ μου, εἰ
οὐ δύναται τοῦτο c τὸ
ποτήριον | [7]παρελθεῖν
c ἀπ' ἐμοῦ,| ἐὰν μὴ αὐτὸ
[8] πίω, [9]γενηθήτω τὸ
θέλημά σου.
43 Καὶ † [11] ἐλθὼν εὑρί-
σκει αὐτοὺς πάλιν κα-
θεύδοντας· [12]ἦσαν γὰρ
αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ
[13] βεβαρημένοι.
44 Καὶ [18] ἀφεὶς αὐ-
τοὺς, ‡[3]ἀπελθὼν πάλιν,
[4] προσηύξατο d ἐκ τρί-
του| τὸν αὐτὸν λόγον
εἰπών.
45 Τότε ἔρχεται πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ϗ
λέγει αὐτοῖς· Καθεύ-
δετε c τὸ | λοιπὸν, καὶ
‖ἀναπαύεσθε· ἰδὲ, [21]ἤγ-
γικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου [22] παρα-
δίδοται εἰς χεῖρας ἁ-
μαρτωλῶν.
46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν·
ἰδοὺ, [21]ἤγγικεν ὁ [22] πα-
ραδιδούς με.
47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λα-
λοῦντος, ἰδὲ, Ἰέδας εἷς
τῶν δώδεκα [11] ἦλθε, ϗ
μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύ-
λων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέ-
ων καὶ πρεσβυτέρων
τοῦ λαοῦ.
48 Ὁ δὲ [22] παραδιδὲς
αὐτὸν, [26]ἔδωκεν αὐτοῖς
σημεῖον, λέγων· Ὃν ἂν
φιλήσω, αὐτός [12] ἐστι·
κρατήσατε αὐτόν.

49 Καὶ εὐθέως [2] προσ-
ελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε·
Χαῖρε, ῥαββί· ϗ [5]κατ-
εφίλησεν αὐτόν.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ· [6] Ἑταῖρε, *ἐφ' ᾧ
πάρει; Τότε [2] προσελ-
θόντες [10] ἐπέβαλον τὰς
χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν,
καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
51 Καὶ ἰδοὺ, εἷς τῶν
μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας
τὴν χεῖρα, [14] ἀπέσπα-
σε τὴν μάχαιραν αὐτε·
καὶ [15] πατάξας τὸν δε-
λον τοῦ ἀρχιερέως,
[16] ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ
ὠτίον.
52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· [17] Ἀπόστρε-
ψόν σου τὴν μάχαιραν
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς·
πάντες γὰρ οἱ [19]λαβόν-
τες μάχαιραν, ἐν μα-
χαίρᾳ § [20] ἀπολοῦνται.
53 Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύ-
ναμαι ** ἄρτι παρα-
καλέσαι τὸν πατέρα
μου, καὶ [23] παραστή-
σει μοι πλείους ἢ δώ-
δεκα λεγεῶνας ἀγγέ-
λων;
54 Πῶς οὖν πληρωθῶ-
σιν αἱ γραφαὶ, ὅτι ἕτω
δεῖ [9] γενέσθαι;
55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρα
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄ-
χλοις· Ὡς ἐπὶ λῃστὴν
[24]ἐξήλθετε μετὰ μαχαι-
ρῶν καὶ ξύλων [25] συλ-
λαβεῖν με· καθ' ἡμέραν
d πρὸς ὑμᾶς | [27] ἐκαθε-
ζόμην d διδάσκων | ἐν
τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρα-
τήσατέ με.

A. D. 29.

1 Mar. 14. 38. Ro. 1. 15.
2 προσέρχομαι.
3 ἀπέρχομαι.
4 προσεύχομαι.
5 καταφιλέω. Mar. 14. 45.
6 ch. 20. 13.
* ἐφ' ὅ-l.
7 παρέρχομαι.
8 πίνω.
9 γίνομαι.
10 ἐπιβάλλω.
† ἐλθὼν πάλιν, εὗρεν αὐτὲς-h. s. ἐλθὼν, πάλιν εὑρί-σκει αὐτὲς.
11 ἔρχομαι.
12 εἰμί.
13 βαρέω, Mar. 14. 30.
14 ἀποσπάω.
15 πατάσσω.
16 ἀφαιρέω.
17 ἀποστρέφω
18 ἀφίημι.
‡ ἀπελθὼν, πάλιν προσηύξατο-n.
19 λαμβάνω.
§ ἀποθανὲνται-n.
20 ἀπολλύω.
‖ ἀναπαύεσθε; ἰδὲ,-a.
21 ἐγγίζω.
** ἄρτι tran. post μοι-n.
22 παραδίδωμι.
23 παρίστημι.
24 ἐξέρχομαι
25 συλλαμβάνω.
26 δίδωμι.
27 καθέζομαι

56 Τῦτο δὲ ὅλον [1] γέ-
γονεν, ἵνα πληρωθῶσιν
αἱ γραφαὶ τῶν προφη-
τῶν· Τότε οἱ μαθηταὶ
πάντες,[3] ἀφέντες αὐτὸν,
[4] ἔφυγον.
57 Οἱ δὲ κρατήσαντες
τὸν Ἰησοῦν, [10] ἀπήγα-
γον πρὸς Καϊάφαν τὸν
ἀρχιερέα, ὅπου οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ πρε-
σβύτεροι [11] συνήχθη-
σαν.
58 Ὁ δὲ Πέτρος [12] ἠκο-
λούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρό-
θεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ
ἀρχιερέως· καὶ, [13] εἰς-
ελθὼν ἔσω, [14] ἐκάθητο
μετὰ τῶν ὑπηρετῶν,
[15] ἰδεῖν τὸ τέλος.
59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς c ϗ
οἱ πρεσβύτεροι | καὶ τὸ
συνέδριον ὅλον [19] ἐζή-
τουν ψευδομαρτυρίαν
κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως
αὐτὸν θανατώσωσι·
60 ‡ Καὶ οὐχ [20] εὗρον·
καὶ d πολλῶν ψευδο-
μαρτύρων [21] προςελθόν-
των,| οὐχ [20] εὗρον. ʸὝ-
στερον δὲ [21] προςελ-
θόντες δύο e ψευδομάρ-
τυρες,|
61 Εἶπον· Οὗτος [26] ἔφη·
Δύναμαι καταλῦσαι
τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ
διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκο-
δομῆσαι αὐτόν.
62 Καὶ [27] ἀναστὰς ὁ
ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ·
Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί
οὗτοί σου καταμαρτυ-
ροῦσιν;
63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώ-
πα. Καὶ [29] ἀποκριθεὶς ὁ

A. D. 29.

1 γίνομαι.
* Ὁρκίζω-π.
2 εἰμί.
3 ἀφίημι.
4 φεύγω.
5 ver. 25.
ch. 27. 11.
Jno. 18. 27.
† λέγω ὑμῖν ἀπαρτὶ ὄψεσθε-π.
6 ἀπὸ τȣ̃ νῦν, Lu. 22. 69.
7 ὄπτομαι.
8 ε. τȣ̃ Θεοῦ, Lu. 22. 69. confer. 2 Pe. 1. 3.
10 ἀπάγω.
11 συνάγω.
12 ἀκολουθέω.
13 εἰςέρχομαι.
14 κάθημαι.
15 εἴδω.
16 διαῤῥήσσω.
17 βλασφημέω.
18 ἀκούω.
19 ζητέω.
‡ Vide App.
20 εὑρίσκω.
21 προσέρχομαι.
22 c. 5. 21, 22.
23 ἐμπτύω.
24 κολαφίζω, Mar. 14. 65. 1 Co. 4. 11. 2 Co. 12. 7.
25 ῥαπίζω, ch. 5. 39.
26 φημί.
27 ἀνίστημι.
28 ἀρνέομαι.
§ αὐτῶν-m.
29 ἀποκρίνομαι.
30 ἐξέρχομαι.

ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ·
* Ἐξορκίζω σε κατὰ τȣ̃
Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα
ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ [2] εἶ ὁ
Χριςὸς, ὁ υἱὸς τȣ̃ Θεȣ̃.
64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σȣ̃ς· [5] Σὺ εἶπας· πλὴν
† λέγω ὑμῖν, [6] ἀπ' ἄρτι
[7] ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου [14] καθήμενον
ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμε-
ως,[8] καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ
τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρα-
νοῦ.
65 Τότε ὁ ἀρχιερεὺς
[16] διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, λέγων· Ὅτι [17] ἐ-
βλασφήμησε· τί ἔτι
χρείαν ἔχομεν μαρτύ-
ρων; ἴδε, νῦν [18] ἠκού-
σατε τὴν βλασφημίαν
d αὐτοῦ·|
66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ
δὲ [20] ἀποκριθέντες, εἶ-
πον· [22] Ἔνοχος θανά-
του [2] ἐστί.
67 Τότε [23] ἐνέπτυσαν
εἰς τὸ πρόςωπον αὐτοῦ,
ϗ [24] ἐκολάφισαν αὐτόν·
οἱ δὲ [25] ἐῤῥάπισαν,
68 Λέγοντες· Προφή-
τευσον ἡμῖν, Χριστὲ,
τίς [2] ἐστιν ὁ παίσας
σε;
69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω
[14] ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ·
καὶ [21] προςῆλθεν αὐτῷ
μία παιδίσκη, λέγουσα·
Καὶ σὺ [2] ἦσθα μετὰ Ἰη-
σοῦ τοῦ Γαλιλαίου.
70 Ὁ δὲ [28] ἠρνήσατο
ἔμπροσθεν § πάντων,
λέγων· Οὐκ [15] οἶδα τί
λέγεις.
71 [30] Ἐξελθόντα δὲ αὐ-

τῶν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶ-
δεν αὐτὸν ἄλλη,[1] καὶ
λέγει * τοῖς ἐκεῖ· Καὶ
οὗτος [a] ἦν μετὰ Ἰησοῦ
τοῦ Ναζωραίου.
72 Καὶ πάλιν [2] ἠρνή-
σατο, μεθ' ὅρκου· Ὅτι
οὐκ [3] οἶδα τὸν ἄνθρω-
πον.
73 Μετὰ μικρὸν [6] δὲ
[7] προσελθόντες οἱ [8] ἑ-
στῶτες, εἶπον τῷ Πέ-
τρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ
ἐξ αὐτῶν [9] εἶ· [c] καὶ γὰρ
ἡ λαλιά σου § δῆλόν σε
ποιεῖ.
74 Τότε [12] ἤρξατο ‖ κατ-
αναθεματίζειν,[14] καὶ
ὀμνύειν· Ὅτι οὐκ [3] οἶδα
τὸν ἄνθρωπον. Καὶ εὐ-
θέως ἀλέκτωρ [15] ἐφώ-
νησε.
75 Καὶ [16] ἐμνήσθη ὁ
Πέτρος τοῦ ῥήματος **
τοῦ Ἰησοῦ, εἰρηκότος αὐ-
τῷ· Ὅτι πρὶν ἀλέκτο-
ρα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρ-
νήσῃ με. Καὶ [17] ἐξελθὼν
ἔξω, ἔκλαυσε πικρῶς.

Κεφ. κζ'.

ΠΡΩΙΑΣ [21] δὲ [22] γενο-
μένης, συμβούλιον [23] ἔ-
λαβον πάντες οἱ ἀρχιε-
ρεῖς ϗ οἱ πρεσβύτεροι
τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ,
ὥστε θανατῶσαι αὐτόν.
2 Καὶ δήσαντες αὐτόν,
[26] ἀπήγαγον, καὶ [25] παρ-
έδωκαν αὐτὸν [e] Ποντίῳ
Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
3 Τότε [3] ἰδὼν Ἰούδας ὁ
[29] παραδιδοὺς αὐτόν, ὅτι
[30] κατεκρίθη, μεταμελη-
θείς, *† ἀπέστρεψε [32] τὰ
τριάκοντα ἀργύρια
τοῖς ἀρχιερεῦσι ϗ τοῖς
πρεσβυτέροις,
4 Λέγων· [4] Ἥμαρτον,
[29] παραδοὺς αἷμα † ἀθῶ-
ον. Οἱ δὲ εἶπον· Τί
πρὸς ἡμᾶς; σὺ ‡ [5] ὄψει.
5 Καὶ ῥίψας τὰ ἀρ-
γύρια ἐν τῷ ναῷ, [10] ἀνε-
χώρησε· ϗ [11] ἀπελθὼν,
[12] ἀπήγξατο.
6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς,
[23] λαβόντες τὰ ἀργύ-
ρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεστι
βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν
κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ
αἵματός ἐστι.[9]
7 Συμβούλιον δὲ [23] λα-
βόντες, [18] ἠγόρασαν ἐξ
αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ
κεραμέως εἰς ταφὴν
τοῖς ξένοις.
8 [e] Διὸ [19] ἐκλήθη ὁ ἀ-
γρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς
αἵματος, ἕως τῆς σήμε-
ρον.
9 Τότε ἐπληρώθη τὸ
[20] ῥηθὲν διὰ [e] Ἱερεμί-
ου †† τοῦ προφήτου, λέ-
γοντος· Καὶ [23] ἔλαβον
τὰ τριάκοντα ἀργύρια,
τὴν τιμὴν τοῦ [24] τετι-
μημένου, ὃν ‡‡ [24] ἐτιμή-
σαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσ-
ραήλ·
10 Καὶ §§ [25] ἔδωκαν
αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν
τοῦ κεραμέως, καθὰ
[27] συνεταξέ [28] μοι Κύ-
ριος.
11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ‖‖ [8] ἔστη
ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμό-
νος· καὶ [31] ἐπηρώτησεν
αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέ-
γων· Σὺ [9] εἶ ὁ βασι-

A. D. 29.

* αὐτοῖς· Ἐκεῖ καὶ-i.
1 s. παιδίσκη
2 ἀρνέομαι.
3 εἴδω.
4 ἁμαρτάνω.
† δίκαιον-i.
‡ ὄψῃ-n.
5 ὅπτομαι.
6 s. χρόνον.
7 προσέρχομαι.
8 ἵστημι.
9 εἰμί.
§ ὁμοιάζει-n.
10 ἀναχωρέω
11 ἀπέρχομαι
12 ἀπάγχω.
13 ἄρχομαι.
14 s. ἑαυτόν.
‖ καταθεματίζειν-a.
15 φωνέω.
16 μιμνήσκω
** ῥήματος Ἰησοῦ-h.
17 ἐξέρχομαι
18 ἀγοράζω.
19 καλέω.
20 ῥέω.
†† alii Ζαχαρίου-n.
21 s. ὥρας.
22 γίνομαι.
23 λαμβάνω.
‡‡ ἐτιμήσαντο, ἀπὸ-n.
24 τιμάω.
§§ ἔδωκα.
25 δίδωμι.
26 ἀπάγω.
27 pro καθ' ἅ, s. ῥήματα.
28 συντάσσω
‖‖ ἐστάθη-n.
29 παραδίδωμι.
30 κατακρίνω
31 ἐπερωτάω.
32 ἀποστρέφω
*† ἔστρεψε-n.

λεὺς τῶν Ἰουδαίων;
Ὁ δὲ Ἰησοῦς [3] ἔφη αὐ-
τῷ· Σὺ λέγεις.
12 Καὶ ἐν τῷ κατηγο-
ρεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν
ἀρχιερέων ϗ τῶν πρε-
σβυτέρων, οὐδὲν [4] ἀπ-
εκρίνατο.
13 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ
Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις
πόσα σου καταμαρτυ-
ροῦσι;
14 Καὶ οὐκ [4] ἀπεκρίθη
αὐτῷ [e] πρὸς οὐδὲ [l] ἓν
ῥῆμα· ὥστε θαυμάζειν
τὸν ἡγεμόνα λίαν.
15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν [7] εἰ-
ώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύ-
ειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμι-
ον, ὃν [8] ἤθελον.
16 [9] Εἶχον δὲ τότε δέ-
σμιον [10] ἐπίσημον λεγό-
μενον * Βαραββᾶν.
17 [13] Συνηγμένων οὖν
αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς
ὁ Πιλάτος· Τίνα θέ-
λετε ἀπολύσω ὑμῖν;
* Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν
τὸν λεγόμενον Χρι-
στόν;
18 [14] Ἤδει γὰρ ὅτι διὰ
φθόνον [17] παρέδωκαν
αὐτόν.
19 [18] Καθημένου δὲ αὐ-
τοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος,
[19] ἀπέστειλε πρὸς αὐ-
τὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέ-
γουσα· Μηδέν [21] σοι ϗ
τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ·
πολλὰ γὰρ [23] ἔπαθον
σήμερον κατ' ὄναρ δι'
αὐτόν.
20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ πρεσβύτεροι [24] ἔπει-
σαν τοὺς ὄχλους, ἵνα
[1] αἰτήσωνται τὸν Βα-
ραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν
[2] ἀπολέσωσιν.
21 [4] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἡγεμὼν, εἶπεν αὐτοῖς·
Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν
δύο [5] ἀπολύσω ὑμῖν;
Οἱ δὲ εἶπον· Βαραβ-
βᾶν.
22 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πι-
λάτος· Τί οὖν [6] ποιή-
σω Ἰησοῦν, τὸν λεγό-
μενον Χριςόν; Λέγου-
σιν [c] αὐτῷ [l] πάντες·
Σταυρωθήτω.
23 Ὁ δὲ ἡγεμὼν [3] ἔφη·
Τί γὰρ κακὸν [6] ἐποίη-
σεν; Οἱ δὲ περισσῶς
ἔκραζον, λέγοντες·
Σταυρωθήτω.
24 [14] Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλά-
τος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ,
ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος
γίνεται, [11] λαβὼν ὕδωρ,
[12] ἀπενίψατο τὰς χεῖ-
ρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου,
λέγων· Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ
τοῦ αἵματος [d] τοῦ δι-
καίου [l] τούτου· [15] ὑμεῖς
[16] ὄψεσθε.
25 Καὶ [4] ἀποκριθεὶς πᾶς
ὁ λαὸς, εἶπε· Τὸ αἷμα
αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, ϗ ἐπὶ
τὰ τέκνα ἡμῶν.
26 Τότε [5] ἀπέλυσεν αὐ-
τοῖς τὸν Βαραββᾶν·
τὸν δὲ Ἰησοῦν [20] φρα-
γελλώσας, [17] παρέδω-
κεν ἵνα σταυρωθῇ.
27 Τότε οἱ στρατιῶται
τοῦ ἡγεμόνος, [22] παρα-
λαβόντες τὸν Ἰησοῦν
εἰς τὸ [25] πραιτώριον,
[18] συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν
ὅλην τὴν [26] σπεῖραν.

A. D. 29.

1 αἰτέω.
2 ἀπολλύω.
3 φήμι.
4 ἀποκρίνομαι.
5 ἀπολύω.
6 ποιέω.
7 ἔθω.
8 θέλω.
9 ἔχω.
10 Ro. 16. 7.
* Ἰησοῦν Βαραββᾶν-n.
11 λαμβάνω.
12 ἀπονίπτω, 1 Ki. 22. 38. Pr. 30.12,20. in lxx.
13 συνάγω.
14 εἴδω.
15 ver. 4.
16 ὄπτομαι.
17 παραδίδωμι.
18 κάθημαι.
19 ἀποςέλλω
20 Mar. 15.15. confer. Jno. 2. 15.
21 s. ἔστω.
22 παραλαμβάνω.
23 πάσχω, ch. 16. 21. 17. 12. Mar. 5. 26. 8. 31. Lu. 13. 2. Ac. 9. 16.
24 πείθω.
25 Mar. 15.16. Jno. 18. 28, 31. 19. 9. Ac. 23. 35. Phi. 1. 13.
26 Mar. 15.16. Jno. 18. 3,32. Ac. 10. 1. 21. 31. 27. 1.

28 Καὶ *ἐκδύσαντες αὐ-
τὸν, [1] περιέθηκαν αὐτῷ
[3] χλαμύδα [4] κοκκίνην.
29 Καὶ [7] πλέξαντες ςέ-
φανον ἐξ [8] ἀκανθῶν,
[9] ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κε-
φαλὴν αὐτȣ͂, ϗ κάλαμον
† ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ.
Καὶ [11] γονυπετήσαντες
ἔμπροσθεν αὐτȣ͂, [12] ἐνέ-
παιζον αὐτῷ, λέγοντες·
Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων.
30 Καὶ [14] ἐμπτύσαντες
εἰς αὐτὸν, [15] ἔλαβον
τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυ-
πτον εἰς τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ.
31 Καὶ ὅτε [12] ἐνέπαι-
ξαν αὐτῷ, [16] ἐξέδυσαν
αὐτὸν τὴν [8] χλαμύδα, ϗ
[18] ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ
ἱμάτια αὐτȣ͂· καὶ [19] ἀπ-
ήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ
σταυρῶσαι.
32 Ἐξερχόμενοι δὲ,
[22] εὗρον ἄνθρωπον Κυ-
ρηναῖον, ὀνόματι Σίμω-
να· τοῦτον [23] ἠγγάρευ-
σαν ἵνα [24] ἄρῃ τὸν ςαυ-
ρὸν αὐτοῦ.
33 Καὶ [25] ἐλθόντες εἰς
τόπον λεγόμενον Γολ-
γοθᾶ, ‡ ὅς [26] ἐστι d λε-
γόμενος § κρανίου τό-
πος,
34 [27] Ἔδωκαν αὐτῷ
[30] πιεῖν †† ὄξος μετὰ
χολῆς [28] μεμιγμένον·
ϗ γευσάμενος, ȣ̓κ [29] ἤ-
θελε [30] πιεῖν.
35 Σταυρώσαντες δὲ
αὐτὸν, [31] διεμερίσαντο
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλ-
λοντες κλῆρον· b ἵνα
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ
[2] τȣ͂ προφήτου· [31] Διε-
μερίσαντο τὰ ἱμάτιά
μου ἑαυτοῖς, ϗ ἐπὶ τὸν
[5] ἱματισμόν μου [6] ἔβα-
λον κλῆρον. ‖
36 Καὶ καθήμενοι [10] ἐ-
τήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
37 Καὶ [9] ἐπέθηκαν ἐπά-
νω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
τὴν αἰτίαν αὐτοῦ [13] γε-
γραμμένην· ΟΥΤΟΣ
[26] ΕΣΤΙΝ c ΙΗΣΟΥΣ ‖
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ
ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
38 Τότε σταυροῦνται
σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί·
εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ
εὐωνύμων.
39 Οἱ δὲ παραπορευό-
μενοι [17] ἐβλασφήμουν
αὐτὸν, κινοῦντες τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν,
40 Καὶ λέγοντες· Ὁ
καταλύων τὸν ναὸν,
καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις
οἰκοδομῶν, [20] σῶσον
σεαυτόν· εἰ υἱὸς
[26] εἶ τοῦ Θεοῦ, [21] κα-
τάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυ-
ροῦ.
41 Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ
ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες
μετὰ τῶν γραμματέων
καὶ πρεσβυτέρων, ‖ ἔλε-
γον·
42 *Ἄλλους [20] ἔσωσεν,
ἑαυτὸν οὐ δύναται
** σῶσαι. d Εἰ ‖ βασι-
λεὺς Ἰσραὴλ ἐστι, [21] κα-
ταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ, καὶ πιστεύσο-
μεν †† αὐτῷ.
43 [32] Πέποιθεν [33] ἐπὶ
τὸν Θεόν· [34] ῥυσάσθω

A. D. 29.

* Vide App.
1 περιτίθημι.
2 Ps. 22. 18.
3 confer. Mar. 15. 17. Jno. 19. 2.
4 He. 9. 19.
5 Lu. 7. 25.
6 βάλλω.
7 πλέκω.
8 Mar. 15. 17.
9 ἐπιτίθημι.
10 τηρέω.
† ἐν τῇ δεξιᾷ-h.
11 γονυπετέω Mar. 1. 40.
12 ἐμπαίζω.
13 γράφω.
14 ἐμπτύω.
15 λαμβάνω.
16 ἐκδύω.
17 ch. 9. 3.
18 ἐνδύω.
19 ἀπάγω.
20 σώζω.
21 καταβαίνω
22 εὑρίσκω.
23 ἀγγαρεύω, ch. 5. 41.
24 αἴρω.
25 ἔρχομαι.
‡ ὅ ἐστι-a.
26 εἰμί.
§ alii λεγόμενον, s. μεθερμηνευόμενον.
‖ καὶ Φαρισαίων-f.
27 δίδωμι.
** σῶσαι;-n.
†† ἐπ' αὐτῷ-i
‡‡ οἶνον-h.
28 μίγνυμι.
29 θέλω.
30 πίνω.
31 διαμερίζω
32 πείθω.
33 Ps. 22. 8.
34 ῥύω.

σῶσάτω νῦν[1] αὐτὸν, εἰ θέλει
αὐτόν· εἶπε γάρ· Ὅτι
Θεοῦ εἰμι υἱός.
44 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ
λῃσταὶ, οἱ συσταυρω-
θέντες αὐτῷ, [4]ὠνείδι-
ζον * αὐτῷ.
45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας
σκότος [8]ἐγένετο ἐπὶ πᾶ-
σαν τὴν γῆν,[9] ἕως ὥρας
ἐννάτης.
46 Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην
ὥραν [11]ἀνεβόησεν ὁ Ἰη-
σοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέ-
γων· [12]Ἠλὶ! Ἠλὶ!
‡ λαμὰ σαβαχθανί;
τοῦτ' [13]ἔστι, Θεέ μου!
Θεέ μου! ἱνατί με [16]ἐγ-
κατέλιπες;
47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ
[17]ἑστώτων ἀκούσαντες,
ἔλεγον· Ὅτι Ἠλίαν
φωνεῖ οὗτος.
48 Καὶ εὐθέως [21]δρα-
μὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ
[22]λαβὼν σπόγγον, πλή-
σας τε ὄξους, καὶ [23]πε-
ριθεὶς καλάμῳ, ἐπότι-
ζεν αὐτόν.
49 Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον·
[24]Ἄφες, [25]ἴδωμεν [26]εἰ
ἔρχεται Ἠλίας σώσων
αὐτόν.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, πάλιν
[29]κράξας φωνῇ μεγά-
λῃ, [30]ἀφῆκε [24]τὸ πνεῦ-
μα.
51 Καὶ ἰδοὺ, τὸ [33]κατα-
πέτασμα τοῦ ναοῦ [34]ἐ-
σχίσθη εἰς δύο [35]ἀπὸ
ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ
ἡ γῆ [36]ἐσείσθη, καὶ
αἱ πέτραι [34]ἐσχίσθη-
σαν·
52 Καὶ τὰ μνημεῖα
[1]ἀνεῴχθησαν, καὶ πολ-
λὰ σώματα τῶν [2]κε-
κοιμημένων ἁγίων [3]ἠ-
γέρθη·
53 Καὶ [5]ἐξελθόντες ἐκ
τῶν † μνημείων μετὰ
τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, [6]εἰς-
ῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν
πόλιν, καὶ [10]ἐνεφανί-
σθησαν πολλοῖς.
54 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦν-
τες τὸν Ἰησοῦν, [26]ἰδόν-
τες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ
[8]γενόμενα, [14]ἐφοβήθη-
σαν σφόδρα, λέγοντες·
Ἀληθῶς [15]Θεοῦ υἱὸς
[13]ἦν οὗτος.
55 [13]Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυ-
ναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μα-
κρόθεν θεωροῦσαι, [19]αἵ-
τινες [20]ἠκολούθησαν
τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γα-
λιλαίας, διακονοῦσαι
αὐτῷ·
56 Ἐν αἷς [13]ἦν Μαρία
ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μα-
ρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ
§ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ
μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβε-
δαίου.
57 Ὀψίας [27]δὲ [8]γενο-
μένης, [28]ἦλθεν ἄνθρω-
πος πλούσιος ἀπὸ Ἀρι-
μαθαίας, τοὔνομα[31] Ἰω-
σὴφ, ὃς καὶ αὐτὸς [32]ἐμα-
θήτευσε τῷ Ἰησοῦ.
58 Οὗτος [37]προσελθὼν
τῷ Πιλάτῳ, [38]ᾐτήσατο
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέ-
λευσεν [39]ἀποδοθῆναι
τὸ σῶμα.

A. D. 29.

1 ἀνοίγω.
2 κοιμάω.
3 ἐγείρω.
4 ὀνειδίζω.
* αὐτὸν. a.
5 ἐξέρχομαι.
† μνημείων, μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰςῆλθον. a.
6 εἰςέρχομαι.
8 γίνομαι.
9 s. Ἰουδαίας.
10 ἐμφανίζω.
11 ἀναβοάω.
12 Ps. 22. 1.
‡ λιμὰ s. λεμὰ-n.
13 εἰμί.
14 φοβέω.
15 ch. 14. 33.
16 ἐγκαταλείπω.
17 ἵστημι.
19 ὅστις.
20 ἀκολουθέω.
21 τρέχω.
22 λαμβάνω.
23 περιτίθημι
§ Ἰωσὴφ, s. Ἰώσητος-n.
24 ἀφίημι.
25 s. ἵνα.
26 εἴδω.
27 s. ὥρας.
28 ἔρχομαι.
29 κράζω.
30 confer. Mar. 15. 37. Lu. 23. 46.
31 pro κατὰ τὸ ὄνομα.
32 ch. 13. 52.
33 Mar. 15.38.
34 σχίζω.
35 s. μέρη.
36 σείω.
37 προςέρχομαι.
38 αἰτέω.
39 ἀποδίδωμι

59 Καὶ [1] λαβὼν τὸ σῶ-
μα ὁ Ἰωσὴφ, [2] ἐνετύλι-
ξεν αὐτὸ σινδόνι καθα-
ρᾷ·
60 Καὶ [3] ἔθηκεν αὐτὸ
ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνη-
μείῳ, ὃ † ἐλατόμησεν [4]
ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ, προς-
κυλίσας λίθον μέγαν τῇ
θύρᾳ τοῦ μνημείου, [7] ἀπ-
ῆλθεν.
61 [8] Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία
ἡ Μαγδαληνὴ, ‡ καὶ ἡ
ἄλλη Μαρία, καθήμεναι
ἀπέναντι τοῦ τάφου.
62 Τῇ δὲ [15] ἐπαύριον,
ἥτις [8] ἐστὶ [16] μετὰ τὴν
παρασκευὴν, [17] συνή-
χθησαν οἱ ἀρχιερεῖς ϗ
οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πι-
λάτον,
63 Λέγοντες· Κύριε,
[19] ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖ-
νος ὁ [20] πλάνος εἶπεν
ἔτι [21] ζῶν· Μετὰ τρεῖς
ἡμέρας ἐγείρομαι.
64 Κέλευσον οὖν [22] ἀ-
σφαλισθῆναι τὸν τά-
φον ἕως τῆς τρίτης ἡμέ-
ρας, μήποτε [23] ἐλθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ b νυ-
κτὸς,| [25] κλέψωσιν αὐ-
τὸν, ϗ εἴπωσι τῷ λαῷ·
[26] Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νε-
κρῶν· καὶ [8] ἔσται ἡ
ἐσχάτη [27] πλάνη [28] χεί-
ρων τῆς πρώτης.
65 [31] Ἔφη b δὲ | αὐτοῖς
ὁ Πιλάτος· Ἔχετε
[32] κουστωδίαν· ὑπάγε-
τε, [22] ἀσφαλίσασθε ὡς
[33] οἴδατε.
66 Οἱ δὲ πορευθέντες,
[22] ἠσφαλίσαντο τὸν τά-
φον, σφραγίσαντες τὸν
λίθον, μετὰ τῆς * κου-
στωδίας.

Κεφ. κη΄.

[5] ΟΨΕ δὲ σαββάτων,
τῇ [6] ἐπιφωσκούσῃ εἰς
μίαν [9] σαββάτων, [23] ἦλ-
θε Μαρία ἡ Μαγδαλη-
νὴ, ϗ ἡ ἄλλη Μαρία,
θεωρῆσαι τὸν τάφον.
2 Καὶ ἰδοὺ, [10] σεισμὸς
[11] ἐγένετο μέγας· ἄγγε-
λος γὰρ Κυρίου, [12] κα-
ταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, [13] προς-
ελθὼν [14] ἀπεκύλισε τὸν
λίθον d ἀπὸ τῆς θύρας,|
καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐ-
τοῦ.
3 [8] Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ
ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔν-
δυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ
χιών.
4 Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου
αὐτοῦ [18] ἐσείσθησαν οἱ
τηροῦντες, καὶ [11] ἐγέ-
νοντο ὡσεὶ νεκροί.
5 [24] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἄγγελος, εἶπε ταῖς γυ-
ναιξί· Μὴ φοβεῖσθε
ὑμεῖς· [33] οἶδα γὰρ ὅτι
Ἰησοῦν τὸν [29] ἐσταυρω-
μένον ζητεῖτε.
6 Οὐκ [8] ἔστιν ὧδε· [26] ἠ-
γέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε.
Δεῦτε, [33] ἴδετε τὸν τό-
πον ὅπου [30] ἔκειτο e ὁ
Κύριος.|
7 Καὶ ταχὺ πορευθεῖ-
σαι, εἴπατε τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ, ὅτι [26] ἠγέρ-
θη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· ϗ
ἰδοὺ, προάγει ὑμᾶς εἰς
τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ
αὐτὸν [34] ὄψεσθε. Ἰδοὺ,
εἶπον ὑμῖν.

A. D. 29.

1 λαμβάνω.
2 ἐντυλίττω, Lu. 23. 53. ἐνείλησε, Mar. 15. 46.
* κυστωδίας, ὀψὲ σαββάτων. Τῆ-n.
3 τίθημι.
4 λατομέω, Mar. 15. 46.
5 confer. Mar. 16. 1. Lu. 24. 1. Jno. 20. 1.
6 Lu. 23. 34.
† ἦν λελατομημένον-n.
7 ἀπέρχομαι.
8 εἰμί.
‡ ϗ ἄλλη-n.
9 s. ἡμέραν.
10 ch. 8. 24.
11 γίνομαι.
12 καταβαίνω.
13 προσέρχομαι.
14 ἀποκυλίω.
15 s. ἡμέρα.
16 s. ἡμέρα.
17 συνάγω.
18 σείω.
19 μιμνήσκω
20 2 Co. 6. 8.
21 ζάω.
22 ἀσφαλίζω, Ac. 16. 14.
23 ἔρχομαι.
24 ἀποκρίνομαι.
25 κλέπτω.
26 ἐγείρω.
27 Ro. 1. 27.
28 κακός.
29 σταυρόω.
30 κεῖμαι.
31 φήμι.
32 ch. 28. 11.
33 εἴδω.
34 ὄπτομαι.

8 Καὶ [1] ἐξελθοῦσαι τα-
χὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου
μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς
μεγάλης, [3] ἔδραμον ἀπ-
αγγεῖλαι τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ.
9 c Ὡς δὲ ἐπορεύοντο
ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ,| καὶ ἰδοὺ, ὁ
Ἰησοῦς [7] ἀπήντησεν αὐ-
ταῖς, λέγων· [8] Χαίρετε.
Αἱ δὲ [12] προσελθοῦσαι,
[13] ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς
πόδας, καὶ [14] προσεκύνη-
σαν αὐτῷ.
10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ
Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε·
ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε
τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα
[18] ἀπέλθωσιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με
[19] ὄψονται.
11 Πορευομένων δὲ αὐ-
τῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κυ-
στωδίας, [21] ἐλθόντες εἰς
τὴν πόλιν, [22] ἀπήγγει-
λαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν
ἅπαντα τὰ [23] γενόμε-
να.
12 Καὶ [25] συναχθέντες
μετὰ τῶν πρεσβυτέ-
ρων, συμβούλιόν τε
[26] λαβόντες, ἀργύρια
ἱκανὰ [27] ἔδωκαν τοῖς
στρατιώταις,
13 Λέγοντες· Εἴπατε,
ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
νυκτὸς [21] ἐλθόντες, [29] ἔ-
κλεψαν αὐτὸν, ἡμῶν
[30] κοιμωμένων.

A. D. 29.

1 ἐξέρχομαι.
2 ἀκούω.
3 τρέχω.
4 πείθω.
5 s. μὴ ἀγα-
νακτεῖν.
6 1 Co. 7. 32.
7 ἀπαντάω.
8 Lu. 1. 28.
Jno. 19. 3.
Ac. 15. 23.
2 Co. 13. 11.
Phi. 3. 1.
Ja. 1. 1.
9 διδάσκω.
10 διαφημίζω
Mar. 1. 45.
11 s. ἡμέρας.
12 προσέρχο-
μαι.
13 κρατέω.
14 προσκυνέω
15 τάσσω.
16 εἴδω.
* ὁδὲ ἐδίστα-
σαν. conj.
17 διστάζω,
ch. 14. 31.
18 ἀπέρχομαι
19 ὅπτομαι.
20 λαλέω.
21 ἔρχομαι.
22 ἀπαγγέλ-
λω.
23 γίνομαι.
24 ch. 13. 52.
Ac. 14. 21.
25 συνάγω.
26 λαμβάνω.
27 δίδωμι.
28 ἐντέλλω.
29 κλέπτω.
30 κοιμάω.
31 ch. 13. 39,
40, 49. 24. 3.
He. 9. 26.

14 Καὶ ἐὰν [2] ἀκουσθῇ
τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος,
ἡμεῖς [4] πείσομεν αὐ-
τὸν,[5] καὶ ὑμᾶς [6] ἀμερί-
μνους ποιήσομεν.
15 Οἱ δὲ, [26] λαβόντες
τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν
ὡς [9] ἐδιδάχθησαν. Καὶ
[10] διεφημίσθη ὁ λόγος
οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις
μέχρι τῆς [11] σήμερον.
16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθη-
ταὶ ἐπορεύθησαν εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ
ὄρος οὗ [15] ἐτάξατο αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς.
17 Καὶ [16] ἰδόντες αὐ-
τὸν, [14] προσεκύνησαν
αὐτῷ· * οἱ δὲ [17] ἐδίστα-
σαν.
18 Καὶ [12] προσελθὼν ὁ
Ἰησοῦς, [20] ἐλάλησεν αὐ-
τοῖς, λέγων· [21] Ἐδόθη
μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν
οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.
19 Πορευθέντες b οὖν |
[24] μαθητεύσατε πάντα
τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες
αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ
καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύμα-
τος·
20 Διδάσκοντες αὐτοὺς
τηρεῖν πάντα ὅσα [28] ἐν-
ετειλάμην ὑμῖν· καὶ
ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰ-
μι πάσας τὰς ἡμέ-
ρας, ἕως τῆς [31] συντε-
λείας τοῦ αἰῶνος.
b Ἀμήν. |

ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΡΚΟΝ 'ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α'.

ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίȣ
'Ιησοῦ Χριςοῦ, c υἱȣ͂ τȣ͂
* Θεοῦ. l
2 'Ως [1] γέγραπται † ἐν
τοῖς προφήταις· [4] 'Ιδȣ,
ἐγὼ αποςέλλω τὸν ἄγ-
γελόν μου πρὸ προσώ-
που σου, ὃς κατασκευά-
σει τὴν ὁδόν σου b ἔμ-
προσθέν σου. l
3 [6] Φωνὴ ‡ βοῶντος ἐν
τῇ ἐρήμῳ· [7] 'Ετοιμάσα-
τε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐ-
θείας ποιεῖτε τὰς τρί-
βους αὐτοῦ.
4 [10] 'Εγένετο 'Ιωάννης
βαπτίζων ἐν τῇ ἐρή-
μῳ, [11] ϗ κηρύσσων βά-
πτισμα μετανοίας εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
5 Καὶ ** ἐξεπορεύε-
το [12] πρὸς αὐτὸν πᾶσα
ἡ 'Ιουδαία χώρα, καὶ
οἱ †† 'Ιεροσολυμῖται·
καὶ ἐβαπτίζοντο πάν-
τες ἐν τῷ 'Ιορδά-
νῃ ποταμῷ ὑπ' αὐ-
τοῦ, [13] ἐξομολογούμε-
νοι τὰς ἁμαρτίας αὐ-
τῶν.
6 [15] Ἦν δὲ 'Ιωάννης
[16] ἐνδεδυμένος |||| τρί-
χας [17] καμήλου, καὶ ζώ-
νην δερματίνην περὶ
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· καὶ
ἐσθίων ἀκρίδας ϗ μέλι
ἄγριον.

7 Καὶ ἐκήρυσσε, λέ-
γων [8] Ἔρχεται ὁ ἰσχυ-
ρότερός μου ὀπίσω μȣ,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς, [2] κύ-
ψας [3] λῦσαι τὸν [4] ἱμάν-
τα τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ.
8 'Εγὼ μὲν ἐβάπτισα
ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ
βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ.
9 Καὶ [10] ἐγένετο ἐν ἐ-
κείναις ταῖς ἡμέραις,
[8] ἦλθεν 'Ιησȣ͂ς ἀπὸ Να-
ζαρὲτ [9] τῆς Γαλιλαίας,
καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ 'Ιω-
άννȣ εἰς τὸν 'Ιορδάνην.
10 Καὶ εὐθέως ἀναβαί-
νων § ἀπὸ τοῦ ὕδατος,
εἶδε σχιζομένους τοὺς
οὐρανοὺς, καὶ τὸ πνεῦ-
μα, || ὡσεὶ περιστερὰν,
καταβαῖνον ἐπ' αὐ-
τόν.
11 Καὶ φωνὴ [10] ἐγένετο
ἐκ τῶν ȣ̓ρανῶν· Σὺ [15] εἶ
ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς,
ἐν §§ ᾧ εὐδόκησα.
12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦ-
μα αὐτὸν [14] ἐκβάλλει
εἰς τὴν ἔρημον.
13 Καὶ [15] ἦν b ἐκεῖ l c ἐν
τῇ ἐρήμῳ l ἡμέρας τεσ-
σαράκοντα, πειραζόμε-
νος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ·
καὶ [15] ἦν μετὰ τῶν θη-
ρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι
[18] διηκόνουν αὐτῷ.

A. D. 26.

* Θεȣ͂ ὡς γέ-
γραπται-n.
1 γράφω.
† ἐν 'Ησαΐᾳ
τῷ προφή-
τῃ·-i.
2 κύπτω.
3 λύω.
4 Mal. 3. 1.
5 Lu. 3. 16.
Jno. 1. 27.
Ac 22. 25.
6 Is. 40. 3-5.
‡ βοῶντος·
'Εν τῇ ἐρή-
μῳ ἑτοιμά-
σατε-n.
7 s. ἀκȣ́εται.
8 ἔρχομαι.
9 s. πόλεως.
10 γίνομαι.
§ ἐκ-h.
11 s. 'Iȣδαίας
|| ὡς-a.
** ἐξεπορεύ-
οντο-h.
12 ἐκπορεύο-
μαι.
†† 'Ιεροσολυ-
μῖται πάν-
τες· καὶ ἐ-
βαπτίζον-
το ἐν-a.
§§ ἐν σοὶ-i.
13 Mat. 3. 6.
Ac. 19. 18.
Ja. 5. 16.
14 Mat. 9. 38.
15 εἰμί.
16 ἐνδύω.
|||| δέῤῥην-n.
17 θρίξ.
18 διακονέω.

14 Μετά δὲ τὸ [1] παρα-
δοθῆναι τὸν Ἰωάννην,
[2] ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς την
Γαλιλαίαν, κηρύσσων
τὸ εὐαγγέλιον τῆς βα-
σιλείας | τοῦ Θεοῦ,
15 c Καὶ | λέγων· Ὅτι
[5] πεπλήρωται ὁ καιρὸς,
ϗ [6] ἤγγικεν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε,
καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐ-
αγγελίῳ.
16 * Περιπατῶν δὲ πα-
ρὰ τὴν θάλασσαν τῆς
Γαλιλαίας, εἶδε Σί-
μωνα ϗ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν † αὐτοῦ, ‡ βάλ-
λοντας ἀμφίβληστρον
ἐν τῇ θαλάσσῃ· ([14] ἦ-
σαν γὰρ ἁλιεῖς·).
17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω
μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς
[15] γενέσθαι ἁλιεῖς ἀν-
θρώπων.
18 Καὶ εὐθέως [18] ἀφ-
έντες τὰ δίκτυα c αὐ-
τῶν, | [19] ἠκολούθησαν
αὐτῷ.
19 Καὶ [22] προβὰς c ἐ-
κεῖθεν | ὀλίγον, εἶδεν
Ἰάκωβον τὸν [23] τοῦ
Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν αὐτȣ̃,
καὶ αὐτὸς ἐν τῷ πλοίῳ
καταρτίζοντας τὰ δί-
κτυα.
20 Καὶ εὐθέως [24] ἐκά-
λεσεν αὐτούς· καὶ [18] ἀ-
φέντες τὸν πατέρα αὐ-
τῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ
πλοίῳ μετὰ τῶν μισθω-
τῶν, [25] ἀπῆλθον ὀπίσω
αὐτοῦ.
21 Καὶ εἰσπορεύονται
εἰς Καπερναούμ· καὶ
εὐθέως τοῖς σάββασιν
c [2] εἰσελθὼν | εἰς τὴν
συναγωγὴν, [4] ἐδίδασκε.
22 Καὶ [7] ἐξεπλήσσοντο
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·
[14] ἦν γὰρ διδάσκων αὐ-
τοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,
καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμμα-
τεῖς.
23 Καὶ [14] ἦν ἐν τῇ συν-
αγωγῇ αὐτῶν ἄνθρω-
πος [8] ἐν πνεύματι ἀκα-
θάρτῳ, ϗ [9] ἀνέκραξε,
24 Λέγων· d [10] Ἔα, |
[11] τί ἡμῖν ϗ σοὶ, Ἰησοῦ
Ναζαρηνέ; [3] ἦλθες [12] ἀ-
πολέσαι ἡμᾶς; [13] οἶδά
σε τίς [14] εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ
Θεοῦ.
25 Καὶ [16] ἐπετίμησεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων·
Φιμώθητι, ϗ [17] ἔξελθε
ἐξ αὐτοῦ.
26 Καὶ [20] σπαράξαν αὐ-
τὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά-
θαρτον, καὶ [21] κράξαν
φωνῇ μεγάλῃ, [17] ἐξῆλ-
θεν § ἐξ αὐτοῦ.
27 Καὶ ἐθαμβήθησαν
πάντες, ὥστε συζητεῖν
πρὸς αὐτοὺς, ‖ λέγον-
τας· Τί [14] ἐστι τοῦτο;
τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ
αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν
καὶ τοῖς πνεύμασι
τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπι-
τάσσει, καὶ ὑπακούουσιν
αὐτῷ;
28 [17] Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ
αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην
τὴν περίχωρον [26] τῆς
Γαλιλαίας.
29 Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς
συναγωγῆς ** [17] ἐξελ-

A. D. 27.

1 παραδίδωμι
2 εἰσέρχομαι
3 ἔρχομαι.
4 διδάσκω.
5 πληρόω, Lu. 21. 24. Jno. 7. 8.
6 ἐγγίζω.
7 ἐκπλήσσω.
* Καὶ παράγων-h.
8 ἔχων πνεῦμα δαιμονίȣ ἀκαθάρτου, Lu. 4. 33.
9 ἀνακράζω.
† τοῦ Σίμωνος-h.
‡ ἀμφιβάλλοντας-l.
10 ἐάω. Lu. 4. 34.
11 ch. 5. 7. Mat. 8. 29.
12 ἀπολλύω.
13 εἴδω.
14 εἰμί.
15 γίνομαι.
16 ἐπιτιμάω.
17 ἐξέρχομαι.
18 ἀφίημι.
19 ἀκολουθέω.
20 σπαράσσω ch. 9. 20, 26. Lu. 9. 39.
21 κράζω.
22 προβαίνω.
23 s. υἱόν.
§ ἀπ'-h.
‖ λέγοντες· Τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ; κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι-i.
24 καλέω.
25 απέρχομαι.
26 s. γῆν.
** ἐξελθὼν, ἦλθεν-i.

θόντες, [1]ἦλθον εἰς τὴν
οἰκίαν Σίμωνος ϗ Ἀν-
δρέου, μετὰ Ἰακώβου ϗ
Ἰωάννου.
30 Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμω-
νος [2]κατέκειτο πυρέσ-
σουσα· καὶ εὐθέως λέ-
γουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς·
31 Καὶ [3]προσελθὼν [4]ἤ-
γειρεν αὐτὴν, κρατήσας
τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ
[5]ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρε-
τὸς εὐθέως· καὶ [6]διη-
κόνει αὐτοῖς.
32 Ὀψίας [8]δὲ [9]γενομέ-
νης, ὅτε [10]ἔδυ ὁ ἥλιος,
[11]ἔφερον πρὸς αὐτὸν
πάντας τοὺς κακῶς
ἔχοντας, καὶ τοὺς δαι-
μονιζομένους.
33 Καὶ ἡ πόλις ὅλη
[14]ἐπισυνηγμένη [15]ἦν
πρὸς τὴν θύραν.
34 Καὶ ἐθεράπευσε
πολλοὺς κακῶς ἔχον-
τας ποικίλαις νόσοις·
καὶ δαιμόνια πολλὰ
[16]ἐξέβαλε, καὶ οὐκ [5]ἤ-
φιε λαλεῖν τὰ δαιμό-
νια, ὅτι [19]ᾔδεισαν §αὐ-
τόν.
35 Καὶ πρωῒ ‖ ἔννυχον
λίαν [20]ἀναστὰς [21]ἐξῆλ-
θε, καὶ [22]ἀπῆλθεν εἰς
ἔρημον τόπον, [26]κἀκεῖ
προσηύχετο.
36 Καὶ [27]κατεδίωξαν
αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ
μετ' αὐτοῦ.
37 Καὶ [29]εὑρόντες αὐ-
τὸν, λέγουσιν αὐτῷ·
Ὅτι πάντες ζητοῦσί
σε.
38 Καὶ λέγει αὐτοῖς.
Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομέ-
νας κωμοπόλεις, ἵνα
[26]κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦ-
το γὰρ *[21]ἐξελήλυθα.
39 Καὶ [15]ἦν κηρύσσων
† ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γα-
λιλαίαν, καὶ τὰ δαιμό-
νια ἐκβάλλων.
40 Καὶ [1]ἔρχεται πρὸς
αὐτὸν λεπρὸς, παρακα-
λῶν αὐτὸν, καὶ [7]γονυ-
πετῶν αὐτὸν, καὶ λέ-
γων αὐτῷ· Ὅτι ἐὰν
θέλῃς, δύνασαί με [12]κα-
θαρίσαι.
41 Ὁ δὲ Ἰησοῦς
‡σπλαγχνισθεὶς, ἐκτεί-
νας τὴν χεῖρα, [13]ἥψα-
το αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐ-
τῷ· Θέλω, [12]καθαρί-
σθητι.
42 Καὶ d εἰπόντος αὐ-
τοῦ, l εὐθέως [22]ἀπῆλθεν
ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ
[12]ἐκαθαρίσθη.
43 Καὶ [17]ἐμβριμησά-
μενος αὐτῷ, εὐθέως
[16]ἐξέβαλεν αὐτόν.
44 Καὶ λέγει αὐτῷ·
Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴ-
πῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυ-
τὸν [23]δεῖξον ** τῷ ἱε-
ρεῖ, καὶ [24]προσένεγκε
περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
σου ἃ [25]προσέταξε Μω-
σῆς, εἰς μαρτύριον αὐ-
τοῖς.
45 Ὁ δὲ [21]ἐξελθὼν
[28]ἤρξατο κηρύσσειν
πολλὰ, καὶ διαφημίζειν
τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι
αὐτὸν δύνασθαι φανε-
ρῶς εἰς πόλιν [30]εἰς-
ελθεῖν· ἀλλ' ἔξω
ἐν ἐρήμοις τόποις

A. D. 27.

1 ἔρχομαι.
* ἐλήλυθα, s. ἐξῆλθον-i.
2 κατάκειμαι
† εἰς τὰς συναγωγὰς-a.
3 προσέρχομαι.
4 ἐγείρω, ch. 9. 27.
5 ἀφίημι.
6 διακονέω.
7 γονυπετέω
8 s. ὥρας.
9 γίνομαι.
10 δύνω.
11 φέρω.
12 καθαρίζω.
‡ ὀργισθεὶς-n
13 ἅπτομαι.
14 ἐπισυνάγω.
15 εἰμί.
16 ἐκβάλλω.
17 Mat. 9. 30.
18 ver. 34. ch. 1. 12. Mat. 9. 38.
19 εἴδω.
§ αὐτὸν Χριστὸν εἶναι-n.
‖ ἔννυχα-i.
20 ἀνίστημι.
21 ἐξέρχομαι
22 ἀπέρχομαι.
23 δεικνύω.
** τῷ ἀρχιερεῖ, s. τοῖς ἱερεῦσι-n.
24 προσφέρω.
25 προστάττω
26 καὶ ἐκεῖ.
27 καταδιώκω, Ps. 23. 6. 38. 20. in lxx.
28 ἄρχομαι.
29 εὑρίσκω.
30 εἰσέρχομαι.

[1]ἦν, καὶ [2]ἤρχοντο πρὸς
αὐτὸν * πανταχόθεν.

Κεφ. β΄.

ΚΑΙ πάλιν [4]εἰσῆλθεν
εἰς Καπερναοὺμ δι' [5]ἡ-
μερῶν· καὶ [6]ἠκούσθη
ὅτι εἰς οἶκόν [1]ἐστι.
2 Καὶ εὐθέως †[7]συνήχ-
θησαν πολλοὶ, ὥστε μη-
κέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ
[8]πρὸς τὴν θύραν· καὶ
ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λό-
γον.
3 Καὶ ἔρχονται πρὸς
αὐτὸν, παραλυτικὸν
φέροντες, αἰρόμενον
ὑπὸ τεσσάρων.[9]
4 Καὶ μὴ δυνάμενοι
§προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ
τὸν ὄχλον, [10]ἀπεστέ-
γασαν τὴν [11]στέγην
ὅπου [1]ἦν· καὶ [12]ἐξο-
ρύξαντες [13]χαλῶσι
τὸν κράββατον, ** ἐφ'
ᾧ ὁ παραλυτικὸς [16]κα-
τέκειτο.
5 [17]Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
τὴν πίστιν αὐτῶν, λέ-
γει τῷ παραλυτικῷ·
Τέκνον, [20]ἀφέωνταί
†† σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.
6 [1]Ἦσαν δέ τινες τῶν
γραμματέων ἐκεῖ καθή-
μενοι, καὶ [21]διαλογιζό-
μενοι ἐν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν·
7 [23]Τί οὗτος οὕτω λα-
λεῖ βλασφημίας; τίς
δύναται [20]ἀφιέναι ἁ-
μαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ
Θεός;
8 Καὶ εὐθέως [26]ἐπι-
γνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ
πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι
οὕτως §§διαλογίζονται
ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Τί ταῦτα δια-
λογίζεσθε ἐν ταῖς καρ-
δίαις ὑμῶν;
9 Τί [1]ἐστιν εὐκοπώτε-
ρον, εἰπεῖν τῷ παραλυ-
τικῷ· [20]Ἀφέωνταί †σοι
αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν·
‡Ἔγειρε, καὶ [3]ἆρόν σου
τὸν κράββατον, καὶ πε-
ριπάτει;
10 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου [20]ἀφιέναι ἐπὶ
τῆς γῆς ἁμαρτίας· (λέ-
γει τῷ παραλυτικῷ·)
11 Σοὶ λέγω, ‡ἔγει-
ραι, καὶ [3]ἆρον τὸν
[14]κράββατόν σου, καὶ
[15]ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν
σου.
12 Καὶ ἠγέρθη εὐθέ-
ως, καὶ [3]ἄρας τὸν
[14]κράββατον, [18]ἐξῆλ-
θεν ‖ἐναντίον πάντων·
ὥστε [19]ἐξίστασθαι πάν-
τας, καὶ δοξάζειν τὸν
Θεὸν, λέγοντας· Ὅτι
οὐδέποτε οὕτως εἴδο-
μεν.
13 Καὶ [18]ἐξῆλθε πάλιν
παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος [2]ἤρχετο
πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδα-
σκεν αὐτούς.
14 Καὶ παράγων εἶδε
‡‡Λευῒν τὸν [22]τοῦ Ἀλ-
φαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ
τελώνιον· καὶ λέγει
αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι.
Καὶ [24]ἀναστὰς [25]ἠκολού-
θησεν αὐτῷ.
15 Καὶ [27]ἐγένετο ἐν τῷ
[16]κατακεῖσθαι αὐτὸν

A. D. 27.

1 εἰμί.
2 ἔρχομαι.
* πάντοθεν-h
3 αἴρω.
4 εἰσέρχομαι.
5 s. τίνων.
6 ἀκούω.
† σου-a.
7 συνάγω.
‡ Ἔγειρε, ἆρόν-a.
8 s. χωρία.
9 s. ἀνθρώπων.
§ προσενέγκαι-n.
10 ἀποστεγάζω.
11 Mat. 8. 8. Lu. 7. 6.
12 ἐξορύσσω, Ga. 4. 15.
13 χαλάω, Lu. 5. 4, 5.
14 ch. 6. 55.
15 ὑπάγω.
16 κατάκειμαι.
17 εἴδω.
18 ἐξέρχομαι
‖ ἔμπροσθεν-n.
** ὅπου ὁ-i.
19 ἐξίστημι, ch. 3. 21.
20 ἀφίημι.
†† σου αἱ ἁμαρτίαι-l.
21 ch. 8. 10. Mat. 16. 7, 8. Lu. 1. 29.
‡‡ Ἰακώβου-n.
22 s. υἱόν.
23 s. διά.
24 ἀνίστημι.
25 ἀκολουθέω.
26 ἐπιγινώσκω.
27 γίνομαι.
§§ αὐτοί-m.

ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ
πολλοὶ τελῶναι καὶ
¹ ἁμαρτωλοὶ ² συνανέ-
κειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
⁴ ἦσαν γὰρ πολλοὶ,
καὶ ⁵ ἠκολούθησαν αὐ-
τῷ.
16 Καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι,
⁷ ἰδόντες αὐτὸν ἐσθί-
οντα μετὰ τῶν τελω-
νῶν καὶ ἁμαρτωλῶν,
ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ· ‡ Τί ⁸ ὅτι μετὰ
τῶν τελωνῶν ϗ ἁμαρ-
τωλῶν ἐσθίει καὶ πί-
νει;
17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰη-
σοῦς, λέγει αὐτοῖς· Οὐ
χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύ-
οντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ
κακῶς ἔχοντες. Οὐκ
¹¹ ἦλθον καλέσαι δικαί-
ους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς
b εἰς μετάνοιαν. l
18 Καὶ ⁴ ἦσαν οἱ μα-
θηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ
§ τῶν Φαρισαίων νη-
στεύοντες· καὶ ἔρχον-
ται καὶ λέγουσιν αὐτῷ·
Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰω-
άννου καὶ οἱ τῶν Φαρι-
σαίων νηστεύουσιν, οἱ
δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νη-
στεύουσι;
19 Καί εἶπεν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται
οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος,
ἐν ²⁰ ᾧ ὁ νυμφίος μετ'
αὐτῶν ⁴ ἐστι, νηστεύειν;
d ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυ-
τῶν ἔχουσι τὸν νυμφί-
ον, οὐ δύνανται νηστεύ-
ειν. l

A. D. 27.

1 Mat. 9. 10. Lu. 5. 8. 19. 17. Ro. 5. 8. Ga. 2. 15, 17.
2 ἀπαίρω.
3 συνανάκειμαι.
4 εἰμί.
5 ἀκολουθέω.
* ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ-a.
6 Mat. 9. 16.
7 εἴδω.
† Vide App.
‡ Διατί, s. Ὅτι μετὰ-n.
8 s. ἔστι αἴτιον.
9 κακός,
10 Jno. 7. 43. 9. 16. 1 Co. 1. 10. 11. 18. 12. 25.
11 ἔρχομαι.
12 ἀπολλύω.
13 γίνομαι.
§ οἱ Φαρισαίων-l.
14 ἄρχομαι.
‖ τίλλειν, s. ὁδοποιοῦντες τίλλειν-n.
15 s. ἰδὰ.
16 ἔξειμι.
17 ἀναγινώσκω.
18 1 Sa. 21. 3–6.
19 ἔχω.
20 s. τῷ χρόνῳ.
21 εἰσέρχομαι.
22 Mat. 1. 11.
23 Mat. 12. 4. Lu. 6. 4. He. 9. 2.

20 ¹¹ Ἐλεύσονται δὲ
ἡμέραι ὅταν ² ἀπαρθῇ
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,
καὶ τότε νηστεύσουσιν
ἐν * ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
ραις.
21 b Καὶ l οὐδεὶς ἐπί-
βλημα ῥάκους ⁸ ἀγνάφου
ἐπιῤῥάπτει ἐπὶ ἱματίῳ
παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ, † αἴ-
ρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ
τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ,
καὶ ⁹ χεῖρον ¹⁰ σχίσμα
γίνεται.
22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα-
λαιούς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει
ὁ οἶνος c ὁ νέος l τοὺς
ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἐκ-
χεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ
¹² ἀπολοῦνται· ἀλλὰ
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
καινοὺς βλητέον.
23 Καὶ ¹³ ἐγένετο πα-
ραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν
τοῖς σάββασι διὰ τῶν
σπορίμων, καὶ ¹⁴ ἤρξαν-
το οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
‖ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες
τοὺς στάχυας.
24 Καὶ οἱ Φαρισαῖοι
ἔλεγον αὐτῷ· ¹⁵ Ἴδε, τί
ποιοῦσιν c ἐν l τοῖς σάβ-
βασιν ὃ οὐκ ¹⁶ ἔξεστι;
25 Καὶ d αὐτὸς l ἔλεγεν
αὐτοῖς· Οὐδέποτε
¹⁷ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε
¹⁸ Δαβὶδ, ὅτε χρείαν
¹⁹ ἔσχε, ϗ ἐπείνασεν αὐ-
τὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;
26 Πῶς ²¹ εἰσῆλθεν εἰς
τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ,
²² ἐπὶ Ἀβιάθαρ c τοῦ l
ἀρχιερέως, καὶ τοὺς
²³ ἄρτους τῆς προθέ-

σεως [1] ἔφαγεν, οὓς οὐκ
[17] ἔξεστι φαγεῖν [2] εἰ
μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ
[5] ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν
αὐτῷ [6] οὖσι;
27 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
Τὸ σάββατον διὰ τὸν
ἄνθρωπον [8] ἐγένετο, οὐχ
ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάβ-
βατον·
28 Ὥςτε κύριός [6] ἐστιν
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ
τοῦ σαββάτου.

Κεφ. γʹ.

ΚΑΙ [13] εἰςῆλθε πάλιν
εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ
[6] ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος [14] ἐξ-
ηραμμένην ἔχων τὴν
χεῖρα·
2 Καὶ [15] παρετήρουν αὐ-
τὸν εἰ τοῖς σάββασι θε-
ραπεύσει αὐτὸν, ἵνα κα-
τηγορήσωσιν αὐτοῦ.
3 Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώ-
πῳ τῷ [14] ἐξηραμμένην
ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἔ-
γειραι εἰς τὸ μέσον.
4 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
[17] Ἔξεστι τοῖς σάββα-
σιν [18] ἀγαθοποιῆσαι, ἢ
[19] κακοποιῆσαι; ψυχὴν
[20] σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι;
Οἱ δὲ [21] ἐσιώπων.
5 Καὶ περιβλεψάμε-
νος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς,
[24] συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ
[25] πωρώσει τῆς καρδί-
ας αὐτῶν, λέγει τῷ
ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινον
τὴν χεῖρά σου· καὶ [26] ἐξ-
έτεινε, καὶ † [27] ἀποκατ-
εστάθη ἡ χεὶρ αὐ-
τοῦ b ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλ-
λη.|

6 Καὶ [3] ἐξελθόντες οἱ
Φαρισαῖοι, εὐθέως μετὰ
τῶν Ἡρωδιανῶν [4] συμ-
βούλιον ἐποίουν κατ' αὐ-
τοῦ, ὅπως αὐτὸν [7] ἀπο-
λέσωσι.
7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς [9] ἀνε-
χώρησε μετὰ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ b πρὸς | τὴν
θάλασσαν· καὶ πολὺ
πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας h [10] ἠκολούθη-
σαν | d αὐτῷ,| καὶ ἀπὸ
τῆς Ἰουδαίας,
8 Καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύ-
μων, καὶ ἀπὸ τῆς
Ἰδουμαίας, καὶ πέραν
τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ
[11] περὶ Τύρον καὶ Σι-
δῶνα, πλῆθος πολὺ,
ἀκούσαντες ὅσα ἐποί-
ει, [12] ἦλθον πρὸς αὐ-
τόν.
9 Καὶ εἶπε τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοι-
άριον [16] προςκαρτερῇ
αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον,
ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐ-
τόν.
10 Πολλοὺς γὰρ ἐθερά-
πευσεν, ὥςτε [22] ἐπιπί-
πτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ
* [23] ἅψωνται, ὅσοι εἶ-
χον μάστιγας.
11 Καὶ τὰ πνεύματα
τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν
αὐτὸν * ἐθεώρει, προς-
έπιπτεν αὐτῷ, καὶ
ἔκραζε, λέγοντα· Ὅτι
σὺ [6] εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θε-
οῦ.
12 Καὶ πολλὰ [28] ἐπε-
τίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ
αὐτὸν φανερὸν ποιή-
σωσι.

A. D. 27.

1 φάγω.
2 Mat. 12. 4. Lu. 4.26,27. Jno. 17. 12.
3 ἐξέρχομαι.
4 confer. Mat. 12. 14.
5 δίδωμι.
6 εἰμί.
7 ἀπολλύω.
8 γίνομαι.
9 ἀναχωρέω.
10 ἀκολουθέω.
11 s. λάοι.
12 ἔρχομαι.
13 εἰςέρχομαι.
14 ξηραίνω, Mat. 21. 19, 20.
15 παρατηρέω.
16 Ac.2 42,46. Ro. 12. 12. Col. 4. 2.
17 ἔξειμι.
18 Lu. 6. 9,33, 35. Ac. 14. 17.
19 Lu. 6. 9. 1 Pe. 3. 17. 3 Jno. 11.
20 σώζω.
21 σιωπάω.
22 Jno. 13. 25. Ac. 20. 10, 37.
* Vide App.
23 ἅπτομαι.
24 Ps. 59. 21, in lxx.
25 confer. ch. 6. 32. Ro. 11.7,25. Ep. 4. 18.
26 ἐκτείνω.
† ἀπεκατεστάθη·l.
27 ἀποκαθίστημι.
28 ἐπιτιμάω.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς
τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖ-
ται οὓς [1]ἤθελεν αὐτός·
καὶ [2]ἀπῆλθον πρὸς αὐ-
τόν.
14 Καὶ [4]ἐποίησε δώ-
δεκα, ἵνα [5]ὦσι μετ'
αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀπο-
στέλλῃ αὐτοὺς κηρύσ-
σειν,
15 Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν
θεραπεύειν τὰς νόσους,
καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαι-
μόνια.
16 *Καὶ [6]ἐπέθηκε τῷ
Σίμωνι ὄνομα Πέτρον·
17 Καὶ Ἰάκωβον τὸν
τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰω-
άννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ
Ἰακώβου· καὶ [6]ἐπέθη-
κεν αὐτοῖς ὀνόματα Βο-
ανεργὲς, ὅ [5]ἐστιν, υἱοὶ
βροντῆς·
18 Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ
Φίλιππον, καὶ Βαρθο-
λομαῖον, καὶ Ματθαῖ-
ον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰά-
κωβον τὸν [9]τοῦ Ἀλ-
φαίου, καὶ Θαδδαῖον,
καὶ Σίμωνα τὸν ‡[10]Κα-
νανίτην·
19 Καὶ Ἰούδαν Ἰσκα-
ριώτην, ὃς καὶ [11]παρέ-
δωκεν αὐτόν· καὶ ἔρ-
χονται εἰς οἶκον.
20 Καὶ συνέρχεται πά-
λιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύ-
νασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρ-
τον φαγεῖν.
21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
§παρ' αὐτοῦ, [17]ἐξῆλθον
κρατῆσαι αὐτόν· ἔλε-
γον γάρ· Ὅτι [18]ἐξ-
έστη.[19]
22 Καὶ οἱ γραμματεῖς
οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων
[3]καταβάντες, ἔλεγον·
Ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει·
καὶ, Ὅτι ἐν τῷ ἄρ-
χοντι τῶν δαιμονίων
ἐκβάλλει τὰ δαιμό-
νια.
23 Καὶ προσκαλεσάμε-
νος αὐτοὺς, ἐν παρα-
βολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς·
Πῶς δύναται Σατα-
νᾶς Σατανᾶν ἐκβάλ-
λειν;
24 Καὶ ἐὰν βασιλεία
ἐφ' ἑαυτὴν [7]μερισθῇ,
οὐ δύναται [8]σταθῆναι
ἡ βασιλεία ἐκείνη·
25 Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ'
ἑαυτὴν [7]μερισθῇ, οὐ δύ-
ναται [8]ϛαθῆναι ἡ οἰκία
ἐκείνη·
26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς
[20]ἀνέϛη ἐφ' ἑαυτὸν, ϗ
[7]μεμέριϛαι, οὐ δύναται
[8]σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος
ἔχει.
27 †Οὐ δύναται οὐδεὶς
τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ,
[12]εἰςελθὼν εἰς τὴν οἰ-
κίαν αὐτοῦ, [13]διαρπάσαι,
ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν
ἰσχυρὸν [14]δήσῃ· καὶ
τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
διαρπάσει.
28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι πάντα [15]ἀφεθήσε-
ται τὰ ἁμαρτήματα
τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ-
πων, καὶ ‖[16]βλασφη-
μίαι ὅσας ἂν βλασφη-
μήσωσιν·
29 Ὃς δ' ἂν βλασφη-
μήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν
εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ'

A. D. 27.

1 θέλω.
2 ἀπέρχομαι.
3 καταβαίνω
4 1 Sa. 12. 6. Job 9. 20, in lxx.
5 εἰμί.
* πρῶτον Σίμωνα-m.
6 ἐπιτίθημι.
7 μερίζω.
8 ἵστημι.
9 s. υἱόν.
† Οὐδεὶς δύναται-a.
‡ Καναναῖον-n.
10 Ζηλωτὴν, Lu. 6. 15.
11 παραδίδωμι.
12 εἰςέρχομαι.
13 διαρπάζω.
14 δέω.
15 ἀφίημι.
§ περὶ αὐτοῦ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ λοιποί, ἐξῆλθον-n.
‖ αἱ-m.
16 Mat. 12. 31. 15. 19. 26. 65. Jno. 10. 33. Col. 3. 8. Ep. 4. 31. 1 Ti. 6. 4. Jude 9.
17 ἐξέρχομαι.
18 ἐξίστημι, opponitur σωφρονεῖν, 2 Co. 5. 13.
19 s. τοῦ νοὸς, v. τοῦ φρονεῖν.
20 ἀνίστημι.

26 Καὶ ἔλεγεν· Οὕτως
[1] ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος
[3] βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ
τῆς γῆς,
27 Καὶ καθεύδῃ, καὶ
ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡ-
μέραν· καὶ ὁ [5] σπόρος
[6] βλαστάνῃ καὶ † μηκύ-
νηται ὡς οὐκ [8] οἶδεν
αὐτός.
28 * Αὐτομάτη γὰρ ἡ
γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον
χόρτον, εἶτα στάχυν,
εἶτα πλήρη σῖτον ἐν
τῷ στάχυϊ.
29 Ὅταν δὲ [13] παραδῷ
[14] ὁ καρπὸς, εὐθέως
ἀποστέλλει τὸ δρέπα-
νον, ὅτι [15] παρέστηκεν
ὁ θερισμός.
30 Καὶ ἔλεγε· § Τίνι
ὁμοιώσωμεν τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ
‖ ἐν ποίᾳ παραβολῇ
[17] παραβάλωμεν αὐ-
τήν;
31 Ὡς ‡‡ κόκκῳ σινά-
πεως, ὃς, ὅταν [5] σπαρῇ
ἐπὶ τῆς γῆς, §§ μικρότε-
ρος πάντων τῶν σπερ-
μάτων [1] ἐστὶ τῶν ἐπὶ
τῆς γῆς·
32 Καὶ ὅταν [5] σπαρῇ,
ἀναβαίνει, καὶ γίνεται
πάντων τῶν λαχάνων
‖‖ μείζων, καὶ ποιεῖ
κλάδους μεγάλους, ὥς-
τε δύνασθαι ὑπὸ τὴν
σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατασκη-
νοῦν.
33 Καὶ τοιαύταις πα-
ραβολαῖς πολλαῖς
ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λό-
γον, καθὼς [2] ἠδύναντο
ἀκούειν·
34 Χωρὶς δὲ παραβο-
λῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·
κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς * μα-
θηταῖς αὐτοῦ [4] ἐπέλυε
πάντα.
35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας
γενομένης· [7] Διέλθω-
μεν εἰς τὸ πέραν.
36 Καὶ [10] ἀφέντες τὸν
ὄχλον, παραλαμβάνου-
σιν αὐτὸν ὡς [1] ἦν ἐν
τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα
δὲ ‡ πλοιάρια [1] ἦν μετ'
αὐτοῦ.
37 Καὶ γίνεται [11] λαί-
λαψ ἀνέμου μεγάλη·
τὰ δὲ κύματα [12] ἐπέ-
βαλλεν εἰς τὸ πλοῖον,
ὥςτε ** αὐτὸ ἤδη [16] γε-
μίζεσθαι.
38 Καὶ [1] ἦν αὐτὸς †† ἐπὶ
τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προς-
κεφάλαιον καθεύδων· ϗ
διεγείρουσιν αὐτὸν, ϗ
λέγουσιν αὐτῷ· Διδά-
σκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι
ἀπολλύμεθα;
39 Καὶ διεγερθεὶς [18] ἐπ-
ετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ
εἶπε τῇ θαλάσσῃ· Σιώ-
πα, [19] πεφίμωσο. Καὶ
[20] ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, ϗ
[21] ἐγένετο γαλήνη με-
γάλη.
40 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Τί δειλοί [1] ἐστε *† οὕ-
τω; πῶς οὐκ ἔχετε πί-
στιν;
41 Καὶ [22] ἐφοβήθησαν
φόβον μέγαν, καὶ ἔλε-
γον πρὸς ἀλλήλους· Τίς
ἄρα οὗτός [1] ἐστιν, ὅτι

A. D. 27.

1 εἰμί.
2 δύναμαι.
3 βάλλω.
* ἰδίαις μαθηταῖς ἐπέλυε-n.
4 ἐπιλύω, Ge. 41. 12.
5 σπείρω.
6 Mat. 13. 26.
† μηκύνηται.
' Ὡς οὐκ οἶδεν αὐτὸς, αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ-i.
7 διέρχομαι.
8 εἴδω.
9 Ac. 12. 10.
10 ἀφίημι.
11 Lu. 8. 23.
‡ πλοῖα-a.
12 ἐπιβάλλω.
13 παραδίδωμι.
14 a. ἑαυτόν.
15 παρίστημι.
§ Πῶς-h.
‖ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν-n.
** ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον-h.
16 ch. 15. 36.
17 Ac. 20. 15.
†† ἐν-i.
‡‡ κόκκον-a.
18 ἐπιτιμάω.
§§ μικρότερον-i.
19 φιμόω, ch. 1. 25.
20 κοπάζω.
21 γίνομαι.
‖‖ μεῖζον-i.
*† οὔπω ἔχετε-i. alii οὕτως οὐκ ἔχετε-i.
22 φοβέω.

καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θά-
λασσα ὑπακέει αὐτῷ;

Κεφ. ε΄.

ΚΑΙ *[1] ἦλθον εἰς τὸ
πέραν τῆς θαλάσσης,
εἰς τὴν χώραν τῶν ‡Γα-
δαρηνῶν.
2 Καὶ [4] ἐξελθόντι αὐ-
τῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέ-
ως [5] ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ
τῶν μνημείων ἄνθρω-
πος ἐν πνεύματι ἀκα-
θάρτῳ,
3 Ὃς τὴν κατοίκησιν
[7] εἶχεν ἐν τοῖς §μνημεί-
οις, καὶ οὔτε [8] ἁλύσεσιν
οὐδεὶς [9] ἠδύνατο αὐτὸν
[10] δῆσαι·
4 Διὰ τὸ αὐτὸν πολ-
λάκις [12] πέδαις καὶ [8] ἁ-
λύσεσι [10] δεδέσθαι καὶ
[14] διεσπᾶσθαι, ὑπ' αὐτῦ
τὰς [8] ἁλύσεις, καὶ τὰς
πέδας [17] συντετρίφθαι·
καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυε
[20] δαμάσαι.
5 Καὶ διαπαντὸς νυ-
κτὸς ϗ ἡμέρας ἐν τοῖς
ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνή-
μασιν [21] ἦν κράζων, καὶ
κατακόπτων ἑαυτὸν λί-
θοις.
6 [23] Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰη-
σοῦν d ἀπὸ | μακρόθεν,
[24] ἔδραμε, καὶ [26] προσε-
κύνησεν αὐτῷ·
7 Καὶ [27] κράξας φωνῇ
μεγάλῃ, †† εἶπε· [28] Τί
ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ
τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου;
[29] ὁρκίζω σε τὸν Θεόν,
μή με βασανίσῃς.
8 (Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ·
[4] Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ

A. D. 27.

* ἦλθεν-i.
1 ἔρχομαι.
2 ἐπερωτάω.
† ἀπεκρίθη λέγων-l.
3 ἀποκρίνομαι.
‡ Γερασηνῶν-h. alii Γεργεσηνῶν
4 ἐξέρχομαι.
5 ἀπαντάω.
6 ἀποστέλλω.
7 ἔχω.
§ μνήμασι-a.
‖ πρὸς τῷ ὄρει-a. alii-d.
8 Lu. 8. 28.
9 δύναμαι.
10 δέω.
11 παρακαλέω.
12 πέμπω.
13 Lu. 8. 29.
14 διασπάω, Ac. 23. 10.
15 εἰςέρχομαι,
16 ἐπιτρέπω.
17 συντρίβω.
18 ὁρμάω.
19 Mat. 8. 32.
20 Ja. 3. 7, 8.
21 εἰμί.
** alii. ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι-e.
22 πνίγω.
23 εἴδω.
24 τρέχω.
25 ἀναγγέλλω.
26 προςκυνέω
27 κράζω.
†† λέγει-h.
‡‡ αὐτοὺς-a.
§§ ἀπήγγειλαν-a.
‖‖ ἦλθον-h.
28 ch. 1. 24.
29 Ac. 19. 13.

ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀν-
θρώπου.)
9 Καὶ [2] ἐπηρώτα αὐτόν·
Τί σοι ὄνομα; Καὶ †[3] ἀ-
πεκρίθη, λέγων· Λεγε-
ὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολ-
λοί [21] ἐσμεν.
10 Καὶ [11] παρεκάλει
αὐτὸν πολλά, ἵνα μὴ
αὐτοὺς [6] ἀποστείλῃ ἔξω
τῆς χώρας.
11 [21] Ἦν δὲ ἐκεῖ ‖ πρὸς
τὰ ὄρη ἀγέλη χοί-
ρων a μεγάλη | βοσκο-
μένη.
12 Καὶ [11] παρεκάλε-
σαν αὐτὸν b πάντες | c οἱ
δαίμονες, | λέγοντες·
[12] Πέμψον ἡμᾶς εἰς
τοὺς χοίρους, ἵνα
εἰς αὐτοὺς [15] εἰσέλθω-
μεν.
13 Καὶ [16] ἐπέτρεψεν
αὐτοῖς εὐθέως c ὁ Ἰη-
σοῦς.| Καὶ [4] ἐξελθόντα
τὰ πνεύματα τὰ ἀκά-
θαρτα, [15] εἰσῆλθον εἰς
τοὺς χοίρους· καὶ [18] ὥρ-
μησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τῦ
[19] κρημνοῦ εἰς τὴν θά-
λασσαν· c [21] ἦσαν δὲ |
** ὡς δισχίλιοι· καὶ
[22] ἐπνίγοντο ἐν τῇ θα-
λάσσῃ.
14 Οἱ δὲ βόσκοντες
‡‡ τοὺς χοίρυς ἔφυγον,
καὶ §§ [25] ἀνήγγειλαν εἰς
τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς
ἀγρούς. Καὶ ‖‖ [4] ἐξῆλ-
θον [23] ἰδεῖν τί [21] ἐστι τὸ
γεγονός.
15 Καὶ ἔρχονται πρὸς
τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεω-
ροῦσι τὸν δαιμονιζόμε-
νον καθήμενον, d καὶ |

[1]ἱματισμένον, καὶ [2]σω-
φρονοῦντα, c τὸν [3]ἐσχη-
κότα τὸν λεγεῶνα˙| χ
[6]ἐφοβήθησαν.
16 Καὶ [10]διηγήσαντο
αὐτοῖς οἱ [29]ἰδόντες, πῶς
[13]ἐγένετο τῷ δαιμονι-
ζομένῳ, καὶ περὶ τῶν
χοίρων.
17 Καὶ [14]ἤρξαντο πα-
ρακαλεῖν αὐτὸν [15]ἀπ-
ελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων
αὐτῶν.
18 Καὶ † ἐμβάντος αὐ-
τοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρ-
εκάλει αὐτὸν ὁ δαιμο-
νισθεὶς ἵνα [16]ᾖ μετ'
αὐτοῦ.
19 ‡ Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ
[19]ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ
λέγει αὐτῷ˙ Ὕπαγε
εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς
τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγει-
λον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ
Κύριος ‖ [21]ἐποίησε, καὶ
[23]ἠλέησέ σε.
20 Καὶ [15]ἀπῆλθε, καὶ
[14]ἤρξατο κηρύσσειν ἐν
τῇ Δεκαπόλει, ὅσα [21]ἐ-
ποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς˙ καὶ πάντες ἐθαύ-
μαζον.
21 Καὶ διαπεράσαντος
τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ
πάλιν εἰς τὸ πέραν,
[26]συνήχθη ὄχλος πολὺς
ἐπ' αὐτὸν, καὶ [16]ἦν πα-
ρὰ τὴν θάλασσαν.
22 Καὶ ἰδοὺ,| ἔρχεται
εἷς τῶν ἀρχισυναγώ-
γων, d ὀνόματι Ἰάει-
ρος˙| καὶ [29]ἰδὼν αὐτὸν,
πίπτει πρὸς τοὺς πόδας
αὐτοῦ,
23 Καὶ παρεκάλει αὐ-
τὸν πολλὰ, λέγων˙ Ὅ-
τι τὸ θυγάτριόν μου
[4]ἐσχάτως ἔχει˙ ἵνα
[5]ἐλθὼν [7]ἐπιθῇς αὐτῇ
τὰς χεῖρας, *ὅπως [8]σω-
θῇ˙ καὶ [9]ζήσεται.
24 Καὶ [15]ἀπῆλθε μετ'
αὐτοῦ˙ καὶ [11]ἠκολούθει
αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ
[12]συνέθλιβον αὐτόν.
25 Καὶ γυνή e τις| [16]οὖ-
σα ἐν ῥύσει αἵματος
ἔτη δώδεκα,
26 Καὶ πολλὰ [17]πα-
θοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰα-
τρῶν, καὶ [18]δαπανήσα-
σα § τὰ παρ' ἑαυτῆς
πάντα, καὶ μηδὲν [20]ὠ-
φεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλ-
λον εἰς τὸ χεῖρον [5]ἐλ-
θοῦσα˙
27 Ἀκούσασα περὶ τοῦ
Ἰησοῦ, [5]ἐλθοῦσα ἐν τῷ
ὄχλῳ ὄπισθεν, [22]ἥψατο
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.
28 Ἔλεγε γάρ˙ **Ὅ-
τι κἂν τῶν ἱματίων αὐ-
τοῦ [22]ἅψωμαι, [8]σωθή-
σομαι.
29 Καὶ εὐθέως [24]ἐξη-
ράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵ-
ματος αὐτῆς˙ καὶ [25]ἔ-
γνω τῷ σώματι, ὅτι
ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος.
30 Καὶ εὐθέως ὁ Ἰη-
σοῦς [27]ἐπιγνοὺς e ἐν
ἑαυτῷ| τὴν ἐξ αὐτοῦ
[28]δύναμιν [30]ἐξελθοῦ-
σαν, [31]ἐπιστραφεὶς ἐν
τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε˙ Τίς
μου [22]ἥψατο τῶν ἱμα-
τίων;
31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ˙ Βλέπεις
τὸν ὄχλον [32]συνθλί-

A. D. 27.

1 Lu. 8. 35.
2 Lu. 8. 35.
Ro. 12. 3.
2 Co. 5. 13.
Tit. 2. 6.
1 Pe. 4. 7.
3 ἔχω.
4 confer.
Mat. 9. 18.
5 ἔρχομαι.
6 φοβέω.
* ἵνα-h.
7 ἐπιτίθημι.
8 σώζω.
9 ζάω.
10 διηγέομαι.
11 ἀκολουθέω
12 συνθλίβω.
13 γίνομαι.
14 ἄρχομαι.
15 ἀπέρχομαι.
16 εἰμί.
† ἐμβαίνοντος-h.
17 πάσχω.
‡ Καὶ οὐκ-a.
18 δαπανάω.
§ τὰ παρ' αὐτῆς-a. alii τὰ ἑαυτῆς.
19 ἀφίημι.
20 ὠφελέω.
‖ πεποίηκε-a.
21 ποιέω.
22 ἅπτομαι.
23 ἐλεέω.
** ἐν ἑαυτῇ-f
24 ξηραίνω.
25 γινώσκω.
26 συνάγω.
27 ἐπιγινώσκω.
28 Lu. 6. 19.
29 εἴδω.
30 ἐξέρχομαι.
31 ἐπιστρέφω.
32 ver. 24

βοντά σε, καὶ λέγεις·
Τίς μου [1]ἥψατο;
32 Καὶ [2]περιεβλέπετο
[3]ἰδεῖν τὴν τοῦτο [4]ποι-
ήσασαν.
33 Ἡ δὲ γυνὴ [5]φοβη-
θεῖσα καὶ τρέμουσα,
[3]εἰδυῖα ὃ [6]γέγονεν ἐπ'
αὐτῇ, [7]ἦλθε καὶ [8]προς-
έπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν
αὐτῷ πᾶσαν τὴν † ἀλή-
θειαν.
34 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ·
Θύγατερ, ἡ πίστις σου
[11]σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς
εἰρήνην, καὶ [12]ἴσθι ὑ-
γιὴς ἀπὸ τῆς [13]μάστι-
γός σου.
35 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦν-
τος, [16]ἔρχονται ἀπὸ τȣ̃
ἀρχισυναγώγου, λέ-
γοντες· Ὅτι ἡ θυγά-
τηρ σου [18]ἀπέθανε, τί
ἔτι [19]σκύλλεις τὸν δι-
δάσκαλον;
36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀεὐ-
θέως ἀκȣ́σας τὸν λόγον
λαλȣ́μενον, λέγει τῷ
ἀρχισυναγώγῳ· Μὴ
[5]φοβȣ̃, μόνον πίστευε.
37 Καὶ οὐκ [22]ἀφῆκεν
οὐδένα αὐτῷ συνακολȣ-
θῆσαι, εἰ μὴ Πέτρον, ϗ
Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην
τὸν ἀδελφὸν ‡ Ἰακώβȣ.
38 Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν
οἶκον τȣ̃ ἀρχισυναγώ-
γȣ, ϗ θεωρεῖ θόρυβον,
§ κλαίοντας ϗ [26]ἀλαλά-
ζοντας πολλά.
39 Καὶ [27]εἰςελθὼν λέ-
γει αὐτοῖς· Τί θορυ-
βεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ
παιδίον ȣ̓κ [18]ἀπέθανεν,
ἀλλὰ καθεύδει.

A. D. 27.

1 ἅπτομαι.
2 περιβλέπω.
3 εἴδω.
4 ποιέω.
5 φοβέω.
6 γίνομαι.
7 ἔρχομαι.
8 προςπίπτω
* alii κατα-
κεκλιμένον,
s. καταβε-
βλημένον.
† αἰτίαν, s.
αἰτίαν αὐ-
τῆς-n.
9 ἐγείρω.
10 ἀνίστημι.
11 σώζω,
Mat. 9. 22.
12 εἰμί.
13 ἐξίστημι,
ch. 2. 12.
14 ch. 16. 8.
Lu. 5. 26.
15 ch. 3. 10.
16 s. τίνες.
17 διαστέλλω
18 ἀποθνήσκω
19 Lu. 7. 6.
20 γινώσκω.
21 δίδωμι.
22 ἀφίημι.
23 ἐξέρχομαι
‡ αὐτοῦ-i.
24 ἄρχομαι.
§ καὶ-m.
‖ οἱ-g.
25 ἐκπλήσσω
26 1 Co. 13. 1.
Je. 25. 34.
27 εἰςέρχο-
μαι.
** alii ἵνα.
28 Mat. 9. 24.
†† ὁ τȣ̃ τέκτο-
νος υἱὸς καὶ
Μαρίας-n.
alius ὁ τέκ-
των-e.
‡‡ καὶ ἀδελ-
φὸς-i.

40 Καὶ [28]κατεγέλων
αὐτȣ̃. Ὁ δὲ, ἐκβαλὼν ἅ-
παντας, παραλαμβάνει
τὸν πατέρα τοῦ παιδίȣ,
καὶ τὴν μητέρα, ϗ τοὺς
μετ' αὐτȣ̃, ϗ εἰςπορεύ-
εται ὅπου [12]ἦν τὸ παι-
δίον * ἀνακείμενον.[1*]
41 Καὶ κρατήσας τῆς
χειρὸς τοῦ παιδίου, λέ-
γει αὐτῇ· Ταλιθὰ κȣ̃μι·
ὅ ἐστι μεθερμηνευόμε-
νον· Τὸ κοράσιον (σοὶ
λέγω) [9]ἔγειραι.
42 Καὶ εὐθέως [10]ἀνέστη
τὸ κοράσιον, καὶ περιε-
πάτει· [12]ἦν γὰρ ἐτῶν
δώδεκα. Καὶ [13]ἐξέστη-
σαν [14]ἐκστάσει μεγάλῃ.
43 Καὶ [17]διεστείλατο
αὐτοῖς πολλὰ, ἵνα μη-
δεὶς [20]γνῷ τοῦτο· ϗ εἶ-
πε [21]δοθῆναι αὐτῇ φα-
γεῖν.

Κεφ. ς'.

ΚΑΙ [23]ἐξῆλθεν ἐκεῖ-
θεν, ϗ [7]ἦλθεν εἰς τὴν
πατρίδα αὐτοῦ· ϗ ἀκο-
λουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ.
2 Καὶ [6]γενομένȣ σαβ-
βάτου, [24]ἤρξατο ἐν τῇ
συναγωγῇ διδάσκειν· ϗ
‖ πολλοὶ ἀκȣ́οντες [25]ἐξ-
επλήσσοντο, λέγοντες·
Πόθεν τούτῳ ταῦτα; ϗ
τίς ἡ σοφία ἡ [21]δοθεῖ-
σα αὐτῷ, ** ὅτι καὶ
δυνάμεις τοιαῦται διὰ
τῶν χειρῶν αὐτοῦ γί-
νονται;
3 Οὐχ οὗτός [12]ἐστιν †† ὁ
τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας,
‡‡ ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβȣ,

καὶ Ἰωσῆ, καὶ Ἰούδα,
καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ
[1] εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ
ὧδε πρὸς ἡμᾶς; Καὶ
[2] ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐ-
τῷ.
4 "Ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· "Ὅτι οὐκ [1] ἔστι
προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ
ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ
ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ
ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
5 Καὶ [4] οὐκ [5] ἠδύνατο
ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν
ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις
[6] ἀῤῥώστοις [7] ἐπιθεὶς
τὰς χεῖρας, [8] ἐθεράπευ-
σε.[9]
6 Καὶ * ἐθαύμαζε διὰ
τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.
Καὶ [12] περιῆγε τὰς κώ-
μας [13] κύκλῳ, διδάσκων.
7 Καὶ προσκαλεῖται
τοὺς δώδεκα, καὶ [17] ἤρ-
ξατο αὐτοὺς ἀποστέλ-
λειν [18] δύο δύο, καὶ [19] ἐ-
δίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν
τῶν πνευμάτων τῶν ἀ-
καθάρτων.
8 Καὶ [20] παρήγγειλεν
αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρω-
σιν εἰς ὁδὸν, εἰ μὴ ῥά-
βδον μόνον· μὴ πήραν,
μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν
ζώνην χαλκόν·
9 Ἀλλ' ὑποδεδεμένους
[22] σανδάλια· καὶ μὴ
** ἐνδύσησθε δύο χιτῶ-
νας.
10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
"Ὅπου ἐὰν [24] εἰσέλθητε
εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε
ἕως ἂν [25] ἐξέλθητε ἐκεῖ-
θεν.
11 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ
[3] δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ
ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπο-
ρευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκ-
τινάξατε τὸν χοῦν τὸν
ὑποκάτω τῶν ποδῶν
ὑμῶν, εἰς μαρτύριον
αὐτοῖς. b Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἀνεκτότερον [1] ἔ-
σται Σοδόμοις ἢ Γο-
μόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ κρί-
σεως, ἢ τῇ πόλει ἐκεί-
νῃ.
12 Καὶ [25] ἐξελθόντες
ἐκήρυσσον ἵνα μετανο-
ήσωσι·
13 Καὶ δαιμόνια πολ-
λὰ [10] ἐξέβαλλον· καὶ [11] ἤ-
λειφον ἐλαίῳ πολλοὺς
[6] ἀῤῥώστους, καὶ [8] ἐθερά-
πευον.
14 Καὶ [14] ἤκουσεν [15] ὁ
βασιλεὺς Ἡρώδης,†
(φανερὸν γὰρ [16] ἐγένετο
τὸ ὄνομα αὐτοῦ) καὶ ‡ ἔλε-
γεν· "Ὅτι Ἰωάννης ὁ
βαπτίζων ἐκ νεκρῶν
[21] ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο
ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις
ἐν αὐτῷ.
15 Ἄλλοι § ἔλεγον, "Ὅ-
τι Ἠλίας [1] ἐστίν· ἄλ-
λοι δὲ ἔλεγον, "Ὅτι
προφήτης [1] ἐστὶν, ἢ ὡς
εἷς τῶν προφητῶν.
16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώ-
δης, εἶπεν· d"Ὅτι | ὃν
ἐγὼ [23] ἀπεκεφάλισα
c Ἰωάννην,| || οὗτός [1] ἐ-
στιν, αὐτὸς [21] ἠγέρθη
ἐκ νεκρῶν.
17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώ-
δης, ἀποστείλας [26] ἐκρά-
τησε τὸν Ἰωάννην, καὶ
[27] ἔδησεν αὐτὸν ἐν
b τῇ | φυλακῇ διὰ Ἡρω-

A. D. 27.

1 εἰμί.
2 Mat. 5. 29, 30. 11. 6.
3 δέχομαι.
4 ἐκ ἐποίησε, Mat. 13. 58.
5 δύναμαι.
6 ch. 16. 18. Mat. 14. 14. 1 Co. 11. 30.
7 ἐπιτίθημι.
8 θεραπεύω.
9 s. αὐτούς.
10 ἐκβάλλω.
11 ἀλείφω.
* ἐθαύμαζον-n.
12 περιάγω.
13 s. κειμένας.
14 ἀκούω.
15 s. ταῦτα.
† τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ-f.
16 γίνομαι.
17 ἄρχομαι.
‡ ἔλεγον-i.
18 Heb. pro ἀνὰ δύο.
19 δίδωμι.
20 παραγγέλλω.
21 ἐγείρω.
§ δὲ-g.
22 Ac. 12. 8. confer. Mat. 10. 10.
23 ἀποκεφαλίζω.
|| οὗτος ἠγέρθη a. alii αὐτὸς ἠγέρθη-i.
** ἐνδύσασθαι.
24 εἰσέρχομαι.
25 ἐξέρχομαι.
26 κρατέω.
27 δέω.

διάδα τὴν γυναῖκα Φι-
λίππου τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγά-
μησεν.
18 Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάν-
νης τῷ Ἡρώδῃ· Ὅτι
οὐκ [2]ἔξεστί σοι ἔχειν
τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελ-
φοῦ σου.
19 Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς
[3]ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ
[4]ἤθελεν αὐτὸν ἀπο-
κτεῖναι, καὶ οὐκ [5]ἠδύ-
νατο.
20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐ-
φοβεῖτο τὸν Ἰωάννην,
εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δί-
καιον καὶ ἅγιον· καὶ
συνετήρει αὐτόν, ϗ ἀκού-
σας αὐτοῦ, πολλὰ [*]ἐ-
ποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ
[9]ἤκουε.
21 Καὶ [10]γενομένης
ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε
Ἡρώδης τοῖς †γενεσί-
οις αὐτοῦ δεῖπνον
ἐποίει τοῖς μεγιστᾶ-
σιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς
[14]χιλιάρχοις, ϗ τοῖς
πρώτοις τῆς Γαλιλαί-
ας·
22 Καὶ [15]εἰσελθούσης
τῆς θυγατρὸς ‡αὐτῆς
τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ
[18]ὀρχησαμένης, καὶ
[19]ἀρεσάσης τῷ Ἡρώ-
δῃ καὶ τοῖς συνανα-
κειμένοις, εἶπεν ὁ βα-
σιλεὺς τῷ κορασίῳ·
[24]Αἴτησόν με ὃ ἐὰν
θέλῃς, καὶ [25]δώσω
σοί.
23 Καὶ [26]ὤμοσεν αὐ-
τῇ, Ὅτι ὃ ἐάν [d]με | αἰ-
τήσῃς, [25]δώσω σοι, ἕως
ἡμίσους τῆς βασιλείας
μου.
24 Ἡ δὲ [1]ἐξελθοῦσα,
εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς·
Τί [24]αἰτήσομαι; Ἡ δὲ
εἶπε· Τὴν κεφαλὴν Ἰω-
άννου τοῦ Βαπτιστοῦ.
25 Καὶ [15]εἰσελθοῦσα
[d]εὐθέως | μετὰ σπουδῆς
πρὸς τὸν βασιλέα, [24]ᾐ-
τήσατο λέγουσα· Θέλω
ἵνα μοι [25]δῷς ἐξαυ-
τῆς [6]ἐπὶ [7]πίνακι τὴν
κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
Βαπτιστοῦ.
26 Καὶ περίλυπος [10]γε-
νόμενος ὁ βασιλεύς, διὰ
τοὺς [8]ὅρκους ϗ τοὺς συν-
ανακειμένους οὐκ [4]ἠθέ-
λησεν αὐτὴν [11]ἀθετῆ-
σαι.
27 Καὶ εὐθέως ἀποστεί-
λας ὁ βασιλεὺς [12]σπε-
κουλάτωρα, [13]ἐπέταξεν
[20]ἐνεχθῆναι τὴν κεφα-
λὴν αὐτοῦ.
28 Ὁ δὲ [16]ἀπελθὼν
[17]ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν
ἐν τῇ φυλακῇ· ϗ [20]ἤ-
νεγκε τὴν κεφαλὴν αὐ-
τοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ
[25]ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κο-
ρασίῳ· ϗ τὸ κοράσιον
[25]ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μη-
τρὶ αὐτῆς.
29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, [21]ἦλ-
θον, ϗ [22]ἦραν τὸ
πτῶμα αὐτοῦ, καὶ [23]ἔ-
θηκαν αὐτὸ ἐν τῷ μνη-
μείῳ.
30 Καὶ συνάγονται οἱ
ἀπόστολοι πρὸς τὸν
Ἰησοῦν, ϗ [27]ἀπήγγει-
λαν αὐτῷ πάντα, [c]καὶ |

A. D. 28.

1 ἐξέρχομαι.
2 ἔξειμι.
3 ἐνέχω, Lu. 11. 53. Ga. 5. 1.
4 θέλω.
5 δύναμαι.
6 s. ὥρας.
7 Mat. 14. 8, 11. Lu. 11. 39.
8 Mat. 14. 9.
* ἠπόρει-n.
9 ἀκούω.
10 γίνομαι.
11 ἀθετέω, Lu. 7. 30. 10. 16. Jno. 12. 48.
12 Ge. 37. 36. 39. 1, in lxx.
† γενεθλίοις-n.
13 ἐπιτάσσω, ch. 1. 27. Lu. 4. 36. 8. 25, 31. Ac. 23. 2.
14 Jno. 18. 12. Ac. 21. 31, 33.
15 εἰσέρχομαι.
‡ αὐτῆς, Ἡρωδιάδος-n.
16 ἀπέρχομαι.
17 ἀποκεφαλίζω.
18 ὀρχέομαι.
19 ἀρέσκω.
20 φέρω.
21 ἔρχομαι.
22 αἴρω.
23 τίθημι.
24 αἰτέω.
25 δίδωμι.
26 ὀμνύω.
27 ἀπαγγέλλω.

ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα
[1] ἐδίδαξαν.
31 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ'
ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον,
καὶ [3] ἀναπαύεσθε ὀλί-
γον· [4] ἦσαν γὰρ οἱ ἐρ-
χόμενοι καὶ οἱ ὑπάγον-
τες πολλοί· ϗ οὐδὲ φα-
γεῖν [5] ηὐκαίρουν.
32 Καὶ [9] ἀπῆλθον εἰς
ἔρημον τόπον, τῷ πλοίῳ
κατ' ἰδίαν.
33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑ-
πάγοντας b οἱ ὄχλοι· |
καὶ [10] ἐπέγνωσαν b αὐ-
τὸν | πολλοί· ϗ πεζῇ
ἀπὸ πασῶν τῶν πόλε-
ων [11] συνέδραμον * ἐκεῖ,
b ϗ [14] προῆλθον αὐτοὺς,
ϗ [15] συνῆλθον πρὸς αὐ-
τόν.†
34 Καὶ [16] ἐξελθὼν εἶ-
δεν b ὁ Ἰησοῦς | πολὺν
ὄχλον, ϗ [22] ἐσπλαγχνί-
σθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι [4] ἦ-
σαν ὡς πρόβατα μὴ
ἔχοντα ποιμένα· καὶ
[23] ἤρξατο διδάσκειν αὐ-
τοὺς πολλά.
35 Καὶ ἤδη ὥρας πολ-
λῆς γενομένης, [24] προσ-
ελθόντες αὐτῷ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν·
Ὅτι ἔρημός [4] ἐστιν ὁ
τόπος, ϗ ἤδη ὥρα πολ-
λή·
36 [28] Ἀπόλυσον αὐ-
τοὺς ἵνα [9] ἀπελθόντες
εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς
καὶ κώμας ἀγοράσωσιν
§ ἑαυτοῖς ἄρτους· τί
γὰρ φάγωσιν, οὐκ ἔχου-
σιν·
37 Ὁ δὲ [30] ἀποκριθεὶς

A. D. 28.

1 διδάσκω.
2 δίδωμι.
3 ch. 14. 41. Mat. 26. 45.
4 εἰμί.
5 εὐκαιρέω, Ac. 17. 21.
6 εἴδω.
7 γινώσκω.
8 s. τοῦτο.
9 ἀπέρχομαι.
10 ἐπιγινώσκω.
11 συντρέχω
* καὶ ἦλθον ἐκεῖ.
12 ἐπιτάσσω.
13 Heb. pro κατὰ συμπόσια.
14 προέρχομαι.
15 συνέρχομαι.
† Vide App.
16 ἐξέρχομαι
17 ἀναπίπτω
18 Heb. pro κατὰ πρασιάς.
19 λαμβάνω.
20 ἀναβλέπω
21 κατακλάω
22 σπλαγχνίζω.
23 ἄρχομαι.
24 προσέρχομαι.
25 παρατίθημι.
26 αἴρω.
‡ Vide App.
27 s. τί.
28 ἀπολύω.
§ ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. Ὁ δὲ ἀ.
29 ἀναγκάζω
30 ἀποκρίνομαι.
31 ἐμβαίνω.

εἶπεν αὐτοῖς· [2] Δότε
αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
Καὶ λέγουσιν αὐτῷ·
[9] Ἀπελθόντες ἀγορά-
σωμεν διακοσίων δηνα-
ρίων ἄρτους, ϗ [2] δῶμεν
αὐτοῖς φαγεῖν;
38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς·
Πόσους ἄρτους ἔχετε;
ὑπάγετε c καὶ | [6] ἴδετε·
Καὶ [7] γνόντες, [8] λέγου-
σι· Πέντε, καὶ δύο
ἰχθύας.
39 Καὶ [12] ἐπέταξεν αὐ-
τοῖς ἀνακλῖναι πάντας
[13] συμπόσια συμπόσια
ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.
40 Καὶ [17] ἀνέπεσον
[18] πρασιαὶ πρασιαὶ, ἀνὰ
ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντή-
κοντα.
41 Καὶ [19] λαβὼν τοὺς
πέντε ἄρτους ϗ τοὺς δύο
ἰχθύας, [20] ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλό-
γησε, καὶ [21] κατέκλασε
τοὺς ἄρτους· ϗ [2] ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
ἵνα [25] παραθῶσιν αὐ-
τοῖς· ϗ τοὺς δύο ἰχθύας
ἐμέρισε πᾶσι.
42 Καὶ ἔφαγον πάντες,
καὶ ἐχορτάσθησαν.
43 Καὶ [26] ἦραν ‡ κλα-
σμάτων δώδεκα κοφί-
νους πλήρεις, ϗ [27] ἀπὸ
τῶν ἰχθύων.
44 Καὶ [4] ἦσαν οἱ φά-
γοντες τοὺς ἄρτους,
b ὡσεὶ | πεντακισχίλιοι
ἄνδρες.
45 Καὶ εὐθέως [29] ἠνάγ-
κασε τοὺς μαθητὰς αὐ-
τοῦ [31] ἐμβῆναι εἰς τὸ
πλοῖον, ϗ προάγειν εἰς

τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊ-
δὰν, ἕως αὐτὸς ἀπολύ-
σῃ τὸν ὄχλον.
46 Καὶ [5]ἀποταξάμενος
αὐτοῖς, [6]ἀπῆλθεν εἰς τὸ
ὄρος προσεύξασθαι.
47 Καὶ ὀψίας γενομέ-
νης, [10]ἦν τὸ πλοῖον ἐν
μέσῳ τῆς θαλάσσης, ϗ
αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς
γῆς.
48 Καὶ εἶδεν αὐτοὺς
[14]βασανιζομένους ἐν
τῷ ἐλαύνειν· [15] ([10]ἦν
γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος
αὐτοῖς·) ϗ περὶ τετάρ-
την φυλακὴν τῆς νυ-
κτὸς ἔρχεται πρὸς αὐ-
τοὺς. περιπατῶν ἐπὶ
τῆς θαλάσσης· ϗ [17]ἤ-
θελε [18]παρελθεῖν αὐ-
τούς.
49 Οἱ δὲ [23]ἰδόντες αὐ-
τὸν περιπατοῦντα ἐπὶ
τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν
[24]φάντασμα [10]εἶναι, ϗ
[25]ἀνέκραξαν.
50 (Πάντες γὰρ αὐτὸν
εἶδον, καὶ [26]ἐταράχθη-
σαν.) Καὶ εὐθέως ἐλά-
λησε μετ' αὐτῶν, καὶ
λέγει αὐτοῖς· Θαρσεῖ-
τε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖ-
σθε.
51 Καὶ [28]ἀνέβη πρὸς
αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον·
καὶ [30]ἐκόπασεν ὁ ἄνε-
μος· καὶ d λίαν l d ἐκ
περισσοῦ l ἐν ἑαυτοῖς
ἐξίσταντο, c καὶ ἐθαύ-
μαζον. l
52 Οὐ γὰρ [31]συνῆκαν
ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· [10]ἦν
γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν
[33]πεπωρωμένη.

A. D. 28.

1 s. τὴν λί-μνην.
* ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρέτ n.
2 ἔρχομαι.
3 προσορμίζω.
4 s. ἐκεῖ.
5 ἀποτάσσω.
6 ἀπέρχομαι.
7 ἐξέρχομαι.
8 s. οἱ ἔνοικοι, v. οἱ ἄνδρες.
9 ἐπιγινώσκω
10 εἰμί.
11 περιτρέχω
12 s. γῆν.
13 ἄρχομαι.
† φέρειν, s. προσφέρειν, s. ἐπιφέρειν-n.
14 ch. 5. 7.
15 s. τὸ πλοῖον.
16 ἀκούω.
17 θέλω.
18 παρέρχομαι.
19 εἰσπορεύομαι.
20 τίθημι.
21 καὶ ἄν.
22 ἅπτομαι.
23 εἴδω.
24 Mat. 14. 26.
25 ἀνακράζω
26 ταράσσω.
27 Ac. 10. 14.
28 ἀναβαίνω
‡ τοὺς-f.
29 μεμφόμαι
§ alii κατέγνωσαν.
30 κοπάζω.
31 συνίημι.
32 Eze. 21. 18.
33 πωρόω.
34 ver. 5, 13.

53 Καὶ διαπεράσαντες [1]
* ἦλθον [2] ἐπὶ τὴν γῆν
Γεννησαρέτ· e ϗ [3]προσ-
ωρμίσθησαν. l [4]
54 Καὶ [7]ἐξελθόντων
αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου,
εὐθέως [8]ἐπιγνόντες [9]
αὐτὸν,
55 [11]Περιδραμόντες ὅ-
λην τὴν περίχωρον [12]ἐ-
κείνην, [13]ἤρξαντο ἐπὶ
τοῖς κραββάτοις τοὺς
κακῶς ἔχοντας †περιφέ-
ρειν, ὅπου [16]ἤκουον ὅτι
ἐκεῖ [10]ἐστι.
56 Καὶ ὅπου ἂν [19]εἰσε-
πορεύετο εἰς κώμας, ἢ
πόλεις, ἢ ἀγροὺς, ἐν
ταῖς ἀγοραῖς [20]ἐτίθεν
τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ
παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα
[21]κἂν τοῦ κρασπέδου
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ [22]ἅ-
ψωνται· καὶ, ὅσοι ἂν
[22]ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσώ-
ζοντο.

Κεφ. ζ'.

ΚΑΙ συνάγονται πρὸς
αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι. καί
τινες τῶν γραμματέων,
[2]ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσο-
λύμων.
2 Καὶ ἰδόντες τινὰς
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
[27]κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ'
[10]ἔστιν, ἀνίπτοις, ἐσθί-
οντας ‡ἄρτους, b [29]ἐμέμ-
ψαντο. l §
3 Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι ϗ
πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν
μὴ [32]πυγμῇ νίψωνται
τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίου-
σι, κρατοῦντες τὴν [34]πα-
ράδοσιν τῶν πρεσβυτέ-
ρων·

4 Καὶ [1]ἀπὸ ἀγορᾶς,
ἐὰν μὴ *[2]βαπτίσωνται,
οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα
πολλά [3]ἐστιν ἃ [7]παρέ-
λαβον κρατεῖν, [8]βα-
πτισμοὺς ποτηρίων, ϗ
ξεστῶν, ϗ χαλκίων, ϗ
[9]κλινῶν.
5 †Ἔπειτα ἐπερωτῶ-
σιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι
ϗ οἱ γραμματεῖς· Δια-
τί οἱ μαθηταί σου οὐ
περιπατοῦσι κατὰ τὴν
[11]παράδοσιν τῶν πρε-
σβυτέρων, ἀλλὰ ‡ἀνί-
πτοις χερσὶν ἐσθίουσι
τὸν ἄρτον;
6 Ὁ δὲ [13]ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι κα-
λῶς [14]προεφήτευσεν
[18]Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν
τῶν ὑποκριτῶν, ὡς
[20]γέγραπται· Οὗτος ὁ
λαὸς τοῖς χείλεσί με
§τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐ-
τῶν πόρρω ‖ἀπέχει ἀπ'
ἐμοῦ.
7 [21]Μάτην δὲ σέβονταί
με, διδάσκοντες διδα-
σκαλίας, ἐντάλματα
ἀνθρώπων.
8 [22]Ἀφέντες γὰρ τὴν
ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρα-
τεῖτε τὴν παράδοσιν
τῶν ἀνθρώπων, [8]βα-
πτισμοὺς ξεστῶν ϗ πο-
τηρίων· ϗ ἄλλα παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ
ποιεῖτε.|
9 Καὶ [24]ἔλεγεν αὐ-
τοῖς· [26]Καλῶς [27]ἀθε-
τεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ
Θεοῦ, ἵνα τὴν παρά-
δοσιν ὑμῶν ††τηρήση-
τε.
10 Μωσῆς γὰρ εἶπε·
[4]Τίμα τὸν πατέρα σου
ϗ τὴν μητέρα σου· καί·
[5]Ὁ [8]κακολογῶν πατέ-
ρα, ἢ μητέρα, θανάτῳ
τελευτάτω.
11 Ὑμεῖς δὲ λέγετε·
Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ
πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ Κορ-
βᾶν (ὅ [3]ἐστι, δῶρον)
ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ [10]ὠφελη-
θῇς.
12 e Καὶ | οὐκέτι [23]ἀφί-
ετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι
τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἢ τῇ
μητρὶ αὐτοῦ·
13 [12]Ἀκυροῦντες τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ πα-
ραδόσει ὑμῶν, ᾗ [19]πα-
ρεδώκατε. Καὶ παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ
ποιεῖτε.
14 Καὶ προσκαλεσάμε-
νος **πάντα τὸν ὄ-
χλον, ἔλεγεν αὐτοῖς·
Ἀκούετέ μου πάντες, ϗ
συνίετε.
15 Οὐδέν [3]ἐστιν ἔξω-
θεν τοῦ ἀνθρώπου εἰς-
πορευόμενον εἰς αὐ-
τὸν, ὃ δύναται αὐτὸν
[22]κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ
ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐ-
τοῦ, ἐκεῖνά [3]ἐστι τὰ
κοινοῦντα τὸν ἄνθρω-
πον.
16 e Εἴ τις ἔχει [25]ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω. |
17 Καὶ ὅτε [28]εἰςῆλθεν
εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄ-
χλου, [29]ἐπηρώτων αὐ-
τὸν οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ ‡‡περὶ τῆς παρα-
βολῆς.
18 Καὶ λέγει αὐτοῖς·

A. D. 28.

1 s. ἐρχόμε-νοι.
* ῥαντίσων-ται-n.
2 Mat. 3. 6.
3 εἰμί.
4 Ex. 20. 12.
5 Ex. 21. 17.
6 ch. 9. 39. Mat. 15. 10.
7 παραλαμ-βάνω.
8 Mat. 3. 7. He. 6. 2.
9 ver. 8. Mat. 15. 2.
† Καὶ-i.
10 ὠφελέω.
11 ver. 3.
‡ κοινοῖς-l.
12 Mat. 15. 6. Ga. 3. 17.
13 ἀποκρίνο-μαι.
14 προφητεύω
18 Is. 29. 13.
19 παραδίδω-μι.
20 γράφω.
§ ἀγαπᾷ-n.
‖ ἀφίστηκεν, s. ἀπεστιν-n.
** πάλιν-h.
21 Mat. 15. 8.
22 κοινόω, Mat. 15. 11. Ac. 10. 15. He. 9. 13.
23 ἀφίημι.
24 λέγω.
25 οὖς.
26 ver. 6. Mat. 15. 7.
27 Lu. 7. 30. Jno. 12. 48.
28 εἰςέρχο-μαι.
29 ἐπερωτάω
†† στήσητε-h.
‡‡ τὴν παρα-βολὴν-h.

Οὕτω ϗ ὑμεῖς ἀσύνετοί
[2] ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι
πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰςπο-
ρευόμενον εἰς τὸν ἄν-
θρωπον, οὐ δύναται αὐ-
τὸν κοινῶσαι;
19 Ὅτι οὐκ εἰςπορεύε-
ται αὐτοῦ εἰς τὴν καρ-
δίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοι-
λίαν· καὶ εἰς τὸν ‡ ἀφε-
δρῶνα ἐκπορεύεται,
§ καθαρίζον πάντα, τὰ
βρώματα.
20 Ἔλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ
τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευ-
όμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ
τὸν ἄνθρωπον.
21 Ἔσωθεν γὰρ, ἐκ
τῆς καρδίας τῶν ἀν-
θρώπων, οἱ [8] διαλογι-
σμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύ-
ονται, μοιχεῖαι, πορ-
νεῖαι, φόνοι,
22 Κλοπαὶ, [9] πλεονε-
ξίαι, [10] πονηρίαι, δόλος,
[13] ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς
πονηρὸς, [14] βλασφημία,
ὑπερηφανία, [15] ἀφρο-
σύνη.
23 Πάντα ταῦτα τὰ
πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπο-
ρεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον.
24 Καὶ ἐκεῖθεν [17] ἀνα-
ςὰς, [12] ἀπῆλθεν εἰς τὰ
μεθόρια Τύρȣ d ϗ Σιδῶ-
νος· | ϗ [18] εἰςελθὼν εἰς
c τὴν | οἰκίαν, ὀδένα [19] ἤ-
θελε [20] γνῶναι· ϗ ὀκ
[21] ἠδυνήθη [23] λαθεῖν.
25 Ἀκούσασα γὰρ γυ-
νὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς
[24] εἶχε τὸ θυγάτριον
αὐτῆς πνεῦμα ἀκά-
θαρτον [25] ἐλθοῦσα
[1] προσέπεσε πρὸς τοὺς
πόδας αὐτοῦ,
26 ([2] Ἦν δὲ ἡ γυνὴ
[3] Ἑλληνὶς, * Συροφοί-
νισσα τῷ γένει) ϗ [4] ἠρώ-
τα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμό-
νιον ἐκβάλλῃ, c ἐκ | †
τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῇ· [5] Ἄφες πρῶτον
χορτασθῆναι τὰ τέκνα·
ȣ γὰρ καλὸν [2] ἐςι [6] λα-
βεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέ-
κνων, καὶ βαλεῖν τοῖς
κυναρίοις.
28 Ἡ δὲ [7] ἀπεκρίθη,
καὶ λέγει αὐτῷ· Ναὶ
Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυ-
νάρια ὑποκάτω τῆς
τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ
τῶν ψιχίων τῶν παι-
δίων.
29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ·
‖ Διὰ τοῦτον τὸν λόγον
ὕπαγε· [11] ἐξελήλυθε τὸ
δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγα-
τρός σου.
30 Καὶ [12] ἀπελθοῦσα
εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗ-
ρε ** τὸ δαιμόνιον [11] ἐξ-
εληλυθὸς, ϗ τὴν θυγα-
τέρα [16] βεβλημένην ἐπὶ
τῆς κλίνης.
31 Καὶ πάλιν [11] ἐξελ-
θὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύ-
ρȣ †† ϗ Σιδῶνος, [25] ‡‡ ἦλ-
θε πρὸς τὴν θάλασσαν
τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέ-
σον τῶν ὁρίων Δεκαπό-
λεως.
32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ
κωφὸν §§ [22] μογιλάλον,
ϗ παρακαλοῦσιν αὐτὸν
ἵνα [26] ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν
χεῖρα.

A. D. 28.

1 προςπίπτω
2 εἰμί.
3 Ac. 17. 12.
* Συραφοινί-
κισσα-α.
4 ἐρωτάω
† alii ἀπὸ.
5 ἀφίημι.
‡ ὀχετόν-n.
6 λαμβάνω.
§ καθαρίζων,
s. καθαρί-
ζει-n.
7 ἀποκρίνο-
μαι.
8 Mat. 15. 19.
‖ Ὕπαγε· διὰ
τοῦτον τὸν
λόγον ἐξε-
λήλυθε-n.
9 Lu. 12. 15.
Ep. 4. 19.
10 Mat. 22. 18.
Ro. 1. 29.
11 ἐξέρχομαι
12 ἀπέρχο-
μαι.
** Vide App.
13 Ro. 13. 13.
14 ch. 2. 7.
Mat. 12. 31.
15 2 Co. 11. 1.
16 βάλλω.
17 ἀνίστημι.
†† ἦλθε διὰ
Σιδῶνος
εἰς-i.
‡‡ ἦλθεν
εἰς-a.
18 εἰςέρχο-
μαι.
19 θέλω.
20 γινώσκω.
21 δύναμαι.
§§ καὶ μογγι-
λάλον-i.
22 Is. 35. 6.
23 λανθάνω.
24 ἔχω.
25 ἔρχομαι.
26 ἐπιτίθημι.

33 Καὶ [1]ἀπολαβόμενος
αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου
κατ' ἰδίαν, [2]ἔβαλε τὺς
δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ
ὦτα αὐτοῦ· ϗ πτύσας,
[4]ἥψατο τῆς γλώσσης
αὐτοῦ.
34 Καὶ ἀναβλέψας εἰς
τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε,
καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐφ-
φαθὰ, ὅ [6]ἐστι, διανοί-
χθητι.
35 Καὶ [8]εὐθέως[9] [10]διη-
νοίχθησαν αὐτοῦ αἱ
ἀκοαὶ, καὶ [12]ἐλύθη ὁ
δεσμὸς τῆς γλώσσης
αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρ-
θῶς.
36 Καὶ [15]διεστείλατο
αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴ-
πωσιν· ὅσον [16]δὲ αὐτὸς
αὐτοῖς διεστέλλετο,
μᾶλλον περισσότερον
ἐκήρυσσον.
37 Καὶ ὑπερπερισσῶς
[18]ἐξεπλήσσοντο, λέ-
γοντες· Καλῶς πάντα
[21]πεποίηκε· ϗ τοὺς κω-
φοὺς ποιεῖ ἀκούειν, ϗ
τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

Κεφ. η΄.

ΕΝ ἐκείναις ταῖς ἡ-
μέραις, †παμπόλλου ὄ-
χλυ [6]ὄντυς, ϗ μὴ ἐχόν-
των τί φάγωσι, προς-
καλεσάμενος ὁ Ἰησῦς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
λέγει αὐτοῖς·
2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ
τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη § ἡ-
μέρας τρεῖς προσμένυ-
σί μοι, ϗ ὐκ ἔχουσι τί
φάγωσι.
3 Καὶ ἐὰν [28]ἀπολύσω
αὐτοὺς [*]νήστεις εἰς οἶ-
κον αὐτῶν, [3]ἐκλυθή-
σονται ἐν τῇ ὁδῷ· τι-
νὲς γὰρ αὐτῶν μακρό-
θεν ἥκασι.
4 Καὶ [5]ἀπεκρίθησαν
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτῦ·
Πόθεν τούτυς δυνήσε-
ταί τις ὧδε χορτάσαι
ἄρτων [7]ἐπ' [8]ἐρημίας;
5 Καὶ [11]ἐπηρώτα αὐ-
τύς· Πόσυς ἔχετε ἄρ-
τυς; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτά.
6 Καὶ [13]παρήγγειλε
τῷ ὄχλῳ [14]ἀναπεσεῖν
ἐπὶ τῆς γῆς· ϗ [17]λαβὼν
τὺς ἑπτὰ ἄρτυς, εὐχα-
ριστήσας [19]ἔκλασε, καὶ
[20]ἐδίδυ τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ, ἵνα [22]παραθῶ-
σι· ϗ [22]παρέθηκαν τῷ
ὄχλῳ.
7 Καὶ εἶχον ἰχθύδια
ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας,
εἶπε [22]παραθεῖναι ϗ
αὐτά.
8 Ἔφαγον δὲ, ϗ ἐχορ-
τάσθησαν· καὶ [23]ἦραν
περισσεύματα κλασμά-
των, ἑπτὰ [24]σπυρίδας.
9 [6]Ἦσαν δὲ οἱ φά-
γοντες ὡς τετρακισ-
χίλιοι· ϗ [28]ἀπέλυσεν
αὐτούς.
10 Καὶ εὐθέως [29]ἐμ-
βὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
[25]ἦλθεν εἰς τὰ μέρη
‡Δαλμανουθά.
11 Καὶ [26]ἐξῆλθον οἱ
Φαρισαῖοι, ϗ [27]ἤρξαν-
το συζητεῖν αὐτῷ, ζη-
τοῦντες παρ' αὐτοῦ ση-
μεῖον ἀπὸ τοῦ ὐρανοῦ,
πειράζοντες αὐτόν.

A. D. 28.

1 ἀπολαμβάνω.
* νῆστις-ιν.
2 βάλλω.
3 ἐκλύω.
4 ἅπτομαι.
5 ἀποκρίνομαι.
6 εἰμί.
7 s. ληφθέντων.
8 Mat. 15. 33. 2 Co. 11. 26. He. 11. 38.
9 s. χώρας.
10 διανοίγω, ver. 25. Lu. 2. 23. Ac. 16. 14.
11 ἐπερωτάω.
12 λύω.
13 παραγγέλλω.
14 ἀναπίπτω, ch. 6. 40. Lu. 17. 6. Jno. 21. 20.
15 διαστέλλω.
16 s. μᾶλλον.
17 λαμβάνω.
18 ἐκπλήσσω.
19 κλάω.
20 δίδωμι.
21 ποιέω.
22 παρατίθημι.
23 αἴρω.
† πάλιν πολλοῦ-ἰ
24 ver. 20. Mat. 15. 37. Ac. 9. 25.
25 ἔρχομαι.
‡ Μαγεδά, s. Μαγδαλά-n.
§ Vide App.
26 ἐξέρχομαι.
27 ἄρχομαι.
28 ἀπολύω.
29 ἐμβαίνω.

12 Καὶ ἀναστενάξας τῷ
πνεύματι αὐτοῦ, λέγει·
[1] Τί ἡ γενεὰ αὕτη ση-
μεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, εἰ [3] δοθήσε-
ται τῇ γενεᾷ ταύτῃ ση-
μεῖον.
13 Καὶ [4] ἀφεὶς αὐτοὺς,
[5] ἐμβὰς πάλιν c εἰς τὸ
πλοῖον,‖ [6] ἀπῆλθεν εἰς
τὸ πέραν.
14 Καὶ [7] ἐπελάθοντο
[8] λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ
μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ [9] εἶχον
μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ
πλοίῳ.
15 Καὶ [11] διεστέλλετο
αὐτοῖς, λέγων· Ὁρᾶτε,
βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν Φαρισαίων, ϗ τῆς
ζύμης § Ἡρώδου.
16 Καὶ [15] διελογίζοντο
πρὸς ἀλλήλους, λέγον-
τες· Ὅτι ἄρτους οὐκ
ἔχομεν.
17 Καὶ [19] γνοὺς ὁ Ἰη-
σοῦς, λέγει αὐτοῖς· Τί
[15] διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρ-
τους οὐκ ἔχετε; οὔπω
νοεῖτε, οὐδὲ [20] συνίετε;
d ἔτι‖ [21] πεπωρωμέ-
νην ἔχετε τὴν καρδίαν
ὑμῶν;
18 Ὀφθαλμοὺς ἔχον-
τες οὐ βλέπετε; καὶ
ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκού-
ετε; καὶ οὐ †† [27] μνημο-
νεύετε.
19 Ὅτε τοὺς πέντε ἄρ-
τους [29] ἔκλασα εἰς τοὺς
πεντακισχιλίους, πό-
σους κοφίνους πλήρεις
κλασμάτων [32] ἤρατε;
Λέγουσιν αὐτῷ· Δώ-
δεκα.

A. D. 28.

1 s. διά.
2 ver. 8.
3 δίδωμι.
4 ἀφίημι.
* Οὔπω-n.
5 ἐμβαίνω.
6 ἀπέρχομαι.
† ἔρχονται-i.
‡ Βηθανίαν-i
7 ἐπιλανθάνομαι.
8 λαμβάνω.
9 ἔχω.
10 ἅπτομαι.
11 διαστέλλω.
12 ἐπιλαμβάνω.
13 ἐξάγω.
14 ἐπιτίθημι.
§ τῶν Ἡρωδιανῶν-n.
15 διαλογίζομαι.
16 ἐπερωτάω
17 ἐμβλέπω.
19 γινώσκω.
‖ ὡς δένδρα, περιπατοῦντας.
20 συνίημι.
21 πωρόω, ch. 6. 52.
22 ἀποκαθίστημι.
** ἅπαντα-h
†† μνημονεύετε, ὅτε-n.
24 s. πάλιν.
25 ἀποστέλλω
26 εἰσέρχομαι
27 μνημονεύω, Mat. 16. 9.
28 s. ταῦτα.
29 κλάω.
30 s. τῶν οἰκοῦντων.
31 ἐξέρχομαι
32 αἴρω.
33 τὰ μέρη, Mat. 16. 13.

20 Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ
εἰς τοὺς τετρακισχιλίους,
πόσων [2] σπυρίδων πλη-
ρώματα κλασμάτων
[32] ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον·
Ἑπτά.
21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
* Πῶς οὐ [20] συνίετε;
22 Καὶ † ἔρχεται εἰς
‡ Βηθσαϊδάν, καὶ φέ-
ρουσιν αὐτῷ τυφλὸν,
καὶ παρακαλοῦσιν αὐ-
τὸν ἵνα αὐτοῦ [10] ἅψη-
ται.
23 Καὶ [12] ἐπιλαβόμε-
νος τῆς χειρὸς τοῦ τυ-
φλοῦ, [13] ἐξήγαγεν αὐ-
τὸν ἔξω τῆς κώμης·
καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμ-
ματα αὐτοῦ, [14] ἐπιθεὶς
τὰς χεῖρας αὐτῷ, [16] ἐπ-
ηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέ-
πει.
24 Καὶ ἀναβλέψας,
ἔλεγε· Βλέπω τοὺς
ἀνθρώπους· ‖ ὅτι ὡς
δένδρα ὁρῶ περιπατοῦν-
τας.
25 Εἶτα πάλιν [14] ἐπέ-
θηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,
d καὶ ἐποίησεν αὐτὸν
ἀναβλέψαι·‖ ϗ [22] ἀπο-
κατεστάθη, ϗ [17] ἐνέβλε-
ψε [24] τηλαυγῶς ** ἅ-
παντας.
26 Καὶ [25] ἀπέστειλεν
αὐτὸν εἰς ὁ τὸν‖ οἶκον
αὐτοῦ, λέγων· Μηδὲ
εἰς τὴν κώμην [26] εἰσέλ-
θῃς, e μηδὲ εἴπῃς [28] τινὶ
[30] ἐν τῇ κώμῃ.‖
27 Καὶ [31] ἐξῆλθεν ὁ Ἰη-
σοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ εἰς [33] τὰς κώμας

Καισαρείας τῆς Φι-
λίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ
[1]ἐπηρώτα τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ, λέγων αὐ-
τοῖς· Τίνα με λέ-
γουσιν οἱ ἄνθρωποι
[3]εἶναι;
28 Οἱ δὲ [4]ἀπεκρίθη-
σαν· Ἰωάννην τὸν Βα-
πτιστήν· ϗ ἄλλοι, Ἠλί-
αν· ἄλλοι δὲ, ἕνα τῶν
προφητῶν.
29 Καὶ αὐτὸς § λέγει
αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα
με λέγετε [3]εἶναι; Ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, λέ-
γει αὐτῷ· Σὺ [3]εἶ ὁ
Χριστός.
30 Καὶ [11]ἐπετίμησεν
αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέ-
γωσι περὶ αὐτοῦ.
31 Καὶ [13]ἤρξατο δι-
δάσκειν αὐτοὺς, ὅτι
δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου πολλὰ πα-
θεῖν, καὶ [16]ἀποδοκι-
μασθῆναι ** ἀπὸ τῶν
πρεσβυτέρων †† καὶ ἀρ-
χιερέων, καὶ γραμμα-
τέων, καὶ [17]ἀποκταν-
θῆναι· καὶ μετὰ
τρεῖς ἡμέρας [19]ἀναστῆ-
ναι.
32 Καὶ παῤῥησίᾳ τὸν
λόγον ἐλάλει. Καὶ
[21]προσλαβόμενος αὐτὸν
ὁ Πέτρος, [13]ἤρξατο [11]ἐ-
πιτιμᾷν αὐτῷ.
33 Ὁ δὲ [22]ἐπιστρα-
φεὶς, καὶ [23]ἰδὼν τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ, [11]ἐπ-
ετίμησε τῷ Πέτρῳ,
λέγων· Ὕπαγε ὀπίσω
μου, Σατανᾶ· ὅτι οὐ
[2]φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ,
ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώ-
πων.
34 Καὶ προσκαλεσά-
μενος τὸν ὄχλον σὺν
τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ, εἶπεν αὐτοῖς·
* Ὅστις θέλει ὀπίσω
μου † [5]ἐλθεῖν, [6]ἀπαρ-
νησάσθω ἑαυτὸν, καὶ
[7]ἀράτω τὸν σταυρὸν
αὐτοῦ, ϗ ἀκολουθείτω
μοι.
35 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ
τὴν [8]ψυχὴν αὐτοῦ σῶ-
σαι, ἀπολέσει αὐτήν·
ὃς δ' ἂν [9]ἀπολέσῃ ‡ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
ἐμοῦ ϗ τοῦ εὐαγγελί-
ου, b οὗτος | [10]σώσει
αὐτήν.
36 Τί γὰρ [12]ὠφελήσει
‖ ἄνθρωπον, ἐὰν κερδή-
σῃ τὸν κόσμον ὅλον, ϗ
ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ;
37 Ἢ τί [14]δώσει ἄν-
θρωπος [15]ἀντάλλαγμα
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
38 Ὃς γὰρ ἂν [18]ἐπαι-
σχυνθῇ με ϗ τοὺς ἐμοὺς
λόγους ἐν τῇ γενεᾷ
ταύτῃ τῇ [20]μοιχαλίδι
καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπ-
αισχυνθήσεται αὐτὸν,
ὅταν [5]ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ με-
τὰ τῶν ἀγγέλων τῶν
ἁγίων.

Κεφ. θ΄.

ΚΑΙ [24]ἔλεγεν αὐτοῖς·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
[3]εἰσί τινες τῶν ὧδε
[25]ἑστηκότων, οἵτινες

A. D. 28.

1 ἐπερωτάω.
2 Mat. 16. 23. Ro. 8. 5.
3 εἰμί.
4 ἀποκρίνομαι.
* Εἴ τις-i.
† ἀκολουθεῖν-a.
5 ἔρχομαι.
6 ἀπαρνέομαι Mat. 16. 24.
7 αἴρω.
8 Mat. 6. 25. Ro. 11. 3. 1 Co. 15. 45.
9 ἀπολλύω.
‡ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν-a. alii-d.
§ ἐπηρώτα αὐτούς-i.
10 σώζω.
11 ἐπιτιμάω, ch. 1. 25.
12 ὠφελέω.
‖ ἄνθρωπος-i
13 ἄρχομαι.
14 δίδωμι.
15 Mat. 16.26.
16 ch. 12. 10. Mat. 21. 42. Lu. 9. 22.
** ὑπό-h.
†† ϗ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων-l.
17 ἀποκτείνω.
18 Lu. 9. 9,26. Ro. 1. 16. 2 Ti. 1.8,12.
19 ἀνίστημι.
20 Mat. 12.39.
21 προσλαμβάνω.
22 ἐπιστρέφω
23 εἴδω.
24 λέγω.
25 ἵστημι.

οὐ μὴ γεύσωνται θα-
νάτου, ἕως ἂν [1] ἴδωσι
τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ [2] ἐληλυθυῖαν ἐν
δυνάμει.
2 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ
παραλαμβάνει ὁ 'Ιη-
σοῦς τὸν Πέτρον, καὶ
τὸν 'Ιάκωβον, καὶ
b τὸν l 'Ιωάννην, καὶ
ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς
ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδί-
αν[7] μόνους· καὶ [8] μετε-
μορφώθη ἔμπροσθεν
αὐτῶν.
3 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτȣ͂
[9] ἐγένετο [10] στίλβοντα,
λευκὰ λίαν c ὡς χιὼν,l
c οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς
γῆς οὐ δύναται † λευ-
κᾶναι.l
4 Καὶ [13] ὤφθη αὐτοῖς
'Ηλίας σὺν Μωσεῖ· χ
[14] ἦσαν συλλαλοῦντες
τῷ 'Ιησοῦ.
5 Καὶ [15] ἀποκριθεὶς ὁ
Πέτρος, λέγει τῷ 'Ιη-
σοῦ· 'Ραββὶ, καλὸν
[14] ἐστιν ἡμᾶς ὧδε [14] εἶ-
ναι· καὶ ποιήσωμεν
σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν,
καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ
'Ηλίᾳ μίαν.
6 Οὐ γὰρ [1] ᾔδει τί ‖ λα-
λήσῃ· ** ἦσαν γὰρ [19] ἔκ-
φοβοι.
7 Καὶ [9] ἐγένετο νεφέ-
λη ἐπισκιάζουσα αὐ-
τοῖς· καὶ [2] ἦλθε φωνὴ
ἐκ τῆς νεφέλης, b λέ-
γουσα· l Οὗτός [14] ἐ-
στιν ὁ υἱός μου ὁ ἀ-
γαπητὸς, αὐτȣ͂ ἀκȣ́ετε.
8 Καὶ ἐξάπινα περι-
βλεψάμενοι, οὐκέτι οὐ-
δένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν
'Ιησοῦν μόνον μεθ' ἑαυ-
τῶν.
9 Καταβαινόντων δὲ
αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους,
[3] διεστείλατο, αὐτοῖς,
ἵνα μηδενὶ [4] διηγή-
σωνται [5] ἃ εἶδον, εἰ
μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν
[6] ἀναστῇ.
10 Καὶ τὸν λόγον ἐκρά-
τησαν πρὸς ἑαυτοὺς,
συζητοῦντες τί [14] ἐστι
* τὸ ἐκ νεκρῶν [6] ἀνα-
στῆναι.
11 Καὶ [11] ἐπηρώτων
αὐτὸν, λέγοντες· [12] Ὅ-
τι λέγουσιν οἱ γραμμα-
τεῖς, ὅτι 'Ηλίαν δεῖ
[2] ἐλθεῖν πρῶτον;
12 'Ο δὲ ‡ [15] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· 'Ηλίας
μὲν, [2] ἐλθὼν πρῶτον,
[16] ἀποκαθιστᾷ πάντα·
§ καὶ πῶς [17] γέγρα-
πται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου, ἵνα πολ-
λὰ [18] πάθῃ, καὶ ἐξου-
δενωθῇ.
13 'Αλλὰ λέγω ὑμῖν,
ὅτι καὶ 'Ηλίας [2] ἐλήλυ-
θε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ
ὅσα [20] ἠθέλησαν, καθὼς
[17] γέγραπται ἀπ' αὐ-
τόν.
14 Καὶ [2] ἐλθὼν πρὸς
τοὺς μαθητὰς, εἶδεν
ὄχλον πολὺν περὶ
αὐτοὺς, καὶ γραμμα-
τεῖς συζητοῦντας αὐ-
τοῖς.
15 Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ
ὄχλος †† [1] ἰδὼν αὐ-
τὸν, [21] ἐξεθαμβήθη, καὶ

A. D. 28.

1 εἴδω.
2 ἔρχομαι.
3 διαστέλλω.
4 διηγέομαι, ver. 16. εἴπητε, Mat. 17. 9.
5 τὸ ὅραμα, Mat. 17. 9. ὧν ἑωράκασιν, Lu. 9. 36.
6 ἀνίστημι.
7 s. ὁδὸν.
8 μεταμορφόω, Mat. 17. 2.
9 γίνομαι.
10 Ps. 7. 12, in lxx.
* ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ-i
11 ἐπερωτάω
12 pro Διότι.
† οὕτω-f.
13 ὄπτομαι.
14 εἰμί.
‡ ἔφη αὐτοῖς-h.
15 ἀποκρίνομαι.
16 ἀποκαθίστημι, c. 3. 5.
§ καθὼς γέγραπται-n.
17 γράφω.
18 πάσχω.
‖ λαλήσει-h. alii ἀποκριθῇ.
** ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο-h.
19 He. 12. 21. De. 9. 19, in lxx.
20 θέλω.
†† ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεθαμβήθησαν-h.
21 ἐκθαμβέω ch. 14. 33.

¹προστρέχοντες ²ἠσπά-
ζοντο αὐτόν.
16 Καὶ ³ἐπηρώτησε
*τοὺς γραμματεῖς· Τί
συζητεῖτε †πρὸς αὐ-
τούς;
17 Καὶ ⁵ἀποκριθεὶς εἷς
ἐκ τοῦ ὄχλυ, εἶπε· Δι-
δάσκαλε, ⁶ἤνεγκα τὸν
υἱόν μου πρός σε, ἔχον-
τα πνεῦμα ἄλαλον·
18 Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν
⁸καταλάβῃ, ⁹ῥήσσει
αὐτόν· ϗ ¹¹ἀφρίζει, ϗ
τρίζει τὸς ὀδόντας ᵉαὐ-
τοῦ, καὶ ¹²ξηραίνεται·
ϗ εἶπον τοῖς μαθηταῖς
συ ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι,
καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
19 Ὁ δὲ ⁵ἀποκριθεὶς
§αὐτῷ, λέγει· Ὦ γε-
νεὰ ἄπιστος, ἕως πότε
πρὸς ὑμᾶς ¹⁵ἔσομαι;
ἕως πότε ¹⁶ἀνέξομαι
ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν
πρός με.
20 Καὶ ⁶ἤνεγκαν αὐ-
τὸν πρὸς αὐτόν· καὶ
†† ¹⁹ἰδὼν ‡‡ αὐτὸν, εὐθέ-
ως τὸ πνεῦμα ²⁰ἐσπάρα-
ξεν αὐτὸν ϗ ²³πεσὼν
ἐπὶ τῆς γῆς, ²⁴ἐκυλίετο
ἀφρίζων.
21 Καὶ ³ἐπηρώτησε
τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πό-
σος χρόνος ¹⁵ἐςὶν, ‖‖ὡς
τοῦτο ²⁵γέγονεν αὐ-
τῷ; Ὁ δὲ εἶπε· Παι-
διόθεν·
22 Καὶ πολλάκις αὐτὸν
ϗ εἰς *†πῦρ ἔβαλε ϗ εἰς
ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐ-
τόν· ἀλλ' εἴτι δύνασαι,
βοήθησον ὑμῖν, σπλαγ-
χνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ· ᶜΤὸ,| εἰ δύνα-
σαι ᵈπιστεῦσαι,|‡ πάν-
τα δυνατὰ τῷ πιστεύ-
οντι.
24 Καὶ εὐθέως ⁴κράξας
ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου,
μετὰ δακρύων ἔλεγε·
Πιστεύω, ᵇΚύριε,| βο-
ήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.
25 ¹⁹Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
ὅτι ἐπισυντρέχει ὄ-
χλος, ¹⁰ἐπετίμησε τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ,
λέγων αὐτῷ· Τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἄλαλον καὶ κω-
φὸν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω·
¹²ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ
μηκέτι ¹⁴εἰςέλθῃς εἰς
αὐτόν.
26 Καὶ ‖⁴κράξαν, καὶ
πολλὰ ** ²⁰σπαράξαν
αὐτὸν, ¹²ἐξῆλθε·¹⁷ καὶ
²⁵ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς,
ὥστε πολλοὺς λέγειν
ὅτι ¹⁸ἀπέθανεν.
27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, κρα-
τήσας αὐτὸν τῆς χει-
ρὸς, ²¹ἤγειρεν αὐτὸν, ϗ
²²ἀνέστη.
28 Καὶ ¹⁴εἰςελθόντα
αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ ³ἐπηρώ-
των αὐτὸν κατ' ἰδίαν·
§§Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ²⁶ἠ-
δυνήθημεν ἐκβαλεῖν
αὐτό;
29 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Τοῦτο τὸ γένος, ²⁷ἐν οὐ-
δενὶ δύναται ¹²ἐξελ-
θεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ
ᵉκαὶ νηστείᾳ.|
30 Καὶ ἐκεῖθεν ¹²ἐξελ-
θόντες παρεπορεύοντο
διὰ τῆς Γαλιλαίας·

A. D. 28.

1 s. οἱ μαθη-
ταί.
2 ἀσπάζω.
3 ἐπερωτάω,
* αὐτούς-k.
† πρὸς αὐ-
τές;-i. alii
ἐν ὑμῖν;
‡ alii πίστευ-
σαι.
4 κράζω.
5 ἀποκρίνο-
6 φέρω. [μαι.
8 καταλαμ-
βάνω.
9 ch. 2. 22.
10 ἐπιτιμάω.
11 s. ὁ παῖς.
12 ἐξέρχομαι
13 Mat. 21.17.
14 εἰςέρχομαι
§ αὐτοῖς-a.
al. αὐτοῖς-c.
‖ κράξας-a.
** σπαράξας,
ἐξῆλθε-a.
15 εἰμί.
16 ἀνέχω.
17 s. τὸ πνεῦ-
μα.
18 ἀποθνήσκω
†† ἰδὼν-n.
19 εἴδω.
‡‡ αὐτὸν τὸ
πνεῦμα,
εὐθὺς-i.
20 σπαράσσω
21 ἐγείρω.
22 ἀνίστημι.
23 πίπτω.
24 κυλίω.
§§ Διατί, s.
Τί ὅτι-n.
‖‖ ἐξ οὗ, s.
ἕως-n.
25 γίνομαι.
26 δύναμαι.
27 s. δαιμονί-
ων.
*† τὸ-g.

καὶ ὀκ [1] ἤθελεν ἵνα τις
[3] γνῷ.
31 [4] Ἐδίδασκε γὰρ τὸς
μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔ-
λεγεν αὐτοῖς· Ὅτι ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπȣ [5] πα-
ραδίδοται εἰς χεῖρας
ἀνθρώπων, ϗ ἀποκτε-
νοῦσιν αὐτόν. καὶ
ἀποκτανθεὶς, * τῇ τρί-
τῃ ἡμέρᾳ [7] ἀναστήσε-
ται.
32 Οἱ δὲ [8] ἠγνόουν τὸ
ῥῆμα, ϗ ἐφοβοῦντο αὐ-
τὸν ἐπερωτῆσαι.
33 Καὶ [10] ἦλθεν εἰς Κα-
περναούμ· ϗ ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ γενόμενος, [11] ἐπηρώ-
τα αὐτούς· Τί ἐν τῇ
ὁδῷ c πρὸς ἑαυτοὺς ǀ
[13] διελογίζεσθε;
34 Οἱ δὲ ἐσιώπων·
πρὸς ἀλλήλȣς γὰρ [30] δι-
ελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ
τίς [15] μείζων.
35 Καὶ καθίσας ἐφώ-
νησε τοὺς δώδεκα, καὶ
λέγει αὐτοῖς· Εἴ τις
θέλει πρῶτος [17] εἶναι,
[17] ἔσται πάντων ἔσχα-
τος, καὶ πάντων [18] διά-
κονος.
36 Καὶ [20] λαβὼν παιδί-
ον, [21] ἔστησεν αὐτὸ ἐν
μέσῳ αὐτῶν· ϗ ἐναγκα-
λισάμενος αὐτὸ, εἶπεν
αὐτοῖς·
37 Ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοι-
ούτων παιδίων [22] δέ-
ξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, ἐμὲ [22] δέχεται·
ϗ ὃς ἐὰν ἐμὲ [22] δέξη-
ται, οὐκ [24] ἐμὲ [22] δέ-
χεται, ἀλλὰ [25] τὸν ἀπο-
στείλαντά με.

38 [2] Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ
b ὁ ǀ Ἰωάννης, λέγων·
Διδάσκαλε, εἴδομέν τι-
να τῷ ὀνόματί σου
ἐκβάλλοντα δαιμόνια,
b ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ
ἡμῖν· ǀ ϗ [6] ἐκωλύσαμεν
αὐτὸν, c ὅτι οὐκ ἀκολȣ-
θεῖ ἡμῖν. ǀ
39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε·
Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐ-
δεὶς γάρ [17] ἐϛιν ὃς ποι-
ήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, καὶ δυνή-
σεται ταχὺ [9] κακολογῆ-
σαί με.
40 Ὃς γὰρ οὐκ [17] ἔστι
καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν
ἐστιν.
41 Ὃς γὰρ ἂν [12] ποτίσῃ
ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος
‡ ἐν τῷ ὀνόματί μȣ, ὅτι
[14] Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ [16] ἀ-
πολέσῃ τὸν μισθὸν αὐ-
τοῦ.
42 Καὶ ὃς ἂν σκανδα-
λίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν
τῶν πιστευόντων c εἰς
ἐμὲ, ǀ καλόν [17] ἐϛιν αὐτῷ
μᾶλλον, εἰ περίκειται
§ λίθος μυλικὸς περὶ
τὸν τράχηλον αὐτοῦ, ϗ
[19] βέβληται εἰς τὴν θά-
λασσαν.
43 Καὶ ἐὰν [23] σκανδα-
λίζῃ σε ἡ χείρ σου,
ἀπόκοψον αὐτήν· κα-
λόν σοι [17] ἐστι κυλλὸν
εἰς τὴν ζωὴν [26] εἰσελ-
θεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας
ἔχοντα [27] ἀπελθεῖν
εἰς τὴν [28] γέενναν, d εἰς
τὸ πῦρ τὸ [29] ἄσβε-
στον· ǀ

A. D. 28.

1 θέλω.
2 ἀποκρίνομαι.
3 γινώσκω.
4 διδάσκω.
5 παραδίδωμι
6 κωλύω.
* μετὰ τρεῖς ἡμέρας-h.
7 ἀνίστημι.
8 ἀγνοέω.
9 ch. 7. 10. Mat. 15. 4. Ac. 19. 9.
10 ἔρχομαι.
11 ἐπερωτάω.
12 ποτίζω.
13 διαλογίζομαι.
14 1 Co. 3. 23. 2 Co. 10. 7.
15 s. μέλλει ἔσεσθαι.
‡ ἐν ὀνόματι, ὅτι-a.
16 ἀπολλύω.
17 εἰμί.
18 Mat. 20.26. Jno. 2. 5, 9. 1 Co. 3. 5.
§ μύλος ὀνικός-i. Mat. 18. 6.
19 βάλλω.
20 λαμβάνω.
21 ἵστημι.
22 δέχομαι.
23 Mat. 5. 29. 18. 6.
24 s. μόνον.
25 s. καί.
26 εἰςέρχομαι.
27 ἀπέρχομαι.
28 Mat. 5. 22, 29, 30.
29 Mat. 3. 12. Lu. 3. 17.
30 διαλέγομαι.

44 d"Οπου ὁ σκώληξ
αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, [17] ꭗ
τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.|
45 Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου
[6] σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκο-
ψον αὐτόν· καλόν [7] ἐςί
*σοι [8] εἰςελθεῖν εἰς τὴν
ζωὴν χωλὸν, [10] ἢ τοὺς
δύο πόδας ἔχοντα [9] βλη-
θῆναι [13] εἰς τὴν γέεν-
ναν, c εἰς τὸ πῦρ τὸ
ἄσβεστον·|
46 d"Οπου ὁ σκώληξ
αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, [17] ꭗ
τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.|
47 Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός
σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκ-
βαλε αὐτόν· καλόν σοι
[7] ἐςὶ μονόφθαλμον [8] εἰς-
ελθεῖν εἰς τὴν βασιλεί-
αν τοῦ Θεοῦ, [10] ἢ δύο
ὀφθαλμὸς ἔχοντα βλη-
θῆναι εἰς τὴν γέενναν
d τοῦ πυρός·|
48 "Οπου ὁ σκώληξ αὐ-
τῶν οὐ τελευτᾷ, [17] ꭗ τὸ
πῦρ οὐ σβέννυται.
49 e Πᾶς γὰρ πυρὶ
†[22] ἁλισθήσεται,‡ eꭗ πᾶ-
σα θυσία [23] ἁλὶ ἁλισθή-
σεται.|
50 Καλὸν τὸ ἅλας·
ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄνα-
λον γένηται, ἐν τίνι
αὐτὸ [25] ἀρτύσετε; ἔχε-
τε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας,
καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλή-
λοις.

Κεφ. ι΄.

ΚΑΚΕΙΘΕΝ [28] ἀνα-
ςὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια
τῆς Ἰουδαίας, e διὰ τοῦ|
|| πέραν τοῦ Ἰορδάνου· ꭗ
συμπορεύονται πάλιν
ὄχλοι πρὸς αὐτὸν, καὶ,
ὡς [1] εἰώθει, πάλιν [2] ἐδί-
δασκεν αὐτούς.
2 Καὶ [3] προςελθόντες
b οἱ| Φαρισαῖοι, [4] ἐπη-
ρώτησαν αὐτὸν, εἰ [5] ἔξ-
εστιν ἀνδρὶ γυναῖκα
[16] ἀπολῦσαι· πειράζον-
τες αὐτόν.
3 Ὁ δὲ [11] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν
[12] ἐνετείλατο Μωσῆς;
4 Οἱ δὲ εἶπον· Μωσῆς
[14] ἐπέτρεψε βιβλίον ἀ-
ποςασίου [15] γράψαι, ꭗ
[16] ἀπολῦσαι.
5 Καὶ [11] ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
Πρὸς τὴν [18] σκληροκαρ-
δίαν ὑμῶν [12] ἔγραψεν
e ὑμῖν| τὴν ἐντολὴν
ταύτην.
6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτί-
σεως,[19] ἄρσεν καὶ θῆλυ
[20] ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ
Θεός.
7 [21] "Ενεκεν τούτου κα-
ταλείψει ἄνθρωπος τὸν
πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν
μητέρα, ꭗ [24] προςκολ-
ληθήσεται πρὸς τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ·
8 Καὶ [7] ἔσονται οἱ δύο
εἰς σάρκα μίαν. Ὥςτε
οὐκέτι [7] εἰσὶ δύο, ἀλλὰ
μία σάρξ.
9 "Ο οὖν ὁ Θεὸς [26] συν-
έζευξεν, ἄνθρωπος μὴ
[27] χωριζέτω.
10 Καὶ § ἐν τῇ οἰκίᾳ
πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
περὶ τοῦ αὐτοῦ [4] ἐπηρώ-
τησαν αὐτόν.
11 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Ὃς ἐὰν [16] ἀπολύσῃ τὴν

A. D. 29.

1 ἔθω.
2 διδάσκω.
3 προςέρχομαι.
4 ἐπερωτάω.
5 ἔξειμι.
6 ver. 43.
7 εἰμί.
* σι-n.
8 εἰςέρχομαι.
9 βάλλω.
10 s. μᾶλλον.
11 ἀποκρίνομαι.
12 ἐντέλλω.
13 ver. 43.
14 ἐπιτρέπω.
15 γράφω.
16 ἀπολύω.
17 s. τὸν βίον
18 ch. 16. 14. Mat. 19. 8.
19 s. τοῦ κόσμου.
20 ποιέω.
21 Ge. 2. 24.
† conj. ἀλωθήσεται· al. δοκιμασθήσεται.
22 ἁλίζω.
‡ conj. Πᾶσα γὰρ πυρία ἁλισθήσεται
23 ἅλς.
24 Mat. 19. 5. Ac. 5. 36.
25 ἀρτύω, Lu. 14. 34. Col. 4. 6.
26 συζεύγνυω, Mat. 19. 6.
27 Mat. 19. 6. Ac. 1. 4. Ro. 8.35,39.
28 ἀνίστημι.
§ εἰς τὴν οἰκίαν-h.
|| alii καὶ πέραν.

γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γα-
μήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται
ἐπ' αὐτήν.
12 Καὶ ἐὰν γυνὴ * ἀπο-
λύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς,
ϗ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοι-
χᾶται.
13 Καὶ προσέφερον αὐ-
τῷ [2] παιδία, ἵνα [3] ἅψη-
ται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθη-
ταὶ [5] ἐπετίμων τοῖς
προσφέρουσιν.
14 [9] Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς,
[10] ἠγανάκτησε, ϗ εἶπεν
αὐτοῖς· [11] Ἄφετε τὰ
παιδία ἔρχεσθαι πρός
με, [b] καὶ | μὴ κωλύετε
αὐτά· τῶν γὰρ τοιού-
των [14] ἐςὶν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ.
15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς
ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς
παιδίον, οὐ μὴ [17] εἰςέλ-
θῃ εἰς αὐτήν.
16 Καὶ [20] ἐναγκαλισά-
μενος αὐτὰ, [21] τιθεὶς
τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ,
[22] ηὐλόγει αὐτά.
17 Καὶ ἐκπορευομένου
αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, [26] προς-
δραμὼν εἷς, ϗ [27] γονυ-
πετήσας αὐτὸν, [28] ἐπη-
ρώτα αὐτόν· Διδάσκα-
λε ἀγαθὲ, τί ποιήσω
ἵνα ζωὴν αἰώνιον κλη-
ρονομήσω;
18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγα-
θόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ
μὴ εἷς, ὁ Θεός.
19 Τὰς ἐντολὰς [9] οἶδας·
Μὴ μοιχεύσῃς· [d] Μὴ
φονεύσῃς· | † Μὴ [30] κλέ-
ψῃς· Μὴ ψευδομαρτυ-
ρήσῃς· [e] Μὴ [1] ἀποστε-
ρήσῃς· | Τίμα τὸν πα-
τέρα σου καὶ τὴν μη-
τέρα.
20 Ὁ δὲ [4] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκα-
λε, ταῦτα πάντα [6] ἐφυ-
λαξάμην ἐκ νεότητός
μου.
21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, [7] ἐμ-
βλέψας αὐτῷ, [8] ἠγάπη-
σεν αὐτὸν, ϗ εἶπεν αὐ-
τῷ· Ἕν σοι ὑστερεῖ·
ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώ-
λησον, καὶ [12] δὸς [c] τοῖς |
πτωχοῖς, καὶ [13] ἕξεις
θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ·
καὶ δεῦρο, ἀκολούθει
μοι, [15] [c] ἄρας τὸν σταυ-
ρόν. |
22 Ὁ δὲ, [18] στυγνάσας
ἐπὶ τῷ λόγῳ, [19] ἀπῆλ-
θε λυπούμενος· [14] ἦν
γὰρ ἔχων κτήματα
πολλά.
23 Καὶ [23] περιβλεψά-
μενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
Πῶς [24] δυσκόλως οἱ
τὰ χρήματα ἔχοντες
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ [25] εἰςελεύσον-
ται!
24 Οἱ δὲ μαθηταὶ [29] ἐ-
θαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λό-
γοις αὐτοῦ· Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς πάλιν [4] ἀποκριθεὶς,
λέγει αὐτοῖς· Τέκνα,
πῶς [24] δύσκολόν [14] ἐστι
τοὺς πεποιθότας ἐπὶ
[c] τοῖς | χρήμασιν, εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
[25] εἰςελθεῖν!
25 [31] Εὐκοπώτερόν [14] ἐ-
στι κάμηλον διὰ [d] τῆς |

A. D. 29.

* ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνδρός-n.
1 ἀποστερέω, 1 Co. 6. 8.
2 τὰ βρέφη, Lu. 18. 15.
3 ἅπτομαι.
4 ἀποκρίνομαι.
5 ἐπιτιμάω.
6 φυλάσσω, Mat. 19. 20.
7 ἐμβλέπω.
8 ἀγαπάω.
9 εἴδω.
10 ἀγανακτέω, ver. 41.
11 ἀφίημι.
12 δίδωμι.
13 ἔχω.
14 εἰμί.
15 αἴρω.
17 εἰςέρχομαι.
18 Mat. 16. 3. ἀπῆλθε λυπούμενος, Mat. 19. 22. περίλυπος ἐγένετο. Lu. 18. 23.
19 ἀπέρχομαι
20 ch. 9. 36. Lu. 2. 28.
21 τίθημι.
22 εὐλογέω.
23 περιβλέπω
24 Mat. 19. 23. Lu. 18. 24.
25 εἰςέρχομαι.
26 προςτρέχω.
27 γονυπετέω.
28 ἐπερωτάω.
29 ver. 32.
† al. Μὴ πορνεύσῃς.
30 κλέπτω.
31 ch. 2. 9.

τρυμαλιᾶς d τῆς ǀ ῥαφί-
δος *[1]εἰςελθεῖν, ἢ πλού-
σιον εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ [1]εἰςελθεῖν.
26 Οἱ δὲ περισσῶς
[3]ἐξεπλήσσοντο, λέγον-
τες πρὸς ἑαυτούς· Καὶ
τίς [5] δύναται [6]σωθῆ-
ναι;
27 [7]Ἐμβλέψας δὲ αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει·
Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύ-
νατον, ἀλλ' οὐ παρὰ
d τῷ ǀ Θεῷ· d πάντα γὰρ
δυνατά [8] ἐστι παρὰ τῷ
Θεῷ. ǀ
28 b Καὶ [10]ἤρξατο ὁ Πέ-
τρος λέγειν αὐτῷ· Ἰδοὺ,
ἡμεῖς [11] ἀφήκαμεν πάν-
τα, ϗ [12]ἠκολουθήσαμέν
σοι.
29 [13]Ἀποκριθεὶς b δὲ ǀ
ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς [8] ἐ-
στιν ὃς [11] ἀφῆκεν οἰκί-
αν, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελ-
φὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέ-
ρα, d ἢ γυναῖκα, ǀ ἢ τέ-
κνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐ-
μοῦ † καὶ e τοῦ ǀ εὐαγ-
γελίου,
30 Ἐὰν μὴ [17] λάβῃ ἑ-
κατονταπλασίονα νῦν
ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκί-
ας, ϗ ἀδελφοὺς, ϗ ἀδελ-
φὰς, ǁ καὶ μητέρας, καὶ
τέκνα, καὶ ἀγροὺς μετὰ
** διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ
αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζω-
ὴν αἰώνιον.
31 Πολλοὶ δὲ [8] ἔσον-
ται πρῶτοι, ἔσχατοι· ϗ
οἱ ǀ ἔσχατοι, πρῶτοι.
32 [8]Ἦσαν δὲ ἐν τῇ
ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς
Ἱεροσόλυμα· καὶ [8] ἦν
προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰη-
σοῦς, ϗ [2] ἐθαμβοῦντο,
ϗ ἀκολουθοῦντες ἐφο-
βοῦντο. Καὶ [4] παραλα-
βὼν πάλιν τοὺς δώδε-
κα, [10]ἤρξατο αὐτοῖς λέ-
γειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ
συμβαίνειν·
33 Ὅτι ἰδοὺ, ἀναβαί-
νομεν εἰς Ἱεροσόλυμα,
ϗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
[9]παραδοθήσεται τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ c τοῖς ǀ
γραμματεῦσι, καὶ κατα-
κρινοῦσιν αὐτὸν θανά-
τῳ, ϗ [9] παραδώσουσιν
αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι·
34 Καὶ [14] ἐμπαίξουσιν
αὐτῷ, καὶ μαστιγώσου-
σιν αὐτὸν, ϗ [15] ἐμπτύ-
σουσιν αὐτῷ, ϗ ἀποκτε-
νοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ [16] ἀναστή-
σεται.
35 Καὶ προςπορεύον-
ται αὐτῷ, Ἰάκωβος, ϗ
Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβε-
δαίου, λέγοντες· Διδά-
σκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ
ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιή-
σῃς ἡμῖν.
36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Τί θέλετε § ποιῆσαί με
ὑμῖν;
37 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ·
[18] Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ
δεξιῶν σου ϗ εἷς ἐξ εὐ-
ωνύμων σου καθίσωμεν
[19] ἐν τῇ δόξῃ σου.
38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτοῖς· Οὐκ [20] οἴ-
δατε τί αἰτεῖσθε·
[21] δύνασθε [22] πιεῖν τὸ
ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,

A. D. 29.

* διελθεῖν-a. εἰςελθεῖν-h.
1 εἰςέρχομαι.
2 ver. 24. ch. 1. 27. Ac. 9. 6.
3 ἐκπλήσσω.
4 παραλαμβάνω
5 s. πλούσιος.
6 σώζω.
7 ἐμβλέπω.
8 εἰμί.
9 παραδίδωμι
10 ἄρχομαι.
11 ἀφίημι.
12 ἀκολουθέω.
13 ἀποκρίνομαι.
14 ἐμπαίζω, ch. 15. 31. Mat. 2. 16. 20. 19. 27. 29, 31. 41. Lu. 18. 32. 22. 63. 23. 11, 36.
15 ch. 10. 34. 15. 19. Mat. 26. 67. 27. 30. Lu. 18. 32.
† καὶ ἕνεκεν τοῦ-a.
‡ μετὰ τρεῖς ἡμέρας-h.
16 ἀνίστημι.
17 λαμβάνω.
§ ποιήσω ὑμῖν;-h.
ǁ ϗ πατέρα-f.
** διωγμόν-n
18 δίδωμι.
19 ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, Mat. 20. 21.
20 εἴδω.
21 δύναμαι.
22 πίνω.

*καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ
ἐγὼ βαπτίζομαι, βά-
πτισθῆναι;
39 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ·
[1] Δυνάμεθα· Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ
μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ
πίνω, [3]πίεσθε· καὶ [4]τὸ
βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βα-
πτίζομαι, βαπτισθήσε-
σθε·
40 Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ
δεξιῶν μου ϗ ἐξ εὐωνύ-
μων μου, οὐκ [5]ἔστιν
ἐμὸν [6]δοῦναι, ἀλλ' οἷς
[9]ἡτοίμασται.
41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
δέκα, [10]ἤρξαντο [13]ἀγα-
νακτεῖν περὶ Ἰακώβου
καὶ Ἰωάννου.
42 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προς-
καλεσάμενος αὐτοὺς,
λέγει αὐτοῖς· [14]Οἴδα-
τε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρ-
χειν τῶν ἐθνῶν, [15]κα-
τακυριεύουσιν αὐτῶν·
καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν,
[16]κατεξουσιάζουσιν αὐ-
τῶν.
43 Οὐχ οὕτω δὲ §ἔσται
ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν
θέλῃ [19]γενέσθαι μέγας
ἐν ὑμῖν, [5]ἔσται διάκο-
νος ὑμῶν·
44 Καὶ ὃς ἂν θέλῃ
ὑμῶν [19]γενέσθαι πρῶ-
τος, [5]ἔσται πάντων
δοῦλος.
45 Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ [22]ἦλθε
[24]διακονηθῆναι, ἀλλὰ
διακονῆσαι, ϗ [6]δοῦναι
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ [27]λύ-
τρον ἀντὶ πολλῶν.

A. D. 29.

* ἢ τὸ-h.
† αὐτοῦ ἐκεῖ-θεν, καὶ-i.
1 δύναμαι.
‡ ὁ υἱὸς-h.
2 κάθημαι.
3 πίνω.
4 s. κατὰ.
5 εἰμί.
6 δίδωμι.
7 s. ὁ παρά-γων.
8 nom. pro voc.
9 Mat. 20. 23. 22. 4. 25. 34. Jno. 14. 2. Ep. 2. 10. He. 11. 16.
10 ἄρχομαι.
11 ἐπιτιμάω.
12 κράζω.
13 ver. 14. ch. 14. 4. Mat. 20. 24. 21. 15. Lu. 13. 14.
14 εἴδω.
15 Mat. 20. 25. Ac. 19. 16. 1 Pe. 5. 3.
16 Mat. 20. 25. Lu. 22. 25.
17 ἵστημι.
18 φωνέω.
§ ἐστιν-h.
19 γίνομαι.
20 ἀνίστημι.
21 ἀποκρίνομαι.
‖ Ῥαββουνὶ-a
22 ἔρχομαι.
23 s. εἰς εἰρήνην, ch. 5. 34.
24 διακονέω.
25 σώζω.
26 ἀναβλέπω
27 Mat. 20. 28.
28 ἀκολουθέω.
** αὐτῷ-a.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς
Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευο-
μένου †αὐτοῦ ἀπὸ Ἱε-
ριχὼ, ϗ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ, ϗ ὄχλου ἱκανοῦ,
‡υἱὸς Τιμαίου Βαρτί-
μαιος ὁ τυφλὸς, [2]ἐκά-
θητο παρὰ τὴν ὁδὸν
προσαιτῶν.
47 Καὶ ἀκούσας ὅτι
Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός
ἐστιν,[7] [10]ἤρξατο κρά-
ζειν, ϗ λέγειν· Ὁ [8]υἱὸς
Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν
με.
48 Καὶ [11]ἐπετίμων
αὐτῷ πολλοὶ, ἵνα σι-
ωπήσῃ· ὁ δὲ πολ-
λῷ μᾶλλον [12]ἔκρα-
ζεν· Υἱὲ Δαβὶδ ἐλέη-
σόν με.
49 Καὶ [17]στὰς ὁ Ἰη-
σοῦς, εἶπεν αὐτὸν [18]φω-
νηθῆναι· καὶ φωνοῦσι
τὸν τυφλὸν, λέγοντες
αὐτῷ· Θάρσει, ἔγειρε·
φωνεῖ σε.
50 Ὁ δὲ, ἀποβαλὼν
τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, [20]ἀ-
ναστὰς [22]ἦλθε πρὸς τὸν
Ἰησοῦν.
51 Καὶ [21]ἀποκριθεὶς,
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Τί θέλεις ποιήσω σοι;
Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐ-
τῷ· ‖Ῥαββονὶ, ἵνα
ἀναβλέψω.
52 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ· Ὕπαγε· [23]ἡ
πίστις σου [25]σέσωκέ
σε. Καὶ εὐθέως [26]ἀν-
έβλεψε, καὶ [28]ἠκολού-
θει **τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ
ὁδῷ.

Κεφ. ια'.

ΚΑΙ ὅτε ἐγγίζουσιν
εἰς *'Ιερουσαλὴμ, εἰς
Βηθφαγὴ καὶ Βηθανί-
αν πρὸς τὸ ὄρος τῶν
ἐλαιῶν, ἀποστέλλει
δύο τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ,
2 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
'Υπάγετε εἰς τὴν κώ-
μην τὴν κατέναντι
ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰς-
πορευόμενοι εἰς αὐτὴν,
[2]εὑρήσετε πῶλον [3]δεδε-
μένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀν-
θρώπων [4]κεκάθικε·
§λύσαντες [6] αὐτὸν [7]ἀ-
γάγετε.
3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴ-
πῃ· ||[10]Τί ποιεῖτε τοῦτο;
εἴπατε· "Οτι ὁ Κύριος
αὐτοῦ χρείαν **ἔχει· καὶ
εὐθέως αὐτὸν ††ἀποστε-
λεῖ ὧδε.
4 [12]'Απῆλθον δὲ, καὶ
[2]εὗρον ὁ τὸν | πῶλον
δεδεμένον πρὸς τὴν θύ-
ραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμ-
φόδου, καὶ λύουσιν αὐ-
τόν.
5 Καί τινες τῶν ἐκεῖ
[14]ἑστηκότων ἔλεγον
αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε λύ-
οντες τὸν πῶλον;
6 Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς
καθὼς §§ἐνετείλατο [17]
ὁ 'Ιησοῦς· καὶ [18]ἀφῆκαν
αὐτούς.
7 Καὶ ||||ἤγαγον[7] τὸν
πῶλον πρὸς τὸν 'Ιησοῦν,
καὶ *§ἐπέβαλον[21] αὐ-
τῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν,
καὶ [5]ἐκάθισεν[22] *||ἐπ'
αὐτῷ.
8 Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια
αὐτῶν [1]ἔστρωσαν εἰς
τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ
†στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ
τῶν ‡δένδρων, καὶ
[1]ἐστρώννυον εἰς τὴν
ὁδόν.
9 Καὶ οἱ προάγοντες καὶ
οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκρα-
ζον, λέγοντες· 'Ωσαν-
νὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρ-
χόμενος ἐν ὀνόματι Κυ-
ρίου.
10 Εὐλογημένη ἡ ἐρ-
χομένη βασιλεία ὁ ἐν
ὀνόματι Κυρίου τοῦ
πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ·
'Ωσαννὰ ἐν τοῖς ὑψί-
στοις.[4]
11 Καὶ [8]εἰσῆλθεν εἰς
'Ιεροσόλυμα ὁ 'Ιησοῦς,
καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ
περιβλεψάμενος πάν-
τα, ὀψίας ἤδη [9]οὔσης
τῆς ὥρας, [11]ἐξῆλθεν
εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν
δώδεκα.
12 Καὶ τῇ [13]ἐπαύριον
[11]ἐξελθόντων αὐτῶν
ἀπὸ Βηθανίας, ἐπείνα-
σε.
13 Καὶ [15]ἰδὼν συκῆν
‡‡μακρόθεν, ἔχουσαν
φύλλα, [16]ἦλθεν [18]εἰ
ἄρα [2]εὑρήσει τὶ ἐν
αὐτῇ· καὶ [16]ἐλθὼν ἐπ'
αὐτὴν, οὐδὲν [2]εὗρεν
εἰ μὴ φύλλα· *οὐ
γὰρ [9]ἦν καιρὸς σύ-
κων.
14 Καὶ [20]ἀποκριθεὶς
ὁ ὁ 'Ιησοῦς, εἶπεν αὐτῇ·
Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν
αἰῶνα *‡μηδεὶς καρπὸν
φάγοι. Καὶ [23]ἤκουον
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

A. D. 29.

* Vide App.
† στιβάδας-n Mat. 21. 8, κλάδους.
‡ ἀγρῶν-n.
1 στρωννύω.
2 εὑρίσκω.
3 δέω.
4 s. τόποις.
5 καθίζω.
§ λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε-h.
6 λύω.
7 ἄγω.
8 εἰςέρχομαι.
9 εἰμί.
|| Τί ποιεῖτε; τούτῳ εἴπατε-n.
10 s. διά.
11 ἐξέρχομαι
** ἔχει καί-n
†† ἀποστέλλει-a. al. ἀποστέλλει πάλιν.
12 ἀπέρχομαι
13 s. ἡμέρα.
14 ἵστημι.
15 εἴδω.
‡‡ ἀπὸ μακρόθεν-h.
16 ἔρχομαι.
17 ἐντέλλω.
18 s. εἴδειν.
§§ εἶπεν-h.
19 ἀφίημι.
|||| φέρουσι, s. ἄγουσι-h.
20 ἀποκρίνομαι.
*‡ οὐδείς.
*§ ἐπιβάλλουσιν-a.
21 ἐπιβάλλω.
22 s. ἑαυτόν.
*|| ἐπ' αὐτόν, alii ἐπ' αὐτῶν-n.
23 ἀκούω.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς
Ἱεροσόλυμα· καὶ [28]εἰς-
ελθὼν b ὁ Ἰησοῦς | εἰς
τὸ ἱερὸν, [2]ἤρξατο ἐκ-
βάλλειν τοὺς πωλοῦν-
τας καὶ ἀγοράζοντας
ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς
τραπέζας τῶν [3]κολλυ-
βιστῶν, καὶ τὰς καθέ-
δρας τῶν πωλούντων
τὰς περιστερὰς, [8]κατέ-
στρεψε.
16 Καὶ οὐκ [9]ἤφιεν ἵνα
τὶς [10]διενέγκῃ σκεῦος
διὰ τοῦ ἱεροῦ.
17 Καὶ ἐδίδασκε, λέ-
γων αὐτοῖς· Οὐ [11]γέ-
γραπται· [12]Ὅτι ὁ οἶ-
κός μου, οἶκος προς-
ευχῆς [13]κληθήσεται
πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν;
[15]Ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε
αὐτὸν σπήλαιον [16]λῃ-
στῶν.
18 Καὶ [17]ἤκουσαν οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρ-
χιερεῖς, καὶ [19]ἐζήτουν
πῶς αὐτὸν † ἀπολέ-
σουσιν· [20]ἐφοβοῦντο
γὰρ αὐτὸν, ὅτι πᾶς
ὁ ὄχλος [21]ἐξεπλήσσε-
το ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐ-
τοῦ.
19 Καὶ ὅτε ὀψὲ [22]ἐγέ-
νετο, [23]ἐξεπορεύετο ἔ-
ξω τῆς πόλεως.
20 Καὶ πρωῒ παραπο-
ρευόμενοι, εἶδον τὴν
συκῆν [24]ἐξηραμμένην
ἐκ ῥιζῶν.
21 Καὶ [25]ἀναμνησθεὶς
ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ·
Ῥαββὶ, ἴδε, ἡ συκῆ ἣν
[26]κατηράσω [24]ἐξήραν-
ται.
22 Καὶ [1]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς·
Ἔχετε πίστιν Θεοῦ.
23 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑ-
μῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ
ὄρει τούτῳ· [4]Ἄρθητι,
χ [5]βλήθητι εἰς τὴν θά-
λασσαν· καὶ μὴ [6]δια-
κριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι
ἃ λέγει [22]γίνεται·
[7]ἔσται αὐτῷ c ὃ ἐὰν εἴ-
πῃ. |
24 Διὰ τοῦτο λέγω
ὑμῖν, πάντα ὅσα c ἂν |
προσευχόμενοι αἰτεῖ-
σθε, πιστεύετε ὅτι
* λαμβάνετε· χ [7]ἔσται
ὑμῖν.
25 Καὶ ὅταν [14]στήκη-
τε προσευχόμενοι, [9]ἀφ-
ίετε εἴτι ἔχετε κατά τι-
νος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
[9]ἀφῇ ὑμῖν τὰ [18]παρα-
πτώματα ὑμῶν.
26 Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ [9]ἀ-
φίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς [9]ἀφήσει τὰ [18]πα-
ραπτώματα ὑμῶν.
27 Καὶ ἔρχονται πά-
λιν εἰς Ἱεροσόλυμα·
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπα-
τοῦντος αὐτοῦ, ἔρχον-
ται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρ-
χιερεῖς, καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι·
28 Καὶ λέγουσιν αὐ-
τῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖς; c καὶ τίς
σοι τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την [27]ἔδωκεν, ἵνα ταῦ-
τα ποιῇς; |

A. D. 29.

1 ἀποκρίνομαι.
2 ἄρχομαι.
3 Mat. 21. 12. Jno. 2. 15.
4 αἴρω.
5 βάλλω.
6 διακρίνω, Mat. 21. 21. Ac. 10. 20. Ro. 4. 20. 1 Co. 4. 7. Jude 9, 22.
7 εἰμί.
8 καταςρέφω
9 ἀφίημι.
10 διαφέρω.
11 γράφω.
* ἐλάβετε-ι.
12 Is. 56. 7.
13 καλέω.
14 στήκω.
15 Je. 7. 11.
16 Mat. 21.13. Lu. 10. 30. Jno. 18. 40.
17 ἀκούω.
18 Mat. 6. 14, 15. Ro. 4. 25. 2 Co. 5. 19. Ep. 1. 7.
19 ζητέω.
† ἀπολέσωσιν-α.
20 ἀπολλύω.
21 ἐκπλήσσω
22 γίνομαι.
23 ἐκπορεύομαι.
24 ξηραίνω, ch. 3. 3. Mat. 13. 6. Lu. 8. 6.
25 ἀναμιμνήσκω.
26 καταράομαι.
27 δίδωμι.
28 εἰςέρχομαι.

[illegible]

8 Καὶ λαβόντες αὐτὸν,
ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέ-
βαλον ἔξω τοῦ ἀμπε-
λῶνος.
9 Τί οὖν ποιήσει ὁ κύ-
ριος τοῦ ἀμπελῶνος;
ἐλεύσεται καὶ ἀπολέ-
σει τοὺς γεωργούς, καὶ
δώσει τὸν ἀμπελῶνα
ἄλλοις.
10 Οὐδὲ τὴν γρα-
φὴν ταύτην ἀνέ-
γνωτε; Λίθον ὃν

[1]ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος [2]ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας.

11 Παρὰ Κυρίου [2]ἐγένετο αὕτη· καὶ [4]ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.

12 Καὶ [5]ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, ꝁ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· [7]ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· ꝁ [8]ἀφέντες αὐτὸν, [9]ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων ꝁ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν * ἀγρεύσωσι λόγῳ.

14 Οἱ δὲ [16]ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, [17]οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς [4]εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τȣ̃ Θεȣ̃ διδάσκεις· [18]ἔξεστι κῆνσον Καίσαρι [19]δοῦναι, ἢ οὔ; [20]δῶμεν,[19] ἢ μὴ [19]δῶμεν;

15 Ὁ δὲ, ‡ εἰδὼς[17] αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς· [21]Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα [17]ἴδω.

16 Οἱ δὲ [24]ἤνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Καίσαρος.

17 Καὶ [25]ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· [3]Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· ꝁ τὰ τȣ̃ Θεȣ̃, τῷ Θεῷ. Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ [6]ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες·

19 Διδάσκαλε, [10]Μωσῆς [11]ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς [12]ἀποθάνῃ, καὶ [13]καταλίπῃ γυναῖκα,[14] καὶ τέκνα μὴ [8]ἀφῇ, ἵνα [15]λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

20 Ἑπτὰ ἀδελφοὶ [4]ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος [15]ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ [8]ἀφῆκε σπέρμα.

21 Καὶ ὁ δεύτερος [15]ἔλαβεν αὐτὴν, ꝁ [12]ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς [8]ἀφῆκε σπέρμα· † καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως.

22 Καὶ [15]ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, ꝁ οὐκ [8]ἀφῆκαν σπέρμα· † ἐσχάτη πάντων [12]ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

23 Ἐν τῇ [d]οὖν | ἀναστάσει, [e]ὅταν [22]ἀναστῶσι, | τίνος αὐτῶν [4]ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ [f][23]ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

24 Καὶ [25]ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ διὰ τοῦτο [26]πλανᾶ-

A. D. 29.

1 ἀποδοκιμάζω, ch. 8. 31. Mat. 21. 42. Lu. 9. 22. 17. 25. 20. 17. He. 12. 17. 1 Pe. 2. 4, 7.
2 γίνομαι.
3 ἀποδίδωμι.
4 εἰμί.
5 ζητέω.
6 ἐπερωτάω.
7 γινώσκω.
8 ἀφίημι.
9 ἀπέρχομαι.
10 De. 25. 5—10.
11 γράφω.
12 ἀποθνήσκω.
13 καταλείπω.
14 s. χήραν.
15 λαμβάνω.
* παγιδεύσωσι-ν. Mat. 22. 15.
16 ἔρχομαι.
17 εἴδω.
18 ἔξειμι.
19 δίδωμι.
20 s. δοῦναι.
† Vide App.
‡ ἰδὼν-ί.
21 s. διά.
22 ἀνίστημι.
23 ἔχω.
24 φέρω.
25 ἀποκρίνομαι.
26 ver. 27. ch. 13. 5. Mat. 22. 29. 24. 4. Ga. 6. 7. 2 Ti. 3. 13. Tit. 3. 3. Ja. 1. 16. 1 Jno. 1. 8. 3. 7.

σθε, μὴ εἰδότες τὰς γρα-
φὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν
τοῦ Θεοῦ;
25 Ὅταν γὰρ ἐκ νε-
κρῶν [1]ἀναστῶσιν, οὔτε
γαμοῦσιν, οὔτε γαμίσκον-
ται, ἀλλ' [2]εἰσὶν [3]ὡς ἄγ-
γελοι [b]οἱ [l] ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς.
26 Περὶ δὲ τῶν νε-
κρῶν, ὅτι ἐγείρονται,
οὐκ [4]ἀνέγνωτε ἐν τῇ
βίβλῳ †Μωσέως, ἐπὶ
‡τῆς βάτου ὡς εἶπεν
αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων·
[5]Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβρα-
ὰμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ,
καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;
27 Οὐκ [2]ἔστιν ὁ Θεὸς
νεκρῶν ἀλλὰ [b]Θεὸς [l]
ζώντων· ὑμεῖς οὖν πο-
λὺ [7]πλανᾶσθε.
28 Καὶ [8]προσελθὼν εἷς
τῶν γραμματέων, ἀκού-
σας αὐτῶν συζητούν-
των, εἰδὼς ὅτι [10]καλῶς
αὐτοῖς [11]ἀπεκρίθη, [12]ἐπ-
ηρώτησεν αὐτόν· Ποία
[2]ἐστὶ πρώτη §πασῶν
ἐντολή;
29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [11]ἀπε-
κρίθη αὐτῷ· Ὅτι ‖πρώ-
τη πασῶν τῶν ἐντο-
λῶν· [15]Ἄκουε Ἰσραὴλ,
Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν,
Κύριος εἷς [2]ἐστι·
30 Καὶ ἀγαπήσεις Κύ-
ριον τὸν Θεόν σου ἐξ
ὅλης τῆς καρδίας σου,
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυ-
χῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης
τῆς [17]διανοίας σου, καὶ
ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος
σου. Αὕτη πρώτη ἐν-
τολή.

A. D. 29.

1 ἀνίστημι.
* ὁμοία αὐ-τῇ-h.
2 εἰμί.
3 ἰσάγγελοι, Lu. 20. 36.
4 ἀναγινώσκω.
† Μωσέως ἐπὶ τοῦ βάτου, ὡς-n.
‡ τοῦ βάτου-a.
5 Ex. 3. 2, 6.
6 ver. 30. διανοίας. Lu. 2. 47. 1 Co. 1. 19.
7 ver. 24.
8 προσέρχομαι.
9 Ex. 10. 25. 29. 18, in lxx. He. 10. 6, 8.
10 ch. 7. 9.
11 ἀποκρίνομαι.
12 ἐπερωτάω.
13 εἴδω.
§ πάντων-a.
14 ch. 15. 43. Mat. 22. 46. Lu. 20. 40. Jno. 21. 12.
‖ πρώτη πάντων ἐντολή-a. alii πρώτη ἐστίν-h. alii πάντων πρώτη-i.
15 De. 6. 4, 5.
16 Le. 19. 18.
17 Mat. 22. 37. Lu. 10. 27. He. 8. 10.
18 Ps. 110. 1.
** πνεύματι ἁγίῳ-a.
†† Λέγει-l.
19 τίθημι.

31 Καὶ δευτέρα *ὁ-
μοία, αὕτη· [16]Ἀγαπή-
σεις τὸν πλησίον σου
ὡς σεαυτόν· μείζων τού-
των ἄλλη ἐντολὴ οὐκ
[2]ἔστι.
32 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
γραμματεύς· [10]Καλῶς,
διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθεί-
ας εἶπας, ὅτι εἷς [2]ἐστι
ὁ Θεὸς,[l] ϗ οὐκ [2]ἔστιν ἄλ-
λος πλὴν αὐτοῦ.
33 Καὶ τὸ ἀγαπᾷν αὐ-
τὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδί-
ας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
[6]συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης
τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης
τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀ-
γαπᾷν τὸν πλησίον
ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν [2]ἐ-
στι πάντων τῶν [9]ὁλο-
καυτωμάτων καὶ [b]τῶν [l]
θυσιῶν.
34 Καὶ ὁ Ἰησοῦς, [13]ἰδὼν
αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς
ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ·
Οὐ μακρὰν [2]εἶ ἀπὸ τῆς
βασιλείας τοῦ Θεοῦ.
Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι [14]ἐ-
τόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆ-
σαι.
35 Καὶ [11]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων
ἐν τῷ ἱερῷ· Πῶς λέγου-
σιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι
ὁ Χριστὸς υἱός [2]ἐστι
Δαβίδ;
36 Αὐτὸς γὰρ [18]Δαβὶδ
εἶπεν ἐν **τῷ Πνεύμα-
τι τῷ ἁγίῳ· ††Εἶπεν ὁ
Κύριος τῷ Κυρίῳ μου·
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως
ἂν [19]θῶ τοὺς ἐχθρούς
σου ὑποπόδιον τῶν πο-
δῶν σου.

37 Αὐτὸς [4]οὖν Δαβὶδ
λέγει αὐτὸν Κύριον·
καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ
[2]ἐστι; Καὶ ὁ πολὺς ὄ-
χλος [3]ἤκουεν αὐτοῦ
[5]ἡδέως.
38 Καὶ [8]ἔλεγεν αὐτοῖς
ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·
Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμ-
ματέων, τῶν θελόντων
ἐν στολαῖς περιπατεῖν,
καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς
ἀγοραῖς,
39 Καὶ [9]πρωτοκαθε-
δρίας ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς, ϗ [11]πρωτοκλισί-
ας ἐν τοῖς δείπνοις·
40 Οἱ κατεσθίοντες τὰς
οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ
προφάσει μακρὰ προσ-
ευχόμενοι· οὗτοι [14]λή-
ψονται περισσότερον
κρίμα.
41 Καὶ καθίσας ὁ Ἰη-
σοῦς κατέναντι τοῦ
[15]γαζοφυλακίου, ἐθεώ-
ρει πῶς ὁ ὄχλος βάλ-
λει χαλκὸν εἰς τὸ γα-
ζοφυλάκιον· ϗ πολλοὶ
πλούσιοι [20]ἔβαλλον
πολλά.
42 Καὶ [17]ἐλθοῦσα μία
χήρα πτωχὴ [20]ἔβα-
λε λεπτὰ δύο, ὅ [2]ἐστι
κοδράντης.
43 Καὶ προσκαλεσάμε-
νος τοὺς μαθητὰς αὐ-
τοῦ, †λέγει αὐτοῖς·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
πλεῖον πάντων [20]βέ-
βληκε τῶν [20]βαλόν-
των εἰς τὸ [15]γαζοφυ-
λάκιον.
44 Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ

A. D. 29.

1 Mat. 5. 20. Lu. 21. 4. Ro. 5. 15. 2 Co. 8. 2. Ep. 1. 8. Phi. 4. 18.
2 εἰμί.
3 ἀκούω.
4 Phi. 4. 11. ὑστερήματος, Lu. 21. 4.
5 ch. 6. 20. 2 Co. 11. 19.
6 ἔχω.
7 Lu. 8. 14. 2 Ti. 2. 4. 1 Jno. 3. 17.
8 λέγω.
9 Mat. 23. 6. Lu. 11. 43.
10 Mat. 8. 27. Lu. 1. 29. 2 Pe. 3. 11. 1 Jno. 3. 1.
11 Mat. 23. 6. Lu. 14. 7, 8. 20. 46.
12 ἀποκρίνομαι.
* ἀφεθῇ ὧδε-ί.
13 ἀφίημι.
14 λαμβάνω.
15 Ne. 10. 37, in lxx. Lu. 21. 1. Jno. 8. 20.
16 ἐπερωτάω
17 ἔρχομαι.
18 τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, Mat. 24. 3.
19 ἄρχομαι.
† εἶπεν.
20 βάλλω.
21 Mat. 24. 6. 2 Th. 2. 2.

[1]περισσεύοντος αὐτοῖς
[20]ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ
τῆς [4]ὑστερήσεως αὐτῆς
πάντα ὅσα [6]εἶχεν [20]ἔ-
βαλεν, ὅλον τὸν [7]βίον
αὐτῆς.

Κεφ. ιγ'.

ΚΑΙ ἐκπορευομένου
αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέ-
γει αὐτῷ εἷς τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ· Διδάσκα-
λε, ἴδε [10]ποταποὶ λί-
θοι, καὶ ποταπαὶ οἰκο-
δομαί.
2 Καὶ ὁ Ἰησοῦς [12]ἀπο-
κριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ·
Βλέπεις ταύτας τὰς με-
γάλας οἰκοδομάς; οὐ
μὴ *ἀφεθῇ [13]λίθος ἐπὶ
λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυ-
θῇ.
3 Καὶ καθημένυ αὐτοῦ
εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαι-
ῶν κατέναντι τοῦ ἱερῦ,
[16]ἐπηρώτων αὐτὸν κατ'
ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰά-
κωβος, ϗ Ἰωάννης, καὶ
Ἀνδρέας·
4 Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα
[2]ἔςαι, ϗ τί τὸ σημεῖον
[18]ὅταν μέλλῃ πάντα
ταῦτα συντελεῖσθαι;
5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, [12]ἀπο-
κριθεὶς αὐτοῖς, [19]ἤρξα-
το λέγειν· Βλέπετε μή
τις ὑμᾶς πλανήσῃ.
6 Πολλοὶ γὰρ [17]ἐλεύ-
σονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μυ, λέγοντες· Ὅτι ἐγώ
εἰμι· καὶ πολλοὺς πλα-
νήσουσιν.
7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε
πολέμους ϗ ἀκοὰς πο-
λέμων, μὴ [21]θροεῖσθε·

δεῖ γαρ [1]γενέσθαι· ἀλλ'
οὔπω [2]τὸ τέλος.
8 [8]Ἐγερθήσεται γὰρ
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, ϗ βα-
σιλεία ἐπὶ βασιλείαν·
e ϗ | [9]ἔσονται σεισμοὶ[10]
κατὰ τόπȣς, καὶ [9]ἔσον-
ται λιμοὶ d καὶ [11]ταρα-
χαί. |
9 * Ἀρχαὶ ὠδίνων
[15]ταῦτα. Βλέπετε δὲ
ὑμεῖς ἑαυτούς· [16]παρα-
δώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς
συνέδρια, καὶ εἰς † συν-
αγωγὰς· [18]δαρήσεσθε,
καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων ϗ βα-
σιλέων [19]σταθήσεσθε
ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύ-
ριον αὐτοῖς.
10 Καὶ εἰς πάντα τὰ
ἔθνη δεῖ πρῶτον [20]κη-
ρυχθῆναι τὸ εὐαγγέ-
λιον.
11 Ὅταν δὲ ‡ἀγάγωσιν
ὑμᾶς, [16]παραδιδόντες,
μὴ προμεριμνᾶτε τί λα-
λήσητε, c μηδὲ [22]μελε-
τᾶτε· | ἀλλ' ὃ ἐὰν [23]δο-
θῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ
ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε·
οὐ γάρ [9]ἐστε ὑμεῖς οἱ
λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον.
12 [16]Παραδώσει δε ἀ-
δελφὸς ἀδελφὸν εἰς
θάνατον, καὶ πατὴρ τέ-
κνον· καὶ [26]ἐπαναστή-
σονται τέκνα ἐπὶ γο-
νεῖς, καὶ θανατώσȣσιν
αὐτούς.
13 Καὶ [9]ἔσεσθε μισού-
μενοι ὑπὸ πάντων διὰ
τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ
[30]ὑπομείνας εἰς τέλος,
οὗτος [31]σωθήσεται.

14 Ὅταν δὲ [3]ἴδητε τὸ
[4]βδέλυγμα τῆς [5]ἐρημώ-
σεως, b τὸ [6]ῥηθὲν [7]ὑπὸ
Δανιὴλ τοῦ προφήτου, |
[19]ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ·
(ὁ ἀναγινώσκων νοεί-
τω·) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ φευγέτωσαν εἰς
τὰ ὄρη·
15 Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώμα-
τος, μὴ [12]καταβάτω εἰς
τὴν οἰκίαν, μηδὲ [13]εἰς-
ελθέτω [14]ἆραί τι ἐκ
τῆς οἰκίας αὐτοῦ.
16 Καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν
[9]ὤν, μὴ [17]ἐπιςρεψάτω
εἰς τὰ ὀπίσω, [14]ἆραι τὸ
ἱμάτιον αὐτοῦ.
17 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γα-
στρὶ [21]ἐχούσαις, ϗ ταῖς
θηλαζούσαις. ἐν ἐκεί-
ναις ταῖς ἡμέραις.
18 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα
μὴ [1]γένηται c ἡ φυγὴ
ὑμῶν | χειμῶνος.
19 [9]Ἔσονται γὰρ αἱ
ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις,
οἵα οὐ [1]γέγονε τοιαύτη
ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἧς
[24]ἔκτισεν ὁ Θεὸς, ἕως
τοῦ [25]νῦν, καὶ οὐ μὴ
[1]γένηται.
20 Καὶ εἰ μὴ Κύριος
[29]ἐκολόβωσε τὰς ἡμέ-
ρας, οὐκ ἂν [31]ἐσώθη πᾶ-
σα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τȣς
[27]ἐκλεκτοὺς οὓς [28]ἐξε-
λέξατο, [29]ἐκολόβωσε
τὰς ἡμέρας.
21 Καὶ τότε ἐάν τις
ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε ὁ
Χριςός· d ἤ, | Ἰδὸ ἐκεῖ·
μὴ § πιστεύσητε. |
22 [8]Ἐγερθήσονται γὰρ
ψευδόχριστοι καὶ ψευ-

A. D. 29.

1 γίνομαι.
2 Mat. 24. 6, 13, 14.
3 εἴδω.
4 Mat. 24. 15.
5 Lu. 21. 20.
6 ῥέω.
7 Da. 9. 27.
8 ἐγείρω.
9 εἰμί.
10 s. τῆς γῆς.
11 Jno. 5. 4.
12 καταβαίνω.
* Ἀρχὴ-ί.
13 εἰςέρχομαι.
14 αἴρω.
15 s. μόνον ἔσονται.
16 παραδίδωμι.
17 ἐπιςρέφω.
† συναγωγὰς δαρήσεσθε-a
18 δέρω, ch. 12. 3, 5. Mat. 21. 35. μαστιγώσουσιν, Mat. 10. 17.
19 ἵστημι.
20 κηρύσσω.
21 s. ἔμβρυον
‡ ἄγωσιν-a.
22 Ac. 4. 25.
23 δίδωμι.
24 κτίζω.
25 s. χρόνου.
26 ἐπανίστημι.
27 ver. 27. Mat. 20. 16.
28 ἐκλέγομαι.
29 κολοβόω. Mat. 24. 22. 2 Sa. 4. 12, in lxx.
30 ὑπομένω.
§ πιστεύετε-a
31 σώζω.

δοπροφῆται· καὶ [1]δώ-
σουσι σημεῖα ϗ τέρα-
τα, πρὸς τὸ ἀποπλα-
νᾷν, εἰ δυνατὸν, ϗ τοὺς
[23]ἐκλεκτούς.
23 Ὑμεῖς δὲ βλέπετε·
ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν
πάντα.
24 Ἀλλ' ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν
θλῖψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος
[4]σκοτισθήσεται, καὶ ἡ
σελήνη οὐ [1]δώσει τὸ
[7]φέγγος αὐτῆς·
25 Καὶ ‡οἱ ἀστέρες τοῦ
οὐρανοῦ [8]ἔσονται ἐκ-
πίπτοντες, καὶ αἱ δυνά-
μεις αἱ ἐν τοῖς ὐρανοῖς
σαλευθήσονται.
26 Καὶ τότε [11]ὄψονται
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπυ
ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις
μετὰ §δυνάμεως πολ-
λῆς, καὶ δόξης.
27 Καὶ τότε [15]ἀποστε-
λεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐ-
τοῦ, καὶ [16]ἐπισυνάξει
τοὺς [23]ἐκλεκτοὺς αὐτῦ
ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέ-
μων, ἀπ' ἄκρυ γῆς ἕως
ἄκρου οὐρανοῦ.
28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς
[18]μάθετε τὴν παραβο-
λήν· ὅταν αὐτῆς ἤδη
ὁ κλάδος ἁπαλὸς [19]γέ-
νηται, καὶ [20]ἐκφυῇ τὰ
φύλλα, γινώσκετε ὅ-
τι ἐγγὺς τὸ θέρος
[8]ἐστίν.
29 Οὕτω καὶ ὑμεῖς,
ὅταν ταῦτα [21]ἴδητε γι-
νόμενα, γινώσκετε ὅτι
ἐγγύς [8]ἐστιν ἐπὶ θύ-
ραις.
30 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι οὐ μὴ [2]παρέλθῃ ἡ
γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ [8]
πάντα ταῦτα [19]γένη-
ται.
31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ
*παρελεύσονται·[2] οἱ δὲ
λόγοι μου οὐ μὴ [2]παρ-
έλθωσι.
32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας
ἐκείνης †καὶ τῆς ὥρας
οὐδεὶς [21]οἶδεν, οὐδὲ οἱ
ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ,
[6]οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ
πατήρ.[8]
33 Βλέπετε, [6]ἀγρυ-
πνεῖτε ϗ προσεύχεσθε·
οὐκ [21]οἴδατε γὰρ πότε
ὁ καιρός [8]ἐστιν.
34 Ὡς ἄνθρωπος ἀπό-
δημος [9]ἀφεὶς τὴν οἰκί-
αν αὐτοῦ, ϗ [1]δοὺς τοῖς
δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξυ-
σίαν, καὶ ἑκάςῳ τὸ ἔρ-
γον αὐτοῦ, ϗ τῷ [12]θυ-
ρωρῷ [13]ἐνετείλατο ἵνα
[14]γρηγορῇ.
35 Γρηγορεῖτε οὖν·
(οὐκ [21]οἴδατε γὰρ πό-
τε ὁ κύριος τῆς
οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ,
ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλε-
κτοροφωνίας, ἢ πρωΐ·)
36 Μὴ, ἐλθὼν ἐξαί-
φνης, [17]εὕρῃ ὑμᾶς κα-
θεύδοντας.
37 Ἃ δὲ ὑμῖν λέγω,
πᾶσι λέγω, [14]Γρηγο-
ρεῖτε.

Κεφ. ιδ'.

[8]ΗΝ δὲ τὸ πάσχα,
καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ
δύο ἡμέρας· καὶ [22]ἐζή-
τουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ γραμματεῖς, ‸πῶς

A. D. 29.

1 δίδωμι.
2 παρέρχομαι.
3 s. χρόνου.
* παρελεύσεται-a.
† ἡ-a.
4 σκοτίζω, Mat. 24. 29. Lu. 23. 45. Ro. 1. 21. 11. 10. Ep. 4. 18. Re. 8. 12.
5 s. μόνον.
6 Lu. 21. 36. Ep. 6. 18. He. 13. 17.
7 Mat. 24. 29. Lu. 11. 33.
‡ Vide App.
8 εἰμί.
9 ἀφίημι.
11 ὄπτομαι.
12 Jno. 10. 3. 18. 16, 17.
13 ἐντέλλω.
14 ch. 14. 34, 37, 38. Mat. 25. 13. 26. 38, 40, 41. Ac. 20. 31.
§ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς·n.
15 ἀποστέλλω.
16 ἐπισυνάγω.
17 εὑρίσκω.
18 μανθάνω.
19 γίνομαι.
20 ἐκφύω.
21 εἴδω.
22 ζητέω.
23 Mat. 22. 14. Lu. 18. 7. Ro. 8. 33. 1 Ti. 5. 21.

αὐτὸν ἐν δόλῳ κρα-
τήσαντες ἀποκτείνω-
σιν.
2 [2]Ἔλεγον δέ· Μὴ ἐν
τῇ ἑορτῇ, μήποτε [3] θό-
ρυβος [4] ἔσται τοῦ λα-
οῦ.
3 Καὶ [4] ὄντος αὐτοῦ ἐν
Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ
Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,
κατακειμένου αὐτοῦ,
[7] ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλά-
βαστρον μύρου, [9] νάρ-
δου πιστικῆς, [10] πολυ-
τελοῦς· καὶ †[11]συντρί-
ψασα ‡τὸ ἀλάβαστρον,
κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ
τῆς κεφαλῆς.
4 Ἦσαν[4] δέ τινες ἀγα-
νακτοῦντες πρὸς ἑαυ-
τοὺς, ϗ λέγοντες· Εἰς τί
ἡ [14] ἀπώλεια αὕτη τοῦ
μύρου [15] γέγονεν;
5 [18] Ἠδύνατο γὰρ τοῦ-
το ‖[19]πραθῆναι ἐπάνω
τριακοσίων δηναρίων,
ϗ [20]δοθῆναι τοῖς πτω-
χοῖς. Καὶ [21] ἐνεβρι-
μῶντο αὐτῇ.
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν·
[22]Ἄφετε αὐτήν· τί αὐ-
τῇ κόπους παρέχετε;
καλὸν ἔργον [23] εἰργά-
σατο **εἰς ἐμέ.
7 Πάντοτε γὰρ τοὺς
πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑ-
αυτῶν, ϗ ὅταν θέλητε,
[18] δύνασθε αὐτοὺς εὖ
ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ
πάντοτε ἔχετε.
8 Ὃ ††εἶχεν[26] αὕτη, ἐ-
ποίησε· [27]προέλαβε μυ-
ρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς
τὸν [28] ἐνταφιασμόν.
9 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅπου *ἂν [1] κηρυχθῇ τὸ
εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς
ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ
ἐποίησεν αὕτη, [5] λαλη-
θήσεται εἰς [6] μνημόσυ-
νον αὐτῆς.
10 Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ
Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν
δώδεκα, [8]ἀπῆλθε πρὸς
τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα [12]πα-
ραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς.
11 Οἱ δὲ ἀκούσαντες
[13]ἐχάρησαν, ϗ ἐπηγγεί-
λαντο αὐτῷ §ἀργύριον
[20]δοῦναι· ϗ ἐζήτει πῶς
[16]εὐκαίρως αὐτὸν [12]πα-
ραδῷ.
12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέ-
ρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ
πάσχα [17] ἔθυον, λέγου-
σιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ· Ποῦ θέλεις [8]ἀπελ-
θόντες ἑτοιμάσωμεν
ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;
13 Καὶ ἀποστέλλει δύο
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ϗ
λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγε-
τε εἰς τὴν πόλιν· ϗ ἀπ-
αντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος
κεράμιον ὕδατος βα-
στάζων· ἀκολουθήσατε
αὐτῷ.
14 Καὶ ὅπου ἐὰν [24] εἰς-
έλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκο-
δεσπότῃ, ὅτι ὁ διδά-
σκαλος λέγει· Ποῦ [4]ἐ-
στι τὸ [25] κατάλυμα ὅ-
που τὸ πάσχα μετὰ
τῶν μαθητῶν μου φά-
γω;
15 Καὶ αὐτὸς ὑμῖν
[29] δείξει ‡‡ ἀνώγεον μέ-
γα [30]ἐστρωμένον, ἕτοι-
μον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε
ὑμῖν.

A. D. 29.

* ἐάν-n.
1 κηρύσσω.
2 λέγω.
3 ch. 5. 38. Mat. 26. 5.
4 εἰμί.
5 λαλέω.
6 Mat. 26. 13. Ac. 10. 4.
7 ἔρχομαι.
8 ἀπέρχομαι.
9 Jno. 12. 3.
10 βαρυτίμυ, Mat. 26. 7. πολυτίμυ, Jno. 12. 3.
11 συντρίβω, ch. 5. 4.
12 παραδίδωμι.
13 χαίρω.
† θραύσασα-n
‡ τὸν, τὴν-n
§ ἀργύρια-n.
14 Mat. 26. 8.
15 γίνομαι.
16 2 Ti. 4. 2.
17 θύω.
18 δύναμαι.
‖ τὸ μύρον-m
19 πιπράσκω
20 δίδωμι.
21 ἐμβριμάομαι, Mat. 9. 30.
22 ἀφίημι.
23 ἐργάζομαι
24 εἰσέρχομαι
** ἐν ἐμοί-a.
25 Lu. 2. 7.
†† ἔσχεν-a.
26 ἔχω.
27 προλαμβάνω.
28 Mat. 26. 12. Jno. 12. 7.
29 δείκνυω.
‡‡ ἀνάγαιον-a. Lu. 22. 12.
30 στρωννύω

16 Καὶ [2] ἐξῆλθον οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, ϗ [3] ἦλ-
θον εἰς τὴν πόλιν, καὶ
[4] εὗρον καθὼς εἶπεν αὐ-
τοῖς· καὶ [5] ἡτοίμασαν
τὸ πάσχα.
17 Καὶ ὀψίας [6] γενο-
μένης ἔρχεται μετὰ
τῶν δώδεκα.
18 Καὶ ἀνακειμένων
αὐτῶν, καὶ ἐσθιόντων,
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ
ὑμῶν [8] παραδώσει με, ὁ
ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.
19 Οἱ δὲ [9] ἤρξαντο λυ-
πεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐ-
τῷ εἷς καθ' εἷς· Μή τι
ἐγώ; d Καὶ ἄλλος· Μή
τι ἐγώ; |
20 Ὁ δὲ [11] d ἀποκρι-
θεὶς, | εἶπεν αὐτοῖς·
Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα
[12] ὁ ἐμβαπτόμενος μετ'
ἐμοῦ εἰς τὸ [13] τρυ-
βλίον.
21 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπȣ [20] ὑπάγει, καθὼς
[13] γέγραπται περὶ αὐτȣ̃·
οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τȣ̃
ἀνθρώπȣ παραδίδοται·
καλὸν [21] ἦν αὐτῷ, εἰ ȣ̓κ
[22] ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος
ἐκεῖνος.
22 Καὶ ἐσθιόντων αὐ-
τῶν, [23] λαβὼν ὁ Ἰη-
σοῦς ἄρτον, εὐλογήσας
[24] ἔκλασε, καὶ [25] ἔδω-
κεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε·
[23] Λάβετε, b φάγετε· |
τοῦτό [21] ἐστι τὸ σῶμά
μου.
23 Καὶ [23] λαβὼν d τὸ |
ποτήριον, εὐχαριστήσας
[25] ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ
[1] ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάν-
τες.
24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Τοῦτό [21] ἐστι τὸ αἷμά
μου, d τὸ | τῆς c καινῆς |
διαθήκης, τὸ περὶ πολ-
λῶν ἐκχυνόμενον.
25 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ *[1] πίω
ἐκ τοῦ †γεννήματος τῆς
ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέ-
ρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ
πίνω καινὸν ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
26 Καὶ [7] ὑμνήσαντες,
[2] ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος
τῶν ἐλαιῶν.
27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Ὅτι πάντες
[10] σκανδαλισθήσεσθε c ἐν
ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύ-
τῃ· | ὅτι [13] γέγραπται·
[14] Πατάξω τὸν ποι-
μένα, καὶ [15] διασκορπι-
σθήσεται τὰ πρόβα-
τα.
28 Ἀλλὰ μετὰ τὸ [16] ἐ-
γερθῆναί με, [17] προά-
ξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν.
29 Ὁ δὲ Πέτρος [18] ἔφη
αὐτῷ· Καὶ εἰ παντες
[10] σκανδαλισθήσονται,
ἀλλ' οὐκ ἐγώ.
30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω
σοι, ‡ὅτι σήμερον ἐν τῇ
νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν c ἢ
δὶς | ἀλέκτορα φωνῆ-
σαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.
31 Ὁ δὲ § ἐκ περισσοῦ
ἔλεγε c μᾶλλον· ‖ Ἐάν
με [26] δέῃ [27] συναπο-
θανεῖν σοι, οὐ μή σε

A. D. 29.

1 πίνω.
2 ἐξέρχομαι.
3 ἔρχομαι.
4 εὑρίσκω.
5 ἑτοιμάζω.
6 γίνομαι.
* προςθ. πι-
εῖν-ἰ.
† γεννήμα-
τος-ἡ.
7 Mat. 26. 30.
Ac. 16. 25.
8 παραδίδω-
μι.
9 ἄρχομαι.
10 ch. 4. 17.
Mat. 13. 21.
Jno. 16. 1.
11 ἀποκρίνο-
μαι.
12 ὁ ἐμβά-
ψας,
Mat. 26. 23.
Jno. 13. 26.
13 γράφω.
14 Zec. 13. 7.
15 Mat.25.24.
Lu. 1. 51.
Jno. 10. 12.
16 ἐγείρω.
17 προάγω.
18 φημι.
19 Mat.26.23.
20 Mat.26.24.
πορεύεται,
Lu. 22. 22.
21 εἰμί.
22 γεννάω.
23 λαμβάνω,
‡ ὅτι σὺ σή-
μερον-α.
24 κλάω.
25 δίδωμι.
§ ἐκπερισ-
σῶς-ἡ.
‖ alii ἔλεγε·
Μᾶλλον ἐάν.
26 δεῖ.
27 συναπο-
θνήσκω.

ἀπαρνήσομαι. Ὡςαύ-
τως δὲ καὶ πάντες ἔλε-
γον.
32 Καὶ ἔρχονται εἰς
χωρίον οὗ τὸ ὄνομα
Γεθσημανῆ· καὶ λέγει
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
Καθίσατε ὧδε ἕως
προσεύξωμαι.
33 Καὶ παραλαμβάνει
τὸν Πέτρον, καὶ [b] τὸν |
Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην
μεθ' ἑαυτοῦ· χ [7] ἤρξα-
το [8] ἐκθαμβεῖσθαι καὶ
[9] ἀδημονεῖν.
34 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
[10] Περίλυπός [11] ἐστιν ἡ
ψυχή μου ἕως θανάτου·
μείνατε ὧδε καὶ γρηγο-
ρεῖτε.
35 Καὶ § [13] προελθὼν
μικρὸν, [14] ἔπεσεν ἐπὶ
τῆς γῆς· καὶ [18] προςηύ-
χετο, ἵνα εἰ δυνατόν
[11] ἐστι, [31] παρέλθῃ ἀπ'
αὐτοῦ ἡ [19] ὥρα·
36 Καὶ ἔλεγεν· Ἀββᾶ
ὁ πατὴρ, πάντα δυνατά
σοι· [20] παρένεγκε τὸ
ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦ-
το· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ
θέλω, [21] ἀλλὰ τί
σύ.[22]
37 Καὶ ἔρχεται, καὶ
εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύ-
δοντας· καὶ λέγει τῷ
Πέτρῳ· Σίμων, καθεύ-
δεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν
ὥραν γρηγορῆσαι;
38 Γρηγορεῖτε καὶ
προςεύχεσθε, ἵνα μὴ
[26] εἰςέλθητε εἰς πειρα-
σμόν· τὸ μὲν πνεῦμα
[29] πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ
ἀσθενής.

39 Καὶ πάλιν [1] ἀπελ-
θὼν [18] προςηύξατο, τὸν
αὐτὸν λόγον εἰπών.
40 Καὶ [2] ὑποστρέψας
[3] εὗρεν αὐτοὺς [c] πάλιν |
καθεύδοντας· [11] ἦσαν
γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν
[*4] βεβαρημένοι· χ οὐκ
[5] ᾔδεισαν τί αὐτῷ [6] ἀπο-
κριθῶσι.
41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρί-
τον, καὶ λέγει αὐτοῖς·
Καθεύδετε [c] τὸ | λοιπὸν
καὶ † ἀναπαύεσθε. [12] Ἀπ-
έχει· ‡ [15] ἦλθεν ἡ [19] ὥρα·
ἰδοὺ, [24] παραδίδοται ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς
τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρ-
τωλῶν.
42 [16] Ἐγείρεσθε, ἄγω-
μεν· ἰδοὺ, ὁ [24] παραδι-
δούς με [17] ἤγγικε.
43 Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐ-
τοῦ λαλοῦντος, παραγί-
νεται Ἰούδας, εἷς [11] [c] ὢν |
τῶν δώδεκα, χ μετ' αὐ-
τοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ
μαχαιρῶν καὶ ξύλων,
παρὰ τῶν ἀρχιερέων,
καὶ τῶν γραμματέων,
καὶ τῶν πρεσβυτέρων.
44 [23] Δεδώκει δὲ ὁ
[24] παραδιδοὺς αὐτὸν
σύσσημον αὐτοῖς, λέ-
γων· Ὃν ἂν φιλήσω,
αὐτός [11] ἐστι· κρατήσα-
τε αὐτὸν, καὶ [25] ἀπαγά-
γετε ἀσφαλῶς.
45 Καὶ [15] ἐλθὼν, εὐθέ-
ως [27] προςελθὼν αὐτῷ,
λέγει· Ῥαββὶ, [d] ῥαβ-
βί· | καὶ [28] κατεφίλη-
σεν αὐτόν.
46 Οἱ δὲ [30] ἐπέβαλον
ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας

A. D. 29.

1 ἀπέρχομαι.
2 ὑποςρέφω
3 εὑρίσκω.
* καταβαρυνόμενοι-h.
4 βαρέω, Mat. 26. 43. Lu. 9. 32.
5 εἴδω.
6 ἀποκρίνομαι.
7 ἄρχομαι.
8 ch. 9. 15.
9 Mat. 26. 37.
10 ch. 6. 26. Mat. 26. 38.
11 εἰμί.
† ἀναπαύεσθε;-a.
12 Mat. 6. 2. Lu. 6. 24.
‡ τὸ τέλος-f.
§ προσελθὼν-i.
13 προέρχομαι.
14 πίπτω.
15 ἔρχομαι.
16 ἐγείρω.
17 ἐγγίζω.
18 προςεύχομαι.
19 Lu. 22. 53.
20 παραφέρω
21 s. γενοίτο.
22 s. θέλεις.
23 δίδωμι.
24 παραδίδωμι.
25 ἀπάγω.
26 εἰςέρχομαι
27 προςέρχομαι.
28 καταφιλέω, Mat. 26. 49.
29 Mat. 26. 41. Ro. 1. 15.
30 ἐπιβάλλω.
31 παρέρχομαι.

αὐτῶν, καὶ [1]ἐκράτησαν
αὐτόν.
47 Εἷς δέ τις τῶν [2]πα-
ρεςηκότων, σπασάμενος
τὴν μάχαιραν, [3]ἔπαισε
τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιε-
ρέως, καὶ [4]ἀφεῖλεν αὐ-
τοῦ τὸ [*]ὠτίον.
48 Καὶ [6]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
Ὡς ἐπὶ [8]λῃστὴν [9]ἐξῆλ-
θετε μετὰ μαχαιρῶν
καὶ ξύλων [10]συλλα-
βεῖν με;
49 Καθ' ἡμέραν [11]ἤμην
πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ
διδάσκων, χ̓ οὐκ [1]ἐκρα-
τήσατέ με· ἀλλ' ἵνα
πληρωθῶσιναὶ γραφαί.
50 Καὶ [15]ἀφέντες αὐ-
τὸν πάντες [16]ἔφυγον.
51 Καὶ εἷς τις νεανί-
σκος [†17]ἠκολούθει αὐ-
τῷ, [18]περιβεβλημένος
[19]σινδόνα ἐπὶ γυμνȣ̃· [20]
καὶ [1]κρατοῦσιν αὐτὸν
οἱ νεανίσκοι. ‖
52 Ὁ δὲ [23]καταλιπὼν
τὴν [19]σινδόνα, γυμνὸς,
[16]ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν. ‖
53 Καὶ [24]ἀπήγαγον
τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν
ἀρχιερέα· καὶ συνέρ-
χονται [e]αὐτῷ‖ πάντες
οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ
πρεσβύτεροι, καὶ οἱ
γραμματεῖς.
54 Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ
μακρόθεν [17]ἠκολούθη-
σεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς
τὴν αὐλὴν τȣ̃ ἀρχιερέ-
ως· χ̓ [11]ἦν συγκαθήμε-
νος μετὰ τῶν [28]ὑπηρε-
τῶν, καὶ θερμαινόμενος
πρὸς τὸ [29]φῶς.

A. D. 29.

1 κρατέω.
2 παρίστημι.
3 παίω.
4 Mat. 20. 12. Lu. 6. 34. Jno. 5. 18.
* ὠτάριον-i.
5 ἀφαιρέω.
6 ἀποκρίνομαι.
7 ἀνίστημι.
8 Mat. 21. 13. 26. 55.
9 ἐξέρχομαι.
10 συλλαμβάνω.
11 εἰμί.
12 ἀκούω.
13 Ac. 7. 48. Ep. 2. 11.
14 2 Co. 5. 1. Col. 2. 11.
15 ἀφίημι.
16 φεύγω.
† ἠκολούθησεν-τ. alii συνηκολούθουν-i.
17 ἀκολȣθέω.
18 περιβάλλω.
19 ch. 15. 46. Mat. 27. 59. Lu. 23. 53.
20 s. σώματος
22 ἐπερωτάω.
23 καταλείπω.
24 ἀπάγω.
25 Mat. 26 63. Lu. 1. 68. Ro. 1. 25. 2 Co. 1. 3.
26 Σὺ εἶπας, Mat. 26. 64.
27 ὅπτομαι.
28 Mat. 5. 25. Jno. 7. 32, 45. Ac. 5. 22, 26.
29 Lu. 22. 56.
§ ἐπὶ-n.

55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ
ὅλον τὸ συνέδριον ἐζή-
τουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ
μαρτύριαν, εἰς τὸ θανα-
τῶσαι αὐτόν· καὶ οὐχ
εὕρισκον.
56 Πολλοὶ γὰρ ἐψευ-
δομαρτύρουν κατ' αὐ-
τοῦ, καὶ [4]ἴσαι αἱ μαρ-
τυρίαι οὐκ [11]ἦσαν.
57 Καί τινες [7]ἀναςάν-
τες, ἐψευδομαρτύρουν
κατ' αὐτοῦ, λέγοντες·
58 Ὅτι ἡμεῖς [12]ἠκού-
σαμεν αὐτοῦ λέγοντος·
Ὅτι ἐγὼ καταλύσω
τὸν ναὸν τοῦτον τὸν
[13]χειροποίητον, χ̓ διὰ
τριῶν ἡμερῶν ἄλλον
[14]ἀχειροποίητον οἰκο-
δομήσω.
59 Καὶ οὐδὲ οὕτως
[4]ἴση [11]ἦν ἡ μαρτυρία
αὐτῶν.
60 Καὶ [7]ἀναστὰς ὁ
ἀρχιερεὺς εἰς [b]τὸ‖ μέ-
σον, [22]ἐπηρώτησε τὸν
Ἰησοῦν, λέγων· Οὐκ
[6]ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί
οὗτοί σου καταμαρτυ-
ροῦσιν;
61 Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ
ȣ̓δὲν [6]ἀπεκρίνατο. Πά-
λιν ὁ ἀρχιερεὺς [22]ἐπη-
ρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει
αὐτῷ· Σὺ [11]εἶ ὁ Χρι-
στὸς, ὁ υἱὸς τοῦ [25]εὐλο-
γητοῦ;
62 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν·
[26]Ἐγώ εἰμι. Καὶ [27]ὄ-
ψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου καθήμενον
ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμε-
ως, καὶ ἐρχόμενον § με-
τὰ τῶν νεφελῶν τοῦ
οὐρανοῦ.

63 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς [1]διαῤῥήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγει· Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;

64 [2]Ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; Οἱ δὲ πάντες [3]κατέκριναν αὐτὸν [4] [e]εἶναι| [b] ἔνοχον θανάτου.

65 Καὶ [e]ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ [b]κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ· Προφήτευσον. Καὶ [e]οἱ ὑπηρέται| [10]ῥαπίσμασιν αὐτὸν || ἔβαλλον.

66 Καὶ [5]ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ [e]κάτω,|** ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως·

67 Καὶ [13]ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει· Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ [5]ἦσθα.

68 Ὁ δὲ [15]ἠρνήσατο, λέγων· Οὐκ [13]οἶδα, ὐδὲ ἐπίςαμαι τί σὺ λέγεις. Καὶ [16]ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ [20]προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ [8]ἐφώνησε.

69 Καὶ [21]ἡ παιδίσκη, [13]ἰδοῦσα ‡‡ αὐτὸ πάλιν, [6]ἤρξατο λέγειν τοῖς [22]παρεστηκόσιν· Ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν [5]ἐστιν.

70 Ὁ δὲ πάλιν [15]ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν[24] πάλιν οἱ [22]παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν [5]εἶ· [e]καὶ γὰρ Γαλιλαῖος [5]εἶ,| [c]καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει.|

71 Ὁ δὲ [6]ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ *ὀμνύειν· Ὅτι οὐκ [13]οἶδα τὸν ἄνθρωπον τῦτον ὃν λέγετε.

72 Καὶ † ἐκ δευτέρου [7]ἀλέκτωρ [8]ἐφώνησε· καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος ‡ τοῦ ῥήματος οὗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς. Καὶ § [11]ἐπιβαλὼν,[12] ἔκλαιε.

Κεφ. ιε΄.

ΚΑΙ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ †† γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, [14]δήσαντες τὸν Ἰησοῦν [17]ἀπήνεγκαν, καὶ [18]παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ.

2 Καὶ [19]ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ [5]εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰυδαίων; Ὁ δὲ [23]ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ λέγεις.

3 Καὶ κατηγόρουν αὐτῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά.

4 Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν [19]ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; [13]ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν.

A. D. 29.

1 διαῤῥήσσω
2 ἀκούω.
* ὀμνύναι-l.
3 κατακρίνω
4 s. φάσκοντες.
5 εἰμί.
6 ἄρχομαι.
† εὐθέως-g.
7 s. χρόνου.
8 φωνέω.
9 Mat. 26. 67.
10 Jno. 18. 22.
‡ τὸ ῥῆμα, ὃ-k.
§ ἤρξατο κλαίειν-n. alii ἐπιλαβὼν ἔκλαιε.
11 ch. 4. 37. ἐξελθὼν ἔξω Mat. 26. 75.
12 s. ἑαυτὸν.
|| ἔλαβον-h.
** alii αὐλῇ, κάτω ἔρχεται.
13 εἴδω.
†† γραμματέων· καὶ ὅλον τὸ συνέδριον δήσαντες-n.
14 δέω.
15 ἀρνέομαι.
16 ἐξέρχομαι
17 ἀποφέρω.
18 παραδίδωμι, ch. 14. 44.
19 ἐπερωτάω
20 πυλῶνα, Mat. 26. 71.
21 ἄλλη, Mat. 26. 71.
‡‡ αὐτόν, πάλιν ἤρξατο-n. alii πάλιν-e.
22 παρίςημι.
23 ἀποκρίνομαι.
24 s. χρόνον.

5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι
οὐδὲν [1] ἀπεκρίθη, ὥςτε
θαυμάζειν τὸν Πιλά-
τον.
6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν [3] ἀπ-
έλυεν [4] αὐτοῖς ἕνα δέ-
σμιον, ὅνπερ [5] ἠτοῦντο.
7 [7] Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος
Βαραββᾶς μετὰ τῶν
συστασιαστῶν [9] δεδεμέ-
νος, οἵτινες ἐν τῇ
στάσει φόνον πεποιή-
κεισαν.
8 Καὶ [12] ἀναβοήσας ὁ
ὄχλος, [13] ἤρξατο αἰτεῖ-
σθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει
αὐτοῖς.
9 Ὁ δὲ Πιλάτος [1] ἀπε-
κρίθη αὐτοῖς, λέγων·
Θέλετε [18] ἀπολύσω [4]
ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων;
10 [20] Ἐγίνωσκε γὰρ ὅ-
τι διὰ φθόνον [21] παρα-
δεδώκεισαν αὐτὸν οἱ
ἀρχιερεῖς.
11 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς
‡ [24] ἀνέσεισαν τὸν ὄ-
χλον, ἵνα μᾶλλον τὸν
Βαραββᾶν [4] ἀπολύσῃ
αὐτοῖς.
12 Ὁ δὲ Πιλάτος
[1] ἀποκριθεὶς, πάλιν εἶ-
πεν αὐτοῖς· Τί οὖν θέ-
λετε [18] ποιήσω [30] ὃν λέ-
γετε ‖ βασιλέα τῶν Ἰυ-
δαίων;
13 Οἱ δὲ πάλιν ἔκρα-
ξαν· Σταύρωσον αὐτόν.
14 Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλε-
γεν αὐτοῖς· Τί γὰρ κα-
κὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ
** περισσοτέρως ἔκρα-
ξαν· Σταύρωσον αὐ-
τόν.
15 Ὁ δὲ Πιλάτος, βυ-
λόμενος τῷ ὄχλῳ [2] τὸ
ἱκανὸν ποιῆσαι, [4] ἀπέ-
λυσεν αὐτοῖς τὸν Βα-
ραββᾶν, καὶ [21] παρέδω-
κε τὸν Ἰησῦν, [6] φραγελ-
λώσας, ἵνα σταυρωθῇ.
16 Οἱ δὲ στρατιῶται
[8] ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω
τῆς αὐλῆς, ὅ [7] ἐστι
[10] πραιτώριον· καὶ συγ-
καλοῦσιν ὅλην τὴν
[10] σπεῖραν.
17 Καὶ ἐνδύουσιν αὐ-
τὸν [14] πορφύραν, ϗ [15] πε-
ριτιθέασιν αὐτῷ [16] πλέ-
ξαντες [17] ἀκάνθινον ϛέ-
φανον.
18 Καὶ [13] ἤρξαντο ἀ-
σπάζεσθαι αὐτόν· Χαῖ-
ρε, † βασιλεῦ τῶν Ἰου-
δαίων.
19 Καὶ [19] ἔτυπτον αὐ-
τοῦ τὴν κεφαλὴν κα-
λάμῳ, καὶ [22] ἐνέπτυον
αὐτῷ, καὶ [23] τιθέντες
τὰ γόνατα, προςεκύνυν
αὐτῷ.
20 Καὶ ὅτε [25] ἐνέπαι-
ξαν αὐτῷ, [26] ἐξέδυσαν
αὐτὸν τὴν πορφύραν,
καὶ [27] ἐνέδυσαν αὐτὸν
[28] τὰ ἱμάτια d τὰ ἴ-
δια· § [1] καὶ [29] ἐξάγουσιν
αὐτὸν, ἵνα σταυρώσω-
σιν αὐτόν.
21 Καὶ [31] ἀγγαρεύυσι
παράγοντά τινα Σίμω-
να Κυρηναῖον, ἐρχόμε-
νον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πα-
τέρα Ἀλεξάνδρου καὶ
Ῥούφου, ἵνα [32] ἄρῃ τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ.
22 Καὶ φέρουσιν αὐ-
τὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον·

A. D. 29.

1 ἀποκρίνομαι.
2 Ac. 17. 9.
3 confer. Mat. 27. 15.
4 ἀπολύω.
5 αἰτέω.
6 Mat. 27. 26.
7 εἰμί.
8 ἀπάγω.
9 δέω.
10 Mat. 27.27.
* ἀναβὰς-n. conj. ἀναβήσας.
12 Mat. 27.46.
13 ἄρχομαι.
14 χλαμύδα κοκκίνην, Mat. 27. 28. confer. Jno. 19. 2.
15 περιτίθημι.
16 πλέκω.
17 Jno. 19. 5.
18 s. ἵνα.
† ὁ βασιλεὺς-a.
19 τύπτω.
20 γινώσκω.
21 παραδίδωμι.
22 ἐμπτύω.
23 τίθημι.
‡ ἀνέπεισαν, s. ἔπεισαν-n
24 ἀνασείω.
25 ἐμπαίζω.
26 ἐκδύω.
27 ἐνδύω.
28 s. κατὰ.
§ alii αὐτοῦ.
29 ἐξάγω.
30 s. κατὰ τοῦτον.
‖ τὸν βασιλέα-n.
31 Mat. 27.32.
32 αἴρω.
** περισσῶς-a.

ὅ [1]ἐστι μεθερμηνευόμε-
νον, κρανίου τόπος.
23 Καὶ [2]ἐδίδουν αὐτῷ
πιεῖν ἐσμυρνισμένον
οἶνον. Ὁ δὲ οὐκ [3]ἔλα-
βε.
24 Καὶ σταυρώσαντες
αὐτὸν, †[7]διεμερίζον τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλον-
τες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ,
τίς τί [8]ἄρη.
25 [1]Ἦν δὲ ὥρα τρίτη,
καὶ ἐσταύρωσαν αὐ-
τόν.
26 Καὶ [1]ἦν ἡ [11]ἐπι-
γραφὴ τῆς [12]αἰτίας αὐ-
τοῦ [13]ἐπιγεγραμμένη·
Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ
ἸΟΥΔΑΙΩΝ.
27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυ-
ροῦσι δύο λῃστάς· ἕνα
ἐκ δεξιῶν,[15] καὶ ἕνα ἐξ
εὐωνύμων[15] αὐτοῦ.
28 [c]Καὶ ἐπληρώθη ἡ
γραφὴ ἡ λέγȣσα· [16]Καὶ
μετὰ [17]ἀνόμων [18]ἐλο-
γίσθη. ǀ
29 Καὶ οἱ παραπορευό-
μενοι [23]ἐβλασφήμουν
αὐτὸν, κινοῦντες τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέ-
γοντες· Οὐαὶ, ὁ κατα-
λύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν
τρισὶν ἡμέραις οἰκοδο-
μῶν,
30 [26]Σῶσον σεαυτὸν,
καὶ [27]κατάβα ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ.
31 Ὁμοίως [b]δὲ ǀ ϗ οἱ
ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες
πρὸς ἀλλήλους, μετὰ
τῶν γραμματέων, ἔλε-
γον· Ἄλλȣς [26]ἔσωσεν,
ἑαυτὸν οὐ δύναται ‖σῶ-
σαι.[26]

32 Ὁ Χριστὸς ὁ βασι-
λεὺς τοῦ Ἰσραὴλ [27]κα-
ταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ, ἵνα [4]ἴδωμεν
καὶ πιστεύσωμεν. *
Καὶ οἱ [5]συνεσταυρω-
μένοι αὐτῷ [6]ὠνείδιζον
αὐτόν.
33 [9]Γενομένης δὲ ὥρας
ἕκτης, σκότος ἐγένετο
ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως
ὥρας ἐννάτης.
34 Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐν-
νάτῃ [10]ἐβόησεν ὁ Ἰη-
σοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέ-
γων· [14]Ἐλωΐ, Ἐλωΐ,
‡λαμμᾶ σαβαχθανί; ὅ
[1]ἐστι μεθερμηνευόμενον·
Ὁ Θεός [c]μου,ǀ ὁ Θεός
μου, εἰς τί με §ἐγκατέ-
λιπες;
35 Καί τινες τῶν
[19]παρεστηκότων ἀκού-
σαντες, ἔλεγον· Ἰδοὺ,
Ἠλίαν φωνεῖ·
36 [20]Δραμὼν δὲ εἷς,
καὶ γεμίσας σπόγγον
ὄξους, [21]περιθείς τε κα-
λάμῳ, [22]ἐπότιζεν αὐ-
τὸν, λέγων· [24]Ἄφετε·
[4]ἴδωμεν εἰ ἔρχεται
Ἠλίας [25]καθελεῖν αὐ-
τόν.
37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, [24]ἀ-
φεὶς φωνὴν μεγάλην,
[28]ἐξέπνευσε.
38 Καὶ τὸ καταπέτα-
σμα τȣ̃ ναοῦ [29]ἐσχίσθη
εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν
ἕως κάτω.
39 [4]Ἰδὼν δὲ ὁ [30]κεντυ-
ρίων ὁ [19]παρεστηκὼς
ἐξ [31]ἐναντίας αὐτοῦ,
ὅτι οὕτω [e][32]κράξας ǀ
[28]ἐξέπνευσεν, εἶπεν·

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 δίδωμι.
3 λαμβάνω.
4 εἴδω.
* αὐτῷ-f.
5 συςαυρόω.
6 ὀνειδίζω.
† διαμερίζον-
ται α.
7 διαμερίζω.
8 αἴρω.
9 γίνομαι.
10 βοάω.
11 ch. 12. 16.
12 Mat. 27. 37.
13 ἐπιγράφω.
14 Ps. 22. 1.
‡ λιμᾶ-n.
15 s. μερῶν.
§ὠνείδισας-n
16 Is. 53. 12.
17 Lu. 22. 37.
18 λογίζομαι,
ch. 11. 31.
19 παρίςημι.
20 τρέχω.
21 περιτίθημι
22 ποτίζω.
23 Mat. 9. 3.
24 ἀφίημι.
25 καθαιρέω.
26 σώζω.
27 καταβαίνω
28 ἐκπνέω.
Lu. 23. 46.
ἀφῆκε τὸ
πνεῦμα,
Mat. 27. 50.
παρέδωκε,
τὸ πνεῦμα,
Jno. 19. 30.
29 σχίζω,
ch. 1. 10.
30 ver. 44, 45.
ἑκατόνταρ-
χος,
Mat. 27. 54.
Lu. 23. 49.
31 s. χώρας.
‖ σῶσαι;-α.
32 κράζω.

Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος
οὗτος υἱὸς [1] ἦν Θεοῦ.
40 [1] Ἦσαν δὲ καὶ γυ-
ναῖκες ἀπὸ μακρόθεν
θεωροῦσαι· ἐν αἷς [1] ἦν
καὶ Μαρία ἡ Μαγδαλη-
νὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ
Ἰακώβου τοῦ μικροῦ ϗ
† Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ Σα-
λώμη·
41 Αἳ καὶ ὅτε [1] ἦν ἐν
τῇ Γαλιλαίᾳ, [7] ἠκο-
λούθουν αὐτῷ, καὶ [8] δι-
ηκόνουν αὐτῷ· καὶ ἄλ-
λαι πολλαὶ αἱ συνανα-
βᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσό-
λυμα.
42 Καὶ ἤδη ὀψίας [14] γε-
νομένης, (ἐπεὶ [1] ἦν πα-
ρασκευὴ, ὅ [1] ἐστι προ-
σάββατον,)
43 ‡ [12] Ἦλθεν Ἰωσὴφ
ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας,
[17] εὐσχήμων [18] βουλευ-
τὴς, ὃς καὶ αὐτὸς [1] ἦν
[19] προσδεχόμενος τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·
[20] τολμήσας [21] εἰσῆλθε
πρὸς Πιλάτον, καὶ [22] ἠ-
τήσατο τὸ σῶμα τοῦ
Ἰησοῦ.
44 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύ-
μασεν εἰ ἤδη [23] τέθνηκε·
ϗ προσκαλεσάμενος τὸν
κεντυρίωνα, [24] ἐπηρώ-
τησεν αὐτὸν εἰ § πάλαι
[28] ἀπέθανε.
45 Καὶ [29] γνοὺς ἀπὸ
τοῦ κεντυρίωνος, [30] ἐ-
δωρήσατο τὸ σῶμα τῷ
Ἰωσήφ.
46 Καὶ ἀγοράσας σιν-
δόνα, καὶ [31] καθελὼν
αὐτὸν, [32] ἐνείλησε τῇ
σινδόνι· ϗ [2] κατέθηκεν

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 κατατίθημι
3 λατομέω, Mat. 27. 60.
4 προσκυλίω, Mat. 27. 60.
5 s. ἡ μήτηρ.
* τέθειται-i.
6 τίθημι.
† Ἰώσητος-i.
7 ἀκολουθέω.
8 διακονέω.
9 διαγίνομαι.
10 s. μήτηρ.
11 ἀγοράζω.
12 ἔρχομαι.
‡ ἐλθὼν-h.
13 ἀλείφω.
14 γίνομαι.
15 s. ἡμέρας ἀπό.
16 ἀνατέλλω
17 Ac. 13. 50. 1 Co. 7. 35.
18 Lu. 23. 50.
19 Lu. 2. 25, 38. Tit. 2. 13. He. 10. 38.
20 τολμάω.
21 εἰσέρχομαι.
22 αἰτέω.
23 θνήσκω.
24 ἐπερωτάω
25 s. μέρεσι.
26 περιβάλλω.
27 ἐκθαμβέω, ch. 9. 15.
§ ἤδη-n.
28 ἀποθνήσκω.
29 γινώσκω.
30 δωρέω.
31 καθαιρέω.
32 ἐνειλέω, Mat. 27. 59.
33 ἐγείρω.
34 εἴδω.

αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ [1] ἦν
[3] λελατομημένον ἐκ πέ-
τρας· καὶ [4] προσεκύλισε
λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ
μνημείου.
47 Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μα-
γδαληνὴ ϗ Μαρία [5] Ἰω-
σῆ ἐθεώρουν ποῦ [*6] τί-
θεται.

Κεφ. ιϛ'.

ΚΑΙ [9] διαγενομένου
τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ
Μαγδαληνὴ, ϗ Μαρία ἡ
[10] τοῦ Ἰακώβου, ϗ Σαλώ-
μη, [11] ἠγόρασαν ἀρώμα-
τα, ἵνα [12] ἐλθοῦσαι [13] ἀ-
λείψωσιν αὐτόν.
2 Καὶ λίαν πρωῒ τῆς
μιᾶς [15] σαββάτων ἔρ-
χονται ἐπὶ τὸ μνημεῖ-
ον, [16] ἀνατείλαντος τοῦ
ἡλίου.
3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑ-
αυτάς· Τίς ἀποκυλίσει
ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς
θύρας τοῦ μνημείου;
4 Καὶ ἀναβλέψασαι
θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύ-
λισται ὁ λίθος· [1] ἦν
γὰρ μέγας σφόδρα.
5 Καὶ [21] εἰσελθοῦσαι εἰς
τὸ μνημεῖον, εἶδον νεα-
νίσκον καθήμενον ἐν
τοῖς δεξιοῖς, [25] περιβε-
βλημένον [26] στολὴν λευ-
κήν· καὶ [27] ἐξεθαμβή-
θησαν.
6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς·
Μὴ [27] ἐκθαμβεῖσθε· Ἰη-
σοῦν ζητεῖτε τὸν Να-
ζαρηνὸν τὸν ἐσταυρω-
μένον· [33] ἠγέρθη, οὐκ [2] ἔ-
στιν ὧδε· [34] ἴδε, ὁ τό-
πος ὅπου [6] ἔθηκαν αὐτόν.

7 Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴ-
πατε τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ, ϗ [4] τῷ Πέτρῳ, ὅτι
προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν
Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν
[5]ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν
ὑμῖν.
8 Καὶ [6] ἐξελθοῦσαι
b ταχὺ,! [7] ἔφυγον ἀπὸ
τοῦ μνημείου· [26]εἶχε
δὲ αὐτὰς [10]τρόμος καὶ
[11] ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ
οὐδὲν εἶπον· [12]ἐφοβοῦν-
το γάρ.
9 *[15] Ἀναστὰς δὲ πρωῒ
πρώτῃ [16] † σαββάτου,
[17]ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ
τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς
[18]ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαι-
μόνια.
10 Ἐκείνη πορευθεῖ-
σα [19] ἀπήγγειλε τοῖς
μετ' αὐτοῦ [20] γενομέ-
νοις, πενθοῦσι ϗ κλαί-
ουσι.
11 Κἀκεῖνοι, ἀκούσαν-
τες ὅτι [22]ζῇ, καὶ [23] ἐθε-
άθη ὑπ' αὐτῆς, [24] ἠπί-
στησαν.
12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυ-
σὶν ἐξ αὐτῶν περιπα-
τοῦσιν [27]ἐφανερώθη ἐν
ἑτέρᾳ [28] μορφῇ, πορευ-
ομένοις εἰς ἀγρόν.
13 Κἀκεῖνοι [31]ἀπελθόν-
τες [19] ἀπήγγειλαν τοῖς
λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις
[32] ἐπίστευσαν.
14 Ὕστερον, ἀνακειμέ-
νοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα
[27]ἐφανερώθη, ϗ [33]ὠνεί-
δισε τὴν [1]ἀπιστίαν αὐ-
τῶν, καὶ [2]σκληροκαρ-
δίαν· ὅτι τοῖς [23]θεασα-
μένοις αὐτὸν [3] ἐγηγερ-
μένον οὐκ [32] ἐπίστευ-
σαν.
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Πορευθέντες εἰς τὸν κό-
σμον ἅπαντα, [8] κηρύξα-
τε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ
τῇ [9] κτίσει.
16 Ὁ [32] πιστεύσας καὶ
βαπτισθεὶς, [13] σωθήσε-
ται· ὁ δὲ [24] ἀπιστήσας,
[14] κατακριθήσεται.
17 Σημεῖα δὲ τοῖς [32]πι-
στεύσασι ταῦτα παρα-
κολουθήσει· Ἐν τῷ
ὀνόματί μου δαιμόνια
ἐκβαλοῦσι· γλώσ-
σαις λαλήσουσι ‡ και-
ναῖς·
18 Ὄφεις [21] ἀροῦσι·
κἂν θανάσιμόν τι πίω-
σιν, οὐ μὴ αὐτοὺς §βλά-
ψει· ἐπὶ ἀῤῥώστους
χεῖρας [25] ἐπιθήσουσι, ϗ
καλῶς [26]ἕξουσιν.
19 Ὁ μὲν οὖν Κύριος,
μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐ-
τοῖς, [29] ἀνελήφθη εἰς
τὸν οὐρανὸν, καὶ [30]ἐκά-
θισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ
Θεοῦ.
20 Ἐκεῖνοι δὲ [6] ἐξελ-
θόντες [8] ἐκήρυξαν παν-
ταχοῦ, τοῦ Κυρίου συν-
εργοῦντος, καὶ τὸν λό-
γον [34]βεβαιοῦντος διὰ
τῶν ἐπακολουθούντων
σημείων. Ἀμήν.

A. D. 29.

1 ch. 6. 6. Ro. 3. 3.
2 Mat. 19. 8.
3 ἐγείρω.
4 s. μάλιστα.
5 ὄπτομαι.
6 ἐξέρχομαι.
7 φεύγω.
8 κηρύσσω.
9 Col. 1. 23.
10 1 Co. 2. 3.
11 ch. 5. 42.
12 φοβέω.
13 σώζω.
14 κατακρίνω. c. 10. 33.
* Vide App.
15 ἀνίστημι.
16 s. ἡμέρα.
† σαββάτων-τι.
17 φαίνω.
18 ἐκβάλλω.
19 ἀπαγγέλλω.
‡ καὶ ἐν ταῖς χερσὶν ὄφεις-τι.
20 γίνομαι.
21 αἴρω.
22 ζάω.
23 θεάομαι.
§ βλάψῃ-α.
24 ἀπιστέω, Lu. 24. 41.
25 ἐπιτίθημι.
26 ἔχω.
27 φανερόω.
28 Phi. 2. 6, 7.
29 ἀναλαμβάνω.
30 καθίζω.
31 ἀπέρχομαι.
32 πιστεύω.
33 ὀνειδίζω, ch. 15. 32.
34 βεβαιόω.

ΤΟ ΚΑΤΑ

ΛΟΥΚΑΝ 'ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α'.

ΕΠΕΙΔΗΠΕΡ πολ-
λοὶ [1]ἐπεχείρησαν [2]ἀνα-
τάξασθαι διήγησιν πε-
ρὶ τῶν [4]πεπληροφορη-
μένων ἐν ἡμῖν [*]πραγ-
μάτων,
2 Καθὼς [5]παρέδοσαν
ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐ-
τόπται καὶ ὑπηρέται
[11]γενόμενοι τοῦ λό-
γου·
3 [9]Ἔδοξε [10]κἀμοὶ, §
[11]παρηκολυθηκότι [12]ἄ-
ωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς,
[13]καθεξῆς σοι γρά-
ψαι, [14]κράτιστε Θεό-
φιλε·
4 Ἵνα [19]ἐπιγνῷς περὶ
ὧν [20]κατηχήθης λόγων
τὴν ἀσφάλειαν.
5 ΕΓΕΝΕΤΟ [21] ἐν
ταῖς ἡμέραις Ἡ-
ρώδου τῦ βασιλέως τῆς
Ἰυδαίας, ἱερεύς τις ὀνό-
ματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφη-
μερίας Ἀβιά· ϗ ἡ γυνὴ
αὐτοῦ [24]ἐκ τῶν θυγατέ-
ρων Ἀαρὼν, ϗ τὸ ὄνομα
αὐτῆς [21] Ἐλισάβετ.
6 [26]Ἦσαν δὲ δίκαιοι
ἀμφότεροι ἐνώπιον τῦ
‖Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν
πάσαις ταῖς ἐντολαῖς
καὶ δικαιώμασι τῦ Κυ-
ρίου ἄμεμπτοι.
7 Καὶ οὐκ [26]ἦν αὐτοῖς
τέκνον, καθότι ἡ Ἐλι-
σάβετ [26]ἦν στεῖρα, ϗ
ἀμφότεροι [3]προβεβη-
κότες ἐν ταῖς ἡμέραις
αὐτῶν [26]ἦσαν.
8 [21]Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ
τάξει τῆς ἐφημερίας αὐ-
τοῦ †ἔναντι τοῦ Θεοῦ,
9 Κατὰ τὸ ἔθος τῆς
‡ἱερατείας, [6]ἔλαχε [*]τῦ
θυμιάσαι, [8]εἰσελθὼν εἰς
τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.
10 Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος
τοῦ λαοῦ [26]ἦν προσευ-
χόμενοι ἔξω τῇ ὥρᾳ τῦ
[15]θυμιάματος.
11 [16]Ὤφθη δὲ αὐτῷ
ἄγγελος Κυρίου, [17]ἑ-
στὼς ἐκ δεξιῶν[18] τοῦ
θυσιαστηρίου τοῦ θυ-
μιάματος.
12 Καὶ [22]ἐταράχθη
Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φό-
βος [23]ἐπέπεσεν ἐπ' αὐ-
τόν.
13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν
ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ,
Ζαχαρία διότι [25]εἰση-
κούσθη ἡ δέησίς συ· ϗ
ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ
[27]γεννήσει υἱόν σοι, ϗ
καλέσεις τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ Ἰωάννην.
14 Καὶ [26]ἔσται χαρά
σοι, καὶ [28]ἀγαλλίασις,
καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ
[**]γεννήσει αὐτοῦ χα-
ρήσονται.

B. C. 6.

1 ἐπιχειρέω, Ac. 9. 29.
2 ἀνατάσσω.
3 προβαίνω.
4 πληροφορέω, Ro. 4. 21.
* πραγμάτων· καθὼς-π
5 παραδίδωμι
† ἐναντίου-i.
‡ ἱερατείας ἔλαχε-α.
6 λαγχάνω.
7 s. τὸν κλῆρον Ac. 1. 17.
8 εἰςέρχομαι.
9 δοκέω.
10 καὶ ἐμοί.
§ ϗ πνεύματι ἁγίῳ-f.
11 παρακολουθέω.
12 Jno. 3. 3, 7.
13 Ac. 3. 24.
14 Ac. 23. 26.
15 Re. 5. 8.
16 ὀπτομαι.
17 ἵστημι.
18 s. μερῶν.
19 ἐπιγινώσκω.
20 κατηχέω.
21 γίνομαι.
22 ταράσσω.
23 ἐπιπίπτω.
24 s. ἦν.
25 εἰςακούω.
26 εἰμί.
27 γεννάω.
‖ Θεῦ πορευόμενοι-n.
28 ver. 44.
** γενέσει-a.

15 [1]Ἔσται γὰρ μέγας
ἐνώπιον [b]τοῦ [l] Κυρίυ·
καὶ οἶνον καὶ σίκερα
οὐ μὴ [2]πίῃ· καὶ πνεύ-
ματος ἁγίου [3]πλη-
σθήσεται ἔτι ἐκ
κοιλίας μητρὸς αὐ-
τοῦ.
16 Καὶ πολλοὺς τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ [6]ἐπιστρέ-
ψει ἐπὶ Κύριον τὸν
Θεὸν αὐτῶν.
17 Καὶ αὐτὸς [7]προ-
ελεύσεται ἐνώπιον αὐ-
τοῦ ἐν πνεύματι καὶ
δυνάμει Ἡλίου, [6]ἐπι-
στρέψαι καρδίας πατέ-
ρων ἐπὶ τέκνα, ϗ [14]ἀπ-
ειθεῖς ἐν φρονήσει δι-
καίων, ἑτοιμάσαι Κυ-
ρίῳ λαὸν [15]κατασκευ-
ασμένον.
18 Καὶ εἶπε Ζαχαρίας
πρὸς τὸν ἄγγελον·
Κατὰ τί [17]γνώσομαι [18]
τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι
πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή
μου [19]προβεβηκυῖα
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐ-
τῆς.
19 Καὶ [24]ἀποκριθεὶς ὁ
ἄγγελος, εἶπεν αὐτῷ·
Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ
[26]παρεστηκὼς ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ· καὶ [28]ἀπε-
στάλην λαλῆσαι πρός
σε, καὶ εὐαγγελίσασθαι
σοι ταῦτα.
20 Καὶ ἰδοὺ, [1]ἔσῃ
[29]σιωπῶν, καὶ μὴ δυ-
νάμενος λαλῆσαι, ἄχρι
ἧς ἡμέρας [30]γένηται
ταῦτα· ἀνθ' ὧν οὐκ
[31]ἐπίστευσας τοῖς λό-
γοις μυ, οἵτινες [4]πλη-
ρωθήσονται εἰς τὸν
καιρὸν αὐτῶν.
21 Καὶ [1]ἦν ὁ λαὸς
προςδοκῶν τὸν Ζαχα-
ρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν
τῷ [5]χρονίζειν αὐτὸν
ἐν τῷ ναῷ.
22 [8]Ἐξελθὼν δὲ οὐκ
[9]ἠδύνατο λαλῆσαι αὐ-
τοῖς· καὶ [10]ἐπέγνωσαν
ὅτι [11]ὀπτασίαν [12]ἑώρα-
κεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ
αὐτὸς [1]ἦν διανεύων
αὐτοῖς· καὶ [13]διέμενε
κωφός.
23 Καὶ [30]ἐγένετο ὡς
[3]ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι
τῆς [16]λειτυργίας αὐτῦ,
[33]ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶ-
κον αὐτοῦ.
24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς
ἡμέρας [20]συνέλαβεν [21]
Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐ-
τοῦ· καὶ [22]περιέκρυ-
βεν ἑαυτὴν μῆνας πέν-
τε, λέγουσα·
25 Ὅτι οὕτω μοι
[23]πεποίηκεν ὁ Κύριος
ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖ-
δεν . [25]ἀφελεῖν τὸ
ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώ-
ποις.
26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ
ἕκτῳ [28]ἀπεστάλη ὁ ἄγ-
γελος Γαβριὴλ ὑπὸ τῦ
Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γα-
λιλαίας, ᾗ ὄνομα Ναζα-
ρέτ,
27 Πρὸς παρθένον
[27]μεμνηστευμένην ἀν-
δρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ,
ἐξ οἴκου Δαβίδ· ϗ τὸ
ὄνομα τῆς παρθένου,
Μαριάμ.
28 Καὶ [32]εἰςελθὼν ὁ

B. C. 6.

1 εἰμί.
2 πίνω.
3 πλήθω.
* πλησθή-
σονται-ἰ.
4 πληρόω.
5 ch. 12. 45.
Mat. 24. 48.
6 Ja. 6. 19.
7 προέρχομαι.
8 ἐξέρχομαι.
9 δύναμαι.
10 ἐπιγινώ-
σκω.
11 ch. 24. 23.
Ac. 26. 19.
12 ὁράω.
13 διαμένω.
14 ἀπειθὴς.
15 κατασκευ-
άζω.
16 2 Co. 9. 22.
Phi. 2. 17,30.
17 s. σημεῖον
18 γινώσκω.
19 προβαίνω.
20 συλλαμ-
βάνω.
21 s. ἔμβρυον
ἐν γαστρὶ,
s. κοιλίᾳ,
ver. 31, 36.
ch. 2. 21.
22 περικρύ-
πτω.
23 ποιέω.
24 ἀποκρίνο-
μαι.
25 ἀφαιρέω.
26 παρίστημι.
27 μνηστεύω,
ch. 2. 5.
Mat. 1. 18.
28 ἀποστέλλω
29 ch. 18. 39.
30 γίνομαι.
31 πιστεύω.
32 εἰςέρχο-
μαι.
33 ἀπέρχο-
μαι.

ἄγγελος πρὸς αὐτὴν,
εἶπε· Χαῖρε, [1] κεχαρι-
τωμένη· ὁ Κύριος με-
τὰ σοῦ· * εὐλογημένη
σὺ ἐν γυναιξίν.
29 * Ἡ δὲ [3] ἰδοῦσα
[4] διεταράχθη ἐπὶ τῷ
λόγῳ αὐτοῦ, καὶ [5] δι-
ελογίζετο ποταπὸς
[6] εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗ-
τος.
30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγε-
λος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ,
Μαριάμ· [8] εὗρες γὰρ
χάριν παρὰ τῷ Θεῷ.
31 Καὶ ἰδοὺ, [11] συλλή-
ψῃ ἐν γαστρὶ, ϗ [12] τέ-
ξῃ υἱὸν, καὶ [13] καλέσεις
τὸ ὄνομα αὐτοῦ [14] ἸΗ-
ΣΟΥΝ.
32 Οὗτος [6] ἔσται μέ-
γας, καὶ υἱὸς [15] ὑψί-
στου κληθήσεται· [13]
καὶ [20] δώσει αὐτῷ Κύ-
ριος ὁ Θεὸς τὸν θρό-
νον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ.
33 Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ
τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς
τοὺς αἰῶνας, ϗ τῆς βα-
σιλείας αὐτοῦ οὐκ [6] ἔσται
τέλος.
34 Εἶπε δὲ Μαριὰμ
πρὸς τὸν ἄγγελον·
Πῶς [6] ἔσται § τοῦτο, ἐπεὶ
ἄνδρα οὐ γινώσκω;
35 Καὶ [25] ἀποκριθεὶς ὁ
ἄγγελος, εἶπεν αὐτῇ·
Πνεῦμα ἅγιον [27] ἐπε-
λεύσεται ἐπὶ σὲ, ϗ δύ-
ναμις [15] ὑψίστου [28] ἐπι-
σκιάσει σοι· διὸ ϗ τὸ
[29] γεννώμενον ‖ ἅγιον, [31]
[13] κληθήσεται υἱὸς
Θεοῦ.

36 Καὶ ἰδοὺ, Ἐλισά-
βετ ἡ [2] συγγενής σου,
καὶ αὐτὴ [11] συνειλη-
φυῖα υἱὸν ἐν † γήρᾳ
αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν
ἕκτος [6] ἐστὶν αὐτῇ
τῇ [13] καλουμένῃ στεί-
ρᾳ·
37 Ὅτι οὐκ [7] ἀδυνατή-
σει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν
ῥῆμα.
38 Εἶπε δὲ Μαριάμ·
Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου·
[9] γένοιτό μοι κατὰ τὸ
ῥῆμά σου. Καὶ [10] ἀπ-
ῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγ-
γελος.
39 [15] Ἀναστᾶσα δὲ Μα-
ριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις
ταύταις, [16] ἐπορεύθη
εἰς τὴν [17] ὀρεινὴν [18] με-
τὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν
‡ Ἰούδα.
40 Καὶ [21] εἰσῆλθε εἰς
τὸν οἶκον Ζαχαρίου, ϗ
[22] ἠσπάσατο τὴν Ἐλι-
σάβετ.
41 Καὶ [9] ἐγένετο ὡς
[23] ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ
τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μα-
ρίας, [24] ἐσκίρτησε τὸ
βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ
αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη
Πνεύματος ἁγίου ἡ
Ἐλισάβετ·
42 Καὶ [26] ἀνεφώνησε
φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶ-
πεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν
γυναιξὶ, καὶ εὐλογημέ-
νος ὁ καρπὸς τῆς κοι-
λίας σου.
43 Καὶ πόθεν μοι [30] τοῦ-
το, ἵνα [32] ἔλθῃ ἡ μήτηρ
τοῦ Κυρίου μου πρὸς
με;

B. C. 5.

1 χαριτόω, Ep. 1. 6.
2 ver. 58, 61.
* Vide App.
† γήρει-α.
3 εἴδω.
4 διαταράσσω
5 διαλογίζομαι.
6 εἰμί.
7 Ge. 18. 14. Mat. 17. 20.
8 εὑρίσκω.
9 γίνομαι.
10 ἀπέρχομαι.
11 συλλαμβάνω.
12 τίκτω.
13 καλέω.
14 Mat. 1. 21.
15 ἀνίστημι
16 πορεύομαι
17 ver. 65.
18 s. χώραν.
19 ch. 6. 35. Mar. 5. 7.
20 δίδωμι.
‡ Ἰουδαίας-n. al. conj. Ἰέθα, s. Ἰέττα.
21 εἰσέρχομαι.
22 ἀσπάζομαι.
23 ἀκούω.
24 σκιρτάω, ver. 44.
§ μοι-f.
25 ἀποκρίνομαι.
26 ἀναφωνέω
27 ἐπέρχομαι
28 ch. 9. 34.
29 γεννάω.
30 s. ἔστι πρᾶγμα.
‖ ἐκ σοῦ-g.
31 s. παιδίον, v. βρέφος.
32 ἔρχομαι.

44 Ἰδοὺ γὰρ, ὡς [1]ἐγέ-
νετο ἡ φωνὴ τȣ̃ ἀσπα-
σμοῦ σου εἰς τὰ ὦτα
μου, [2]ἐσκίρτησεν ἐν ἀ-
γαλλιάσει τὸ βρέφος
ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
45 Καὶ [3]μακαρία ἡ
‡πιςεύσασα, ὅτι [4]ἔςαι
[5]τελείωσις τοῖς [6]λελα-
λημένοις αὐτῇ παρὰ
Κυρίου.
46 Καὶ εἶπε Μαριάμ·
[9]Μεγαλύνει ἡ ψυχή
μου τὸν Κύριον·
47 Καὶ [10]ἠγαλλίασε
τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ
Θεῷ τῷ σωτῆρί μου·
48 Ὅτι [13]ἐπέβλεψεν
ἐπὶ τὴν [14]ταπείνωσιν
τῆς δούλης αὐτοῦ· ἰδὲ
γὰρ, ἀπὸ τοῦ [17]νῦν
[18]μακαριοῦσί με πᾶσαι
αἱ γενεαί.
49 Ὅτι [21]ἐποίησέ μοι
[22]μεγαλεῖα [23] ὁ δυνα-
τὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ.
50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ
εἰς *γενεὰς γενεῶν τοῖς
φοβουμένοις αὐτόν.
51 [21]Ἐποίησε κράτος
ἐν βραχίονι αὐτοῦ·
[25]διεσκόρπισεν [26]ὑπερ-
ηφάνους διανοίᾳ καρδί-
ας αὐτῶν.
52 [27]Καθεῖλε [28]δυνά-
στας ἀπὸ θρόνων, καὶ
ὕψωσε ταπεινούς.
53 Πεινῶντας [29]ἐνέ-
πλησεν ἀγαθῶν, ϗ πλυ-
τοῦντας ἐξαπέστειλε
κενούς.
54 [30]Ἀντελάβετο Ἰσ-
ραὴλ παιδὸς αὐτοῦ,
[33]μνησθῆναι ἐλέους,

B. C. 5.

1 γίνομαι.
2 σκιρτάω, ch. 6. 23.
* Vide. App.
† ἕως αἰῶνος-l
3 ch. 6.20–22.
‡ πιστεύσασα· ὅτι-n.
4 εἰμί.
5 He. 7. 11.
6 μένω.
7 ὑποστρέφω
8 λαλέω.
9 Mat. 23. 5.
10 ἀγαλλιάω, ch. 10. 21.
11 πλήθω.
12 τίκτω.
13 ἐπιβλέπω.
14 Ac. 8. 23.
15 ἀκούω.
16 συγχαίρω, ch. 15. 6, 9.
17 s. χρόνον.
18 Ja. 5. 11.
§ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ-h.
19 ἔρχομαι.
20 περιτέμνω
21 ποιέω.
22 Ac. 2. 11.
23 s. ἔργα.
24 ἀποκρίνομαι.
25 διασκορπίζω, Mat. 25. 24.
‖ ἐκ τῆς συγγενείας-i.
26 Ro. 1. 30.
27 καθαιρέω.
28 Ac. 8. 27.
29 ἐμπλήθω.
30 ἐννεύω.
31 γράφω.
32 ἀντιλαμβάνομαι, Ac. 30. 35.
33 μιμνήσκομαι.
34 καλέω.

55 (Καθὼς [8]ἐλάλησε
πρὸς τοὺς πατέρας *ἡ-
μῶν, τῷ Ἀβραὰμ, καὶ
τῷ σπέρματι αὐτοῦ,)
†εἰς τὸν αἰῶνα.
56 [6]Ἔμεινε δὲ Μαριὰμ
σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας
τρεῖς· καὶ [7]ὑπέςρεψεν
εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ
[11]ἐπλήσθη ὁ χρόνος τȣ̃
[12]τεκεῖν αὐτήν· ϗ ἐγέν-
νησεν υἱόν.
58 Καὶ [15]ἤκουσαν οἱ
περίοικοι καὶ αἱ συγγε-
νεῖς αὐτῆς, ὅτι [8]ἐμεγά-
λυνε Κύριος τὸ ἔλεος
αὐτοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ
[16]συνέχαιρον αὐτῇ.
59 Καὶ ἐγένετο, ἐν
§τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ [19]ἦλ-
θον [20]περιτεμεῖν τὸ
παιδίον, καὶ [34]ἐκάλουν
αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζα-
χαρίαν.
60 Καὶ [24]ἀποκριθεῖσα
ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν·
Οὐχί· ἀλλὰ [34]κληθή-
σεται Ἰωάννης·
61 Καὶ εἶπον πρὸς αὐ-
τήν· Ὅτι οὐδείς [4]ἐςιν
‖ἐν τῇ συγγενείᾳ σου,
ὃς καλεῖται τῷ ὀνόμα-
τι τούτω.
62 [30]Ἐνένευον δὲ τῷ
πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν
θέλοι καλεῖσθαι αὐ-
τόν.
63 Καὶ αἰτήσας πινα-
κίδιον, [31]ἔγραψε, λέ-
γων· Ἰωάννης [4]ἐστὶ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
Καὶ ἐθαύμασαν πάν-
τες.

64 [1] Ἀνεῴχθη δὲ τὸ
στόμα αὐτοῦ παραχρῆ-
μα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐ-
τοῦ· * καὶ [3] ἐλάλει εὐ-
λογῶν τὸν Θεόν.
65 Καὶ [5] ἐγένετο ἐπὶ
πάντας φόβος τοὺς πε-
ριοικοῦντας αὐτούς· ϗ
ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς
Ἰουδαίας [8] διελαλεῖ-
το πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα.
66 Καὶ [9] ἔθεντο πάντες
οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτῶν, λεγον-
τες· Τί ἄρα τὸ παιδίον
τοῦτο [11] ἔσται; Καὶ
χεὶρ Κυρίου [11] ἦν μετ'
αὐτοῦ.
67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ
πατὴρ αὐτοῦ [12] ἐπλή-
σθη Πνεύματος ἁγίου·
καὶ [14] προεφήτευσε, λέ-
γων·
68 Εὐλογητὸς Κύριος
ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ·
ὅτι [17] ἐπεσκέψατο, καὶ
ἐποίησε [18] λύτρωσιν τῷ
λαῷ αὐτοῦ·
69 Καὶ [19] ἤγειρε κέρας
σωτηρίας ἡμῖν, ἐν τῷ
οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς
αὐτοῦ.
70 Καθὼς [3] ἐλάλησε
διὰ στόματος τῶν ἁγί-
ων τῶν [24] ἀπ' αἰῶνος
προφητῶν αὐτοῦ·
71 [25] Σωτηρίαν ἐξ ἐ-
χθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ
χειρὸς πάντων τῶν μι-
σούντων ἡμᾶς·
72 Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ
τῶν πατέρων ἡμῶν, ϗ
[29] μνησθῆναι διαθήκης
ἁγίας αὐτοῦ.
73 Ὅρκον ὃν [2] ὤμοσε
πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πα-
τέρα ἡμῶν, τοῦ [4] δοῦ-
ναι ἡμῖν
74 [6] Ἀφόβως, ἐκ χει-
ρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν
[7] ῥυσθέντας, λατρεύειν
αὐτῷ
75 Ἐν [10] ὁσιότητι καὶ
δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐ-
τοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας
b τῆς ζωῆς ' ἡμῶν.
76 Καὶ σὺ, παιδίον,
προφήτης [13] ὑψίστου
κληθήσῃ· προπορεύσῃ
γὰρ πρὸ προσώπου Κυ-
ρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς
αὐτοῦ·
77 [15] Τοῦ [4] δοῦναι γνῶ-
σιν σωτηρίας τῷ λαῷ
αὐτοῦ, ἐν [16] ἀφέσει
ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
78 Διὰ [20] σπλάγχνα
ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν,
ἐν οἷς [17] ἐπεσκέψατο
ἡμᾶς [21] ἀνατολὴ ἐξ
ὕψους·
79 [22] Ἐπιφᾶναι τοῖς
ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θα-
νάτου καθημένοις, [15] τοῦ
[23] κατευθῦναι τοὺς πό-
δας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρή-
νης.
80 Τὸ δὲ παιδίον
[26] ηὔξανε καὶ [27] ἐκρα-
ταιοῦτο πνεύματι· καὶ
[11] ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις
ἕως ἡμέρας [28] ἀναδεί-
ξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν
Ἰσραήλ.

Κεφ. β'.

1 ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ
ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις, [30] ἐξῆλθε

B.C. 5.

1 ἀνοίγω.
2 ὀμνύω.
* διηρθρώθη· s. ἐλύθη· f.
3 λαλέω.
4 δίδωμι.
5 γίνομαι.
6 1 Co. 16. 10. Ph. 1. 14.
7 ῥύω.
8 διαλαλέω.
9 τίθημι.
10 Ep. 4. 24. confer. Ac. 2. 27.
11 εἰμί.
12 πλήθω.
13 ver. 35.
14 προφητεύω, Mat. 11. 13. Ac. 21. 9.
15 s. ἕνεκα.
16 ἀφίημι.
17 ἐπισκέπτομαι, ch. 7. 16. Mat. 25. 36.
18 ch. 2. 38. He. 9. 12.
19 ἐγείρω.
20 Ac. 1. 18. 2 Co. 6 12. Phi. 1. 8.
21 ch. 13. 29. Mat. 2 1, 9.
22 ἐπιφαίνω.
23 1 Th. 3. 11. 2 Th. 3. 5.
24 Ac. 15. 18.
25 ver. 69, 77. ch. 19. 9.
26 αὐξάνω.
27 κραταιόω, ch. 2. 40.
28 confer. ch. 10. 1. Ac. 1. 24.
29 ἀναμιμνήσκομαι.
30 ἐξέρχομαι

[1]δόγμα παρὰ Καίσαρος
[3]Αὐγούστου, [4] ἀπογρά-
φεσθαι πᾶσαν [6]τὴν [7]οἰ-
κουμένην.
2 * Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ
† πρώτη [8]ἐγένετο [9] ἡγε-
μονεύοντος τῆς Συρίας
‡ Κυρηνίου.
3 Καὶ [10] ἐπορεύοντο
πάντες [4]ἀπογράφεσθαι,
ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν
πόλιν.
4 [11] Ἀνέβη δὲ καὶ
Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας, ἐκ πόλεως Να-
ζαρὲτ, εἰς τὴν Ἰουδαί-
αν, εἰς πόλιν Δαβὶδ,
ἥτις καλεῖται Βηθλε-
ὲμ, (διὰ τὸ [14] εἶναι αὐ-
τὸν ἐξ οἴκου καὶ πατρι-
ᾶς Δαβὶδ,)
5 [4] Ἀπογράψασθαι
σὺν Μαριὰμ τῇ [15] με-
μνηστευμένῃ αὐτῷ [e] γυ-
ναικὶ,| [14] οὔσῃ [16] ἐγ-
κύῳ.
6 [8] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
[14] εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ,
[17] ἐπλήσθησαν αἱ ἡ-
μέραι τοῦ [21] τεκεῖν αὐ-
τήν.
7 Καὶ [21]ἔτεκε τὸν υἱὸν
αὐτῆς τὸν πρωτότοκον,
ϗ [24] ἐσπαργάνωσεν αὐ-
τὸν, καὶ [25] ἀνέκλινεν
αὐτὸν ἐν [d] τῇ | [28] φά-
τνῃ, διότι οὐκ [14]ἦν αὐ-
τοῖς τόπος ἐν τῷ [29] κα-
ταλύματι.
8 Καὶ ποιμένες [14]ἦσαν
ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ
ἀγραυλοῦντες, καὶ φυ-
λάσσοντες φυλακὰς
τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποί-
μνην αὐτῶν.
9 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος
Κυρίου [2]ἐπέστη αὐτοῖς,
καὶ δόξα [d] Κυρίου | πε-
ριέλαμψεν αὐτούς· καὶ
[5] ἐφοβήθησαν φόβον
μέγαν.
10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε·
ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζο-
μαι ὑμῖν χαρὰν μεγά-
λην, ἥτις [14]ἔσται παντὶ
τῷ λαῷ·
11 Ὅτι [21]ἐτέχθη ὑμῖν
σήμερον σωτὴρ, ὅς [14]ἐ-
στι Χριστὸς Κύριος,
ἐν πόλει Δαβίδ.
12 Καὶ τοῦτο [12] ὑμῖν
τὸ σημεῖον· [13]εὑρήσετε
βρέφος [24] ἐσπαργανω-
μένον, κείμενον ἐν [b] τῇ |
[28] φάτνῃ.
13 Καὶ ἐξαίφνης [8] ἐ-
γένετο σὺν τῷ ἀγγέ-
λῳ πλῆθος στρατιᾶς
οὐρανίου, αἰνούντων
τὸν Θεὸν, καὶ λεγόν-
των·
14 Δόξα ἐν [18]ὑψίστοις[19]
§Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρή-
νη, ἐν ἀνθρώποις ‖[20]εὐ-
δοκία.
15 Καὶ [8] ἐγένετο, ὡς
[22] ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν
εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγ-
γελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι
οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς
ἀλλήλους· [23] Διέλθω-
μεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ, ϗ
[26] ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦ-
το τὸ [8] γεγονὸς, ὃ
ὁ Κύριος [27] ἐγνώρισεν
ἡμῖν.
16 Καὶ [30]ἦλθον [31]σπεύ-
σαντες, καὶ [32] ἀνεῦρον
τήν τε Μαριὰμ καὶ

B. C. 4.

1 Ac. 17. 7.
2 ἐφίστημι, ch. 24. 4.
3 Σεβαστοῦ, Ac. 25. 21, 25.
4 ἀπογράφω, He. 12. 23.
5 φοβέω.
6 s. γῆν.
7 ch. 4. 5.
* Αὐτὴ-π.
† conj. ἐγένετο πρώτη πρὸ τῆς ἡγεμ.
8 γίνομαι.
9 ἡγεμονεύω, ch. 3. 1.
‡ conj. Κυϊντιλλίου.
10 πορεύομαι
11 ἀναβαίνω
12 s. ἔσται.
13 εὑρίσκω.
14 εἰμί.
15 μνηστεύω, ch. 1. 27.
16 Ja. 1. 18.
17 πλήθω.
18 ch. 19 38.
19 s. τόποις, v. οὐρανοῖς ἔστω.
§ Vide App.
‖ εὐδοκίας-π.
20 Mar. 11. 26.
21 τίκτω.
22 ἀπέρχομαι.
23 διέρχομαι.
24 σπαργανόω, Eze. 16. 4.
25 ἀνακλίνω.
26 εἴδω.
27 γνωρίζω.
28 ch. 13. 15.
29 Mar. 14. 14.
30 ἔρχομαι.
31 σπεύδω.
32 ἀνευρίσκω

τὸν Ἰωσὴφ, καὶ τὸ
βρέφος κείμενον ἐν τῇ
φάτνῃ.
17 [2]Ἰδόντες δὲ [4]διε-
γνώρισαν περὶ τοῦ ῥή-
ματος τοῦ [5]λαληθέντος
αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου
τούτου.
18 Καὶ πάντες οἱ ἀκού-
σαντες [6]ἐθαύμασαν πε-
ρὶ τῶν [5]λαληθέντων
ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς
αὐτούς.
19 Ἡ δὲ Μαριὰμ πάν-
τα [9]συνετήρει τὰ ῥήμα-
τα ταῦτα, [11]συμβάλ-
λουσα [12]ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς.
20 Καὶ † [14]ἐπέστρεψαν
οἱ ποιμένες, δοξάζοντες
καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν
ἐπὶ πᾶσιν οἷς [15]ἤκουσαν
καὶ εἶδον, καθὼς [5]ἐλα-
λήθη πρὸς αὐτούς.
21 Καὶ ὅτε [17]ἐπλήσθη-
σαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ
[19]περιτεμεῖν ‡ τὸ παι-
δίον καὶ [22]ἐκλήθη τὸ
ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ
[22]κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέ-
λου πρὸ τοῦ [24]συλλη-
φθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ
κοιλίᾳ.
22 Καὶ ὅτε [17]ἐπλήσθη-
σαν αἱ ἡμέραι τοῦ [27]κα-
θαρισμοῦ §αὐτῶν, κατὰ
τὸν νόμον Μωσέως,
[28]ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς
Ἱεροσόλυμα, [29]παρα-
στῆσαι τῷ Κυρίῳ.
23 (Καθὼς [31]γέγρα-
πται ἐν νόμῳ Κυρίου·
Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖ-
γον [32]μήτραν, ἅγιον τῷ
Κυρίῳ [22]κληθήσεται·)

B. C. 4.

1 δίδωμι.
2 εἴδω.
* νοσσοὺς-i.
3 εἰμί.
4 διαγνωρίζω
5 λαλέω.
6 θαυμάζω.
7 s. ἦν.
8 Ac. 2.5; 8.2.
9 συντηρέω, Mar. 6. 20.
10 Mar. 15.43.
11 ch. 14. 31. Ac. 4. 15.
12 s. ταῦτα.
13 χρηματίζω, Ac. 11.26.
† ὑπέστρεψαν-a.
14 ἐπιστρέφω
15 ἀκούω.
16 ἔρχομαι.
17 πλήθω.
18 εἰσάγω.
19 περιτέμνω
20 s. ἕνεκα.
21 ἐθίζω.
‡ αὐτὸν-a.
22 καλέω.
23 δέχομαι.
24 συλλαμβάνω.
25 ch. 6. 37. Mat. 1. 19. Ac. 5. 40.
26 Ac. 4. 24. 2 Ti. 2. 21.
27 ch. 5. 14. Mar. 1. 44.
§ αὐτοῦ-i. alii αὐτῆς, alii-e.
28 ἀνάγω.
29 παρίστημι.
30 ἑτοιμάζω.
31 γράφω.
32 Ro. 4. 19. Ex. 13. 2.
33 Ro. 2. 5. Ga. 1. 12. Ep. 1. 17.

24 Καὶ τοῦ [1]δοῦναι
θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρη-
μένον ἐν νόμῳ Κυρίου,
ζεῦγος τρυγόνων, ἢ
δύο *νεοσσοὺς περιστε-
ρῶν.
25 Καὶ ἰδοὺ, [3]ἦν ἄν-
θρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ,
ᾧ ὄνομα [7]Συμεών· καὶ
ὁ ἄνθρωπος οὗτος δί-
καιος καὶ [8]εὐλαβὴς,
[10]προσδεχόμενος παρά-
κλησιν τοῦ Ἰσραήλ·
καὶ Πνεῦμα ἅγιον [3]ἦν
ἐπ' αὐτόν.
26 Καὶ [3]ἦν αὐτῷ [13]κε-
χρηματισμένον ὑπὸ τοῦ
Πνεύματος τοῦ ἁγίου,
μὴ [2]ἰδεῖν θάνατον πρὶν
ἢ [2]ἴδῃ τὸν Χριστὸν
Κυρίου.
27 Καὶ [16]ἦλθεν ἐν τῷ
Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν·
καὶ ἐν τῷ [18]εἰσαγαγεῖν
τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον
Ἰησοῦν, [20]τοῦ ποιῆσαι
αὐτοὺς κατὰ τὸ [21]εἰθι-
σμένον τοῦ νόμου περὶ
αὐτοῦ·
28 Καὶ αὐτὸς [23]ἐδέξα-
το αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκά-
λας αὐτοῦ, ϗ εὐλόγησε
τὸν Θεὸν, καὶ εἶπε·
29 Νῦν [25]ἀπολύεις τὸν
δοῦλόν σου, [26]Δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν
εἰρήνῃ·
30 Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλ-
μοί μου τὸ σωτήριόν σου·
31 Ὃ [30]ἡτοίμασας κα-
τὰ πρόσωπον πάντων
τῶν λαῶν·
32 Φῶς εἰς [33]ἀποκά-
λυψιν ἐθνῶν, ϗ δόξαν
λαοῦ σου Ἰσραήλ.

33 Καὶ [1]ἦν *Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς [2]λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.

34 Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἰδοὺ, οὗτος κεῖται εἰς [5]πτῶσιν καὶ [6]ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον [7]ἀντιλεγόμενον.

35 Καί σου δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν [8]διελεύσεται [9]ῥομφαία, ὅπως ἂν [12]ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν [13]διαλογισμοί.

36 Καὶ [1]ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη [14]προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, [16]ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς.

37 Καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ [19]ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ [20]δεήσεσι [21]λατρεύουσα [22]νύκτα καὶ ἡμέραν.

38 Καὶ αὕτη, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ [26]ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ [2]ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν § ἐν Ἱερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, [27]ὑπέστρεψαν εἰς Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ.

40 Τὸ δὲ παιδίον [3]ηὔξανε, καὶ [4]ἐκραταιοῦτο ⸂πνεύματι,⸃ πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ [1]ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.

42 Καὶ ὅτε [10]ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, [11]ἀναβάντων αὐτῶν ⸂εἰς Ἱεροσόλυμα,⸃ κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς·

43 Καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ [27]ὑποστρέφειν αὐτοὺς, [15]ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ † ἔγνω [17]Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ.

44 Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ [18]συνοδίᾳ [1]εἶναι, [23]ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν, καὶ [24]ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ⸋ἐν⸌ τοῖς γνωστοῖς.

45 Καὶ μὴ [25]εὑρόντες ⸋αὐτὸν,⸌ [27]ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ‡ ζητοῦντες αὐτόν.

46 Καὶ [10]ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς [25]εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς.

47 [28]Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες

A. D. 8.

1 εἰμί.
* Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ-L.
2 λαλέω.
3 αὐξάνω.
4 κραταιόω.
5 Mat. 7. 27.
6 Mat. 22. 23. Ro. 6. 5. 2 Ti. 2. 18. He. 11. 35.
7 ch. 20. 27. Jno. 19. 12. Ac. 13. 45.
8 διέρχομαι.
9 Re. 1. 16. 2 12, 16.
10 γίνομαι.
11 ἀναβαίνω
12 ἀποκαλύπτω, Mat. 16. 17.
13 Mar. 7. 21.
14 προβαίνω.
15 ὑπομένω.
16 ζάω.
† Vide App.
17 γινώσκω.
18 Ne. 7. 5. cf. Ac. 9. 7.
19 ἀφίστημι.
20 δέησις.
21 ch. 1. 74. Ac. 24. 14. Phi. 3. 2.
22 s. τῷ Θεῷ.
23 ἔρχομαι.
24 ἀναζητέω, Ac. 11. 25.
25 εὑρίσκω.
26 ἐφίστημι.
‡ ἀναζητοῦντες-h.
§ Ἱερουσαλήμ-i. alii ἐν τῷ Ἰσραήλ, s. τοῦ Ἰσραήλ.
27 ὑποστρέφω
28 ἐξίστημι.

αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει
καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν
αὐτοῦ.
48 Καὶ [2]ἰδόντες αὐτὸν,
[3]ἐξεπλάγησαν· ϗ πρὸς
αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ
εἶπε· Τέκνον, τί ἐποίη-
σας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ,
ὁ πατήρ σου [5]κἀγὼ
[6]ὀδυνώμενοι [7]ἐζητοῦ-
μέν σε.
49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Τί [9]ὅτι ἐζητεῖτέ
με; οὐκ [2]ᾔδειτε ὅτι ἐν
τοῖς [10] τοῦ πατρός μου
δεῖ [11]εἶναί με;
50 Καὶ αὐτοὶ οὐ [14]συ-
νῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ [15]ἐλά-
λησεν αὐτοῖς.
51 Καὶ [16]κατέβη μετ'
αὐτῶν, [d]καὶ [17]ἦλθεν
εἰς Ναζαρέτ· καὶ [11]ἦν
ὑποτασσόμενος αὐτοῖς.
Καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆ [1]διε-
τήρει πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς.
52 Καὶ Ἰησοῦς [22]προ-
έκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλι-
κίᾳ, καὶ χάριτι πα-
ρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώ-
ποις.

Κεφ. γ΄.

ΕΝ ἔτει δὲ πεντεκαι-
δεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας
Τιβερίου Καίσαρος,
[25]ἡγεμονεύοντος Πον-
τίου Πιλάτου τῆς Ἰου-
δαίας, καὶ τετραρχοῦν-
τος τῆς Γαλιλαίας Ἡ-
ρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρ-
χοῦντος τῆς Ἰτουραί-
ας καὶ Τραχωνίτιδος
[*]χώρας, καὶ Λυσανίου
τῆς Ἀβιληνῆς τετραρ-
χοῦντος,
2 †Ἐπ' ἀρχιερέων
Ἄννα ϗ Καϊάφα, [4]ἐγέ-
νετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰω-
άννην τὸν [b]τοῦ Ζαχα-
ρίου υἱὸν, ἐν τῇ ἐρήμῳ.
3 Καὶ [17]ἦλθεν εἰς πᾶ-
σαν τὴν περίχωρον
[8]τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσ-
σων βάπτισμα μετα-
νοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν·
4 Ὡς [12]γέγραπται ἐν
βίβλῳ λόγων [13]Ἠσαΐȣ
τοῦ προφήτου, [c]λέγον-
τος· Φωνὴ βοῶντος
‡ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἑτοιμά-
σατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,
εὐθείας ποιεῖτε τὰς
τρίβους αὐτοῦ.
5 Πᾶσα [18]φάραγξ
πληρωθήσεται, ϗ πᾶν
ὄρος καὶ βουνὸς ταπει-
νωθήσεται· ϗ [11]ἔσται
τὰ [19]σκολιὰ εἰς εὐ-
θεῖαν, [20] καὶ αἱ [21]τρα-
χεῖαι εἰς ὁδοὺς λεί-
ας·
6 Καὶ [23]ὄψεται πᾶσα
σὰρξ τὸ [24]σωτήριον
τοῦ Θεοῦ.
7 [26]Ἔλεγεν οὖν τοῖς
ἐκπορευομένοις ὄχλοις
[27]βαπτισθῆναι ὑπ' αὐ-
τοῦ· Γεννήματα ἐχι-
δνῶν, τίς [28]ὑπέδειξεν
ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς
μελλούσης ὀργῆς;
8 Ποιήσατε οὖν καρ-
ποὺς [29]ἀξίους τῆς με-
τανοίας· καὶ μὴ [30]ἄρ-
ξησθε λέγειν ἐν ἑαυ-
τοῖς· Πατέρα ἔχομεν

A. D. 26.

1 διατηρέω.
* χώρας καὶ Λυσανίȣ τῆς Ἀβιλήνης, ἐπὶ ἀρχ.-n.
2 εἴδω.
3 ἐκπλήσσω, ch. 9. 43. Mat. 7. 28.
† Ἐπὶ ἀρχιερέως-z.
4 γίνομαι.
5 καὶ ἐγώ.
6 ch. 16 24.25 Ac. 20. 38.
7 ζητέω.
8 s. γῆν.
9 s. ἔστι αἴτιον.
10 s. πράγμασι, v. τόποις.
11 εἰμί.
12 γράφω.
13 Is. 40. 3–5.
14 συνίημι.
15 λαλέω.
‡ Ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε-n.
16 καταβαίνω
17 ἔρχομαι.
18 Is. 40. 4.
19 Ac. 2. 40. Phi. 2. 15.
20 s. ὁδὸν.
21 De. 21. 4. Ac. 27. 29.
22 προκόπτω, Ro. 13. 12. Ga. 1. 14.
23 ὄπτομαι.
24 ch. 2. 30. Ac. 28 28.
25 ἡγεμονεύω, c 2.2.
26 λέγω.
27 Mat. 3. 6.
28 ὑποδείκνυμι.
29 Mat. 3. 8.
30 ἄρχομαι.

τὸν Ἀβραάμ· λέγω
γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται
ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων
τούτων [1]ἐγεῖραι τέκνα
τῷ Ἀβραάμ.
9 Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη
πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν
δένδρων κεῖται. Πᾶν
οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν
καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτε-
ται, καὶ εἰς πῦρ βάλ-
λεται.
10 Καὶ [4]ἐπηρώτων αὐ-
τὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες·
Τί οὖν *ποιήσομεν;
11 [7]Ἀποκριθεὶς δὲ λέ-
γει αὐτοῖς· Ὁ ἔχων
δύο χιτῶνας, [8]μεταδό-
τω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ
ἔχων βρώματα, ὁμοί-
ως ποιείτω.
12 [9]Ἦλθον δὲ καὶ τε-
λῶναι βαπτισθῆναι, ϗ
εἶπον πρὸς αὐτόν· Δι-
δάσκαλε, τί ποιήσο-
μεν;
13 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς
αὐτούς· Μηδὲν πλέον[12]
παρὰ τὸ [13]διατεταγμέ-
νον ὑμῖν [14]πράσσετε.
14 [4]Ἐπηρώτων δὲ αὐ-
τὸν ϗ [15]ϛρατευόμενοι,
λέγοντες· Καὶ ἡμεῖς τί
ποιήσομεν; Καὶ εἶπε
πρὸς αὐτούς· Μηδένα
διασείσητε, μηδὲ [16]συ-
κοφαντήσητε· καὶ [20]ἀρ-
κεῖσθε τοῖς [21]ὀψωνίοις
ὑμῶν.
15 Προσδοκῶντος δὲ
τοῦ λαοῦ, ϗ [22]διαλογιζο-
μένων πάντων ἐν ταῖς
καρδίαις αὐτῶν περὶ
τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐ-
τὸς [26]εἴη ὁ Χριστός·

A. D. 26.

1 ἐγείρω.
2 ὕδωρ.
3 λύω.
4 ἐπερωτάω.
5 At. pro διακαθαρίσει.
* ποιήσωμεν-ι.
6 συνάγω.
7 ἀποκρίνομαι.
8 μεταδίδωμι.
9 ἔρχομαι.
10 εὐαγγελίζομαι.
11 Mat. 14. 1.
12 s. τέλος.
13 διατάσσω, ch. 8. 15. Mat. 11. 1. Ac. 7. 44.
14 ch. 19. 23. Ac. 19. 19.
15 1 Co. 9. 7. 2 Co. 10. 3. 1 Ti. 1. 18. 2 Ti. 2. 4.
16 ch. 19. 8. Le. 19. 11. Job 35. 9.
17 προστίθημι.
18 s. πονηρός.
19 γίνομαι.
20 Mat. 25. 9. Jno. 6. 7. 2 Co. 12. 9. 1 Ti. 6. 8. He. 13. 5.
21 Ro. 6. 23. 1 Co. 9. 7.
22 ἀνοίγω.
23 ch. 1. 29. Mat. 16. 7,8. Jno. 11. 50.
24 καταβαίνω
25 1 Ti. 4. 8. confer. Col. 2. 9.
26 εἰμί.

16 [7]Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰω-
άννης, ἅπασι λέγων·
Ἐγὼ μὲν [2]ὕδατι βα-
πτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται
δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς [3]λῦ-
σαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐ-
τὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
Πνεύματι ἁγίῳ, καὶ
πυρί·
17 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ, καὶ [5]δια-
καθαριεῖ τὴν ἅλωνα
αὐτοῦ· ϗ [6]συνάξει τὸν
σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην
αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον
κατακαύσει πυρὶ ἀσβέ-
στῳ.
18 Πολλὰ μὲν οὖν
καὶ ἕτερα παρακαλῶν
[10]εὐηγγελίζετο τὸν λα-
όν.
19 Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ
[11]τετράρχης, ἐλεγχό-
μενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ
Ἡρωδιάδος τῆς γυ-
ναικὸς Φιλίππου τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ
περὶ πάντων ὧν ἐποί-
ησε πονηρῶν ὁ Ἡρώ-
δης,
20 [17]Προσέθηκε καὶ
τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, [18]καὶ
κατέκλεισε τὸν Ἰωάν-
νην ἐν τῇ φυλακῇ.
21 [19]Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
βαπτισθῆναι ἅπαντα
τὸν λαὸν, ϗ Ἰησοῦ βα-
πτισθέντος, καὶ προσ-
ευχομένου, [23]ἀνεῳχθῆ-
ναι τὸν οὐρανὸν,
22 Καὶ [24]καταβῆναι
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον
[25]σωματικῷ εἴδει, ὡσεὶ

περιστερὰν, ἐπ' αὐτόν·
καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ
[1]γενέσθαι, c λέγουσαν·|
Σὺ [2]εἶ ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητὸς, ἐν σοὶ [3]ηὐ-
δόκησα.
23 Καὶ αὐτὸς [2]ἦν ὁ
'Ιησοῦς *ὡσεὶ ἐτῶν τρι-
άκοντα * [4]ἀρχόμενος,
[2]ὢν (ὡς [5]ἐνομίζετο)
υἱὸς 'Ιωσὴφ, ε τοῦ
[6]'Ηλὶ,| †
24 [6]Τοῦ Ματθὰτ, τοῦ
Λευΐ,|‡ τοῦ Μελχὶ, τοῦ
'Ιαννὰ, τοῦ 'Ιωσὴφ,
25 Τοῦ Ματταθίου, τȣ
'Αμὼς, τοῦ Ναοὺμ, τοῦ
'Εσλὶ, τοῦ Ναγγαὶ,
26 Τοῦ Μαὰθ, τοῦ
Ματταθίου, τοῦ Σεμεΐ,
τοῦ 'Ιωσὴφ, τοῦ 'Ιού-
δα,
27 Τȣ 'Ιωαννᾶ, τȣ 'Ρη-
σὰ, τοῦ Ζοροβάβελ, τȣ
Σαλαθιὴλ, τοῦ Νηρὶ,
28 Τȣ Μελχὶ, τȣ 'Αδδὶ,
τοῦ Κωσὰμ, τȣ 'Ελμω-
δὰμ, τοῦ "Ηρ,
29 Τοῦ 'Ιωσὴ, τȣ 'Ελιέ-
ζερ, τοῦ 'Ιωρεὶμ, τοῦ
Ματθὰτ, τοῦ Λευΐ,
30 Τοῦ Συμεὼν, τοῦ
'Ιούδα, τοῦ 'Ιωσὴφ, τοῦ
'Ιωνὰν, τοῦ 'Ελιακεὶμ,
31 Τοῦ Μελεᾶ, τȣ Μαϊ-
νὰν, τοῦ Ματταθὰ, τοῦ
Ναθὰν, τοῦ Δαβὶδ,
32 Τοῦ 'Ιεσσαὶ, τοῦ
'Ωβὴδ, τοῦ Βοὸζ, τοῦ
Σαλμὼν, τοῦ Ναασ-
σὼν,
33 Τοῦ 'Αμιναδὰβ, τοῦ
'Αρὰμ, τοῦ 'Εσρὼμ, τȣ
Φαρὲς, τοῦ 'Ιούδα,
34 Τοῦ 'Ιακὼβ, τοῦ

A. D. 26.

1 γίνομαι.
2 εἰμί.
3 εὐδοκέω, Mat. 3. 17.
* Vide App.
4 ἄρχομαι, ver. 8. ch. 18. 25. Mat. 4. 17. Mar. 6. 7. Jno. 13. 5.
5 νομίζω, ch. 2. 44. Mat. 5. 17. Ac. 7. 25.
6 s. υἱȣ post τοῦ usque ad fin. cap.
† alii τȣ 'Ιακὼβ, τοῦ 'Ηλί.
‡ alii τοῦ Ματθὰν, τοῦ Λευΐ.
7 ὑποστρέφω
8 ἄγω· ἀνήχθη, Mat. 4. 1.
9 ὑπὸ τοῦ Πνεύματος, Mat. 4. 1.
§ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα-h
10 φάγω.
11 συντελέω, ver. 13. Mat. 7. 28. Mar. 13. 11. Ac. 21. 27. Ro. 9. 28.
12 πεινάω.
13 Mat. 14. 33.
14 Ge. 1. 3, 6. 2 Co. 4. 6.
15 ἀποκρίνομαι.
16 γράφω.
17 De. 8. 3.
18 ζάω.
19 ἀνάγω.
20 δεικνύω.

'Ισαὰκ, τοῦ 'Αβραὰμ,
τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχὼρ,
35 Τοῦ Σαροὺχ, τοῦ
'Ραγαῦ, τοῦ Φαλὲκ, τȣ
'Εβὲρ, τοῦ Σαλὰ,
36 c Τοῦ Καϊνὰν,| τοῦ
'Αρφαξὰδ, τοῦ Σὴμ, τȣ
Νῶε, τοῦ Λάμεχ,
37 Τοῦ Μαθȣσάλα, τȣ
'Ενὼχ, τοῦ 'Ιαρὲδ, τοῦ
Μαλελεὴλ, τȣ Καϊνὰν,
38 Τοῦ 'Ενὼς, τȣ Σὴθ,
τοῦ 'Αδὰμ, τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. δ'.

ΙΗΣΟΥΣ δὲ Πνεύμα-
τος ἁγίου πλήρης [7]ὑπ-
έστρεψεν ἀπὸ τοῦ 'Ιορ-
δάνου· καὶ [8]ἤγετο [9]ἐν
τῷ Πνεύματι § εἰς τὴν
ἔρημον,
2 'Ημέρας τεσσαρά-
κοντα πειραζόμενος
ὑπὸ τοῦ διαβόλου.
Καὶ οὐκ [10]ἔφαγεν οὐδὲν
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί-
ναις· καὶ [11]συντελε-
σθεισῶν αὐτῶν, c ὕστε-
ρον| [12]ἐπείνασε.
3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
διάβολος· Εἰ [13]υἱὸς
[2]εἶ τȣ Θεοῦ, [14]εἰπὲ τῷ
λίθῳ τȣτῳ ἵνα [1]γένη-
ται ἄρτος.
4 Καὶ [15]ἀπεκρίθη 'Ιη-
σοῦς πρὸς αὐτὸν, λέ-
γων· [16]Γέγραπται·
[17]"Οτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μό-
νῳ [18]ζήσεται ὁ ἄν-
θρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παν-
τὶ ῥήματι Θεοῦ.
5 Καὶ [19]ἀναγαγὼν αὐ-
τὸν c ὁ διάβολος| εἰς
ὄρος ὑψηλὸν, [20]ἔδειξεν
αὐτῷ πάσας τὰς βασι-

λείας τῆς οἰκουμένης
ἐν [1] στιγμῇ χρόνου.
6 Καὶ εἶπεν αὐτῷ
ὁ διάβολος· Σοὶ [3] δώ-
σω τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την ἅπασαν, καὶ τὴν
δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ
[5] παραδέδοται, καὶ ᾧ
ἐὰν θέλω, δίδωμι αὐ-
τήν.
7 Σὺ οὖν ἐὰν [8] προσκυ-
νήσῃς ἐνώπιόν μου, [21] ἔ-
σται σου * πάντα.
8 Καὶ [10] ἀποκριθεὶς αὐ-
τῷ, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·
b Ὕπαγε ὀπίσω μου,
Σατανᾶ·l [11] γέγραπται
b γάρ·l [12] Προσκυνήσεις [a]
Κύριον τὸν Θεόν σου,
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύ-
σεις.
9 Καὶ [18] ἤγαγεν αὐτὸν
εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ
[19] ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ
τὸ [20] πτερύγιον τοῦ
ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Εἰ b ὁ l υἱὸς [21] εἶ τοῦ
Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐν-
τεῦθεν κάτω·
10 [11] Γέγραπται γάρ·
[21] Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις
αὐτοῦ [26] ἐντελεῖται πε-
ρί σου, [27] τοῦ [28] διαφυ-
λάξαι σε·
11 Καὶ c ὅτι l ἐπὶ χει-
ρῶν [36] ἀροῦσί σε, μήποτε
[37] προσκόψῃς πρὸς λί-
θον τὸν πόδα σου.
12 Καὶ [10] ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ὅτι [39] εἴρηται· [40] Οὐκ
ἐκπειράσεις Κύριον τὸν
Θεόν σου.
13 Καὶ [41] συντελέσας
πάντα πειρασμὸν ὁ

A. D. 27.

1 Is. 29. 5.
2 ἀφίστημι.
3 δίδωμι.
4 ὑποστρέφω
5 παραδίδωμι
6 ἐξέρχομαι.
7 ch. 2. 20.
8 προσκυνέω.
* πάσα·α. i. e. ἐξουσία.
9 ἔρχομαι.
10 ἀποκρίνομαι.
11 γράφω.
12 De. 6. 13.
13 τρέφω.
14 εἰσέρχομαι.
15 ἔθω.
16 ἀνίστημι
17 ἀναγινώσκω.
18 ἄγω.
19 ἵστημι.
20 Mat. 4. 5.
21 εἰμί.
22 ἐπιδίδωμι.
23 ἀναπτύσσω, Ju.8.25
24 εὑρίσκω.
25 Ps. 91. 11.
26 ἐντέλλω.
27 s. ἕνεκα.
28 διαφυλάσσω.
29 s. ἔστι.
30 Is. 61. 1--3.
31 ἀποστέλλω
32 ἰάομαι.
34 συντρίβω, ch. 9. 39.
35 s. κατά.
36 αἴρω.
37 προσκόπτω
38 θραύω, Ex. 15. 6.
39 εἴρω.
40 De. 6. 16.
41 συντελέω.
42 πτύσσω.
43 ἀποδίδωμι

διάβολος [2] ἀπέστη ἀπ'
αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
14 Καὶ [4] ὑπέστρεψεν
ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνά-
μει τοῦ Πνεύματος εἰς
τὴν Γαλιλαίαν· καὶ
φήμη [6] ἐξῆλθε καθ' ὅλης
τῆς περιχώρου περὶ αὐ-
τοῦ.
15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδα-
σκεν ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς αὐτῶν, [7] δοξαζό-
μενος ὑπὸ πάντων.
16 Καὶ [9] ἦλθεν εἰς
τὴν Ναζαρὲτ, οὗ [21] ἦν
[13] τεθραμμένος· καὶ
[14] εἰσῆλθε κατὰ τὸ [15] εἰ-
ωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ
ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων,
εἰς τὴν συναγωγὴν·
καὶ [16] ἀνέστη [17] ἀνα-
γνῶναι.
17 Καὶ [22] ἐπεδόθη αὐ-
τῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ
προφήτου· καὶ [23] ἀνα-
πτύξας τὸ βιβλίον,
[24] εὗρε τὸν τόπον οὗ
[21] ἦν [11] γεγραμμένον·
18 [30] Πνεῦμα Κυρίου
[29] ἐπ' ἐμὲ, οὗ ἕνεκεν
ἔχρισέ με· εὐαγγελίζε-
σθαι πτωχοῖς [31] ἀπέ-
σταλκέ με, b [32] ἰάσασθαι
τοὺς [34] συντετριμμένους
[35] τὴν καρδίαν,l
19 Κηρύξαι αἰχμαλώ-
τοις ἄφεσιν, καὶ τυ-
φλοῖς ἀνάβλεψιν, [31] ἀ-
ποστεῖλαι [38] τεθραυ-
σμένους ἐν ἀφέσει, κη-
ρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου
δεκτόν.
20 Καὶ [42] πτύξας τὸ
βιβλίον, [43] ἀποδοὺς τῷ
ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ

πάντων ἐν τῇ συν-
αγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ
[2] ἦσαν [3] ἀτενίζοντες
αὐτῷ.
21 [4] Ἤρξατο δὲ λέγειν
πρὸς αὐτούς· Ὅτι σή-
μερον [6] πεπλήρωται ἡ
γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς
[7] ὠσὶν ὑμῶν.
22 Καὶ πάντες ἐμαρ-
τύρουν αὐτῷ, καὶ ἐ-
θαύμαζον ἐπὶ τοῖς [9] λό-
γοις τῆς χάριτος, τοῖς
ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ
στόματος αὐτοῦ, καὶ
ἔλεγον· Οὐχ οὗτός
[2] ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ;
23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· [12] Πάντως [12] ἐ-
ρεῖτέ μοι τὴν παραβο-
λὴν ταύτην· Ἰατρὲ
θεράπευσον σεαυτόν·
ὅσα [13] ἠκούσαμεν [21] γε-
νόμενα ‡ ἐν τῇ Κα-
περναοὺμ, ποίησον καὶ
ὧδε ἐν τῇ πατρίδι
σου.
24 Εἶπε δέ· Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς
προφήτης δεκτός [2] ἐ-
στιν ἐν τῇ πατρίδι αὐ-
τοῦ.
25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ
λέγω ὑμῖν, πολλαὶ
χῆραι [2] ἦσαν ἐν ταῖς
ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ
Ἰσραὴλ, ὅτε [24] ἐκλεί-
σθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ
ἔτη τρία καὶ μῆνας ἓξ
ὡς [21] ἐγένετο λιμὸς μέ-
γας ἐπὶ πᾶσαν τὴν
γῆν.
26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν
αὐτῶν [31] ἐπέμφθη Ἡλί-
ας [33] εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα
[34] τῆς * Σιδῶνος, πρὸς
[1] γυναῖκα χήραν.
27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ
[2] ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαί-
ου τοῦ προφήτου ἐν
τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐ-
δεὶς αὐτῶν [5] ἐκαθαρί-
σθη, εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ
Σύρος.
28 Καὶ [8] ἐπλήσθησαν
πάντες θυμοῦ ἐν τῇ
συναγωγῇ, ἀκούοντες
ταῦτα.
29 Καὶ [10] ἀναστάντες
[11] ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω
τῆς πόλεως, καὶ [14] ἤγα-
γον αὐτὸν ἕως ὁ τῆς [1]
[15] ὀφρύος τοῦ ὄρους,
ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν
[16] ᾠκοδόμητο, † εἰς τὸ
[17] κατακρημνίσαι αὐ-
τόν.
30 Αὐτὸς δὲ [19] διελ-
θὼν διὰ μέσου αὐτῶν,
[20] ἐπορεύετο.
31 Καὶ [22] κατῆλθε εἰς
Καπερναοὺμ πόλιν τῆς
Γαλιλαίας· καὶ [2] ἦν δι-
δάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς
σάββασι.
32 Καὶ [23] ἐξεπλήσσον-
το ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,
ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ [2] ἦν ὁ
λόγος αὐτοῦ.
33 Καὶ ἐν τῇ συναγω-
γῇ [2] ἦν ἄνθρωπος ἔχων
πνεῦμα δαιμονίου ἀκα-
θάρτου, καὶ [25] ἀνέκραξε
φωνῇ μεγάλῃ,
34 Λέγων· [26] Ἔα, [27] τί
[28] ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ
Ναζαρηνέ; [29] ἦλθες
[30] ἀπολέσαι ἡμᾶς; [32] οἶ-
δά σε τίς [2] εἶ, [35] ὁ ἅγιος
τοῦ Θεοῦ.

A. D. 27.

* Σιδωνίας ·ι.
1 γυνή.
2 εἰμί.
3 ch. 22. 36.
Ac. 1. 10.
2 Co 3.7,13.
4 ἄρχομαι.
5 καθαρίζω.
6 πληρόω.
7 οὖς.
8 πλήθω.
9 Ep. 4. 29.
Col. 4. 6.
10 ἀνίστημι
11 ἐκβάλλω
12 Ac. 18. 21.
Ro. 3. 9
1 Co. 5. 10.
13 εἴρω.
14 ἄγω,
Mat. 10. 18.
15 Le. 14. 9,
in lxx.
16 οἰκοδομέω
† ὥστε α.
17 2 Ch.25.12.
18 ἀκούω.
‡ εἰς Καπερ-
ναοὺμ ·ι.
19 διέρχομαι
20 πορεύω.
21 γίνομαι.
22 κατέρχο-
μαι.
23 ἐκπλήσσω,
Mar. 1. 22.
24 κλείω.
25 ἀνακράζω.
26 ἐάω,
Mar. 1. 24.
27 s. ἡμᾶς.
28 Mat. 8. 29.
Mar. 5. 7.
29 ἔρχομαι.
30 ἀπολλύω.
31 πέμπω.
32 εἴδω.
33 ver. 27.
Jno. 17. 12.
34 s. πόλιν.
35 Mar. 1. 24.

35 Καὶ [1] ἐπετίμησεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων·
[2] Φιμώθητι, καὶ [3] ἔξελθε
[a] ἐξ αὐτοῦ. Καὶ [4] ῥίψαν
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς
[b] τὸ ‖ μέσον, [3] ἐξῆλθεν
ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν [7] βλά-
ψαν αὐτόν.
36 Καὶ [8] ἐγένετο θάμ-
βος ἐπὶ πάντας· καὶ
[9] συνελάλουν πρὸς ἀλ-
λήλους, λέγοντες· Τίς
ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν
ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει
ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρ-
τοις πνεύμασι, καὶ ἐξ-
έρχονται.
37 Καὶ [14] ἐξεπορεύετο
[15] ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς
πάντα τόπον τῆς περι-
χώρου.
38 [18] Ἀναστὰς δὲ ‡ ἐκ
τῆς συναγωγῆς, [19] εἰσ-
ῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν
Σίμωνος· [b] ἡ ‖ πενθερὰ
δὲ τοῦ Σίμωνος [20] ἦν
συνεχομένη πυρετῷ με-
γάλῳ· καὶ [21] ἠρώτησαν
αὐτὸν περὶ αὐτῆς.
39 Καὶ [22] ἐπιστὰς ἐπάνω
αὐτῆς, [1] ἐπετίμησε τῷ
πυρετῷ, ϗ [24] ἀφῆκεν [25]
αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
[27] ἀναστᾶσα [18] διηκόνει [28]
αὐτοῖς.
40 [29] Δύνοντος δὲ τοῦ
ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶ-
χον ἀσθενοῦντας νόσοις
ποικίλαις [31] ἤγαγον αὐ-
τοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ
ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς
χεῖρας [34] ἐπιθεὶς, ἐθε-
ράπευσεν αὐτούς.
41 [a] Ἐξήρχετο δὲ καὶ
δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν,
κράζοντα καὶ λέγοντα·
Ὅτι σὺ [20] εἶ [b] ὁ Χρι-
στὸς, ‖ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ [5] εἴα
αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι [6] ᾔδει-
σαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν
[20] εἶναι.
42 [10] Γενομένης [8] δὲ ἡ-
μέρας [3] ἐξελθὼν ἐπορεύ-
θη εἰς ἔρημον τόπον, ϗ
οἱ ὄχλοι † [11] ἐζήτουν αὐ-
τὸν, καὶ [12] ἦλθον ἕως
αὐτοῦ· καὶ [13] κατεῖχον
αὐτὸν, τοῦ μὴ πορεύε-
σθαι ἀπ' αὐτῶν.
43 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Ὅτι καὶ ταῖς
ἑτέραις [16] πόλεσιν εὐ-
αγγελίσασθαί με δεῖ
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·
ὅτι εἰς τοῦτο [17] ἀπέ-
σταλμαι.
44 Καὶ [20] ἦν κηρύσσων
ἐν ταῖς συναγωγαῖς
τῆς § Γαλιλαίας.

Κεφ. ε΄.

[a] ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν
τῷ τὸν ὄχλον [23] ἐπικεῖ-
σθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
καὶ αὐτὸς [20] ἦν [26] ἑστὼς
παρὰ τὴν λίμνην Γεν-
νησαρέτ.
2 Καὶ εἶδε δύο πλοῖα
[26] ἑστῶτα παρὰ τὴν
λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς,
[30] ἀποβάντες ἀπ' αὐ-
τῶν, ‖ [32] ἀπέπλυναν τὰ
δίκτυα.
3 [33] Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν
τῶν πλοίων ὃ [20] ἦν τοῦ
Σίμωνος, [21] ἠρώτησεν
αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπ-
αναγαγεῖν [35] ὀλίγον·

A. D. 27.

1 ἐπιτιμάω.
2 φιμόω.
3 ἐξέρχομαι.
a ἀπ' -h.
4 ῥίπτω.
5 ἐάω, v. 34.
6 εἴδω.
7 βλάπτω.
8 γίνομαι.
9 συλλαλέω.
10 καὶ πρωῒ ἔννυχον λίαν, Mar. 1. 35.
† ἐπεζήτουν-a
11 ζητέω.
12 ἔρχομαι.
13 κατέχω, ch. 8. 15. 1 Co. 7. 30.
14 ἐκπορεύω.
15 Ac. 2. 2. He. 12. 19.
16 πόλις.
17 ἀποστέλλω
18 ἀνίστημι.
‡ ἀπὸ-h.
19 εἰσέρχομαι.
§ Ἰουδαίας-n.
20 εἰμί.
21 ἐρωτάω.
22 ἐφίστημι.
23 ch. 23. 23. Jno. 11. 38. Ac. 27. 20. 1 Co. 9. 16.
24 s. ὁ πυρετός.
25 ἀφίημι.
26 ἵστημι.
27 s. αὐτή.
28 διακονέω
29 δύνω.
30 ἀποβαίνω
31 ἄγω.
‖ ἔπλυναν-l.
32 ἀποπλύνω
33 ἐμβαίνω.
34 ἐπιτίθημι.
35 s. ναῦν.

καὶ καθίσας ἐδίδασκεν
ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς
ὄχλους.
4 Ὡς δὲ [2]ἐπαύσατο
λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν
Σίμωνα· [3]Ἐπανάγαγε
εἰς τὸ [6]βάθος, καὶ χα-
λάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν
εἰς ἄγραν.
5 Καὶ [9]ἀποκριθεὶς ὁ
Σίμων, εἶπεν αὐτῷ·
[10]Ἐπιστάτα, δι' ὅλης
τῆς νυκτὸς κοπιά-
σαντες, οὐδὲν [11]ἐλά-
βομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥή-
ματί σου χαλάσω τὸ
δίκτυον.
6 Καὶ τοῦτο ποιήσαν-
τες, [13]συνέκλεισαν ἰχ-
θύων πλῆθος πολύ·
[15]διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ
δίκτυον αὐτῶν.
7 Καὶ [17]κατένευσαν
τοῖς [19]μετόχοις τοῖς ἐν
τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, [20]τοῦ
[21]ἐλθόντας [23]συλλα-
βέσθαι αὐτοῖς· καὶ
[21]ἦλθον, καὶ ἔπλησαν
ἀμφότερα τὰ πλοῖα,
ὥστε [a25]βυθίζεσθαι αὐ-
τά.
8 [28]Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέ-
τρος, [31]προσέπεσε τοῖς
γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέ-
γων· [33]Ἔξελθε ἀπ'
ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρ-
τωλός εἰμι, Κύριε.
9 Θάμβος γὰρ [35]πε-
ριέσχεν αὐτὸν καὶ πάν-
τας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ
τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ᾗ
[23]συνέλαβον.
10 Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰά-
κωβον καὶ Ἰωάννην υἱ-
οὺς Ζεβεδαίου, οἳ [4]ἦσαν

A. D. 27.
1 Mat. 23. 30.
1 Co. 10. 18
Phile. 17.
He. 10. 33.
2 παύω.
3 ver. 3.
4 εἰμί.
5 2 Ti. 2. 26.
6 Mat. 13. 5.
Ro. 8. 39.
7 ἀφίημι.
8 ἀκολουθέω.
9 ἀποκρίνο-
μαι.
10 c. 8. 24, 45.
11 λαμβάνω.
12 γίνομαι.
13 συγκλείω,
Ro. 11. 32.
14 πίπτω.
15 διαῤῥήγ-
νυμι, c. 8. 29.
Mat. 23. 65.
16 δέομαι.
17 κατανεύω
18 ἅπτομαι.
19 He. 1. 9.
3. 1.
20 s. ἕνεκα.
21 ἔρχομαι.
22 καθαρίζω.
23 συλλαμ-
βάνω.
24 ἀπέρχο-
μαι.
a παρά τι-f.
25 1 Ti. 6. 9.
26 παραγ-
γέλλω.
27 δεικνύω.
28 εἴδω.
29 προςφέρω.
30 προςτάσσω
31 προςπίπτω
32 διέρχομαι
33 ἐξέρχομαι
34 συνέρχο-
μαι.
35 περιέχω.
36 ch. 9. 10.
37 s. χώραις.

[1]κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι·
καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σί-
μωνα ὁ Ἰησοῦς· Μὴ
φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν
ἀνθρώπους [4]ἔσῃ [5]ζω-
γρῶν.
11 Καὶ καταγαγόντες
τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν,
[7]ἀφέντες ἅπαντα, [8]ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ.
12 Καὶ [12]ἐγένετο ἐν τῷ
[4]εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ
τῶν πόλεων, καὶ ἰδού,
ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ϗ
[28]ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, [14]πε-
σὼν ἐπὶ πρόςωπον, [16]ἐ-
δεήθη αὐτοῦ, λέγων·
Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνα-
σαί με καθαρίσαι.
13 Καὶ ἐκτείνας τὴν
χεῖρα, [18]ἥψατο αὐτοῦ,
εἰπών· Θέλω, [22]καθα-
ρίσθητι. Καὶ εὐθέως
ἡ λέπρα [24]ἀπῆλθεν ἀπ'
αὐτοῦ.
14 Καὶ αὐτὸς [26]παρήγ-
γειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰ-
πεῖν· ἀλλὰ [24]ἀπελθὼν
[27]δεῖξον σεαυτὸν τῷ
ἱερεῖ, καὶ [29]προσένεγκε
περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
σου, καθὼς [30]προσέτα-
ξε Μωσῆς, εἰς μαρτύ-
ριον αὐτοῖς.
15 [32]Διήρχετο δὲ μᾶλ-
λον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ·
ϗ [34]συνήρχοντο ὄχλοι
πολλοὶ [20]ἀκούειν, καὶ
θεραπεύεσθαι ὑπ' αὐ-
τοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενει-
ῶν αὐτῶν.
16 Αὐτὸς δὲ [4]ἦν
[36]ὑποχωρῶν ἐν ταῖς
ἐρήμοις,[37] καὶ προσευ-
χόμενος.

17 Καὶ [1] ἐγένετο ἐν
μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ϗ αὐ-
τὸς [2] ἦν διδάσκων· καὶ
[2] ἦσαν καθήμενοι Φαρι-
σαῖοι καὶ [4] νομοδιδά-
σκαλοι, οἳ [2] ἦσαν [5] ἐλη-
λυθότες ἐκ πάσης κώ-
μης τῆς Γαλιλαίας, καὶ
Ἰουδαίας, καὶ Ἱερουσα-
λήμ· καὶ δύναμις Κυρί-
ου [2] ἦν εἰς τὸ [6] ἰᾶσθαι
αὐτούς.
18 Καὶ ἰδού, ἄνδρες
φέροντες ἐπὶ κλίνης
ἄνθρωπον ὃς [2] ἦν [8] παρα-
λελυμένος· καὶ [9] ἐζή-
τουν αὐτὸν [11] εἰσενεγ-
κεῖν, καὶ [12] θεῖναι ἐνώ-
πιον αὐτοῦ·
19 Καὶ μὴ [14] εὑρόντες
‡ διὰ ποίας [15] εἰσενέγκω-
σιν [11] αὐτόν, διὰ τὸν
ὄχλον, [16] ἀναβάντες
ἐπὶ τὸ [17] δῶμα, διὰ
τῶν κεράμων καθῆκαν
αὐτὸν σὺν τῷ [21] κλινι-
δίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμ-
προσθεν τοῦ Ἰησοῦ.
20 Καὶ [22] ἰδὼν τὴν πί-
στιν αὐτῶν, εἶπεν ὁ αὐ-
τῷ· Ἄνθρωπε, [23] ἀφέ-
ωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι
σου.
21 Καὶ [27] ἤρξαντο [28] δια-
λογίζεσθαι οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι,
λέγοντες· Τίς [2] ἐστιν
οὗτος ὃς λαλεῖ βλασ-
φημίας; τίς δύναται
[23] ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ
μὴ § μόνος ὁ Θεός;
22 [31] Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ
Ἰησοῦς τοὺς [32] διαλο-
γισμοὺς αὐτῶν, [33] ἀπο-
κριθεὶς εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Τί [28] διαλογίζεσθε
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
23 Τί [2] ἐστιν [a] εὐκοπώ-
τερον, εἰπεῖν· [23] Ἀφέ-
ωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι
σου· ἢ εἰπεῖν· Ἔγειραι
καὶ περιπάτει;
24 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς
[23] ἀφιέναι ἁμαρτίας,
(εἶπε τῷ [*] [8] παραλελυ-
μένῳ·) Σοὶ λέγω, ἔγει-
ραι· ϗ [7] ἄρας τὸ [21] κλι-
νιδιόν σου, πορεύου εἰς
τὸν οἶκόν σου.
25 Καὶ παραχρῆμα
[10] ἀναστὰς ἐνώπιον αὐ-
τῶν, [7] ἄρας [13] † ἐφ' ᾧ
[18] κατέκειτο, [19] ἀπῆλθεν
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δο-
ξάζων τὸν Θεόν.
26 ε Καὶ ἔκστασις [20] ἔ-
λαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδό-
ξαζον τὸν Θεόν· καὶ
[24] ἐπλήσθησαν φόβου,
λέγοντες· Ὅτι εἴδομεν
παράδοξα σήμερον.
27 Καὶ μετὰ ταῦτα
[25] ἐξῆλθε, καὶ [26] ἐθεάσα-
το τελώνην ὀνόματι
Λευΐν, καθήμενον ἐπὶ
τὸ τελώνιον, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· Ἀκολούθει
μοι.
28 Καὶ [29] καταλιπὼν
ἅπαντα, [10] ἀναστὰς [30] ἠ-
κολούθησεν αὐτῷ.
29 Καὶ ἐποίησε [34] δο-
χὴν μεγάλην ὁ Λευῒς
αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ·
καὶ [2] ἦν ὄχλος τελω-
νῶν πολύς, καὶ ἄλλων
οἳ [2] ἦσαν μετ' αὐτῶν
κατακείμενοι.

A. D. 27.

1 γίνομαι.
2 εἰμί.
3 ch. 16. 17. Mat. 9. 5.
4 Ac. 5. 34. 1 Ti. 1. 7.
5 ἔρχομαι.
6 ἰάομαι.
* παραλυτικῷ. [κῷ-λ
7 αἴρω.
8 παραλύω.
9 ζητέω.
10 ἀνίστημι.
11 εἰσφέρω.
12 τίθημι.
13 s. τὸ κλινίδιον.
† ἐφ' ὃ-λ.
14 εὑρίσκω.
‡ ποίας-α. al. διὰ ποίας ὁδοῦ-π.
15 s. ὁδοῦ.
16 ἀναβαίνω.
17 ch. 12. 3. 17. 31.
18 κατακεῖμαι.
19 ἀπέρχομαι.
20 λαμβάνω.
21 κράββατον Mar. 2. 4, 9.
22 εἴδω.
23 ἀφίημι.
24 πλήθω.
25 ἐξέρχομαι.
26 θεάομαι.
27 ἄρχομαι.
28 ch. 1. 29. 3. 15.
29 καταλείπω.
30 ἀκολουθέω.
§ εἷς-π.
31 ἐπιγινώσκω.
32 ch. 2. 35. 6. 8. Mat. 15. 19.
33 ἀποκρίνομαι.
34 ch. 14. 13.

30 Καὶ [1] ἐγόγγυζον οἱ
γραμματεῖς αὐτῶν καὶ
οἱ Φαρισαῖοι πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
λέγοντες· Διατί μετὰ
[*] τελωνῶν καὶ ἁμαρ-
τωλῶν ἐσθίετε καὶ
πίνετε;
31 Καὶ [4] ἀποκριθεὶς ὁ
'Ιησοῦς, εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Οὐ χρείαν ἔχου-
σιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰα-
τροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς
ἔχοντες.
32 Οὐκ [6] ἐλήλυθα[7] κα-
λέσαι δικαίους, ἀλλὰ
ἁμαρτωλοὺς εἰς μετά-
νοιαν.
33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸς
αὐτόν· Διατί οἱ μαθη-
ταὶ 'Ιωάννου νηστεύουσι
[12] πυκνὰ, καὶ δεήσεις
ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ
οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ
δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πί-
νουσιν;
34 'Ο δὲ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Μὴ δύνασθε τοὺς
υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν
ᾧ [15] ὁ νυμφίος μετ' αὐ-
τῶν [17] ἐστι, ποιῆσαι νη-
στεύειν;
35 [*] 'Ελεύσονται δὲ ἡ-
μέραι καὶ ὅταν [19] ἀπάρ-
θῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμ-
φίος· τότε νηστεύσου-
σιν ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις.
36 [25] Ελεγε δὲ καὶ
παραβολὴν πρὸς αὐ-
τούς· "Οτι οὐδεὶς [26] ἐπί-
βλημα ‡ ἱματίου και-
νοῦ [27] ἐπιβάλλει ἐπὶ
ἱμάτιον παλαιόν· εἰ
δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν

A. D. 27.

1 γογγύζω, Mat. 20. 11. Jno. 6. 41. 1 Co. 10. 10.
* τῶν τελωνῶν-ι.
2 ῥήσσω.
3 ἐκχύω.
4 ἀποκρίνομαι.
5 ἀπολλύω.
6 ἔρχομαι.
7 s. ἕνεκα τῦ.
8 βάλλω.
9 συντηρέω, ch. 2. 19. Mat. 9. 17. Mar. 6. 20.
10 πίνω.
11 ch. 6. 35. Ro. 2. 4. Ep. 4. 32.
12 Ac. 24. 26. 1 Ti. 5. 23.
13 γίνομαι.
14 s. χωρίων.
15 s. χρόνῳ.
16 s. αὐτοῦς.
17 ἀμί.
18 s. διά.
19 ἀπαίρω.
20 ἔξειμι.
21 ἀναγινώσκω.
22 1 Sa. 21. 3-6.
23 πεινάω.
‡ ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει-ι.
24 εἰσέρχομαι.
25 λέγω.
26 Mat. 9. 16. Mar. 2. 21. Is. 3. 20.
27 Mat. 9. 16. ἐπιῤῥάπτει, Mar. 2. 21.

σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ
οὐ συμφωνεῖ [c] ἐπίβλη-
μα [|] τὸ ἀπὸ τοῦ και-
νοῦ.
37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
παλαιούς· εἰ δὲ μήγε,
[2] ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς
ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς [3] ἐκ-
χυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ
[5] ἀπολοῦνται.
38 'Αλλὰ οἶνον νέον
εἰς ἀσκοὺς καινοὺς
[8] βλητέον, [d] καὶ ἀμφό-
τεροι [9] συντηροῦνται.[|]
39 Καὶ οὐδεὶς, [10] πιὼν
παλαιὸν, εὐθέως θέλει
νέον· λέγει γάρ· 'Ο πα-
λαιὸς [11] χρηστότερός
[17] ἐστιν.

Κεφ. ϛ'.

[13] ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν
σαββάτῳ [e] δευτερο-
πρώτῳ,[|] διαπορεύεσθαι
αὐτὸν διὰ τῶν [14] σπο-
ρίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στά-
χυας, καὶ ἤσθιον, ψώ-
χοντες [16] ταῖς χερσί.[|]
2 Τινὲς δὲ τῶν Φαρι-
σαίων εἶπον [d] αὐτοῖς·[|]
[18] Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ [20] ἔξ-
εστι ποιεῖν ἐν τοῖς
σάββασι;
3 Καὶ [4] ἀποκριθεὶς πρὸς
αὐτοὺς εἶπεν ὁ 'Ιησοῦς·
Οὐδὲ τοῦτο [21] ἀνέγνωτε
ὃ ἐποίησε Δαβὶδ, [22] ὁ-
πότε [23] ἐπείνασεν αὐ-
τὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ
[17] ὄντες;
4 'Ως [24] εἰσῆλθεν εἰς
τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ
τοὺς ἄρτους τῆς προ-

θέσεως [1] ἔλαβε, καὶ
ἔφαγε, καὶ [5] ἔδωκε καὶ
τοῖς μετ' αὐτοῦ· οὓς οὐκ
[6] ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ
μόνους τοὺς ἱερεῖς;
5 † Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
Ὅτι κύριός [11]ἐςιν ὁ υἱ-
ὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ
τοῦ σαββάτου.
6 * Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν
ἑτέρῳ σαββάτῳ [10]εἰς-
ελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν
συναγωγὴν καὶ διδά-
σκειν· καὶ [11]ἦν ἐκεῖ ἄν-
θρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐ-
τοῦ ἡ δεξιὰ [11]ἦν ξηρά.
7 ‡ [14]Παρετήρουν δὲ
αὐτὸν οἱ γραμματεῖς ϗ
οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ
σαββάτῳ θεραπεύσει,
ἵνα [15]εὕρωσι [16]κατηγο-
ρίαν αὐτοῦ.
8 Αὐτὸς δὲ [17]ᾔδει
τοὺς διαλογισμοὺς αὐ-
τῶν καὶ εἶπε τῷ § ἀν-
θρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχον-
τι τὴν χεῖρα· Ἔγειραι
καὶ [19]στῆθι εἰς τὸ μέ-
σον. Ὁ δὲ [20]ἀναστὰς
[19]ἔστη.
9 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
πρὸς αὐτούς· Ἐπερω-
τήσω ‖ ὑμᾶς τι· Ἔξεςι
τοῖς σάββασιν ἀγαθο-
ποιῆσαι, ἢ κακοποιῆ-
σαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ
** ἀπολέσαι;
10 Καὶ περιβλεψάμε-
νος πάντας αὐτοὺς, εἶ-
πε ††τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκ-
τεινον τὴν χεῖρά σου.
Ὁ δὲ ‡‡ἐποίησεν οὕτω·
καὶ [24]ἀποκατεστάθη ἡ
χεὶρ αὐτοῦ §§ ὑγιὴς ὡς
ἡ ἄλλη.

A. D. 27.

1 λαμβάνω.
2 πλήθω.
3 2 Ti. 3. 9.
4 διαλαλέω.
5 δίδωμι.
6 ἔξειμι.
* ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς-i.
7 ἐξέρχομαι.
† Vide App.
8 Ac. 16. 13.
9 γίνομαι.
10 εἰςέρχομαι
11 εἰμί.
12 Mar. 13. 20.
13 ὀνομάζω.
‡ Παρετηροῦντο δὲ αὐτὸν οἱ-h. alii. Παρετήρουν δὲ οἱ-h.
14 παρατηρέω
15 εὑρίσκω.
16 Jno. 18. 29.
17 εἴδω.
18 s. υἱὸν.
§ τῷ ἀνδρὶ-h. alii e.
19 ἵστημι.
20 ἀνίστημι.
21 s. τὸν ἀδελφόν.
‖ ὑμᾶς· Τί ἔξεςι-a. ὑμᾶς τι· Ἔξεςι-i.
22 καταβαίνω
** ἀποκτεῖναι-k.
†† αὐτῷ-l.
23 s. χώρας.
‡‡ ἐποίησε-a alii ὁ δὲ ἐξέτεινε-i.
24 ἀποκαθίστημι.
25 ἔρχομαι.
26 s. ἕνεκα.
§§ χεὶρ αὐτȣ ὡς ἡ ἄλλη-a. alii χεὶρ αὐτοῦ-h.

11 Αὐτοὶ δὲ [2]ἐπλήσθη-
σαν [3]ἀνοίας, καὶ [4]διε-
λάλουν πρὸς ἀλλήλους,
τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰη-
σοῦ.
12 [9]Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς
ἡμέραις ταύταις, * [7]ἐξ-
ῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προς-
εύξασθαι· καὶ [11]ἦν δια-
νυκτερεύων ἐν τῇ προς-
ευχῇ [8] τοῦ Θεοῦ.
13 Καὶ ὅτε [9]ἐγένετο
ἡμέρα, προσεφώνησε
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
καὶ [12]ἐκλεξάμενος ἀπ'
αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ
ἀποστόλους [13]ὠνόμα-
σε·
14 (Σίμωνα, ὃν καὶ
[13]ὠνόμασε Πέτρον, καὶ
Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, Ἰάκωβον ϗ Ἰω-
άννην, Φίλιππον καὶ
Βαρθολομαῖον,
15 Ματθαῖον καὶ Θω-
μᾶν, Ἰάκωβον τὸν [18]τȣ̃
Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα
τὸν καλούμενον Ζηλω-
τὴν,
16 Ἰούδαν [21]Ἰακώβȣ,
ϗ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην,
ὃς καὶ [9]ἐγένετο προδό-
της.)
17 Καὶ [22]καταβὰς μετ'
αὐτῶν, [19]ἔστη ἐπὶ τό-
που πεδινοῦ· ϗ ὄχλος
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ
πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ
ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας
καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ
τῆς [23]παραλίου Τύρου ϗ
Σιδῶνος, οἳ [25]ἦλθον
[26]ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ
ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων
αὐτῶν·

18 Καὶ οἱ *[1] ὀχλᾳύμε-
νοι ὑπὸ † πνευμάτων
ἀκαθάρτων· [c] καὶ | [2]ἐ-
θεραπεύοντο.
19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτου̃,
ὅτι [3]δύναμις παρ' αὐτȣ̃
[4] ἐξήρχετο, καὶ [5] ἰᾶτο
πάντας.
20 Καὶ αὐτὸς [6]ἐπάρας
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτου̃
εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτȣ̃,
ἔλεγε· Μακάριοι οἱ
πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα
[7]ἐστὶν ἡ βασιλεία του̃
Θεου̃.
21 Μακάριοι οἱ πεινω̃ν-
τες νυ̃ν· ὅτι [8]χορτα-
σθήσεσθε. Μακάριοι οἱ
κλαίοντες νυ̃ν· ὅτι [9]γε-
λάσετε.
22 Μακάριοί [7]ἐςε ὅταν
μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄν-
θρωποι, καὶ ὅταν [11]ἀφ-
ορίσωσιν ὑμᾶς, ϗ ὀνει-
δίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι
τὸ ὄνομα ὑμω̃ν ὡς πο-
νηρὸν, ἕνεκα του̃ υἱου̃
του̃ ἀνθρώπου.
23 || Χαίρετε ἐν ἐκείνῃ
τῃ̃ ἡμέρᾳ, ϗ [15] σκιρτή-
σατε· ἰδȣ̀ γὰρ, ὁ μισθὸς
ὑμω̃ν πολὺς ἐν τῳ̃ ȣ̓ρα-
νῳ̃· κατὰ ‡ ταυ̃τα γὰρ
[16] ἐποίȣν τοι̃ς προφή-
ταις οἱ πατέρες αὐτω̃ν.
24 Πλὴν οὐαὶ ὑμι̃ν
τοι̃ς πλουσίοις· ὅτι
[18] ἀπέχετε τὴν παρά-
κλησιν ὑμω̃ν.
25 Οὐαὶ ὑμι̃ν οἱ [19] ἐμ-
πεπλησμένοι· ὅτι πει-
νάσετε. Οὐαὶ [d] ὑμι̃ν | οἱ
γελω̃ντες νυ̃ν· ὅτι πεν-
θήσετε καὶ κλαύσετε.

26 Οὐαὶ [b] ὑμι̃ν | ὅταν
καλω̃ς ὑμᾶς εἴπωσι
[b] πάντες | οἱ ἄνθρωποι·
κατὰ ‡ ταυ̃τα γὰρ [16]ἐ-
ποίουν τοι̃ς ψευδοπρο-
φήταις οἱ πατέρες αὐ-
τω̃ν.
27 Ἀλλ' ὑμι̃ν λέγω
τοι̃ς ἀκȣ́ουσιν· Ἀγα-
πᾶτε τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς ὑμω̃ν·
καλω̃ς ποιει̃τε τοι̃ς μι-
σου̃σιν ὑμᾶς·
28 Εὐλογει̃τε τοὺς κα-
ταρωμένους § ὑμι̃ν, |
[b] καὶ | προσεύχεσθε ὑ-
περ τω̃ν [10] ἐπηρεαζόν-
των ὑμᾶς.
29 Τῳ̃ τύπτοντί σε ἐπὶ
τὴν σιαγόνα, πάρεχε ϗ
τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τȣ̃
αἴροντός σȣ τὸ ἱμάτιον,
καὶ τὸν χιτω̃να μὴ κω-
λύσῃς.
30 Παντὶ δὲ τῳ̃ αἰτȣ̃ν-
τί σε, [12]δίδου· καὶ ἀπὸ
του̃ αἴροντος τὰ σὰ,[13]
μὴ [14]ἀπαίτει.
31 Καὶ καθὼς θέλετε
ἵνα ποιω̃σιν ὑμι̃ν οἱ
ἄνθρωποι, καὶ ὑμει̃ς
ποιει̃τε αὐτοι̃ς ὁμοί-
ως.
32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε
τοὺς ἀγαπω̃ντας ὑμᾶς,
ποία ὑμι̃ν [17] χάρις
[7] ἐστί; καὶ γὰρ οἱ
ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγα-
πω̃ντας αὐτȣ̀ς ἀγα-
πω̃σι.
33 Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιη̃-
τε τοὺς ἀγαθοποιȣ̃ντας
ὑμᾶς, ποία ὑμι̃ν [17] χά-
ρις [7]ἐστι; καὶ γὰρ οἱ
ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ
ποιȣ̃σι.

A. D. 27.

* ἐνοχλέμε-
νοι-i.
1 Ac. 5. 16.
† ἀπὸ-a.
2 θεραπεύω.
‡ ταὐτὰ-h.
3 ch. 8. 46.
Mar. 5. 30.
4 ἐξέρχομαι.
5 ἰάομαι.
6 ἐπαίρω.
7 εἰμί.
§ ὑμᾶς-a.
8 Mat. 5. 6.
14. 20.
9 ver. 25.
10 ἐπηρεάζω,
Mat. 5. 44.
1 Pe. 3. 16.
11 Mat. 13. 49.
25. 32.
Ac. 13. 2.
Ro. 1. 1.
2 Co. 6. 17.
Ga. 1. 15.
12 δίδωμι.
13 s. χρήμα-
τα.
14 ch. 12. 20.
De. 5. 2, 3.
Ne. 5. 7.
|| Χάρητε-a.
15 σκιρτάω.
ch. 1. 41, 44.
Ge. 25. 22.
Ps. 114. 4, 6.
16 ποιέω.
17 1 Pe. 2. 20.
μισθὸν,
Mat. 5. 46.
18 Ge. 43. 23.
Nu. 32. 19.
Mat. 6. 2, 5.
Phile. 15.
19 ἐμπλήθω,
ch. 1. 53.
Jno. 6. 12.
Ro. 15. 24.
Ex. 15. 9.
Ps. 107. 9.
Je. 31. 25.

34 Καὶ ἐὰν [*] δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε
[3] ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν
[4] χάρις [5] ἐστί; καὶ γὰρ
[c] οἱ [l] ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν,
ἵνα [3] ἀπολάβωσι [c] τὰ
ἴσα. [l]
35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, ϗ δανείζετε, μηδὲν ἀπελπίζοντες· ϗ
[5] ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ [10] ἔσεσθε [5]
υἱοὶ ὁ τοῦ [l] ὑψίστε· ὅτι αὐτὸς χρηστός [5] ἐστιν ἐπὶ τοὺς [11] ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.
36 [12] Γίνεσθε [c] οὖν [l] [12] οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν [13] οἰκτίρμων [5] ἐστί.
37 Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ [14] κριθῆτε· μὴ [15] καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ [15] καταδικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε·
38 [17] Δίδοτε, ϗ [17] δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, [18] πεπιεσμένον καὶ [19] σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον [17] δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.
39 Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς· Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον [20] πεσοῦνται;
40 Οὐκ [5] ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον

A. D. 27.

[*] δανείζετε-ἡ
1 καταρτίζω, Mat. 21. 16. Mar. 1. 19. Ro. 9. 22. 1 Co. 1. 10. 2 Co. 13. 11. Ga. 6. 1. 1 Th. 3. 10. He. 10. 5. 1 Pe. 5. 10.
2 s. μαθητὴς.
3 ἀπολαμβάνω.
4 ver. 32.
5 εἰμί.
6 s. οὖσαν.
7 s. σου.
8 ἀφίημι.
9 s. ὄν.
10 ὅπως γένησθε υἱοὶ τȣ πατρὸς ὑμῶν τȣ ἐν οὐρανοῖς, Mat. 5. 45.
11 2 Ti. 3. 2. confer. Ro. 1. 21.
12 γίνομαι.
13 Ja. 5. 11.
14 κρίνω.
15 Mat. 12. 7, 37. Ja. 5. 6.
16 Mat. 7. 17, 18. 12. 33. 13. 48. Ep. 4. 29.
17 δίδωμι.
18 πιέζω, Mi. 6. 15.
19 σαλεύω, ver. 48. ch. 7. 24. 21. 26. Mat. 24. 29. Ac. 4. 31. He. 12. 26.
20 πίπτω.

αὐτοῦ· [1] κατηρτισμένος [2] δὲ πᾶς [5] ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.
41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τȣ ἀδελφοῦ σȣ, τὴν δὲ δοκὸν τὴν [6] ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ [7] οὐ κατανοεῖς;
42 Ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· Ἀδελφὲ, [8] ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ [9] ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σȣ· αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τȣ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ [9] ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
43 Οὐ γάρ [5] ἐστι δένδρον καλὸν, ποιοῦν καρπὸν [16] σαπρόν· οὐδὲ δένδρον [16] σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν καλόν.
44 Ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρπȣ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν.
45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς [c] ἄνθρωπος [l] ἐκ τοῦ πονηροῦ [c] θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ [l] προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ τȣ

[1] περισσεύματος τῆς
καρδίας λαλεῖ τὸ στό-
μα αὐτοῦ.
46 Τί δέ με καλεῖτε,
Κύριε, Κύριε· καὶ οὐ
ποιεῖτε ἃ λέγω;
47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος
πρός με, καὶ ἀκούων
μου τῶν λόγων, καὶ
ποιῶν αὐτοὺς, [7] ὑπο-
δείξω ὑμῖν τίνι [8] ἐστὶν
ὅμοιος.
48 Ὅμοιός [8] ἐστιν ἀν-
θρώπῳ [11] οἰκοδομοῦντι
οἰκίαν, ὃς [12] ἔσκαψε καὶ
[13] ἐβάθυνε καὶ [14] ἔθηκε
θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέ-
τραν· [15] πλημμύρας δὲ
[16] γενομένης, [17] προσέῤ-
ῥηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰ-
κίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυ-
σε [18] σαλεῦσαι αὐτήν·
[19] τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ
τὴν πέτραν.
49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ
ποιήσας, ὅμοιός [8] ἐστιν
ἀνθρώπῳ [11] οἰκοδομή-
σαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν
γῆν χωρὶς θεμελίου· ᾗ
[17] προσέῤῥηξεν ὁ ποτα-
μός· καὶ εὐθέως [32] ἔπε-
σε, καὶ [16] ἐγένετο τὸ [21]
ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκεί-
νης μέγα.

Κεφ. ζ'.

ΕΠΕΙ δὲ [25] ἐπλήρωσε
πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ
εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ,
[26] εἰσῆλθεν εἰς Καπερ-
ναούμ.
2 Ἑκατοντάρχου δέ τι-
νος δοῦλος κακῶς ἔχων,
[29] ἤμελλε τελευτᾷν, [30] ὃς
[8] ἦν αὐτῷ [31] ἔντιμος.

A. D. 27.

1 Mat. 12. 34. Mar. 8. 8. 2 Co. 8. 14.
2 ἀποστέλλω.
3 ἔρχομαι.
4 παραγίνομαι.
5 παρακαλέω.
6 Tit. 3. 13.
7 ὑποδείκνυμι.
8 εἰμί.
9 Mat. 10. 11.
10 παρέχω.
11 οἰκοδομέω.
12 σκάπτω, ch. 13. 8. 16. 3.
13 βαθύνω.
14 τίθημι.
15 ἦλθον οἱ ποταμοὶ, Mat. 7. 27.
16 γίνομαι.
17 προσρήγνυμι.
18 ver. 38.
19 θεμελιόω.
20 πορεύομαι.
21 πτῶσις, Mat. 7. 27.
22 πέμπω.
23 ch. 8. 49. Mat. 9. 36. Mar. 5. 35.
24 ἀξιόω, 2 Th. 1. 11. 1 Ti. 5. 17. He. 3. 3. 10. 29.
25 πληρόω.
26 εἰσέρχομαι.
27 ἰάομαι.
28 Mat. 8. 9.
29 μέλλω.
30 s. τὸν βίον
31 ch. 14. 8. Phi. 2. 29. 1 Pe. 2. 4, 6. 1 Sa. 26. 21.
32 πίπτω.

3 Ἀκούσας δὲ περὶ
τοῦ Ἰησοῦ, [2] ἀπέστειλε
πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέ-
ρους τῶν Ἰουδαίων,
ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως
[3] ἐλθὼν διασώσῃ τὸν
δοῦλον αὐτοῦ.
4 Οἱ δὲ [4] παραγενόμε-
νοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν,
[5] παρεκάλουν αὐτὸν
[6] σπουδαίως, λέγοντες·
Ὅτι [8] ἄξιός [8] ἐστιν ᾧ
[10] παρέξει τοῦτο·
5 Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος
ἡμῶν, καὶ τὴν συναγω-
γὴν αὐτὸς [11] ᾠκοδόμη-
σεν ἡμῖν.
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [20] ἐπο-
ρεύετο σὺν αὐτοῖς.
Ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν
ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰ-
κίας, [22] ἔπεμψε πρὸς
αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος
φίλους, λέγων αὐτῷ·
Κύριε, μὴ [23] σκύλλου·
οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα
ὑπὸ τὴν στέγην μου
[24] εἰσέλθῃς.
7 Διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν
[24] ἠξίωσα πρός σε [3] ἐλ-
θεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ,
καὶ [27] ἰαθήσεται ὁ παῖς
μου.
8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρω-
πός εἰμι [28] ὑπὸ ἐξου-
σίαν τασσόμενος, ἔχων
ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώ-
τας· καὶ λέγω τούτῳ·
[20] Πορεύθητι, καὶ [20] πο-
ρεύεται· καὶ ἄλλῳ· Ἔρ-
χου, καὶ ἔρχεται· καὶ
τῷ δούλῳ μου· Ποίη-
σον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα
ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν

αὐτὸν· καὶ [1] στραφεὶς,
τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ
ὄχλῳ, εἶπε· Λέγω
ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσρα-
ὴλ τοσαύτην πίστιν
[3] εὗρον.
10 Καὶ [4]ὑποστρέψαντες
οἱ [10]πεμφθέντες εἰς τὸν
οἶκον, [3]εὗρον τὸν ἀσθε-
νοῦντα δοῦλον ὑγιαί-
νοντα.
11 Καὶ [8] ἐγένετο ἐν
[6] τῇ [9] ἑξῆς, ἐπορεύετο
εἰς πόλιν καλουμένην
Ναΐν· καὶ [12]συνεπο-
ρεύοντο αὐτῷ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ, καὶ
ὄχλος πολύς.
12 Ὡς δὲ [13] ἤγγισε τῇ
πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ,
ἰδοὺ, [14] ἐξεκομίζετο
[15]τεθνηκὼς, υἱὸς [17]μο-
νογενὴς τῇ μητρὶ αὐτῆς,
καὶ αὕτη χήρα· καὶ ὄχλος
τῆς πόλεως ἱκανὸς
[11]ἦν σὺν αὐτῇ.
13 Καὶ [19]ἰδὼν αὐτὴν ὁ
Κύριος, [20] ἐσπλαγχνί-
σθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν
αὐτῇ· Μὴ κλαῖε.
14 Καὶ [23] προσελθὼν
[24] ἥψατο τῆς σοροῦ, (οἱ
δὲ βαστάζοντες [25] ἔστη-
σαν,) καὶ εἶπε· Νεανί-
σκε, σοὶ λέγω, [26] ἐγέρ-
θητι.
15 Καὶ [28]ἀνεκάθισεν ὁ
νεκρὸς, καὶ [29]ἤρξατο λα-
λεῖν· καὶ [30]ἔδωκεν αὐ-
τὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.
16 [31] Ἔλαβε δὲ φόβος
ἅπαντας, καὶ [32]ἐδόξαζον
τὸν Θεὸν, λέγοντες·
Ὅτι προφήτης μέγας
[29]ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ

A. D. 27.

1 στρέφω.
2 ἐπισκέπτομαι, ch. 1. 68. Mat. 25. 36. Ac. 7. 23. He. 2. 6.
3 εὑρίσκω.
4 ἐξέρχομαι.
5 ὑποστρέφω
6 s. γῆ.
7 ἀπαγγέλλω
8 γίνομαι.
· τῷ ἑξῆς h.
9 s. ἡμέρα καθ'.
10 πέμπω.
11 εἰμί.
12 συμπορεύομαι.
13 ἐγγίζω.
14 ἐκκομίζω.
15 θνήσκω.
16 παραγίνομαι.
17 ch. 9. 38. Jno. 1. 14, 18. He. 11. 17. 1 Jno. 4. 9.
18 ἀποστέλλω
19 εἴδω.
20 σπλαγχνίζω.
21 χαρίζομαι ver. 42, 43. Ac. 25. 11, 16. 1 Co. 2. 12.
22 ἀποκρίνομαι.
23 προσέρχομαι.
24 ἅπτομαι.
25 ἵστημι.
26 ἐγείρω.
27 πορεύομαι
28 ἀνακαθίζω
29 ἔρχομαι.
30 δίδωμι.
31 λαμβάνω.
32 δοξάζω.
33 Mat. 5. 28.
34 ἀκούω.

ὅτι [2] ἐπεσκέψατο ὁ
Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.
17 Καὶ [4] ἐξῆλθεν ὁ λό-
γος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ
Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐν πάσῃ τῇ [6] περι-
χώρῳ.
18 Καὶ [7] ἀπήγγειλαν
Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ περὶ πάντων τούτων.
19 Καὶ προσκαλεσάμε-
νος δύο τινὰς τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης,
[10]ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν, λέγων· Σὺ [11] εἶ ὁ
ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον
προσδοκῶμεν;
20 [16]Παραγενόμενοι δὲ
πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες,
εἶπον· Ἰωάννης ὁ βα-
πτιστὴς [18] ἀπέσταλκεν
ἡμᾶς πρός σε, λέγων·
Σὺ [11] εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ
ἄλλον προσδοκῶμεν;
21 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ
ἐθεράπευσε πολλοὺς
ἀπὸ νόσων καὶ μαστί-
γων καὶ πνευμάτων πο-
νηρῶν, καὶ τυφλοῖς
πολλοῖς [21] ἐχαρίσατο
τὸ βλέπειν.
22 Καὶ [22]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς·
[27] Πορευθέντες ἀπαγ-
γείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἴδε-
τε καὶ [34]ἠκούσατε· ὅτι
τυφλοὶ ἀναβλέπουσι,
χωλοὶ περιπατοῦσι, λε-
προὶ καθαρίζονται, κω-
φοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ
ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐ-
αγγελίζονται·
23 Καὶ μακάριος [11]ἐστιν
ὃς ἐὰν μὴ [33] σκανδαλι-
σθῇ ἐν ἐμοί.

24 [1]Ἀπελθόντων δὲ
τῶν [2]ἀγγέλων Ἰωάν-
νου, ἤρξατο λέγειν
πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ
Ἰωάννου· Τί [*4]ἐξελη-
λύθατε εἰς τὴν ἔρημον
[a]θεάσασθαι; [b]κάλαμον
ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμε-
νον;
25 Ἀλλὰ τί [*4]ἐξελη-
λύθατε [5]ἰδεῖν; [6]ἄν-
θρωπον ἐν [7]μαλακοῖς
ἱματίοις [8]ἠμφιεσμένον;
ἰδού, οἱ ἐν ἱματισμῷ [9]ἐν-
δόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρ-
χοντες, ἐν τοῖς βασι-
λείοις [10]εἰσίν.
26 Ἀλλὰ τί [*4]ἐξελη-
λύθατε [5]ἰδεῖν; [c]προφή-
την; ναὶ λέγω ὑμῖν,
καὶ περισσότερον προ-
φήτου.
27 Οὗτός [10]ἐστι περὶ
οὗ [15]γέγραπται· Ἰδοὺ
ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν
ἄγγελόν μου πρὸ προσ-
ώπου σου, ὃς κατα-
σκευάσει τὴν ὁδόν σου
ἔμπροσθέν σου.
28 Λέγω γὰρ ὑμῖν, μεί-
ζων ἐν γεννητοῖς [17]γυ-
ναικῶν d προφήτης |
Ἰωάννου d τοῦ βαπτιστοῦ |
οὐδείς [10]ἐστιν· ὁ δὲ μι-
κρότερος ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων
αὐτοῦ [10]ἐστι.
29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ἀκούσας καὶ οἱ τελῶ-
ναι [21]ἐδικαίωσαν τὸν
Θεόν, βαπτισθέντες
[22]τὸ βάπτισμα Ἰωάν-
νου.
30 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ
οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν
τοῦ Θεοῦ [a]ἠθέτησαν
εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτι-
σθέντες ὑπ' αὐτοῦ.
31 [b]Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· |
Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς
ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς
ταύτης; καὶ τίνι [10]εἰσὶν
ὅμοιοι;
32 Ὅμοιοί [10]εἰσι παι-
δίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ κα-
θημένοις, καὶ προσφω-
νοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ
λέγουσιν· [11]Ηὐλήσα-
μεν ὑμῖν, καὶ οὐκ [12]ὠρ-
χήσασθε· [13]ἐθρηνήσα-
μεν ὑμῖν, καὶ οὐκ [14]ἐ-
κλαύσατε.
33 [16]Ἐλήλυθε γὰρ Ἰω-
άννης ὁ βαπτιστὴς
μήτε d ἄρτον | ἐσθίων,
μήτε d οἶνον | πίνων·
καὶ λέγετε· Δαιμόνιον
ἔχει.
34 [16]Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ
πίνων· καὶ λέγετε· Ἰδού,
ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰ-
νοπότης, φίλος τελω-
νῶν καὶ † ἁμαρτωλῶν.
35 Καὶ [21]ἐδικαιώθη ἡ
σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων
αὐτῆς d πάντων. |
36 [18]Ἠρώτα δέ τις αὐ-
τὸν τῶν Φαρισαίων,
ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ·
καὶ [19]εἰσελθὼν εἰς τὴν
οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου,
[20]ἀνεκλίθη.
37 Καὶ ἰδού, γυνὴ ἐν τῇ
πόλει, ἥτις [10]ἦν ‡[23]ἁ-
μαρτωλός, [24]ἐπιγνοῦσα
ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ τοῦ Φαρισαίου, [25]κο-
μίσασα ἀλάβαστρον μύ-
ρου,

A. D. 27.

1 ἀπέρχομαι.
2 ἀθετέω, ch. 10. 16. Mar. 7. 9.
3 ver. 27. 2 Co. 12. 7. Ja. 2. 23.
* ἐξήλθατε-h. ter.
4 ἐξέρχομαι.
5 s. ἕνεκα τοῦ.
6 s. μή.
7 Mat. 11. 8. 1 Co. 6. 9.
8 ἀμφιέννυμι
9 ch. 13. 17. 1 Co. 4. 10. Ep. 5. 27.
10 εἰμί.
11 αὐλέω, Mat. 11. 17. 1 Co. 14. 7.
12 ὀρχέομαι, Mat. 11. 17. Mar. 6. 22.
13 θρηνέω, ch. 23. 27. Mat. 11. 17.
14 κλαίω.
15 γράφω.
16 ἔρχομαι
17 s. ὑπό.
† ἁμαρτωλῶν, καὶ-n.
18 ἐρωτάω.
19 εἰσέρχομαι.
20 ἀνακλίνω.
21 δικαιόω, ch. 10. 29. Mat. 11. 19.
22 s. κατά.
‡ ἁμαρτωλός· καὶ ἐπιγνοῦσα-i.
23 ver. 34, 39. ch. 5. 8.
24 ἐπιγινώσκω.
25 κομίζω, Mat. 25. 27.

38 Καὶ [1]στᾶσα παρὰ
τὺς πόδας αὐτῦ ὀπίσω,
κλαίυσα, [2]ἤρξατο βρέ-
χειν τοὺς πόδας αὐτοῦ
τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς
θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐ-
τῆς [6]ἐξέμασσε, καὶ
[7]κατεφίλει τοὺς πόδας
αὐτοῦ, καὶ [8]ἤλειφε τῷ
μύρῳ.
39 [9]Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρι-
σαῖος, ὁ καλέσας αὐ-
τὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέ-
γων· Οὗτος, εἰ [13]ἦν
προφήτης, ἐγίνωσκεν
ἂν τίς καὶ [14]ποταπὴ
ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται
αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός
ἐστι.
40 Καὶ [15]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐ-
τόν· Σίμων, ἔχω σοί τι
εἰπεῖν· §Ὁ δέ φησι·
Διδάσκαλε, εἰπέ.
41 Δύο [20]χρεωφειλέ-
ται [19]ἦσαν [21]δανειστῇ
τινι· ὁ εἷς [22]ὤφειλε
δηνάρια πεντακόσια, ὁ
δὲ ἕτερος πεντήκοντα.
42 Μὴ ἐχόντων [c]δὲ
αὐτῶν [24]ἀποδοῦναι, ἀμ-
φοτέροις [25]ἐχαρίσατο.
Τίς οὖν αὐτῶν, [d]εἰπέ,
πλεῖον αὐτὸν ἀγαπή-
σει;
43 [15]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Σίμων, εἶπεν· [27]Ὑπο-
λαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ
πλεῖον [25]ἐχαρίσατο.
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὀρ-
θῶς [28]ἔκρινας.
44 Καὶ [31]στραφεὶς πρὸς
τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμω-
νι [32]ἔφη· Βλέπεις ταύ-
την τὴν γυναῖκα; [33]εἰς-
ῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν,
ὕδωρ ἐπὶ τὺς πόδας μυ
οὐκ [4]ἔδωκας· αὕτη δὲ
τοῖς δάκρυσιν [5]ἔβρεξέ
μου τοὺς πόδας, ϗ ταῖς
θριξὶ [b]τῆς κεφαλῆς
αὐτῆς [6]ἐξέμαξε.
45 [10]Φίλημά μοι οὐκ
[4]ἔδωκας, αὕτη δέ, ἀφ'
ἧς [11] *[33]εἰςῆλθον, οὐ
[12]διέλιπε καταφιλοῦσά
μου τοὺς πόδας.
46 Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν
μου οὐκ [8]ἤλειψας, αὕτη
δὲ μύρῳ [8]ἤλειψέ †μου
τοὺς πόδας.
47 ‡[16]Οὗ [17]χάριν, λέγω
σοι, [18]ἀφέωνται αἱ ἁ-
μαρτίαι αὐτῆς αἱ [19]πολ-
λαί, ὅτι [34]ἠγάπησε πο-
λύ· ᾧ δὲ ὀλίγον [18]ἀφίε-
ται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.
48 Εἶπε δὲ αὐτῇ· [18]Ἀφ-
έωνταί σου αἱ ἁμαρ-
τίαι.
49 Καὶ [2]ἤρξαντο οἱ
[23]συνανακείμενοι λέ-
γειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς
οὗτός [13]ἐστιν ὃς ϗ ἁμαρ-
τίας [18]ἀφίησιν;
50 Εἶπε δὲ πρὸς τὴν
γυναῖκα· Ἡ πίστις συ
[26]σέσωκέ σε· πορεύου
εἰς εἰρήνην.

Κεφ. η'.

ΚΑΙ [29]ἐγένετο ἐν τῷ
καθεξῆς, ϗ αὐτὸς [30]δι-
ώδευε κατὰ πόλιν καὶ
κώμην, κηρύσσων καὶ
εὐαγγελιζόμενος τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·
καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐ-
τῷ.
2 Καὶ γυναῖκές τινες,

A. D. 27.

1 ἵστημι.
2 ἄρχομαι.
4 δίδωμι.
5 βρέχω, ver. 38. Mat. 5. 45.
6 ἐκμάσσω, Jno. 11. 2.
7 καταφιλέω.
8 ἀλείφω.
9 εἴδω.
10 ch. 22. 48.
11 s. ὥρας.
* εἰςῆλθεν,-ι.
12 διαλείπω, Je. 17. 8.
13 εἰμί.
14 Mat. 8. 27.
† τοὺς πόδας μυ-a. al.-d.
15 ἀποκρίνομαι.
16 Ga. 3. 19. Ep. 3. 14.
‡ Οὗ χάριν λέγω σοι· Ἀφέωνται-n
17 s. κατά.
18 ἀφίημι.
§ Vide App.
19 s. οὖσαι.
20 ch. 16. 5. ὀφειλέτης, Mat. 18. 24.
21 2 Ki. 4. 1.
22 ὀφείλω.
23 c. 14. 10, 15.
24 ἀποδίδωμι
25 χαρίζομαι, ver. 21.
26 σώζω.
27 Ac. 1. 9.
28 κρίνω.
29 γίνομαι.
30 διοδεύω, Ac. 17. 1.
31 στρέφω.
32 φημί.
33 εἰςέρχομαι.
34 ἀγαπάω.

αἳ [1]ἦσαν [2]τεθεραπευμέ-
ναι ἀπὸ πνευμάτων πο-
νηρῶν, καὶ ἀσθενειῶν,
Μαρία ἡ καλουμένη
Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαι-
μόνια ἑπτὰ [6]ἐξεληλύ-
θει,
3 Καὶ Ἰωάννα γυνὴ
Χυζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώ-
δου, καὶ Σουσάννα, καὶ
ἕτεραι πολλαὶ, [7]αἵτινες
[8]διηκόνουν [*]αὐτῷ †ἀπὸ
τῶν [9]ὑπαρχόντων αὐ-
ταῖς.
4 [21]Συνιόντος δὲ ὄχλȣ
πολλοῦ, ꭓ τῶν [11]κατὰ
πόλιν ἐπιπορευομένων
πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ
παραβολῆς·
5 [6]Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
τȣ̃ σπεῖραι τὸν σπόρον
αὐτȣ̃· ꭓ ἐν τῷ σπείρειν
αὐτὸν, ὃ μὲν [14]ἔπεσε
παρὰ τὴν ὁδὸν, ꭓ [15]κατ-
επατήθη, ꭓ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν
αὐτό.
6 Καὶ ἕτερον [14]ἔπεσεν
ἐπὶ τὴν πέτραν, ꭓ φυὲν
[16]ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ
ἔχειν [17]ἰκμάδα.
7 Καὶ ἕτερον [14]ἔπεσεν
ἐν μέσῳ τῶν [18]ἀκαν-
θῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ
ἄκανθαι [20]ἀπέπνιξαν
αὐτό.
8 Καὶ ἕτερον [14]ἔπεσεν
‡ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγα-
θὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε
καρπὸν [22]ἑκατονταπλα-
σίονα. Ταῦτα λέγων,
ἐφώνει· Ὁ ἔχων [23]ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.
9 [25]Ἐπηρώτων δὲ αὐ-
τὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
[d]λέγοντες,| Τίς [1]εἴη ἡ
παραβολὴ αὕτη;
10 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν
[3]δέδοται [4]γνῶναι τὰ
[5]μυςήρια τῆς βασιλεί-
ας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ
λοιποῖς ἐν παραβολαῖς,
ἵνα βλέποντες μὴ βλέ-
πωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ
[10]συνιῶσιν.
11 [1]Ἔςι δὲ αὕτη ἡ πα-
ραβολή· Ὁ σπόρος, [1]ἐ-
στὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ·
12 Οἱ δὲ [12]παρὰ τὴν
ὁδὸν, [1]εἰσὶν οἱ ἀκούον-
τες· εἶτα ἔρχεται ὁ διά-
βολος, ꭓ αἴρει τὸν λό-
γον ἀπὸ τῆς καρδίας
αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύ-
σαντες [13]σωθῶσιν.
13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέ-
τρας, οἳ ὅταν ἀκούσω-
σι, μετὰ χαρᾶς δέχον-
ται τὸν λόγον· ꭓ οὗτοι
ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ
πρὸς καιρὸν πιστεύȣσι,
καὶ ἐν καιρῷ πειρασμȣ̃
[19]ἀφίστανται.
14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάν-
θας [14]πεσὸν, οὗτοί [1]εἰ-
σιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ
ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλȣ́-
του καὶ ἡδονῶν [21]τοῦ
βίȣ πορευόμενοι συμ-
πνίγονται, καὶ οὐ τελε-
σφοροῦσι.
15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ
γῇ, οὗτοί [1]εἰσιν [7]οἵτι-
νες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ
ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν
λόγον, κατέχουσι, καὶ
καρποφορȣ̃σιν ἐν [24]ὑπο-
μονῇ.
16 Οὐδεὶς δὲ, λύχνον
[26]ἅψας, καλύπτει αὐ-

A. D. 27.

1 εἰμί.
2 θεραπεύω.
3 δίδωμι.
4 γινώσκω.
5 Mat. 13. 11. Ro. 11. 25. 1 Co. 13. 2. Ep. 1. 9.
6 ἐξέρχομαι.
7 ὅςτις.
8 διακονέω.
* αὐτοῖς-i.
† ἐκ-h.
9 ch. 11. 21. Mat. 19. 21. Ac. 4. 32. 1 Co. 13. 3. He. 10. 34.
10 συνίημι.
11 s. ὄντων.
12 s. δεχόμενοι τὸν σπόρον.
13 σώζω.
14 πίπτω.
15 καταπατέω, c.12.1. Mat. 5. 13. He. 10. 29.
16 ξηραίνω.
17 Je. 17. 8.
18 Mat. 13. 7. He. 6. 8. Ge. 3. 18.
19 ἀφίστημι.
20 ἀποπνίγω, ver. 33. Mat. 13. 7.
21 s. τούτου.
‡ εἰς-a.
22 Mat. 19.29. Mar. 10. 30.
23 οὖς.
24 ch. 21. 19. Ro. 2. 7. 1 Th. 1. 3.
25 ἐπερωτάω.
26 ἅπτω, ch. 11. 33. 15. 8. 22. 55.
27 σύνειμι.

τὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω
κλίνης τίθησιν· ἀλλ'
ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθη-
σιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμε-
νοι βλέπωσι τὸ φῶς.
17 Οὐ γάρ [3]ἐστι κρυ-
πτὸν ὃ οὐ φανερὸν [4]γε-
νήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυ-
φον ὃ οὐ [8]γνωσθήσε-
ται, καὶ εἰς φανερὸν
[9]ἔλθῃ.
18 Βλέπετε οὖν πῶς
ἀκούετε· ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ,
[13]δοθήσεται αὐτῷ· καὶ
ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ [14]ὃ
δοκεῖ ἔχειν, [15]ἀρθήσε-
ται ἀπ' αὐτοῦ.
19 [16]Παρεγένοντο δὲ
πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
οὐκ [17]ἠδύναντο [18]συν-
τυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν
ὄχλον.
20 Καὶ [19]ἀπηγγέλη
αὐτῷ, [c]λεγόντων· |[20]
Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ
ἀδελφοί σου [21]ἑστήκα-
σιν ἔξω, [22]ἰδεῖν σε θέ-
λοντες.
21 Ὁ δὲ [23]ἀποκριθεὶς,
εἶπε πρὸς αὐτούς· Μή-
τηρ μου καὶ ἀδελφοί μου,
οὗτοί [a]εἰσιν οἱ τὸν λό-
γον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες,
καὶ ποιοῦντες [b]αὐτόν.|
22 Καὶ [d]ἐγένετο ἐν μιᾷ
τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς
[30]ἐνέβη εἰς πλοῖον, καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ
εἶπε πρὸς αὐτούς· [31]Δι-
έλθωμεν εἰς τὸ πέραν
τῆς λίμνης. Καὶ [32]ἀν-
ήχθησαν.[33]
23 Πλεόντων δὲ αὐτῶν
[36]ἀφύπνωσε· καὶ [38]κατ-

A. D. 27.
1 συμπληρόω.
2 κινδυνεύω, Ac. 19.27,40.
3 εἰμί.
4 γίνομαι.
5 προσέρχομαι.
6 διεγείρω.
7 ch. 5. 5.
8 γινώσκω.
9 ἔρχομαι.
10 ἐγείρω.
11 ἐπιτιμάω.
12 παύω.
13 δίδωμι.
14 ὃ ἔχει, Mat. 13. 12.
15 αἴρω.
16 παραγίνομαι.
17 δύναμαι.
18 συντυγχάνω.
19 ἀπαγγέλλω.
20 s. τινῶν.
21 ἵστημι.
22 εἴδω.
23 ἀποκρίνομαι.
24 καταπλέω
[e] Γερασηνῶν-h. alii. Γεργεσηνῶν
† ἀντιπέρα-h.
25 ἐξέρχομαι.
26 ὑπαντάω.
27 ἔχω.
28 ἐνδιδύσκω, ch. 16. 19.
29 μένω.
30 ἐμβαίνω.
31 διέρχομαι
32 ἀνάγω.
33 s. ναῦν.
34 ἀνακράζω
35 προσπίπτω
36 Ju. 5. 27.
37 s. πρᾶγμα ἐστι.
38 καταβαίνω

ἔβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς
τὴν λίμνην, καὶ [1]συνε-
πληροῦντο, καὶ [2]ἐκιν-
δύνευον.
24 [5]Προσελθόντες δὲ
[6]διήγειραν αὐτὸν, λέ-
γοντες· [7]Ἐπιστάτα, ἐπι-
στάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ
δὲ [10]ἐγερθεὶς [11]ἐπετί-
μησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ
κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ
[12]ἐπαύσαντο, καὶ [4]ἐγέ-
νετο γαλήνη.
25 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ποῦ
[3]ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν;
Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμα-
σαν, λέγοντες πρὸς ἀλ-
λήλους· Τίς ἄρα οὗτός
[3]ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέ-
μοις ἐπιτάσσει, καὶ τῷ
ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν
αὐτῷ;
26 Καὶ [24]κατέπλευ-
σαν εἰς τὴν χώραν τῶν
[e]Γαδαρηνῶν, ἥτις [3]ἐ-
στὶν †ἀντιπέραν τῆς Γα-
λιλαίας.
27 [25]Ἐξελθόντι δὲ αὐ-
τῷ ἐπὶ τὴν γῆν, [26]ὑπήν-
τησεν αὐτῷ ἀνήρ τις
ἐκ τῆς πόλεως, ὃς [27]εἶ-
χε δαιμόνια ἐκ χρόνων
ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον
οὐκ [28]ἐνεδιδύσκετο, καὶ
ἐν οἰκίᾳ οὐκ [29]ἔμενεν,
ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμα-
σιν.
28 [22]Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰη-
σοῦν, καὶ [34]ἀνακράξας,
[35]προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ
φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· Τί
[37]ἐμοὶ καὶ σοί, [d]Ἰησοῦ,|
υἱὲ [d]τοῦ Θεοῦ| τοῦ ὑψί-
στου; δέομαί σου, μή
με βασανίσῃς.

29 [1]Παρήγγειλε γὰρ
τῶ πνεύματι τῶ ἀκα-
θάρτω [2]ἐξελθεῖν ἀπὸ
τȣ̃ ἀνθρώπȣ· πολλοῖς
γὰρ χρόνοις [4]συνηρπά-
κει αὐτόν· ϗ [7]ἐδεσμεῖ-
το [8]ἁλύσεσι καὶ πέδαις
φυλασσόμενος, ϗ [9]διαῤ-
ῥήσσων τὰ [11]δεσμὰ
[12]ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ
δαίμονος εἰς τὰς[13] ἐρή-
μους.
30 [16]'Επηρώτησε δὲ
αὐτὸν ὁ 'Ιησοῦς, λέγων·
Τί σοί [18]ἐστιν ὄνομα;
'Ο δὲ εἶπε· Λεγεών· ὅτι
δαιμόνια πολλὰ [19]εἰς-
ῆλθεν εἰς αὐτόν.
31 Καὶ ‡παρεκάλει αὐ-
τὸν ἵνα μὴ [21]ἐπιτάξῃ
αὐτοῖς εἰς τὴν [22]ἄβυσ-
σον[23] ἀπελθεῖν.[24]
32 [18]Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέ-
λη χοιρῶν ἱκανῶν βο-
σκομένων ἐν τῷ ὄρει·
καὶ παρεκάλουν αὐτὸν
ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς
εἰς ἐκείνους [19]εἰσελ-
θεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν
αὐτοῖς.
33 [2]'Εξελθόντα δὲ τὰ
δαιμόνια ἀπὸ †τοῦ ἀν-
θρώπου, §[19]εἰςῆλθεν εἰς
τȣ̀ς χοίρȣς· καὶ [31]ὥρ-
μησεν ἡ ἀγέλη κατὰ
τοῦ [32]κρημνοῦ εἰς τὴν
λίμνην, καὶ [33]ἀπεπνί-
γη.
34 [35]'Ιδόντες δὲ οἱ
βοσκόντες τὸ ‖[36]γεγε-
νημένον, [37]ἔφυγον· καὶ
b[34] ἀπελθόντες ǀ [14]ἀπ-
ήγγειλαν εἰς τὴν πό-
λιν, καὶ εἰς τοὺς ἀ-
γρούς.

35 [2]'Εξῆλθον δὲ [35]ἰδεῖν
τὸ γεγονός· καὶ [3]ἦλθον
πρὸς τὸν 'Ιησοῦν, ϗ [5]εὗ-
ρον καθήμενον τὸν ἄν-
θρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαι-
μόνια [2]ἐξεληλύθει, ἱμα-
τισμένον καὶ [6]σωφρο-
νȣ̃ντα, παρὰ τοὺς πόδας
τοῦ 'Ιησοῦ· καὶ [10]ἐφο-
βήθησαν.
36 [14]'Απήγγειλαν δὲ
αὐτοῖς [e]καὶ ǀ οἱ [35]ἰδόν-
τες, πῶς [15]ἐσώθη [c]ὁ
δαιμονισθείς. ǀ *
37 Καὶ [17]ἠρώτησαν αὐ-
τὸν ἅπαν τὸ πλῆθος
τῆς [20]περιχώρου τῶν
† Γαδαρηνῶν, [24]ἀπελ-
θεῖν ἀπ' αὐτῶν· ὅτι
φόβῳ μεγάλῳ [25]συνεί-
χοντο· αὐτὸς δὲ, [26]ἐμ-
βὰς εἰς τὸ πλοῖον, [27]ὑπ-
έστρεψεν.
38 [28]'Εδέετο δὲ αὐτοῦ
ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ [2]ἐξελη-
λύθει τὰ δαιμόνια, [18]εἶ-
ναι σὺν αὐτῷ· [29]ἀπέλυ-
σε δὲ αὐτὸν [c]ὁ 'Ιησȣ̃ς, ǀ
λέγων·
39 'Υπόστρεφε εἰς τὸν
οἶκόν σου, καὶ [30]διηγοῦ
ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός.
Καὶ [24]ἀπῆλθε, καθ' ὅ-
λην τὴν πόλιν κηρύσ-
σων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ
ὁ 'Ιησοῦς.
40 [36]'Εγένετο δὲ ἐν
τῷ [27]ὑποστρέψαι τὸν
'Ιησοῦν, [34]ἀπεδέξατο
αὐτὸν ὁ ὄχλος· [18]ἦσαν
γὰρ πάντες προςδοκῶν-
τες αὐτόν.
41 Καὶ ἰδοὺ, [3]ἦλθεν
ἀνὴρ ᾧ ὄνομα 'Ιάει-
ρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων

A. D. 27.

1 παραγγέλ-
λω.
2 ἐξέρχομαι.
3 ἔρχομαι.
4 συναρπάζω
5 εὑρίσκω.
6 Mar. 5. 15.
7 δεσμέω.
8 Mar. 5. 3,4.
9 ch. 5. 6.
10 φοβέω.
11 ch. 13. 16.
12 ἐλαύνω.
13 s. χώρας.
14 ἀπαγγέλ-
λω.
15 σώζω.
16 ἐπερωτάω.
* alii ὁ Λε-
γεών.
17 ἐρωτάω.
18 εἰμί.
19 εἰςέρχο-
μαι.
20 s. γῆς.
†Γερασηνῶν
alii Γεργε-
σηνῶν·n.
‡ παρεκά-
λουν-h.
21 ἐπιτάσσω.
22 Ro. 10. 7.
23 s. χώραν.
24 ἀπέρχο-
μαι.
25 συνέχω.
26 ἐμβαίνω.
27 ὑποςρέφω
28 δέομαι.
29 ἀπολύω.
30 διηγέομαι.
§ εἰςῆλθον-h.
31 ὁρμάω.
32 Mat. 8. 32.
33 ἀποπνίγω
34 ἀποδέχο-
μαι, Ac.15.4.
35 εἴδω.
‖ γεγονὸς-a.
36 γίνομαι.
37 φεύγω.

τῆς συναγωγῆς [1] ὑπῆρ-
χε· καὶ [3] πεσὼν παρὰ
τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ,
[5] παρεκάλει αὐτὸν [6] εἰς-
ελθεῖν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ·
42 Ὅτι θυγάτηρ μονο-
γενὴς [8] ἦν αὐτῷ ὡς
ἐτῶν δώδεκα, * καὶ αὕ-
τη [9] ἀπέθνησκεν. Ἐν
δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν,
οἱ ὄχλοι [10] συνέπνιγον
αὐτόν.
43 Καὶ γυνὴ [8] οὖσα ἐν
ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐ-
τῶν δώδεκα, ἥτις † εἰς
ἰατροὺς προςαναλώσα-
σα ὅλον τὸν βίον, οὐκ
ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θε-
ραπευθῆναι·
44 [14] Προςελθοῦσα ὄ-
πισθεν, [15] ἥψατο τοῦ
κρασπέδου τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα
[17] ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵ-
ματος αὐτῆς.
45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·
Τίς ὁ [15] ἁψάμενός μου;
Ἀρνουμένων δὲ πάντων,
εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ οἱ
§ μετ' αὐτοῦ· Ἐπιστάτα,
οἱ ὄχλοι [19] συνέχουσί σε
καὶ ἀποθλίβουσι, d καὶ
λέγεις· Τίς [22] ὁ [15] ἁψά-
μενός μου; |
46 Ὁ δὲ c Ἰησοῦς | εἶ-
πεν· [15] Ἥψατό μου τις·
ἐγὼ γὰρ [24] ἔγνων δύνα-
μιν [25] ἐξελθοῦσαν ἀπ'
ἐμοῦ.
47 [28] Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ
ὅτι οὐκ [29] ἔλαθε, [30] τρέ-
μουσα [33] ἦλθε, καὶ
[36] προσπεσοῦσα αὐτῷ,
δι' ἣν αἰτίαν [15] ἥψατο

A. D. 27.

1 ὑπάρχω.
2 ἀπαγγέλλω
3 πίπτω.
4 ἰάομαι.
5 παρακαλέω
6 εἰςέρχομαι.
7 σώζω, ch. 7. 50.
8 εἰμί.
* ἀποθνήσκουσα-n.
9 ἀποθνήσκω
10 συμπνίγω
11 θνήσκω.
12 ch. 7. 6. Mar. 5. 35.
† ἰατροῖς-a.
13 ἀποκρίνομαι.
14 προςέρχομαι.
15 ἅπτομαι.
‡ Ἐλθὼν-a.
16 ἀφίημι.
17 ἵστημι.
18 κλαίω.
§ σὺν αὐτῷ-a
19 ch. 4. 38. 2 Co. 5. 14.
20 κόπτω, ch. 23. 27.
21 s. διά.
|| οὐ γὰρ ἀπέθανεν-n.
22 s. ἐστι.
23 καταγελάω Mat. 9. 24.
24 γινώσκω.
25 ἐξέρχομαι
26 φωνέω.
27 nom. pro voc. At.
28 εἴδω.
29 λανθάνω.
30 s. αὐτόν.
31 ἐπιστρέφω.
32 ἀνίστημι.
33 ἔρχομαι.
34 διατάσσω.
35 δίδωμι.
36 προσπίπτω

αὐτῷ [2] ἀπήγγειλεν c αὐ-
τῷ | ἐνώπιον παντὸς
τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς [4] ἰάθη
παραχρῆμα.
48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ·
d Θάρσει, | θύγατερ· ἡ
πίστις σου [7] σέσωκέ σε,
πορεύου εἰς εἰρήνην.
49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦν-
τος, ἔρχεταί τις παρὰ
τοῦ ἀρχισυναγώγου,
λέγων αὐτῷ· Ὅτι
[11] τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ
σου· μὴ [12] σκύλλε τὸν
διδάσκαλον.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκού-
σας, [13] ἀπεκρίθη αὐτῷ,
λέγων· Μὴ φοβοῦ· μό-
νον πίστευε, καὶ [7] σω-
θήσεται.
51 ‡ [6] Εἰςελθὼν δὲ εἰς
τὴν οἰκίαν, οὐκ [16] ἀφῆ-
κεν [6] εἰςελθεῖν οὐδένα,
εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκω-
βον καὶ Ἰωάννην, καὶ
τὸν πατέρα τῆς παιδὸς,
καὶ τὴν μητέρα.
52 [18] Ἔκλαιον δὲ πάν-
τες ϗ [20] ἐκόπτοντο [21] αὐ-
τήν. Ὁ δὲ εἶπε· Μὴ
κλαίετε· || οὐκ [8] ἀπέθα-
νεν, ἀλλὰ καθεύδει.
53 Καὶ [23] κατεγέλων
αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι [9] ἀπ-
έθανεν.
54 Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν
ἔξω πάντας, καὶ | κρα-
τήσας τῆς χειρὸς αὐ-
τῆς, [26] ἐφώνησε, λέγων·
[27] Ἡ παῖς ἐγείρου.
55 Καὶ [31] ἐπέστρεψε τὸ
πνεῦμα αὐτῆς, καὶ [32] ἀν-
έστη παραχρῆμα· καὶ
[34] διέταξεν αὐτῇ [35] δο-
θῆναι φαγεῖν.

56 Καί [1] ἐξέστησαν οἱ
γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ
[34] παρήγγειλεν αὐτοῖς
μηδενὶ εἰπεῖν τὸ [3] γεγο-
νός.

Κεφ. θ′.

ΣΥΓΚΑΛΕΣΑΜΕ-
ΝΟΣ δὲ τοὺς δώδεκα
ὑμαθητὰς αὐτοῦ,| [6] ἔδω-
κεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ
ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ
δαιμόνια, καὶ νόσυς θε-
ραπεύειν.
2 Καὶ [9] ἀπέστειλεν αὐ-
τοὺς κηρύσσειν τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ
[12] ἰᾶσθαι τοὺς * ἀσθε-
νοῦντας.
3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτύς·
Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁ-
δὸν, μήτε † ῥάβδυς, μήτε
πήραν, μήτε ἄρτον, μή-
τε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ
δύο χιτῶνας [16] ἔχειν.
4 Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν
[19] εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένε-
τε, καὶ ἐκεῖθεν [20] ἐξέρ-
χεσθε.
5 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ
§ [21] δέξωνται ὑμᾶς, [20] ἐξ-
ερχόμενοι ἀπὸ τῆς πό-
λεως ἐκείνης, ϗ τὸν κο-
νιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν
ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς
μαρτύριον ἐπ' αὐτούς.
6 [20] Ἐξερχόμενοι δὲ
[26] διήρχοντο κατὰ τὰς
κώμας, εὐαγγελιζόμε-
νοι καὶ θεραπεύοντες
[27] πανταχοῦ.
7 [31] Ἤκουσε δὲ Ἡρώ-
δης ὁ τετράρχης τὰ γι-
νόμενα c ὑπ' αὐτῦ | πάν-
τα· καὶ [32] διηπόρει, διὰ
τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων,
ὅτι Ἰωάννης [2] ἐγήγερ-
ται ἐκ νεκρῶν·
8 Ὑπό τινων δὲ, ὅτι
Ἠλίας [4] ἐφάνη· ἄλλων
δὲ, ὅτι προφήτης εἷς
τῶν ἀρχαίων [5] ἀνέστη.
9 Καὶ εἶπεν ὁ δ | Ἡρώ-
δης· Ἰωάννην ἐγὼ [7] ἀπ-
εκεφάλισα· τίς δέ [8] ἐ-
στιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ
ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ
ἐζήτει [10] ἰδεῖν αὐτόν.
10 Καὶ ὑποστρέψαντες
οἱ ἀπόστολοι [11] διηγή-
σαντο αὐτῷ ὅσα ἐποί-
ησαν· καὶ [13] παραλα-
βὼν αὐτοὺς, [14] ὑπεχώ-
ρησε κατ' ἰδίαν [15] ‡ εἰς
τόπον ἔρημον πόλε-
ως καλυμένης Βηθσαϊ-
δά.
11 Οἱ δὲ ὄχλοι [17] γνόν-
τες, [18] ἠκολούθησαν αὐ-
τῷ· καὶ δεξάμενος αὐ-
τοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς πε-
ρὶ τῆς βασιλείας τοῦ
Θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν
ἔχοντας θεραπείας [12] ἰ-
ᾶτο.
12 Ἡ δὲ ἡμέρα [22] ἤρξα-
το [23] κλίνειν·[24] [25] προς-
ελθόντες δὲ οἱ δώδεκα,
εἶπον αὐτῷ· Ἀπόλυσον
τὸν ὄχλον, ἵνα || [28] ἀπελ-
θόντες εἰς τὰς κύκλῳ
κώμας καὶ τοὺς ἀγρὺς,
[29] καταλύσωσι, ϗ [30] εὕ-
ρωσιν [33] ἐπισιτισμόν·
ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ
[8] ἐσμέν.
13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτύς·
[6] Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φα-
γεῖν. Οἱ δὲ εἶπον· Οὐκ
[8] εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ

A. D. 27.

1 ἐξίστημι.
2 ἐγείρω.
3 γίνομαι.
4 φαίνω.
5 ἀνίστημι.
6 δίδωμι.
7 ἀποκεφαλίζω.
8 εἰμί.
9 ἀποστέλλω.
10 εἴδω.
11 διηγέομαι.
12 ἰάομαι.
* ἀσθενεῖς-h.
13 παραλαμβάνω.
14 ὑποχωρέω
15 s. ὁδόν.
† ῥάβδον-a.
‡ Vide App.
16 s. ἐστί.
17 γινώσκω.
18 ἀκολουθέω.
19 εἰσέρχομαι.
20 ἐξέρχομαι
§ δέχωνται-h
21 δέχομαι.
22 ἄρχομαι.
23 ch. 24. 29. Ju. 19. 11.
24 s. εἰς δείλην, v. εἰς ἑσπέραν.
25 προσέρχομαι.
26 διέρχομαι
27 s. νόσους.
|| πορευθέντες-L.
28 ἀπέρχομαι
29 ch. 19. 7. Ge. 24. 23.
30 εὑρίσκω.
31 ἀκούω.
32 διαπορέω, ch. 24. 4. Ac. 2. 12.
33 Ge. 42. 25. Jos. 9. 11.
34 παραγγέλλω.

πέντε ἄρτοι καὶ δύο ἰ-
χθύες, εἰ μήτι πορευ-
θέντες ἡμεῖς ἀγοράσω-
μεν εἰς πάντα τὸν
λαὸν τοῦτον βρώμα-
τα.
14 [1]Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ
ἄνδρες πεντακισχίλιοι.
Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ· [3]Κατα-
κλίνατε αὐτὺς κλισίας
ἀνὰ πεντήκοντα.
15 Καὶ [5]ἐποίησαν οὕ-
τω, καὶ ἀνέκλιναν ἅ-
παντας.
16 [7]Λαβὼν δὲ τοὺς
πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς
δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας
εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλό-
γησεν αὐτοὺς, καὶ [9]κα-
τέκλασε, καὶ [11]ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς [13]παρα-
τιθέναι τῷ ὄχλῳ.
17 Καὶ [15]ἔφαγον, καὶ
ἐχορτάσθησαν πάντες·
ϗ [17]ἤρθη τὸ περισσεῦ-
σαν αὐτοῖς κλασμάτων
κόφινοι δώδεκα.
18 Καὶ [19]ἐγένετο ἐν τῷ
[1]εἶναι αὐτὸν προσευ-
χόμενον [21]καταμόνας,
[23]συνῆσαν αὐτῷ οἱ μα-
θηταί· ϗ [25]ἐπηρώτησεν
αὐτοὺς, λέγων· Τίνα
με λέγουσιν οἱ ὄχλοι
[1]εἶναι;
19 Οἱ δὲ [27]ἀποκριθέν-
τες, εἶπον· Ἰωάννην
τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι
δὲ,[29] Ἠλίαν· ἄλλοι
δὲ,[29] ὅτι προφήτης τις
τῶν [31]ἀρχαίων [32]ἀνέ-
στη.
20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὑ-
μεῖς δὲ τίνα με λέγετε

A. D. 28.

* υἱὸν-f.
1 εἰμί.
2 ἐπιτιμάω.
3 ch. 14. 8.
4 παραγγέλλω.
† λέγειν-l.
5 ποιέω
6 πάσχω.
7 λαμβάνω.
8 ἀποκτείνω.
9 κατακλάω.
‡ ἀναςῆναι-i
10 ἐγείρω.
11 δίδωμι.
12 λέγω.
13 παρατίθημι.
14 Mat. 16. 24. Jno. 7. 17.
§ ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω-a.
15 φάγω.
16 ἔρχομαι.
17 αἴρω.
18 ἀπαρνέομαι, c. 12. 9.
19 γίνομαι.
20 Mat. 6. 25. Ac. 15. 26.
21 Ps. 141. 10. Mar. 4. 10.
22 σώζω.
23 σύνειμι.
24 ἀπολλύω.
25 ἐπερωτάω.
26 ὠφελέω.
27 ἀποκρίνομαι.
28 Mat. 16. 26. Mar. 8. 36.
29 s. λέγουσιν.
30 ἐπαισχύνομαι.
31 ver. 8. Mat. 5. 21.
32 ἀνίστημι
‖ ὑμῖν· ἀληθῶς εἰσί-n.

εἶναι; [27]Ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ Πέτρος, εἶπε· Τὸν
Χριστὸν *τοῦ Θεοῦ.
21 Ὁ δὲ [2]ἐπιτιμήσας
αὐτοῖς, [4]παρήγγειλε
μηδενὶ †εἰπεῖν τοῦτο,
22 Εἰπών· Ὅτι δεῖ τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολ-
λὰ [6]παθεῖν, καὶ ἀποδο-
κιμασθῆναι ἀπὸ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ ἀρχι-
ερέων ϗ γραμματέων,
καὶ [8]ἀποκτανθῆναι, καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ‡[10]ἐ-
γερθῆναι.
23 [12]Ἔλεγε δὲ πρὸς
πάντας· Εἴ τις [14]θέλει
ὀπίσω μου §[16]ἐλθεῖν,
[18]ἀπαρνησάσθω ἑαυ-
τὸν, d καὶ [17]ἀράτω τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ c καθ'
ἡμέραν,| καὶ ἀκολουθεί-
τω μοι.
24 Ὃς γὰρ ἂν [14]θέλῃ
τὴν [20]ψυχὴν αὐτοῦ
[22]σῶσαι, ἀπολέσει αὐ-
τήν· ὃς δ' ἂν [24]ἀπολέσῃ
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνε-
κεν ἐμοῦ, οὗτος [22]σώσει
αὐτήν.
25 Τί γὰρ [26]ὠφελεῖται
ἄνθρωπος κερδήσας τὸν
κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ
[24]ἀπολέσας, ἢ [28]ζημιω-
θείς;
26 Ὃς γὰρ ἂν [30]ἐπαι-
σχυνθῇ με ϗ τὺς ἐμοὺς
λόγυς, τῦτον ὁ υἱὸς τῦ
ἀνθρώπου [30]ἐπαισχυν-
θήσεται, ὅταν [15]ἔλθῃ
ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ ϗ τῦ
πατρὸς, καὶ τῶν ἁγίων
ἀγγέλων.
27 Λέγω δὲ ‖ ὑμῖν ἀ-
ληθῶς, [1]εἰσί τινες τῶν

ὧδε *[1]ἑστηκότων, οἳ οὐ
μὴ † γεύσονται θανάτȣ,
ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ.
28 [4]'Εγένετο δὲ μετὰ
τȣ̀ς λόγȣς τȣ́τȣς ὡσεὶ
ἡμέραι ὀκτὼ, ϗ [6]παρα-
λαβὼν [b]τὸν | Πέτρον,
ϗ Ἰωάννην, καὶ Ἰάκω-
βον, [7]ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος
προσεύξασθαι.
29 Καὶ [4]ἐγένετο ἐν
τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν
τὸ [10]εἶδος τοῦ προσώπȣ
αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱ-
ματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς
[11]ἐξαστράπτων.
30 Καὶ ἰδȣ̀, ἄνδρες δύο
[14]συνελάλουν αὐτῷ, οἵ-
τινες [15]ἦσαν Μωσῆς ϗ
'Ηλίας·
31 Οἳ [18]ὀφθέντες ἐν
δόξῃ, ἔλεγον τὴν §[19]ἔξ-
οδον αὐτȣ̃, ἣν [21]ἔμελ-
λε πληροῦν ἐν Ἰερου-
σαλήμ.
32 'Ο δὲ Πέτρος καὶ
οἱ σὺν αὐτῷ [15]ἦσαν βε-
βαρημένοι ὕπνῳ· δια-
γρηγορήσαντες δὲ εἶ-
δον τὴν δόξαν αὐτοῦ,
καὶ τοὺς δύο ἄνδρας
τοὺς [24]συνεστῶτας αὐ-
τῷ.
33 Καὶ [4]ἐγένετο ἐν
τῷ διαχωρίζεσθαι αὐ-
τȣ̀ς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ
Πέτρος πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν· Ἐπιστάτα, καλόν
[15]ἐστιν ἡμᾶς ὧδε [15]εἶ-
ναι· καὶ ποιήσωμεν
σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοι,
καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ
μίαν Ἠλίᾳ· μὴ εἰδὼς ὃ
λέγει.

34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέ-
γοντος, [4]ἐγένετο νεφέ-
λη, ϗ [2]ἐπεσκίασεν αὐ-
τούς· [3]ἐφοβήθησαν δὲ
ἐν τῷ ἐκείνους [5]εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν νεφέλην.
35 Καὶ φωνὴ [4]ἐγένετο
ἐκ τῆς νεφέλης, λέγου-
σα· Οὗτός [15]ἐστιν ὁ υἱός
μου ὁ ‡ ἀγαπητός· αὐτȣ̃
ἀκούετε.
36 Καὶ ἐν τῷ [4]γενέ-
σθαι τὴν φωνὴν, [8]εὑρέ-
θη [c]ὁ | Ἰησοῦς μόνος· ϗ
αὐτοὶ [9]ἐσίγησαν, ϗ οὐδε-
νὶ [12]ἀπήγγειλαν ἐν ἐ-
κείναις ταῖς ἡμέραις
οὐδὲν ὧν [13]ἑωράκασιν.
37 [4]'Εγένετο δὲ ἐν τῇ
ἑξῆς ἡμέρᾳ, [16]κατελ-
θόντων αὐτῶν ἀπὸ τȣ̃
ὄρȣς, [17]συνήντησεν αὐ-
τῷ ὄχλος πολύς.
38 Καὶ ἰδȣ̀, ἀνὴρ ἀπὸ
τοῦ ὄχλου [20]ἀνεβόησε,
λέγων· Διδάσκαλε, δέ-
ομαί σου, || ἐπίβλεψον
ἐπὶ τὸν υἱόν μου,
ὅτι [22]μονογενής [15]ἐστί
μοι.
39 Καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα
λαμβάνει αὐτὸν, καὶ
[23]ἐξαίφνης κράζει, καὶ
σπαράσσει αὐτὸν μετὰ
ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀπο-
χωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συν-
τρίβον αὐτόν.
40 Καὶ [25]ἐδεήθην τῶν
μαθητῶν σου, ἵνα **ἐκ-
βάλλωσιν αὐτὸ, ϗ οὐκ
[26]ἠδυνήθησαν.
41 [27]'Αποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησȣ̃ς, εἶπεν· Ὦ γενεὰ
ἄπιστος καὶ [28]διεστραμ-
μένη, ἕως πότε [15]ἔσομαι

A. D. 28.

* ἑστώτων-α.
1 ἵστημι.
† γεύσωνται-α.
2 ἐπισκιάζω, ch. 1. 35. Mat. 17. 5. Mar. 9. 7.
3 φοβέω.
4 γίνομαι.
5 εἰσέρχομαι
6 παραλαμβάνω.
7 ἀναβαίνω.
‡ ἐκλελεγμένος-i. alius ἐκλεκτός.
8 εὑρίσκω.
9 σιγάω.
10 ch. 3. 22.
11 Eze. 1. 7. Na. 3. 8.
12 ἀπαγγέλλω.
13 ὁράω.
14 συλλαλέω.
15 εἰμί.
16 κατέρχομαι.
17 συναντάω
18 ὄπτομαι.
§ δόξαν-n.
19 He. 11. 22. 2 Pe. 1. 15.
20 ἀναβοάω.
21 μέλλω.
|| ἐπίβλεψαι-α.
22 ch. 7. 12. Jno. 1. 14, 18. He. 11. 17.
23 ch. 2. 13. Mar. 13. 36.
24 συνίστημι.
25 δέομαι.
** ἐκβάλωσιν-α.
26 δύναμαι.
27 ἀποκρίνομαι.
28 διαστρέφω.

πρὸς ὑμᾶς, ϗ [1]ἀνέξομαι
ὑμῶν; [2]προςάγαγε
*ὧδέ τὸν υἱόν σου.
42 Ἔτι δὲ προσερχομέ-
νου αὐτοῦ, [5]ἔῤῥηξεν αὐ-
τὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ
[6]συνεσπάραξεν· [7]ἐπετί-
μησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρ-
τῳ, ϗ ἰάσατο τὸν παῖ-
δα, καὶ [10]ἀπέδωκεν αὐ-
τὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.
43 [11]Ἐξεπλήσσοντο δὲ
πάντες ἐπὶ τῇ [12]μεγα-
λειότητι τῦ Θεῦ. Πάν-
των δὲ θαυμαζόντων
ἐπὶ πᾶσιν οἷς ‡[15]ἐποίη-
σεν c ὁ Ἰησοῦς,‖ εἶπε
πρὸς τὺς μαθητὰς αὐτῦ·
44 [17]Θέσθε ὑμεῖς εἰς
τὰ [18]ὦτα ὑμῶν τὺς λό-
γους τούτους· ὁ γὰρ
υἱὸς τῦ ἀνθρώπου μέλ-
λει [19]παραδίδοσθαι εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων.
45 Οἱ δὲ [21]ἠγνόουν τὸ
ῥῆμα τοῦτο, καὶ [22]ἦν
[24]παρακεκαλυμμένον
ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ [25]αἴ-
σθωνται αὐτό· καὶ ἐ-
φοβοῦντο ἐρωτῆσαι
αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήμα-
τος τούτου.
46 [27]Εἰςῆλθε δὲ διαλο-
γισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ,
τίς ἂν [22]εἴη μείζων αὐ-
τῶν.
47 Ὁ δὲ Ἰησῦς, [29]ἰδὼν
τὸν διαλογισμὸν τῆς
καρδίας αὐτῶν, [30]ἐπι-
λαβόμενος παιδίου,
[31]ἔστησεν αὐτὸ παρ'
ἑαυτῷ·
48 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ὃς ἐὰν [3]δέξηται τοῦτο
τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνό-
ματί μου, ἐμὲ [3]δέχε-
ται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ
[3]δέξηται, [3]δέχεται τὸν
[4]ἀποστείλαντά με· ὁ
γὰρ μικρότερος ἐν
πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων,
οὗτος †[22]ἔσται μέ-
γας.
49 [8]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰωάννης, εἶπεν· [9]Ἐπι-
στάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ
τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλ-
λοντα c τὰ‖ δαιμόνια,
καὶ [13]ἐκωλύσαμεν αὐ-
τὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ
[14]μεθ' ἡμῶν.
50 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τὸν ὁ Ἰησοῦς· Μὴ
[13]κωλύετε·[16] ὃς γὰρ οὐκ
[22]ἔστι §καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ
ἡμῶν [22]ἐστιν.
51 [20]Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
συμπληρῦσθαι τὰς ἡμέ-
ρας τῆς ἀναλήψεως αὐ-
τοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσ-
ωπον αὐτοῦ [23]ἐστήριξε
τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱε-
ρουσαλήμ.
52 Καὶ [4]ἀπέστειλεν
[26]ἀγγέλους πρὸ προς-
ώπου αὐτῦ· καὶ πορευ-
θέντες [27]εἰςῆλθον εἰς
κώμην Σαμαρειτῶν, ὥς-
τε ἑτοιμάσαι [28]αὐτῷ.
53 Καὶ οὐκ [3]ἐδέξαντο
αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόςωπον
αὐτοῦ [22]ἦν πορευόμε-
νον εἰς Ἱερουσαλήμ.
54 [29]Ἰδόντες δὲ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος
καὶ Ἰωάννης, εἶπον·
Κύριε, θέλεις εἴπωμεν
πῦρ [32]καταβῆναι ἀπὸ
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ

A. D. 28.

1 ἀνέχω, Mat. 17. 17.
2 προςάγω.
* τὸν υἱόν σῦ ὧδε-a.
3 δέχομαι.
4 ἀποστέλλω.
5 ῥήσσω, ch. 5. 37.
6 συσπαράσσω, cf. v. 39. ἐσπάραξεν, Mar. 9. 20.
7 ἐπιτιμάω.
† ἐστι-h.
8 ἀποκρίνομαι.
9 Διδάσκαλε, Mar. 9. 38.
10 ἀποδίδωμι
11 ἐκπλήσσω
12 Ac. 19. 27.
13 κωλύω.
14 s. σοὶ.
‡ ἐποίει-a.
15 ποιέω.
16 s. αὐτὸν.
17 τίθημι.
18 οὖς.
§ καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν-a
19 παραδίδωμι.
20 γίνομαι.
21 ἀγνοέω.
22 εἰμί.
23 στηρίζω, ch. 16. 26.
24 παρακαλύπτω, Eze. 22. 26.
25 αἰσθάνομαι.
26 ch. 7. 24.
27 εἰςέρχομαι
28 s. ξένιαν.
29 εἴδω.
30 ἐπιλαμβάνω.
31 ἵστημι.
32 καταβαίνω

[1]ἀναλῶσαι· αὐτοὺς,
[a]ὡς καὶ Ἠλίας [2]ἐποί-
ησε; |
55 [3]Στραφεὶς δὲ [4]ἐπε-
τίμησεν αὐτοῖς, [c]καὶ
εἶπεν· Οὐκ [5]οἴδατε οἵ-
ου πνεύματός [6]ἐστε
ὑμεῖς; |
56 [b]Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπȣ ȣ̓κ [8]ἦλθε ψυ-
χὰς ἀνθρώπων [9]ἀπολέ-
σαι, ἀλλὰ σῶσαι. | Καὶ
[10]ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέ-
ραν κώμην.
57 *Ἐγένετο δὲ πορευ-
ομένων αὐτῶν, ἐν τῇ ὁ-
δῷ εἶπέ τις πρὸς αὐτόν·
Ἀκολουθήσω σοι ὅπου
ἂν ἀπέρχῃ, [d]Κύριε. |
58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες
φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ
τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανȣ͂
κατασκηνώσεις· ὁ δὲ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν
κλίνῃ.
59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον·
Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ
εἶπε· Κύριε, [17]ἐπίτρε-
ψόν μοι [18]ἀπελθόντι
πρῶτον [19]θάψαι τὸν
πατέρα μου.
60 Εἶπε δὲ αὐτῷ [c]ὁ
Ἰησοῦς· | [21]Ἄφες τοὺς
νεκροὺς [19]θάψαι τοὺς
ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ
[18]ἀπελθὼν διάγγελλε
τὴν βασιλείαν τȣ͂ Θεȣ͂.
61 Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος·
Ἀκολουθήσω σοι, Κύ-
ριε· πρῶτον δὲ [17]ἐπί-
τρεψόν μοι [25]ἀποτά-
ξασθαι τοῖς εἰς τὸν
οἶκόν μου.

62 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν
ὁ Ἰησοῦς· Οὐδεὶς ἐπι-
βαλὼν τὴν χεῖρα αὐτȣ͂
ἐπ' ἄροτρον, ϗ βλέπων
εἰς τὰ ὀπίσω, [7]εὔθετός
[6]ἐστιν εἰς τὴν βασιλεί-
αν τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. ι'.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα [11]ἀν-
έδειξεν ὁ Κύριος καὶ
ἑτέρȣς ἑβδομήκοντα,[12]†
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
ἀνὰ δύο πρὸ προσώ-
που αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν
πόλιν καὶ τόπον οὗ
[13]ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχε-
σθαι.
2 [14]Ἔλεγεν ‡οὖν πρὸς
αὐτȣ́ς· Ὁ μὲν θερισμὸς
πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται
ὀλίγοι· [15]δεήθητε οὖν
τοῦ κυρίου τȣ͂ θερισμȣ͂,
ὅπως § ἐκβάλλῃ ἐργά-
τας εἰς τὸν θερισμὸν
αὐτοῦ.
3 Ὑπάγετε· ἰδοὺ, ἐγὼ
ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς [16]
ἄρνας ἐν μέσῳ λύ-
κων.
4 Μὴ βαστάζετε [20]βα-
λάντιον, μὴ πήραν, μη-
δὲ ὑποδήματα· καὶ μη-
δένα κατὰ τὴν ὁδὸν
[22]ἀσπάσησθε.
5 Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν
‖ εἰσέρχησθε, πρῶτον
λέγετε· Εἰρήνη τῷ οἴ-
κῳ τούτῳ.
6 Καὶ ἐὰν [b]μὲν | [6]ῇ
ἐκεῖ [b]ὁ | [23]υἱὸς εἰρήνης,
[24]ἐπαναπαύσεται ἐπ'
αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν·
εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς
[26]ἀνακάμψει.

A. D. 28.

1 ἀναλίσκω, Ga. 5. 15. 2 Th. 2. 8.
2 ποιέω.
3 στρέφω.
4 ἐπιτιμάω.
5 εἴδω.
6 εἰμί.
7 ch. 14. 35. He. 6. 7.
8 ἔρχομαι.
9 ἀπολλύω.
10 πορεύομαι
11 ἀναδείκνυμι, Ac. 1. 24.
* Καὶ πορευομένων-h.
12 s. μαθητάς.
† δύο-f.
13 μέλλω.
14 λέγω.
‡ δὲ-i.
15 δέομαι.
§ ἐκβάλῃ-a.
16 s. ποιμὴν ἀποστέλλει.
17 ἐπιτρέπω.
18 ἀπέρχομαι.
19 θάπτω.
20 ch. 12. 33. 22. 35, 36.
21 ἀφίημι.
22 ἀσπάζομαι.
‖ εἰσέλθητε-h.
23 Ep. 2. 2. 1 Pe. 1. 14.
24 Ro. 2. 17. Nu. 11.25,26. 2 Ki. 2. 15.
25 ἀποτάσσω, c.14.33. Mar. 6. 46. Ac.18.18,21. 2 Co. 2. 13.
26 Mat. 2. 12. Ac. 18. 21. He. 11. 15.

7 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ
μένετε, ἐσθίοντες ꭗ πί-
νοντες τὰ[1] παρ' αὐτῶν·
ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τȣ̃
μισθοῦ αὐτοῦ [2]ἐστι. Μὴ
μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας
εἰς οἰκίαν.
8 Καὶ εἰς † ἣν δ' ἂν πό-
λιν εἰσέρχησθε, καὶ δέ-
χωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε
τὰ[5] [6]παρατιθέμενα
ὑμῖν.
9 Καὶ θεραπεύετε τοὺς
ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ
λέγετε αὐτοῖς· [9]Ἤγ-
γικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασι-
λεία τοῦ Θεοῦ.
10 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν
§ εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέ-
χωνται ὑμᾶς, [10]ἐξελ-
θόντες εἰς τὰς [11]πλα-
τείας αὐτῆς, εἴπατε·
11 Καὶ τὸν κονιορτὸν
‖ τὸν κολληθέντα ἡμῖν
ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν,††
ἀπομασσόμεθα ὑμῖν·
πλὴν τοῦτο γινώσκετε,
ὅτι [9]ἤγγικεν [b]ἐφ' ὑμᾶς[l]
ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
12 Λέγω [b]δὲ[l] ὑμῖν, ὅτι
Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἀνεκτότερον [2]ἔ-
σται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
13 Οὐαί σοι, Χοραζίν·
οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι
εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι
[16]ἐγένοντο αἱ δυνάμεις
αἱ [16]γενόμεναι ἐν ὑμῖν,
πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ καθήμεναι [18]μετ-
ενόησαν.
14 Πλὴν Τύρῳ καὶ Σι-
δῶνι [20]ἀνεκτότερον [2]ἔ-
σται ἐν τῇ κρίσει, ἢ
ὑμῖν.

15 Καὶ σὺ, Καπερναοὺμ,
* ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑ-
ψωθεῖσα, ἕως ᾅδου [3]κα-
ταβιβασθήσῃ.
16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν,
ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ [4]ἀ-
θετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ·
ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθε-
τεῖ τὸν [7]ἀποστείλαντά
με.
17 [8]Ὑπέστρεψαν δὲ
οἱ ἑβδομήκοντα ‡ μετὰ
χαρᾶς, λέγοντες· Κύ-
ριε, καὶ τὰ δαιμόνια
ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν
τῷ ὀνόματί σου.
18 Εἶπε δὲ αὐτοῖς·
[12]Ἐθεώρουν τὸν Σα-
τανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ [13]πεσόν-
τα.
19 Ἰδοὺ, **δίδωμι ὑμῖν
τὴν ἐξουσίαν τοῦ πα-
τεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ
σκορπίων, καὶ ἐπὶ
πᾶσαν τὴν δύναμιν
τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν
ὑμᾶς οὐ μὴ ‡‡ἀδική-
σει.
20 Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ
χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύ-
ματα ὑμῖν ὑποτάσσε-
ται· χαίρετε δὲ [b]μᾶλ-
λον[l] ὅτι τὰ ὀνόματα
ὑμῶν [14]ἐγράφη ἐν τοῖς
οὐρανοῖς.
21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
[15]ἠγαλλιάσατο τῷ
πνεύματι §§ ὁ Ἰησοῦς, ꭗ
εἶπεν· [17]Ἐξομολογοῦ-
μαί σοι, Πάτερ, Κύ-
ριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆς γῆς, ὅτι [19]ἀπέκρυ-
ψας ταῦτα ἀπὸ σο-
φῶν καὶ συνετῶν, καὶ

A. D. 28.

* μὴ ἕως τοῦ οὐρανȣ̃ ὑψωθήσῃ; ἕως s. ἢ ἕως-n.
1 p. ἐσθ ντα, v. παρατιθέμενα, v. 8.
2 εἰμί.
3 καταβιβάζω,
Mat. 11. 23.
De. 21. 4.
Jos. 2. 18.
4 ch. 7. 30.
Jno. 12. 48.
1 Co. 1. 19.
Ga. 2. 21.
1 Th. 4. 8.
He. 10. 28.
† ἣν ἂν-h.
5 s βρώματα
6 παρατίθημι.
7 ἀποστέλλω
8 ὑποστρέφω
‡ δύο-f.
9 ἐγγίζω.
§ εἰσέλθητε-h.
10 ἐξέρχομαι
11 s. ὁδούς.
12 θεωρέω.
13 πίπτω.
‖ τῶν ποδῶν ἡμῶν-f.
** δέδωκα-n.
†† εἰς τοὺς πόδας, s. εἰς πόδας ἡμῶν-f.
‡‡ ἀδικήσῃ-a
14 γράφω.
15 ἀγαλλιάω.
16 γίνομαι.
§§ τῷ ἁγίῳ-f
17 Mat. 3 6.
Ro. 14. 11.
Re. 3. 5.
18 μετανοέω.
19 ἀποκρύπτω.
20 Mat. 10. 15.
Mar. 6. 11.

[1] ἀπεκάλυψας αὐτὰ νη-
πίοις· ναὶ ὁ Πατὴρ,
ὅτι οὕτως [2] ἐγένετο εὐ-
δοκία ἔμπροσθέν σου.
21 [b] Καὶ [9] στραφεὶς
πρὸς τοὺς μαθητὰς,
εἶπε· | Πάντα [*4] παρε-
δόθη μοι ὑπὸ τοῦ πα-
τρός μου· καὶ οὐδεὶς
γινώσκει τίς [5] ἐστιν ὁ
υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατὴρ· ϗ
τίς [5] ἐστιν ὁ πατὴρ, εἰ
μὴ ὁ υἱὸς. καὶ ᾧ ἐὰν
βούληται ὁ υἱὸς [1] ἀπο-
καλύψαι.
23 Καὶ [9] στραφεὶς πρὸς
τȣ̀ς μαθητὰς, [c] κατ' ἰδί-
αν| εἶπε· Μακάριοι
[11] οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέ-
ποντες ἃ βλέπετε.
24 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
πολλοὶ προφῆται καὶ
βασιλεῖς [15] ἠθέλησαν
ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε,
καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκȣ̃-
σαι ἃ [17] ἀκούετε, καὶ ȣ̓κ
[17] ἤκουσαν.
25 Καὶ ἰδȣ̀, νομικός τις
[18] ἀνέστη, ἐκπειράζων
αὐτὸν, καὶ λέγων· Δι-
δάσκαλε, τί ποιήσας
ζωὴν αἰώνιον κληρονο-
μήσω;
26 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐ-
τόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί
[24] γέγραπται; πῶς ἀνα-
γινώσκεις;
27 Ὁ δὲ [26] ἀποκριθεὶς,
εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύ-
ριον τὸν Θεόν σου ἐξ
ὅλης τῆς καρδίας σου,
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
[32] ἰσχύος σου, καὶ ἐξ
ὅλης τῆς [33] διανοίας
σου· καὶ τὸν πλησίον
σου ὡς σεαυτόν.
28 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὀρ-
θῶς [26] ἀπεκρίθης· τȣ̃το
ποίει, καὶ [3] ζήσῃ.
29 Ὁ δὲ θέλων δικαιȣ̃ν
ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν
Ἰησοῦν· Καὶ τίς [5] ἐστί
μου πλησίον;
30 [6] Ὑπολαβὼν [7] δὲ ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἄνθρω-
πός τις [8] κατέβαινεν
ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς
Ἱεριχὼ, καὶ λῃσταῖς
[10] περιέπεσεν· οἳ καὶ ἐκ-
δύσαντες αὐτὸν, ϗ πλη-
γὰς [12] ἐπιθέντες [13] ἀπ-
ῆλθον, [14] ἀφέντες ἡμι-
θανῆ τυγχάνοντα.
31 Κατὰ συγκυρίαν δὲ
ἱερεύς τις [8] κατέβαινεν
ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ
ἰδὼν αὐτὸν, [16] ἀντιπαρ-
ῆλθεν.
32 Ὁμοίως δὲ καὶ Λευ-
ΐτης, [c 2] γενόμενος |
κατὰ τὸν τόπον, [d 19] ἐλ-
θὼν | καὶ [20] ἰδὼν, [16] ἀν-
τιπαρῆλθεν.
33 Σαμαρείτης δέ τις
ὁδεύων, [19] ἦλθε κατ' αὐ-
τὸν, καὶ [20] ἰδὼν αὐτὸν,
[21] ἐσπλαγχνίσθη.
34 Καὶ [22] προσελθὼν
[23] κατέδησε τὰ τραύμα-
τα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔ-
λαιον καὶ οἶνον· [25] ἐπι-
βιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ
τὸ ἴδιον [27] κτῆνος, [28] ἤ-
γαγεν αὐτὸν εἰς πανδο-
χεῖον, καὶ [29] ἐπεμελήθη
αὐτοῦ.
35 Καὶ ἐπὶ τὴν [30] αὔ-
ριον [c 31] ἐξελθὼν, | ἐκβα-
λὼν δύο δηνάρια [34] ἔδω-

A. D. 28.

1 ἀποκαλύπτω, ch. 2.35. Mat. 11. 25.
2 γίνομαι.
3 ζάω.
* μοι παρεδόθη-α.
4 παραδίδωμι
5 εἰμί.
6 ὑπολαμβάνω, ch. 7. 43. Ac. 1.9; 2.15.
7 s. τὸν λόγον
8 καταβαίνω
9 στρέφω.
10 περιπίπτω, Ac. 27.41. Ja. 1. 2.
11 s. εἰσι.
12 ἐπιτίθημι, Ac. 16. 23.
13 ἀπέρχομαι.
14 ἀφίημι.
15 θέλω.
16 ἀντιπαρέρχομαι.
17 ἀκούω.
18 ἀνίστημι.
19 ἔρχομαι.
20 εἴδω.
21 σπλαγχνίζω.
22 προσέρχομαι.
23 καταδέω, Eze. 34.4,16.
24 γράφω.
25 ἐπιβιβάζω, c. 19. 35.
26 ἀποκρίνομαι.
27 Ac. 23. 24.
28 ἄγω.
29 ἐπιμελέομαι, ver. 35.
30 s. ἡμέραν.
31 ἐξέρχομαι
32 Mat. 12.30.
33 Mat. 22.27.
34 δίδωμι

κε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· [1] Ἐπιμελή-
θητι αὐτοῦ, καὶ ὅ, τι ἂν
προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν
τῷ ἐπανέρχεσθαί με
[3] ἀποδώσω σοι.
36 Τίς οὖν τούτων τῶν
τριῶν δοκεῖ σοι πλησί-
ον [4] γεγονέναι τοῦ [5] ἐμ-
πεσόντος εἰς τοὺς λῃ-
στάς;
37 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποι-
ήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐ-
τοῦ. Εἶπεν * οὖν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Πορεύου, καὶ
σὺ ποίει ὁμοίως.
38 [4] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ
αὐτὸς [7] εἰσῆλθεν εἰς κώ-
μην τινά· γυνὴ δέ τις
ὀνόματι Μάρθα [8] ὑπε-
δέξατο αὐτὸν εἰς τὸν
οἶκον αὐτῆς.
39 Καὶ τῇδε [11] ἦν ἀδελ-
φὴ καλουμένη Μαρία,
ἣ καὶ παρακαθίσασα
παρὰ τοὺς πόδας τοῦ
Ἰησοῦ, [13] ἤκουε τὸν λό-
γον αὐτοῦ.
40 Ἡ δὲ Μάρθα [16] πε-
ριεσπᾶτο περὶ πολλὴν
διακονίαν· [19] ἐπιστᾶσα
δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέ-
λει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή
μου μόνην με [29] κατέλι-
πε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν
αὐτῇ ἵνα μοι [23] συναν-
τιλάβηται.
41 [24] Ἀποκριθεὶς δὲ εἶ-
πεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·
Μάρθα, Μάρθα, μερι-
μνᾷς ☧ ‡ τυρβάζῃ περὶ
πολλά·
42 c [27] Ἑνὸς δέ [11] ἐστι
χρεία | § Μαρία δὲ τὴν

A. D. 29.

1 1 Ti. 3. 5.
2 ἐκλέγομαι.
3 ἀποδίδωμι.
4 γίνομαι.
5 ἐμπίπτω.
6 διδάσκω.
* δὲ-a. alii d.
7 εἰςέρχομαι
8 ὑποδέχομαι, c. 19.6. Ac. 17. 7.
9 s. ὤν.
10 Mat. 6. 9. Jno. 17. 17. 1 Co. 7. 14.
11 εἰμί.
12 ἔρχομαι.
13 ἀκούω.
14 s. γίνεται.
15 s. γενοῖτο
16 περισπάω, 2 Sa. 6. 6.
17 Mat. 6. 11.
18 δίδωμι.
19 ἐφίστημι.
20 ἀφίημι.
† ἀφίομεν-h.
21 εἰςφέρω.
22 ch. 4. 13. Mat. 6. 13. Ac. 20. 19. 1 Co. 10.13. Ga. 4. 14.
23 Ro. 8. 26. Ex. 18. 22.
24 ἀποκρίνομαι.
25 Mat. 5. 37. Ep. 6. 16. 2 Th. 3. 13.
26 ἔχω.
‡ θορυβάζῃ-n
27 εἷς.
§ alii ὀλίγων δέ ἐςι χρεία, s. ὀλίγων δέ ἐστι χρεία, ἢ ἑνός.
|| al. μοι. [μαι
28 παραγίνο-
29 καταλείπω

ἀγαθὴν μερίδα [2] ἐξελέ-
ξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρε-
θήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Κεφ. ια΄.

ΚΑΙ [4] ἐγένετο ἐν τῷ
[11] εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ
τινὶ προσευχόμενον, ὡς
ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς
αὐτόν· Κύριε, [6] δίδαξον
ἡμᾶς προσεύχεσθαι, κα-
θὼς καὶ Ἰωάννης [6] ἐδί-
δαξε τοὺς μαθητὰς αὐ-
τοῦ.
2 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὅ-
ταν προσεύχησθε, λέ-
γετε· Πάτερ b ἡμῶν |
b ὁ [9] ἐν τοῖς οὐρανοῖς, |
[10] ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά
σου· [12] ἐλθέτω ἡ βασι-
λεία σου· b γενηθήτω
[4] τὸ θέλημά σου, ὡς
[14] ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ
τῆς γῆς. [15] |
3 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν
[17] ἐπιούσιον [18] δίδου ἡμῖν
τὸ καθ' ἡμέραν.
4 Καὶ [20] ἄφες ἡμῖν τὰς
ἁμαρτίας ἡμῶν· ☧ γὰρ
αὐτοὶ †[20] ἀφίεμεν παντὶ
ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ
[21] εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς
[22] πειρασμόν, b ἀλλὰ
ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ
[25] πονηροῦ. |
5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Τίς ἐξ ὑμῶν [26] ἕ-
ξει φίλον, ☧ πορεύσε-
ται πρὸς αὐτὸν μεσο-
νυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐ-
τῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι
τρεῖς ἄρτους,
6 Ἐπειδὴ φίλος d μου ||
[28] παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ

πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ
[1] παραθήσω αὐτῷ·
7 Κἀκεῖνος ἔσωθεν [3] ἀ-
ποκριθεὶς εἴπη· Μή μοι
κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ
θύρα [5] κέκλεισται, καὶ
τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ
εἰς τὴν κοίτην εἰσίν·
οὐ δύναμαι [6] ἀναστὰς
[7] δοῦναί σοι.
8 Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ
[7] δώσει αὐτῷ [6] ἀναστὰς,
διὰ τὸ [9] εἶναι αὐτοῦ
φίλον, διά γε τὴν ἀν-
αίδειαν αὐτοῦ [11] ἐγερ-
θεὶς [7] δώσει αὐτῷ ὅσων
χρήζει.
9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω·
Αἰτεῖτε, καὶ [7] δοθή-
σεται ὑμῖν· ζητεῖτε,
καὶ [13] εὑρήσετε· κρού-
ετε, καὶ [15] ἀνοιγήσεται
ὑμῖν.
10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν
λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν
εὑρίσκει, καὶ τῷ κρού-
οντι ἀνοιγήσεται.
11 Τίνα δὲ † ὑμῶν τὸν
πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς
ἄρτον, μὴ λίθον [18] ἐπι-
δώσει αὐτῷ; ‡ εἰ καὶ
ἰχθὺν, μὴ ἀντὶ ἰχθύ-
ος ὄφιν [18] ἐπιδώσει αὐ-
τῷ;
12 Ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ
ᾠὸν, μὴ [18] ἐπιδώσει αὐ-
τῷ σκορπίον;
13 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονη-
ροὶ ὑπάρχοντες, [19] οἴδα-
τε ἀγαθὰ δόματα [7] διδό-
ναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν,
πόσῳ μᾶλλον ὁ Πατὴρ
ὁ [23] ἐξ οὐρανοῦ [7] δώσει
Πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰ-
τοῦσιν αὐτόν;

14 Καὶ [9] ἦν ἐκβάλλων
δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ
[9] ἦν κωφόν· [2] ἐγένετο
δὲ τοῦ δαιμονίου [4] ἐξελ-
θόντος, [8] ἐλάλησεν ὁ
κωφός· καὶ ἐθαύμασαν
οἱ ὄχλοι.
15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶ-
πον· Ἐν Βεελζεβοὺλ
* ἄρχοντι τῶν δαιμο-
νίων ἐκβάλλει τὰ δαι-
μόνια.
16 Ἕτεροι δὲ πειράζον-
τες, σημεῖον παρ' αὐτοῦ
[10] ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ.
17 Αὐτὸς δὲ [19] εἰδὼς
αὐτῶν τὰ [12] διανοήμα-
τα, εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶ-
σα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν
[14] διαμερισθεῖσα [16] ἐρη-
μοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ
οἶκον πίπτει.
18 Εἰ δὲ καὶ Σατανᾶς
ἐφ' ἑαυτὸν [14] διεμερί-
σθη, πῶς [17] σταθήσεται
ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι
λέγετε, ἐν Βεελζεβοὺλ
ἐκβάλλειν με τὰ δαιμό-
νια.
19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελ-
ζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν
ἐν τίνι ἐκβάλλουσι;
διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν
αὐτοὶ [9] ἔσονται.
20 Εἰ δὲ ἐν [20] δακτύλῳ
Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαι-
μόνια, ἄρα [21] ἔφθασεν
ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ.
21 Ὅταν ὁ [22] ἰσχυρὸς
[24] καθωπλισμένος φυ-
λάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐ-
λὴν, ἐν εἰρήνῃ [9] ἐστὶ τὰ
ὑπάρχοντα αὐτοῦ·

A. D. 29.

1 παρατίθημι
ch. 9. 16.
10. 8.
Ac. 16. 34.
1 Co. 10. 27.
Ge. 18. 8.
2 γίνομαι.
3 ἀποκρίνομαι.
4 ἐξέρχομαι.
5 κλείω.
6 ἀνίστημι.
7 δίδωμι.
8 λαλέω.
* τῷ ἄρχοντι.
9 εἰμί.
10 ζητέω.
11 ἐγείρω.
12 Eccl. 22. 17.
ἐνθυμήσεις,
Mat. 12. 25.
13 εὑρίσκω.
14 διαμερίζω,
ch. 22. 17.
23. 34.
Mat. 27. 35.
Ac. 2. 45.
15 ἀνοίγω.
16 Mat. 12. 25.
Re. 17. 16.
18. 16.
17 ἵστημι.
† ἐξ ὑμῶν-h.
18 ἐπιδίδωμι.
‡ ἢ-a.
19 εἴδω.
20 Mat. 12. 28.
21 φθάνω.
Mat. 12. 28.
Ro. 9. 31.
Phi. 3. 16.
1 Th. 2. 16.
4. 15.
22 ch. 8. 16.
15. 14.
1 Jno. 2. 14.
23 ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
Mat. 7. 11.
24 καθοπλίζω

22 Ἐπὰν δὲ ὁ [1]ἰσχυρό-
τερος αὐτοῦ [2]ἐπελθὼν
νικήσῃ αὐτὸν, τὴν [4]πα-
νοπλίαν αὐτοῦ αἴρει,
ἐφ' ᾗ [5]ἐπεποίθει, καὶ τὰ
[7]σκῦλα αὐτοῦ [8]διαδί-
δωσιν.
23 Ὁ μὴ [9]ὢν μετ' ἐμοῦ.
κατ' ἐμοῦ [9]ἐστι· καὶ ὁ
μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ,
σκορπίζει.
24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρ-
τον πνεῦμα [10]ἐξέλθῃ
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, δι-
έρχεται δι' [11]ἀνύδρων
τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυ-
σιν· καὶ μὴ εὑρίσκον,
λέγει· [12]Ὑποστρέψω
εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν
[13]ἐξῆλθον.
25 Καὶ [14]ἐλθὸν εὑρί-
σκει [15]σεσαρωμένον ϗ
[16]κεκοσμημένον.
26 Τότε πορεύεται καὶ
παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕ-
τερα πνεύματα πονη-
ρότερα ἑαυτοῦ, καὶ
*[17]εἰςελθόντα κατοικεῖ
ἐκεῖ· καὶ [19]γίνεται τὰ
ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
ἐκείνου χείρονα τῶν
πρώτων.
27 [19]Ἐγένετο δὲ ἐν
τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦ-
τα, [22]ἐπάρασά τις γυ-
νὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου,
εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία
ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά
σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθή-
λασας.
28 Αὐτὸς δὲ εἶπε· Με-
νοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκού-
οντες τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες
[b]αὐτόν.|

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπα-
θροιζομένων [a]ἤρξατο
λέγειν· Ἡ γενεὰ αὕτη
πονηρά [9]ἐστι· σημεῖον
ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ
[6]δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ
τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ [b]τοῦ
προφήτου.|
30 Καθὼς γὰρ [19]ἐγέ-
νετο Ἰωνᾶς σημεῖον
τοῖς Νινευΐταις, οὕ-
τως [9]ἔσται καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου τῇ γε-
νεᾷ ταύτῃ.
31 Βασίλισσα νότου
[18]ἐγερθήσεται ἐν τῇ
κρίσει μετὰ τῶν ἀν-
δρῶν τῆς γενεᾶς ταύ-
της, καὶ κατακρινεῖ
αὐτούς· ὅτι [14]ἦλθεν
ἐκ τῶν περάτων τῆς
γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφί-
αν Σολομῶντος· καὶ
ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶν-
τος ὧδε.
32 Ἄνδρες †Νινευῒ
[18]ἀναστήσονται ἐν τῇ
κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς
ταύτης. καὶ κατακρινοῦ-
σιν αὐτήν· ὅτι [20]μετε-
νόησαν εἰς τὸ [21]κήρυγ-
μα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ,
πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
33 Οὐδεὶς δὲ λύχνον
[23]ἅψας, εἰς κρυπτὸν
[24]τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν
[25]μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν
λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰςπο-
ρευόμενοι τὸ φέγγος
βλέπωσιν.
34 Ὁ λύχνος τοῦ σώ-
ματός [9]ἐστιν ὁ ‡ὀφ-
θαλμός· ὅταν [d]οὖν | ὁ
ὀφθαλμός σου [26]ἁ-
πλοῦς [9]ᾖ, καὶ ὅλον τὸ

A. D. 29.

1 ch. 3. 16. 1 Jno. 2. 14.
2 ἄρχομαι.
3 ἐπέρχομαι.
4 Ep. 6. 11, 13. 2 Sa. 2. 21. Job 39. 20.
5 πείθω.
6 δίδωμι.
7 σκεύη. Mat. 12. 29.
8 διαδίδωμι, ch. 18. 22. Jno. 6. 11. Ac. 4. 35.
9 εἰμί.
10 ἐξέρχομαι.
11 Mat. 12. 43. 2 Pe. 2. 17. Jude 12.
12 ὑποστρέφω
13 ἐγείρω.
14 ἔρχομαι.
15 σαρόω, ch. 15. 8. Mat. 12. 44.
16 κοσμέω, ch. 21. 5. Mat. 12. 44. 1 Ti. 2. 9. Tit. 2. 10.
* ἐλθόντα-i.
17 εἰςέρχομαι.
† Νινευῒται-i
18 ἀνίστημι.
19 γίνομαι.
20 μετανοέω.
21 Mat. 12. 41. 1 Co. 2. 4. Tit. 1. 3. Jno. 3. 2.
22 ἐπαίρω.
23 ἅπτω.
24 τίθημι.
25 Mat. 5. 15. Mar. 4. 21.
‡ ὀφθαλμός σου-h.
26 Mat. 6. 22. cf. Ja. 1. 5.

σῶμά σου φωτεινόν [1]ἐ-
στιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς
[1] ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου
σκοτεινόν.
35 Σκόπει οὖν μὴ τὸ
φῶς, τὸ [3]ἐν σοί, σκότος
[1]ἐστίν.
36 Εἰ οὖν τὸ σῶμά
σου ὅλον φωτεινὸν, μὴ
ἔχον τὶ μέρος σκοτει-
νὸν, [1]ἔσται φωτεινὸν
ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος
τῇ [5]ἀστραπῇ [6]φωτίζῃ
σε.
37 Ἐν δὲ τῷ [8]λαλῆ-
σαι, [9]ἠρώτα αὐτὸν Φα-
ρισαῖός τις ὅπως [10]ἀ-
ριστήσῃ παρ' αὐτῷ.
[11] Εἰσελθὼν δὲ [12]ἀνέ-
πεσεν.
38 Ὁ δὲ Φαρισαῖος
[13]ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι
οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη
πρὸ τοῦ ἀρίστου.
39 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος
πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς
οἱ Φαρισαῖοι τὸ [17]ἔξω-
θεν τοῦ ποτηρίου καὶ
τοῦ πίνακος καθαρίζε-
τε· τὸ δὲ [17]ἔσωθεν
ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς ϗ
πονηρίας.
40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποι-
ήσας τὸ [17]ἔξωθεν, καὶ
τὸ [17]ἔσωθεν §[20]ἐποίη-
σε;
41 Πλὴν [21]τὰ [22]ἐνόν-
τα [23] [24]δότε ἐλεημοσύ-
νην· καὶ ἰδὺ, πάντα κα-
θαρὰ ὑμῖν [1]ἐστιν.
42 Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς
Φαρισαίοις, ὅτι [27]ἀπο-
δεκατοῦτε τὸ [28]ἡδύο-
σμον καὶ τὸ πήγανον ϗ
πᾶν [29]λάχανον, καὶ πα-

A. D. 29.

1 εἰμι.
* Ταῦτα δὲ-ι.
2 καὶ ἐκεῖνος.
3 s. ὄν.
4 ἀφίημι.
5 ch. 10. 18.
6 Jno. 1. 9.
1 Co. 4. 5.
Ep. 1. 18.
2 Ti. 1. 10.
† alii ὑποκρι-ταί·ε.
‡ ἐστὲ μνημεῖα ἄδη-λα-ι.
7 1 Co. 14. 8.
Ps. 51. 6.
8 λαλέω.
9 ἐρωτάω.
10 Jno. 4. 12.
11 εἰσέρχο-μαι.
12 ἀναπίπτω
13 εἴδω.
14 ἀποκρίνο-μαι.
15 ch. 7. 30.
Mat. 23. 35.
Tit. 3 9, 13.
16 ch. 18. 32.
Mat. 22. 6.
17 s. μέρος.
18 s. κατά.
19 Mat. 23. 4.
§ ἐποίησε.-n.
20 ποιέω.
21 s. κατά.
22 ἔνειμι.
23 s. χρήμα-τα.
24 δίδωμι.
25 ἀποκτείνω
26 Ac. 8. 1.
Ro. 1. 32.
27 ἀποδεκα-τόω, c.18.12.
Mat. 23. 23.
He. 7. 6.
28 Mat. 23.23.
29 Mat. 13.32.
Mar. 4. 32.

ρέρχεσθε τὴν κρίσιν
καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ
Θεοῦ· *ταῦτα ἔδει ποι-
ῆσαι, [2]κἀκεῖνα μὴ [4]ἀφ-
ιέναι.
43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φα-
ρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε
τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν
ταῖς συναγωγαῖς, καὶ
τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς
ἀγοραῖς.
44 Οὐαὶ ὑμῖν, ὁ γραμ-
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
ὑποκριταί,†† ὅτι [1]ἐστὲ
‡ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ [7]ἄ-
δηλα, καὶ [d]οἱ ἄνθρω-
ποι οἱ περιπατοῦντες
ἐπάνω οὐκ [13]οἴδα-
σιν.
45 [14]Ἀποκριθεὶς δέ
τις τῶν [15]νομικῶν, λέ-
γει αὐτῷ· Διδάσκαλε,
ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς
[16]ὑβρίζεις.
46 Ὁ δὲ εἶπε· Καὶ
ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐ-
αί, ὅτι φορτίζετε τοὺς
ἀνθρώπους [18]φορτία[19]
δυσβάστακτα, ϗ αὐτοὶ
ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑ-
μῶν οὐ προσψαύετε
τοῖς φορτίοις.
47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰ-
κοδομεῖτε τὰ μνημεῖα
τῶν προφητῶν, οἱ δὲ
πατέρες ὑμῶν [25]ἀπέ-
κτειναν αὐτούς.
48 Ἄρα μαρτυρεῖτε,
καὶ [26]συνευδοκεῖτε τοῖς
ἔργοις τῶν πατέρων
ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν
[25]ἀπέκτειναν αὐτούς,
ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖ-
τε [c]αὐτῶν τὰ μνη-
μεῖα.‡

49 Διὰ τοῦτο *καὶ ἡ
σοφία τȣ̃ Θεοῦ εἶπεν · 1
'Αποστελῶ εἰς αὐτοὺς
προφήτας, καὶ ἀποστό-
λους, ϗ ²ἐξ αὐτῶν ἀπο-
κτενοῦσι καὶ ³ἐκδιώξȣ-
σιν.
50 "Ινα ἐκζητηθῇ τὸ
αἷμα πάντων τῶν προ-
φητῶν, τὸ ἐκχυνόμε-
νον ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς
ταύτης·
51 'Από τοῦ αἵματος
"Αβελ, ἕως τȣ̃ αἵματος
Ζαχαρίου, τοῦ ἀπολο-
μένου μεταξὺ τȣ̃ θυσι-
αστηρίου καὶ τȣ̃ οἴκου·
ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητη-
θήσεται ἀπὸ τῆς γενε-
ᾶς ταύτης.
52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νο-
μικοῖς, ὅτι ‡¹¹ ἤρατε
τὴν κλεῖδα τῆς γνώσε-
ως· αὐτοὶ οὐκ §¹²εἰςήλ-
θετε, καὶ τȣ̀ς ¹²εἰςερχο-
μένους ¹³ἐκωλύσατε.
53 || Λέγοντος δὲ αὐτȣ̃
ταῦτα πρὸς αὐτοὺς,
¹ἤρξαντο οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
¹⁵δεινῶς **¹⁶ἐνέχειν,
καὶ †† ἀποστοματίζειν
αὐτὸν †† περὶ πλειό-
νων·
54 c¹⁷ 'Ενεδρεύοντες
αὐτὸν,| b καὶ | c ζητȣ̃ν-
τες | †† ¹⁸θηρεῦσαί τι
ἐκ τοῦ στόματος αὐτȣ̃,
c ἵνα κατηγορήσωσιν
αὐτοῦ.| ††

Κεφ. ιβ'.

†† ΕΝ οἷς ²¹ἐπισυνα-
χθεισῶν τῶν ²²μυριά-

A. D. 29.

* συμπνί-
γειν-n.
1 ἄρχομαι.
† αὐτοῦ πρῶ-
τον-n.
2 s. τινάς.
3 ἐκδιώκω.
4 εἰμί. [τω.
5 συγκαλύπ-
6 ἀποκαλύ-
πτω.
7 γινώσκω.
8 λαλέω.
9 κηρύσσω.
10 φοβέω.
‡ ἐκρύψατε-n
11 αἴρω.
§ εἰςήλθατε-a
12 εἰςέρχο-
μαι.
13 κωλύω.
|| Καὶ ἤρξαν-
το,-h. alii
Κἀκεῖθεν
ἐξελθόντος
αὐτοῦ ἤρ-
ξαντο.
14 ὑποδεί-
κνυμι.
15 Mat. 8. 6.
** ἔχειν, s.
ἀνέχειν, s.
συνέχειν-n
16 Mar. 6. 19.
Ga. 5. 1.
†† Vide App.
17 Ac. 23. 21.
Jos. 8. 4.
1 Sa. 15. 5.
18 Ps. 59. 4.
19 ἐπιλανθά-
νομαι,
Mat. 16. 5.
Mar. 8. 14.
Phi. 3. 14.
20 θρίξ.
21 ἐπισυνάγω
22 Ac. 19. 19.
He. 12. 22.
Re. 9. 16.
23 ἀριθμέω.

δων τοῦ ὄχλου, ὥςτε
* καταπατεῖν ἀλλήλȣς,
¹ἤρξατο λέγειν πρὸς
τοὺς μαθητὰς † αὐτοῦ·
Πρῶτον προσέχετε ἑαυ-
τοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν Φαρισαίων, ἥτις
⁴ἐστὶν ὑπόκρισις.
2 Οὐδὲν δὲ ⁵συγκεκα-
λυμμένον ⁴ἐστὶν, ὃ οὐκ
⁶ἀποκαλυφθήσεται· ϗ
κρυπτὸν, ὃ οὐ ⁷γνω-
σθήσεται.
3 'Ανθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ
σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ
φωτὶ ἀκουσθήσεται· ϗ
ὃ πρὸς τὸ οὖς ⁸ἐλαλή-
σατε ἐν τοῖς ταμείοις,
⁹κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν
δωμάτων.
4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς
φίλοις μου· Μὴ ¹⁰φο-
βηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀπο-
κτεινόντων τὸ σῶμα, ϗ
μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόν-
των περισσότερόν τι
ποιῆσαι.
5 ¹⁴'Υποδείξω δὲ ὑμῖν
τίνα ¹⁰φοβηθῆτε· φο-
βήθητε τὸν μετὰ τὸ
ἀποκτεῖναι, ἐξουσίαν
ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς
τὴν γέενναν· ναὶ λέγω
ὑμῖν, τοῦτον ¹⁰φοβή-
θητε.
6 Οὐχὶ πέντε στρου-
θία πωλεῖται ἀσσαρί-
ων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐ-
τῶν οὐκ ⁴ἔστιν ¹⁹ἐπι-
λελησμένον ἐνώπιον τȣ̃
Θεοῦ.
7 'Αλλὰ καὶ αἱ ²⁰τρί-
χες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν
πᾶσαι ²³ἠρίθμηνται.
Μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολ-

λῶν στρουθίων [1]διαφέ-
ρετε.
8 Λέγω δὲ ὑμῖν· Πᾶς
ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν
ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ὁμολο-
γήσει ἐν αὐτῷ ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ
Θεοῦ.
9 Ὁ δὲ [4]ἀρνησάμενός
με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
πων, [5]ἀπαρνηθήσεται
ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
τοῦ Θεοῦ.
10 Καὶ πᾶς ὃς [11]ἐρεῖ
λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου [8]ἀφεθήσε-
ται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ
ἅγιον Πνεῦμα [a]βλασ-
φημήσαντι ǁ οὐκ [8]ἀφε-
θήσεται.
11 Ὅταν δὲ προσφέρω-
σιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συν-
αγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς
καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ
μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί
[13]ἀπολογήσησθε, ἢ τί
εἴπητε·
12 Τὸ γὰρ ἅγιον Πνεῦ-
μα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐ-
τῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰ-
πεῖν.
13 Εἶπε δέ τις αὐτῷ
ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδά-
σκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ
μου [19]μερίσασθαι μετ'
ἐμοῦ τὴν κληρονομί-
αν.
14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τῷ· [b]Ἄνθρωπε, τίς με
[21]κατέστησε ‡[23]δι-
καστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ'
ὑμᾶς;
15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς·

A.D. 29.
1 Mat. 6. 26.
1 Co. 15. 41.
Ga. 4. 1.
2 ὁράω.
* πάσης-h.
3 Mar. 7. 22.
4 ἀρνέομαι.
5 ἀπαρνέομαι.
6 διαλογίζο-
μαι.
7 συνάγω.
8 ἀφίημι.
9 καθαιρέω.
10 μέγας.
† γενήματα-a
11 εἴρω.
12 πίνω.
13 ch. 24. 14.
Ac. 19. 33.
Ro. 2. 15.
2 Co. 12. 19.
14 ch. 15. 23.
Ac. 2. 26.
Ro. 15. 10.
Re. 18. 20.
15 ch. 11. 40.
Ro. 2. 20.
1 Co. 15. 36.
2 Co. 11. 16.
Ep. 5. 17.
16 ch. 6. 30.
17 εἰμί.
18 Mat. 6. 19.
Ro. 2. 5.
1 Co. 16. 2.
2 Co. 12. 14.
Ja. 5. 3.
2 Pe. 3. 7.
19 μερίζω.
20 Ro. 10. 12.
2 Co. 8. 9.
1 Ti. 6. 9, 18.
Re. 3. 17, 18.
21 καθίστημι.
22 Mat. 6. 25.
‡ κριτὴν-n.
23 Ac. 7. 27, 35.
Ex. 2. 14.
24 ἐνδύω.
§ Ἡ γὰρ-i.
25 ἑτοιμάζω.

[2]Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσε-
σθε ἀπὸ * τῆς [3]πλεονε-
ξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ πε-
ρισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ
αὐτοῦ [17]ἐστιν ἐκ τῶν
ὑπαρχόντων αὐτοῦ.
16 Εἶπε δὲ παραβολὴν
πρὸς αὐτοὺς, λέγων·
Ἀνθρώπου τινὸς πλου-
σίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.
17 Καὶ [6]διελογίζετο
ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Τί
ποιήσω; ὅτι οὐκ ἔχω
ποῦ [7]συνάξω τοὺς καρ-
πούς μου.
18 Καὶ εἶπε· Τοῦτο
ποιήσω· [9]καθελῶ μου
τὰς ἀποθήκας, καὶ [10]μεί-
ζονας οἰκοδομήσω· καὶ
[7]συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ
†γενήματά μου, καὶ τὰ
ἀγαθά μου·
19 Καὶ [11]ἐρῶ τῇ ψυχῇ
μου· Ψυχὴ, ἔχεις πολ-
λὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς
ἔτη πολλά· ἀναπαύου,
φάγε, [12]πίε, [14]εὐφραί-
νου.
20 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ
Θεός· [15]Ἄφρον, ταύ-
τῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν
σου [16]ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ
σοῦ· ἃ δὲ [25]ἡτοίμασας,
τίνι [17]ἔσται;
21 [c]Οὕτως ὁ [18]θησαυ-
ρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς
Θεὸν [20]πλουτῶν.ǁ
22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ· Διὰ
τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ
[22]μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ
ὑμῶν,‡ τί φάγητε· μη-
δὲ τῷ σώματι, τί [24]ἐν-
δύσησθε.
23 §Ἡ ψυχὴ πλεῖόν

[1] ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ
τὸ σῶμα, τοῦ ἐνδύμα-
τος.
24 [2] Κατανοήσατε τὺς
κόρακας, ὅτι οὐ σπεί-
ρουσιν. οὐδὲ θερίζου-
σιν· οἷς οὐκ [1] ἔστι τα-
μεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, ϗ
ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς·
πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς
διαφέρετε τῶν πετει-
νῶν;
25 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν [4] με-
ριμνῶν δύναται [5] προς-
θεῖναι ἐπὶ τὴν [7] ἡλικί-
αν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
26 Εἰ οὖν οὔτε ἐλάχι-
στον δύνασθε, τί περὶ
τῶν λοιπῶν μεριμνᾶ-
τε;
27 [2] Κατανοήσατε τὰ
κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ
κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέ-
γω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολο-
μῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ
αὐτῦ [9] περιεβάλετο ὡς
ἓν τούτων.
28 Εἰ δὲ τὸν * χόρτον
ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον
[1] ὄντα καὶ αὔριον εἰς
κλίβανον βαλλόμενον,
ὁ Θεὸς οὕτως [11] ἀμφιέν-
νυσι, πόσῳ μᾶλλον
ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;
29 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζη-
τεῖτε τί φάγητε, ἢ τί
πίητε· καὶ μὴ [15] μετε-
ωρίζεσθε.
30 Ταῦτα γὰρ πάντα
τὰ ἔθνη τοῦ κόσμυ ἐπι-
ζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ
[17] οἶδεν ὅτι χρῄζετε
τούτων.
31 Πλὴν ζητεῖτε τὴν
βασιλείαν † τοῦ Θεοῦ,
καὶ ταῦτα πάντα †
[5] προστεθήσεται ὑμῖν.
32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μι-
κρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐ-
δόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν
δοῦναι ὑμῖν τὴν βασι-
λείαν.
33 Πωλήσατε τὰ [6] ὑ-
πάρχοντα ὑμῶν, ϗ [3] δό-
τε ἐλεημοσύνην. Ποι-
ήσατε ἑαυτοῖς βαλάν-
τια μὴ παλαιούμενα,
θησαυρὸν ἀνέκλειπτον
ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ὅπου
κλέπτης οὐκ ἐγγίζει,
οὐδὲ σὴς διαφθείρει.
34 Ὅπου γάρ [1] ἐστιν ὁ
θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ϗ
ἡ καρδία ὑμῶν [1] ἔσται.
35 [1] Ἔστωσαν ὑμῶν
αἱ ὀσφύες [8] περιεζω-
σμέναι, καὶ οἱ λύχνοι
καιόμενοι·
36 Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι
[10] ἀνθρώποις προσδεχο-
μένοις τὸν κύριον ἑαυ-
τῶν, πότε [12] ἀναλύσει
ἐκ τῶν γάμων· ἵνα
[13] ἐλθόντος καὶ κρού-
σαντος, εὐθέως [14] ἀνοί-
ξωσιν αὐτῷ.
37 Μακάριοι οἱ δοῦλοι
ἐκεῖνοι, οὓς [13] ἐλθὼν ὁ
κύριος [16] εὑρήσει γρη-
γοροῦντας· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι [8] περιζώσε-
ται, καὶ [18] ἀνακλινεῖ
αὐτούς, καὶ [19] παρελ-
θὼν διακονήσει αὐτοῖς.
38 Καὶ ἐὰν [13] ἔλθῃ ἐν
τῇ δευτέρᾳ [20] φυλακῇ,
καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλα-
κῇ [13] ἔλθῃ, καὶ [16] εὕρῃ
οὕτω, μακάριοί [1] εἰσιν
οἱ δοῦλοι † ἐκεῖνοι.

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 κατανοέω, ch. 6. 41. Mat. 7. 3.
3 δίδωμι.
4 ver. 11. Mat. 6. 25,28. 1 Co. 7. 32–34.
5 προστίθημι
6 ver. 15, 44. ch. 14. 33. Mat. 19. 21. Ac. 4. 32. 1 Co. 13. 3. He. 10. 34.
7 ch. 2. 52. Mat. 6. 27. Jno. 9. 21,23. Ep. 4. 13. He. 11. 11.
8 περιζώννυμι, ch. 17. 8. Ac. 12. 8. Ep. 6. 14.
9 περιβάλλω, ch. 23. 11. Mat 6 29,31.
10 Phi. 2. 8. 1 Ti. 6. 11. 2 Ti. 3. 17.
* χόρτον, ἐν τῷ-π.
11 ch. 7. 25. Mat. 6. 30.
12 Ph. 1. 23. ἀνάλυσις, 2 Ti. 4. 6.
13 ἔρχομαι.
14 ἀνοίγω.
15 2 Mac. 5. 17.
16 εὑρίσκω.
17 εἴδω.
18 ch. 2. 7. Mat. 8. 11. Mar. 6. 39.
19 παρέρχομαι.
20 ch. 2. 8. Mat. 14 25. Mar. 6. 48.
† αὐτοῦ-λ.

39 Τοῦτο δὲ γινώσκε-
τε, ὅτι εἰ [1]ᾔδει ὁ οἰκο-
δεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ
κλέπτης ἔρχεται, ἐγρη-
γόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν
[3]ἀφῆκε [5]διορυγῆναι
τὸν οἶκον αὐτοῦ.
40 Καὶ ὑμεῖς οὖν [7]γί-
νεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥ-
ρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἔρχεται.
41 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέ-
τρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς
τὴν παραβολὴν ταύτην
λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάν-
τας;
42 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·
Τίς ἄρα [11]ἐστὶν ὁ πι-
στὸς [12]οἰκονόμος *καὶ
φρόνιμος, ὃν [14]κατα-
στήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς
†θεραπείας αὐτοῦ τοῦ
[15]διδόναι ἐν καιρῷ τὸ
σιτομέτριον;
43 Μακάριος ὁ δοῦλος
ἐκεῖνος, ὃν [17]ἐλθὼν ὁ
κύριος αὐτοῦ [19]εὑρήσει
ποιοῦντα οὕτως.
44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν,
ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπ-
άρχουσιν αὐτοῦ [14]κατα-
στήσει αὐτόν.
45 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦ-
λος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρ-
δίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει
ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι·
καὶ [23]ἄρξηται τύπτειν
τοὺς παῖδας καὶ τὰς
παιδίσκας, ἐσθίειν τε
καὶ πίνειν καὶ μεθύσκε-
σθαι·
46 [24]Ἥξει ὁ κύριος τοῦ
δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέ-
ρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ
ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει·

A. D. 29.

1 εἴδω.
2 Mat. 24. 51. Ex. 29. 17.
3 ἀφίημι.
4 τίθημι.
5 διορύσσω.
6 γινώσκω.
7 γίνομαι.
8 δέρω, Mat. 21. 35. Jno. 18. 23. Ac. 5. 40. 1 Co. 9. 26. 2 Co. 11. 20.
9 s. κατὰ πληγάς.
10 παρατίθημι.
11 εἰμί.
12 c. 16. 1, 3, 8. Ro. 16. 23. 1 Co. 4. 1, 2. Ga. 4. 2. 2 Ti. 1. 7.
* ὁ φρόνιμος-h.
13 ἀνάπτω, Ac. 28. 2. Ja. 3. 5.
14 καθίστημι.
† οἰκετίας-n.
15 δίδωμι.
‡ ἐπὶ-h.
§ καὶ τί; θέλω εἰ-n.
16 ch. 4. 38. Ac. 18. 5. 2 Co. 5. 14. Phi. 1. 23.
|| ὅτου-h.
17 ἔρχομαι.
18 s. χρόνον.
19 εὑρίσκω.
20 παραγίνομαι.
21 s. μᾶλλον.
22 διαμερίζω, ch. 11. 17, 18. Mat. 27. 35. Ac. 2. 35.
23 ἄρχομαι.
24 ἥκω.

[2]διχοτομήσει αὐτὸν,
καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ
μετὰ τῶν ἀπίστων [4]θή-
σει.
47 Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος
ὁ [6]γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ
κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ
ἑτοιμάσας, μηδὲ ποι-
ήσας πρὸς τὸ θέλημα
αὐτοῦ, [8]δαρήσεται [9]πολ-
λάς.
48 Ὁ δὲ μὴ [6]γνοὺς,
ποιήσας δὲ ἄξια πλη-
γῶν, [8]δαρήσεται [9]ὀλί-
γας. Παντὶ δὲ ᾧ [15]ἐδό-
θη πολὺ, πολὺ ζητηθή-
σεται παρ' αὐτοῦ· καὶ
ᾧ [10]παρέθεντο πολὺ,
περισσότερον αἰτήσου-
σιν αὐτόν.
49 Πῦρ [17]ἦλθον βαλεῖν
‡εἰς τὴν γῆν, §καὶ τί
θέλω εἰ ἤδη [13]ἀνήφθη;
50 Βάπτισμα δὲ ἔχω
βαπτισθῆναι, καὶ πῶς
[16]συνέχομαι ἕως || οὗ [18]
τελεσθῇ;
51 Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην
[20]παρεγενόμην [15]δοῦ-
ναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ, λέ-
γω ὑμῖν, ἀλλ' [21]ἢ δια-
μερισμόν.
52 [11]Ἔσονται γὰρ ἀπὸ
τοῦ [18]νῦν πέντε ἐν οἴκῳ
ἑνὶ [22]διαμεμερισμένοι,
τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, καὶ δύο
ἐπὶ τρισί.
53 [22]Διαμερισθήσεται
πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς
ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ
θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ
ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ
τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ
νύμφη ἐπὶ τὴν πενθε-
ρὰν αὐτῆς.

54 [1]Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς
ὄχλοις· Ὅταν [3]ἴδητε
τὴν νεφέλην ἀνατέλλου-
σαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέ-
ως λέγετε· [5]Ὄμβρος
ἔρχεται· καὶ γίνεται
οὕτω.
55 Καὶ ὅταν [6]νότον
πνέοντα, λέγετε· Ὅτι
[7]καύσων [8]ἔσται· καὶ
γίνεται.
56 Ὑποκριταὶ, τὸ πρόσ-
ωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ
οὐρανοῦ [3]οἴδατε [11]δοκι-
μάζειν· τὸν δὲ καιρὸν
τοῦτον πῶς οὐ δοκιμά-
ζετε;
57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυ-
τῶν οὐ κρίνετε τὸ δί-
καιον;
58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις με-
τὰ τοῦ [15]ἀντιδίκου σου
ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ
[16]δὸς [17]ἐργασίαν [19]ἀπ-
ηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ·
μήποτε κατασύρῃ σε
πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ
κριτής σε [20]παραδῷ τῷ
πράκτορι, καὶ ὁ [21]πρά-
κτωρ σε *βάλλῃ εἰς φυ-
λακήν.
59 Λέγω σοι, οὐ
μὴ [23]ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν,
ἕως οὗ [25] καὶ τὸ ἔσχα-
τον [27]λεπτὸν [28]ἀπο-
δῷς.

Κεφ. ιγ'.

[31]ΠΑΡΗΣΑΝ δέ τινες
ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπ-
αγγέλλοντες αὐτῷ πε-
ρὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν
τὸ αἷμα Πιλάτος [34]ἔ-
μιξε μετὰ τῶν θυσιῶν
αὐτῶν.
2 Καὶ [2]ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλι-
λαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ
παρὰ πάντας τοὺς Γα-
λιλαίους [4]ἐγένοντο,
ὅτι τοιαῦτα [9]πεπόνθα-
σιν;
3 Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν·
ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,
πάντες [10]ὡσαύτως [12]ἀ-
πολεῖσθε.
4 Ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα ϗ
ὀκτὼ, ἐφ' οὓς [13]ἔπεσεν
ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλω-
ὰμ, καὶ [14]ἀπέκτεινεν
αὐτοὺς, δοκεῖτε ὅτι οὗ-
τοι [18]ὀφειλέται [4]ἐγέ-
νοντο παρὰ πάντας ἀν-
θρώπους τοὺς κατοικοῦν-
τας ἐν Ἱερουσαλήμ;
5 Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν·
ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,
πάντες ὁμοίως ἀπολεῖ-
σθε.
6 [1]Ἔλεγε δὲ ταύτην
τὴν παραβολήν· Συκῆν
[22]εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπε-
λῶνι αὐτοῦ [24]πεφυτευ-
μένην· καὶ [26]ἦλθε καρ-
πὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, ϗ
οὐχ εὗρεν.
7 Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμ-
πελουργόν· Ἰδοὺ, τρία
ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρ-
πὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ,
καὶ οὐχ εὑρίσκω· [29]ἔκ-
κοψον αὐτήν· ἱνατί ϗ
τὴν γῆν [30]καταργεῖ;
8 Ὁ δὲ [2]ἀποκριθεὶς
λέγει αὐτῷ· Κύριε, [32]ἄ-
φες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ
ἔτος, ἕως ὅτου [33]σκά-
ψω περὶ αὐτὴν, ϗ βά-
λω †[35]κοπρίαν·

A. D. 29.

1 λέγω.
2 ἀποκρίνομαι.
3 εἴδω. [μαι.
4 γίνομαι.
5 De. 22. 2.
6 s. ἀκούσητε.
7 Mat. 20. 12.
8 εἰμί.
9 πάσχω.
10 Mat. 20. 5.
11 ch. 14. 19. Ro. 1. 28. 1 Co. 3. 13.
12 ἀπολλύω.
13 πίπτω.
14 ἀποκτείνω
15 ch. 18. 3. Mat. 5. 25. 1 Pe. 5. 8.
16 δίδωμι.
17 Ac. 16. 16. Ep. 4. 19.
18 Mat. 6. 12.
19 ἀπαλλάσσω, Ac. 19. 12. He. 2. 15.
20 παραδίδωμι.
21 ὑπηρέτης, Mat. 5. 25.
* βάλη-α.
22 ἔχω.
23 ἐξέρχομαι.
24 φυτεύω.
25 s. χρόνου.
26 ἔρχομαι.
27 ch. 21. 2. Mar. 12. 42.
28 ἀποδίδωμι
29 ἐκκόπτω.
30 Ro. 3. 31. 1 Co. 1. 28.
31 πάρειμι.
32 ἀφίημι.
33 σκάπτω, ch. 6. 48.
34 μίγνυμι.
† κόπρια-α.
35 ch. 14. 35. 1 Sa. 2. 8. 2 Ki. 9. 37.

9 Κἂν μὲν ποιήσῃ καρ-
πόν· [1] εἰ δὲ μήγε, [3] εἰς
τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐ-
τήν.
10 [5] Ἦν δὲ διδάσκων
ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν
ἐν τοῖς σάββασι.
11 Καὶ ἰδού, γυνὴ [5] ἦν
πνεῦμα ἔχουσα ἀσθε-
νείας ἔτη δέκα ϗ ὀκτώ·
καὶ [5] ἦν [7] συγκύπτουσα,
καὶ μὴ δυναμένη [9] ἀνα-
κύψαι εἰς τὸ [11] παντε-
λές.
12 [12] Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ
Ἰησοῦς, [13] προσεφώνησε,
καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι,
[15] ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθε-
νείας σου.
13 Καὶ [17] ἐπέθηκεν αὐ-
τῇ τὰς χεῖρας· καὶ
παραχρῆμα [18] ἀνωρθώ-
θη, καὶ ἐδόξαζε τὸν
Θεόν.
14 [23] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἀρχισυνάγωγος, ἀγα-
νακτῶν ὅτι τῷ σαβ-
βάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ
Ἰησοῦς, [25] ἔλεγε τῷ ὄ-
χλῳ· "Ἓξ ἡμέραι [5] εἰσὶν
ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι·
ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμε-
νοι θεραπεύεσθε, καὶ
μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
βάτου.
15 [23] Ἀπεκρίθη οὖν αὐ-
τῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν·
* Ὑποκριτά, ἕκαστος
ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ
λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ
τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φά-
τνης, καὶ [31] ἀπαγαγὼν
ποτίζει;
16 Ταύτην δὲ, θυγατέ-
ρα Ἀβραὰμ [5] οὖσαν, ἣν

A. D. 29.

1 s. Καλῶς ἔχει.
2 δέω.
3 Heb. pro ἐν τῷ μέλλοντι, s. χρόνῳ.
4 λύω.
5 εἰμί.
6 καταισχύνω.
7 Job 9. 27.
8 ch. 7. 25. 1 Co. 4. 10. Ep. 5. 27. Ex. 34. 10.
9 ch. 21. 28. Jno. 8. 7.
10 s. ἔργοις.
11 He. 7. 25.
12 εἴδω,
13 προσφωνέω
14 λαμβάνω.
15 ἀπολύω.
16 βάλλω.
17 ἐπιτίθημι.
18 ἀνορθόω, Ac. 15. 16. He. 12. 12.
20 Jno. 18. 1. 19. 41.
21 αὐξάνω.
22 γίνομαι.
23 ἀποκρίνομαι.
24 κατασκηνόω, Mat. 13. 32. Mar. 4. 32.
25 λέγω.
26 ἐγκρύπτω.
27 Mat. 13. 33.
28 s. χρόνου.
29 ζυμόω.
* Ὑποκριταὶ h.
30 διαπορεύομαι.
31 ἀπάγω.
32 Ac. 2. 47. 1 Co. 1. 18. 2 Co. 2. 15. Ro. 21. 24.

[2] ἔδησεν ὁ Σατανᾶς
ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ
ἔτη, οὐκ ἔδει [4] λυθῆναι
ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου
τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββά-
του;
17 Καὶ ταῦτα λέγοντος
αὐτοῦ, [6] κατῃσχύνοντο
πάντες οἱ ἀντικείμε-
νοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ
ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶ-
σι τοῖς [8] ἐνδόξοις
[10] τοῖς γινομένοις ὑπ'
αὐτοῦ.
18 [25] Ἔλεγε δέ· Τίνι ὁ-
μοία [5] ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῷ Θεοῦ; ϗ τίνι ὁμοι-
ώσω αὐτήν;
19 Ὁμοία [5] ἐστὶ κόκ-
κῳ σινάπεως, ὃν [14] λα-
βὼν ἄνθρωπος [16] ἔβα-
λεν εἰς [20] κῆπον ἑαυτῷ·
καὶ [21] ηὔξησε, καὶ [22] ἐ-
γένετο εἰς δένδρον μέ-
γα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ [24] κατεσκήνω-
σεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐ-
τοῦ.
20 Καὶ πάλιν εἶπε·
Τίνι ὁμοιώσω τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ;
21 Ὁμοία [5] ἐστὶ ζύμῃ,
ἣν [14] λαβοῦσα γυνὴ [26] ἐν-
έκρυψεν εἰς [27] ἀλεύρου
σάτα τρία, ἕως οὗ [28] ἐ-
ζυμώθη [29] ὅλον.
22 Καὶ [30] διεπορεύετο
κατὰ πόλεις καὶ κώμας
διδάσκων, καὶ πορείαν
ποιούμενος εἰς Ἱερου-
σαλήμ.
23 Εἶπε δέ τις αὐτῷ·
Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ
[32] σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶ-
πε πρὸς αὐτούς·

24 [1] Ἀγωνίζεσθε [2] εἰσ-
ελθεῖν διὰ τῆς στενῆς
[*] πύλης· ὅτι πολλοὶ,
λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν
[2] εἰσελθεῖν, ϗ οὐκ ἰσχύ-
σουσιν.
25 Ἀφ' οὗ [3] ἂν [6] ἐγερ-
θῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ
ἀποκλείσῃ τὴν θύραν,
καὶ [7] ἄρξησθε ἔξω
[9] ἑστάναι, καὶ κρού-
ειν [11] τὴν θύραν, λέγον-
τες· Κύριε, κύριε, [12] ἄ-
νοιξον ἡμῖν· καὶ [13] ἀπο-
κριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· Οὐκ
[14] οἶδα ὑμᾶς πόθεν [15] ἐ-
στέ.
26 Τότε [7] ἄρξεσθε λέ-
γειν· [17] Ἐφάγομεν ἐ-
νώπιόν σου, καὶ [19] ἐπί-
ομεν, καὶ ἐν ταῖς πλα-
τείαις ἡμῶν [20] ἐδίδα-
ξας.
27 Καὶ [21] ἐρεῖ· Λέγω
ὑμῖν, οὐκ [14] οἶδα ὑμᾶς
[e] πόθεν [15] ἐστέ· | [22] ἀπό-
στητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες
[d] οἱ | ἐργάται τῆς ἀδι-
κίας.
28 Ἐκεῖ [15] ἔσται ὁ κλαυ-
θμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων, ὅταν
[24] ὄψησθε Ἀβραὰμ ϗ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ
πάντας τοὺς προφήτας,
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ,
ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους
ἔξω.
29 Καὶ [29] ἥξουσιν [30] ἀπὸ
ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν,
ϗ [c] ἀπὸ | βοῤῥᾶ καὶ νό-
του· καὶ [32] ἀνακλιθή-
σονται ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ Θεοῦ.
30 Καὶ ἰδοὺ, [15] εἰσὶν

A. D. 29.

1 Jno. 18. 36.
1 Co. 9. 25.
Col. 1. 29.
2 εἰσέρχομαι.
* θύρας-l.
3 s. χρόνου.
† ὥρᾳ-i
4 προσέρχομαι.
5 ἐξέρχομαι.
6 ἐγείρω.
7 ἄρχομαι.
8 Mat. 14. 5.
9 ἵστημι.
10 πορεύομαι
11 s. ἐπί,
Ju. 19. 22.
12 ἀνοίγω.
13 ἀποκρίνομαι.
14 εἴδω.
15 εἰμί.
16 s. ἡμέρᾳ.
17 φάγω.
18 ch. 2. 43.
Jno. 4. 34.
Ac. 20. 24.
2 Co. 12. 9.
Phi. 3. 12.
He. 2. 10.
19 πίνω.
20 διδάσκω.
21 εἴρω.
22 ἀπολλύω.
23 ἀφίστημι,
ch. 2. 37.
2 Ti. 2. 19.
He. 3. 12.
24 ἀποστέλλω.
25 ὄπτομαι.
26 θέλω.
27 s. καθ'.
28 Ge. 6. 14.
De. 32. 11.
29 s. ἄνθρωποι.
30 ἥκω.
31 ἀφίημι.
‡ Λέγω δὲ ὑμῖν-a.
32 ἀνακλίνω.
33 s. ἡ ὥρα.

ἔσχατοι οἳ [15] ἔσονται
πρῶτοι, καὶ [15] εἰσὶ πρῶ-
τοι οἳ [15] ἔσονται ἔσχα-
τοι.
31 Ἐν αὐτῇ τῇ † ἡμέ-
ρᾳ [4] προσῆλθόν τινες
Φαρισαῖοι, λέγοντες
αὐτῷ· [5] Ἔξελθε, καὶ
πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι
Ἡρώδης [8] θέλει σε ἀπο-
κτεῖναι.
32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
[10] Πορευθέντες εἴπατε
τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ·
Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμό-
νια, καὶ ἰάσεις ἐπιτε-
λῶ σήμερον καὶ αὔριον,
καὶ τῇ τρίτῃ [16] [18] τελει-
οῦμαι.
33 Πλὴν δεῖ με σήμε-
ρον καὶ αὔριον [3] καὶ
τῇ ἐχομένῃ [16] πορεύε-
σθαι· [10] ὅτι οὐκ ἐνδέχε-
ται προφήτην [22] ἀπολέ-
σθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ.
34 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερου-
σαλὴμ, ἡ ἀποκτείνου-
σα τοὺς προφήτας, καὶ
λιθοβολοῦσα τοὺς [24] ἀπ-
εσταλμένους πρὸς αὐ-
τὴν, ποσάκις [26] ἠθέλη-
σα ἐπισυνάξαι τὰ τέ-
κνα σου, [27] ὃν τρόπον
ὄρνις τὴν ἑαυτῆς [28] νοσ-
σιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυ-
γας, καὶ οὐκ [26] ἠθελή-
σατε;
35 Ἰδοὺ, [31] ἀφίεται ὑμῖν
ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρη-
μος· | ‡ ἀμὴν δὲ λέγω
ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ με [14] ἴ-
δητε ἕως ἂν [33] ἥξῃ [30]
ὅτε εἴπητε· Εὐλογη-
μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. ιδ'.

ΚΑΙ [1] ἐγένετο ἐν τῷ
[2] ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν
τινος τῶν [5] ἀρχόντων
τῶν Φαρισαίων σαβ-
βάτῳ φαγεῖν ἄρτον, ϗ
αὐτοὶ [7] ἦσαν παρατηρύ-
μενοι αὐτόν.
2 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός
τις [7] ἦν ὑδρωπικὸς ἔμ-
προσθεν αὐτοῦ.
3 Καὶ [11] ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς
νομικοὺς καὶ Φαρισαί-
ους, λέγων· Εἰ [13] ἔξε-
στι τῷ σαββάτῳ θερα-
πεύειν; Οἱ δὲ [15] ἡσύχα-
σαν.
4 Καὶ [16] ἐπιλαβόμενος
ἰάσατο αὐτὸν, καὶ [17] ἀπ-
έλυσε.
5 Καὶ [e 11] ἀποκριθεὶς |
πρὸς αὐτοὺς, εἶπε· Τί-
νος ὑμῶν † ὄνος ἢ βοῦς
εἰς φρέαρ [18] ἐμπεσεῖ-
ται, καὶ οὐκ εὐθέως
ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν
τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββά-
του;
6 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν
[20] ἀνταποκριθῆναι αὐ-
τῷ πρὸς ταῦτα.
7 [21] Ἔλεγε δὲ πρὸς
τοὺς [22] κεκλημένους πα-
ραβολὴν, ἐπέχων πῶς
τὰς [26] πρωτοκλισίας
[27] ἐξελέγοντο, λέγων
πρὸς αὐτούς·
8 Ὅταν [22] κληθῇς ὑπό
τινος εἰς γάμους, μὴ
[28] κατακλιθῇς εἰς τὴν
πρωτοκλισίαν· μήποτε
ἐντιμότερός σου [7] ᾖ
[22] κεκλημένος ὑπ' αὐ-
τοῦ
9 Καὶ [2] ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ
αὐτὸν καλέσας, [3] ἐρεῖ
σοι· [4] Δὸς τούτῳ τόπον·
καὶ τότε [6] ἄρξῃ μετ'
αἰσχύνης τὸν ἔσχατον
τόπον κατέχειν.
10 Ἀλλ' ὅταν [22] κλη-
θῇς, πορευθεὶς [* 8] ἀνά-
πεσον εἰς τὸν ἔσχατον
τόπον· ἵνα ὅταν [2] ἔλθῃ
ὁ [22] κεκληκώς σε, εἴπῃ
σοι· Φίλε, [9] προςανάβη-
θι [10] ἀνώτερον· τότε
[7] ἔσται σοι δόξα ἐνώ-
πιον τῶν [12] συνανακει-
μένων σοι.
11 Ὅτι πᾶς ὁ [14] ὑ-
ψῶν ἑαυτὸν, ταπεινω-
θήσεται· καὶ ὁ ταπει-
νῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσε-
ται.
12 [21] Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ
[22] κεκληκότι αὐτόν· Ὅ-
ταν ποιῇς ἄριστον ἢ
δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς
φίλους σου, [e] μηδὲ τοὺς
ἀδελφούς σου,| [d] μηδὲ
τοὺς συγγενεῖς σου,|
μηδὲ γείτονας ‡ πλουσί-
ους· μήποτε καὶ αὐτοί
σε ἀντικαλέσωσι, καὶ
[1] γένηταί σοι [19] ἀντα-
πόδομα.
13 Ἀλλ' ὅταν ποιῇς
[23] δοχὴν, κάλει πτωχοὺς,
[24] ἀναπήρους, χωλοὺς,
τυφλούς.
14 Καὶ μακάριος [7] ἔσῃ·
ὅτι οὐκ ἔχουσιν [25] ἀν-
ταποδοῦναί σοι· [25] ἀν-
ταποδοθήσεται γάρ σοι
ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν
δικαίων.
15 Ἀκούσας δέ τις τῶν
συνανακειμένων ταῦτα,

A. D. 29.

1 γίνομαι.
2 ἔρχομαι.
3 εἴρω.
4 δίδωμι.
5 ch. 24. 20. Jno. 3. 1. Ac. 3. 17. 1 Co. 2. 8.
6 ἄρχομαι.
7 εἰμί.
* ἀνάπεσαι-α al. ἀνάπεσε.
8 ἀναπίπτω, ch. 11. 37.
9 προςαναβαίνω.
10 He 10. 8.
11 ἀποκρίνομαι.
12 ver. 15. ch. 7. 49. Mar. 2. 15. Jno. 12. 2.
13 ἔξειμι.
14 ch. 1. 52. Mat. 11. 23.
15 ἡσυχάζω.
16 ἐπιλαμβάνω.
17 ἀπολύω.
† υἱὸς-h.
18 ἐμπίπτω.
‡ μηδὲ τὰς-f.
19 Ro. 11. 9. 2 Ch. 32. 25. Ps. 28. 4.
20 Ro. 9. 20. Ju. 5. 29.
21 λέγω.
22 καλέω.
23 ch. 5. 29. Ge. 21. 8.
24 ver. 21.
25 ἀνταποδίδωμι, Ro. 11. 35.
26 ch. 20. 46. Mat. 23. 6.
27 ἐκλέγομαι.
28 κατακλίνω, ch. 9. 14.

εἶπεν αὐτῷ· Μακάρι-
ος ὃς φάγεται [*] ἄρτον
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
Θεοῦ.
16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
Ἄνθρωπός τις [3] ἐποίη-
σε δεῖπνον μέγα, καὶ
[4] ἐκάλεσε πολλούς.
17 Καὶ [7] ἀπέστειλε τὸν
δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ
τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς
[4] κεκλημένοις· Ἔρχε-
σθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά
[8] ἐστι πάντα.
18 Καὶ [10] ἤρξαντο ἀπὸ
μιᾶς [13] παραιτεῖσθαι [14]
πάντες. Ὁ πρῶτος εἶ-
πεν αὐτῷ· Ἀγρὸν [16] ἠ-
γόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγ-
κην [17] ἐξελθεῖν καὶ [19] ἰδεῖν
αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε
με [14] παρῃτημένον.
19 Καὶ ἕτερος εἶπε·
Ζεύγη βοῶν [16] ἠγόρασα
πέντε, καὶ πορεύομαι
δοκιμάσαι αὐτά· ἐρω-
τῶ σε, ἔχε με [14] παρῃ-
τημένον.
20 Καὶ ἕτερος εἶπε·
[21] Γυναῖκα [22] ἔγημα, καὶ
διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι
[23] ἐλθεῖν.
21 Καὶ [31] παραγενόμε-
νος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος
[26] ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ
αὐτοῦ ταῦτα. Τότε
ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπό-
της εἶπε τῷ δούλῳ αὐ-
τοῦ· [17] Ἔξελθε ταχέ-
ως εἰς τὰς πλατείας
[27] καὶ ῥύμας τῆς πόλε-
ως, καὶ τοὺς πτωχούς,
καὶ [28] ἀναπήρους, καὶ
χωλούς, καὶ τυφλοὺς
[29] εἰσάγαγε ὧδε.

A. D. 29.

[*] ἄριστον-ἰ.
1 γίνομαι.
2 ἐπιτάσσω.
3 ποιέω.
4 καλέω.
5 Mat. 21. 33. Mar. 12. 1. Ep. 2. 14. Nu. 22. 24. Is. 5. 5.
6 Mat. 14. 22. Mar. 6. 45. Ac. 26. 11. 2 Co. 12. 11. Ga. 2. 3, 14.
7 ἀποστέλλω.
8 εἰμί.
9 s. ἄλλους ἀνθρώπους.
10 ἄρχομαι.
11 εἰςέρχομαι.
12 γεμίζω.
13 s. γνώμης
14 παραιτέω, Ac. 25. 11. 1 Ti. 4. 7. Tit. 3. 10. He. 12. 19, 25.
15 γεύομαι.
16 ἀγοράζω.
17 ἐξέρχομαι
18 συμπορεύομαι.
19 εἴδω.
20 στρέφω.
21 γυνή.
22 γαμέω.
23 ἔρχομαι.
24 Re. 13. 18.
25 Ezr. 6. 4.
26 ἀπαγγέλλω.
† εἰς-α. alii τὰ εἰς-ἰ.
27 s. ὁδούς.
28 ver. 13.
29 εἰςάγω.
30 τίθημι.
31 παραγίνομαι.

22 Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος·
Κύριε, [1] γέγονεν ὡς
[2] ἐπέταξας, καὶ ἔτι τό-
πος [8] ἐστί.
23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος
πρὸς τὸν δοῦλον·
[17] Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς
καὶ [5] φραγμούς, καὶ [6] ἀ-
νάγκασον [9] εἰςελθεῖν, [11]
ἵνα [12] γεμισθῇ ὁ οἶκός
μου.
24 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκεί-
νων τῶν [4] κεκλημένων
[15] γεύσεταί μου τοῦ δεί-
πνου.
25 [18] Συνεπορεύοντο δὲ
αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ
[20] στραφεὶς εἶπε πρὸς
αὐτούς·
26 Εἴ τις ἔρχεται πρός
με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν
πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν
μητέρα, καὶ τὴν [21] γυ-
ναῖκα καὶ τὰ τέκνα, καὶ
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς
ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν
ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύ-
ναταί μου μαθητὴς
[8] εἶναι.
27 Καὶ ὅστις οὐ βαστά-
ζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ,
καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου,
οὐ δύναταί μου [8] εἶναι
μαθητής.
28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέ-
λων πύργον οἰκοδομῆ-
σαι, οὐχὶ πρῶτον καθί-
σας [24] ψηφίζει τὴν [25] δα-
πάνην, εἰ ἔχει † τὰ πρὸς
ἀπαρτισμόν;
29 Ἵνα μήποτε [30] θέν-
τος αὐτοῦ θεμέλιον,
καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτε-
λέσαι, πάντες οἱ θεω-

ρῦντες [1]ἄρξωνται [2]ἐμ-
παίζειν αὐτῷ,
30 Λέγοντες· Ὅτι οὗ-
τος ὁ ἄνθρωπος [1]ἤρξα-
το οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ
ἴσχυσεν ἐκτελέσαι.
31 Ἢ τίς βασιλεὺς πο-
ρευόμενος συμβαλεῖν ἑ-
τέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλε-
μον, οὐχὶ καθίσας πρῶ-
τον βουλεύεται εἰ δυνα-
τός [6]ἐστιν ἐν δέκα χιλι-
άσιν ἀπαντῆσαι τῷ με-
τὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρ-
χομένῳ ἐπ' αὐτόν;
32 Εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐ-
τοῦ πόῤῥω [6]ὄντος, πρε-
σβείαν [7]ἀποστείλας,
ἐρωτᾷ τὰ [9]πρὸς εἰρή-
νην.
33 Οὕτως οὖν, πᾶς ἐξ
ὑμῶν, ὃς οὐκ [11]ἀποτάσ-
σεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ
ὑπάρχουσιν, οὐ δύ-
ναταί μου εἶναι μαθη-
τής.
34 Καλὸν τὸ ἅλας·
ἐὰν δὲ τὸ ἅλας * [13]μω-
ρανθῇ, ἐν τίνι [15]ἀρτυ-
θήσεται;
35 Οὔτε εἰς γῆν, οὔτε
εἰς κοπρίαν εὔθετόν [6]ἐ-
στιν· ἔξω βάλλουσιν
αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.

Κεφ. ιε΄.

[6]ΗΣΑΝ δὲ ἐγγίζον-
τες αὐτῷ πάντες οἱ τε-
λῶναι καὶ οἱ [19]ἁμαρτω-
λοὶ, [20]ἀκούειν αὐτοῦ.
2 Καὶ [22]διεγόγγυζον
οἱ Φαρισαῖοι ϗ οἱ γραμ-
ματεῖς, λέγοντες· Ὅτι
οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσ-
δέχεται, καὶ συνεσθίει
αὐτοῖς.
3 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς
τὴν παραβολὴν ταύτην,
λέγων·
4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ
ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρό-
βατα, καὶ [3]ἀπολέσας
[17]ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ κα-
ταλείπει τὰ ἐννενηκον-
ταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ,
καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ
[3]ἀπολωλὸς, [12]ἕως [4]εὕ-
ρῃ αὐτό;
5 Καὶ [4]εὑρὼν [5]ἐπιτί-
θησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους
ἑαυτοῦ χαίρων,
6 Καὶ [8]ἐλθὼν εἰς τὸν
οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς
φίλους ϗ τοὺς γείτονας,
λέγων αὐτοῖς· [10]Συγ-
χάρητέ μοι, ὅτι [4]εὗρον
τὸ πρόβατόν μου τὸ
[12]ἀπολωλός.[3]
7 Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω
[14]χαρὰ [6]ἔσται ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ ἐπὶ [17]ἑνὶ ἁμαρτω-
λῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ
ἐννενηκονταεννέα δι-
καίοις, οἵτινες οὐ χρεί-
αν ἔχουσι μετανοίας.
8 Ἢ τίς γυνὴ [16]δρα-
χμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν
[3]ἀπολέσῃ δραχμὴν
[17]μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύ-
χνον, καὶ σαροῖ τὴν
οἰκίαν, ϗ ζητεῖ [18]ἐπι-
μελῶς, ἕως ὅτου [12]εὕ-
ρῃ;[4]
9 Καὶ [4]εὑροῦσα συγκα-
λεῖται τὰς φίλας καὶ
τὰς γείτονας, λέγουσα·
Συγχάρητέ μοι, ὅτι
[4]εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν
[3]ἀπώλεσα.

A. D. 29

1 ἄρχομαι.
2 ch. 18. 32.
22. 63.
23. 11. 36.
3 ἀπολλύω.
4 εὑρίσκω.
5 ἐπιτίθημι.
6 εἰμί.
7 ἀποστέλλω.
8 ἔρχομαι.
9 s. ἀνήκοντα
10 ver. 9.
ch. 1. 58.
1 Co. 12. 26.
13. 6.
Phi. 2. 17, 18.
Ge. 21. 6.
11 ch. 9. 61.
Mar. 6. 46.
Ac. 18. 18, 21.
2 Co. 2. 13.
12 ver. 24, 32.
ch. 19. 10.
Mat. 18. 11.
* μαρανθῆ-ναι
13 Mat. 5. 13.
Ro. 1. 22.
1 Co. 1. 20.
14 s. μᾶλλον.
15 ἀρτύω,
Mar. 9. 50.
Col. 4. 6.
16 confer.
δίδραχμα,
Mat. 17. 24.
17 εἷς.
18 Ge. 6. 5.
8. 21.
Es. 5. 29.
19 ch. 5. 30.
7. 34, 37.
13. 2.
18. 13.
Mat. 9. 13.
Jno. 9. 24, 31.
1 Ti. 1. 15.
20 s. ἕνεκα.
21 s. χρονου.
22 διαγογγύ-
ζω, ch. 19. 7.
Ex. 15. 24.

10 Οὕτω, λέγω ὑμῖν.
χαρὰ γίνεται ἐνώπιον
τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ
ἐπὶ [2]ἑνὶ ἁμαρτωλῷ [3]με-
τανοοῦντι.
11 Εἶπε δέ· Ἄνθρω-
πός τις εἶχε δύο υἱούς·
12 Καὶ εἶπεν ὁ νεώτε-
ρος αὐτῶν τῷ πατρί·
Πάτερ, [8]δός μοι τὸ
ἐπιβάλλον μέρος τῆς
[9]οὐσίας. Καὶ [10]διεῖλεν
αὐτοῖς τὸν [11]βίον.
13 Καὶ μετ' οὐ πολλὰς
ἡμέρας [12]συναγαγὼν
ἅπαντα ὁ νεώτερος
υἱός, [13]ἀπεδήμησεν εἰς
χώραν μακράν· ϗ ἐκεῖ
[18]διεσκόρπισε τὴν οὐ-
σίαν αὐτοῦ, [19]ζῶν ἀσώ-
τως.
14 [21]Δαπανήσαντος δὲ
αὐτοῦ πάντα, [22]ἐγένε-
το λιμὸς * ἰσχυρὸς κα-
τὰ τὴν χώραν ἐκείνην·
καὶ αὐτὸς [23]ἤρξατο
[24]ὑςερεῖσθαι.[25]
15 Καὶ πορευθεὶς [26]ἐ-
κολλήθη [2]ἑνὶ τῶν πολι-
τῶν τῆς χώρας ἐκείνης·
καὶ [29]ἔπεμψεν[30] αὐτὸν
εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ
βόσκειν χοίρους.
16 Καὶ [31]ἐπεθύμει
[32]γεμίσαι τὴν κοιλίαν
αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατί-
ων ὧν [35]ἤσθιον οἱ χοῖ-
ροι· καὶ οὐδεὶς [8]ἐδίδου
αὐτῷ.
17 Εἰς ἑαυτὸν δὲ [37]ἐλ-
θὼν, εἶπε· Πόσοι μί-
σθιοι τοῦ πατρός μου
[40]περισσεύουσιν ἄρτων,
ἐγὼ δὲ § λιμῷ ἀπόλλυ-
μαι;

A. D. 29.

1 ἀνίστημι.
2 εἷς.
3 v. 7. c.10.13.
4 εἴρω.
5 ἁμαρτάνω.
6 καλέω.
8 δίδωμι.
9 ver. 13.
10 διαιρέω.
11 ver. 30.
12 συνάγω.
13 ἀποδημέω
14 σπλαγ-
χνίζω.
15 τρέχω.
16 ἐπιπίπτω.
17 Ac. 20. 37.
18 διασκορπί-
19 ζάω. ζῶ.
20 καταφιλέω
21 δαπανάω.
22 γίνομαι.
* ἰσχυρὰ-h.
23 ἄρχομαι.
24 ch. 22. 35.
25 s. τροφῆς.
† ποίησόν με
ὡς ἕνα τῶν
μισθίων σου-f
26 κολλάω.
27 ἐκφέρω.
28 ch. 20. 46.
29 s. οὗτος
πολίτης.
30 πέμπω.
31 ἐπιθυμέω.
32 γεμίζω.
33 φέρω.
34 ver. 27,30.
35 ἐσθίω.
36 ver. 29,32.
37 ἔρχομαι
38 εἰμί.
39 ἀναζάω.
40 ch. 21. 4.
41 ἀπολλύω.
‡ alii transp.
42 εὑρίσκω.
§ ὧδε λιμῷ-a
alii λιμῷ
ὧδε-i.

18 [1]Ἀναστὰς πορεύσο-
μαι πρὸς τὸν πατέρα
μου, καὶ [4]ἐρῶ αὐτῷ·
Πάτερ, [5]ἥμαρτον εἰς
τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐνώ-
πιόν σου·
19 b Καὶ ǀ οὐκέτι εἰμὶ
ἄξιος [6]κληθῆναι υἱός
σου· ποίησόν με ὡς [2]ἕνα
τῶν μισθίων σου.
20 Καὶ [1]ἀναςὰς [37]ἦλθε
πρὸς τὸν πατέρα ἑαυ-
τοῦ· Ἔτι δὲ αὐτοῦ μα-
κρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν
αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
ϗ [14]ἐσπλαγχνίσθη· ϗ
[15]δραμὼν [16]ἐπέπεσεν
[17]ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐ-
τοῦ, καὶ [20]κατεφίλη-
σεν αὐτόν.
21 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ
υἱός· Πάτερ, [5]ἥμαρτον
εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐνώ-
πιόν σου, c καὶ ǀ οὐκέτι
εἰμὶ ἄξιος [6]κληθῆναι
υἱός σου.
22 Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ
πρὸς τοὺς δούλους αὐ-
τοῦ· [27]Ἐξενέγκατε
d τὴν ǀ [28]στολὴν τὴν
πρώτην, καὶ ἐνδύσατε
αὐτὸν, καὶ [8]δότε δακτύ-
λιον εἰς τὴν χεῖρα αὐ-
τοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς
τοὺς πόδας·
23 Καὶ [33]ἐνέγκαντες
τὸν μόσχον τὸν [34]σι-
τευτὸν θύσατε· καὶ φά-
γοντες [36]εὐφρανθῶμεν·
24 Ὅτι οὗτος ὁ υἱός
μου νεκρὸς [38]ἦν, καὶ
[39]ἀνέζησε· c καὶ ǀ [41]ἀπο-
λωλὼς d ἦν,ǀ‡ καὶ [42]εὑ-
ρέθη. Καὶ [23]ἤρξαντο
εὐφραίνεσθαι.

25 [1] Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐ-
τοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν
ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμε-
νος [3] ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ,
[4] ἤκουσε [5] συμφωνίας καὶ
[7] χορῶν·
26 Καὶ προσκαλεσά-
μενος [9] ἕνα τῶν παίδων
[10] ἐπυνθάνετο τί [1] εἴη
ταῦτα.
27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
Ὅτι ὁ ἀδελφός σου
ἥκει· καὶ [13] ἔθυσεν ὁ
πατήρ σου τὸν μόσχον
τὸν σιτευτὸν, ὅτι [17] ὑ-
γιαίνοντα αὐτὸν [18] ἀπ-
έλαβεν.
28 [19] Ὠργίσθη δὲ, καὶ
οὐκ [20] ἤθελεν [21] εἰσελ-
θεῖν. Ὁ οὖν πατὴρ αὐ-
τοῦ [22] ἐξελθὼν παρεκά-
λει αὐτόν.
29 Ὁ δὲ [25] ἀποκριθεὶς
εἶπε τῷ πατρί· Ἰδοὺ,
τοσαῦτα ἔτη δουλεύω
σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντο-
λήν σου [27] παρῆλθον, καὶ
ἐμοὶ οὐδέποτε [28] ἔδωκας
ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν
φίλων μου [29] εὐφραν-
θῶ.
30 Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου
οὗτος, ὁ καταφαγών σου
τὸν βίον μετὰ [31] πορ-
νῶν, [32] ἦλθεν, [13] ἔθυσας
αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν
σιτευτόν.
31 Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τῷ· Τέκνον, σὺ πάν-
τοτε μετ' ἐμοῦ [1] εἶ, καὶ
πάντα τὰ ἐμὰ σά [1] ἐ-
στιν.
32 [29] Εὐφρανθῆναι δὲ
καὶ [38] χαρῆναι ἔδει, ὅτι
ὁ ἀδελφός σου οὗτος

νεκρὸς [1] ἦν, καὶ [2] ἀνέζη-
σε· [d] καὶ | [6] ἀπολωλὼς
[c] ἦν, | καὶ [8] εὑρέθη.

Κεφ. ιϛ΄.

[11] ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
Ἄνθρωπός τις [1] ἦν
πλούσιος, ὃς εἶχεν [12] οἰ-
κονόμον· καὶ οὗτος [14] δι-
εβλήθη αὐτῷ ὡς [15] δια-
σκορπίζων τὰ ὑπάρ-
χοντα αὐτοῦ.
2 Καὶ φωνήσας αὐτὸν,
εἶπεν αὐτῷ· Τί [16] τοῦτο
ἀκούω περὶ σοῦ; [23] ἀπό-
δος τὸν λόγον τῆς [24] οἰ-
κονομίας [c] σου | οὐ γὰρ
[26] δυνήσῃ ἔτι οἰκονο-
μεῖν.
3 Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ
οἰκονόμος· Τί ποιήσω,
ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαι-
ρεῖται τὴν οἰκονομίαν
ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ
ἰσχύω, [30] ἐπαιτεῖν αἰ-
σχύνομαι.
4 [33] Ἔγνων τί ποιήσω,
ἵνα ὅταν [34] μετασταθῶ
τῆς οἰκονομίας, [35] δέ-
ξωνταί [36] με εἰς τοὺς
οἴκους αὐτῶν.
5 Καὶ προσκαλεσάμε-
νος [9] ἕνα ἕκαστον τῶν
[37] χρεωφειλετῶν τοῦ
κυρίου ἑαυτοῦ, [11] ἔ-
λεγε τῷ πρώτῳ· Πό-
σον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ
μου;
6 Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν
βάτους ἐλαίου. Καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· [36] Δέξαι σου
τὸ γράμμα, καὶ καθίσας
ταχέως [39] γράψον πεν-
τήκοντα.

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 ἀναζάω.
3 ἐγγίζω.
4 ἀκούω.
5 Da. 3. 15.
6 ἀπολλύω.
7 Ex. 15. 20. Ju. 11. 34.
8 εὑρίσκω.
9 εἷς.
10 πυνθάνομαι.
11 λέγω.
12 ver. 2, 8. ch. 12. 42.
13 θύω.
14 διαβάλλω, 2 Mac. 3. 11.
15 ch. 15. 13. Mat. 25. 24.
16 s. i. e. pro Τί ἐστι τοῦτο ὅ.
17 ch. 5. 31. Tit. 1. 13.
18 ἀπολαμβάνω.
19 ὀργίζω.
20 θέλω.
21 εἰσέρχομαι
22 ἐξέρχομαι.
23 ἀποδίδωμι
24 1 Co. 9. 17. Ep. 1. 10.
25 ἀποκρίνομαι.
26 δύναμαι.
27 παρέρχομαι.
28 δίδωμι.
29 εὐφραίνω.
30 Ps. 109. 10.
31 Mat. 21. 31.
32 ἔρχομαι.
33 γινώσκω.
34 μεθίστημι. Ac. 13. 22.
35 s. τινές.
36 δέχομαι.
37 ch. 7. 41.
38 χαίρω.
39 γράφω.

7 Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε·
Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις;
Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν
[2]κόρους σίτου. Καὶ λέ-
γει αὐτῷ· [3] Δέξαι σου
τὸ [4] γράμμα, καὶ [7]γρά-
ψον ὀγδοήκοντα.
8 Καὶ [8] ἐπήνεσεν ὁ κύ-
ριος τὸν οἰκονόμον τῆς
ἀδικίας, ὅτι φρονίμως
[9] ἐποίησεν· *ὅτι οἱ υἱοὶ
τῦ αἰῶνος τούτυ [11]φρο-
νιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς
υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς
τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν
[13] εἰσι.
9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω·
[a]Ποιήσατε ἑαυτοῖς φί-
λους ἐκ τῦ [16]μαμωνᾶ τῆς
ἀδικίας· ἵνα ὅταν †[17]ἐκ-
λίπητε,[19] δέξωνται [3]
ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους
[21] σκηνάς.
10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλα-
χίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ
πιστός [13]ἐστι· καὶ ὁ ἐν
ἐλαχίςῳ ἄδικος, καὶ ἐν
πολλῷ ἄδικός [13]ἐςιν.
11 Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ
[23]μαμωνᾷ πιςοὶ ὐκ [25]ἐ-
γένεσθε, τὸ ἀληθινὸν
τίς ὑμῖν πιστεύσει;
12 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλο-
τρίῳ πιςοὶ οὐκ [25] ἐγέ-
νεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς
ὑμῖν [29] δώσει;
13 Οὐδεὶς οἰκέτης δύ-
ναται δυσὶ κυρίοις δυ-
λεύειν· ἢ γὰρ τὸν [31]ἕνα
μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον
ἀγαπήσει· ἢ [31] ἑνὸς
[35] ἀνθέξεται, ϗ τοῦ ἑτέ-
ρου καταφρονήσει. Οὐ
[39] δύνασθε Θεῷ δουλεύ-
ειν καὶ μαμωνᾷ.

14 [1]Ἤκουον δὲ ταῦτα
πάντα ϗ οἱ Φαρισαῖοι,
[4] φιλάργυροι ὑπάρχον-
τες· ϗ [6] ἐξεμυκτήριζον
αὐτόν.
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ὑμεῖς [13] ἐςε οἱ δικαι-
ῦντες ἑαυτὺς ἐνώπιον
τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ
Θεὸς γινώσκει τὰς καρ-
δίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν
ἀνθρώποις [10] ὑψηλὸν,
[12]βδέλυγμα ἐνώπιον τῦ
Θεοῦ [13] ἐςιν.
16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προ-
φῆται[14] ἕως Ἰωάννου·
ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζε-
ται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν
[15] βιάζεται.
17 Εὐκοπώτερον δέ
[13]ἐςι τὸν ὐρανὸν ϗ τὴν
γῆν [18]παρελθεῖν, ἢ τοῦ
νόμου μίαν [20] κεραίαν
[22] πεσεῖν.
18 Πᾶς ὁ [24] ἀπολύων
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύ-
ει· καὶ [c]πᾶς ὁ [24]ἀπολε-
λυμένην [d] ἀπὸ ἀνδρὸς
γαμῶν, μοιχεύει.
19 Ἄνθρωπος δέ τις
[13] ἦν πλούσιος, ‡ καὶ
[27] ἐνεδιδύσκετο [28] πορ-
φύραν καὶ [30] βύσσον,
[32] εὐφραινόμενος καθ'
ἡμέραν λαμπρῶς.
20 [33] Πτωχὸς δέ τις
[13] ἦν ὀνόματι Λάζαρος,
ὃς [34] ἐβέβλητο πρὸς
τὸν πυλῶνα αὐτῦ [36]ἡλ-
κωμένος,
21 Καὶ [37] ἐπιθυμῶν
[39] χορτασθῆναι ἀπὸ
τῶν ψιχίων τῶν πι-

A. D. 29.

1 ἀκούω.
2 2 Ch. 2. 10.
3 δέχομαι.
4 2 Ti. 3. 2.
5 ver. 6.
6 ἐκμυκτηρίζω, c. 23. 35.
7 γράφω.
8 ἐπαινέω.
9 ποιέω.
* Διὸ λέγω. ὑμῖν· Οἱ-π
10 Ro. 12. 16. He. 7. 26.
11 ch. 12. 42.
12 Mat. 24. 15.
13 εἰμί.
14 s. προφητεύσαν.
15 Mat. 11. 12.
16 Mat. 6. 24.
† ἐκλίπῃ-ί.
17 ἐκλείπω.
18 παρέρχομαι.
19 s. τὸν βίον, v. τὸ ζῆν, v. τὴν ψυχὴν.
20 Mat. 5. 18.
21 ch. 23. 32.
22 πίπτω.
23 ch. 9. 38.
24 ἀπολύω.
25 γίνομαι.
‡ Νινευὴς-ς.
27 ἐνδιδύσκω
28 Mar. 15. 17.
29 δίδωμι.
30 Re. 18. 12.
31 εἷς.
32 ch. 12. 19.
33 c. 14. 13, 21.
34 βάλλω, Mat. 8. 6, 14.
35 ἀντέχομαι Mat. 6. 24.
36 ἑλκόω.
37 s. ἦν.
38 ch. 15. 26.
39 δύναμαι.

πτόντων ἀπὸ τῆς τρα-
πέζης τοῦ πλουσίου· *
ἀλλὰ καὶ οἱ [1] κύνες ἐρ-
χόμενοι [2] ἀπέλειχον τὰ
ἕλκη αὐτοῦ.
22 [3] Ἐγένετο δὲ [5] ἀπο-
θανεῖν τὸν πτωχὸν, ϗ
[7] ἀπενεχθῆναι αὐτὸν
ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς
τὸν [8] κόλπον ‡ τοῦ ‖ Ἀβ-
ραάμ· [5] ἀπέθανε δὲ ϗ ὁ
πλούσιος, καὶ [11] ἐτάφη.
23 Καὶ ἐν τῷ [12] ᾅδῃ
[13] ἐπάρας τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν
[14] βασάνοις, [15] ὁρᾷ τὸν
Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν,
καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς
κόλποις αὐτοῦ.
24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας
εἶπε· Πάτερ Ἀβραὰμ,
ἐλέησόν με, ϗ [16] πέμψον
Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ
[17] ἄκρον τοῦ δακτύλου
αὐτοῦ ὕδατος, καὶ κα-
ταψύξῃ τὴν γλῶσσάν
μου· ὅτι [20] ὀδυνῶμαι ἐν
τῇ [21] φλογὶ ταύτῃ.
25 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ·
Τέκνον, [23] μνήσθητι ὅτι
[25] ἀπέλαβες ‡ σὺ ‖ τὰ ἀ-
γαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου,
καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ
κακά· νῦν δὲ ‡ ὧδε παρα-
καλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶ-
σαι.
26 Καὶ ἐπὶ πᾶσι τού-
τοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ
ὑμῶν χάσμα μέγα [32] ἐ-
στήρικται, ὅπως οἱ θέ-
λοντες [33] διαβῆναι ‖ ἐν-
τεῦθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ
[34] δύνωνται, μηδὲ οἱ
ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς
[35] διαπερῶσιν.

A. D. 29.

* ϗ οὐδεὶς ἐδί-
δου αὐτῷ-f.
1 κύων.
2 ἀπολείχω.
3 γίνομαι.
4 Ac. 2. 40.
5 ἀποθνήσκω.
6 s. ταῦτα.
7 ἀποφέρω,
Mar. 15. 1.
8 ἔρχομαι.
9 Jno. 1. 18.
10 ἀκούω.
11 θάπτω.
12 Mat. 11.23.
13 ἐπαίρω.
14 Mat. 4. 24.
15 ὁράω.
16 πέμπω.
17 Mat. 24.31.
18 ἀνίστημι.
19 πείθω,
ch. 20. 6.
20 Ac. 20. 38.
21 Ac. 7. 30.
22 ἀνάγκη,
Mat. 18. 7.
23 μιμνήσκο-
24 εἰμί. [μαι.
† τοῦ μὴ-a.
τοῦ-e.
25 ἀπολαμ-
βάνω.
‡ ὧδε-h.
26 Eccl.27.11.
§ λίθος μυλι-
κὸς-h.
27 Mat. 18. 6.
28 ῥίπτω.
29 s. μᾶλλον.
30 Mat. 5. 29.
31 εἷς.
32 στηρίζω,
ch. 9. 51.
33 διαβαίνω.
‖ ἔνθεν-a. alii
omit.
34 δύναμαι.
35 διαπεράω,
Mat. 9. 1.
36 ἀφίημι.

27 Εἶπε δέ· Ἐρωτῶ
οὖν σε, πάτερ, ἵνα [16] πέμ-
ψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶ-
κον τοῦ πατρός μου.
28 Ἔχω γὰρ πέντε ἀ-
δελφοὺς, ὅπως [4] διαμαρ-
τύρηται [5] αὐτοῖς, ἵνα
μὴ καὶ αὐτοὶ [8] ἔλθωσιν
εἰς τὸν τόπον τοῦτον
τῆς βασάνου.
29 Λέγει αὐτῷ Ἀβρα-
άμ· Ἔχουσι Μωσέα, ϗ
τοὺς προφήτας· [10] ἀκου-
σάτωσαν αὐτῶν.
30 Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχὶ,
πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ'
ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πο-
ρευθῇ πρὸς αὐτοὺς, με-
τανοήσουσιν.
31 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Εἰ
Μωσέως καὶ τῶν προ-
φητῶν οὐκ ἀκούουσιν,
οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν
[18] ἀναστῇ, [19] πεισθήσον-
ται.

Κεφ. ιζ'.

ΕΙΠΕ δὲ πρὸς τοὺς μα-
θητάς· [22] Ἀνένδεκτόν
[24] ἐστι † μὴ ἐλθεῖν τὰ
σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ δι'
οὗ ἔρχεται.
2 [26] Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ
[27] § μύλος ὀνικὸς περίκει-
ται περὶ τὸν τράχηλον
αὐτοῦ, καὶ [28] ἔῤῥιπται
εἰς τὴν θάλασσαν, [29] ἢ
ἵνα [30] σκανδαλίσῃ [31] ἕνα
τῶν μικρῶν τούτων.
3 Προσέχετε ἑαυτοῖς·
Ἐὰν ᶜ δὲ ‖ ἁμαρτῇ ᵈ εἰς
σὲ ‖ ὁ ἀδελφός σου, ἐπι-
τίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν
μετανοήσῃ, [36] ἄφες αὐ-
τῷ.

4 Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς
ἡμέρας [a]ἁμάρτῃ εἰς σὲ,
καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας
[2]ἐπιστρέψῃ [b]ἐπὶ σὲ,| †
λέγων· Μετανοῶ· [4]ἀφ-
ήσεις αὐτῷ.
5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστο-
λοι τῷ Κυρίῳ· [5]Πρόσ-
θες ἡμῖν πίστιν.
6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·
Εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκ-
κον σινάπεως, [7]ἐλέγετε
ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ·
[9]Ἐκριζώθητι, καὶ φυ-
τεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ·
καὶ [11]ὑπήκουσεν ἂν ὑ-
μῖν.
7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦ-
λον ἔχων ἀροτριῶν-
τα, ἢ ποιμαίνοντα, ὃς
[33]εἰσελθόντι ἐκ τοῦ
ἀγροῦ [15]‡ἐρεῖ εὐθέως·
[34]Παρελθὼν ἀνάπε-
σαι;
8 Ἀλλ' οὐχὶ [15]ἐρεῖ
αὐτῷ· Ἑτοίμασον τί
δειπνήσω, καὶ [17]περι-
ζωσάμενος διακόνει
μοι, ἕως φάγω καὶ
[20]πίω· καὶ μετὰ ταῦ-
τα φάγεσαι καὶ πίεσαι
σύ;
9 Μὴ [21]χάριν ἔχει τῷ
δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι ἐποί-
ησε τὰ [23]διαταχθέν-
τα [b]αὐτῷ;| [c]οὐ [24]δο-
κῶ.|
10 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅ-
ταν ποιήσητε πάντα
τὰ [23]διαταχθέντα ὑ-
μῖν, λέγετε· Ὅτι δοῦ-
λοι [28]ἀχρεῖοί [31]ἐσμεν·
[d]ὅτι | ὃ ὠφείλομεν
ποιῆσαι, [32]πεποιήκα-
μεν.

11 Καὶ [1]ἐγένετο ἐν τῷ
πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς
Ἱερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς
[3]διήρχετο διὰ μέσου
Σαμαρείας καὶ Γαλι-
λαίας.
12 Καὶ εἰσερχομένου
αὐτοῦ εἴς τινα κώμην,
[6]ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα
λεπροὶ ἄνδρες, οἳ [8]ἔστη-
σαν πόῤῥωθεν.
13 Καὶ αὐτοὶ [10]ἦραν
φωνὴν, λέγοντες· Ἰη-
σοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον
ἡμᾶς.
14 Καὶ [12]ἰδὼν εἶπεν
αὐτοῖς· Πορευθέντες
[13]ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς
τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ [1]ἐγέ-
νετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐ-
τοὺς, [14]ἐκαθαρίσθησαν.
15 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν,
[12]ἰδὼν ὅτι [16]ἰάθη, [18]ὑπ-
έστρεψε, μετὰ φωνῆς
μεγάλης δοξάζων τὸν
Θεόν.
16 Καὶ [19]ἔπεσεν ἐπὶ
πρόσωπον παρὰ τοὺς πό-
δας αὐτοῦ, [e]εὐχαριστῶν
αὐτῷ·| καὶ αὐτὸς [31]ἦν
Σαμαρείτης.
17 [22]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν· Οὐχὶ οἱ
δέκα [14]ἐκαθαρίσθησαν;
οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;
18 Οὐχ [24]εὑρέθησαν
[18]ὑποστρέψαντες [26]δοῦ-
ναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ
μὴ ὁ [27]ἀλλογενὴς οὗ-
τος.
19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ·
[29]Ἀναστὰς πορεύου· ἡ
πίστις σου [30]σέσωκέ σε.
20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑ-
πὸ τῶν Φαρισαίων πότε

A. D. 29.

[a]ἁμαρτήσῃ-ῃ
1 γίνομαι.
2 ἐπιστρέφω.
† alii πρός σε,
s. εἴς σε.
3 διέρχομαι.
4 ἀφίημι.
5 προστίθημι,
ch. 3. 20.
Mat. 6. 27.
6 ἀπαντάω.
7 λέγω.
8 ἵστημι.
9 Mat. 13. 29.
Jude 12.
10 αἴρω.
11 ὑπακούω.
12 εἴδω.
13 ἐπιδείκνυω
14 καθαρίζω.
15 αἴρω.
‡ ἐρεῖ· Εὐ-
θέως παρ-
ελθὼν-α.
16 ἰάομαι.
17 c. 12.35.37.
Ac. 12. 8.
18 ὑποστρέφω
19 πίπτω.
20 πίνω.
21 ch. 6. 32.
1 Pe. 2.20,21.
22 ἀποκρίνο-
μαι.
23 διατάσσω,
ch. 3. 13.
Mat. 11. 1.
24 εὑρίσκω.
25 Mat. 26.66.
Ac. 25. 27.
26 δίδωμι.
27 Ex. 12. 43.
28 Mat. 25.30.
29 ἀνίστημι.
30 σώζω.
31 εἰμί.
32 ποιέω.
33 εἰσέρχο-
μαι.
34 παρέρχο-
μαι.

ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ, [1] ἀπεκρίθη αὐτοῖς,
καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔρχεται
ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
μετὰ παρατηρήσεως·
21 Οὐδὲ [3] ἐροῦσιν· Ἰ-
δοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ·
ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ [5] ἐντὸς ὑμῶν
[7] ἐστιν.
22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς
μαθητάς· [9] Ἐλεύσονται
ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμήσε-
τε μίαν τῶν ἡμερῶν
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου
[13] ἰδεῖν· καὶ οὐκ [15] ὄ-
ψεσθε.
23 Καὶ [3] ἐροῦσιν ὑμῖν·
Ἰδοὺ ὧδε, * ἤ, † ἰδοὺ ἐκεῖ·
μὴ [16] ἀπέλθητε, μηδὲ
[17] διώξητε·
24 Ὥσπερ γὰρ ἡ [19] ἀ-
στραπὴ, ἡ ἀστράπτου-
σα ἐκ τῆς [21] ὑπ' οὐρα-
νὸν, εἰς τὴν [23] ὑπ' οὐρα-
νὸν λάμπει· οὕτως [7] ἔ-
σται [b] καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου [c] ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ αὐτοῦ.
25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐ-
τὸν πολλὰ [25] παθεῖν, καὶ
[27] ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ
τῆς γενεᾶς ταύτης.
26 Καὶ καθὼς [29] ἐγένε-
το ἐν ταῖς ἡμέραις [b] τοῦ
Νῶε, οὕτως [7] ἔσται καὶ
ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
27 [31] Ἤσθιον, [32] ἔπι-
νον, [33] ἐγάμουν, [24] ἐξεγα-
μίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέ-
ρας [35] εἰσῆλθε Νῶε εἰς
τὴν κιβωτόν· καὶ [9] ἦλθεν
ὁ [37] κατακλυσμὸς, καὶ
[39] ἀπώλεσεν ἅπαντας.

28 Ὁμοίως καὶ ὡς [29] ἐ-
γένετο ἐν ταῖς ἡμέραις
Λώτ· [31] ἤσθιον, [32] ἔπι-
νον, [2] ἠγόραζον, [4] ἐπώ-
λουν, [6] ἐφύτευον, [8] ᾠκο-
δόμουν·
29 Ἧ δὲ ἡμέρᾳ [10] ἐξ-
ῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδό-
μων, [11] ἔβρεξε [12] πῦρ καὶ
[14] θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ
[39] ἀπώλεσεν ἅπαντας.
30 Κατὰ * ταῦτα [7] ἔ-
σται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἀποκαλύπτε-
ται.
31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ,
ὃς [7] ἔσται ἐπὶ τοῦ δώ-
ματος, καὶ τὰ σκεύη αὐ-
τοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ
[18] καταβάτω [20] ἆραι αὐ-
τά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ,
ὁμοίως μὴ [22] ἐπιστρεψά-
τω εἰς τὰ ὀπίσω.
32 Μνημονεύετε τῆς
γυναικὸς Λώτ.
33 Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ [26] σῶσαι,
[39] ἀπολέσει αὐτήν· καὶ
ὃς ἐὰν [39] ἀπολέσῃ αὐ-
τὴν, [28] ζωογονήσει αὐ-
τήν.
34 Λέγω ὑμῖν· Ταύτῃ
τῇ νυκτὶ [7] ἔσονται δύο
ἐπὶ κλίνης μιᾶς· [b] ὁ [l]
εἷς [30] παραληφθήσεται,
καὶ ὁ ἕτερος [34] ἀφεθήσε-
ται.
35 Δύο [7] ἔσονται [36] ἀ-
λήθουσαι [38] ἐπὶ τὸ αὐτό·
[c] ἡ [l] μία [30] παραληφθή-
σεται, καὶ ἡ ἑτέρα [34] ἀ-
φεθήσεται.
36 ‡ Καὶ [1] ἀποκριθέν-
τες λέγουσιν αὐτῷ·
Ποῦ, Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν

A. D. 29.

- 1 ἀποκρίνομαι.
- 2 ἀγοράζω.
- 3 εἴρω.
- 4 πωλέω.
- 5 Mat. 23. 26. Ps. 39. 3.
- 6 φυτεύω.
- 7 εἰμί.
- 8 οἰκοδομέω.
- 9 ἔρχομαι.
- 10 ἐξέρχομαι
- 11 s. Θεὸς, v. Κύριος. Ge. 19. 24.
- 12 βρέχω, ch. 7. 38, 54.
- 13 εἴδω.
- 14 Re. 9. 17, 18.
- 15 ὄπτομαι.
- * ταῦτα-α. alii τὰ αὐτά.
- † alii καί.
- 16 ἀπέρχομαι
- 17 διώκω.
- 18 καταβαίνω
- 19 ch. 10. 18.
- 20 αἴρω.
- 21 s. χώρας.
- 22 ἐπιστρέφω.
- 23 s. χώραν.
- 24 ἐκγαμίζω
- 25 πάσχω.
- 26 σώζω.
- 27 ch. 9. 22.
- 28 Ac. 7. 19.
- 29 γίνομαι.
- 30 παραλαμβάνω.
- 31 ἐσθίω.
- 32 πίνω.
- 33 γαμέω.
- 34 ἀφίημι.
- 35 εἰσέρχομαι
- 36 s. γυναῖκες
- 37 Mat. 24. 38.
- 38 ἀλέω.
- 39 ἀπολλύω.
- ‡ Vide App.

αὐτοῖς· Ὅπου τὸ σῶ-
μα, ἐκεῖ [1]συναχθήσον-
ται οἱ ἀετοί.

Κεφ. ιη΄.

*ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ πα-
ραβολὴν αὐτοῖς πρὸς
τὸ δεῖν πάντοτε προσ-
εύχεσθαι, καὶ μὴ [5]ἐκκα-
κεῖν·
2 Λέγων· Κριτής τις
[7]ἦν ἔν τινι πόλει τὸν
Θεὸν μὴ φοβούμενος,
καὶ ἄνθρωπον μὴ [9]ἐν-
τρεπόμενος.
3 Χήρα δὲ * [7]ἦν ἐν τῇ
πόλει ἐκείνῃ· καὶ [11]ἤρ-
χετο πρὸς αὐτὸν, λέγου-
σα· [12]Ἐκδίκησόν με
ἀπὸ τοῦ [13]ἀντιδίκου μου.
4 Καὶ οὐκ ‡[14]ἠθέλησεν
ἐπὶ [16]χρόνον· μετὰ δὲ
ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ·
Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φο-
βοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον
οὐκ ἐντρέπομαι·
5 Διάγε τὸ παρέχειν
μοι κόπον τὴν χήραν
ταύτην, ἐκδικήσω αὐ-
τήν· ἵνα μὴ εἰς τέλος
ἐρχομένη §[19]ὑπωπιάζῃ
με.
6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·
Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς
τῆς [21]ἀδικίας λέγει·
7 Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ
[23]ποιήσει τὴν ἐκδίκη-
σιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐ-
τοῦ τῶν βοώντων πρὸς
αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυ-
κτὸς, καὶ μακροθυμῶν
ἐπ' αὐτοῖς;
8 Λέγω ὑμῖν, ὅτι ποι-
ήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐ-
τῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [11]ἐλ-
θὼν ἄρα [26]εὑρήσει τὴν
πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;
9 Εἶπε δὲ ‖καὶ | πρός
τινας τοὺς [2]πεποιθότας
ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι [7]εἰσὶ
δίκαιοι, καὶ [4]ἐξουθε-
νοῦντας τοὺς λοιποὺς,
τὴν παραβολὴν ταύ-
την·
10 Ἄνθρωποι δύο [6]ἀν-
έβησαν εἰς τὸ ἱερὸν
[8]προσεύξασθαι· ὁ εἷς
Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτε-
ρος τελώνης.
11 Ὁ Φαρισαῖος [10]στα-
θεὶς †πρὸς ἑαυτὸν ταῦ-
τα [8]προσηύχετο· [18]Ὁ
Θεὸς, εὐχαριστῶ σοι, ὅ-
τι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοι-
ποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρ-
παγες, ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ
καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης.
12 Νηστεύω δὶς τοῦ
σαββάτου, [14]ἀποδεκατῶ
πάντα ὅσα κτῶμαι.
13 Καὶ ὁ τελώνης μα-
κρόθεν [10]ἑστὼς οὐκ [15]ἤ-
θελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν
[17]ἐπᾶραι· ἀλλ' ἔτυ-
πτεν ‖εἰς | τὸ στῆθος
αὐτοῦ, λέγων· [18]Ὁ Θε-
ὸς, [20]ἱλάσθητί μοι τῷ
ἁμαρτωλῷ.
14 Λέγω ὑμῖν, [22]κατέ-
βη οὗτος [24]δεδικαιωμέ-
νος εἰς τὸν οἶκον αὐ-
τοῦ, ‖[25]ἢ ἐκεῖνος· ὅτι
πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν,
ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ
ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψω-
θήσεται.
15 [27]Προσέφερον δὲ
αὐτῷ καὶ τὰ [28]βρέφη

A. D. 29.

1 συνάγω.
2 πείθω.
3 λέγω.
4 ἐξουθενέω, ch. 23. 11.
5 2 Co. 4. 1, 16.
6 ἀναβαίνω.
7 εἰμί.
8 προσεύχομαι.
9 ch. 20. 13.
* τις-ο.
10 ἵστημι.
† ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν alii καθ' ἑαυτὸν, ταῦτα-π.
11 ἔρχομαι.
12 Ro. 12. 19.
13 Mat. 5. 25.
14 ch. 11. 42.
‡ ἤθελεν-i.
15 θέλω.
16 s. πολὺν.
17 ἐπαίρω.
18 pro Ὦ Θεέ, Att.
§ ὑποπιάζῃ-i alii ὑποπιέζῃ;
19 1 Co. 9. 27.
20 ἱλάομαι, He. 2. 17.
21 ch. 16. 8.
22 καταβαίνω
23 ch. 21. 22.
24 δικαιόω, ch. 7. 29, 35.
‖ ἢ γὰρ ἐκεῖνος-a. alii ἤπερ ἐκεῖνος· s. ὑπὲρ ἐκεῖνον· s. παρ' ἐκεῖνον· s. μᾶλλον παρ' ἐκεῖνον.
25 s. μᾶλλον.
26 εὑρίσκω.
27 προσφέρω.
28 c. 1. 41, 44.

ἵνα αὐτῶν [1]ἅπτηται·
[2]ἰδόντες δὲ οἱ μαθη-
ταὶ [3]ἐπετίμησαν αὐ-
τοῖς.
16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προς-
καλεσάμενος αὐτὰ, εἶ-
πέν· [6]Ἄφετε τὰ παι-
δία ἔρχεσθαι πρός με,
καὶ μὴ κωλύετε αὐτά·
τῶν γὰρ τοιούτων [7]ἐ-
στὶν ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ.
17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὃς ἐὰν μὴ [9]δέξηται τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς
παιδίον, οὐ μὴ [11]εἰςέλ-
θῃ εἰς αὐτήν.
18 Καὶ [12]ἐπηρώτησέ
τις αὐτὸν [13]ἄρχων, λέ-
γων· Διδάσκαλε ἀγαθὲ,
τί ποιήσας ζωὴν αἰώ-
νιον κληρονομήσω;
19 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Τί με λέγεις ἀγα-
θόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ
μὴ εἷς, ὁ Θεός.
20 Τὰς ἐντολὰς [15]οἶ-
δας· Μὴ μοιχεύσῃς· Μὴ
φονεύσῃς· Μὴ κλέψῃς·
Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς·
Τίμα τὸν πατέρα
σου, καὶ τὴν μητέρα
c σου.1
21 Ὁ δὲ εἶπε· Ταῦτα
πάντα [17]ἐφυλαξάμην ἐκ
νεότητός μου.
22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα
ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ·
Ἔτι ἕν σοι λείπει·
πάντα ὅσα ἔχεις πώ-
λησον, καὶ [19]διάδος
πτωχοῖς, καὶ [20]ἕξεις
θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ·
καὶ δεῦρο, ἀκολούθει
μοι.

A. D. 29.

1 ἅπτομαι.
2 εἴδω.
3 ἐπιτιμάω.
4 λυπούμενος, Mat. 19. 22. ξυγνάσας, et λυπούμενος, Mar. 10. 22.
5 γίνομαι.
6 ἀφίημι.
7 εἰμί.
8 Mat. 19. 24. Mar. 10. 23.
9 δέχομαι.
10 ch. 6. 23. Mat. 9. 5. Mar. 2. 9.
• βελόνης-ἡ.
11 εἰςέρχομαι.
12 ἐπερωτάω.
13 ch. 14. 1. Mat. 9. 28. Jno. 3. 1. 1 Co. 2. 6,8.
14 σώζω.
† ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν σοι-h.
15 εἴδω.
16 ἀκολουθέω.
17 φυλάσσω, Mat. 19. 20. Mar. 10. 20. Jno. 17. 12. 1 Ti. 6. 20. 2 Ti. 1. 12.
18 ἀπολαμβάνω.
‡ ἑπταπλασίονα-n.
19 διαδίδωμι, ch. 11. 22. Jno. 6. 11. Ac. 4. 35. Re. 17. 13.
20 ἔχω.
21 παραλαμβάνω.

23 Ὁ δὲ, ἀκούσας ταῦ-
τα, [4]περίλυπος [5]ἐγένε-
το· [7]ἦν γὰρ πλούσιος
σφόδρα.
24 [15]Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ
Ἰησοῦς περίλυπον [5]γε-
νόμενον, εἶπε· Πῶς
[8]δυσκόλως οἱ τὰ χρήμα-
τα ἔχοντες [11]εἰςελεύ-
σονται εἰς τὴν βασιλεί-
αν τοῦ Θεοῦ.
25 [10]Εὐκοπώτερον γάρ
[7]ἐστι κάμηλον διὰ τρυ-
μαλιᾶς •ῥαφίδος [11]εἰς-
ελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
[11]εἰςελθεῖν.
26 Εἶπον δὲ οἱ ἀκού-
σαντες· Καὶ τίς δύνα-
ται [14]σωθῆναι;
27 Ὁ δὲ εἶπε· Τὰ ἀδύ-
νατα παρὰ ἀνθρώποις,
δυνατά [7]ἐστι παρὰ τῷ
Θεῷ.
28 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος·
Ἰδοὺ, ἡμεῖς †ἀφήκαμεν
πάντα, καὶ [16]ἠκολου-
θήσαμέν σοι.
29 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
οὐδεὶς [7]ἐστιν ὃς [6]ἀφ-
ῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς,
ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖ-
κα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν
τῆς βασιλείας τοῦ
Θεοῦ,
30 Ὃς οὐ μὴ [18]ἀπο-
λάβῃ ‡πολλαπλασίο-
να ἐν τῷ καιρῷ τού-
τῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι
τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰ-
ώνιον.
31 [21]Παραλαβὼν δὲ
τοὺς δώδεκα, εἶπε
πρὸς αὐτούς· Ἰδοὺ,

ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερο-
σόλυμα, καὶ [3] τελεσθή-
σεται πάντα τὰ [5] γε-
γραμμένα διὰ τῶν προ-
φητῶν, τῷ υἱῷ τοῦ ἀν-
θρώπου.
32 [7] Παραδοθήσεται
γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ
[8] ἐμπαιχθήσεται, καὶ
ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμ-
πτυσθήσεται.
33 Καὶ μαστιγώσαν-
τες ἀποκτενοῦσιν αὐ-
τόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ
τῇ τρίτῃ [10] ἀναστήσε-
ται.
34 Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν
τούτων [11] συνῆκαν· καὶ
[13] ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο
[15] κεκρυμμένον ἀπ' αὐ-
τῶν, καὶ οὐκ [17] ἐγίνω-
σκον τὰ λεγόμενα.
35 [19] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
ἐγγίζειν * αὐτὸν εἰς
Ἱεριχὼ, τυφλός τις
[21] ἐκάθητο παρὰ τὴν
ὁδὸν προσαιτῶν.
36 Ἀκούσας δὲ ὄχλου
διαπορευομένου, [23] ἐ-
πυνθάνετο τί [13] εἴη
τοῦτο.
37 [24] Ἀπήγγειλαν δὲ
αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Να-
ζωραῖος παρέρχεται.
38 Καὶ [27] ἐβόησε, λέ-
γων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ,
ἐλέησόν με.
39 Καὶ οἱ προάγοντες
[29] ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα
σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολ-
λῷ μᾶλλον [33] ἔκραζεν·
Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν
με.
40 [35] Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς [38] ἐκέλευσεν αὐτὸν
[1] ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν·
[2] ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ,
[4] ἐπηρώτησεν αὐτὸν,
41 Λέγων· Τί σοι θέ-
λεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶ-
πε· Κύριε, ἵνα [6] ἀνα-
βλέψω.
42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτῷ· [6] Ἀνάβλε-
ψον· ἡ πίστις σου [9] σέ-
σωκέ σε.
43 Καὶ παραχρῆμα [6] ἀ-
νέβλεψε, καὶ [12] ἠκολού-
θει αὐτῷ, δοξάζων τὸν
Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς
[14] ἰδὼν, [16] ἔδωκεν αἶνον
τῷ Θεῷ.

Κεφ. ιθ'.

ΚΑΙ [18] εἰςελθὼν [20] δι-
ήρχετο [22] τὴν Ἱεριχώ.
2 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνό-
ματι καλούμενος Ζακ-
χαῖος· καὶ αὐτὸς [13] ἦν
ἀρχιτελώνης, ϗ οὗτος
[13] ἦν πλούσιος.
3 Καὶ ἐζήτει [14] ἰδεῖν
τὸν Ἰησοῦν τίς [13] ἐστι,
καὶ οὐκ [25] ἠδύνατο ἀπὸ
τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ [26] ἡ-
λικίᾳ μικρὸς [13] ἦν.
4 Καὶ [28] προδραμὼν
ἔμπροσθεν, [30] ἀνέβη
ἐπὶ † συκομορέαν, ἵνα
[14] ἴδῃ αὐτόν· ὅτι [b] δι' [1]
ἐκείνης [31] ἔμελλε [32] δι-
έρχεσθαι.
5 Καὶ ὡς [34] ἦλθεν ἐπὶ
τὸν τόπον, [6] ἀναβλέψας
ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν,
καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·
Ζακχαῖε, [36] σπεύσας
[37] κατάβηθι· σήμερον
γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ
με [39] μεῖναι.

A. D. 29.

1 ἄγω.
2 ἐγγίζω.
3 τελέω.
4 ἐπερωτάω.
5 γράφω.
6 ἀναβλέπω.
7 παραδίδωμι. Mat. 17. 18.
8 ἐμπαίζω, ch. 22. 63. Mat. 2. 16.
9 σώζω.
10 ἀνίστημι.
11 συνίημι.
12 ἀκολουθέω.
13 εἰμί.
14 εἴδω.
15 κρύπτω.
16 δίδωμι.
17 γινώσκω.
18 s. ὁ Ἰησοῦς.
* αὐτὸν, εἰς Ἱεριχὼ τυφλός-π.
19 γίνομαι.
20 εἰςέρχομαι.
21 κάθημαι.
22 διέρχομαι.
23 πυνθάνομαι.
24 ἀπαγγέλλω.
25 δύναμαι.
26 ch. 2. 52. Mat. 6. 27.
27 βοάω.
28 προτρέχω.
29 ἐπιτιμάω.
30 ἀναβαίνω.
† συκομωραίαν, s. συκομωρίαν-h.
31 s. ὁδοῦ.
32 μέλλω.
33 κράζω.
34 ἔρχομαι.
35 ἵστημι.
36 σπεύδω.
37 καταβαίνω.
38 κελεύω.
39 μένω.

6 Καὶ [1] σπεύσας [3] κα-
τέβη, καὶ [5] ὑπεδέξατο
αὐτὸν χαίρων.
7 Καὶ [7] ἰδόντες ἅπαν-
τες [8] διεγόγγυζον, λέ-
γοντες· Ὅτι παρὰ ἁ-
μαρτωλῷ ἀνδρὶ [9] εἰςῆλ-
θε [11] καταλῦσαι.
8 [13] Σταθεὶς δὲ Ζακ-
χαῖος εἶπε πρὸς τὸν
Κύριον· Ἰδὺ, τὰ ἡμίση
τῶν ὑπαρχόντων μου,
Κύριε, δίδωμι τοῖς
πτωχοῖς· ϗ εἴ τινός τι
[15] ἐσυκοφάντησα, ἀπο-
δίδωμι τετραπλοῦν.
9 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν
ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι σήμερον
σωτηρία τῷ οἴκῳ τού-
τῳ [19] ἐγένετο, καθότι
καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβρα-
άμ [20] ἐστιν.
10 [21] Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς
τȣ̃ ἀνθρώπȣ ζητῆσαι ϗ
σῶσαι τὸ [22] ἀπολωλός·
11 Ἀκουόντων δὲ αὐ-
τῶν ταῦτα, [23] προςθεὶς
εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ
ἐγγὺς αὐτὸν [20] εἶναι Ἱε-
ρουσαλὴμ, ϗ δοκεῖν αὐ-
τοὺς ὅτι παραχρῆμα
μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.
12 Εἶπεν οὖν· Ἄνθρω-
πός τις [24] εὐγενὴς [25] ἐπο-
ρεύθη εἰς χώραν μα-
κρὰν, [12] λαβεῖν ἑαυτῷ
βασιλείαν, καὶ [29] ὑπο-
στρέψαι.
13 Καλέσας δὲ δέκα
δούλους ἑαυτοῦ, [30] ἔδω-
κεν αὐτοῖς δέκα [32] μνᾶς,
καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·
[34] Πραγματεύσασθε [*] ἕ-
ως ἔρχομαι.

14 Οἱ δὲ πολῖται αὐ-
τȣ̃ [2] ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ
[4] ἀπέστειλαν πρεσβεί-
αν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγον-
τες· Οὐ θέλομεν τοῦ-
τον βασιλεῦσαι ἐφ'
ἡμᾶς.
15 Καὶ [6] ἐγένετο ἐν
τῷ [10] ἐπανελθεῖν αὐτὸν
[12] λαβόντα τὴν βασι-
λείαν, καὶ εἶπε [14] φωνη-
θῆναι αὐτῷ τοὺς δέλȣς
τούτους, οἷς [30] ἔδωκε
τὸ ἀργύριον· ἵνα [35] γνῷ
τίς τί [16] διεπραγματεύ-
σατο.
16 [17] Παρεγένετο δὲ ὁ
πρῶτος, λέγων· Κύριε,
ἡ μνᾶ σȣ [18] προσειργά-
σατο δέκα μνᾶς.
17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι
ἐν ἐλαχίστῳ πιςὸς [19] ἐ-
γένου, [20] ἴσθι ἐξουσίαν
ἔχων ἐπάνω δέκα πό-
λεων.
18 Καὶ [21] ἦλθεν ὁ δεύ-
τερος, λέγων· Κύριε, ἡ
μνᾶ σου ἐποίησε πέντε
μνᾶς.
19 Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ·
Καὶ σὺ γίνȣ ἐπάνω πέν-
τε πόλεων.
20 Καὶ ἕτερος [21] ἦλθε,
λέγων· Κύριε, ἰδοὺ ἡ
μνᾶ σου, ἣν [26] εἶχον
ἀποκειμένην ἐν [27] σου-
δαρίῳ.
21 [28] Ἐφοβούμην γάρ
σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐ-
στηρὸς [20] εἶ· αἴρεις ὃ
οὐκ [31] ἔθηκας, καὶ θε-
ρίζεις ὃ οὐκ [33] ἔσπει-
ρας.
22 Λέγει [c] δὲ [1] αὐτῷ·

A. D. 29.

1 σπεύδω.
2 μισέω.
3 καταβαίνω
4 ἀποςέλλω.
5 ὑποδέχομαι
6 γίνομαι.
7 εἴδω.
8 διαγογγύζω
9 εἰςέρχομαι.
10 ἐπανέρχο-
μαι.
11 ch. 9. 12.
12 λαμβάνω.
13 ἵστημι,
Ac. 5. 20.
14 φωνέω.
15 συκοφαν-
τέω, c.3.14.
Le. 19. 11.
Job 35. 9.
16 διαπραγ-
ματεύομαι.
17 παραγίνο-
μαι.
18 προσεργά-
ζομαι.
19 γίνομαι.
20 εἰμί.
21 ἔρχομαι.
22 ἀπολλύω,
c.15.6,24,32.
Mat. 18. 11.
23 προςτίθημι
24 Ac. 17. 11.
1 Co. 1. 26.
25 πορεύομαι
26 ἔχω.
27 Jno. 11.44.
Ac. 19. 12.
28 φοβέω.
29 ὑποστρέφω
30 δίδωμι.
31 τίθημι.
32 v. 16,18,20.
Eze. 45. 12.
33 σπείρω.
34 εἰργάσατο,
Mat. 25. 16.
cf. 2 Ti. 2.4.
* ἐν ᾧ.
35 γινώσκω.

'Εκ τοῦ στόματός σου
κρίνῶ σε, πονηρὲ δοῦλε·
[3] ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρω-
πος [5] αὐστηρός εἰμι,
αἴρων ὃ οὐκ [6] ἔθηκα,
καὶ θερίζων ὃ οὐκ [7] ἔ-
σπειρα·
23 Καὶ διατί οὐκ [9] ἔδω-
κας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ
c τὴν | [11] τράπεζαν, καὶ
ἐγὼ [12] ἐλθὼν σὺν [13] τό-
κῳ ἂν [15] ἔπραξα αὐτό;
24 Καὶ τοῖς [16] παρεστῶ-
σιν εἶπεν [17] Ἄρατε ἀπ'
αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ
[9] δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς
ἔχοντι.
25 (Καὶ εἶπον αὐτῷ·
Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.)
26 [19] Λέγω γὰρ ὑμῖν,
ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι
[9] δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ
μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει,
[17] ἀρθήσεται ἀπ' αὐ-
τοῦ.
27 Πλὴν τοὺς ἐχθρούς
μου ἐκείνους, τοὺς μὴ
[21] θελήσαντάς με βασι-
λεῦσαι ἐπ' αὐτούς, [23] ἀ-
γάγετε ὧδε, καὶ [25] κα-
τασφάξατε ἔμπροσθέν
μου.
28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα,
[26] ἐπορεύετο ἔμπροσθεν,
ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσό-
λυμα.
29 Καὶ [27] ἐγένετο ὡς
[28] ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ
καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ
ὄρος τὸ [29] καλούμενον
Ἐλαιῶν, [31] ἀπέστειλε
δύο τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ,
30 Εἰπών· Ὑπάγετε εἰς
τὴν κατέναντι κώμην·

A. D. 29.

1 εὑρίσκω.
2 δέω.
3 εἴδω.
4 καθίζω.
5 ver. 21. cf. Mat. 25. 24.
6 τίθημι.
7 σπείρω.
8 ἐρωτάω.
9 δίδωμι.
10 εἴρω.
11 Mat. 21. 12. τραπεζίταις, Mat. 25. 27.
12 ἔρχομαι.
13 Mat. 25. 27. Ex. 22. 25. De. 23. 19.
14 ἀπέρχομαι
15 πράττω.
16 παρίστημι
17 αἴρω.
18 ἐπιῤῥίπτω, 1 Pe. 5. 7. Nu. 35. 20, 22
19 s. 'Ο δὲ κύριος εἶπε·
20 ἐπιβιβάζω, c. 10. 34. Ac. 23. 24.
21 ver. 14.
22 ὑποστρωννύω, Is. 58. 5. ἔστρωσαν, Mat. 21. 8.
23 ἄγω.
* ἤδη, πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο-π.
25 κατασφάζω, Zec. 11. 5. 2 Mac. 5. 12.
26 πορεύομαι
27 γίνομαι.
28 ἐγγίζω.
29 καλέω.
30 ἔρχομαι.
31 ἀποστέλλω
32 s. τόπους.

ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι
[1] εὑρήσετε πῶλον [2] δε-
δεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς
πώποτε ἀνθρώπων [4] ἐ-
κάθισε· λύσαντες αὐ-
τὸν [23] ἀγάγετε.
31 Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς
[8] ἐρωτᾷ· Διατί λύετε;
οὕτως [10] ἐρεῖτε αὐτῷ·
Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ
χρείαν ἔχει.
32 [14] Ἀπελθόντες δὲ οἱ
[31] ἀπεσταλμένοι, [1] εὗρον
καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.
33 Λυόντων δὲ αὐτῶν
τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύ-
ριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς·
Τί λύετε τὸν πῶλον;
34 Οἱ δὲ εἶπον· Ὁ Κύ-
ριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.
35 Καὶ [23] ἤγαγον αὐτὸν
πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ [18] ἐ-
πιῤῥίψαντες ἑαυτῶν
τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶ-
λον, [20] ἐπεβίβασαν τὸν
Ἰησοῦν.
36 Πορευομένου δὲ αὐ-
τοῦ, [22] ὑπεστρώννυον
τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ
ὁδῷ.
37 Ἐγγίζοντος δὲ αὐ-
τοῦ * ἤδη πρὸς τῇ κα-
ταβάσει τοῦ ὄρους τῶν
Ἐλαιῶν, [30] ἤρξαντο ἅ-
παν τὸ πλῆθος τῶν μα-
θητῶν χαίροντες αἰ-
νεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ
μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν
εἶδον δυνάμεων,
38 Λέγοντες· Εὐλογη-
μένος ὁ ἐρχόμενος βα-
σιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυ-
ρίου· εἰρήνη ἐν οὐρα-
νῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψί-
στοις.[32]

39 Καί τινες τῶν Φαρι-
σαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου
εἶπον πρὸς αὐτόν· Δι-
δάσκαλε, [1]ἐπιτίμησον
τοῖς μαθηταῖς σου.
40 Καὶ [3]ἀποκριθεὶς εἶ-
πεν αὐτοῖς· Λέγω ὑμῖν
ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπή-
σωσιν, οἱ λίθοι [30]κε-
κράξονται.
41 Καὶ ὡς [5]ἤγγισεν,
[7]ἰδὼν τὴν πόλιν, [8]ἔ-
κλαυσεν ἐπ' αὐτῇ, λέ-
γων·
42 Ὅτι εἰ [9]ἔγνως καὶ
σὺ, [c]καί γε | ἐν τῇ ἡ-
μέρα [d]σου | ταύτῃ, τὰ [11]
πρὸς εἰρήνην σου· νῦν
δὲ [12]ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλ-
μῶν *σου.
43 Ὅτι [13]ἥξουσιν ἡμέ-
ραι ἐπὶ σὲ, καὶ περιβα-
λοῦσιν οἱ ἐχθροί σου
[15]χάρακά σοι, καὶ [16]πε-
ρικυκλώσουσί σε, καὶ
[17]συνέξουσί σε πάντο-
θεν.
44 Καὶ [19]ἐδαφιοῦσί σε,
καὶ τὰ τέκνα σου ἐν
σοί· καὶ οὐκ [20]ἀφήσου-
σιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ
λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ [9]ἔ-
γνως τὸν καιρὸν τῆς
[21]ἐπισκοπῆς σου.
45 Καὶ [23]εἰσελθὼν εἰς
τὸ ἱερὸν, [25]ἤρξατο ἐκ-
βάλλειν τοὺς πωλοῦν-
τας [c]ἐν αὐτῷ καὶ ἀγο-
ράζοντας, |
46 Λέγων αὐτοῖς·
[26]Γέγραπται· [27]‡Ὁ
οἶκός μου οἶκος προσευ-
χῆς [28]ἐστιν· ὑμεῖς δὲ
αὐτὸν ἐποιήσατε σπή-
λαιον λῃστῶν.

A. D. 29.

1 ἐπιτιμάω.
2 ἀπολλύω.
3 ἀποκρίνομαι.
4 ἐκκρεμάννυμι, Ge. 44. 30.
5 ἐγγίζω.
6 γίνομαι.
7 εἴδω.
8 κλαίω.
9 γινώσκω.
10 ἐφίστημι.
11 a. ἀνήκοντα.
12 κρύπτω.
* σου. ὅτι-π.
† ἱερεῖς-ἱ.
13 ἥκω.
14 δίδωμι.
15 Is. 37. 33. Je. 33. 4.
16 Jos. 7. 9. 2 Ki. 6. 14.
17 συνέχω, ch. 4. 38. Ac. 18. 5. 2 Co. 5. 14.
18 ἐρωτάω.
19 ἐδαφίζω, Ps. 137. 9. Is. 3. 26.
20 ἀφίημι.
21 Ac. 1. 20. 1 Ti. 3. 2.
22 συλλογίζομαι. Mat. 21. 25, διελογίζοντο. Mar. 11. 31, ἐλογίζοντο.
23 εἰσέρχομαι.
24 πιστεύω.
25 ἄρχομαι.
26 γράφω.
27 Is. 56. 7.
‡ Ὅτι-f.
28 εἰμί.
29 πείθω.
30 κράζω.

47 Καὶ [28]ἦν διδάσκων
τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ
ἱερῷ· οἱ δὲ †ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν
αὐτὸν [2]ἀπολέσαι, καὶ
οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ.
48 Καὶ οὐχ εὕρισκον
τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λα-
ὸς γὰρ ἅπας [4]ἐξεκρέμα-
το αὐτοῦ ἀκούων.

Κεφ. κ'.

ΚΑΙ [6]ἐγένετο ἐν μιᾷ
τῶν ἡμερῶν [c]ἐκείνων, |
διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν
λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
εὐαγγελιζομένου, [10]ἐπέ-
στησαν οἱ †ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς
πρεσβυτέροις,
2 Καὶ εἶπον πρὸς αὐ-
τὸν, λέγοντες· Εἰπὲ
ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς [28]ἐ-
στιν ὁ [14]δούς σοι τὴν
ἐξουσίαν ταύτην;
3 [3]Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε
πρὸς αὐτούς· [18]Ἐρωτή-
σω ὑμᾶς κἀγὼ [c]ἕνα |
λόγον· καὶ εἴπατέ μοι.
4 Τὸ βάπτισμα Ἰωάν-
νου ἐξ οὐρανοῦ [28]ἦν, ἢ
ἐξ ἀνθρώπων;
5 Οἱ δὲ [22]συνελογίσαν-
το πρὸς ἑαυτοὺς, λέγον-
τες· Ὅτι ἐὰν εἴπωμεν·
Ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ, Δια-
τί [d]οὖν | οὐκ [24]ἐπιστεύ-
σατε αὐτῷ;
6 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν· Ἐξ
ἀνθρώπων· πᾶς ὁ λαὸς
καταλιθάσει ἡμᾶς·
[29]πεπεισμένος γάρ [28]ἐ-
στιν Ἰωάννην προφή-
την [28]εἶναι.

7 Καὶ [1] ἀπεκρίθησαν
μὴ εἰδέναι πόθεν.
8 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέ-
γω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξου-
σίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9 [3] Ἤρξατο δὲ πρὸς
τὸν λαὸν λέγειν τὴν
παραβολὴν ταύτην·
Ἄνθρωπός [b] τις [5] ἐφύ-
τευσεν ἀμπελῶνα, καὶ
[6] ἐξέδοτο αὐτὸν γεωρ-
γοῖς· καὶ [7] ἀπεδήμησε
χρόνους ἱκανούς.
10 Καὶ ἐν καιρῷ [9] ἀπέ-
στειλε πρὸς τοὺς γε-
ωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ
τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπε-
λῶνος [11] δῶσιν αὐτῷ·
οἱ δὲ γεωργοί, [13] δεί-
ραντες αὐτόν, [15] ἐξαπέ-
στειλαν κενόν.
11 Καὶ [17] προσέθετο
[19] πέμψαι ἕτερον δοῦ-
λον· οἱ δὲ [21] κἀκεῖνον
[13] δείραντες καὶ [22] ἀτι-
μάσαντες, [15] ἐξαπέστει-
λαν κενόν.
12 Καὶ [17] προσέθετο
[19] πέμψαι τρίτον· οἱ
δὲ καὶ τοῦτον [23] τραυ-
ματίσαντες [24] ἐξέβα-
λον.
13 Εἶπε δὲ ὁ κύριος
τοῦ ἀμπελῶνος· Τί
ποιήσω; [19] πέμψω τὸν
υἱόν μου τὸν ἀγαπη-
τόν· ἴσως τοῦτον [c] [27] ἰ-
δόντες [28] ἐντραπήσον-
ται.
14 [27] Ἰδόντες δὲ αὐτὸν
οἱ γεωργοί, [30] διελογί-
ζοντο πρὸς ἑαυτούς,
λέγοντες· Οὗτός [12] ἐστιν
ὁ κληρονόμος· δεῦτε,

A. D. 29.

1 ἀποκρίνομαι.
2 γίνομαι.
3 ἄρχομαι.
4 ἔρχομαι.
5 φυτεύω.
6 ἐκδίδωμι.
7 ἀποδημέω.
8 ἀπολλύω.
9 ἀποστέλλω
10 Ro. 3. 4.
11 δίδωμι.
12 εἰμί.
13 δέρω, ch. 12. 47, 48.
14 γράφω.
15 ἐξαποστέλλω.
16 Ps. 118. 22.
17 προστίθημι
18 ἀποδοκιμάζω.
19 πέμπω.
20 πίπτω.
21 χ ἐκεῖνος.
22 Jno. 8. 49. Ac. 5. 41. Ro. 1. 24. Ja. 2. 6.
23 Ac. 19. 16. Ex. 28. 16, 23. Ca. 5. 7.
24 ἐκβάλλω.
25 ζητέω.
26 φοβέω.
27 εἴδω.
28 ἐντρέπω.
29 γινώσκω.
30 διαλογίζομαι.
31 2 Mac. 5. 25.
32 Job 19. 12. 31. 9.
33 ἐπιλαμβάνω.
* τῶν λόγων, alii λόγον, s. λόγυς-n.
34 παραδίδωμι.
35 ἀποκτείνω

ἀποκτείνωμεν αὐτόν,
ἵνα ἡμῶν [2] γένηται ἡ
κληρονομία.
15 Καὶ ἐκβαλόντες αὐ-
τὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶ-
νος, [35] ἀπέκτειναν. Τί
οὖν ποιήσει αὐτοῖς
ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶ-
νος;
16 [4] Ἐλεύσεται καὶ [8] ἀ-
πολέσει τοὺς γεωργοὺς
τούτους, καὶ [11] δώσει
τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις·
Ἀκούσαντες δὲ εἶπον·
[10] Μὴ [2] γένοιτο.
17 Ὁ δὲ ἐμβλέψας
αὐτοῖς, εἶπε· Τί οὖν
[12] ἐστι τὸ [14] γεγραμμέ-
νον τοῦτο· [16] Λίθον ὃν
[18] ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰ-
κοδομοῦντες, οὗτος [2] ἐ-
γενήθη εἰς κεφαλὴν γω-
νίας;
18 Πᾶς ὁ [20] πεσὼν ἐπ'
ἐκεῖνον τὸν λίθον, συν-
θλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ'
ἂν [20] πέσῃ, λικμήσει αὐ-
τόν.
19 Καὶ [25] ἐζήτησαν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ'
αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ
[26] ἐφοβήθησαν [e] τὸν
λαόν· [29] ἔγνωσαν γὰρ
ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν
παραβολὴν ταύτην εἶ-
πε.
20 Καὶ [31] παρατηρή-
σαντες [9] ἀπέστειλαν
[32] ἐγκαθέτους, ὑποκρι-
νομένους ἑαυτοὺς δι-
καίους [12] εἶναι· ἵνα
[33] ἐπιλάβωνται αὐτοῦ
[*] λόγου, εἰς τὸ [34] παρα-

δοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ
καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγε-
μόνος.
21 Καὶ [3] ἐπηρώτησαν
αὐτὸν, λέγοντες· Δι-
δάσκαλε, [5] οἴδαμεν ὅτι
ὀρθῶς λέγεις καὶ δι-
δάσκεις, καὶ οὐ λαμ-
βάνεις πρόσωπον, ἀλλ'
ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν
τοῦ Θεοῦ διδάσκεις.
22 [7] Ἔξεστιν ἡμῖν Καί-
σαρι φόρον [9] δοῦναι, ἢ
οὔ; [10]
23 Κατανοήσας δὲ αὐ-
τῶν τὴν [11] πανουργίαν,
εἶπε πρὸς αὐτούς· ε Τί
με πειράζετε; |
24 [12] ‡ Ἐπιδείξατέ μοι
δηνάριον· τίνος ἔχει
εἰκόνα καὶ ἐπιγρα-
φήν; [14] Ἀποκριθέν-
τες δὲ εἶπον· Καίσα-
ρος.
25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖς· [15] Ἀπόδοτε τοί-
νυν τὰ Καίσαρος Καί-
σαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ
τῷ Θεῷ.
26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν
[17] ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ
ῥήματος ἐναντίον τοῦ
λαοῦ· καὶ θαυμά-
σαντες ἐπὶ τῇ ἀπο-
κρίσει αὐτοῦ, [19] ἐσίγη-
σαν.
27 [21] Προσελθόντες δέ
τινες τῶν Σαδδουκαί-
ων, οἱ § [23] ἀντιλέγον-
τες ἀνάστασιν μὴ [22] εἶ-
ναι, [3] ἐπηρώτησαν αὐ-
τὸν,
28 Λέγοντες· Διδάσκα-
λε, Μωσῆς [25] ἔγραψεν
ἡμῖν· [26] Ἐάν τινος ἀ-
δελφὸς [1] ἀποθάνῃ ἔχων
[6] γυναῖκα, καὶ οὗτος [2] ἄ-
τεκνος [1] ἀποθάνῃ, ἵνα
[4] λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
τὴν [6] γυναῖκα, καὶ [8] ἐξ-
αναστήσῃ σπέρμα τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ.
29 Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ
[22] ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος,
[4] λαβὼν [6] γυναῖκα, [1] ἀπ-
έθανεν ἄτεκνος.
30 * Καὶ [4] ἔλαβεν ὁ
δεύτερος τὴν [6] γυναῖκα,
καὶ οὗτος [1] ἀπέθανεν ἄ-
τεκνος.
31 Καὶ ὁ τρίτος [4] ἔλα-
βεν † αὐτήν· ὡσαύτως
δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ, b καὶ | οὐ
[13] κατέλιπον τέκνα, καὶ
[1] ἀπέθανον.
32 Ὕστερον c δὲ | d πάν-
των | [1] ἀπέθανε καὶ ἡ
γυνή.
33 Ἐν τῇ οὖν ἀναστά-
σει; τίνος αὐτῶν [16] γίνε-
ται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ
[18] ἔσχον αὐτὴν [6] γυ-
ναῖκα.
34 Καὶ [14] ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τού-
του γαμοῦσι καὶ ἐκγα-
μίσκονται·
35 Οἱ δὲ [20] καταξιω-
θέντες τοῦ αἰῶνος ἐκεί-
νου τυχεῖν, καὶ τῆς ἀ-
ναστάσεως τῆς ἐκ νε-
κρῶν, οὔτε γαμοῦσιν,
οὔτε ἐκγαμίσκονται.
36 Οὔτε γὰρ [1] ἀποθα-
νεῖν ἔτι δύνανται· [24] ἰ-
σάγγελοι γάρ [22] εἰσι·
καὶ υἱοί [22] εἰσι τοῦ Θεοῦ,
τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ
[22] ὄντες.

A. D. 29.

1 ἀποθνήσκω.
2 ver. 29, 30. Is. 49. 21. Je. 18. 21.
3 ἐπερωτάω.
4 λαμβάνω.
5 εἴδω.
6 γυνή.
7 ἔξειμι.
8 ἐξανίστημι, Mar. 12. 19. Ac. 15. 5.
9 δίδωμι.
* Vide App.
10 s. δοῦναι.
11 1 Co. 3. 19. 2 Co. 4. 2. Ep. 4. 14.
† αὐτὴν ὡσαύτως† ὡσαύτως δὲ χ-n. [νύω.
12 ἐπιδεικ-
‡ Δείξατέ-a.
13 καταλείπω
14 ἀποκρίνομαι.
15 ἀποδίδωμι
16 γίνομαι.
17 ἐπιλαμβάνω.
18 ἔχω. [νω.
19 σιγάω.
20 καταξιόω, ch. 21. 36. Ac. 5. 41. 2 Th. 1. 5.
21 προσέρχομαι.
22 εἰμί.
§ λέγοντες-n.
23 ch. 2. 34. Jno. 19. 12. Ac. 13. 45. Ro. 10. 21.
24 ὡς ἄγγελοι, Mat. 22. 30. Mar. 12. 25.
25 γράφω.
26 De. 25. 5–10.

37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ, καὶ Μωσῆς [a][1]ἐμήνυσεν [a]ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύριον, τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ, ꝁ τὸν Θεὸν Ἰακώβ.

38 Θεὸς δὲ οὐκ [4]ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ [5]ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.

39 [7]Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπον· Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.

40 Οὐκέτι δὲ [9]ἐτόλμων ἐπερωτᾷν αὐτὸν οὐδέν.

41 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Πῶς [11]λέγουσι τὸν Χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ [d]εἶναι; [!]

42 Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· [15]Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

43 Ἕως ἂν [17]θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

44 Δαβὶδ οὖν Κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ [4]ἐστιν;

45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·

46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ [26]πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ [2]πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις.

47 Οἳ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χήρων, καὶ προφάσει [†]μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι [6]λήψονται περισσότερον κρίμα.

Κεφ. κα΄.

[a]ΑΝΑΒΛΕΨΑΣ δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ [10]γαζοφυλάκιον πλουσίους.

2 Εἶδε δὲ [d]καί [!] τινα χήραν [12]πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο [13]λεπτά.

3 Καὶ εἶπεν· Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων [14]ἔβαλεν.

4 Ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ [16]περισσεύοντος αὐτοῖς [14]ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ· αὕτη δὲ ἐκ τοῦ [18]ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν [19]βίον ὃν εἶχεν [14]ἔβαλε.

5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι [20]κεκόσμηται, εἶπε·

6 [21]Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, [22]ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ [23]ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

7 [24]Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα [4]ἔσται; καὶ τί [25]τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα [27]γίνεσθαι;

A. D. 29.

[a] ἐμήνυσεν, ἐπὶ τῆς βάτου ὥς-π.
1 μηνύω, Jno. 11. 57. Ac. 23. 30. 1 Co. 10. 28.
2 ch. 14. 7, 8. Mat. 23. 5.
3 Ex. 3. 2-6.
4 εἰμί.
5 ζάω.
† μακρᾷ, alii μακρὰν-π.
6 λαμβάνω.
7 ἀποκρίνομαι.
8 ἀναβλέπω.
9 τολμάω.
10 Mar. 12. 41. Jno. 8. 20.
11 s. γραμματεῖς.
12 Ex. 22. 25.
13 ch. 12. 59. Mar 12. 42.
14 βάλλω.
15 Ps. 110. 1.
16 Mat. 5. 20. Mar. 12. 44. Ro. 5. 15. 2 Co. 8. 2.
17 τίθημι.
18 1 Co. 6. 18. 2 Co. 8. 13, 14. 1 Th. 3. 10. Phi. 2. 30.
19 ch. 8. 14. Mar. 12. 44. 2 Ti. 2. 4. 1 Jno. 3. 17.
20 κοσμέω.
21 s κατά.
22 ἔρχομαι.
23 ἀφίημι.
24 ἐπερωτάω.
25 s. ἔσται.
26 ch. 11. 43. Mat. 23. 5. Mar. 12. 39.
27 γίνομαι.

8 Ὁ δὲ εἶπε· Βλέπε-
τε μὴ [1] πλανηθῆτε·
πολλοὶ γὰρ [2] ἐλεύσον-
ται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, λέγοντες· Ὅτι
ἐγώ εἰμι· καὶ ὁ και-
ρὸς [3] ἤγγικε. Μὴ οὖν
[9] πορευθῆτε ὀπίσω αὐ-
τῶν.
9 Ὅταν δὲ ἀκούσητε
πολέμους καὶ [10] ἀκα-
ταστασίας, μὴ [11] πτο-
ηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα
[12] γενέσθαι πρῶτον·
ἀλλ' οὐκ εὐθέως [13] τὸ
τέλος.
10 Τότε [14] ἔλεγεν αὐ-
τοῖς· [15] Ἐγερθήσεται
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ
βασιλεία ἐπὶ βασιλεί-
αν·
11 Σεισμοί τε μεγά-
λοι κατὰ τόπους, καὶ
λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ [17] ἔ-
σονται· [16] φόβητρά
τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐ-
ρανοῦ μεγάλα [17] ἔ-
σται.
12 Πρὸ δὲ τούτων ἁ-
πάντων [20] ἐπιβαλοῦσιν
ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας
αὐτῶν, καὶ [22] διώξου-
σι, [23] παραδιδόντες εἰς
συναγωγὰς καὶ φυλα-
κὰς, ἀγομένους ἐπὶ βα-
σιλεῖς καὶ ἡγεμόνας,
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός
μου.
13 [27] Ἀποβήσεται δὲ
ὑμῖν εἰς μαρτύριον.[28]
14 [33] Θέσθε [34] οὖν εἰς
τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ
[35] προμελετᾶν [36] ἀπολο-
γηθῆναι.
15 Ἐγὼ γὰρ [2] δώσω
ὑμῖν στόμα καὶ σο-
φίαν, ἣ οὐ [4] δυνήσον-
ται [5] ἀντειπεῖν, [*] οὐ-
δὲ [5] ἀντιστῆναι πάν-
τες οἱ [6] ἀντικείμενοι
ὑμῖν.
16 [23] Παραδοθήσεσθε
δὲ καὶ ὑπὸ γονέων,
καὶ ἀδελφῶν, καὶ συγ-
γενῶν, καὶ φίλων·
καὶ θανατώσουσιν ἐξ
ὑμῶν.
17 Καὶ [17] ἔσεσθε μι-
σούμενοι ὑπὸ πάντων
διὰ τὸ ὄνομά μου.
18 Καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κε-
φαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ [16] ἀ-
πόληται.
19 Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑ-
μῶν † [19] κτήσασθε τὰς
ψυχὰς ὑμῶν.
20 Ὅταν δὲ [21] ἴδητε
κυκλουμένην ὑπὸ στρα-
τοπέδων τὴν Ἱερουσα-
λὴμ, τότε [24] γνῶτε ὅτι
[25] ἤγγικεν ἡ [26] ἐρήμω-
σις αὐτῆς.
21 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ φευγέτωσαν εἰς
τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ
αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν·
καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις,
μὴ [29] εἰσερχέσθωσαν εἰς
αὐτήν.
22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδι-
κήσεως αὗταί [17] εἰσι,
τοῦ ‡ [30] πληρωθῆναι
πάντα τὰ [31] γεγραμμέ-
να.
23 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γα-
στρὶ ἐχούσαις, [32] καὶ
ταῖς θηλαζούσαις ἐν
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις·
[17] ἔσται γὰρ [37] ἀνάγκη
μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς,

A. D. 29.

1 πλανάω, Mat. 24. 4. Mar. 13. 5.
2 δίδωμι.
3 ἔρχομαι.
4 δύναμαι.
5 Ac. 4. 14. Es. 8. 8.
* ἢ-α.
6 ἀνθίστημι, Mat. 5. 13.
7 ἐγγίζω.
8 ch. 13. 17.
9 πορεύομαι.
10 1 Co. 14. 33.
11 πτοέω, ch. 24. 37.
12 γίνομαι.
13 s. ἔσται.
14 λέγω.
15 ἐγείρω.
16 ἀπολλύω.
17 εἰμί.
18 Is. 19. 17.
† κτήσεσθε-ἰ.
19 κτάομαι.
20 ἐπιβάλλω.
21 εἴδω.
22 διώκω. [μι
23 παραδίδωμι.
24 γινώσκω.
25 ἐγγίζω.
26 Mat. 24. 14.
27 ἀποβαίνω, ch. 5. 2.
28 s. αὐτοῖς, Mar. 13. 9.
29 εἰςέρχομαι. [ναι-α.
‡ πλησθῆ-
30 πληρόω.
31 γράφω.
32 s. βρέφος.
33 τίθημι.
34 s. τοῦτο.
35 Mar. 13. 11.
36 ch. 12. 11. Ac. 19. 33. Ro. 2. 15.
37 θλῖψις, Mat. 24. 21.

καὶ ὀργὴ ἐν τῷ λαῷ
τούτῳ.
24 Καὶ [1]πεσοῦνται [2]στό-
ματι μαχαίρας, καὶ [3]αἰ-
χμαλωτισθήσονται εἰς
πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱε-
ρουσαλὴμ [4]ἔσται [5]πα-
τουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄ-
χρι [7]πληρωθῶσι [6]καιροὶ
ἐθνῶν.*
25 Καὶ [4]ἔσται σημεῖα
ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ,
καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ
τῆς γῆς [8]συνοχὴ ἐ-
θνῶν † ἐν [9]ἀπορίᾳ, ἠχού-
σης θαλάσσης καὶ [11]σά-
λου.
26 Ἀποψυχόντων ἀν-
θρώπων ἀπὸ φόβου καὶ
[13]προσδοκίας τῶν ἐπερ-
χομένων τῇ [15]οἰκουμέ-
νῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις
τῶν οὐρανῶν σαλευθή-
σονται.
27 Καὶ τότε [17]ὄψον-
ται [18]τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ἐρχόμενον
ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνά-
μεως καὶ δόξης πολ-
λῆς.
28 Ἀρχομένων δὲ τού-
των [21]γίνεσθαι, [22]ἀνα-
κύψατε καὶ [23]ἐπάρατε
τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· δι-
ότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύ-
τρωσις ὑμῶν.
29 Καὶ εἶπε παραβο-
λὴν αὐτοῖς· [25]Ἴδετε
τὴν συκῆν καὶ πάντα
τὰ δένδρα·
30 Ὅταν [27]προβάλω-
σιν [28]ἤδη, ‡βλέποντες
ἀφ' ἑαυτῶν ** γινώ-
σκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ
θέρος [4]ἐστίν·

A. D. 29.

1 πίπτω.
2 De. 13. 16.
3 Ro. 7. 23.
4 εἰμί.
5 ch. 10. 19.
6 παρέρχομαι
7 πληρόω.
* alii καὶ ἔσονται καιροὶ ἐθνῶν.
8 2 Co. 2. 4.
† ἐν ἀπορίᾳ ἤχους-l.
‡ βαρηθῶσιν-α.
9 Le. 26. 16.
10 1 Co. 6. 3, 4.
11 Jno. 1. 15.
12 ἐφίστημι.
§ ἐκείνη ὡς παγίς· Ἐπελεύσεται γάρ-n.
13 Ac. 12. 11.
14 Ro. 11. 8.
15 s. γῆ.
16 ἐπέρχομαι
17 s. ἄνθρωποι.
18 ch. 1. 29.
19 ὄπτομαι.
‖ οὖν ἐν παντὶ καιρῷ,-α.
20 καταξιόω, ch. 20. 35.
21 γίνομαι.
22 ἀνακύπτω, ch. 13. 11.
23 ἐπαίρω.
24 ἵστημι.
25 εἴδω.
26 αὐλίζομαι, Mat. 21. 17.
27 προβάλλω.
28 ὀρθρίζω.
29 s. τὰ φύλλα, Mat. 24. 32.
** alii βλέποντες, ἀπ' αὐτῶν.

31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς,
ὅταν [25]ἴδητε ταῦτα
γινόμενα, γινώσκετε
ὅτι ἐγγύς [4]ἐστιν ἡ βα-
σιλεία τοῦ Θεοῦ.
32 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι οὐ μὴ [6]παρέλθῃ ἡ
γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν
πάντα [21]γένηται.
33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ
[6]παρελεύσονται, οἱ δὲ
λόγοι μου οὐ μὴ [6]παρ-
έλθωσι.
34 Προσέχετε δὲ ἑαυ-
τοῖς, μήποτε ‡βαρυν-
θῶσιν ὑμῶν αἱ καρδί-
αι ἐν κραιπάλῃ, καὶ
μέθῃ, καὶ μερίμναις
[10]βιωτικαῖς, καὶ αἰ-
φνίδιος ἐφ' ὑμᾶς [12]ἐπ-
ιστῇ ἡ ἡμέρα § ἐκεί-
νη.
35 Ὡς [14]παγὶς γὰρ
[16]ἐπελεύσεται ἐπὶ πάν-
τας τοὺς [18]καθημένους
ἐπὶ πρόσωπον πάσης
τῆς γῆς.
36 Ἀγρυπνεῖτε ‖ οὖν,
ἐν παντὶ καιρῷ δεόμε-
νοι, ἵνα [20]καταξιωθῆ-
τε ἐκφυγεῖν ταῦτα
πάντα τὰ μέλλοντα
[21]γίνεσθαι, καὶ [24]στα-
θῆναι ἔμπροσθεν τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
37 [4]Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας
ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων·
τὰς δὲ νύκτας ἐξερχό-
μενος [26]ηὐλίζετο εἰς τὸ
ὄρος τὸ καλούμενον
Ἐλαιῶν.
38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς
[28]ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν
ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐ-
τοῦ.

Κεφ. κβ'.

1 ΗΓΓΙΖΕ δὲ ἡ ἑορτὴ
τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομέ-
νη Πάσχα.
2 Καὶ [2] ἐζήτουν οἱ ἀρ-
χιερεῖς καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς, τὸ πῶς [3] ἀνέλω-
σιν αὐτόν· [5] ἐφοβοῦντο
γὰρ τὸν λαόν.
3 [7] Εἰςῆλθε δὲ ὁ [8]
Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν
τὸν ἐπικαλούμενον Ἰ-
σκαριώτην, [9] ὄντα ἐκ
τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώ-
δεκα.
4 Καὶ [11] ἀπελθὼν [13] συν-
ελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦ-
σι καὶ τοῖς στρατη-
γοῖς, τὸ πῶς αὐτὸν
[15] παραδῷ αὐτοῖς.
5 Καὶ [17] ἐχάρησαν· καὶ
[19] συνέθεντο αὐτῷ ἀρ-
γύριον [20] δοῦναι.
6 Καὶ [21] ἐξωμολόγησε·
καὶ [2] ἐζήτει [23] εὐκαιρίαν
τοῦ [15] παραδοῦναι αὐτὸν
αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.
7 [24] Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα
τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει
θύεσθαι τὸ πάσχα.
8 Καὶ [25] ἀπέστειλε Πέ-
τρον καὶ Ἰωάννην, εἰ-
πών· [27] Πορευθέντες ἑ-
τοιμάσατε ἡμῖν τὸ πά-
σχα, ἵνα φάγωμεν.
9 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ·
Ποῦ θέλεις [34] ἑτοιμάσω-
μεν;
10 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἰδού, [7] εἰσελθόντων ὑ-
μῶν εἰς τὴν πόλιν,
[32] συναντήσει ὑμῖν ἄν-
θρωπος κεράμιον ὕδα-
τος βαστάζων· ἀκολου-
θήσατε αὐτῷ εἰς τὴν
οἰκίαν οὗ εἰςπορεύε-
ται.
11 Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκο-
δεσπότῃ τῆς οἰκίας·
Λέγει σοι ὁ διδάσκα-
λος· Ποῦ [9] ἐστι τὸ [4] κα-
τάλυμα, ὅπου τὸ πά-
σχα μετὰ τῶν μαθητῶν
μου φάγω;
12 Κἀκεῖνος ὑμῖν [6] δεί-
ξει [*] ἀνώγεον μέγα
[10] ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑ-
τοιμάσατε.
13 [11] Ἀπελθόντες δὲ
εὗρον καθὼς εἴρηκεν
αὐτοῖς· καὶ [34] ἡτοίμα-
σαν τὸ πάσχα.
14 Καὶ ὅτε [12] ἐγένετο
ἡ ὥρα, [14] ἀνέπεσε, καὶ
οἱ δώδεκα ἀπόστολοι
σὺν αὐτῷ.
15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· [16] Ἐπιθυμίᾳ [18] ἐπ-
εθύμησα τοῦτο τὸ πά-
σχα φαγεῖν μεθ' ὑ-
μῶν, πρὸ τοῦ με [22] πα-
θεῖν.
16 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ
αὐτοῦ, ἕως ὅτου [†26] πλη-
ρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ Θεοῦ.
17 Καὶ δεξάμενος ‡ πο-
τήριον, εὐχαριστήσας
εἶπε· [28] Λάβετε τοῦτο,
καὶ διαμερίσατε ἑαυ-
τοῖς.
18 Λέγω γὰρ ὑμῖν,
ὅτι οὐ μὴ [31] πίω § ἀπὸ
τοῦ γεννήματος τῆς
ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ [24] ἔλ-
θῃ.
19 Καὶ [28] λαβὼν ἄρ-
τον, εὐχαριστήσας [33] ἔ-

A. D. 29.

1 ἐγγίζω.
2 ζητέω.
3 ἀναιρέω.
4 ch. 2. 7. Mar. 14. 14.
5 φοβέω.
6 δείκνυμι. *ἀνώγαιον-α
7 εἰςέρχομαι.
8 Mar. 14. 15.
9 εἰμί.
10 στρωννύω
11 ἀπέρχομαι
12 γίνομαι.
13 συλλαλέω.
14 ἀναπίπτω
15 παραδίδωμι.
16 Ge. 31. 30. Mar. 4. 19. Jno. 8. 44. Ro. 1. 24. Phi. 1. 23.
17 χαίρω.
18 ἐπιθυμέω, ch. 15. 16. Mat. 5. 28. Ac. 20. 33.
19 συντίθημι
20 δίδωμι.
21 ἐξομολογέω.
22 πάσχω.
23 Mat. 26. 16. Ps. 9. 9; 10. 1.
24 ἔρχομαι.
25 ἀποστέλλω
† καινὸν βρωθῇ-n.
26 πληρόω.
‡ τὸ f.
27 πορεύομαι
28 λαμβάνω.
29 s. ἕνα.
31 πίνω.
§ ἀπὸ τοῦ νῦν-f al. idem add. ante οὐ μή.
32 συναντάω
33 κλάω.
34 ἑτοιμάζω.

κλασε· καὶ [1] ἔδωκεν αὐ-
τοῖς, λέγων· Τουτό [2] ἐςι
τὸ σῶμά μου, [e] τὸ ὑπὲρ
ὑμῶν [1] διδόμενον· τοῦ-
το ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν
[3] ἀνάμνησιν.
20 Ὡσαύτως καὶ [5] τὸ
ποτήριον, μετὰ τὸ δει-
πνῆσαι, λέγων· Τοῦτο
τὸ ποτήριον,[7] ἡ καινὴ
διαθήκη ἐν τῷ αἷματί
μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκ-
χυνόμενον.
21 Πλὴν ἰδοὺ, ἡ χεὶρ
τοῦ [10] παραδιδόντος με[7]
μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τρα-
πέζης.
22 Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου [11] πορεύεται
κατὰ τὸ [13] ὡρισμένον·
πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ δι' οὗ [10] παραδί-
δοται.
23 Καὶ αὐτοὶ [15] ἤρ-
ξαντο συζητεῖν πρὸς
ἑαυτοὺς, [17] τὸ, τίς
ἄρα [2] εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ
τοῦτο μέλλων πράσ-
σειν.
24 [19] Ἐγένετο δὲ καὶ
[20] φιλονεικία ἐν αὐτοῖς,
[17] τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ
[2] εἶναι μείζων.
25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν
[23] κυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ
οἱ [24] ἐξουσιάζοντες αὐ-
τῶν, [25] εὐεργέται κα-
λοῦνται.
26 Ὑμεῖς δὲ [27] οὐχ
οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων
ἐν ὑμῖν, [19] γενέσθω ὡς
ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡ-
γούμενος, ὡς ὁ διακο-
νῶν.

27 Τίς γὰρ μείζων; ὁ
ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακο-
νῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμε-
νος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν
μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακο-
νῶν.
28 Ὑμεῖς δέ [2] ἐστε οἱ
[4] διαμεμενηκότες μετ' ἐ-
μοῦ ἐν τοῖς [6] πειρασμοῖς
μου.
29 [8] Κἀγὼ [9] διατίθεμαι
ὑμῖν, καθὼς [9] διέθετό
μοι ὁ πατήρ [*] μου, βα-
σιλείαν·
30 Ἵνα ἐσθίητε καὶ πί-
νητε ἐπὶ τῆς τραπέζης
μου [e] ἐν τῇ βασιλείᾳ
μου,| † καὶ καθίσησθε
ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες
τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ
Ἰσραήλ.
31 [e] Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·|
Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ ὁ
Σατανᾶς [12] ἐξῃτήσατο
ὑμᾶς, τοῦ [14] σινιάσαι ὡς
τὸν σῖτον·
32 Ἐγὼ δὲ [16] ἐδεήθην
περὶ σοῦ, ἵνα μὴ [18] ἐκ-
λείπῃ ἡ πίςις σου· καὶ
σύ ποτε [21] ἐπιςρέψας,
[22] στήριξον τοὺς ἀδελ-
φούς σου.
33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός
εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ
εἰς θάνατον [11] πορεύε-
σθαι.
34 Ὁ δὲ εἶπε· Λέγω
σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φω-
νήσει σήμερον ἀλέ-
κτωρ, πρὶν ἢ τρὶς [26] ἀπ-
αρνήσῃ [e] μὴ| εἰδέναι
με.
35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ὅτε [28] ἀπέστειλα ὑμᾶς

A. D. 29.

1 δίδωμι.
2 εἰμί.
3 1 Co. 11. 24. He. 10. 3. Nu. 10. 10.
4 διαμένω, ch. 1. 22. Ga. 2. 5. He. 1. 11.
5 s. ἔδωκεν αὐτοῖς.
6 Mat. 6. 13.
7 s. ἐστι.
8 καὶ ἐγὼ.
9 διατίθημι, Ac. 3. 25. He. 8. 10.
* μου βασιλείαν, Ἵνα-a. [μι.
10 παραδίδωμι.
11 πορεύομαι
† καὶ καθίσεσθε-a.
12 ἐξαιτέομαι
13 ὁρίζω, Ac. 2. 23. 10. 42. He. 4. 7.
14 σινιάζω.
15 ἄρχομαι.
16 δέομαι.
17 s. κατὰ.
18 ch. 16. 9. He. 1. 12.
19 γίνομαι.
20 1 Co. 11. 16.
21 ἐπιστρέφω
22 στηρίζω.
23 κατακυριεύουσιν, Mat. 20. 25.
24 1 Co. 6. 12. κατεξουσιάζουσιν, Mat. 20. 25.
25 2 Mac. 4. 2.
26 ἀπαρνέομαι.
27 s. ἔστε.
28 ἀποστέλλω

ἄτερ βαλαντίου, καὶ πή-
ρας, καὶ ὑποδημάτων, μή
τινος ὑστερήσατε; Οἱ
δὲ εἶπον· Οὐδενός.
36 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς·
Ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων βα-
λάντιον, *[3] ἀράτω, ὁ-
μοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ
μὴ ἔχων,[5] †πωλησά-
τω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ,
καὶ ‡ἀγορασάτω μά-
χαιραν.
37 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
ἔτι[1] τοῦτο τὸ γεγραμ-
μένον δεῖ τελεσθῆναι
ἐν ἐμοί, τό· Καὶ μετὰ
ἀνόμων [9] ἐλογίσθη·
Καὶ γὰρ §τὰ [11]περὶ ἐμοῦ
τέλος ἔχει.
38 Οἱ δὲ εἶπον· Κύριε,
ἰδοὺ, μάχαιραι ὧδε δύο·
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
‖[13]Ἱκανόν [15]ἐστι.
39 Καὶ [16]ἐξελθὼν [17]ἐ-
πορεύθη κατὰ τὸ ἔθος
εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαι-
ῶν· [19]ἠκολούθησαν δὲ
αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ.
40 [21]Γενόμενος δὲ ἐπὶ
τοῦ τόπου, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Προσεύχεσθε μὴ
[22]εἰσελθεῖν εἰς πειρα-
σμόν.
41 Καὶ αὐτὸς [23]ἀπε-
σπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσ-
εὶ λίθου βολὴν, καὶ
[25]θεὶς τὰ γόνατα
[27]προσηύχετο,
42 Λέγων· Πάτερ, εἰ
βούλει ‡‡[29]παρενεγκεῖν
τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ'
ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλη-
μά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν
[21]γενέσθω.

A.D. 29.

1 ὄπτομαι.
2 s. αὐτός.
* ἀρεῖ-n.
3 αἴρω.
4 Ac. 9. 19.
5 s. μάχαιραν
† πωλήσει-n.
‡ ἀγοράσει-n.
6 Ac. 12. 5.
1 Pe. 4. 8.
7 γράφω.
8 ἀνίστημι.
9 λογίζομαι.
10 ἔρχομαι.
§ τό-n. [μένα
11 s. γεγραμ-
12 εὑρίσκω.
‖ Ἀρκεῖ-n.
** αὐτοῦ-b.
13 2 Co. 2. 6.
2 Ti. 2. 2.
14 s. διά.
15 εἰμί.
16 ἐξέρχομαι
17 πορεύομαι
18 προέρχομαι.
19 ἀκολουθέω.
†† αὐτοὺς-a.
20 ἐγγίζω.
21 γίνομαι.
22 εἰσέρχομαι.
23 ἀποσπάω, Mat. 26. 51.
24 παραδίδω-
25 τίθημι. [μι
26 εἴδω. [μαι
27 προσεύχο-
28 πατάσσω, Mat. 26. 31. Mar. 14. 27.
‡‡ παρενέγκαι, alii παρένεγκε-n
29 παραφέρω, Mar. 14. 36. He. 13. 9.
30 ἀφαιρέω.
31 ἀποκρίνομαι.

43 [1]Ὤφθη δὲ αὐτῷ
ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ,
[4]ἐνισχύων αὐτόν.
44 Καὶ[2] γενόμενος[21] ἐν
ἀγωνίᾳ, [6]ἐκτενέστερον
προσηύχετο· [21]ἐγένετο
δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ
θρόμβοι αἵματος κα-
ταβαίνοντες ἐπὶ τὴν
γῆν.[1]
45 Καὶ [8]ἀναστὰς ἀπὸ
τῆς προσευχῆς, [10]ἐλ-
θὼν πρὸς τοὺς μαθη-
τὰς,** [12]εὗρεν αὐτοὺς
κοιμωμένους ἀπὸ τῆς
λύπης·
46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς.
[14]Τί καθεύδετε; [8]ἀνα-
στάντες προσεύχεσθε,
ἵνα μὴ [22]εἰσέλθητε εἰς
πειρασμόν.
47 Ἔτι δὲ αὐτοῦ λα-
λοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος,
καὶ ὁ λεγόμενος Ἰού-
δας, εἷς τῶν δώδε-
κα, [18]προήρχετο ††αὐ-
τῶν, καὶ [20]ἤγγισε τῷ
Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐ-
τόν.
48 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτῷ· Ἰούδα, φι-
λήματι τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου [24]παραδί-
δως;
49 [26]Ἰδόντες δὲ οἱ πε-
ρὶ αὐτὸν τὸ [15]ἐσόμενον,
εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ
[28]πατάξομεν ἐν μαχαί-
ρᾳ;
50 Καὶ [28]ἐπάταξεν εἷς
τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦ-
λον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ
[30]ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς
τὸ δεξιόν.
51 [31]Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ

Ἰησοῦς, εἶπεν· [1] Ἐᾶτε
ἕως τούτου. Καὶ [2] ἁψά-
μενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ,
[3] ἰάσατο αὐτόν.
52 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς
πρὸς τοὺς [5] παραγενο-
μένους * ἐπ' αὐτὸν ἀρ-
χιερεῖς, καὶ [7] στρατη-
γοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ
πρεσβυτέρους· Ὡς ἐπὶ
λῃστὴν [9] ἐξεληλύθατε
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξυ-
λων;
53 Καθ' ἡμέραν [11] ὄν-
τος μου μεθ' ὑμῶν ἐν
τῷ ἱερῷ, οὐκ [13] ἐξετεί-
νατε τὰς χεῖρας ἐπ'
ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν
[11] ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ
ἡ ἐξουσία τοῦ [15] σκό-
τους.
54 [17] Συλλαβόντες δὲ
αὐτὸν [19] ἤγαγον, καὶ
[20] εἰσήγαγον † αὐτὸν |
εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιε-
ρέως. Ὁ δὲ Πέτρος
[21] ἠκολούθει μακρόθεν.
55 [23] Ἁψάντων δὲ πῦρ
ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ
[25] συγκαθισάντων αὐ-
τῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος
ἐν μέσῳ αὐτῶν.
56 [27] Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν
παιδίσκη τις καθήμε-
νον πρὸς τὸ φῶς καὶ
ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε·
Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ
[11] ἦν.
57 Ὁ δὲ [31] ἠρνήσατο
αὐτόν,| λέγων· Γύναι,
οὐκ [27] οἶδα αὐτόν.
58 Καὶ μετὰ βραχὺ
ἕτερος [27] ἰδὼν αὐτόν,
[33] ἔφη· Καὶ σὺ ἐξ
αὐτῶν [11] εἶ. Ὁ δὲ Πέ-
τρος εἶπεν· Ἄνθρωπε,
οὐκ εἰμί.
59 Καὶ [4] διαστάσης
ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος
τις [6] διϊσχυρίζετο, λέ-
γων· Ἐπ' ἀληθείας καὶ
οὗτος μετ' αὐτοῦ [11] ἦν·
καὶ γὰρ Γαλιλαῖός [11] ἐ-
στιν.
60 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος·
Ἄνθρωπε οὐκ [27] οἶδα ὃ
λέγεις· Καὶ παραχρῆ-
μα, ἔτι λαλοῦντος αὐ-
τοῦ, [8] ἐφώνησεν ᵇὁ ἀ-
λέκτωρ.
61 Καὶ [10] στραφεὶς ὁ
Κύριος [12] ἐνέβλεψε τῷ
Πέτρῳ· καὶ [14] ὑπεμνή-
σθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου
τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐ-
τῷ· Ὅτι πρὶν ἀλέκτο-
ρα φωνῆσαι, [16] ἀπαρνή-
σῃ με τρίς.
62 Καὶ [9] ἐξελθὼν ἔξω
ᵇὁ Πέτρος | [18] ἔκλαυσε
πικρῶς.
63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ
συνέχοντες † τὸν Ἰησοῦν,
[22] ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέ-
ροντες.
64 Καὶ [24] περικαλύ-
ψαντες αὐτὸν, [26] ἔτυ-
πτον αὐτοῦ τὸ πρόσω-
πον· καὶ [28] ἐπηρώτων
αὐτὸν, λέγοντες· Προ-
φήτευσον, τίς [11] ἐστιν ὁ
[30] παίσας σε;
65 Καὶ ἕτερα πολλὰ
βλασφημοῦντες [32] ἔλε-
γον εἰς αὐτόν.
66 Καὶ ὡς [34] ἐγένετο
ἡμέρα, [35] συνήχθη τὸ
[36] πρεσβυτέριον τοῦ
λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε
καὶ γραμματεῖς, καὶ

A. D. 29.

1 ἐάω.
2 ἅπτομαι.
3 ἰάομαι.
4 διΐστημι, ch. 24. 51. Ac. 27. 28.
5 παραγίνομαι.
6 Ac. 12. 15.
* πρὸς-n.
7 v.4. Ac. 4.1.
8 φωνέω.
9 ἐξέρχομαι.
10 στρέφω.
11 εἰμί.
12 ἐμβλέπω.
13 ἐκτείνω.
14 ὑπομιμνήσκω.
15 Ac. 26. 18. Col. 1. 13.
16 ἀπαρνέομαι.
17 συλλαμβάνω.
18 κλαίω.
19 ἄγω.
20 εἰσάγω.
21 ἀκολουθέω.
† αὐτὸν-h.
22 ἐμπαίζω.
23 ἅπτω.
24 περικαλύπτω, Mar. 14. 65. He. 9. 4.
25 Ep. 2. 6.
26 τύπτω.
27 εἴδω.
28 ἐπερωτάω.
29 ἀτενίζω, ch. 4. 20. Ac. 1. 10.
30 παίω.
31 ἀρνέομαι.
32 λέγω.
33 φημί.
34 γίνομαι.
35 συνάγω.
36 Ac. 22. 5. 1 Ti. 4. 14.

[1]ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς
τὸ συνέδριον *ἑαυτῶν,
λέγοντες· Εἰ σὺ [3]εἶ ὁ
Χριςός; εἰπὲ ἡμῖν.
67 Εἶπε δὲ αὐτοῖς·
Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ
[5]πιστεύσητε·
68 Ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτή-
σω,[7] οὐ μὴ [8]ἀποκριθῆ-
τέ μοι, ἢ ἀπολύσητε.[9]
69 Ἀπὸ τοῦ [10]νῦν [3]ἔ-
σται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που καθήμενος ἐκ δε-
ξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ
Θεοῦ.
70 Εἶπον δὲ πάντες· Σὺ
οὖν [3]εἶ ὁ υἱὸς τȣ͂ Θεοῦ;
Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς [11]ἔ-
φη· Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι
ἐγώ εἰμι.
71 Οἱ δὲ εἶπον· Τί ἔτι
χρείαν ἔχομεν μαρτυ-
ρίας; αὐτοὶ γὰρ [15]ἠκȣ́-
σαμεν ἀπὸ τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ.

Κεφ. κγʹ.

ΚΑΙ [17]ἀναστὰν ἅπαν
τὸ πλῆθος αὐτῶν, ‡[19]ἤ-
γαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν
Πιλάτον.
2 [21]Ἤρξαντο δὲ κατη-
γορεῖν αὐτοῦ, λέγον-
τες· Τοῦτον [23]εὕρομεν
[25]διαστρέφοντα τὸ ἔ-
θνος, ϰ κωλύοντα Καί-
σαρι φόρους [27]διδόναι,
λέγοντα ἑαυτὸν Χρι-
στὸν βασιλέα [3]εἶναι.
3 Ὁ δὲ Πιλάτος [29]ἐπ-
ηρώτησεν αὐτὸν, λέ-
γων· Σὺ [3]εἶ ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ
[8]ἀποκριθεὶς αὐτῷ, [11]ἔ-
φη· Σὺ λέγεις.

A. D. 29.

1 ἀνάγω.
* αὐτῶν-ί.
2 ver. 14, 22.
Ac. 19. 40.
3 εἰμί.
4 Eccl. 29. 1.
1 Mac. 6. 6.
5 πιστεύω.
6 Mar. 15. 11.
7 s. ὑμᾶς.
8 ἀποκρίνο-
9 s. μ[illegible] [μαι.
10 s. χρόνυς.
11 φήμι.
12 ἐπιγινώ-
σκω.
13 ch. 4. 6.
Jno. 17. 2.
Ac. 26. 18.
Col. 1. 13.
14 ἀναπέμ-
πω, v. 11. 15.
Phile. 12.
15 ἀκούω.
16 εἴδω.
17 ἀνίστημι.
18 χαίρω.
† ἱκανῶν
χρονων-η.
‡ ἤγαγον-α.
19 ἄγω.
20 s. χρόνου.
21 ἄρχομαι.
22 ἐλπίζω.
23 εὑρίσκω.
24 ἵστημι.
25 ch. 9. 41.
Ac. 13. 8. 10.
26 Ac. 18. 28.
Jos. 6. 8.
27 δίδωμι.
28 ch. 18. 9.
Ac. 4. 11.
Ro. 14. 3, 10.
1 Co. 1. 28.
29 ἐπερωτάω.
30 Mat. 22. 7.
Ac. 23. 10.
Re. 9. 16.
31 ἐμπαίζω.
32 περιβάλλω

4 Ὁ δὲ Πιλάτος εἶ-
πε πρὸς τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς καὶ τοὺς ὄχλους·
Οὐδὲν εὑρίσκω [2]αἴτιον
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.
5 Οἱ δὲ [4]ἐπίσχυον,
λέγοντες· Ὅτι [6]ἀνα-
σείει τὸν λαὸν, διδά-
σκων καθ' ὅλης τῆς
Ἰουδαίας, [21]ἀρξάμενος
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕ-
ως ὧδε.
6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας
Γαλιλαίαν, [29]ἐπηρώτη-
σεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γα-
λιλαῖός [3]ἐστι.
7 Καὶ [12]ἐπιγνοὺς ὅτι
ἐκ τῆς [13]ἐξȣσίας Ἡρώ-
δου [3]ἐςὶν, [14]ἀνέπεμψεν
αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην,
[3]ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱε-
ροσολύμοις ἐν ταύταις
ταῖς ἡμέραις.
8 Ὁ δὲ Ἡρώδης, [16]ἰ-
δὼν τὸν Ἰησȣ͂ν, [18]ἐχάρη
λίαν· [3]ἦν γὰρ θέλων
ἐξ †ἱκανοῦ [20]ἰδεῖν [16]αὐ-
τὸν, διὰ τὸ ἀκȣ́ειν ϛπολ-
λὰ ǀ περὶ αὐτοῦ· καὶ
[22]ἤλπιζέ τι σημεῖον [16]ἰ-
δεῖν ὑπ' αὐτȣ͂ γινόμε-
νον.
9 [29]Ἐπηρώτα δὲ αὐ-
τὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς·
αὐτὸς δὲ οὐδὲν [8]ἀπε-
κρίνατο αὐτῷ.
10 [24]Εἱςήκεισαν δὲ οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς, [26]εὐτόνως κα-
τηγοροῦντες αὐτοῦ.
11 [28]Ἐξουθενήσας δὲ
αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν
τοῖς [30]στρατεύμασιν
αὐτοῦ, καὶ [31]ἐμπαίξας,
[32]περιβαλὼν αὐτὸν

ἐσθῆτα [1] λαμπρὰν, [3]ἀν-
έπεμψεν αὐτὸν τῷ Πι-
λάτῳ.
12 [b] Ἐγένοντο δὲ φίλοι
ὅ, τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡ-
ρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέ-
ρᾳ μετ' ἀλλήλων· [6]προ-
ϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔ-
χθρᾳ [15]ὄντες πρὸς ἑαυ-
τούς.
13 Πιλάτος δὲ, συγκα-
λεσάμενος τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς, καὶ τοὺς ἄρχοντας,
καὶ τὸν λαὸν,
14 Εἶπε πρὸς αὐτούς· [9]Προσηνέγκατέ μοι τὸν
ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς
[10] ἀποστρέφοντα τὸν
λαόν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐν-
ώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας,
οὐδὲν [11] εὗρον ἐν τῷ
ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτι-
ον, ὧν κατηγορεῖτε
κατ' αὐτοῦ.
15 Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης·
† [3] ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς
πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ,
οὐδὲν ἄξιον θανάτου
[15] ἐστὶ [19] πεπραγμένον
‡ αὐτῷ.
16 [21]Παιδεύσας οὖν αὐ-
τὸν ἀπολύσω.
17 [c] Ἀνάγκην δὲ εἶχεν
ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ
ἑορτὴν[23] ἕνα.[12] [b]
18 [27] Ἀνέκραξαν δὲ
παμπληθεὶ, λέγοντες·
[29]Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυ-
σον δὲ ἡμῖν [d] τὸν | Βα-
ραββᾶν·
19 Ὅστις [15]ἦν διὰ στά-
σιν τινὰ [5]γενομένην ἐν
τῇ πόλει, καὶ φόνον,
[16] βεβλημένος εἰς φυ-
λακήν.

A. D. 29.

1 Ac. 10. 30. Ja. 2. 2. Re. 15. 6.
2 προςφωνέω, c. 6. 13.
3 ἀνακέμπω, ver. 7.
4 ἐπιφωνέω, Ac. 12. 22.
* Σταυροῦ, σταυροῦ-π.
5 γίνομαι.
6 προϋπάρχω, Ac. 8. 9.
7 ποιέω.
8 ἐπίκειμαι, ch. 5. 1. Jno. 11. 38.
9 προςφέρω.
10 Mat. 5. 42. Tit. 1. 14.
11 εὑρίσκω.
12 Mat. 16. 18.
† ἀνέπεμψε γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς-i.
‡ ἐν-f.
14 ἀπολύω.
15 εἰμί.
16 βάλλω.
17 αἰτέω.
18 παραδίδωμι.
19 πράσσω.
20 ἀπάγω.
21 Ac. 7. 22. 1 Co. 11. 32.
22 ἐπιλαμβάνω.
23 s. τοῦ Πάσχα.
24 ἐπιτίθημι.
25 εἷς.
26 ἀκολουθέω.
27 ἀνακράζω
28 κόπτω, ch. 8. 52. Mat. 11. 17.
29 Jno. 19. 15.
30 θρηνέω.
31 στρέφω.
32 ἐπικρίνω.

20 Πάλιν οὖν ὁ Πιλά-
τος [2]προσεφώνησε, θέ-
λων ἀπολῦσαι τὸν Ἰη-
σοῦν.
21 Οἱ δὲ [4] ἐπεφώνουν,
λέγοντες· *Σταύρωσον,
σταύρωσον αὐτόν.
22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπε
πρὸς αὐτούς· Τί γὰρ
κακὸν [7]ἐποίησεν οὗτος;
οὐδὲν αἴτιον θανάτου
[11] εὗρον ἐν αὐτῷ· παι-
δεύσας οὖν αὐτὸν ἀπο-
λύσω.
23 Οἱ δὲ [8] ἐπέκειντο
φωναῖς μεγάλαις, αἰτού-
μενοι αὐτὸν σταυρωθῆ-
ναι· καὶ [12] κατίσχυον
αἱ φωναὶ αὐτῶν, [e] καὶ
τῶν ἀρχιερέων.|
24 Ὁ δὲ Πιλάτος [32] ἐ-
πέκρινε [5] γενέσθαι τὸ
αἴτημα αὐτῶν.
25 [14] Ἀπέλυσε δὲ αὐ-
τοῖς | τὸν διὰ στάσιν καὶ
φόνον [16]βεβλημένον εἰς
τὴν φυλακὴν, ὃν [17] ἠ-
τοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν
[18] παρέδωκε τῷ θελήμα-
τι αὐτῶν.
26 Καὶ ὡς [20]ἀπήγαγον
αὐτὸν, [22] ἐπιλαβόμενοι
Σίμωνός τινος Κυρη-
ναίου [b] τοῦ | ἐρχομένου
ἀπ' ἀγροῦ, [24] ἐπέθηκαν
αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέ-
ρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰη-
σοῦ.
27 [26] Ἠκολούθει δὲ αὐ-
τῷ πολὺ πλῆθος τοῦ
λαοῦ, καὶ γυναικῶν, αἳ
[d] καὶ | [28] ἐκόπτοντο καὶ
[30] ἐθρήνουν αὐτόν.
28 [31] Στραφεὶς δὲ πρὸς
αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε·

Θυγατέρες Ἰερουσαλὴμ,
μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμὲ,
πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαί-
ετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα
ὑμῶν.
29 Ὅτι ἰδοὺ, ἔρχον-
ται ἡμέραι ἐν αἷς [4] ἐ-
ροῦσι· Μακάριαι αἱ
στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ
οὐκ [5] ἐγέννησαν, καὶ
μαστοὶ οἳ οὐκ * [6] ἐθή-
λασαν·
30 Τότε [7] ἄρξονται λέ-
γειν τοῖς ὄρεσι· [9] Πέ-
σετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς
βουνοῖς· [10] Καλύψατε
ἡμᾶς.
31 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ
ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν,
ἐν τῷ ξηρῷ τί [11] γένη-
ται;
32 [13] Ἤγοντο δὲ καὶ
ἕτεροι δύο, [15] κακοῦρ-
γοι, σὺν αὐτῷ ἀναιρε-
θῆναι.
33 Καὶ ὅτε ‡ [17] ἀπῆλθον
ἐπὶ τὸν τόπον τὸν κα-
λούμενον [19] Κρανίον, ἐ-
κεῖ [21] ἐσταύρωσαν αὐτὸν,
καὶ τοὺς κακούργους· ὃν
μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ
ἀριστερῶν.
34 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλε-
γε· Πάτερ, [23] ἄφες [25] αὐ-
τοῖς· οὐ γὰρ [27] οἴδασι
τί ποιοῦσι. Διαμερι-
ζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, [29] ἔβαλον ‖ κλῆ-
ρον.
35 Καὶ [30] εἱστήκει ὁ λα-
ὸς θεωρῶν. [31] Ἐξεμυ-
κτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρ-
χοντες ᵈ σὺν αὐτοῖς, [1]
λέγοντες· Ἄλλους [32] ἔ-
σωσε, σωσάτω ἑαυτὸν,
εἰ οὗτός [1] ἐστιν ὁ Χρι-
στὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλε-
κτός.
36 [2] Ἐνέπαιζον δὲ αὐ-
τῷ καὶ οἱ στρατιῶται,
προσερχόμενοι καὶ ὄξος
προσφέροντες αὐτῷ,
37 Καὶ λέγοντες· Εἰ
σὺ [1] εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων, σῶσον σεαυ-
τόν.
38 [1] Ἦν δὲ καὶ ἐπιγρα-
φὴ [8] ᶜ γεγραμμένη † ἐπ'
αὐτῷ ᶜ γράμμασιν Ἑλ-
ληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς
καὶ Ἑβραϊκοῖς· Ὁ ΟΥ-
ΤΟΣ [1] ΕΣΤΙΝ Ο ΒΑ-
ΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥ-
ΔΑΙΩΝ.
39 Εἷς δὲ τῶν [12] κρε-
μασθέντων κακούργων
[14] ἐβλασφήμει αὐτὸν,
λέγων· Εἰ σὺ [1] εἶ ὁ Χρι-
στὸς, [32] σῶσον σεαυτὸν
καὶ ἡμᾶς.
40 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἕτερος [16] ἐπετίμα αὐτῷ,
λέγων· Οὐδὲ [18] φοβῇ
σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐν τῷ
αὐτῷ [20] κρίματι [1] εἶ;
41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δι-
καίως· ἄξια γὰρ ὧν [22] ἐ-
πράξαμεν ἀπολαμβάνο-
μεν· οὗτος δὲ οὐδὲν [24] ἄ-
τοπον [22] ἔπραξε.
42 Καὶ § ἔλεγε τῷ Ἰη-
σοῦ· [26] Μνήσθητί μου,
Κύριε, ᵉ ὅταν [28] ἔλθῃς
** ἐν τῇ βασιλείᾳ
σου.
43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω
†† σοι, σήμερον μετ' ἐ-
μοῦ [1] ἔσῃ ἐν τῷ παρα-
δείσῳ.

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 ἐμπαίζω.
4 εἴρω.
5 γεννάω.
* ἔθρεψαν, s. ἐξέθρεψαν n.
6 θηλάζω.
7 ἄρχομαι.
8 γράφω.
† alii ἐπιγεγραμμένη.
9 πίπτω.
10 καλύπτω.
11 γίνομαι.
12 κρεμάω, Mat. 18. 6.
13 ἄγω.
14 ch. 12. 10.
15 ver. 33, 39.
16 ἐπιτιμάω.
‡ ἦλθον-n.
17 ἀπέρχομαι
18 φοβέω.
19 Mat. 27. 33.
20 ch. 20. 47.
21 σταυρόω.
22 πράσσω.
23 ἀφίημι.
24 Ac. 28. 6.
25 s. τοῦτο.
§ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου, ὅταν,-n. al. e. vel trans. κύριε.
26 μιμνήσκομαι
27 εἴδω.
28 ἔρχομαι.
29 βάλλω.
‖ κλήρους-n.
** al. ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐλεύσεως σου.
30 ἵστημι.
31 ἐκμυκτηρίζω, c. 16. 14.
32 σώζω.
†† σοι σήμερον-n.

44 ¹Ἦν δὲ ὡςεὶ ὥρα
ἕκτη, καὶ σκότος ²ἐγέ-
νετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν,
ἕως ὥρας ἐννάτης.
45 ᶜΚαὶ ⁵ἐσκοτίσθη ὁ
ἥλιος,| *καὶ ⁷ἐσχίσθη
τὸ καταπέτασμα τοῦ
ναοῦ μέσον.
46 Καὶ φωνήσας φω-
νῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πε· Πάτερ, εἰς χεῖράς
σου †⁹παραθήσομαι τὸ
πνεῦμά μου. Καὶ ταῦ-
τα εἰπὼν ¹¹ἐξέπνευ-
σεν.
47 ¹²Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκα-
τόνταρχος τὸ ³γενό-
μενον, ¹⁵ἐδόξασε τὸν
Θεὸν, λέγων· Ὄντως
ὁ ἄνθρωπος οὗτος δί-
καιος ¹ἦν.
48 Καὶ πάντες οἱ
¹⁸συμπαραγενόμενοι ὄ-
χλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν
ταύτην, θεωροῦντες τὰ
³γενόμενα, τύπτοντες
ᶜἑαυτῶν| τὰ ςήθη ¹⁹ὑπ-
έστρεφον.
49 ²¹Εἱστήκεισαν δὲ
πάντες οἱ γνωστοὶ αὐ-
τοῦ μακρόθεν, καὶ γυ-
ναῖκες αἱ συνακολου-
θήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας, ²⁵ὁρῶσαι
ταῦτα.
50 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνό-
ματι Ἰωσὴφ, βȣλευτὴς
ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς
καὶ δίκαιος,
51 (Οὗτος ȣ̓κ ¹ἦν ³¹συγ-
κατατεθειμένος ³³τῇ
βȣλῇ καὶ τῇ πράξει αὐ-
τῶν,) ἀπὸ Ἀριμαθαίας
πόλεως τῶν Ἰουδαίων·
‖ὃς καὶ προςεδέχετο ϗ
αὐτὸς τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ·
52 Οὗτος, ²προσελθὼν
τῷ Πιλάτῳ, ⁴ᾐτήσατο
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
53 Καὶ ⁶καθελὼν αὐτὸ,
⁸ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδό-
νι, καὶ ¹⁰ἔθηκεν αὐτὸ
ἐν μνήματι ¹²λαξευτῷ,
οὗ οὐκ ¹ἦν οὐδέπω οὐ-
δεὶς κείμενος.
54 ‡Καὶ ἡμέρα ¹ἦν
¹⁴παρασκευὴ, ᶜϗ| σάβ-
βατον ¹⁶ἐπέφωσκε.
55 Κατακολουθήσασαι
δὲ ᶜκαὶ|§ γυναῖκες, αἵ-
τινες ¹ἦσαν ¹⁷συνελη-
λυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς
Γαλιλαίας, ²⁰ἐθεάσαν-
το τὸ μνημεῖον, ᶜκαὶ
ὡς ¹⁰ἐτέθη τὸ σῶμα| αὐ-
τοῦ.
56 Ὑποστρέψασαι δὲ
²²ἡτοίμασαν ²³ἀρώμα-
τα καὶ μύρα· καὶ τὸ
μὲν σάββατον ²⁴ἡσύ-
χασαν κατὰ τὴν ἐντο-
λήν.²⁶

Κεφ. κδ΄.

ΤΗ͂, δὲ ²⁷μιᾷ ²⁸τῶν
σαββάτων, ὄρθρου βα-
θέος, ²⁹ἦλθον ἐπὶ τὸ
μνῆμα, φέρουσαι ἃ
²²ἡτοίμασαν ἀρώματα·
ᵈκαί τινες ³²σὺν αὐ-
ταῖς.|
2 Εὗρον δὲ τὸν λίθον
³⁴ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ
τοῦ μνημείου·
3 Καὶ ³⁵εἰςελθοῦσαι
οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τȣ̃
Κυρίου Ἰησοῦ.
4 Καὶ ²ἐγένετο ἐν
τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς

A. D. 29.

1 εἰμί. [μαι.
2 προςέρχο-
3 γίνομαι.
4 αἰτέω.
5 σκοτίζω.
6 καθαιρέω.
* al. τȣ̃ ἡλίȣ ἐκλείποντος.
7 σχίζω.
8 ἐντυλίττω.
† παρατίθεμαι, t. alii παρατίθημι
9 παρατίθημι, c. 12.48.
10 τίθημι.
11 ἐκπνέω.
12 De. 4. 49.
13 εἴδω.
‡ Vide App.
14 Mat. 27.62.
15 δοξάζω.
16 ἐπιφώσκω.
§ al. αἱ. [μαι.
17 συνέρχο-
18 συμπαραγίνομαι.
19 ὑποςρέφω
20 θεάομαι.
21 ἵστημι.
22 ἑτοιμάζω.
23 ch. 24. 1.
24 ch. 14. 8.
25 ὁράω.
26 s. τȣ̃ νόμȣ.
27 εἷς. [ἀπὸ.
28 s. ἡμέρᾳ
29 ἔρχομαι.
31 συγκατατίθημι.
32 s. γυναῖκες
33 s. τὴν ψῆφον.
34 ἀποκυλίω.
35 εἰςέρχομαι.
‖ προςεδέχετο τὴν-h. al. ὃς ϗ αὐτὸς προςεδέχετο τὴν.

περὶ τούτου, καὶ ἰδού,
ἄνδρες δύο [1] ἐπέστη-
σαν αὐταῖς ἐν ἐσθή-
σεσιν ἀστραπτούσαις.
5 Ἐμφόβων δὲ [2] γενο-
μένων αὐτῶν, καὶ κλι-
νουσῶν τὸ πρόςωπον
εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς
αὐτάς· Τί ζητεῖτε τὸν
ζῶντα μετὰ τῶν νε-
κρῶν;
6 Οὐκ [4] ἔστιν ὧδε,
ἀλλ' [6] ἠγέρθη. [8] Μνή-
σθητε ὡς [7] ἐλάλησεν
ὑμῖν, ἔτι [4] ὢν ἐν τῇ
Γαλιλαίᾳ,
7 Λέγων· Ὅτι δεῖ τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου [9] πα-
ραδοθῆναι εἰς χεῖρας
ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν,
καὶ σταυρωθῆναι· καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ [11] ἀνα-
στῆναι.
8 Καὶ [5] ἐμνήσθησαν τῶν
ῥημάτων αὐτοῦ.
9 Καὶ ὑποστρέψασαι
ἀπὸ τοῦ μνημείου, [17] ἀ-
πήγγειλαν ταῦτα πάν-
τα τοῖς ἕνδεκα ϗ πᾶσι
τοῖς ‖ λοιποῖς.
10 [4] Ἦσαν δὲ ἡ Μαγ-
δαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰω-
άννα, ϗ Μαρία [21] ** Ἰα-
κώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ
σὺν αὐταῖς, αἳ [23] ἔλε-
γον πρὸς τοὺς ἀποστό-
λους ταῦτα.
11 Καὶ [25] ἐφάνησαν ἐν-
ώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆ-
ρος τὰ ῥήματα αὐ-
τῶν, καὶ [27] ἠπίστουν
αὐταῖς.
12 ‡‡ Ὁ δὲ Πέτρος [11] ἀ-
ναστὰς [29] ἔδραμεν ἐπὶ τὸ
μνημεῖον· καὶ παρακύ-
ψας βλέπει τὰ ὀθόνια
κείμενα [e] μόνα· [1*] καὶ
[2] † ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν
θαυμάζων τὸ [3] γεγο-
νός.
13 Καὶ ἰδού, δύο ἐξ αὐ-
τῶν [4] ἦσαν πορευόμενοι
ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς
κώμην ἀπέχουσαν στα-
δίους ‡ ἑξήκοντα ἀπὸ
Ἱερουσαλήμ, § ᾗ ὄνομα
Ἐμμαούς.
14 Καὶ αὐτοὶ [8] ὡμίλουν
πρὸς ἀλλήλους περὶ
πάντων τῶν [10] συμβε-
βηκότων τούτων.
15 Καὶ [3] ἐγένετο ἐν τῷ
ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συ-
ζητεῖν, [12] καὶ αὐτὸς ὁ
Ἰησοῦς [13] ἐγγίσας [14] συν-
επορεύετο αὐτοῖς.
16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ
αὐτῶν [16] ἐκρατοῦντο
τοῦ μὴ [18] ἐπιγνῶναι
αὐτόν.
17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς·
Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι,
οὓς [19] ἀντιβάλλετε πρὸς
ἀλλήλους περιπατοῦν-
τες, καί [20] ἐστε [4] [22] σκυ-
θρωποί;
18 [24] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας,
εἶπε πρὸς αὐτόν· Σὺ
μόνος [26] παροικεῖς [b] ἐν [l]
[it] Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ
[28] ἔγνως τὰ [3] γενόμενα
ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις ταύταις;
19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ποῖα; Οἱ δὲ εἶπον αὐ-
τῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ
Ναζωραίου, ὃς [3] ἐγένε-
το ἀνὴρ προφήτης, δυ-
νατὸς ἐν ἔργῳ καὶ

A. D. 29.

1 ἐφίστημι.
* alii transp.
2 ἀπέρχομαι.
† ἀπῆλθε πρὸς ἑαυτὸν, θαυμ.-α.
3 γίνομαι.
4 εἰμί. [μαι.
5 μιμνήσκο-
6 ἐγείρω.
‡ ἑκατὸν-f.
§ ὀνόματι Οὐλαμμαὺς, s. Ἀμμαὺς καὶ Κλεόπας-n.
7 λαλέω.
8 ὁμιλέω, Ac. 20. 11.
9 παραδίδωμι
10 συμβαίνω
11 ἀνίστημι.
12 s. ἀλλήλοις.
13 ἐγγίζω.
14 συμπορεύομαι.
16 κρατέω.
17 ἀπαγγέλλω. [σκω.
18 ἐπιγινώ-
‖ λοιποῖς ἡ Μαγδαληνὴ, al. λοιποῖς. Ἦν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ-h.
19 2 Mac. 11. 13.
20 s. κατά τι.
21 s. ἡ μήτηρ.
** Vide App.
22 Mat. 6. 16.
23 λέγω. [μαι
24 ἀποκρίνο-
25 φαίνω.
26 He. 11. 9.
†† alii εἰς-i.
27 ἀπιστέω.
‡‡ Ὁ δὲ ad γεγονός-e.
28 γινώσκω.
29 τρέχω.

λόγῳ ἐναντίον τοῦ
Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ
λαοῦ·
20 Ὅπως τε [2] παρέδω-
καν αὐτὸν οἱ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες
ἡμῶν εἰς κρίμα θανά-
του, καὶ [5] ἐσταύρωσαν
αὐτόν.
21 Ἡμεῖς δὲ [7] ἠλπί-
ζομεν ὅτι αὐτός [9] ἐστιν
ὁ μέλλων [11] λυτροῦ-
σθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλ-
λά γε σὺν πᾶσι τού-
τοις, τρίτην ταύτην
ἡμέραν ἄγει [13] σήμε-
ρον, ἀφ᾽ οὗ ταῦτα [14] ἐ-
γένετο.
22 Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές
τινες ἐξ ἡμῶν [15] ἐξέστη-
σαν [17] ἡμᾶς, [14] γενόμε-
ναι [19] ὄρθριαι ἐπὶ τὸ
μνημεῖον.
23 Καὶ μὴ [21] εὑροῦσαι
τὸ σῶμα αὐτοῦ, [22] ἦλ-
θον, λέγουσαι καὶ ὀπτα-
σίαν ἀγγέλων [23] ἑωρα-
κέναι, οἳ λέγουσιν αὐ-
τὸν [25] ζῆν.
24 Καὶ [27] ἀπῆλθόν τι-
νες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ
τὸ μνημεῖον, καὶ [21] εὗ-
ρον οὕτω καθὼς καὶ αἱ
γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν
δὲ οὐκ † εἶδον.
25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς
αὐτούς· Ὦ [31] ἀνόητοι ϗ
[33] βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ
πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς
[34] ἐλάλησαν οἱ προφῆ-
ται.
26 Οὐχὶ ταῦτα ἔδει
[36] παθεῖν τὸν Χριστὸν,
καὶ [38] εἰσελθεῖν εἰς τὴν
δόξαν αὐτοῦ;

A. D. 29.

1 ἄρχομαι.
2 παραδίδωμι
3 διερμηνεύω
4 s. γεγραμμένα.
5 σταυρόω.
6 ἐγγίζω.
7 ἐλπίζω.
8 πορεύομαι.
9 εἰμί.
• προσεποιήσατο-ἰ.
10 προσποιέομαι, 1 Sa. 21. 41.
11 Tit. 2. 14.
12 παραβιάζομαι, Ac. 16. 15.
13 s. χρόνος.
14 γίνομαι.
15 ἐξίστημι, Ac. 2. 12.
16 μένω.
17 s. τȣ͂ νοός.
18 κλίνω.
19 Job 29. 7.
20 s. ἕνεκα.
21 εὑρίσκω.
22 ἔρχομαι.
23 ὁράω.
24 λαμβάνω.
25 ζάω.
26 κλάω.
27 ἀπέρχομαι
28 ἐπιδίδωμι.
29 διανοίγω, v. 45.
30 ἐπιγινώσκω.
† εἴδομεν-n.
31 Ro. 1. 14.
32 καίω.
33 Ja. 1. 19.
34 λαλέω.
35 ἀνίστημι.
36 πάσχω.
37 ὑποστρέφω.
38 εἰσέρχομαι.
39 συναθροίζω, Ac. 12. 12.

27 Καὶ [1] ἀρξάμενος
ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ
πάντων τῶν προφη-
τῶν, [3] διηρμήνευεν αὐ-
τοῖς ἐν [c] πάσαις [l] ταῖς
γραφαῖς τὰ [4] περὶ ἑαυ-
τοῦ.
28 Καὶ [6] ἤγγισαν εἰς
τὴν κώμην οὗ [8] ἐπορεύ-
οντο· ϗ αὐτὸς *[10] προσ-
εποιεῖτο πορρώτερω
[8] πορεύεσθαι.
29 Καὶ [12] παρεβιάσαν-
το αὐτὸν, λέγοντες·
[16] Μεῖνον μεθ᾽ ἡμῶν,
ὅτι πρὸς ἑσπέραν [9] ἐ-
στὶ, καὶ [18] κέκλικεν ἡ
ἡμέρα. Καὶ [22] εἰσῆλθε
[20] τοῦ [16] μεῖναι σὺν αὐ-
τοῖς.
30 Καὶ [14] ἐγένετο ἐν
τῷ κατακλιθῆναι αὐ-
τὸν μετ᾽ αὐτῶν, [24] λα-
βὼν τὸν ἄρτον, εὐλό-
γησε, καὶ [26] κλάσας
[28] ἐπεδίδου αὐτοῖς.
31 Αὐτῶν δὲ [29] διηνοί-
χθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, ϗ
[30] ἐπέγνωσαν αὐτόν· ϗ
αὐτὸς ἄφαντος [14] ἐγένε-
το ἀπ᾽ αὐτῶν.
32 Καὶ εἶπον πρὸς ἀλ-
λήλους· Οὐχὶ ἡ καρδία
ἡμῶν [32] καιομένη [9] ἦν
ἐν ἡμῖν, ὡς [34] ἐλάλει
ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς
[29] διήνοιγεν ἡμῖν τὰς
γραφάς;
33 Καὶ [35] ἀναστάντες
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, [37] ὑπέ-
στρεψαν εἰς Ἱερουσα-
λὴμ, καὶ [21] εὗρον [39] συν-
ηθροισμένους τοὺς ἕν-
δεκα καὶ τοὺς σὺν αὐ-
τοῖς,

34 Λέγοντας· *"Οτι
[1] ἠγέρθη ὁ Κύριος [3] ὄν-
τως, ꭓ [5] ὤφθη Σίμωνι.
35 Καὶ αὐτοὶ [7] ἐξη-
γοῦντο τὰ [9] ἐν τῇ ὁδῷ
καὶ ὡς [10] ἐγνώσθη αὐ-
τοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ
ἄρτου.
36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν
[4] λαλούντων, αὐτὸς b ὁ
Ἰησοῦς| [11] ἔστη ἐν μέσῳ
αὐτῶν, c καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν.|†
37 [13] Πτοηθέντες δὲ ꭓ
ἔμφοβοι [15] γενόμενοι
[17] ἐδόκουν ‡ πνεῦμα θεω-
ρεῖν.
38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Τί [19] τεταραγμένοι [21] ἐ-
στὲ, καὶ διατί διαλογι-
σμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
39 [25] Ἴδετε τὰς χεῖράς
μου καὶ τοὺς πόδας μȣ,
ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι·
[23] ψηλαφήσατέ με καὶ
[25] ἴδετε· ὅτι πνεῦμα
σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ
ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖ-
τε ἔχοντα.
40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν
[26] ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς
χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.
41 Ἔτι δὲ ἀπιςούντων
αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς,
καὶ θαυμαζόντων, εἶ-
πεν αὐτοῖς· Ἔχετέ τι
[27] βρώσιμον ἐνθάδε;
42 Οἱ δὲ [29] ἐπέδωκαν
αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέ-
ρος, d καὶ ἀπὸ μελισσίȣ
κηρίου.|
43 Καὶ [33] λαβὼν, ἐνώ-
πιον αὐτῶν ἔφαγεν·||
44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Οὗ-
τοι οἱ λόγοι [2] οὓς [4] ἐλά-
λησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι
[21] ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ
[6] πληρωθῆναι πάντα τὰ
[8] γεγραμμένα ἐν τῷ νό-
μῳ Μωσέως, καὶ προ-
φήταις, καὶ ψαλμοῖς
περὶ ἐμοῦ.
45 Τότε [12] διήνοιξεν αὐ-
τῶν τὸν νȣν, [14] τȣ [16] συν-
ιέναι τὰς γραφάς·
46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
"Οτι οὕτω [8] γέγραπται,
d καὶ οὕτως ἔδει| [18] πα-
θεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ
[20] ἀναςῆναι ἐκ νεκρῶν
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ·
47 Καὶ [22] κηρυχθῆναι
ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ
μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν εἰς πάντα
τὰ ἔθνη, [24] § ἀρξάμενον
ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.
48 Ὑμεῖς δέ [21] ἐστε
μάρτυρες τούτων.
49 Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀπο-
ςέλλω τὴν ἐπαγγελίαν
τοῦ πατρός μου ἐφ'
ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσα-
τε ἐν τῇ πόλει b Ἱερου-
σαλὴμ,| ἕως [28] οὗ [30] ἐν-
δύσησθε δύναμιν ἐξ
ὕψους.
50 [31] Ἐξήγαγε δὲ αὐτȣ̀ς
d ἔξω| ἕως εἰς Βηθανί-
αν· καὶ [32] ἐπάρας τὰς
χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγη-
σεν αὐτούς.
51 Καὶ [15] ἐγένετο ἐν τῷ
εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτȣ̀ς,
[34] διέστη ἀπ' αὐτῶν,
d ꭓ [35] ἀνεφέρετο εἰς τὸν
οὐρανόν.|
52 Καὶ αὐτοὶ, d προς-
κυνήσαντες αὐτὸν,| ὑπ-

A. D. 29.

* ὄντως ὁ κύ-
ριος ἠγέρ-
θη-h.
1 ἐγείρω.
2 s. εἶσι.
3 ch. 23. 47.
4 λαλέω.
5 ὄπτομαι.
6 πληρόω.
7 ἐξηγέομαι.
8 γράφω.
9 s. γεγενη-
μένα ἑαυ-
τοῖς.
10 γινώσκω.
11 ἵστημι.
12 διανοίγω.
† al. ἐγώ εἰ-
μι, μὴ φο-
βεῖσθε-f.
13 πτοέω.
14 s. ἕνεκα.
15 γίνομαι.
16 συνίημι.
17 δοκέω.
‡ φάντα-
σμα-a.
18 πάσχω.
19 ταράσσω.
20 ἀνίστημι.
21 εἰμί.
22 κηρύσσω.
23 Ac. 17. 27.
24 s. μετὰ τὸ
πρᾶγμα.
§ ἀρξάμενων,
s. ἀρξάμε-
νοι, s. ἀρ-
ξάμενος-n.
25 εἴδω.
26 ἐπιδεικνύω
27 Le. 19. 23.
28 s. τȣ χρόνȣ
29 ἐπιδίδωμι.
30 ch. 12. 22.
31 ἐξάγω.
32 ἐπαίρω.
33 λαμβάνω.
34 διΐστημι.
35 ἀναφέρω.
|| Vide App.

ἔστρεψαν εἰς Ἱερουσα-
λὴμ μετὰ χαρᾶς μεγά-
λης.
53 Καὶ ¹ ἦσαν δια-
παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ,
² αἰνοῦντες καὶ εὐλο-
γοῦντες τὸν Θεόν.
ᵇ Ἀμήν.ǀ

A. D. 29.
1 εἰμί.
2 αἰνέω.

TO KATA

ΙΩΑΝΝΗΝ ἍΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α΄.

ΕΝ ¹ ἀρχῇ ² ἦν ὁ ³λό-
γος, καὶ ὁ λόγος ² ἦν
πρὸς τὸν Θεόν, ⁎ *Θεὸς
† ² ἦν ὁ λόγος.
2 Οὗτος ² ἦν ἐν ἀρχῇ
πρὸς τὸν Θεόν.
3 Πάντα δι' αὐτοῦ ⁷ ἐ-
γένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ
⁷ ἐγένετο οὐδὲ ‡ ἕν, ὃ
⁷ γέγονεν.
4 Ἐν αὐτῷ ζωὴ § ² ἦν,
καὶ ἡ ζωὴ ² ἦν τὸ φῶς
τῶν ἀνθρώπων.
5 Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ
σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ
σκοτία αὐτὸ οὐ ¹³ κατ-
έλαβεν.
6 ⁷ Ἐγένετο ἄνθρωπος
¹¹ ἀπεσταλμένος παρὰ
Θεοῦ· ὄνομα αὐτῷ ¹⁵ Ἰω-
άννης.
7 Οὗτος ¹⁹ ἦλθεν εἰς
μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυ-
ρήσῃ περὶ τοῦ φωτὸς
ἵνα πάντες πιστεύσωσι
δι' αὐτοῦ.
8 Οὐκ ² ἦν ἐκεῖνος τὸ
φῶς, ἀλλ' ²¹ ἵνα μαρτυ-
ρήσῃ περὶ τοῦ ǁ φωτός.
9 ² Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀλη-
θινόν, ὃ φωτίζει πάν-
τα ** ἄνθρωπον ἐρχό-
μενον εἰς τὸν † κό-
σμον.

B. C. 5.
1 Ge. 1. 1.
2 εἰμί.
3 ver. 14.
4 γινώσκω.
* ὁ Θεὸς, conj. Θεοῦ.
† Vide App.
5 ch. 16. 32.
6 s. οἰκήματα.
7 γίνομαι.
8 ch. 13. 1.
9 παραλαμβανω.
10 λαμβάνω.
11 δίδωμι.
12 ch. 5. 27.
‡ ἕν. "Ο γέγονεν ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν-n
§ ἐστι-n.
13 καταλαμβάνω, c. 8. 3.
14 γεννάω.
15 ἀποστέλλω
16 Ac. 2. 30.
17 s. ἦν.
18 σκηνόω.
19 ἔρχομαι.
20 θεάομαι.
21 s. εἰς τοῦτο ἦλθεν.
22 κράζω.
ǁ φωτὸς ἦν. Τὸ φῶς-n.
** ἄνθρωπον, ἐρχόμενον-n.
†† Ὅτι-a.

10 Ἐν τῷ κόσμῳ ² ἦν,
καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ
⁷ ἐγένετο· καὶ ὁ κόσμος
αὐτὸν οὐκ ⁴ ἔγνω.
11 Εἰς τὰ ⁵ ἴδια ⁶ ἦλθε, ¹⁹
καὶ ⁶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
⁹ παρέλαβον.
12 Ὅσοι δὲ ¹⁰ ἔλαβον
αὐτόν, ¹¹ ἔδωκεν αὐτοῖς
¹² ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ
⁷ γενέσθαι, τοῖς πιστεύ-
ουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ.
13 † Οἳ οὐκ ἐξ αἱμά-
των, οὐδὲ ἐκ θελήματος
σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελή-
ματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ
Θεοῦ ¹⁴ ἐγεννήθησαν.
14 Καὶ ὁ λόγος ¹⁶ σὰρξ
⁷ ἐγένετο, ⁎ ¹⁸ ἐσκήνω-
σεν ἐν ἡμῖν, (καὶ ²⁰ ἐθε-
ασάμεθα τὴν δόξαν αὐ-
τοῦ, δόξαν ὡς μονογε-
νοῦς παρὰ πατρός,)
† πλήρης χάριτος καὶ
ἀληθείας.
15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ
περὶ αὐτοῦ, καὶ ²² κέ-
κραγε, λέγων· Οὗτος
² ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπί-
σω μου ἐρχόμενος,
ἔμπροσθέν μου ⁷ γέ-
γονεν· ὅτι πρῶτός μου
¹ ἦν.
16 †† Καὶ ἐκ τοῦ πλη-

ρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς
πάντες [1] ἐλάβομεν, καὶ
χάριν ἀντὶ χάριτος.
17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ
Μωσέως [3] ἐδόθη· ἡ χά-
ρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ [4] ἐγένετο.
18 Θεὸν οὐδεὶς [5] ἑώ-
ρακε πώποτε· ὁ μονο-
γενὴς d υἱός,[1*] ὁ [10] ὢν
εἰς τὸν [7] κόλπον τοῦ
πατρὸς, ἐκεῖνος [8] ἐξη-
γήσατο.
19 Καὶ αὕτη [10] ἐστὶν ἡ
μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου,
ὅτε [11] ἀπέστειλαν οἱ Ἰου-
δαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων
ἱερεῖς καὶ Λευΐτας, ἵνα
ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ
τίς [10] εἶ;
20 Καὶ [12] ὡμολόγησε,
καὶ οὐκ [13] ἠρνήσατο·
καὶ [12] ὡμολόγησεν·
Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ
Χριστός.
21 Καὶ [15] ἠρώτησαν αὐ-
τόν· Τί οὖν; Ἠλίας
[10] εἶ σύ; Καὶ λέγει· Οὐκ
εἰμί. Ὁ προφήτης [10] εἶ
σύ; Καὶ [17] ἀπεκρίθη·
Οὔ.
22 Εἶπον οὖν αὐτῷ·
Τίς [10] εἶ; ἵνα ἀπόκρι-
σιν [3] δῶμεν τοῖς [19] πέμ-
ψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις
περὶ σεαυτοῦ;
23 Ἔφη[21]· Ἐγὼ [23] φω-
νὴ § βοῶντος ἐν τῇ ἐρή-
μῳ· Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν
Κυρίου· καθὼς εἶπεν
Ἡσαΐας ὁ προφήτης.
24 Καὶ e οἱ ‖ [11] ἀπεσταλ-
μένοι, [10] ἦσαν ἐκ τῶν
Φαρισαίων.
25 Καὶ [15] ἠρώτησαν αὐ-
τὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ·
[a] Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ
σὺ οὐκ [10] εἶ ὁ Χριστὸς,
οὔτε Ἠλίας, οὔτε ὁ
προφήτης;
26 [17] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς
ὁ Ἰωάννης, λέγων·
Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδα-
τι· μέσος δὲ ὑμῶν [6] ἕστη-
κεν, ὃν ὑμεῖς οὐκ ‡ [8] οἴ-
δατε·
27 Αὐτός [10] ἐστιν ὁ ὀπί-
σω μου ἐρχόμενος, ὃς
ἔμπροσθέν μου [4] γέγο-
νεν· οὗ c ἐγὼ ‖ οὐκ εἰμὶ
ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν
ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.
28 Ταῦτα ἐν ‡ Βηθαβα-
ρᾷ [4] ἐγένετο [14] πέραν τοῦ
Ἰορδάνου, ὅπου [10] ἦν Ἰω-
άννης βαπτίζων.
29 Τῇ [16] ἐπαύριον βλέ-
πει ὁ ὁ Ἰωάννης ‖ τὸν
Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς
αὐτὸν, καὶ λέγει· [18] Ἴδε
ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴ-
ρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ
κόσμου.
30 Οὗτός [10] ἐστι περὶ
οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὀπίσω
μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς
ἔμπροσθέν μου [4] γέγο-
νεν· ὅτι πρῶτός[20] μου
[10] ἦν.
31 [22] Κἀγὼ οὐκ [8] ᾔδειν
αὐτόν· ἀλλ' ἵνα [24] φανε-
ρωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ
τοῦτο [25] ἦλθον ἐγὼ ἐν
d τῷ ‖ ὕδατι βαπτίζων.
32 Καὶ [26] ἐμαρτύρησεν
Ἰωάννης, λέγων· Ὅτι
[27] τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα
καταβαῖνον ‖ ὡσεὶ περι-
στερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ
[28] ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.

A. D. 26.

1 λαμβάνω.
2 s. κατά.
3 δίδωμι.
4 γίνομαι.
5 ὁράω.
6 ἵστημι.
* alii Θεὸς, s. θεοῦ, s. υἱὸς θεὸς.
7 ch. 13. 23. Lu. 16. 22, 23.
† Vide App.
8 εἴδω.
9 ἐξηγέομαι, Lu. 24. 35. Ac. 15. 12, 14.
10 εἰμί.
11 ἀποστέλλω
12 ὁμολογέω, ch. 9. 22. Mat. 7. 23.
13 ἀρνέομαι.
‡ Βηθανίᾳ-k.
14 ch. 3. 26. Mat. 4. 15, 25. Mar. 3. 8.
15 ἐρωτάω.
16 s. ἡμέρα.
17 ἀποκρίνομαι.
18 ver. 36, 47. Mat. 25. 20. Ja. 3. 3.
19 πέμπω.
20 pro πρότερος.
21 φημί.
22 καὶ ἐγώ.
23 s. εἰμί.
§ βοῶντος· Ἐν τῇ ἐρήμῳ εὐθύνατε.
24 ch. 2. 11. Mar. 4. 22. 1 Co. 4. 5.
25 ἔρχομαι.
26 μαρτυρέω
27 θεάομαι.
‖ ὡς-α.
28 μένω.

33 ¹Κἀγὼ οὐκ ²ᾔδειν
αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας
με βαπτίζειν ἐν ³ὕδα-
τι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν·
'Εφ' ὃν ἂν ²ἴδῃς τὸ
Πνεῦμα καταβαῖνον ϗ
μένον ἐπ' αὐτὸν, οὗτός
⁵ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν
Πνεύματι ἁγίῳ.
34 ¹Κἀγὼ ⁷ἑώρακα, ϗ
⁹μεμαρτύρηκα ὅτι οὗ-
τός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ.
35 Τῇ ¹⁰ἐπαύριον πά-
λιν ¹²εἱστήκει ὁ 'Ιωάν-
νης, ϗ ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ δύο.
36 Καὶ ¹³ἐμβλέψας τῷ
'Ιησοῦ περιπατοῦντι, λέ-
γει· ²"Ιδε ὁ ἀμνὸς τοῦ
Θεοῦ.
37 Καὶ ¹⁵ἤκουσαν αὐ-
τοῦ οἱ δύο μαθηταὶ ¹⁷λα-
λοῦντος, καὶ ¹⁸ἠκολού-
θησαν τῷ 'Ιησοῦ.
38 ¹⁹Στραφεὶς δὲ ὁ
'Ιησοῦς, καὶ ²⁰θεασάμε-
νος αὐτοὺς ¹⁸ἀκολουθοῦν-
τας, λέγει αὐτοῖς·
39 Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ
εἶπον αὐτῷ· 'Ραββὶ,
(ὃ λέγεται ²²ἑρμηνευό-
μενον, διδάσκαλε,) ποῦ
²⁴μένεις;
40 Λέγει αὐτοῖς· ²⁵"Ερ-
χεσθε καὶ ‖²ἴδετε.
²⁵"Ηλθον καὶ εἶδον ποῦ
μένει· καὶ παρ' αὐτῷ
²⁴ἔμειναν τὴν ἡμέραν
ἐκείνην· ὥρα ὁ δὲ ǀ ⁵ἦν
ὡς δεκάτη.
41 ⁵"Ην 'Ανδρέας, ὁ
ἀδελφὸς Σίμωνος Πέ-
τρου, εἷς ἐκ τῶν δύο
τῶν ἀκουσάντων παρὰ
'Ιωάννου, καὶ ἀκολου-
θησάντων αὐτῷ.
42 Εὑρίσκει οὗτος
*πρῶτος τὸν ἀδελφὸν
τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ
λέγει αὐτῷ· ⁴Εὑρήκα-
μεν τὸν †Μεσσίαν, (ὅ
⁵ἐστι ⁶μεθερμηνευόμε-
νον, ὁ ὁ ǀ Χριστός.)
43 Καὶ ⁸ἤγαγεν αὐ-
τὸν πρὸς τὸν 'Ιησοῦν.
¹³'Εμβλέψας ὁ δὲ ǀ αὐ-
τῷ ὁ 'Ιησοῦς, εἶπε· Σὺ
⁵εἶ Σίμων ὁ υἱὸς 'Ιωνᾶ·
σὺ ¹¹κληθήσῃ Κηφᾶς,
ὃ ἑρμηνεύεται Πέ-
τρος.
44 Τῇ ¹⁰ἐπαύριον ¹⁴ἠ-
θέλησεν ὁ ὁ 'Ιησοῦς ǀ
‡¹⁶ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γα-
λιλαίαν· καὶ εὑρίσκει
Φίλιππον, καὶ λέγει
αὐτῷ· 'Ακολούθει μοι.
45 ⁵"Ην δὲ ὁ Φίλιπ-
πος ἀπὸ Βηθσαϊδὰ, ἐκ
τῆς πόλεως, 'Ανδρέου
καὶ Πέτρου.
46 Εὑρίσκει Φίλιππος
τὸν Ναθαναὴλ, ϗ λέγει
αὐτῷ· "Ον ²²ἔγραψε
Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, ϗ
οἱ προφῆται, ⁴εὑρήκα-
μεν 'Ιησοῦν τὸν υἱὸν
τοῦ 'Ιωσὴφ, τὸν ἀπὸ
§Ναζαρέτ.
47 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Να-
θαναὴλ· 'Εκ §Ναζα-
ρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν
⁵εἶναι; Λέγει αὐτῷ
Φίλιππος· "Ερχου καὶ
²ἴδε.
48 Εἶδεν ὁ 'Ιησοῦς τὸν
Ναθαναὴλ ἐρχόμενον
πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει
περὶ αὐτοῦ· ²"Ιδε ²⁶ἀλη-

A. D. 26.

1 καὶ ἐγώ.
2 εἴδω.
3 ὕδωρ.
* πρῶτον-n.
4 εὑρίσκω.
† Μεσίαν-h.
5 εἰμί.
6 Mat. 1. 23. Mar. 5. 41. Ac. 4. 36.
7 ὁράω.
8 ἄγω.
9 μαρτυρέω.
10 s. ἡμέρα.
11 καλέω.
12 ἵστημι.
13 ἐμβλέπω, Mat. 6. 26. 19. 26. Mar. 10. 21. Lu. 20. 17.
14 θέλω.
15 ἀκούω.
‡ alii ponunt post λέγει αὐτῷ.
16 ἐξέρχομαι
17 λαλέω.
18 ἀκολουθέω.
19 στρέφω.
20 θεάομαι.
21 ver. 50. ch. 3. 2, 26. Mat. 23. 7. Mar. 9. 5. 11. 21. 14. 45.
22 γράφω.
23 ver. 43. ch. 9. 7. He. 7. 2.
24 μένω, Lu. 19. 5. Ac. 18. 3, 21.
§ Ναζαρέθ-a. Ναζαρέτ-h
25 ἔρχομαι.
‖ ὄψεσθε-i.
26 ch. 4. 42. Mat. 14. 33. 27. 54.

θῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ
[1] δόλος οὐκ [3] ἔστι.
49 Λέγει αὐτῷ Ναθα-
ναὴλ· Πόθεν με γινώ-
σκεις; [6] Ἀπεκρίθη ὁ
Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ· Πρὸ τοῦ σε Φί-
λιππον φωνῆσαι, [3] ὄν-
τα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶ-
δόν σε.
50 [6] Ἀπεκρίθη Ναθα-
ναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ·
Ῥαββὶ, σὺ [3] εἶ ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ, σὺ [3] εἶ ὁ βασι-
λεὺς τοῦ Ἰσραήλ.
51 [6] Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς,
καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι
εἶπόν σοι, εἶδόν σε ὑπο-
κάτω τῆς συκῆς, * πι-
στεύεις; μείζω τούτων
† ὄψει.[15]
52 Καὶ λέγει αὐτῷ·
[12] Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν· c [13] ἀπ' ἄρτι [15] ὄ-
ψεσθε τὸν οὐρανὸν [17] ἀ-
νεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγ-
γέλους τοῦ Θεοῦ ἀνα-
βαίνοντας καὶ κατα-
βαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου.

Κεφ. β΄.

ΚΑΙ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρί-
τῃ γάμος [20] ἐγένετο ἐν
Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας·
καὶ [3] ἦν ἡ μήτηρ τοῦ
Ἰησοῦ ἐκεῖ.
2 Ἐκλήθη [23] δὲ καὶ ὁ
Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.
3 Καὶ [25] ὑστερήσαν-
τος οἴνου, λέγει ἡ μή-
τηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς
αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔ-
χουσι.
4 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· [2] Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ,
[4] γύναι; οὔπω ἥκει ἡ
[5] ὥρα μου.
5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ
τοῖς διακόνοις· Ὅ, τι
ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσα-
τε.
6 [3] Ἦσαν δὲ ἐκεῖ [7] ὑ-
δρίαι λίθιναι ἓξ, κείμε-
ναι κατὰ τὸν καθαρι-
σμὸν τῶν Ἰουδαίων,
χωροῦσαι ἀνὰ [8] μετρη-
τὰς δύο ἢ τρεῖς.
7 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· [9] Γεμίσατε τὰς
ὑδρίας ὕδατος. Καὶ
[9] ἐγέμισαν αὐτὰς [10] ἕως
ἄνω.
8 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
[11] Ἀντλήσατε νῦν, ϗ φέ-
ρετε τῷ [14] ἀρχιτρικλί-
νῳ. Καὶ [16] ἤνεγκαν.
9 Ὡς δὲ [18] ἐγεύσατο ὁ
ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ
οἶνον [20] γεγενημένον,
(καὶ οὐκ [19] ᾔδει πόθεν
[3] ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι
[19] ᾔδεισαν, οἱ [11] ἠντλη-
κότες τὸ ὕδωρ·) φωνεῖ
τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρί-
κλινος,
10 Καὶ λέγει αὐτῷ·
Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον
τὸν καλὸν οἶνον [21] τί-
θησι, καὶ, ὅταν [22] μεθυ-
σθῶσι, τότε τὸν ἐλάσ-
σω· σὺ [24] τετήρηκας τὸν
καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.
11 Ταύτην ἐποίησε τὴν
ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ
Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γα-
λιλαίας, καὶ [26] ἐφανέ-
ρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ·
καὶ [27] ἐπίστευσαν εἰς

A. D. 26.

1 Mat. 26. 4. Mar. 7. 22. Ac. 13. 10. 2 Co. 12. 16. Re. 14. 5.
2 Mat. 8. 29. Mar. 1. 24.
3 εἰμί.
4 ch. 19. 26. 1 Co. 7. 16.
5 Mat. 24. 36. Lu. 22. 53.
6 ἀποκρίνο[μαι].
7 v. 7. ch. 4. 28.
8 2 Ch. 4. 5.
9 γεμίζω.
10 pro ἕως τοῦ ὄντος ἄνω μέρους.
* πιστεύεις.-η.
11 ἀντλέω, ch. 4. 7, 15.
12 c. 3. 3, 5, 11. Mat. 6. 5.
13 ch. 13. 19. Mat. 26. 29. Re. 14. 13.
14 ver. 9.
† ὄψη-α.
15 ὄπτομαι.
16 φέρω.
17 ἀνοίγω.
18 γεύομαι.
19 εἴδω.
20 γίνομαι.
21 τίθημι.
22 μεθύσκω, Lu. 12. 45. Ep. 5. 18. 1 Th. 5. 7. Ge. 43. 34.
23 καλέω.
24 τηρέω.
25 Mat. 19. 20. Mar. 10. 21. Lu. 15. 14. Ro. 3. 23.
26 φανερόω.
27 πιστεύω.

αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ.
12 Μετὰ τοῦτο [1] κατέ-
βη εἰς Καπερναοὺμ, αὐ-
τὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ,
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ, ϗ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ
ἐκεῖ * [5] ἔμειναν οὐ πολ-
λὰς ἡμέρας.
13 Καὶ ἐγγὺς [6] ἦν τὸ
πάσχα τῶν Ἰουδαίων.
καὶ [8] ἀνέβη εἰς Ἱεροσό-
λυμα ὁ Ἰησοῦς.
14 Καὶ [9] εὗρεν ἐν τῷ
ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας
βόας καὶ πρόβατα καὶ
περιστερὰς, καὶ τοὺς
[11] κερματιστὰς καθημέ-
νους.
15 Καὶ ποιήσας φρα-
γέλλιον ἐκ [12] σχοινίων,
πάντας [13] ἐξέβαλεν ἐκ
τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρό-
βατα καὶ τοὺς βόας·
ϗ τῶν [15] κολλυβιστῶν
[16] ἐξέχεε † τὸ κέρμα, καὶ
τὰς τράπεζας [17] ἀνέ-
στρεψε·
16 Καὶ τοῖς τὰς περι-
στερὰς πωλοῦσιν εἶ-
πεν· [19] Ἄρατε ταῦτα
ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε
τὸν οἶκον τοῦ πατρός
μου, οἶκον [20] ἐμπορί-
ου.
17 Ἐμνήσθησαν [21] δὲ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι
[23] γεγραμμένον [6] ἐστίν·
[25] Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου
σου ‖ κατέφαγέ με.
18 Ἀπεκρίθησαν [26] οὖν
οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον
αὐτῷ· Τί σημεῖον δει-
κνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα
ποιεῖς;
19 Ἀπεκρίθη [26] ὁ
Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς· [2] Λύσατε τὸν [3] να-
ὸν τῦτον, καὶ ἐν τρισὶν
ἡμέραις [4] ἐγερῶ αὐτόν.
20 Εἶπον οὖν οἱ Ἰου-
δαῖοι· Τεσσαράκοντα ϗ
ἓξ ἔτεσιν [7] ᾠκοδομήθη ὁ
ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν
τρισὶν ἡμέραις [4] ἐγε-
ρεῖς αὐτόν;
21 Ἐκεῖνος δὲ [10] ἔλεγε
περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώ-
ματος αὐτοῦ.
22 Ὅτε οὖν [4] ἠγέρθη
ἐκ νεκρῶν, [21] ἐμνήσθη-
σαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
ὅτι τῦτο [10] ἔλεγεν ‡ αὐ-
τοῖς.‖ καὶ [14] ἐπίστευσαν
τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ
ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.
23 Ὡς δὲ [6] ἦν ἐν ‡ Ἱε-
ροσολύμοις ἐν τῷ πά-
σχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολ-
λοὶ [18] ἐπίστευσαν [14] εἰς
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεω-
ροῦντες αὐτοῦ τὰ ση-
μεῖα ἃ ἐποίει.
24 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς
οὐκ [14] ἐπίστευεν ἑαυ-
τὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐ-
τὸν γινώσκειν § πάν-
τας.‖
25 Καὶ ὅτι οὐ χρείαν
εἶχεν ἵνα τὶς [22] μαρτυ-
ρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώ-
που· αὐτὸς γὰρ [24] ἐγί-
νωσκε τί [6] ἦν ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ.

Κεφ. γ΄.

[6] ΗΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ
τῶν Φαρισαίων, Νικό-
δημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρ-
χων τῶν Ἰουδαίων.

A. D. 26.

1 καταβαίνω
2 λύω,
Ep. 2. 14.
2 Pe. 3. 10.
3 ver. 20, 21.
Mat. 26. 61.
Mar. 14. 58.
4 ἐγείρω.
* ἔμεινεν-n.
5 μένω.
6 εἰμί.
7 οἰκοδομέω.
8 ἀναβαίνω.
9 εὑρίσκω.
10 λέγω.
11 i. q. κολ-
λυβιστής,
ver. 15.
Mat. 21. 12.
12 Ac. 27. 32.
2 Sa. 8. 2.
13 ἐκβάλλω.
14 πιστεύω
15 Mat. 21. 12.
Mar. 11. 15.
16 ἐκχέω.
† τὰ κέρμα-
τα n.
‡ τοῖς-e.
17 ἀναστρέφω
18 ver. 22.
Lu. 16. 11.
Ro. 3. 2.
1 Co. 9. 17.
Ga. 2. 7.
1 Th. 2. 4.
19 αἴρω.
20 De. 33. 19.
Is 23. 17.
Eze. 27. 3.
21 μιμνή-
σκομαι.
§ πάντα-n.
22 μαρτυρέω.
23 γράφω.
24 γινώσκω.
25 Ps. 69. 9.
‖ καταφάγε-
ταί-a.
26 ἀποκρίνο-
μαι.

2 Οὗτος [1]ἦλθε πρὸς
* τὸν Ἰησοῦν [2]νυκτὸς,
καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ῥαβ-
βὶ, [3]οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ
Θεοῦ [1]ἐλήλυθας διδά-
σκαλος· ὐδεὶς γὰρ ταῦ-
τα τὰ σημεῖα δύναται
ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν
μὴ [5]ᾖ ὁ Θεὸς μετ' αὐ-
τοῦ.
3 Ἀπεκρίθη [4] [c]δ' Ἰη-
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι,
ἐὰν μή τις [7]γεννηθῇ
ἄνωθεν, οὐ δύναται [3]ἰ-
δεῖν τὴν βασιλείαν τῦ
Θεοῦ.
4 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ
Νικόδημος· Πῶς δύνα-
ται ἄνθρωπος [7]γεννη-
θῆναι γέρων [5]ὤν; μὴ
δύναται εἰς τὴν κοιλίαν
τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύ-
τερον [11]εἰςελθεῖν, καὶ
[7]γεννηθῆναι;
5 Ἀπεκρίθη [4] [b]δ' Ἰη-
σοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, ἐὰν μή τις [7]γεννη-
θῇ ἐξ [14]ὕδατος ϗ πνεύ-
ματος, ὐ δύναται [11]εἰς-
ελθεῖν εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ.
6 Τὸ [7]γεγεννημένον ἐκ
τῆς σαρκὸς, σάρξ [5]ἐςι·†
καὶ τὸ [18]γεγεννημένον[7]
ἐκ τῦ πνεύματος, πνεῦ-
μά ἐστι. ‡ [5]
7 Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶ-
πόν σοι· Δεῖ ὑμᾶς [7]γεν-
νηθῆναι ἄνωθεν.
8 Τὸ πνεῦμα ὅπυ [2]θέ-
λει πνεῖ, καὶ τὴν φω-
νὴν αὐτοῦ ἀκύεις, ἀλλ'
ὐκ [3]οἶδας πόθεν ἔρ-
χεται, καὶ ποῦ ὑπάγει·
οὕτως [5]ἐστὶ πᾶς ὁ [7]γε-
γεννημένος ἐκ τῦ πνεύ-
ματος.
9 Ἀπεκρίθη [4] Νικόδη-
μος, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Πῶς δύναται ταῦτα
[6]γενέσθαι;
10 [4]Ἀπεκρίθη [b]δ' Ἰη-
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Σὺ [5]εἶ ὁ διδάσκαλος τῦ
Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ
γινώσκεις;
11 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, ὅτι ὃ [3]οἴδαμεν [8]λα-
λῦμεν, καὶ ὃ [9]ἑωράκα-
μεν μαρτυρῦμεν. ϗ τὴν
μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ
λαμβάνετε.
12 Εἰ τὰ [10]ἐπίγεια εἶ-
πον ὑμῖν, καὶ οὐ πιςεύ-
ετε· πῶς, ἐὰν εἴπω
ὑμῖν τὰ [12]ἐπουράνια,
πιστεύσετε;
13 Καὶ οὐδεὶς [13]ἀνα-
βέβηκεν εἰς τὸν οὐρα-
νὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ [15]καταβὰς, ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου [d]ὁ [5]ὢν
ἐν τῷ οὐρανῷ.
14 Καὶ καθὼς Μωσῆς
[16]ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν
τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψω-
θῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου·
15 Ἵνα πᾶς ὁ πιςεύων
εἰς αὐτὸν, [c]μὴ [17]ἀπόλη-
ται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰ-
ώνιον.
16 Οὕτω γὰρ [19]ἠγάπη-
σεν ὁ Θεὸς τὸν [20]κόσμον,
ὥστε τὸν υἱὸν αὐτῦ τὸν
μονογενῆ [21]ἔδωκεν· ἵνα
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐ-
τὸν μὴ [17]ἀπόληται,
ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

A. D. 27.

1 ἔρχομαι.
* αὐτὸν-α.
2 s. διά.
3 εἴδω.
4 ἀποκρίνομαι.
5 εἰμί.
6 γίνομαι.
7 γεννάω.
8 λαλέω.
9 ὁράω.
10 1 Co. 15.40. 2 Co. 5. 1. Phi. 2. 10. 3. 19. Ja. 3. 15.
11 εἰςέρχομαι.
12 Mat. 18.35. 1 Co. 15.40, 48, 49. Ep. 1. 3,20. 2. 6. 3. 10. Phi. 2. 10. 2 Ti. 4. 18. He. 3. 1. 6. 4.
13 ἀναβαίνω.
14 ὕδωρ.
15 καταβαίνω.
16 ὑψόω.
† ὅτι ἐκ τῆς σαρκὸς ἐγεννήθη-f.
17 ἀπολλύω.
18 1 Jno. 5. 4.
‡ Vide App.
19 ἀγαπάω.
20 ver. 17, 19. c. 1.9,10,29. 1 Jno. 2. 2. 3. 13, 17 4.9,14,17. 5. 19.
21 δίδωμι, ch. 6. 51. Lu. 22. 19. Ga. 1. 4.
22 Ro. 9. 16.

17 Οὐ γὰρ [1] ἀπέςειλεν
ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ
εἰς τὸν κόσμον, ἵνα
[2] κρίνῃ τὸν κόσμον,
ἀλλ' ἵνα [3] σωθῇ ὁ κό-
σμος δι' αὐτοῦ.
18 Ὁ πιστεύων εἰς
αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ
δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη
[5] κέκριται· ὅτι μὴ [7] πε-
πίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ
τοῦ Θεοῦ.
19 Αὕτη δέ [9] ἐστιν ἡ
[11] κρίσις, ὅτι τὸ [12] φῶς
[23] ἐλήλυθεν εἰς τὸν κό-
σμον, καὶ [13] ἠγάπησαν
οἱ ἄνθρωποι [15] μᾶλλον
τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς·
[9] ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν
τὰ ἔργα.
20 Πᾶς γὰρ ὁ [17] φαῦλα
πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς,
καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς
τὸ φῶς, ἵνα μὴ [18] ἐλεγ-
χθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
21 Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀ-
λήθειαν, ἔρχεται πρὸς
τὸ φῶς, ἵνα [19] φανερω-
θῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι
ἐν Θεῷ [9] ἐστὶν [21] εἰργα-
σμένα.
22 Μετὰ ταῦτα [23] ἦλ-
θεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰȣ-
δαίαν γῆν· ϗ ἐκεῖ [25] δι-
έτριβε [27] μετ' αὐτῶν, ϗ
ἐβάπτιζεν.
23 Ἦν [9] δὲ καὶ Ἰωάν-
νης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν
ἐγγὺς τοῦ Σαλεὶμ, ὅτι
[29] ὕδατα [30] πολλὰ [9] ἦν
ἐκεῖ· ϗ [31] παρεγίνοντο,
καὶ ἐβαπτίζοντο.
24 Οὔπω γὰρ [9] ἦν [32] βε-
βλημένος εἰς τὴν φυλα-
κὴν ὁ Ἰωάννης.
25 Ἐγένετο [4] οὖν ζή-
τησις ἐκ τῶν μαθητῶν
Ἰωάννου μετὰ *Ἰȣδαί-
ων περὶ [6] καθαρισμοῦ.
26 Καὶ [23] ἦλθον πρὸς
τὸν Ἰωάννην, ϗ εἶπον
αὐτῷ· Ῥαββὶ, ὃς [9] ἦν
μετὰ σȣ πέραν τȣ Ἰορ-
δάνου, ᾧ σὺ [8] μεμαρτύ-
ρηκας, [10] ἴδε οὗτος βα-
πτίζει, καὶ πάντες ἔρ-
χονται πρὸς αὐτόν.
27 Ἀπεκρίθη [14] Ἰωάν-
νης, καὶ εἶπεν· Οὐ δύνα-
ται ἄνθρωπος λαμβά-
νειν † οὐδὲν, ἐὰν μὴ [9] ᾖ
[16] δεδομένον αὐτῷ ἐκ τȣ
οὐρανοῦ.
28 Αὐτοὶ ὑμεῖς ᶜ μοι [8]
μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον·
Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριςὸς,
ἀλλ' ὅτι [1] ἀπεσταλμέ-
νος εἰμὶ ἔμπροσθεν
ἐκείνου.
29 Ὁ ἔχων τὴν [20] νύμ-
φην, [22] νυμφίος [9] ἐςίν· ὁ
δὲ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ
[24] ἑστηκὼς, καὶ ἀκούων
αὐτοῦ χαρᾷ χαίρει διὰ
τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίȣ.
Αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ
[26] πεπλήρωται.
30 Ἐκεῖνον δεῖ αὐξά-
νειν, ἐμὲ δὲ [28] ἐλαττȣ-
σθαι.
31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμε-
νος, ἐπάνω πάντων [9] ἐ-
στίν. Ὁ [9] ὢν ἐκ τῆς
γῆς, ἐκ τῆς γῆς [2] ἐστι,
καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ.
Ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρ-
χόμενος, ᶜ ἐπάνω πάν-
των [9] ἐστὶ,

A. D. 27.
1 ἀποστέλλω.
2 ver. 18.
ch. 12. 47, 48.
3 σώζω.
4 γίνομαι.
5 κρίνω.
* Ἰȣδαίου. I. alii conj. Ἰησοῦ.
6 ch. 2. 6.
Mar. 1. 44.
Lu. 2. 22.
7 πιστεύω.
8 μαρτυρέω.
9 εἰμί.
10 εἴδω.
11 v. 22. 24, 27.
ch. 12. 31.
12 ver. 20, 21.
c. 1. 4, 5, 8, 9.
13 ἀγαπάω.
14 ἀποκρίνομαι.
15 ch. 12. 43.
1 Ti. 1. 4.
2 Ti. 3. 4.
† ἀφ' ἑαυτȣ-*f* alii transp.
16 δίδωμι.
17 ch. 5. 29.
Tit. 2. 8.
18 ch. 8. 46.
Mat. 18. 15.
Lu. 3. 19.
19 φανερόω.
20 Re. 18. 23.
21 ἐργάζομαι.
22 ch. 2. 9.
Mat. 9. 15.
23 ἔρχομαι.
24 ἵστημι.
25 διατρίβω.
26 πληρόω.
27 s. χρόνον.
28 ἐλαττόω,
He. 2. 7, 9.
29 ὕδωρ.
30 Re. 1. 15.
31 παραγίνομαι.
32 βάλλω.

32 Καὶ ¹ ὃ ¹ ἑώρακε καὶ
² ἤκουσε, ᶜ τοῦτο ¹ μαρ-
τυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυ-
ρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμ-
βάνει.
33 Ὁ ⁵ λαβὼν αὐτοῦ
τὴν μαρτυρίαν, ⁷ ἐσφρά-
γισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀλη-
θής ⁹ ἐστιν.
34 Ὃν γὰρ ¹⁰ ἀπέστει-
λεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα
τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ
ἐκ * μέτρου ¹¹ δίδωσιν ᶜ ὁ
Θεὸς ¹ τὸ Πνεῦμα.
35 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν
υἱὸν, καὶ πάντα ¹¹ δέδω-
κεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν
υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνι-
ον· ὁ δὲ ¹³ ἀπειθῶν τῷ
υἱῷ, οὐκ ¹⁵ ὄψεται ζωὴν,
ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ
† μένει ἐπ' αὐτόν.

Κεφ. δʹ.

ΩΣ οὖν ¹⁷ ἔγνω ὁ Κύ-
ριος ὅτι ² ἤκουσαν οἱ
Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς
πλείονας μαθητὰς ποι-
εῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰω-
άννης,
2 (Καίτοιγε Ἰησοῦς
αὐτὸς οὐκ ²¹ ἐβάπτι-
ζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ·)
3 Ἀφῆκε ²³ τὴν Ἰουδαί-
αν, καὶ ²⁴ ἀπῆλθε ᵈ πά-
λιν ¹ εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
4 Ἔδει ²⁵ δὲ αὐτὸν
²⁶ διέρχεσθαι διὰ τῆς
Σαμαρείας.
5 Ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν
τῆς Σαμαρείας, ²⁷ λεγο-
μένην ‡ Συχὰρ, πλησίον
τοῦ χωρίου § ὃ ¹¹ ἔδωκεν

A. D. 27.

1 ὁράω.
2 ἀκούω.
3 κοπιάω, ver. 38.
Lu. 5. 5.
1 Co. 15. 10.
4 2 Co. 11. 26.
1 Mac. 6. 41.
5 λαμβάνω.
6 καθέζομαι.
7 σφραγίζω, ch. 6. 27.
Ro. 15. 28.
2 Co. 1. 22.
Ep. 1. 13.
8 ἀντλέω, v. 15. c. 2. 8.
9 εἰμί.
10 ἀποστέλλω
* μέρους-n.
11 δίδωμι.
12 πίνω.
13 Ac. 14. 2.
Ro. 2. 8.
1 Pe. 2. 7, 8.
14 συγχράομαι.
15 ὅπτομαι.
† μενεῖ-i.
16 ἀποκρίνομαι.
17 γινώσκω.
18 εἴδω.
19 Ac. 2. 38.
8. 20.
Ro. 5. 15, 17.
2 Co. 9. 15.
Ep. 3. 7.
He. 6. 7.
20 αἰτέω.
21 βαπτίζω.
22 ch. 20. 15.
Mat. 8. 2.
23 ἀφίημι.
24 ἀπέρχομαι.
25 δεῖ.
26 διέρχομαι.
27 λέγω.
‡ Σιχὰρ.
§ οὗ-a.

Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ
αὐτοῦ.
6 Ἦν ⁹ δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ
Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς
³ κεκοπιακὼς ἐκ τῆς
⁴ ὁδοιπορίας, ⁶ ἐκαθέζε-
το οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ.
Ὥρα ⁹ ἦν ὡσεὶ ἕκτη.
7 Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς
Σαμαρείας ⁸ ἀντλῆσαι
ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ
Ἰησοῦς· ¹¹ Δός μοι ¹² πι-
εῖν.
8 Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ ²⁴ ἀπεληλύθεισαν εἰς
τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς
ἀγοράσωσι.
9 Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ
γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις·
Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ⁹ ὢν
παρ' ἐμοῦ ¹² πιεῖν αἰτεῖς,
⁹ οὔσης γυναικὸς Σαμα-
ρείτιδος; (οὐ γὰρ ¹⁴ συγ-
χρῶνται Ἰουδαῖοι Σα-
μαρείταις.)
10 Ἀπεκρίθη ¹⁶ Ἰησοῦς,
καὶ εἶπεν αὐτῇ· Εἰ ¹⁸ ᾔ-
δεις τὴν ¹⁹ δωρεὰν τοῦ
Θεοῦ, καὶ τίς ⁹ ἐστιν ὁ
λέγων σοι· ¹¹ Δός μοι
¹² πιεῖν· σὺ ἂν ²⁰ ᾔτη-
σας αὐτὸν, καὶ ¹¹ ἔδω-
κεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.
11 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή·
Κύριε, οὔτε ἄντλημα
ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ⁹ ἐστὶ
βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις
τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;
12 Μὴ σὺ μείζων ⁹ εἶ τοῦ
πατρὸς ἡμῶν Ἰακὼβ, ὃς
¹¹ ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέ-
αρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ
¹² ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ,
καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;
13 Ἀπεκρίθη ¹⁶ ὁ

Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ·
Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ
[1]ὕδατος τούτου, [2]διψή-
σει πάλιν·
14 Ὃς δ' ἂν [3]πίῃ ἐκ
τοῦ [1]ὕδατος οὗ ἐγὼ [4]δώ-
σω αὐτῷ, οὐ μὴ [2]διψή-
σῃ εἰς τὸν [6]αἰῶνα· ἀλ-
λὰ τὸ ὕδωρ ὃ [4]δώσω αὐ-
τῷ, [7]γενήσεται ἐν αὐ-
τῷ πηγὴ [1]ὕδατος [8]ἀλλο-
μένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.
15 Λέγει πρὸς αὐτὸν
ἡ γυνή· Κύριε, [4]δός μοι
τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ
διψῶ, μηδὲ [9]ἔρχωμαι
ἐνθάδε ἀντλεῖν.
16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ὕπαγε, [10]φώνη-
σον τὸν ἄνδρα σου, καὶ
[9]ἐλθὲ ἐνθάδε.
17 Ἀπεκρίθη [11] ἡ γυ-
νή, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔ-
χω ἄνδρα. Λέγει αὐ-
τῇ ὁ Ἰησοῦς· [12]Καλῶς
εἶπας· Ὅτι ἄνδρα οὐκ
ἔχω·
18 Πέντε γὰρ ἄνδρας
[13]ἔσχες· καὶ νῦν ὃν
ἔχεις, οὐκ [15]ἔστι σου
ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴ-
ρηκας.
19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή·
Κύριε, θεωρῶ ὅτι προ-
φήτης [15]εἶ σύ.
20 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν
τούτῳ τῷ ὄρει [19]προς-
εκύνησαν· καὶ ὑμεῖς
λέγετε ὅτι ἐν Ἱερο-
σολύμοις [15]ἐστὶν ὁ τό-
πος, ὅπου δεῖ προσκυ-
νεῖν.
21 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· ‡Γύναι, πίστευσόν
μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα,

A. D. 27.

1 ὕδωρ.
2 διψάω.
3 πίνω.
4 δίδωμι.
5 εἴδω.
6 ch. 8. 51, 52. 10. 28. 11. 26. 13. 8. Mat. 21. 19. Mar. 3. 29. 11. 14. 1 Co. 8. 13.
7 γίνομαι.
8 Ac. 3. 8. 14. 10.
9 ἔρχομαι.
10 φωνέω.
11 ἀποκρίνομαι.
12 ch. 13. 13. Mat. 15. 7. Mar. 7. 6. 12. 28. Lu. 20. 39. Ac. 28. 25.
* Μεσίας-h.
13 ἔχω.
14 ch. 5. 15. 16. 13, 14. Mar. 5. 14, 19. Ac. 14. 27. 15. 4. 16. 38. Ro. 15. 21. 1 Pe. 1. 12.
15 εἰμί.
16 s. πράγματι, v. ῥήματι.
† ἐθαύμαζον-a.
17 θαυμάζω.
18 λαλέω.
19 προσκυνέω
20 ἀφίημι.
21 ch. 2. 6, 7.
22 ἀπέρχομαι
‡ Πίστευέ μοι, γύναι,-h.
§ πολίταις-n.

ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ,
οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις
προσκυνήσετε τῷ πατρί.
22 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε
ὃ οὐκ [5]οἴδατε· ἡμεῖς
προσκυνοῦμεν ὃ [5]οἴδα-
μεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ
τῶν Ἰουδαίων [15]ἐστίν.
23 Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα,
καὶ νῦν [15] ἐστιν, ὅτε οἱ
ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ
προσκυνήσουσι τῷ πα-
τρὶ ἐν πνεύματι καὶ
ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πα-
τὴρ τοιούτους ζητεῖ
τοὺς προσκυνοῦντας αὐ-
τόν.
24 Πνεῦμα ὁ Θεός·
καὶ τοὺς προσκυνοῦντας
αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ
ἀληθείᾳ δεῖ προσκυ-
νεῖν.
25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή·
[5]Οἶδα ὅτι *Μεσσίας
ἔρχεται, ὁ λεγόμενος
Χριστός· ὅταν [9]ἔλθῃ
ἐκεῖνος, [14]ἀναγγελεῖ
ἡμῖν πάντα.
26 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἐγώ εἰμι, ὁ λα-
λῶν σοι.
27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ [16]ἦλ-
θον[9] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ †[17]ἐθαύμασαν ὅτι
μετὰ γυναικὸς [18]ἐλά-
λει· οὐδεὶς μέντοι εἶπε·
Τί ζητεῖς; ἤ, τί λαλεῖς
μετ' αὐτῆς;
28 Ἀφῆκεν [20]οὖν τὴν
[21]ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή,
καὶ [22]ἀπῆλθεν εἰς τὴν
πόλιν, καὶ λέγει τοῖς
§ ἀνθρώποις·
29 Δεῦτε, [5]ἴδετε ἄνθρω-
πον ὃς εἶπέ μοι πάντα

ὅσα [1]ἐποίησα· μήτι οὗ-
τός [2]ἐστιν ὁ Χριστός;
30 Ἐξῆλθον [3] b οὖν | ἐκ
τῆς πόλεως, ϗ [5] ἤρχον-
το πρὸς αὐτόν.
31 Ἐν c δὲ | τῷ [7] μετα-
ξὺ [8] ἠρώτων αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ, λέγοντες·
[10] Ῥαββὶ, φάγε.
32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἐγὼ [11] βρῶσιν ἔχω
φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ
[12] οἴδατε.
33 Ἔλεγον[13] οὖν οἱ μα-
θηταὶ πρὸς ἀλλήλους·
Μήτις [15] ἤνεγκεν αὐτῷ
φαγεῖν;
34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἐμὸν [16] βρῶμά
[2] ἐςιν, ἵνα *ποιῶ τὸ θέ-
λημα τοῦ πέμψαντός
με, καὶ [17] τελειώσω αὐ-
τοῦ τὸ ἔργον.
35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε,
ὅτι d ἔτι | † τετράμηνόν
[2] ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς
ἔρχεται; ἰδοὺ, λέγω
ὑμῖν· [20] Ἐπάρατε τοὺς
ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ
[21] θεάσασθε τὰς χώρας,
ὅτι λευκαί [2] εἰσι πρὸς
§ θερισμὸν ἤδη.
36 b Καὶ | ὁ θερίζων, μι-
σθὸν λαμβάνει, ϗ συν-
άγει καρπὸν εἰς ζωὴν
αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ
σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ,
καὶ ὁ θερίζων.
37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λό-
γος [2] ἐστὶν d ὁ | ἀληθι-
νὸς, ὅτι ἄλλος [2] ἐστὶν
ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ
θερίζων.
38 Ἐγὼ [27] ἀπέστειλα
ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ

A. D. 27.

1 ποιέω.
2 εἰμί.
3 ἐξέρχομαι.
4 κοπιάω, 2 Ti. 2. 6.
5 ἔρχομαι.
6 εἰσέρχομαι.
7 s. χρόνῳ.
8 ἐρωτάω.
9 πιστεύω.
10 ch. 3. 2.
11 c. 6. 27, 55. Mat. 6. 19, 20. Ro. 14. 17.
12 εἴδω.
13 λέγω.
14 μένω.
15 φέρω.
16 Mat. 14. 15. 1 Co. 3. 2.
* ποιήσω-h.
17 ch. 5. 36. Ac. 20. 24.
† τετράμηνός-a. sc. χρόνος.
‡ μαρτυρί-αν-n.
18 ἀκούω.
19 s. διάστημα.
20 ἐπαίρω.
21 θεάομαι.
§ θερισμόν. Ἤδη ὁ θερίζων-n.
22 ἀπέρχομαι.
23 μαρτυρέω.
24 Mat. 13. 54, 57. Mar. 6. 1. 4. Lu. 3. 23, 24. He. 11. 14.
25 δέχομαι.
26 ὁράω.
27 ἀποστέλλω.

ὑμεῖς [4] κεκοπιάκατε·
ἄλλοι [4] κεκοπιάκασι, ϗ
ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐ-
τῶν [6] εἰσεληλύθατε.
39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως
ἐκείνης πολλοὶ [9] ἐπί-
στευσαν εἰς αὐτὸν τῶν
Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν
λόγον τῆς γυναικὸς,
μαρτυρούσης· Ὅτι
εἶπέ μοι πάντα ὅσα
[1] ἐποίησα.
40 Ὡς οὖν [5] ἦλθον πρὸς
αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται,
[8] ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι
παρ' αὐτοῖς· ϗ [14] ἔμει-
νεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.
41 Καὶ πολλῷ πλείους
[9] ἐπίστευσαν διὰ τὸν
λόγον αὐτοῦ·
42 Τῇ τε γυναικὶ [13] ἔ-
λεγον· Ὅτι οὐκέτι διὰ
τὴν σὴν ‡ λαλιὰν πιςεύ-
ομεν· αὐτοὶ γὰρ [18] ἀκη-
κόαμεν, καὶ [12] οἴδαμεν
ὅτι οὗτός [2] ἐστιν ἀλη-
θῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κό-
σμου, c ὁ Χριστός. |
43 Μετὰ δὲ τὰς δύο
ἡμέρας [3] ἐξῆλθεν ἐκεῖ-
θεν, d καὶ [22] ἀπῆλθεν |
εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
44 Αὐτὸς γὰρ b ὁ | Ἰη-
σοῦς [23] ἐμαρτύρησεν, ὅτι
προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ
[24] πατρίδι τιμὴν οὐκ
ἔχει.
45 Ὅτε οὖν [5] ἦλθεν εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, [25] ἐδέ-
ξαντο αὐτὸν οἱ Γαλι-
λαῖοι, πάντα [26] ἑωρα-
κότες ἃ [1] ἐποίησεν ἐν
Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ
ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ
[5] ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

46 Ἦλθεν[1] οὖν [b]ὁ Ἰη-
σῦς| πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ
τῆς Γαλιλαίας, ὅπου
ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον.
Καὶ [3] ἦν τις [4] βασιλι-
κὸς,[5] οὗ ὁ υἱὸς [7]ἠσθένει
ἐν Καπερναούμ.
47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι
Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς
Ἰουδαίας εἰς τὴν Γα-
λιλαίαν, [8] ἀπῆλθε πρὸς
αὐτὸν, ꝁ [9]ἠρώτα αὐτὸν
ἵνα [11] καταβῇ καὶ [13]ἰά-
σηται αὐτοῦ τὸν υἱόν·
[15] ἔμελλε γὰρ ἀποθνή-
σκειν.
48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰη-
σοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐὰν
μὴ σημεῖα καὶ τέρατα
[17] ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύ-
σητε.
49 Λέγει πρὸς αὐτὸν
ὁ βασιλικός· Κύριε,
[11] κατάβηθι πρὶν ἀπο-
θανεῖν τὸ παιδίον μου.
50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Πορεύου, ὁ υἱός
σου [25] ζῇ. [d] Καὶ | [6] ἐπί-
στευσεν ὁ ἄνθρωπος
τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ
Ἰησοῦς· καὶ [19] ἐπορεύ
ετο.
51 Ἤδη δὲ αὐτοῦ κατα-
βαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐ-
τοῦ [21] ἀπήντησαν αὐτῷ,
καὶ [23] ἀπήγγειλαν, λέ-
γοντες· Ὅτι ὁ ‡‡ παῖς
σου [25] ζῇ.
52 Ἐπύθετο[29] οὖν παρ'
αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ
κομψότερον [30] ἔσχε·
καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὅτι
|||| χθὲς ὥραν ἑβδόμην
[31] ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυ-
ρετός.
53 Ἔγνω[2] οὖν ὁ πατὴρ
ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν
ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ὅτι ὁ υἱός σου [25] ζῇ.
Καὶ [6]ἐπίστευσεν αὐτὸς
καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.
54 Τοῦτο πάλιν δεύτε-
ρον σημεῖον ἐποίησεν ὁ
Ἰησοῦς, [1] ἐλθὼν ἐκ τῆς
Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν.

Κεφ. ε΄.

ΜΕΤΑ ταῦτα [3] ἦν
† ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων,
καὶ [10] ἀνέβη [c] ὁ | Ἰησοῦς
εἰς Ἱεροσόλυμα.
2 Ἔστι[3] δὲ ἐν τοῖς
‡ Ἱεροσολύμοις ἐπὶ [12]τῇ
προβατικῇ [14] κολυμβή-
θρα, ἡ ἐπιλεγομένη
Ἑβραϊστὶ § Βηθεσδὰ,
πέντε [16] στοὰς ἔχουσα.
3 Ἐν ταύταις [18] κατέ-
κειτο πλῆθος [c]πολὺ |
τῶν ἀσθενούντων, τυ-
φλῶν, χωλῶν, ξηρῶν,
‡ ἐκδεχομένων τὴν τοῦ
ὕδατος κίνησιν.
4 Ἄγγελος γὰρ ** κα-
τὰ [20] καιρὸν | †† [11] κατέ-
βαινεν ἐν τῇ κολυμβή-
θρα, καὶ [22]ἐτάρασσε τὸ
ὕδωρ. Ὁ οὖν πρῶτος
[24]ἐμβὰς μετὰ τὴν [26]τα-
ραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς
[27] ἐγίνετο, ᾧ δήποτε
[28] κατείχετο νοσήματι.
5 Ἦν[3] δέ τις ἄνθρω-
πος ἐκεῖ τριάκοντα
§§ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν
τῇ ἀσθενείᾳ.
6 Τοῦτον [17] ἰδὼν ὁ Ἰη-
σοῦς κατακείμενον, καὶ
[2] γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη

A. D. 27.

1 ἔρχομαι.
2 γινώσκω.
3 εἰμί.
4 ver. 49.
5 s. ἀνήρ.
6 πιστεύω.
7 ἀσθενέω.
8 ἀπέρχομαι.
9 ἐρωτάω.
† ἡ-f.
10 ἀναβαίνω
11 καταβαίνω
‡ Vide App.
12 s. θύρα, v. πυλή, Ne. 3. 1, 32.
13 ἰάομαι.
14 ver. 4.
15 μέλλω.
§ Βηθζαθὰ, s. Βητζεθὰ, s. Βηλζεθὰ, s. Βηθσαϊδὰ-
16 ch. 10. 23.
17 εἴδω.
18 κατάκειμαι.
|| ὁ Ἰησοῦς-i.
19 πορεύομαι
** Κυρίου-f.
20 Ro. 5. 6.
†† ἐλούετο ἐν, s. ἔλουε τὸν ἐν-n.
21 ἀπαντάω.
22 ταράσσω.
23 ἀπαγγέλλω.
24 ἐμβαίνω.
‡‡ υἱὸς n.
25 ζάω.
26 Mar. 13. 8.
27 γίνομαι.
28 κατέχω.
29 πυνθάνομαι.
§§ καὶ ὀκτὼ-a
|||| ἐχθὲς-h.
30 ἔχω.
31 ἀφίημι.

χρόνον ἔχει,[1] λέγει αὐ-
τῷ· Θέλεις ὑγιὴς [2]γε-
νέσθαι;
7 Ἀπεκρίθη[3] αὐτῷ ὁ
ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρω-
πον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν
[5]ταραχθῇ τὸ ὕδωρ,
*βάλλῃ με εἰς τὴν κο-
λυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ [4]ἔρ-
χομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ
ἐμοῦ καταβαίνει.
8 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἔγειραι, [8]ἆρον
τὸν [10]κράββατόν σου,
καὶ [14]περιπάτει.
9 Καὶ εὐθέως [2]ἐγένετο
ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος· καὶ
[8]ἦρε τὸν κράββατον
αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει.
[13]Ἦν δὲ σάββατον ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
10 Ἔλεγον[15] οὖν οἱ
Ἰουδαῖοι τῷ [16]τεθερα-
πευμένῳ· Σάββατόν
[13]ἐστιν, οὐκ [17]ἔξεστί σοι
[8]ἆραι τὸν κράββατον.
11 Ἀπεκρίθη[3] αὐτοῖς·
Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ,
ἐκεῖνός μοι εἶπεν· [8]Ἆ-
ρον τὸν κράββατόν σου,
καὶ περιπάτει.
12 Ἠρώτησαν[20] [d]οὖν |
αὐτόν· Τίς [13]ἐστιν ὁ
ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι·
[8]Ἆρον [e]τὸν κράββα-
τόν σου, | καὶ περιπά-
τει;
13 Ὁ δὲ § [21]ἰαθεὶς οὐκ
[22]ᾔδει τίς [13]ἐστιν· ὁ γὰρ
Ἰησοῦς [23]ἐξένευσεν, ὄ-
χλου [13]ὄντος ἐν τῷ τό-
πῳ.
14 Μετὰ ταῦτα εὑρί-
σκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν
τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐ-

A. D. 27.

1 s ἐν ταύτῃ τῇ ἀσθενείᾳ.
2 γίνομαι.
3 ἀποκρίνομαι.
4 ἀπέρχομαι.
5 ταράσσω.
* βάλη-a.
6 ἀναγγέλλω Ac. 14. 27. 15. 4. 16. 38. De. 26. 3.
7 s. χρόνῳ.
† με-n.
8 αἴρω.
9 διώκω, Mat. 5. 10--12, 44. Lu. 21. 12. Ro. 12. 14. Ga. 1. 13.
10 Mar. 2. 4, 11.
11 ζητέω.
12 ver. 11, 12. Ju. 21. 24.
13 εἰμί.
14 λύω, ch. 2. 19. Mat. 5. 19. 18. 18.
15 λέγω.
16 θεραπεύω.
17 ἔξειμι.
18 ch. 1. 11. Ro. 8. 32. 1 Co. 7. 2, 4.
19 Phi. 2. 6.
‡ τοῦ ἀνθρώπου-f.
20 ἐρωτάω.
§ ἀσθενῶν-i. conj. Ὁ δὲ οὐκ.
21 ἰάομαι.
22 εἴδω.
23 ἐκνεύω, Ju. 4. 18. 2 Ki. 2. 24.
24 δείκνυμι.

τῷ· Ἴδε, ὑγιὴς [2]γέγο-
νας· μηκέτι ἁμάρτανε,
ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι
[2]γένηται.
15 Ἀπῆλθεν[4] ὁ ἄνθρω-
πος, καὶ [6]ἀνήγγειλε τοῖς
Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς
[13]ἐστιν ὁ ποιήσας † αὐ-
τὸν ὑγιῆ.
16 Καὶ διὰ τοῦτο [9]ἐδί-
ωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰου-
δαῖοι, [b]καὶ [11]ἐζήτουν
αὐτὸν ἀποκτεῖναι,| ὅτι
ταῦτα ἐποίει ἐν σαβ-
βάτῳ.
17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [3]ἀπε-
κρίνατο αὐτοῖς· Ὁ πα-
τήρ μου ἕως ἄρτι ἐρ-
γάζεται, κἀγὼ ἐργάζο-
μαι.
18 Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλ-
λον [11]ἐζήτουν αὐτὸν οἱ
Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι,
ὅτι οὐ μόνον [14]ἔλυε τὸ
σάββατον, ἀλλὰ καὶ
[18]πατέρα ἴδιον [15]ἔλεγε
τὸν Θεὸν, [19]ἴσον ἑαυ-
τὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.
19 Ἀπεκρίνατο[3] οὖν ὁ
Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ δύναται ὁ υἱὸς ‡ ποι-
εῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν,
ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν
πατέρα ποιοῦντα· ἃ
γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ,
ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοί-
ως ποιεῖ.
20 Ὁ γὰρ πατὴρ φι-
λεῖ τὸν υἱὸν, καὶ πάν-
τα [24]δείκνυσιν αὐτῷ ἃ
αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μεί-
ζονα τούτων [24]δείξει
αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς
θαυμάζητε.

21 Ὥςπερ γὰρ ὁ πα-
τὴρ ἐγείρει τὸς νεκρὸς
καὶ [1]ζωοποιεῖ, οὕτω ϗ
ὁ υἱὸς οὓς θέλει, ζωο-
ποιεῖ.
22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ
κρίνει ὀδένα, ἀλλὰ τὴν
κρίσιν πᾶσαν [2]δέδωκε
τῷ υἱῷ·
23 Ἵνα πάντες τιμῶσι
τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι
τὸν πατέρα. Ὁ μὴ τι-
μῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ
τὸν πατέρα τὸν πέμ-
ψαντα αὐτόν.
24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον
μου ἀκούων, και πι-
στεύων τῷ πέμψαντί
με, [4]ἔχει ζωὴν αἰώνι-
ον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ
ἔρχεται, ἀλλὰ [5]μεταβέ-
βηκεν ἐκ τοῦ θανάτου
εἰς τὴν ζωήν.
25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥ-
ρα, καὶ νῦν [10]ἐστιν,
ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσον-
ται τῆς φωνῆς τοῦ
υἱοῦ τοῦ †Θεοῦ· καὶ
οἱ ἀκούσαντες ζήσον-
ται.
26 Ὥςπερ γὰρ ὁ πα-
τὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυ-
τῷ, οὕτως [2]ἔδωκε καὶ
τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν
ἑαυτῷ.
27 Καὶ ἐξουσίαν [2]ἔδω-
κεν αὐτῷ ϗ κρίσιν §ποι-
εῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου
[10]ἐστί.
28 Μὴ θαυμάζετε τοῦ-
το· ὅτι [17]ἔρχεται [18]
ὥρα, ἐν ῇ πάντες οἱ
ἐν τοῖς μνημείοις ἀκό-
σονται τῆς φωνῆς αὐ-
τοῦ.
29 Καὶ ἐκπορεύσονται
οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαν-
τες, εἰς ἀνάστασιν ζω-
ῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα
πράξαντες, εἰς ἀνάστα-
σιν [3]κρίσεως.
30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποι-
εῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν·
καθὼς ἀκούω, κρίνω· ϗ
ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία
[10]ἐςίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ
θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαν-
τός με [b]πατρός.
31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ
περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυ
ρία μυ οὐκ [10]ἔςιν ἀλη
θής.
32 Ἄλλος [10]ἐστὶν ὁ
μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, ϗ
*[6]οἶδα ὅτι ἀληθής [10]ἐ-
στιν ἡ μαρτυρία ἣν
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 Ὑμεῖς [7]ἀπεςάλκα-
τε πρὸς Ἰωάννην, καὶ
[8]μεμαρτύρηκε τῇ ἀλη-
θείᾳ.
34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ
ἀνθρώπου τὴν μαρτυ-
ρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ
ταῦτα λέγω, ἵνα ὑμεῖς
[9]σωθῆτε.
35 Ἐκεῖνος [10]ἦν ὁ
[11]λύχνος ὁ [12]καιόμενος
καὶ [13]φαίνων· ὑμεῖς δὲ
[14]ἠθελήσατε ‡ [15]ἀγαλ-
λιασθῆναι πρὸς ὥραν
ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.
36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν
μαρτυρίαν μείζω [16]τοῦ
Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα
ἃ [2]ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ
ἵνα [19]τελειώσω αὐτὰ,

A. D. 27.

1 ch. 6. 63. Ro. 4. 17. 2 Co. 3. 6. Ga. 3. 21. 1 Ti. 6. 13. 1 Pe. 3. 18.
2 δίδωμι.
3 pro κατάκρισις, v. 22, 24, 27. ch. 3. 19. Mat. 23. 33.
4 ch. 6. 47.
5 μεταβαίνω, ch. 13. 1. 1 Jno. 3. 14.
* οἴδατε-n.
6 εἴδω.
7 ἀποςέλλω.
† ἀνθρώπυ-n.
8 μαρτυρέω.
9 σώζω.
10 εἰμί.
11 Mat. 6. 22. Lu. 11. 33, 34. 2 Pe. 1. 19.
12 ch. 15. 6. Mat. 5. 15. Lu. 24. 32. He. 12. 18. Re. 8. 8.
13 ch. 1. 5. Phi. 2. 15. 2 Pe. 1. 19. 1 Jno. 2. 8. Re. 1. 16.
14 θέλω.
15 Mat. 5. 12.
‡ ἀγαλλιαθῆναι-n.
§ ποιεῖν. Ὅτι υἱὸς ἀνθρώπυ ἐςὶ. μὴ-n
16 s. τῆς μαρτυρίας.
17 ἔρχομαι.
18 pro ἐλεύσεται.
19 τελειόω, ch. 4. 34. Lu. 13. 32.

αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με
[1]ἀπέσταλκε.
37 Καὶ ὁ πέμψας με
πατὴρ, αὐτὸς [3]μεμαρ-
τύρηκε περὶ ἐμοῦ. Οὔ-
τε φωνὴν αὐτοῦ [5]ἀκη-
κόατε πώποτε, οὔτε [7]εἶ-
δος αὐτοῦ [8]ἑωράκατε.
38 Καὶ τὸν λόγον αὐ-
τοῦ οὐκ ἔχετε [9]μένοντα
ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν [1]ἀπέ-
στειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ
ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.
39 Ἐρευνᾶτε[10] τὰς
γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς [11]δο-
κεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν
αἰώνιον ἔχειν· ϗ ἐκεῖ-
ναι [13]εἰσιν αἱ μαρτυ-
ροῦσαι περὶ ἐμοῦ.
40 Καὶ οὐ [16]θέλετε
[17]ἐλθεῖν πρός με, ἵνα
ζωὴν ἔχητε.
41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώ-
πων οὐ λαμβάνω·
42 Ἀλλ' [19]ἔγνωκα
ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην
τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν
ἑαυτοῖς.
43 Ἐγὼ [17]ἐλήλυθα ἐν
τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός
μου, καὶ οὐ λαμβάνε-
τέ με· ἐὰν ἄλλος [17]ἔλ-
θῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ
ἰδίῳ, ἐκεῖνον [23]λήψε-
σθε.
44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς
πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ
ἀλλήλων λαμβάνοντες,
καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ
τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζη-
τεῖτε;
45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ
κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς

A. D. 28.

1 ἀποστέλλω
2 ἐλπίζω.
3 μαρτυρέω.
4 πιστεύω.
5 ἀκούω.
6 γράφω.
7 Lu. 3. 22.
9. 29.
2 Co. 5. 7.
1 Th. 5. 22.
8 ὁράω.
9 μένω.
10 ch. 7. 52.
Ro. 8. 27.
1 Co. 2. 10.
1 Pe. 1. 11.
Re. 2. 23.
11 Mat. 3. 9.
Lu. 8. 18.
12 ἀπέρχομαι
13 εἰμί.
* εἰς τὰ μέρη. f.
14 s. ὔσης τῆς θαλάσσης.
15 ch. 6. 21.
16 ἀκολουθέω.
17 ἔρχομαι.
18 ἀνέρχομαι
Ga. 1. 17, 18.
1 Ki. 13, 12.
19 γινώσκω,
20 κάθημαι.
† conj. τὸ πάσχα-e.
21 ἐπαίρω,
ch. 4. 35.
Lu. 16. 23.
Ge. 22. 4.
1 Ch. 21. 16.
22 ἀγοράζω.
Mat. 13. 44.
1 Co. 6. 20.
2 Pe. 2. 1.
Ge. 41. 57.
1 Ch. 21. 24.
23 λαμβάνω.
24 εἴδω.
25 μέλλω.
26 ἀποκρίνομαι.

τὸν πατέρα· [13]ἔστιν ὁ
κατηγορῶν ὑμῶν, Μω-
σῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς [2]ἠλπί-
κατε.
46 Εἰ γὰρ [4]ἐπιστεύετε
Μωσῇ, [4]ἐπιστεύετε ἂν
ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ
ἐκεῖνος [6]ἔγραψεν.
47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου
γράμμασιν οὐ πιστεύε-
τε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥή-
μασι πιστεύσετε;

Κεφ. ϛ'.

ΜΕΤΑ ταῦτα [12]ἀπ-
ῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν
τῆς θαλάσσης τῆς Γα-
λιλαίας *τῆς [14]Τιβε-
ριάδος.
2 Καὶ [16]ἠκολούθει αὐ-
τῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι
[8]ἑώρων ὁ αὐτοῦ | τὰ ση-
μεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν
ἀσθενούντων.
3 Ἀνῆλθε[18] δὲ εἰς τὸ
ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ
[20]ἐκάθητο μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ.
4 Ἦν [21] δὲ ἐγγὺς † τὸ
πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰου-
δαίων.
5 Ἐπάρας[21] οὖν ὁ Ἰη-
σοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς,
καὶ θεασάμενος ὅτι
πολὺς ὄχλος ἔρχεται
πρὸς αὐτὸν, λέγει
πρὸς τὸν Φίλιππον·
Πόθεν [22]ἀγοράσομεν
ἄρτους, ἵνα φάγωσιν
οὗτοι;
6 (Τοῦτο δὲ ἔλεγε πει-
ράζων αὐτόν· αὐτὸς
γὰρ [24]ᾔδει τί [25]ἔμελλε
ποιεῖν.)
7 Ἀπεκρίθη[26] αὐτ~

Φίλιππος· Διακοσίων
δηναρίων ἄρτοι ὐκ ἀρ-
κῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκα-
ςος αὐτῶν [1] βραχύ τι
[2] λάβῃ.[3]
8 Λέγει αὐτῷ· εἷς ἐκ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
'Ανδρέας ὁ ἀδελφὸς Σί-
μωνος Πέτρου·
9 Ἔςι [8] παιδάριον ἓν
ὧδε, ὃ ἔχει πέντε ἄρ-
τους κριθίνους, καὶ δύο
[9] ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα
τί [7] ἐςιν εἰς τοσούτυς;
10 Εἶπε δὲ ὁ 'Ιησῦς·
Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώ-
πυς [14] ἀναπεσεῖν. [7] Ἦν
δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ
τόπῳ. [14] 'Ανέπεσον ὖν
οἱ ἄνδρες [15] τὸν ἀριθμὸν
ὡσεὶ πεντακιςχίλιοι.
11 Ἔλαβε [3] δὲ τοὺς
ἄρτους ὁ 'Ιησοῦς, καὶ
εὐχαριστήσας [17] διέδω-
κε τοῖς μαθηταῖς, οἱ
δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνα-
κειμένοις· ὁμοίως καὶ
ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον
‡ ἤθελον.[19]
12 'Ως δὲ [21] ἐνεπλήσθη-
σαν,[23] λέγει τοῖς μα-
θηταῖς αὐτῦ· [24] Συνα-
γάγετε τὰ περισσεύ-
σαντα κλάσματα, ἵνα
μή τι [26] ἀπόληται.
13 Συνήγαγον[24] οὖν, καὶ
[27] ἐγέμισαν δώδεκα κο-
φίνυς[29] κλασμάτων ἐκ
τῶν πέντε ἄρτων τῶν
κριθίνων, ἃ [30] ἐπερίσ-
σευσε τοῖς [31] βεβρω-
κόσιν.
14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι
[34] ἰδόντες ὃ ἐποίησε ση-
μεῖον ὁ 'Ιησῦς, ἔλεγον·

A. D. 28.

1 Lu. 22. 58. Ac. 5. 34.
2 s. μέρος.
3 λαμβάνω.
4 γινώσκω.
5 c. 10. 12, 28. Mat. 11. 12.
6 ἀναχωρέω.
7 εἰμί.
8 Mat. 11. 16.
* ὃς-h.
9 ver. 11. c. 21. 9, 10, 13. ἰχθύας, Mat. 13. 17.
10 γίνομαι.
11 καταβαίνω
12 ἐμβαίνω.
13 ἔρχομαι.
14 ἀναπίπτω ch. 13. 12. Mar. 6. 40.
15 s. κατὰ.
† οὔπω-n.
16 διεγείρω.
17 διαδίδωμι.
18 ἐλαύνω.
‡ ἤθελεν-n.
19 θέλω.
20 s. τὴν ναῦν
21 ἐμπλέω.
22 φοβέω.
23 s. τροφῆς.
24 συνάγω.
25 ch. 6. 40.
26 ἀπολλύω.
27 γεμίζω.
28 ὑπάγω.
29 Mat. 14. 20.
30 περισσεύω
31 βρώσκω.
32 s. ἡμέρα.
33 ἵστημι.
§ εἶδον, s. εἶδεν-n.
34 εἴδω.
35 ver. 23. ch. 21. 8. Mar. 3. 9. πλοῖον, ver. 17, 24.

Ὅτι οὗτός [7] ἐστιν ἀλη-
θῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρ-
χόμενος εἰς τὸν κό-
σμον.
15 'Ιησοῦς οὖν [4] γνοὺς
ὅτι μέλλουσιν ἔρχε-
σθαι, καὶ [5] ἁρπάζειν αὐ-
τὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐ-
τὸν βασιλέα, [6] ἀνεχώ-
ρησε πάλιν εἰς τὸ ὄ-
ρος αὐτὸς μόνος.
16 'Ως δὲ ὀψία [10] ἐγέ-
νετο, [11] κατέβησαν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
θάλασσαν.
17 Καὶ [12] ἐμβάντες εἰς
τὸ πλοῖον, [13] ἤρχοντο
πέραν τῆς θαλάσσης εἰς
Καπερναούμ. Καὶ σκο-
τία ἤδη [10] ἐγεγόνει, καὶ
† οὐκ [13] ἐληλύθει πρὸς
αὐτοὺς ὁ 'Ιησοῦς.
18 Ἥ τε θάλασσα, ἀ-
νέμου μεγάλου πνέον-
τος, [16] διηγείρετο.
19 'Εληλακότες [18] οὖν
[20] ὡς σταδίους εἰκοσι-
πέντε ἢ τριάκοντα, θε-
ωρῦσι τὸν 'Ιησῦν περι-
πατοῦντα ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ
πλοίου γινόμενον· καὶ
[22] ἐφοβήθησαν.
20 'Ο δὲ λέγει αὐτοῖς·
'Εγώ εἰμι· μὴ φοβεῖ-
σθε.
21 [25] Ἤθελον [19] οὖν
[3] λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ
πλοῖον· καὶ εὐθέως τὸ
πλοῖον [10] ἐγένετο ἐπὶ
τῆς γῆς εἰς ἣν [28] ὑπῆγον.
22 Τῇ [32] ἐπαύριον ὁ ὄ-
χλος ὁ [33] ἑςηκὼς πέραν
τῆς θαλάσσης, § [34] ἰδὼν
ὅτι [35] πλοιάριον ἄλλο

οὐκ [1] ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἓν
b ἐκεῖνο, εἰ δ [2] ἐνέβη-
σαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ὅτι οὐ [21] συνεισῆλ-
θε τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ
* πλοιάριον, ἀλλὰ μό-
νοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
[3] ἀπῆλθον·
23 († Ἄλλα δὲ [5] ἦλθε
πλοιάρια ἐκ Τιβεριά-
δος ἐγγὺς τοῦ τόπου,
ὅπου [7] ἔφαγον τὸν ἄρ-
τον, d εὐχαριστήσαντος
τοῦ Κυρίου·)
24 Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ
ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ
[1] ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, [2] ἐνέβη-
σαν b καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ
πλοῖα, καὶ [5] ἦλθον εἰς
Καπερναοὺμ, ζητοῦντες
τὸν Ἰησοῦν.
25 Καὶ [10] εὑρόντες αὐ-
τὸν πέραν τῆς θαλάσ-
σης, εἶπον αὐτῷ· Ῥαβ-
βί, πότε ὧδε [11] γέγο-
νας;
26 Ἀπεκρίθη [12] αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν·
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴ-
δετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι
[7] ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρ-
των, καὶ [13] ἐχορτάσθη-
τε.
27 Ἐργάζεσθε [14] μὴ
τὴν βρῶσιν τὴν [15] ἀπ-
ολλυμένην, ἀλλὰ τὴν
βρῶσιν τὴν [16] μένουσαν
εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν
[18] δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ
πατὴρ [20] ἐσφράγισεν, ὁ
Θεός.

A. D. 28.

1 εἰμί.
2 ἐμβαίνω.
* πλοῖον-α.
3 ἀπέρχομαι
4 ἀποστέλλω
† ἄλλων πλοιαρίων ἐλθόντων ἐκ-π.
5 ἔρχομαι.
6 εἴδω.
7 φάγω.
8 γράφω.
9 Ps. 78, 24, 25. Ne. 9. 15.
10 εὑρίσκω.
11 γίνομαι.
12 ἀποκρίνομαι.
13 χορτάζω, Mat. 14. 20. 15. 37. Mar. 6. 42. Phi. 4. 12. Ja. 2. 16.
14 ver. 28, 30. ch. 3. 21. 5. 17. Mat. 21. 28.
15 ἀπολλύω.
16 μένω.
17 πεινάω, Lu. 6. 21, 25. Eccl. 24. 21.
18 δίδωμι.
19 διψάω, ch. 4. 14. Mat. 5. 6. Re. 7. 16. 21. 6. Ps. 42. 3.
20 σφραγίζω, ch. 3. 38. Mat. 27. 66. 2 Co. 1. 22. Ep. 1. 13. Ro. 15. 28. 2 Ki. 22. 4.
21 συνεισέρχομαι.

28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐ-
τόν· Τί ποιῶμεν, ἵνα
ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα
τοῦ Θεοῦ;
29 Ἀπεκρίθη [12] c ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Τοῦτο [1] ἐστι τὸ ἔργον
τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύ-
σητε εἰς ὃν [4] ἀπέστει-
λεν ἐκεῖνος.
30 Εἶπον οὖν αὐτῷ·
Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖ-
ον, ἵνα [6] ἴδωμεν καὶ πι-
στεύσωμέν σοι; τί ἐρ-
γάζῃ;
31 Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ
μάννα [7] ἔφαγον ἐν τῇ
ἐρήμῳ, καθώς [1] ἐστι [8] γε-
γραμμένον· [9] Ἄρτον ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ [18] ἔδωκεν
αὐτοῖς φαγεῖν.
32 Εἶπεν c οὖν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν· Οὐ Μωσῆς
[18] δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρ-
τον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ'
ὁ πατήρ μου [18] δίδωσιν
ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ
Θεοῦ [1] ἐστιν ὁ καταβαί-
νων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ζωὴν [18] διδοὺς τῷ κόσμῳ.
34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐ-
τόν· Κύριε, πάντοτε
[18] δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον
τοῦτον.
35 Εἶπε c δὲ αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρ-
τος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχό-
μενος πρός με, οὐ μὴ
[17] πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύ-
ων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ [19] δι-
ψήσῃ πώποτε.
36 Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν

ὅτι ϗ ¹ ἑωράκατέ ᵉ με,|
καὶ οὐ πιστεύετε.
37 Πᾶν ὅ ² δίδωσί μοι
ὁ πατὴρ, πρὸς ἐμὲ ⁵ ἥ-
ξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον
πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω
ἔξω.
38 Ὅτι ⁸ καταβέβηκα
ἐκ τῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα
ποιῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα
τοῦ πέμψαντός με.
39 Τῦτο δέ ⁹ ἐςι τὸ θέ-
λημα τῦ πέμψαντός με
ᵇ πατρὸς,| ἵνα πᾶν ὅ
³ δέδωκέ μοι, μὴ ¹¹ ἀπο-
λέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ
¹² ἀναςήσω αὐτὸ ἐν τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
40 Τοῦτο ‡ δέ ⁹ ἐστι τὸ
θέλημα τοῦ § πέμψαν-
τός με, ἵνα πᾶς ὁ ¹³ θε-
ωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πι-
στεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ
ζωὴν αἰώνιον· καὶ ¹² ἀ-
ναςήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
41 Ἐγόγγυζον ¹⁴ ὖν οἱ
Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ,
ὅτι εἶπεν· Ἐγώ εἰμι ὁ
ἄρτος ὁ ⁸ καταβὰς ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ.
42 Καὶ ¹⁶ ἔλεγον· Οὐχ
οὗτός ⁹ ἐστιν Ἰησοῦς, ὁ
υἱὸς Ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς
¹⁸ οἴδαμεν τὸν πατέρα
καὶ τὴν μητέρα; πῶς
οὖν λέγει ᵈ ὗτος·| Ὅτι
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ⁸ κατα-
βέβηκα;
43 Ἀπεκρίθη ¹⁹ ᵇ ὖν | ὁ
Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς. Μὴ γογγύζετε
μετ' ἀλλήλων.
44 Οὐδεὶς δύναται ²¹ ἐλ-

A.D. 28.

1 ὁράω.
2 ἑλκύω, ch. 12. 32. Ac. 16. 19.
3 δίδωμι.
* ἐν-m.
4 γράφω.
5 ἥκω.
6 1 Co. 2. 13. Is. 54. 13.
8 καταβαίνω
9 εἰμί.
† ἀκούων-ἀ.
10 μανθάνω, ch. 7. 15. Mat. 9. 13. Mar. 13. 28. Ro. 16. 17. 1 Co. 4. 6. Ep. 4. 20. Phi. 4. 9. Col. 1. 7. 1 Ti. 2. 11. 2 Ti. 3. 7, 14.
11 ἀπολλύω.
12 ἀνίστημι.
‡ γάρ-a.
§ πατρός μου-h.
13 ver. 19, 62. ch. 2. 23. Mat. 27. 55.
14 γογγύζω, ver. 43, 61. ch. 7. 32. Mat. 20. 11. Lu. 5. 30. 1 Co. 10. 10.
15 ἀποθνήσκω.
16 λέγω.
17 ζάω.
18 εἴδω. [μαι
19 ἀποκρίνο-
20 μάχομαι, Ac. 7. 26. 2 Ti. 2. 24. Ja. 4. 2. Ex. 21. 22. Ne. 13. 11.
21 ἔρχομαι.

θεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ
πατὴρ ὁ πέμψας με,
² ἑλκύσῃ αὐτὸν, ϗ ἐγὼ
¹² ἀναστήσω αὐτὸν * τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
45 Ἔστι ⁹ ⁴ γεγραμμέ-
νον ἐν τοῖς προφήταις·
Καὶ ⁹ ἔσονται πάντες
⁶ διδακτοὶ ᵇ τῦ | Θεοῦ.
Πᾶς ᵇ οὖν | ὁ † ἀκούσας
παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ
¹⁰ μαθὼν, ἔρχεται πρός
με.
46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα
τις ¹ ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ
⁹ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ·
οὗτος ¹ ἑώρακε τὸν πα-
τέρα.
47 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὁ πιςεύων εἰς ἐμὲ,
ἔχει ζωὴν αἰώνιον.
48 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος
τῆς ζωῆς.
49 Οἱ πάτερες ὑμῶν
ἔφαγον τὸ μάννα ἐν
τῇ ἐρήμῳ, καὶ ¹⁵ ἀπέθα-
νον.
50 Οὗτός ⁹ ἐστιν ὁ ἄρ-
τος ὁ ἐκ τῦ οὐρανῦ κα-
ταβαίνων, ἵνα τις ἐξ
αὐτοῦ φάγῃ, καὶ μὴ
¹⁵ ἀποθάνῃ.
51 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος
ὁ ¹⁷ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ⁸ καταβάς· ἐάν τις
φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρ-
του, ¹⁷ ζήσεται εἰς τὸν
αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ
ὃν ἐγὼ ³ δώσω, ἡ σάρξ
μου ⁹ ἐστὶν, ᵈ ἣν ἐγὼ
³ δώσω | ὑπὲρ τῆς τοῦ
κόσμου ζωῆς.
52 Ἐμάχοντο ²⁰ οὖν
πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰου-
δαῖοι, λέγοντες· Πῶς

δύναται ὗτος ἡμῖν [1]δῦ-
ναι τὴν σάρκα φαγεῖν;
53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ
'Ιησοῦς· 'Αμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ [3]φά-
γητε τὴν σάρκα τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπȣ, καὶ
[4]πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα,
οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυ-
τοῖς.
54 Ὁ [5]τρώγων μȣ τὴν
σάρκα, καὶ πίνων μου
τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰ-
ώνιον· καὶ ἐγὼ [6]ἀνα-
στήσω αὐτὸν τῇ ἐσχά-
τῃ ἡμέρᾳ.
55 Ἡ γὰρ σάρξ μου
†[7]ἀληθῶς [9]ἐςι βρῶσις,
καὶ τὸ αἷμά μȣ †[7]ἀλη-
θῶς [9]ἐστι πόσις.
56 Ὁ τρώγων μου τὴν
σάρκα, καὶ πίνων μου
τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει,
[10]κἀγὼ ἐν αὐτῷ.
57 Καθὼς [11]ἀπέστειλέ
μὲ ὁ [13]ζῶν πατὴρ, κἀ-
γὼ [13]ζῶ διὰ τὸν πατέ-
ρα· καὶ ὁ τρώγων με,
[15]κἀκεῖνος ‡[13]ζήσεται
δι' ἐμέ.
58 Οὗτός [9]ἐστιν ὁ ἄρ-
τος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
[17]καταβάς· οὐ καθὼς
[3]ἔφαγον οἱ πατέρες
[c]ὑμῶν| [b]τὸ μάννα,| καὶ
[19]ἀπέθανον. Ὁ τρώ-
γων τοῦτον τὸν ἄρ-
τον, §[13]ζήσεται εἰς τὸν
αἰῶνα.
59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συν-
αγωγῇ, διδάσκων ἐν
Καπερναούμ.
60 Πολλοὶ οὖν ἀκού-
σαντες ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτȣ͂, εἶπον· Σκλη-
ρός [25] [9]ἐστιν οὗτος ὁ
λόγος· τίς δύναται αὐ-
τοῦ ἀκούειν;
61 Εἰδὼς δὲ ὁ 'Ιησοῦς
ἐν ἑαυτῷ, ὅτι [2]γογγύ-
ζουσι περὶ τούτου οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν
αὐτοῖς· Τȣ͂το ὑμᾶς
σκανδαλίζει;
62 'Εάν οὖν θεωρῆτε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἀναβαίνοντα ὅπου [9]ἦν
τὸ πρότερον;
63 Τὸ [8]πνεῦμά [9]ἐστι
τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ
οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν. Τὰ
ῥήματα ἃ ἐγὼ *λαλῶ
ὑμῖν, πνεῦμά [9]ἐςι καὶ
ζωή [9]ἐστιν.
64 'Αλλ' [9]εἰσὶν ἐξ
ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πι-
στεύουσιν. [12]Ἤδει γὰρ
ἐξ ἀρχῆς ὁ 'Ιησοῦς, τί-
νες [9]εἰσὶν οἱ μὴ πι-
στεύοντες, καὶ τίς
[9]ἐστιν ὁ [14]παραδώσων
αὐτόν.
65 Καὶ [16]ἔλεγε· Διὰ
τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι
οὐδεὶς δύναται [18]ἐλ-
θεῖν πρός με, ἐὰν μὴ [9]ᾖ
[1]δεδομένον αὐτῷ ἐκ τȣ͂
πατρός [c]μου.|
66 Ἐκ τούτȣ [20]πολλοὶ
[21]ἀπῆλθον τῶν μαθη-
τῶν αὐτȣ͂ εἰς τὰ [22]ὀπί-
σω. καὶ οὐκέτι μετ' αὐ-
τοῦ [23]περιεπάτουν.
67 Εἶπεν οὖν ὁ 'Ιη-
σοῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ
καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπά-
γειν;
68 'Απεκρίθη [24] [b]οὖν|
αὐτῷ Σίμων Πέτρος·
Κύριε, πρὸς τίνα [21]ἀπ-

A. D. 28.

1 δίδωμι.
2 ver. 40.
3 φάγω.
4 πίνω.
5 ver. 56--58. ch. 13. 18. Mat. 24. 38.
6 ἀνίστημι.
7 ver. 14. ch. 1. 48. 4. 42. Mat. 24. 54.
8 Ro. 8. 3. 1 Co. 15. 35. 2 Co. 3. 6.
9 εἰμί.
* λελάληκα-h.
† ἀληθὴς-h.
10 καὶ ἐγώ.
11 ἀποςέλλω
12 εἴδω.
13 ζάω.
14 παραδίδωμι.
15 χ ἐκεῖνος.
16 λέγω.
‡ ζήσει-i.
17 καταβαίνω.
18 ἔρχομαι.
19 ἀποθνήσκω.
20 s. χρόνου.
21 ἀπέρχομαι.
22 s. χώρια.
23 περιπατέω, ch. 7. 1. 11. 54. 1 Pe. 5. 8.
§ ζήσει-h.
24 ἀποκρίνομαι.
25 Mat. 25. 24. Ac. 9. 5. 26. 14. Ge. 21. 11. 1 Sa. 25. 3. Is. 19. 4.

ελευσόμεθα; ῥήματα
ζωῆς αἰωνίου ἔχεις.
69 Καὶ ἡμεῖς [3]πεπιςεύ-
καμεν ϗ [4]ἐγνώκαμεν ὅτι
σὺ [2]εἶ ὁ *Χριςὸς, ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ τοῦ [5]ζῶντος.
70 Ἀπεκρίθη [6] αὐτοῖς
c ὁ Ἰησοῦς·l Οὐκ ἐγὼ
ὑμᾶς τοὺς δώδεκα [7]ἐξε-
λεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν
εἷς [8]διάβολός [2]ἐστιν;
71 Ἔλεγε [22] δὲ τὸν Ἰού-
δαν [10]Σίμωνος ‡ Ἰσκα-
ριώτην· οὗτος γὰρ [12]ἤ-
μελλεν αὐτὸν παραδι-
δόναι, εἷς [2]c ὢν l ἐκ
τῶν δώδεκα.

Κεφ. ζ'.

ΚΑΙ [14]περιεπάτει ὁ
Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν
τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ
‖ [15]ἤθελεν ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ [16]περιπατεῖν, ὅτι
[17]ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰου-
δαῖοι ἀποκτεῖναι.
2 Ἦν [2] δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορ-
τὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ
[18]σκηνοπηγία.
3 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· [19]Με-
τάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ
ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαί-
αν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί
σου [21]θεωρήσωσι τὰ ἔρ-
γα σου ἃ ποιεῖς·
4 Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυ-
πτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ
**αὐτὸς ἐν [23]παῤῥησίᾳ
[2]εἶναι. Εἰ ταῦτα ποι-
εῖς, [27]φανέρωσον σεαυ-
τὸν τῷ [25]κόσμῳ.
5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ [3]ἐπίςευον εἰς αὐ-
τόν.††
6 Λέγει c οὖν l αὐτοῖς

A. D. 29.

1 πάρειμι.
2 εἰμί.
3 πιστεύω.
4 γινώσκω.
* ἅγιος τοῦ Θεοῦ-l.
5 ζάω. [μαι.
6 ἀποκρίνο-
7 ἐκλέγομαι, ch. 13. 18.
8 διαβάλλω.
9 ch. 8. 44. Mat. 25. 41.
† οὐκ-a.
10 s. τὸν υἱὸν
‡ ἀπὸ Καριώτου·-n.
11 πληρόω.
12 μέλλω.
§ αὐτὸς ἔμειναν-i.
13 μένω.
14 περιπατέω, ch. 6. 66.
‖ εἶχεν ἐξουσίαν-n.
15 θέλω.
16 s. γῆ.
17 ζητέω.
18 De. 16. 16. Zec. 14. 16
19 μεταβαίνω
20 Ac. 6. 1. Phi. 2. 14. 1 Pe. 4. 9.
21 θεωρέω.
22 λέγω.
** αὐτὸ-n.
23 ver. 13, 26. ch. 11. 14. 54. Mar. 8. 32. 2 Co. 3. 12.
24 λαλέω.
25 ch. 2. 11. 3. 21.
26 Ex. 34. 22.
27 ver. 7. ch. 8. 23, 26.
†† τότε-f.
28 διδάσκω.
29 θαυμάζω.

ὁ Ἰησοῦς· Ὁ καιρὸς ὁ
ἐμὸς οὔπω [1]πάρεστιν·
ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος
πάντοτέ [2]ἐστιν ἕτοι-
μος.
7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος
μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ
μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυ-
ρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ
ἔργα αὐτοῦ πονηρά
[2]ἐστιν.
8 Ὑμεῖς [8]ἀνάβητε εἰς
τὴν ἑορτὴν c ταύτην·l
ἐγὼ †οὔπω ἀναβαίνω
εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην,
ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔ-
πω [11]πεπλήρωται.
9 Ταῦτα ὁ δὲ l εἰπὼν
§ αὐτοῖς, [13]ἔμεινεν ἐν
τῇ Γαλιλαίᾳ.
10 Ὡς δὲ [8]ἀνέβησαν
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε
καὶ αὐτὸς [8]ἀνέβη εἰς
τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερῶς,
ἀλλ' ὡς ἐν τῷ κρυπτῷ.
11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι
[17]ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ
ἑορτῇ, καὶ [22]ἔλεγον·
Ποῦ [2]ἐστιν ἐκεῖνος;
12 Καὶ [20]γογγυσμὸς
πολὺς περὶ αὐτοῦ [2]ἦν ἐν
τοῖς ὄχλοις. Οἱ μὲν
[22]ἔλεγον· Ὅτι ἀγαθός
[2]ἐστιν· ἄλλοι ὁ δὲ l
[22]ἔλεγον· Οὔ· ἀλλὰ
πλανᾷ τὸν ὄχλον.
13 Οὐδεὶς μέντοι παῤ-
ῥησίᾳ [24]ἐλάλει περὶ αὐ-
τοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν
Ἰουδαίων.
14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς
[26]μεσούσης, [8]ἀνέβη ὁ
Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, ϗ
[28]ἐδίδασκε.
15 Καὶ [29]ἐθαύμαζον οἱ

'Ιȣδαῖοι, λέγοντες· Πῶς
οὗτος γράμματα [1] οἶδε,
μὴ [2] μεμαθηκώς;
16 'Απεκρίθη [3] αὐτοῖς
ὁ 'Ιησȣ̃ς, καὶ εἶπεν· 'Η
ἐμὴ διδαχὴ οὐκ [7] ἔστιν
ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαν-
τός με.
17 'Εάν τις θέλῃ τὸ θέ-
λημα αὐτȣ̃ ποιεῖν, [9] γνώ-
σεται περὶ τῆς διδαχῆς,
πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ
[7] ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυ-
τοῦ λαλῶ.
18 'Ο ἀφ' ἑαυτοῦ λα-
λῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδί-
αν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν
τὴν δόξαν τοῦ πέμψαν-
τος αὐτὸν, οὗτος ἀλη-
θής [7] ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν
αὐτῷ οὐκ [7] ἔστιν.
19 Οὐ Μωσῆς [11] δέδω-
κεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ
οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν
νόμον; τί με ζητεῖτε
ἀποκτεῖναι;
20 'Απεκρίθη [5] ὁ ὄχλος,
καὶ εἶπε· Δαιμόνιον
ἔχεις· τίς σε ζητεῖ
ἀποκτεῖναι;
21 'Απεκρίθη [5] d ὁ | 'Ιη-
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
"Εν ἔργον [4] ἐποίησα, ϗ
πάντες § [16] θαυμάζετε.
22 Διὰ τοῦτο Μωσῆς
[11] δέδωκεν ὑμῖν τὴν πε-
ριτομὴν, (οὐχ [19] ὅτι ἐκ
τȣ̃ Μωσέως [7] ἐςὶν, ἀλλ'
ἐκ τῶν πατέρων·) ϗ ἐν
σαββάτῳ περιτέμνετε
[21] ἄνθρωπον.
23 Εἰ περιτομὴν λαμ-
βάνει ἄνθρωπος ἐν σαβ-
βάτῳ, ἵνα μὴ [24] λυθῇ ὁ
νόμος Μωσέως, ** ἐμοὶ

A. D. 29.

1 εἴδω.
2 3 Mac. 3. 1.
* χωλὸν-π.
3 μανθάνω.
4 ποιέω.
5 ἀποκρίνομαι
† ὧν αὐτοῖς-ί
6 ch. 11. 44.
Re. 1. 16.
7 εἰμί.
8 λέγω.
9 γινώσκω.
10 ch. 6. 55.
11 δίδωμι.
12 κράζω.
13 καὶ ἐγὼ.
‡ εἰμὶ..π.
14 ἔρχομαι.
15 Re. 3. 7.
7. 1. 14.
19. 11.
§ θαυμάζετε διὰ τοῦτο. Μωσῆς-α.
16 ch. 5. 28.
7. 21.
Lu. 5. 8.
11. 21.
Ga. 1. 6.
|| εἰμι-π.
17 ϗ ἐκεῖνος.
18 ἀποστέλλω.
19 a. λέγω.
20 ζητέω.
21 ch. 16. 21.
22 πιάζω,
ver. 32, 41.
ch. 8. 20.
10. 39.
11. 57.
Ac. 3. 7.
12. 4.
2 Co. 11. 32.
Re. 19. 20.
Ca. 2. 5.
23 ἐπιβάλλω.
24 λύω.
25 πιςτεύω.
** πᾶς-f.

[2] χολᾶτε ὅτι * ὅλον ἄν-
θρωπον ὑγιῆ [4] ἐποίησα
ἐν σαββάτῳ;
24 Μὴ κρίνετε κατ'
[6] ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαί-
αν κρίσιν κρίνατε.
25 "Ελεγον [8] οὖν τινες
ἐκ τῶν 'Ιεροσολυμιτῶν·
Οὐχ οὗτός [7] ἐστιν ὃν
ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;
26 d Καὶ | ἴδε, παῤῥη-
σία λαλεῖ, καὶ οὐδὲν
αὐτῷ λέγουσι. Μήπο-
τε ὁ [10] ἀληθῶς | [9] ἔγνω-
σαν οἱ ἄρχοντες ὅτι
οὗτός ἐστιν [10] ἀληθῶς
ὁ Χριστός;
27 'Αλλὰ τȣ̃τον [1] οἴδα-
μεν πόθεν [7] ἐστίν· ὁ δὲ
Χριςὸς ὅταν ἔρχηται,
οὐδεὶς γινώσκει πόθεν
[7] ἐςτίν.
28 "Εκραξεν [12] οὖν ἐν τῷ
ἱερῷ διδάσκων ὁ 'Ιησȣ̃ς,
καὶ λέγων· [13] Κἀμὲ [1] οἴ-
δατε, καὶ [1] οἴδατε πόθεν
‡ εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ
οὐκ [14] ἐλήλυθα, ἀλλ'
[7] ἔστιν [15] ἀληθινὸς ὁ
πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ
[1] οἴδατε.
29 'Εγὼ [b] δὲ | [1] οἶδα αὐ-
τὸν, ὅτι παρ' αὐτοῦ
|| εἰμι. [17] κἀκεῖνός με
[18] ἀπέστειλεν.
30 'Εζήτουν [20] οὖν αὐ-
τὸν [22] πιάσαι· καὶ οὐδεὶς
[23] ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν
τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω
[14] ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐ-
τοῦ.
31 Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ
ὄχλου [25] ἐπίστευσαν εἰς
αὐτὸν, ϗ [8] ἔλεγον· "Οτι
ὁ Χριςὸς, ὅταν [14] ἔλθῃ,

* μήτι πλείονα σημεῖα
d τούτων | [1] ποιήσει ὧν
οὗτος [1] ἐποίησεν;
32 Ἤκουσαν[6] οἱ Φαρι-
σαῖοι τοῦ ὄχλου γογ-
γύζοντος περὶ αὐτοῦ
ταῦτα· καὶ ἀπέστει-
λαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ
οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέ-
τας, ἵνα [10] πιάσωσιν
αὐτόν.
33 Εἶπεν οὖν [b]αὐτοῖς |
ὁ Ἰησοῦς· Ἔτι μικρὸν
χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι,
καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν
πέμψαντά με.
34 Ζητήσετέ [12] με, καὶ
οὐχ [13] εὑρήσετε· καὶ
ὅπου ‡ εἰμὶ ἐγώ, ὑ-
μεῖς οὐ δύνασθε [14] ἐλ-
θεῖν.
35 Εἶπον οὖν οἱ Ἰου-
δαῖοι πρὸς ἑαυτούς· Ποῦ
οὗτος μέλλει [15] πορεύε-
σθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ [13] εὑ-
ρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς
τὴν [17] διασπορὰν τῶν
Ἑλλήνων μέλλει [15] πο-
ρεύεσθαι, καὶ διδάσκειν
τοὺς Ἕλληνας;
36 Τίς [19]ἐστιν οὗτος ὁ
λόγος ὃν εἶπε· [12] Ζητή-
σετέ με, καὶ οὐχ [13] εὑ-
ρήσετε· καὶ ὅπου ‡ εἰμὶ
ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε
[14] ἐλθεῖν;
37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς
ἑορτῆς [25]εἱστήκει ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ [27] ἔκραξε, λέ-
γων· Ἐάν τις διψᾷ,
[14]ἐρχέσθω πρός με, καὶ
§ πινέτω.
38 Ὁ πιςεύων εἰς ἐμέ,
καθὼς εἶπεν ἡ γραφή,
ποταμοὶ ἐκ τῆς [3] κοιλί-
ας αὐτοῦ [3] ῥεύσουσιν
[4] ὕδατος [5] ζῶντος.
39 (Τοῦτο δὲ εἶπε πε-
ρὶ τοῦ Πνεύματος οὗ
[8]ἔμελλον λαμβάνειν οἱ
πιστεύοντες εἰς αὐτόν·
οὔπω γὰρ [19] ἦν Πνεῦ-
μα [d]ἅγιον,| † ὅτι [e]ὁ |
Ἰησοῦς οὐδέπω [9]ἐδοξά-
σθη.)
40 Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ
ὄχλου ἀκούσαντες τὸν
λόγον, [11]ἔλεγον· Οὗτός
[19] ἐστιν ἀληθῶς ὁ προ-
φήτης.
41 Ἄλλοι [11] ἔλεγον·
Οὗτός [19]ἐςιν ὁ Χριςός.
Ἄλλοι [c]δὲ | [11] ἔλεγον·
Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαί-
ας ὁ Χριςὸς ἔρχεται;
42 Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶ-
πεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρμα-
τος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βη-
θλεὲμ τῆς κώμης ὅπου
[19] ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς
ἔρχεται;
43 Σχίσμα[18] οὖν ἐν τῷ
ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν.
44 Τινὲς δὲ [20] ἤθελον
ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν·
ἀλλ' οὐδεὶς [22]ἐπέβαλεν
ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.
45 Ἦλθον[23] οὖν οἱ ὑπη-
ρέται πρὸς τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς καὶ Φαρισαίους·
χ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι·
Διατί οὐκ [24] ἠγάγετε
αὐτόν;
46 Ἀπεκρίθησαν[26] οἱ ὑ-
πηρέται· Οὐδέποτε οὕ-
τως [28]ἐλάλησεν ἄνθρω-
πος, ὡς οὗτος ὁ ἄν-
θρωπος. |
47 Ἀπεκρίθησαν[26] οὖν

A. D. 29.

* μή-i.
1 ποιέω.
2 ch. 3. 4.
Mat. 12. 40.
Phi. 3. 19.
Pr. 20. 10.
Hab. 3. 16.
3 ῥέω.
4 ὕδωρ.
5 ch. 4. 10.
6 ἀκούω.
7 ἀποςέλλω.
8 μέλλω.
† ἐπ' αὐτὸς-f alii δεδομένον-f.
9 δοξάζω.
ch. 12. 16, 23.
13. 31, 32.
Ac. 3. 13.
10 ver. 30.
11 λέγω.
12 ζητέω.
13 εὑρίσκω.
‡ εἶμι-n.
14 ἔρχομαι.
15 πορεύομαι
16 ch. 9. 16.
10. 19.
Mat. 9. 16.
Mar. 2. 21.
1 Co. 1. 10.
11. 18.
12. 25.
17 Ja. 1. 1.
18 γίνομαι.
19 εἰμί.
20 θέλω.
21 πιάζω, ver. 30, 33.
22 ἐπιβάλλω.
23 pro ἐπανῆλθον.
Mat. 24. 26.
24 ἄγω.
25 ἵστημι.
26 ἀποκρίνομαι.
27 κράζω.
§ Vide App.
28 λαλέω.

αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι·
Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνη-
σθε;
48 Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόν-
των ἐπίςευσεν εἰς αὐ-
τὸν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαί-
ων;
49 Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος
ὁ μὴ γινώσκων τὸν
νόμον, § ἐπικατάρατοί
[2] εἰσι.
50 Λέγει Νικόδημος
πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν
[c] νυκτὸς | ‖ πρὸς αὐτὸν,
εἷς [2] ὢν ἐξ αὐτῶν·
51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν
κρίνει τὸν ἄνθρωπον,
ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐ-
τοῦ ** πρότερον, καὶ
[4] γνῷ τί ποιεῖ;
52 Ἀπεκρίθησαν,[5] καὶ
εἶπον αὐτῷ· Μὴ ϰ σὺ
ἐκ τῆς Γαλιλαίας [2] εἶ;
ἐρεύνησον, ϰ [6] ἴδε †† ὅτι
προφήτης ἐκ τῆς Γαλι-
λαίας οὐκ ‡‡ἐγήγερται.
53 §§ Καὶ ‖‖ [8] ἐπορεύθη
ἕκαςος εἰς *† τὸν οἶκον
αὐτοῦ.

Κεφ. η'.

ΙΗΣΟΥΣ δὲ [8] ἐπορεύθη
εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.
2 Ὄρθρου δὲ *‡ πάλιν
*‖ [10] παρεγένετο εἰς τὸ
ἱερὸν, [c] καὶ πᾶς ὁ λαὸς
[11] ἤρχετο πρὸς αὐτόν· †‡
[c] καὶ καθίσας ἐδίδασκεν
αὐτούς. |
3 †§ Ἄγουσι δὲ οἱ
‡§ Γραμματεῖς ϰ οἱ Φα-
ρισαῖοι [c] πρὸς αὐτὸν |
γυναῖκα §‖ ἐν μοιχείᾳ
[14] κατειλημμένην· καὶ
[15] στήσαντες αὐτὴν ἐν
μέσῳ,

A. D. 29.

* εἶπον-n.
† Vide App.
1 ἐντέλλω.
‡ εὕρωσι-n.
§ ἐπάρατοί-n.
2 εἰμί. [ρον-f.
‖ et τὸ πρότε-
3 ἐπιμένω.
** πρῶτον-i.
4 γινώσκω.
5 ἀποκρίνο-
6 εἴδω. [μαι.
†† τὰς γρα-
φάς-f.
‡‡ ἐγείρεται-n.
§§ Καὶ ἐπο-
ρεύθη ad c.8.
11. μηκέτι
ἁμάρτανε-c.
‖‖ ἐπορεύθη-
σαν, s. ἀπ-
ῆλθον-n.
8 πορεύομαι.
*† τὰ ἴδια, s.
τὸν τόπον-n.
*‡ πάλιν
βαθέως-n.
*§ οὖσα-n.
*‖ ἦλθεν-n.
10 παραγίνο-
μαι.
11 ἔρχομαι.
†‡ al. πρὸς
αὐτόν·-c.
†§ φέρουσι, s.
προσήνεγ-
καν-n.
†‖ al. τῇ γυ-
ναικί·
‡§ ἀρχιε-
ρεῖς-n.
‡‖ al. Γύναι.
§‖ ἐπὶ ἁμαρ-
τίᾳ εἰλημ-
μένην, s.
καταληφ-
θεῖσαν-n.
14 καταλαμ-
βάνω.
15 ἵστημι.
16 καταλείπω

4 * Λέγουσιν αὐτῷ·
Διδάσκαλε, † αὕτη ἡ γυ-
νὴ [14] κατελήφθη ἐπαυ-
τοφώρῳ μοιχευομένη.
5 † Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μω-
σῆς ἡμῖν [1] ἐνετείλατο
τὰς τοιαύτας ‡ λιθοβο-
λεῖσθαι· † σὺ οὖν τί λέ-
γεις;
6 [c] Τοῦτο δὲ † ἔλεγον
πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα
‡ ἔχωσι † κατηγορεῖν αὐ-
τοῦ. | Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω
κύψας, [c] τῷ δακτύλῳ |
† ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. †
7 Ὡς δὲ [3] ἐπέμενον
† ἐρωτῶντες αὐτὸν, ἀν-
ακύψας εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Ὁ ἀναμάρτητος
ὑμῶν, † πρῶτος τὸν λί-
θον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω.
8 Καὶ πάλιν † κάτω
κύψας, ἔγραφεν εἰς τὴν
γῆν. †
9 [c] Οἱ δὲ ἀκούσαντες, | †
[c] καὶ ὑπὸ τῆς συνειδή-
σεως ἐλεγχόμενοι. | † ἐξ-
ήρχοντο εἷς καθ' εἷς, ἀρ-
ξάμενοι ἀπὸ τῶν πρε-
σβυτέρων [c] ἕως τῶν
ἐσχάτων· | † καὶ [16] κατε-
λείφθη [c] μόνος ὁ Ἰησοῦς,
καὶ | † ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ
* § [15] ἑστῶσα.
10 † Ἀνακύψας δὲ ὁ
Ἰησοῦς, [c] καὶ μηδένα
θεασάμενος πλὴν τῆς
γυναικὸς, | † εἶπεν [c] αὐ-
τῇ· | [c] Ἡ γυνὴ | ‡‖ ποῦ
[2] εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατή-
γοροί σου; † οὐδείς σε
κατέκρινεν;
11 † Ἡ δὲ εἶπεν· Οὐ-
δεὶς, Κύριε. † Εἶπε δὲ
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ

ἐγώ σε * κατακρίνω·
† πορεύου, καὶ ‡ μηκέτι
ἁμάρτανε.
12 Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς
[c] αὐτοῖς [1] [2] ἐλάλησε, λέ-
γων· Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς
τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολου-
θῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περι-
πατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ,
ἀλλ᾽ [3] ἕξει τὸ φῶς τῆς
ζωῆς.
13 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ
Φαρισαῖοι· Σὺ περὶ σε-
αυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ
μαρτυρία σου οὐκ [5] ἔστιν
ἀληθής.
14 Ἀπεκρίθη [7] Ἰησοῦς,
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Κἂν
ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἐμαυτοῦ, ἀληθής [5] ἐστιν
ἡ μαρτυρία μου· ὅτι
[10] οἶδα πόθεν [11] ἦλθον,
καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς
δὲ οὐκ [10] οἴδατε πόθεν
ἔρχομαι, ‖ καὶ ποῦ ὑπά-
γω.
15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν
σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ
κρίνω οὐδένα.
16 Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ
ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ
** ἀληθής [5] ἐστιν· ὅτι
μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ᾽
ἐγὼ καὶ ὁ [13] πέμψας με
πατήρ
17 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ
τῷ ὑμετέρῳ [14] γέγρα-
πται, [16] ὅτι δύο ἀνθρώ-
πων ἡ μαρτυρία ἀλη-
θής [5] ἐστιν.
18 Ἐγώ εἰμι ὁ μαρ-
τυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ,
καὶ μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ ὁ [13] πέμψας με
πατήρ.

A. D. 29.

* κρινῶ-n.
1 λέγω.
† ὕπαγε-n.
‡ ἀπὸ τȣ͂ νῦν, s. τὸ λοιπὸν-f.
2 λαλέω.
3 ἔχω.
4 Mar. 12. 41, 43.
Lu. 21. 1.
Es. 3. 9.
5 εἰμί.
6 πιάζω,
c. 7. 30, 32, 44.
10. 39.
11. 57.
21. 3, 10.
Ac. 3. 7.
12. 4.
2 Co. 11. 32
Ca. 2. 5.
Eccl. 23. 21.
7 ἀποκρίνομαι.
§ καὶ οὐχ εὑρήσετε-f.
8 ταῖς ἁμαρτίαις.
ver. 24.
9 ἀποθνήσκω
10 εἴδω.
11 ἔρχομαι.
‖ ἢ-a.
12 s. τοπῶν, v. μερῶν.
** ἀληθινή-n.
13 πέμπω.
14 γράφω.
†† Vide App.
15 s. κατὰ,
Ge. 13. 4.
41. 20.
43. 18, 20.
1 Ch. 26. 10.
Da. 8. 1, in lxx.
16 De. 17. 6.
19. 15.
17 ὅστις.

19 Ἔλεγον [1] οὖν αὐτῷ·
Ποῦ [5] ἐστιν ὁ πατήρ σȣ;
[7] Ἀπεκρίθη [b] ὁ [1] Ἰησȣ͂ς·
Οὔτε ἐμὲ [10] οἴδατε, οὔτε
τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ
[10] ᾔδειτε, ϗ τὸν πατέρα
μου [10] ᾔδειτε ἄν.
20 Ταῦτα τὰ ῥήματα
[2] ἐλάλησεν [b] ὁ Ἰησοῦς [1]
ἐν τῷ [4] γαζοφυλακίῳ,
διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ·
καὶ οὐδεὶς [6] ἐπίασεν αὐ-
τὸν, ὅτι οὔπω [11] ἐληλύ-
θει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐ-
τοῖς [c] ὁ Ἰησοῦς· [1] Ἐγὼ
ὑπάγω, καὶ ζητήσετε
με, § ϗ ἐν [8] τῇ ἁμαρτίᾳ
ὑμῶν [9] ἀποθανεῖσθε.
Ὅπȣ ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς
οὐ δύνασθε [11] ἐλθεῖν.
22 Ἔλεγον [1] ȣ͂ν οἱ Ἰȣ-
δαῖοι· Μή τι ἀποκτε-
νεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει·
Ὅπȣ ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς
οὐ δύνασθε [11] ἐλθεῖν;
23 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Ὑμεῖς ἐκ τῶν [12] κάτω
[5] ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν [12] ἄνω
εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κό-
σμου τȣ́του [5] ἐστὲ, ἐγὼ
οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου.
24 Εἶπον ȣ͂ν ὑμῖν, ὅτι
[9] ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν
γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι
ἐγώ εἰμι, [9] ἀποθανεῖ-
σθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
ὑμῶν.
25 Ἔλεγον [1] οὖν αὐτῷ·
Σὺ τίς [5] εἶ; [c] Καὶ [1] εἶ-
πεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
†† Τὴν [15] ἀρχὴν [17] ὅ, τι
καὶ λαλῶ ὑμῖν.

26 Πολλὰ ἔχω περὶ
ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρί-
νειν· ἀλλ' ὁ [1]πέμψας με
ἀληθής [3]ἐστι· [4]κἀγὼ ἃ
[5]ἤκυσα παρ' αὐτῦ ταῦ-
τα [*]λέγω εἰς τὸν κό-
σμον.
27 Οὐκ [6]ἔγνωσαν ὅτι
τὸν πατέρα αὐτοῖς
[7]ἔλεγεν.
28 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ
'Ιησῦς· Ὅταν [8]ὑψώση
τε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ
πυ, τότε [9]γνώσεσθε ὅτι
ἐγώ [†]εἰμι, ϰ ἀπ' ἐμαυ-
τῦ ποιῶ ὐδέν, ἀλλὰ κα-
θὼς [11]ἐδίδαξέ με ὁ πα-
τήρ μου, ταῦτα λαλῶ.
29 Καὶ ὁ [1]πέμψας με,
μετ' ἐμοῦ [3]ἐστιν. Οὐκ
[13]ἀφῆκέ με μόνον [c]ὁ
πατὴρ,[l] ὅτι ἐγὼ τὰ
[15]ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ
πάντοτε.
30 Ταῦτα αὐτοῦ λα-
λοῦντος, πολλοὶ [16]ἐπί-
στευσαν εἰς αὐτόν.
31 Ἔλεγεν[7] οὖν ὁ 'Ιη-
σοῦς πρὸς τοὺς [16]πεπι-
στευκότας αὐτῷ 'Ιυδαί-
ους· Ἐὰν ὑμεῖς [17]μεί-
νητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ
ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί
μου ἐστέ·
32 Καὶ [6]γνώσεσθε τὴν
ἀλήθειαν, ϰ ἡ ἀλήθεια
[20]ἐλευθερώσει ὑμᾶς.
33 'Απεκρίθησαν[21] αὐ-
τῷ· Σπέρμα 'Αβραάμ
[3]ἐσμεν, ϰ οὐδενὶ [22]δε-
δουλεύκαμεν πώποτε·
πῶς σὺ λέγεις· Ὅτι
ἐλεύθεροι [24]γενήσεσθε;
34 'Απεκρίθη[21] αὐτοῖς
ὁ 'Ιησοῦς· 'Αμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ
ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν,
δοῦλος [3]ἐςι [c]τῆς ἁμαρ-
τίας.[l]
35 'Ο δὲ δοῦλος οὐ μέ-
νει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν
αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς
τὸν αἰῶνα.
36 'Εὰν ὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς
ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐ-
λεύθεροι [3]ἔσεσθε.
37 Οἶδα[9] ὅτι [10]σπέρμα
'Αβραάμ [3]ἐστε· ἀλλὰ
ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι,
ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ
[12]χωρεῖ ἐν ὑμῖν.
38 'Εγὼ ὃ [14]ἑώρακα
παρὰ τῷ πατρί [c]μου.[l]
λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ
[‡][14]ἑωράκατε παρὰ τῷ
πατρὶ [c]ὑμῶν,[l] ποιεῖ-
τε.
39 'Απεκρίθησαν[21] καὶ
εἶπον αὐτῷ· 'Ο πατὴρ
ἡμῶν 'Αβραάμ [3]ἐστι.
Λέγει αὐτοῖς ὁ 'Ιησῦς·
Εἰ τέκνα τοῦ 'Αβραάμ
[§][3]ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ
'Αβραὰμ [18]ἐποιεῖτε
[b]ἄν.[l]
40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με
ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον
ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν
[19]λελάληκα, ἣν [5]ἤκου-
σα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τῦ-
το 'Αβραὰμ οὐκ [18]ἐποί-
ησεν.
41 'Υμεῖς ποιεῖτε τὰ
ἔργα τῦ πατρὸς ὑμῶν.
Εἶπον [d]οὖν[l] αὐτῷ· 'Η-
μεῖς ἐκ πορνείας ὐ [23]γε-
γεννήμεθα· [24]ἕνα πατέ-
ρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.
42 Εἶπεν [b]ὖν[l] αὐτοῖς
ὁ 'Ιησοῦς· Εἰ ὁ Θεὸς

A. D. 29.

1 πέμπω.
2 ch. 3. 21. Mat. 13. 41. 1 Jno. 2. 29. 3. 4, 7–9.
3 εἰμί.
4 καὶ ἐγώ.
5 ἀκούω.
* λαλῶ-h.
6 γινώσκω.
7 λέγω.
8 ὑψόω.
9 εἴδω.
10 ver. 33. Lu. 1. 55. Ro. 4. 13. Ga. 3. 16, 29. Ge. 22. 18.
† εἰμι, ϰ-n.
11 διδάσκω.
12 ch. 21. 25. Mat. 19. 11. 15. 17.
13 ἀφίημι.
14 ὁράω.
15 Ac. 6. 2. 1 Jno. 3. 22.
‡ ἠκέσατε h.
16 πιστεύω.
17 μένω, ver. 35. c. 15. 4, 7, 9, 10. 1 Jno. 2. 27.
§ ἐστε,-a.
18 ποιέω.
19 λαλέω.
20 ver. 36. Ro. 6. 18, 22. Ga. 5. 1.
21 ἀποκρίνομαι.
22 δουλεύω, Mat. 6. 24. Ac. 7. 7. Ro. 6. 6. Ga. 4. 25. Tit. 3. 3. 2 Pe. 2. 19.
23 γεννάω.
24 γίνομαι.
25 εἷς.

πατὴρ ὑμῶν [1]ἦν, [2]ἠγα-
πᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ
ἐκ τοῦ Θεοῦ [3]ἐξῆλθον,
καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ
ἀπ' ἐμαυτοῦ [5]ἐλήλυθα,
ἀλλ' ἐκεῖνός με [6]ἀπέ-
στειλε.
43 Διατί τὴν [7]λαλιὰν
τὴν ἐμὴν οὐ [8]γινώσκε-
τε; ὅτι οὐ [9]δύνασθε
ἀκούειν τὸν λόγον τὸν
ἐμόν.
44 Ὑμεῖς ἐκ *πατρὸς
τοῦ διαβόλȣ [1]ἐστὲ, καὶ
τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πα-
τρὸς ὑμῶν θέλετε ποι-
εῖν. Ἐκεῖνος [13]ἀνθρω-
ποκτόνος [1]ἦν ἀπ' ἀρ-
χῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ
οὐχ [15]ἕστηκεν· ὅτι οὐκ
[1]ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐ-
τῷ. Ὅταν λαλῇ τὸ
ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων
λαλεῖ· ὅτι ψεύστης
[1]ἐςὶ, † ϗ ὁ πατὴρ αὐτȣ̃.
45 Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν
ἀλήθειαν λέγω, οὐ πι-
στεύετέ μοι.
46 Τίς ἐξ ὑμῶν [17]ἐλέγ-
χει με περὶ ἁμαρτίας;
εἰ δὲ [l] ἀλήθειαν λέγω,
διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύ-
ετέ μοι;
47 Ὁ [1]ὢν ἐκ τοῦ Θεȣ̃,
τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ
ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς
οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ
Θεοῦ οὐκ [1]ἐστέ.
48 Ἀπεκρίθησαν[19] οὖν[l]
οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον
αὐτῷ· Οὐ καλῶς λέγο-
μεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμα-
ρείτης [1]εἶ σὺ, καὶ [22]δαι-
μόνιον ἔχεις;
49 Ἀπεκρίθη[19] Ἰησȣ̃ς·

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 ἀγαπάω,
1 Jno. 5. 1.
3 ἐξέρχομαι.
4 Lu. 20. 11.
Ac. 5. 41.
Ro. 1. 24.
5 ἔρχομαι.
6 ἀποςέλλω.
7 ch. 4. 42.
8 ver. 27.
Mat. 13. 16.
9 1 Jno. 3. 9.
Ge. 37. 4.
* τοῦ-m.
10 τηρέω.
11 ver. 52.
ch. 4. 14.
12 γινώσκω.
13 1 Jno. 3.15.
14 ἀποθνήσκω
15 ἵστημι.
† ὡς, s. καθὼς καὶ ὁ-n
‡ γεύσηται-a
16 γεύομαι,
ch. 2. 9.
Mat. 16. 28.
Lu. 9. 27.
He. 2. 9.
1 Pe. 2. 3.
17 ch. 16. 8, 9.
Mat. 18. 15.
18 1 Co. 8. 4.
Pr. 13. 4.
Eccl. 3. 19.
§ ἡμῶν-h.
19 ἀποκρίνομαι.
20 εἴδω.
21 ver. 44.
Ro. 3. 4.
1 Ti. 1. 10.
Tit. 1. 12.
1 Jno. 1. 10.
22 ver. 49, 52.
ch. 10. 20. 21.
Mat. 7. 22
Mar. 1. 34, 39.
23 ἀγαλλιάομαι.
Lu. 1. 47.

Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω,
ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα
μου, καὶ ὑμεῖς [4]ἀτιμά-
ζετέ με.
50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ
τὴν δόξαν μου· [1]ἔστιν
ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.
51 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον
τὸν ἐμὸν [10]τηρήσῃ, θά-
νατον οὐ μὴ θεωρήσῃ
εἰς τὸν [11]αἰῶνα.
52 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ
Ἰȣδαῖοι· Νῦν [12]ἐγνώ-
καμεν ὅτι δαιμόνιον
ἔχεις· Ἀβραὰμ [14]ἀπέ-
θανε καὶ οἱ προφῆται,
καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν
τις τὸν λόγον μȣ [10]τη-
ρήσῃ, οὐ μὴ ‡ [16]γεύσε-
ται θανάτου [a] εἰς τὸν
αἰῶνα.[l]
53 Μὴ σὺ μείζων [1]εἶ
τȣ̃ πατρὸς ἡμῶν Ἀβρα-
άμ, ὅςτις [14]ἀπέθανε; ϗ
οἱ προφῆται [14]ἀπέθα-
νον· τίνα σεαυτὸν [b]σὺ[l]
ποιεῖς;
54 Ἀπεκρίθη[19] Ἰησȣ̃ς·
Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυ-
τὸν, ἡ δόξα μου [18]οὐδέν
[1]ἐστιν· [1]ἔστιν ὁ πατήρ
μου ὁ δοξάζων με, ὃν
ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς
§ ὑμῶν [1]ἐστι.
55 Καὶ οὐκ [12]ἐγνώκατε
αὐτόν· ἐγὼ δὲ [20]οἶδα
αὐτόν· καὶ ἐὰν εἴπω
ὅτι οὐκ [20]οἶδα αὐτὸν,
[1]ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν,
[21]ψεύςης· ἀλλ' [20]οἶδα
αὐτὸν, καὶ τὸν λόγον
αὐτοῦ [10]τηρῶ.
56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ
ὑμῶν [23]ἠγαλλιάσατο,

ἵνα [1]ἴδῃ τὴν ἡμέραν
τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ
[3]ἐχάρη.
57 Εἶπον ȣ̃ν οἱ Ἰουδαῖ-
οι πρὸς αὐτόν· *Πεντή-
κοντα ἔτη οὔπω ἔχεις,
ϗ Ἀβραὰμ [a]ἑώρακας;
58 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σȣ̃ς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ
e [9]γενέσθαι, ἐγώ εἰμι.
59 Ἦραν[11] ȣ̃ν λίθους
ἵνα [12]βάλωσιν ἐπ' αὐ-
τόν· Ἰησοῦς δὲ [13]ἐκρύ-
βη, καὶ [15]ἐξῆλθεν ἐκ τȣ̃
ἱεροῦ, b [16]διελθὼν διὰ
μέσου αὐτῶν· ϗ [17]παρ-
ῆγεν οὕτως. †

Κεφ. θʹ.

ΚΑΙ [17]παράγων εἶ-
δεν ἄνθρωπον τυφλὸν
ἐκ γενετῆς.
2 Καὶ [18]ἠρώτησαν αὐ-
τὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
λέγοντες· Ῥαββὶ, τίς
[19]ἥμαρτεν; οὗτος ἢ οἱ
γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυ-
φλὸς [21]γεννηθῇ;
3 Ἀπεκρίθη[22] b ὁ Ἰη-
σȣ̃ς· Οὔτε οὗτος [19]ἥ-
μαρτεν,[23] ȣ̃τε οἱ γονεῖς
αὐτȣ̃· ἀλλ' [24]ἵνα φανε-
ρωθῇ τὰ ἔργα τȣ̃ Θεοῦ
ἐν αὐτῷ.
4 **Ἐμὲ δεῖ ἐργάζε-
σθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-
ψαντός **με ἕως ἡμέρα
[26]ἐστίν· ἔρχεται νὺξ,
ὅτε ȣ̓δεὶς δύναται ἐρ-
γάζεσθαι.
5 Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ
[26]ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κό-
σμου.
6 Ταῦτα εἰπὼν, [27]ἔ-
πτυσε χαμαὶ, καὶ ἐποί-
ησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύ-
σματος, καὶ [28]ἐπέχρισε
τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς d τοῦ τυ-
φλοῦ·
7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὕ-
παγε, [2]νίψαι εἰς τὴν
[a]κολυμβήθραν τȣ̃ [6]Σι-
λωὰμ, (ὃ [7]ἑρμηνεύεται,
[29]ἀπεσταλμένος.) [8]Ἀπ-
ῆλθεν ȣ̃ν καὶ [2]ἐνίψατο,
καὶ [10]ἦλθε βλέπων.
8 Οἱ οὖν γείτονες, καὶ
οἱ θεωρουντες αὐτὸν τὸ
πρότερον ὅτι ‡τυφλὸς
[26]ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗ-
τός [26]ἐστιν ὁ καθήμε-
νος καὶ προσαιτῶν;
9 Ἄλλοι [14]ἔλεγον· Ὅ-
τι οὗτός [26]ἐστιν· ἄλλοι
δέ· Ὅτι ὅμοιος αὐτῷ
[26]ἐστιν. Ἐκεῖνος [14]ἔ-
λεγεν· Ὅτι ἐγώ εἰμι.
10 Ἔλεγον[14] ȣ̃ν αὐτῷ·
Πῶς [20]ἀνεῴχθησάν §σȣ
οἱ ὀφθαλμοί;
11 Ἀπεκρίθη[22] ἐκεῖνος,
καὶ εἶπεν· Ἄνθρωπος,
λεγόμενος Ἰησοῦς, πη-
λὸν ἐποίησε, καὶ [28]ἐπέ-
χρισέ μου τοὺς ὀφθαλ-
μȣ̀ς, ϗ εἶπέ μοι· Ὕπαγε
εἰς ‖τὴν κολυμβήθραν
τοῦ Σιλωὰμ, ϗ [2]νίψαι.
[8]Ἀπελθὼν δὲ ϗ [2]νιψά-
μενος, [25]ἀνέβλεψα.
12 Εἶπον οὖν αὐτῷ·
Ποῦ [26]ἐστιν ἐκεῖνος;
Λέγει· Οὐκ [1]οἶδα.
13 Ἄγȣσιν αὐτὸν πρὸς
τοὺς Φαρισαίους, τόν
ποτε τυφλόν.
14 Ἦν[26] δὲ σάββατον
ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίη-

A. D. 29.

1 εἴδω.
2 νίπτω.
3 χαίρω.
* Τεσσαρά-
κοντα-n.
4 ver. 11.
ch. 5. 2, 4.
5 ὁράω.
6 ver. 11.
Lu. 13. 4.
7 ἑρμηνεύω.
8 ἀπέρχομαι.
9 γίνομαι.
10 ἔρχομαι.
11 αἴρω.
12 βάλλω.
13 κρύπτω,
ch. 12. 36.
† Vide App.
‡ προσαί-
της-a.
14 λέγω.
15 ἐξέρχομαι.
16 διέρχομαι.
17 παράγω,
Mat. 9. 9, 27.
1 Co. 7. 31.
1 Sa. 16. 9, 10.
18 ἐρωτάω.
19 ἁμαρτάνω
20 ἀνοίγω.
§ σοι.
21 γεννάω.
22 ἀποκρίνο-
μαι.
23 s. ἕνα τυφ-
λὸς γεννηθῇ·
24 s. τυφλὸς
ἐγεννήθη.
‖ τὸν Σιλω-
άμ,-a.
25 ἀναβλέπω.
ch. 15. 18.
Mat. 14. 19.
Mar. 6. 41.
** ἡμᾶς-n.
26 εἰμί.
27 πτύω.
28 ἐπιχρίω.
29 ἀποστέλλω.

σεν ὁ Ἰησοῦς, ϗ [1] ἀνέ-
ῳξεν αὐτοῦ τὺς ὀφθαλ-
μούς.
15 Πάλιν ὖν [2] ἠρώτων
αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι
πῶς [3] ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν
[5] ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς
ὀφθαλμύς μυ, καὶ [7] ἐνι-
ψάμην, καὶ βλέπω.
16 Ἔλεγον[9] ὖν ἐκ τῶν
Φαρισαίων τινές· Οὗ-
τος ὁ ἄνθρωπος ὐκ [11] ἔ-
ϛι παρὰ τῦ Θεῦ, [12] ὅτι
τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ.
Ἄλλοι [9] ἔλεγον· Πῶς
δύναται ἄνθρωπος ἁ-
μαρτωλὸς τοιαῦτα ση-
μεῖα ποιεῖν; Καὶ [14] σχί-
σμα [11] ἦν ἐν αὐτοῖς.
17 Λέγουσι τῷ τυφλῷ
πάλιν· Σὺ τί λέγεις πε-
ρὶ αὐτοῦ, ὅτι [1] ἤνοιξέ
σου τοὺς ὀφθαλμούς;
Ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προ-
φήτης [11] ἐστίν.
18 Οὐκ [18] ἐπίστευσαν
ὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐ-
τῦ ε ὅτι τυφλὸς [11] ἦν, ϗ
[3] ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτυ[19]
[15] ἐφώνησαν τὺς γονεῖς
αὐτοῦ τῦ [3] ἀναβλέψαν-
τος.
19 Καὶ [2] ἠρώτησαν αὐ-
τοὺς, λέγοντες· Οὗτός
[11] ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν
ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυ-
φλὸς [21] ἐγεννήθη; πῶς
οὖν ἄρτι βλέπει;
20 Ἀπεκρίθησαν[23] αὐ-
τοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ϗ
εἶπον· [25] Οἴδαμεν ὅτι
οὗτός [11] ἐστιν ὁ υἱὸς
ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς
[21] ἐγεννήθη·

A. D. 29.

1 ἀνοίγω.
2 ἐρωτάω.
3 ἀναβλέπω, ver. 11.
4 ver. 23. Mat. 6. 27. Lu. 2. 52. 12. 25. He. 11. 11.
5 ἐπιτίθημι.
6 λαλ.ω.
7 νίπτω.
8 φοβέω.
9 λεγω.
10 συντίθημι. Lu. 22. 5. Ac. 23. 20. 24. 9. 1 Sa. 22. 13.
11 εἰμί.
12 ch. 12. 42. 16. 2.
13 s. ἀπιϛάλμενος.
14 ch. 7. 43. Mat. 9. 16. 1 Co. 1. 10. 11. 18. 12. 25.
15 φωνέω.
16 δίδωμι.
17 ver. 25, 31. Lu. 15. 1, 2.
18 πιστεύω.
19 Att. pro οὗτινος, sc. χρόνου.
20 ποιέω.
21 γεννάω.
22 ἀκούω.
23 ἀποκρίνομαι.
24 γίνομαι.
25 εἴδω.
26 λοιδορέω, Ac. 23. 4. 1 Co. 4. 12. 1 Pe. 2. 3.

21 Πῶς δὲ νῦν βλέπει,
οὐκ [25] οἴδαμεν· ἢ τίς
[1] ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς
ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ
[25] οἴδαμεν· αὐτὸς [4] ἡλι-
κίαν ἔχει, αὐτὸν [2] ἐρω-
τήσατε· αὐτὸς περὶ αὐ-
τοῦ [6] λαλήσει.
22 Ταῦτα εἶπον οἱ γο-
νεῖς αὐτῦ, ὅτι [8] ἐφοβῦν-
το τοὺς Ἰυδαίους· ἤδη
γὰρ [10] συνετέθειντο οἱ
Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις
αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χρι-
ϛὸν, [12] ἀποσυνάγωγος
γένηται.[24]
23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς
αὐτοῦ εἶπον· Ὅτι ἡλι-
κίαν ἔχει, αὐτὸν [2] ἐρω-
τήσατε.
24 Ἐφώνησαν[15] ὖν ἐκ
δευτέρυ τὸν ἄνθρωπον
ὃς [11] ἦν τυφλὸς, καὶ
εἶπον αὐτῷ· [16] Δὸς δό-
ξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς
[25] οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρω-
πος οὗτος [17] ἁμαρτωλός
[11] ἐστιν.
25 Ἀπεκρίθη[23] c οὖν l
ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Εἰ
ἁμαρτωλός [11] ἐϛιν, οὐκ
[25] οἶδα· ἓν [25] οἶδα, ὅτι
τυφλὸς [11] ὢν, ἄρτι βλέ-
πω.
26 Εἶπον δὲ αὐτῷ πά-
λιν· Τί [20] ἐποίησέ σοι;
πῶς [1] ἤνοιξέ σου τοὺς
ὀφθαλμούς;
27 Ἀπεκρίθη[23] αὐτοῖς·
Εἶπον ὑμῖν ἤδη, ϗ c ὐκ l
[22] ἠκούσατε· τί πάλιν
θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ
ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μα-
θηταὶ [24] γενέσθαι;
28 Ἐλοιδόρησαν[26] ὖν l

αὐτὸν, καὶ εἶπον· Σὺ
[1]εἶ μαθητὴς ἐκείνου·
ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως
[1]ἐσμὲν μαθηταί.
29 Ἡμεῖς [3]οἴδαμεν ὅτι
Μωσῇ [5]λελάληκεν ὁ
Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ [3]οἴ-
δαμεν πόθεν [1]ἐστίν.
30 Ἀπεκρίθη [7] ὁ ἄν-
θρωπος, καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς· * Ἐν γὰρ τοῦ-
τῳ [8] θαυμαστόν [1]ἐστιν,
ὅτι ὑμεῖς οὐκ [3]οἴδατε
πόθεν [1]ἐστὶ, καὶ [9]ἀνέ-
ῳξέ μου τοὺς ὀφθαλ-
μούς.
31 Οἴδαμεν[3] c δὲ | ὅτι
ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ
ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις
[11]θεοσεβὴς [1]ᾖ, καὶ τὸ
θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τού-
του ἀκούει.
32 Ἐκ [12]τοῦ αἰῶνος οὐκ
[13]ἠκούσθη ὅτι [9]ἤνοιξέ
τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ
[14]γεγεννημένου.
33 Εἰ μὴ [1]ἦν οὗτος πα-
ρὰ Θεοῦ, οὐκ [15]ἠδύνατο
ποιεῖν οὐδέν.
34 Ἀπεκρίθησαν [7] καὶ
εἶπον αὐτῷ· Ἐν ἁμαρ-
τίαις σὺ [14]ἐγεννήθης
ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις
ἡμᾶς; Καὶ [18]ἐξέβαλον
αὐτὸν ἔξω.
35 Ἤκουσεν[13] ὁ Ἰησοῦς
ὅτι [18]ἐξέβαλον αὐτὸν
ἔξω· καὶ [19]εὑρὼν αὐτὸν,
εἶπεν αὐτῷ· Σὺ πιστεύ-
εις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ †
Θεοῦ;
36 Ἀπεκρίθη[7] ἐκεῖνος,
καὶ εἶπε· ‡Τίς [1]ἐστι,
Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς
αὐτόν;

37 Εἶπε c δὲ | αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Καὶ [2]ἑώρακας
αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν με-
τὰ σοῦ, ἐκεῖνός [1]ἐστιν.
38 Ὁ δὲ [4]ἔφη· Πι-
στεύω, Κύριε· καὶ [6]προσ-
εκύνησεν αὐτῷ.
39 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·
Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν
κόσμον τοῦτον [10]ἦλθον,
ἵνα οἱ μὴ βλέποντες
βλέπωσι, καὶ οἱ βλέ-
ποντες τυφλοὶ [22]γέ-
νωνται.
40 c Καὶ | [13]ἤκουσαν ἐκ
τῶν Φαρισαίων ταῦτα
οἱ [1]ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ
εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ
ἡμεῖς τυφλοί [1]ἐσμεν;
41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· Εἰ τυφλοὶ [1]ἦτε,
οὐκ ἂν [16]εἴχετε ἁμαρ-
τίαν· νῦν δὲ λέγετε·
Ὅτι βλέπομεν· ἡ c οὖν |
ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

Κεφ. ι΄.

ΑΜΗΝ ἀμὴν λέγω
ὑμῖν· Ὁ μὴ εἰσερχόμε-
νος διὰ τῆς θύρας εἰς
τὴν [17]αὐλὴν τῶν προ-
βάτων, ἀλλὰ ἀναβαί-
νων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος
κλέπτης [1]ἐστὶ καὶ λῃ-
στής.
2 Ὁ δὲ εἰσερχόμενος
διὰ τῆς θύρας, ποιμήν
[1]ἐστι τῶν προβάτων.
3 Τούτῳ ὁ [20]θυρωρὸς
ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβα-
τα τῆς φωνῆς αὐτοῦ
ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια
πρόβατα §καλεῖ κατ'
ὄνομα, καὶ [21]ἐξάγει
αὐτά.

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 ὁράω.
3 εἴδω.
4 φημι.
5 λαλέω.
6 προσκυνέω.
7 ἀποκρίνομαι.
* Ἐν γὰρ τούτῳ-n.
8 s. μέρει.
9 ἀνοίγω.
10 ἔρχομαι.
11 Ex. 18. 21. Job 1. 1, 8. 2. 3. Judith 11. 17, in lxx.
12 Lu. 1. 70. Ac. 15. 18. Ps. 90. 2, in lxx.
13 ἀκούω.
14 γεννάω.
15 δύναμαι.
16 ἔχω.
17 ver. 16.
18 ἐκβάλλω, ver. 35. ch. 6. 37. Lu. 4. 29. 6. 22.
19 εὑρίσκω.
† ἀνθρώπου-i.
20 c. 18. 16, 17. Mar. 13. 34.
‡ Καὶ-m.
§ φωνεῖ-h.
21 Mar. 8. 23. 15. 20. Lu. 24. 50. Ac. 5. 19. 7. 36, 40. 12. 17. 13. 17. 16. 37, 39. 21. 38. He. 8. 9.
22 γίνομαι.

4 ᶜΚαὶ ǀ ὅταν τὰ ἴδια
πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμ-
προσθεν αὐτῶν πορεύε-
ται· ϗ τὰ πρόβατα αὐ-
τῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι [2]οἴ-
δασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
5 Ἀλλοτρίῳ[4] δὲ οὐ μὴ
*ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ
[5]φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ·
ὅτι ὐκ [2]οἴδασι τῶν ἀλ-
λοτρίων τὴν φωνήν.
6 Ταύτην τὴν παροι-
μίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ
[7]ἔγνωσαν τίνα [9]ἦν ἃ
ἐλάλει αὐτοῖς.
7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν
προβάτων.
8 ᶜΠάντες ǀ ὅσοι ᶜπρὸ
ἐμοῦ ǀ [10]ἦλθον, κλέπται
[9]εἰσὶ καὶ λῃσταί· ἀλλ'
οὐκ [11]ἤκουσαν αὐτῶν
τὰ πρόβατα.
9 Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα·
δι' ἐμῦ ἐάν τις [15]εἰσέλ-
θῃ, [13]σωθήσεται· καὶ
[15]εἰσελεύσεται, ϗ [16]ἐξ-
ελεύσεται, καὶ [18]νομὴν
[19]εὑρήσει.
10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρ-
χεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ
καὶ [20]θύσῃ καὶ [21]ἀπολέ-
σῃ· ἐγὼ [10]ἦλθον ἵνα
ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισ-
σὸν ἔχωσιν.
11 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν
ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ κα-
λὸς τὴν [24]ψυχὴν αὐτῦ
[22]τίθησιν ὑπὲρ τῶν
προβάτων·
12 Ὁ [25]μισθωτὸς δὲ,
ϗ ὐκ [9]ὢν ποιμὴν, οὗ ὐκ
[9]εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια,
θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχό-
μενον, καὶ ἀφίησι τὰ
πρόβατα, καὶ φεύγει·
καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει
ᶜαὐτὰ,ǀ καὶ [1]σκορπίζει
ᶜτὰ πρόβατα.ǀ
13 ᶜὉ δὲ μισθωτὸς
φεύγει,ǀ ὅτι μισθωτός
[9]ἐστι, καὶ οὐ [3]μέλει
αὐτῷ περὶ τῶν προβά-
των.
14 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν
ὁ καλὸς, καὶ γινώσκω
τὰ ἐμὰ,[6] καὶ γινώσκο-
μαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν.
15 Καθὼς γινώσκει με
ὁ πατὴρ, [8]κἀγὼ γινώ-
σκω τὸν πατέρα· καὶ
τὴν ψυχήν μου τίθημι
ὑπὲρ τῶν προβάτων.
16 Καὶ ἄλλα πρόβατα
ἔχω, ἃ ὐκ [9]ἔστιν ἐκ τῆς
αὐλῆς ταύτης· [12]κἀκεῖ-
νά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ
τῆς φωνῆς μου ἀκούσυ-
σι· ϗ [14]γενήσεται μία
ποίμνη, εἷς ποιμήν.
17 Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ
με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ
τίθημι τὴν ψυχήν μου,
ἵνα πάλιν [17]λάβω αὐ-
τήν.
18 Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν
ἀπ' ἐμῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθη-
μι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ·
ἐξουσίαν ἔχω [22]θεῖναι
αὐτὴν, καὶ [23]ἐξουσίαν
ἔχω πάλιν [17]λαβεῖν
αὐτήν. Ταύτην τὴν ἐν-
τολὴν [17]ἔλαβον παρὰ
τοῦ πατρός μου.
19 Σχίσμα οὖν ǀ πάλιν
[14]ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰυδαί-
οις διὰ τὺς λόγυς τύτυς.

A. D. 29.

1 ch. 16. 42. Mat. 12. 49. 1 Mac. 6.54.
2 εἴδω.
3 ch. 12. 6. Mat. 22.16. Mar. 4. 38. Lu. 10. 40. Ac. 18. 17. 1 Co. 9. 9. 1 Pe. 5. 7.
4 Mat. 17. 25. Lu. 16. 12. Ac. 7. 6. Ro. 14. 4. 2 Co. 10. 15. 1 Ti. 5. 22. He. 11. 34.
* ἀκολουθήσουσιν-ῃ.
5 φεύγω.
6 s. πρόβατα.
7 γινώσκω.
8 καὶ ἐγώ.
9 εἰμί.
10 ἔρχομαι.
11 ἀκούω.
12 ϗ ἐκεῖνος.
13 σώζω.
14 γίνομαι.
15 εἰσέρχομαι.
16 ἐξέρχομαι.
17 λαμβάνω.
18 2 Ti. 2. 17. Ge. 47. 4. 1 Ch. 4. 34. Ps. 74. 1.
19 εὑρίσκω.
20 θύω, Mat. 22. 4.
21 ἀπολλύω.
22 τίθημι.
23 ch. 1. 12.
24 ver. 15. ch. 13. 37. 1 Jno. 3. 16. 1 Sa. 19. 15.
25 ver. 13. Mar. 1. 20. Ex. 12. 45.

20 Ἔλεγον[1] δὲ πολλοὶ
ἐξ αὐτῶν· [3] Δαιμόνιον
ἔχει, καὶ [4] μαίνεται·
[7] τί αὐτοῦ ἀκούετε;
21 Ἄλλοι [1] ἔλεγον·
Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ
[9] ἔστι [11] δαιμονιζομένε·
μὴ δαιμόνιον δύναται
τυφλῶν ὀφθαλμὲς ἀν-
οίγειν;
22 Ἐγένετο [13] δὲ τὰ
[14] ἐγκαίνια ἐν [c] τοῖς
Ἱεροσολύμοις, [d] καὶ
χειμὼν [9] ἦν.
23 Καὶ [15] περιεπάτει ὁ
Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν
τῇ στοᾷ * τοῦ Σολο-
μῶντος.
24 Ἐκύκλωσαν [16] οὖν
αὐτὸν οἱ Ἰεδαῖοι, κ. [1] ἔ-
λεγον αὐτῷ· Ἕως πότε
τὴν ψυχὴν ἡμῶν † αἴ-
ρεις; εἰ σὺ [9] εἶ ὁ Χριςὸς,
εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.
25 Ἀπεκρίθη[18] αὐτοῖς
ὁ Ἰησῆς· Εἶπον ὑμῖν, κ.
οὐ πιςεύετε· τὰ ἔργα ἃ
ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ πατρός μου, ταῦτα
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
26 Ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πι-
στεύετε· οὐ γάρ [9] ἐστε
ἐκ τῶν προβάτων τῶν
‡ ἐμῶν, [d] καθὼς εἶπον
ὑμῖν.
27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ
τῆς φωνῆς μου ἀκούει,
[24] κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ,
καὶ ἀκολουθοῦσί μοι·
28 Κἀγὼ[24] ζωὴν αἰώ-
νιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ
[25] οὐ μὴ [26] ἀπόλωνται
εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ
ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ
τῆς χειρός μου.

A. D. 29.

1 λέγω.
2 δίδωμι.
3 ver. 21. ch. 8. 48.
4 s. τὰ πρόβατα.
5 ch. 12. 15. 26. 24, 25. 1 Co. 14. 23.
6 Mat. 11. 27.
7 s. διά.
8 ver. 12, 23. ch. 6. 15. Mat. 11. 12. 13. 19.
9 εἰμί.
10 ch. 17. 11. 1 Co. 3. 8.
11 Mat. 4. 24. 9. 32. Mar. 1. 32. Lu. 8. 36.
12 βαστάζω, ch. 8. 59.
13 γίνομαι.
14 Ezr. 6. 17. Ne. 12. 27.
15 περιπατέω
* Σολομῶνος-α.
16 κυκλόω.
17 δεικνύω.
† conj. αἰωρεῖς.
18 ἀποκρίνομαι.
19 γράφω.
20 Ps. 82 6.
21 λύω.
‡ ἐμῶν. Καθὼς εἶπον ὑμῖν, τὰ-α.
§ ἠγάπησε,-η
22 ἁγιάζω, ch. 17. 17, 19. Mat. 6. 9. He. 2. 11.
23 ἀποςέλλω.
24 καὶ ἐγώ.
25 ch. 4. 14.
26 ἀπολλύω.

29 Ὁ πατήρ μου, ὃς
[2] δέδωκέ [4] μοι, μείζων
πάντων [9] ἐστί· καὶ [6] οὐ-
δεὶς δύναται [8] ἁρπάζειν
ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πα-
τρός μου.
30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ
[10] ἕν [9] ἐσμεν.
31 Ἐβάστασαν [12] οὖν
πάλιν λίθες οἱ Ἰεδαῖοι,
ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.
32 Ἀπεκρίθη [18] αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Πολλὰ καλὰ
ἔργα [17] ἔδειξα ὑμῖν ἐκ
τοῦ πατρός μου· διὰ
ποῖον αὐτῶν ἔργον λι-
θάζετέ με;
33 Ἀπεκρίθησαν[18] αὐ-
τῷ οἱ Ἰουδαῖοι, [c] λέγον-
τές· Περὶ καλοῦ ἔργε
οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ
περὶ βλασφημίας, καὶ
ὅτι σὺ ἄνθρωπος [9] ὢν,
ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.
34 Ἀπεκρίθη [18] αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ [9] ἔστι
[19] γεγραμμένον ἐν τῷ
νόμῳ ὑμῶν· [20] Ἐγὼ
εἶπα, θεοί [9] ἐστε;
35 Εἰ ἐκείνους εἶπε θε-
οὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος
τοῦ Θεοῦ [13] ἐγένετο, καὶ
οὐ δύναται [21] λυθῆναι ἡ
γραφή·
36 Ὃν ὁ πατὴρ § [22] ἡ-
γίασε, κ. [23] ἀπέστειλεν
εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς
λέγετε· Ὅτι βλασφη-
μεῖς· ὅτι εἶπον, υἱὸς τε
Θεοῦ εἰμι;
37 Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα
τοῦ πατρός μου, μὴ πι-
στεύετέ μοι·
38 Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν
ἐμοὶ μὴ πιςεύητε, τοῖς

ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα [1] γνῶτε, [*] καὶ πιστεύσητε [||*] ὅτι ἐν ἐμοὶ [3] ὁ πατὴρ, [5] κἀγὼ [6] ἐν [‡] αὐτῷ.

39 Ἐζήτουν[7] οὖν πάλιν αὐτὸν [8] πιάσαι· ϗ [9] ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ [11] ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου [12] ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ [13] ἔμεινεν ἐκεῖ.

41 Καὶ πολλοὶ [14] ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ [15] ἔλεγον· Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον [16] ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ [12] ἦν.

42 Καὶ [18] ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

Κεφ. ια'.

ΗΝ[12] δέ τις [20] ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας ϗ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

2 (Ἦν [12] δὲ Μαρία ἡ [21] ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ, καὶ [22] ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς· ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος [23] ἠσθένει.)

3 Ἀπέστειλαν[25] οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν, λέγουσαι· Κύριε, [27] ἴδε, ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ.

4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ [12] ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα [2] δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς.

5 Ἠγάπα [†] [4] δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον.

6 Ὡς οὖν [10] ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν [13] ἔμεινεν ἐν ᾧ [12] ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας.

7 Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.

8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββὶ, νῦν [7] ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;

9 Ἀπεκρίθη[17] ὁ [†] Ἰησοῦς· Οὐχὶ δώδεκά [12] εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει· [19] ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει.

10 Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει· [19] ὅτι τὸ φῶς οὐκ [12] ἔστιν ἐν αὐτῷ.

11 Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν [24] κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα [26] ἐξυπνίσω αὐτόν.

12 Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Κύριε, εἰ [24] κεκοίμηται, [28] σωθήσεται.

13 Εἰρήκει [29] δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου

A. D. 29.

1 γινώσκω.
* alii καὶ γινώσκητε.
2 δοξάζω.
3 s. ἔστι.
† Ἐφίλει-n.
4 ἀγαπάω.
5 καὶ ἐγώ.
6 s εἰμι.
‡ τῷ πατρί.-i
7 ζητέω.
8 πιάζω.
9 ἐξέρχομαι.
10 ἀκούω.
11 ἀπέρχομαι.
12 εἰμί. [μαι.
13 μένω.
14 ἔρχομαι.
15 λέγω.
16 ποιέω.
17 ἀποκρίνο-
18 πιστεύω.
19 s. τὸν πόδα τινί. Mat. 4. 6. Ro. 9. 32. 1 Pe. 2. 8.
20 Mat. 10. 8. Lu. 4. 40.
21 ἀλείφω.
22 ἐκμάσσω, ch. 12. 3. Lu. 7. 38.
23 ἀσθενέω.
24 κοιμάω. Mat. 27. 52. 28. 13. Lu. 22. 45. Ac. 7. 60. 1 Co. 7. 39. 1 Th. 4. 13-15. 2 Pe. 3. 4.
25 ἀποστέλλω.
26 1 Ki. 3. 15. Job 14. 12. cf. Ac. 16. 27.
27 εἴδω.
28 σώζω.
29 εἴρω.

αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ [1]ἔδο-
ξαν ὅτι περὶ τῆς [3]κοι-
μήσεως τοῦ ὕπνου λέ-
γει.
14 Τότε οὖν εἶπεν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς [4]παῤῥη-
σίᾳ· Λάζαρος [5]ἀπέθανε.
15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς,
(ἵνα πιςεύσητε,) ὅτι οὐκ
[7]ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγω-
μεν πρὸς αὐτόν.
16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς,
ὁ λεγόμενος Δίδυμος,
τοῖς συμμαθηταῖς· Ἄ-
γωμεν ϗ ὑμεῖς, ἵνα [5]ἀπ-
οθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
17 Ἐλθὼν [11] οὖν ὁ Ἰη-
σοῦς, [12]εὗρεν αὐτὸν τέσ-
σαρας ἡμέρας ἤδη ἔχον-
τα ἐν τῷ μνημείῳ.
18 (Ἦν [7] δὲ ἡ Βηθανία
ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύ-
μων, ὡς ἀπὸ σταδίων
δεκαπέντε.)
19 Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν
* Ἰουδαίων [11]ἐληλύθει-
σαν πρὸς † τὰς περὶ
Μάρθαν ϗ Μαρίαν, ἵνα
[18]παραμυθήσωνται αὐ-
τὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτῶν.
20 Ἡ οὖν Μάρθα ὡς
[17]ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰη-
σοῦς ἔρχεται, [19]ὑπήντη-
σεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν
τῷ οἴκῳ [20]ἐκαθέζετο.
21 Εἶπεν οὖν ‡ ἡ Μάρ-
θα πρὸς τὸν Ἰησοῦν·
Κύριε, εἰ [7]ἦς ὧδε, ὁ
ἀδελφός μου οὐκ ἂν
§ [21] ἐτεθνήκει.
22 Ἀλλὰ καὶ νῦν [22] οἶ-
δα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ
τὸν Θεόν, [23] δώσει σοι
ὁ Θεός.
23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· [2]Ἀναστήσεται ὁ
ἀδελφός σου.
24 Λέγει αὐτῷ Μάρ-
θα· [22]Οἶδα ὅτι [2]ἀνα-
στήσεται ἐν τῇ ἀνα-
στάσει ἐν τῇ [6]ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ.
25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνά-
στασις καὶ ἡ ζωή· ὁ
πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν
[5]ἀποθάνῃ, [8]ζήσεται·
26 Καὶ πᾶς ὁ [8]ζῶν
καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ,
οὐ μὴ [5]ἀποθάνῃ [9]εἰς
τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις
τοῦτο;
27 Λέγει αὐτῷ· Ναὶ,
Κύριε· ἐγὼ [10]πεπίςευ-
κα ὅτι σὺ [7]εἶ ὁ Χρι-
στὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
ὁ εἰς τὸν κόσμον [13]ἐρ-
χόμενος.
28 Καὶ ταῦτα εἰποῦσα
[14]ἀπῆλθε, καὶ [15]ἐφώ-
νησε Μαρίαν τὴν ἀδελ-
φὴν † αὐτῆς λάθρα, εἰ-
ποῦσα· Ὁ διδάσκαλος
[16]πάρεστι, ϗ φωνεῖ σε.
29 Ἐκείνη ὡς [17]ἤκου-
σεν, ἐγείρεται ταχὺ, ϗ
ἔρχεται πρὸς αὐτόν.
30 (Οὔπω δὲ [11]ἐληλύ-
θει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώ-
μην, ἀλλ' [7]ἦν ἐν τῷ τό-
πῳ ὅπου [18]ὑπήντησεν
αὐτῷ ἡ Μάρθα.)
31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ
[7]ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ
οἰκίᾳ καὶ παραμυθού-
μενοι αὐτὴν, [22]ἰδόντες
τὴν Μαρίαν, ὅτι τα-
χέως [2]ἀνέστη καὶ [24]ἐξ-
ῆλθεν, [25]ἠκολούθησαν

A. D. 29.

1 δοκέω. Mat. 3. 9. 17. 25. Lu. 8. 18. Ac. 25. 27.
2 ἀνίστημι.
3 Eccl. 46. 19. 48. 14.
4 ver. 54. ch. 16. 25. 2 Co. 3. 12. Ep. 6. 19. He. 4. 16. 10. 24.
5 ἀποθνήσκω
6 ch. 6. 39, 40, 44, 54.
7 εἰμί.
8 ζάω.
9 ch. 4. 14.
10 πιστεύω.
11 ἔρχομαι.
12 εὑρίσκω.
13 Mat. 11 6. 21 9. Lu. 7. 19. 19. 38.
14 ἀπέρχομαι
15 φωνέω.
* Ἱεροσολύμων-n.
† αὐτῆς, λάθρα εἰποῦσα-n.
16 πάρειμι.
17 ἀκούω.
‡ τὴν Μάρθαν-n.
18 ver. 31. 1 Th. 2. 11. 5. 14.
19 ὑπαντάω.
20 καθέζομαι
§ ἀπέθανεν-h.
21 θνήσκω.
22 εἴδω.
23 δίδωμι.
24 ἐξέρχομαι.
25 ἀκολουθέω.

αὐτῇ, [a] λέγοντες· [1]"Ο-
τι ὑπάγει εἰς τὸ μνη-
μεῖον, ἵνα [2]κλαύσῃ
ἐκεῖ.
32 Ἡ οὖν Μαρία ὡς
[4]ἦλθεν ὅπου [5]ἦν ὁ Ἰη-
σοῦς, [6]ἰδοῦσα αὐτὸν,
[7]ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας
αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ·
Κύριε, εἰ [5]ἦς ὧδε, ὐκ ἂν
[9]ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.
33 Ἰησῦς οὖν ὡς εἶδεν
αὐτὴν κλαίυσαν, ϗ τὺς
[10]συνελθόντας αὐτῇ Ἰυ-
δαίους κλαίοντας, [11]ἐν-
εβριμήσατο τῷ [18]πνεύ-
ματι, καὶ [15]ἐτάραξεν
ἑαυτόν,
34 Καὶ εἶπε· Ποῦ [17]τε-
θείκατε αὐτόν; Λέγυ-
σιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρχυ
καὶ [6]ἴδε.
35 Ἐδάκρυσεν[19] ὁ Ἰη-
σοῦς.
36 Ἔλεγον[21] ὖν οἱ Ἰυ-
δαῖοι· [6]Ἴδε πῶς ἐφίλει
αὐτόν.
37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν
εἶπον· Οὐκ [27]ἠδύνατο
οὗτος, ὁ [29]ἀνοίξας τὺς
ὀφθαλμοὺς τῦ τυφλοῦ,
ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος
μὴ [9]ἀποθάνῃ;
38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν
[11]ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυ-
τῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνη-
μεῖον· [5]Ἦν δὲ σπήλαι-
ον, καὶ λίθος [32]ἐπέκει-
το ἐπ' αὐτῷ.
39 Λέγει ὁ Ἰησοῦς·
[34]Ἄρατε τὸν λίθον.
Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ
τῦ‖ [35]τεθνηκότος, Μάρ-
θα· Κύριε, ἤδη [37]ὄζει·
τεταρταῖος [a]γάρ| [5]ἐςι.

40 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σῦς· Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι
ἐὰν πιστεύσῃς, † [3]ὄψει
τὴν ‡δόξαν τοῦ Θεοῦ;
41 Ἦραν[34] ὖν τὸν λί-
θον, b οὗ [5]ἦν ὁ [35]τεθνη-
κὼς κείμενος.|§ Ὁ δὲ
Ἰησοῦς [34]ἦρε τοὺς
ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ
εἶπε· Πάτερ, εὐχαριςῶ
σοι, ὅτι [8]ἤκουσάς μου.
42 Ἐγὼ δὲ [6]ᾔδειν ὅτι
πάντοτέ μου ἀκούεις·
ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν
[12]περιεςῶτα εἶπον, ἵνα
πιστεύσωσιν ὅτι σύ με
[14]ἀπέστειλας.
43 Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
φωνῇ μεγάλῃ [16]ἐκραύ-
γασε· Λάζαρε, [18]δεῦρο
ἔξω.
44 b Καὶ | [20]ἐξῆλθεν ὁ
[35]τεθνηκὼς, [22]δεδεμέ-
νος τὺς [23]πόδας ϗ τὰς
χεῖρας [24]κειρίαις· καὶ
ἡ ὄψις αὐτῦ [25]συδαρίῳ
[26]περιεδέδετο. Λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Λύ-
σατε αὐτὸν, καὶ [28]ἄφε-
τε ὑπάγειν.
45 Πολλοὶ ὖν ἐκ τῶν
Ἰουδαίων οἱ [4]ἐλθόντες
πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ
[30]θεασάμενοι ἃ ἐποίη-
σεν b ὁ Ἰησοῦς,| [31]ἐπί-
στευσαν εἰς αὐτόν.
46 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν
[33]ἀπῆλθον πρὸς τοὺς
Φαρισαίους, καὶ εἶπον
αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ
Ἰησοῦς.
47 Συνήγαγον[36] οὖν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι συνέδριον, καὶ
[21]ἔλεγον· Τί ποιῦμεν;

A. D. 29.

a δόξαντες, ὅτι-ι. [τοῖς.
1 s. ἐν ἑαυ-
2 κλαίω.
† ὄψη-h.
3 ὄπτομαι.
‡ δύναμιν-n.
4 ἔρχομαι.
5 εἰμί.
6 εἴδω.
7 πίπτω.
§ alii ὃ ἦν. s. ὅπυ ἔκειτο.
8 ἀκούω.
9 ἀποθνήσκω
10 συνέρχομαι.
11 ἐμβριμάομαι, ver. 38. Mat. 9. 30.
12 περιΐςημι
13 Lu. 10. 21.
14 ἀποςέλλω
15 ταράσσω, Mat. 14. 26.
16 κραυγάζω
17 τίθημι.
18 Mat. 19. 21. Mar. 10. 21.
19 δακρύω.
20 ἐξέρχομαι.
21 λέγω.
22 δέω.
23 πούς.
24 Pr. 7. 16.
25 Lu. 19. 20.
26 περιδέω.
27 δύναμαι.
28 ἀφίημι.
29 ἀνοίγω.
30 θεάομαι.
31 πιστεύω.
32 ἐπίκειμαι.
33 ἀπέρχομαι.
34 αἴρω.
‖ τετελευτηκότος-h.
35 θνήσκω.
36 συνάγω.
37 Ex. 8. 14. Ps. 38. 5, v. 6.

ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος
πολλὰ σημεῖα ποιεῖ.
48 Ἐὰν [3]ἀφῶμεν αὐ-
τὸν οὕτω, πάντες πι-
ϛεύσωσιν εἰς αὐτόν· ꭓ
[4]ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖ-
οι,* καὶ [6]ἀροῦσιν ἡμῶν
καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ
ἔθνος.
49 Εἷς δέ τις ἐξ αὐ-
τῶν Καϊάφας, ἀρχιε-
ρεὺς [7]ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ
ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς·
Ὑμεῖς οὐκ [11]οἴδατε οὐ-
δέν·
50 Οὐδὲ †διαλογίζεσθε
ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα
εἷς ἄνθρωπος [13]ἀποθά-
νῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ
μὴ ὅλον τὸ ἔθνος
[15]ἀπόληται.
51 Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυ-
τοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ,
ἀρχιερεὺς [7]ὢν τȣ̃ ἐνι-
αυτοῦ ἐκείνου, [17]προε-
φήτευσεν ὅτι [19]ἔμελ-
λεν ὁ ‡ Ἰησȣ̃ς ἀποθνή-
σκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνȣς·
52 Καὶ οὐκ ὑπὲρ τοῦ
ἔθνους μόνον, ἀλλ'
ἵνα καὶ τὰ [21]τέκνα
τοῦ Θεοῦ τὰ [23]διεσκορ-
πισμένα συναγάγῃ εἰς
[25]ἕν.[26]
53 Ἀπ' ἐκείνης ȣ̃ν τῆς
ἡμέρας [27]συνεβουλεύ-
σαντο ἵνα ἀποκτείνω-
σιν αὐτόν.
54 Ἰησȣ̃ς οὖν οὐκ ἔτι
[29]παῤῥησίᾳ [31]περιεπά-
τει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις,
ἀλλὰ [32]ἀπῆλθεν ἐκεῖ-
θεν εἰς τὴν χώραν **ἐγ-
γὺς τῆς ἐρήμου, εἰς
†† Ἐφραὶμ λεγομένην

πόλιν· κἀκεῖ [1]διέτριβε
[2]μετὰ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ.
55 Ἦν[7] δὲ ἐγγὺς τὸ
πάσχα τῶν Ἰουδαίων·
ꭓ [4]ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς
Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώ-
ρας [5]πρὸ τοῦ πάσχα,*
ἵνα [8]ἁγνίσωσιν ἑαυ-
τούς.
56 Ἐζήτουν οὖν τὸν
Ἰησοῦν, ꭓ ἔλεγον μετ'
ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ
[12]ἑϛηκότες· Τί [14]δοκεῖ
ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ [5]ἔλθῃ
εἰς τὴν ἑορτήν;
57 Δεδώκεισαν[16] δὲ καὶ
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φα-
ρισαῖοι ἐντολὴν, ἵνα
ἐάν τις [18]γνῷ πȣ̃ [7]ἐστι,
μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν
αὐτόν.

Κεφ. ιβʹ.

Ο ΟΥΝ Ἰησοῦς πρὸ
ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα
[5]ἦλθεν εἰς Βηθανίαν,
ὅπου [7]ἦν Λάζαρος ὁ
[22]τεθνηκὼς, ὃν [24]ἤγει-
ρεν ἐκ νεκρῶν.‡
2 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ
δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρ-
θα [28]διηκόνει· ὁ δὲ Λά-
ζαρος εἷς [7]ἦν τῶν §συν-
ανακειμένων αὐτῷ.
3 Ἡ οὖν Μαρία, [30]λα-
βοῦσα λίτραν ‖ μύρου
νάρδου πιστικῆς πολυ-
τίμου, [33]ἤλειψε τοὺς
πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ
[34]ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν
αὐτῆς τοὺς πόδας αὐ-
τοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπλη-
ρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ
μύρου.

A. D. 29.

1 διατρίβω.
2 s. τὸν χρό-νον.
3 ἀφίημι.
4 ἀναβαίνω.
5 ἔρχομαι.
6 αἴρω.
7 εἰμί.
* al. trans. al. πρὶν τὸ πάσχα, s. πρὸ τῆς ἑορτῆς.
8 ἁγνίζω.
11 εἴδω.
12 ἵστημι.
† λογίζεσθε-λ
13 ἀποθνήσκω.
14 Mat. 17.25.
15 ἀπολλύω.
16 δίδωμι.
17 προφητεύω
18 γινώσκω.
19 μέλλω.
21 1 Jno. 3.10.
22 θνήσκω.
23 διασκορπίζω.
24 ἐγείρω.
‡ ὁ Ἰησȣ̃ς-f.
25 ch. 10. 30.
26 s. ποίμνιον
27 συμβουλεύω.
28 διακονέω.
§ ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ-a.
29 ch. 7. 4.
30 λαμβάνω.
31 περιπατέω
‖ πιστικῆς μύρου πολυτίμου-n.
32 ἀπέρχομαι
33 ἀλείφω.
** Σαμφουρεὶν-f.
†† Ἐφρὲμ, s. Ἐφρὰμ-n.
34 ἐκμάσσω.

4 Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ, *ε Ἰού-
δας Σίμωνος| †Ἰσκαρι-
ώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν
[6]παραδιδόναι·
5 Διατί τοῦτο τὸ μύ-
ρον οὐκ [7]ἐπράθη τρια-
κοσίων δηναρίων, καὶ
[8]ἐδόθη πτωχοῖς;
6 Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ
ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν
[9]ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι
κλέπτης [13]ἦν, καὶ τὸ
[15]γλωσσόκομον εἶχε, ϗ
τὰ βαλλόμενα [16]ἐβά-
σταζεν.
7 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς·
[18]Ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν
ἡμέραν τοῦ [19]ἐνταφια-
σμοῦ μου §[20]τετήρηκεν
αὐτό.
8 ε Τοὺς πτωχοὺς γὰρ
πάντοτε ἔχετε μεθ'
ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάν-
τοτε ἔχετε.|
9 Ἔγνω [23] οὖν ὄχλος
πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων
ὅτι ἐκεῖ [13]ἐστι· ϗ [24]ἦλ-
θον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν
μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν
Λάζαρον [25]ἴδωσιν, ὃν
[36]ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.
10 Ἐβουλεύσαντο[27] δὲ
οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ
τὸν Λάζαρον ἀποκτεί-
νωσιν·
11 Ὅτι πολλοὶ δι' αὐ-
τὸν [29]ὑπῆγον τῶν Ἰου-
δαίων, καὶ [31]ἐπίστευον
εἰς τὸν Ἰησοῦν.
12 Τῇ [33]ἐπαύριον ὄ-
χλος πολὺς ὁ [24] ἐλθὼν
εἰς τὴν ἑορτὴν, ἀκούσαν-
τες ὅτι ἔρχεται ὁ δ |
Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα,

A. D. 29.

* alii Σίμωνος-ε. alii Ἰούδας Σίμων.
1 λαμβάνω.
2 Le. 22. 40.
3 Re. 7. 9.
4 ἐξέρχομαι.
† ἀπὸ Καριώτου-η.
5 κράζω.
6 παραδίδωμι
‡ κυρίου βασιλεύς-ὁ.
7 πιπράσκω.
8 δίδωμι.
9 μέλλω.
10 εὑρίσκω.
11 πῶλον ὄνου, ver. 15.
12 καθίζω.
13 εἰμί.
14 γράφω.
15 ch. 13. 29.
16 βαστάζω.
17 δοξάζω, ch. 7. 39.
18 ἀφίημι.
19 Mat. 26. 11.
§ Vide App.
20 τηρέω.
21 μιμνήσκομαι.
22 ποιέω.
23 γινώσκω.
24 ἔρχομαι.
25 εἴδω.
26 μαρτυρέω.
‖ ὅτε-ι.
27 βουλεύομαι.
28 φωνέω.
29 ὑπάγω.
30 ὑπαντάω.
31 πιστεύω.
** ἤκουσαν-α.
32 ἀκούω.
33 s. ἡμέρα.
34 ch. 6. 63.
†† ὅλος-η.
35 ἀπέρχομαι
36 ἐγείρω.

13 Ἔλαβον[1] τὰ [2]βαΐα
τῶν [3]φοινίκων, καὶ
[4]ἐξῆλθον εἰς ὑπάντη-
σιν αὐτῷ, καὶ [5]ἔκρα-
ζον· Ὡσαννὰ, εὐλογη-
μένος ᶜ ὁ | ἐρχόμενος
ἐν ὀνόματι ‡Κυρίου,
ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσρα-
ήλ.
14 Εὑρὼν [10] δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς [11]ὀνάριον, [12]ἐκά-
θισεν ἐπ' αὐτὸ, καθὼς
[13]ἐστι [14]γεγραμμένον·
15 Μὴ φοβοῦ, θύγα-
τερ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βα-
σιλεύς σου ἔρχεται,
καθήμενος ἐπὶ πῶλον
ὄνου.
16 Ταῦτα δὲ οὐκ [23]ἔ-
γνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ'
ὅτε [17]ἐδοξάσθη ὁ Ἰη-
σοῦς, τότε [21]ἐμνήσθησαν
ὅτι ταῦτα [13]ἦν ἐπ' αὐ-
τῷ [14]γεγραμμένα, καὶ
ταῦτα [22]ἐποίησαν αὐ-
τῷ.
17 Ἐμαρτύρει[26] οὖν
ὁ ὄχλος ὁ [13]ὢν μετ'
αὐτοῦ, ‖ὅτι τὸν Λά-
ζαρον [28]ἐφώνησεν ἐκ
τοῦ μνημείου, καὶ
[36]ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν.
18 Διὰ τοῦτο καὶ [30]ὑ-
πήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος,
ὅτι **[32]ἤκουσε τοῦτο
αὐτὸν [22]πεποιηκέναι τὸ
σημεῖον.
19 Οἱ οὖν Φαρισαῖοι
εἶπον πρὸς ἑαυτούς· Θε-
ωρεῖτε ὅτι οὐκ [34]ὠφε-
λεῖτε οὐδέν; [25]ἴδε, ὁ
κόσμος ††ὀπίσω αὐτοῦ
[35]ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν [1] δέ τινες
[a]Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀνα-
βαινόντων ἵνα προς-
κυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορ-
τῇ.[4]
21 Οὗτοι οὖν [5]προς-
ῆλθον Φιλίππῳ τῷ
[6]ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γα-
λιλαίας, καὶ [8]ἠρώτων
αὐτὸν, λέγοντες· Κύ-
ριε, θέλομεν τὸν Ἰησῦν
[9]ἰδεῖν.
22 Ἔρχεται Φίλιππος,
καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ·
καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ
Φίλιππος λέγουσι τῷ
Ἰησοῦ.
23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [15]ἀπ-
εκρίνατο αὐτοῖς, λέ-
γων· [16]Ἐλήλυθεν ἡ
ὥρα ἵνα [7]δοξασθῇ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος
τοῦ σίτου [19]πεσὼν εἰς
τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐ-
τὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ
[21]ἀποθάνῃ, πολὺν καρ-
πὸν φέρει.
25 Ὁ φιλῶν τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ, [23]ἀπολέσει
αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κό-
σμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν
αἰώνιον φυλάξει αὐ-
τήν.
26 Ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ
τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω·
καὶ ὅπυ εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ
καὶ ὁ [26]διάκονος ὁ ἐμὸς
[1]ἔσται· [b]καὶ ‖ ἐάν τις
ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει
αὐτὸν ὁ πατήρ.
27 Νῦν ἡ ψυχή μυ [27]τε-
τάρακται, καὶ τί εἴπω;

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 ch. 7. 35. Ac. 14. 1.
3 σώζω.
* ταύτης; Ἀλλὰ-a.
4 s. τοῦ Πάσχα. [μαι.
5 προςέρχο-
6 s. ὄντι.
7 δοξάζω.
† μυ τὸ ὄνομα-n. alii συ τὸν υἱόν.
8 ἐρωτάω.
9 εἴδω.
10 ἵστημι.
11 λέγω.
12 Mar. 3. 17. Re. 4. 5.
13 γίνομαι.
14 λαλέω.
15 ἀποκρίνομαι.
16 ἔρχομαι
17 ch. 14. 30. Ep. 2. 2.
‡ κάτω βληθήσεται-n.
18 ἐκβάλλω, ch. 9. 34. Re. 12. 9.
19 πίπτω.
20 καὶ ἐγώ.
§ πάντα-n.
21 ἀποθνήσκω.
22 ch. 6. 44.
23 ἀπολλύω.
24 μέλλω.
25 ἀκούω.
26 Mat. 20. 26. Ro. 13. 4. Phi. 1. 1.
‖ alii τίς ἐστιν ὁ λόγος ὗτος;
27 ταράσσω, Mat. 14. 26.
28 c. 1. 4; 8. 12.
** ἐν ὑμῖν ἐστι-a.

Πάτερ, [3]σῶσόν με ἐκ
τῆς ὥρας * ταύτης· ἀλ-
λὰ διὰ τοῦτο [16]ἦλθον
εἰς τὴν ὥραν ταύτην.
28 Πάτερ, [7]δόξασόν
† σῦ τὸ ὄνομα. [16]Ἦλθεν
οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ· Καὶ [7]ἐδόξασα, καὶ
πάλιν δοξάσω.
29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ
[10]ἑστὼς καὶ ἀκούσας,
[11]ἔλεγε [12]βροντὴν [13]γε-
γονέναι. Ἄλλοι [11]ἔλε-
γον· Ἄγγελος αὐτῷ
[14]λελάληκεν.
30 Ἀπεκρίθη [15] ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ εἶπεν· Οὐ δι'
ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ [13]γέ-
γονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.
31 Νῦν κρίσις [1]ἐστὶ τῦ
κόσμου [c]τούτου· νῦν ὁ
[17]ἄρχων τοῦ κόσμου
τούτου ‡ [18]ἐκβληθήσε-
ται ἔξω.
32 Κἀγὼ,[20] ἐὰν ὑψω-
θῶ ἐκ τῆς γῆς, § πάν-
τας [22]ἑλκύσω πρὸς
ἐμαυτόν.
33 (Τοῦτο δὲ [11]ἔλεγε
σημαίνων ποίῳ θανά-
τῳ [24]ἤμελλεν ἀποθνή-
σκειν.)
34 Ἀπεκρίθη [15] αὐτῷ ὁ
ὄχλος· Ἡμεῖς [25]ἠκούσα-
μεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ
Χριστὸς μένει εἰς τὸν
αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέ-
γεις [c]ὅτι ‖ δεῖ ὑψωθῆ-
ναι τὸν υἱὸν τῦ ἀνθρώ-
πυ; [e]τίς [1]ἐστιν οὗτος ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; ‖
35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Ἔτι μικρὸν
χρόνον τὸ [28]φῶς ** μεθ'
ὑμῶν [1]ἐστι· περιπατεῖτε

*ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα
μὴ σκοτία ὑμᾶς [1] κατα-
λάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν
ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ [3] οἶδε
ποῦ ὑπάγει.
36 †Ἕως τὸ φῶς ἔχετε,
πιστεύετε εἰς τὸ φῶς,
ἵνα [7] υἱοὶ φωτὸς [8] γένη-
σθε. Ταῦτα [9] ἐλάλησεν
ὁ Ἰησοῦς, χ [11] ἀπελθὼν
[12] ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.
37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ
σημεῖα [13] πεποιηκότος
ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ
ἐπίστευον εἰς αὐτόν·
38 Ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου
τοῦ προφήτου πληρω-
θῇ, ὃν εἶπε· [16] Κύριε,
τίς [17] ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ
ἡμῶν, καὶ ὁ βραχίων
Κυρίου τίνι [18] ἀπεκα-
λύφθη;
39 Διὰ τοῦτο οὐκ
[19] ἠδύναντο § πιστεύειν·
‖ ὅτι πάλιν εἶπεν [21] Ἡ-
σαΐας·
40 ** Τετύφλωκεν [23]
αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς,
καὶ †† πεπώρωκεν [25] αὐ-
τῶν τὴν καρδίαν· ἵνα
μὴ [3] ἴδωσι τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς, καὶ ‡‡ νοήσωσι τῇ
καρδίᾳ, καὶ [26] ἐπιστρα-
φῶσι, καὶ [23] ἰάσωμαι
αὐτούς.
41 Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐ-
ας ὅτε εἶδε τὴν δόξαν
‖‖ αὐτοῦ, καὶ [9] ἐλάλησε
περὶ αὐτοῦ.
42 Ὅμως μέντοι καὶ
ἐκ τῶν ἀρχόντων πολ-
λοὶ [17] ἐπίστευσαν εἰς
αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς
Φαρισαίους οὐχ [29] ὡ-
μολόγουν, ἵνα μὴ

A. D. 29.

*ὡς-n. [βάνω
1 καταλαμ-
2 ch. 9. 22.
3 εἴδω.
4 ἀγαπάω.
5 ch. 5. 41, 44.
† Ὡς-n.
6 κράζω,
c. 1. 15; 7. 37.
7 Lu. 16. 9.
8 γίνομαι.
9 λαλέω.
10 πέμπω.
11 ἀπέρχομαι
12 κρύπτω,
ch. 8. 59.
13 ποιέω.
14 ch. 6. 40.
15 ἔρχομαι,
ch. 16. 28.
‡ καὶ μὴ φυ-
λάξῃ,-h. al.
χ φυλάξῃ-i.
16 Is. 53. 1.
17 πιστεύω.
18 ἀποκα-
λύπτω.
19 δύναμαι.
§ πιστεύειν,
ὅτι-n.
‖ καὶ γάρ-n.
20 σώζω.
21 Is. 6. 9, 10.
** Vide App.
23 τυφλόω,
2 Co. 4. 4.
24 Mar. 7. 9.
†† πεπήρω-
κεν-n.
25 πωρόω,
Mar. 6. 52.
‡‡ μή-f.
26 ἐπιστρέφω.
§§ ἰάσομαι-h.
27 s. τὸν λό-
γον.
28 δίδωμι.
‖‖ τοῦ θεοῦ s. τοῦ
θεοῦ αὐ-
τοῦ-n.
29 ὁμολογέω.

[2] ἀποσυνάγωγοι [a] γέ-
νωνται.
43 Ἠγάπησαν [4] γὰρ
τὴν [b] δόξαν τῶν ἀνθρώ-
πων μᾶλλον ἤπερ τὴν
δόξαν τοῦ Θεοῦ.
44 Ἰησοῦς δὲ [6] ἔκραξε,
καὶ εἶπεν· Ὁ πιστεύων
εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς
ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν [10] πέμ-
ψαντά με.
45 Καὶ ὁ [14] θεωρῶν ἐμὲ,
θεωρεῖ τὸν [10] πέμψαντά
με.
46 Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν
κόσμον [15] ἐλήλυθα, ἵνα
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ,
ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μεί-
νῃ.
47 Καὶ ἐάν τις μου ἀκού-
σῃ τῶν ῥημάτων, ‡ καὶ
μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρί-
νω αὐτόν· οὐ γὰρ [15] ἦλ-
θον ἵνα κρίνω τὸν κό-
σμον, ἀλλ' ἵνα [20] σώσω
τὸν κόσμον.
48 Ὁ [24] ἀθετῶν ἐμὲ, χ
μὴ λαμβάνων τὰ ῥήμα-
τά μου, ἔχει τὸν κρί-
νοντα αὐτόν· ὁ λόγος
ὃν [9] ἐλάλησα, ἐκεῖνος
κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
49 Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ
οὐκ [9] ἐλάλησα· [27] ἀλλ'
ὁ [10] πέμψας με πατὴρ,
αὐτός μοι ἐντολὴν [28] ἔ-
δωκε, τί εἴπω καὶ τί
λαλήσω.
50 Καὶ [3] οἶδα ὅτι ἡ
ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώ-
νιός ἐστιν. Ἃ οὖν λα-
λῶ ἐγὼ, καθὼς εἴρηκέ
μοι ὁ πατὴρ, οὕτω λα-
λῶ.

Κεφ. ιγ'.

ΠΡΟ δὲ τῆς ἑορτῆς
τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰη-
σοῦς ὅτι *[3]ἐλήλυθεν
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα [4]μετα-
βῇ ἐκ τοῦ κόσμου τού-
του πρὸς τὸν πατέρα.
[5]ἀγαπήσας τοὺς [7]ἰδίυς
τοὺς [9]ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς
[10]τέλος [5]ἠγάπησεν αὐ-
τούς.
2 Καὶ δείπνου [11]γενο-
μένου, (τῦ διαβόλυ ἤδη
[12]βεβληκότος εἰς τὴν
καρδίαν †Ἰούδα [13]Σί-
μωνος Ἰσκαριώτυ, ἵνα
αὐτὸν [15]παραδῷ·)
3 Εἰδὼς [c]ὁ Ἰησῦς| ὅτι
πάντα [17]δέδωκεν αὐτῷ
ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας,
καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ [18]ἐξ-
ῆλθε, ϗ πρὸς τὸν Θεὸν
ὑπάγει·
4 Ἐγείρεται ἐκ τοῦ
δείπνου, καὶ τίθησι τὰ
[19]ἱμάτια· καὶ [20]λαβὼν
[21]λέντιον, [22]διέζωσεν
ἑαυτόν.
5 Εἶτα βάλλει ὕδωρ
εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ
[25]ἤρξατο νίπτειν τοὺς
[2]πόδας τῶν μαθητῶν,
καὶ [27]ἐκμάσσειν τῷ
λεντίῳ, ᾧ [28]ἦν [22]διε-
ζωσμένος.
6 Ἔρχεται οὖν πρὸς
Σίμωνα Πέτρον· [c]καὶ|
λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος·
Κύριε, σύ μου νίπτεις
τοὺς [2]πόδας;
7 Ἀπεκρίθη[30] Ἰησοῦς,
καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὃ
ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ [32]οἶ-
δας ἄρτι, [33]γνώσῃ δὲ
μετὰ ταῦτα.

A. D. 29.

1 νίπτω.
2 πούς.
* ἦλθεν-h.
3 ἔρχομαι.
4 μεταβαίνω.
5 ἀγαπάω.
6 2 Co. 6. 15. Re. 20. 6.
7 ch. 1. 11. 10. 12.
8 s. νίπτε.
9 s. ὄντας.
10 Mat. 10 22. Mar. 13. 7, 13. Lu. 18. 5.
11 ch. 21. 4. Lu. 4. 42. Ac. 12. 18.
12 βάλλω.
† Vide App.
13 s. τῦ υἱοῦ.
14 λύω. [μι.
15 παραδίδω-
16 ch. 7. 23.
17 δίδωμι.
18 ἐξέρχομαι.
19 ch. 19. 23. Mat. 17. 2. Esdr. 9. 4. Job 1. 20.
20 λαμβάνω.
21 v. 5. [μι.
22 διαζώννυ-
23 ἀναπίπτω, ch. 6. 10.
‡ πάλιν εἶπεν-n.
24 ποιέω.
25 ἄρχομαι.
26 Ac. 2. 36. 1 Co. 8. 2.
27 ch. 11. 2.
28 εἰμί.
29 v. 5, 6, 8, 10. 1 Ti. 5. 10.
30 ἀποκρίνομαι.
31 He. 4. 11. Ja. 5. 10.
32 εἴδω.
33 γινώσκω.

8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος·
Οὐ μὴ [1]νίψῃς τὺς [2]πό-
δας μου εἰς τὸν αἰῶνα.
[30]Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Ἐὰν μὴ [1]νίψω
σε, οὐκ ἔχεις [6]μέρος
μετ' ἐμοῦ.
9 Λέγει αὐτῷ Σίμων
Πέτρος· Κύριε, [8]μὴ τὺς
[2]πόδας μυ μόνον, ἀλλὰ
καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν
κεφαλήν.
10 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ὁ [14]λελουμένος
οὐ χρείαν ἔχει [d]ἢ τὺς
[2]πόδας| †[1]νίψασθαι,
ἀλλ' [28]ἔστι καθαρὸς
[16]ὅλος· καὶ ὑμεῖς κα-
θαροί [28]ἐστε, ἀλλ' ὐχὶ
πάντες.
11 Ἤδει [32]γὰρ τὸν
[15]παραδιδόντα αὐτόν·
[e]διὰ τῦτο εἶπεν· Οὐ-
χὶ πάντες καθαροί
[28]ἐστε.|
12 Ὅτε ὖν [1]ἔνιψε τὺς
[2]πόδας αὐτῶν, καὶ [20]ἔ-
λαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
[23]ἀναπεσὼν ‡πάλιν, εἶ-
πεν αὐτοῖς· Γινώσκετε
τί [24]πεποίηκα ὑμῖν;
13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με,
ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ
[26]κύριος· καὶ καλῶς λέ-
γετε· εἰμὶ γάρ.
14 Εἰ οὖν ἐγὼ [1]ἔνιψα
ὑμῶν τὺς [2]πόδας, ὁ κύ-
ριος καὶ ὁ διδάσκαλος,
καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλ-
λήλων [29]νίπτειν τοὺς
[2]πόδας.
15 Ὑπόδειγμα[31] γὰρ
[17]ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς
ἐγὼ [24]ἐποίησα ὑμῖν,
καὶ ὑμεῖς [24]ποιῆτε.

16 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐκ ¹ἔστι ²δοῦ-
λος ³μείζων τοῦ κυρίυ
αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος
³μείζων τῦ πέμψαντος
αὐτόν.
17 Εἰ ταῦτα ⁵οἴδατε.
⁶μακάριοί ¹ἐστε, ἐὰν
ποιῆτε αὐτά.
18 Οὐ περὶ πάντων
ὑμῶν λέγω·⁷ ἐγὼ ⁵οἶδα
οὓς ⁹ἐξελεξάμην· ἀλλ'
¹¹ἵνα ἡ γραφὴ πληρω-
θῇ· ¹²Ὁ ¹³τρώγων
‡μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον,
¹⁷ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν
¹⁸πτέρναν αὐτοῦ.
19 Ἀπ'²² ἄρτι λέγω
ὑμῖν πρὸ τοῦ ²³γενέ-
σθαι, ἵνα ὅταν ²³γένη-
ται, πιστεύσητε ὅτι
²⁵ἐγώ εἰμι.²⁶
20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν· Ὁ λαμβάνων,
ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ
λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ
λαμβάνων, λαμβάνει
τὸν πέμψαντά με.
21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰη-
σοῦς ²⁸ἐταράχθη τῷ
πνεύματι, ϗ ³⁰ἐμαρτύ-
ρησε, καὶ εἶπεν· Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
εἷς ἐξ ὑμῶν ³²παραδώ-
σει με.
22 Ἔβλεπον³³ οὖν εἰς
ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ.
³⁷ἀπορούμενοι περὶ τί-
νος λέγει.
23 Ἦν¹ δὲ ἀνακείμενος
εἷς ‖τῶν μαθητῶν αὐτῦ
ἐν τῷ κόλπῳ τῦ Ἰησῦ,
ὃν ³⁸ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς.
24 Νεύει οὖν τέτῳ Σί-
μων Πέτρος ** ³⁹πυθέ-

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 ch. 15. 20.
3 μέγας.
* Ἀναπε-σῶν-ἰ.
4 ἐπιπίπτω.
5 εἴδω.
6 ch. 20. 29.
7 s. ταῦτα.
8 βάπτω.
9 ἐκλέγομαι.
10 ἐμβάπτω.
11 s. ἐστί.
12 ver. 27, 30.
13 Ps. 41. 9.
† λαμβάνει καὶ-f.
14 δίδωμι.
15 ch. 6. 54.
16 s. τῷ υἱῷ.
‡ μου τὸν-π.
17 ἐπαίρω.
18 εἰςέρχο-μαι.
19 Ge. 3. 15.
0 He. 13. 19.
22 ch. 1. 51.
23 γίνομαι.
24 γινώσκω.
25 ch. 8. 51.
26 s. ἐκεῖνος.
27 δοκέω.
28 ταράσσω.
29 s. τὰ πράγ-ματα.
30 μαρτυρέω.
31 λαμβάνω.
32 παραδίδω-μι.
33 βλέπω.
34 ἐξέρχομαι.
§ νὺξ, ὅτε ἐξ-ῆλθε-n.
36 δοξάζω.
37 ἀπορέω.
‖ ἐκ-m.
38 ἀγαπάω.
** Vide App.
39 πυνθάνο-μαι.

σθαι τίς ἂν ¹εἴη περὶ
οὗ λέγει.
25 * Ἐπιπεσὼν⁴ δὲ ἐ-
κεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τῦ
Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· Κύ-
ριε, τίς ¹ἐστιν;
26 Ἀποκρίνεται ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἐκεῖνός ¹ἐστιν ᾧ
ἐγὼ ⁸βάψας τὸ ψωμί-
ον ἐπιδώσω. Καὶ ¹⁰ἐμ-
βάψας τὸ ¹²ψωμίον,
†¹⁴δίδωσιν Ἰούδᾳ ¹⁸Σί-
μωνος Ἰσκαριώτῃ.
27 Καὶ μετὰ τὸ ψω-
μίον τότε ¹⁸εἰςῆλθεν
εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς.
Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰη-
σῦς· Ὃ ποιεῖς, ποίησον
²⁰τάχιον.
28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς
²⁴ἔγνω τῶν ἀνακειμέ-
νων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ.
29 Τινὲς γὰρ ²⁷ἐδόκουν,
ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον
εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησῦς· Ἀγόρα-
σον ²⁹ὧν χρείαν ἔχομεν
εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς
πτωχοῖς ἵνα τι ¹⁴δῷ.
30 Λαβὼν³¹ οὖν τὸ
ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέ-
ως ³⁴ἐξῆλθεν· ¹ἦν δὲ
§ νύξ.
31 Ὅτε οὖν¹ ³⁴ἐξῆλθε,
λέγει ὁ Ἰησοῦς· Νῦν
³⁶ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς
³⁶ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ.
32 Εἰ ὁ Θεὸς ³⁶ἐδοξά-
σθη ἐν αὐτῷ, ϗ ὁ Θεὸς
³⁶δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυ-
τῷ, καὶ εὐθὺς ³⁶δοξάσει
αὐτόν.
33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν
μεθ' ὑμῶν εἰμί. Ζητή-

σετέ με, καὶ καθὼς
εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις·
Ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ,
ὑμεῖς οὐ ¹ δύνασθε ³ ἐλ-
θεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω
ἄρτι.
34 Ἐντολὴν καινὴν
δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγα
πᾶτε ἀλλήλους· καθὼς
⁵ ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα
καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλ-
λήλους.
35 Ἐν τέτω ¹⁰ γνώσον-
ται πάντες ὅτι ἐμοὶ μα-
θηταί ⁸ ἐστε, ἐὰν ἀγά-
πην ¹¹ ἔχητε ἐν ἀλλή-
λοις.
36 Λέγει αὐτῷ Σίμων
Πέτρος· Κύριε. πȣ̃ ὑπά-
γεις; ¹² Ἀπεκρίθη αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς‡ Ὅπου‡ ὑπά-
γω, ȣ̓ ¹ δύνασαί μοι νῦν
ἀκολȣθῆσαι, ὕϛερον δὲ
ἀκολουθήσεις μοι.
37 Λέγει αὐτῷ ὁ
Πέτρος· Κύριε, διατί
οὐ δύναμαί σοι § ἀκολȣ-
θῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν
μου ὑπέρ σου ¹⁵ θήσω.
38 Ἀπεκρίθη¹² αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Τὴν ψυχήν σȣ
ὑπὲρ ἐμοῦ ¹⁵ θήσεις;
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι,
οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνή-
σει ἕως οὗ ¹⁷ ἀπαρνήσῃ
με τρίς.

Κεφ. ιδ΄.

ΜΗ ¹⁸ ταρασσέσθω
ὑμῶν ἡ καρδία· ‖ πιϛεύ-
ετε εἰς τὸν Θεὸν, καὶ
εἰς ἐμὲ πιστεύετε.
2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πα-
τρός μȣ ¹⁹ μοναὶ πολλαί
⁸ εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον
ἂν ⁸ ὑμῖν· ⁹ πορεύομαι
ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.
3 Καὶ ⁴ ἐὰν † πορευθῶ,
καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τό-
πον, ⁶ πάλιν ἔρχομαι,
ϗ ⁷ παραλήψομαι ὑμᾶς
πρὸς ἐμαυτόν· ἵνα ὅπȣ
εἰμὶ ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς
⁸ ἦτε.
4 Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπά-
γω, ⁹ οἴδατε, καὶ τὴν
ὁδὸν ⁹ οἴδατε.
5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς·
Κύριε, οὐκ ⁹ οἴδαμεν πȣ̃
ὑπάγεις· καὶ πῶς ¹ δυ-
νάμεθα τὴν ὁδὸν ⁹ εἰδέ-
ναι;
6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησȣ̃ς·
Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ
ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή·
οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς
τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι’
ἐμοῦ.
7 Εἰ ¹⁰ ἐγνώκειτέ με,
καὶ τὸν πατέρα μȣ ¹⁰ ἐ-
γνώκειτε ἄν· ϗ ἀπ’ ἄρ-
τι γινώσκετε αὐτὸν,
καὶ ¹³ ἑωράκατε αὐτόν.
8 Λέγει αὐτῷ Φίλιπ-
πος· Κύριε, ¹⁴ δεῖξον
ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ
¹⁶ ἀρκεῖ ἡμῖν.
9 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησȣ̃ς·
Τοσοῦτον χρόνον μεθ’
ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ¹⁰ ἔ-
γνωκάς με, Φίλιππε; ὁ
¹³ ἑωρακὼς ἐμὲ, ¹³ ἑώ-
ρακε ** τὸν πατέρα· καὶ
πῶς σὺ λέγεις· ¹⁴ Δεῖ-
ξον ἡμῖν τὸν πατέρα;
10 Οὐ πιστεύεις ὅτι
ἐγὼ ²⁰ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ
ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ⁸ ἐστι;
Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λα-
λῶ ὑμῖν, ἀπ’ ἐμαυτȣ̃ οὐ

A. D. 29.

1 δύναμαι.
* ὑμῖν, πορεύομαι, s. ὑμῖν, ὅτι πορεύομαι-n.
2 ver. 12. 23. ch. 7. 33. 16. 5, 23.
3 ἔρχομαι.
4 ch. 12. 32. 13. 20.
† πορευθῶ ἑτοιμάσαι al. πορευθῶ, ἑτοιμάσω-n.
5 ἀγαπάω.
6 pro ἀντελεύσομαι
7 παραλαμβάνω.
8 εἰμί.
9 εἴδω.
10 γινώσκω.
11 ἔχω. [μαι.
12 ἀποκρίνομαι.
‡ ἐγὼ-f.
13 ὁράω.
§ νῦν ἀκολȣθῆσαι; τὴν alii νῦν ἀκολȣθῆσαι; ἄρτι τὴν-n.
14 δεικνύω.
15 τίθημι.
16 ch. 6. 7. Mat. 25. 9. Lu. 3. 14. 1 Ti. 6. 8. He. 3. 5. 3 Jno. 10.
17 ἀπαρνέομαι.
18 ver. 27. ch. 12. 27.
‖ μηδὲ δειλιάτω-f.
** καὶ-f.
19 ver. 23.
20 ver. 11, 20. ch. 10. 38.

λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ, ὁ ἐν
ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ
τὰ ἔργα.
11 Πιστεύετέ μοι ὅτι
ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ
πατὴρ ἐν ἐμοί· * εἰ δὲ
μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ
πιστεύετέ d μοι. |
12 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς
ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
ποιῶ, [5] κἀκεῖνος ποιή-
σει, καὶ [6] μείζονα τού-
των ποιήσει· ὅτι ἐγὼ
πρὸς τὸν πατέρα c μου†
πορεύομαι.
13 Καὶ ὅ, τι ἂν [10] αἰτή-
σητε ἐν τῷ ὀνόματί
μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα
[9] δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν
τῷ υἱῷ.
14 Ἐάν τι [10] αἰτήσητε‡
ἐν τῷ ὀνόματί μυ, ἐγὼ
ποιήσω.
15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με,
τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς
[13] τηρήσατε.
16 Καὶ ἐγὼ [14] ἐρωτή-
σω τὸν πατέρα, καὶ
ἄλλον [15] παράκλητον
[17] δώσει ὑμῖν, ἵνα § μέ-
νῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν
αἰῶνα·
17 Τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ
δύναται [19] λαβεῖν· ὅτι
οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ
γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς
δὲ γινώσκετε αὐτό.
ὅτι παρ' ὑμῖν †† μέ-
νει, καὶ ἐν ὑμῖν ‡‡ [21] ἔ-
σται.
18 Οὐκ [23] ἀφήσω ὑμᾶς
[25] ὀρφανούς· ἔρχομαι
πρὸς ὑμᾶς.

19 Ἔτι μικρὸν,[1] καὶ ὁ
κόσμος με οὐκ ἔτι θεω-
ρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ
με· ὅτι ἐγὼ [2] ζῶ, καὶ
ὑμεῖς [2] ζήσεσθε.
20 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ-
ρα [3] γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι
ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου,
καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, [4] κἀ-
γὼ ἐν ὑμῖν.
21 Ὁ [7] ἔχων τὰς ἐντο-
λάς μου. καὶ τηρῶν αὐ-
τὰς, ἐκεῖνός [21] ἐστιν ὁ
ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγα-
πῶν με, ἀγαπηθήσεται
ὑπὸ τῦ πατρός μου· ϗ
ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν,
καὶ [8] ἐμφανίσω αὐτῷ
ἐμαυτόν.
22 Λέγει αὐτῷ Ἰύδας·
(ὐχ ὁ Ἰσκαριώτης,) Κύ-
ριε, ‡ τί [11] γέγονεν ὅτι
ἡμῖν μέλλεις ἐμφανί-
ζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ
τῷ κόσμῳ;
23 Ἀπεκρίθη[12] ὁ Ἰη-
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν
λόγον μου τηρήσει· ϗ
ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει
αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν
‖ [16] ἐλευσόμεθα, ϗ [18] μο-
νὴν παρ' αὐτῷ ** ποιή-
σομεν.
24 Ὁ μὴ ἀγαπῶν με,
τὺς λόγυς μυ οὐ [20] τη-
ρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκύ-
ετε, οὐκ [21] ἔστιν ἐμὸς,
ἀλλὰ τῦ πέμψαντός με
πατρός.
25 Ταῦτα [22] λελάληκα
ὑμῖν, παρ' ὑμῖν μένων.
26 Ὁ δὲ [24] Παράκλη-
τος, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγι-
ον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν

A. D. 29.

1 a. μέρος τῦ χρόνυ ἐςι.
2 ζάω.
* ἔστιν-b.
3 γινώσκω.
4 καὶ ἐγώ.
5 καὶ ἐκεῖνος.
6 μέγας.
7 Ac. 25. 26.
8 ἐμφανίζω, ver. 22. Mat. 27. 53. Ac. 23. 15, 22. He. 9. 24.
9 δοξάζω.
10 αἰτέω.
† μυ-f. alii τὸν πατέρα-f.
‡ καὶ τί-l.
11 γίνομαι.
12 ἀποκρίνομαι.
13 τηρέω.
14 ἐρωτάω.
15 ver. 26. ch. 15. 26. 1 Jno. 2. 1.
16 ἔρχομαι.
17 δίδωμι.
§ ᾖ n.
‖ ἐλευσόμαι-n.
18 ver. 2.
** ποιήσομαι-n.
19 λαμβάνω.
20 ver. 15. Mat. 19. 17. Mar. 6. 20.
†† μενεῖ-n.
‡‡ ἔστιν-n.
21 εἰμί.
22 λαλέω.
23 ἀφίημι.
24 ver. 16.
25 Ja. 1. 27. Ex. 22. 22–24. De. 10. 10. Job 29. 12. Ps. 82. 3.

τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖ-
νός ὑμᾶς [1] διδάξει πάν-
τα, ϗ [3] ὑπομνήσει ὑμᾶς
πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.
27 Εἰρήνην ἀφίημι
ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν
δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς
ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ
δίδωμι ὑμῖν. Μὴ τα-
ρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρ-
δία, μηδὲ δειλιάτω.
28 Ἠκούσατε [8] ὅτι ἐγὼ
εἶπον ὑμῖν· Ὑπάγω ϗ
ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς·
εἰ [9] ἠγαπᾶτέ με, [24] ἐχά-
ρητε ἄν, ὅτι [b] εἶπον,
πορεύομαι πρὸς τὸν πα-
τέρα· ὅτι ὁ πατήρ [d] μου
[11] μείζων μου [2] ἐστί.
29 Καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν
πρὶν [12] γενέσθαι· ἵνα
ὅταν [13] γένηται, πιστεύ-
σητε.
30 Οὐκ ἔτι πολλὰ λα-
λήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρ-
χεται γὰρ ὁ τοῦ [17] κό-
σμου [b] τούτου ἄρχων,
καὶ ἐν ἐμοὶ * οὐκ ἔχει
οὐδέν.
31 Ἀλλ' ἵνα [16] γνῷ ὁ
κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν
πατέρα, ϗ καθὼς [19] ἐνε-
τείλατό μοι ὁ πατήρ,
οὕτω ποιῶ. Ἐγείρεσθε,
ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

Κεφ. ιε'.

ΕΓΩ εἰμὶ ἡ ἄμπελος
ἡ [20] ἀληθινή, καὶ ὁ πα-
τήρ μου ὁ γεωργός
[2] ἐστι.
2 Πᾶν [21] κλῆμα ἐν ἐμοὶ
μὴ φέρον καρπὸν, αἴρει
αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρ-
πὸν φέρον, ** [22] καθαί-
ρει αὐτὸ, ἵνα πλείονα
καρπὸν φέρῃ.
3 Ἤδη ὑμεῖς καθαροί
[2] ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν
[4] λελάληκα ὑμῖν.
4 Μείνατε [5] ἐν ἐμοί,
[6] κἀγὼ [7] ἐν ὑμῖν· καθὼς
τὸ κλῆμα οὐ δύναται
καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυ-
τοῦ, ἐὰν μὴ [5] μείνῃ ἐν
τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ
ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ
[5] μείνητε.
5 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπε-
λος, ὑμεῖς [10] τὰ κλήμα-
τα· ὁ μένων ἐν ἐμοί,
[6] κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος
φέρει καρπὸν πολύν·
ὅτι [12] χωρὶς ἐμοῦ [14]
οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐ-
δέν.
6 Ἐὰν μή τις [5] μείνῃ
ἐν ἐμοὶ [15] ἐβλήθη ἔξω
ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξη-
ράνθη· [26] καὶ συνάγου-
σιν † αὐτὰ, καὶ εἰς ‡ πῦρ
βάλλουσι, καὶ [18] καί-
εται.
7 Ἐὰν [5] μείνητε ἐν
ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου
ἐν ὑμῖν [5] μείνῃ, ὃ ἐὰν
θέλητε, § αἰτήσεσθε, καὶ
[13] γενήσεται ὑμῖν.
8 Ἐν τούτῳ [25] ἐδοξάσθη
ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ-
πὸν πολὺν φέρητε· καὶ
‖ [13] γενήσεσθε ἐμοὶ μα-
θηταί.
9 Καθὼς [9] ἠγάπησέ με
ὁ πατήρ, [6] κἀγὼ [9] ἠγά-
πησα ὑμᾶς· [5] μείνατε ἐν
τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.
10 Ἐὰν τὰς ἐντολάς
μου [23] τηρήσητε, [5] με-
νεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου·

A. D. 29.

1 διδάσκω.
2 εἰμί.
3 ὑπομιμνήσκω,
Lu. 22. 61.
2 Ti. 2. 14.
Tit. 3. 1.
2 Pe. 1. 12.
3 Jno. 10.
4 λαλέω.
5 μένω,
ch. 8. 31.
6 καὶ ἐγώ.
7 s. μενῶ.
8 ἀκούω.
9 ἀγαπάω.
10 s. ἔστε.
11 ch. 4. 12.
Mat. 11. 11.
Ro. 9. 12.
12 ch. 20. 7.
Mat. 14. 21.
Ep. 2. 12.
13 γίνομαι.
14 s. ὄντες.
15 βάλλω.
16 γινώσκω.
17 ch. 12. 31.
* εὑρήσει οὐδέν-n. alii ἔχει οὐδὲν εὑρεῖν.
† αὐτὸ,-i.
‡ τὸ πῦρ-i.
18 καίω.
§ αἰτήσασθε-i.
19 ἐντέλλω.
20 ch. 1. 9.
6. 32.
Re. 3. 7, 14.
6. 10.
‖ γένησθε-i.
21 ver. 4, 5 6.
Eze. 15. 2.
** καθαριεῖ-n
22 He. 10. 2.
23 τηρέω.
24 χαίρω.
25 δοξάζω.
26 ξηραίνω.

καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς
τοῦ πατρός μου [1] τετή-
ρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ
ἐν τῇ ἀγάπῃ.
11 Ταῦτα [3] λελάληκα
ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ
ἐμὴ ἐν ὑμῖν [*] μείνῃ,
καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πλη-
ρωθῇ.
12 Αὕτη [5] ἐστὶν ἡ ἐν-
τολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγα-
πᾶτε ἀλλήλους, καθὼς
[7] ἠγάπησα ὑμᾶς.
13 Μείζονα ταύτης ἀ-
γάπην οὐδεὶς ἔχει, [8] ἵνα
τὶς τὴν [9] ψυχὴν αὐτοῦ
[10] θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων
αὐτοῦ.
14 Ὑμεῖς [12] φίλοι μου
[5] ἐστὲ, ἐὰν ποιῆτε
ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι
ὑμῖν.
15 Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω
δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ
[13] οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ
ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρη-
κα φίλους, ὅτι πάντα ἃ
[15] ἤκουσα παρὰ τοῦ πα-
τρός μου, [17] ἐγνώρισα
ὑμῖν.
16 Οὐχ ὑμεῖς με [19] ἐξ-
ελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ
[19] ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ
[21] ἔθηκα [10] ὑμᾶς, ἵνα
ὑμεῖς ὑπάγητε, καὶ
καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ
καρπὸς ὑμῶν μένῃ·
ἵνα [29] ὅ, τι ἂν [23] αἰτή-
σητε τὸν πατέρα ἐν
τῷ ὀνόματί μου, [25] δῷ
ὑμῖν.
17 Ταῦτα ἐντέλλομαι
ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλ-
λήλους.
18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς
μισεῖ, γινώσκετε ὅτι
ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν [2] με-
μίσηκεν.
19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου
[5] ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ
ἴδιον [4] ἐφίλει· ὅτι δὲ
ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ [5] ἐστὲ,
ἀλλ' ἐγὼ [19] ἐξελεξάμην
ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ
τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κό-
σμος.
20 Μνημονεύετε [6] τοῦ
λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον
ὑμῖν· Οὐκ [5] ἔστι δοῦλος
μείζων τοῦ κυρίου αὐ-
τοῦ. Εἰ ἐμὲ [11] ἐδίωξαν,
καὶ ὑμᾶς [11] διώξουσιν· εἰ
τὸν λόγον μου [1] ἐτήρη-
σαν, καὶ τὸν ὑμέτερον
[1] τηρήσουσιν.
21 Ἀλλὰ ταῦτα πάντα
ποιήσουσιν † ὑμῖν διὰ
τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ
[13] οἴδασι τὸν πέμψαντά
με.
22 Εἰ μὴ [14] ἦλθον καὶ
[3] ἐλάλησα αὐτοῖς, [16] ἁ-
μαρτίαν οὐκ [22] εἶχον·
νῦν δὲ [18] πρόφασιν οὐκ
ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρ-
τίας αὐτῶν.
23 Ὁ ἐμὲ [2] μισῶν καὶ
τὸν πατέρα μου μισεῖ.
24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ [20] ἐ-
ποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐ-
δεὶς ἄλλος [20] πεποίηκεν,
ἁμαρτίαν οὐκ [22] εἶχον·
νῦν δὲ καὶ [24] ἑωράκασι,
καὶ [2] μεμισήκασι καὶ ἐμὲ
καὶ τὸν πατέρα μου.
25 Ἀλλ' [26] ἵνα πληρω-
θῇ ὁ λόγος ὁ [27] γεγραμ-
μένος ἐν τῷ νόμῳ αὐ-
τῶν· Ὅτι [2] ἐμίσησάν
με [28] δωρεάν.

A. D. 29.
1 τηρέω.
2 μισέω,
ch. 1. 15, 30.
Mat. 22. 38.
Mar. 26. 21.
3 λαλέω.
4 φιλέω.
* ῇ-ἡ.
5 εἰμί.
6 μνημονεύω
7 ἀγαπάω.
8 s. ἥ.
9 c. 10. 11, 15.
1 Jno. 3. 16.
10 τίθημι.
11 διώκω.
12 ver. 13, 15.
ch. 3. 29.
Mat. 11. 19.
Lu. 12. 4.
Ja. 2. 23.
† εἰς ὑμᾶς
ζιά·ι.
13 εἴδω.
14 ἔρχομαι.
15 ἀκούω.
16 ver. 24.
ch. 9. 41.
17 γνωρίζω.
18 Mat. 23. 14.
Mar. 12. 40.
Lu. 20. 47.
Ac. 27. 30.
19 ἐκλέγομαι,
ver. 19.
ch. 6. 70.
Ac. 1. 2, 24.
1 Co. 1. 27, 28.
20 ποιέω.
21 Ac. 13. 47.
Ro. 4. 17.
1 Th. 5. 9.
He. 1. 2.
22 ἔχω.
23 αἰτέω.
24 ὁράω.
25 δίδωμι.
26 s. ὅτι.
27 γράφω.
28 Mat. 10. 8.
Ps. 35. 19.
29 ὅστις.

26 "Οταν δὲ [1] ἔλθῃ ὁ
Παράκλητος, ὃν ἐγὼ
πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ
πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς
ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ
πατρὸς [a] ἐκπορεύεται,
[b] ἐκεῖνος μαρτυρήσει
περὶ ἐμοῦ.
27 Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρ-
τυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς
μετ' ἐμοῦ [7] ἐστε.

Κεφ. ις΄.

ΤΑΥΤΑ [9] λελάληκα
ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλι-
σθῆτε.
2 'Αποσυναγώγους [11]
ποιήσουσιν ὑμᾶς· [13] ἀλλ'
ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ
ἀποκτείνας ὑμᾶς, [14] δό-
ξῃ [15] λατρείαν προσφέ-
ρειν τῷ Θεῷ.
3 Καὶ ταῦτα ποιήσου-
σιν [b] ὑμῖν,[l] ὅτι οὐκ
[17] ἔγνωσαν τὸν πατέρα,
οὐδὲ ἐμέ.
4 'Αλλὰ ταῦτα [9] λελά-
ληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν
[1] ἔλθῃ ἡ † ὥρα, [18] μνη-
μονεύητε αὐτῶν, ὅτι
ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦ-
τα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς
οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν
[7] ἤμην.
5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς
τὸν πέμψαντά με,
καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν
ἐρωτᾷ με· Ποῦ ὑπά-
γεις;
6 'Αλλ' ὅτι ταῦτα [9] λε-
λάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη
‖ [23] πεπλήρωκεν ὑμῶν
τὴν καρδίαν.
7 'Αλλ' ἐγὼ τὴν ἀλή-
θειαν λέγω ὑμῖν, [24] συμ-
φέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ
[2] ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ * μὴ
[2] ἀπέλθω, ὁ Παράκλη-
τος οὐκ [1] ἐλεύσεται
πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ [4] πο-
ρευθῶ, πέμψω αὐτὸν
πρὸς ὑμᾶς.
8 Καὶ [1] ἐλθὼν ἐκεῖνος
[6] ἐλέγξει τὸν κόσμον
[8] περὶ ἁμαρτίας, ϗ περὶ
δικαιοσύνης, καὶ περὶ
κρίσεως.
9 Περὶ ἁμαρτίας μὲν,
ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς
ἐμέ·
10 Περὶ δικαιοσύνης
δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέ-
ρα [c] μου [l] ὑπάγω, καὶ
οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με.
11 Περὶ δὲ κρίσεως,
ὅτι ὁ ἄρχων τȣ̃ κόσμου
τούτου [10] κέκριται.
12 "Ετι πολλὰ ἔχω
λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ
[12] δύνασθε [16] βαστάζειν
ἄρτι.
13 "Οταν δὲ [1] ἔλθῃ ἐκεῖ-
νος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας, [18] ὁδηγήσει ὑμᾶς
‡ εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθει-
αν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ'
ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν
ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ
ἐρχόμενα [20] ἀναγγελεῖ
ὑμῖν.
14 'Εκεῖνος ἐμὲ δοξά-
σει, ὅτι ἐκ [21] τοῦ ἐμοῦ
[22] λήψεται, καὶ ἀναγγε-
λεῖ ὑμῖν.
15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ
πατὴρ, ἐμά [7] ἐστι· διὰ
τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ
ἐμοῦ § [22] λήψεται, καὶ
ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
16 Μικρὸν,[25] καὶ οὐ

A. D. 29.

1 ἔρχομαι.
2 ἀπέρχομαι.
* ἐγὼ μὴ-ἰ.
3 Mat. 3. 5.
Mar. 6. 11.
4 πορεύομαι.
5 ch. 14. 26.
6 ἐλέγχω,
ch. 8. 9, 46.
Mat. 18. 15.
1 Co. 14. 24.
7 εἰμί.
8 v. 9–11, 26.
ch. 6. 41.
Mat. 16. 11.
Mar. 5. 16.
9 λαλέω.
10 κρίνω.
11 ch. 9. 22.
12 δύναμαι.
13 Lu. 12. 7.
14 δοκέω.
15 Ro. 9. 4.
He. 9. 1. 6.
16 ch. 10. 31.
Mat. 8. 17.
Ga. 5. 10.
17 γινώσκω.
† ὥρα αὐτῶν, μνημονεύ-ητε, ὅτι-n.
18 Mat. 15. 14.
‡ ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ-i.
19 ver. 21.
ch. 15. 20.
Mat. 16. 9.
Ac. 20. 31, 35.
20 v. 14, 15, 25.
ch. 4. 25.
21 ver. 15.
ch. 7. 16.
§ λαμβάνει-a
22 λαμβάνω.
‖ πεπώρωκεν-n.
23 πληρόω.
24 ch. 11. 50.
Mat. 5. 29, 30.
25 s. κατὰ χρόνον.

θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν
μικρὸν, καὶ [1]ὄψεσθέ με.
[d] ὅτι [b]ἐγὼ [i] ὑπάγω
πρὸς τὸν πατέρα.[i]
17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς
ἀλλήλους· Τί [e]ἐστι τοῦ-
το ὃ λέγει ἡμῖν· Μι-
κρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ
με· καὶ πάλιν μικρὸν,
καὶ [1] ὄψεσθέ με· καί·
Ὅτι [e]ἐγὼ [i] ὑπάγω
πρὸς τὸν πατέρα;
18 Ἔλεγον[4] οὖν· Τοῦ-
το τί [e]ἐστιν ὃ λέγει,
τὸ μικρόν· οὐκ [9]οἴδα-
μεν τί λαλεῖ.
19 Ἔγνω [11] [b]οὖν [i] ὁ
Ἰησοῦς ὅτι [12]ἤθελον αὐ-
τὸν ἐρωτᾷν, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· Περὶ τούτου ζη-
τεῖτε μετ' ἀλλήλων,
ὅτι εἶπον· Μικρὸν, καὶ
οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ
πάλιν μικρὸν, καὶ [1] ὄ-
ψεσθέ με;
20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι [14]κλαύσετε
καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ
δὲ κόσμος [15]χαρήσε-
ται· ὑμεῖς [c]δὲ [i] [16]λυ-
πηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη
ὑμῶν εἰς χαρὰν [17]γενή-
σεται.
21 Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ,
λύπην ἔχει, ὅτι [20]ἦλ-
θεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν
δὲ [21]γεννήσῃ τὸ παιδί-
ον, οὐκ ἔτι μνημονεύει
τῆς θλίψεως, διὰ τὴν
χαρὰν, ὅτι [21]ἐγεννήθη
ἄνθρωπος εἰς τὸν κό-
σμον.
22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύ-
πην μὲν νῦν †ἔχετε· πά-

A. D. 29.

1 ὄπτομαι.
2 ἐρωτάω.
ver. 19, 30.
ch. 8. 7.
Lu. 20. 3.
1 Th. 4. 1.
2 Th. 2. 1.
2 Jno. 5.
3 αἰτέω,
ch. 4. 10.
Mat. 7. 7–10.
Lu. 11. 9, 10.
1 Jno. 5. 14-16.
4 λαμβάνω.
5 λέγω.
6 εἰμί.
7 πληρόω,
ver. 6.
ch. 15. 11.
Ac. 2. 28.
Ro. 15. 13.
1 Jno. 1. 4.
2 Jno. 12.
8 ch. 10. 6.
2 Pe. 2. 22.
Pr. 1. 1.
26. 7.
9 εἴδω.
10 λαλέω.
11 γινώσκω.
12 θέλω.
13 ver. 29.
ch. 7. 4, 13, 26.
10. 24.
Mar. 8. 32.
2 Co. 3. 12.
7. 4.
Ep. 6. 19.
14 κλαίω.
15 χαίρω.
16 λυπέω.
17 γίνομαι.
18 φιλέω.
19 πιστεύω.
20 ἔρχομαι.
21 γεννάω.
22 ἐξέρχομαι.
* ἐκ-n.
† ἕξετε-n.
23 δίδωμι.

λιν δὲ [1]ὄψομαι ὑμᾶς,
καὶ [15]χαρήσεται ὑμῶν
ἡ καρδία, καὶ τὴν χα-
ρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει
ἀφ' ὑμῶν.
23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ [2]ἐρωτή-
σετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν
[3]αἰτήσητε τὸν πατέρα
ἐν τῷ ὀνόματί μου,
[23]δώσει ὑμῖν.
24 Ἕως ἄρτι οὐκ [3]ᾐτή-
σατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνό-
ματί μου· αἰτεῖτε, καὶ
[4]λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ
ὑμῶν [6]ᾖ [7]πεπληρω-
μένη.
25 Ταῦτα ἐν [8]παροι-
μίαις [10]λελάληκα ὑμῖν
[b]ἀλλ' [i] ἔρχεται ὥρα
ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροι-
μίαις [10]λαλήσω ὑμῖν,
ἀλλὰ [13]παῤῥησίᾳ περὶ
τοῦ πατρὸς ἀναγγελῶ
ὑμῖν.
26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
ἐν τῷ ὀνόματί μου [3]αἰ-
τήσεσθε· καὶ οὐ λέγω
ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω
τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·
27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ
φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς
ἐμὲ [18]πεφιλήκατε, καὶ
[19]πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ
παρὰ τοῦ Θεοῦ [22]ἐξῆλ-
θον.
28 Ἐξῆλθον[22] *παρὰ
τοῦ πατρὸς, καὶ [20]ἐλή-
λυθα εἰς τὸν κόσμον·
πάλιν ἀφίημι τὸν κό-
σμον, καὶ πορεύομαι πρὸς
τὸν πατέρα.
29 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ· [a]Ἴδε,

νῦν παῤῥησίᾳ λαλεῖς,
καὶ παροιμίαν ὀυδεμίαν
λέγεις.
30 Νῦν [2]οἴδαμεν ὅτι
[2]οἶδας πάντα, καὶ οὐ
χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε
[3]ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πι-
ϛεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ
[5]ἐξῆλθες.
31 Ἀπεκρίθη[7] αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Ἄρτι †πι-
στεύετε·
32 Ἰδȣ̀, [8]ἔρχεται ὥρα,
καὶ [c]νῦν[l] [8]ἐλήλυθεν,
ἵνα [9]σκορπισθῆτε ἕκα-
ϛος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ
μόνον [11]ἀφῆτε· καὶ οὐκ
εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ
μετ' ἐμοῦ [13]ἐστι.
33 Ταῦτα [15]λελάληκα
ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρή-
νην ἔχητε· ἐν τῷ κό-
σμῳ θλῖψιν §[16]ἕξετε·
ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ
[17]νενίκηκα τὸν κόσμον.

Κεφ. ιζ΄.

ΤΑΥΤΑ [15]ἐλάλησεν
ὁ Ἰησοῦς, καὶ [18]ἐπῆρε
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ
εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ
εἶπε· Πάτερ, [8]ἐλήλυ-
θεν ἡ ὥρα· [21]δόξα-
σόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα
[c]καὶ[l] ὁ υἱός σου δοξά-
σῃ σε.
2 Καθὼς [22]ἔδωκας αὐ-
τῷ [23]ἐξουσίαν πάσης
σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ [22]δέ-
δωκας αὐτῷ, [22]δώσῃ
αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.
3 Αὕτη δέ [13]ἐστιν ἡ
αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώ-
σκωσί σε τὸν μόνον
[25]ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ

A. D. 29.

1 ἀποϛέλλω.
2 εἴδω.
* γῆς, τὸ ἔρ-
γον τελει-
ώσας-n.
3 ἐρωτάω.
4 τελειόω,
ch. 4. 34.
5 ἐξέρχομαι.
6 ch. 14. 17, 23.
Ac. 10. 6.
Nu. 22. 9.
1 Sa. 22. 3.
Pr. 8. 30.
7 ἀποκρίνο-
μαι.
† πιϛεύετε;-n.
8 ἔρχομαι.
9 σκορπίζω.
10 φανερόω.
‡ Vide App.
11 ἀφίημι.
12 τηρέω,
v. 11, 12, 15.
Mat. 26. 36.
13 εἰμί.
14 γινώσκω.
15 λαλέω.
§ ἔχετε-a.
‖ ἔγνωκα-n.
16 ἔχω.
17 νικάω.
18 ἐπαίρω.
** ἔλαβον,
ἀληθῶς
ὅτι-a.
19 λαμβάνω.
20 πιστεύω.
21 δοξάζω.
22 δίδωμι.
23 ch. 1. 12.
3. 35.
5, 22, 25, 27.
Mat. 28. 18.
24 ch. 16. 14.
†† conj. δε-
δοξάσομαι.
25 ch. 15. 1.
1 Th. 1. 9.
1 Jno. 2. 8.
Re. 3. 7, 14.

ὃν [1]ἀπέστειλας Ἰησοῦν
Χριστόν.
4 Ἐγώ σε [21]ἐδόξασα
ἐπὶ τῆς *γῆς· τὸ ἔργον
[4]ἐτελείωσα ὃ [22]δέδω-
κάς μοι ἵνα ποιήσω.
5 Καὶ νῦν [21]δόξασόν
με σὺ, Πάτερ, [6]παρὰ σε-
αυτῷ, τῇ δόξῃ ᾗ [16]εἶ-
χον πρὸ τȣ̃ τὸν κόσμον
[13]εἶναι, [6]παρὰ σοί.
6 Ἐφανέρωσά[10] σȣ τὸ
ὄνομα τοῖς ‡ἀνθρώποις
οὓς [22]δέδωκάς μοι ἐκ
τοῦ κόσμου· σοὶ [13]ἦσαν,
καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς [22]δέ-
δωκας· καὶ τὸν λόγον
σου [12]τετηρήκασι.
7 Νῦν ‖[14]ἔγνωκαν ὅτι
πάντα, ὅσα [22]δέδωκάς
μοι, παρὰ σοῦ [13]ἐστιν.
8 Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ
[22]δέδωκάς μοι, [22]δέδω-
κα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ
**[19]ἔλαβον, ϗ [14]ἔγνω-
σαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ
σȣ̃ [5]ἐξῆλθον, καὶ [20]ἐπί-
ϛευσαν ὅτι σύ με [1]ἀπέ-
ϛειλας.
9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν
[3]ἐρωτῶ· οὐ περὶ τȣ̃ κό-
σμȣ [3]ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ
ὧν [22]δέδωκάς μοι, ὅτι
σοί [13]εἰσι·
10 Καὶ τὰ [24]ἐμὰ πάν-
τα σά [13]ἐϛι, καὶ τὰ σὰ
ἐμά· καὶ ††[21]δεδόξα-
σμαι ἐν αὐτοῖς.
11 Καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ
ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ
οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ
[13]εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρὸς
σε ἔρχομαι. Πάτερ
ἅγιε, [12]τήρησον αὐτȣ̀ς
ἐν τῷ ὀνόματί σου,

*οὓς [1]δέδωκάς μοι, ἵνα
[2]ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς.[3]
12 Ὅτε [2]ἤμην μετ' αὐ-
τῶν ἐν τῷ κόσμῳ, |
ἐγὼ [5]ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν
τῷ ὀνόματί σου· ‡οὓς
[1]δέδωκάς μοι [6]ἐφύλαξα,
ϗ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν [7]ἀπ-
ώλετο, [8]εἰ μὴ ὁ [9]υἱὸς
τῆς [10]ἀπωλείας· ἵνα ἡ
γραφὴ [11]πληρωθῇ.
13 Νῦν δὲ πρός σε ἔρ-
χομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ
ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχω-
σι τὴν [12]χαρὰν τὴν
ἐμὴν [11]πεπληρωμένην
ἐν αὐτοῖς.
14 Ἐγὼ [1]δέδωκα αὐ-
τοῖς τὸν λόγον σου, καὶ
ὁ κόσμος [13]ἐμίσησεν
αὐτοὺς, ὅτι οὐκ [2]εἰσὶν
ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς
ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κό-
σμου.
15 Οὐκ [15]ἐρωτῶ ἵνα
[26]ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ
κόσμου, ἀλλ' ἵνα [5]τηρή-
σῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ [17]πο-
νηροῦ.
16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ
[2]εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ
κόσμου οὐκ εἰμί.
17 Ἁγίασον[19] αὐτοὺς
ἐν τῇ ἀληθείᾳ [c]σου· | ὁ
λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά
[2]ἐστι.
18 Καθὼς ἐμὲ [21]ἀπέ-
στειλας εἰς τὸν κόσμον,
κἀγὼ [21]ἀπέστειλα αὐ-
τοὺς εἰς τὸν κόσμον.
19 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ
ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα ϗ
αὐτοὶ [2]ὦσιν [19]ἡγιασμέ-
νοι ἐν ἀληθείᾳ.
20 Οὐ περὶ τούτων δὲ
[15]ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ
καὶ περὶ τῶν †πιστευ-
σόντων διὰ τοῦ λόγου
αὐτῶν εἰς ἐμέ·
21 Ἵνα πάντες [4]ἓν
[2]ὦσι, καθὼς σὺ, Πάτερ,
ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν σοὶ,
ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν
[c]ἓν | [2]ὦσιν· ἵνα ὁ κό-
σμος πιστεύσῃ ὅτι σύ
με [21]ἀπέστειλας.
22 Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν,
ἣν [1]δέδωκάς μοι, [1]δέ-
δωκα αὐτοῖς· ἵνα [2]ὦ-
σιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς ἕν
[2]ἐσμεν.
23 Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς,
καὶ σὺ ἐν ἐμοὶ, ἵνα
[2]ὦσι [14]τετελειωμένοι
εἰς ἓν, ἀκαὶ | ἵνα γινώ-
σκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ
με [21]ἀπέστειλας, καὶ
[16]ἠγάπησας αὐτοὺς,
καθὼς ἐμὲ [16]ἠγάπη-
σας.
24 Πάτερ, §οὓς [1]δέδω-
κάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου
εἰμὶ ἐγὼ, [18]κἀκεῖνοι
[2]ὦσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα
[20]θεωρῶσι τὴν δόξαν
τὴν ἐμὴν ἣν [1]ἔδωκάς
μοι, ὅτι [16]ἠγάπησάς με
πρὸ [22]καταβολῆς κό-
σμου.
25 Πάτερ δίκαιε, καὶ
ὁ κόσμος σε οὐκ [24]ἔγνω,
ἐγὼ δέ σε [24]ἔγνων, καὶ
οὗτοι [24]ἔγνωσαν ὅτι
σύ με [21]ἀπέστειλας.
26 Καὶ [25]ἐγνώρισα αὐ-
τοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ
[25]γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγά-
πη, ἣν [16]ἠγάπησάς με,
ἐν αὐτοῖς [2]ᾖ, κἀγὼ ἐν
αὐτοῖς.

A. D. 29.

* ᾧ-α. alii δ.
1 δίδωμι.
2 εἰμί.
† πιστευόντων-α.
3 s. ἐσμεν ἕν.
4 v. 11, 22, 23. ch. 10. 30.
5 τηρέω, ver. 6, 11, 15. Mat. 27. 36.
‡ δ, s. ᾧ-π.
6 φυλάσσω, ch. 12. 25. Ac. 12. 4.
7 ἀπολλύω.
8 Mat. 12. 4. Lu. 4. 26, 27. Ga. 1. 7. Re. 9. 4.
9 2 Th. 2. 3.
10 Mat. 7. 13. Ro. 9. 22. 1 Ti. 6. 9.
11 πληρόω.
12 ch. 16. 24.
13 μισέω.
14 τελειόω.
15 ἐρωτάω.
16 ἀγαπάω.
§ ὅ-π.
17 Mat. 5. 37. Lu. 11. 4. Ga. 1. 4. 2 Th. 3. 3. 2 Ti. 4. 18. 1 Jno. 5. 19.
18 ϗ ἐκεῖνος.
19 ἁγιάζω, ver. 19. ch. 10. 36. Mat. 6. 9. Lu. 11. 2. 1 Co. 6. 11. 1 Th. 5. 23.
20 c. 6. 40, 62
21 ἀποστέλλω.
22 Mat. 25. 34.
24 γινώσκω.
25 γνωρίζω.
26 αἴρω.

Κεφ. ιη΄.

ΤΑΥΤΑ εἰπὼν ὁ Ἰη-
σοῦς, [3]ἐξῆλθε σὺν τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν
τοῦ [5]χειμάῤῥου * τῶν
Κέδρων, ὅπου [7]ἦν κῆ-
πος, εἰς ὃν [9]εἰςῆλθεν
αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ.
2 Ἤδει[11] δὲ καὶ Ἰού-
δας, ὁ [13]παραδιδοὺς αὐ-
τὸν, τὸν τόπον, ὅτι
πολλάκις [14]συνήχθη ὁ
Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ.
3 Ὁ οὖν Ἰούδας [15]λα-
βὼν τὴν [17]σπεῖραν, καὶ
ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ
Φαρισαίων ὑπηρέτας,
ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φα-
νῶν καὶ λαμπάδων καὶ
ὅπλων.
4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς
πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ'
αὐτὸν, [3]ἐξελθὼν εἶ-
πεν αὐτοῖς· Τίνα ζη-
τεῖτε;
5 Ἀπεκρίθησαν [23]αὐ-
τῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζω-
ραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Ἐγώ· εἰμι.
[24]Εἱςήκει δὲ καὶ Ἰούδας
ὁ [13]παραδιδοὺς αὐτὸν,
μετ' αὐτῶν.
6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐ-
τοῖς· Ὅτι ἐγώ εἰμι·
[25]ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπί-
σω, καὶ [27]ἔπεσον [28]χα-
μαί.
7 Πάλιν οὖν αὐτοὺς
[29]ἐπηρώτησε· Τίνα ζη-
τεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἰη-
σοῦν τὸν Ναζωραῖον.
8 Ἀπεκρίθη[23] ὁ Ἰη-
σοῦς· Εἶπον ὑμῖν ὅτι
ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ
ζητεῖτε, [1]ἄφετε τούτους
ὑπάγειν.
9 Ἵνα [2]πληρωθῇ ὁ
λόγος ὃν εἶπεν· Ὅτι
οὓς [4]δέδωκάς μοι, οὐκ
[6]ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐ-
δένα.
10 Σίμων οὖν Πέτρος
ἔχων μάχαιραν, [8]εἵλ-
κυσεν αὐτὴν, καὶ [10]ἔ-
παισε τὸν τοῦ ἀρχι-
ερέως δοῦλον, καὶ
[12]ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ
ὠτίον τὸ δεξιόν· [7]ἦν
δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ
Μάλχος.
11 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν
μάχαιράν σου εἰς τὴν
θήκην· τὸ ποτήριον ὃ
[16]δέδωκέ μοι ὁ πατὴρ,
οὐ μὴ [18]πίω αὐτό;
12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ
[19]χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπ-
ηρέται τῶν Ἰουδαίων
[20]συνέλαβον τὸν Ἰη-
σοῦν, καὶ [21]ἔδησαν αὐτόν.
13 Καὶ [22]ἀπήγαγον αὐ-
τὸν πρὸς Ἄνναν πρῶ-
τον· † ἦν[7] γὰρ πενθερὸς
τοῦ Καϊάφα, ὃς [7]ἦν ἀρ-
χιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ
ἐκείνου.
14 Ἦν[7] δὲ Καϊάφας ὁ
συμβουλεύσας τοῖς Ἰου-
δαίοις, ὅτι συμφέρει
[26]ἕνα ἄνθρωπον ‡ [6]ἀπο-
λέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.
15 Ἠκολούθει[30] δὲ τῷ
Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος,
καὶ ὁ ἄλλος μαθητής·
ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος
[7]ἦν [31]γνωστὸς τῷ ἀρ-
χιερεῖ, καὶ [32]συνειςῆλθε

A. D. 29.

1 ἀφίημι.
2 πληρόω.
3 ἐξέρχομαι.
4 δίδωμι.
5 Le. 11. 9, 10.
Nu. 21 14, 15.
Jos. 13. 9.
* τοῦ Κε-
δρῶν-α.
6 ἀπολλύω.
7 εἰμί.
8 ἑλκύω.
9 εἰςέρχομαι.
10 παίω.
11 εἴδω.
12 ἀποκόπτω.
13 παραδί-
δωμι.
14 συνάγω.
15 λαμβάνω.
16 δίδωμι.
17 ver. 12.
Mat. 27. 27.
18 πίνω.
19 Mar. 6. 21.
Ac. 21. 31--
33, 37.
Re. 6. 15.
19. 18.
20 συλλαμ-
βάνω.
21 δέω.
22 ἀπάγω.
† Vide App.
23 ἀποκρίνο-
μαι.
24 ἵστημι.
25 ἀπέρχομαι
26 εἷς.
‡ ἀποθανεῖν h
27 πίπτω.
28 ch. 9. 6.
29 ἐπερωτάω.
30 ἀκολουθέω.
31 ver. 16.
Lu. 2. 44.
23. 49.
Ne. 5. 10.
Ps 88. 8.
32 συνειςέρ-
χομαι.

τῷ Ἰησῦ εἰς τὴν αὐλὴν
τοῦ ἀρχιερέως.
16 Ὁ δὲ Πέτρος [1]εἱ-
στήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω.
[3]Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς
ὁ ἄλλος ὃς [5]ἦν [6]γνω-
στὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ
εἶπε τῇ [7]θυρωρῷ, καὶ
[8]εἰσήγαγε τὸν Πέτρον.
17 Λέγει οὖν ἡ παιδί-
σκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέ-
τρῳ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ
τῶν μαθητῶν [5]εἶ τῦ ἀν-
θρώπυ τούτου; Λέγει
ἐκεῖνος· Οὐκ εἰμί.
18 Εἱστήκεισαν[1] δὲ οἱ
δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται
[11]ἀνθρακιὰν [12]πεποιη-
κότες, ὅτι [13]ψῦχος [5]ἦν,
ϗ [14]ἐθερμαίνοντο· [5]ἦν
δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος
[1]ἑστὼς καὶ θερμαινόμε-
νος.
19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς
[15]ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν
περὶ τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ, καὶ περὶ τῆς διδα-
χῆς αὐτοῦ.
20 Ἀπεκρίθη[18] αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ παῤ-
ῥησίᾳ [20]ἐλάλησα τῷ κό-
σμῳ· ἐγὼ πάντοτε [21]ἐ-
δίδαξα ἐν [b]τῇ | συνα-
γωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ,
ὅπου †πάντοτε οἱ Ἰου-
δαῖοι συνέρχονται, καὶ
ἐν κρυπτῷ [20]ἐλάλησα
οὐδέν.
21 Τί με ἐπερωτᾷς;
ἐπερώτησον τοὺς [25]ἀ-
κηκοότας, τί [20]ἐλάλη-
σα αὐτοῖς· [27]ἴδε, οὗ-
τοι [27]οἴδασιν ἃ εἶπον
ἐγώ.
22. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰ-

A. D. 29.

1 ἵστημι.
2 παρίστημι.
3 ἐξέρχομαι.
4 Mat. 5. 39. 26. 67.
5 εἰμί.
6 ver. 15.
7 ver. 17. Mar. 13. 34.
8 εἰσάγω.
9 ἀποστέλλω.
* οὖν-b.
11 ch. 21. 9.
12 ποιέω.
13 Ac. 28. 2. 2 Co. 11. 27.
14 θερμαίνω, ver. 25. Mar. 14. 54, 67. Ja. 2. 16.
15 ἐρωτάω.
16 ἀρνέομαι.
17 ἀποκόπτω.
18 ἀποκρίνομαι.
20 λαλέω.
21 διδάσκω.
22 φωνέω.
† πάντες ol-a πάντοτε-h. alii πάντοθεν ol-n.
23 ver. 33. ch. 20. 1. Mat. 27. 27.
‡ πρωΐ.-a.
24 ch. 21. 4. Mat. 21. 18. 27. 1.
25 ἀκούω.
26 εἰσέρχομαι.
27 εἴδω.
28 μιαίνω, Tit. 1. 15. He. 12. 15. Jude 8. Le. 5. 3. 11.24,43,44.
29 δίδωμι.

πόντος, εἷς τῶν ὑπηρε-
τῶν [2]παρεστηκὼς [29]ἔδω-
κε [4]ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ,
εἰπών· Οὕτως [18]ἀπο-
κρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;
23 Ἀπεκρίθη[18] αὐτῷ ὁ
Ἰησῦς· Εἰ κακῶς [20]ἐλά-
λησα, μαρτύρησον περὶ
τοῦ κακῦ· εἰ δὲ καλῶς,
τί με δέρεις;
24 Ἀπέστειλεν[9*] αὐ-
τὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον
πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρ-
χιερέα.
25 Ἦν[5] δὲ Σίμων Πέ-
τρος [1]ἑστὼς ϗ θερμαι-
νόμενος. Εἶπον οὖν αὐ-
τῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ [5]εἶ;
[16]Ἠρνήσατο ἐκεῖνος,
καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰμί.
26 Λέγει εἷς ἐκ τῶν
δύλων τοῦ ἀρχιερέως,
συγγενὴς [5]ὢν οὗ [17]ἀπ-
έκοψε Πέτρος τὸ ὠτί-
ον· Οὐκ ἐγώ σε εἶδον
ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;
27 Πάλιν οὖν [16]ἠρνή-
σατο [c]ὁ | Πέτρος, καὶ
εὐθέως ἀλέκτωρ [22]ἐφώ-
νησεν.
28 Ἄγουσιν [c]οὖν | τὸν
Ἰησοῦν ἀπὸ τῦ Καϊάφα
εἰς τὸ [23]πραιτώριον·
[5]ἦν δὲ ‡[24]πρωΐα· καὶ
αὐτοὶ οὐκ [26]εἰσῆλθον
εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα
μὴ [28]μιανθῶσιν, ἀλλ'
ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα.
29 Ἐξῆλθεν[3] οὖν ὁ Πι-
λάτος πρὸς αὐτούς, καὶ
εἶπε· Τίνα κατηγορίαν
φέρετε κατὰ τῦ ἀνθρώ-
που τούτου;
30 Ἀπεκρίθησαν[18] καὶ

εἶπον αὐτῷ· Εἰ μὴ [1]ἦν
οὗτος [2]κακοποιός, οὐκ
ἄν σοι [3]παρεδώκαμεν
αὐτόν.
31 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς
ὁ Πιλάτος· [5]Λάβετε
αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ
τὸν νόμον ὑμῶν κρίνα-
τε αὐτόν. Εἶπον οὖν
αὐτῷ οἱ Ἰȣδαῖοι· Ἡμῖν
οὐκ [8]ἔξεϛιν ἀποκτεῖναι
οὐδένα.
32 Ἵνα[9] ὁ λόγος τοῦ
Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν
εἶπε, σημαίνων ποίῳ
θανάτῳ [11]ἤμελλεν ἀπο-
θνήσκειν.
33 Εἰςῆλθεν[12] οὖν εἰς
τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ
Πιλάτος, ϗ [13]ἐφώνησε
τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· Σὺ [1]εἶ ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων;
34 Ἀπεκρίθη[15] αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Ἀφ' ἑαυτοῦ
σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλ-
λοι σοι εἶπον περὶ
ἐμοῦ;
35 Ἀπεκρίθη[15] ὁ Πι-
λάτος· Μήτι ἐγὼ Ἰου-
δαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ
σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
[3]παρέδωκάν σε ἐμοί·
τί [18]ἐποίησας;
36 Ἀπεκρίθη[15] ὁ Ἰη-
σȣ̃ς· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ
οὐκ [1]ἔϛιν ἐκ τȣ̃ κόσμου
τούτȣ· εἰ ἐκ τοῦ κόσμȣ
τούτου [1]ἦν ἡ βασιλεία
ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν
οἱ ἐμοὶ [22]ἠγωνίζοντο
ἵνα μὴ [3]παραδοθῶ τοῖς
Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βα-
σιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ [1]ἔϛιν
ἐντεῦθεν.

37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ
Πιλάτος· Οὐκοῦν βα-
σιλεὺς [1]εἶ σύ; [15]Ἀπε-
κρίθη ὁ Ἰησοῦς· [4]Σὺ
λέγεις ὅτι βασιλεύς
εἰμι ἐγώ. Ἐγὼ εἰς
[6]τȣ̃το [7]γεγέννημαι, ϗ
εἰς τοῦτο [8]ἐλήλυθα εἰς
τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυ-
ρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς
ὁ [1]ὢν ἐκ τῆς ἀλη-
θείας, ἀκούει μου τῆς
φωνῆς.
38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πι-
λάτος· Τί [1]ἐστιν ἀλή-
θεια; Καὶ τοῦτο εἰ-
πὼν, πάλιν [10]ἐξῆλθε
πρὸς τοὺς Ἰουδαίους,
καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ
οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρί-
σκω ἐν αὐτῷ.
39 Ἔστι[1] δὲ [14]συνή-
θεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ὑμῖν
ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα·
βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπο-
λύσω τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων;
40 Ἐκραύγασαν[16] οὖν
πάλιν πάντες, λέγον-
τες· Μὴ [17]τοῦτον, ἀλλὰ
τὸν Βαραββᾶν· [1]ἦν
δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃ-
στής.

Κεφ. ιθ'.

ΤΟΤΕ οὖν [5]ἔλαβεν ὁ
Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν,
καὶ [19]ἐμαστίγωσε.
2 Καὶ οἱ στρατιῶται
[20]πλέξαντες στέφανον
ἐξ ἀκανθῶν, [21]ἐπέθη-
καν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ,
καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν
[23]περιέβαλον αὐτόν·
3 Καὶ [24]ἔλεγον· Χαῖρε

A. D. 29.

1 εἰμί.
2 1 Pe. 2. 12, 14. 3. 16. 4. 15.
3 παραδίδωμι, Mat. 4. 12. 5. 25. 2 Co. 4. 11.
4 Mat. 26. 25.
5 λαμβάνω.
6 s. πρᾶγμα.
7 γεννάω.
8 ἔξειμι.
9 s. δ ἐγένετο.
10 ἐξέρχομαι.
11 μέλλω.
12 εἰςέρχομαι.
13 φωνέω.
14 1 Co. 11. 16.
15 ἀποκρίνομαι.
16 κραυγάζω
17 s. ἀπολύσον.
18 ποιέω.
19 μαστιγόω, Mat. 10. 17. 20. 19. 23. 34. Mar. 10. 34. Lu. 18. 33.
20 πλέκω.
21 ἐπιτίθημι.
22 ἀγωνίζομαι, Lu. 13. 24. 1 Co. 9. 25. Col. 1. 29. 4. 12. 1 Ti. 6. 12. 2 Ti. 4. 7.
23 περιβάλλω, Mat. 25. 36, 43. Lu. 23. 11.
24 λέγω.

ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων· καὶ [1] ἐδίδουν αὐ-
τῷ [2] ῥαπίσματα.
4 Ἐξῆλθεν[3] ὁ οὖν | πά-
λιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ
λέγει αὐτοῖς· [9] Ἴδε,
ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω,
ἵνα [4] γνῶτε ὅτι ἐν αὐ-
τῷ οὐδεμίαν [5] αἰτίαν
εὑρίσκω.
5 Ἐξῆλθεν[3] οὖν ὁ Ἰη-
σοῦς ἔξω, [7] φορῶν τὸν
ἀκάνθινον ςέφανον, καὶ
τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον.
Καὶ λέγει αὐτοῖς· [9] Ἴδε
ὁ ἄνθρωπος.
6 Ὅτε οὖν εἶδον αὐ-
τὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
ὑπηρέται, [12] ἐκραύγα-
σαν, λέγοντες· Σταύ-
ρωσον, σταύρωσον. *
Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλά-
τος· [14] Λάβετε αὐτὸν
ὑμεῖς, καὶ ςαυρώσατε·
ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω
ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
7 Ἀπεκρίθησαν [17] αὐ-
τῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς
νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ
τὸν νόμον ἡμῶν ὀφεί-
λει [19] ἀποθανεῖν, ὅτι
ἑαυτὸν υἱὸν ὁ τοῦ | Θεῦ
[20] ἐποίησεν.
8 Ὅτε οὖν [21] ἤκουσεν
ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν
λόγον, μᾶλλον [22] ἐφο-
βήθη.
9 Καὶ [23] εἰςῆλθεν εἰς
τὸ πραιτώριον πάλιν,
καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ·
[25] Πόθεν [26] εἶ σύ; Ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ
[1] ἔδωκεν αὐτῷ.
10 Λέγει ᶜ οὖν | αὐτῷ
ὁ Πιλάτος· Ἐμοὶ οὐ
λαλεῖς; οὐκ [3] οἶδας ὅτι
ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶ-
σαί σε, καὶ ἐξουσίαν
ἔχω ἀπολῦσαί σε;
11 Ἀπεκρίθη[17] ὁ ὁ | Ἰη-
σοῦς· Οὐκ [28] εἶχες ἐξου-
σίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ,
εἰ μὴ [26] ἦν σοι [1] δεδομέ-
νον [6] ἄνωθεν· διὰ τοῦτο
ὁ [8] παραδιδούς με σοί,
[10] μείζονα ἁμαρτίαν
ἔχει.
12 Ἐκ τούτου [11] ἐζή-
τει ὁ Πιλάτος ἀπολῦ-
σαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰου-
δαῖοι [27] ἔκραζον, λέ-
γοντες· Ἐὰν τοῦτον
ἀπολύσῃς, οὐκ [26] εἶ φί-
λος τοῦ Καίσαρος· πᾶς
ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποι-
ῶν, [13] ἀντιλέγει τῷ
Καίσαρι.
13 Ὁ οὖν Πιλάτος
ἀκούσας † τοῦτον τὸν
λόγον, [15] ἤγαγεν ἔξω
τὸν Ἰησοῦν, καὶ [16] ἐκά-
θισεν ἐπὶ ᶜ τοῦ | βή-
ματος εἰς τόπον λεγό-
μενον [18] Λιθόστρω-
τον, Ἑβραϊςὶ δὲ ‡ Γαβ-
βαθᾶ.
14 Ἦν[26] δὲ παρασκευὴ
τοῦ πάσχα, § ὥρα δὲ ὡς-
εὶ ‖ ἕκτη· ϗ λέγει τοῖς
Ἰουδαίοις· [9] Ἴδε ὁ βα-
σιλεὺς ὑμῶν.
15 Οἱ δὲ [12] ἐκραύγασαν·
Ἆρον, [24] ἆρον, ςαύρω-
σον αὐτόν· Λέγει αὐ-
τοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν
βασιλέα ὑμῶν σταυ-
ρώσω; [17] Ἀπεκρίθη-
σαν οἱ ἀρχιερεῖς· Οὐκ
ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ
Καίσαρα.

A. D. 29.

1 δίδωμι.
2 ch. 18. 22.
Mar. 14. 65.
3 ἐξέρχομαι.
4 γινώσκω.
5 ver. 6.
ch. 18. 38.
Mat. 19 3.
Ac. 13. 28.
6 ch. 3. 27, 31.
Ja. 1. 17.
Da. 4. 17, 25.
7 φορέω.
8 παραδίδωμι
9 εἴδω.
10 μέγας.
11 s. χρόνου.
12 κραυγάζω.
13 Lu. 2. 34.
Ro. 10. 21.
Is. 22. 22.
* αὐτόν-m.
14 λαμβάνω.
† τῶν λόγων τούτων-h.
15 ἄγω.
16 καθίζω.
17 ἀποκρίνομαι.
18 2 Ch. 7. 3.
Es. 1. 6.
Ca. 3. 10.
‡ Γαβαθᾶ-n.
19 ἀποθνήσκω.
20 ποιέω,
ch. 5. 18.
8. 53.
10. 33.
21 ἀκούω.
§ ὥρα ἦν ὡς-h.
‖ τρίτη-h.
22 φοβέω.
23 εἰςέρχομαι
24 αἴρω.
25 Jos. 9. 8.
2 Sa. 1. 8.
26 εἰμί.
27 κράζω.
28 ἔχω.

16 Τότε οὖν ¹ παρέδω-
κεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα
σταυρωθῇ. d³ Παρέλα-
βον δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ
* ⁵ ἀπήγανον.!
17 Καὶ βαστάζων τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ ⁷ ἐξῆλ-
θεν εἰς † τὸν λεγόμενον
Κρανίου τόπον, ᵉ ὃς
λέγεται ! Ἑβραϊστὶ
Γολγοθᾶ·
18 ⁿὍπου αὐτὸν ¹¹ ἐσταύ-
ρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ
ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν
καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ
τὸν Ἰησοῦν.
19 ˇἜγραψε ¹⁵ δὲ καὶ
τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ
¹⁷ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυ-
ροῦ· ¹⁹ ἦν δὲ ¹⁵ γε-
γραμμένον· ἸΗΣΟΥΣ
Ὁ ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ὁ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ Ἰ-
ΟΥΔΑΙΩΝ.
20 Τοῦτον οὖν τὸν τί-
τλον πολλοὶ ²¹ ἀνέγνω-
σαν τῶν Ἰουδαίων· ὅτι
ἐγγὺς ¹⁹ ἦν τῆς πόλεως
ὁ τόπος ὅπου ¹¹ ἐσταυ-
ρώθη ὁ Ἰησοῦς· ‡ ¹⁹ ἦν
¹⁵ γεγραμμένον Ἑβραϊ-
στὶ, Ἑλληνιστὶ, Ῥω-
μαϊστί.
21 ˇἜλεγον ²⁴ οὖν τῷ
Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς
τῶν Ἰουδαίων· Μὴ γρά-
φε· Ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖ-
νος εἶπε· Βασιλεύς εἰμι
τῶν Ἰουδαίων.
22 Ἀπεκρίθη²⁷ ὁ Πιλά-
τος· Ὃ ¹⁵ γέγραφα, γέ-
γραφα.¹⁵
23 Οἱ οὖν στρατιῶται,
ὅτε ¹¹ ἐσταύρωσαν τὸν
Ἰησοῦν, ² ἔλαβον τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ, (‡ ⁴ ἐποί-
ησαν τέσσαρα μέρη,
ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέ-
ρος.) καὶ τὸν χιτῶνα·
¹⁹ ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄῤῥα-
φος, ἐκ τῶν ἄνωθεν
⁶ ὑφαντὸς δι' ὅλου.
24 Εἶπον οὖν πρὸς ἀλ-
λήλους· Μὴ ⁸ σχίσωμεν
αὐτὸν, ἀλλὰ ⁹ λάχω-
μεν¹⁰ περὶ αὐτοῦ, τίνος
¹⁹ ἔσται. Ἵνα ἡ ¹² γραφὴ
πληρωθῇ ἡ λέγουσα·
¹³ Διεμερίσαντο τὰ ἱμά-
τιά μου ἑαυτοῖς, ‡ ἐπὶ
τὸν ἱματισμόν μου ¹⁴ ἔ-
βαλον κλῆρον. Οἱ μὲν
οὖν στρατιῶται ταῦτα
⁴ ἐποίησαν.
25 Εἱστήκεισαν ¹⁶ δὲ
παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ
Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐ-
τοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ
τῆς μητρὸς αὐτοῦ,
Μαρία ἡ¹⁸ τοῦ Κλωπᾶ,
καὶ Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνή.
26 Ἰησοῦς οὖν ²⁰ ἰδὼν
τὴν μητέρα, καὶ τὸν
μαθητὴν ²² παρεστῶτα
ὃν ²³ ἠγάπα, λέγει τῇ
μητρὶ αὐτοῦ· ²⁴ Γύναι,
‡ ἰδοὺ ὁ υἱός σου.
27 Εἶτα λέγει τῷ μα-
θητῇ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ
σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης
τῆς ὥρας ² ἔλαβεν αὐ-
τὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ
ἴδια.²⁶
28 Μετὰ τοῦτο § ²⁰ εἰ-
δὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα
ἤδη ‖ ²⁸ τετέλεσται, ἵνα
** ²⁹ τελειωθῇ ἡ γραφὴ,
λέγει· Διψῶ.

A. D. 29.

1 παραδίδωμι
2 λαμβάνω.
3 παραλαμβάνω.
4 ποιέω.
* ἤγαγον-α.
5 ἀπάγω.
6 Ex. 39. 21, in lxx.
7 ἐξέρχομαι.
† τόπον λεγόμενον-η.
8 σχίζω.
9 λαγχάνω, Lu. 1. 9. 2 Pe. 1. 1. Wisd. 8. 19.
10 s. τὸν κλῆρον, Ac. 1. 17.
11 σταυρόω.
12 Ps. 22. 18.
13 διαμερίζω.
14 βάλλω.
15 γράφω.
16 ἵστημι.
17 τίθημι.
18 s. γυνή.
19 εἰμί.
20 εἴδω.
21 ἀναγινώσκω.
22 παρίστημι.
23 ἀγαπάω.
‡ ἴδε-1.
24 λέγω.
25 ch. 2. 4.
26 s. οἰκήματα, v. δώματα, c. 16 32. Ac. 21. 6. 2 Esdr. 5. 47. 2 Mac. 6. 27.
§ ἰδὼν-ι.
27 ἀποκρίνομαι.
‖ Vide App.
28 τελέω.
** πληρωθῇ-η.
29 τελειόω.

29 Σκεῦος οὖν [1] ἔκειτο
ὄξους μεστόν· οἱ δὲ,
[2] πλήσαντες σπόγγον
† ὄξους, καὶ ‡ [3] ὑσσώπῳ
[5] περιθέντες, [7] προσή-
νεγκαν αὐτοῦ τῷ στό-
ματι.
30 Ὅτε οὖν [9] ἔλαβε
τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶ-
πε· [13] Τετέλεσται· καὶ
κλίνας τὴν κεφαλὴν,
[15] παρέδωκε τὸ πνεῦ-
μα.
31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα
μὴ [16] μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυ-
ροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ
σαββάτῳ, ἐπεὶ [17] παρα-
σκευὴ [19] ἦν, ([19] ἦν γὰρ
μεγάλη ἡ ἡμέρα ‖ ἐκεί-
νου τοῦ σαββάτου,) [21] ἠ-
ρώτησαν τὸν Πιλάτον
ἵνα [22] κατεαγῶσιν αὐ-
τῶν τὰ σκέλη, καὶ [23] ἀρ-
θῶσιν.
32 Ἦλθον [24] οὖν οἱ
στρατιῶται, καὶ τοῦ
μὲν πρώτου [22] κατέα-
ξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ
ἄλλου τοῦ συσταυρω-
θέντος αὐτῷ.
33 Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν
[24] ἐλθόντες, ὡς εἶδον
αὐτὸν ἤδη [27] τεθνηκότα,
οὐ [22] κατέαξαν αὐτοῦ
τὰ σκέλη·
34 Ἀλλ' εἷς τῶν στρα-
τιωτῶν [28] λόγχῃ αὐτοῦ
τὴν πλευρὰν ‡‡ [29] ἔνυξε,
καὶ εὐθὺς [31] ἐξῆλθεν
αἷμα καὶ ὕδωρ.
35 Καὶ ὁ [33] ἑωρακὼς
[34] μεμαρτύρηκε, καὶ
ἀληθινὴ αὐτοῦ [19] ἐστιν
ἡ μαρτυρία· [35] κἀκεῖ-
νος [36] οἶδεν ὅτι ἀληθῆ

A. D. 29.

1 κεῖμαι.
* καὶ-m.
2 πλέω.
† ὄξος χ ὑσ-
σώπου-n.
‡ Vide App.
3 He. 9. 19.
4 γίνομαι.
5 περιτίθημι.
6 πληρόω.
7 προσφέρω.
8 Ps. 34. 20.
9 λαμβάνω.
10 Mat. 12.20.
§ ἀπ' αὐτοῦ-ι.
11 Zec. 12.10.
12 ὄπτομαι.
13 τελέω,
Mat. 11. 1.
14 ἐκκεντέω,
Re. 1.7. [μι,
15 παραδίδω-
Mat. 27. 50.
16 μένω.
17 Mat.27.62.
18 κρύπτω.
19 εἰμί.
‖ ἐκείνη.
20 ἐπιτρέπω.
21 ἐρωτάω.
22 κατάγω,
Mat. 12. 20.
23 αἴρω.
24 ἔρχομαι.
25 Eccl. 38. 8.
** ὡς-α.
26 δέω. [οἷς-h
†† ἐν ὀθονί-
27 θνήσκω,
28 Jn. 5. 8.
‡‡ ἤνοιξε-n.
29 νύσσω,
Eccl. 22.20.
30 σταυρόω.
31 ἐξέρχομαι.
§§ κενὸν-n.
32 τίθημι.
33 ὁράω.
34 μαρτυρέω.
35 χ ἐκεῖνος.
36 εἴδω.

λέγει, ἵνα * ὑμεῖς πι-
στεύσητε.
36 Ἐγένετο [4] γὰρ ταῦ-
τα ἵνα ἡ γραφὴ [6] πλη-
ρωθῇ· [8] Ὀστοῦν οὐ [10] συν-
τριβήσεται § αὐτοῦ.
37 Καὶ πάλιν ἑτέρα
[11] γραφὴ λέγει· [12] Ὄ-
ψονται εἰς ὃν [14] ἐξεκέν-
τησαν.
38 Μετὰ [c] δὲ [l] ταῦτα
[21] ἠρώτησε τὸν Πιλά-
τον [c] ὁ Ἰωσὴφ [d] ὁ ἀπὸ
Ἀριμαθαίας, ([19] ὢν μα-
θητὴς τοῦ Ἰησοῦ, [18] κε-
κρυμμένος δὲ διὰ τὸν
φόβον τῶν Ἰουδαίων,)
ἵνα [23] ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ
Ἰησοῦ· καὶ [20] ἐπέτρε-
ψεν ὁ Πιλάτος. [24] Ἦλ-
θεν οὖν καὶ [23] ἦρε τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
39 Ἦλθε [24] δὲ καὶ Νι-
κόδημος (ὁ [24] ἐλθὼν
πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυ-
κτὸς τὸ πρῶτον) φέρων
[25] μίγμα σμύρνης καὶ
ἀλόης ** ὡσεὶ λίτρας
ἑκατόν.
40 Ἔλαβον [9] οὖν τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, χ [26] ἔ-
δησαν αὐτὸ †† ὀθονίοις
μετὰ τῶν ἀρωμάτων,
καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς
Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.
41 Ἦν [19] δὲ ἐν τῷ τόπῳ
ὅπου [30] ἐσταυρώθη, κῆ-
πος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ
μνημεῖον §§ καινὸν, ἐν
ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς [32] ἐτέθη.
42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν
παρασκευὴν τῶν Ἰου-
δαίων, ὅτι ἐγγὺς [19] ἦν
τὸ μνημεῖον, [32] ἔθηκαν
τὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. κ'.

ΤΗ δὲ [1]μιᾷ [2]τῶν
σαββάτων Μαρία ἡ
Μαγδαληνὴ ἔρχεται
πρωΐ, σκοτίας ἔτι [3]οὔ-
σης, εἰς τὸ μνημεῖον·
καὶ βλέπει τὸν λίθον
[5]ἠρμένον ἐκ τοῦ μνη-
μείου.
2 Τρέχει οὖν ϗ ἔρχε-
ται πρὸς Σίμωνα Πέ-
τρον. ϗ πρὸς τὸν ἄλλον
μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ
Ἰησοῦς. καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· [5]Ἦραν τὸν [8]Κύ-
ριον ἐκ τοῦ μνημείου,
καὶ οὐκ [11]οἴδαμεν ποῦ
[13]ἔθηκαν αὐτόν.
3 Ἐξῆλθεν[14] οὖν ὁ Πέ-
τρος, ϗ ὁ ἄλλος μαθη-
τὴς, καὶ [15]ἤρχοντο εἰς
τὸ μνημεῖον.
4 Ἔτρεχον[17] δὲ οἱ δύο
ὁμοῦ. καὶ ὁ ἄλλος μα-
θητὴς [18]προέδραμε τά-
χιον τοῦ Πέτρου, καὶ
[15]ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ
μνημεῖον.
5 Καὶ [21]παρακύψας
βλέπει κείμενα τὰ [23]ὀ-
θόνια· οὐ μέντοι [24]εἰς-
ῆλθεν.
6 Ἔρχεται οὖν Σίμων
Πέτρος ἀκολουθῶν αὐ-
τῷ, καὶ [24]εἰςῆλθεν εἰς
τὸ μνημεῖον, καὶ θε-
ωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμε-
να.
7 Καὶ τὸ [26]σουδάριον,
ὃ [3]ἦν [*]ἐπὶ τῆς κεφα-
λῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ
τῶν ὀθονίων κείμενον,
ἀλλὰ χωρὶς [27]ἐντε-
τυλιγμένον εἰς ἕνα τό-
πον.

A. D. 29.

1 εἷς.
2 pro πρώτῃ sc. ἡμέρᾳ ἀπό.
3 εἰμί.
4 πιστεύω.
5 αἴρω.
6 ἀνίστημι.
7 ἀπέρχομαι
8 ver. 25. ch. 21. 7, 12. Mat. 21. 3. Mar. 11. 3. Lu. 2. 11. Ac. 10. 36. 1 Co. 15. 47.
9 ἵστημι.
* τῷ μνημείῳ-α.
10 κλαίω.
11 εἴδω.
12 s. ἱματίοις
13 τίθημι.
14 ἐξέρχομαι.
15 ἔρχομαι.
16 καθέζομαι
17 τρέχω.
18 προτρέχω, Lu. 19. 4.
19 πούς.
20 κεῖμαι.
21 παρακύπτω, ver. 11. Lu. 24. 12. Ja. 1. 25. 1 Pe. 1. 12.
22 ver. 15. ch. 2. 4.
23 ver. 7. ch. 19. 40. Lu. 24. 12.
24 εἰςέρχομαι.
25 στρέφω.
26 ch. 11. 44. Lu. 19. 20. Ac. 19. 12.
27 ἐντυλίττω, Mat. 27. 59.
28 βαστάζω.

8 Τότε οὖν [24]εἰςῆλ-
θε καὶ ὁ ἄλλος μα-
θητὴς ὁ [15]ἐλθὼν πρῶ-
τος εἰς τὸ μνημεῖον,
καὶ εἶδε, καὶ [4]ἐπίστευ-
σεν.
9 Οὐδέπω γὰρ [11]ᾔδει-
σαν τὴν γραφὴν, ὅτι
δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
[6]ἀναστῆναι.
10 Ἀπῆλθον[7] οὖν πά-
λιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μα-
θηταί.
11 Μαρία δὲ [9]εἱστήκει
πρὸς [*]τὸ μνημεῖον
κλαίουσα ἔξω. Ὡς οὖν
[10]ἔκλαιε, [21]παρέκυψεν
εἰς τὸ μνημεῖον·
12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγ-
γέλους ἐν λευκοῖς [12]
[16]καθεζομένους, [1]ἕνα
πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ
[1]ἕνα πρὸς τοῖς [19]ποσὶν,
ὅπου [20]ἔκειτο τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ.
13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ
ἐκεῖνοι· [22]Γύναι, τί
κλαίεις; Λέγει αὐ-
τοῖς· Ὅτι [5]ἦραν τὸν
Κύριόν μου, καὶ οὐκ
[11]οἶδα ποῦ [13]ἔθηκαν
αὐτόν.
14 b Καὶ l ταῦτα εἰποῦ-
σα, [25]ἐστράφη εἰς τὰ
ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν
Ἰησοῦν [9]ἑστῶτα· καὶ οὐκ
[11]ᾔδει ὅτι b ὁ l Ἰησοῦς
[3]ἐστι.
15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· Γύναι, τί κλαί-
εις; τίνα ζητεῖς; Ἐ-
κείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ
κηπουρός [3]ἐστι, λέγει
αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ
[28]ἐβάστασας αὐτὸν,

εἰπέ μοι ποῦ [1] ἔθηκας
αὐτόν· [2] κἀγὼ αὐτὸν
[3] ἀρῶ.
16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· Μαρία. [5] Στρα-
φεῖσα ἐκείνη λέγει [*] αὐ-
τῷ· [7] Ῥαββουνὶ, ὃ λέ-
γεται, διδάσκαλε.
17 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· Μή μου ἅπτου·
οὔπω γὰρ [10] ἀναβέβη-
κα πρὸς τὸν πατέρα
ε μου· ! πορεύν δὲ πρὸς
τοὺς ἀδελφούς μου. καὶ
εἰπὲ αὐτοῖς· Ἀναβαί-
νω πρὸς τὸν πατέρα
μου καὶ πατέρα ὑμῶν,
καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν
ὑμῶν.
18 Ἔρχεται Μαρία ἡ
Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλ-
λουσα τοῖς μαθηταῖς
ὅτι [13] ἑώρακε τὸν Κύ-
ριον, καὶ ταῦτα εἶπεν
αὐτῇ.
19 Οὔσης [17] οὖν ὀψίας
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ
μιᾷ [15] τῶν σαββάτων,
καὶ τῶν θυρῶν [18] κε-
κλεισμένων ὅπου [17] ἦ-
σαν οἱ μαθηταὶ d [19] συν-
ηγμένοι ! διὰ τὸν φό-
βον τῶν Ἰουδαίων,
[20] ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ
[21] ἔστη εἰς τὸ μέσον, χ
λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη [22]
ὑμῖν.
20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν,
[23] ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς
χεῖρας καὶ τὴν πλευ-
ρὰν [24] αὐτοῦ. [25] Ἐχά-
ρησαν οὖν οἱ μαθη-
ταὶ [26] ἰδόντες τὸν Κύ-
ριον.
21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνη [22]
ὑμῖν· καθὼς [4] ἀπεσταλ-
κέ με ὁ πατὴρ, [2] κἀγὼ
πέμπω ὑμᾶς.
22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν,
[6] ἐνεφύσησε, [*] καὶ λέγει
αὐτοῖς· [9] Λάβετε Πνεῦ-
μα ἅγιον.
23 Ἄν τινων [11] ἀφῆτε
τὰς ἁμαρτίας, [11] ἀφί-
ενται αὐτοῖς· ἄν τι-
νων κρατῆτε, [12] κεκρά-
τηνται.
24 Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ
τῶν δώδεκα, ὁ λε-
γόμενος Δίδυμος, οὐκ
[17] ἦν μετ' αὐτῶν
ὅτε [20] ἦλθεν ὁ Ἰη-
σοῦς.
25 Ἔλεγον [14] οὖν αὐτῷ
οἱ ἄλλοι μαθηταί· [13] Ἑ-
ωράκαμεν τὸν Κύριον.
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἐὰν μὴ [26] ἴδω ἐν ταῖς
χερσὶν αὐτοῦ τὸν [†16] τύ-
πον τῶν ἥλων, καὶ βά-
λω τὸν δακτυλόν μου
εἰς τὸν τύπον τῶν
ἥλων, καὶ βάλω τὴν
χεῖρά μου εἰς τὴν πλευ-
ρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πι-
στεύσω.
26 Καὶ μεθ' ἡμέρας
ὀκτὼ πάλιν [17] ἦσαν
ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
χ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν·
[20] ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν
θυρῶν [18] κεκλεισμένων,
καὶ [21] ἔστη εἰς τὸ μέ-
σον, καὶ εἶπεν· Εἰρήνη
[22] ὑμῖν.
27 Εἶτα λέγει τῷ Θω-
μᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν
σου ὧδε, καὶ [26] ἴδε τὰς
χεῖράς μου· καὶ φέρε

A. D. 29.

1 τίθημι.
2 καὶ ἐγώ.
3 αἴρω.
4 ἀποστέλλω.
5 στρέφω.
6 ἐμφυσάω, Ge. 2. 7. 1 Ki. 17. 21. Job 4. 21. Eze. 21. 31. 37. 9.
* αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί-ι.
7 Mar. 10. 51.
8 s. αὐτοὺς, v, αὐτοῖς.
9 λαμβάνω.
10 ἀναβαίνω.
11 ἀφίημι.
12 κρατέω.
13 ὁράω.
14 λέγω.
15 pro πρώτῃ, s. ἀπὸ, ver. 1.
† τόπον-n.
16 Ac. 7. 43, 44. 23. 25. Ro. 5. 14. 6. 17. 1 Co. 10.6,11. Phi. 3. 17. 1 Th. 1. 7. He. 8. 5. 1 Pe. 5. 3. Am. 5. 26.
17 εἰμί.
18 κλείω.
19 συνάγω.
20 ἔρχομαι.
21 ἵστημι.
22 s. ἔστω.
23 δεικνύω.
24 ver. 25,27. ch. 19. 34. Ac. 12. 7.
25 χαίρω.
26 εἴδω.

τὴν χεῖρά σου, καὶ βά-
λε εἰς τὴν πλευράν μου·
καὶ μὴ [1]γίνου [2]ἄπιστος,
ἀλλὰ πιστός.
28 [b]Καὶ [1] [3]ἀπεκρίθη
[b]ὁ[1] Θωμᾶς, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· [7]Ὁ Κύριός μου
καὶ ὁ Θεός μου.
29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ὅτι [8]ἑώρακάς
με, [b]Θωμᾶ,[1] †[10]πεπί-
στευκας· μακάριοι οἱ
μὴ [13]ἰδόντες, καὶ πι-
στεύσαντες.
30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ
ἄλλα [14]σημεῖα [15]ἐποί-
ησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπι-
ον τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ, ἃ οὐκ [17]ἔστι [18]γε-
γραμμένα ἐν τῷ βι-
βλίῳ τούτῳ.
31 Ταῦτα δὲ [18]γέγρα-
πται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι
[b]ὁ[1] Ἰησοῦς [17]ἐστιν ὁ
Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
καὶ [a]ἵνα πιστεύοντες
ζωὴν §[21]ἔχητε ἐν τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ.

Κεφ. κα΄.

ΜΕΤΑ ταῦτα [22]ἐφα-
νέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν
ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς
ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς
Τιβεριάδος· [22]ἐφανέ-
ρωσε δὲ οὕτως·
2 Ἦσαν [17] ὁμοῦ Σί-
μων Πέτρος, καὶ Θω-
μᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυ-
μος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ
ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλι-
λαίας, καὶ οἱ [27] τοῦ Ζε-
βεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
δύο.

A. D. 29.

1 γίνομαι.
2 Mat. 17. 17. Mar. 9. 19. 1 Co. 6. 6.
3 ἀποκρίνομαι.
4 ἔρχομαι.
5 ἐξέρχομαι.
* ἐνέβησαν-α
6 ἀναβαίνω, ver. 11. Mar. 6. 51.
7 s. σὺ εἶ, v. nom. pro Voc. Att.
8 ὁράω.
9 πιάζω.
† πεπίστευκας;-n.
10 πιστεύω.
11 s. ὥρας.
12 ἵστημι.
13 εἴδω.
‡ ἐπὶ-i.
14 ch. 4. 48. Mat. 12. 38. 16. 1. He. 2. 4. Re. 12. 1.
15 ποιέω.
16 1 Jno. 2. 13.
17 εἰμί.
18 γράφω.
19 εὑρίσκω.
20 βάλλω.
§ αἰώνιον-f.
21 ἔχω.
22 φανερόω, ver. 14. ch. 2. 11. 2 Co. 5. 10.
23 ἀγαπάω.
24 2 Sa. 13. 18.
25 διαζώννυμι.
|| ἥλλατο εἰς-n.
26 Mat. 25. 36. Ja. 2. 15. 1 Sa. 19. 24.
27 s. υἱοί.

3 Λέγει αὐτοῖς Σί-
μων Πέτρος· Ὑπάγω
ἁλιεύειν. Λέγουσιν αὐ-
τῷ· [4]Ἐρχόμεθα καὶ
ἡμεῖς σὺν σοί. [5]Ἐξ-
ῆλθον, καὶ *[6]ἀνέβη-
σαν εἰς τὸ πλοῖον
εὐθὺς,[1] καὶ ἐν ἐκείνῃ
τῇ νυκτὶ [9]ἐπίασαν οὐ-
δέν.
4 Πρωΐας [11]δὲ ἤδη
[1]γενομένης, [12]ἔστη ὁ
Ἰησοῦς ‡εἰς τὸν αἰγι-
αλόν· οὐ μέντοι [13]ᾔδει-
σαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰη-
σοῦς [17]ἐστι.
5 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· [16]Παιδία, μή
τι προσφάγιον ἔχετε;
[3]Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ·
Οὔ.
6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ
μέρη τοῦ πλοίου τὸ
δίκτυον, καὶ [19]εὑρή-
σετε. [20]Ἔβαλον οὖν,
καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλ-
κύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ
τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύ-
ων.
7 Λέγει οὖν ὁ μαθη-
τὴς ἐκεῖνος, ὃν [23]ἠγά-
πα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ·
Ὁ Κύριός [17]ἐστι. Σί-
μων οὖν Πέτρος, ἀκού-
σας ὅτι ὁ Κύριός [17]ἐστι,
τὸν [24]ἐπενδύτην [25]διε-
ζώσατο, ([17]ἦν γὰρ [26]γυ-
μνός·) καὶ ||[20]ἔβαλεν
ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασ-
σαν.
8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ
τῷ πλοιαρίῳ [4]ἦλθον,
(οὐ γὰρ [17]ἦσαν μακρὰν
ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς

ἀπὸ πηχῶν διακοσίων,)
σύροντες τὸ δίκτυον
τῶν ἰχθύων.
9 Ὡς οὖν [2]ἀπέβησαν
εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν
[4]ἀνθρακίαν κειμένην,
καὶ [5]ὀψάριον ἐπικεί-
μενον, καὶ ἄρτον.
10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· [7]Ἐνέγκατε ἀπὸ
τῶν ὀψαρίων ὧν [8]ἐπι-
άσατε νῦν.
11 Ἀνέβη[9] Σίμων Πέ-
τρος, καὶ [10]εἵλκυσε τὸ
δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς,
μεστὸν ἰχθύων μεγά-
λων ἑκατὸν πεντηκον-
τατριῶν· καὶ τοσούτων
[30]ὄντων οὐκ [11]ἐσχίσθη
τὸ δίκτυον.
12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· [12]Δεῦτε, [13]ἀριστή-
σατε. Οὐδεὶς δὲ [15]ἐτόλ-
μα τῶν μαθητῶν [17]ἐξε-
τάσαι αὐτόν· Σὺ τίς
[30]εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύ-
ριός [30]ἐστιν.
13 Ἔρχεται οὖν ὁ
Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει
τὸν ἄρτον, καὶ [19]δίδω-
σιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψά-
ριον ὁμοίως.
14 Τοῦτο ἤδη τρίτον
[20]ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
[21]ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.
15 Ὅτε οὖν [13]ἠρίστη-
σαν, λέγει τῷ Σίμωνι
Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων
*Ἰωνᾶ, [24]ἀγαπᾷς με
πλεῖον τούτων; Λέγει
αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ
[1]οἶδας ὅτι [27]φιλῶ σε.
Λέγει αὐτῷ· [28]Βόσκε
τὰ [29]ἀρνία μου.

A. D. 29.

1 εἴδω.
2 ἀποβαίνω.
3 Mat. 2. 6.
Ac. 20. 28.
1 Co. 9. 7.
1 Pe. 5. 2.
Re. 2. 27.
4 ch. 18. 18.
5 ver. 10, 13.
ch. 6. 9.
6 λυπέω.
7 φέρω.
8 πιάζω.
9 ἀναβαίνω.
10 ἑλκύω.
11 σχίζω.
12 Mat. 11. 28.
13 ἀριστάω,
ver. 15.
Lu. 11. 37.
14 ζώννυμι.
15 τολμάω.
16 περιπατέω
17 ἐξετάζω.
18 θέλω.
19 δίδωμι.
20 φανερόω.
21 ἐγείρω.
22 ἐπιστρέφω.
23 ἀγαπάω.
* Ἰωάννου-ης.
24 ver. 16.
ch. 3. 16, 19.
Ep. 5. 2.
Re. 1. 5.
25 ἀναπίπτω.
26 παραδίδωμι.
27 ver. 16, 17.
ch. 5. 20.
1 Co. 16. 22.
Re. 3. 19.
28 ver. 17.
Mat. 8 30,33.
Mar. 5. 11, 14.
Lu. 8. 32 34.
15. 15.
29 Re. 5. 6. 8,
12, 13.
6. 1, 16.
30 εἰμί.

16 Λέγει αὐτῷ πάλιν
δεύτερον· Σίμων Ἰωνᾶ,
ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐ-
τῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ [1]οἶ-
δας ὅτι φιλῶ σε. Λέ-
γει αὐτῷ· [3]Ποίμαινε
τὰ πρόβατά μου.
17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρί-
τον· Σίμων Ἰωνᾶ, φι-
λεῖς με; [6]Ἐλυπήθη ὁ
Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐ-
τῷ τὸ τρίτον· Φιλεῖς
με; καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Κύριε, σὺ πάντα [1]οἶ-
δας· σὺ γινώσκεις ὅτι
φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· Βόσκε τὰ
πρόβατά μου.
18 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, ὅτε [30]ἦς νεώτερος,
[14]ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ
[16]περιεπάτεις ὅπου [18]ἤ-
θελες· ὅταν δὲ γηρά-
σῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖ-
ράς σου, καὶ ἄλλος σε
[14]ζώσει, καὶ [7]οἴσει ὅπου
οὐ θέλεις.
19 Τοῦτο δὲ εἶπε,
σημαίνων ποίῳ θανά-
τῳ δοξάσει τὸν Θεόν·
καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέ-
γει αὐτῷ· Ἀκολούθει
μοι.
20 Ἐπιστραφεὶς[22] δὲ ὁ
Πέτρος βλέπει τὸν μα-
θητὴν ὃν [23]ἠγάπα ὁ
Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, (ὃς
καὶ [25]ἀνέπεσεν ἐν τῷ
δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος
αὐτοῦ, καὶ εἶπε· Κύριε,
τίς [30]ἐστιν ὁ [26]παραδι-
δούς σε;)
21 Τοῦτον [1]ἰδὼν ὁ Πέ-
τρος λέγει τῷ Ἰησοῦ·
Κύριε, οὗτος δὲ τί;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἐὰν αὐτὸν θέλω
μένειν* ἕως ἔρχομαι,
τί πρὸς σέ; σὺ ἀκολύ-
θει μοι.
23 Ἐξῆλθεν[4] οὖν ὁ
λόγος οὗτος εἰς τοὺς
ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθη-
τὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀπο-
θνήσκει. Καὶ οὐκ εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι
οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ'·
Ἐὰν αὐτὸν θέλω μέ-
νειν ἕως ἔρχομαι, τί
πρὸς σέ;

A. D. 29.
1 εἰμί.
* οὕτως-f.
2 γράφω.
† οἶδα μὲν-n.
3 εἴδω.
4 ἐξέρχομαι.
5 s. σημεῖα.
6 ποιέω.
7 οἴομαι,
Phi. 1. 16.
Ja. 1. 7.
8 χωρέω,
ch. 2. 6.
Mar. 2. 2.

24 Οὗτός [1]ἐστιν ὁ
μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν
περὶ τούτων, καὶ [2]γρά-
ψας ταῦτα· καὶ †[3]οἴ-
δαμεν ὅτι ἀληθὴς [1]ἐ-
στιν ἡ μαρτυρία αὐ-
τοῦ.
25 Ἔστι[1] δὲ καὶ ἄλλα
πολλὰ [5]ὅσα [6]ἐποίησεν
ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν
[2]γράφηται καθ' ἓν,
οὐδὲ αὐτὸν [7]οἶμαι τὸν
κόσμον [8]χωρῆσαι τὰ
[2]γραφόμενα βιβλία.
[b]Ἀμήν.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ἉΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Κεφ. α'.
ΤΟΝ μὲν πρῶτον λό-
γον [1]ἐποιησάμην περὶ
πάντων, ὦ Θεόφιλε,
ὧν [2]ἤρξατο ὁ Ἰη-
σοῦς ποιεῖν τε καὶ δι-
δάσκειν,
2 Ἄχρι ἧς ἡμέρας, [5]ἐν-
τειλάμενος τοῖς *ἀπο-
στόλοις διὰ Πνεύματος
ἁγίου, οὓς [6]ἐξελέξατο,
[8]ἀνελήφθη.
3 Οἷς καὶ [9]παρέστη-
σεν ἑαυτὸν [11]ζῶντα
μετὰ τὸ [13]παθεῖν αὐ-
τὸν, ἐν πολλοῖς τεκμη-
ρίοις, δι' ἡμερῶν τεσ-
σαράκοντα ὀπτανόμε-
νος αὐτοῖς, καὶ λέγων
τὰ [15]περὶ τῆς βασιλεί-
ας τοῦ Θεοῦ.
4 Καὶ †συναλιζόμενος
[17]παρήγγειλεν αὐτοῖς
ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ
χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περι-

A. D. 29.
1 ποιέω.
2 ἀκούω.
3 ἄρχομαι.
4 pro ἐξ ἐμῦ.
5 ἐντέλλω.
* Vide App.
6 ἐκλέγομαι.
7 συνέρχομαι
8 ἀναλαμ-
βάνω.
9 παρίστημι.
10 εἰμί.
11 ζάω.
12 γινώσκω.
13 πάσχω.
14 τίθημι.
15 s. πράγ-
ματα.
† συναυλιζό-
μενος-n.
16 λαμβάνω.
17 παραγ-
γέλλω.
‡ δύναμιν, ἐ-
πελθόντος-n.
18 ἐπέρχο-
μαι.

μένειν τὴν ἐπαγγελίαν
τοῦ πατρὸς, ἣν *[2]ἠκού-
σατέ [4]μου.
5 Ὅτι Ἰωάννης μὲν
ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς
δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν
Πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ
πολλὰς ταύτας *ἡμέ-
ρας.
6 Οἱ μὲν οὖν [7]συν-
ελθόντες ἐπηρώτων αὐ-
τὸν, λέγοντες· Κύριε,
εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τού-
τῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν
βασιλείαν τῷ Ἰσρα-
ήλ;
7 Εἶπε δὲ πρὸς αὐ-
τούς· Οὐχ ὑμῶν [10]ἐστὶ
[12]γνῶναι χρόνους ἢ
καιροὺς, οὓς ὁ πατὴρ
[14]ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ
ἐξουσίᾳ.
8 Ἀλλὰ [16]λήψεσθε
‡δύναμιν [18]ἐπελθόντος
τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐφ'

ὑμᾶς· καὶ [1] ἔσεσθέ μοι
μάρτυρες ἔν τε Ἱερου-
σαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ
Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ,
καὶ ἕως [2] ἐσχάτου [b] τῆς
γῆς.
9 Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
βλεπόντων αὐτῶν [7] ἐπ-
ήρθη· καὶ νεφέλη [8] ὑπέ-
λαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν.
10 Καὶ ὡς ἀτενίζον-
τες [9] * [1] ἦσαν εἰς τὸν
οὐρανὸν, πορευομένου
αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
δύο [11] παρειστήκεισαν
αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευ-
κῇ,
11 Οἳ καὶ εἶπον· Ἄν-
δρες Γαλιλαῖοι, τί [13] ἑ-
στήκατε [15] ἐμβλέποντ-
τες εἰς τὸν οὐρανόν;
οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ [17] ἀνα-
ληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς
τὸν οὐρανὸν, οὕτως
[19] ἐλεύσεται ὃν τρόπον
[21] ἐθεάσασθε αὐτὸν πο-
ρευόμενον εἰς τὸν οὐ-
ρανόν.
12 Τότε [23] ὑπέστρεψαν
εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ
ὄρους τοῦ καλουμένου
ἐλαιῶνος, ὅ [1] ἐστιν ἐγ-
γὺς Ἱερουσαλὴμ σαβ-
βάτου ἔχον ὁδόν.
13 Καὶ ὅτε [25] εἰσῆλ-
θον, [27] ἀνέβησαν εἰς τὸ
[29] ὑπερῷον, οὗ [1] ἦσαν
[31] καταμένοντες ὅ, τε
Πέτρος καὶ Ἰάκωβος,
καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀν-
δρέας, Φίλιππος ϗ Θω-
μᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ
Ματθαῖος, Ἰάκωβος [33]
Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ

A. D. 29.

1 εἰμί. [φὸς.
2 s. ὁ ἀδελ-
3 ch. 13. 47.
4 ch. 2. 42, 46. Mar. 3. 9.
5 s. μέρους.
6 ch. 2. 1, 46. Ro. 15. 6.
7 ἐπαίρω.
8 ὑπολαμβάνω, ch. 2. 15.
9 s. τοὺς ὀφθαλμοὺς.
* ἦσαν, εἰς τὸν ὀρανὸν πορευομένου-n.
10 ἀνίστημι.
† ἀδελφῶν-i.
11 παρίστημι.
‡ ἀνδρῶν-n.
12 Re. 3. 4.
13 ἵστημι.
14 πληρόω.
15 ch. 22. 11.
16 γίνομαι.
17 ἀναλαμβάνω, v. 2, 22.
18 συλλαμβάνω.
19 ἔρχομαι.
20 καταριθ-
§ ἐν-a. [μέω.
21 θεάομαι.
22 λαγχάνω, Lu. 1. 9.
23 ὑποστρέφω
24 ver. 25, 2C. ch. 8. 21.
25 εἰσέρχομαι.
26 κτάομαι.
27 ἀναβαίνω.
|| ἐλάκισε-n.
28 λακέω.
29 ch. 9. 37.
30 ἐκχύω, ch. 2. 17.
31 Nu. 22. 8.
32 καλέω.
33 s. ὁ υἱὸς.

Ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας [a]
Ἰακώβου.
14 Οὗτοι πάντες [1] ἦ-
σαν [4] προσκαρτεροῦντες
[6] ὁμοθυμαδὸν τῇ προσ-
ευχῇ [b] καὶ τῇ δεήσει,|
[c] σὺν| γυναιξί, καὶ Μα-
ρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰη-
σοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελ-
φοῖς αὐτοῦ.
15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
ταύταις [10] ἀναστὰς Πέ-
τρος ἐν μέσῳ τῶν † μα-
θητῶν, εἶπεν· ([1] ἦν τε
ὄχλος ‡ [12] ὀνομάτων
ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν
εἴκοσιν·)
16 Ἄνδρες ἀδελφοὶ,
ἔδει [14] πληρωθῆναι τὴν
γραφὴν [d] ταύτην,| ἣν
προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ
ἅγιον διὰ στόματος
Δαβὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ
[16] γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς
[18] συλλαβοῦσι τὸν Ἰη-
σοῦν·
17 Ὅτι [20] κατηριθμη-
μένος [1] ἦν § σὺν ἡμῖν, ϗ
[22] ἔλαχε τὸν [24] κλῆρον
τῆς διακονίας ταύτης.
18 Οὗτος μὲν οὖν [26] ἐκ-
τήσατο χωρίον ἐκ τοῦ
μισθοῦ τῆς ἀδικίας· καὶ
πρηνὴς [16] γενόμενος
|| [28] ἐλάκησε μέσος, καὶ
[30] ἐξεχύθη πάντα τὰ
σπλάγχνα αὐτοῦ.
19 Καὶ γνωστὸν [16] ἐγέ-
νετο πᾶσι τοῖς κατοι-
κοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥσ-
τε [32] κληθῆναι τὸ χω-
ρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ
διαλέκτῳ αὐτῶν, Ἀκελ-
δαμὰ, τοῦτ' ἔστι, χω-
ρίον αἵματος.

20 Γέγραπται [1] γὰρ
ἐν βίβλῳ [2] ψαλμῶν·
[3] Γενηθήτω ἡ ἔπαυ-
λις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ
μὴ [4] ἔστω ὁ κατοικῶν
ἐν αὐτῇ· καί· Τὴν ἐπι-
σκοπὴν αὐτοῦ [5] λάβοι
ἕτερος.
21 Δεῖ οὖν τῶν [6] συν-
ελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν
ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ
[7] εἰςῆλθε καὶ [8] ἐξῆλθεν
ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰη-
σοῦς,
22 Ἀρξάμενος [9] ἀπὸ
τοῦ βαπτίσματος Ἰω-
άννου ἕως τῆς ἡμέ-
ρας ἧς [10] ἀνελήφθη ἀφ'
ἡμῶν, μάρτυρα τῆς
ἀναστάσεως αὐτοῦ [3] γε-
νέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα
τούτων.
23 Καὶ ** [17] ἔστησαν
δύο, †† Ἰωσὴφ τὸν κα-
λούμενον ‡‡ Βαρσαβᾶν,
ὃς [18] ἐπεκλήθη Ἰοῦστος,
καὶ Ματθίαν.
24 Καὶ [20] προσευξάμε-
νοι εἶπον· Σὺ, Κύριε,
[22] καρδιογνῶστα πάν-
των, [24] ἀνάδειξον §§ ἐκ
τούτων τῶν δύο ἕνα ὃν
[26] ἐξελέξω,
25 Λαβεῖν [5] τὸν |||| κλῆ-
ρον τῆς διακονίας ταύ-
της καὶ ἀποστολῆς, ἐξ
ἧς [28] παρέβη Ἰούδας,
πορευθῆναι εἰς τὸν τό-
πον τὸν *† ἴδιον.
26 Καὶ [31] ἔδωκαν κλή-
ρους αὐτῶν, καὶ [32] ἔπε-
σεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματ-
θίαν, καὶ συγκατεψη-
φίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα
ἀποστόλων.

Κεφ. β'.

ΚΑΙ ἐν τῷ συμπλη-
ροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς
Πεντηκοστῆς, [4] ἦσαν
e ἅπαντες | * e ὁμοθυμα-
δὸν | † ἐπὶ τὸ αὐτό.[6]
2 Καὶ [3] ἐγένετο ἄφνω
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [9] ἦ-
χος ὥσπερ φερομένης
[10] πνοῆς βιαίας, καὶ
[11] ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν
οἶκον οὗ [4] ἦσαν καθή-
μενοι.
3 Καὶ [13] ὤφθησαν αὐ-
τοῖς [12] διαμεριζόμεναι
γλῶσσαι ὡσεὶ ‡ πυρὸς,
§ [16] ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα
ἕκαστον || αὐτῶν.
4 Καὶ [19] ἐπλήσθησαν
ἅπαντες Πνεύματος ἁ-
γίου, καὶ [19] ἤρξαντο λα-
λεῖν ἑτέραις γλώσσαις,
καθὼς τὸ Πνεῦμα [21] ἐδί-
δου αὐτοῖς [21] ἀποφθέγ-
γεσθαι.
5 Ἦσαν [4] δὲ ἐν Ἱερου-
σαλὴμ κατοικοῦντες
Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλα-
βεῖς, ἀπὸ πάντος ἔθνους
τῶν [25] ὑπὸ τὸν οὐρα-
νόν.
6 Γενομένης [3] δὲ τῆς
φωνῆς ταύτης, [27] συν-
ῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ
[29] συνεχύθη· ὅτι [30] ἤκου-
ον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ
διαλέκτῳ λαλούντων
αὐτῶν.
7 Ἐξίσταντο δὲ d πάν-
τες | καὶ ἐθαύμαζον, λέ-
γοντες πρὸς ἀλλήλους·
Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί
[4] εἰσιν οἱ λαλοῦντες
Γαλιλαῖοι;
8 Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκού-

A. D. 29.

1 γράφω.
2 Ps. 69. 25.
3 γίνομαι.
4 εἰμί.
* alii πάντες οἱ ἀπόστολοι.
† alii ὁμοῦ.
5 λαμβάνω.
6 s. χωρίον.
7 εἰςέρχομαι.
8 ἐξέρχομαι.
9 Lu. 4. 37.
10 ch. 17. 25.
11 πληρόω.
12 ἄρχομαι.
13 ὄπτομαι.
14 ἀναλαμβάνω.
15 Mat. 27. 35.
‡ πυρός· ἐκάθισέ-a.
§ καὶ ἐκάθισαν-n.
16 καθίζω.
|| αὐτῶν· χ-n
** ἔστησε-n.
17 ἵστημι.
†† Ἰωσὴν-n.
‡‡ Βαρνάβαν-n.
18 ἐπικαλέω.
19 πλέω. [μαι.
20 προσεύχο-
21 ch. 26. 25.
22 ch. 15. 8.
24 ἀναδεικνύω
§§ ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα,-a.
25 s. ὄντων.
26 ἐκλέγομαι.
|||| τόπον-i.
27 συνέρχομαι. [νω.
28 παραβαί-
29 συγχέω.
30 ἀκούω.
*† δίκαιον.-n
31 δίδωμι.
32 πίπτω.

ομεν ἕκαστος [1] τῇ ἰδίᾳ
διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ
[3] ἐγεννήθημεν;
9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι
καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ
κατοικȣ̃ντες τὴν Μεσο-
ποταμίαν, * Ἰȣδαίαν τε
ϗ Καππαδοκίαν, Πόν-
τον καὶ τὴν Ἀσίαν,
10 Φρυγίαν τε ϗ Παμ-
φυλίαν, Αἴγυπτον, καὶ
τὰ μέρη τῆς Λιβύης
τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ
οἱ ἐπιδημȣ̃ντες Ῥωμαῖ-
οι, Ἰουδαῖοί τε καὶ
[7] προσήλυτοι,
11 Κρῆτες ϗ Ἄραβες,
ἀκȣ́ομεν λαλȣ́ντων αὐ-
τῶν ταῖς ἡμετέραις
γλώσσαις τὰ [8] μεγα-
λεῖα [9] τοῦ Θεοῦ.
12 Ἐξίςαντο [10] δὲ πάν-
τες καὶ [11] διηπόρȣν, ἄλ-
λος πρὸς ἄλλον λέγον-
τες· Τί ἂν θέλοι τȣ̃το
[13] εἶναι;
13 Ἕτεροι δὲ ‡ [15] χλευ-
άζοντες [16] ἔλεγον· Ὅτι
[17] γλεύκους [19] μεμεστω-
μένοι [13] εἰσί.
14 Σταθεὶς [20] δὲ Πέ-
τρος σὺν τοῖς ἕνδεκα,
ἐπῆρε § τὴν φωνὴν αὐ-
τοῦ, καὶ [21] ἀπεφθέγ-
ξατο αὐτοῖς· Ἄνδρες
Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατ-
οικοῦντες Ἱερουσαλὴμ
ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν
γνωστὸν [13] ἔστω, καὶ
[23] ἐνωτίσασθε τὰ ῥήμα-
τά μου.
15 Οὐ γάρ, ὡς ὑμεῖς
ὑπολαμβάνετε, ȣ̃τοι με-
θύουσιν· [13] ἔστι γὰρ
ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας·
16 Ἀλλὰ τοῦτο [13] ἐστι
τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ
προφήτου [2] Ἰωήλ·
17 Καὶ [13] ἔσται ἐν ταῖς
[4] ἐσχάταις ἡμέραις (λέ-
γει ὁ Θεός) ἐκχεῶ ἀπὸ
τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ
πᾶσαν σάρκα· καὶ προ-
φητεύσουσιν οἱ υἱοὶ
ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες
ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι
ὑμῶν ὁράσεις [5] ὄψονται,
ϗ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν
† ἐνύπνια [6] ἐνυπνιασθή-
σονται.
18 Καί γε ἐπὶ τοὺς
δούλους μου καὶ ἐπὶ
τὰς δούλας μου ἐν ταῖς
ἡμέραις ἐκείναις ἐκ-
χεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύμα-
τός μου, καὶ προφητεύ-
σουσι.
19 Καὶ [12] δώσω τέρατα
ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ
σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κά-
τω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ
ἀτμίδα καπνοῦ.
20 Ὁ ἥλιος [14] μετα-
στραφήσεται εἰς σκό-
τος, καὶ ἡ σελήνη εἰς
αἷμα, πρὶν ἢ [18] ἐλ-
θεῖν τὴν ἡμέραν Κυρίȣ
τὴν μεγάλην καὶ ἐπι-
φανῆ.
21 Καὶ [13] ἔσται, πᾶς
ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ
ὄνομα Κυρίου, [22] σωθή-
σεται.
22 Ἄνδρες Ἰσραηλῖ-
ται, ἀκȣ́σατε τȣ̀ς λόγȣς
τȣ́τους· Ἰησȣ̃ν τὸν Να-
ζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τȣ̃
Θεοῦ [24] ἀποδεδειγμένον
εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ
τέρασι καὶ σημείοις οἷς

A. D. 29.

1 s. λαλȣ́ντων
2 Joel 2. 28–32.
3 γεννάω.
4 2 Ti. 3. 1. He. 1. 1. Ja. 5. 3. 1 Pe. 1. 20. 2 Pe. 3. 3.
* conj. Ἰȣδίαν, s. Λυδίαν, s. Ἰδȣμαίαν, s. Βιθυνίαν.
5 ὄπτομαι.
† ἐνυπνίοις-a
6 ἐνυπνιάζω, Jude 8.
Ju. 7. 13. Je. 23. 25.
7 Mat. 23. 15.
8 Lu. 1. 49. Ps. 71. 19.
9 s. πράγματα
10 ἐξίστημι.
11 διαπορέω.
12 δίδωμι.
13 εἰμί.
14 μεταστρέφω, Ga. 1. 7. Ja. 4. 9. Am. 8. 10. Joel 2. 31.
‡ διαχλευάζοντες-a.
15 ch. 17. 32. 2 Mac. 7.27.
16 λέγω.
17 Job. 32. 19.
18 ἔρχομαι.
19 μεστόω.
20 ἵστημι.
§ πρῶτος-f.
21 ἀποφθέγγομαι.
22 σώζω.
23 ἐνωτίζομαι, Ge. 4. 23. Job 33. 1.
24 ἀποδεικνύω, ch. 25. 7.

[1]ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς [c]καὶ| αὐτοὶ [2]οἴδατε,

23 Τῦτον τῇ [3]ὡρισμένῃ [4]βυλῇ καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον [c][6]λαβόντες,| διὰ *χειρῶν ἀνόμων [7]προσπήξαντες,[9] †[10]ἀνείλετε·

24 "Ὃν ὁ Θεὸς [12]ἀνέστησε, λύσας τὰς [13]ὠδῖνας τοῦ ‡θανάτου, καθότι οὐκ [14]ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτῦ.

25 Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· [17]Προωρώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μυ διὰ παντὸς, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου [15]ἐστὶν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.

26 Διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου, καὶ [19]ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μυ· ἔτι δὲ χ ἡ σάρξ μυ [22]κατασκηνώσει ἐπ' **ἐλπίδι,

27 "Ὅτι οὐκ [22]ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μυ εἰς[25] ††[26]ᾅδου, οὐδὲ [28]δώσεις τὸν ὅσιόν σου [2]ἰδεῖν διαφθοράν.

28 Ἐγνώρισάς[30] μοι ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τῦ προσώπου σου.

29 Ἄνδρες ἀδελφοὶ, [33]ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ [34]παῤῥησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ [35]πατριάρχυ Δαβὶδ, ὅτι καὶ [36]ἐτελεύτησε καὶ [38]ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ [15]ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης.

A. D. 29.
1 ποιέω.
2 εἴδω.
3 ὁρίζω.
4 ὀμνύω.
5 ch. 4. 28.
6 λαμβάνω.
* χειρὸς-h.
7 προσπήγνυμι.
8 προείδω.
9 s. τῷ σταυρῷ
† ἀνείλατε-a.
10 ἀναιρέω.
11 καταλείπω
12 ἀνίστημι.
13 Mat. 24. 8.
‡ ᾅδου-i.
§ οὔτε ἐγκατελείφθη-h.
14 s. πράγματος
‖ οὔτε-h.
15 εἰμί.
16 s. χειρί.
17 προοράω.
18 v.39. c.1.4.
19 ἀγαλλιάω.
20 ἐκχέω.
21 s. πνεῦμα.
22 Mat. 13.32.
** ἐλπίδι.
"Ὅτι-n.
23 Mat.27.46.
24 ἀναβαίνω
25 s. τὸ σῶμα.
†† ᾅδην-h.
26 Mat.11.23.
27 Ps. 110. 1.
28 δίδωμι.
29 κάθημαι.
30 γνωρίζω.
31 τίθημι.
32 ch. 16. 23.
33 ἔξειμι.
34 Jno. 18. 20.
35 ch. 6. 8, 9.
‡‡ Vide App.
36 τελευτάω.
37 σταυρόω.
38 θάπτω.
39 s. τοῦτο.
40 κατανύσσω.

30 Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ [4]ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ [b]τὸ κατὰ σάρκα [12]ἀναστήσειν τὸν Χριστὸν,| καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ·

31 Προϊδὼν[8] ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι §οὐ [11]κατελείφθη [b]ἡ ψυχὴ αὐτοῦ| εἰς [25]ᾅδου. ‖ οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν.

32 Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν [12]ἀνέστησεν ὁ Θεὸς, οὗ[14] πάντες ἡμεῖς [15]ἐσμεν μάρτυρες.

33 Τῇ δεξιᾷ [16]οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε [18]ἐπαγγελίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος [6]λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, [20]ἐξέχεε τοῦτο[21] ὃ [b]νῦν| ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκύετε.

34 Οὐ γὰρ Δαβὶδ [24]ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς· λέγει δὲ αὐτός· [27]Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, [29]Κάθυ ἐκ δεξιῶν μου.

35 Ἕως ἂν [31]θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

36 Ἀσφαλῶς[32] οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ‡‡ὅτι Κύριον καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς [1]ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησῦν ὃν ὑμεῖς [37]ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες[39] δὲ [40]κατενύγησαν τῇ καρ-

δίᾳ, εἶπόν τε πρὸς τὸν
Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς
ἀποςόλους· Τί ποιήσο-
μεν, ἄνδρες ἀδελφοί;
38 Πέτρος δὲ [5] ἔφη
πρὸς αὐτούς· Μετανο-
ήσατε, καὶ βαπτισθή-
τω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ
τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν· καὶ [8] λήψεσθε
τὴν [6]δωρεὰν τοῦ ἁγίου
Πνεύματος.
39 Ὑμῖν γάρ [12]ἐστιν ἡ
ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέ-
κνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι
τοῖς εἰς μακρὰν,[13] ὅσους
ἂν προςκαλέσηται Κύ-
ριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.
40 Ἑτέροις τε λόγοις
πλείοσι ‡[15]διεμαρτύρε-
το, ϗ παρεκάλει, λέγων·
[17]Σώθητε ἀπὸ τῆς γενε-
ᾶς τῆς [18] σκολιᾶς ταύ-
της.
41 Οἱ μὲν οὖν c[19] ἀ-
σμένως | [21]ἀποδεξάμε-
νοι τὸν λόγον αὐτοῦ,
ἐβαπτίσθησαν· καὶ
[22]προσετέθησαν [25] τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ
ὡσεὶ τρισχίλιαι.
42 Ἦσαν[12] δὲ προσκαρ-
τεροῦντες τῇ διδαχῇ
τῶν ἀποστόλων, ϗ τῇ
[27] κοινωνίᾳ, ϗ τῇ κλά-
σει τοῦ ἄρτου, καὶ ταῖς
προσευχαῖς.
43 Ἐγένετο[29] δὲ πάσῃ
ψυχῇ φόβος· πολλά τε
τέρατα καὶ σημεῖα διὰ
τῶν ἀποστόλων [29] ἐγί-
νετο.
44 Πάντες δὲ οἱ πιςεύ-
οντες [12]ἦσαν ἐπὶ τὸ

A. D. 29.

1 ch. 5. 1, 3.
2 He. 10. 34.
3 ch. 4. 34.
* καθ' ἡμέ-
ραν πᾶσι,-n.
4 διαμερίζω.
5 φημι.
† εἶχε καθ'
ἡμέραν.
Προςεκαρ-
τέρουν τε-n.
6 ver. 42.
7 κλάω.
8 λαμβάνω.
9 Jno. 4. 10.
10 a. ἕκαςον.
11 Lu. 1. 41.
12 εἰμί.
13 a. χώραν
οὖσι.
14 Lu. 13. 23.
‡ διεμαρτύ-
ρατο-h.
15 διαμαρτύ-
ρομαι.
§καθ' ἡμέραν
ἐπὶ τὸ αὐτό.
Πέτρος δὲ-n.
16 Mat. 16. 18.
17 σώζω.
18 Lu. 3. 5.
19 ch. 21. 17.
20 ch. 2. 1, 44.
21 ἀποδέχο-
μαι. [μι.
22 προςτίθη-
23 ἀναβαίνω
24 βαστάζω.
25 a. τῇ ἐκ-
κλησίᾳ.
26 τίθημι.
27 Ro. 15. 26.
|| πύλην-n.
28 Mat. 23. 27.
29 γίνομαι.
30 εἴδω.
31 ἐρωτάω.
32 ἀτενίζω.
33 κτήματα,
ver. 45.
34 βλέπω.

αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαντα
[33] κοινά·
45 Καὶ τὰ [1] κτήματα
καὶ τὰς [2]ὑπάρξεις [3]ἐπί-
πρασκον, καὶ [4] διεμέρι-
ζον αὐτὰ *πᾶσι, καθότι
ἄν τις χρείαν † εἶχε.
46 Καθ' ἡμέραν τε
[6] προςκαρτεροῦντες ὁμο-
θυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ,
[7]κλῶντές τε κατ' οἶκον[10]
ἄρτον, μετελάμβανον
τροφῆς ἐν [11]ἀγαλλιάσει
καὶ ἀφελότητι καρδίας,
47 Αἰνοῦντες τὸν Θεὸν,
καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς
ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ
Κύριος [22] προςετίθει
τοὺς [14]σωζομένους § καθ'
ἡμέραν τῇ [16] ἐκκλησίᾳ.

Κεφ. γ'.

ΕΠΙ [20] τὸ αὐτὸ δὲ
Πέτρος καὶ Ἰωάννης
[23] ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱε-
ρὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς
προςευχῆς τὴν ἐννάτην.
2 Καί τις ἀνὴρ χωλὸς
ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ
ὑπάρχων, [24]ἐβαςάζετο·
ὃν [26] ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
πρὸς τὴν ||θύραν τοῦ ἱεροῦ
τὴν λεγομένην [28] Ὡραί-
αν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημο-
σύνην παρὰ τῶν εἰςπο-
ρευομένων εἰς τὸ ἱερόν.
3 Ὃς [30] ἰδὼν Πέτρον
καὶ Ἰωάννην μέλλοντας
εἰςιέναι εἰς τὸ ἱερὸν,
[31] ἠρώτα ἐλεημοσύνην
c λαβεῖν.|
4 ἰἈτενίσας [32] δὲ Πέ-
τρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ
Ἰωάννῃ, εἶπε· [34] Βλέ-
ψον εἰς ἡμᾶς.

5 Ὁ δὲ [1]ἐπεῖχεν [3]αὐ-
τοῖς, προςδοκῶν τι παρ'
αὐτῶν [5]λαβεῖν.
6 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀρ-
γύριον καὶ χρυσίον οὐχ
ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω,
τοῦτό σοι δίδωμι· Ἐν
τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ τοῦ Ναζωραίου
ἔγειραι καὶ περιπάτει.
7 Καὶ [11]πιάσας αὐτὸν
τῆς δεξιᾶς χειρὸς [13]ἤ-
γειρε· παραχρῆμα δὲ
[15]ἐςερεώθησαν αὐτȣ̃ αἱ
βάσεις καὶ τὰ σφυρά.
8 Καὶ [19]ἐξαλλόμενος
[20]ἔστη, καὶ [21]περιεπά-
τει· καὶ [23]εἰςῆλθε σὺν
αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν,
περιπατῶν καὶ [21]ἀλλό-
μενος, καὶ αἰνῶν τὸν
Θεόν.
9 Καὶ εἶδεν αὐτὸν
πᾶς ὁ λαὸς περιπατȣ̃ν-
τα καὶ αἰνοῦντα τὸν
Θεόν.
10 Ἐπεγίνωσκόν[28] τε
αὐτὸν ὅτι οὗτος [29]ἦν ὁ
πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην
καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὡ-
ραία πύλῃ τȣ̃ ἱεροῦ· καὶ
[31]ἐπλήσθησαν θάμβους
καὶ [33]ἐκστάσεως ἐπὶ
τῷ [34]συμβεβηκότι αὐ-
τῷ.
11 Κρατοῦντος[35] δὲ
‡τοῦ [37]ἰαθέντος χωλȣ̃
τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάν-
νην, [39]συνέδραμε πρὸς
αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ
τῇ στοᾷ τῇ καλουμέ-
νῃ Σολομῶντος, ἔκ-
θαμβοι.
12 Ἰδὼν[41] δὲ Πέτρος
[42]ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν

A. D. 29.

1 ἐπέχω.
2 s. πράγματι
3 s. τοὺς ὀ-
φθαλμούς.
5 λαμβάνω.
6 ποιέω.
7 s. τȣ̃το ὥςε.
8 δοξάζω.
9 c. 4. 25. 27. 30.
* μὲν-m. [μι.
10 παραδίδω-
11 πιάζω.
12 s. εἰς θά-
νατον.
13 ἐγείρω.
14 ἀρνέομαι
15 στερεόω.
16 s. δεῖν.
18 Mar. 1. 24.
19 Joel 2. 5.
20 ἵστημι.
21 περιπατέω.
22 αἰτέω. [μαι.
23 εἰςέρχο-.
24 Lu. 7. 21.
25 ch. 14. 10.
26 ch. 7. 52.
27 ἀποκτείνω
28 ἐπιγινώ-
29 εἰμί. [σκω.
† ἐστερέωσε·
τὸ ὄνομα
αὐτȣ̃ καὶ-n.
30 δίδωμι.
31 πλέω.
33 Mar. 5. 42.
34 συμβαίνω
35 Col. 2. 19.
36 πράσσω.
37 ἰάομαι.
‡ αὐτοῦ τὸν
Πέτρον-a.
38 προκαταγ-
γέλλω, v. 24.
39 συντρέχω.
§ παθεῖν τὸν
Χριστὸν
αὐτοῦ-h.
40 πάσχω.
41 εἴδω. [μαι.
42 ἀποκρίνο-

λαόν· Ἄνδρες Ἰσραη-
λῖται, τί θαυμάζετε
ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυ-
νάμει ἢ εὐσεβείᾳ [6]πε-
ποιηκόσι [7]τοῦ περιπα-
τεῖν αὐτόν;
13 Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, ὁ
Θεὸς τῶν πατέρων ἡ-
μῶν [8]ἐδόξασε τὸν [9]παῖ-
δα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν
ὑμεῖς *[10]παρεδώκατε,
[12]καὶ [14]ἠρνήσασθε d αὐ-
τὸν l κατὰ πρόςωπον
Πιλάτου, κρίναντος
ἐκείνου ἀπολύειν.[16]
14 Ὑμεῖς δὲ τὸν [18]ἅ-
γιον καὶ δίκαιον [14]ἠρ-
νήσασθε, καὶ [22]ᾐτήσασθε
ἄνδρα [26]φονέα [24]χαρι-
σθῆναι ὑμῖν·
15 Τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς
ζωῆς [27]ἀπεκτείνατε, ὃν
ὁ Θεὸς [13]ἤγειρεν ἐκ νε-
κρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυ-
ρές [29]ἐσμεν.
16 Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει
τοῦ ὀνόματος αὐτȣ̃, τȣ̃-
τον ὃν θεωρεῖτε καὶ [41]οἴ-
δατε, †[15]ἐστερέωσε τὸ
ὄνομα αὐτȣ̃· καὶ ἡ πίςις
ἡ δι' αὐτοῦ [30]ἔδωκεν
αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν
ταύτην ἀπέναντι πάν-
των ὑμῶν.
17 Καὶ νῦν, ἀδελφοί,
[41]οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοι-
αν [36]ἐπράξατε, ὥςπερ
καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν.
18 Ὁ δὲ Θεὸς, ἃ [38]προ-
κατήγγειλε διὰ ςόμα-
τος πάντων τῶν προφη-
τῶν § αὐτȣ̃, [40]παθεῖν
τὸν Χριςὸν, ἐπλήρω-
σεν οὕτω.

19 Μετανοήσατε[1] οὖν
καὶ [2]ἐπιστρέψατε, εἰς
τὸ [3]ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν
τὰς ἁμαρτίας· [*]ὅπως
ἂν [6]ἔλθωσι καιροὶ [7]ἀν-
αψύξεως ἀπὸ προσώπου
τοῦ Κυρίου,
20 Καὶ [9]ἀποστείλῃ τὸν
†[11] προκεκηρυγμένον ὑ-
μῖν Ἰησοῦν Χριστόν·
21 Ὃν δεῖ οὐρανὸν
μὲν [12]δέξασθαι [13]ἄχρι
χρόνων ἀποκαταστά-
σεως πάντων ὧν [15]ἐλά-
λησεν ὁ Θεὸς διὰ στό-
ματος ‡πάντων ἁγίων
αὐτοῦ προφητῶν [c]ἀπ'
αἰῶνος.
22 Μωσῆς μὲν [b]γὰρ
[c]πρὸς τοὺς πατέρας
εἶπεν· Ὅτι [19]προφή-
την ὑμῖν [21]ἀναστήσει
Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν
ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν,
ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκού-
σεσθε κατὰ πάντα ὅ-
σα ἂν λαλήσῃ πρὸς
ὑμᾶς.
23 Ἔσται[23] δέ, πᾶσα
ψυχὴ ἥτις ἂν μὴ ἀκού-
σῃ τοῦ προφήτου ἐκεί-
νου, [25]ἐξολοθρευθήσε-
ται ἐκ τοῦ λαοῦ.
24 Καὶ πάντες δὲ οἱ
προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ
καὶ τῶν [27]καθεξῆς, ὅσοι
[15]ἐλάλησαν, ϗ ‖[30]προ-
κατήγγειλαν τὰς ἡμέ-
ρας ταύτας.
25 Ὑμεῖς ††[23]ἐστὲ υἱοὶ
τῶν προφητῶν, καὶ
τῆς διαθήκης ἧς [32]διέ-
θετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς
πατέρας ἡμῶν, λέγων
πρὸς Ἀβραάμ· Καὶ

A. D. 29.

1 ch. 2. 38.
2 ἐπιστρέφω.
* ἐν-m.
3 Col. 2. 14.
4 Lu. 2. 4.
5 ch. 15. 17.
6 ἔρχομαι.
7 Ex. 8. 15.
8 Mat. 25. 34.
9 ἀποστέλλω.
10 Mat. 5. 42.
† προκεχειρισμένον-a.
11 προκηρύσσω, c. 13. 24.
12 δέχομαι.
13 ch. 20. 6.
14 ἐφίστημι.
15 λαλέω.
‡ τῶν ἁγίων-a al. πάντων τῶν ἁγίων-i
16 c. 5. 24, 26.
17 ch. 15. 18.
18 ch. 16. 18.
19 De. 18. 15-- [19.
§ τῶν-h.
20 ἐπιβάλλω.
21 ἀνίστημι.
22 τίθημι.
23 εἰμί.
24 ch. 5. 18.
25 Ge. 17. 14.
26 γίνομαι.
27 s. γεγονότων.
28 s. ἡμέραν.
29 συνάγω.
‖ κατήγγειλαν-a.
30 προκαταγγέλλω.
31 Jno. 3. 1.
** ἐν-h.
†† ἐστε οἱ υἱοί-a. ἐστε υἱοί-l.
32 διατίθημι.
33 s. ἀρχιερέα Jno. 11. 49.
‡‡ Ἰωνάθαν-n

[*] τῷ σπέρματί σου ἐν-
ευλογηθήσονται πᾶ-
σαι αἱ [4]πατριαὶ τῆς
γῆς.
26 Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θε-
ὸς, [21]ἀναστήσας τὸν παῖ-
δα αὐτοῦ [b]Ἰησοῦν, [9]ἀπέ-
στειλεν αὐτὸν [8]εὐλογοῦν-
τα ὑμᾶς, ἐν τῷ [10]ἀπο-
στρέφειν ἕκαστον ἀπὸ
τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

Κεφ. δ'.

ΛΑΛΟΥΝΤΩΝ[15] δὲ
αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν,
[14]ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ
ἱερεῖς καὶ ὁ [16]στρατη-
γὸς τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ
Σαδδουκαῖοι,
2 Διαπονούμενοι[18] διὰ
τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν
λαὸν, ϗ καταγγέλλειν
ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνά-
στασιν § τὴν ἐκ νεκρῶν.
3 Καὶ [20]ἐπέβαλον αὐ-
τοῖς τὰς χεῖρας, καὶ
[22]ἔθεντο εἰς [24]τήρησιν
εἰς τὴν αὔριον· [23] ἦν[23]
γὰρ ἑσπέρα ἤδη.
4 Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκου-
σάντων τὸν λόγον, ἐπί-
στευσαν· καὶ [26]ἐγενήθη
ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν
ὡσεὶ χιλιάδες πέντε.
5 Ἐγένετο[26] δὲ ἐπὶ
τὴν αὔριον[28] συναχθῆ-
ναι[29] αὐτῶν τοὺς [31]ἄρ-
χοντας ϗ πρεσβυτέρους
καὶ γραμματεῖς **εἰς
Ἱερουσαλήμ·
6 Καὶ Ἄνναν τὸν ἀρ-
χιερέα, καὶ Καϊάφαν,[33]
καὶ ‡‡Ἰωάννην, ϗ Ἀλέ-
ξανδρον, ϗ ὅσοι [23]ἦσαν
ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ,

7 Καὶ [1] στήσαντες αὐ-
τοὺς ἐν [b] τῷ [1] μέσῳ,[2]
ἐπυνθάνοντο·[‡] Ἐν ποίᾳ
δυνάμει, ἢ ἐν ποίῳ ὀνό-
ματι [7] ἐποιήσατε τοῦτο
ὑμεῖς;
8 Τότε Πέτρος [9] πλη-
σθεὶς Πνεύματος ἁγίυ,
εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄρ-
χοντες τοῦ λαοῦ, καὶ
πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσ-
ραήλ,
9 Εἰ ἡμεῖς σήμερον
[11] ἀνακρινόμεθα ἐπὶ
[13] εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου
[15] ἀσθενῦς, ἐν τίνι οὗτος
[17] σέσωσται·
10 Γνωστὸν [23] ἔστω πᾶ-
σιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ
λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ
ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
τῦ Ναζωραίυ, ὃν ὑμεῖς
[18] ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ
Θεὸς [19] ἤγειρεν ἐκ νε-
κρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος
[21] παρέστηκεν ἐνώπιον
ὑμῶν ὑγιής.†
11 Οὗτός [23] ἐστιν ὁ λί-
θος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ'
ὑμῶν τῶν ‡οἰκοδομούν-
των, ὁ [28] γενόμενος εἰς
κεφαλὴν γωνίας.
12 [d] Καὶ οὐκ [23] ἔστιν
ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ [29] σω-
τηρία· § οὔτε γὰρ
ὄνομά [23] ἐστιν ἕτερον
ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ
[31] δεδομένον [e] ἐν [1] ἀν-
θρώποις, ἐν ᾧ δεῖ [17] σω-
θῆναι ἡμᾶς.
13 Θεωροῦντες δὲ τὴν
τοῦ Πέτρου παῤῥησίαν
καὶ Ἰωάννυ, καὶ [35] κατα-
λαβόμενοι ὅτι ἄνθρω-
ποι ἀγράμματοί [23] εἰσι

A. D. 29.

1 ἵστημι.
2 1 Co. 14. 16.
2 Co. 11. 6.
3 s. τοῦ συν-
εδρίου.
4 θαυμάζω.
5 πυνθάνομαι
6 ἐπιγινώσκω
7 ποιέω.
* τε-ῆ.
8 ἔχω.
9 πλέω.
10 Lu. 21. 15.
11 ch. 12. 19.
12 ἀπέρχο-
μαι.
13 1 Ti. 6. 2.
14 συμβάλλω
15 c. 5. 15, 16.
16 s. βουλῆς.
17 σώζω.
18 σταυρόω.
19 ἐγείρω.
20 ἀρνέομαι.
21 παρίστημι.
22 De. 29. 26.
23 εἰμί.
† καὶ ἐν ἄλλῳ
οὐδενὶ. f.
24 s. σημεῖον,
v. διδαχή.
25 v. 29. c. 9. 1.
26 1 Pe. 2. 23.
Ep. 6. 9.
‡ οἰκοδό-
μων-ῆ. [λω.
27 παραγγέλ-
28 γίνομαι.
29 ch. 13. 26.
§ al. ἡ σωτη-
ρία-e.
30 Eze. 13. 3.
31 δίδωμι.
32 2 Pe. 2. 16.
33 ἀποκρί-
νομαι.
34 ch. 3. 14.
35 καταλαμ-
βάνω.
Jno. 1. 5.
37 θεραπεύω.

καὶ [3] ἰδιῶται, [4] ἐθαύμα-
ζον, [6] ἐπεγίνωσκόν τε
αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰη-
σοῦ [23] ἦσαν.
14 Τὸν * δὲ ἄνθρωπον
βλέποντες σὺν αὐτοῖς
[1] ἑστῶτα, τὸν [37] τεθερα-
πευμένον, οὐδὲν [8] εἶχον
[10] ἀντειπεῖν.
15 Κελεύσαντες δὲ αὐ-
τοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίυ
[12] ἀπελθεῖν, [14] συνέβα-
λον [16] πρὸς ἀλλήλους,
16 Λέγοντες· Τί ποιή-
σομεν τοῖς ἀνθρώποις
τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ
γνωστὸν σημεῖον [28] γέ-
γονε δι' αὐτῶν, πᾶσι
τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερυ-
σαλὴμ φανερὸν, καὶ οὐ
δυνάμεθα [20] ἀρνήσα-
σθαι.
17 Ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ
πλεῖον [22] διανεμηθῇ [24]
εἰς τὸν λαὸν, [25] ἀπειλῇ
[26] ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς
μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ
ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ
ἀνθρώπων.
18 Καὶ καλέσαντες
αὐτοὺς, [27] παρήγγειλαν
[c] αὐτοῖς [1] τὸ [30] καθό-
λου μὴ [32] φθέγγεσθαι
μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ
τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰη-
σοῦ.
19 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰω-
άννης [33] ἀποκριθέντες
πρὸς αὐτοὺς εἶπον· Εἰ
[34] δίκαιόν [23] ἐστιν ἐνώ-
πιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν
ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ
Θεοῦ, κρίνατε.
20 Οὐ δυνάμεθα γὰρ
ἡμεῖς, ἃ εἴδομεν καὶ

[1]ἠκούσαμεν, μὴ λα-
λεῖν.
21 Οἱ δὲ [3]προσαπειλη-
σάμενοι [5]ἀπέλυσαν αὐ-
τοὺς, μηδὲν [6]εὑρίσκον-
τες τὸ, πῶς [9]κολάσων-
ται αὐτοὺς, διὰ τὸν
λαόν· ὅτι πάντες [11]ἐδό-
ξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ
[13]γεγονότι.
22 Ἐτῶν γὰρ [14]ἦν
πλειόνων τεσσαράκον-
τα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν
[13]ἐγεγόνει τὸ σημεῖον
τοῦτο τῆς ἰάσεως.
23 Ἀπολυθέντες[5] δὲ
[15]ἦλθον πρὸς τοὺς [17]ἰδί-
ους, καὶ [19]ἀπήγγειλαν
ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρ-
χιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι εἶπον.
24 Οἱ δὲ ἀκούσαντες,
[21]ὁμοθυμαδὸν [23]ἦραν
φωνὴν πρὸς τὸν Θεὸν,
ϗ εἶπον· [24]Δέσποτα, σὺ
ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ϗ
τὴν θάλασσαν, καὶ πάν-
τα τὰ ἐν αὐτοῖς·
25 *Ὁ διὰ στόματος
Δαβὶδ τοῦ † παιδός σου
εἰπών· Ἱνατί [25]ἐφρύα-
ξαν ἔθνη, ϗ λαοὶ [27]ἐμε-
λέτησαν κενά;
26 Παρέστησαν[29] οἱ
βασιλεῖς τῆς γῆς. καὶ
οἱ ἄρχοντες [31]συνήχθη-
σαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ
τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ
τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.
27 Συνήχθησαν[31] γὰρ
ἐπ' ‡ἀληθείας ἐπὶ τὸν
[28]ἅγιον παῖδά σου Ἰη-
σοῦν, ὃν [35]ἔχρισας,
Ἡρώδης τε καὶ Πόν-
τιος Πιλάτος, σὺν ἔ-
θνεσι ϗ λαοῖς Ἰσραὴλ,
28 Ποιῆσαι ὅσα ἡ
χείρ σου καὶ ἡ [2]βουλή
σου [4]προώρισε [13]γενέ-
σθαι.
29 Καὶ τανῦν, [7]Κύριε,
[8]ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς
αὐτῶν, καὶ [10]δὸς τοῖς
δούλοις σου μετὰ [12]παῤ-
ῥησίας πάσης λαλεῖν
τὸν λόγον σου,
30 Ἐν τῷ τὴν χεῖρά
σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴα-
σιν, καὶ σημεῖα, καὶ τέ-
ρατα [13]γίνεσθαι διὰ τοῦ
ὀνόματος τοῦ ἁγίου παι-
δός σου Ἰησοῦ.
31 Καὶ [16]δεηθέντων
αὐτῶν [18]ἐσαλεύθη ὁ τό-
πος ἐν ᾧ [14]ἦσαν [31]συν-
ηγμένοι· καὶ [20]ἐπλή-
σθησαν ἅπαντες Πνεύ-
ματος ἁγίου, ϗ [22]ἐλά-
λουν τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ μετὰ παῤῥησίας.
32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν
πιστευσάντων [14]ἦν ἡ
καρδία ϗ ἡ ψυχὴ μία·†
καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπ-
αρχόντων αὐτῷ [26]ἔλε-
γεν [17]ἴδιον [14]εἶναι,
ἀλλ' [14]ἦν αὐτοῖς ἅπαν-
τα κοινά.
33 Καὶ μεγάλῃ δυνά-
μει [30]ἀπεδίδουν τὸ μαρ-
τύριον οἱ ἀπόστολοι
τῆς ἀναστάσεως τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ· [33]χάρις
τε μεγάλη [14]ἦν ἐπὶ
πάντας αὐτούς.
34 Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις
[34]ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς·
ὅσοι γὰρ κτήτορες χω-
ρίων ἢ οἰκιῶν [34]ὑπῆρ-

A. D. 30.

1 ἀκούω.
2 ch. 2. 23.
3 cf. ver. 17.
4 προορίζω.
5 ἀπολύω.
6 s. αἴτιον.
7 i. e. κατὰ πράγματα τὰ νῦν ἔχοντα.
8 ἐπείδω.
9 κολάζω, 2 Pe. 2. 9.
10 δίδωμι.
11 δοξάζω.
12 Jno. 16. 25.
13 γίνομαι.
14 εἰμί.
15 ἔρχομαι.
16 δέομαι.
17 ch. 24. 23.
18 σαλεύω.
19 ἀπαγγέλλω.
20 πλέω. [λω.]
21 ch. 1. 1,14.
22 λαλέω.
23 αἴρω.
24 Lu. 2. 29.
* Vide App.
† καὶ οὐκ ἦν διάκρισις ἐν αὐτοῖς οὐδε-μία-f.al.καὶ οὐκ ἦν χωρισμὸς ἐν αὐτοῖς τις·f.
25 φρυάσσω, Ps. 2. 1.
26 λέγω.
27 μελετάω.
28 Jno. 10. 3.
29 παρίστημι.
30 ἀποδίδωμι
31 συνάγω.
32 ch. 2. 47.
‡ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ-l.
33 v.30.c.3.13.
34 ὑπάρχω.
35 χρίω.

χον, πωλοῦντες [1]ἔφερον
τὰς τιμὰς τῶν πιπρα-
σκομένων,
35 Καὶ [2]ἐτίθουν παρὰ
τοὺς πόδας τῶν ἀπο-
στόλων· [5]διεδίδοτο δὲ
ἑκάστῳ καθότι ἄν τις
χρείαν [7]εἶχεν.
36 Ἰωσῆς† δὲ, ὁ [9]ἐπι-
κληθεὶς ‡[11] Βαρνάβας
ὑπὸ τῶν ἀποστόλων,
(ὅ ἐστι μεθερμηνευόμε-
νον, υἱὸς [13] παρακλήσε-
ως,) Λευΐτης, Κύπριος
τῷ γένει,
37 Ὑπάρχοντος αὐτῷ
§ἀγροῦ, [23]πωλήσας [1]ἤ-
νεγκε τὸ [15]χρῆμα, καὶ
[2]ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας
τῶν ἀποστόλων.

Κεφ. ε΄.

ΑΝΗΡ δέ τις Ἀνανί-
ας ὀνόματι, σὺν Σαπ-
φείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ,
[23]ἐπώλησε [25]κτῆμα·
2 Καὶ [26]ἐνοσφίσατο
[27]ἀπὸ τῆς τιμῆς, συν-
ειδυίας [28]καὶ τῆς γυ-
ναικὸς αὐτοῦ· καὶ [1]ἐν-
έγκας μέρος τι, παρὰ
τοὺς πόδας τῶν ἀπο-
στόλων [2]ἔθηκεν.
3 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀ-
νανία, διατί [29]ἐπλήρω-
σεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρ-
δίαν σου, [30]ψεύσασθαί σε
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ
[26]νοσφίσασθαι [27]ἀπὸ
τῆς τιμῆς τοῦ [31]χωρίου;
4 Οὐχὶ μένον, σοὶ [33]ἔ-
μενε, καὶ [34]πραθὲν ἐν τῇ
σῇ ἐξουσίᾳ [35]ὑπῆρχε; τί
[36]ὅτι [37]ἔθου [2]ἐν τῇ καρ-
δίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο;
οὐκ [30]ἐψεύσω ἀνθρώ-
ποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.
5 Ἀκούων δὲ [*]Ἀνανίας
τοὺς λόγους τούτους,
[3]πεσὼν [4]ἐξέψυξε·[8] καὶ
[8]ἐγένετο φόβος μέγας
ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκού-
οντας ταῦτα.
6 Ἀναστάντες[10] δὲ οἱ
νεώτεροι [12]συνέστειλαν
αὐτὸν, καὶ [14]ἐξενέγκαν-
τες [16]ἔθαψαν.
7 Ἐγένετο[8] δὲ ὡς
ὡρῶν τριῶν [17]διάστη-
μα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
μὴ εἰδυῖα τὸ [8]γεγονὸς
[18]εἰσῆλθεν.
8 Ἀπεκρίθη[19] δὲ αὐτῇ
ὁ Πέτρος· Εἰπέ μοι, εἰ
[20]τοσούτου [21]τὸ χωρίον
[22]ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶ-
πε· Ναὶ, τοσούτου.
9 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε
πρὸς αὐτήν· Τί [36]ὅτι
[24]συνεφωνήθη ὑμῖν πει-
ράσαι τὸ Πνεῦμα Κυ-
ρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν
θαψάντων τὸν ἄνδρα
σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ
[14]ἐξοίσουσί σε.
10 Ἔπεσε[3] δὲ παρα-
χρῆμα παρὰ τοὺς πόδας
αὐτοῦ, καὶ [4]ἐξέψυξεν.[6]
[18]Εἰσελθόντες δὲ οἱ νε-
ανίσκοι [32]εὗρον αὐτὴν
νεκρὰν, καὶ [14]ἐξενέγκαν-
τες [16]ἔθαψαν πρὸς τὸν
ἄνδρα αὐτῆς.
11 Καὶ [8]ἐγένετο φό-
βος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν
ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάν-
τας τοὺς ἀκούοντας
ταῦτα.
12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν
τῶν ἀποστόλων [8]ἐγένετο

A. D. 33.

1 φέρω.
2 τίθημι.
* ὁ-π.
3 πίπτω.
4 ἐκψύχω.
5 διαδίδωμι.
6 s. τὸν βίον.
7 ἔχω.
8 γίνομαι.
† Ἰωσήφ-ί.
9 ἐπικαλέω.
10 ἀνίστημι.
‡ Βαρσαβ-
βᾶς-π.
11 1 Co. 14.3.
12 συστέλλω.
13 ch. 9. 31.
§ χωρίον-π.
14 ἐκφέρω.
15 τιμὰς, v.34.
16 θάπτω.
17 Ge. 32. 16.
18 εἰσέρχο-
μαι. [μαι.
19 ἀποκρίνο-
20 s. διὰ [τος
21 s. τιμήμα-
22 ἀποδίδωμι.
23 πωλέω.
24 συμφωνέω.
ch. 15. 15.
25 c. 2. 45.
χωρίον, v.3.
26 νοσφίζω.
Tit. 2. 10.
Jos. 7. 1.
27 s. μέρος τι.
28 s. τοῦτο.
29 πληρόω.
30 ψεύδω.
31 v.8 c. 1.18.
32 εὑρίσκω.
33 μένω.
34 πιπράσκω,
ch. 2. 45.
35 ὑπάρχω.
36 s. γέγονεν.
Jno. 14. 22.
37 ch. 21. 14.
Hag. 2. 19.
Da. 1. 8.

σημεῖα καὶ τέρατα ἐν
τῷ λαῷ πολλά· καὶ
[1]ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅ-
παντες ἐν τῇ στοᾷ Σο-
λομῶντος.
13 Τῶν δὲ λοιπῶν οὐ-
δεὶς [5]ἐτόλμα [7] κολλᾶ-
σθαι αὐτοῖς· ἀλλ' [9]ἐμε-
γάλυνεν αὐτοὺς ὁ λα-
ός.
14 Μᾶλλον δὲ [11] προς-
ετίθεντο πιςεύοντες τῷ
Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν
τε καὶ γυναικῶν·
15 Ὥςτε κατὰ τὰς πλα-
τείας ἐκφέρειν τοὺς
ἀσθενεῖς, καὶ [15]τιθέναι
ἐπὶ † [17]κλινῶν ϗ κραβ-
βάτων, ἵνα ἐρχομένου
Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ
[20]ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐ-
τῶν ‡
16 Συνήρχετο[21] δὲ καὶ
τὸ πλῆθος τῶν [23]πέριξ
πόλεων d εἰς | Ἱερουσα-
λὴμ, φέροντες ἀσθενεῖς
καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων·
οἵτινες [26]ἐθεραπεύοντο
ἅπαντες.
17 Ἀναςὰς[27] δὲ ὁ ἀρ-
χιερεὺς ϗ πάντες οἱ σὺν
αὐτῷ, ἡ [1]οὖσα [28]αἵρεσις
τῶν Σαδδουκαίων, [29] ἐ-
πλήσθησαν [31]ζήλου·
18 Καὶ [33] ἐπέβαλον
τὰς χεῖρας c αὐτῶν | ἐπὶ
τοὺς ἀποστόλους, καὶ
[15]ἔθεντο αὐτοὺς ἐν [34]τη-
ρήσει δημοσίᾳ.
19 Ἄγγελος δὲ Κυρίου
διὰ τῆς νυκτὸς [35] ἤνοι-
ξε τὰς θύρας τῆς φυ-
λακῆς· [36]ἐξαγαγών τε
αὐτοὺς, εἶπε·
20 Πορεύεσθε,[2] ϗ [3]ςα-
θέντες [4]λαλεῖτε ἐν τῷ
ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ
ῥήματα τῆς *ζωῆς ταύ-
της.
21 Ἀκούσαντες δὲ [6]εἰς-
ῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον
εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ [8]ἐδίδα-
σκον. [10]Παραγενόμενος
δὲ ὁ ἀρχιερεὺς ϗ οἱ σὺν
αὐτῷ, [12] συνεκάλεσαν
τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν
τὴν [13] γερουσίαν τῶν
υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ [14]ἀπ-
έςειλαν εἰς τὸ [16] δε-
σμωτήριον, [18] ἀχθῆναι
αὐτούς.
22 Οἱ δὲ ὑπηρέται [10]πα-
ραγενόμενοι οὐχ [19]εὗρον
αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ·
[22] ἀναστρέψαντες δὲ
[24] ἀπήγγειλαν,
23 Λέγοντες· Ὅτι τὸ
μὲν δεσμωτήριον [19] εὕ-
ρομεν [25] κεκλεισμένον
ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ
τοὺς φύλακας ἔξω | [3] ἑ-
ςῶτας πρὸ τῶν θυρῶν·
[35] ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω
οὐδένα [19]εὕρομεν.
24 Ὡς δὲ [30]ἤκουσαν τοὺς
λόγους τούτους § ὅ, τε
ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς
τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς, [32] διηπόρουν περὶ
αὐτῶν, τί ἂν [37]γένοιτο
τοῦτο.
25 Παραγενόμενος[10] δέ
τις [24] ἀπήγγειλεν αὐ-
τοῖς, ὁ λέγων· | Ὅτι
ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οὓς [15]ἔ-
θεσθε ἐν τῇ φυλακῇ,
[1]εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ [3]ἑςῶ-
τες καὶ διδάσκοντες
τὸν λαόν.

A. D. 30.

1 εἰμί.
2 πορεύομαι.
3 ἵστημι.
4 ch. 17. 22.
* conj. ὁδοῦ.
5 τολμάω.
6 εἰςέρχομαι.
7 ch. 8. 29. Mat. 19. 5.
8 διδάσκω.
9 μεγαλύνω.
10 παραγίνομαι. | μι.
11 προςτίθημι.
12 συγκαλέω.
13 Judith 4. 8. 2 Mac. 1. 10.
14 ἀποστέλλω.
15 τίθημι.
16 ver. 23. Mat. 11. 2.
17 Mar. 2. 4.
† κλιναρίων-ί
18 ἄγω.
19 εὑρίσκω.
20 Mat. 17. 5.
‡ Vide App.
21 συνέρχομαι.
22 ἀναστρέφω
23 s. κειμένων, v. ὄντων.
24 ἀπαγγέλ-
25 κλείω. [λω.
26 θεραπεύω.
27 ἀνίστημι.
28 ch. 15. 5.
29 πλέω.
30 ἀκούω.
§ ὅ, τε στρατηγός-π.
31 Jno. 2. 17. Ro. 10. 2.
32 διαπορέω, ch. 2. 12. Lu. 9. 7.
33 ἐπιβάλλω.
34 ch. 4. 3.
35 ἀνοίγω.
36 ἐξάγω.
37 γίνομαι.

26 Τότε [1]ἀπελθὼν ὁ
ϛρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπ-
ηρέταις,[3]ἤγαγεν αὐτὺς,
c οὐ | μετὰ βίας· [5]ἐφο-
βοῦντο γὰρ τὸν λαὸν
ἵνα μὴ [7] λιθασθῶσιν.
27 Ἀγαγόντες[3] δὲ αὐ-
τοὺς [9]ἔστησαν ἐν τῷ
συνεδρίῳ· καὶ [10]ἐπη-
ρώτησεν αὐτοὺς ὁ †ἀρ-
χιερεὺς,
28 Λέγων· d Οὐ | παρ-
αγγελίᾳ [12]παρηγγείλα-
μεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ;
καὶ ἰδοὺ, [13]πεπληρώκα-
τε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς
διδαχῆς ὑμῶν, ϗ βού-
λεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ'
ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀν-
θρώπου τούτου.
29 Ἀποκριθεὶς[15] δὲ ὁ
Πέτρος ϗ οἱ ἀπόϛολοι
εἶπον· [17]Πειθαρχεῖν
δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀν-
θρώποις.
30 Ὁ Θεὸς τῶν πατέ-
ρων ἡμῶν [19]ἤγειρεν
Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς [21]διε-
χειρίσασθε κρεμάσαν-
τες ἐπὶ ξύλου.
31 Τῦτον ὁ Θεὸς [25]ἀρ-
χηγὸν ϗ σωτῆρα ὕψω-
σε τῇ ‡‡δεξιᾷ αὐτοῦ,
[27]δοῦναι μετάνοιαν τῷ
Ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν.
32 Καὶ ἡμεῖς [29]ἐσμεν
c αὐτῦ | §§μάρτυρες τῶν
ῥημάτων τούτων, καὶ
τὸ Πνεῦμα d δὲ | τὸ
ἅγιον, ὃ [27]ἔδωκεν ὁ
Θεὸς τοῖς πειθαρχῦ-
σιν αὐτῷ.
33 Οἱ δὲ ἀκούσαντες
[32]διεπρίοντο, καὶ [2]ἐβυ-
λεύοντο [4]ἀνελεῖν αὐ-
τούς.
34 Ἀναστὰς[6] δέ τις
ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρι-
σαῖος, ὀνόματι Γαμα-
λιὴλ, νομοδιδάσκαλος,
τίμιος παντὶ τῷ λαῷ,
[8]ἐκέλευσεν ἔξω e βρα-
χύ τι | *τοὺς ‡ἀποστό-
λους ποιῆσαι·
35 Εἶπέ τε πρὸς αὐ-
τούς· Ἄνδρες Ἰσραη-
λῖται, προσέχετε ἑαυ-
τοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώ-
ποις §τούτοις, τί μέλ-
λετε πράσσειν.
36 Πρὸ γὰρ τούτων
τῶν ἡμερῶν [6]ἀνέστη
Θευδᾶς, λέγων εἶναί τι-
να ἑαυτὸν, || ᾧ **[16]προσ-
εκολλήθη ἀριθμὸς ἀν-
δρῶν ὡσεὶ τετρακοσί-
ων· ὃς [4]ἀνηρέθη. καὶ
πάντες ὅσοι [18]ἐπείθον-
το αὐτῷ [20]διελύθησαν,
ϗ [22]ἐγένοντο εἰς ὐδέν.
37 Μετὰ τοῦτον [6]ἀνέ-
στη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖ-
ος, ἐν ταῖς ἡμέραις
τῆς ἀπογραφῆς, καὶ
[26]ἀπέστησε λαὸν d ἱκα-
νὸν | ††ὀπίσω αὐτῦ· κἀ-
κεῖνος [28]ἀπώλετο, καὶ
πάντες ὅσοι [18]ἐπείθον-
το αὐτῷ, [30]διεσκορπί-
σθησαν.
38 Καὶ [31]ταννῦν λέγω
ὑμῖν, [26]ἀπόστητε ἀπὸ
τῶν ἀνθρώπων τύτων,
ϗ |||| ἐάσατε αὐτούς· **
ὅτι ἐὰν [29]ᾖ ἐξ ἀνθρώ-
πων ἡ βυλὴ d αὕτη | ἢ
τὸ ἔργον τοῦτο, κατα-
λυθήσεται·

A. D. 30.

1 ἀπέρχομαι.
2 βουλεύω.
3 ἄγω.
4 ἀναιρέω.
5 φοβέω.
6 ἀνίστημι.
7 λιθάζω.
8 κελεύω.
* alii transp. alii τι-d.
9 ἵστημι.
10 ἐπερωτάω.
† ἱερεὺς-n.
‡ ἀνθρώπυς-i.
12 παραγγέλλω, ch. 1. 4.
§ τούτοις· τί μέλλετε πράσσειν;-n.
13 πληρόω.
|| μέγαν-f.
15 ἀποκρίνομαι.
** Vide App.
16 προσκολλάω.
17 ch. 27. 21.
18 πείθω.
19 ἐγείρω.
20 διαλύω.
21 διαχειρίζομαι.
22 γίνομαι.
†† al. transp. al. πολὺν.
25 s. ὡς, v. τὸ εἶναι.
26 ἀφίστημι,
‡‡ δόξῃ-n.
27 δίδωμι.
28 ἀπολλύω.
29 εἰμί. [ζω.
30 διασκορπίζω.
§§ al. transp. al. αὐτῷ, s. ἐν αὐτῷ.
31 proκατὰ τὰ νῦν ἔχοντα.
|||| ἄφετε-i.
32 διαπρίομαι.

39 Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐςιν,
οὐ *δύνασθε καταλῦσαι
†αὐτὸ, [2]μήποτε καὶ θεο-
μάχοι [3] εὑρεθῆτε.
40 Ἐπείσθησαν[4] δὲ αὐ-
τῷ· καὶ προσκαλεσά-
μενοι τοὺς ἀποστόλους,
[7] δείραντες [8] παρήγγει-
λαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ
τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ,
καὶ [11] ἀπέλυσαν αὐ-
τούς.
41 Οἱ μὲν οὖν [13] ἐπο-
ρεύοντο χαίροντες ἀπὸ
προσώπου τοῦ συνεδρί-
ου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνό-
ματος b αὐτοῦ ‖ ‖[15]κατ-
ηξιώθησαν [16] ἀτιμα-
σθῆναι.
42 Πᾶσαν[17] τε ἡμέραν
ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶ-
κον οὐκ [18] ἐπαύοντο δι-
δάσκοντες καὶ εὐαγγε-
λιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν
Χριστόν.

Κεφ. ς'.

ΕΝ δὲ ταῖς ἡμέραις
ταύταις [21] πληθυνόν-
των τῶν μαθητῶν, [23]ἐ-
γένετο γογγυσμὸς τῶν
[24]Ἑλληνιςῶν πρὸς τοὺς
[26]Ἑβραίους, ὅτι [27]παρ-
εθεωροῦντο ἐν τῇ διακο-
νίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ
χῆραι αὐτῶν.
2 Προσκαλεσάμενοι δὲ
οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος
τῶν μαθητῶν, εἶπον·
Οὐκ [29] ἀρεστόν ἐστιν
ἡμᾶς καταλείψαντας
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ [30]δι-
ακονεῖν τραπέζαις.
3 Ἐπισκέψασθε[31] οὖν,
ἀδελφοὶ ἄνδρας ἐξ
ὑμῶν [1] μαρτυρουμένους
ἑπτὰ, πλήρεις Πνεύμα-
τος ὁἁγίου ‖ ‡καὶ σοφίας,
οὓς §[4] καταςήσομεν ἐπὶ
τῆς [6] χρείας ταύτης.
4 Ἡμεῖς δὲ τῇ προς-
ευχῇ καὶ τῇ [8] διακονίᾳ
τοῦ λόγου [10]προσκαρτε-
ρήσομεν.
5 Καὶ [13]ἤρεσεν ὁ λόγος
ἐνώπιον παντὸς τοῦ
πλήθους· καὶ [14] ἐξελέ-
ξαντο Στέφανον, ἄνδρα
πλήρη πίςεως ϗ Πνεύ-
ματος ἁγίου, καὶ Φί-
λιππον, καὶ Πρόχορον,
καὶ Νικάνορα, καὶ Τί-
μωνα, καὶ Παρμενᾶν, ϗ
Νικόλαον προσήλυτον
Ἀντιοχέα.
6 Οὓς [19] ἔστησαν ἐνώ-
πιον τῶν ἀποστόλων·
** καὶ προσευξάμενοι
[20]ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς
χεῖρας.
7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ [22] ηὔξανε, καὶ [21]ἐ-
πληθύνετο ὁ ἀριθμὸς
τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερου-
σαλὴμ σφόδρα· πολύς
τε ὄχλος τῶν †† ἱερέων
[24] ὑπήκουον τῇ πίστει.
8 Στέφανος δὲ πλήρης
‡‡ πίστεως καὶ δυνάμε-
ως ἐποίει τέρατα καὶ
σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ
λαῷ.
9 Ἀνέστησαν[28] δέ τι-
νες τῶν ἐκ τῆς συναγω-
γῆς τῆς λεγομένης
§§Λιβερτίνων, ϗ Κυρη-
ναίων, ϗ Ἀλεξανδρέων,
καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας
e καὶ Ἀσίας ‖ [32]συζη-
τοῦντες τῷ Στεφάνῳ.

A. D. 31.

* δυνήσεσθε-h.
1 ch. 10. 22.
† αὐτοὶς-l.
2 s. ὁρᾶτε.
3 εὑρίσκω.
‡ alii κυρίου.
§ καταστήσωμεν.
4 καθίστημι.
5 πείθω.
6 ch. 2. 45.
7 δέρω.
8 ch. 1. 17, 25.
9 παραγγέλλω.
10 ch. 1. 14.
11 ἀπολύω.
12 ἀρέσκω.
13 πορεύομαι.
14 ἐκλέγομαι.
‖ alii Ἰησοῦ,s Χριστοῦ,s κυρίου, s. Θεοῦ.
15 καταξιόω.
16 ἀτιμάζω.
17 s. καθ' ἑκάστην.
18 παύομαι.
19 ἵστημι.
** Οἵτινες-n.
20 ἐπιτίθημι.
21 πληθύνω.
22 αὐξάνω.
23 γίνομαι.
†† Ἰουδαίων-n.
24 ὑπακούω.
25 ch. 9. 29.
26 2 Co. 11. 22.
27 παραθεωρέω.
‡‡ χάριτος-a.
28 ἀνίστημι.
29 ch. 12. 3.
§§ Λιβυστίνων-n.
30 ch. 19. 22. Mat. 4. 11.
31 ἐπισκέπτομαι.
32 συζητέω.

10 Καὶ οὐκ ἴσχυον
[1]ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ,
καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλά-
λει.
11 Τότε [3]ὑπέβαλον
ἄνδρας λέγοντας· Ὅτι
[5]ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λα-
λοῦντος ῥήματα *βλάσ-
φημα εἰς Μωσῆν καὶ
τὸν Θεόν.
12 Συνεκίνησάν[7] τε
τὸν λαὸν ‡ τοὺς πρεσ-
βυτέρους καὶ τοὺς γραμ-
ματεῖς· καὶ [9]ἐπιστάντες
[11]συνήρπασαν αὐτὸν,
καὶ [13]ἤγαγον εἰς τὸ
συνέδριον.
13 Ἔστησάν[15] τε μάρ-
τυρας ψευδεῖς, λέγον-
τας· Ὁ [17]ἄνθρωπος οὗ-
τος οὐ παύεται ῥήματα
[b]βλάσφημα λαλῶν κα-
τὰ τοῦ [19]τόπου τοῦ
ἁγίου [b]τούτου καὶ τοῦ
νόμου.
14 Ἀκηκόαμεν[5] γὰρ αὐ-
τοῦ λέγοντος, ὅτι Ἰησοῦς
ὁ Ναζωραῖος οὗτος κα-
ταλύσει τὸν τόπον τοῦ-
τον· καὶ [23]ἀλλάξει τὰ
[21]ἔθη ἃ [25]παρέδωκεν
ἡμῖν Μωϋσῆς.
15 Καὶ [27]ἀτενίσαντες
εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ
καθεζόμενοι ἐν τῷ συν-
εδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσω-
πον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσω-
πον ἀγγέλου.

Κεφ. ζ΄.

ΕΙΠΕ δὲ ὁ ἀρχιε-
ρεύς· Εἰ [c]ἄρα ταῦτα
οὕτως ἔχει;
2 Ὁ δὲ [28]ἔφη· [29]Ἄν-
δρες ἀδελφοὶ καὶ πα-
τέρες, ἀκούσατε· Ὁ
Θεὸς τῆς δόξης [2]ὤ-
φθη τῷ πατρὶ ἡμῶν
Ἀβραὰμ [24]ὄντι ἐν τῇ
Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ
κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν
Χαῤῥάν·
3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τόν· [4]Ἔξελθε[6] ἐκ τῆς
γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγ-
γενείας σου, καὶ δεῦρο
[8]†εἰς γῆν ἣν ἄν σοι
[10]δείξω.
4 Τότε [6]ἐξελθὼν ἐκ
γῆς Χαλδαίων, [12]κατ-
ῴκησεν ἐν Χαῤῥάν.
Κἀκεῖθεν μετὰ τὸ [14]ἀπο-
θανεῖν τὸν πατέρα
αὐτοῦ, ‡[16]μετῴκισεν
αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύ-
την εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν
κατοικεῖτε.
5 Καὶ οὐκ [18]ἔδωκεν
αὐτῷ κληρονομίαν ἐν
αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός·
καὶ [22]ἐπηγγείλατο αὐ-
τῷ [18]δοῦναι εἰς κατά-
σχεσιν αὐτὴν, καὶ τῷ
σπέρματι αὐτοῦ μετ'
αὐτὸν, οὐκ [24]ὄντος αὐ-
τῷ τέκνου.
6 Ἐλάλησε[26] δὲ οὕτως
ὁ Θεός· Ὅτι [24]ἔσται τὸ
σπέρμα αὐτοῦ πάροικον
ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ
δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ
κακώσουσιν ἔτη τετρα-
κόσια.
7 Καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ
ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ
ἐγὼ, εἶπεν ὁ Θεός· καὶ
μετὰ ταῦτα [6]ἐξελεύσον-
ται, ‡ λατρεύσουσί μοι
ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
8 Καὶ [18]ἔδωκεν αὐτῷ

A. D. 31.

1 ἀνθίστημι, Lu. 21. 15.
2 ὄπτομαι.
3 ὑποβάλλω.
4 Ge. 12. 1.
5 ἀκούω.
* βλασφημίας-η.
6 ἐξέρχομαι.
7 συγκινέω.
8 s. ἐλθέ.
† εἰς τὴν γῆν-ῆ.
9 ἐφίστημι.
10 δεικνύω.
11 συναρπάζω, c. 19. 29.
12 κατοικέω.
13 ἄγω, Mat. 10. 18.
14 ἀποθνήσκω.
15 ἵστημι.
‡ μετώκησεν-η.
16 μετοικίζω, ver. 43. 1 Ch. 5. 26.
17 ch. 21. 28. Lu. 15. 30.
18 δίδωμι.
19 ch. 21. 28. 25. 8. Ezr. 9. 8. Ps. 24. 3. Is. 60. 13.
20 s. ὁ Θεός.
21 ch. 16. 21. 25. 16. Lu. 22. 39. Jno. 19. 40.
22 ἐπαγγέλλω.
23 ἀλλάσσω.
24 εἰμί.
25 παραδίδωμι.
26 λαλέω.
27 ἀτενίζω, Lu. 22. 56.
28 φημί.
29 ch. 1. 11.

διαθήκην περιτομῆς· χ̧ οὕτως [1]ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ, καὶ [3]περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ Ἰσαὰκ [5]τὸν Ἰακὼβ, καὶ ὁ Ἰακὼβ [5]τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

9 Καὶ οἱ πατριάρχαι *ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ [11]ἀπέδοντο [12]εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ.

10 Καὶ §[17]ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ [19]ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ [23]κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

11 ᵛἮλθε[25] δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην ** τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναὰν, καὶ θλῖψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

12 Ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα †† σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον.

13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ,[21] [32]ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, χ̧ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος |||| τοῦ Ἰωσήφ.

14 Ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ d Ἰακὼβ,[1]*‡ καὶ πᾶσαν τὴν

A. D. 31.

1 γεννάω.
2 s. συνισταμένην.
3 περιτέμνω.
4 καταβαίνω.
5 s. ἐγέννησε.
6 τελευτάω.
8 μετατίθημι.
10 τίθημι.
11 ἀποδίδωμι.
* ὠ-a.
† con. Ἰακὼβ, s. ρ' ἀμνῶν.
13 s. ἵνα ἀπάγηται.
14 s. ἀντί.
‡ ἐν Συχέμ, s. τ8 ἐν Συχέμ-n.
§ ἐξείλατο-a.
17 ἐξαιρέω.
18 ἐγγίζω.
19 δίδωμι.
|| ὡμολόγησεν-h. al. ἐπηγγείλατο.
20 ὀμνύω.
22 αὐξάνω.
23 καθίστημι.
24 ἀνίστημι.
25 ἔρχομαι.
** τὴν Αἴγυπτον-h.
26 εἴδω.
29 s. ἕνεκα.
30 s. τὰ βρέφη
†† σιτία εἰς Αἴγυπτον-h.
31 s. χρόνῳ.
‡‡ conj. τῇ θέᾳ. ἰρίζω.
32 ἀναγνω-
33 ἀνατρέφω.
§§ Ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ-n.
34 ἐκτίθημι.
|||| αὐτοῦ-n.
*† ἀνείλατο-a
35 ἀναιρέω.
*‡ al. transp.

συγγένειαν b αὐτοῦ[1] [2]ἐν ψυχαῖς ἑβδομηκονταπέντε.

15 Κατέβη[4] δὲ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ [6]ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν.

16 Καὶ [8]μετετέθησαν εἰς Συχὲμ, καὶ [10]ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι, *ὃ ὠνήσατο † Ἀβραὰμ [14]τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὸρ ‡ τοῦ Συχέμ.

17 Καθὼς δὲ [18]ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ||[20]ὤμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, [22]ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ·

18 ᵛἌχρις οὗ [24]ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ [26]ᾔδει τὸν Ἰωσήφ.

19 Οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν [29]τοῦ ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.[30]

20 Ἐν ᾧ καιρῷ [1]ἐγεννήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος ‡‡ τῷ Θεῷ· ὃς [33]ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς b αὐτοῦ.[1]

21 §§ Ἐκτεθέντα[34] δὲ αὐτὸν *†[35]ἀνείλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, χ̧ [33]ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν.

22 Καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυ-

-πτίων· [1] ἦν δὲ δυνατὸς
ἐν λόγοις καὶ c ἐν ‖ ἔρ-
γοις.*
23 Ὡς δὲ [2] ἐπληροῦτο
αὐτῷ τεσσαρακονταε-
τὴς χρόνος, [3] ἀνέβη [5]
ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
ἐπισκέψασθαι τοὺς
ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς
υἱοὺς Ἰσραήλ.
24 Καὶ [7] ἰδών τινα ἀδι-
κούμενον, [10] ἠμύνατο, [11] ϗ
[13] ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ
[14] καταπονουμένῳ, [15] πα-
τάξας τὸν Αἰγύπτιον.
25 Ἐνόμιζε [17] δὲ [18] συν-
ιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
τοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χει-
ρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐ-
τοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ
οὐ [18] συνῆκαν.
26 Τῇ § τε ἐπιούσῃ ἡμέ-
ρᾳ [19] ὤφθη αὐτοῖς μα-
χομένοις, ϗ ‖ [21] συνήλα-
σεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην,
εἰπών· ** Ἄνδρες, ἀ-
δελφοί [1] ἐστε ὑμεῖς· ἱνατί
ἀδικεῖτε ἀλλήλους;
27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν
πλησίον, [23] ἀπώσατο
αὐτὸν, εἰπών· Τίς σε
[29] κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς;
28 Μὴ [34] ἀνελεῖν με σὺ
θέλεις, [31] ὃν τρόπον
[34] ἀνεῖλες χθὲς τὸν Αἰ-
γύπτιον;
29 Ἔφυγε [35] δὲ Μωσῆς
ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ
[36] ἐγένετο πάροικος ἐν
γῇ Μαδιὰμ, οὗ ἐγέννη-
σεν υἱοὺς δύο.
30 Καὶ [2] πληρωθέντων
ἐτῶν τεσσαράκοντα,
[19] ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ

A. D. 31.

1 εἰμί.
* αὐτοῦ-m.
† πυρὶ φλο-γός-h.
2 πληρόω.
3 s. διαλογισμός.
‡ ἐθαύμαζε-a.
4 θαυμάζω.
5 ἀναβαίνω.
6 s. ὥστε v. εἰς τό.
7 εἴδω.
8 s. εἰμι.
10 ἀμύνω.
11 s. τῷ ἀδικουμένῳ v. αὐτῷ.
13 ποιέω.
14 2 Pe. 2. 7.
15 πατάσσω.
16 τολμάω.
17 νομίζω.
18 συνίημι.
§ δὲ-a. τε-h.
19 ὀπτομαι.
20 ἵστημι.
‖ συνήλλασσεν-h.
21 συνελαύνω.
** Ἄνδρες ἀδελφοί ἐστε ἱνατί-h.
22 s. οὗτος.
23 ἀπωθέομαι, ver. 39.
24 Ro. 8. 26.
25 ἀκούω.
26 καταβαίνω.
27 ἐξαιρέω.
28 s. κατά.
29 καθίστημι.
30 ἀρνέομαι.
31 s. καθ'.
†† σὺν-h.
33 ἀποστέλλω.
34 ἀναιρέω.
35 φεύγω.
36 γίνομαι.
37 ἐξάγω.
‡‡ Αἰγύπτῳ-a.

ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ
ἄγγελος d Κυρίου ‖ ἐν
† φλογὶ πυρὸς βάτου.
31 Ὁ δὲ Μωσῆς [7] ἰδὼν,
‡ [4] ἐθαύμασε τὸ ὅραμα·
προσερχομένου δὲ αὐτοῦ
[6] κατανοῆσαι, [36] ἐγένε-
το φωνὴ Κυρίου c πρὸς
αὐτόν·‖
32 Ἐγὼ [8] ὁ Θεὸς τῶν
πατέρων σου, ὁ Θεὸς
Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς
Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰα-
κώβ. Ἔντρομος δὲ
[36] γενόμενος Μωσῆς
οὐκ [16] ἐτόλμα κατανο-
ῆσαι.
33 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύ-
ριος· Λῦσον τὸ ὑπόδη-
μα τῶν ποδῶν σου· ὁ
γὰρ τόπος ἐν ᾧ [20] ἕστη-
κας γῆ ἁγία [1] ἐστίν.
34 Ἰδὼν [7] εἶδον τὴν κά-
κωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ
[22] ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ
[24] στεναγμοῦ αὐτῶν [25] ἤ-
κουσα, καὶ [26] κατέβην
[27] ἐξελέσθαι αὐτούς· ϗ
νῦν δεῦρο, ἀποστελῶ σε
εἰς Αἴγυπτον.
35 Τοῦτον [28] τὸν Μωϋ-
σῆν ὃν [30] ἠρνήσαντο, εἰ-
πόντες· Τίς σε [29] κατέ-
στησεν ἄρχοντα καὶ
δικαστήν; τοῦτον ὁ
Θεὸς ἄρχοντα καὶ λυ-
τρωτὴν [33] ἀπέστειλεν
†† ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ
[19] ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ
βάτῳ.
36 Οὗτος [37] ἐξήγαγεν
αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα
καὶ σημεῖα ἐν γῇ ‡‡ Αἰ-
γύπτου, καὶ ἐν ἐρυθρᾷ
θαλάσσῃ, ϗ ἐν τῇ ἐρή-

μῳ, ἔτη τεσσαράκοντα.

37 Οὗτός [1]ἐςιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· Προφήτην ὑμῖν [3]ἀναςήσει [c] Κύριος ǀ ὁ Θεὸς ὑμῶν ǀ* ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· [d] αὐτῦ ἀκύσεσθε.ǀ

38 Οὗτός [1]ἐστιν ὁ [7]γενόμενος ἐν τῇ [9]ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν· ὃς [11]ἐδέξατο [13]λόγια ζῶντα, [15]δοῦναι ἡμῖν·

39 Ὧ οὐκ [17]ἠθέλησαν ὑπήκοοι [7]γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' [18]ἀπώσαντο, ϗ [35]ἐςράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,

40 Εἰπόντες τῷ Ἀαρών· Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ [20]προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς ὗτος ὃς [21]ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ [23]οἴδαμεν τί [7]γέγονεν αὐτῷ.

41 Καὶ [25]ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ [27]ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, ϗ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.

42 [35]Ἔστρεψε [29] δὲ ὁ Θεὸς, καὶ [31]παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ [33]ςρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς [34]γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν·

Μὴ σφάγια καὶ θυσίας [2]προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, [4]οἶκος Ἰσραήλ;

43 Καὶ [5]ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν †Ῥεμφὰν, τὺς τύπους οὓς [6]ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· ϗ [8]μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα[10] Βαβυλῶνος.

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου [1]ἦν [c]ἐν ǀ τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς [12]διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν [14]τύπον ὃν [16]ἑωράκει·

45 Ἣν καὶ [19]εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν [22]ἐξῶσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαβίδ·

46 Ὃς [24]εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ [26]ᾐτήσατο εὑρεῖν [28]σκήνωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ.

47 Σολομῶν δὲ [30]ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον.

48 Ἀλλ' ὐχ ὁ ὕψιστος ἐν [32]χειροποιήτοις ὁ ναοῖς ǀ κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει·

49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἰκονοἰκοδομήσετέ μοι;

A. D. 34.

1 εἰμί.
2 προςφέρω.
3 ἀνίστημι.
4 nom. pro voc. Att.
5 ἀναλαμβάνω.
* al. ἡμῶν.
† Ῥεφὰν, -ί. al. Ῥεφφᾶ, s. Ῥομφᾶ.
6 ποιέω.
7 γίνομαι.
8 1 Ch. 5. 26. Ho. 10. 5.
9 Mat. 16. 18.
10 pro ἐπὶ ἐκεῖνα s. μέρη.
11 δέχομαι.
12 διατάσσω.
13 Ro. 8. 2. He. 5. 12.
14 ch. 23. 25. Jno. 20. 25.
15 δίδωμι.
16 ὁράω.
17 θέλω.
18 ἀπωθέομαι ch. 13. 46.
19 εἰςάγω.
20 Lu. 1. 76.
21 ἐξάγω.
22 ἐξωθέω.
23 εἴδω.
24 εὑρίσκω.
25 μοσχοποιέω.
26 αἰτέω.
27 ἀνάγω.
28 2 Pe. 1. 13.
29 s. ἑαυτὸν, v. γνώμην, v. τρόπους.
30 οἰκοδομέω.
31 παραδίδωμι.
32 ch. 17. 24.
33 1 Ki. 22. 19.
34 γράφω. Am. 5. 25, 26.
35 στρέφω.

λέγει Κύριος· ἢ τίς τό-
πος τῆς [1] καταπαύσεώς
μου;
50 Οὐχὶ ἡ χείρ μου
[5] ἐποίησε ταῦτα πάν-
τα;
51 Σκληροτράχηλοι,[7]
καὶ [8] ἀπερίτμητοι τῇ
καρδίᾳ καὶ τοῖς [9] ὠσὶν,
ὑμεῖς ἀεὶ τῷ Πνεύματι
τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε,
ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, ϗ
ὑμεῖς.
52 Τίνα τῶν προφητῶν
οὐκ [11] ἐδίωξαν οἱ πατέ-
ρες ὑμῶν; καὶ [13] ἀπ-
έκτειναν τοὺς [14] προκα-
ταγγείλαντας περὶ τῆς
ἐλεύσεως τοῦ δικαίου,
οὗ νῦν ὑμεῖς [15] προδό-
ται καὶ φονεῖς [17] γεγέ-
νησθε.
53 Οἵτινες [19] ἐλάβετε
τὸν νόμον εἰς [21] διατα-
γὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ
[23] ἐφυλάξατε.
54 Ἀκούοντες δὲ ταῦ-
τα, [25] διεπρίοντο ταῖς
καρδίαις αὐτῶν, καὶ
[27] ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας
ἐπ' αὐτόν.
55 Ὑπάρχων δὲ πλή-
ρης Πνεύματος ἁγίου,
[29] ἀτενίσας εἰς τὸν οὐ-
ρανὸν, εἶδε δόξαν Θεοῦ,
καὶ Ἰησοῦν [30] ἑστῶτα ἐκ
δεξιῶν τοῦ Θεοῦ,
56 Καὶ εἶπεν· Ἰδοὺ,
θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς
[31] ἀνεῳγμένους, καὶ τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
δεξιῶν [30] ἑστῶτα τοῦ
Θεοῦ.
57 Κράξαντες[33] δὲ φω-
νῇ μεγάλῃ, [35] συνέσχον
τὰ [9] ὦτα αὐτῶν, καὶ
[2] ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν
ἐπ' αὐτόν.
58 Καὶ ἐκβαλόντες ἔξω
τῆς πόλεως, [3] ἐλιθοβό-
λουν· καὶ οἱ μάρτυρες
[4] ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια
αὐτῶν παρὰ τοὺς [6] πό-
δας νεανίου καλουμένου
Σαύλου,
59 Καὶ [3] ἐλιθοβόλουν
τὸν Στέφανον, [10] ἐπικα-
λούμενον καὶ λέγοντα·
Κύριε Ἰησοῦ, [12] δέξαι
τὸ πνεῦμά μου.
60 Θεὶς[16] δὲ τὰ γόνατα,
[33] ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ·
Κύριε, μὴ [30] στήσῃς αὐ-
τοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύ-
την. Καὶ τοῦτο εἰπὼν,
[18] ἐκοιμήθη.

Κεφ. η΄.

ΣΑΥΛΟΣ δὲ [20] ἦν
[22] συνευδοκῶν τῇ [24] ἀν-
αιρέσει αὐτοῦ. [17] Ἐγέ-
νετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας
ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν
ἐν Ἱεροσολύμοις· πάν-
τες τε [26] διεσπάρησαν
κατὰ τὰς χώρας τῆς
Ἰουδαίας καὶ Σαμα-
ρείας, πλὴν τῶν ἀπο-
στόλων.
2 Συνεκόμισαν[28] δὲ
τὸν Στέφανον ἄνδρες
[32] εὐλαβεῖς, καὶ [5] ἐποιή-
σαντο κοπετὸν μέγαν
ἐπ' αὐτῷ.
3 Σαῦλος δὲ [34] ἐλυ-
μαίνετο τὴν ἐκκλησίαν,
κατὰ τοὺς οἴκους εἰσ-
πορευόμενος, σύρων τε
ἄνδρας καὶ γυναῖκας,

A. D. 32.

1 He. 3. 11, 18. Ps. 132. 14. Is. 66. 1.
2 ὁρμάω.
3 λιθοβολέω.
4 ἀποτίθημι.
5 ποιέω.
6 πούς.
7 Ex. 33. 3, 5. De. 9. 6.
8 Ge. 17. 14. Ex. 12. 48. Le. 26. 41. Je. 6. 10.
9 οὖς
10 ch. 9. 14. Ro. 10. 12, 13.
11 διώκω.
12 δέχομαι.
13 ἀποκτείνω
14 ch. 3. 18.
15 Lu. 6. 16. 2 Ti. 3. 4.
16 τίθημι.
17 γίνομαι.
18 κοιμάω, Jno. 11. 11.
19 λαμβάνω.
20 εἰμί.
21 Ro. 13. 2. Ezr. 4. 11.
22 ch. 22. 20. Lu. 11. 48. Ro. 1. 32.
23 φυλάσσω.
24 ch. 22. 20.
25 διαπρίομαι ch. 5. 33.
26 διασπείρω, v. 4. c. 11. 19.
27 βρύχω, Job 16. 9. Ps. 35. 16.
28 συγκομίζω
29 ἀτενίζω.
30 ἵστημι.
31 ἀνοίγω.
32 Lu. 2. 25.
33 κράζω[μαι
34 λυμαίνομαι
35 συνέχω.

ι παρεδίδου εἰς φυλα-
κήν.
4 Οἱ μὲν οὖν [3]διασπα-
ρέντες [4] διῆλθον,[5] [6]εὐ-
αγγελιζόμενοι τὸν λό-
γον.[7]
5 Φίλιππος δὲ [8]κατελ-
θὼν εἰς πόλιν τῆς Σα-
μαρείας, [9] ἐκήρυσσεν
αὐτοῖς τὸν Χριστόν.
6 Προσεῖχόν[11] [12]τε οἱ
ὄχλοι τοῖς λεγομένοις
ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμο-
θυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν
αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει.
7 Πολλῶν† γὰρ τῶν
ἐχόντων πνεύματα ἀκά-
θαρτα, [13]βοῶντα μεγά-
λῃ φωνῇ, [15] ἐξήρχετο·
πολλοὶ δὲ [17] παραλελυ-
μένοι καὶ χωλοὶ [19]ἐθε-
ραπεύθησαν.
8 Καὶ [21] ἐγένετο χαρὰ
μεγάλη ἐν τῇ πόλει
ἐκείνῃ.
9 Ἀνὴρ δέ τις ὀνόμα-
τι Σίμων [23] προϋπῆρ-
χεν ἐν τῇ πόλει μαγεύ-
ων καὶ [25] ἐξιστῶν τὸ
ἔθνος τῆς Σαμαρείας,
λέγων [27] εἶναί τινα
ἑαυτὸν [28]μέγαν,
10 Ὧ [11] προσεῖχον
ἀπάντες | §ἀπὸ μικροῦ
ἕως μεγάλου, λέγοντες·
Οὗτός [27] ἐστιν ἡ [31] δύ-
ναμις τοῦ Θεοῦ ἡ **με-
γάλη.
11 Προσεῖχον [11] δὲ
αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ χρό-
νῳ ταῖς μαγείαις [25]ἐξ-
εστακέναι αὐτούς.
12 Ὅτε δὲ [35] ἐπίστευ-
σαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγ-

A. D. 32.

1 παραδίδωμι
2s. πράγματα
3 διασπείρω.
4 διέρχομαι.
5s. τὰς χώρας
6 v. 12, 25. 35. ch. 5. 42.
7 s. τοῦ Θεοῦ.
8 κατέρχομαι
9 κηρύσσω.
10 ch. 1. 14.
11 προσέχω.
12 s. τὸν νοῦν.
* δυνάμεις καὶ σημεῖα μεγάλα γινόμενα-a.
†Πολλοὶ....ἐξήρχοντο-n.
13 βοάω.
14 ἀποστέλλω
15 ἐξέρχομαι.
16 καταβαίνω
17 παραλύω.
18 προσεύχομαι.
19 θεραπεύω.
20 λαμβάνω.
21 γίνομαι.
‡ Οὐδέπω-b.
22 ἐπιπίπτω.
23 προϋπάρχω.
24 βαπτίζω.
25 ἐξίστημι.
26 ὑπάρχω.
§ al. transp.
27 εἰμί.
28 ἐπιτίθημι.
29 ch. 5. 36.
30 θεάομαι.
‖ Ἰδὼν a.
31 Ro. 1. 16.
** καλουμένη-m.
32 1 Ti. 4. 14.
33 δίδωμι.
34 προσφέρω.
35 πιστεύω.
36 καὶ ἐμοί.
37 δέχομαι.

γελιζομένῳ τὰ† περὶ
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,
καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ†
Ἰησοῦ Χριστοῦ, [24]ἐβα-
πτίζοντο ἄνδρες τε καὶ
γυναῖκες.
13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐ-
τὸς [35]ἐπίστευσε, καὶ βα-
πτισθεὶς [27] ἦν [10] προσ-
καρτερῶν τῷ Φιλίππῳ·
θεωρῶν τε *σημεῖα
καὶ δυνάμεις μεγάλας
γινομένας, [25] ἐξίστα-
το.
14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ
ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπό-
στολοι ὅτι [37]δέδεκται ἡ
Σαμαρεία τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ, [14] ἀπέστειλαν
πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέ-
τρον καὶ Ἰωάννην·
15 Οἵτινες [16]καταβάν-
τες [18]προσηύξαντο περὶ
αὐτῶν, ὅπως [20]λάβωσι
Πνεῦμα ἅγιον.
16 (‡ Οὔπω γὰρ [27] ἦν
ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν
[22] ἐπιπεπτωκὸς, μόνον
δὲ [24] βεβαπτισμένοι
[26] ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνο-
μα τοῦ Κυρίου Ἰη-
σοῦ.)
17 Τότε [28]ἐπετίθουν τὰς
χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς, καὶ
[20] ἐλάμβανον Πνεῦμα
ἅγιον.
18 ‖ Θεασάμενος [30] δὲ
ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς
[32]ἐπιθέσεως τῶν χει-
ρῶν τῶν ἀποστόλων
[33] δίδοται τὸ Πνεῦμα
τὸ ἅγιον, [34] προσήνεγ-
κεν αὐτοῖς χρήματα,
19 Λέγων· [33]Δότε [36]κἀ-
μοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύ-

την, ἵνα ᾧ ἐὰν [1]ἐπιθῶ
τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ
Πνεῦμα ἅγιον.
20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς
αὐτόν· Τὸ ἀργύριόν
σου σὺν σοὶ [2]εἴη εἰς
[5]ἀπώλειαν, ὅτι τὴν
[6]δωρεὰν τοῦ Θεοῦ [7]ἐνό-
μισας διὰ χρημάτων
[9]κτᾶσθαι.
21 Οὐκ [2]ἔστι σοι μερὶς
οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ
τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία
σου οὐκ [2]ἔστιν [11]εὐθεῖα
†ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
22 Μετανόησον οὖν
ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύ-
της, καὶ [15]δεήθητι τοῦ
‡Θεοῦ, εἰ ἄρα [16]ἀφεθή-
σεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς
καρδίας σου.
23 Εἰς γὰρ [17]χολὴν
[19]πικρίας καὶ [21]σύνδε-
σμον ἀδικίας ὁρῶ σε
[2]ὄντα.
24 Ἀποκριθεὶς [23] δὲ ὁ
Σίμων εἶπε· [15]Δεήθητε
ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς
τὸν Κύριον, ὅπως μη-
δὲν[25] [27]ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ
ὧν εἰρήκατε.§
25 Οἱ μὲν οὖν [29]δια-
μαρτυράμενοι καὶ λα-
λήσαντες τὸν λόγον τοῦ
Κυρίου, [31]ὑπέστρεψαν
εἰς Ἱερουσαλήμ, πολ-
λάς τε κώμας τῶν Σα-
μαρειτῶν [33]εὐηγγελί-
σαντο.
26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου
[35]ἐλάλησε πρὸς Φίλιπ-
πον, λέγων· [3]Ἀνάστηθι
καὶ πορεύου κατὰ με-
σημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν
τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ

A. D. 32.

1 ἐπιτίθημι.
*Γάζαν. Αὕτη al. Γάζαν: αὐτή-n
2 εἰμί.
3 ἀνίστημι.
4 πορεύομαι.
5 ch. 25. 16.
6 Jno. 4. 10.
7 νομίζω.
8 Je. 18. 23.
9 κτάομαι.
10 Lu. 1. 52.
11 ch. 9. 11.
12 s. τεταγμένος, v. καθιστάμενος.
13 ἔρχομαι.
† ἐναντι-a.
14 ἀναγινώσκω.
15 δέομαι.
‡ κυρίου-h.
16 ἀφίημι.
17 Mat. 27. 34.
18 προσέρχομαι.
19 Ro. 3. 14.
20 κολλάω.
21 Ep. 4. 3.
22 προστρέχω
23 ἀποκρίνομαι.
24 ἀκούω.
25 s. τούτων.
26 Ge. 26. 9.
27 ἐπέρχομαι.
§ ὃς πολλὰ κλαίων οὐ διελίμπανεν-f.
28 δύναμαι.
29 ch. 2. 40.
30 Mat. 15. 14.
31 ὑποστρέφω.
32 παρακαλέω.
33 εὐαγγελίζω.
34 ἀναβαίνω.
35 λαλέω.
36 Is. 53. 7,8.
37 ἄγω.

Ἱερουσαλὴμ εἰς *Γά-
ζαν· αὕτη [2]ἐστὶν ἔρη-
μος.
27 Καὶ [3]ἀναστὰς [4]ἐπο-
ρεύθη· καὶ ἰδού, ἀνὴρ
[8]Αἰθίοψ εὐνοῦχος, [10]δυ-
νάστης Κανδάκης [a]τῆς
βασιλίσσης Αἰθιόπων,
ὃς [2]ἦν [12]ἐπὶ πάσης τῆς
γάζης αὐτῆς, ὃς [13]ἐλη-
λύθει προσκυνήσων εἰς
Ἱερουσαλήμ,
28 Ἦν[2] τε ὑποστρέφων,
καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ
ἅρματος αὐτοῦ, καὶ [14]ἀν-
εγίνωσκε τὸν προφήτην
Ἠσαΐαν.
29 Εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα
τῷ Φιλίππῳ· [18]Πρόσ-
ελθε καὶ [20]κολλήθητι
τῷ ἅρματι τούτῳ.
30 Προσδραμὼν[22] δὲ
ὁ Φίλιππος [24]ἤκουσεν
αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος
τὸν προφήτην Ἠσαΐαν,
καὶ εἶπεν· Ἆρά γε [26]γι-
νώσκεις ἃ ἀναγινώ-
σκεις;
31 Ὁ δὲ εἶπε· Πῶς
γὰρ ἂν [28]δυναίμην, ἐὰν
μή τις [30]ὁδηγήσῃ με;
[32]Παρεκάλεσέ τε τὸν
Φίλιππον [34]ἀναβάν-
τα καθίσαι σὺν αὐ-
τῷ.
32 Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς
γραφῆς ἣν [14]ἀνεγίνω-
σκεν, [2]ἦν αὕτη· [36]Ὡς
πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν
[37]ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς
ἐναντίον τοῦ κείροντος
αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως
οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα
αὐτοῦ.
33 Ἐν τῇ ταπεινώσει

αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ
[1]ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν
αὐτοῦ τίς [3]διηγήσεται;
ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς
γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.
34 Ἀποκριθεὶς[4] δὲ ὁ
εὐνοῦχος τῷ Φιλίπ-
πῳ, εἶπε· Δέομαί σου,
περὶ τίνος ὁ προφήτης
λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυ-
τοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τι-
νός;
35 Ἀνοίξας[5] δὲ ὁ Φί-
λιππος τὸ ςόμα αὐτοῦ,
καὶ [7]ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς
γραφῆς ταύτης, [9]εὐηγ-
γελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰη-
σοῦν.
36 Ὡς δὲ [11]ἐπορεύοντο
κατὰ τὴν ὁδόν, [13]ἦλθον
ἐπί τι ὕδωρ· καί φησιν
ὁ εὐνοῦχος· Ἰδοὺ ὕδωρ·
τί κωλύει με βαπτι-
σθῆναι;
37 * ὁ Εἶπε δὲ ὁ Φίλιπ-
πος· Εἰ πιςεύεις ἐξ ὅ-
λης τῆς καρδίας, ἔξε-
ςιν. [4]Ἀποκριθεὶς δὲ
εἶπε· Πιςεύω τὸν υἱὸν
τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰη-
σοῦν Χριστόν.‡
38 Καὶ ἐκέλευσε [20]ςῆ-
ναι τὸ ἅρμα· χ [21]κατέ-
βησαν ἀμφότεροι [22] εἰς
τὸ ὕδωρ, ὅ, τε Φίλιπ-
πος χ ὁ εὐνοῦχος· καὶ
[25]ἐβάπτισεν αὐτόν.
39 Ὅτε δὲ [27]ἀνέβησαν
[23]ἐκ τοῦ ὕδατος, §Πνεῦ-
μα Κυρίου ἥρπασε τὸν
Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶ-
δεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐ-
νοῦχος· [11]ἐπορεύετο
γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ
χαίρων.

A. D. 33.

1 αἴρω.
2 εὑρίσκω.
3 διηγέομαι.
4 ἀποκρίνομαι.
5 ἀνοίγω.
6 προσέρχομαι.
7 ἄρχομαι.
8 αἰτέω. [ζω.
9 εὐαγγελί-
10 c. 19. 9, 23.
11 πορεύομαι.
12 εἰμί.
13 ἔρχομαι.
14 δέω.
15 ἄγω.
16 γίνομαι.
* Vide App.
17 περιαστράπτω, ch. 22. 6.
18 πίπτω.
19 ἀκούω.
20 ἵστημι.
21 καταβαίνω.
22 c. 7. 3,5,26.
23 c. 7. 3,4,10, 37, 40.
† ὁ Ναζωραῖος-f.
‡ Ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε a.
24 ch. 26. 14. 1 Co. 15. 55.
25 βαπτίζω.
26 ch. 26. 14.
27 ἀναβαίνω.
§ πνεῦμα ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον, ἄγγελος δὲ κυρίου-π.
28 ε. εἶπε.
29 ἀνίστημι.
30 εἰσέρχομαι.

40 Φίλιππος δὲ [2]εὑρέ-
θη εἰς Ἄζωτον· καὶ δι-
ερχόμενος [9]εὐηγγελίζε-
το τὰς πόλεις πάσας,
ἕως τοῦ [13]ἐλθεῖν αὐτὸν
εἰς Καισάρειαν.

Κεφ. θ'.

Ο ΔΕ Σαῦλος ἔτι
ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ
φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς
τοῦ Κυρίου, [6]προσελθὼν
τῷ ἀρχιερεῖ,
2 Ἠτήσατο[8] παρ' αὐ-
τοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δα-
μασκὸν πρὸς τὰς συν-
αγωγάς, ὅπως ἐάν τι-
νας [2]εὕρῃ τῆς [10]ὁδοῦ
[12]ὄντας ἄνδρας τε καὶ
γυναῖκας, [14]δεδεμένους
[15]ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσα-
λήμ.
3 Ἐν δὲ τῷ [11]πορεύε-
σθαι, [16]ἐγένετο αὐτὸν
ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ·
καὶ ἐξαίφνης [17]περιή-
στραψεν αὐτὸν φῶς
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.
4 Καὶ [18]πεσὼν ἐπὶ τὴν
γῆν, [19]ἤκουσε φωνὴν
λέγουσαν αὐτῷ· Σα-
οὺλ, Σαοὺλ, τί με διώ-
κεις;
5 Εἶπε δέ· Τίς εἶ, Κύ-
ριε; Ὁ δὲ ᶜΚύριος εἶ-
πεν·† Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς
ὃν σὺ διώκεις‡ [26]σκλη-
ρόν σοι πρὸς [24]κέντρα
[25]λακτίζειν.
6 Τρέμων τε καὶ θαμ-
βῶν εἶπε· Κύριε, τί
με θέλεις ποιῆσαι;
Καὶ ὁ Κύριος [28] πρὸς
αὐτόν· [29]Ἀνάστηθι
καὶ [30]εἴσελθε εἰς τὴν

πόλιν, καὶ [1] λαληθήσε-
ταί σοι [*] τί σε δεῖ ποι-
εῖν.
7 Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συν-
οδεύοντες αὐτῷ, [3] εἱςή-
κεισαν [†] ἐννεοὶ, ἀκούον-
τες μὲν τῆς φωνῆς, μη-
δένα δὲ θεωροῦντες.
8 Ἠγέρθη [7] δὲ ὁ Σαῦ-
λος ἀπὸ τῆς γῆς· [10] ἀνε-
ῳγμένων δὲ τῶν ὀ-
φθαλμῶν αὐτοῦ, ‡ οὐδέ-
να [11] ἔβλεπε· [13] χειρα-
γωγοῦντες δὲ αὐτὸν,
[15] εἰςήγαγον εἰς Δαμα-
σκόν.
9 Καὶ [17] ἦν ἡμέρας
τρεῖς μὴ βλέπων· καὶ
οὐκ [18] ἔφαγεν, οὐδὲ
[19] ἔπιεν.
10 Ἦν [17] δέ τις μαθη-
τὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνό-
ματι Ἀνανίας, χ εἶπε
πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος
ἐν ὁράματι· Ἀνανία.
Ὁ δὲ εἶπεν· [21] Ἰδοὺ
ἐγὼ, Κύριε.
11 Ὁ δὲ Κύριος [40] πρὸς
αὐτόν· [25] Ἀναστὰς πο-
ρεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην
τὴν καλουμένην [27] Εὐ-
θεῖαν. καὶ ζήτησον ἐν
οἰκίᾳ Ἰούδα [30] Σαῦλον
ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδοὺ
γὰρ προσεύχεται·
12 Καὶ εἶδεν [e] ἐν ὁρά-
ματι | § ἄνδρα ὀνόματι
Ἀνανίαν [31] εἰςελθόντα.
καὶ [33] ἐπιθέντα αὐτῷ
χεῖρα, ὅπως ἀναβλέ-
ψῃ.
13 Ἀπεκρίθη [37] δὲ ὁ δ |
Ἀνανίας· Κύριε, [39] ἀκή-
κοα ἀπὸ πολλῶν περὶ
τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα
κακὰ [2] ἐποίησε τοῖς
[4] ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσα-
λήμ.
14 Καὶ ὧδε ἔχει ἐξου-
σίαν παρὰ τῶν ἀρχιε-
ρέων, [6] δῆσαι πάντας
τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ
ὄνομά σου.
15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν
ὁ Κύριος· Πορεύου, ὅτι
[8] σκεῦος [9] ἐκλογῆς μοι
[17] ἐστὶν οὗτος, τοῦ βαστά-
σαι τὸ ὄνομά μου ἐνώ-
πιον ἐθνῶν, καὶ βασι-
λέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ.
16 Ἐγὼ γὰρ [12] ὑποδεί-
ξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου
[14] παθεῖν.
17 Ἀπῆλθε [16] δὲ Ἀνα-
νίας, καὶ [31] εἰςῆλθεν εἰς
τὴν οἰκίαν· χ [33] ἐπιθεὶς
ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας,
εἶπε· Σαοὺλ ἀδελφὲ, ὁ
Κύριος [20] ἀπέσταλκέ με
(c Ἰησοῦς | ὁ [22] ὀφθείς σοι
ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ [23] ἤρχου)
ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ
[24] πλησθῇς Πνεύματος
ἁγίου.
18 Καὶ εὐθέως [26] ἀπέ-
πεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλ-
μῶν αὐτοῦ ὡςεὶ [28] λε-
πίδες. [29] ἀνέβλεψέ τε
b παραχρῆμα· | χ [25] ἀνα-
στὰς ἐβαπτίσθη.
19 Καὶ [32] λαβὼν τρο-
φὴν, [34] ἐνίσχυσεν. [35]
[36] Ἐγένετο δὲ b ὁ Σαῦ-
λος | μετὰ τῶν ἐν Δα-
μασκῷ μαθητῶν ἡμέρας
τινάς.
20 Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς
συναγωγαῖς [38] ἐκήρυσ-
σε τὸν ‖ Χριστὸν, ὅτι

A. D. 33.

1 λαλέω.
2 ποιέω.
* ὅ, τι-ί.
3 ἵστημι.
4 ver. 32.
Ro. 1. 7.
5 Pr. 17. 29.
Is. 56. 10.
† ἐνεοι-h.
6 δέω.
7 ἐγείρω.
8 Ro. 9. 21.
9 Ro. 9. 11.
10 ἀνοίγω.
‡ οὐδὲν-n.
11 βλέπω.
12 ὑποδεικνύω.
13 ch. 22. 11.
14 πάσχω.
15 εἰςάγω.
16 ἀπέρχομαι
17 εἰμί.
18 φάγω.
19 πίνω.
20 ἀποςέλλω.
21 εἴδω.
22 ὄπτομαι.
23 ἔρχομαι.
24 πλέω.
25 ἀνίστημι.
26 ἀποπίπτω.
27 ch. 8. 21.
28 Le. 11. 9, 10.
29 ἀναβλέπω.
30 s. ἄνδρα, ver. 12.
§ alii transp.
31 εἰςέρχομαι.
32 λαμβάνω.
33 ἐπιτίθημι.
34 Ge. 48. 2.
35 s. ἑαυτόν.
36 γίνομαι.
37 ἀποκρίνομαι.
38 κηρύσσω.
39 ἀκούω.
‖ Ἰησοῦν-a.
40 s. εἶπε.

οὗτός [1] ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ.
21 Ἐξίσταντο[3] δὲ πάν-
τες οἱ ἀκούοντες, καὶ
ἔλεγον· Οὐχ' οὗτός
[1]ἐστιν ὁ [6]πορθήσας ἐν
Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπι-
καλουμένους τὸ ὄνομα
τοῦτο; καὶ ὧδε εἰς
τοῦτο [7]ἐληλύθει ἵνα
[8]δεδεμένους αὐτοὺς [9]ἀ-
γάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς.
22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον
[10]ἐνεδυναμοῦτο, ‡ καὶ
[11]συνέχυνε τοὺς Ἰουδαί-
ους τοὺς κατοικοῦντας
ἐν Δαμασκῷ, [13]συμβι-
βάζων ὅτι οὗτός [1]ἐστιν
ὁ Χριστός.
23 Ὡς δὲ [15]ἐπληροῦν-
το ἡμέραι ἱκαναί, [17]συν-
εβουλεύσαντο οἱ Ἰου-
δαῖοι [19]ἀνελεῖν αὐτόν.
24 Ἐγνώσθη[21] δὲ τῷ
Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐ-
τῶν· §[23]παρετήρουν τε
τὰς πύλας ἡμέρας τε
καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν
[19]ἀνέλωσι.
25 Λαβόντες[26] δὲ αὐ-
τὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς,
[5]καθῆκαν διὰ τοῦ τεί-
χους, [27]χαλάσαντες ἐν
σπυρίδι.
26 Παραγενόμενος[29] δὲ
ὁ Σαῦλος ǁǁ εἰς Ἱε-
ρουσαλὴμ, [31]ἐπειρᾶτο
κολλᾶσθαι τοῖς μαθη-
ταῖς· καὶ πάντες [34]ἐφο-
βοῦντο αὐτὸν, μὴ πι-
στεύοντες ὅτι [1]ἐστὶ μα-
θητής.
27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλα-
βόμενος αὐτὸν, [9]ἤγαγε
πρὸς τοὺς ἀποστόλους,
καὶ διηγήσατο αὐτοῖς
πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν
Κύριον, καὶ ὅτι [2]ἐλά-
λησεν αὐτῷ, καὶ πῶς
ἐν Δαμασκῷ [4]ἐπαῤῥησι-
άσατο ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ Ἰησοῦ.
28 Καὶ [1]ἦν μετ' αὐτῶν
εἰσπορευόμενος καὶ ἐκ-
πορευόμενος * ἐν Ἱε-
ρουσαλὴμ, καὶ † παῤ-
ῥησιαζόμενος ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ.
29 Ἐλάλει[2] τε καὶ
[12]συνεζήτει πρὸς τοὺς
† Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπ-
εχείρουν αὐτὸν [19]ἀνε-
λεῖν.
30 Ἐπιγνόντες[14] [16]δὲ
οἱ ἀδελφοὶ [18]κατήγα-
γον αὐτὸν εἰς Καισά-
ρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν
αὐτὸν εἰς Ταρσόν.
31 Αἱ ǁ μὲν οὖν ἐκκλη-
σίαι καθ' ὅλης τῆς Ἰου-
δαίας καὶ Γαλιλαίας
καὶ Σαμαρείας ** [24]εἶ-
χον εἰρήνην, †† [25]οἰκο-
δομούμεναι καὶ πο-
ρευόμεναι τῷ φόβῳ
τοῦ ‡‡ Κυρίου καὶ τῇ
παρακλήσει τοῦ ἁγίου
Πνεύματος, §§ [28]ἐπλη-
θύνοντο.
32 Ἐγένετο[30] δὲ Πέ-
τρον διερχόμενον διὰ
πάντων, [32]κατελθεῖν[33]
καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους
τοὺς κατοικοῦντας Λύδ-
δαν.
33 Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄν-
θρωπόν τινα Αἰνέαν
ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ

A. D. 36.

1 εἰμί.
2 λαλέω.
3 ἐξίστημι.
4 παῤῥησιάζομαι.
5 καθίημι.
6 πορθέω.
7 ἔρχομαι.
8 δέω.
9 ἄγω.
* εἰς-h. [n.
† Ἕλληνας-
10 ἐνδυναμόω
‡ τῷ λόγῳ-f.
11 συγχύνω.
12 συζητέω.
13 ch. 16. 10.
14 ἐπιγινώσκω.
15 πληρόω.
16 s. τοῦτο.
17 συμβουλεύω.
18 κατάγω.
19 ἀναιρέω.
21 γινώσκω.
§ παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς-n
23 παρατηρέω
ǁ Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία-n.
** εἶχεν-n.
24 ἔχω.
†† οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη-n.
25 Mat. 7. 24.
‡‡ κυρίου καὶ τῇ-n.
26 λαμβάνω.
27 Mar. 2. 4.
§§ ἐπληθύνετο-n.
28 πληθύνω.
29 παραγίνομαι
ǁǁ ἐκ-n. [μαι.
30 γίνομαι.
31 πειράω.
32 s. χωρίων.
33 κατέρχομαι
34 φοβέω [μαι

κατακείμενον ἐπὶ κραβ-
βάτῳ, ὃς [1]ἦν [2] παραλε-
λυμένος.
34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶταί
σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός·
[5] ἀνάστηθι, καὶ [7] στρῶ-
σον [8] σεαυτῷ. Καὶ εὐ-
θέως [5]ἀνέστη.
35 Καὶ εἶδον αὐτὸν
πάντες οἱ κατοικοῦντες
Λύδδαν καὶ τὸν *Σαρω-
νᾶν, οἵτινες [11] ἐπέστρε-
ψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.
36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις
[1] ἦν μαθήτρια ὀνόματι
Ταβιθά, ἣ διερμηνευο-
μένη λέγεται Δορκάς·
αὕτη [1] ἦν πλήρης ἀγα-
θῶν ἔργων καὶ ἐλεημο-
συνῶν ὧν ἐποίει.
37 Ἐγένετο [15] δὲ ἐν
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
ἀσθενήσασαν αὐτὴν
[17] ἀποθανεῖν· λούσαντες
δὲ αὐτὴν [18] ἔθηκαν ἐν
[19] ὑπερῴῳ.
38 Ἐγγὺς δὲ [1]οὔσης
Λύδδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ
μαθηταὶ ἀκούσαντες
ὅτι Πέτρος [1] ἐστὶν ἐν
αὐτῇ,[23] [24] ἀπέστειλαν
†δύο ἄνδρας † πρὸς αὐ-
τόν, ‡ παρακαλοῦντες
μὴ [27] ὀκνῆσαι [28] διελ-
θεῖν ἕως αὐτῶν.
39 [5]Ἀναστὰς [5] δὲ Πέτρος
[31] συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν
[32] παραγενόμενον [33] ἀν-
ήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷ-
ον· καὶ [35] παρέστησαν
αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι
κλαίουσαι, καὶ ἐπιδει-
κνύμεναι χιτῶνας καὶ
ἱμάτια ὅσα ἐποίει

A. D. 37.

1 εἰμί.
2 Mat. 9. 25.
3 παραλύω.
4 προςεύχομαι.
5 ἀνίστημι.
6 ἀνοίγω.
7 στρωννύω.
8 εἴδω.
9 s. κλίνην.
10 ἀνακαθίζω
* Σάρωνα,-α. al. Ἀσσάρωνα-n.
11 ἐπιστρέφω.
12 δίδωμι.
13 πιστεύω.
14 μένω.
15 γίνομαι.
16 c. 10. 6, 32. Job 16. 15.
17 ἀποθνήσκω
18 τίθημι.
19 v. 39. c. 1. 13.
† τις ἐν α. τις ἦν ἐν-ἰ.
20 Mat. 27. 27.
21 καλέω.
22 v. 7. c. 3. 12.
23 s. πόλει.
24 ἀποστέλλω
‡ παρακαλοῦντες· Μὴ ὀκνήσῃς δ. ἐ. ἡμῶν-n.
25 ch. 13. 26.
26 ch. 11. 14.
27 Nu. 22. 16.
28 διέρχομαι.
29 ch. 4. 31.
30 ch. 2. 25. 2 Th. 8. 16.
31 συνέρχομαι. [μαι.
32 παραγίνομαι.
33 ἀνάγω.
34 Mar. 1. 45.
35 παρίστημι.
36 s. καθ'.
37 εἰσέρχομαι.

μετ' αὐτῶν [1] οὖσα ἡ
Δορκάς.
40 Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω
πάντας ὁ Πέτρος,
[18]θεὶς τὰ γόνατα, [4]προς-
ηύξατο· καὶ [11]ἐπιστρέ-
ψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶ-
πε· Ταβιθά, [5] ἀνάστηθι.
Ἡ δὲ [6] ἤνοιξε τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ
[8] ἰδοῦσα τὸν Πέτρον,
[10]ἀνεκάθισε.
41 Δοὺς [12] δὲ αὐτῇ
χεῖρα, [5] ἀνέστησεν αὐ-
τήν· φωνήσας δὲ τοὺς
ἁγίους, καὶ τὰς χήρας,
[35] παρέστησεν αὐτὴν
ζῶσαν.
42 Γνωστὸν δὲ [15] ἐγέ-
νετο καθ' ὅλης τῆς
Ἰόππης· καὶ πολλοὶ
[13] ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν
Κύριον.
43 Ἐγένετο [15] δὲ ἡμέ-
ρας ἱκανὰς [14]μεῖναι αὐ-
τὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι
Σίμωνι [16]βυρσεῖ.

Κεφ. ι'.

ΑΝΗΡ δέ † τις [1] ἦν
ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι
Κορνήλιος, ἑκατοντάρ-
χης ἐκ [20] σπείρης τῆς
[21] καλουμένης Ἰταλικῆς,
2 Εὐσεβὴς[22] καὶ [23]φο-
βούμενος τὸν Θεὸν σὺν
παντὶ τῷ [25]οἴκῳ αὐτοῦ,
ποιῶν ‡ τε ‡ ἐλεημοσύ-
νας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ
[29] δεόμενος τοῦ Θεοῦ
[30] διαπαντός.
3 Εἶδεν ἐν ὁράματι
[34]φανερῶς, ὡσεὶ [36]ὥραν
ἐννάτην τῆς ἡμέρας, ἄγ-
γελον τοῦ Θεοῦ [37]εἰσελ-

θόντα πρὸς αὐτὸν, καὶ
εἰπόντα αὐτῷ· Κορνή-
λιε.
4 Ὁ δὲ ἀτενίσας [2] αὐ-
τῷ, καὶ ἔμφοβος [a] γε-
νόμενος, εἶπε· Τί [3*] ἐ-
στι, Κύριε; Εἶπε δὲ
αὐτῷ· Αἱ προσευχαί
σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι
σου [7]ἀνέβησαν εἰς [9]μνη-
μόσυνον * ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ.
5 Καὶ νῦν [11]πέμψον εἰς
Ἰόππην ἄνδρας, καὶ με-
τάπεμψαι Σίμωνα § ὃς
ἐπικαλεῖται Πέτρος.
6 Οὗτος [12] ξενίζεται
παρά τινι Σίμωνι βυρ-
σεῖ, ᾧ [26] ἐστιν οἰκία πα-
ρὰ θάλασσαν· [b] οὗτος
λαλήσει σοι τί σε δεῖ
ποιεῖν. ||
7 Ὡς δὲ [15] ἀπῆλθεν ὁ
ἄγγελος ὁ λαλῶν ** τῷ
Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο
τῶν [17]οἰκετῶν [c] αὐτοῦ, !
καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ
τῶν [19] προσκαρτερούν-
των αὐτῷ,
8 Καὶ [22] ἐξηγησάμενος
αὐτοῖς ἅπαντα, [23] ἀπέ-
στειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν
Ἰόππην.
9 Τῇ [25]δὲ ἐπαύριον ὁ-
δοιπορούντων ‡‡ ἐκείνων,
καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων,
[7] ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ
δῶμα [21] προσεύξασθαι,
περὶ ὥραν ἕκτην.
10 Ἐγένετο [5] δὲ πρόσ-
πεινος, καὶ [29] ἤθελε γεύ-
σασθαι· [31] παρασκευα-
ζόντων [32] δὲ §§ ἐκείνων
§§ [33]ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν
ἔκστασις,

A. D. 41.

1 ἀνοίγω.
2 v. 16. c. 9. 15.
3 s. τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς.
4 εἶμι.
5 γίνομαι.
6 καθίημι.
7 ἀναβαίνω.
8 ὑπάρχω.
9 Mat. 26. 13.
* ἔμπρο-
σθεν-n.
11 πέμπω.
† al. transp.
post ἑρπετά.
‡ alii transp.
§ τὸν ἐπικα-
λούμενον
Πέτρον-i.
12 ξενίζω.
¶ Vide App.
13 ch. 17. 20.
** αὐτῷ-a.
15 ἀπέρχομαι.
16 s. χρόνου
ἐγένετο.
17 Lu. 16. 13.
18 καθαρίζω.
19 ch. 1. 14.
!† al. transp.
al. εὐθὺς s.
εὐθέως.
21 ἀναλαμ-
βάνω.
22 ἐξηγέομαι.
23 ἀποστέλλω.
24 διαπορέω.
25 s. ἡμέρᾳ.
‡‡ αὐτῶν-h.
26 εἰμί. [ἐστί.
27 s. εἰς τὸ v.
28 ἐφίστημι.
29 θέλω. [μαι.
30 πυνθάνο-
31 s. τῆς τρο-
φῆς.
32 s. τροφὴν.
§§ ἐγένετο-h.
33 ἐπιπίπτω.
||| διενθυμου-
μένου-a.

11 Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐ-
ρανὸν [1]ἀνεῳγμένον καὶ
καταβαῖνον [1] ἐπ' αὐ-
τὸν † [2] σκεῦός τι ὡς ὀθό-
νην μεγάλην, τέσσαρ-
σιν ἀρχαῖς [4] δεδεμέ-
νον, καὶ ‡ [6] καθιέμενον
ἐπὶ τῆς γῆς·
12 Ἐν ᾧ [8] ὑπῆρχε πάν-
τα τὰ τετράποδα [d] τῆς
γῆς ¶ καὶ τὰ θηρία ‡ καὶ
τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πε-
τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
13 Καὶ [5]ἐγένετο φωνὴ
πρὸς αὐτόν· [12] Ἀνα-
στὰς, Πέτρε, θῦσον καὶ
φάγε.
14 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε·
Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι
οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν
κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον.
15 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ
δευτέρου [16]πρὸς αὐτόν·
Ἃ ὁ Θεὸς [18]ἐκαθάρισε,
σὺ μὴ κοίνου.
16 Τοῦτο δὲ [5] ἐγένετο
ἐπὶ τρίς· καὶ [e] πάλιν !†
[21] ἀνελήφθη τὸ σκεῦος
εἰς τὸν οὐρανόν.
17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ
[24]διηπόρει ὁ Πέτρος τί
ἂν [26] εἴη τὸ ὅραμα ὃ
εἶδε, καὶ ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες
οἱ [23] ἀπεσταλμένοι ἀπὸ
τοῦ Κορνηλίου, διερω-
τήσαντες τὴν οἰκίαν
Σίμωνος, [28] ἐπέστησαν
ἐπὶ τὸν πυλῶνα.
18 Καὶ φωνήσαντες
[30] ἐπυνθάνοντο εἰ Σί-
μων ὁ ἐπικαλούμενος
Πέτρος ἐνθάδε ξενίζε-
ται.
19 Τοῦ δὲ Πέτρου |||ἐν-
θυμουμένου περὶ τοῦ

ὁράματος, εἶπεν αὐτῷ
τὸ Πνεῦμα· Ἰδȣ̀, ἄν-
δρες [c]τρεῖς | ‡ζητοῦσί
σε.
20 Ἀλλὰ [3]ἀναστὰς
[5]κατάβηθι, καὶ πορεύ-
ου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν
§[7]διακρινόμενος· διότι
ἐγὼ [9]ἀπέσταλκα αὐ-
τούς.
21 Καταβὰς [5] δὲ Πέ-
τρος πρὸς τοὺς ἄνδρας
[b]τοὺς [9]ἀπεσταλμένους
ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου
πρὸς αὐτὸν, | εἶπεν·
Ἰδȣ̀, ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖ-
τε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν
[10]πάρεστε;
22 Οἱ δὲ εἶπον· Κορ-
νήλιος ἑκατοντάρχης,
ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβȣ́-
μενος τὸν Θεὸν, [16]μαρ-
τυρούμενός τε ὑπὸ ὅλȣ
τοῦ ἔθνους τῶν Ἰου-
δαίων, [17]ἐχρηματίσθη
ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου
μεταπέμψασθαί σε εἰς
τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ
σοῦ.
23 Εἰσκαλεσάμενος οὖν
αὐτοὺς, [19]ἐξένισε. Τῇ[31]
δὲ ἐπαύριον **ὁ Πέ-
τρος [23]ἐξῆλθε σὺν αὐ-
τοῖς· καί τινες τῶν
ἀδελφῶν τῶν[32] ἀπὸ
[b]τῆς | Ἰόππης [24]συνῆλ-
θον αὐτῷ.
24 Καὶ τῇ [31] ἐπαύριον
[25]εἰσῆλθον εἰς τὴν Και-
σάρειαν. Ὁ δὲ Κορνή-
λιος [22]ἦν [27]προσδοκῶν
αὐτȣ̀ς, συγκαλεσάμενος
τȣ̀ς συγγενεῖς αὐτοῦ, ϗ
τȣ̀ς [29]ἀναγκαίȣς φίλȣς.

A. D. 41.

* Vide App.
1 γίνομαι.
2 s. ἕνεκα τȣ̃.
† τοῦ α.
‡ al. δύο.
3 ἀνίστημι.
4 πίπτω.
5 καταβαίνω.
6 προσκυνέω.
7 ch. 11. 2, 12. Mat. 21. 21.
§ διακρινόμενος ὅτι-ἰ.
8 ἐγείρω.
9 ἀποστέλλω.
10 πάρειμι.
11 φήμι.
12 ἐπίσταμαι.
13 1 Pe. 4. 3.
14 ch. 5. 13. Lu. 10. 11.
15 δεικνύω.
16 ch. 6. 3.
17 χρηματίζω, c. 11. 26. Mat. 2. 12, 22.
18 ἔρχομαι.
19 ξενίζω.
20 s. ἐπί.
‖ τῆς τρίτης ἤ.
** ἀναστὰς ἐξῆλθε-α.
21 μεταπέμπω, v. 5. 22. ch. 11. 13.
22 εἰμί.
23 ἐξέρχομαι.
24 συνέρχομαι. [μαι.
25 εἰςέρχομαι.
26 εἰςακούω.
27 ch. 3. 5. Mat. 11. 3. Lu. 1. 21.
28 μιμνήσκω s. μνάομαι.
29 ch. 13. 46. Phi. 1. 24.
30 ἵστημι.
31 s. ἡμέρα.
32 s. ὄντων.

25 * Ὡς δὲ [1]ἐγένετο
[2]† εἰσελθεῖν [25] τὸν Πέ-
τρον, συναντήσας αὐ-
τῷ ὁ Κορνήλιος, [4]πε-
σὼν ἐπὶ τοὺς πόδας,
[6]προσεκύνησεν.
26 Ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν
[8]ἤγειρε, λέγων· [3]Ἀνά-
στηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄν-
θρωπός εἰμι.
27 Καὶ συνομιλῶν αὐ-
τῷ, [25]εἰσῆλθε, καὶ εὑρί-
σκει [24] συνεληλυθότας
πολλούς.
28 Ἔφη [11] τε πρὸς αὐ-
τούς· Ὑμεῖς [12]ἐπίςα-
σθε ὡς [13]ἀθέμιτόν [22]ἐ-
ςιν ἀνδρὶ Ἰȣδαίῳ [14]κολ-
λᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι
ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ ὁ
Θεὸς [15] ἔδειξε μηδένα
κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέ-
γειν ἄνθρωπον.
29 Διὸ καὶ ἀναντιῤῥή-
τως [18] ἦλθον μεταπεμ-
φθείς. Πυνθάνομαι ȣ̓̃ν,
[20]τίνι λόγῳ [21]μετεπέμ-
ψασθέ με;
30 Καὶ ὁ Κορνήλιος
[11]ἔφη· Ἀπὸ ‖τετάρ-
της ἡμέρας μέχρι ταύ-
της τῆς ὥρας [22] ἤμην
[c]νηςεύων, ϗ | τὴν ἐννά-
την [c]ὥραν | προσευχό-
μενος ἐν τῷ οἴκῳ μȣ· ϗ
ἰδȣ̀, ἀνὴρ [30]ἔςη ἐνώπιόν
μȣ ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ.
31 Καί φησι· Κορνή-
λιε, [26] εἰσηκούσθη σου
ἡ προσευχὴ, καὶ αἱ ἐλε-
ημοσύναι σου [28] ἐμνή-
σθησαν ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ.
32 Πέμψον ȣ̓̃ν εἰς Ἰόπ-
πην, καὶ μετακάλεσαι

Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται
Πέτρος· ὗτος ξενίζεται
ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρ-
σέως παρὰ θάλασσαν·
ὃς [1]παραγενόμενος λα-
λήσει σοι.
33 Ἐξαυτῆς [2]οὖν [3]ἔ-
πεμψα πρός σε· σύ τε
καλῶς [4]ἐποίησας [1]πα-
ραγενόμενος. Νῦν οὖν
πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον
† τοῦ Θεοῦ [5]πάρεσμεν,
ἀκοῦσαι πάντα τὰ
[7]προστεταγμένα σοι
ὑπὸ τοῦ ‡ Θεοῦ.
34 Ἀνοίξας [9] δὲ Πέ-
τρος τὸ στόμα, εἶπεν·
Ἐπ' ἀληθείας [11]κατα-
λαμβάνομαι ὅτι οὐκ
[13]ἔστι προσωπολήπτης
ὁ Θεός·
35 Ἀλλ' ἐν παντὶ ἔ-
θνει ὁ φοβούμενος αὐ-
τὸν, καὶ ἐργαζόμενος
δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐ-
τῷ [13]ἐστι.
36 Τὸν [20] λόγον ὃν
[21]ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ, [24]εὐαγγελιζό-
μενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ· οὗτός [13]ἐστι
πάντων [25] Κύριος·
37 Ὑμεῖς [26] οἴδατε τὸ
[14]γενόμενον ῥῆμα καθ'
ὅλης τῆς Ἰουδαίας,
‡‡ [27]ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας, μετὰ τὸ
βάπτισμα ὃ [29]ἐκήρυξεν
Ἰωάννης·
38 Ἰησοῦν τὸν [30] ἀπὸ
Ναζαρὲτ, ὡς [31]ἔχρισεν
αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι
ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς
[32]διῆλθεν εὐεργετῶν ϗ
[34] ἰώμενος πάντας τοὺς
[35] καταδυναστευομένους
ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι
ὁ Θεὸς [13] ἦν μετ' αὐ-
τοῦ.
39 Καὶ ἡμεῖς [13]ἐσμεν
μάρτυρες πάντων ὧν
[4]ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώ-
ρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν
Ἰερουσαλήμ· ὃν * [6]ἀν-
εῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ
ξύλου.
40 Τοῦτον ὁ Θεὸς
[8]ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέ-
ρᾳ, καὶ [10] ἔδωκεν αὐ-
τὸν [12]ἐμφανῆ [14] γενέ-
σθαι·
41 § Οὐ παντὶ τῷ λαῷ,
ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς
[15] προκεχειροτονημέ-
νοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,
ἡμῖν, οἵτινες [16]συνεφά-
γομεν καὶ [17]συνεπίομεν
‖ αὐτῷ μετὰ τὸ [18] ἀνα-
στῆναι αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν.**
42 Καὶ [19]παρήγγειλεν
ἡμῖν [20]κηρύξαι τῷ λαῷ,
καὶ [20]διαμαρτύρασθαι
ὅτι †† αὐτός [13] ἐστιν ὁ
[23] ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ κριτὴς ζώντων ϗ
νεκρῶν.
43 Τούτῳ πάντες οἱ
προφῆται μαρτυροῦ-
σιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν
[28] λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνό-
ματος αὐτοῦ πάντα
τὸν πιστεύοντα εἰς αὐ-
τόν.
44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ
Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦ-
τα, [33]ἐπέπεσε τὸ Πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάν-
τας τοὺς ἀκούοντας τὸν
λόγον.

A. D. 41.

1 παραγίνομαι.
2 i.e. ἐξ αὐτῆς s. ὥρας.
3 πέμπω.
4 ποιέω.
* καὶ-α.
† σοῦ-i. alii τοῦ κυρίυ.
5 πάρειμι.
6 ἀναιρέω.
7 προστάττω
‡ κυρίου-h.
8 ἐγείρω.
9 ἀνοίγω.
10 δίδωμι.
11 ch. 4. 13.
12 Ro. 10. 20.
13 εἰμί.
§ (οὐ-n.
14 γίνομαι.
15 προχειροτονέω.
16 συμφάγω.
‖ αὐτῷ)-n.
17 συμπίνω.
18 ἀνίστημι.
** δι' ἡμερῶν μ'.-f.
19 παραγγέλλω.
20 s. κατά.
21 ἀποστέλλω
22 ch. 2. 40.
†† οὗτος-i.
23 ὁρίζω.
24 Ro. 10. 15.
25 Ro. 10. 12.
26 εἴδω.
27 ἄρχομαι.
‡‡ ἀρξάμενος-n.
28 λαμβάνω.
29 κηρύσσω.
30 s. ὄντα.
31 χρίω.
32 διέρχομαι.
33 ἐπιπίπτω.
34 ἰάομαι.
35 Ja. 2. 6.
Ex. 1. 13.

45 Καὶ [1]ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι [2]συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι ϗ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος [3]ἐκκέχυται.

46 [4]Ἤκουον[5] γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ [7]μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. Τότε [10]ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος·

47 Μήτι τὸ ὕδωρ [11]κωλῦσαι δύναταί τις, [12]τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον [13]ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς;

48 Προσέταξέ[15] τε αὐτοὺς [16]βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι *τοῦ Κυρίου. Τότε [17]ἠρώτησαν αὐτὸν [18]ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

Κεφ. ια΄.

ΗΚΟΥΣΑΝ[5] δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ [28]ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη [21]ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

2 † Καὶ ὅτε [23]ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυμα, [27]διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ [25]ἐκ περιτομῆς,

3 Λέγοντες· Ὅτι πρὸς ἄνδρας [29]ἀκροβυστίαν ἔχοντας [31]εἰσῆλθες, καὶ [32]συνέφαγες αὐτοῖς.

4 Ἀρξάμενος[33] δὲ ὁ Πέτρος [34]ἐξετίθετο αὐτοῖς ‡ καθεξῆς, λέγων·

5 Ἐγὼ [28]ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος· καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ [4]ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ.

6 Εἰς ἣν ἀτενίσας [8]κατενόουν[9] καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἑρπετὰ, καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

7 Ἤκουσα[5] δὲ φωνῆς λεγούσης μοι· [14]Ἀναστὰς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε.

8 Εἶπον δέ· Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε [31]εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου.

9 Ἀπεκρίθη[10] δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου [19]ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Ἃ ὁ Θεὸς [20]ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.

10 Τοῦτο δὲ [22]ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν [24]ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν.

11 Καὶ ἰδοὺ, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες [26]ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ [28]ἤμην, [30]ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός με.

12 Εἶπε δέ μοι τὸ Πνεῦμα [2]συνελθεῖν αὐτοῖς, §μηδὲν διακρινόμενον. [4]Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ ϗ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, ϗ [31]εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός.

A. D. 42.

1 ἐξίστημι.
2 συνέρχομαι.
3 ἐκχέω.
4 ἔρχομαι.
5 ἀκούω.
7 Lu. 1. 46.
8 s. τοὺς ὀφθαλμοὺς.
9 κατανοέω.
10 ἀποκρίνομαι.
11 Lu. 6. 29. Ge. 23. 5.
12 s. ἕνεκα.
13 λαμβάνω.
14 ἀνίστημι.
15 προστάττω.
16 βαπτίζω.
* Ἰησοῦ Χριστοῦ-i.
17 ἐρωτάω.
18 ἐπιμένω.
19 s. χρόνου.
20 καθαρίζω.
21 δέχομαι.
22 γίνομαι.
† Vide App.
23 ἀναβαίνω.
24 ἀνασπάω, Lu. 14. 5.
25 s. ὄντες.
26 ἐφίστημι.
27 διακρίνω, ver. 12. ch. 10. 20.
28 εἰμί.
29 Ro. 3. 30. 1 Co. 7. 18. Ga. 2. 7. 5. 6. Col. 3. 11.
30 ἀποστέλλω.
31 εἰσέρχομαι.
32 συμφάγω.
33 ἄρχομαι.
34 ἐκτίθημι.
‡ τὰ·ſ.
§ al. μηδὲν διακρίναντα.

13 'Απήγγειλέ[1] τε
ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγ-
γελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῦ
[2]σταθέντα καὶ εἰπόντα
αὐτῷ· 'Απόστειλον εἰς
'Ιόππην b ἄνδρας,| καὶ
μετάπεμψαι Σίμωνα
τὸν ἐπικαλούμενον Πέ-
τρον,
14 "Ος λαλήσει ῥήμα-
τα πρός σε, ἐν οἷς σω-
θήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός
σου.
15 'Εν δὲ τῷ [7]ἄρξα-
σθαί με λαλεῖν, [8]ἐπέπε-
σε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐπ' αὐτοὺς, ὥσπερ καὶ
ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.
16 'Εμνήσθην[12] δὲ τοῦ
ῥήματος ‡ Κυρίου, ὡς
ἔλεγεν· 'Ιωάννης μὲν
[13]ἐβάπτισεν ὕδατι,
ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσε-
σθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.
17 Εἰ οὖν τὴν [14]ἴσην
[17]δωρεὰν [21] ἔδωκεν αὐ-
τοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ
ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ
τὸν Κύριον 'Ιησοῦν
Χριστὸν, ἐγὼ d δὲ | τίς
[3]ἤμην δυνατὸς [23]κωλῦ-
σαι τὸν Θεόν;
18 'Ακούσαντες δὲ ταῦ-
τα, ἡσύχασαν, καὶ ἐδό-
ξαζον τὸν Θεὸν, λέγον-
τες· 'Αρα γε καὶ τοῖς
ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν
μετάνοιαν [21]ἔδωκεν εἰς
ζωήν.
19 Οἱ μὲν οὖν [27]διασπα-
ρέντες ἀπὸ τῆς θλίψε-
ως τῆς γενομένης ἐπὶ
§ Στεφάνῳ, [29] διῆλθον
ἕως Φοινίκης καὶ Κύ-
πρου καὶ 'Αντιοχείας,
μηδενὶ λαλοῦντες τὸν
λόγον εἰ μὴ μόνον 'Ιου-
δαίοις.
20 *Ησαν[3] δέ τινες ἐξ
αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι
καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες
* [4] εἰςελθόντες εἰς 'Αν-
τιόχειαν, [5]ἐλάλουν πρὸς
τοὺς [†6] 'Ελληνιςὰς, εὐ-
αγγελιζόμενοι τὸν Κύ-
ριον 'Ιησοῦν.
21 Καὶ [3]ἦν χεὶρ Κυρίȣ
μετ' αὐτῶν· πολύς τε
ἀριθμὸς πιστεύσας [9]ἐπ-
έστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύ-
ριον.
22 'Ηκούσθη[10] δὲ ὁ λό-
γος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκ-
κλησίας τῆς [11]ἐν 'Ιερου-
σαλύμοις περὶ αὐτῶν·
καὶ [14]ἐξαπέςειλαν Βαρ-
νάβαν [28] διελθεῖν ἕως
'Αντιοχείας.
23 "Ος [16] παραγενόμε-
νος ꭗ [20]ἰδὼν τὴν χάριν
τοῦ Θεοῦ, [19]ἐχάρη, καὶ
[18] παρεκάλει πάντας τῇ
[22] προθέσει τῆς καρδί-
ας [24]προςμένειν τῷ Κυ-
ρίῳ·
24 "Οτι [3] ἦν ἀνὴρ ἀγα-
θὸς, ꭗ πλήρης Πνεύμα-
τος ἁγίου καὶ πίςεως.
Καὶ [25]προςετέθη ὄχλος
ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ.
25 'Εξῆλθε[26] δὲ εἰς
Ταρσὸν c ὁ Βαρνάβας |
ἀναζητῆσαι Σαῦλον· ꭗ
[28]εὑρὼν d αὐτὸν,| [30]ἤγα-
γεν d αὐτὸν | εἰς 'Αντιό-
χειαν.
26 'Εγένετο[31] δὲ αὐ-
τοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον
[32]συναχθῆναι e ἐν | τῇ
ἐκκλησίᾳ, ꭗ [33] διδάξαι

A. D. 43.

1 ἀπαγγέλλω
2 ἵστημι.
3 εἰμί.
* ἐλθόντες-a.
4 εἰςέρχομαι.
5 λαλέω.
† "Ελληνας-a
6 ch. 6. 1.
7 ἄρχομαι.
8 ἐπιπίπτω.
9 ἐπιστρέφω, ch. 9. 35.
10 ἀκούω.
11 s. οὔσης.
12 μιμνήσκω, s. μνάομαι.
‡ τοῦ-m.
13 βαπτίζω.
14 ἐξαποςέλλω.
15 Jno. 5. 18. Phi. 2. 6.
16 παραγίνομαι.
17 Jno. 4. 10.
18 παρακαλέω.
19 χαίρω.
20 εἴδω.
21 δίδωμι.
22 ch. 27. 13. Ro. 8. 28. Ep. 1. 11. 2 Ti. 1. 9.
23 ch. 8. 36. Mar. 9. 38, 39.
24 ch. 18. 18 Mat. 15. 32. Mar. 8. 2.
25 προςτίθημι, ch. 2. 47.
26 ἐξέρχομαι.
27 διασπείρω, ch. 8. 1.
28 εὑρίσκω.
§ Στεφάνȣ-h.
29 διέρχομαι.
30 ἄγω.
31 γίνομαι.
32 συνάγω.
33 διδάσκω.

ὄχλον ἱκανὸν, [1]χρημα-
τίσαι τε πρῶτον ἐν
'Αντιοχείᾳ τοὺς μαθη-
τὰς [3]Χριστιανούς.
27 'Εν ταύταις δὲ ταῖς
ἡμέραις [5]κατῆλθον ἀπὸ
'Ιεροσολύμων προφῆται
εἰς 'Αντιόχειαν.
28 * 'Αναστὰς [7] δὲ εἷς
ἐξ αὐτῶν, ὀνόματι "Α-
γαβος, [9]ἐσήμανε διὰ τȣ̃
Πνεύματος, λιμὸν † μέ-
γαν μέλλειν [11]ἔσεσθαι
ἐφ' ὅλην τὴν [13] οἰκου-
μένην· § ὅςτις ϗ [15]ἐγέ-
νετο ἐπὶ Κλαυδίου
b Καίσαρος.1
29 Τῶν δὲ μαθητῶν,
καθὼς [17] ηὐπορεῖτό
[18]τις, [19]ὥρισαν ἕκαςος
αὐτῶν εἰς [21] διακονίαν
πέμψαι[22] τοῖς κατοικȣ̃-
σιν ἐν τῇ 'Ιȣδαίᾳ ἀδελ-
φοῖς·
30 "Ο καὶ [23] ἐποίησαν
[25] ἀποστείλαντες πρὸς
τοὺς [27] πρεσβυτέρους
διὰ χειρὸς Βαρνάβα ϗ
Σαύλου.

Κεφ. ιβ'.

KAT' ἐκεῖνον δὲ τὸν
καιρὸν [29] ἐπέβαλεν 'Η-
ρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς
χεῖρας [31]κακῶσαί τινας
τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.
2 'Ανεῖλε [33] δὲ 'Ιάκω-
βον τὸν ἀδελφὸν 'Ιω-
άννου, μαχαίρᾳ.
3 Καὶ [35] ἰδὼν ὅτι [37]ἀ-
ρεςόν [11]ἐστι τοῖς 'Ιου-
δαίοις, [38] προςέθετο
[39]συλλαβεῖν ϗ Πέτρον·
([11] ἦσαν δὲ †† ἡμέραι
τῶν ἀζύμων·)
4 "Ον ϗ πιάσας [43] ἔθε-
το εἰς φυλακὴν, [2] πα-
ραδοὺς τέσσαρσι τε-
τραδίοις ςρατιωτῶν
φυλάσσειν αὐτὸν, βου-
λόμενος μετὰ τὸ [4] πά-
σχα [6]ἀναγαγεῖν αὐτὸν
τῷ λαῷ.
5 'Ο μὲν οὖν Πέτρος
[8]ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλα-
κῇ· προσευχὴ δὲ [11] ἦν
[10]ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ
τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν
Θεὸν ‡ ὑπὲρ αὐτοῦ.
6 "Οτε δὲ [12] ἔμελλεν
αὐτὸν προάγειν [16]ὁ 'Η-
ρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ
[11]ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμε-
νος μεταξὺ δύο ςρατι-
ωτῶν, [20]δεδεμένος ἁλύ-
σεσι δυσὶ, φύλακές τε
πρὸ τῆς θύρας [8]ἐτήρουν
τὴν φυλακήν.
7 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος
Κυρίου [24]ἐπέςη, ϗ φῶς
[26] ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκή-
ματι· ‖ [28] πατάξας δὲ
τὴν πλευρὰν τοῦ Πέ-
τρου, [30] ἤγειρεν αὐτὸν,
λέγων· [7] 'Ανάςα ἐν τά-
χει. Καὶ [32] ἐξέπεσον
αὐτȣ̃ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν
χειρῶν.
8 Εἶπέ τε ὁ ἄγγελος
πρὸς αὐτόν· ** [34] Πε-
ρίζωσαι, καὶ [36] ὑπόδη-
σαι τὰ σανδάλιά σου.
[23] 'Εποίησε δὲ οὕτω.
Καὶ λέγει αὐτῷ·
Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν
σου, καὶ ἀκολούθει
μοι.
9 Καὶ [41] ἐξελθὼν [42] ἠ-
κολούθει αὐτῷ, καὶ οὐκ
[33]ᾔδει ὅτι ἀληθές [11]ἐςι
τὸ γινόμενον διὰ τοῦ

A. D. 44.

1 ch. 10. 22.
2 παραδίδωμι
3 ch. 26. 28.
4 Jno. 18. 28.
5 κατέρχομαι
6 ἀναγω.
* Vide App.
7 ἀνίστημι.
8 τηρέω.
9 σημαίνω.
† μεγάλην-h.
10 Lu. 22. 44.
11 εἰμί.
‡ περὶ-h.
12 μέλλω.
13 s. γῆν.
§ ἥτις-h.
15 γίνομαι.
16 s. εἰς ἐκκλησίαν, v. ἐέκην. [μαι.
17 εὐπορέο-
18 s. χρημά-
19 ὁρίζω [των
20 δέω.
21 2 Co. 9.12.
22 s. τι.
23 ποιέω.
24 ἐφίστημι.
25 ἀποστέλλω
26 λάμπω.
27 ch. 14. 23.
‖ νύξας-n.
28 πατάσσω.
29 ἐπιβάλλω.
30 ἐγείρω.
31 ch. 7. 6.
32 ἐκπίπτω.
33 ἀναιρέω.
** Ζῶσαι-h.
34 περιζώννυμι
35 εἴδω.
36 ὑποδέω.
37 ch. 6. 2.
38 προςτίθημι.
39 συλλαμβάνω.
†† αἱ-m.
41 ἐξέρχομαι.
42 ἀκολουθέω.
43 τίθημι.

ἀγγέλου· [1] ἐδόκει δὲ
ὅραμα βλέπειν.
10 Διελθόντες[4] δὲ πρώ-
την φυλακὴν καὶ δευτέ-
ραν, [5] ἦλθον ἐπὶ τὴν
πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν
φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν,
ἥτις [7] αὐτομάτη [8] ἠνοί-
χθη αὐτοῖς· καὶ [9] ἐξελ-
θόντες † [11] προῆλθον ῥύ-
μην μίαν· καὶ εὐθέως
[13] ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ'
αὐτοῦ.
11 Καὶ ὁ Πέτρος. [15] γε-
νόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶ-
πε· Νῦν ‡ [17] οἶδα ἀλη-
θῶς ὅτι [18] ἐξαπέστειλε
Κύριος τὸν ἄγγελον
αὐτοῦ, ☧ § [19] ἐξείλετό με
ἐκ χειρὸς Ἡρώδου, καὶ
πάσης τῆς προσδοκίας
τοῦ λαοῦ τῶν Ἰου-
δαίων.
12 Συνιδών[21] τε [5] ἦλ-
θεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν Μα-
ρίας τῆς μητρὸς Ἰωάν-
νου, τοῦ ἐπικαλουμένου
Μάρκου, οὗ [23] ἦσαν ἱκα-
νοὶ [25] συνηθροισμένοι
καὶ προσευχόμενοι.
13 Κρούσαντος δὲ ‖ τοῦ
Πέτρου τὴν θύραν τοῦ
πυλῶνος, [38] προσῆλθε
παιδίσκη ὑπακοῦσαι,
ὀνόματι Ῥόδη.
14 Καὶ [30] ἐπιγνοῦσα
τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου,
ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ
[8] ἤνοιξε τὸν πυλῶνα,
[33] εἰσδραμοῦσα δὲ [35] ἀπ-
ήγγειλεν [37] ἑστάναι
τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ
πυλῶνος.
15 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν
εἶπον· Μαίνῃ. Ἡ δὲ
διϊσχυρίζετο οὕτως
ἔχειν. Οἱ δὲ [3] ἔλεγον·
* Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ
[23] ἐστιν.
16 Ὁ δὲ Πέτρος [6] ἐπέ-
μενε κρούων· [8] ἀνοίξαν-
τες δὲ εἶδον αὐτὸν, καὶ
[10] ἐξέστησαν.
17 Κατασείσας δὲ αὐ-
τοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν,
διηγήσατο αὐτοῖς πῶς
ὁ Κύριος αὐτὸν [14] ἐξ-
ήγαγεν ἐκ τῆς φυ-
λακῆς· εἶπε δέ· [35] Ἀπ-
αγγείλατε Ἰακώβῳ ☧
τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα.
Καὶ [9] ἐξελθὼν [16] ἐπο-
ρεύθη εἰς ἕτερον τό-
πον.
18 Γενομένης[15] δὲ ἡμέ-
ρας, [23] ἦν τάραχος οὐκ
ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώ-
ταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος
[15] ἐγένετο.
19 Ἡρώδης δὲ ἐπι-
ζητήσας αὐτὸν, καὶ μὴ
[22] εὑρὼν, ἀνακρίνας
τοὺς φύλακας, [24] ἐκέ-
λευσεν [26] ἀπαχθῆναι·
καὶ [27] κατελθὼν ἀπὸ
τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν
Καισάρειαν, [28] διέτρι-
βεν.[29]
20 Ἦν[23] δὲ ὁ ὁ Ἡρώ-
δης[1] θυμομαχῶν Τυρί-
οις καὶ Σιδωνίοις· ὁμο-
θυμαδὸν δὲ [31] παρῆσαν
πρὸς αὐτὸν, καὶ [32] πεί-
σαντες Βλάστον, τὸν
[34] ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ
βασιλέως, [36] ᾐτοῦντο
εἰρήνην· διὰ τὸ τρέφε-
σθαι αὐτῶν τὴν χώραν
ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.[39]
21 Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ

A. D. 44.

1 δοκέω.
2 Lu. 22. 59.
3 λέγω.
* Τυχὸν ὁ-η.
4 διέρχομαι.
5 ἔρχομαι.
6 ἐπιμένω.
7 Mar. 4. 28.
8 ἀνοίγω.
9 ἐξέρχομαι.
10 ἐξίστημι.
† κατέβησαν τοὺς ἑπτὰ βαθμοὺς, καὶ-ƒ.[μαι.
11 προέρχο-
13 ἀφίστημι.
14 ἐξάγω.
15 γίνομαι.
16 πορεύομαι.
‡ οἶδα, ὅτι ἀληθῶς-η.
17 εἴδω. [λω.
18 ἐξαποστέλ-
§ ἐξείλατό-α.
19 ἐξαιρέω.
21 συνείδω.
22 εὑρίσκω.
23 εἰμί.
24 κελεύω.
25 συναθροίζω, c. 19.25.
26 ἀπάγω.
27 κατέρχομαι.
28 διατρίβω.
29 s. τὴν ὥραν v. τὸν χρόνον. ἐκεῖ.
‖ αὐτοῦ-α. [κω.
30 ἐπιγινώσ-
31 πάρειμι.
32 πείθω.
33 εἰστρέχω.
34 s. ὄντα, v. τεταγμένον
35 ἀπαγγέλ-
36 αἰτέω. [λω.
37 ἵστημι [μαι
38 προσέρχο-
39 s. χώρας.

Ἡρώδης ἐνδυσάμενος
[1]ἐσθῆτα βασιλικὴν, καὶ
καθίσας ἐπὶ τοῦ βήμα-
τος, [3] ἐδημηγόρει πρὸς
αὐτούς.
22 * Ὁ δὲ δῆμος [5] ἐπε-
φώνει· Θεοῦ φωνὴ, καὶ
οὐκ ἀνθρώπου.
23 Παραχρῆμα δὲ [7]ἐ-
πάταξεν αὐτὸν ἄγγε-
λος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ
[9] ἔδωκε b τὴν l δόξαν τῷ
Θεῷ· καὶ [11] γενόμενος
σκωληκόβρωτος, [13]ἐξέ-
ψυξεν.
24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ
Θεοῦ [15] ηὔξανε καὶ [17]ἐ-
πληθύνετο.
25 Βαρνάβας δὲ καὶ
Σαῦλος [19] ὑπέστρεψαν
‡ ἐξ Ἱερουσαλὴμ, πλη-
ρώσαντες τὴν διακονί-
αν, συμπαραλαβόντες
καὶ Ἰωάννην τὸν [21]ἐπι-
κληθέντα Μάρκον.

Κεφ. ιγ'.

ΗΣΑΝ[27] δέ c τινες l ἐν
Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν
[27]οὖσαν ἐκκλησίαν προ-
φῆται καὶ [29] διδάσκα-
λοι, ὅ, τε Βαρνάβας ꭓ
Συμεὼν ὁ καλούμενος
Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ
Κυρηναῖος, Μαναήν τε
Ἡρώδου τοῦ τετράρ-
χου σύντροφος, καὶ
Σαῦλος.
2 Λειτουργούντων[31] δὲ
αὐτῶν τῷ Κυρίῳ, καὶ
νηστευόντων, εἶπε τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον· Ἀφ-
ορίσατε[32] δή μοι τόν
b τε l Βαρνάβαν καὶ
c τὸν l Σαῦλον εἰς τὸ

A. D. 45.

1 s. κατὰ.
2 προςκαλέω.
3 δημηγορέω.
4 ἐπιτίθημι.
* Καταλλαγέντος δὲ αὐτοῦ τοῖς Τυρίοις, ὁ δῆμος-n.
5 ἐπιφωνέω.
6 ἀπολύω.
7 πατάσσω.
8 κατέρχομαι
9 δίδωμι.
10 ἀποπλέω.
11 γίνομαι.
12 s. νῆσον.
13 ἐκψύχω.
14 καταγγέλλω.
15 αὐξάνω.
16 ἔχω.
17 πληθύνω.
† ὑπηρετοῦντα αὐτοῖς, al. εἰς διακονίαν.-n.
18 ver. 22, 26.
19 ὑποςρέφω.
‡ Vide App.
20 διέρχομαι.
21 ἐπικαλέω.
§ ὅλην-l.
22 εὑρίσκω.
|| ἄνδρα-f.
23 v. 8. c. 8. 9.
24 s. ἦν.
25 ver. 8, 12.
26 ἐπιζητέω.
27 εἰμί.
28 ἀνθίστημι.
** Ἑτοίμας-n.
29 1 Co. 12.29.
30 διαστρέφω.
†† ἐπειδὴ ἥδιστα ἤκουεν αὐτῶν-f.
31 Ro. 15. 27.
32 Mat. 25.32.
33 πλέω.

ἔργον ὃ [2]προςκέκλημαι
αὐτούς.
3 Τότε νηστεύσαντες
καὶ προσευξάμενοι, καὶ
[4] ἐπιθέντες τὰς χεῖρας
αὐτοῖς, [6]ἀπέλυσαν.
4 Οὗτοι μὲν οὖν, ἐκ-
πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ
Πνεύματος τοῦ ἁγίου,
[8] κατῆλθον εἰς τὴν Σε-
λεύκειαν, ἐκεῖθέν τε
[10]ἀπέπλευσαν εἰς τὴν[12]
Κύπρον.
5 Καὶ [11] γενόμενοι ἐν
Σαλαμῖνι, [14]κατήγγελ-
λον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ
ἐν ταῖς συναγωγαῖς
τῶν Ἰουδαίων· [16]εἶχον
δὲ καὶ Ἰωάννην † [18] ὑπ-
ηρέτην.
6 Διελθόντες[20] δὲ § τὴν
νῆσον ἄχρι Πάφου,
[22]εὗρόν τινα || [23] μάγον
ψευδοπροφήτην Ἰου-
δαῖον, ᾧ [24]ὄνομα ‡Βαρ-
ϊησοῦς,
7 Ὃς [27] ἦν σὺν τῷ
[25] ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ
Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ.
Οὗτος, προσκαλεσάμε-
νος Βαρνάβαν καὶ Σαῦ-
λον, [26] ἐπεζήτησεν ἀκοῦ-
σαι τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ.
8 Ἀνθίστατο[28] δὲ αὐ-
τοῖς ** Ἐλύμας ὁ μά-
γος, (οὕτω γὰρ μεθερ-
μηνεύεται τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ,) ζητῶν [30] διαστρέ-
ψαι τὸν ἀνθύπατον
ἀπὸ τῆς πίστεως.††
9 Σαῦλος δὲ (ὁ ꭓ Παῦ-
λος) [33] πλησθεὶς Πνεύ-
ματος ἁγίου, c καὶ l ἀτε-
νίσας εἰς αὐτὸν,

10 Εἶπεν· Ὦ πλήρης
παντὸς δόλου καὶ πά-
σης ῥαδιουργίας, υἱὲ
διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης
δικαιοσύνης, οὐ [1]παύ-
σῃ [2]διαστρέφων τὰς
ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐ-
θείας;
11 Καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ
ὁ τοῦ | Κυρίου ἐπὶ σέ·
καὶ [3]ἔσῃ τυφλὸς, μὴ
βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι
καιροῦ. Παραχρῆμα δὲ
[9]ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν
ἀχλὺς καὶ σκότος· καὶ
περιάγων [10]ἐζήτει χει-
ραγωγούς.
12 Τότε [11]ἰδὼν ὁ ἀνθ-
ύπατος τὸ [13]γεγονὸς,
ἐπίστευσεν, ἐκπλησσό-
μενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ
Κυρίου.
13 Ἀναχθέντες [15] δὲ
ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ
τὸν Παῦλον, [17]ἦλθον
εἰς Πέργην τῆς Παμ-
φυλίας· Ἰωάννης δὲ
ἀποχωρήσας ἀπ' αὐ-
τῶν, [19]ὑπέστρεψεν εἰς
Ἱεροσόλυμα.
14 Αὐτοὶ δὲ [21]διελθόν-
τες ἀπὸ τῆς Πέργης,
[23]παρεγένοντο εἰς Ἀν-
τιόχειαν [24]τῆς Πισιδί-
ας, καὶ [25]εἰσελθόντες
εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ
ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων,
[26]ἐκάθισαν.
15 Μετὰ δὲ τὴν ἀνά-
γνωσιν τοῦ νόμου καὶ
τῶν προφητῶν, [28]ἀπέ-
στειλαν οἱ [31]ἀρχισυνά-
γωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέ-
γοντες· Ἄνδρες ἀδελ-
φοὶ, εἰ ‖ ἔστι λόγος
ἐν ὑμῖν * [2]παρακλήσε-
ως πρὸς τὸν λαὸν, λέ-
γετε.
16 Ἀναστὰς [4] δὲ Παῦ-
λος, καὶ κατασείσας τῇ
χειρὶ, [5]εἶπεν· Ἄνδρες
Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φο-
βούμενοι τὸν Θεὸν,
ἀκούσατε.
17 Ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ
τούτου ὁ Ἰσραὴλ [6]ἐξε-
λέξατο τοὺς πατέρας
ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν
[8]ὕψωσεν ἐν τῇ παροι-
κίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ
μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ
[12]ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ
αὐτῆς.
18 Καὶ ὡς τεσσαρακον-
ταετῆ χρόνον † [14]ἐτρο-
ποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ
ἐρήμῳ.
19 Καὶ [16]καθελὼν ἔθνη
ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν,
‡ [18] κατεκληροδότησεν
αὐτοῖς τὴν γῆν § αὐ-
τῶν.
20 Καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς
ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ
πεντήκοντα, [20]ἔδωκε
κριτὰς ἕως Σαμουὴλ
τοῦ προφήτου.
21 Κἀκεῖθεν [22]ᾐτή-
σαντο βασιλέα, καὶ
[20]ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ
Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν
Κὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς
Βενιαμὶν, ἔτη τεσσα-
ράκοντα.
22 Καὶ [29]μεταστήσας
αὐτὸν, [30]ἤγειρεν αὐ-
τοῖς τὸν Δαβὶδ εἰς βα-
σιλέα, ᾧ καὶ εἶπε μαρτυ-
ρήσας· [32]Εὗρον [33]Δα-
βὶδ τὸν [27]τοῦ Ἰεσσαὶ,

A. D. 46.

* παρακλήσεως, πρὸς τὸν λαὸν λέγετε-n.
1 παύω.
2 ch. 9. 31. Ro. 12. 8.
3 ch. 20. 30. Mat. 17. 17.
4 ἀνίστημι.
5 s. ἵνα σιγῶσι.
6 ἐκλέγομαι.
7 εἰμί.
8 ὑψόω.
9 ἐπιπίπτω.
10 ζητέω.
11 εἴδω.
12 ἐξάγω.
13 γίνομαι.
† ἐτροφοφόρησεν-i.
14 τροποφορέω, De. 1. 31.
15 ἀνάγω.
16 καθαιρέω.
17 ἔρχομαι.
‡ κατεκληρονόμησεν-a.
18 κατακληροδοτέω, Jos. 19. 51.
§ Vide App.
19 ὑποστρέφω
20 δίδωμι.
21 διέρχομαι.
22 αἰτέω.[μαι
23 παραγίνομαι.
24 s. πόλιν.
25 εἰσέρχομαι.
26 καθίζω.
27 s. υἱόν.
28 ἀποστέλλω
29 μεθίστημι.
30 ἐγείρω.
31 c. 18. 8, 17. Mat. 9. 18.
32 εὑρίσκω.
33 1 Sa. 13. 14.
‖ τις-f.

ἄνδρα¹ κατὰ τὴν καρ-
δίαν μου, ὃς ποιήσει
πάντα τὰ θελήματά
μου.
23 Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ
τοῦ σπέρματος κατ' ἐπ-
αγγελίαν *⁵ ἤγειρε τῷ
'Ισραὴλ † σωτῆρα 'Ιη-
σοῦν,
24 Προκηρύξαντος ⁷
'Ιωάννου πρὸ προσώπου
τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπ-
τισμα μετανοίας ‡ παν-
τὶ τῷ λαῷ 'Ισραήλ.
25 'Ως δὲ ¹⁰ἐπλήρου ὁ
'Ιωάννης τὸν ¹¹δρόμον,
¹²ἔλεγε· Τίνα με ¹³ὑπο-
νοεῖτε ⁹εἶναι; οὐκ εἰμὶ
ἐγὼ, ἀλλ' ἰδοὺ, ἔρχεται
μετ' ἐμὲ, οὗ οὐκ εἰμὶ
ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν
ποδῶν λῦσαι.
26 Ἄνδρες ἀδελφοὶ,
υἱοὶ ¹⁹γένους 'Αβραὰμ,
καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φο-
βούμενοι τὸν Θεὸν,
ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σω-
τηρίας ταύτης ²¹ἀπε-
στάλη.
27 Οἱ γὰρ κατοικοῦντες
ἐν 'Ιερουσαλὴμ, καὶ οἱ
ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦ-
τον ἀγνοήσαντες, καὶ
τὰς φωνὰς τῶν προφη-
τῶν τὰς κατὰ πᾶν σάβ-
βατον ἀναγινωσκομέ-
νας, κρίναντες, ¹⁰ἐπλή-
ρωσαν.
28 Καὶ μηδεμίαν αἰ-
τίαν θανάτου ²⁷εὑρόν-
τες, ²⁹ᾐτήσαντο Πι-
λάτον ἀναιρεθῆναι αὐ-
τόν.
29 'Ως δὲ ³³ἐτέλεσαν
ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ

A. D. 46.

1 γράφω.
2 καθαιρέω.
3 τίθημι.
4 s. τὸ σῶμα.
* ἤγαγε-a.
5 ἐγείρω.
† Vide App.
6 δέχομαι.
7 προκηρύσ-
σω, c. 3. 20.
8 ὅςτις.
‡ νῦν εἰσι-i.
9 εἰμί.
10 πληρόω.
11 ch. 20. 24.
12 γίνομαι.
13 λέγω.
14 ἐκπληρόω.
§ ἡμῶν, ἀνα-
στήσας-n.
al. αὐτῶν,
ἀναςήσας
al. αὐτῶν,
ἡμῖν ἀνας.
15 ch. 25. 18.
16 ἀνίστημι.
‖ πρώτῳ ψαλ-
μῷ-l. al.
ψαλμῷ
omisso δευ-
τέρῳ.
18 Ps. 2. 7.
19 ch. 4. 36.
20 γεννάω.
21 ἀποστέλλω
22 Is. 55. 3.
23 ver. 35.
24 s. ἔπεα.
25 Ps. 16. 10.
26 δίδωμι.
27 εὑρίσκω.
28 εἴδω.
29 αἰτέω.
** ὑπηρετή-
σας. τῇ τοῦ
Θεοῦ βουλῇ
ἐκοιμήθη-n.
30 ch. 20. 34.
31 κοιμάω.
32 προςτίθημι
33 τελέω.

¹ γεγραμμένα, ² καθε-
λόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου,
³ἔθηκαν ⁴εἰς μνημεῖον.
30 'Ο δὲ Θεὸς ⁵ἤγειρεν
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
31 Ὃς ⁶ὤφθη ἐπὶ ἡμέ-
ρας πλείους τοῖς συνανα-
βᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας εἰς 'Ιερουσα-
λὴμ, ⁸οἵτινές ‡ ⁹εἰσι
μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς
τὸν λαόν.
32 Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐ-
αγγελιζόμεθα τὴν πρὸς
τοὺς πατέρας ἐπαγγε-
λίαν ¹²γενομένην, ὅτι
ταύτην ὁ Θεὸς ¹⁴ἐκπε-
πλήρωκε τοῖς τέκνοις
§ αὐτῶν ἡμῖν, ¹⁶ἀναςή-
σας 'Ιησοῦν·
33 'Ως καὶ ἐν τῷ ‖ ψαλ-
μῷ τῷ ¹⁸ δευτέρῳ ¹ γέ-
γραπται· Υἱός μου εἶ
σὺ, ἐγὼ σήμερον ²⁰γε-
γέννηκά σε.
34 Ὅτι δὲ ¹⁶ἀνέςησεν
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέ-
τι μέλλοντα ὑποστρέ-
φειν εἰς διαφθορὰν, οὕ-
τως εἴρηκεν· ²²Ὅτι
²⁶δώσω ὑμῖν τὰ ²³ὅσια
²⁴Δαβὶδ τὰ πιστά.
35 Διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ
λέγει· ²⁵ Οὐ ²⁶δώσεις
τὸν ὅσιόν σου ²⁸ ἰδεῖν
διαφθοράν.
36 Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ
γενεᾷ **³⁰ ὑπηρετήσας
τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ,
³¹ἐκοιμήθη, καὶ ³²προς-
ετέθη πρὸς τοὺς πατέ-
ρας αὐτοῦ· καὶ εἶδε
διαφθοράν.
37 Ὃν δὲ ὁ Θεὸς ⁵ἤγει-
ρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν.

38 Γνωστὸν οὖν [1]ἔςω
ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοὶ,
ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν
ἄφεσις ἁμαρτιῶν [3]κα-
ταγγέλλεται.
39 Καὶ ἀπὸ πάντων ὧν
οὐκ [5]ἠδυνήθητε ἐν τῷ
νόμῳ Μωσέως [9]δικαι-
ωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς
ὁ πιστεύων δικαιοῦ-
ται.
40 Βλέπετε οὖν μὴ
[10]ἐπέλθῃ [c]ἐφ' ὑμᾶς | τὸ
εἰρημένον ἐν τοῖς προ-
φήταις·
41 Ἴδετε[4] οἱ [11]κατα-
φρονηταὶ, καὶ θαυμά-
σατε καὶ [12]ἀφανίσθητε·
ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζο-
μαι ἐν ταῖς ἡμέραις
ὑμῶν,‡ [a]ἔργον | § ᾧ οὐ
μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις
[15]ἐκδιηγῆται ὑμῖν.
42 Ἐξιόντων[18] δὲ ‖ ἐκ
τῆς συναγωγῆς τῶν
Ἰουδαίων, [c]19 παρεκά-
λουν | ** [b]τὰ ἔθνη | εἰς
τὸ †† μεταξὺ ‡‡ σάββα-
τον [21]λαληθῆναι αὐ-
τοῖς §§ τὰ ῥήματα [d]ταῦ-
τα. |
43 Λυθείσης[23] δὲ τῆς
συναγωγῆς, [25]ἠκολού-
θησαν πολλοὶ τῶν Ἰου-
δαίων καὶ τῶν σεβο-
μένων προσηλύτων τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνά-
βᾳ· οἵτινες προσλα-
λοῦντες [d]αὐτοῖς, | ἔπει-
θον αὐτοὺς ‖‖ [31]ἐπιμέ-
νειν τῇ χάριτι τοῦ
Θεοῦ.
44 ‡ Τῷ * [t]δὲ ἐρχομένῳ
σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα
ἡ πόλις [2]συνήχθη ἀκοῦ-
σαι τὸν λόγον τοῦ
* Θεοῦ.
45 Ἰδόντες[4] δὲ οἱ
Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους,
[6]ἐπλήσθησαν [7]ζήλου,
καὶ [8]ἀντέλεγον τοῖς
ὑπὸ τοῦ Παύλου λε-
γομένοις, [d]ἀντιλέγον-
τες καὶ | † βλασφημοῦν-
τες.
46 Παῤῥησιασάμενοι
δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρ-
νάβας εἶπον· Ὑμῖν [1]ἦν
ἀναγκαῖον πρῶτον λα-
ληθῆναι[21] τὸν λόγον
τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ
[13]ἀπωθεῖσθε αὐτὸν, καὶ
οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυ-
τοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς,
ἰδοὺ, [14]στρεφόμεθα εἰς
τὰ ἔθνη.
47 Οὕτω γὰρ [16]ἐντέ-
ταλται ἡμῖν ὁ Κύρι-
ος·[17] [33]Τέθεικά σε εἰς
φῶς ἐθνῶν, τοῦ [1]εἶναί
σε εἰς σωτηρίαν ἕως
ἐσχάτου τῆς γῆς.
48 Ἀκούοντα δὲ τὰ
ἔθνη [20]ἔχαιρον, καὶ
[22]ἐδόξαζον τὸν λόγον
τοῦ Κυρίου· καὶ [24]ἐπί-
στευσαν ὅσοι [1]ἦσαν
[26]τεταγμένοι εἰς ζωὴν
αἰώνιον.
49 Διεφέρετο[27] δὲ ὁ
λόγος τοῦ Κυρίου δι'
ὅλης τῆς χώρας.
50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι [28]πα-
ρώτρυναν τὰς [29]σεβο-
μένας γυναῖκας [b]καὶ |
τὰς [30]εὐσχήμονας, καὶ
τοὺς πρώτους τῆς πό-
λεως, καὶ [32]ἐπήγειραν
διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦ-
λον ϗ [c]τὸν | Βαρνάβαν,

A. D. 46.

1 εἰμί.
2 συνάγω.
* κυρίου-i.
3 ch. 4. 2.
4 εἴδω.
5 δύναμαι.
6 πλέω.
7 ch. 5. 17.
8 ἀντιλέγω.
9 δικαιόω.
† al. ἐναντιό-μενοι καὶ.
10 ἐπέρχομαι
11 Hab. 1. 5.
12 Mat. 6. 16.
‡ Vide App.
13 ch. 7. 39.
14 στρέφω.
§ ὅ·h. [μαι.
15 ἐκδιηγέο-
16 ἐντέλλω.
17 s. λέγων.
18 ἔξειμι.
‖ αὐτῶν, πα-ρεκάλουν-a.
19 παρακα-λέω.
** al. ἠξίουν.
†† ἑξῆς-n.
‡‡ conj. σαβ-βάτων.
20 χαίρω.
21 λαλέω.
22 δοξάζω. [n.
§§ τὸν λόγον-
23 ch. 2. 24.
24 πιστεύω.
25 ἀκολουθέω.
26 τάσσω.
27 διαφέρω.
28 παροτρύνω
29 ch. 16. 14.
30 ch. 17. 12.
31 ch. 10. 43.
‖‖ προσμέ-νειν-a.
32 ἐπεγείρω.
33 τίθημι, Is. 42. 1, 6.
*† τε ἐχομέ-νῳ-l.

καὶ [1] ἐξέβαλον αὐτοὺς
ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐ-
τῶν.
51 Οἱ δὲ [3] ἐκτιναξά-
μενοι τὸν κονιορτὸν
τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ'
αὐτοὺς, [4]ἦλθον εἰς Ἰκό-
νιον.
52 Οἱ δὲ μαθηταὶ [5] ἐ-
πληροῦντο χαρᾶς καὶ
Πνεύματος ἁγίου.

Κεφ. ιδ'.

ΕΓΕΝΕΤΟ [6] δὲ ἐν
Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ
[11] εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς
τὴν συναγωγὴν τῶν
Ἰουδαίων, καὶ [13] λαλῆ-
σαι οὕτως ὥστε πιστεῦ-
σαι Ἰουδαίων τε καὶ
Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.
2 Οἱ δὲ [15]ἀπειθοῦντες
Ἰουδαῖοι [16] ἐπήγειραν
καὶ [19] ἐκάκωσαν τὰς
ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ
τῶν ἀδελφῶν.§
3 Ἱκανὸν μὲν οὖν χρό-
νον [21] διέτριψαν παῤ-
ῥησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ
Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι
τῷ λόγῳ τῆς χάριτος
αὐτοῦ, [b] καὶ ǀ [22]διδόντι
σημεῖα καὶ τέρατα [9]γί-
νεσθαι διὰ τῶν χειρῶν
αὐτῶν.
4 Ἐσχίσθη [25] δὲ τὸ
πλῆθος τῆς πόλεως· ϗ
οἱ μὲν [28] ἦσαν σὺν τοῖς
Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν
τοῖς ἀποστόλοις.
5 Ὡς δὲ [9]ἐγένετο [30]ὁρ-
μὴ τῶν ἐθνῶν τε ϗ Ἰου-
δαίων σὺν τοῖς ἄρχου-
σιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ
[31] λιθοβολῆσαι αὐτοὺς,

A. D. 46.

1 ἐκβάλλω.
2 συνείδω.
3 ἐκτινάσσω.
4 ἔρχομαι.
5 πληρόω.
6 καταφεύγω.
7 Mat. 19. 26. Ro. 8. 3.
8 κάθημαι.
9 γίνομαι.
* περιεπατήκει-a. al. περιεπάτησεν.
10 περιπατέω
11 εἰσέρχομαι.
12 ἀκούω.
13 λαλέω.
14 εἴδω.
15 ch. 17. 5. Jno. 3. 36.
16 ἐπεγείρω. ch. 13. 50.
17 σώζω.
18 ἀνίστημι.
† Vide App.
‡ διωγμόν-f.
19 κακόω. ch. 7. 6, 19.
§ Ὁ δὲ κύριος εἰρήνην ἐποίησεν. s. ταχὺ ἔδωκεν-f.
20 ἅλλομαι.
21 διατρίβω.
22 ποιέω.
23 δίδωμι.
24 ἐπαίρω.
25 σχίζω, Mat. 27. 51.
26 καταβαίνω
27 καλέω.
28 εἰμί.
29 ἡγέομαι.
30 Ja. 3. 4. Pr. 3. 25.
31 λιθοβολέω.
32 φέρω.
33 θέλω.

6 Συνιδόντες [2] [6] κατέ-
φυγον εἰς τὰς πόλεις
τῆς Λυκαονίας, Λύ-
στραν καὶ Δέρβην, καὶ
τὴν περίχωρον·
7 Κἀκεῖ [28] ἦσαν εὐαγ-
γελιζόμενοι.
8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύ-
στροις [7] ἀδύνατος τοῖς
ποσὶν [8] ἐκάθητο, χω-
λὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ [b] ὑπάρχων,ǀ ὃς
οὐδέποτε *[10]περιεπεπα-
τήκει.
9 Οὗτος [12]ἤκουε τοῦ
Παύλου λαλοῦντος· ὃς
ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ [14]ἰ-
δὼν ὅτι πίστιν ἔχει
τοῦ [17]σωθῆναι,
10 Εἶπε μεγάλῃ τῇ
φωνῇ· †[18]Ἀνάστηθι ἐπὶ
τοὺς πόδας σου ὀρθός.
Καὶ ‡[20] ἥλλετο, ϗ [10] πε-
ριεπάτει.
11 Οἱ δὲ ὄχλοι [14] ἰδόν-
τες ὃ [22] ἐποίησεν ὁ
Παῦλος, [24] ἐπῆραν τὴν
φωνὴν αὐτῶν, Λυκα-
ονιστὶ λέγοντες· Οἱ
θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀν-
θρώποις [26] κατέβησαν
πρὸς ἡμᾶς.
12 Ἐκάλουν [27] τε τὸν
c μὲν ǀ Βαρνάβαν, Δία·
τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρ-
μῆν· ἐπειδὴ αὐτὸς [28]ἦν
ὁ [29] ἡγούμενος τοῦ λό-
γου.
13 Ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς
τοῦ [28] ὄντος πρὸ τῆς πό-
λεως [b] αὐτῶν,ǀ ταύρους
καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς
πυλῶνας [32]ἐνέγκας, σὺν
τοῖς ὄχλοις [33] ἤθελε
θύειν.

14 * Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόςολοι Βαρνάβας ϗ Παῦλος, [2]διαῤῥήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, † [3]εἰς-επήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες.

15 Καὶ λέγοντες· Ἄνδρες, [8] τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς [9] ὁμοιοπαθεῖς [3,]ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων[11] ἐπιςρέφειν ‡ ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ [13]ἐν αὐτοῖς·

16 Ὃς ἐν ταῖς [18]παρῳχημέναις γενεαῖς [19]εἴασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι [20]ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν·

17 Καίτοιγε ὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν [21] ἀφῆκεν, § [22]ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν ‖ ἡμῖν ὑετοὺς [25] διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, [27]ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ** ἡμῶν.

18 Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις [29] κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

19 Ἐπῆλθον[32] δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίυ Ἰουδαῖοι, †‡ καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι.

20 Κυκλωσάντων[1] δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, [4] ἀναστὰς [5] εἰςῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ [6] ἐπαύριον [7]ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.

21 Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ [10] μαθητεύσαντες ἱκανοὺς, [12]ὑπέςρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν.

22 Ἐπιστηρίζοντες [14] τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες [16]ἐμμένειν τῇ πίςει. ϗ [17] ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς [5] εἰςελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

23 Χειροτονήσαντες[22] δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, [26] παρέθεντο αὐτὺς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν [28] πεπιστεύκεισαν.

24 Καὶ [30] διελθόντες τὴν Πισιδίαν, [31] ἦλθον εἰς Παμφυλίαν.

25 Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, [33]κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν·

26 Κἀκεῖθεν [34] ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν [35]ἦσαν [36]παραδεδομένοι τῇ χάριτι τῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.

27 Παραγενόμενοι[37] δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, [39] ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ

A. D. 48.

* Ἀκύσας δὲ Βαρνάβας καὶ-n.
1 κυκλόω.
2 διαῤῥήσσω.
† ἐξεπήδησαν-a.
3 εἰςπηδάω.
4 ἀνίστημι.
5 εἰςέρχομαι.
6 s. ἡμέρα.
7 ἐξέρχομαι.
8 s. διά.
9 Ja. 5. 17.
10 Mat. 28. 19.
11 s. εἰδώλων.
‡ Θεὸν ζῶντα-h.
12 ὑποστρέφω
13 s. πράγματα ὄντα.
14 c. 15. 32, 41.
16 ch. 13. 43.
17 s. λέγοντες
18 παροίχομαι.
19 ἐάω.
20 s. ἐν.
21 ἀφίημι.
22 2 Co. 8. 19.
§ ἀγαθουργῶν,-h.
23 Lu. 6. 9, 33.
‖ ὑμῖν-a. al-c.
25 δίδωμι.
26 παρατίθημι.
27 ἐμπιπλάω.
28 πιστεύω.
** ὑμῶν-a.
29 καταπαύω.
30 διέρχομαι.
31 ἔρχομαι.
32 ἐπέρχομαι.
33 καταβαίνω.
34 ἀποπλέω.
35 εἰμί.
36 παραδίδωμι.
†‡ Vide App.
37 παραγίνομαι.
38 s. αὐτον.
39 ἀναγγέλλω

Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ
ὅτι [1]ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι
θύραν πίστεως.
28 Διέτριβον[4] δὲ [b]ἐκεῖ[l]
χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν
τοῖς μαθηταῖς.

Κεφ. ιε'.

ΚΑΙ τινες [5]κατελθόν-
τες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,*
[7]ἐδίδασκον τοὺς ἀδελ-
φούς· Ὅτι ἐὰν μὴ †πε-
ριτέμνησθε τῷ ἔθει
Μωϋσέως, οὐ δύνασθε
[9]σωθῆναι.
2 Γενομένης [11] οὖν
[12]στάσεως καὶ §[14] συζη-
τήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνά-
βα πρὸς αὐτοὺς, ‖[17] ἔ-
ταξαν ἀναβαίνειν Παῦ-
λον καὶ Βαρνάβαν καί
τινας ἄλλους ἐξ αὐ-
τῶν πρὸς τοὺς ἀποςό-
λους καὶ πρεσβυτέ-
ρους εἰς Ἱερουσαλὴμ,
περὶ τοῦ [19] ζητήματος
τούτου.
3 Οἱ μὲν οὖν [21] προ-
πεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκ-
κλησίας, [31] διήρχοντο
τὴν Φοινίκην ϗ Σαμά-
ρειαν, ἐκδιηγούμενοι
τὴν ἐπιστροφὴν τῶν
ἐθνῶν· καὶ [24] ἐποίουν
χαρὰν μεγάλην πᾶσι
τοῖς ἀδελφοῖς.
4 Παραγενόμενοι [27] δὲ
εἰς Ἱερουσαλὴμ, [29] ἀπε-
δέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκ-
κλησίας καὶ τῶν ἀπο-
στόλων καὶ τῶν πρεσ-
βυτέρων, [30]ἀνήγγειλάν
τε ὅσα ὁ Θεὸς [24] ἐποίη-
σε μετ' αὐτῶν.

5 Ἐξανέστησαν[2] δέ τι-
νες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέ-
σεως τῶν Φαρισαίων
[3] πεπιστευκότες, λέγον-
τες· Ὅτι δεῖ περιτέ-
μνειν αὐτοὺς, παραγ-
γέλλειν τε τηρεῖν τὸν
νόμον Μωϋσέως.
6 Συνήχθησαν [6] δὲ οἱ
ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσ-
βύτεροι [8]ἰδεῖν περὶ τοῦ
λόγου τούτου.
7 Πολλῆς δὲ συζητή-
σεως γενομένης, [10]ἀνα-
στὰς Πέτρος εἶπε πρὸς
αὐτούς· Ἄνδρες ἀδελ-
φοί, ὑμεῖς [12]ἐπίστασθε
ὅτι ἀφ' ἡμερῶν [16] ἀρ-
χαίων ὁ Θεὸς [c]ἐν
ἡμῖν[l] ‡ [18] ἐξελέξατο διὰ
τοῦ στόματός μου ἀκοῦ-
σαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον
τοῦ εὐαγγελίου, καὶ
πιστεῦσαι.
8 Καὶ ὁ [20] καρδιογνώ-
στης Θεὸς [22]ἐμαρτύρη-
σεν αὐτοῖς, [23] δοὺς αὐ-
τοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγι-
ον, καθὼς καὶ ἡμῖν·
9 Καὶ οὐδὲν [25] διέκρι-
νε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ
αὐτῶν, τῇ πίστει [26]κα-
θαρίσας τὰς καρδίας
αὐτῶν.
10 Νῦν οὖν τί πειρά-
ζετε [c] τὸν Θεὸν,[l] [28]ἐπι-
θεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν
τράχηλον τῶν μαθη-
τῶν, ὃν οὔτε οἱ πα-
τέρες ἡμῶν οὔτε ἡ-
μεῖς ἰσχύσαμεν βαστά-
σαι;
11 Ἀλλὰ διὰ τῆς χά-
ριτος **Κυρίου Ἰησοῦ
[b] Χριστοῦ[l] πιστεύομεν

A. D. 52.

1 ἀνοίγω.
2 ἐξανίστημι.
3 πιστεύω.
4 διατρίβω.
5 κατέρχομαι.
* τῶν πεπιστευκότων ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων-f.
6 συνάγω.
7 διδάσκω.
8 εἴδω.
† περιτμηθῆτε-h.
9 σώζω.
10 ἀνίστημι.
11 γίνομαι.
12 ἐπίςαμαι.
‡ alii transp. al. ἐν ὑμῖν.
13 ch. 19. 40.
§ ζητήσεως-a alii καὶ ζητήσεως-c.
14 ch. 28. 29.
16 ch. 15. 21. 2 Co. 7. 17.
‖ Vide App.
17 τάσσω.
18 ἐκλέγομαι.
19 ch. 18. 15.
20 ch. 1. 24.
21 προπέμπω, ch. 20. 38. Ro. 15. 24.
22 μαρτυρέω.
23 δίδωμι.
24 ποιέω.
25 διακρίνω.
26 καθαρίζω.
27 παραγίνομαι.
28 ἐπιτίθημι.
29 ἀποδέχομαι.
30 ἀναγγέλλω.
** τοῦ-m.
31 διέρχομαι.

A. D. 52.

[1] σωθῆναι, καθ' ὃν τρό-
πον κἀκεῖνοι.
12 * Ἐσίγησε[3] δὲ πᾶν
τὸ [2] πλῆθος, καὶ [5]ἤκουον
Βαρνάβα καὶ Παύλου
[7] ἐξηγουμένων ὅσα [9] ἐ-
ποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα
καὶ τέρατα ἐν τοῖς
ἔθνεσι δι' αὐτῶν.
13 Μετὰ δὲ τὸ [3] σιγῆ-
σαι αὐτούς, [11]ἀπεκρίθη
Ἰάκωβος, λέγων· Ἄν-
δρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ
μου.
14 Συμεὼν [7]ἐξηγήσατο
καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς
§ [12] ἐπεσκέψατο [13] λα-
βεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν
[c]ἐπὶ | τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
15 Καὶ τούτῳ συμφω-
νοῦσιν οἱ λόγοι τῶν
προφητῶν, καθὼς [15]γέ-
γραπται·
16 Μετὰ ταῦτα ἀνα-
στρέψω, καὶ ἀνοικοδο-
μήσω τὴν σκηνὴν Δα-
βὶδ τὴν [17] πεπτωκυῖαν,
καὶ τὰ [19] κατεσκαμμέ-
να [22] αὐτῆς ἀνοικοδο-
μήσω, καὶ [20]ἀνορθώσω
αὐτήν·
17 Ὅπως ἂν ἐκζητή-
σωσιν οἱ [23] κατάλοιποι
τῶν ἀνθρώπων τὸν
Κύριον, καὶ πάντα τὰ
ἔθνη ἐφ' οὓς [25] ἐπικέ-
κληται τὸ ὄνομά μου
ἐπ' αὐτούς· λέγει Κύ-
ριος ὁ ποιῶν * ταῦτα
πάντα.
18 Γνωστὰ ἀπ' [27] αἰ-
ῶνός [29] ἐστι τῷ Θεῷ
πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.
19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ[32]
[32]παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ
τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφου-
σιν ἐπὶ τὸν Θεόν·
20 Ἀλλὰ [4]ἐπιστεῖλαι
αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι
ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων
τῶν † εἰδώλων, καὶ τῆς
‡ [6] πορνείας, [d] καὶ τοῦ
[8] πνικτοῦ,| καὶ τοῦ αἵ-
ματος.*
21 Μωσῆς γὰρ ἐκ γε-
νεῶν ἀρχαίων κατὰ
[10]πόλιν τοὺς κηρύσσον-
τας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς
συναγωγαῖς κατὰ πᾶν
σάββατον ἀναγινωσκό-
μενος.
22 Τότε [14]ἔδοξε τοῖς
ἀποστόλοις καὶ τοῖς
πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ
τῇ ἐκκλησίᾳ, [16] ἐκλεξα-
μένους ἄνδρας ἐξ αὐ-
τῶν πέμψαι εἰς Ἀντι-
όχειαν, σὺν τῷ Παύλῳ
καὶ Βαρνάβᾳ· Ἰούδαν
τὸν ἐπικαλούμενον Βαρ-
σαβᾶν, καὶ Σίλαν, ἄν-
δρας [18] ἡγουμένους ἐν
τοῖς ἀδελφοῖς·
23 Γράψαντες [21] διὰ
χειρὸς αὐτῶν τάδε· Οἱ
ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσ-
βύτεροι [d] καὶ οἱ | ἀδελ-
φοί, τοῖς κατὰ τὴν Ἀν-
τιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ
Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς
ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.
24 Ἐπειδὴ [5] ἠκούσαμεν
ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν [28]ἐξ-
ελθόντες [30] ἐτάραξαν
ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευ-
άζοντες τὰς ψυχὰς
ὑμῶν, λέγοντες περι-
τέμνεσθαι, καὶ τηρεῖν
τὸν νόμον,| οἷς οὐ [33]δι-
εστειλάμεθα·

1 σώζω.
* Vide App.
2 ch. 4. 32.
3 σιγάω.
4 ἐπιστέλλω.
5 ἀκούω.
† εἰδωλοθύ-
των-η.
‡ conj. πορ-
κείας s.
χοιρείας.
6 ver. 29.
1 Cor. 7. 2.
7 ἐξηγέομαι.
8 ver. 29.
ch. 21. 25.
9 ποιέω.
10 s. πᾶσαν.
11 ἀποκρίνο-
μαι. [το-η.
§ ἐπελέξα-
12 ἐπισκέ-
πτομαι.
13 λαμβάνω.
14 δοκέω.
15 γράφω.
16 ἐκλέγομαι.
17 πίπτω.
18 ἡγέομαι.
19 κατασκά-
πτω.
Am. 9. 11.
20 Lu. 13. 13.
21 γράφω.
22 s. μέρια.
23 Am. 9. 12.
25 ἐπικαλέω,
Ja. 2. 7.
26 ἀκούω.
27 ch. 3. 21.
Lu. 1. 70.
28 ἐξέρχομαι.
29 εἰμί.
30 ταράσσω,
ch. 17. 8.
31 s. δεῖν.
32 παρενο-
χλέω,
Ju. 14. 17.
33 διαστέλλω,
Mat. 16. 20.

25 ˚Εδοξεν[1] ἡμῖν [20] γε-
νομένοις ὁμοθυμαδὸν,
*[2]ἐκλεξαμένους ἄνδρας
[3]πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν
τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν
Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ,
26 'Ανθρώποις [5]παρα-
δεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐ-
τῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος
τοῦ Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ
Χριστοῦ.
27 'Απεστάλκαμεν [29]
οὖν 'Ιούδαν καὶ Σίλαν,
καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου
ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐ-
τά.
28 ˚Εδοξε[1] γὰρ τῷ
ἁγίῳ Πνεύματι ꭓ ἡμῖν,
μηδὲν πλέον [9]ἐπιτίθε-
σθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν
τῶν ἐπάναγκες ᶜτού-
των![,]‖
29 'Απέχεσθαι εἰδω-
λοθύτων, καὶ αἵματος,
ᵈκαὶ πνικτοῦ,! καὶ πορ-
νείας· ἐξ ὧν διατηροῦν-
τες ἑαυτοὺς, εὖ πράξε-
τε.†† [16]˚Ερρωσθε.
30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυ-
θέντες §§[17]ἦλθον εἰς
'Αντιόχειαν· καὶ συνα-
γαγόντες τὸ πλῆθος,
[21]ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστο-
λήν.
31 'Αναγνόντες [25] δὲ,
ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρα-
κλήσει.
32 'Ιούδας ‖‖ δὲ καὶ
Σίλας, καὶ αὐτοὶ προ-
φῆται [27]ὄντες, διὰ λό-
γου πολλοῦ [28]παρεκά-
λεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, ꭓ
[31]ἐπεστήριξαν.
33 Ποιήσαντες δὲ χρό-
νον,[32] [33]ἀπελύθησαν

A. D. 53.

1δοκέω[νους-i
* ἐκλεξαμέ-
2 ἐκλέγομαι.
† ἀποστόλους-l.
3 πέμπω.
4 ἐπιμένω.
‡ Μόνος δὲ
'Ιούδας ἐ-
πορεύθη f.
5 παραδίδω-
μι, c. 14. 26.
6 διατρίβω.
7s. τὸν χρόνον
9 ἐπιτίθημι.
§ ἐβούλετο-h.
‖ alii transp.
11 ἐπισκέπτο-
μαι. [λω.
13 καταγγέλ-
14 βουλεύομαι.
** ꭓ 'Ιωάν-
νην-a. alii
'Ιωάννην-i
†† φερόμενοι
ἐν τῷ ἁγίῳ
πνεύματι-f
‡‡ οὐκ ἐβού-
λετο-n.
15 ἀξιόω.
16 ῥωννύω.
§§κατῆλθον-h
17 ἔρχομαι.
18 ἀφίστημι.
19 συνέρχο-
μαι.
20 γίνομαι.
21 ἐπιδίδωμι.
24 ἀποχωρί-
ζομαι.
25 ἀναγινώ-
σκω.
26 παραλαμ-
‖‖ τε-a. [βάνω
27 εἰμί. [λέω.
28 παρακα-
29ἀποστέλλω
31 ἐπιστηρίζω
32 s. τινὰ.
33 ἀπολύω.
34 ἐξέρχομαι.
*† κυρίου-i.

μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν
ἀδελφῶν πρὸς τοὺς
† ἀποστόλους.
34 ᶜ˚Εδοξε[1] δὲ τῷ Σίλᾳ
[4]ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.! ‡
35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρ-
νάβας [6]διέτριβον [7] ἐν
'Αντιοχείᾳ, διδάσκον-
τες καὶ εὐαγγελιζόμε-
νοι, μετὰ καὶ ἑτέρων
πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ
Κυρίου.
36 Μετὰ δέ τινας ἡμέ-
ρας εἶπε Παῦλος πρὸς
Βαρνάβαν· 'Επιστρέ-
ψαντες δὴ [11]ἐπισκε-
ψώμεθα τοὺς ἀδελ-
φοὺς ᵇἡμῶν! κατὰ πᾶ-
σαν πόλιν, ἐν αἷς [13]κατ-
ηγγείλαμεν τὸν λόγον
τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχου-
σι.
37 Βαρνάβας δὲ §[14]ἐ-
βουλεύσατο συμπαραλα-
βεῖν ** τὸν 'Ιωάννην
τὸν καλούμενον Μάρκον.
38 Παῦλος δὲ ‡‡[15]ἠξί-
ου, τὸν [18]ἀποστάντα
ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυ-
λίας, καὶ μὴ [19]συνελ-
θόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔρ-
γον, μὴ συμπαραλαβεῖν
τοῦτον.
39 'Εγένετο [20] οὖν πα-
ροξυσμὸς, ὥστε [24]ἀπο-
χωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ'
ἀλλήλων· τόν τε Βαρ-
νάβαν, [26]παραλαβόντα
τὸν Μάρκον, ἐκπλεῦσαι
εἰς Κύπρον.
40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξά-
μενος Σίλαν, [34]ἐξῆλθε,
[5]παραδοθεὶς τῇ χάριτι
τοῦ *†Θεοῦ ὑπὸ τῶν
ἀδελφῶν

41 ¹Διήρχετο δὲ τὴν
Συρίαν καὶ Κιλικίαν,
ἐπιςηρίζων τὰς ἐκκλη-
σίας.

Κεφ. ις'.

ΚΑΤΗΝΤΗΣΕ ⁵ δὲ
εἰς Δέρβην ϗ Λύςραν·
καὶ ἰδοὺ, μαθητής τις
⁷ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμό-
θεος υἱὸς γυναικός ‡τι-
νος‖ ᵉἸυδαίας‖ ‡πιστῆς,
πατρὸς δὲ ʺἝλληνος·
2 ʺὋς ¹¹ἐμαρτυρεῖτο
ὑπὸ τῶν ἐν Λύςροις ϗ
Ἰκονίῳ ἀδελφῶν.
3 Τοῦτον ¹⁴ἠθέλησεν ὁ
Παῦλος σὺν αὐτῷ ¹⁵ἐξ-
ελθεῖν· καὶ ¹⁷λαβὼν
¹⁹περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ
τοὺς Ἰουδαίους τοὺς
⁷ὄντας ἐν τοῖς τόποις
ἐκείνοις· ²¹ᾔδεισαν
γὰρ ἅπαντες τὸν πατέ-
ρα αὐτοῦ ὅτι ʺἝλλην
²³ὑπῆρχεν.
4 Ὡς δὲ ²⁵διεπορεύον-
το τὰς πόλεις, ²⁸παρε-
δίδουν αὐτοῖς φυλάσ-
σειν τὰ ²⁹δόγματα τὰ
³⁰κεκριμένα ὑπὸ τῶν
ἀποςόλων ϗ τῶν πρεσ-
βυτέρων τῶν ³¹ἐν Ἱε-
ρουσαλήμ.
5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι
³²ἐστερεοῦντο τῇ πί-
ςει, καὶ ³³ἐπερίσσευον
τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέ-
ραν.
6 Διελθόντες¹ δὲ τὴν
Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλα-
τικὴν χώραν, κωλυθέν-
τες ὑπὸ τοῦ ἁγίυ Πνεύ-
ματος ³⁵λαλῆσαι τὸν
λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ,

A. D. 53.

1 διέρχομαι.
2 ἔρχομαι.
3 πειραζω.
* εἰς-α.
4 ἐάω.
† Ἰησοῦ-m.
5 καταντάω.
6 παρέρχο-
7 εἰμί. [μαι.
‡ alii χήρας
al. Ἰυδαίας
χήρας.
8 καταβαίνω.
9 ὄπτομαι.
10 ἵστημι.
11 μαρτυρέω.
12 διαβαίνω.
13 ch. 21. 28.
14 θέλω.
15 ἐξέρχομαι.
§ Vide App.
16 ζητέω.
17 λαμβάνω.
18 ch. 9. 22.
19 περιτέμνω.
20 προςκαλέω.
‖ Θεὸς-h.
21 εἴδω.
22 ἀνάγω.
23 ὑπάρχω.
24 ch. 21. 1.
25 διαπορεύο-
μαι.
26 ἔπειμι.
27 s. ἡμέρα[μι.
28 παραδίδω-
29 ch. 17. 7.
30 κρίνω.
** κεφαλὴ-n.
con. πρώτης.
31 s. ὄντων.
†† al. μερὶς.
32 στερέω.
33 περισσεύω.
‡‡ πύλης-h.
§§ ἐνομίζομεν
προςευχὴν-n
34 νομίζω.
35 λαλέω.
36 συνέρχο-
μαι.

7 Ἐλθόντες² κατὰ τὴν
Μυσίαν, ³ἐπείραζον
* κατὰ τὴν Βιθυνίαν
πορεύεσθαι· καὶ οὐκ
⁴εἴασεν αὐτοὺς τὸ
Πνεῦμα.†
8 Παρελθόντες⁶ δὲ τὴν
Μυσίαν, ⁸κατέβησαν
εἰς Τρωάδα.
9 Καὶ ὅραμα διὰ τῆς
νυκτὸς ⁹ὤφθη τῷ Παύ-
λῳ· Ἀνήρ τις ⁷ἦν Μα-
κεδὼν ¹⁰εςὼς, παρακα-
λῶν αὐτὸν, καὶ λέγων·
¹²Διαβὰς εἰς Μακεδο-
νίαν, ¹³βοήθησον ἡμῖν.
10 § Ὡς δὲ τὸ ὅραμα
εἶδεν, εὐθέως ¹⁶ἐζητή-
σαμεν ¹⁵ἐξελθεῖν εἰς
τὴν Μακεδονίαν, ¹⁸συμ-
βιβάζοντες ὅτι ²⁰προς-
κέκληται ἡμᾶς ὁ ‖ Κύ-
ριος εὐαγγελίσασθαι
αὐτούς.
11 Ἀναχθέντες²² οὖν
ἀπὸ τῆς Τρωάδος, ²⁴εὐ-
θυδρομήσαμεν εἰς Σα-
μοθράκην, τῇ τε ²⁶ἐπι-
ούσῃ²⁷ εἰς Νεάπολιν·
12 Ἐκεῖθέν τε εἰς
Φιλίππους, ἥτις ⁷ἐστὶ
**πρώτη ††τῆς μερίδος‖
††ᶜτῆς‖ Μακεδονίας
πόλις, κολώνια. ⁷Ἦμεν
δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει
διατρίβοντες ἡμέρας
τινάς.
13 Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν
σαββάτων ¹⁵ἐξήλθομεν
ἔξω τῆς ‡‡πόλεως παρὰ
ποταμὸν, οὗ §§³⁴ἐνομί-
ζετο προσευχὴ ⁷εἶναι·
καὶ καθίσαντες ³⁵ἐλα-
λοῦμεν ταῖς ³⁶συνελθού-
σαις γυναιξί.

14 Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις, πόλεως Θυατείρων, ³σεβομένη τὸν Θεὸν, ⁵ἤκουεν· ἧς ὁ Κύριος ⁷διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου.

15 Ὡς δὲ ⁹ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, ¹¹παρεκάλεσε, λέγουσα· Εἰ ¹³κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ ¹⁴εἶναι, ¹⁵εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, ¹⁷μείνατε. Καὶ ¹⁹παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 Ἐγένετο ²¹ δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς *προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα †Πύθωνος ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ²³ἐργασίαν πολλὴν ²⁵παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς, ²⁷μαντευομένη.

17 Αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ ‡ἡμῖν, ³¹ἔκραζε λέγουσα· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ‖ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.

18 Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. ³⁵Διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος, καὶ ³⁶ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε· Παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ²ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ²ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

19 Ἰδόντες¹ δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ²ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ⁴ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, ⁶εἵλκυσαν εἰς τὴν ⁸ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας.

20 Καὶ ¹⁰προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς ¹²στρατηγοῖς, εἶπον· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες·

21 Καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη, ἃ οὐκ ¹⁶ἔξεστιν ἡμῖν ¹⁸παραδέχεσθαι, οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις ¹⁴οὖσι.

22 Καὶ ²⁰συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν· καὶ οἱ στρατηγοὶ, ²²περιῤῥήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ²⁴ἐκέλευον ²⁶ῥαβδίζειν.

23 Πολλάς τε ²⁸ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, ²⁹ἔβαλον εἰς φυλακὴν, ³⁰παραγγείλαντες τῷ ³²δεσμοφύλακι, ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς·

24 Ὃς παραγγελίαν τοιαύτην §³³εἰληφὼς, ²⁹ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ³⁴ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον.

25 Κατὰ δὲ τὸ ³⁷μεσονύκτιον Παῦλος ϗ Σίλας προσευχόμενοι ³⁸ὕμνουν τὸν Θεόν· ³⁹ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι.

26 Ἄφνω δὲ ⁴⁰σεισμὸς

A. D. 53.

1 εἴδω.
2 ἐξέρχομαι.
3 σέβω. [νω.
4 ἐπιλαμβάνω.
5 ἀκούω.
6 ἑλκύω.
7 διανοίγω.
8 ch. 17. 17.
9 βαπτίζω.
10 προσάγω.
11 παρακαλέω.
12 v. 22, 35, 36.
13 κρίνω.
14 εἰμί. [μαι.
15 εἰσέρχομαι.
16 ἔξειμι.
17 μένω.
18 παραδέχομαι.
19 παραβιάζομαι. [μι.
20 συνεφίστημι.
21 γίνομαι.
* τὴν προσευχὴν-h.
† πύθωνα-i.
22 2 Mac. 4. 28.
23 ch. 19. 24.
24 κελεύω.
25 παρέχω.
26 2 Co. 11. 25.
27 De. 18. 10.
28 ἐπιτίθημι.
29 βάλλω.
30 παραγγέλλω.
‡ τῷ Σίλᾳ-n.
31 κράζω.
32 v. 27, 36.
§ λαβὼν-h.
33 λαμβάνω.
‖ ὑμῖν.
34 ἀσφαλίζω.
35 ch. 4. 2.
36 ἐπιστρέφω.
37 ch. 20. 7. Mar. 13. 35.
38 ὑμνέω.
39 ἐπακροάομαι.
40 Mat. 8. 24.

[7] ἐγένετο μέγας, ὥςτε
[1]σαλευθῆναι τὰ θεμέλια
τȣ̃ δεσμωτηρίου· [3]ἀνε-
ῴχθησάν τε παραχρῆμα
αἱ θύραι πᾶσαι, ϗ πάν-
των τὰ δεσμὰ * [6]ἀνέθη.
27 Ἔξυπνος δὲ [7] γενό-
μενος ὁ δεσμοφύλαξ,
καὶ [9] ἰδὼν [3] ἀνεῳγμέ-
νας τὰς θύρας τῆς φυ-
λακῆς, σπασάμενος μά-
χαιραν, [11]ἔμελλεν ἑαυ-
τὸν ἀναιρεῖν, νομίζων
[13] ἐκπεφευγέναι τοὺς
δεσμίους.
28 Ἐφώνησε[15] δὲ φωνῇ
μεγάλῃ ὁ Παῦλος, λέ-
γων· Μηδὲν [16]πράξῃς
σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες
γάρ [17]ἐσμεν ἐνθάδε.
29 Αἰτήσας[19] δὲ φῶτα
[21] εἰςεπήδησε, καὶ [22]ἔν-
τρομος [7] γενόμενος
[23]προςέπεσε τῷ Παύλῳ
καὶ τῷ Σίλᾳ.
30 Καὶ [27] προαγαγὼν
αὐτοὺς ἔξω, ‡ [20] ἔφη·
Κύριοι, τί με δεῖ ποι-
εῖν, ἵνα [29] σωθῶ;
31 Οἱ δὲ εἶπον· Πίςευ-
σον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰη-
σοῦν Χριστὸν, καὶ σω-
θήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός
σου.
32 Καὶ [30]ἐλάλησαν αὐ-
τῷ τὸν λόγον τȣ̃ Κυρίȣ.
§ καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ
οἰκίᾳ αὐτοῦ.
33 Καὶ [32] παραλαβὼν
αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ
ὥρᾳ τῆς νυκτὸς, [35]ἔλȣ-
σεν ἀπὸ τῶν πληγῶν·
καὶ [37]ἐβαπτίσθη αὐτὸς
καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες
παραχρῆμα.

A. D. 53.

1 σαλεύω.
2 ἀνάγω.
3 ἀνοίγω.
4 παρατίθημι
5 ἀγαλλιάο-
μαι, Lu. 1. 47.
* ἀνείθη. s.
ἀνεῴχθη s.
ἀνελύθη-n.
6 ἀνίημι.
7 γίνομαι.
8 πιστεύω.
9 εἴδω.
† Vide App.
10 ἀποστέλλω
11 μέλλω.
12 v. 38.
13 ἐκφεύγω.
14 ἀπαγγέλλω
15 φωνέω.
16 πράσσω.
17 εἰμί.
18 ἐξέρχομαι.
19 αἰτέω.
20 φημι.
21 εἰςπηδάω.
22 ch. 7. 32.
He. 12. 21.
23 προςπίπτω
24 δέρω.
25 ch. 22. 25.
26 βάλλω.
27 προάγω.
‡ τὰς λοιπὰς
ἀσφαλισά-
μενος. ϗ-ʃ.
28 ἔρχομαι.
29 σώζω.
30 λαλέω.
§ σὺν-α.
31 φοβέω.
32 παραλαμ-
βάνω. [λέω.
33 παρακα-
34 ἐξάγω.
35 λούω.
36 ἑορτάω.
37 βαπτίζω.
38 εἰςέρχο-
μαι. [λω.
39 ἀναγγέλ-

34 Ἀναγαγών[2] τε αὐ-
τοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐ-
τοῦ, [4] παρέθηκε τράπε-
ζαν, καὶ [5]ἠγαλλιάσατο
πανοικὶ [8] πεπιστευκὼς
τῷ Θεῷ.
35 Ἡμέρας δὲ [7]γενομέ-
νης † [10] ἀπέστειλαν οἱ
στρατηγοὶ τοὺς [12]ῥα-
βδούχους, λέγοντες·
Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώ-
πους ἐκείνους.
36 Ἀπήγγειλε[14] δὲ ὁ
δεσμοφύλαξ τοὺς λό-
γους τούτους πρὸς
τὸν Παῦλον· Ὅτι
[10]ἀπεςάλκασιν οἱ ςρα-
τηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε·
νῦν οὖν [18] ἐξελθόν-
τες, πορεύεσθε [c] ἐν εἰ-
ρήνῃ.†
37 Ὁ δὲ Παῦλος [20]ἔφη
πρὸς αὐτούς· [24]Δείραν-
τες ἡμᾶς δημοσίᾳ, [25]ἀ-
κατακρίτους, ἀνθρώ-
πους Ῥωμαίους ὑπάρ-
χοντας, [26] ἔβαλον εἰς
φυλακὴν, ϗ νῦν λάθρᾳ
ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ
γάρ· ἀλλὰ [28] ἐλθόντες
αὐτοὶ ἡμᾶς [34] ἐξαγαγέ-
τωσαν.
38 Ἀνήγγειλαν[39] δὲ
τοῖς ςρατηγοῖς οἱ ῥα-
βδȣ̃χοι τὰ ῥήματα ταῦ-
τα† καὶ [31] ἐφοβήθησαν
ἀκȣ́σαντες ὅτι Ῥωμαῖ-
οί [17]εἰσι.
39 Καὶ [28] ἐλθόντες
[33]παρεκάλεσαν αὐτοὺς,
καὶ [34]ἐξαγαγόντες [36]ἠ-
ρώτων [18] ἐξελθεῖν τῆς
πόλεως.
40 Ἐξελθόντες[18] δὲ ἐκ
τῆς φυλακῆς [38]εἰςῆλθον

*εἰς τὴν Λυδίαν· καὶ
[1]ἰδόντες τοὺς ἀδελφȣ̀ς,
[3]παρεκάλεσαν αὐτοὺς,
καὶ [5] ἐξῆλθον.

Κεφ. ιζ΄.

ΔΙΟΔΕΥΣΑΝΤΕΣ[1] δὲ
τὴν Ἀμφίπολιν καὶ
Ἀπολλωνίαν, [9]ἦλθον
εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπȣ
[11]ἦν [c] ἡ| συναγωγὴ τῶν
Ἰουδαίων.
2 Κατὰ δὲ τὸ [13]εἰωθὸς
τῷ Παύλῳ [15]εἰςῆλθε
πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ
σάββατα τρία [17]διελέ-
γετο † αὐτοῖς ἀπὸ τῶν
γραφῶν,
3 Διανοίγων[19] ϗ [21]πα-
ρατιθέμενος ὅτι τὸν
Χριςὸν [22]ἔδει [23]παθεῖν
καὶ [24] ἀναστῆναι ἐκ νε-
κρῶν, καὶ ὅτι οὗτός
[11]ἐστιν ‡ ὁ Χριστὸς Ἰη-
σοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλ-
λω ὑμῖν.
4 Καί τινες ἐξ αὐτῶν
[26]ἐπείσθησαν, ϗ [27]προς-
εκληρώθησαν τῷ Παύ-
λῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε
[29]σεβομένων Ἑλλήνων
πολὺ πλῆθος, γυναι-
κῶν τε τῶν πρώτων
οὐκ ὀλίγαι.
5 §Ζηλώσαντες[31] δὲ οἱ
ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι,
καὶ προσλαβόμενοι τῶν
ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας
πονηρȣ̀ς. καὶ ὀχλοποιή-
σαντες, [34]ἐθορύβȣν τὴν
πόλιν· [35]ἐπιστάντες τε
τῇ οἰκίᾳ ‖ Ἰάσονος,
[36]ἐζήτȣν αὐτοὺς ἀγα-
γεῖν εἰς τὸν δῆμον.
6 Μὴ [37] εὑρόντες δὲ

A. D. 53.

- * πρὸς-l.
- 1 εἴδω.
- 2 σύρω.
- 3 παρακαλέω
- 4 ver. 8.
- 5 ἐξέρχομαι.
- 6 βοάω.
- 7 Lu. 8. 1.
- 8 s. γῆν.
- 9 ἔρχομαι.
- 10 ch. 21. 38.
- 11 εἰμί.
- 12 πάρειμι.
- 13 ἔθω.
- 14 ὑποδέχομαι.
- 15 εἰςέρχομαι.
- 16 ch. 16. 4.
- 17 διαλέγομαι, v. 17.
- † αὐτοῖς, ἀπὸ τῶν γραφῶν διανοίγων καὶ-n.
- 18 ταράσσω.
- 19 ch. 16. 14.
- 20 λαμβάνω.
- 21 παρατίθημι.
- 22 δεῖ.
- 23 πάσχω
- 24 ἀνίστημι.
- 25 ἀπολύω.
- ‡ Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, ὃν-n. al. ὁ Χριστὸς, Ἰησȣ̃ς ὃν.
- 26 πείθω.
- 27 προςκληρόω
- 28 ἐκπέμπω.
- 29 σέβω. [μαι.
- 30 παραγίνομαι
- § Vide App.
- 31 ch. 14. 2.
- 32 ἄπειμι.
- 33 δέχομαι.
- 34 θορυβέω.
- 35 ἐφίστημι.
- ‖ Ἰάσωνος-n
- 36 ζητέω.
- 37 εὑρίσκω.

αὐτοὺς, [2]ἔσυρον τὸν
Ἰάσονα καί τινας ἀδελ-
φȣ̀ς ἐπὶ τοὺς [4]πολιτάρ-
χας, [6]βοῶντες· Ὅτι οἱ
τὴν[8] οἰκουμένην [10]ἀνα-
στατώσαντες,[24] οὗτοι
ϗ ἐνθάδε [12]πάρεισιν·
7 Οὓς [14] ὑποδέδεκται
Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάν-
τες ἀπέναντι τῶν [16]δογ-
μάτων Καίσαρος πράτ-
τουσι, βασιλέα λέγον-
τες ἕτερον [11] εἶναι, Ἰη-
σοῦν.
8 Ἐτάραξαν[18] δὲ τὸν
ὄχλον καὶ τοὺς πολι-
τάρχας ἀκούοντας ταῦ-
τα.
9 Καὶ [20] λαβόντες τὸ
ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσο-
νος καὶ τῶν λοιπῶν,
[25] ἀπέλυσαν αὐτούς.
10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐ-
θέως διὰ τῆς νυκτὸς
[28] ἐξέπεμψαν τόν τε
Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν
εἰς Βέροιαν· οἵτινες
[30] παραγενόμενοι, εἰς
τὴν συναγωγὴν τῶν
Ἰουδαίων [32]ἀπῄεσαν.
11 Οὗτοι δὲ [11] ἦσαν
εὐγενέστεροι τῶν ἐν
Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες
[33] ἐδέξαντο τὸν λόγον
μετὰ πάσης προθυμί-
ας, [e] τὸ| καθ' ἡμέραν
ἀνακρίνοντες τὰς γρα-
φὰς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕ-
τως.
12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ
αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ
τῶν Ἑλληνίδων γυναι-
κῶν τῶν εὐσχημόνων,
καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλί-
γοι.

13 'Ως δὲ [1]ἔγνωσαν οἱ
ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης
'Ιουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ
Βεροίᾳ [3]κατηγγέλη ὑπὸ
τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ, [5]ἦλθον κἀκεῖ,
[7]σαλεύοντες *τοὺς ὄ-
χλους.†
14 Εὐθέως δὲ τότε τὸν
Παῦλον ἐξαπέστειλαν
οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι
[e]ὡς |§ ἐπὶ τὴν ‖θάλασ-
σαν· [28]ὑπέμενον δὲ ὅ,
τε Σίλας ϗ ὁ Τιμόθεος
ἐκεῖ.
15 Οἱ δὲ [10]καθιστῶν-
τες τὸν Παῦλον, [11]ἤγα-
γον [c]αὐτὸν | ἕως 'Αθη-
νῶν· ††καὶ [12]λαβόν-
τες ἐντολὴν πρὸς τὸν
Σίλαν καὶ Τιμόθεον,
ἵνα ὡς τάχιστα [5]ἔλθω-
σι πρὸς αὐτὸν, [29]ἐξῄε-
σαν.
16 'Εν δὲ ταῖς 'Αθή-
ναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς
τοῦ Παύλου, [15]παρωξύ-
νετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ
ἐν αὐτῷ, §§θεωροῦντι
κατείδωλον [27]οὖσαν τὴν
πόλιν.
17 Διελέγετο[18] μὲν οὖν
ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς
'Ιουδαίοις καὶ τοῖς σεβο-
μένοις, καὶ ἐν τῇ [22]ἀγο-
ρᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν
πρὸς τοὺς παρατυγχά-
νοντας.
18 Τινὲς δὲ *†τῶν
'Επικουρείων καὶ τῶν
Στωϊκῶν φιλοσόφων
[25]συνέβαλλον αὐτῷ·
καί τινες ἔλεγον· Τί
ἂν θέλοι ὁ σπερμολό-
γος οὗτος λέγειν; Οἱ
δέ· [2]Ξένων [4]δαιμονίων
δοκεῖ καταγγελεὺς [27]εἶ-
ναι· [d]ὅτι τὸν 'Ιησοῦν,
καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐ-
τοῖς [6]εὐηγγελίζετο.|
19 'Επιλαβόμενοί τε
αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον
πάγον [11]ἤγαγον, λέγον-
τες· ‡Δυνάμεθα [1]γνῶ-
ναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ
ὑπὸ σοῦ [8]λαλουμένη δι-
δαχή;
20 Ξενίζοντα [9] γάρ τι-
να εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀ-
κοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα
οὖν [1]γνῶναι ** τί ἂν
θέλοι ταῦτα [27]εἶναι.
21 ('Αθηναῖοι δὲ πάν-
τες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες
ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον
[18]εὐκαίρουν, ἢ λέγειν
‡‡ τὶ καὶ ἀκούειν [14] και-
νότερον.)
22 Σταθεὶς[16] δὲ ὁ Παῦ-
λος ἐν μέσῳ τοῦ 'Αρείου
πάγου, [17]ἔφη· Ἄνδρες
'Αθηναῖοι, κατὰ πάντα
ὡς δεισιδαιμονεστέρους
ὑμᾶς θεωρῶ.
23 Διερχόμενος γὰρ
καὶ ‖‖ [19]ἀναθεωρῶν τὰ
[20]σεβάσματα ὑμῶν,
[21]εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ
[23]ἐπεγέγραπτο· 'Αγνώ-
στῳ Θεῷ. [e]Ὃν οὖν [24]ἀ-
γνοοῦντες εὐσεβεῖτε,
τοῦτον ἐγὼ καταγγέλ-
λω ὑμῖν.
24 'Ο Θεὸς ὁ ποιήσας
τὸν κόσμον καὶ πάντα
τὰ [26]ἐν αὐτῷ, οὗτος
οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύ-
ριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν
χειροποιήτοις ναοῖς
κατοικεῖ·

A. D. 54.

1 γινώσκω.
2 ver. 21. Mat. 25. 35.
3 καταγγέλλω.
4 1 Co. 10. 20. 1 Ti. 4. 1.
5 ἔρχομαι.
6 εὐαγγελίζω.
7 ch. 2. 25.
* καὶ ταράσσοντες-f.
† ὁ διελίμπανον.-f.
‡ Οὐ-f.
§ al. ἕως.
‖ conj. Θεσσαλίαν·
8 λαλέω.
9 1 Pe. 4. 4, 12.
** τίνα θέλοι-i.
10 καθίστημι
11 ἄγω.
†† Vide App.
12 λαμβάνω.
13 Mar. 6. 31.
‡‡ ἢ καὶ-n.
14 Mat. 9. 17.
15 παροξύνω.
16 ἵστημι.
17 φημί.
§§ θεωροῦντος-i. [μαι.
18 διαλέγομαι.
‖‖ ἱστορῶν s. διϊστορῶν-n
19 He. 13. 7.
20 2 Th. 2. 4.
21 εὑρίσκω.
22 ch. 16. 19.
23 ἐπιγράφω.
24 ch. 13. 27.
*† ϗ τῶν-i.
25 συμβάλλω, c. 14. 15.
26 s. ὄντα.
27 εἰμί.
28 ὑπομένω.
29 ἔξειμι.

25 Οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν
* ἀνθρώπων θεραπεύε-
ται, προσδεόμενος τι-
νὸς, αὐτὸς [3] διδοὺς πᾶσι
ζωὴν καὶ πνοὴν † καὶ
τὰ πάντα·
26 Ἐποίησέ [5] τε ἐξ
ἑνὸς d αἵματος l πᾶν
ἔθνος ἀνθρώπων κατοι-
κεῖν ἐπὶ ‡ πᾶν τὸ πρόσ-
ωπον τῆς γῆς, [7] ὁρίσας
§ [9] προτεταγμένους και-
ροὺς, καὶ τὰς ὁροθεσί-
ας τῆς κατοικίας αὐ-
τῶν·
27 Ζητεῖν ‖ τὸν Κύρι-
ον, εἰ ἄραγε [11] ψηλαφή-
σειαν αὐτὸν καὶ [13] εὕ-
ροιεν· ** καίτοιγε οὐ
μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκά-
στου ἡμῶν †† ὑπάρχον-
τα.
28 Ἐν αὐτῷ γὰρ [14] ζῶ-
μεν, καὶ κινούμεθα, καὶ
[15] ἐσμεν· ὡς καί τινες
τῶν καθ' ὑμᾶς [17] d ποιη-
τῶν l [18] εἰρήκασι· Τοῦ
γὰρ καὶ γένος [15] ἐσμέν.
29 Γένος οὖν ὑπάρχον-
τες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφεί-
λομεν νομίζειν χρυσῷ
ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, [20] χα-
ράγματι τέχνης καὶ ἐν-
θυμήσεως ἀνθρώπου,
τὸ [21] Θεῖον [15] εἶναι
ὅμοιον.
30 Τοὺς μὲν οὖν χρόνους
τῆς [23] ἀγνοίας [25] ὑπερι-
δὼν ὁ Θεὸς, τανῦν πα-
ραγγέλλει τοῖς ἀνθρώ-
ποις ‡‡ πᾶσι [27] πανταχοῦ
μετανοεῖν.
31 §§ Διότι [29] ἔστησεν
ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρί-
νειν τὴν [31] οἰκουμένην
ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀν-
δρὶ ‖‖ ᾧ [1] ὥρισε, πίστιν
[2] παρασχὼν πᾶσιν, [4] ἀν-
αστήσας αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν.
32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνά-
στασιν νεκρῶν, οἱ μὲν
[6] ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶ-
πον· Ἀκουσόμεθά σου
πάλιν περὶ τούτου.
33 Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος
[8] ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐ-
τῶν.
34 Τινὲς δὲ ἄνδρες
[10] κολληθέντες αὐτῷ,
[12] ἐπίστευσαν· ἐν οἷς
καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεο-
παγίτης, καὶ γυνὴ ὀνό-
ματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι
σὺν αὐτοῖς.

Κεφ. ιη'.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα χω-
ρισθεὶς [16] ὁ Παῦλος ἐκ
τῶν Ἀθηνῶν [18] ἦλθεν
εἰς Κόρινθον.
2 Καὶ [13] εὑρών τινα
Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύ-
λαν, Ποντικὸν τῷ γέ-
νει, [22] προσφάτως [18] ἐλη-
λυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλί-
ας, καὶ Πρίσκιλλαν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ, (διὰ τὸ
[24] διατεταχέναι e Κλαύ-
διον l χωρίζεσθαι πάν-
τας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ
τῆς Ῥώμης,) [26] προσῆλ-
θεν αὐτοῖς·
3 Καὶ διὰ τὸ ὁμότεχ-
νον εἶναι, [28] ἔμενε παρ'
αὐτοῖς, καὶ [30] εἰργάζε-
το· d ἦσαν [15] γὰρ σκη-
νοποιοὶ τὴν τέχνην. l
4 Διελέγετο [32] δὲ ἐν
τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν

A. D. 54.

* ἀνθρωπί-νων-h.
1 ὁρίζω.
2 παρ χω.
3 δίδωμι.
4 ἀνίστημι.
† κατὰ πάντα-n.
5 ποιέω.
6 χλευάζω.
‡ παντὸς προσώπου-n.
7 ver. 31.
8 ἐξέρχομαι.
§ προστεταγμένους-l.
9 προτάσσω.
10 κολλάω.
‖ τὸν Θεὸν,-h. al. τὸ θεῖον.
11 Lu. 24. 39.
12 πιστεύω.
13 εὑρίσκω.
** καίγε-h. al. καίτοι.
†† ἀπέχοντα-n.
14 ζάω.
15 εἰμί.
16 χωρίζω.
17 Ro. 2. 13.
18 ἔρχομαι.
19 εἶ ω.
0 Re. 13. 16
21 2Pe. 1. 3,4.
22 2 Mac. 14. 36.
23 ch. 3. 17.
24 διατάσσω.
25 ὑπεροράω.
23 προσέρχομαι.
‡‡ πάντας-h.
27 ch. 21. 28.
28 μένω.
§§ καθότι-h.
29 ἵστημι.
30 ἐργάζομαι
31 s. γῆν.
‖‖ Vide App.
32 διαλέγομαι

σάββατον,* [1]ἔπειθέ
τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλ-
ληνας.
5 Ὡς δὲ [3]κατῆλθον
ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ,
τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθε-
ος, [4]συνείχετο τῷ †πνεύ-
ματι ὁ Παῦλος, [5]δια-
μαρτυρόμενος τοῖς Ἰου-
δαίοις § τὸν Χριστὸν
Ἰησοῦν.
6 Ἀντιτασσομένων [7]
δὲ αὐτῶν ϗ βλασφημούν-
των, [9]ἐκτιναξάμενος τὰ
ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Τὸ αἷμα [11] ὑμῶν
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν·
καθαρὸς ἐγώ. ἀπὸ τοῦ[13]
νῦν εἰς τὰ ἔθνη [15]πο-
ρεύσομαι.
7 Καὶ [17]μεταβὰς ἐκεῖ-
θεν, [19]ἦλθεν εἰς οἰκίαν
τινὸς ὀνόματι ** Ἰού-
στου, σεβομένου τὸν
Θεὸν, οὗ ἡ οἰκία [20]ἦν
συνομοροῦσα τῇ συνα-
γωγῇ.
8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχι-
συνάγωγος [21] ἐπίςευσε
τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ· ϗ πολλοὶ
τῶν Κορινθίων ἀκού-
οντες [21] ἐπίστευον, καὶ
[23]ἐβαπτίζοντο.
9 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος
δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ
τῷ Παύλῳ· Μὴ φοβοῦ,
ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ σιω-
πήσῃς·
10 Διότι ἐγώ εἰμι με-
τὰ σοῦ, ϗ οὐδεὶς [26] ἐπι-
θήσεταί σοι τοῦ κακῶ-
σαί σε· διότι λαός [20]ἐςί
μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ.

11 Ἐκάθισέ [2] τε ἐνιαυ-
τὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδά-
σκων ἐν αὐτοῖς τὸν λό-
γον τοῦ Θεοῦ.
12 Γαλλίωνος δὲ ‡ ἀν-
θυπατεύοντος τῆς Ἀχα-
ΐας, [6] κατεπέστησαν ὁ-
μοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι
τῷ Παύλῳ, ϗ [8] ἤγαγον
αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,
13 Λέγοντες· Ὅτι πα-
ρὰ τὸν νόμον οὗτος
‖ [10] ἀναπείθει τοὺς ἀν-
θρώπους [12] σέβεσθαι
τὸν Θεόν.
14 Μέλλοντος δὲ τοῦ
Παύλου ἀνοίγειν τὸ ςό-
μα, εἶπεν ὁ Γαλλίων
πρὸς τοὺς Ἰουδαίους·
Εἰ μὲν d οὖν ¶ [20] ἦν ἀδί-
κημά τι ἢ [14] ῥᾳδιούργη-
μα πονηρὸν, ὦ Ἰουδαῖοι,
κατὰ λόγον ἂν [16] ἠνε-
σχόμην ὑμῶν.
15 Εἰ δὲ †† ζήτημά
[20] ἐστι περὶ λόγου καὶ
ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ
καθ' ὑμᾶς, [18] ὄψεσθε
αὐτοί· κριτὴς d γὰρ ¶
ἐγὼ τούτων οὐ βούλο-
μαι [20] εἶναι.
16 Καὶ [22] ἀπήλασεν
αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήμα-
τος.
17 Ἐπιλαβόμενοι [24] δὲ
πάντες c οἱ Ἕλληνες ‡‡
Σωσθένην τὸν ἀρχισυν-
άγωγον, ἔτυπτον ἔμ-
προσθεν τοῦ βήμα-
τος· καὶ οὐδὲν τούτων
τῷ Γαλλίωνι [25] ἔμε-
λεν.
18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι
[27] προσμείνας ἡμέρας
ἱκανὰς, τοῖς ἀδελφοῖς

A. D. 55.

* ἐντιθεὶς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ-f.
1 πείθω.
2 καθίζω.
3 κατέρχομαι.
4 συνέχω. ch. 7. 5, 7.
† τῷ λόγῳ-a. conj. utrumque-e.
5 ch. 2. 40.
‡ ἀνθυπάτου ὄντος-i.
6 κατεφίςημι.
§ εἶναι τὸν-i.
7 Ro. 13. 2.
8 ἄγω.
9 ἐκτινάσσω, ch. 13. 51.
‖ ἀνατρέπει-n.
10 Je. 29. 8.
11 s. ἔστω.
12 σέβω.
13 s. χρόνου
14 cf. c. 13. 10.
15 πορεύομαι
16 ἀνέχω.
17 μεταβαίνω.
18 ὄπτομαι.
19 ἔρχομαι.
** Τίτου, s. Τίτου Ἰούστου-n.
†† ζητήματά-i.
20 εἰμί.
21 πιστεύω.
22 ἀπελαύνω.
‡‡ al. Ἰουδαῖοι
23 βαπτίζω.
24 ἐπιλαμβάνω.
25 μέλλω.
26 ἐπιτίθημι.
27 προσμένω.

[29]ἀποταξάμενος, [1]ἐξέ-
πλει εἰς τὴν Συρίαν,
καὶ σὺν αὐτῷ Πρισκίλ
λα καὶ Ἀκύλας, [3]κει-
ράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν
Κεγχρεαῖς· [7]εἶχε γὰρ
εὐχήν.
19 Κατήντησε [9] δὲ εἰς
Ἔφεσον, κἀκείνυς [11]κα-
τέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς
δὲ [13]εἰςελθὼν εἰς τὴν
συναγωγὴν, [15]διελέχθη
τοῖς Ἰουδαίοις.
20 Ἐρωτώντων δὲ αὐ-
τῶν ἐπὶ πλείονα χρό-
νον [17]μεῖναι παρ' αὐ-
τοῖς, οὐκ [21]ἐπένευσεν·
21 Ἀλλ' §[22]ἀπετάξατο
αὐτοῖς. εἰπών· ᶜΔεῖ με
πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν
ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς
Ἱεροσόλυμα ·| πάλιν
ᶜδὲ | ἀνακάμψω πρὸς
ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλον-
τος. Καὶ [29]ἀνήχθη ἀπὸ
τῆς [33]Ἐφέσου.
22 Καὶ [35]κατελθὼν εἰς
Καισάρειαν, [37]ἀναβὰς
καὶ ἀσπασάμενος τὴν
ἐκκλησίαν, [38]κατέβη
εἰς Ἀντιόχειαν.
23 Καὶ ποιήσας χρό-
νον τινὰ, [41]ἐξῆλθε, δι
ερχόμενος καθεξῆς τὴν
Γαλατικὴν χώραν καὶ
Φρυγίαν, ἐπιστηρί-
ζων πάντας τοὺς μα-
θητάς.
24 Ἰουδαῖος δέ τις
‡‡Ἀπολλὼς ὀνόματι,
Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει,
ἀνὴρ λόγιος, [9]κατήν-
τησεν εἰς Ἔφεσον, δυ-
νατὸς [2]ὢν ἐν ταῖς γρα-
φαῖς.

25 Οὗτος [2]ἦν κατη-
χημένος * τὴν ὁδὸν τοῦ
Κυρίου· καὶ [5]ζέων τῷ
πνεύματι, [6]ἐλάλει καὶ
[8]ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ
περὶ τοῦ † Κυρίυ, [10]ἐπι-
στάμενος μόνον τὸ βά-
πτισμα Ἰωάννου.
26 Οὗτός τε [12]ἤρξατο
παῤῥησιάζεσθαι ἐν τῇ
συναγωγῇ. Ἀκύσαντες
δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ
Πρίσκιλλα, [14]προςελά-
βοντο αὐτὸν, καὶ ἀκρι-
βέστερον αὐτῷ [19]ἐξέ-
θεντο τὴν ᶜτοῦ Θευῦ |
‡ ὁδόν.
27 § Βουλομένου δὲ αὐ-
τοῦ [20]διελθεῖν εἰς τὴν
Ἀχαΐαν, ‖προτρεψάμε-
νοι οἱ ἀδελφοὶ [26]ἔγρα-
ψαν τοῖς μαθηταῖς
[27]ἀποδέξασθαι αὐτόν·
ὃς [28]παραγενόμενος
** [30]συνεβάλετο πολὺ
τοῖς [31]πεπιςευκόσι διὰ
τῆς χάριτος.
28 Εὐτόνως[34] γὰρ τοῖς
Ἰουδαίοις [36]διακατη-
λέγχετο δημοσίᾳ, ἐπι-
δεικνὺς διὰ τῶν γρα-
φῶν, [2]εἶναι τὸν Χρι-
στὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. ιθ'.

ΕΓΕΝΕΤΟ § [40] δὲ ἐν
τῷ τὸν Ἀπολλὼ [2]εἶναι
ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον
[20]διελθόντα τὰ †† ἀνω-
τερικὰ μέρη, ἐλθεῖν εἰς
Ἔφεσον· καὶ εὑρών τι-
νας μαθητὰς,
2 Εἶπε πρὸς αὐτούς·
Εἰ Πνεῦμα ἅγιον ἐλά-
βετε πιςεύσαντες; Οἱ

A. D. 56.

1 ἐκπλέω.
2 εἰμί.
3 κείρω.[δι-f.
* ἐν τῇ πατρί.
5 Ro. 12. 11.
6 λαλέω.
7 ἔχω.
8 διδάσκω.
† Ἰησοῦ-n.
9 καταντάω.
10 ἐπίσταμαι
11 καταλείπω
12 ἄρχομαι
13 εἰςέρχο-
μαι. [βάνω
14 προςλαμ-
15 διαλέγο-
17 μένω.[μαι
‡ alii transp.
al. τῦ κυρίυ.
§ Vide App.
19 ἐκτίθημι.
20 διέρχομαι.
21 ἐπινεύω.
22 ἀποτάσσω
23 s. χώραν.
‖ προπεμψά-
μενοι-n.
26 γράφω.
27 ἀποδέχο-
μαι. [μαι
28 παραγίνο-
29 ἀνάγω.
30 συμβάλλω
** συνελά-
βετο-n.
31 πιστεύω.
33 s. πόλεως.
34 Lu. 23. 10.
35 κατέρχο-
μαι.[γχομαι
36 διακατελέ-
37 ἀναβαίνω.
38 καταβαίνω
40 γίνομαι.
41 ἐξέρχομαι
†† ἀνατολι-
κὰ-n.
‡‡ Ἀπολλώ-
νιος al. Ἀ-
πελλῆς-n.

δὲ [c]εἶπον[1] πρὸς αὐτόν·
'Αλλ' οὐδὲ εἰ Πνεῦμα
ἅγιόν *[1] ἐστιν, [2] ἠκού-
σαμεν.
3 Εἶπέ τε [c]πρὸς αὐ-
τούς[1] Εἰς τί οὖν [3] ἐβα-
πτίσθητε; Οἱ δὲ εἶπον·
Εἰς τὸ 'Ιωάννου βάπτι-
σμα.
4 Εἶπε δὲ Παῦλος·
'Ιωάννης [b]μὲν[1] [3]ἐβά-
πτισε βάπτισμα μετα-
νοίας, τῷ λαῷ λέγων,
εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ'
αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσι,
τοῦτ' ἔστιν, εἰς τὸν [b]Χρι-
στὸν[1] 'Ιησοῦν.
5 'Ακούσαντες δὲ [3]ἐβα-
πτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ Κυρίου 'Ιησοῦ.
6 Καὶ [9]ἐπιθέντος αὐ-
τοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖ-
ρας, [11]ἦλθε τὸ Πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,
[12]ἐλάλεν τε γλώσσαις,
καὶ [13]προεφήτευον.
7 ᵀΗσαν[1] δὲ οἱ πάντες
ἄνδρες ὡσεὶ δεκαδύο.
8 Εἰσελθὼν[14] δὲ εἰς
τὴν συναγωγὴν, ἐπαῤ-
ῥησιάζετο, ἐπὶ **μῆνας
τρεῖς [16]διαλεγόμενος,
καὶ πείθων τὰ περὶ
τῆς βασιλείας τοῦ
Θεοῦ.
9 'Ως δέ τινες [17]ἐσκλη-
ρύνοντο καὶ [18]ἠπείθουν,
κακολογοῦντες τὴν ὁ-
δὸν ἐνώπιον τοῦ πλή-
θους,†† [21]ἀποστὰς ἀπ'
αὐτῶν, [22]ἀφώρισε τοὺς
μαθητὰς, καθ' ἡμέραν
διαλεγόμενος ἐν τῇ
σχολῇ Τυράννου τι-
νός.‡‡

A. D. 57.

* λαμβάνου-σί τινες,-n.
1 εἰμί.
2 ἀκούω.
3 βαπτίζω.
4 ποιέω.
5 ἐπιφέρω.
6 Le. 13. 2-4.
7 ἐξέρχομαι.
† ἀποφέρε-σθαι-h.
‡ ἐκπορεύε-σθαι a.
8 ἐπιχειρέω.
9 ἐπιτίθημι.
§ καί-h. al. ἐκ ε. χ. ἐκπ. καὶ ἀπό.
10 ch. 23. 13.
11 ἔρχομαι.
12 λαλέω.
13 προφη-τεύω.
14 εἰσέρχο-μαι.
‖ 'Ορκίζω-a.
15 Mar. 5. 7.
** ἡμ ρας-n.
16 ch. 17. 2.
17 σκληρύνω.
18 ἀπειθέω-μαι.
19 ἀπειθέω, ch. 17. 5.
20 ch. 10. 28.
†† τῶν ἐ-θνῶν-f.
21 ἀφίστημι.
22 1 Sa. 10. 6. 11. 6.
23 ἀφορίζω.
‡‡ ἀπὸ ὥρας πέμπτης ἕως δεκά-της-f.
§§ κατακυρι-εύσαν-i.
24 Mat. 20.25.
25 γίνομαι.
‖‖ ἀμφοτέ-ρων-h. al.c.

10 Τοῦτο δὲ [25]ἐγένετο
ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάν-
τας τοὺς κατοικοῦντας
τὴν 'Ασίαν ἀκοῦσαι τὸν
λόγον τοῦ Κυρίου [b]'Ιη-
σοῦ,[1] 'Ιουδαίους τε καὶ
[f]'Ελληνας.
11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς
τυχούσας [4]ἐποίει ὁ Θεὸς
διὰ τῶν χειρῶν Παύλου.
12 ᵀΩστε καὶ ἐπὶ τοὺς
ἀσθενοῦντας †[5]ἐπιφέ-
ρεσθαι ἀπὸ τοῦ [6]χρω-
τὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σι-
μικίνθια, χ ἀπαλλάσ-
σεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς
νόσους, τά τε πνεύματα
τὰ πονηρὰ ‡ἐξέρχεσθαι
[b]ἀπ' αὐτῶν.[1]
13 ᵀΕπεχείρησαν[8] δέ
τινες §ἀπὸ τῶν [10]περι-
ερχομένων 'Ιουδαίων
ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν
ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ
πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
ὄνομα τοῦ Κυρίου 'Ιησοῦ,
λέγοντες· ‖[15]'Ορκίζο-
μεν ὑμᾶς τὸν 'Ιησοῦν, ὃν
ὁ Παῦλος κηρύσσει.
14 ᵀΗσαν[1] δέ τινες
υἱοὶ Σκευᾶ 'Ιουδαίου ἀρ-
χιερέως ἑπτὰ, οἱ τοῦτο
ποιοῦντες.
15 'Αποκριθὲν[19] δὲ τὸ
πνεῦμα τὸ πονηρὸν, εἶ-
πε· Τὸν 'Ιησοῦν γινώ-
σκω, καὶ τὸν Παῦλον
[20]ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ
τίνες [1]ἐστέ;
16 Καὶ [23]ἐφαλλόμενος
ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος
ἐν ᾧ [1]ἦν τὸ πνεῦμα τὸ
πονηρὸν, [c]καὶ[1] §§[24]κα-
τακυριεύσας ‖‖ αὐτῶν,
ἴσχυσε κατ' αὐτῶν,

ὥςτε γυμνοὺς καὶ [1] τε-
τραυματισμένους [3] ἐκ-
φυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου
ἐκείνου.
17 Τοῦτο δὲ [5] ἐγένετο
γνωςὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις
τε καὶ ῞Ελλησι τοῖς κα-
τοικοῦσι τὴν ῎Εφεσον·
καὶ [6] ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ
πάντας αὐτὸυς, ☧ [7] ἐμε-
γαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ.
18 Πολλοί τε τῶν [11] πε-
πιςευκότων [13] ἤρχοντο
ἐξομολογούμενοι † καὶ
ἀναγγέλλοντες τὰς
πράξεις αὐτῶν.
19 Ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ
[15] περίεργα [17] πραξάν-
των, [19] συνενέγκαντες
τὰς βίβλους, [20] κατέ-
καιον ἐνώπιον πάντων·
καὶ [21] συνεψήφισαν τὰς
τιμὰς αὐτῶν, καὶ [23] εὗ-
ρον ἀργυρίου μυριάδας
πέντε.
20 Οὕτω κατὰ [24] κρά-
τος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου
[25] ηὔξανε καὶ ἴσχυεν.
21 Ὡς δὲ [27] ἐπληρώθη
ταῦτα, [29] ἔθετο ὁ Παῦ-
λος ἐν τῷ Πνεύματι,
[31] διελθὼν τὴν Μακεδο-
νίαν καὶ Ἀχαΐαν, πο-
ρεύεσθαι εἰς Ἱερουσα-
λὴμ, εἰπών· ῞Οτι μετὰ
τὸ [5] γενέσθαι με ἐκεῖ,
δεῖ με καὶ Ῥώμην [33] ἰ-
δεῖν.
22 Ἀποστείλας [35] δὲ
εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο
τῶν διακονούντων αὐτῷ,
Τιμόθεον καὶ ῎Εραςον,
αὐτὸς [37] ἐπέσχε χρό-
νον ** εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο [5] δὲ κατὰ
τὸν καιρὸν ἐκεῖνον [2] τά-
ραχος οὐκ ὀλίγος περὶ
τῆς [4] ὁδοῦ.
24 Δημήτριος γάρ τις
ὀνόματι, [8] ἀργυροκό-
πος, ποιῶν ναοὺς ἀργυ-
ροῦς * Ἀρτέμιδος, [39] πα-
ρείχετο τοῖς [9] τεχνί-
ταις [10] ἐργασίαν οὐκ
ὀλίγην.
25 Οὓς [12] συναθροίσας,
καὶ τοὺς περὶ τὰ τοι-
αῦτα ἐργάτας, εἶπεν·
῎Ανδρες, [14] ἐπίστασθε
ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐρ-
γασίας ἡ εὐπορία
‡ ἡμῶν [16] ἐστι·
26 Καὶ θεωρεῖτε καὶ
ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον
Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν
πάσης τῆς Ἀσίας ὁ
Παῦλος οὗτος [18] πείσας
[40] μετέστησεν ἱκανὸν
ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ
[16] εἰσὶ Θεοὶ οἱ διὰ χει-
ρῶν γινόμενοι.
27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο
κινδυνεύει ἡμῖν τὸ
[22] μέρος εἰς ἀπελεγμὸν
[13] ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ
τῆς μεγάλης θεᾶς
[26] Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς
οὐδὲν § [28] λογισθῆναι,
μέλλειν δὲ καὶ [30] καθ-
αιρεῖσθαι ‖ τὴν [32] με-
γαλειότητα αὐτῆς, ἣν
ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ
οἰκουμένη [34] σέβε-
ται.
28 Ἀκούσαντες δὲ, [36] ☧
[5] γενόμενοι πλήρεις θυ-
μοῦ, [38] ἔκραζον λέγον-
τες· Μεγάλη ἡ ῎Αρτε-
μις Ἐφεσίων.

A. D. 59.

1 τραυματίζω
2 ch. 12. 18.
3 ἐκφεύγω.
4 ch. 9. 2.
5 γίνομαι.
6 ἐπιπίπτω.
7 μεγαλύνω.
8 Je. 6. 29.
* ἴσως ὡς κιβώρια μικρά. f.
9 He. 11. 10.
10 ch. 16. 16.
11 πιστεύω.
12 ch. 12. 12.
13 ἔρχομαι.
14 ἐπίςαμαι.
† τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. f
‡ ὑμῶν. h.
15 1 Ti. 5. 13.
16 εἰμί.
17 πράσσω.
18 πείθω.
19 συμφέρω.
20 κατακαίω.
21 συμψηφίζω.
22 Jno. 13. 8.
23 εὑρίσκω.
24 Col. 1. 11.
25 αὐξάνω.
26 v. 28, 34, 35.
27 πληρόω.
§ Vide App.
28 λογίζομαι
29 τίθημι.
30 καθαιρέω.
‖ τῆς μεγαλειότητος. n.
31 διέρχομαι.
32 Lu. 9. 43.
33 εἴδω.
34 σέβω.
35 ἀποστέλλω
36 s. ταῦτα.
37 ἐπέχω.
38 κράζω.
39 παρέχω.
** ὀλίγον. f.
40 μεθίστημι.

29 Καὶ *[1]ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη †[2]συγχύσεως, [3]ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, [5]συνεκδήμους τοῦ Παύλου.

30 Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου [7]εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ [9]εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί.

31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν [11]ὄντες αὐτῷ φίλοι, [12]πέμψαντες [13]πρὸς αὐτὸν, [14]παρεκάλουν μὴ [15]δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ [17]θέατρον.

32 Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· [11]ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία [19]συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ [21]ᾔδεισαν τίνος ἕνεκεν [23]συνεληλύθεισαν.

33 Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου **[25]προεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, κατασείσας τὴν χεῖρα, [26]ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.

34 ‡‡Ἐπιγνόντων[27] δὲ ὅτι Ἰουδαῖός [11]ἐστι, φωνὴ [29]ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων· Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.

35 Καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησίν· Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ [11]ἐστιν ἄνθρωπος, ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον [11]οὖσαν τῆς μεγάλης b θεᾶς | Ἀρτέμιδος, καὶ τοῦ [4]Διοπετοῦς;

36 Ἀναντιῤῥήτων οὖν [11]ὄντων τούτων, δέον [11]ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν [6]προπετὲς πράττειν.

37 Ἠγάγετε [8] γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε [10]ἱεροσύλους, οὔτε βλασφημοῦντας ‡τὴν θεὰν §ὑμῶν.

38 Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται πρός τινα λόγον ἔχουσιν, ‖ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ [16]ἀνθύπατοί [11]εἰσιν· [18]ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις.

39 Εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ [20]ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται.

40 Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι [24]στάσεως περὶ τῆς [28]σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος, περὶ ††οὗ [30]δυνησόμεθα [31]ἀποδοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης.

41 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, [32]ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

Κεφ. κ'.

ΜΕΤΑ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλεσάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς, καὶ §§ἀσπασάμενος [33]ἐξῆλ-

A. D. 59.

* συνεχύθη ὅλη ἡ πόλις αἰσχύνης,-n
1 πλέω.
† τῆς-m.
2 1 Sa. 5. 11.
3 ὁρμάω.[τος
4 s. ἄγαλμα.
5 2 Co. 8. 19.
6 2 Ti. 3. 4.
7 εἰςέρχομαι.
8 ἄγω.
9 ἐάω.
10 2Mac.4.42.
‡ τὴν θεὸν-a. al. τὸν θεόν.
§ ἡμῶν-h.
11 εἰμί.
12 πέμπω.
13 s. ἀγγέλους.
14 παρακαλέω.
15 δίδωμι.
‖ ἀγόραιοι-a.
16 ch. 13. 7.
17 1 Co. 4. 9.
18 ch. 23. 28.
19 συγχύω.
20 1 Co. 9. 21.
21 εἴδω. [μαι
23 συνέρχο-
24 ch.23 7.10.
** συνεβίβασαν s. κατεβίβασαν-n.
25 προβιβάζω
26 θέλω.[σκω
27 ἐπιγινώ-
28 s. ἡμέρας.
29 γίνομαι.
†† οὗ οὐ δυνησόμεθα δοῦναι-i. [τες-a.
‡‡ Ἐπιγνόν-
30 δύναμαι.
31 ἀποδίδωμι
32 ἀπολύω.
§§ παρακαλέσας ἀσπασάμενός τε-n.
33 ἐξέρχομαι.

θε [1]πορευθῆναι εἰς τὴν
Μακεδονίαν.
2 Διελθὼν[3] δὲ τὰ μέ-
ρη ἐκεῖνα, ϗ παρακαλέ-
σας αὐτοὺς λόγῳ πολ-
λῷ, [5]ἦλθεν εἰς τὴν
Ἑλλάδα·
3 Ποιήσας[7] τε μῆνας
τρεῖς, [9]γενομένης αὐ-
τῷ [11]ἐπιβουλῆς ὑπὸ
τῶν Ἰȣδαίων μέλλοντι
[13]ἀνάγεσθαι εἰς τὴν
Συρίαν, [9]ἐγένετο γνώ-
μη τοῦ ὑποςρέφειν διὰ
Μακεδονίας.
4 Συνείπετο δὲ αὐτῷ
ἄχρι τῆς Ἀσίας ‡ Σώ-
πατρος § Βεροιαῖος·
Θεσσαλονικέων δὲ, Ἀ-
ρίςαρχος, ϗ Σεκȣ̃νδος,
καὶ Γάϊος Δερβαῖος,
καὶ Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ
δὲ, Τυχικὸς καὶ Τρόφι-
μος.
5 Οὗτοι [17]προελθόντες
[18]ἔμενον ** ἡμᾶς ἐν
Τρωάδι.
6 Ἡμεῖς δὲ [21]ἐξεπλεύ-
σαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας
τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φι-
λίππων, καὶ [5]ἤλθομεν
πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν
Τρωάδα †† ἄχρις ἡμε-
ρῶν πέντε, οὗ [26]διετρί-
ψαμεν ἡμέρας ἑπτά.
7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ [21]τῶν
[29]σαββάτων, [31]συνηγ-
μένων ‡‡ τῶν μαθητῶν
τοῦ κλάσαι ἄρτον, ὁ
Παῦλος [32]διελέγετο
αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι
τῇ [33]ἐπαύριον· [34]παρέ-
τεινέ τε τὸν λόγον μέ-
χρι μεσονυκτίου.
8 Ἦσαν[2] δὲ §§λαμπάδες
ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ
*[2]ἦσαν [31]συνηγμένοι.
9 Καθήμενος δέ τις νε-
ανίας ὀνόματι Εὔτυχος
ἐπὶ τῆς θυρίδος, † κατα-
φερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ,
διαλεγομένου τοῦ Παύ-
λου ἐπὶ πλεῖον, [6]κατε-
νεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου,
[8]ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριςέ-
γου κάτω· καὶ [10]ἤρθη
νεκρός.
10 Καταβὰς[12] δὲ ὁ
Παῦλος [14]ἐπέπεσεν αὐ-
τῷ, καὶ συμπεριλαβὼν
εἶπε· Μὴ θορυβεῖσθε·
ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν
αὐτῷ [2]ἐστιν.
11 Ἀναβὰς[16] δὲ, καὶ
κλάσας ‖ ἄρτον ϗ γευ-
σάμενος, ἐφ᾽ ἱκανόν τε
ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς,
οὕτως [20]ἐξῆλθεν.
12 Ἤγαγον[22] δὲ τὸν
παῖδα [23]ζῶντα, καὶ
[24]παρεκλήθησαν οὐ με-
τρίως.
13 Ἡμεῖς δὲ [17]προελ-
θόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον,
[13]ἀνήχθημεν εἰς τὴν [25]
Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλον-
τες ἀναλαμβάνειν τὸν
Παῦλον· οὕτω γὰρ [2]ἦν
[28]διατεταγμένος, μέλ-
λων αὐτὸς πεζεύειν.
14 Ὡς δὲ [30]συνέβαλεν
ἡμῖν εἰς τὴν [25]Ἄσσον,
ἀναλαβόντες αὐτὸν
[5]ἤλθομεν εἰς Μιτυλή-
νην·
15 Κἀκεῖθεν ἀποπλεύ-
σαντες, τῇ ἐπιούσῃ [33]
[35]κατηντήσαμεν ἀντι-
κρὺ Χίου· τῇ δὲ ‖‖ ἑτέ-
ρᾳ [33] [36]παρεβάλομεν

A. D. 60.

1 πορεύομαι.
* ἦμεν-α.
2 εἰμί.
3 διέρχομαι.
† κατεχόμε-
νος ὕπνῳ
βαρεῖ-η.
5 ἔρχομαι.
6 καταφέρω.
7 ποιέω.
8 πίπτω.
9 γίνομαι.
10 αἴρω.
11 ch. 9. 24.
12 καταβαίνω
13 ἀνάγω.
14 ἐπιπίπτω.
‡ Πύῤῥου-m.
§ Βεροιαῖος-α
16 ἀναβαίνω.
17 προέρχο-
18 μένω. [μαι
‖ τὸν ἄρτον-h
** αὐτὸν-n.
20 ἐξέρχομαι.
21 ἐκπλέω.
22 ἄγω.
23 ζάω. [λέω.
24 παρακα-
25 s. πόλιν.
†† πεμπταῖοι,
ἐν ῇ καὶ δι-
τρίψαμεν-n.
26 διατρίβω.
27 s. ἡμέρα
ἀπό.
28 διατάσσω.
29 Lu. 24. 1.
‡‡ ἡμῶν κλά-
σαι-α.
30 συμβάλλω
31 συνάγω.
32 διαλέγο-
μαι.
33 ἡμέρα.
34 παρατείνω
35 καταντάω
§§ ὑπολαμπά-
δες-α. [λω.
36 παραβάλ-
‖‖ ἑσπέρᾳ-n.

εἰς Σάμον· * καὶ [1] μεί-
ναντες ἐν Τρωγυλλίῳ,
τῇ ἐχομένῃ [2] [3] ἤλθομεν
εἰς Μίλητον.
16 † Ἔκρινε [4] γὰρ ὁ
Παῦλος παραπλεῦσαι
τὴν [5] Ἔφεσον, ‡ ὅπως
μὴ [7] γένηται αὐτῷ χρο-
νοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀ-
σίᾳ· [8] ἔσπευδε γὰρ, εἰ
δυνατὸν [9] ἦν αὐτῷ, τὴν
ἡμέραν τῆς Πεντηκο-
στῆς [7] γενέσθαι εἰς Ἱε-
ροσόλυμα.
17 Ἀπὸ δὲ τῆς [11] Μι-
λήτου [12] πέμψας [13] εἰς
Ἔφεσον, [14] μετεκαλέσα-
το τοὺς πρεσβυτέρους
τῆς ἐκκλησίας.
18 Ὡς δὲ ‡‡ [15] παρεγέ-
νοντο πρὸς αὐτὸν,§§
εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς
[17] ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώ-
της ἡμέρας ἀφ' ἧς
[19] ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσί-
αν, πῶς |||| μεθ' ὑμῶν
τὸν πάντα χρόνον [7] ἐγε-
νόμην·
19 Δουλεύων [20] τῷ Κυ-
ρίῳ μετὰ πάσης [21] τα-
πεινοφροσύνης, καὶ
b πολλῶν| δακρύων. καὶ
πειρασμῶν, τῶν [23] συμ-
βάντων μοι ἐν ταῖς
ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰου-
δαίων·
20 Ὡς οὐδὲν [26] ὑπε-
στειλάμην τῶν συμφε-
ρόντων, τοῦ e μὴ| ἀν-
αγγεῖλαι ὑμῖν καὶ [27] δι-
δάξαι ὑμᾶς δημόσιᾳ καὶ
κατ' οἴκους·
21 Διαμαρτυρόμενος
Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλ-
λησι τὴν εἰς τὸν Θεὸν
μετάνοιαν, καὶ πίστιν
τὴν εἰς τὸν Κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.
22 Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ
[6] δεδεμένος τῷ πνεύμα-
τι, πορεύομαι εἰς Ἱερου-
σαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ συν-
αντήσοντά μοι μὴ εἰ-
δώς·
23 Πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον κατὰ
[10] πόλιν διαμαρτύρε-
ται,§ λέγον ὅτι δεσμά
με καὶ θλίψεις μένου-
σιν.
24 Ἀλλ' || οὐδενὸς λό-
γον ** ποιοῦμαι, οὐδὲ
ἔχω τὴν ψυχήν c μου|
τιμίαν ἐμαυτῷ, †† ὡς
τελειῶσαι τὸν [16] δρό-
μον μου c μετὰ χαρᾶς,|
καὶ τὴν διακονίαν ἣν
[18] ἔλαβον παρὰ τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ, δια-
μαρτύρασθαι τὸ εὐαγ-
γέλιον τῆς χάριτος τοῦ
Θεοῦ.
25 Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ
[22] οἶδα ὅτι οὐκέτι
[24] ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν
μου ὑμεῖς πάντες, ἐν
οἷς [25] διῆλθον κηρύσ-
σων τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ.|
26 Διὸ μαρτύρομαι
ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον
ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς
ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος
πάντων.
27 Οὐ γὰρ [26] ὑπεστειλά-
μην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι
ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν
τοῦ Θεοῦ.

A. D. 60.

* τῇ δὲ ἐχομένῃ-h.
1 μένω.
2 s. ἡμέρα.
3 ἔρχομαι.
4 κρίνω.
† Κεκρίκει-l.
5 s. πόλιν.
6 δέω.
‡ μήποτε γενηθῇ αὐτῷ κατάσχεσίς τις-n.
7 γίνομαι.
8 σπεύδω.
9 εἰμί.
10 s. πᾶσαν.
§ μοι-m. al. e.
|| Vide App.
11 s. πόλεως.
12 πέμπω.
13 s. ἀγγέλους.
** ἔχω οὐδὲ ποιοῦμαι τὴν-n. [λέω.
14 μετακα-
†† ὥστε-n. al. τοῦ.
‡‡ ἐσκληρύνοντο-n.
§§ ὁμοῦ s. ὁμόσε ὄντων αὐτῶν, al. ὁμοῦ·μαςὸν·f
15 παραγίνομαι.
16 ch. 13. 25.
17 ἐπίσταμαι
18 λαμβάνω
19 ἐπιβαίνω.
20 ch. 7. 7.
21 Ep. 4: 2.
|||| τριετίαν ἢ χ πλεῖον-f.
22 εἴδω.
23 συμβαίνω
24 ὄπτομαι
25 διέρχομαι.
26 ὑποστέλλω
27 διδάσκω.

28 Προσέχετε[1] ὖν ἑαυ-
τοῖς, ϗ παντὶ τῷ [3] ποι-
μνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον [5] ἔθε-
το [7] ἐπισκόπους, ποιμαί-
νειν τὴν ἐκκλησίαν τῦ
* Θεοῦ, ἣν [9] περιεποιή-
σατο διὰ τοῦ † ἰδίου αἵ-
ματος.
29 Ἐγὼ [c] γὰρ [i] [11] οἶδα
[c] τοῦτο,[l] ὅτι [12] εἰςελεύ-
σονται μετὰ τὴν ἄφι-
ξίν μου λύκοι βαρεῖς
εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι
τοῦ ποιμνίου.
30 Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν
[13] ἀναςήσονται ἄνδρες
λαλοῦντες [15] διεστραμ-
μένα, [39] τοῦ ‡ ἀποσπᾷν
τοὺς μαθητὰς ὀπίσω
αὐτῶν.
31 Διὸ γρηγορεῖτε,
μνημονεύοντες ὅτι τρι-
ετίαν § νύκτα καὶ ἡμέ-
ραν οὐκ [17] ἐπαυσάμην
μετὰ δακρύων [21] νουθε-
τῶν ἕνα ἕκαστον.
32 Καὶ τανῦν [23] παρα-
τίθεμαι ὑμᾶς, [d] ἀδελ-
φοὶ,[i] τῷ Θεῷ καὶ τῷ
λόγῳ τῆς χάριτος αὐ-
τῦ, τῷ δυναμένῳ ** ἐπ-
οικοδομῆσαι,[25] καὶ δοῦ-
ναι[27] ὑμῖν κληρονομίαν
ἐν τοῖς [29] ἡγιασμένοις
πᾶσιν.
33 Ἀργυρίυ ἢ χρυσίυ
ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς
[31] ἐπεθύμησα.
34 Αὐτοὶ [b] δὲ [l] γινώ-
σκετε ὅτι ταῖς χρείαις
μου καὶ τοῖς [6] οὖσι μετ'
ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ
χεῖρες αὗται.
35 Πάντα[37] [38] ὑπέδειξα
ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶν-
τας δεῖ [2] ἀντιλαμβάνε-
σθαι τῶν [4] ἀσθενούντων,
μνημονεύειν τε τῶν λό-
γων τοῦ Κυρίου Ἰησῦ,
ὅτι αὐτὸς εἶπε· Μακά-
ριόν [6] ἐστι [27] διδόναι
μᾶλλον ἢ λαμβάνειν.
36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
[8] θεὶς [a] τὰ γόνατα αὐ-
τοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς
[10] προςηύξατο.
37 Ἱκανὸς δὲ [14] ἐγένετο
κλαυθμὸς πάντων· καὶ
[16] ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν
τράχηλον τοῦ Παύλου,
[18] κατεφίλουν αὐτόν·
38 Ὀδυνώμενοι [19] μά-
λιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ
εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλ-
λουσι τὸ πρόςωπον αὐ-
τοῦ θεωρεῖν· [20] προέ-
πεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ
πλοῖον.

Κεφ. κα΄.

ΩΣ δὲ [14] ἐγένετο [22] ἀν-
αχθῆναι ἡμᾶς [24] ἀπο-
σπασθέντας ἀπ' αὐτῶν,
εὐθυδρομήσαντες [26] ἤλ-
θομεν εἰς τὴν [28] ‖ Κῶν,
τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥό-
δον,[28] κἀκεῖθεν εἰς Πά-
ταρα.††
2 Καὶ [30] εὑρόντες πλοῖ-
ον διαπερῶν εἰς Φοινί-
κην, ἐπιβάντες [22] ἀνή-
χθημεν.
3 Ἀναφανέντες [32] δὲ
τὴν [28] Κύπρον, ϗ [33] κατα-
λιπόντες αὐτὴν εὐώνυ-
μον, [34] ἐπλέομεν εἰς Συ-
ρίαν, καὶ [35] κατήχθημεν
εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ
[6] ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορ-
τιζόμενον τὸν [36] γόμον.

A. D. 60.

1 ch. 16. 14. Lu. 12. 1.
2 Lu. 1. 54.
3 Lu. 12. 32.
4 ch. 9. 37.
5 τίθημι.
* Vide App.
6 εἰμί.
7 Phi. 1. 1.
8 ch. 7. 60.
9 περιποιέω.
† αἵματος τῦ ἰδίου-l.
10 προςεύχομαι.
11 εἴδω. [μαι.
12 εἰςέρχομαι.
13 ἀνίστημι.
14 γίνομαι.
15 διαςρέφω.
‡ ἀποστρέφειν-n.
16 ἐπιπίπτω.
§ διετίαν-n.
17 παύω.
18 καταφιλέω
19 Lu. 2. 48
20 προπέμπω
21 Ro. 15. 14.
22 ἀνάγω. [μι
23 παρατίθημι
24 ch. 20. 30.
25 1 Co. 3. 10.
26 ἔρχομαι.
27 δίδωμι.
‖ Κῶ-α. [σαι-h
** οἰκοδομῆ-
28 s. νῆσον
†† ϗ Μύρα.-f.
29 ἁγιάζω.
30 εὑρίσκω.
31 ἐπιθυμέω.
32 ἀναφαίνω
33 καταλείπω
34 πλέω.
35 κατάγω.
36 Ro. 18. 11.
37 s. κατά.
38 ὑποδείκνυμι.
39 s. ἕνεκα.

4 Καὶ [1] ἀνευρόντες
[c] τοὺς [1] μαθητὰς, [3] ἐπε-
μείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας
ἑπτά· οἵτινες τῷ Παύ-
λῳ [5] ἔλεγον διὰ τοῦ
Πνεύματος, μὴ ἀνα-
βαίνειν εἰς * Ἱερουσα-
λήμ.
5 Ὅτε δὲ [7] ἐγένετο
ἡμᾶς [9] ἐξαρτίσαι τὰς
ἡμέρας, [11] ἐξελθόντες
ἐπορευόμεθα, προπεμ-
πόντων ἡμᾶς πάντων
σὺν γυναιξὶ ϗ τέκνοις,
ἕως ἔξω τῆς πόλεως·
καὶ [12] θέντες τὰ γόνατα
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν,
§ [13] προσηυξάμεθα.
6 Καὶ ‖ ἀσπασάμενοι
ἀλλήλους, [15] ἐπέβημεν
εἰς τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι
δὲ [17] ὑπέστρεψαν εἰς τὰ
ἴδια.[19]
7 Ἡμεῖς δὲ τὸν [20] πλοῦν
διανύσαντες, ἀπὸ Τύ-
ρου [21] κατηντήσαμεν
εἰς Πτολεμαΐδα· καὶ
ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελ-
φοὺς, [22] ἐμείναμεν ἡ-
μέραν μίαν παρ' αὐ-
τοῖς.
8 Τῇ δὲ [23] ἐπαύριον
[11] ἐξελθόντες [b] οἱ περὶ
τὸν Παῦλον,[1] [4] ἤλθομεν
εἰς Καισάρειαν· καὶ
[26] εἰσελθόντες εἰς τὸν
οἶκον Φιλίππου τοῦ
[25] εὐαγγελιστοῦ, ([b] τοῦ[1]
[27] ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ)
[22] ἐμείναμεν παρ' αὐ-
τῷ.
9 Τούτῳ δὲ [27] ἦσαν θυ-
γατέρες παρθένοι τέσ-
σαρες προφητεύουσαι.
10 Ἐπιμενόντων δὲ
ἡμῶν ἡμέρας πλείους,
[2] κατῆλθέ τις ἀπὸ τῆς
Ἰυδαίας προφήτης ὀνό-
ματι Ἄγαβος·
11 Καὶ [4] ἐλθὼν πρὸς
ἡμᾶς, καὶ [6] ἄρας τὴν ζώ-
νην τοῦ Παύλου, [8] δή-
σας † τε αὐτοῦ ‡ τὰς
χεῖρας καὶ τὺς [10] πόδας,
εἶπε· Τάδε λέγει τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον· Τὸν
ἄνδρα, οὗ [27] ἐστιν ἡ ζώ-
νη αὕτη, οὕτω [8] δήσου-
σιν ἐν Ἱερουσαλὴμ
οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ [14] πα-
ραδώσουσιν εἰς χεῖρας
ἐθνῶν.
12 Ὡς δὲ [16] ἠκούσαμεν
ταῦτα, παρεκαλοῦμεν
ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐν-
τόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαί-
νειν αὐτὸν εἰς Ἱερου-
σαλήμ.
13 Ἀπεκρίθη [18] δὲ ὁ
Παῦλος· Τί ποιεῖτε,
κλαίοντες καὶ ** συν-
θρύπτοντές μου τὴν
καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ
μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ
καὶ [24] ἀποθανεῖν εἰς
Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως
ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνό-
ματος τοῦ Κυρίου Ἰη-
σοῦ.
14 Μὴ πειθομένου δὲ
αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν, εἰ-
πόντες· Τὸ θέλημα τοῦ
Κυρίου [7] γενέσθω.
15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας
ταύτας †† ἀποσκευασά-
μενοι [30] ἀνεβαίνομεν
εἰς ‡‡ Ἱερουσαλήμ.
16 Συνῆλθον [28] δὲ καὶ
[29] τῶν μαθητῶν ἀπὸ
Καισαρείας σὺν ἡμῖν,

A. D. 60

1 ἀνευρίσκω.
2 κατέρχομαι
3 ἐπιμένω.
4 ἔρχομαι.
5 λέγω. [μα-α
* Ἱεροσόλυ-
6 αἴρω.
7 γίνομαι.
8 δέω.
† ἑαυτοῦ.-ἡ.
al. τε αὐτῷ.
‡ τὰς πόδας ϗ
τὰς χεῖρας-η
9 2 Ti. 3. 17.
10 πούς.
11 ἐξέρχομαι.
12 τίθημι.
§ προσευξά-
μενοι-η.
13 προσεύχο
μαι. [μι.
14 παραδίδω-
‖ Vide App.
15 ἐπιβαίνω.
16 ἀκούω.
17 ὑποστρέφω
18 ἀποκρίνο-
μαι. [τα.
19 s. οἰκήμα-
20 c. 27. 9. 10.
21 καταντάω
** θορυβοῦν-
τές-η.
22 μένω.
23 s. ἡμέρα
24 ἀποθνήσκω
25 Ep. 4. 11.
26 εἰσέρχο-
27 εἰμί. [μαι.
†† ἐπισκευα-
σάμενοι-i.
al. παρα-
σκευασ. s.
ἐπισκευ. s.
ἀποταξά-
μενοι. [μαι.
28 συνέρχο-
29 s. τινές.
‡‡ Ἱεροσόλυ
μα.-ἡ.
30 ἀναβαίνω.

ἄγοντες *παρ' ᾧ [1]ξενι-
σθῶμεν, Μνάσωνί τινι
Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθη-
τῇ.
17 Γενομένων [5] δὲ ἡ-
μῶν εἰς Ἱεροσόλυμα,
[9] ἀσμένως ‡ [7] ἐδέξαντο
ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.
18 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ [11]
[12]εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν
ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον·
πάντες τε [13]παρεγένον-
το οἱ πρεσβύτεροι.
19 Καὶ ἀσπασάμενος
αὐτοὺς [15]ἐξηγεῖτο καθ'
ἓν ἕκαστον ὧν [16]ἐποίη-
σεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνε-
σι διὰ τῆς διακονίας
αὐτοῦ.
20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες
[17]ἐδόξαζον τὸν § Κύρι-
ον· εἰπόν τε αὐτῷ· Θε-
ωρεῖς, ἀδελφέ, [18]πόσαι
μυριάδες [19]εἰσὶν ‖ Ἰου-
δαίων τῶν [20]πεπιστευ-
κότων· χ πάντες [21]ζη-
λωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρ-
χουσι.
21 Κατηχήθησαν [23] δὲ
περὶ σοῦ, ὅτι [25]ἀποστα-
σίαν διδάσκεις ἀπὸ Μω-
σέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη
d πάντας | Ἰουδαίους, λέ-
γων μὴ περιτέμνειν αὐ-
τοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ
τοῖς ἔθεσι ** περιπα-
τεῖν.
22 *Τί οὖν [19] ἐστι;
πάντως δεῖ [31] πλῆθος
[32]συνελθεῖν· ἀκούσον-
ται γὰρ ὅτι [33] ἐλήλυ-
θας.
23 Τοῦτο οὖν [16]ποίησον
ὅ σοι λέγομεν· [19] Εἰσὶν
ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες
εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυ-
τῶν.
24 Τούτους [2]παραλα-
βών, [3]ἁγνίσθητι σὺν
αὐτοῖς, χ [4]δαπάνησον
ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα [6]ξυρή-
σωνται τὴν κεφαλήν·
χ †[8]γνῶσι πάντες ὅτι
ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ
οὐδέν [19]ἐστιν, ἀλλὰ
[10]στοιχεῖς χ αὐτὸς τὸν
νόμον φυλάσσων.
25 Περὶ δὲ τῶν [20]πεπι-
στευκότων ἐθνῶν *ἡμεῖς
[14]ἐπεστείλαμεν, κρίναν-
τες c μηδὲν τοιοῦτον τη-
ρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ | φυ-
λάσσεσθαι αὐτοὺς τό,
τε εἰδωλόθυτον, καὶ τὸ
αἷμα, d χ πνικτόν, | καὶ
πορνείαν.
26 Τότε ὁ Παῦλος
[2]παραλαβὼν τοὺς ἄν-
δρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ
σὺν αὐτοῖς [3] ἁγνισθεὶς
[12]εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν,
διαγγέλλων τὴν ἐκπλή-
ρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ
[22]ἁγνισμοῦ, ἕως [24] οὗ
[26] προσηνέχθη ὑπὲρ
ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ
προσφορά.
27 †† Ὡς δὲ [29] ἔμελλον
αἱ ἑπτὰ ἡμέραι [30] συν-
τελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς
Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεα-
σάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ
ἱερῷ, [34]συνέχεον πάντα
τὸν ὄχλον, χ [35] ἐπέβα-
λον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐ-
τόν·
28 Κράζοντες· Ἄνδρες
Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε·
οὗτός [19]ἐστιν ὁ ἄνθρω-
πος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ

A. D. 60.

* Vide App.
1 ξενίζω.
2 παραλαμβάνω.
3 ἁγνίζω.
4 δαπανάω.
5 γίνομαι.
6 ξυράω.
7 δέχομαι. [l. † γνώσονται.
8 γινώσκω.
9 ch. 2 41.
‡ ἀπεδέξαντο-h.
10 Ro. 4. 12.
11 s. ἡμέρᾳ.
12 εἴσειμι.
13 παραγίνομαι.
14 ἐπιστέλλω.
15 ἐξηγέομαι.
16 ποιέω.
17 δοξάζω.
§ Θεόν-a.
18 ch. 19. 19.
19 εἰμί.
‖ ἐν τοῖς Ἰουδαίοις-h.
20 πιστεύω.
21 ch. 1. 13.
22 Nu. 6. 5.
23 κατηχέω.
24 s. τοῦ χρόνου.
25 2 Th. 2. 3.
26 προσφέρω.
** πατρώοις-f.
†† Συντελουμένης δὲ τῆς ἑβδόμης ἡμέρας-n.
29 μέλλω.
30 Mat. 7.28.
31 ch. 6. 2.
32 συνέρχομαι.
33 ἔρχομαι.
34 συγχέω, Ge. 11. 7, 9.
35 ἐπιβάλλω.

τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπε τούτε πάντας † πανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ *Ἕλληνας [3] εἰςήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ [5] κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον.

29 Ἦσαν[7] γὰρ ‡ [9] προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν [11] ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν [3] εἰςήγαγεν ὁ Παῦλος.

30 Ἐκινήθη[13] τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ [15] ἐγένετο [16] συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ [18] ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλε, [19] εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως [20] ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.

31 Ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, [21] ἀνέβη φάσις τῷ [24] χιλιάρχῳ τῆς σπείρης, ὅτι ὅλη [25] συγκέχυται Ἱερουσαλήμ.

32 Ὃς ἐξαυτῆς[27] παραλαβὼν στρατιώτας, ϗ ἑκατοντάρχους, κατέδραμεν [29] ἐπ᾽ αὐτούς· οἱ δὲ [30] ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, [31] ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.

33 Τότε [33] ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος [18] ἐπελάβετο αὐτε. καὶ [35] ἐκέλευσε [36] δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί· καὶ [37] ἐπυνθάνετο τίς ἂν [7] εἴη, καὶ τί [7] ἐςι [39] πεποιηκώς.

34 Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι * [1] ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυνάμενος δὲ [2] γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς, διὰ τὸν θόρυβον, [35] ἐκέλευσεν [4] ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν [8] παρεμβολήν.

35 Ὅτε δὲ [15] ἐγένετο ἐπὶ τοὺς [8] ἀναβαθμοὺς, [10] συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ςρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου.

36 Ἠκολούθει[12] γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, § κράζον· [14] Αἶρε αὐτόν.

37 Μέλλων τε [3] εἰςάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος, λέγει τῷ χιλιάρχῳ· Εἰ [17] ἔξεστί μοι εἰπεῖν d τι l πρός σε; Ὁ δὲ [22] ἔφη· Ἑλληνιστὶ γινώσκεις;[23]

38 Οὐκ ἄρα σὺ [7] εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τέτων τῶν ἡμερῶν [26] ἀναστατώσας ϗ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν [28] ἔρημον τοὺς ‖ τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων;

39 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰυδαῖος Ταρσεὺς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, [32] ἐπίτρεψόν μοι [34] λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν.

40 Ἐπιτρέψαντος[32] δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος [38] ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν [40] κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς

A. D. 60.

* ἐπεφώνεν-h
1 βοάω.
2 γινώσκω.
† πανταχῆ-h
3 εἰςάγω.
4 ἄγω.
5 κοινόω.
6 c. 23. 10, 16. He. 11. 34.
7 εἰμί.
‡ ἑωρακότες-n
8 ver. 40.
9 προοράω.
10 συμβαίνω
11 νομίζω.
12 ἀκολυθέω.
§ κράζοντες-h
13 κινέω.
14 Lu. 23. 18.
15 γίνομαι.
16 Judith 10. 18.
17 ἔξειμι.
18 ἐπιλαμβάνω
19 ἕλκω.
20 κλείω.
21 ἀναβαίνω.
22 φημι.
23 s. λαλεῖν.
24 ver. 33, 37. Mar. 6. 21.
25 συγχύω, ch. 2. 6.
26 ἀνίστημι, ch. 17. 26.
27 s. ὥρας.
‖ τετρακοσίους-n.
28 s. χώραν.
29 κατατρέχω.
30 εἴδω.
31 παύω.
32 ἐπιτρέπω.
33 ἐγγίζω.
34 λαλέω.
35 κελεύω.
36 δέω. [μαι.
37 πυνθάνομαι.
38 ἵστημι.
39 ποιέω.
40 κατασείω.

δὲ σιγῆς [1] γενομένης,
[2] προςεφώνησε τῇ * Ἑ-
βραΐδι διαλέκτῳ, λέ-
γων·

Κεφ. κβ΄.

ΑΝΔΡΕΣ ἀδελφοὶ ϗ
πατέρες, ἀκούσατέ μου
τῆς πρὸς ὑμᾶς † νῦν
[5] ἀπολογίας.
2 Ἀκούσαντες δὲ ὅτι
τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ
[2] προςεφώνει αὐτοῖς,
μᾶλλον [7] παρέσχον ἡ-
συχίαν.
3 Καί [9] φησιν· Ἐγὼ
c μέν | εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖ-
ος, [11] γεγεννημένος ἐν
Ταρσῷ τῆς Κιλικίας,
[12] ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν
τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ
τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ,
[13] πεπαιδευμένος κατὰ
ἀκρίβειαν τȣ̃ [15] πατρώ-
ου νόμου, [16] ζηλωτὴς
ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, κα-
θὼς πάντες ὑμεῖς [17] ἐςε
σήμερον·
4 Ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν
[19] ἐδίωξα ἄχρι θανάτȣ,
δεσμεύων καὶ [21] παρα-
διδοὺς εἰς φυλακάς ἄν-
δρας τε καὶ γυναῖκας·
5 Ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς
‡ μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν
τὸ [23] πρεσβυτέριον·
παρ᾽ ὧν καὶ ἐπιστολὰς
‖ [25] δεξάμενος πρὸς τοὺς
ἀδελφοὺς, εἰς Δαμα-
σκὸν [29] ἐπορευόμην, ἄ-
ξων καὶ τȣ̀ς ἐκεῖσε [17] ὄν-
τας, [31] δεδεμένους εἰς
Ἱερουσαλὴμ, ἵνα [33] τι-
μωρηθῶσιν.
6 Ἐγένετο[1] δέ μοι πο-
ρευομένῳ ϗ ἐγγίζοντι
τῇ Δαμασκῷ περὶ με-
σημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ περιαςρά-
ψαι φῶς ἱκανὸν περὶ
ἐμέ.
7 Ἔπεσόν[3] τε εἰς τὸ
[4] ἔδαφος, καὶ [6] ἤκουσα
φωνῆς λεγούσης μοι·
Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με
διώκεις;
8 Ἐγὼ δὲ [8] ἀπεκρίθην·
Τίς εἶ, Κύριε; Εἶπέ τε
πρός με· Ἐγώ εἰμι Ἰη-
σοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ
διώκεις.
9 Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ [17] ὄν-
τες τὸ μὲν φῶς [10] ἐθεά-
σαντο, c καὶ ἔμφοβοι
ἐγένοντο | τὴν δὲ φω-
νὴν οὐκ [6] ἤκουσαν τοῦ
λαλοῦντός μοι.
10 Εἶπον δέ· Τί ποιή-
σω, Κύριε; Ὁ δὲ Κύ-
ριος εἶπε πρός με· Ἀνα-
ςὰς [14] πορεύου εἰς Δα-
μασκόν· [18] κἀκεῖ σοι
[20] λαληθήσεται περὶ
πάντων ὧν [22] τέτακταί
σοι ποιῆσαι.
11 Ὡς δὲ οὐκ [24] ἐνέ-
βλεπον ἀπὸ τῆς δόξης
τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χει-
ραγωγούμενος ὑπὸ τῶν
[26] συνόντων μοι, [27] ἦλ-
θον εἰς Δαμασκόν.
12 Ἀνανίας δέ τις,
ἀνὴρ § [28] εὐσεβὴς κατὰ
τὸν νόμον, [30] μαρτυρού-
μενος ὑπὸ πάντων τῶν
κατοικούντων ** Ἰου-
δαίων,
13 Ἐλθὼν[27] πρός με,
καὶ [32] ἐπιςὰς εἶπέ μοι·
Σαȣ̀λ ἀδελφὲ, ἀνάβλε-
ψον. [34] Κἀγὼ αὐτῇ τῇ

A. D. 60.

1 γίνομαι.
2 προςφωνέω
* Ἰδία-n.
3 πίπτω.
4 Nu. 5. 17.
1 Ki. 6. 15.
† νυνὶ a.
5 ch. 15. 16.
1 Co. 9. 3.
2 Co. 7. 11.
6 ἀκούω.
7 παρέχω.
8 ἀποκρίνομαι.
9 φῆμι. [μαι.
10 θεάομαι.
11 γεννάω.
12 ἀνατρέφω,
ch. 7. 22.
13 παιδεύω.
14 ἀνίστημι.
15 ch. 24. 14.
28. 17.
16 ch. 21. 20.
17 εἰμί.
18 καὶ ἐκεῖ.
19 διώκω.
20 λαλέω. [μι
21 παραδίδω-
22 τάσσω,
ch. 13. 18.
‡ Ἀνανίας f.
23 Lu. 22. 66.
1 Ti. 4. 14.
24 ἐμβλέπω.
25 δέχομαι.
26 σύνειμι.
27 ἔρχομαι.
§ εὐλαβὴς-n.
alii e.
‖ δεξάμενος,
πρὸς τοὺς ἀ-
δελφὸς εἰς-n.
28 ch. 10. 2.
29 πορεύομαι.
30 ch. 6. 3.
31 δέω.
** ἐν Δαμα-
σκῷ-f.
32 ἐφίστημι.
33 ch. 26. 11.
34 καὶ ἐγώ.

ὥρα [1] ἀνέβλεψα εἰς αὐ-
τόν.
14 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ
Θεὸς τῶν πατέρων
ἡμῶν [4] προεχειρίσατό
σε [5] γνῶναι τὸ θέλη-
μα αὐτοῦ, καὶ [7] ἰδεῖν
τὸν [8] δίκαιον, καὶ ἀκοῦ-
σαι φωνὴν ἐκ τοῦ ςό-
ματος αὐτοῦ.
15 Ὅτι [11] ἔσῃ μάρτυς
αὐτῷ πρὸς πάντας ἀν-
θρώπυς, ὧν [13] ἑώρακας
καὶ [15] ἤκουσας.
16 Καὶ νῦν τί μέλλεις;
[17] ἀναστὰς βάπτισαι, χ
ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρ-
τίας σου, ἐπικαλεσάμε-
νος τὸ ὄνομα § τοῦ Κυ-
ρίου.
17 Ἐγένετο [19] δέ μοι
ὑποστρέψαντι εἰς Ἱε-
ρουσαλὴμ, καὶ πρυσευ-
χομένυ μυ ἐν τῷ ἱερῷ,
[19] γενέσθαι με ἐν [21] ἐκ-
στάσει,
18 Καὶ [7] ἰδεῖν αὐτὸν
λέγοντά μοι· [23] Σπεῦ-
σον, καὶ [25] ἔξελθε ἐν τά-
χει ἐξ Ἱερουσαλήμ· δι-
ότι οὐ παραδέξονταί σῃ
τὴν μαρτυρίαν περὶ
ἐμοῦ.
19 Κἀγὼ [27] εἶπον· Κύ-
ριε, αὐτοὶ [31] ἐπίσταν-
ται ὅτι ἐγὼ [11] ἤμην φυ-
λακίζων καὶ δέρων
κατὰ τὰς συναγωγὰς
τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ
σέ.
20 Καὶ ὅτε [33] ἐξεχεῖτο
τὸ αἷμα d Στεφάνου l
τοῦ ‡‡ μάρτυρός σου,
καὶ αὐτὸς [11] ἤμην [35] ἐφ-
εστὼς, χ [9] συνευδοκῶν
b τῇ ἀναιρέσει αὐτυῦ, l
καὶ φυλάσσων τὰ ἱμά-
τια τῶν [8] ἀναιρούντων
αὐτόν.
21 Καὶ εἶπε * πρός με·
Πορεύου· ὅτι ἐγὼ εἰς
ἔθνη μακρὰν ἐξαποστε-
λῶ σε.
22 Ἤκουον [15] δὲ αὐτοῦ,
ἄχρι τούτου τοῦ λόγυ,
καὶ [6] ἐπῆραν τὴν φωνὴν
αὐτῶν, λέγοντες· Αἶρε
ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τυιοῦ-
τον· οὐ γὰρ † [8] καθῆκον
αὐτὸν [10] ζῆν.
23 Κραυγαζόντων [12] δὲ
αὐτῶν, καὶ ‡ [14] ῥιπτούν-
των τὰ ἱμάτια, καὶ κο-
νιορτὸν βαλλόντων εἰς
τὸν ‖ ἀέρα,
24 Ἐκέλευσεν [16] αὐτὸν
ὁ χιλίαρχος ** ἄγεσθαι
εἰς τὴν παρεμβολὴν,
εἰπὼν [18] μάστιξιν [20] ἀν-
ετάζεσθαι αὐτόν· ἵνα
[22] ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν
οὕτως ἐπεφώνουν αὐ-
τῷ.
25 Ὡς δὲ †† [24] προέτει-
νεν αὐτὸν τοῖς [26] ἱμᾶ-
σιν, εἶπε πρὸς τὸν [28] ἑ-
στῶτα ἑκατόνταρχον ὁ
Παῦλος· Εἰ ἄνθρωπον
Ῥωμαῖον καὶ [29] ἀκατά-
κριτον [30] ἔξεστιν ὑμῖν
μαστίζειν;
26 Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκα-
τόνταρχος, [32] προσελ-
θὼν [34] ἀπήγγειλε τῷ
χιλιάρχῳ, λέγων·
b Ὅρα l τί μέλλεις
ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρω-
πος οὗτος Ῥωμαῖός
[11] ἐστι.
27 Προσελθὼν [32] δὲ ὁ

A. D. 60.

1 ἀναβλέπω.
2 ch. 8. 1.
3 ch. 2. 23.
4 προχειρίζω
5 γινώσκω.
* ἡ φωνὴ-f.
6 ἐπαίρω.
7 εἴδω.
† καθῆκεν-a.
8 Ro. 1. 23.
9 ch. 8. 14.
10 ζάω.
11 εἰμί.
12 Mat. 12. 19.
13 ὁράω.
‡ ῥιπτόν-
των-n.
14 Mat. 9. 36.
15 ἀκούω.
16 κελεύω.
17 ἀνίστημι.
§ αὐτοῦ-a.
‖ οὐρανὸν-i.
** εἰςάγε-
σθαι-a.
18 Mar. 3. 10.
19 γίνομαι.
20 ver. 29.
21 ch. 10. 10.
22 ἐπιγινώ-
σκω.
23 σπεύδω.
†† προέτει-
ναν-a. alii
προέτεινον, s
προςέτειναν.
24 προτείνω.
25 ἐξέρχομαι.
26 Mar. 1. 7.
27 καὶ ἐγώ.
28 ἵστημι.
29 ch. 16. 37.
30 ἔξειμι.
31 ἐπίςαμαι.
32 προςέρχο-
μαι.
33 ἐκχέω. [λω.
34 ἀπαγγέλ-
‡‡ πρωτομάρ-
τυρός-n.
35 ἐφίστημι.


ST PAUL'S TRAVELS and
DALMATIA
ADRIATIC SEA
ILLYRIA
DACIA
R. Danube
Ancona
ITALIA
Rome
Sipontum
Appii Forum
Puteoli
Sardica
Epidaurus
Lissus
Scupi
Nicopolis
MACEDONIA
Stobi
Olympiadda
Hadrianopolis
THRA
Thessalonica
Berea
Philippi
GRAECIA
Larissa
Sybaris
Croton
Æolian Isles
SICILY
Rhegium
Syracuse
Corinth
Athens
Arcadia
Argos
Sparta
Cythera
Melos
Thera
Carpathos
Lemnos
Troas
Assos
Samos
Patmos
Chalcis
Melita
Phenice
Clauda
CRETE
Track of St Paul according to Bryant
Track of St Paul from Jerusalem to Rome
Cyrene
Paraetonium
15
20
25
40
35
30

COUNTRIES referred to in the ACTS.

30
35
40
TAURICA
SARMATIA
EUXINE OR
BLACK SEA
Byzantium
Constantinople
Nicomedia
Sinope
Trapezus
COLCHIS
BITHYNIA
Amissus
PONTUS
MYSIA
Prusa
GALATIA
Ancyra
Thyatira
Amorium
ARMENIA
Philadelphia
Sardis
Smyrna
Ephesus
PHRYGIA
LYCAONIA
Iconium
CAPPADOCIA
Cesar
MESOPOTAMIA
PISIDIA
Antioch
PAMPHYLIA
Lystra
Derbe
Tyana
Edessa
Charran
Zeugma
Tarsus
CILICIA
Samosata
Side
Seleucia
Hierapolis
Antioch
Laodicea
Apamea
Resapha
Thapsacus
Cyprus
SYRIA
Paphos
Aradus
Emesa
Palmyra
Botrus
Berytus
PHOENICIA
ABILENE
Abila
Damascus
Sidon
ITUREA
Tyre
Caesarea
Antipatris
GALILEE
SAMARIA
PEREA
Jerusalem
Bethlehem
Gaza
JUDEA
ARABIA
Alexandria
Petra
IDUMEA
EGYPT
Pelusium
Memphis
Heliopolis
30
35
40
35
30

χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ·
Λέγε *μοι, ᵇεἰ ᵗ σὺ
Ῥωμαῖος [1]εἶ; Ὁ δὲ
[a]ἔφη· Ναί.
28 Ἀπεκρίθη[b] τε ὁ χι-
λίαρχος· Ἐγὼ [c]πολλᾶ
κεφαλαίου τὴν [ᵗ]πολι-
τείαν ταύτην [9]ἐκτησά-
μην· Ὁ δὲ Παῦλος [a]ἔ-
φη· Ἐγὼ δὲ καὶ [10]γε-
γέννημαι.
29 Εὐθέως οὖν [11]ἀπέ-
στησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλ-
λοντες αὐτὸν ἀνετά-
ζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ
[13]ἐφοβήθη, [15]ἐπιγνοὺς
ὅτι Ῥωμαῖός [1]ἐστι,
καὶ ὅτι [1]ἦν αὐτὸν [17]δε-
δεκώς.
30 Τῇ δὲ [19]ἐπαύριον
βουλόμενος [18]γνῶναι τὸ
ἀσφαλὲς, τὸ, τί κατη-
γορεῖται ‡παρὰ τῶν Ἰου-
δαίων, [21]ἔλυσεν αὐτὸν
ᵇἀπὸ τῶν δεσμῶν,‖ καὶ
[23]ἐκέλευσεν ‖ [24]ἐλθεῖν
τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ **ὅ-
λον τὸ συνέδριον ᵇαὐ-
τῶν‖ καὶ [27]καταγαγὼν
τὸν Παῦλον, [29]ἔστησεν
εἰς αὐτούς.

Κεφ. κγ΄.

30 ΑΤΕΝΙΣΑΣ[31] δὲ ὁ
Παῦλος τῷ συνεδρίῳ,
εἶπεν· Ἄνδρες ἀδελφοὶ,
ἐγὼ πάσῃ [33]συνειδήσει
ἀγαθῇ [34]πεπολίτευμαι
τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης
τῆς ἡμέρας.
2 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀ-
νανίας [35]ἐπέταξε τοῖς
[36]παρεστῶσιν αὐτῷ, τύ-
πτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.
3 Τότε ὁ Παῦλος πρὸς

A. D. 60.

* μοι σὺ-n.
1 εἰμί.
2 κονιάω, Mat. 23. 27.
3 φήμι.
† παρὰ τὸν νόμον-n.
4 Ps. 119. 51.
5 ἀποκρίνομαι.
6 s. διὰ.[μαι.
7 Ep. 2. 12.
8 Jno. 9. 28.
9 κτάομαι.
10 γεννάω.
11 ἀφίστημι.
12 εἴδω.
13 φοβέω.
14 γράφω.
15 ἐπιγινώσκω.
16 Ex. 22. 28.
17 δέω.
18 γινώσκω.
19 s. ἡμέρα.
20 κράζω.
‡ ὑπὸ-h.
21 λύω.[ων-h
§ Φαρισαί-
22 λαλέω.
23 κελεύω.
24 γίνομαι.
‖ τὸ συνελθεῖν-a
25 ἔρχομαι.
** πᾶν α.
26 ver. 10.
27 κατάγω.
28 σχίζω.
29 ἵστημι.
30 ἀτενίζω.
31 s. τοῖς ὀφθαλμοῖς.
32 ἀνίστημι.
33 ch. 24. 16.,
34 πολιτεύω. Phi. 1. 27.
35 ἐπιτάσσω.
36 παρίστημι.
†† Vide App.
37 διαμάχομαι, Ecclus. 8. 1.

αὐτὸν εἶπε· Τύπτειν
σε μέλλει ὁ Θεὸς, τοῖχε
[2]κεκονιαμένε· καὶ σὺ
κάθῃ κρίνων με κατὰ
τὸν νόμον, καὶ †[4]παρα-
νομῶν κελεύεις με τύ-
πτεσθαι;
4 Οἱ δὲ [36]παρεστῶ-
τες εἶπον· Τὸν ἀρχιε-
ρέα τοῦ Θεοῦ [8]λοιδο-
ρεῖς;
5 Ἔφη[3] τε ὁ Παῦλος·
Οὐκ [12]ᾔδειν, ἀδελφοὶ,
ὅτι [1]ἐστὶν ἀρχιερεύς·
[14]γέγραπται γάρ· Ἄρ-
χοντα [16] τοῦ λαοῦ σου
οὐκ ἐρεῖς κακῶς.
6 Γνοὺς[18] δὲ ὁ Παῦ-
λος ὅτι τὸ ἓν μέρος
[1]ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ
δὲ ἕτερον Φαρισαίων,
[20]ἔκραξεν ἐν τῷ συν-
εδρίῳ· Ἄνδρες ἀδελ-
φοὶ, ἐγὼ Φαρισαῖός
εἰμι, υἱὸς § Φαρισαίου·
περὶ ἐλπίδος ᶜκαὶ‖ ἀνα-
στάσεως νεκρῶν ἐγὼ
κρίνομαι.
7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λα-
λήσαντος,[22] [21]ἐγένετο
[26]στάσις τῶν Φαρισαί-
ων καὶ τῶν Σαδδουκαί-
ων· καὶ [28]ἐσχίσθη τὸ
πλῆθος.
8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ
λέγουσι μὴ [1]εἶναι ἀνά-
στασιν, μηδὲ ἄγγελον,
μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖ-
οι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ
ἀμφότερα.
9 Ἐγένετο[24] δὲ κραυ-
γὴ μεγάλη· καὶ [32]ἀνα-
στάντες ††οἱ γραμμα-
τεῖς τοῦ μέρους τῶν Φα-
ρισαίων [37]διεμάχοντο,

λέγοντες· Οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα [3]ἐλάλησεν αὐτῷ, ἢ ἄγγελος, ὁ μὴ [4]θεομαχῶμεν.|

10 Πολλῆς δὲ [5]γενομένης στάσεως, [*][6]εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ [7]διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, [9]ἐκέλευσε τὸ [11]στράτευμα [13]καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ [15]ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε· Θάρσει, ὁ Παῦλε·| ὡς γὰρ [17]διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένης[5] δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές ‡τινες τῶν Ἰουδαίων [21]συστροφὴν, [23]ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς, λέγοντες μήτε φαγεῖν, μήτε [25]πιεῖν, ἕως[26] οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον.

13 Ἦσαν[8] δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν §[27]πεποιηκότες·

14 Οἵτινες [29]προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, εἶπον· [31]Ἀναθέματι [23]ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς, μηδενὸς γεύσασθαι ἕως [26]οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον

A. D. 60.

1 ἐμφανίζω, Mat. 27. 23.
2 κατάγω.
3 λαλέω.
4 2 Mac. 7. 19.
5 γίνομαι.
* φοβηθεὶς-ἱ.
6 εὐλαβέομαι He. 11. 7. 1 Sa. 18. 29.
7 Mar. 5. 4.
8 εἰμί.
9 κελεύω.
10 ἀναιρέω.
11 Mat. 22. 7. Lu. 23. 11.
† τὴν ἐνέδραν,-α. τὸ ἔνεδρον, λ. ch. 25. 3.
12 παραγίνομαι. [νω.
13 καταβαί-
14 εἰσέρχομαι.
15 ἐφίστημι.
16 ἀπαγγέλλω. [ρομαι.
17 διαμαρτύ-
18 φημί.
19 ἀπάγω.
‡ συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι, ἀνεθ.-α.
20 παραλαμβάνω.
21 ch. 19. 40.
22 ἄγω. [τίζω
23 ἀναθεμα-
24 ἐρωτάω.
25 πίνω. [νυ.
26 ἕ. τ8 χρό-
§ ποιησάμενοι-ἡ.
27 ποιέω. [νω.
28 ἐπιλαμβά-
29 προσέρχομαι. [μαι.
30 πυνθάνο-
31 Ro. 9. 3.
32 συντίθημι

15 Νῦν οὖν ὑμεῖς [1]ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως αὔριον| αὐτὸν [2]καταγάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν, ἕτοιμοί [8]ἐσμεν τοῦ [10]ἀνελεῖν αὐτόν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου †τὸ ἔνεδρον, [12]παραγενόμενος καὶ [14]εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν, [16]ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ.

17 Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων, [18]ἔφη· Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε[19] πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ τι [16]ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ.

18 Ὁ μὲν οὖν [20]παραλαβὼν αὐτὸν [22]ἤγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, καί [18]φησιν· Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με, [24]ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίαν [22]ἀγαγεῖν πρός σε, ἔχοντά τι [3]λαλῆσαί σοι.

19 Ἐπιλαβόμενος[28] δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν, [30]ἐπυνθάνετο· Τί [8]ἐστιν ὃ ἔχεις [16]ἀπαγγεῖλαί μοι;

20 Εἶπε δέ· Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι [32]συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον εἰς τὸ

συνέδριον [14]καταγά-
γῃς τὸν Παῦλον, ὡς
* μέλλοντές τι ἀκριβέ-
στερον πυνθάνεσθαι πε-
ρὶ αὐτοῦ.
21 Σὺ οὖν μὴ [5]πεισθῇς
αὐτοῖς· [7]ἐνεδρεύουσι
γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν
ἄνδρες πλείους τεσσα-
ράκοντα, οἵτινες [8]ἀνε-
θεμάτισαν ἑαυτοὺς μή-
τε φαγεῖν, μήτε [9]πιεῖν,
ἕως [10]οὗ [13]ἀνέλωσιν
αὐτόν· καὶ νῦν ἕτοι-
μοί [15]εἰσι, προσδεχόμε-
νοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγ-
γελίαν.
22 Ὁ μὲν οὖν χιλίαρ-
χος [17]ἀπέλυσε τὸν νεα-
νίαν, παραγγείλας μη-
δενὶ ἐκλαλῆσαι, ὅτι
ταῦτα [19]ἐνεφάνισας
πρός με.
23 Καὶ προσκαλεσά-
μενος δύο τινὰς τῶν
ἑκατοντάρχων, εἶπεν·
Ἑτοιμάσατε στρατιώ-
τας διακοσίους, ὅπως
πορευθῶσιν ἕως Και-
σαρείας, καὶ ἱππεῖς
ἑβδομήκοντα, καὶ ‡δε-
ξιολάβους διακοσίους
ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς
νυκτός·
24 Κτήνη[26] τε [27]παρα-
στῆσαι, ἵνα [28]ἐπιβιβά-
σαντες τὸν Παῦλον δι-
ασώσωσι [31]πρὸς Φήλι-
κα τὸν ἡγεμόνα·
25 Γράψας [32] ἐπιστο-
λὴν [33]περιέχουσαν τὸν
§τύπον τοῦτον·
26 Κλαύδιος Λυσίας
τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι
Φήλικι χαίρειν.[36]

A. D. 60.

1 s. κατά.
* μέλλων, s. μελλόντων.
s. μέλλοντα-n. [νω.
2 συλλαμβά-
3 ἐφίστημι.
4 ἐξαιρέω.
5 πείθω.
6 μανθάνω.
7 Lu. 11. 54.
8 ἀναθεματίζω, ver. 12.
9 πίνω.
10 s. τὸ χρόνου.
11 γινώσκω.
12 ἐγκαλέω.
13 ἀναιρέω.
14 κατάγω.
15 εἰμί.
16 εὑρίσκω.
17 ἀπολύω.
18 ch. 25. 16.
19 ἐμφανίζω.
† Vide App.
20 ch. 9. 24.
21 πέμπω.
22 ver. 35.
‡ δεξιοβόλους ἢ ὀγδοήκοντα-n. alii e.
23 ch. 15. 29.
24 διατάσσω.
25 Lu. 10. 34.
26 ἀναλαμβάνω.
27 παρίστημι.
28 ἄγω. [ζω.
29 ἐπιβιβά-
30 s. ἡμέρα.
31 c. 27. 43, 44
32 γράφω.
33 Lu. 5. 9.
34 ὑποστρέφω.
§ con. τρόπον
|| ἀπέρχεσθαι-i. [μαι.
35 εἰσέρχο-
36 s. εὔχεται.
37 ἀναδίδωμι.

27 Τὸν[1] ἄνδρα τοῦ-
τον, [2]συλληφθέντα
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ
μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι
ὑπ' αὐτῶν, [3]ἐπιστὰς
σὺν τῷ στρατεύματι
[4]ἐξειλόμην [d]αὐτόν,¹
[6]μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός
[15]ἐστι.
28 Βουλόμενος δὲ γνῶ-
ναι[11] τὴν αἰτίαν δι' ἣν
[12]ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατ-
ήγαγον [14]αὐτὸν εἰς τὸ
συνέδριον αὐτῶν.
29 Ὃν [16]εὗρον [12]ἐγ-
καλούμενον περὶ ζητη-
μάτων τοῦ νόμου αὐτῶν,
μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου
ἢ δεσμῶν [18]ἔγκλημα
ἔχοντα.
30 Μηνυθείσης δέ μοι
†[20]ἐπιβουλῆς εἰς τὸν
ἄνδρα μέλλειν [15]ἔσε-
σθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαί-
ων, ἐξαυτῆς [21]ἔπεμψα
πρός σε, παραγγείλας
καὶ τοῖς [22]κατηγόροις
λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν
ἐπὶ σοῦ. [d][23]Ἔρρωσο.¹
31 Οἱ μὲν οὖν στρατι-
ῶται κατὰ τὸ [24]διατε-
ταγμένον αὐτοῖς, [26]ἀν-
αλαβόντες τὸν Παῦ-
λον, [28]ἤγαγον διὰ τῆς
νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντι-
πατρίδα.
32 Τῇ [30]δὲ ἐπαύριον
ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς
|| πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ,
[34]ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
παρεμβολήν.
33 Οἵτινες [35]εἰσελ-
θόντες εἰς τὴν Καισά-
ρειαν, καὶ [37]ἀναδόν-
τες τὴν ἐπιστολὴν τῷ

ἡγεμόνι, [1]παρέστη-
σαν καὶ τὸν Παῦλον
αὐτῷ.
34 Ἀναγνοὺς* δὲ [b]ὁ
ἡγεμὼν,| καὶ ἐπερωτή-
σας ἐκ ποίας [4]ἐπαρχίας
[7]ἐστὶ, καὶ [11]πυθόμενος
ὅτι [9] ἀπὸ Κιλικίας·
35 Διακούσομαί σου,
[13]ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κα-
τήγοροί σου [14]παραγέ
νωνται. [15]Ἐκέλευσέ
τε αὐτὸν ἐν τῷ [17]πραι-
τωρίῳ ετοῦ | ‡ Ἡρώδυ
φυλάσσεσθαι.

Κεφ. κδ'.

ΜΕΤΑ δὲ πέντε ἡμέ-
ρας [19]κατέβη ὁ ἀρχιε-
ρεὺς Ἀνανίας μετὰ
§ τῶν πρεσβυτέρων, ϗ
ῥήτορος Τερτύλλυ τι-
νὸς, οἵτινες [21]ἐνεφάνι-
σαν [23]τῷ ἡγεμόνι κατὰ
τοῦ Παύλου.
2 Κληθέντος[25] δὲ αὐ-
τοῦ, [26]ἤρξατο κατηγο-
ρεῖν ὁ Τέρτυλλος, λέ-
γων· Πολλῆς εἰρήνης
τυγχάνοντες διὰ σοῦ,
καὶ **κατορθωμάτων
γινομένων τῷ ἔθνει
τούτῳ διὰ τῆς σῆς
†† [27]προνοίας,
3 Πάντη τε καὶ παν-
ταχοῦ ἀποδεχόμεθα,
κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ
πάσης[29] εὐχαριστίας.
4 Ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖ-
όν σε [31]ἐγκόπτω παρα-
καλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν
συντόμως τῇ σῇ ἐπιει-
κείᾳ.
5 Εὑρόντες γὰρ τὸν
ἄνδρα τῦτον λοιμὸν, ϗ
κινοῦντα *στάσιν πᾶσι
τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς
κατὰ τὴν [2]οἰκουμένην,
πρωτοστάτην τε τῆς
τῶν Ναζωραίων [4]αἱρέ-
σεως·
6 [c]Ὃς καὶ τὸ ἱερὸν
[6]ἐπείρασε [8]βεβηλῶσαι,
ὃν καὶ [10]ἐκρατήσαμεν,
καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον
νόμον [12]ἠθελήσαμεν
κρίνειν.
7 Παρελθὼν[16] δὲ Λυ-
σίας ὁ χιλίαρχος, † με-
τὰ πολλῆς βίας ἐκ
τῶν χειρῶν ἡμῶν [18]ἀπ-
ήγαγε·
8 Κελεύσας τοὺς κατη-
γόρους αὐτοῦ ἔρχε-
σθαι ἐπὶ σέ· | παρ' οὗ
[20]δυνήσῃ αὐτὸς ἀνα-
κρίνας περὶ πάντων
τούτων [22]ἐπιγνῶναι,
ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦ-
μεν αὐτοῦ.
9 || Συνέθεντο[24] δὲ καὶ
οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες
ταῦτα οὕτως ἔχειν.
10 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦ-
λος, νεύσαντος αὐτῷ
τοῦ ἡγεμόνος λέγειν·
Ἐκ πολλῶν ἐτῶν [7]ὄντα
σε κριτὴν ‡‡ τῷ ἔθνει
τούτῳ ἐπιστάμενος,
§§ [30]εὐθυμότερον τὰ πε-
ρὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦ-
μαι·
11 Δυναμένυ σu γνῶ-
ναι [32] ὅτι οὐ πλείους
[7]εἰσί μοι ἡμέραι ἢ |
δεκαδύο, ἀφ' ἧς [33]ἀνέ-
βην προσκυνήσων |||| ἐν
Ἱερουσαλήμ.
12 Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱε-
ρῷ εὗρόν με πρός τινα

A. D. 60.

1 παρίστημι.
* στάσεις-h.
2 s. γῆν.[σκω
3 ἀναγινώ-
4 ch. 5. 17.
5 ch. 25. 1.
6 πειράω.
7 εἰμί.
8 Mat. 12. 5.
9 s. ἔστι.
10 κρατέω.
11 πυνθάνο-
12 θέλω.[μαι.
13 φήμι.[μαι.
14 παραγίνο-
15 κελεύω.
16 παρέρχο-
μαι.
† Vide App.
17 Jno. 18.28.
‡ alii τῷ.
18 ἀπάγω.
19 καταβαίνω
20 δύναμαι.
§ πρεσβυτέ-
ρων τινῶν-n
21 ἐμφανίζω.
22 ἐπιγινώ-
σκω.
23 s. ἑαυτὰς.
|| Συνεπέθεν-
το-a..
24 συντίθημι
25 καλέω.
26 ἄρχομαι.
** διορθωμά-
των-i.
†† προνοίας
πάντη τε ϗ
πανταχοῦ.
ἀποδεχόμε-
θα-n.
27 Ro. 13. 14.
‡‡ δίκαιον-f.
§§ εὐθύμως-h
29 2 Co. 9 12.
30 ch. 27. 36.
31 Ro. 15. 22.
32 γινώσκω.
33 ἀναβαίνω
|||| εἰς-n.

διαλεγόμενον, ἢ *[1] ἐπι-
σύστασιν ποιοῦντα ὄ-
χλου, οὔτε ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς, οὔτε κατὰ
τὴν πόλιν·
13 Οὔτε [3] παραστῆσαι
† δύνανται περὶ ὧν νῦν
κατηγοροῦσί μου.
14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό
σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν
ἣν λέγουσιν [5] αἵρεσιν,
οὕτω λατρεύω τῷ [7] πα-
τρῴῳ Θεῷ, πιστεύων
πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νό-
μον ϗ § τοῖς προφήταις
[11] γεγραμμένοις·
15 Ἐλπίδα ἔχων εἰς
τὸν Θεὸν, ἣν καὶ αὐτοὶ
οὗτοι προσδέχονται, ἀ-
νάστασιν μέλλειν [27] ἔ-
σεσθαι c νεκρῶν, ‖ δικαί-
ων τε καὶ ἀδίκων.
16 Ἐν τούτῳ ** δὲ αὐ-
τὸς ἀσκῶ, [14] ἀπρόσκο-
πον [15] συνείδησιν †† ἔ-
χειν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ
τοὺς ἀνθρώπους δια-
παντός.
17 Δι' ἐτῶν δὲ πλειό-
νων [17] παρεγενόμην ἐλε-
ημοσύνας ποιήσων εἰς
τὸ ἔθνος μου, καὶ προς-
φοράς.
18 Ἐν §§ οἷς [20] εὗρόν με
[21] ἡγνισμένον ἐν τῷ
ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου,
οὐδὲ μετὰ *† θορύβου.
Τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσί-
ας Ἰουδαῖοι,
19 Οὓς *‡ δεῖ ἐπὶ σοῦ
παρεῖναι καὶ κατηγο-
ρεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρός
με.
20 *Η αὐτοὶ οὗτοι εἰπά-
τωσαν εἴ ‖ τι [20] εὗρον

A. D. 60.

1 2 Co. 11.28.
2 ἵστημι.
* ἐπίστασιν-i.
3 παρίστημι.
4 κράζω.
† σοι s. με,-f.
‡ Ἀνεβάλετο δὲ αὐτὸς ὁ Φῆλιξ-l.
5 ver. 5.
6 ἀναβάλλω.
7 ch. 22. 3.
8 ch. 18. 26.
9 καταβαίνω.
10 διαγινώσκω.
§ τοῖς ἐν-a. alii ἐν τοῖς.
11 γράφω.
12 διατάσσω.
‖ αὐτὸν.-a.
13 2 Co. 2. 13.
** καὶ-h.
14 1 Co. 10. 32.
†† ἔχων-i.
15 ch. 23. 1.
16 μεταπέμπω
‡‡ al. ἰδίᾳ
17 παραγίνομαι
18 ἀκούω.
19 ch. 20. 21.
§§ αἷς-i.
20 εὑρίσκω.
21 ἁγνίζω, ch. 21. 24.
22 ch. 18. 4.
23 Ga. 5. 23.
‖‖ μέλλοντος κρίματος-h.
*† θορύβου, τινὲς ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι-i.
24 ch. 10. 4.
25 γίνομαι
26 s. κατὰ τὸ πρᾶγμα.
*‡ ἔδει-a. δεῖ-i.
27 εἰμί.
28 ἀποκρίνομαι.

ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, [2] στάν-
τος μου ἐπὶ τοῦ συνε-
δρίου·
21 *Η περὶ μιᾶς ταύ-
της φωνῆς, ἧς [4] ἔκραξα
[2] ἑστὼς ἐν αὐτοῖς· Ὅτι
περὶ ἀναστάσεως νε-
κρῶν ἐγὼ κρίνομαι σή-
μερον ὑφ' ὑμῶν.
22 ‡ Ἀκούσας δὲ ταῦτα
ὁ Φῆλιξ [6] ἀνεβάλετο
αὐτοὺς, [8] ἀκριβέστερον
εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ,
εἰπών· Ὅταν Λυσίας
ὁ χιλίαρχος [9] καταβῇ,
[10] διαγνώσομαι τὰ καθ'
ὑμᾶς.
23 Διαταξάμενός [12] τε
τῷ ἑκατοντάρχῃ τη-
ρεῖσθαι ‖ τὸν Παῦλον,
ἔχειν τε [13] ἄνεσιν, καὶ
μηδένα κωλύειν τῶν
ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν,
c ἢ προσέρχεσθαι ‖ αὐ-
τῷ.
24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τι-
νὰς [17] παραγενόμενος ὁ
Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ
τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ‖ ‡‡
[27] οὔσῃ Ἰουδαίᾳ, [16] μετ-
επέμψατο τὸν Παῦ-
λον, καὶ [18] ἤκουσεν αὐτοῦ
[19] περὶ τῆς εἰς Χριστὸν
πίστεως.
25 Διαλεγομένου [22] δὲ
αὐτοῦ περὶ δικαιοσύ-
νης καὶ [23] ἐγκρατείας ϗ
τοῦ ‖‖ κρίματος τοῦ
μέλλοντος [27] ἔσεσθαι, ‖
[24] ἔμφοβος [25] γενόμενος
ὁ Φῆλιξ [28] ἀπεκρίθη·
26 Τὸ νῦν ἔχον πορεύ-
ου· καιρὸν δὲ μετα-
λαβὼν μετακαλέσομαί
σε.

26 "Αμα [b] δὲ [1] καὶ ἐλπί-
ζων ὅτι χρήματα [1] δο-
θήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ
Παύλου, [c] ὅπως λύσῃ
αὐτόν· [1] διὸ καὶ πυκνό-
τερον αὐτὸν μεταπεμ-
πόμενος [3] ὡμίλει αὐτῷ.
27 Διετίας δὲ πληρω-
θείσης [7] ἔλαβε [8] διάδο-
χον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον
Φῆστον· θέλων τε χά-
ριτας [9] καταθέσθαι τοῖς
'Ιυδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατ-
έλιπε [11] τὸν Παῦλον
[14] δεδεμένον.

Κεφ. κε'.

ΦΗΣΤΟΣ οὖν [15] ἐπι-
βὰς τῇ [17] ἐπαρχίᾳ, μετὰ
τρεῖς ἡμέρας [19] ἀνέβη
εἰς 'Ιεροσόλυμα ἀπὸ
Καισαρείας.
2 'Ενεφάνισαν [21] δὲ αὐ-
τῷ ‖ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ
πρῶτοι τῶν 'Ιουδαίων
κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ
[22] παρεκάλουν αὐτὸν,
3 Αἰτούμενοι χάριν κατ'
αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμ-
ψηται αὐτὸν εἰς 'Ιερου-
σαλὴμ· [23] ἐνέδραν ποι-
οῦντες [25] ἀνελεῖν αὐτὸν
κατὰ τὴν ὁδόν.
4 'Ο μὲν οὖν Φῆστος
[27] ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι
τὸν Παῦλον ** ἐν Και-
σαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλ-
λειν ἐν τάχει ἐκπορεύε-
σθαι.
5 Οἱ οὖν δυνατοὶ [29] ἐν
ὑμῖν, φησὶ, συγκατα-
βάντες, εἴ τι [32] ἐςὶν
‡‡ ἐν τῷ ἀνδρὶ [b] τούτῳ, [1]
κατηγορείτωσαν αὐ-
τοῦ.

6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐ-
τοῖς ἡμέρας * πλείους ἢ
δέκα, [2] καταβὰς εἰς Και-
σάρειαν, τῇ [4] ἐπαύριον
καθίσας ἐπὶ τοῦ βήμα-
τος, [5] ἐκέλευσε τὸν Παῦ-
λον [6] ἀχθῆναι.
7 Παραγενομένου [10] δὲ
αὐτοῦ, [12] περιέστησαν
† οἱ ἀπὸ 'Ιεροσολύμων
[2] καταβεβηκότες 'Ιου-
δαῖοι, πολλὰ καὶ [13] βα-
ρέα ‡ αἰτιάματα φέρον-
τες [c] κατὰ τοῦ Παύλου, [1]
§ ἃ οὐκ ἴσχυον [16] ἀποδεῖ-
ξαι·
8 'Απολογουμένου [18] αὐ-
τοῦ· "Οτι οὔτε εἰς τὸν
νόμον τῶν 'Ιουδαίων,
οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν, οὔτε
εἰς Καίσαρά τι [20] ἥμαρ-
τον.
9 'Ο Φῆστος δὲ τοῖς
'Ιουδαίοις θέλων χάριν
[9] καταθέσθαι, [27] ἀποκρι-
θεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε·
Θέλεις εἰς 'Ιεροσόλυμα
[19] ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ
τούτων κρίνεσθαι ἐπ'
ἐμοῦ;
10 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος·
'Επὶ τοῦ βήματος Καί-
σαρος [24] ἑστὼς εἰμι, οὗ
με δεῖ κρίνεσθαι· 'Ιου-
δαίους οὐδὲν [26] ἠδίκησα,
ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπι-
γινώσκεις.
11 Εἰ μὲν †† γὰρ ἀδικῶ,
καὶ ἄξιον θανάτου [28] πέ-
πραχά τι, οὐ [30] παρ-
αιτοῦμαι τὸ [31] ἀποθα-
νεῖν· εἰ δὲ οὐδέν [32] ἐςιν
ὧν οὗτοι κατηγοροῦ-
σί μου, οὐδείς με δύνα-
ται αὐτοῖς χαρίσασθαι·

A. D. 62.

1 δίδωμι.
* ἐ πλείους ὀ-
κτὼ ἢ δέκα-a
al. πλείυς ὀ-
κτὼ ἢ δέκα-i
2 καταβαίνω
3 ὁμιλέω.
4 s. ἡμέρᾳ.
5 κελεύω.
6 ἄγω.
7 λαμβάνω.
8 Ecclus. 49. 1.
9 κατατίθημι
10 παραγίνο-
μαι.
11 καταλείπω
12 περιΐςημι
† αὐτὸν, s.
αὐτῷ f. i.
13 ch. 20. 29.
14 δέω. [τα-a.
‡ αἰτιώμα-
§ al. κατ' αὐτῦ
15 ἐπιβαίνω.
16 ἀποδεικ-
νύω, c. 2. 22.
17 ch. 23. 34.
18 ch. 24. 13.
19 ἀναβαίνω.
20 ἁμαρτάνω
21 ἐμφανίζω.
‖ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς-i. [λέω.
22 παρακα-
23 Jos. 8. 2,
7, 9, 14.
24 ἵστημι.
25 ἀναιρέω.
26 ἀδικέω.
27 ἀποκρίνο-
μαι.
** εἰς Καισά-
ρειαν-h.
†† οὖν-h.
28 πράττω.
29 s. ὄντες.
30 Lu. 14. 18.
31 ἀποθνή-
32 εἰμί. [σκω
‡‡ ἄτοπον-f.
ch. 28. 6.

Καίσαρα [1] ἐπικαλοῦμαι.

12 Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, [5] ἀπεκρίθη· Καίσαρα [7] ἐπικέκλησαι; ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ [9] διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη [11] κατήντησαν εἰς Καισάρειαν, ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον.

14 Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας [13] διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆςος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο [17] τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων· Ἀνήρ τις [18] ἐςὶ [20] καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος, δέσμιος·

15 Περὶ οὗ, [21] γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, [23] ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς ‡ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ § [24] δίκην.

16 Πρὸς οὓς [5] ἀπεκρίθην, ὅτι οὐκ [36] ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις [26] χαρίζεσθαί ** τινα ἄνθρωπον ‖ εἰς [27] ἀπώλειαν,¹ πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς [29] κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας [31] λάβοι περὶ τοῦ [32] ἐγκλήματος.

17 Συνελθόντων [33] οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ [35] ἑξῆς καθί-

A. D. 62.

1 ch. 7. 59. 26. 32.
2 κελεύω.
3 ἄγω.
4 ἵςημι. [μαι.
5 ἀποκρίνο-
* ἔφερον-h.
6 ἐπιφέρω.
7 ἐπικαλέω.
8 ὑπονοέω.
† πονηράν· s. πονηρῶν.-f. i
9 διαγίνομαι
10 ἔχω.
11 καταντάω
12 θνήσκω.
13 διατρίβω.
14 φάσκω.
15 ζάω.
16 Jno. 13. 22. 2 Co. 4. 8.
17 ἀνατίθημι
‡ τούτων-h.
18 λέγω.
19 βούλομαι.
20 καταλείπω. c. 18. 19.
21 γίνομαι.
22 ch. 27. 1.
23 ἐμφανίζω.
§ καταδίκην-h
24 s. τῦ χρόνου.
25 ch. 25. 4. 2 Th. 1. 9. Jude 7. [π.
‖ ἀναπέμψω-
26 χαρίζομαι.
** τινι-f.
27 ch. 6. 20.
28 φήμι.
29 c. 23. 30, 35. Jno. 8. 10.
30 ἔρχομαι.
31 λαμβάνω.
32 ch. 23. 29.
33 συνέρχομαι. [μαι.
34 εἰσέρχο-
35 s. ἡμέρα.
36 εἰμί.

σας ἐπὶ τοῦ βήματος, [2] ἐκέλευσα [3] ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα.

18 Περὶ οὗ [4] σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν * [6] ἐπέφερον ὧν [8] ὑπενόουν ἐγώ· †

19 Ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας [10] εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περί τινος Ἰησοῦ [12] τεθνηκότος, ὃν [14] ἔφασκεν ὁ Παῦλος [15] ζῆν.

20 Ἀπορούμενος [16] δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ ‡ τούτου ζήτησιν, [18] ἔλεγον εἰ [19] βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων.

21 Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ [22] Σεβαστοῦ διάγνωσιν, [2] ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως [24] οὗ ‖ πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆςον [28] ἔφη· [19] Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Ὁ δέ· Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ [35] οὖν ἐπαύριον [30] ἐλθόντες τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ [34] εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε τοῖς χιλιάρχοις, καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν [36] οὖσι ‖ τῆς πόλεως,

καὶ κελεύσαντος τοῦ
Φήστου, [1] ἤχθη ὁ Παῦ-
λος.
24 Καί φησιν ὁ Φῆ-
στος· Ἀγρίππα βασι-
λεῦ, καὶ πάντες οἱ συμ-
παρόντες ἡμῖν ἄνδρες,
θεωρεῖτε τοῦτον περὶ
οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν
Ἰουδαίων [3] ἐνέτυχόν
μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις
καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες
μὴ δεῖν [5] ζῆν αὐτὸν μη-
κέτι.
25 Ἐγὼ δὲ [7] καταλαβό-
μενος μηδὲν ἄξιον θα-
νάτου αὐτὸν [9] πεπραχέ-
ναι, καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου
ἐπικαλεσαμένου τὸν Σε-
βαστὸν, [11] ἔκρινα πέμ-
πειν [c] αὐτόν.|
26 Περὶ οὗ [13] ἀσφαλές
τι γράψαι τῷ κυρίῳ
οὐκ ἔχω. Διὸ [15] προή-
γαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν,
καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ,
βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅ-
πως τῆς ἀνακρίσεως
[17] γενομένης, [29] σχῶ τι
‡ γράψαι.
27 Ἄλογον [18] γάρ μοι
δοκεῖ, πέμποντα δέσμι-
ον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐ-
τοῦ αἰτίας σημᾶναι.

Κεφ. κϛʹ.

ΑΓΡΙΠΠΑΣ δὲ πρὸς
τὸν Παῦλον [23] ἔφη· Ἐ-
πιτρέπεταί σοι § ὑπὲρ
σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ
Παῦλος [25] ἀπελογεῖτο,
ἐκτείνας τὴν χεῖρα·
2 Περὶ πάντων ὧν ἐγ-
καλοῦμαι [27] ὑπὸ Ἰουδαί-
ων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
[28] ἥγημαι ἐμαυτὸν μα-
κάριον, μέλλων ἀπο-
λογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σή-
μερον·
3 Μάλιστα [a] γνώστην
[2] ὄντα σε πάντων τῶν
κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε
καὶ ζητημάτων· διὸ δέο-
μαί [c] σου,| μακροθύμως
ἀκοῦσαί μου.
4 Τὴν μὲν οὖν [a] βίωσίν
μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν
ἀπ' ἀρχῆς [17] γενομένην
ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν Ἱερο-
σολύμοις, [6] ἴσασι πάν-
τες οἱ Ἰουδαῖοι·
5 Προγινώσκοντές [8] με
[10] ἄνωθεν, (ἐὰν θέλωσι
μαρτυρεῖν) ὅτι κατὰ
τὴν [12] ἀκριβεστάτην αἵ-
ρεσιν [14] τῆς ἡμετέρας
[16] θρησκείας [a] ἔζησα
Φαρισαῖος.
6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι
τῆς † πρὸς τοὺς πατέρας
ἐπαγγελίας [17] γενομέ-
νης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, [18] ἕ-
στηκα κρινόμενος·
7 Εἰς ἣν τὸ δωδεκά-
φυλον ἡμῶν ἐν [20] ἐκτε-
νείᾳ νύκτα καὶ ἡμέ-
ραν [21] λατρεῦον ἐλπί-
ζει [22] καταντῆσαι· πε-
ρὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκα-
λοῦμαι, [c] βασιλεῦ| [c] Ἀ-
γρίππα,| ὑπὸ [b] τῶν| Ἰου-
δαίων.
8 Τί [24] ἄπιστον κρίνε-
ται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς
νεκροὺς ἐγείρει;
9 Ἐγὼ μὲν οὖν [26] ἔδο-
ξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνο-
μα Ἰησοῦ τοῦ Ναζω-
ραίου δεῖν πολλὰ ἐν-
αντία [9] πρᾶξαι.

A. D. 62.

1 ἄγω. [νος
* ἐπιστάμε-
s. εἰδὼς-f.
2 εἰμί.
3 ἐντυγχάνω
4 Prol. ad. Ecclus.
5 ζάω.
6 ἴσημι.
7 καταλαμβάνω.
8 Ro. 8. 29. 1 Pe. 1. 20. 2 Pe. 3. 17.
9 πράσσω.
10 Lu. 1. 3. Jno. 3. 3.
11 κρίνω.
12 ch. 24. 22.
13 ch. 21. 34. 22. 30.
14 ch. 5. 17.
15 προάγω.
16 Col. 2. 18. Ja. 1. 26, 27.
† εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας-h.
17 γίνομαι.
‡ γράψω-h.
18 ἵστημι.
19 2 Pe. 2. 12. Ex. 6. 12.
20 2 Mac. 4. 38.
21 ch. 24. 14. Lu. 2. 37.
22 καταντάω.
23 φῆμι.
24 Mat. 17. 17. Jno. 20. 27. 1 Ti. 5. 8.
§ περὶ-h.
25 ἀπολογέομαι, ver. 2. Lu. 12. 11.
26 δοκέω.
27 ver. 7. ch. 19. 33.
28 ἡγέομαι.
29 ἔχω.

10 Ὃ καὶ [1]ἐποίησα ἐν
Ἱεροσολύμοις· καὶ πολ-
λοὺς * τῶν ἁγίων ἐγὼ
† φυλακαῖς [3]κατέκλει-
σα, τὴν παρὰ τῶν ἀρ-
χιερέων ἐξουσίαν [5]λα-
βών· ἀναιρουμένων τε
αὐτῶν [7]κατήνεγκα ψῆ-
φον.[8]
11 Καὶ κατὰ πάσας
τὰς συναγωγὰς πολλά-
κις [10]τιμωρῶν αὐτοὺς,
[11]ἠνάγκαζον βλασφη-
μεῖν· περισσῶς τε ἐμ-
μαινόμενος αὐτοῖς, [13]ἐ-
δίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς
ἔξω πόλεις.
12 Ἐν οἷς [c]καὶl πορευ-
όμενος εἰς τὴν [15]Δαμα-
σκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ
ἐπιτροπῆς d τῆς [17]πα-
ρὰ l τῶν ἀρχιερέων,
13 Ἡμέρας μέσης, κα-
τὰ τὴν ὁδὸν εἶδον,
βασιλεῦ, [19]οὐρανόθεν
ὑπὲρ τὴν [23]λαμπρό-
τητα τοῦ ἡλίου, περι-
λάμψαν με φῶς καὶ
τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευο-
μένους.
14 Πάντων δὲ [25]κατα-
πεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν
γῆν, [27]ἤκουσα φωνὴν
§ λαλοῦσαν πρός με, χ
λέγουσαν τῇ Ἑβραΐδι
διαλέκτῳ· Σαοὺλ, Σα-
οὺλ, τί με διώκεις;
σκληρόν σοι πρὸς κέν-
τρα λακτίζειν.
15 Ἐγὼ δὲ εἶπον· Τίς
εἶ, Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν·
Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν
σὺ διώκεις.
16 Ἀλλὰ [33]ἀνάστηθι,
καὶ [2]στῆθι ἐπὶ τοὺς

A. D. 62.

1 ποιέω.
2 ἵστημι.
* τε τῶν-ί.
† ἐν-m.
3 κατακλείω, Lu. 3. 20.
4 ὄπτομαι.
5 λαμβάνω.
6 ch. 22. 14.
7 καταφέρω.
8 ch. 7. 10,34. Mat. 5. 29.
9 Re. 2. 17. Ex. 4. 25.
‡ ἐγώ σε-ί.
10 ch. 22. 5.
11 ἀναγκάζω
12 ἀνοίγω.
13 διώκω.
14 Lu. 22. 53. Col. 1. 13.
15 s. πόλιν.
16 ch. 5. 3. Mat. 4. 10.
17 s. οὐσῆς.
18 ch. 1. 17.
19 ch. 14. 17.
20 ἁγιάζω, ch. 20. 32.
21 s. οὐσῇ.
22 γίνομαι.
23 Is. 60. 3. Da. 12. 3.
24 Lu. 1. 17. Ro. 1. 30. 2 Ti. 3. 2. Tit. 1. 16.
25 καταπίπτω
26 Lu. 1. 22. 2 Co. 12. 1.
27 ἀκούω.
§ Vide App.
28 ἀπαγγέλλω.
29 ver. 18. ch. 3. 19.
30 συλλαμβάνω.
31 πειράω.
32 ch. 5. 30.
33 ἀνίστημι.

πόδας σου· εἰς τοῦτο
γὰρ [4]ὤφθην σοι, [6]προ-
χειρίσασθαί σε ὑπηρέ-
την καὶ μάρτυρα ὧν
τε εἶδες, ὧν τε [4]ὀφθή-
σομαί σοι.
17 Ἐξαιρούμενός [8] σε
ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν
ἐθνῶν, εἰς οὓς ‡ νῦν σε
ἀποστέλλω,
18 Ἀνοῖξαι [12] ὀφθαλ-
μοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπι-
στρέψαι ἀπὸ σκότους
εἰς φῶς, καὶ τῆς [14]ἐξου-
σίας τοῦ [16] Σατανᾶ ἐπὶ
τὸν Θεόν, τοῦ [5]λαβεῖν
αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτι-
ῶν, καὶ [18] κλῆρον ἐν
τοῖς [20]ἡγιασμένοις, πί-
στει τῇ [21]εἰς ἐμέ.
19 Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀ-
γρίππα, οὐκ [22]ἐγενόμην
[24]ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ
[26] ὀπτασίᾳ·
20 Ἀλλὰ τοῖς ἐν Δα-
μασκῷ πρῶτον καὶ Ἱε-
ροσολύμοις, εἰς πᾶσάν
τε τὴν χώραν τῆς
Ἰουδαίας, καὶ τοῖς
ἔθνεσιν, [28] ἀπήγγελ-
λον μετανοεῖν, καὶ
[29]ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν
Θεόν, ἄξια τῆς μετα-
νοίας ἔργα πράσσον-
τας.
21 Ἕνεκα τούτων με
οἱ Ἰουδαῖοι [30]συλλαβό-
μενοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπ-
ειρῶντο [31] διαχειρίσα-
σθαι.[32]
22 Ἐπικουρίας οὖν τυ-
χὼν τῆς [17] παρὰ τοῦ
Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας
ταύτης [2]ἕστηκα, μαρτυ-
ρούμενος μικρῷ τε καὶ

μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς
λέγων ὧν τε οἱ προ-
φῆται [1] ἐλάλησαν μελ-
λόντων γίνεσθαι, καὶ
Μωσῆς·
23 Εἰ παθητὸς ὁ Χρι-
στὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀνα-
στάσεως νεκρῶν φῶς
μέλλει καταγγέλλειν
τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνε-
σι.
24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ
ἀπολογουμένου, ὁ Φῆ-
στος μεγάλῃ τῇ φωνῇ
[5] ἔφη· [6] Μαίνῃ, Παῦ-
λε· τὰ πολλά σε γράμ-
ματα εἰς μανίαν περι-
τρέπει.
25 Ὁ δέ· Οὐ μαίνομαι,
φησὶ, κράτιστε Φῆστε,
ἀλλ' ἀληθείας καὶ [7] σω-
φροσύνης ῥήματα ἀπο-
φθέγγομαι.[8]
26 Ἐπίσταται [9] γὰρ
περὶ τούτων ὁ βασι-
λεὺς, πρὸς ὃν ϗ [11] παῤ-
ῥησιαζόμενος λαλῶ·
λανθάνειν γὰρ αὐτόν
τι τύτων † οὐ πείθομαι
οὐδέν· οὐ γάρ [30] ἐστιν
ἐν [16] γωνίᾳ [17] πεπραγ-
μένον τοῦτο.
27 Πιστεύεις, βασιλεῦ
Ἀγρίππα, τοῖς προφή-
ταις; [19] οἶδα ὅτι πι-
στεύεις.
28 Ὁ δὲ Ἀγρίππας
πρὸς τὸν Παῦλον [5] ἔ-
φη· ‖ Ἐν ὀλίγῳ με πεί-
θεις [28] Χριστιανὸν γε-
νέσθαι.[25]
29 Ὁ δὲ Παῦλος [5] εἶ-
πεν· ‖ [29] Εὐξαίμην ἂν τῷ
Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ
ἐν ‖ πολλῷ οὐ μόνον σὲ,
ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς
ἀκούοντάς μου σήμερον,
[25] γενέσθαι τοιούτους
ὁποῖος [2] κἀγώ εἰμι, πα-
ρεκτὸς [3] τῶν δεσμῶν
τούτων.
30 * Καὶ ταῦτα εἰπόν-
τος αὐτοῦ, [4] ἀνέστη ὁ
βασιλεὺς ϗ ὁ ἡγεμὼν,
ἥ τε Βερνίκη, ϗ οἱ συγ-
καθήμενοι αὐτοῖς.
31 Καὶ ἀναχωρήσαντες
[1] ἐλάλουν πρὸς ἀλλή-
λους, λέγοντες· Ὅτι
οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ
δεσμῶν πράσσει ὁ ἄν-
θρωπος οὗτος.
32 Ἀγρίππας δὲ τῷ
Φήστῳ [5] ἔφη· [10] Ἀπολε-
λύσθαι [12] ἐδύνατο ὁ ἄν-
θρωπος οὗτος, εἰ μὴ
[13] ἐπεκέκλητο Καίσα-
ρα.

Κεφ. κζ.

ΩΣ δὲ [14] ἐκρίθη τοῦ
[15] ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς
τὴν Ἰταλίαν, [18] παρεδί-
δουν τόν τε Παῦλον
καί τινας ἑτέρυς [20] δε-
σμώτας ἑκατοντάρχῃ,
ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπεί-
ρης [21] Σεβαστῆς.
2 Ἐπιβάντες [22] δὲ
πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ,
‡ μέλλοντες πλεῖν § τὺς
κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπυς,
[24] ἀνήχθημεν, [30] ὄντος
σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου
Μακεδόνος Θεσσαλονι-
κέως.
3 Τῇ τε ἑτέρᾳ [31] κατή-
χθημεν [26] εἰς Σιδῶνα.
[27] Φιλανθρώπως τε ὁ Ἰύ-
λιος τῷ Παύλῳ [28] χρη-

A. D. 62.

1 λαλέω.
2 καὶ ἐγώ.
3 Mat. 5. 22.
2 Co. 11. 28.
* Ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς-k.
4 ἀνίστημι.
5 φημι.
6 ver. 25.
ch. 12. 15.
Jno. 10. 20.
1 Co. 14.23.
7 1 Ti. 2.9,15.
8 ch 2. 4, 14.
1 Ch. 25. 1.
Eze. 13. 9.
9 ἐπισταμαι.
10 ἀπολύω.
11 c. 9 27 29.
12 δύναμαι.
13 ἐπικαλ ω.
† Vide App.
14 κρίνω.
15 ch. 4. 11.
Mat. 6. 5.
16 ch. 13. 4.
17 πράσσω.
18 παραδίδωμι.
19 εἴδω.
20 ver. 42.
Ge. 39. 20.
21 ch. 25. 21.
22 ἐπιβαίνω.
‡ μέλλοντι-h.
23 ch. 11. 26.
§ εἰς-f.
24 ἀνάγω.
25 γίνομαι.
26 κατάγω.
27 2 Mac.9.27.
28 χράω,
ver. 17.
1 Co. 7. 21.
2 Co. 3. 12.
29 εὔχομαι,
ch. 27. 29.
Ro. 9. 3.
2 Co. 13. 7.
‖ μεγάλῳ-i.
30 εἰμί.
31 ε. ἡμέρα.

-σάμενος, [1]ἐπέτρεψε πρὸς *φίλους †πορευθέντα, [2]ἐπιμελείας [3]τυχεῖν.
4 Κἀκεῖθεν [5]ἀναχθέντες [7]ὑπεπλεύσαμεν τὴν[9] Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους [10]εἶναι ἐναντίους.
5 Τό, τε [11]πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, [13]κατήλθομεν εἰς §Μύρα [14]τῆς Λυκίας.
6 Κἀκεῖ [15]εὑρὼν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον Ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, [17]ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό.
7 Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, ꝁ μόλις [20]γενόμενοι κατὰ τὴν[9] Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τȣ ἀνέμου, [7]ὑπεπλεύσαμεν τὴν[9] Κρήτην κατὰ Σαλμώνην·
8 Μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν, ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς [10]ἦν πόλις ††Λασαία.
9 Ἱκανοῦ δὲ χρόνου [33]διαγενομένου, ꝁ [10]ὄντος ἤδη ἐπισφαλȣ̃ς τοῦ πλοὸς, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη [35]παρεληλυθέναι, [37]παρῄνει ὁ Παῦλος,
10 Λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τȣ̃ §§φόρτου καὶ τοῦ πλοίȣ, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν [10]ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.
11 Ὁ δὲ ‡ἑκατόνταρχος τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ [6]ἐπείθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις.
12 Ἀνευθέτου δὲ τοῦ [8]λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείȣς [12]ἔθεντο βουλὴν [5]ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ [18]Λίβα ꝁ κατὰ Χῶρον.
13 Ὑποπνεύσαντος δὲ Νότου, [20]δόξαντες τῆς [21]προθέσεως [22]κεκρατηκέναι, [23]ἄραντες, [24]||ἆσσον [26]παρελέγοντο τὴν Κρήτην.
14 Μετ' οὐ πολὺ δὲ [27]ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς, ὁ καλούμενος **Εὐροκλύδων.
15 Συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, [30]ἐπιδόντες [31]ἐφερόμεθα.[32]
16 Νησίον δέ τι [34]ὑποδραμόντες καλούμενον ‡‡Κλαύδην, μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς [25]γενέσθαι τῆς σκάφης·
17 Ἣν [23]ἄραντες, βοηθείαις [36]ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς

A. D. 62.

1 ἐπιτρέπω.
* τὰς-ε. [τινα.
† πορευθέν-
2 1 Mac. 16. 14.
3 τυγχάνω.
‡ ἑκατοντάρχης-α.
5 ἀνάγω.
6 πείθω.
7 ὑποπλέω.
8 Ps. 107. 30.
9 s. νῆσον.
10 εἰμί.
11 Mat. 18. 6.
12 τίθημι.
13 κατέρχομαι.
§ Σμύρναν-n alii Λύστρα. con. Λίμυρα.
14 s. πόλιν.
15 εὑρίσκω.
16 Ps. 78. 26.
17 ἐμβιβάζω.
18 ch. 23. 13.
20 δοκέω.
21 ch. 11. 23.
22 κρατέω.
23 αἴρω. [ρας
24 s. τὰς ἀγκύ-
|| Ἆσσον-n.
25 γίνομαι.
26 παραλέγομαι.
27 βάλλω.
** Εὐροκλύδων,-a al. Εὐρακλύδων al. Εὐρακύλων
30 ἐπιδίδωμι.
31 s. ἡμᾶς.
†† Ἀλασσα-
32 φέρω. [n.
33 διαγίνομαι
34 ὑποτρέχω.
‡‡ Κλαῦδαν, al. Καῦδα.
35 παρέρχομαι.
36 χράω. [μαι
37 παραινέω.
§§ φορτίου-a.

τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσι,
χαλάσαντες [*] τὸ σκεῦ-
ος, οὕτως [1]ἐφέροντο.
18 Σφυδρῶς[3] δὲ χειμα-
ζομένων ἡμῶν, τῇ [b]ἑξ-
ῆς ἐκβολὴν [33] ἐποιοῦν-
το·
19 Καὶ τῇ τρίτῃ [5] αὐ-
τόχειρες τὴν [7] σκευὴν
τοῦ πλοίου †[8]ἐῤῥίψα-
μεν·
20 Μήτε δὲ ἡλίυ, μήτε
ἄστρων ἐπιφαινόντων
ἐπὶ πλείονας ἡμέρας,
[11]χειμῶνός τε ȣ̓κ ὀλίγȣ
ἐπικειμένȣ, λοιπὸν πε-
ριῃρεῖτο [13] πᾶσα ἐλπὶς
τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.
21 Πολλῆς δὲ ἀσιτίας
ὑπαρχȣ́σης, τότε [17] ςα-
θεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ
αὐτῶν, εἶπεν· [19] Ἔδει
μὲν, ὦ ἄνδρες, [20] πει-
θαρχήσαντάς μοι, μὴ
[21] ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς
Κρήτης, κερδῆσαί τε
τὴν ὕβριν ταύτην καὶ
τὴν ζημίαν.
22 Καὶ τανῦν παραινῶ
ὑμᾶς εὐθυμεῖν· [23] ἀπο-
βολὴ γὰρ ψυχῆς [**] οὐ-
δεμία [25] ἔςαι ἐξ ὑμῶν,
πλὴν τοῦ πλοίου.
23 Παρέστη[29] γάρ μοι
τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἄγγε-
λος τοῦ Θεοῦ οὗ εἰμι,
ᾧ καὶ λατρεύω,
24 Λέγων· Μὴ φοβοῦ.
Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ
[29]παραστῆναι· καὶ ἰδȣ̀,
[31] κεχάρισταί σοι ὁ
Θεὸς πάντας τοὺς πλέ-
οντας μετὰ σοῦ.
25 Διὸ εὐθυμεῖτε, ἄν-
δρες· πιστεύω γὰρ τῷ
Θεῷ, ὅτι οὕτως [25]ἔςαι
καθ' ὃν τρόπον [2] λελά-
ληταί μοι·
26 Εἰς νῆσον δέ τινα
δεῖ ἡμᾶς [4]ἐκπεσεῖν.
27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαι-
δεκάτη νὺξ [6] ἐγένετο,
διαφερομένων ἡμῶν ἐν
τῷ [8] Ἀδρίᾳ, κατὰ μέ-
σον τῆς νυκτὸς [10] ὑπε-
νόουν οἱ ναῦται προς-
άγειν τινὰ αὐτοῖς χώ-
ραν.
28 Καὶ βολίσαντες,
[12]εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι·
βραχὺ δὲ [14]διαστήσαν-
τες, καὶ πάλιν βολίσαν-
τες, [12] εὗρον ὀργυιὰς
δεκαπέντε.
29 Φοβούμενοί τε ‡ μή-
πως § εἰς [15]τραχεῖς τό-
πους ‖ [4] ἐκπέσωσιν, ἐκ
πρύμνης [9]ῥίψαντες ἀγ-
κύρας [16] τέσσαρας, ηὔ-
χοντο[18] ἡμέραν [6] γενέ-
σθαι.
30 Τῶν δὲ [24] ναυτῶν
ζητούντων [22]φυγεῖν ἐκ
τοῦ πλοίου, καὶ χαλα-
σάντων τὴν σκάφην εἰς
τὴν θάλασσαν, [26] προ-
φάσει ὡς ἐκ πρώρας
μελλόντων ἀγκύρας ἐκ-
τείνειν,
31 Εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ
ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς
στρατιώταις· Ἐὰν μὴ
οὗτοι [34]μείνωσιν ἐν τῷ
πλοίῳ, ὑμεῖς [27] σωθῆ-
ναι οὐ [28]δύνασθε.
32 Τότε οἱ στρατιῶται
[30] ἀπέκοψαν τὰ σχοι-
νία τῆς σκάφης, καὶ
[32] εἴασαν αὐτὴν [4] ἐκπε-
σεῖν.

A. D. 62.

* τὰ ἱςία, s. τὸ ἱστίον-n.
1 φέρω.
2 λαλέω.
3 Eccl. 13 13.
4 ἐκπίπτω, Ga. 5. 4. 2 Pe. 3. 17. Re 2. 5.
5 s. ἡμέρα.
6 γίνομαι.
7 Jno. 1. 5.
8 s. πελάγει.
† ἔῤῥιψαν-l.
9 ῥίπτω.
10 ὑπονοέω.
11 Mat. 16. 3.
12 εὑρίσκω.
13 περιαιρέω, 2 Co. 3. 16.
14 διΐστημι.
‡ μήπου-h.
§ κατὰ-h.
15 Lu. 3. 5. Is. 40. 4.
‖ ἐκπέσωμεν-a.
16 He. 6. 19.
17 ἵστημι.
18 εὔχομαι, ch. 26. 29.
19 δεῖ.
20 c. 5. 29, 32. Tit. 3. 1.
21 ἀνάγω.
22 φευγω.
23 Ro. 11. 15.
24 ver. 27. Re. 18. 17.
** ἀδεμιᾶς-n
25 εἰμί.
26 Jno 16 22.
27 σώζω.
28 δύναμαι.
29 παρίστημι
30 ἀποκόπτω
31 χαρίζομαι ch. 25. 11.
32 ἐάω.
33 ποιέω.
34 μένω.

33 Ἄχρι δὲ οὗ [1]ἔμελ-
λεν ἡμέρα [3]γίνεσθαι,
[5]παρεκάλει ὁ Παῦλος
ἅπαντας μεταλαβεῖν
τροφῆς, λέγων· Τεσ-
σαρεςκαιδεκάτην σήμε-
ρον ἡμέραν προςδοκῶν-
τες, ἄσιτοι διατελεῖτε
μηδὲν [11]προςλαβόμε-
νοι.
34 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
*[11]προςλαβεῖν τροφῆς·
τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμε-
τέρας [13]σωτηρίας ὑπ-
άρχει· οὐδενὸς γὰρ
ὑμῶν θρὶξ ἐκ τῆς κεφα-
λῆς †[17]πεσεῖται.
35 Εἰπὼν δὲ ταῦτα, ϗ
[19]λαβὼν ἄρτον, εὐχα-
ρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώ-
πιον πάντων, ϗ κλάσας
[22]ἤρξατο ἐσθίειν.
36 Εὔθυμοι[23] δὲ [3]γενό-
μενοι πάντες, καὶ αὐ-
τοὶ [11]προςελάβοντο
τροφῆς.
37 Ἦμεν[27] δὲ ἐν τῷ
πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ,
διακόσιαι ἑβδομηκον-
ταέξ.
38 Κορεσθέντες[29] δὲ
τροφῆς, [31]ἐκούφιζον τὸ
πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι
τὸν σῖτον εἰς τὴν θά-
λασσαν.
39 Ὅτε δὲ ἡμέρα [3]ἐγέ-
νετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπε-
γίνωσκον· [34]κόλπον δέ
τινα [36]κατενόουν ἔχον-
τα [37]αἰγιαλὸν, εἰς ὃν
§[39]ἐβουλεύσαντο, εἰ
‖δύναιντο, [41]ἐξῶσαι τὸ
πλοῖον.
40 Καὶ τὰς ἀγκύρας
[42]περιελόντες [43]εἴων
εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα
[2]ἀνέντες τὰς ζευκτηρί-
ας τῶν [4]πηδαλίων· καὶ
[6]ἐπάραντες τὸν ἀρτέμο-
να τῇ πνεούσῃ, [8]κατεῖ-
χον [9]εἰς τὸν αἰγιαλόν.
41 Περιπεσόντες[10] δὲ
εἰς τόπον διθάλασσον,
[12]ἐπώκειλαν τὴν ναῦν·
ϗ ἡ μὲν πρῶρα [14]ἐρεί-
σασα [15]ἔμεινεν [16]ἀσά-
λευτος, ἡ δὲ πρύμνα
[18]ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας
τῶν κυμάτων.
42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν
βουλὴ [3]ἐγένετο ἵνα τοὺς
δεσμώτας ἀποκτείνω-
σι, μήτις ἐκκολυμβή-
σας ‡[20]διαφύγοι.
43 Ὁ δὲ ἑκατόνταρ-
χος, βουλόμενος δια-
σῶσαι τὸν Παῦλον,
[24]ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ
βουλήματος. [25]ἐκέλευ-
σέ τε τοὺς δυναμένους
κολυμβᾷν, ἀποῤῥίψαν-
τας [26]πρώτους ἐπὶ τὴν
γῆν [28]ἐξιέναι·
44 Καὶ τοὺς λοιποὺς,
οὓς μὲν ἐπὶ [30]σανίσιν,
οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν
[32]ἀπὸ τοῦ πλοίου. Καὶ
οὕτως [3]ἐγένετο πάντας
[33]διασωθῆναι ἐπὶ τὴν
γῆν.

Κεφ. κη΄.

ΚΑΙ διασωθέντες, τό-
τε [34]ἐπέγνωσαν ὅτι Με-
λίτη ἡ νῆσος καλεῖται.
2 Οἱ δὲ [38]βάρβαροι
[40]παρεῖχον οὐ τὴν τυ-
χοῦσαν φιλανθρωπίαν
ἡμῖν· [44]ἀνάψαντες γὰρ
πυρὰν, [11]προσελάβοντο

A. D. 62.

1 μέλλω.
2 ἀνίημι.
3 γίνομαι.
4 Ja. 3. 4.
5 παρακαλέω.
6 ἐπαίρω.
7 s. αὔρα.
8 κατέχω.
9 s. τὴν ναῦν
10 περιπίπτω
* μεταλαβεῖν-α.
11 προςλαμβάνω.
12 ἐποκέλλω.
13 ch. 4. 12.
14 ἐρείδω.
15 μένω.
16 He. 12. 28.
† ἀπολεῖται-α
17 πίπτω.
18 λύω.
19 λαμβάνω.
‡ διαφύγη-α.
20 διαφεύγω.
22 ἄρχομαι.
23 ch. 24. 10.
24 κωλύω.
25 κελεύω.
26 s. ἑαυτοὺς.
27 εἰμί.
28 ἔξειμι.
29 κορεννύω.
30 Ca. 8. 9.
31 κουφίζω.
32 s. μερέων.
33 c. 23. 24. [κω
34 ἐπιγινώσ
35 κατανοέω.
37 ch. 21. 5.
38 Ro. 1. 14.
§ ἐβουλεύοντο, s. ἐβούλοντο-i.
39 βουλεύομαι.
‖ δυνατὸν,-i.
40 παρέχω.
41 ἐξωθέω.
42 περιαιρέω.
43 ἐάω.
44 ἀνάπτω.

πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν
ὑετὸν τὸν [1] ἐφεστῶτα,
καὶ διὰ τὸ [2]ψύχος.
3 Συστρέψαντος [4] δὲ
τοῦ Παύλου φρυγάνων
[*] πλῆθος, ꝁ [5] ἐπιθέντος
ἐπὶ τὴν πυρὰν, [7]ἔχιδνα
[†]ἐκ τῆς θέρμης [9]ἐξελ-
θοῦσα [11] καθῆψε τῆς
χειρὸς αὐτοῦ.
4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρ-
βαροι κρεμάμενον τὸ
[12]θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς
αὐτοῦ, [13] ἔλεγον πρὸς
ἀλλήλυς· Πάντως φο-
νεύς [15] ἐστιν ὁ ἄνθρω-
πος οὗτος, ὃν διασω-
θέντα ἐκ τῆς θαλάσ-
σης ἡ [17] δίκη [18]ζῆν οὐκ
[19]εἴασεν.
5 Ὁ μὲν οὖν, [21]ἀποτι-
νάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ
πῦρ, [24] ἔπαθεν οὐδὲν
κακόν·
6 Οἱ δὲ [25] προσεδόκων
αὐτὸν μέλλειν [27] πίμ-
πρασθαι, ἢ καταπίπτειν
ἄφνω νεκρόν. Ἐπὶ πο-
λὺ δὲ αὐτῶν προσδο-
κώντων, ꝁ θεωρούντων
μηδὲν [33]ἄτοπον εἰς αὐ-
τὸν γινόμενον, μετα-
βαλλόμενοι[29] [13]ἔλεγον
θεὸν αὐτὸν εἶναι.
7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν
τόπον ἐκεῖνον [35]ὑπῆρχε
χωρία τῷ πρώτῳ τῆς
νήσυ, ὀνόματι Ποπλίῳ,
ὃς [37] ἀναδεξάμενος ἡ-
μᾶς, τρεῖς ἡμέρας [38]φι-
λοφρόνως [39]ἐξένισεν.
8 Ἐγένετο[6] δὲ τὸν πα-
τέρα τοῦ Ποπλίυ πυρε-
τοῖς ꝁ [‡]δυσεντερίᾳ συ-
νεχόμενον κατακεῖσθαι·
πρὸς ὃν ὁ Παῦλος [2]εἰς-
ελθὼν, καὶ προσευξάμε-
νος, [5]ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας
αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν.
9 Τούτου οὖν [6]γενομέ-
νου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ
ἔχοντες ἀσθενείας ἐν
τῇ νήσῳ, [8] προσήρχον-
το, καὶ [10]ἐθεραπεύοντο·
10 Οἳ καὶ πολλαῖς τι-
μαῖς [14] ἐτίμησαν ἡμᾶς,
καὶ [16]ἀναγομένοις [5]ἐπέ-
θεντο τὰ πρὸς τὴν χρεί-
αν.[20]
11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας
ἀνήχθημεν [16] ἐν πλοίῳ
[22] παρακεχειμακότι ἐν
τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρί-
νῳ, [23] παρασήμῳ Διο-
σκούροις.
12 Καὶ [26]καταχθέντες
εἰς Συρακούσας, ἐπεμεί-
ναμεν[28] ἡμέρας τρεῖς.
13 Ὅθεν [30] περιελθόν-
τες [31]κατηντήσαμεν εἰς
Ῥήγιον· καὶ μετὰ μί-
αν ἡμέραν [32]ἐπιγενομέ-
νου νότου, δευτεραῖοι
[34] ἤλθομεν εἰς Ποτιό-
λους.
14 Οὗ εὑρόντες ἀδελ-
φοὺς, [36] παρεκλήθημεν
ἐπ' αὐτοῖς [28]ἐπιμεῖναι
ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕ-
τως εἰς τὴν Ῥώμην
[34] ἤλθομεν.
15 Κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ
ἀκούσαντες τὰ περὶ
ἡμῶν, [9] ἐξῆλθον εἰς
ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις
Ἀππίυ φόρυ ꝁ Τριῶν
ταβερνῶν· οὓς, [40] ἰδὼν
ὁ Παῦλος, εὐχαριστή-
σας τῷ Θεῷ, [41] ἔλαβε
θάρσος

A. D. 62.

1 ἐφίστημι.
2 εἰςέρχομαι.
3 Jno. 16. 20.
4 συστρέφω, Ju. 11. 3.
* τι πλῆθος-i.
5 ἐπιτίθημι.
6 γίνομαι.
7 Mar. 3. 7.
† ἀπὸ τῆς θέρμης διεξελθοῦσα καθήψατο-i. [μαι
8 προςέρχομαι.
9 ἐξέρχομαι.
10 θεραπεύω.
11 καθάπτω.
12 ch. 10. 12.
13 λέγω.
14 τιμάω.
15 εἰμί.
16 ἀνάγω.
17 ch. 25. 15.
18 ζάω.
19 ἐάω.
20 ch. 2. 45.
21 ἀποτινάσσω. [μάζω.
22 παραχει-
23 2 Mac. 2. 29.
24 πάσχω.
25 προςδοκάω
26 κατάγω.
27 πίμπρημι.
28 ἐπιμένω.
29 s. γνώμην.
30 περιέρχομαι.
31 καταντάω
32 ἐπιγίνομαι
33 Lu. 23. 41.
34 ἔρχομαι.
35 ὑπάρχω.
36 παρακαλέω
37 ἀναδέχομαι.
38 2 Mac. 3. 9.
39 ξενίζω.
40 εἴδω. [n.
‡ δυσεντερίῳ-
41 λαμβάνω.

16 "Οτε δὲ [1] ἤλθομεν
[a]εἰς 'Ρώμην, ὁ ἑκατόν-
ταρχος [3] παρέδωκε τὺς
δεσμίους τῷ στρατοπε-
δάρχῃ· τῷ δὲ Παύλῳ
[a] ἐπετράπη μένειν καθ'
ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυ-
λάσσοντι αὐτὸν στρα-
τιώτῃ.
17 'Εγένετο [1] δὲ μετὰ
ἡμέρας τρεῖς συγκαλέ-
σασθαι † τὸν Παῦλον
τὺς [9]ὄντας τῶν 'Ιουδαί-
ων πρώτυς· [11] συνελ-
θόντων δὲ αὐτῶν, ἔλε-
γε[13] πρὸς αὐτούς· "Αν-
δρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ ὐδὲν
ἐναντίον ποιήσας τῷ
λαῷ, ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς
πατρῴοις, δέσμιος[16] ἐξ
'Ιεροσολύμων [2] παρεδό-
θην εἰς τὰς χεῖρας τῶν
'Ρωμαίων·
18 Οἵτινες ἀνακρίναν-
τές με [17]ἐβϋλοντο ἀπο-
λῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν
αἰτίαν θανάτυ ὑπάρ-
χειν ἐν ἐμοί.
19 'Αντιλεγόντων[19] δὲ
τῶν 'Ιυδαίων, [21]ἠναγ-
κάσθην ἐπικαλέσασθαι
Καίσαρα· οὐχ ὡς τοῦ
ἔθνους μου ἔχων τι
κατηγορῆσαι.
20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν
αἰτίαν [23] παρεκάλεσα
ὑμᾶς [24] ἰδεῖν ϗ προσλα-
λῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς
ἐλπίδος τοῦ 'Ισραὴλ
[25] τὴν [27]ἅλυσιν ταύτην
[28] περίκειμαι.
21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν
εἶπον· 'Ημεῖς οὔτε
γράμματα περὶ σοῦ
[29] ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς

A. D. 62.

1 ἔρχομαι.
* 'Ρώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μέναν-h.
2 παραγίνομαι.
3 παραδίδωμι
4 ἀπαγγέλλω
5 ἐπιτρέπω.
6 λαλέω.
7 γίνομαι.
8 Lu. 7. 7.
2 Th. 1. 11.
† αὐτὸν-a.
9 εἰμί.
10 ch. 5. 17.
24. 5.
11 συνέρχομαι
12 τάσσω[μαι
13 λέγω.
‡ ἦλθον-h.
14 ἥκω.
15 ἐκτίθημι.
16 s. ἀπαχθεὶς.
17 βούλομαι.
18 πείθω,
ch. 17. 4.
19. 8.
19 Lu. 2. 34.
20 ἀπιστέω,
Mar. 16. 11.
Lu. 24. 11.
21 ἀναγκάζω
22 ἀπολύω.
23 παρακαλέω.
24 εἴδω.
25 s κατὰ.
26 συνίημι.
27 ch. 21. 33.
Ep. 6. 20.
2 Ti. 1. 16.
28 Mar. 9. 42.
Lu. 18. 2.
He. 5. 2.
29 δέχομαι.
§ εἰπόν-a.
30 Is. 6. 9, 10.
31 παχύνω,
Mat. 13. 15.

'Ιουδαίας, οὔτε [2] παρα-
γενόμενός τις τῶν ἀδελ-
φῶν [4] ἀπήγγειλεν ἢ
[6] ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ
πονηρόν.
22 'Αξιοῦμεν[8] δὲ παρὰ
σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρο-
νεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς
[10] αἱρέσεως ταύτης
γνωστόν [9] ἐστὶν ἡμῖν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέ-
γεται.
23 Ταξάμενοι[12] δὲ αὐ-
τῷ ἡμέραν, ‡ [14] ἧκον
πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξε-
νίαν πλείονες· οἷς ἐξ-
ετίθετο [15] διαμαρτυρό-
μενος τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ, πείθων τε
αὐτοὺς ꝯτὰ | περὶ τοῦ
'Ιησοῦ, ἀπό τε τοῦ νόμυ
Μωσέως καὶ τῶν προ-
φητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως
ἑσπέρας.
24 Καὶ οἱ μὲν [18]ἐπεί-
θοντο τοῖς λεγομένοις,
οἱ δὲ [20] ἠπίστουν.
25 'Ασύμφωνοι δὲ [9] ὄν-
τες πρὸς ἀλλήλους,
[22] ἀπελύοντο, εἰπόντος
τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν·
"Οτι καλῶς τὸ Πνεῦμα
τὸ ἅγιον [6] ἐλάλησε διὰ
'Ησαΐου τοῦ προφή-
του πρὸς τοὺς πατέρας
ἡμῶν,
26 Λέγον· Πορεύθητι
πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον,
καὶ § εἰπέ· [30] 'Ακοῇ
ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ
[26] συνῆτε· καὶ βλέπον-
τες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ
[24] ἴδητε.
27 'Επαχύνθη[31] γὰρ ἡ
καρδία τοῦ λαοῦ τούτυ,

καὶ τοῖς ¹ ὠσὶ βαρέως
²ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀ-
φθαλμὺς αὐτῶν ⁴ ἐκάμ-
μυσαν· μήποτε ⁵ ἴδωσι
τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ
τοῖς ¹ὠσὶν ἀκύσωσι, ϗ
τῇ καρδίᾳ ⁶συνῶσι. καὶ
⁷ἐπιστρέψωσι, ϗ *⁹ ἰά-
σωμαι αὐτούς.
28 Γνωςὸν οὖν ¹¹ἔςω
ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν
¹³ἀπεστάλη † τὸ σωτή-
ριον τοῦ Θεοῦ· αὐτοὶ ϗ
ἀκούσονται.
29 c Καὶ ταῦτα αὐτȣ̃ εἰ-

A. D. 65.

1 οὖς.
2 ἀκούω.
3 ἀπέρχομαι.
4 καμμύω.
5 εἴδω.
6 συνίημι.
7 ἐπιστρέφω.
* ἰάσομαι-ί.
8 μένω.
9 ἰάομαι.
10 ἀποδέχο-μαι
11 εἰμί. [τα.
12 s. πράγμα-
13 ἀποστέλλω
† τοῦτο-f.

πόντος, ³ἀπῆλθον οἱ 'Ιȣ-
δαῖοι, πολλὴν ἔχοντες
ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.
30 ᾿Εμεινε⁸ δὲ ὁ ὁ Παῦ-
λος διετίαν ὅλην ἐν
ἰδίῳ μισθώματι· καὶ
¹⁰ ἀπεδέχετο πάντας
τοὺς εἰσπορευομένους
πρὸς αὐτὸν,
31 Κηρύσσων τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ
διδάσκων τὰ ¹² περὶ τȣ̃
Κυρίου 'Ιησοῦ Χριςοῦ
μετὰ πάσης παῤῥησίας,
ἀκωλύτως.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

'Η ΠΡΟΣ 'ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'.
ΠΑΥΛΟΣ, δȣ̃λος 'Ιη-
σοῦ Χριςοῦ, ¹ κλητὸς ³
ἀπόστολος, ⁴ἀφωρισμέ-
νος εἰς εὐαγγέλιον
Θεοῦ,
2 ("Ο ⁵ προεπηγγείλα-
το⁷ διὰ τῶν προφητῶν
αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγί-
αις.)
3 Περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτȣ̃,
(τȣ̃ ⁹γενομένȣ ἐκ σπέρ-
ματος Δαβὶδ κατὰ σάρ-
κα·
4 Τοῦ † ¹¹ ὁρισθέντος
υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει,
κατὰ Πνεῦμα ¹² ἁγιω-
σύνης, ἐξ ἀναστάσεως
νεκρῶν) 'Ιησοῦ Χριςοῦ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν,
5 (Δι' οὗ ¹³ ἐλάβομεν
¹⁴ χάριν ϗ ¹⁵ἀποςολὴν

A. D. 58.

1 ch. 8. 28.
2 ch. 5. 19.
3 s. παρὰ Θεȣ̃ ἵνα γένηται
4 ἀφορίζω.
5 s. ὁ Θεὸς.
6 εἰμί.
7 προεπαγ-γέλλομαι.
8 s. γράφει.
9 γίνομαι.
* ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ,-n.
10 1 Co 1. 1.2.
† προορισθέν-τος-n.
11 ὁρίζω.
12 2 Co. 7. 1.
‡ περὶ-ί.
13 λαμβάνω.
14 ch. 12. 3.
15 Ac. 1. 25.
16 Mat. 4. 10.

εἰς ² ὑπακοὴν πίστεως
ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν,
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐ-
τοῦ·
6 'Εν οἷς ⁶ ἐστε καὶ
ὑμεῖς, κλητοὶ 'Ιησοῦ
Χριστοῦ·)
7 Πᾶσι ⁸ τοῖς ⁶ οὖσιν
*ἐν 'Ρώμῃ, ᵉ ἀγαπητοῖς
Θεοῦ, ¹⁰ κλητοῖς ἁγί-
οις· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰ-
ρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν, καὶ Κυρίου 'Ιησȣ̃
Χριστοῦ.
8 Πρῶτον μὲν εὐχαρι-
ςῶ τῷ Θεῷ μου διὰ 'Ιη-
σοῦ Χριςοῦ ‡ ὑπὲρ πάν-
των ὑμῶν, ὅτι ἡ πίςις
ὑμῶν καταγγέλλεται
ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ.
9 Μάρτυς γάρ μȣ ⁶ἐςιν
ὁ Θεὸς, ᾧ ¹⁶ λατρεύω

ἐν τῷ πνεύματί μου, ἐν
τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ, ὡς [1] ἀδιαλεί-
πτως [3] μνείαν ὑμῶν
* ποιοῦμαι·
10 Πάντοτε ἐπὶ τῶν
προσευχῶν μου δεόμε-
νος, εἴπως ἤδη ποτὲ
[5] εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ
θελήματι τοῦ Θεοῦ, ἐλ-
θεῖν[7] πρὸς ὑμᾶς.
11 Ἐπιποθῶ[9] γὰρ [11] ἰ-
δεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι [12] με-
ταδῶ [13] χάρισμα ὑμῖν
πνευματικὸν, εἰς τὸ ςη-
ριχθῆναι[15] ὑμᾶς·
12 Τοῦτο δέ [16] ἐστι,
συμπαρακληθῆναι[19] ἐν
ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλή-
λοις πίστεως, ὑμῶν τε
καὶ ἐμοῦ.
13 ‡Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς
ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὅτι
πολλάκις [27] προεθέμην
[7] ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, (καὶ
ἐκωλύθην ἄχρι τȣ̃ δεῦ-
ρο,[29]) ἵνα καρπόν τινα
[28] σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, κα-
θὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς
ἔθνεσιν.
14 Ἕλλησί τε καὶ βαρ-
βάροις,[31] σοφοῖς τε καὶ
[33] ἀνοήτοις ὀφειλέτης
εἰμί·
15 Οὕτω τὸ [37] κατ' ἐμὲ
πρόθυμον ϗ ὑμῖν ἐ τοῖς
ἐν Ῥώμῃ | εὐαγγελίσα-
σθαι.
16 Οὐ γὰρ ἐπαισχύνο-
μαι τὸ εὐαγγέλιον ὁ τȣ̃
Χριςοῦ· | δύναμις γὰρ
§ Θεοῦ [16] ἐςιν εἰς σωτη-
ρίαν παντὶ τῷ πιστεύ-
οντι, Ἰουδαίῳ τε [e] πρῶ-
τον | καὶ Ἕλληνι.

17 Δικαιοσύνη γὰρ Θεȣ̃
ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται
ἐκ [2] πίστεως εἰς πίςιν·
καθὼς [4] γέγραπται· Ὁ
δὲ † δίκαιος ἐκ πίστεως
[6] ζήσεται.
18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ
[8] ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανȣ̃,
ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν ϗ
ἀδικίαν ἀνθρώπων, τῶν
τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ
[10] κατεχόντων·
19 Διότι τὸ [14] γνωςὸν
τοῦ Θεοῦ, φανερόν [16] ἐ-
ςιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ
Θεὸς αὐτοῖς [17] ἐφανέ-
ρωσε·
20 (Τὰ γὰρ [18] ἀόρατα
αὐτοῦ ἀπὸ [20] κτίσεως
κόσμȣ τοῖς [21] ποιήμασι
[22] νοȣ́μενα [23] καθορᾶται,
ἥ τε [24] ἀΐδιος αὐτοῦ δύ-
ναμις ϗ [25] θειότης) εἰς
τὸ [16] εἶναι αὐτȣ̀ς [26] ἀνα-
πολογήτους.
21 Διότι [30] γνόντες τὸν
Θεὸν, οὐχ ὡς Θεὸν [32] ἐ-
δόξασαν, ἢ εὐχαρίστη-
σαν· ἀλλ' ἐματαιώθη-
σαν ἐν τοῖς διαλογι-
σμοῖς αὐτῶν, ϗ ἐσκοτί-
σθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν
καρδία.
22 Φάσκοντες [38] εἶναι
σοφοὶ, [39] ἐμωράνθησαν·
23 Καὶ [40] ἤλλαξαν τὴν
δόξαν τοῦ ἀφθάρτου
Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰ-
κόνος φθαρτοῦ ἀνθρώ-
που, καὶ πετεινῶν καὶ
τετραπόδων καὶ ἑρπε-
τῶν.
24 Διὸ [c] καὶ | [41] παρέδω-
κεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν
ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν

A. D. 58.

1 ch. 9. 2.
2 ch. 3. 3.
3 Ep. 1. 16.
* ποιοῦμαι πάντοτε, s. ποιοῦμαι πάντοτε ἐπὶ τῶν-π.
4 γράφω. Hab. 2. 4.
5 1 Co. 16. 2.
† δίκαιος, ἐκ-
6 ζάω. [π.
7 ἔρχομαι.
8 Jno. 3. 36.
9 2 Co. 5. 2.
10 ch. 7. 6.
11 εἴδω. [μι.
12 μεταδίδω-
13 c. 5. 15 16.
14 Jno. 18. 15.
15 στηρίζω.
16 εἰμί.
17 φανερόω.
18 Col. 1. 15.
19 συμπαρακαλέω.
20 Mar. 10. 6.
21 Ep. 2. 10.
22 Mat. 4. 15.
23 Nu. 14. 2.
24 Jude 6.
‡ Οὐκ οἴμαι-π
25 Wis. 18. 9.
26 ch. 2. 1.
27 προτίθημι
28 ἔχω.
29 s. χρόνου.
30 γινώσκω.
31 Ac. 25. 2.
32 δοξάζω.
33 Lu. 24. 25.
§ θείου σταυροῦ εἰς-π.
36 σκοτίζω.
37 s. μέρος ἐςὶ
38 Ac. 24. 9.
39 μωραίνω.
40 ἀλλάσσω.
41 παραδίδωμι.

καρδιῶν αὐτῶν εἰς [1] ἀ-
καθαρσίαν, τοῦ [2] ἀτιμά-
ζεσθαι τὰ σώματα αὐ-
τῶν ἐν ἑαυτοῖς·
25 Οἵτινες [5] μετήλλα-
ξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ
Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ
[7] ἐσεβάσθησαν καὶ [9] ἐ-
λάτρευσαν τῇ κτίσει
παρὰ τὸν κτίσαντα,
ὅς [11] ἐστιν [13] εὐλογη-
τὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.
Αμήν.
26 Διὰ τοῦτο [14] παρέ-
δωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς
εἰς [15] πάθη [17] ἀτιμίας·
αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐ-
τῶν [5] μετήλλαξαν τὴν
[18] φυσικὴν χρῆσιν εἰς
τὴν παρὰ φύσιν·
27 ʽΟμοίως [**] τε ꞁ οἱ
ἄῤῥενες [20] ἀφέντες τὴν
φυσικὴν χρῆσιν τῆς θη-
λείας, [21] ἐξεκαύθησαν ἐν
τῇ [23] ὀρέξει αὐτῶν εἰς
ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν
ἄρσεσι τὴν [24] ἀσχημο-
σύνην κατεργαζόμενοι,
καὶ τὴν [25] ἀντιμισθίαν,
ἣν ἔδει, τῆς [26] πλάνης
αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπο-
λαμβάνοντες.
28 Καὶ καθὼς οὐκ [27] ἐ-
δοκίμασαν τὸν Θεὸν
ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, [28]
[14] παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ
Θεὸς εἰς [29] ἀδόκιμον
νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθ-
ήκοντα·
29 Πεπληρωμένους [31]
πάσῃ ἀδικίᾳ, [§] πορ-
νείᾳ, ‖ ‡‡ πονηρίᾳ, πλεο-
νεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς
φθόνου, φόνου, ἔριδος,
δόλου, [33] κακοηθείας·

A. D. 58.

1 ch. 6. 19.
* θεοστύγεις π.
2 1 Ti. 1. 13.
3 ch. 2. 23.
4 2 Ti. 3. 2.
5 μεταλλάσσω, ver. 26.
6 Je. 3. 7, 10.
7 σεβάζομαι.
8 2 Ti. 3. 3.
9 λατρεύω.
† alii transp.
10 Pr. 5. 9.
11 εἰμί. [σκω.
12 ἐπιγινώσκω.
‡ δικαίωμα ... ἐπέγνωσαν, s. ἐπέγνωσαν, s. οὐ συνῆκαν f.
13 c. 9. 5. [μι.
14 παραδίδωμι.
§ γάρ, s. ꞁ f.
‖ ποιοῦντες, ἀλλὰ καὶ συν.-π.
15 Col. 3. 5.
16 Ac. 8. 1.
17 ch. 9. 21.
18 ch. 1. 20.
19 2 Pe. 2. 12.
** δὲ-δ. al. ε.
20 ἀφίημι.
21 ἐκκαίομαι.
†† κατακρίνεις, al. κρίματι κρίνεις-π.
22 εἴδω.
23 Eccl. 23. 6.
24 Re. 16. 15.
25 2Co. 6. 13.
26 Mat 27. 64.
27 δοκιμάζω.
28 s. οὕτω.
29 1 Co. 9. 27.
30 ch. 3. 12.
31 πληρόω.
‡‡ Vide App.
32 2Mac. 3. 22.
33 πραγματι

30 Ψιθυριστάς, καταλά-
λους, [*] θεοστυγεῖς, [2] ὑ-
βριστάς, ὑπερηφάνους,
[4] ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς
κακῶν, γονεῦσιν ἀπει-
θεῖς,
31 Ἀσυνέτους, [8] ἀσυν-
θέτους, [8] ἀστόργους, † ἀ-
σπόνδους, ‖ [10] ἀνελεήμο-
νας·
32 Οἵτινες τὸ δικαίω-
μα τοῦ Θεοῦ [12] ἐπιγνόν-
τες, ‡ (ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα
πράσσοντες ἄξιοι θανά-
του [11] εἰσίν,) οὐ μόνον
§ αὐτὰ ‖ ποιοῦσιν, ἀλλὰ
καὶ [16] συνευδοκοῦσι τοῖς
πράσσουσι.

Κεφ. β΄.

ΔΙΟ [18] ἀναπολόγητος
[11] εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ
κρίνων. Ἐν ᾧ [22] γὰρ
†† κρίνεις τὸν ἕτερον,
σεαυτὸν κατακρίνεις·
τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις
ὁ κρίνων.
2 Οἴδαμεν [22] δὲ ὅτι τὸ
κρίμα τοῦ Θεοῦ [11] ἐστι
κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς
τὰ τοιαῦτα πράσσον-
τας.
3 Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ
ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς
τὰ τοιαῦτα πράσσον-
τας, καὶ ποιῶν αὐτά,
ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρί-
μα τοῦ Θεοῦ;
4 Ἢ τοῦ πλούτου τῆς
[30] χρηστότητος αὐτοῦ,
καὶ τῆς ἀνοχῆς, ꞁ τῆς
μακροθυμίας καταφρο-
νεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ
χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς
μετάνοιάν σε ἄγει;

5 Κατὰ δὲ τὴν [1] σκλη-
ρότητά σου καὶ ἀμετα-
νόητον καρδίαν, θησαυ-
ρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν
ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ † ἀπο-
καλύψεως ‡ [3] δικαιοκρι-
σίας τοῦ Θεοῦ·
6 Ὃς [5] ἀποδώσει ἑκά-
στῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
τοῦ·
7 Τοῖς μὲν καθ' [7] ὑπο-
μονὴν ἔργου ἀγαθοῦ,
δόξαν καὶ τιμὴν καὶ [9] ἀ-
φθαρσίαν ζητοῦσι, ζω-
ὴν [11] αἰώνιον·
8 Τοῖς δὲ ἐξ [13] ἐριθεί-
ας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν
τῇ ἀληθείᾳ, πειθομέ-
νοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυ-
μὸς καὶ ὀργή.
9 Θλῖψις [15] καὶ [16] στε-
νοχωρία ἐπὶ πᾶσαν
ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ
[18] κατεργαζομένου τὸ
κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶ-
τον καὶ Ἕλληνος·
10 Δόξα δὲ καὶ τιμὴ
καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐρ-
γαζομένῳ τὸ ἀγαθόν,
Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ
Ἕλληνι.
11 Οὐ γάρ [24] ἐστι προς-
ωποληψία [25] παρὰ τῷ
Θεῷ.
12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως
[27] ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ
[17] ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι
ἐν νόμῳ [27] ἥμαρτον,
διὰ νόμου [28] κριθήσον-
ται,
13 (Οὐ γὰρ οἱ [29] ἀκρο-
αταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι
παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ
[33] ποιηταὶ ¶ τοῦ ‖ νόμου
[31] δικαιωθήσονται.

A. D. 58.

1 De. 9. 27.
* ἔχοντα φύσει,-n.
2 ch. 1. 28.
† ἀνταποδόσεως-n.
‡ καὶ δικαιοκρισίας-i.
3 cf. 2 Th. 1. 5.
4 s. ἔργα.
5 ἀποδίδωμι.
6 ch. 8 16.
7 ch. 5. 3, 4.
8 Ac. 23. 1.
9 1Co. 15. 42.
10 2 Co. 10. 5.
11 s. ἀποδώσει.
12 Ac 22. 1.
13 2 Co. 12. 20.
§ Εἰ δὲ-a. al. Ἴδε.
14 2 Ki. 2. 15. Mi. 3. 11.
15 ch. 5. 3.
16 ch. 8. 35.
17 ἀπόλλυμι.
18 ch. 1. 27. Phi. 2. 12.
19 καυχάομαι ch. 5. 2, 11.
20 s. αὐτοῦ.
21 ch. 1. 28. Lu. 12. 56.
22 Mat. 6. 28. 1 Co. 15. 41.
23 Lu. 1. 24.
24 εἰμί.
25 Ep. 6. 9.
26 He. 12. 9.
27 ἁμαρτάνω
28 κρίνω.
29 Ja. 1. 22, 23.
‖ διδάσκεις-n
30 s. δεῖν.
31 δικαιόω.
32 Re. 21. 8. Le. 18. 30.
33 Ja. 4. 11.
34 πείθω.

14 Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ
μὴ νόμον * ἔχοντα φύ-
σει [2] τὰ [4] τοῦ νόμου
ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ
ἔχοντες, ἑαυτοῖς [24] εἰ-
σι νόμος·
15 Οἵτινες ἐνδείκνυν-
ται τὸ ἔργον τοῦ νό-
μου γραπτὸν ἐν ταῖς
καρδίαις αὐτῶν, [6] συμ-
μαρτυρούσης αὐτῶν τῆς
[8] συνειδήσεως, καὶ με-
ταξὺ ἀλλήλων τῶν λο-
γισμῶν [10] κατηγορούν-
των, ἢ καὶ [12] ἀπολογου-
μένων,)
16 Ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρι-
νεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ
τῶν ἀνθρώπων, κατὰ
τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
17 § Ἴδε, σὺ Ἰουδαῖος
[14] ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαν-
απαύῃ τῷ ‖ νόμῳ, καὶ
[19] καυχᾶσαι ἐν Θεῷ,
18 Καὶ γινώσκεις τὸ
θέλημα, [20] καὶ [21] δοκιμά-
ζεις τὰ [22] διαφέροντα,
[23] κατηχούμενος ἐκ τοῦ
νόμου·
19 Πέποιθάς [34] τε σε-
αυτὸν ὁδηγὸν [24] εἶναι
τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν
σκότει,
20 Παιδευτὴν [26] ἀφρό-
νων, διδάσκαλον νηπί-
ων, ἔχοντα τὴν μόρφω-
σιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς
ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ.
21 Ὁ οὖν διδάσκων ἕ-
τερον, σεαυτὸν ‖ διδά-
σκεις; ὁ κηρύσσων [30] μὴ
κλέπτειν, κλέπτεις;
22 Ὁ λέγων μὴ μοιχεύ-
ειν, μοιχεύεις; ὁ [32] βδε-

λυσσόμενος τὰ εἴδωλα, ἱεροσυλεῖς;

23 Ὃς ἐν νόμῳ [1]καυχᾶσαι, διὰ τῆς [2]παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν [3]ἀτιμάζεις;

24 Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς [7]γέγραπται.

25 Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμȣ [11]ᾖς, ἡ περιτομή σȣ[13] [15]ἀκροβυστία [17]γέγονεν.

26 Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ [18]δικαιώματα τȣ̃ νόμȣ φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν §[21]λογισθήσεται;

27 Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ‖ ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου;

28 Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ,[24] Ἰȣδαῖός [11]ἐστιν· οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ, ἐν σαρκὶ, περιτομή·

29 Ἀλλ' ὁ ἐν τῷ [26]κρυπτῷ, Ἰουδαῖος· καὶ περιτομὴ καρδίας, ἐν πνεύματι,[28] οὐ γράμματι· οὗ ὁ [29]ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. γʹ.

ΤΙ οὖν τὸ [32]περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ [33]ὠφέλεια τῆς περιτομῆς;

2 Πολὺ, κατὰ πάντα τρόπον. *Πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι [4]ἐπιστεύθησαν τὰ [6]λόγια τοῦ Θεοῦ;

3 Τί γὰρ, εἰ [8]ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν †[9]πίστιν τοῦ Θεοῦ [10]καταργήσει;

4 Μὴ [12]γένοιτο· [17]γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθὴς, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης· καθὼς [7]γέγραπται· [14]Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σȣ, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ [16]κρίνεσθαί σε.

5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεȣ̃ [18]δικαιοσύνην συνίστησι,[20] τί [22]ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ‡[23]ὀργήν; (κατὰ ἄνθρωπον λέγω.)

6 Μὴ [17]γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον;

7 Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τȣ̃ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι [25]ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, **τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι;

8 Καὶ μὴ (καθὼς βλασφημούμεθα,[27] καὶ καθώς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν,) [e]ὅτι ‖ ††ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα [30]ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα [31]ἔνδικόν [11]ἐστι.

9 ‡‡Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· [34]προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰȣδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν [11]εἶναι·

A. D. 58.

* Vide App.
1 καυχάομαι.
2 s. τοῖς Ἰȣδαίοις.
3 ch. 4. 15.
4 πιστεύω.
5 ch. 1. 24.
6 Ac. 7. 38.
7 γράφω.
8 ἀπιστέω.
† δόξαν-n.
9 v. 6. c. 6. 2.
10 ch. 4. 14.
11 εἰμί.
12 ch. 1. 17.
13 s. ὡς.
14 Ps. 51. 4.
15 ch. 3. 30.
16 κρίνω.
17 γίνομαι.
18 ch. 1. 17.
19 ch. 1. 32.
20 ch. 5. 8.
21 λογίζομαι v. 3. c. 3. 28.
22 εἴρω.
‡ ὀργὴν κατ' ἀνθρώπων;-n.
§ μετατραπήσεται;-n.
‖ πιστέως-n.
23 ch. 1. 18.
24 Mat. 6. 4, 6.
25 περισσεύω
** τί ἔτι;-n.
26 1 Co. 4. 5.
27 ch. 2. 24. Mat. 27. 39.
28 ch. 7. 6. Jno. 3. 6.
†† conj. ἔτι.
29 ch. 13. 3.
30 ἔρχομαι.
31 He. 2. 2.
‡‡ Vide App.
32 Mat. 5. 47. Jno. 10. 10.
33 Jude 16.
34 προαιτιάομαι.

10 Καθὼς [1]γέγραπται· [e]"Οτι | [2]οὐκ [3]ἔςι δί-
καιος οὐδὲ εἷς·
11 Οὐκ [3]ἔςιν [d]ὁ | συν-
ιῶν,[4] οὐκ [3]ἔςιν [e]ὁ | [5]ἐκ-
ζητῶν τὸν Θεόν.
12 Πάντες [6]ἐξέκλιναν,
ἅμα [7]ἠχρειώθησαν· ὐκ
[3]ἔστι ποιῶν χρηστό-
τητα, οὐκ [3]ἔστιν ἕως
ἑνός.
13 Τάφος [9]ἀνεῳγμέ-
νος ὁ [11]λάρυγξ αὐτῶν·
ταῖς γλώσσαις αὐτῶν
[13]ἐδολιοῦσαν· [15]ἰὸς
[17]ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεί-
λη αὐτῶν.
14 Ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς
καὶ [19]πικρίας γέμει·
15 Ὀξεῖς οἱ πόδες αὐ-
τῶν ἐκχέαι αἷμα.
16 Σύντριμμα [20] καὶ
[25]ταλαιπωρία ἐν ταῖς
ὁδοῖς αὐτῶν.
17 Καὶ ὁδὸν εἰρήνης ὐκ
[29]ἔγνωσαν.
18 Οὐκ [3]ἔστι φόβος
Θεοῦ ἀπέναντι τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν.
19 Οἴδαμεν [36] δὲ ὅτι
ὅσα ὁ νόμος λέγει,
τοῖς [31] ἐν τῷ νόμῳ λα-
λεῖ· ἵνα πᾶν στόμα
[33]φραγῇ, καὶ ὑπόδικος
[35]γένηται πᾶς ὁ κόσμος
τῷ Θεῷ.
20 Διότι ἐξ ἔργων νό-
μου οὐ δικαιωθήσεται
πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον
αὐτοῦ· διὰ γὰρ νό-
μου ἐπίγνωσις ἁμαρτί-
ας.
21 Νυνὶ δὲ [37]χωρὶς
νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ
[39]πεφανέρωται, μαρ-
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ
νόμου καὶ τῶν προφη-
τῶν·
22 Δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ
διὰ πίςεως Ἰησοῦ Χρι-
ςοῦ, εἰς πάντας [c]καὶ
ἐπὶ πάντας | τοὺς πι-
ςεύοντας· οὐ γάρ [3]ἐςι
[8]διαστολή.
23 Πάντες γὰρ [10]ἥ-
μαρτον, καὶ [12]ὑστε-
ροῦνται τῆς δόξης τοῦ
Θεοῦ·
24 Δικαιούμενοι [14]δω-
ρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι,
διὰ τῆς [16]ἀπολυτρώ-
σεως τῆς ἐν Χριςῷ Ἰη-
σοῦ·
25 Ὃν [18]προέθετο ὁ
Θεὸς [21]ἱλαςήριον [e]διὰ
τῆς πίςεως | * ἐν τῷ
αὐτοῦ αἵματι, εἰς [23]ἔν-
δειξιν τῆς δικαιοσύνης
αὐτῦ, διὰ τὴν † πάρεσιν
τῶν [24]προγεγονότων
‡ ἁμαρτημάτων·
26 Ἐν τῇ [26]ἀνοχῇ
τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἔνδει-
ξιν τῆς δικαιοσύνης
αὐτοῦ, ἐν τῷ νῦν και-
ρῷ· εἰς τὸ [3]εἶναι αὐτὸν
δίκαιον, καὶ δικαιοῦντα
τὸν [27]ἐκ [28]πίςεως [d]Ἰη-
σοῦ. | §
27 Ποῦ οὖν ἡ [30]καύχη-
σις; [32]Ἐξεκλείσθη.
Διὰ ποίου [34]νόμυ; τῶν
ἔργων; Οὐχί· ἀλλὰ
διὰ νόμου πίστεως.
28 Λογιζόμεθα [38] ||οὖν,
πίστει δικαιοῦσθαι ἄν-
θρωπον, χωρὶς ἔργων
νόμου.
29 Ἢ Ἰυδαίων ὁ Θεὸς
μόνον; οὐχὶ [f]δὲ | [40]καὶ

A. D. 58.

1 γράφω.
2 Ps. 14. 1–3.
3 εἰμί.
4 συνίημι.
5 He. 11. 6.
6 ἐκκλίνω.
7 ἀχρειόω.
8 ch. 10. 12.
9 ἀνοίγω.
10 ἁμαρτάνω
11 Ps. 5. 9, 10.
12 Mat. 19.20.
13 δολιόω.
14 s. κατά.
15 Ja. 3. 8.
16 ch. 8. 23.
17 Ps. 140. 3.
18 προτίθημι
19 Ps. 10. 7.
20 Ps. 14. 3.
21 He. 9. 5.
* al. διὰ τῆς πίστεως, al. διὰ πίστεως.
23 2 Co. 8. 24.
† πώρωσιν-π.
24 προγίνομαι.
25 Ja. 5. 1.
‡ ἁμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεῦ· πρὸς-α.
26 ch. 2. 4.
27 s. ὄντα.
28 Mar.11.22.
29 γινώσκω.
§ al. Ἰησῦν.
30 ch. 2. 17.
31 s. οὖσι.
32 ἐκκλείω.
33 φράσσω.
34 ch. 7. 23.
35 γίνομαι.
36 εἴδω.
37 Jno. 15. 5.
38 c.2.5; 6.11.
|| γὰρ-α.
39 φανερόω.
40 s. ὁ θεός.

ἐθνῶν; Ναὶ καὶ ἐ-
θνῶν.
30 * Ἐπείπερ εἷς ὁ
Θεὸς, [1]ὃς δικαιώσει πε-
ριτομὴν ἐκ πίστεως, ϗ
ἀκροβυστίαν διὰ τῆς
πίστεως.
31 Νόμον οὖν [2]καταρ-
γοῦμεν διὰ τῆς πίστεως;
Μὴ [3]γένοιτο· ἀλλὰ νό-
μον † [4]ἱστῶμεν.

Κεφ. δ΄.

Τί οὖν [7]ἐροῦμεν ‡ Ἀ-
βραὰμ τὸν πατέρα ἡ-
μῶν [9]εὑρηκέναι κατὰ
[11]σάρκα;
2 Εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ
ἔργων [12]ἐδικαιώθη, ἔ-
χει [13]καύχημα, ἀλλ᾽ οὐ
πρὸς τὸν Θεόν.
3 Τί γὰρ ἡ [14]γραφὴ
λέγει; [15]Ἐπίστευσε δὲ
Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ
[17]ἐλογίσθη [18]αὐτῷ εἰς
δικαιοσύνην.
4 Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ
[19]μισθὸς οὐ λογίζεται
κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ
b τὸ l [21]ὀφείλημα·
5 Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομέ-
νῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ
τὸν δικαιοῦντα τὸν
[23]ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ
πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιο-
σύνην.
6 Καθάπερ καὶ Δαβὶδ
λέγει τὸν [25]μακαρι-
σμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ
Θεὸς λογίζεται δικαι-
οσύνην χωρὶς ἔργων·
7 Μακάριοι ὧν [27]ἀφέ-
θησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ
ὧν [28]ἐπεκαλύφθησαν αἱ
ἁμαρτίαι·

A. D. 58.

* Επειπερ.
1 s. ἔστι.
2 v. 3.
3 γίνομαι.
4 s μόνον.
† ἱστάνομεν.-ι
al. συνιστῶ-
μεν.
5 ἵστημι,
ch. 10. 3.
6 s. πίπτω,
v. γίνεται.
7 εἴρω.
‡ Vide App.
8 εἰμί.
9 εὑρίσκω.
10 1 Co. 9. 2.
§ περιτομῇ,νη
11 ch. 1. 3.
Ac. 2 30.
12 δικαιόω.
13 1 Co. 5. 6.
2 Co. 1. 14.
14 Ge. 15. 6.
15 πιστεύω.
16 γεγενημέ-
νης.
17 s. αὕτη
πίστις.
18 λογίζομαι
‖ alii εἰς.
19 Mat. 5. 12.
20 Ac. 21. 24.
21 Mat. 6. 12
** οὐ τοῖς
ἐκ-π.
22 s. οὖσι.
23 ch. 5. 6.
1 Ti. 1. 9.
24 2 Co. 12.18.
†† τῆς πίστε-
ως τῆς ἐν
ἀκρο.-ι.
25 Ga. 4. 15.
26 ch. 9. 30.
27 ἀφίημι.
28 ἐπικαλύπ-
τω, Ps. 32.1.
29 κενόω,
1 Co. 1. 17.
30 λαμβάνω.

8 Μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ
μὴ [10]λογίσηται Κύριος
ἁμαρτίαν.
9 Ὁ μακαρισμὸς οὖν
οὗτος, [6]ἐπὶ τὴν περιτο-
μὴν, [4]ἢ e καὶ l ἐπὶ τὴν
ἀκροβυστίαν; λέγομεν
γὰρ ὅτι [18]ἐλογίσθη τῷ
Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς
δικαιοσύνην.
10 Πῶς οὖν [18]ἐλο-
γίσθη; ἐν περιτομῇ
[8]ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυ-
στίᾳ; Οὐκ ἐν περι-
τομῇ, ἀλλ᾽ ἐν ἀκροβυ-
στίᾳ.
11 Καὶ σημεῖον [30]ἔλα-
βε §περιτομῆς, [10]σφρα-
γῖδα τῆς δικαιοσύνης
τῆς πίστεως τῆς [16]ἐν
τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ
[8]εἶναι αὐτὸν πατέρα
πάντων τῶν πιστευόν-
των δι᾽ ἀκροβυστίας,
(εἰς τὸ [18]λογισθῆναι
e καὶ l αὐτοῖς e τὴν l ‖
δικαιοσύνην·)
12 Καὶ πατέρα περιτο-
μῆς, ** τοῖς [22]οὐκ ἐκ
περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ
καὶ τοῖς [24]στοιχοῦσι
τοῖς [20]ἴχνεσι †† τῆς ἐν
b τῇ l ἀκροβυστίᾳ πίστε-
ως τοῦ πατρὸς ἡμῶν
Ἀβραάμ.
13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ
ἐπαγγελία τῷ Ἀβρα-
ὰμ, ἢ τῷ σπέρματι αὐ-
τοῦ, τὸ κληρονόμον αὐ-
τὸν [8]εἶναι b τοῦ l κό-
σμου, ἀλλὰ διὰ [26]δικαι-
οσύνης πίστεως.
14 Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νό-
μου, κληρονόμοι, [29]κε-
κένωται ἡ πίστις, καὶ

[1] κατήργηται ἡ ἐπαγγε-
λία.
15 'Ο γὰρ νόμος ὀργὴν
[2]κατεργάζεται· οὗ [*]γὰρ
οὐκ [5]ἔστι [7]νόμος, οὐδὲ
[9]παράβασις.
16 Διὰ τοῦτο [10]ἐκ πί-
στεως, ἵνα κατὰ χάριν,
εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν
τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ
τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ
τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ
ϗ τῷ ἐκ πίςεως 'Αβρα-
άμ, ὅς [5]ἐστι πατὴρ πάν-
των ἡμῶν·
17 (Καθὼς [13]γέγρα-
πται· [15]"Οτι πατέρα
πολλῶν ἐθνῶν [16]τέθει-
κά σε·) κατέναντι οὗ
[17]ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ
[18]ζωοποιοῦντος τοὺς
νεκροὺς, καὶ καλοῦν-
τος τὰ μὴ [5]ὄντα ὡς
[5]ὄντα.
18 "Ος παρ' [21]ἐλπίδα
ἐπ' ἐλπίδι [17]ἐπίςευσεν,
εἰς τὸ [23]γενέσθαι αὐ-
τὸν πατέρα πολλῶν
ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημέ-
νον· [37]Οὕτως [‡]ἔςαι τὸ
σπέρμα σου·
19 Καὶ μὴ ἀσθενήσας
τῇ πίστει, [c]οὐ | [25]κατ-
ενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶ-
μα ἤδη [27]νενεκρωμέ-
νον, ἑκατονταέτης που
ὑπάρχων, καὶ τὴν [23]νέ-
κρωσιν τῆς μήτρας
Σάῤῥας·
20 Εἰς δὲ τὴν ἐπαγγε-
λίαν τοῦ Θεοῦ οὐ [31]διε-
κρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ'
[33]ἐνεδυναμώθη τῇ πί-
στει, [35]δοὺς δόξαν τῷ
Θεῷ,
21 [e]Καὶ | [2]πληροφορη-
θεὶς ὅτι ὃ [4]ἐπήγγελ-
ται, δυνατός [5]ἐστι καὶ
ποιῆσαι.
22 Διὸ [d]ϗ | [8]ἐλογίσθη[8]
αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
23 Οὐκ [13]ἐγράφη δὲ δι'
αὐτὸν μόνον, ὅτι [8]ἐλο-
γίσθη αὐτῷ·
24 'Αλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς,
οἷς μέλλει [11]λογίζε-
σθαι, τοῖς πιςεύουσιν
ἐπὶ τὸν [12]ἐγείραντα
'Ιησοῦν τὸν Κύριον
ἡμῶν ἐκ νεκρῶν,
25 "Ος [14]παρεδόθη διὰ
τὰ παραπτώματα ἡμῶν,
καὶ [12]ἠγέρθη διὰ τὴν
† [19]δικαίωσιν ἡμῶν.

Κεφ. ε'.

ΔΙΚΑΙΩΘΕΝΤΕΣ [20]
οὖν ἐκ [22]πίςεως, εἰρήνην
‡ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν
διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
'Ιησοῦ Χριστοῦ·
2 Δι' οὗ ϗ τὴν [24]προς-
αγωγὴν [26]ἐσχήκαμεν
d τῇ πίστει | εἰς τὴν χά-
ριν ταύτην ἐν ᾗ [28]ἑςή-
καμεν, καὶ καυχώμεθα
ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης
τοῦ Θεοῦ.
3 Οὐ μόνον δὲ, [30]ἀλλὰ
καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς
θλίψεσιν· εἰδότες ὅτι
ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατ-
εργάζεται· [32]
4 'Η δὲ ὑπομονὴ [34]δο-
κιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλ-
πίδα·
5 'Η δὲ ἐλπὶς οὐ κατ-
αισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη
τοῦ Θεοῦ [36]ἐκκέχυται ἐν
ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ

A. D. 58.

1 καταργέω.
2 ch. 14. 5.
3 ch. 2. 9.
4 ἐπαγγέλλω.
5 εἰμί.
6 s. αὕτη πί-
* δὲ-ί. [στις.
7 ch. 2. 12.
8 λογίζομαι.
9 ch. 2. 23.
10 s. ἔστι.
11 s. ἡ πίστις
εἰς δικαιο-
σύνην.
12 ἐγείρω.
13 γράφω. [μι.
14 παραδίδω-
15 Ge. 17. 5.
16 τίθημι.
17 πιστεύω.
† δικαιοσύ-
νην-n.
18 ch. 5. 18.
19 ch. 8. 11.
Jno. 5. 21.
20 δικαιόω,
ch. 2. 3.
21 ch. 14. 5.
Lu. 3. 13.
22 ch. 1. 17.
23 γίνομαι.
‡ ἔχωμεν-n.
24 Ep. 2. 18.
25 κατανοέω.
26 ἔχω.
27 νεκρόω,
Col. 3. 5.
28 ἵστημι.
29 2 Co. 4. 10.
30 s. καυχώ-
μεθα ὥστε,
v. s. τοῦτο.
31 διακρίνω.
32 ch. 2. 9.
33 ἐνδυναμόω
Ac. 9. 22
34 2 Co. 2. 9.
35 δίδωμι.
36 ἐκχέω,
Ac. 1. 18.
37 Ge. 15. 5, 6.

Πνεύματος ἁγίου τοῦ [1] δοθέντος ἡμῖν.

6 * Ἔτι γὰρ Χριστὸς, [3] ὄντων ἡμῶν † [4] ἀσθενῶν ‡ κατὰ καιρὸν ὑπὲρ [7] ἀσεβῶν [8] ἀπέθανε.

7 Μόλις γὰρ ὑπὲρ § δικαίου[11] τις [9] ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ [9] ἀποθανεῖν.

8 Συνίστησι[12] δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς [e] ὁ Θεὸς,[1] ‖ ὅτι ** ἔτι ἁμαρτωλῶν [3] ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν [9] ἀπέθανε.

9 Πολλῷ [e] οὖν[1] μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, [15] σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς [17] ὀργῆς.[18]

10 Εἰ γὰρ ἐχθροὶ [19] ὄντες [3] [21] κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον [21] καταλλαγέντες [15] σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ.

11 Οὐ μόνον δὲ, [23] ἀλλὰ καὶ ‡‡ [25] καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν [27] καταλλαγὴν [28] ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον [29] εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας [d] ὁ θάνατος,[1] ‖ καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος [2] διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες [4] ἥμαρτον.

13 Ἄχρι γὰρ [6] νόμου ἁμαρτία [3] ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ [8] ἐλλογεῖται, μὴ [3] ὄντος νόμου.

14 Ἀλλ' [10] ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς [a] μὴ[1] [4] ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς [3] ἐστι [13] τύπος τοῦ μέλλοντος.

15 Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ [14] παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ [16] χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ [20] πολλοὶ [9] ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς [22] ἐπερίσσευσε.

16 Καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς †† [4] ἁμαρτήσαντος, τὸ [24] δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων, εἰς [25] δικαίωμα.

17 Εἰ γὰρ §§ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος [10] ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνὸς, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ [d] τῆς δωρεᾶς[1] ‖‖ τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύ-

A. D. 58.

1 δίδωμι.
* Εἴγε-n.
2 διέρχομαι.
3 εἰμί.
4 ἁμαρτάνω.
† Vide App.
5 Mar. 14. 38.
‡ ἔτι-m.
6 ch. 4. 15.
7 ch. 4. 5.
8 Philem. 18.
9 ἀποθνήσκω
10 βασιλεύω.
§ ἀδίκου-n.
11 s. ἀνθρώπε
12 ch. 3. 5.
‖ al. transp.
** εἰ s. εἰ ἔτι-n.
13 ch. 6. 17.
14 ch. 4. 25.
15 σώζω.
16 ch. 1. 11.
17 ch. 1. 18.
18 s. μελλούσης.
19 s. τῷ Θεῷ.
20 v. 19. [σω.
21 καταλλάσ
22 περισσεύω
23 s. καυχώμεθα οὕτως, v. s. τοῦτο.
†† ἁμαρτήματος i.
24 Ja. 1. 17.
‡‡ καυχώμεθα-n.
25 καυχάομαι
26 ch. 1. 32.
§§ ἐν ἑνὶ s ἐν τῷ ἑνὶ-i. al. ἐν ἑνός.
27 2Co. 5. 19.
28 λαμβάνω.
29 εἰσέρχομαι.
‖‖ al. τὴν δωρεὰν alii τῆς δωρεᾶς καί.

σουσι διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.
18 Ἄρα οὖν ὡς δι'
ἑνὸς [*] παραπτώματος,
εἰς πάντας ἀνθρώπους,
εἰς κατάκριμα· οὕτω
καὶ δι' ἑνὸς † δικαιώ-
ματος, εἰς πάντας ἀν-
θρώπους, εἰς [5] δικαίω-
σιν ζωῆς.
19 Ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς
[7] παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀν-
θρώπυ ἁμαρτωλοὶ [6] κα-
τεστάθησαν οἱ πολλοὶ,
οὕτω καὶ διὰ τῆς [8] ὑπα-
κοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι
[6] κατασταθήσονται οἱ
πολλοί.
20 Νόμος δὲ [11] παρεισ-
ῆλθεν, ἵνα [13] πλεονάσῃ
τὸ παράπτωμα. Οὗ δὲ
[13] ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρ-
τία, [15] ὑπερεπερίσσευ-
σεν ἡ χάρις.
21 Ἵνα ὥσπερ [19] ἐβασί-
λευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ
θανάτῳ, οὕτω ϗ ἡ χά-
ρις [19] βασιλεύσῃ διὰ δι-
καιοσύνης εἰς ζωὴν αἰ-
ώνιον, διὰ Ἰησȣ Χριςȣ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Κεφ. ς'.

ΤΙ οὖν [23] ἐροῦμεν;
§[24] ἐπιμενȣ̃μεν τῇ ἁμαρ-
τίᾳ, ἵνα ἡ χάρις [13] πλε-
ονάσῃ;
2 Μὴ [25] γένοιτο· οἵτι-
νες [28] ἀπεθάνομεν τῇ
ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζή-
σομεν[29] ἐν αὐτῇ;
3 Ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι
[33] ἐβαπτίσθημεν εἰς
Χριςὸν Ἰησȣ̃ν, εἰς τὸν
θάνατον αὐτοῦ [33] ἐβα-
πτίσθημεν;

A. D. 58.

1 συνθάπτω, Col. 2. 12.
* τὸ παράπτωμα εἰς-n.
2 ἐγείρω.
3 ch. 7. 6.
4 Zec. 11. 2.
† τὸ δικαίωμα εἰς-n.
5 ch. 4. 25.
6 καθίστημι.
7 2 Co. 10. 6.
‡ ἅμα-n.
8 εἰμί.
9 ch. 1. 5.
10 Ep. 4. 22.
11 παρεισέρχομαι.
12 συςαυρόω.
13 πλεονάζω.
14 καταργέω, ch. 3. 3, 31.
15 ὑπερπερισσεύω.
16 Col. 2. 11.
17 s. ἕνεκα.
18 s. τῇ ἁμαρτίᾳ.
19 βασιλεύω.
20 δικαιόω.
21 συζάω.
22 ch. 7. 1.
23 εἴρω.
§ ἐπιμένωμεν-l.
24 ch. 11. 22.
25 γίνομαι.
26 s. καθ'.
27 s. ἐπί.
28 ἀποθνήσκω.
29 ζάω.
30 1 Co. 15. 6.
‖ Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς (s. ἑαυτὰς,) νεκ.-n.
31 λογίζομαι.
32 Ep. 2. 1, 5.
33 βαπτίζω.

4 Συνετάφημεν [1] οὖν
αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτί-
σματος εἰς τὸν θάνα-
τον· ἵνα ὥσπερ [2] ἠγέρ-
θη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν
διὰ τῆς δόξης τοῦ πα-
τρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν
[3] καινότητι ζωῆς περι-
πατήσωμεν.
5 Εἰ γὰρ [4] σύμφυτοι
[25] γεγόναμεν τῷ ὁμοιώ-
ματι τοῦ θανάτου αὐ-
τοῦ, ‡ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνα-
στάσεως [8] ἐσόμεθα·
6 Τοῦτο γινώσκοντες,
ὅτι ὁ [10] παλαιὸς ἡμῶν
ἄνθρωπος [12] συνεσταυ-
ρώθη, ἵνα [14] καταργηθῇ
τὸ [16] σῶμα τῆς ἁμαρ-
τίας, [17] τοῦ μηκέτι δου-
λεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρ-
τίᾳ.
7 ε' Ὁ γὰρ [28] ἀποθα-
νὼν [18] [20] δεδικαίωται
ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.‖
8 Εἰ δὲ [28] ἀπεθάνομεν
σὺν Χριςῷ, πιςεύομεν
ὅτι καὶ [21] συζήσομεν
αὐτῷ·
9 Εἰδότες ὅτι Χριςὸς
[2] ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκ-
έτι ἀποθνήσκει· θάνα-
τος αὐτοῦ οὐκέτι [22] κυ-
ριεύει.
10 Ὃ [26] γὰρ [28] ἀπέ-
θανε, [27] τῇ ἁμαρτίᾳ
[28] ἀπέθανεν [30] ἐφάπαξ·
[26] ὃ δὲ ζῇ, [29] ζῇ τῷ
Θεῷ.
11 ‖ Οὕτω ϗ ὑμεῖς λο-
γίζεσθε[31] ἑαυτȣ̀ς [32] νε-
κρȣ̀ς μὲν [8] ‖ εἶναι ‖ τῇ
ἁμαρτίᾳ, [29] ζῶντας δὲ
τῷ Θεῷ ἐν Χριςῷ Ἰησȣ
ὁ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.‖

12 Μὴ ὖν [1]βασιλευέτω
ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ
ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ
* ὑπακούειν αὐτῇ ἐν
ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ.
13 Μηδὲ [3]παριςάνετε
τὰ [5]μέλη ὑμῶν [6]ὅπλα
ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ·
ἀλλὰ [7]παραστήσατε
ἑαυτὺς τῷ Θεῷ ὡς ἐκ
νεκρῶν [9]ζῶντας, καὶ τὰ
μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαι-
οσύνης τῷ Θεῷ.
14 'Αμαρτία γὰρ ὑμῶν
οὐ κυριεύσει· οὐ γὰρ
[10]ἐστε ὑπὸ [11]νόμον,
ἀλλ' ὑπὸ χάριν.
15 Τί οὖν; § ἁμαρτή-
σομεν, ὅτι οὐκ [10]ἐ-
σμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ'
ὑπὸ χάριν; Μὴ [13]γέ-
νοιτο.
16 Οὐκ [30]οἴδατε ὅτι
ᾧ παριστάνετε ἑαυτὺς
δούλους ‖ εἰς ὑπακο-
ήν, δοῦλοί [10]ἐστε ᾧ ὑπ-
ακούετε, ἤτοι [15]ἁμαρ-
τίας εἰς θάνατον, ‖ ἢ
[19]ὑπακοῆς εἰς δικαιο-
σύνην;
17 Χάρις δὲ [17]τῷ Θεῷ,
ὅτι [10]ἦτε δοῦλοι τῆς
ἁμαρτίας, [19]ὑπηκούσατε
δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν
[21]παρεδόθητε [23]τύπον
[24]διδαχῆς.
18 'Ελευθερωθέντες [25]
δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας,
[26]ἐδυλώθητε τῇ δικαι-
οσύνῃ.
19 [27]'Ανθρώπινον [29]
λέγω, διὰ τὴν ἀσθένει-
αν τῆς σαρκὸς ὑμῶν.
"Ωςπερ γὰρ [7]παρεστή-
σατε τὰ μέλη ὑμῶν
δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ
καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν
ἀνομίαν, οὕτω νῦν [7]πα-
ραστήσατε τὰ μέλη
ὑμῶν † δοῦλα τῇ δικαι-
οσύνῃ εἰς [2]ἁγιασμόν.
20 "Οτε γὰρ δοῦλοι
[10]ἦτε τῆς ἁμαρτίας,
[4]ἐλεύθεροι [10]ἦτε τῇ
δικαιοσύνῃ.
21 Τίνα οὖν καρπὸν
εἴχετε ‡ τότε, ἐφ' οἷς
νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ
γὰρ [8]τέλος ἐκείνων,
θάνατος.
22 Νυνὶ δὲ ἐλευθερω-
θέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτί-
ας, [26]δουλωθέντες δὲ
τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρ-
πὸν ὑμῶν εἰς ἁγια-
σμόν· τὸ δὲ τέλος, ζω-
ὴν αἰώνιον.
23 Τὰ γὰρ [12]ὀψώνια
τῆς ἁμαρτίας, θάνατος·
τὸ δὲ [14]χάρισμα τοῦ
Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος ἐν
Χριςῷ 'Ιησῦ τῷ Κυρίῳ
ἡμῶν.

Κεφ. ζ΄.

1 Η ΑΓΝΟΕΙΤΕ, ἀδελ-
φοί, (γινώσκυσι γὰρ νό-
μον λαλῶ) ὅτι ὁ νόμος
[16]κυριεύει τοῦ ἀνθρώπυ
ἐφ' ὅσον χρόνον [9]ζῇ;
2 'Η γὰρ [18]ὕπανδρος
γυνὴ τῷ [9]ζῶντι ἀνδρὶ
[20]δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ
[21]ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατ-
ήργηται [22]ἀπὸ τῦ νόμυ
τοῦ ἀνδρός.
3 "Αρα οὖν [9]ζῶντος τῦ
ἀνδρὸς, μοιχαλὶς χρη-
ματίσει, [28]ἐὰν [13]γένη-
ται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν

A. D. 58.

1 ch. 5. 14.
* Vide App.
† ὅπλα π.
2 ver. 22. 1 Co. 1. 30.
3 ver. 16.
4 Jno. 8. 33, 36.
5 ch. 7. 5, 23 Mat. 5. 29, 30.
6 ch. 13. 12.
7 παρίστημι, ch. 12. 1.
‡ τότε; ..ἐπαισχύνεσθε· ·α.
8 v. 22. c. 10. 4.
9 ζάω.
10 εἰμί.
11 ch. 4. 15.
§ ἁμαρτήσωμεν-ι.
12 Lu. 3. 14.
13 γίνομαι.
14 ch. 1. 11.
15 s. δοῦλοι.
16 ch. 6. 9, 14.
17 s. ἔστι ὀφειλομένη, v. ἔστω.
18 Nu. 5. 20.
19 ὑπακούω.
20 δέω.
21 παραδίδωμι, ch. 4. 25.
22 καταργέω, v. 6. c 3. 3.
23 ch. 5. 14.
24 ch. 16. 17. Mat. 16. 12.
25 ch. 8. 2. 21. Jno. 8. 32, 36.
26 δουλόω, 1 Co. 7. 15. Ga. 4. 3.
27 s. κατὰ τὸν τρόπον.
28 Ac. 11. 26.
29 1 Co. 2. 4, 13. Ja. 3. 7. 1 Pe. 2. 13.
30 εἴδω. [σκω
31 ἀποθνήσκω

δὲ [4]ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ,
ἐλευθέρα [15]ἐςὶν ἀπὸ τȣ̃
νόμου· τȣ̃ μὴ εἶναι αὐ-
τὴν μοιχαλίδα, [1]γενο-
μένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ.
4 Ὥςτε, ἀδελφοί μου,
ϗ ὑμεῖς [5]ἐθανατώθητε
τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώμα-
τος τοῦ Χριςοῦ· εἰς τὸ
[1]γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ,
τῷ ἐκ νεκρῶν [7]ἐγερθέν-
τι, ἵνα [9]καρποφορήσω-
μεν τῷ Θεῷ.
5 Ὅτε γὰρ [15]ἦμεν ἐν
τῇ σαρκὶ, τὰ [11]παθή-
ματα τῶν ἁμαρτιῶν
τὰ [12] διὰ τοῦ νόμου,
[17]ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς
μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ
καρποφορῆσαι τῷ θα-
νάτῳ.
6 Νυνὶ δὲ [18]κατηργή-
θημεν ἀπὸ τοῦ νόμου,
§ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατ-
ειχόμεθα· [19] ὥςτε δου-
λεύειν ἡμᾶς ἐν [21]και-
νότητι πνεύματος, καὶ
οὐ παλαιότητι [23]γράμ-
ματος.
7 Τί οὖν [25]ἐροῦμεν;
Ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ
[1]γένοιτο· ἀλλὰ τὴν
ἁμαρτίαν οὐκ [27]ἔγνων
εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε
γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ [24]ᾔ-
δειν,[31] εἰ μὴ ὁ νόμος
[32]ἔλεγεν· Οὐκ [33]ἐπι-
θυμήσεις.
8 Ἀφορμὴν δὲ λαβοῦ-
σα ἡ ††ἁμαρτία διὰ τῆς
ἐντολῆς, [34]κατειργάσα-
το ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπι-
θυμίαν. Χωρὶς γὰρ νό-
μου ἁμαρτία νεκρά.
9 Ἐγὼ δὲ [35]ἔζων χω-
ρὶς νόμου ποτέ· ἐλθού-
σης δὲ τῆς [2]ἐντολῆς,
ἡ ἁμαρτία [3]ἀνέζη-
σεν·
10 Ἐγὼ δὲ [4]ἀπέθανον·
καὶ [5]εὑρέθη μοι ἡ ἐντο-
λὴ ἡ [6] εἰς ζωὴν, * αὕτη
εἰς θάνατον.
11 Ἡ γὰρ ἁμαρτία
ἀφορμὴν † λαβοῦσα διὰ
τῆς ἐντολῆς, [12]ἐξηπά-
τησέ με, καὶ δι' αὐτῆς[14]
[16]ἀπέκτεινεν.
12 Ὥςτε ὁ μὲν νόμος
ἅγιος· καὶ ἡ ἐντολὴ
ἁγία καὶ δικαία καὶ
ἀγαθή.
13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν,
ἐμοὶ ‡ γέγονε θάνατος;
Μὴ [1]γένοιτο· ἀλλὰ ἡ
ἁμαρτία, ἵνα φανῇ
ἁμαρτία διὰ τοῦ ἀγαθȣ̃
μοι κατεργαζομένη θά-
νατον, ἵνα [1]γένηται
καθ' [20]ὑπερβολὴν [22]ἁ-
μαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία
διὰ τῆς ἐντολῆς.
14 ‖ Οἴδαμεν [24] γὰρ
ὅτι ὁ νόμος [26]πνευμα-
τικός [15]ἐστιν· ἐγὼ δὲ
**σαρκικός[28] εἰμι, πε-
πραμένος[30] ὑπὸ τὴν
ἁμαρτίαν.
15 Ὃ γὰρ κατεργά-
ζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ
γὰρ ὃ θέλω, τοῦτο
πράσσω· ἀλλ' ὃ μισῶ,
τοῦτο ποιῶ.
16 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω,
τοῦτο ποιῶ, σύμφημι
τῷ νόμῳ ὅτι καλός.
17 Νυνὶ δὲ οὐκέτι
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐ-
τὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν
ἐμοὶ ἁμαρτία.

A. D. 58.

1 γίνομαι.
2 ver. 8. 13.
3 ἀναζάω.
4 ἀποθνήσκω
5 θανατόω.
6 εὑρίσκω.
7 ἐγείρω.
8 s. ἄγουσα, v. γεγονυῖα.
* αὐτή-α.
† λαβοῦσα, διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτ.-α.
9 Mat. 13. 23.
11 ch. 8. 18.
12 ἐξαπατάω.
13 s. ὄντα, v. γεγονότα.
14 s. ἐντολῆς.
15 εἰμί.
16 ἀποκτείνω
17 ἐνεργέω.
18 καταργέω.
‡ ἐγένετο-h.
§ ἀποθανόντες,-a alii ἀποθανόντος, al. τοῦ θανάτου.
19 κατέχω.
20 1Co. 12. 31.
21 ch. 6. 4.
22 c. 3. 7. 5.8.
23 c. 2. 27, 29.
‖ Οἶδα μὲν-n
24 εἴδω.
25 εἴρω.
26 ch. 1. 11.
27 γινώσκω.
** σάρκινός-a
28 ch. 15. 27.
30 πιπράσκω.
31 s. εἶναι ἁμαρτίαν.
32 λέγω.
33 Ex. 20. 17.
†† ἁμαρτία, διὰ τῆς ἐντολῆς κατ.-a.
34 κατεργάζο-
35 ζάω. [μαι.

18 Οἶδα[1] γὰρ ὅτι
οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ (τοῦτ'
ἔστιν ἐν τῇ σαρκί
μου) ἀγαθόν· τὸ γὰρ
[2]θέλειν[3] [5]παράκειταί
μοι, τὸ δὲ κατεργάζε-
σθαι τὸ καλὸν, [*]οὐχ
εὑρίσκω.
19 Οὐ γὰρ ὃ θέλω,
ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὃ
οὐ θέλω κακὸν, τοῦτο
πράσσω.
20 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω
[†]ἐγὼ,[‡] τῦτο ποιῶ, οὐκ-
έτι ἐγὼ κατεργάζομαι
αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκῦσα ἐν
ἐμοὶ ἁμαρτία.
21 Εὑρίσκω ἄρα τὸν
‖[11]νόμον τῷ θέλοντι
ἐμοὶ ποιεῖν ††τὸ καλὸν,
ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν πα-
ράκειται.
22 Συνήδομαι γὰρ τῷ
νόμῳ τοῦ ‡‡Θεοῦ κατὰ
τὸν[13] [15]ἔσω ἄνθρω-
πον·
23 Βλέπω δὲ ἕτερον
νόμον ἐν τοῖς μέλε-
σί μου ἀντιστρατευό-
μενον τῷ νόμῳ τοῦ
νοός μου, καὶ, [18]αἰχμα-
λωτίζοντά με §τῷ νό-
μῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ
[21]ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί
μου.
24 Ταλαίπωρος[23] ἐγὼ
ἄνθρωπος· τίς με [24]ῥύ-
σεται ἐκ τοῦ [27]σώμα-
τος τοῦ θανάτου τού-
του;
25 ‖‖Εὐχαριστῶ τῷ
Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄρα
οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν
νοΐ δυλεύω νόμῳ Θεοῦ·
τῇ δὲ σαρκὶ, νόμῳ
ἁμαρτίας.

Κεφ. η'.

ΟΥΔΕΝ ἄρα [e]νῦν[1]
†κατάκριμα τοῖς ἐν
[4]Χριστῷ Ἰησοῦ, [b]μὴ
κατὰ σάρκα περιπατοῦ-
σιν, ἀλλὰ κατὰ [6]πνεῦ-
μα.‡
2 Ὁ γὰρ νόμος τοῦ
[7]πνεύματος τῆς §ζωῆς
ἐν Χριστῷ Ἰησῦ, ἠλευ-
θέρωσέ[8] με ἀπὸ τῦ νό-
μου τῆς ἁμαρτίας καὶ
τοῦ θανάτου.
3 Τὸ γὰρ [9]ἀδύνατον
τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἠσθέ-
νει [10]διὰ τῆς σαρκὸς,
ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ
υἱὸν **πέμψας ἐν [12]ὁ-
μοιώματι σαρκὸς ἁμαρ-
τίας, καὶ περὶ [14]ἁμαρ-
τίας, [16]κατέκρινε τὴν
ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρ-
κί.
4 Ἵνα τὸ [17]δικαίωμα
τῦ νόμου [18]πληρωθῇ
ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ
σάρκα περιπατῦσιν,
ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.
5 Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα
[21]ὄντες, τὰ [20]τῆς σαρ-
κὸς [22]φρονῦσιν· οἱ δὲ
κατὰ πνεῦμα,[24] τὰ [20]τῦ
πνεύματος.
6 Τὸ γὰρ [26]φρόνημα
τῆς σαρκὸς, θάνατος·
τὸ δὲ [28]φρόνημα τοῦ
πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰ-
ρήνη.
7 Διότι τὸ φρόνημα
τῆς σαρκὸς, ἔχθρα εἰς
Θεόν. Τῷ γὰρ νόμῳ
τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσ-

A. D. 58.

1 εἴδω.
2 Phi. 2. 13.
3 s. τὸ καλὸν.
4 ch. 16. 17.
5 ver. 21.
* οὐ-h. Οὐ al. οὐ γινώσκω. Οὐ.
† alii transp. al. conj. ἐν.
6 ch. 1. 3, 4.
‡ alii κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, omissis rel.
7 1 Co. 15. 45.
§ ζωῆς, ἐν Χ. Ι. ἠλευθέρωσέ-n.
8 ἐλευθερόω.
9 Mat. 10. 26.
10 ἀσθενέω.
‖ νόμον,-n.
11 ch. 8. 2.
** πέμψας,-n
†† conj. τὸ καλὸν-e.
‡‡ νοός-n.
12 ch. 1. 23.
13 s. ὄντα.
14 He. 10. 6
15 2 Co. 4. 16
16 κατακρίνω
17 ch. 1. 32.
18 πληρόω.
19 Lu. 21. 24.
§§ ἐν-f. [τα.
20 s. πράγμα-
21 εἰμί.
22 ch. 12. 3, 16.
23 Re. 3. 17. 2 Mac. 4. 47.
24 s. ὄντες.
25 ch. 11. 26.
26 ver. 7.
27 ch. 6. 6.
28 ver. 27.
‖‖ Χάρις τῷ Θεῷ-h. alii Ἡ χάρις τῦ Θεῦ. s. κυρίε.

σεται· οὐδὲ γὰρ δύνα-
ται.
8 Οἱ δὲ ἐν [1]σαρκὶ [3]ὄν-
τες, Θεῷ [5]ἀρέσαι οὐ
δύνανται.
9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ [3]ἐ-
στὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ'
ἐν πνεύματι, εἴπερ
Πνεῦμα Θεοῦ [6]οἰκεῖ
ἐν ὑμῖν. Εἰ δέ τις
Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ
ἔχει, οὗτος οὐκ [3]ἔστιν
αὐτοῦ.
10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν
ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νε-
κρὸν δι' ἁμαρτίαν· τὸ
δὲ πνεῦμα † ζωὴ διὰ δι-
καιοσύνην.
11 Εἰ δὲ τὸ Πνεῦμα τȣ̃
ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ
νεκρῶν, οἰκεῖ ἐν ὑμῖν,
ὁ ἐγείρας τὸν Χριστὸν
ἐκ νεκρῶν [17]ζωοποιή-
σει καὶ τὰ [18]θνητὰ σώ-
ματα ὑμῶν, διὰ § τὸ
ἐνοικοῦν αὐτȣ̃ Πνεῦμα
ἐν ὑμῖν.
12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοὶ,
[21]ὀφειλέται [3]ἐσμὲν οὐ
τῇ σαρκὶ, τοῦ [23]κατὰ
σάρκα [25]ζῇν.
13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα
[25]ζῆτε, μέλλετε ἀπο-
θνήσκειν· εἰ δὲ πνεύμα-
τι τὰς [27]πράξεις |||| τοῦ
σώματος [28]θανατοῦτε,
[25]ζήσεσθε.
14 Ὅσοι γὰρ Πνεύ-
ματι Θεοῦ [29]ἄγον-
ται, οὗτοί [3]εἰσιν υἱοὶ
Θεοῦ.
15 Οὐ γὰρ [31]ἐλάβετε
πνεῦμα *‡ δυλείας [e]πά-
λιν [i] εἰς φόβον, ἀλλ'
[31]ἐλάβετε πνεῦμα υἱο-

θεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν,
Ἀββᾶ *[2]ὁ πατήρ.
16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα
[4]συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύ-
ματι ἡμῶν ὅτι [3]ἐσμὲν
τέκνα Θεοῦ.
17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ
κληρονόμοι· κληρονό-
μοι μὲν Θεοῦ· [7]συγ-
κληρονόμοι δὲ Χρι-
στοῦ· εἴπερ [8]συμπά-
σχομεν, ἵνα καὶ συνδο-
ξασθῶμεν.
18 Λογίζομαι[9] γὰρ ὅτι
οὐκ ἄξια [10]τὰ παθήμα-
τα τοῦ νῦν καιρȣ̃ πρὸς
τὴν μέλλουσαν δόξαν
[11]ἀποκαλυφθῆναι εἰς
ἡμᾶς.
19 Ἡ γὰρ [12]ἀποκαρα-
δοκία τῆς ‡κτίσεως τὴν
[14]ἀποκάλυψιν τῶν υἱ-
ῶν τοῦ Θεοῦ [15]ἀπεκδέ-
χεται.
20 Τῇ γὰρ ‖ [16]ματαιό-
τητι ἡ κτίσις [18]ὑπετά-
γη, ** οὐχ ἑκȣ̃σα, ἀλλὰ
διὰ τὸν †† [20]ὑποτάξαν-
τα [22]ἐπ' ἐλπίδι.
21 ‡‡ Ὅτι καὶ §§ αὐτὴ
ἡ κτίσις [24]ἐλευθερω-
θήσεται ἀπὸ τῆς δου-
λείας τῆς [26]φθορᾶς εἰς
τὴν ἐλευθερίαν τῆς δό-
ξης τῶν τέκνων τοῦ
Θεοῦ.
22 Οἴδαμεν [32] γὰρ ὅτι
πᾶσα ἡ κτίσις * † συσ-
τενάζει ϗ συνωδίνει ἄχρι
τοῦ [30]νῦν.
23 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ
καὶ *§ αὐτοὶ τὴν ἀπαρ-
χὴν τοῦ Πνεύματος
ἔχοντες, ϗ ἡμεῖς αὐτοὶ
ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν,

Α. Π. 58.

1 ch. 7. 5.
* Conj. δ.
2 s. δ ἑρμη-
νεύεται.
3 εἰμί.
4 ch. 2. 15.
5 ἀρέσκω.
6 ch. 7. 17.
7 Ep. 3. 6.
8 1 Co. 12. 26.
9 ch. 2. 5.
† ζῶν s. ζῆ-n.
10 s. ἐξετα-
ζεσθαι. [πτω
11 ἀποκαλύ-
12 Phi. 1. 20.
‡ πίστεως-n.
14 ch. 16. 25.
15 ἀπεκδέχο-
μαι.
16 Ep. 4. 17.
17 Jno. 5. 21.
18 ὑποτάσσω
19 ch. 6. 12.
§ τȣ̃ ἐνοικȣ̃ν-
τος αὐτοῦ
πνεύματος.
20 s. Θεὸν.
‖ φθορᾷ-n.
** (οὐχ-a.
†† ὑποτάξαν-
τα,)-a.
21 ch. 1. 14.
22 s. τὴν κτί-
23 v. 1, 5. [σιν
‡‡ ἐιότι-n.
§§ αὕτη-n.
24 ch. 6. 18.
25 ζάω.
26 1 Co. 15. 42.
27 ch. 6. 6. [-i.
|||| τῆς σαρκὸς
28 ch. 7. 4.
29 Lu. 4. 1.
*† στενάζει ϗ
ὠδίνει-n.
30 s. χρόνου.
31 λαμβάνω.
*‡ δουλείας-n.
*§ Vide App.
32 εἴδω.

υἱοθεσίαν | ἀπεκδεχό-
μενοι, τὴν [8] ἀπολύ-
τρωσιν τοῦ σώματος
ἡμῶν.
24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώ-
θημεν· [7] ἐλπὶς δὲ βλε-
πομένη, οὐκ [8] ἔστιν ἐλ-
πίς· ὃ γὰρ *βλέπει τις,
τί [c] καὶ | † ἐλπίζει;
25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπο-
μεν, ἐλπίζομεν, δι' [13] ὑ-
πομονῆς ἀπεκδεχόμε-
θα.
26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ
Πνεῦμα [15] συναντιλαμ-
βάνεται ‡ ταῖς ἀσθενεί-
αις ἡμῶν· τὸ γὰρ τί
‖ [19] προσευξώμεθα καθὸ
δεῖ, οὐκ [21] οἴδαμεν, ἀλλ'
αὐτὸ τὸ Πνεῦμα ὑπ-
ερεντυγχάνει [d] ὑπὲρ ἡ-
μῶν | στεναγμοῖς ἀλα-
λήτοις.
27 Ὁ δὲ [25] ἐρευνῶν τὰς
καρδίας, [21] οἶδε τί τὸ
φρόνημα τῦ πνεύματος,
ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγ-
χάνει ὑπὲρ ἁγίων.
28 Οἴδαμεν [21] δὲ ὅτι
τοῖς ἀγαπῶσι τὸν
Θεὸν πάντα [29] συνεργεῖ
‡‡εἰς ἀγαθὸν, τοῖς κατὰ
[31] πρόθεσιν κλητοῖς οὖ-
σιν.[8]
29 Ὅτι οὓς [32] προέ-
γνω, [35] καὶ [36] προώρισε [37]
συμμόρφους τῆς εἰκό-
νος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς
τὸ [8] εἶναι αὐτὸν πρω-
τότοκον ἐν πολλοῖς
ἀδελφοῖς.
30 Οὓς δὲ [36] προώρισε,
τούτους καὶ ἐκάλεσε· ϗ
οὓς ἐκάλεσε, τούτους
καὶ [1] ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ
[1] ἐδικαίωσε, τούτους ϗ
[4] ἐδόξασε.
31 Τί οὖν [6] ἐροῦμεν
πρὸς ταῦτα; Εἰ ὁ Θεὸς[8]
ὑπὲρ ἡμῶν, τίς [8] καθ'
ἡμῶν;
32 Ὅς γε τοῦ ἰδίου
υἱοῦ οὐκ [12] ἐφείσατο,
ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάν-
των [14] παρέδωκεν αὐ-
τὸν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν
αὐτῷ [e] τὰ | πάντα ἡμῖν
[16] χαρίσεται;
33 Τίς [17] ἐγκαλέσει κα-
τὰ ἐκλεκτῶν Θεῦ; Θεὸς
ὁ § δικαιῶν.
34 Τίς ὁ κατακρίνων;
Χριστὸς ὁ [18] ἀποθανὼν,
μᾶλλον δὲ [c] καὶ | ἐγερ-
θεὶς,[20] ὃς [d] καὶ | [8] ἐστιν
ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς
καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ
ἡμῶν.
35 Τίς ἡμᾶς χωρίσει
ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ
** Χριστοῦ; θλῖψις, ἢ
[24] στενοχωρία, ἢ διω-
γμὸς, ἢ λιμὸς, ἢ γυμνό-
της, ἢ κίνδυνος, ἢ μά-
χαιρα;
36 (Καθὼς [28] γέγρα-
πται· [30] Ὅτι †† ἕνεκά σου
θανατούμεθα [32] ὅλην
τὴν ἡμέραν· [34] ἐλογί-
σθημεν ὡς πρόβατα
σφαγῆς.)
37 Ἀλλ' ἐν τέτοις πᾶ-
σιν ὑπερνικῶμεν διὰ
§§ τῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.
38 Πέπεισμαι [38] γὰρ
ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε
ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, ὔτε
ἀρχαὶ, |||| [b] οὔτε δυνά-
μεις, | οὔτε [39] ἐνεστῶτα,
οὔτε μέλλοντα,

A. D. 58.

1 δικαιόω.
3 Ep. 1. 14.
4 δοξάζω.
6 εἴρω.
7 σώζω.
8 s. ἦ.
* βλέπει, τίς ἐλπίζει;-n.
† ἀπομένει; s. ὑπομένει;-n
9 εἰμί.
12 φείδομαι.
13 c. 2. 7. [μι.
14 παραδίδω-
15 Lu. 10. 40.
‡ τῇ ἀσθενείᾳ-h. alii τῆς δεήσεως
§ δικαιῶν;-a.
16 χαρίζομαι
17 Ac. 23. 29.
18 ἀποθνήσκω. [μαι.
19 προσεύχο-
20 ἐγείρω.
‖ προσευξόμεθα-h
21 εἴδω.
** Θεοῦ;-n. al. Θεῦ τῆς ἐν Χ. Ἰ.
24 ch. 2. 9.
25 1 Co. 2. 10.
28 γράφω.
†† ἕνεκεν-a.
29 Mar. 16. 20.
‡‡ ὁ Θεὸς-f.
30 Ps. 44. 22.
31 ch. 9. 11.
32 s. καθ' [σκω
33 προγινώ-
34 λογίζομαι
35 s. τούτους.
36 προορίζω.
37 s. εἶναι.
§§ τὸν ἀγαπήσαντα-n.
38 πείθω.
|||| ὔτε ἐξουσίαι,-f. alii transp.
39 ἐνίστημι.

39 Οὔτε [1] ὕψωμα, οὔ-
τε βάθος. οὔτε τὶς
κτίσις ἑτέρα [3] δυνή-
σεται ἡμᾶς χωρίσαι
ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ
Θεοῦ, τῆς [5] ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
ἡμῶν.

Κεφ. θ΄.

ΑΛΗΘΕΙΑΝ λέγω ἐν
Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι,
([9] συμμαρτυρούσης μοι
τῆς συνειδήσεώς μυ ἐν
Πνεύματι ἁγίῳ,)
2 "Οτι λύπη μοί [11] ἐςὶ
μεγάλη, καὶ [13] ἀδιάλει-
πτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ
μου.
3 † Ηὐχόμην [17] γὰρ αὐ-
τὸς§ ἐγὼ ἀνάθεμα [11] εἶ-
ναι ** ἀπὸ τοῦ Χριςοῦ
ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μυ,
τῶν συγγενῶν μυ κατὰ
σάρκα·
4 Οἵτινές [11] εἰσιν Ἰσ-
ραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθε-
σία, καὶ ἡ δόξα, καὶ ††αἱ
διαθῆκαι, καὶ ἡ [21] νο-
μοθεσία, καὶ ἡ [25] λα-
τρεία, καὶ ‡‡ αἱ ἐπαγγε-
λίαι·
5 [7] Ὧν οἱ πατέρες, §§ καὶ
ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ
§§ κατὰ σάρκα, |||| ὁ
[11] ὢν ἐπὶ *† πάντων
Θεὸς ‖ *‡ [31] εὐλογη-
τὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.
Ἀμήν.‖
6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκ-
πέπτωκεν [33] ὁ λόγος τῦ
Θεοῦ· οὐ γὰρ πάντες οἱ
ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι *§ Ἰσ-
ραήλ·
7 Οὐδ' * ὅτι [11] εἰσὶ

σπέρμα Ἀβραὰμ, πάν-
τες τέκνα· [2] ἀλλ' ἐν
Ἰσαὰκ [4] κληθήσεταί σοι
σπέρμα.
8 Τοῦτ' ἔςιν, οὐ τὰ
τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦ-
τα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλ-
λὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγ-
γελίας λογίζεται εἰς
σπέρμα.
9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ
λόγος οὗτος· [7] Κατὰ
τὸν καιρὸν τῦτον ἐλεύ-
σομαι,[8] καὶ [11] ἔσται τῇ
Σάῤῥᾳ υἱός.
10 Οὐ μόνον δὲ, ἀλ-
λὰ καὶ Ῥεβέκκα, ἐξ
ἑνὸς [12] κοίτην ἔχου-
σα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς
ἡμῶν.
11 Μήπω γὰρ [14] γεν-
νηθέντων,[16] μηδὲ πρα-
ξάντων τί ἀγαθὸν ἢ
‡ κακὸν, ἵνα ἡ κατ' ἐ-
κλογὴν τῦ Θεοῦ πρόθε-
σις μένῃ, οὐκ ἐξ ἔρ-
γων, ἀλλ' ἐκ τοῦ ‖ κα-
λοῦντος,
12 Ἐῤῥήθη [22] αὐτῇ· ‖
[23] Ὅτι ὁ μείζων δυλεύ-
σει τῷ ἐλάσσονι.
13 Καθὼς [24] γέγρα-
πται· [26] Τὸν Ἰακὼβ
[27] ἠγάπησα, τὸν δὲ
Ἠσαῦ [28] ἐμίσησα.
14 Τί οὖν [29] ἐροῦ-
μεν; μὴ ἀδικία [30] πα-
ρὰ τῷ Θεῷ; Μὴ [32] γέ-
νοιτο.
15 Τῷ γὰρ Μωσῇ λέ-
γει· [34] Ἐλεήσω ὃν ἂν
ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν
ἂν οἰκτείρω.
16 Ἄρα οὖν οὐ τῦ θέ-
λοντος, [35] οὐδὲ τῦ τρέ-

A. D. 53.

1 2 Co. 10. 5.
2 Ge. 21. 12.
3 δύναμαι.
4 καλέω.
5 s. οὔσης.
6 s. ἔστι.
7 Ge. 18. 10.
8 ἔρχομαι.
9 ch. 2. 15.
11 εἰμί.
12 ch. 13. 13.
13 2 Ti. 1. 3.
14 s. τῶν παί-
δων.
16 γεννάω.
† Εὐχόμην-t
17 εὔχομαι.
‡ φαῦλον,-h.
21 2 Mac. 6. 23.
§ ἀνάθεμα
εἶναι αὐτὸς
ἐγὼ-i.
‖ καλῦντος-n
** ὑπὸ-n.
†† ἡ διαθήκη-
22 φέω. [n.
23 Ge. 25. 23.
24 γράφω.
25 ch. 12. 1.
‡‡ ἡ ἐπαγ-
γελία,-n.
16 Mal. 1. 2, 3.
27 ἀγαπάω.
28 μισέω.
29 εἴρω.
30 s. ἔστι.
§§ Vide App.
|||| conj. ὧν ὁ.
*† πάντας, s.
πάντα-n.
31 ch. 1. 25.
32 γίνομαι.
*‡ al. transp.
33 ἐκπίπτω.
34 Ex. 33. 19.
*§ Ἰσραηλῖ-
ται-n.
35 s. ἔργον
ἔστι.
* ὅτοι s. ὅ-
σοι-n.

χοντος, ἀλλὰ τοῦ *[1]ἐλε-
οῦντος Θεοῦ.
17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ
τῷ Φαραώ· [4]Ὅτι εἰς
αὐτὸ τοῦτο [5]ἐξήγειρά
σε, ὅπως [6]ἐνδείξωμαι
ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου,
καὶ ὅπως [7]διαγγελῇ τὸ
ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ
γῇ.
18 Ἄρα οὖν ὃν θέλει,
† ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει,
[9]σκληρύνει·
19 Ἐρεῖς [11] οὖν μοι·
[12]Τί ἔτι [13]μέμφεται;
[17]τῷ γὰρ ‡ [18]βουλή-
ματι αὐτοῦ τίς [19]ἀνθέ-
στηκε;
20 ‡ d Μενοῦνγε, ‡ [21] ὦ
ἄνθρωπε, σὺ τίς [14]εἶ ὁ
[22]ἀνταποκρινόμενος τῷ
Θεῷ; Μὴ [11]ἐρεῖ τὸ
[23]πλάσμα τῷ πλάσαν-
τι· Τί με ‖ [26]ἐποίησας
οὕτως;
21 Ἢ οὐκ ἔχει ἐξου-
σίαν ὁ [29]κεραμεὺς τοῦ
πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐ-
τοῦ [30]φυράματος ποι-
ῆσαι, ὃ μὲν εἰς τιμὴν
σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμί-
αν;
22 e Εἰ δὲ ‡ θέλων ὁ
Θεὸς [6]ἐνδείξασθαι τὴν
ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι τὸ
δυνατὸν αὐτοῦ, [31]ἤνεγ-
κεν ‡ ἐν πολλῇ μακρο-
θυμίᾳ †† [35]σκεύη ὀργῆς
[36]κατηρτισμένα εἰς ἀπ-
ώλειαν·
23 f Καὶ ‡ ἵνα γνωρίσῃ
τὸν πλοῦτον τῆς δόξης
αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους,
ἃ [40]προητοίμασεν εἰς
δόξαν;

24 Οὓς καὶ [2]ἐκάλεσεν
ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ Ἰου-
δαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ
ἐθνῶν·
25 Ὡς καὶ ἐν τῷ [8]Ὡ-
σηὲ λέγει· Καλέσω τὸν
οὐ λαόν μου, λαόν μου·
καὶ τὴν οὐκ [10]ἠγαπημέ-
νην, [10]ἠγαπημένην.
26 Καὶ [14]ἔσται, ἐν τῷ
τόπῳ οὗ [12]ἐῤῥήθη αὐ-
τοῖς· Οὐ λαός μου ὑμεῖς,
ἐκεῖ [2]κληθήσονται υἱοὶ
Θεοῦ [16]ζῶντος.
27 Ἡσαΐας [20]δὲ κρά-
ζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ·
Ἐὰν [14]ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμ-
μος τῆς θαλάσσης, τὸ
[24]§κατάλειμμα [27]σωθή-
σεται.
28 Λόγον γὰρ f συντε-
λῶν, καὶ συντέμνων
** ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι
[28]λόγον ‡ [32]συντετμη-
μένον ποιήσει Κύριος
ἐπὶ τῆς γῆς.
29 Καὶ καθὼς προεί-
ρηκεν Ἡσαΐας· [33]Εἰ
μὴ Κύριος σαβαὼθ ἐγ-
κατέλιπεν[34] ἡμῖν σπέρ-
μα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγε-
νήθημεν,[37] καὶ ὡς Γό-
μοῤῥα ἂν [38]ὡμοιώθη-
μεν.
30 Τί οὖν [11]ἐροῦμεν;
ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκον-
τα δικαιοσύνην, [39]κατ-
έλαβε δικαιοσύνην, δι-
καιοσύνην δὲ τὴν ἐκ
πίστεως·
31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων
νόμον δικαιοσύνης, εἰς
νόμον δικαιοσύνης ‡ οὐκ
[41]ἔφθασε.

A. D. 58.

1 ἐλεέω.
* ἐλεῶντος-n
2 καλέω
4 Ex. 9. 16.
5 ἐξεγείρω.
6 ἐνδείκνυμι.
7 Ac. 21. 26.
8 Hos. 1. 9.
9 Ac. 19. 9.
10 ἀγαπάω.
11 εἴρω.
12 ῥέω.
13 s. ἐιά.
† ἐλεᾷ-n.
14 εἰμί.
15 Mar. 7. 2.
16 ζάω. [μῖν.
17 s. ὁ Θεὸς ἡ-
‡ al. transp.
18 Ac. 27. 43.
19 ἀνθίστημι.
20 Is. 10. 22.
21 Lu. 11. 28.
22 Lu. 14. 6.
23 Is. 29. 16.
§ ὑπόλειμ-
μα-n.
24 Is. 14. 22.
25 Is. 45. 9.
‖ ἔπλασας-n.
26 ποιέω.
27 σώζω.
** al. ἐν δικ--
συντετμη-
μένον-e.
28 Mat. 18. 23.
29 Mat. 27. 7.
30 ch. 11. 16.
31 φέρω.
32 συντέμνω.
33 Is. 1. 9. [πω.
34 ἐγκαταλεί-
†† εἰς σκεύη-n
35 2 Ti. 2. 20.
36 καταρτίζω
37 γίνομαι.
38 ὁμοιόω.
39 καταλαμ-
βάνω. [ζω.
40 προετοιμά-
41 φθάνω.

32 Διατί; Ὅτι οὐκ ἐκ
πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔρ-
γων c νόμου.| [1] Προσ-
έκοψαν c γὰρ | τῷ λίθῳ
τοῦ [2] προσκόμματος·
33 Καθὼς [3] γέγραπται·
[7] Ἰδοὺ, τίθημι ἐν Σιὼν
λίθον προσκόμματος, καὶ
πέτραν [8] σκανδάλου, καὶ
c πᾶς | ὁ πιστεύων ἐπ'
αὐτῷ, οὐ [11] καταισχυν-
θήσεται.

Κεφ. ι'.

ΑΔΕΛΦΟΙ, ἡ μὲν εὐ-
δοκία[12] τῆς ἐμῆς καρ-
δίας, καὶ c ἡ | δέησις ἡ
πρὸς τὸν Θεὸν, ὑπὲρ
† τοῦ Ἰσραὴλ b [2] ἐστιν |
εἰς σωτηρίαν.
2 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς
ὅτι [14] ζῆλον Θεοῦ ἔχου-
σιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπί-
γνωσιν.
3 Ἀγνοοῦντες[15] γὰρ τὴν
τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην,
καὶ τὴν ἰδίαν b δικαιο-
σύνην| ζητοῦντες [16] στῆ-
σαι, τῇ [17] δικαιοσύνῃ
τοῦ Θεοῦ οὐχ [18] ὑπετά-
γησαν.
4 Τέλος γὰρ νόμου
Χριστὸς, εἰς δικαιοσύ-
νην παντὶ τῷ πιστεύ-
οντι.
5 Μωσῆς γὰρ γράφει
τὴν δικαιοσύνην ‡ τὴν
ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ
ποιήσας αὐτὰ ἄνθρω-
πος, [20] ζήσεται ἐν αὐ-
τοῖς.
6 Ἡ δὲ ἐκ [21] πίστεως
δικαιοσύνη οὕτω λέγει·
[24] Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρ-
δίᾳ σου· Τίς [24] ἀναβή-
σεται εἰς τὸν οὐρανόν;
τοῦτ' [2] ἔστι, Χριστὸν
καταγαγεῖν.[4]
7 Ἢ, Τίς [6] καταβήσε-
ται εἰς τὴν [8] ἄβυσσον;
τοῦτ' [2] ἔστι, Χριστὸν ἐκ
νεκρῶν [10] ἀναγαγεῖν.
8 Ἀλλὰ τί λέγει; *
Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά
[2] ἐστιν ἐν τῷ στόματί
σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
σου· τοῦτ' [2] ἔστι τὸ ῥῆ-
μα τῆς πίστεως ὃ κη-
ρύσσομεν·
9 Ὅτι ἐὰν ὁμολογή-
σῃς ἐν τῷ στόματί σου
Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πι-
στεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ
σου, ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν
[13] ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
[22] σωθήσῃ.
10 Καρδίᾳ γὰρ πιστεύ-
εται εἰς δικαιοσύνην,
στόματι δὲ ὁμολογεῖται
εἰς σωτηρίαν.
11 Λέγει γὰρ ἡ γρα-
φή· [27] Πᾶς ὁ πιστεύων
ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυν-
θήσεται.
12 Οὐ γάρ [2] ἐστι [19] δια-
στολὴ Ἰουδαίου τε καὶ
Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐ-
τὸς Κύριος πάντων,
πλουτῶν εἰς πάντας
τοὺς ἐπικαλουμένους αὐ-
τόν.
13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν
ἐπικαλέσηται τὸ ὄνο-
μα Κυρίου, [22] σωθήσε-
ται.
14 Πῶς οὖν § ἐπικαλέ-
σονται [23] εἰς ὃν οὐκ
[25] ἐπίστευσαν; πῶς δὲ
|| πιστεύσουσιν οὗ οὐκ
[26] ἤκουσαν; πῶς δὲ

A. D. 58.

1 προσκόπτω, ch. 14. 21. Lu. 4. 11. Jno. 11. 9, 10.
2 εἰμί.
3 ch. 14. 13, 20. 1 Co. 8. 9. 1 Pe. 2. 8.
4 κατάγω.
5 γράφω.
6 καταβαίνω.
7 Is. 28. 16.
8 Lu. 8. 31.
9 Mat. 16. 23.
10 ἀνάγω.
11 ch. 5. 5. 10. 11.
* ἡ γραφή ;-f.
12 Mat. 11. 26.
† αὐτῶν-a.
13 ἐγείρω.
14 Phi. 3. 6. Col. 4. 13. Ja. 3. 16.
15 Ac. 17. 23.
16 ἵστημι. ch. 3. 31. 14. 4.
17 ch. 1. 17.
18 ὑποτάσσω.
19 ch. 3. 22.
‡ Vide App.
20 ζάω.
21 ch. 9. 30.
22 σώζω.
§ ἐπικαλέσωνται-n.
23 s. αὐτὸν.
24 ἀναβαίνω.
25 πιστεύω.
|| πιστεύσωσιν-n.
26 ἀκούω.
27 Is. 28. 16. 49. 23.
28 De. 10. 11-14.

* ἀκούσουσι χωρὶς κη-
ρύσσοντος;
15 Πῶς δὲ †κηρύξου-
σιν, ἐὰν μὴ [2]ἀποστα-
λῶσι; καθὼς [3]γέγρα-
πται· [4]'Ως [5]ὡραῖοι οἱ
πόδες τῶν [6]εὐαγγελι-
ζομένων εἰρήνην, τῶν
εὐαγγελιζομένων c τὰ |
ἀγαθά.
16 'Αλλ' οὐ πάντες ὑπ-
ήκουσαν[7] τῷ εὐαγγελίῳ.
'Ησαΐας γὰρ λέγει·
[9]Κύριε, τίς [11]ἐπίστευσε
τῇ [13]ἀκοῇ ἡμῶν;
17 "Αρα ἡ πίστις [15]ἐξ
ἀκοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ
ῥήματος c Θεοῦ.| ‡
18 'Αλλὰ λέγω· Μὴ
οὐκ [17]ἤκουσαν; Με-
νοῦνγε εἰς πᾶσαν
τὴν γῆν [19]ἐξῆλθεν ὁ
[21]φθόγγος αὐτῶν, καὶ
εἰς τὰ [23]πέρατα τῆς
οἰκουμένης τὰ ῥήματα
αὐτῶν.
19 'Αλλὰ λέγω· Μὴ
οὐκ [25]ἔγνω 'Ισραήλ;
πρῶτος Μωσῆς λέγει·
'Εγὼ [26]παραζηλώσω
ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ
ἔθνει ἀσυνέτῳ [27]παρ-
οργιῶ ὑμᾶς.
20 'Ησαΐας δὲ c ἀπο-
τολμᾷ,| [30]καὶ λέγει·
[31]Εὑρέθην § τοῖς ἐμὲ μὴ
ζητοῦσιν, [33]ἐμφανὴς
[34]ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ
ἐπερωτῶσι.
21 Πρὸς δὲ τὸν 'Ισρα-
ὴλ λέγει· "Ολην τὴν
ἡμέραν [35]ἐξεπέτασα
τὰς χεῖράς μου πρὸς
λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀν-
τιλέγοντα.

A. D. 58.

* ἀκούσωσι-n.
† κηρύξω-
σιν,-n.
1 ἀπωθέω.
2 ἀποστέλλω.
3 γράφω.
4 Is. 52. 7.
5 Mat. 23. 27.
6 Ac. 10. 36.
7 ὑπακούω.
8 προγινώσκω
9 Is. 53. 1.
10 εἴδω.
11 πιστεύω.
12 ch. 8.26,27.
13 Lu. 7. 1.
14 1 Ki. 19.10.
15 s. ἔστι.
16 ἀποκτείνω
‡ al. Χριστοῦ.
17 ἀκούω.
18 κατασκάπ-
τω, Ac. 15.16.
19 ἐξέρχομαι
20 ὑπολείπω.
21 1 Co. 14. 7.
22 2 Mac 2.14.
23 Mat. 12.42.
24 καταλείπω
25 γινώσκω.
26 De. 32. 21.
27 Ep. 6. 4.
28 κάμπτω.
29 s. εἰκόνι.
30 Is. 65. 1, 2.
31 εὑρίσκω.
32 2 Ki. 19. 4.
§ ἐν-f.
33 Ac. 10. 40.
34 γίνομαι.
|| Vide App.
35 ἐκπετάω,
Is. 65. 2.
36 s. ἐροῦμεν,
v. λεκτέον.
** ἐπιζήτει-n
†† τοῦτο-a.
37 ἐπιτυγχά-
νω, He. 6.15.
38 ver. 5.
ch. 9. 15.

Κεφ. ια'.

ΛΕΓΩ οὖν· Μὴ [1]ἀπώ-
σατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν
αὐτοῦ; Μὴ [34]γένοιτο·
καὶ γὰρ ἐγὼ 'Ισραηλί-
της εἰμὶ, ἐκ σπέρματος
'Αβραὰμ, φυλῆς Βενϊα-
μίν.
2 Οὐκ [1]ἀπώσατο ὁ
Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ,
ὃν [8]προέγνω. "Η οὐκ
[10]οἴδατε ἐν 'Ηλίᾳ τί
λέγει ἡ γραφή; ὡς
[12]ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ
κατὰ τοῦ 'Ισραὴλ, b λέ-
γων· |
3 Κύριε,[14] τοὺς προφή-
τας σου [16]ἀπέκτειναν,
c καὶ | τὰ θυσιαστήριά
σου [18]κατέσκαψαν· κά-
γὼ [20]ὑπελείφθην μόνος,
καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν
μου.
4 'Αλλὰ τί λέγει αὐ-
τῷ ὁ [22]χρηματισμός;
[24]Κατέλιπον ἐμαυτῷ
ἑπτακισχιλίους ἄν-
δρας, οἵτινες οὐκ
[28]ἔκαμψαν γόνυ τῇ
[29]Βάαλ.
5 Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ
νῦν καιρῷ [32]λεῖμμα
κατ' ἐκλογὴν χάριτος
[34]γέγονεν.
6 Εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι
ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις
οὐκέτι [34]γίνεται χά-
ρις. || b Εἰ δὲ ἐξ ἔργων,
οὐκέτι ἐστὶ χάρις·
ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι
ἐστὶν ἔργον.|
7 Τί οὖν; [36]ὃ **ἐπιζη-
τεῖ 'Ισραὴλ, †† τούτου
οὐκ [37]ἐπέτυχεν· ἡ δὲ
[38]ἐκλογὴ [37]ἐπέτυχεν,

οἱ δὲ λοιποὶ *[1] ἐπωρώ-
θησαν,
8 (Καθὼς [2]γέγραπται·
[3,6] Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ
Θεὸς πνεῦμα [3] κατανύ-
ξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ
βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ
μὴ ἀκούειν) ἕως τῆς
σήμερον ἡμέρας.
9 Καὶ Δαβὶδ λέγει·
[5]Γενηθήτω[7] ἡ τράπεζα
αὐτῶν† εἰς παγίδα, καὶ
εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάν-
δαλον, καὶ εἰς [9] ἀνταπ-
πόδομα αὐτοῖς.
10 Σκοτισθήτωσαν[11] οἱ
ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ
βλέπειν; καὶ τὸν νῶτον
αὐτῶν διαπαντὸς σύγ-
καμψον.[13]
11 Λέγω οὖν, Μὴ [17] ἔ-
πταισαν, ἵνα [18]πέσωσι;
Μὴ [7]γένοιτο· ἀλλὰ [21]τῷ
αὐτῶν [22] παραπτώματι
ἡ σωτηρία [23]τοῖς ἔθνε-
σιν, εἰς τὸ [25] παραζη-
λῶσαι αὐτούς.
12 Εἰ δὲ τὸ παράπτω-
μα αὐτῶν πλοῦτος κό-
σμου, καὶ τὸ [27] ἥττημα
αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν,
πόσῳ μᾶλλον τὸ πλή-
ρωμα[29] αὐτῶν;
13 Ὑμῖν ‖ γὰρ λέγω
τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ' [32] ὅ-
σον c μέν | ** εἰμι ἐγὼ
ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν
διακονίαν μου δοξά-
ζω·
14 Εἴπως παραζηλώ-
σω μου τὴν σάρκα,
καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐ-
τῶν.
15 Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ
αὐτῶν, καταλλαγὴ κό-
σμου· τίς ἡ πρόσληψις,
εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;
16 Εἰ δὲ ἡ [4] ἀπαρχὴ
ἁγία, καὶ τὸ [6] φύραμα·
καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ
οἱ κλάδοι.
17 Εἰ δέ τινες τῶν
κλάδων [8]ἐξεκλάσθησαν,
σὺ δὲ [10] ἀγριέλαιος ὢν
[12]ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐ-
τοῖς, καὶ [14] συγκοινω-
νὸς c τῆς ῥίζης | καὶ
τῆς [15] πιότητος τῆς
ἐλαίας [7] ἐγένου,
18 Μὴ [16] κατακαυχῶ
τῶν κλάδων· εἰ δὲ κα-
τακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν
ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ' ἡ
ῥίζα σέ.
19 Ἐρεῖς[18] οὖν, [8] Ἐξε-
κλάσθησαν ‡ οἱ κλά-
δοι, ἵνα ἐγὼ [12] ἐγκεν-
τρισθῶ.
20 Καλῶς· [20] [21] τῇ ἀπι-
στίᾳ [8] ἐξεκλάσθησαν, σὺ
δὲ τῇ πίστει [26]ἕστηκας·
μὴ [24] ὑψηλοφρόνει, ἀλ-
λὰ φοβοῦ.
21 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν
κατὰ φύσιν κλάδων
οὐκ [30] ἐφείσατο, [28] c μή-
πως | οὐδὲ σοῦ § [30] φεί-
σηται.
22 Ἴδε οὖν χρηστότη-
τα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ·
ἐπὶ μὲν τοὺς [19] πεσόν-
τας, [31] ††ἀποτομίαν· ἐπὶ
δέ σε, ‡‡ [31] χρηστότητα,
ἐὰν [33]ἐπιμείνῃς τῇ χρη-
στότητι· ἐπεὶ [34] καὶ σὺ
[35]ἐκκοπήσῃ.
23 Καὶ ἐκεῖνοι δέ, ἐὰν
μὴ [33] ἐπιμείνωσι τῇ
ἀπιστίᾳ, [12]ἐγκεντρισθή-
σονται· δυνατὸς γάρ

A. D. 58.

* ἐπηρώθησαν-n.
1 πωρόω.
2 γράφω.
3 Is. 29. 10.
4 ch. 8. 23.
5 Ps. 69. 22–28.
6 ch. 9. 21.
7 γίνομαι.
8 ἐκκλάω.
† ἐνώπιον αὐτῶν-f.
9 Lu. 14. 12.
10 ver. 24.
11 σκοτίζω.
12 ἐγκεντρίζω
13 συγκάμπτω, Ps. 69. 23.
14 1 Co. 9. 23.
15 Ju. 9. 9.
16 Ja. 2. 13.
17 πταίω.
18 εἴρω.
‡ κλάδοι-l.
19 πίπτω.
20 Mar. 7. 9.
21 s. ἐπί.
22 ch. 5. 16.
23 s. συμβέβηκε, v. ἐγένετο.
24 1 Ti. 6. 17.
25 ch. 10. 19.
26 ἵστημι.
27 1 Co. 6. 7.
28 s. φυλάσσου, v. ὅρα.
29 ch. 13. 10.
§ φείσεται.-n.
30 φείδομαι.
31 s. ἰδέ.
‖ δὲ-n.
32 s. μέρος.
** al. μὲν οὖν.
†† ἀποτομία-i. [της,-i.
‡‡ χρηστό-
33 ἐπιμένω.
34 s. ἄλλως.
35 ἐκκόπτω.
36 δίδωμι.

ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν [1]ἐγ-
κεντρίσαι αὐτούς.
24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς
κατὰ φύσιν [2]ἐξεκό-
πης ἀγριελαίου, καὶ
παρὰ φύσιν [1]ἐνεκεντρί-
σθης εἰς καλλιέλαιον,
πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ
κατὰ φύσιν, ἐγκεντρι-
σθήσονται τῇ ἰδίᾳ
ἐλαίᾳ;
25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς
ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, τὸ
μυστήριον τοῦτο, (ἵνα
μὴ [5]ἦτε [e]παρ' | ‡ἑαυ-
τοῖς [7]φρόνιμοι) ὅτι
[8]πώρωσις ἀπὸ μέρους
τῷ Ἰσραὴλ [9]γέγο-
νεν, ἄχρις οὗ τὸ πλή-
ρωμα[11] τῶν ἐθνῶν εἰσ-
έλθῃ.[13]
26 Καὶ οὕτω πᾶς
Ἰσραὴλ [15]σωθήσεται,
καθὼς [17]γέγραπται·
[18]Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυ-
όμενος,[19] καὶ [20]ἀποστρέ-
ψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰα-
κώβ.
27 Καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ
παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν
[21]ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρ-
τίας αὐτῶν.
28 Κατὰ μὲν τὸ εὐαγ-
γέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑ-
μᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλο-
γὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς
πατέρας.
29 Ἀμεταμέλητα[26] γὰρ
τὰ χαρίσματα ϗ ἡ κλῆ-
σις τοῦ Θεοῦ.
30 Ὥσπερ γὰρ [b]καὶ |
ὑμεῖς ποτὲ [29]ἠπειθήσα-
τε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλε-
ήθητε[31] τῇ τούτων ἀπ-
ειθείᾳ,[32]

A. D. 58.

1 ἐγκεντρίζω
* ἠπείθησαν, τῷ ὑμ. ἐλέει ἵνα-a.
2 ἐκκόπτω.
† νῦν, s. ὕστερον-f.
3 συγκλείω.
4 ch. 8. 39.
1 Co. 2. 10.
5 εἰμί.
‡ alii ἐν.
6 Ep. 3. 8.
7 ch. 12. 16.
1 Co. 4. 10.
8 Mar. 3. 5.
9 γίνομαι.
10 γινώσκω.
11 ver. 12.
12 Is. 40. 13.
13 εἰσέρχομαι.
14 προδίδωμι
15 σώζω.
16 ἀνταποδίδωμι.
17 γράφω.
18 ἥκω.
19 Is. 59. 20.
§ ἐν αὐτῷ-π.
20 ἀποστρέφω.
21 ἀφαιρέω.
22 s. ἔστω.
23 2 Co. 1. 3.
24 παρίστημι
25 ch. 14. 18.
26 2 Co. 7. 10.
27 1 Pe. 2. 2.
28 ch. 9. 4.
29 ἀπειθέω.
‖ συσχηματίζεσθαι-h.
30 1 Pe. 1. 14.
31 ἐλεέω.
32 Mat. 13. 22.
** μεταμορφοῦσθαι-h.
33 Mat. 17. 2.
34 Tit. 3. 5.
35 Ep. 2. 2.
36 ch. 1. 28.

31 Οὕτω καὶ οὗτοι νῦν
*[29]ἠπείθησαν τῷ ὑμετέ-
ρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐ-
τοὶ †[31]ἐλεηθῶσι.
32 Συνέκλεισε [3] γὰρ ὁ
Θεὸς τοὺς πάντας εἰς
ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάν-
τας [31]ἐλεήσῃ.
33 Ὦ [4]βάθος πλούτου
[e]καὶ | σοφίας καὶ γνώ-
σεως Θεοῦ· ὡς ἀνεξε-
ρεύνητα τὰ κρίματα
αὐτοῦ, ϗ [6]ἀνεξιχνίαστοι
αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.
34 Τίς γὰρ [10]ἔγνω
νοῦν Κυρίου; ἢ τίς
[12]σύμβουλος αὐτοῦ ἐγέ-
νετο; [8]
35 Ἢ τίς [14]προέδωκεν
αὐτῷ, καὶ [16]ἀνταποδο-
θήσεται αὐτῷ;
36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ
δι' αὐτοῦ, καὶ §εἰς αὐ-
τὸν τὰ πάντα. [22]Αὐτῷ
ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.
Ἀμήν.

Κεφ. ιβ΄.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑ-
μᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ τῶν
[23]οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ,
[24]παραστῆσαι τὰ σώ-
ματα ὑμῶν θυσίαν ζῶ-
σαν, ἁγίαν, [25]εὐάρε-
στον τῷ Θεῷ, τὴν λο-
γικὴν[27] [28]λατρείαν
ὑμῶν·
2 Καὶ μὴ ‖[30]συσχημα-
τίζεσθε τῷ [32]αἰῶνι
τούτῳ· ἀλλὰ **[33]μετα-
μορφοῦσθε τῇ [34]ἀνα-
καινώσει τοῦ νοὸς
[c]ὑμῶν,| εἰς τὸ [36]δοκι-
μάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέ-

λῆμα τοῦ *Θεοῦ τὸ
ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον
καὶ τέλειον.
3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς
χάριτος τῆς [5]δοθείσης
μοι, παντὶ τῷ [7]ὄντι ἐν
ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν
παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν· ἀλ-
λὰ φρονεῖν εἰς τὸ [9]σω-
φρονεῖν, ἑκάςῳ ὡς ὁ
Θεὸς‡ [11]ἐμέρισε μέτρον
πίστεως.
4 Καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ
σώματι μέλη πολλὰ
ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη
πάντα οὐ τὴν αὐτὴν
ἔχει [14]πρᾶξιν·
5 Οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν
σῶμά [7]ἐσμεν ἐν Χριςῷ,
|| ὁ δὲ καθεῖς, ἀλλήλων
** μέλη.
6 Ἔχοντες δὲ [15]χα-
ρίσματα κατὰ τὴν
χάριν τὴν [5]δοθεῖσαν
ἡμῖν διάφορα, εἴτε
προφητείαν,[17] κατὰ τὴν
ἀναλογίαν τῆς πίστε-
ως·
7 Εἴτε διακονίαν, [19]ἐν
τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ δι-
δάσκων, [19]ἐν τῇ διδα-
σκαλίᾳ·
8 [d]Εἴτε | ὁ παρακα-
λῶν, [19]ἐν τῇ παρακλή-
σει· ὁ [25]μεταδιδοὺς,[26]
ἐν ἁπλότητι· ὁ [31]προ-
ϊστάμενος, ἐν σπουδῇ·
ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότη-
τι.
9 Ἡ ἀγάπη,[34] ἀνυπό-
κριτος. Ἀποςυγοῦντες
τὸ πονηρὸν, κολλώμε-
νοι τῷ ἀγαθῷ.
10 Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς
ἀλλήλους φιλόςοργοι.

A. D. 58.

* Θεοῦ, τὸ-a.
1 Mar. 6. 25.
2 Mat. 25. 26.
3 Ac. 18. 25.
† κυρίῳ.
4 Ep. 6. 7.
5 δίδωμι.
6 Mat. 10. 22.
7 εἰμί.
9 Mar. 5. 15.
10 Ac. 1. 14.
‡ ἐμέτρησε al. ἐχάρισε-n.
§ μνείαις-n.
11 μερίζω.
12 He. 13. 2.
13 Ac. 9. 4, 5.
14 ch. 8. 13.
|| τὸ-n.
** μ λη, ἔχοντες-n.
15 ch. 1. 11.
17 s. ἔχομεν, ἔχωμεν αὐτὴν.
18 Mat. 11. 29.
19 s. μενέτω.
20 Ga. 2. 13.
21 γίνομαι.
22 ch. 11. 25.
24 ἀποδίδωμι.
25 μεταδίδωμι.
26 s. μεταδίδῳ.
27 2 Co. 8. 21.
†† Vide App.
‡‡ alii τῶν.
28 s. κατὰ.
29 s. μέρος.
30 γράφω.
31 προΐστημι.
§§ Θεοῦ-f.
33 De. 32. 35.
34 s. ἔστω.
|||| Ἐὰν πεινᾷ-h. al. Ἀλλὰ ἐὰν π.
35 Pr. 25. 21, 22.

Τῇ τιμῇ ἀλλήλους προ-
ηγούμενοι.
11 Τῇ [1]σπουδῇ μὴ [2]ὀ-
κνηροί. Τῷ πνεύματι
ζέοντες.[3] Τῷ †καιρῷ
δουλεύοντες.[4]
12 Τῇ ἐλπίδι χαίρον-
τες. Τῇ θλίψει [6]ὑπομέ-
νοντες. Τῇ προσευχῇ
[10]προσκαρτεροῦντες.
13 Ταῖς §χρείαις τῶν
ἁγίων κοινωνοῦντες.
Τὴν [12]φιλοξενίαν [13]δι-
ώκοντες.
14 Εὐλογεῖτε τοὺς διώ-
κοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖ-
τε καὶ μὴ καταρᾶσθε.
15 Χαίρειν μετὰ χαι-
ρόντων, ϗ κλαίειν μετὰ
κλαιόντων.
16 Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλή-
λους φρονοῦντες. Μὴ τὰ
ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ
τοῖς [18]ταπεινοῖς [20]συν-
απαγόμενοι. Μὴ [21]γί-
νεσθε [22]φρόνιμοι παρ'
ἑαυτοῖς.
17 Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ
κακοῦ [24]ἀποδιδόντες.
[27]Προνοούμενοι καλὰ
†† ἐνώπιον [6]πάντων | ‡‡
ἀνθρώπων.
18 Εἰ δυνατὸν, [28]τὸ
[29]ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάν-
των ἀνθρώπων εἰρη-
νεύοντες.
19 Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδι-
κοῦντες, ἀγαπητοί· ἀλ-
λὰ [5]δότε τόπον τῇ ὀρ-
γῇ· §§ [30]γέγραπται γάρ·
[33]Ἐμοὶ ἐκδίκησις· ἐγὼ
ἀνταποδώσω, λέγει Κύ-
ριος.
20 |||| Ἐὰν [35]οὖν πεινᾷ
ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε

αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, [1] πό-
τιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ
ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς
[3] σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κε-
φαλὴν αὐτοῦ.
21 Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ
κακοῦ· ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ
ἀγαθῷ τὸ κακόν.

Κεφ. ιγ΄.

ΠΑΣΑ* ψυχὴ [11]ἐξυ-
σίαις [12] ὑπερεχούσαις
[13] ὑποτασσέσθω. Οὐ
γάρ [16]ἐστιν ἐξουσία εἰ
μὴ † ἀπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ
[16]οὖσαι [b]ἐξυσίαι,| ὑπὸ
[b] τοῦ | Θεοῦ [17]τεταγμέ-
ναι [16]εἰσίν.
2 Ὥςτε ὁ [18] ἀντιτασ-
σόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ
τῦ Θεῦ [19]διαταγῇ ἀνθ-
έστηκεν·[21] οἱ δὲ [21]ἀνθ-
εςηκότες ἑαυτοῖς κρί-
μα [24] λήψονται.
3 Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ
[16]εἰσὶ φόβος § τῶν ἀγα-
θῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν
κακῶν. Θέλεις δὲ μὴ
φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσί-
αν; τὸ ἀγαθὸν ποίει,
καὶ [25] ἕξεις ἔπαινον ἐξ
αὐτῆς.
4 Θεοῦ γὰρ διάκονός
[16] ἐστι σοὶ | εἰς τὸ
ἀγαθόν. Ἐὰν δὲ τὸ κα-
κὸν ποιῇς, φοβῦ· ὑ γὰρ
[30] εἰκῆ τὴν μάχαιραν
φορεῖ. Θεοῦ γὰρ διά-
κονός [16]ἐςιν, [31]ἔκδικος
[d] εἰς ὀργὴν | †† τῷ τὸ
κακὸν πράσσοντι.
5 ‡‡ Διὸ ἀνάγκη ὑπο-
τάσσεσθαι, οὐ μόνον
διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ ϗ
διὰ τὴν συνείδησιν.

A. D. 58.

1 Mat. 25. 42.
2 Lu. 20. 22.
3 2 Ti. 3. 6.
4 ch. 15. 16.
5 ch. 12. 12.
6 ἀποδίδωμι.
7 s. ὀφείλετε.
8 s. ἀπόδοτε.
9 Mat. 18. 32.
10 Mat. 17.25.
* Vide App.
11 Mat. 28.18.
12 Mat. 18.28.
13 Phi. 2. 3.
14 πληρόω.
15 Lu. 2. 51.
† ὑπὸ-h.
16 εἰμί.
17 τάσσω.
18 Ac. 18. 6.
‡ al. transp.
19 Ac. 7. 53.
20 Ep. 1. 10.
21 ἀνθίστημι
‖ σεαυτόν.-n
22 Att. pro σεαυτόν.
24 λαμβάνω
§ τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ-i.
25 ἔχω.
26 s. ποιεῖτε.
** ἰδόντες.-n
27 Mar. 11. 13.
28 Jno. 2. 4.
29 ἐγείρω.
30 Mat. 5. 22.
31 1 Th. 4. 6.
†† al. pon. ante ἐκδ.
‡‡ Διὸ ὑποτάσσεσθε,-i. al. ἀνάγκη ὑποτάσσεσθε
32 s. τὸ πρώτον.
33 πιστεύω.
34 προκόπτω
35 ἐγγίζω.
36 ἀποτίθημι

6 Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ
[2] φόρους τελεῖτε· [4] λει-
τουργοὶ γὰρ Θεοῦ [16]εἰ-
σιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο
[5] προςκαρτεροῦντες.
7 Ἀπόδοτε [6] [e] οὖν | πᾶ-
σι τὰς [9] ὀφειλάς· τῷ
[7] τὸν φόρον, [8] τὸν φό-
ρον· τῷ [7] τὸ [10] τέ-
λος, [8] τὸ τέλος· τῷ [7]
τὸν φόβον, [8] τὸν φό-
βον· τῷ [7] τὴν τιμὴν,
[8] τὴν τιμήν.
8 Μηδενὶ μηδὲν ὀ-
φείλετε,[12] εἰ μὴ τὸ
ἀγαπᾷν ἀλλήλους· ὁ
γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτε-
ρον, νόμον [14] πεπλήρω-
κε.
9 Τὸ γάρ· Οὐ μοιχεύ-
σεις· οὐ φονεύσεις· οὐ
κλέψεις· [b] οὐ ψευδο-
μαρτυρήσεις· | ‡ οὐκ
ἐπιθυμήσεις· καὶ εἴ
τις ἑτέρα ἐντολὴ, ἐν
τούτῳ τῷ λόγῳ, ἀν-
ακεφαλαιοῦται,[20] ἐν
τῷ· Ἀγαπήσεις τὸν
πλησίον σου ὡς ‖ ἑαυ-
τόν.[22]
10 Ἡ ἀγάπη τῷ πλη-
σίον κακὸν οὐκ ἐργάζε-
ται· πλήρωμα οὖν νόμυ
ἡ ἀγάπη.
11 Καὶ τῦτο, [26] ** εἰδό-
τες τὸν [27] καιρὸν, ὅτι
[28] ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνυ
[29] ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ
ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σω-
τηρία, ἢ [32] ὅτε [33] ἐπι-
στεύσαμεν.
12 Ἡ νὺξ [34] προέκο-
ψεν, ἡ δὲ ἡμέρα [35] ἤγ-
γικεν. [36] Ἀποθώμεθα
οὖν τὰ ἔργα τῦ σκότυς,

καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ * ὅ-
πλα τοῦ φωτός·
13 'Ως ἐν ἡμέρᾳ, [1] εὐ-
σχημόνως περιπατήσω-
μεν· μὴ κώμοις καὶ μέ-
θαις, μὴ [2] κοίταις καὶ
[3] ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι
καὶ ζήλῳ·
14 'Αλλ' [4] ἐνδύσασθε
τὸν Κύριον 'Ιησȣ̃ν Χρι-
στον, καὶ τῆς σαρκὸς
[6] πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε
† εἰς ἐπιθυμίας.

Κεφ. ιδʹ.

ΤΟΝ δὲ [7] ἀσθενοῦν-
τα τῇ πίστει, [9] προς-
λαμβάνεσθε, μὴ εἰς
[11] διακρίσεις [12] § διαλο-
γισμῶν.
2 "Ος μὲν πιστεύει
[14] φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ
ἀσθενῶν [15] λάχανα [17]
** ἐσθίει.
3 'Ο ἐσθίων,[19] τὸν μὴ
ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενεί-
τω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων,
τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέ-
τω. 'Ο Θεὸς γὰρ αὐ-
τὸν [23] προσελάβετο.
4 Σὺ τίς [24] εἶ ὁ κρίνων
ἀλλότριον [25] οἰκέτην;
τῷ ἰδίῳ κυρίῳ [27] στήκει
ἢ πίπτει. Σταθήσε-
ται δέ· §§ δυνατὸς γάρ
[24] ἐστιν ὁ ‖‖ Θεὸς ςῆ-
σαι αὐτόν.
5 "Ος μὲν κρίνει ἡμέ-
ραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ
κρινεῖ πᾶσαν ἡμέραν·
[30] ἕκαςος ἐν τῷ ἰδίῳ
νοΐ πληροφορείσθω.
6 'Ο φρονῶν τὴν ἡμέ-
ραν, Κυρίῳ φρονεῖ· [d] χ
ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέ-
ραν, Κυρίῳ ȣ̓ φρονεῖ·|*†
ὁ ἐσθίων, Κυρίῳ ἐσθί-
ει· εὐχαριςεῖ γὰρ τῷ
Θεῷ· χ ὁ μὴ ἐσθίων,
Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ
εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ.
7 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν
ἑαυτῷ [5] ζῇ, καὶ οὐδεὶς
ἑαυτῷ ἀποθνήσκει.
8 'Εάν τε γὰρ [5] ζῶ-
μεν, τῷ Κυρίῳ [5] ζῶμεν·
ἐάν τε ‡ ἀποθνήσκωμεν,
τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκο-
μεν. 'Εάν τε οὖν [5] ζῶ-
μεν, ἐάν τε ‡ ἀποθνή-
σκωμεν, τοῦ Κυρίου
[24] ἐσμέν.
9 Εἰς τοῦτο γὰρ Χρι-
στὸς ‖ [c] καὶ | [8] ἀπέθανε
[c] καὶ [10] ἀνέστη | [c] καὶ
[12] ἀνέζησεν,| ἵνα καὶ
νεκρῶν καὶ [5] ζώντων
κυριεύσῃ.
10 Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν
ἀδελφόν σου; †† ἢ καὶ
σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν
ἀδελφόν σου; πάντες
γὰρ [16] παραστησόμεθα
τῷ [18] βήματι τȣ̃ ‡‡ Χρι-
στοῦ.
11 Γέγραπται [20] γάρ·
[22] Ζῶ [5] ἐγώ, λέγει Κύ-
ριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει
πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα
γλῶσσα ἐξομολογήσε-
ται τῷ Θεῷ.
12 Ἄρα οὖν ἕκαστος
ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ
λόγον [29] δώσει [c] τῷ
Θεῷ.|
13 Μηκέτι οὖν ἀλλή
λους κρίνωμεν· ἀλλὰ
τȣ̃το [31] κρίνατε μᾶλλον,
τὸ μὴ [32] τιθέναι πρόσ-
κομμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ
σκάνδαλον.

A. D. 58.

* ἔργα-n.
1 1 Co. 14.40.
2 ch. 9. 10.
3 Mar. 7. 22.
4 ver. 12.
5 ζάω.
6 Ac. 24. 3.
† ἐν ἐπιθυ-μίαις.-n.
‡ ἀποθνήσκο-μεν,-n.
‖ χ ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα-a.
7 ch. 4. 19.
8 ἀποθνήσκω
9 ch. 15. 7.
10 ἀνίστημι.
11 1 Co. 12.10.
12 ἀναζάω.
§ λογισμῶν-n conj. διὰ λογισμῶν.
13 ch. 1. 21.
14 s. ἔξεῖναι.
15 s. ἐν πίςει.
16 παρίςημι.
17 Mat. 13.32.
** ἐσθιέτω-n.
†† ἐν τῷ μὴ ἐσθίειν;-f.
‡‡ Θεοῦ-i.
18 Jno. 19.13.
19 s. πάντα.
20 γραφω.
22 Is. 45. 23.
23 προςλαμ-βάνω.
24 εἰμί.
25 Lu. 16. 13.
27 στήκω.
§§ δυνατεῖ γὰρ. s. δύ-ναται γὰρ.-i
‖‖ κύριος-n.
29 δίδωμι.
30 s. ὁμοίαν.
31 s. εἶναι πρακτέον.
32 τίθημι.
*† Καὶ-m.

14 Οἶδα[1] καὶ [2]πέπει-
σμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ,
ὅτι οὐδὲν [3]κοινὸν δι'
†ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λο-
γιζομένῳ τι κοινὸν εἶ-
ναι,[5] ἐκείνῳ κοινόν.
15 Εἰ ‡δὲ διὰ βρῶ-
μα ὁ ἀδελφός σου λυ-
πεῖται, οὐκέτι κατὰ
ἀγάπην περιπατεῖς.
Μὴ τῷ βρώματί σου
ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑ-
πὲρ οὗ Χριστὸς [9]ἀπέ-
θανε.
16 Μὴ βλασφημείσθω
οὖν ‖ὑμῶν **τὸ ἀγα-
θόν.
17 Οὐ γάρ [5]ἐστιν ἡ
βασιλεία τῦ Θεῦ βρῶ-
σις καὶ πόσις, ἀλλὰ δι-
καιοσύνη, ††καὶ εἰρήνη,
καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι
ἁγίῳ.
18 Ὁ γὰρ ἐν ‡‡τούτοις
[16]δουλεύων τῷ Χριςῷ,
[17]εὐάρεστος τῷ Θεῷ, ϗ
[19]δόκιμος τοῖς ἀνθρώ-
ποις.
19 Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰ-
ρήνης [21]διώκωμεν, καὶ
τὰ τῆς [23]οἰκοδομῆς τῆς
εἰς ἀλλήλους.
20 Μὴ ἕνεκεν βρώμα-
τος [25]κατάλυε τὸ ἔρ-
γον τοῦ Θεοῦ. Πάντα
μὲν καθαρά· ἀλλὰ [27]κα-
κὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ
διὰ προσκόμματος ἐσθί-
οντι.
21 Καλὸν τὸ μὴ φα-
γεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν
οἶνον, μηδὲ [29]ἐν ᾧ ὁ
ἀδελφός σῦ προσκόπτει
ἢ [31]σκανδαλίζεται ἢ
[32]ἀσθενεῖ.‖

22 Σὺ πίστιν *ἔχεις;
κατὰ σαυτὸν ἔχε ἐνώ-
πιον τοῦ Θεοῦ. Μακά-
ριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυ-
τὸν ἐν ᾧ [4]δοκιμάζει.
23 Ὁ δὲ [6]διακρινόμε-
νος, ἐὰν φάγῃ, [7]κατα-
κέκριται, ὅτι [8]οὐκ ἐκ
πίστεως. Πᾶν δὲ ὃ οὐκ
ἐκ πίστεως, ἁμαρτία
[8]ἐστιν.§

Κεφ. ιε'.

ΟΦΕΙΛΟΜΕΝ δὲ ἡ-
μεῖς οἱ [10]δυνατοὶ τὰ
ἀσθενήματα τῶν [11]ἀδυ-
νάτων [12]βαςάζειν, καὶ
μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν.
2 Ἕκαςος [b]γὰρ¦ ἡμῶν
τῷ [13]πλησίον ἀρεσκέ-
τω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς
[14]οἰκοδομήν.
3 Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς
οὐχ ἑαυτῷ [16]ἤρεσεν, ἀλ-
λὰ, καθὼς [18]γέγραπται·
[20]Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν
ὀνειδιζόντων σε, [22]ἐπέ-
πεσον ἐπ' ἐμέ.
4 Ὅσα γὰρ [24]προεγρά-
φη, εἰς τὴν ἡμετέραν
[26]διδασκαλίαν §§[24] προ-
εγράφη· ἵνα διὰ τῆς
[28]ὑπομονῆς καὶ ‖‖τῆς
παρακλήσεως τῶν γρα-
φῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχω-
μεν.
5 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπο-
μονῆς καὶ τῆς παρακλή-
σεως [30]δῴη ὑμῖν τὸ
αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλή-
λοις, κατὰ Χριςὸν Ἰη-
σοῦν·
6 Ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν
ἑνὶ στόματι δοξάζητε
τὸν Θεὸν ϗ πατέρα τῦ

A. D. 58.

1 εἴδω.
2 πείθω.
* ἣν ἔχεις κατὰ σαυτὸν ἔχε-n.
3 Mar. 7. 2.
† αὐτοῦ,-a. al. αὑτοῦ.
4 1 Co. 16. 3.
5 εἰμί.
‡ γὰρ-i.
6 ch. 4. 20.
7 κατακρίνω
8 s. φάγει v. ποιεῖ.
9 ἀποθνήσκω
§ versus 25, 26, 27. cap. 16. huic loco adjiciendi sunt,-a.
‖ ἡμῶν-n.
** ἡ πίςις-n.
10 Ac. 18. 24.
11 ch. 3. 4.
12 Mat. 10. 12.
†† ϗ ἄσκησις-
13 s. ὄντι. [ʃ.
14 ch. 14. 19.
‡‡ τούτῳ-h.
15 s. πράγμα-
16 ἀρέσκω. [σι
17 ch. 12. 1.
18 γράφω.
19 ch. 16. 10.
20 Ps. 69. 9.
21 ch. 12. 13.
22 ἐπιπίπτω.
23 ch. 15. 2.
24 προγράφω
25 Mat. 5. 17.
26 Mat. 15. 9.
§§ ἐγράφη-h.
27 s. βρῶμα.
28 ch. 2. 7.
‖‖ διὰ τῆς-h.
29 s. ποιεῖν, v. πιεῖν.
30 δίδωμι.
31 Mat. 5. 29.
32 ver. 1.

Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
7 Διὸ προςλαμβάνε-
σθε ἀλλήλους, καθὼς
καὶ ὁ Χριστὸς [5]προσε-
λάβετο *ἡμᾶς εἰς δόξαν
Θεοῦ.
8 Λέγω ‡ δὲ [c]Ἰησοῦν |
Χριστὸν [7]διάκονον γε-
γενῆσθαι [8] περιτομῆς
ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ,
εἰς τὸ [9]βεβαιῶσαι τὰς
ἐπαγγελίας τῶν πατέ-
ρων·
9 Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ
ἐλέους [11]δοξάσαι τὸν
Θεὸν, καθὼς [12]γέγρα-
πται· [13]Διὰ τοῦτο ἐξ-
ομολογήσομαί σοι ἐν
ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί
σου ψαλῶ.
10 Καὶ πάλιν [18]λέγει·
[19]Εὐφράνθητε ἔθνη με-
τὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.
11 Καὶ πάλιν· [21]Αἰνεῖ-
τε τὸν Κύριον[22] πάντα
τὰ ἔθνη, καὶ ἐπαινέσα-
τε αὐτὸν [22]πάντες οἱ
λαοί.
12 Καὶ πάλιν Ἡσαΐας
λέγει· [23]Ἔσται [24] ἡ
ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ ὁ
[27]ἀνιστάμενος ἄρχειν
ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη
[29]ἐλπιοῦσιν.
13 Ὁ δὲ [31]Θεὸς τῆς
ἐλπίδος [2]πληρώσαι
ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ
εἰρήνης [c]ἐν τῷ πιστεύ-
ειν,| εἰς τὸ περισσεύειν
ὑμᾶς [c]ἐν| τῇ ἐλπίδι,
ἐν δυνάμει Πνεύματος
ἁγίου.
14 Πέπεισμαι [34] δὲ,
ἀδελφοί μου, ϗ αὐτὸς
ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ
αὐτοὶ μεςοί [24]ἐςε [1]ἀγα-
θωσύνης, [2]πεπληρωμέ-
νοι πάσης γνώσεως, δυ-
νάμενοι καὶ † ἀλλήλους
[3]νουθετεῖν.
15 Τολμηρότερον δὲ
[13]ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελ-
φοὶ, [4]ἀπὸ μέρους, ὡς
ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς,
διὰ τὴν χάριν τὴν
[35]δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ,
16 Εἰς τὸ [24]εἶναί με
[6]λειτουργὸν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουρ-
γοῦντα τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ Θεοῦ, ἵνα [8]γένη-
ται ἡ [10]προσφορὰ τῶν
ἐθνῶν [12]εὐπρόσδεκτος,
[14]ἡγιασμένη ἐν Πνεύ-
ματι ἁγίῳ.
17 Ἔχω οὖν καύχησιν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ [16]τὰ
§ πρὸς Θεόν.
18 Οὐ γὰρ [20]τολμήσω
λαλεῖν τι ὧν οὐ κατ-
ειργάσατο [25] Χριστὸς
δι' ἐμοῦ, εἰς [26]ὑπακο-
ὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔρ-
γῳ,
19 Ἐν δυνάμει σημεί-
ων καὶ τεράτων, ἐν δυ-
νάμει Πνεύματος ‖Θεοῦ·
ὥςτε με ἀπὸ Ἰερουσα-
λὴμ καὶ [28]κύκλῳ μέχρι
τοῦ Ἰλλυρικοῦ [30]πεπλη-
ρωκέναι [2] τὸ εὐαγγέ-
λιον τοῦ Χριστοῦ·
20 Οὕτω δὲ ** [32]φιλο-
τιμούμενον εὐαγγελίζε-
σθαι, οὐχ ὅπου [33]ὠνομά-
σθη Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ'
ἀλλότριον θεμέλιον οἰ-
κοδομῶ·

A. D. 58.

1 Ga. 5. 22. Ep. 5. 9.
2 πληρόω.
3 Ac. 20. 31. 1 Co. 4. 14.
4 ch. 11. 25.
5 προςλαμβάνω, c. 14. 1.
* ὑμᾶς-a. al. ὑμᾶς, εἰς.
† ἄλλους-i.
6 ch. 13. 6.
‡ γάρ-h.
7 ch. 13. 4.
8 γίνομαι.
9 Mat. 16. 20.
10 Ac. 21. 26.
11 δοξάζω.
12 2 Co. 6. 2.
13 γράφω.
14 ἁγιάζω.
15 Ps. 18. 49.
16 pro κατὰ τὰ ἀνήκοντα
17 ch. 14. 11.
18 De. 32. 43.
19 εὐφραίνω, Lu. 12. 19.
§ πρὸς τὸν Θεόν·-a.
20 τολμάω.
21 Ps. 117. 1.
22 s. ὦ.
23 Is. 11. 10.
24 εἰμί. [μαι.
25 κατεργάζο-
26 ch. 1. 5.
27 ἀνίστημι.
‖ ἁγίου-l. al. c.
28 Mar. 3. 34.
29 Mat. 12. 21.
30 ch. 8. 3.
31 ver. 12.
** φιλοτιμοῦμαι-n.
32 2 Co. 5. 9.
33 ὀνομάζω, Ac. 19. 13.
34 πείθω.
35 δίδωμι.

21 'Αλλὰ,[1] καθὼς γέ-
γραπται·[3] [4]Οἷς οὐκ
[5]ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ,
[6]ὄψονται· καὶ οἱ οὐκ
[7]ἀκηκόασι, [8]συνήσου-
σι.
22 Διὸ καὶ [9]ἐνεκοπτό-
μην * τὰ πολλὰ τοῦ ἐλ-
θεῖν[11] πρὸς ὑμᾶς.
23 Νυνὶ δὲ μηκέτι τό-
πον ἔχων ἐν τοῖς [12]κλί-
μασι τέτοις, ἐπιποθίαν
δὲ ἔχων τοῦ [11]ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν
ἐτῶν·
24 'Ως ἐὰν πορεύωμαι
εἰς τὴν Σπανίαν, b [11]ἐ-
λεύσομαι πρὸς ὑμᾶς·|
ἐλπίζω b γὰρ | διαπο-
ρευόμενος θεάσασθαι
ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν
[15]προπεμφθῆναι ἐκεῖ,
ἐὰν ὑμῶν πρῶτον
ἀπὸ μέρους [17]ἐμπλη-
σθῶ.
25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι
εἰς 'Ιερουσαλὴμ, διακο-
νῶν τοῖς ἁγίοις.
26 Εὐδόκησαν γὰρ Μα-
κεδονία ϗ 'Αχαΐα κοι-
νωνίαν[18] τινὰ [19]ποιή-
σασθαι εἰς τὲς πτωχὲς
τῶν ἁγίων τῶν ἐν 'Ιε-
ρουσαλήμ.
27 **Εὐδόκησαν[21] γὰρ,
καὶ [23]ὀφειλέται αὐτῶν
[24]εἰσιν· εἰ γὰρ τοῖς
[25]πνευματικοῖς αὐτῶν
[33]ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη,
[21]ὀφείλησι καὶ ἐν τοῖς
[28]σαρκικοῖς [29]λειτουρ-
γῆσαι αὐτοῖς.
28 Τοῦτο οὖν ἐπιτελέ-
σας, καὶ [32]σφραγισάμε-
νος αὐτοῖς τὸν καρπὸν

A. D. 58.

1 a. εὐηγγε-
λισάμην.
2 ἀπέρχομαι.
3 γράφω.
4 Is. 52. 15.
5 ἀναγγέλλω
6 ὄπτομαι.
7 ἀκούω.
8 συνίημι.
9 ἐγκόπτω.
* πολλάκις-n.
10 εἴδω. [ς-n.
† πληροφορί-
11 ἔρχομαι.
12 2 Co. 11. 10.
13 ῥύω.
14 ch. 10. 21.
15 Ac. 15. 3.
‡ δωροφο-
ρία-n.
16 γίνομαι.
17 ἐμπλέω.
§ ἐλθὼν π. ὑ.
δ. θ. Θεοῦ,
συναναπ.-n
‖ al. συναναπαύσω ὑ-
μᾶς. al. καὶ
ἀναψύξω
μεθ' ὑμῶν.
18 1 Co. 1. 9.
19 ποιέω.
20 ch. 3. 5.
** 'Οφειλέ-
ται γάρ εἰσιν
αὐτῶν-n.
21 Mat. 11. 26.
22 ch. 13. 4.
23 ch. 1. 14.
24 εἰμί.
25 ch. 1. 11.
26 προσδέχο-
μαι.
27 ch. 13. 8.
28 ch. 7. 14.
29 ch. 13. 2.
30 Ep. 4. 1.
31 παρίστημι
32 σφραγίζω.
33 κοινόω.
†! αὐτὴ-l.

τοῦτον, [2]ἀπελεύσομαι
δι' ὑμῶν εἰς τὴν Σπα-
νίαν.
29 Οἶδα[10] δὲ ὅτι ἐρ-
χόμενος πρὸς ὑμᾶς,
ἐν † πληρώματι εὐλο-
γίας b τοῦ εὐαγγελίου
τοῦ | Χριστοῦ [11]ἐλεύσο-
μαι.
30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χρι-
στοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγά-
πης τȣ Πνεύματος, συν-
αγωνίσασθαί μοι ἐν
ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ
ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν·
31 "Ινα [13]ῥυσθῶ ἀπὸ
τῶν [14]ἀπειθούντων ἐν
τῇ 'Ιουδαίᾳ, καὶ c ἵνα |
ἡ ‡ διακονία μου ἡ εἰς
'Ιερουσαλὴμ εὐπρόσδε-
κτος [16]γένηται τοῖς
ἁγίοις·
32 "Ινα ἐν χαρᾷ § ἔλ-
θω πρὸς ὑμᾶς διὰ θε-
λήματος Θεοῦ, d καὶ
συναναπαύσωμαι ‖ ὑ-
μῖν.|
33 'Ο δὲ Θεὸς τῆς εἰ-
ρήνης μετὰ πάντων
ὑμῶν. d 'Αμήν.|

Κεφ. ις'.

ΣΥΝΙΣΤΗΜΙ[20] d δὲ |
ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελ-
φὴν ἡμῶν, [24]οὖσαν διά-
κονον[22] τῆς ἐκκλησίας
τῆς ἐν Κεγχρεαῖς·
2 "Ινα αὐτὴν [26]προσδέ-
ξησθε ἐν Κυρίῳ [30]ἀξίως
τῶν ἁγίων, καὶ [31]παρα-
στῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν
χρήζῃ πράγματι· καὶ
γὰρ †! αὐτὴ προστάτις

πολλῶν [1] ἐγενήθη, καὶ
αὐτου ἐμυῦ.
3 'Ασπάσασθε[2] * Πρί-
σκιλλαν ϗ 'Ακύλαν τὺς
[3] συνεργυύς μυ ἐν Χρι
στῷ 'Ιησυῦ·
4 (Οἵτινες ὑπὲρ τῆς
ψυχῆς μυ τὸν ἑαυτῶν
[4] τράχηλον [5] ὑπέθηκαν·
οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐ-
χαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶ-
σαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν
ἐθνῶν.)
5 Καὶ τὴν κατ' οἶκον
αὐτῶν ἐκκλησίαν. 'Α-
σπάσασθε[2] 'Επαίνετον
τὸν ἀγαπητόν μου,
ὅς [6] ἐστιν [7] ἀπαρχὴ
τῆς † 'Αχαΐας εἰς Χρι-
στόν.
6 'Ασπάσασθε[2] Μα-
ριὰμ, ἥτις πολλὰ [8] ἐκο-
πίασεν ‡ εἰς ἡμᾶς.
7 'Ασπάσασθε[2] 'Αν-
δρόνικον καὶ 'Ιουνίαν
τοὺς συγγενεῖς μου, ϗ
[9] συναιχμαλώτους μυ·
οἵτινές [6] εἰσιν [11] ἐπί-
σημοι ἐν τοῖς ἀποστό-
λοις, § οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ
[1] γεγόνασιν ἐν Χρι-
στῷ.
8 'Ασπάσασθε[2] 'Αμ-
πλίαν τὸν ἀγαπητόν
μου ἐν Κυρίῳ.
9 'Ασπάσασθε[2] Οὐρ-
βανὸν τὸν συνεργὸν
ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ
Στάχυν τὸν ἀγαπητόν
μου.
10 'Ασπάσασθε[2] 'Απελ-
λῆν τὸν [16] δόκιμον ἐν
Χριςῷ. [2] 'Ασπάσασθε
τοὺς ἐκ τῶν [18] 'Αριςο-
βούλου.
11 'Ασπάσασθε[2] 'Ηρω-
δίωνα τὸν συγγενῆ μυ.
[2] 'Ασπάσασθε τοὺς ἐκ
τῶν[18] Ναρκίσσου, τὺς
[6] ὄντας ἐν Κυρίῳ.
12 'Ασπάσασθε[2] Τρύ-
φαιναν καὶ Τρυφῶσαν
τὰς [8] κοπιώσας ἐν Κυ-
ρίῳ. [2] 'Ασπάσασθε Περ-
σίδα τὴν ἀγαπητὴν, ἥ-
τις πολλὰ [8] ἐκοπίασεν
ἐν Κυρίῳ.
13 'Ασπάσασθε[2] 'Ροῦ-
φον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν
Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ.
14 'Ασπάσασθε[2] 'Ασύγ-
κριτον, Φλέγοντα, 'Ερ-
μᾶν, Πατρόβαν, 'Ερ-
μῆν καὶ τοὺς σὺν αὐ-
τοῖς ἀδελφούς.
15 'Ασπάσασθε[2] Φιλό-
λογον καὶ 'Ιυλίαν, Νη-
ρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν
αὐτῦ, καὶ 'Ολυμπᾶν, ϗ
τὺς σὺν αὐτοῖς πάντας
ἁγίους.
16 [2] 'Ασπάσασθε [10] ἀλ-
λήλους ἐν [12] φιλήματι
ἁγίῳ. [2] e 'Ασπάζονται
ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι ‖ τοῦ
Χριςοῦ.[1]
17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, ** [13] σκοπεῖν
τοὺς τὰς [14] διχοςασίας
καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ
τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς
[15] ἐμάθετε, †† ποιῦντας·
καὶ [17] ἐκκλίνατε ἀπ' αὐ-
τῶν.
18 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ
Κυρίῳ ‡‡ ἡμῶν 'Ιησοῦ
Χριςῷ οὐ δουλεύουσιν,
ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοι-
λίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρη-

A. D. 58.

1 γίνομαι.
2 ἀσπάζομαι
* Πρίσκαν-a.
3 ver. 9. 21.
1 Co. 3. 9.
2 Co. 1. 24.
Phi. 2. 25.
4 Lu. 15. 22.
5 ὑποτίθημι,
2 Ti. 4. 6.
6 εἰμί.
7 ch. 11. 16.
1 Co. 16. 15.
Ja. 1. 18.
† 'Ασίας-a.
'Αχαΐας-i.
8 κοπιάω,
Mat. 11.28.
Jno. 4.6,38.
‡ εἰς ὑμᾶς, s.
ἐν ὑμῖν.-h.
9 Col. 4. 10.
Phile. 23.
10 v. 3, 5-15,
21-23.
Mat. 10. 12.
Lu. 10. 4.
11 Mat.27.16.
§ τοῖς πρὸ
ἐμοῦ ἐν-n.
12 Lu. 7. 45.
1 Co. 16. 20.
2 Co. 13.12.
‖ πᾶσαι-m.
** ἀσφαλῶς
σκοπεῖτε-n.
13 Lu. 11. 35.
2 Co. 4. 6.
14 1 Co. 3. 3.
Ga. 5. 20.
15 μανθάνω.
†† λέγοντας
ἢ·f.
16 ch. 14. 18.
17 ch. 3. 12.
Mal. 2. 8.
18 s. οἰκέτων.
‡‡ ἡμῶν Χρι-
στῷ-a. alii
Χριστῷ
ἡμῶν-i.

στολογίας ᶜκαὶ ¹εὐ-
λογίας| ἐξαπατῶσι τὰς
καρδίας τῶν ³ἀκά-
κων.
19 'Η γὰρ ὑμῶν ὑπα-
κοὴ εἰς πάντας ⁴ἀφίκε-
το. Χαίρω οὖν ᵈτὸ|
⁵ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς
σοφοὺς ᶜμὲν| εἶναι εἰς
τὸ ἀγαθὸν, ⁷ἀκεραίους
δὲ εἰς τὸ κακόν.
20 'Ο δὲ ⁹Θεὸς τῆς εἰ-
ρήνης ¹⁰συντρίψει τὸν
Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πό-
δας ὑμῶν ἐν ¹³τάχει.
ᵉ'Η χάρις τοῦ Κυρίου
ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριςοῦ
μεθ' ὑμῶν.|‡
21 'Ασπάζονται¹⁵ ὑμᾶς
Τιμόθεος ὁ συνεργός
μȣ, καὶ Λούκιος ϗ 'Ιά-
σων καὶ Σωσίπατρος,
οἱ συγγενεῖς μου.‖
22 'Ασπάζομαι ὑμᾶς
ἐγὼ Τέρτιος ὁ ²⁰γρά-
ψας τὴν **ἐπιςολὴν ἐν
Κυρίῳ.
23 'Ασπάζεται ὑμᾶς
Γάϊος ὁ ²²ξένος μου ϗ
τῆς ἐκκλησίας ὅλης.
¹⁵'Ασπάζεται ὑμᾶς
"Εραστος ὁ ²οἰκονό-
μος τῆς πόλεως, καὶ
Κούαρτος ὁ ἀδελ-
φός.
24 ᵉ'Η χάρις τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χρι-
ςȣ̃ μετὰ πάντων ὑμῶν.
'Αμήν.|*
25 † Τῷ δὲ ⁶δυναμένῳ
ὑμᾶς ⁸ςηρίξαι κατὰ τὸ
εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ
¹²κήρυγμα 'Ιησοῦ Χρι-
στοῦ, κατὰ ἀποκάλυ-
ψιν μυςηρίου ¹⁴χρό-
νοις αἰωνίοις ¹⁶σεσιγη-
μένου·
26 φανερωθέντος¹⁷ δὲ
§νῦν διά ᵉτε| γραφῶν
προφητικῶν κατ' ¹⁸ἐπι-
ταγὴν τοῦ αἰωνίȣ Θεȣ̃,
εἰς ὑπακοὴν πίςεως, εἰς
πάντα τὰ ἔθνη ¹⁹γνω-
ρισθέντος·
27 Μόνῳ σοφῷ Θεῷ,
διὰ 'Ιησοῦ Χριςοῦ, ᵉᾧ
ἡ| †† δόξα ²¹εἰς τοὺς
αἰῶνας. 'Αμήν.‖

A. D. 58.

1 1 Co. 10. 16.
2 Lu. 12. 42.
3 He. 7. 26.
4 ἀφικνέομαι.
5 s. μέρος.
* alii transp. post vs. 27.
† vers. 25--27. transp. post c. 14.23.-a.
6 Ep. 3. 20.
7 Mat. 10. 16.
8 στηρίζω.
9 ch. 15. 33.
10 συντρίβω.
12 Mat. 12.41.
13 Lu. 18. 8.
14 2 Ti. 1. 9.
‡ 'Αμήν·b.
15 ver. 3, 16.
16 σιγάω.
17 φανερόω.
§ νῦν, διά-a.
18 1 Co. 7. 6, 25.
‖ Vide App.
19 γνωρίζω.
20 γράφω.
** ἐπιστολὴν, ἐν-a.
†† alii αὐτῷ ἡ alii εἴη.
21 s. ἔστω.
22 Mat. 25. 35.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

'Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α΄.

ΠΑΥΛΟΣ,[1] *κλητὸς*[1]
ἀπόςολος Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, διὰ [2] θελήματος
Θεȣ̃, καὶ Σωσθένης ὁ
ἀδελφὸς,
2 Τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ
Θεοῦ τῇ [3] οὔσῃ ἐν Κο-
ρίνθῳ, [5] ἡγιασμένοις ἐν
Χριςῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς
ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς
[8] ἐπικαλȣμένοις τὸ ὄνο-
μα τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριςοῦ, ἐν παν-
τὶ τόπῳ, αὐτῶν τε καὶ
ἡμῶν·
3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰ-
ρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησȣ̃
Χριστοῦ.
4 Εὐχαριςῶ τῷ Θεῷ
μου πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι
τοῦ Θεοῦ τῇ [14] δοθεί-
σῃ ὑμῖν ἐν Χριςῷ Ἰη-
σοῦ·
5 Ὅτι ἐν [15] παντὶ [17] ἐ-
πλουτίσθητε ἐν αὐτῷ,
ἐν παντὶ λόγῳ ϗ πάσῃ
γνώσει·
6 Καθὼς τὸ § μαρτύρι-
ον τοῦ Χριςοῦ [19] ἐβε-
βαιώθη ἐν ὑμῖν·
7 Ὥςτε ὑμᾶς μὴ [23] ὑςε-
ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρί-
σματι, [24] ἀπεκδεχομέ-
νους τὴν [25] ἀποκάλυψιν
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησȣ̃
Χριστοῦ·
8 Ὃς καὶ βεβαιώσει
ὑμᾶς ἕως [26] τέλȣς [27] ἀν-
εγκλήτους, ἐν τῇ * ἡμέ-
ρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριςοῦ.
9 Πιςὸς [4] ὁ Θεὸς, δι'
οὗ [6] ἐκλήθητε εἰς [7] κοι-
νωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
Ἰησοῦ Χριςοῦ τȣ̃ Κυ-
ρίου ἡμῶν.
10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοὶ, διὰ τȣ̃ ὀνόμα-
τος τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριςοῦ, ἵνα τὸ
αὐτὸ λέγητε πάντες,
καὶ μὴ [3] ᾖ ἐν ὑμῖν
[9] σχίσματα, [3] ἦτε δὲ κατ-
ηρτισμένοι [10] ἐν τῷ αὐ-
τῷ νοΐ, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ
[11] γνώμῃ.
11 Ἐδηλώθη [12] γάρ
μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελ-
φοί μου, ὑπὸ τῶν Χλό-
ης,[13] ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν
[3] εἰσι.
12 Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι
ἕκαστος ὑμῶν λέγει·
Ἐγὼ μέν εἰμι [16] Παύλȣ,
ἐγὼ δὲ Ἀπολλὼ, ἐγὼ δὲ
Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ † Χριςοῦ.
13 Μεμέρισται [18] ὁ
‡ Χριςός; μὴ Παῦλος
[20] ἐςαυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν,
ἢ εἰς τὸ [21] ὄνομα Παύλȣ
[22] ἐβαπτίσθητε;
14 Εὐχαριςῶ τῷ Θεῷ
ὅτι οὐδένα ὑμῶν [22] ἐβά-
πτισα, εἰ μὴ Κρίσπον
καὶ Γάϊον·
15 Ἵνα μή τις εἴπῃ
ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα
‖ [22] ἐβάπτισα.
16 ** Ἐβάπτισα [22] δὲ

A. D. 57.

* παρουσίᾳ-n.
1 Ro. 1. 1.
2 2 Co. 1. 1.
3 εἰμί.
4 s. ἔστι.
5 ἁγιάζω, ch. 6. 11.
6 καλέω.
7 ch. 10. 16. Ro. 15. 26.
8 Ac. 2. 21. Ro. 10. 12.
9 ch. 11. 18. Mat. 9. 16.
10 καταρτίζω Mat. 21. 16.
11 ch. 7. 40.
12 δηλόω.
13 s. οἰκέτων
14 δίδωμι.
15 s. χαρίσματι.
16 s. μέρους.
17 πλουτίζω, 2 Co. 6. 10.
† Conj. Κρίσπου.
18 μερίζω.
‡ Χριστός. Μὴ-n.
§ κήρυγμα-n.
19 βεβαιόω, Mar. 16. 20.
20 σταυρόω.
21 Mat. 28. 19.
22 βαπτίζω.
23 ch. 8. 8. Ro. 3. 21.
24 Ro. 8. 19.
25 2 Th. 1. 7.
26 2 Co. 1. 13.
27 Col 1. 22.
‖ ἐβαπτίσθητε. s. ἐβαπτίσθη-n.
** Βεβάπτικα-n.

καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον·
λοιπὸν οὐκ [1]οἶδα εἴ τι-
να ἄλλον ἐβάπτισα.
17 Οὐ γὰρ [3]ἀπέστειλέ
με Χριστὸς βαπτίζειν,
ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι·
οὐκ ἐν σοφίᾳ [5]λόγου,
ἵνα μὴ [7]κενωθῇ ὁ σταυ-
ρὸς τοῦ Χριστοῦ.
18 'Ο λόγος γὰρ ὁ τοῦ
σταυροῦ τοῖς μὲν [9]ἀπολ-
λυμένοις [11]μωρία [12]ἐστί,
τοῖς δὲ [13]σωζομένοις
ἡμῖν [15]δύναμις Θεοῦ
[12]ἐστι.
19 Γέγραπται [16] γάρ·
[18]'Απολῶ· [19]τὴν σοφίαν
τῶν σοφῶν, καὶ τὴν
σύνεσιν τῶν συνετῶν
ἀθετήσω.[20]
20 Ποῦ σοφός; ποῦ γραμ-
ματεύς; ποῦ συζητητὴς
τοῦ [21]αἰῶνος τούτου;
Οὐχὶ [22]ἐμώρανεν ὁ
Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ
κόσμου ᶜτούτου; ǀ
21 'Επειδὴ γὰρ ἐν τῇ
σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ
[23]ἔγνω ὁ κόσμος διὰ
τῆς σοφίας τὸν Θεόν,
[25]εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ
τῆς μωρίας τοῦ [27]κη-
ρύγματος σῶσαι τοὺς
πιστεύοντας.
22 'Επειδὴ καὶ 'Ιουδαῖοι
‡σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ
"Ελληνες σοφίαν ζητοῦ-
σιν·
23 'Ημεῖς δὲ κηρύσσο-
μεν Χριστὸν [31]ἐσταυρω-
μένον, 'Ιουδαίοις μὲν
σκάνδαλον, §"Ελλησι
δὲ μωρίαν·
24 Αὐτοῖς δὲ τοῖς κλη-
τοῖς[36] 'Ιουδαίοις τε καὶ

"Ελλησι Χριστὸν Θεοῦ
δύναμιν καὶ Θεοῦ σο-
φίαν.
25 "Οτι τὸ [2]μωρὸν τοῦ
Θεοῦ, σοφώτερον [4]τῶν
ἀνθρώπων [12]ἐστί· καὶ
τὸ [6]ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ,
ἰσχυρότερον [8]τῶν ἀν-
θρώπων [12]ἐστί.
26 Βλέπετε [9]γὰρ τὴν
[10]κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελ-
φοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σο-
φοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολ-
λοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ
[14]εὐγενεῖς·
27 'Αλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ
κόσμου [17]ἐξελέξατο ὁ
Θεός, ἵνα τοὺς σοφοὺς
καταισχύνῃ, καὶ τὰ ἀ-
σθενῆ τοῦ κόσμου [17]ἐξ-
ελέξατο ὁ Θεός, ἵνα
καταισχύνῃ τὰ ἰσχυ-
ρά·
28 Καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ
κόσμου, καὶ τὰ [24]ἐξου-
θενημένα [17]ἐξελέξατο ὁ
Θεός, ᶜκαὶ ǀ τὰ μὴ [12]ὄν-
τα, ἵνα τὰ [12]ὄντα κατ-
αργήσῃ·
29 "Οπως μὴ [28]καυχή-
σηται πᾶσα σὰρξ ἐνώ-
πιον † αὐτοῦ.
30 'Εξ αὐτοῦ [29]δὲ ὑμεῖς
[12]ἐστε ἐν Χριστῷ 'Ιησοῦ,
ὃς [30]ἐγενήθη ἡμῖν σο-
φία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιο-
σύνη τε καὶ [32]ἁγιασμὸς
καὶ [33]ἀπολύτρωσις·
31 "Ινα, [34]καθὼς [16]γέ-
γραπται· [35]'Ο καυχώ-
μενος, ἐν Κυρίῳ [28]καυ-
χάσθω.

Κεφ. β'.

ΚΑΓΩ [37]ἐλθὼν πρὸς
ὑμᾶς, ἀδελφοί, [37]ἦλθον

A. D. 57.

1 εἴδω.
2 ver. 27.
3 ἀποστέλλω.
4 s. τοῦ σοφ8.
5 v.18. c.2.4.
6 ver. 28.
7 κενόω.
8 s. τῦ ἰσχυροῦ.
9 2 Co. 2.15. 2 Th. 2.10.
* οὖν-π.
10 ch. 7.20. Ro. 11.29. Ep. 1.18.
11 ch. 2.14.
12 εἰμί.
13 Ac. 2.47.
14 Ac. 17.11.
15 Ro. 1.16.
16 γράφω.
17 ἐκλέγομαι
18 Is. 29.14.
19 ἀπολλύω.
20 Lu. 10.16.
21 ch. 2.6, 7. Mat. 13.22. Mar. 4.19.
22 μωραίνω, Mat. 5.13.
23 γινώσκω.
24 ch. 6.4.
25 Mat. 3.17. Lu. 12.32.
26 Ro. 3 3, 31.
27 Ro. 16.25.
28 καυχάομαι
† τοῦ Θεοῦ-α.
‡ σημεῖα-α.
29 s. μόνου.
30 γίνομαι, Jno. 1.14.
31 σταυρόω.
32 Ro. 6.19.
33 Lu. 21.28. Ro. 3.24.
34 s. γένηται
35 Je. 9.24.
36 v.2.Ro.1.1.
§ ἔθνεσι-α.
37 ἔρχομαι.

σὺ καθ' [1]ὑπεροχὴν [2]λό-
γου ἢ σοφίας, [3]καταγ-
γέλλων ὑμῖν τὸ * μαρ-
τύριον τοῦ Θεοῦ.
2 Οὐ γὰρ [7]ἔκρινα †τοῦ
εἰδέναι τι [8]ἐν ὑμῖν, εἰ
μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν,
καὶ τοῦτον ἐςαυρωμέ-
νον.
3 Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ
ϗ ἐν φόβῳ ϗ ἐν [13]τρό-
μῳ πολλῷ [15]ἐγενόμην
πρὸς ὑμᾶς.
4 Καὶ ὁ λόγος μου, καὶ
τὸ κήρυγμά μȣ οὐκ ‡ἐν
πειθοῖς [16]ἀνθρωπίνης
σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν
‖ ἀποδείξει Πνεύματος
καὶ δυνάμεως·
5 Ἵνα ἡ πίςις ὑμῶν
μὴ [17]ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώ-
πων, ἀλλ' ἐν δυνάμει
Θεοῦ.
6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν
ἐν τοῖς [19]τελείοις· σο-
φίαν δὲ οὐ τοῦ [21]αἰῶ-
νος τούτου, οὐδὲ τῶν
ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος
τούτου τῶν [23]καταρ-
γουμένων·
7 Ἀλλὰ λαλοῦμεν σο-
φίαν Θεοῦ [25]ἐν μυςη-
ρίῳ, τὴν [27]ἀποκεκρυμ-
μένην, ἣν [29]προώρισεν
ὁ Θεὸς [31]πρὸ τῶν αἰώ-
νων εἰς δόξαν ἡμῶν·
8 Ἣν ȣδεὶς τῶν ἀρχόν-
των τοῦ αἰῶνος τούτȣ
[33]ἔγνωκεν· εἰ γὰρ [33]ἔ-
γνωσαν, οὐκ ἂν τὸν
[35]Κύριον τῆς δόξης
ἐςαύρωσαν·
9 Ἀλλὰ, καθὼς [37]γέ-
γραπται· [39]Ἃ ὀφθαλ-
μὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς
οὐκ [3]ἤκουσε, καὶ ἐπὶ
καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ
[4]ἀνέβη, ἃ [6]ἡτοίμασεν
ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν
αὐτόν.
10 Ἡμῖν δὲ ὁ Θεὸς
[8]ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ
Πνεύματος [c]αὐτοῦ. ‖
Τὸ γὰρ Πνεῦμα πάντα
[10]ἐρευνᾷ, καὶ τὰ [11]βάθη
τοῦ Θεοῦ.
11 Τίς γὰρ [12]οἶδεν ἀν-
θρώπων τὰ [14]τοῦ ἀν-
θρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦ-
μα τοῦ ἀνθρώπου τὸ [9]
ἐν αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ
[14]τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς §[12]οἶ-
δεν, εἰ μὴ τὸ Πνεῦμα
τοῦ Θεοῦ.
12 Ἡμεῖς δὲ ȣ τὸ πνεῦ-
μα τοῦ κόσμου [18]ἐλά-
βομεν, ἀλλὰ τὸ Πνεῦ-
μα τὸ [9]ἐκ τοῦ Θεοῦ,
ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ
τȣ Θεοῦ [20]χαρισθέντα
ἡμῖν·
13 Ἃ [22]καὶ λαλοῦμεν
ȣκ ἐν [24]διδακτοῖς [26]ἀν-
θρωπίνης σοφίας λό-
γοις, ἀλλ' ἐν ** διδακ-
τοῖς Πνεύματος [b]ἁγίȣ, ‖
πνευματικοῖς πνευμα-
τικὰ [28]συγκρίνοντες.
14 Ψυχικὸς [30] δὲ ἄν-
θρωπος οὐ [32]δέχεται
τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ
Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐ-
τῷ [17]ἐςι, καὶ οὐ δύ-
ναται [33]γνῶναι, ὅτι
[34]πνευματικῶς [36]ἀνα-
κρίνεται.
15 Ὁ δὲ [38]πνευματικὸς
ἀνακρίνει [d]μὲν ‖ †† πάν-
τα, αὐτὸς δὲ ὑπ' ȣδενὸς
ἀνακρίνεται.

A. D. 57.

1 1 Ti. 2. 2.
2 ch. 1. 17,18.
3 ἀκούω.
4 ἀναβαίνω.
5 ch. 9. 14.
* μυςήριον-h
6 ἑτοιμάζω.
7 κρίνω. [ἐν-a
† τι εἰδέναι
8 ἀποκαλύ-
9 s. δυ. {πτω.
10 Jno. 5. 39.
11 Ro. 11. 33.
12 εἴδω.
13 Mar. 16. 8.
14 s. βάθη.
15 γίνομαι.
‡ Vide App.
§ ἔγνωκεν-n
16 ch. 4. 3.
‖ ἀποκαλύ-
ψει-n.
17 εἰμί.
18 λαμβάνω.
19 ch. 14. 20.
20 Lu. 7. 21.
21 ch. 1. 20.
22 s. χαρι-
σθέντα.
23 Ro. 3. 3.
24 Jno. 6. 45.
25 s. πότε
οὖσαν.
26 ver. 4.
** διδαχῇ-n.
27 ἀποκρύ-
πτω.
28 2Co.10.12.
29 προορίζω.
30 ch. 15. 44.
31 2 Ti. 1. 9.
32 Lu. 8. 13.
33 γινώσκω.
34 Re. 11. 8.
35 Ja. 2. 1.
36 ch. 4. 3, 4.
37 γράφω.
38 v. 13. c.3,1.
39 Is. 64. 4.
†† τὰ πάντα,
al. πάντας,-n

16 Τίς γὰρ [1]ἔγνω νοῦν
Κυρίου, ὃς [2]συμβιβάσει
αὐτόν; Ἡμεῖς δὲ νοῦν
* Χριστοῦ ἔχομεν.

Κεφ. γ΄.

ΚΑΙ† ἐγὼ, ἀδελφοὶ,
οὐκ [11]ἠδυνήθην λαλῆ-
σαι ὑμῖν ὡς πνευματι-
κοῖς, ἀλλ' [12]ὡς ‡[13]σαρ-
κικοῖς, §ὡς [14]νηπίοις ἐν
Χριστῷ.
2 Γάλα[15] ὑμᾶς [16]ἐπό-
τισα, bκαὶ | οὐ βρῶμα·
οὔπω γὰρ [11]ἠδύνασθε.[17]
ἀλλ' || οὔτε ἔτι νῦν δύ-
νασθε.[11]
3 Ἔτι γὰρ **σαρκικοί
[2]ἐστε. Ὅπη γὰρ ἐν ὑμῖν
[18]ζῆλος καὶ ἔρις c καὶ
[19]διχοστασίαι,| οὐχὶ σαρ-
κικοί [2]ἐστε, καὶ κατὰ
ἄνθρωπον περιπατεῖτε;
4 Ὅταν γὰρ λέγῃ τις·
Ἐγὼ μέν εἰμι [20]Παύ-
λου· ἕτερος δέ· Ἐγὼ
[20]Ἀπολλώ· οὐχὶ ††σαρ-
κικοί [2]ἐστε;
5 Τίς οὖν [2]ἐστι ‡‡ Παῦ-
λος, τίς δὲ Ἀπολλώς.
b ἀλλ' ἢ | διάκονοι δι'
ὧν [22]ἐπιστεύσατε. |||| καὶ
ἑκάστῳ ὡς ὁ Κύριος
*† ἔδωκεν; [7]
6 Ἐγὼ [24]ἐφύτευσα,
Ἀπολλὼς [16]ἐπότισεν,
ἀλλ' ὁ Θεὸς [25]ηὔξανεν.
7 Ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων
[2]ἐστί τι, οὔτε ὁ ποτίζων,
ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός.
8 Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ
ποτίζων [29]ἕν [2]εἰσιν·
ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μι-
σθὸν [31]λήψεται κατὰ
τὸν ἴδιον κόπον.

A. D. 57.

1 γινώσκω.
2 εἰμί.
3 Ac. 9. 22.
4 Ro. 16. 3.
5 Pr. 24. 30.
* κυρίου-n.
6 Mar. 13.1,2.
7 δίδωμι.
8 Is. 3. 2.
9 τίθημι.
10 Ac. 20. 32.
† Κἀγὼ-a.
11 δύναμαι.
12 s. ὥσει.
‡ σαρκίνοις-a
13 Ro. 7. 14.
§ Ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ γάλα-n.
14 ch. 13. 11.
15 s. κατὰ.
16 ποτίζω.
17 s. πάσχειν v. πέπτειν.
|| οὐδὲ-a.
** σάρκινοι-h
18 Ac. 13. 45.
19 Ro. 16. 17.
20 s. μέρους.
21 γίνομαι.
†† ἄνθρωποι-n.
‡‡ Ἀπολλῶς, τίς δὲ Παῦλος :-h.
22 πιστεύω.
§§ μενεῖ-a.
23 ἐποικοδομέω.
|||| Καὶ-n.
*† ἔδωκεν, ἐγὼ-n.
24 φυτεύω.
25 αὐξάνω.
26 κατακαίω.
27 Mat.16.26.
28 σώζω.
29 Jno. 10.30.
30 εἴδω.
31 λαμβάνω.
32 ch. 15. 33.

9 Θεοῦ γάρ [2]ἐσμεν
[4]συνεργοί· Θεοῦ [5]γε-
ώργιον, Θεοῦ [6]οἰκοδομή
[2]ἐστε.
10 Κατὰ τὴν χάριν
τοῦ Θεοῦ τὴν [7]δοθεῖ-
σάν μοι, ὡς σοφὸς [8]ἀρ-
χιτέκτων θεμέλιον τέ-
θεικα, ἄλλος δὲ [10]ἐποι-
κοδομεῖ· ἕκαστος δὲ
βλεπέτω πῶς ἐποικο-
δομεῖ.
11 Θεμέλιον γὰρ ἄλ-
λον οὐδεὶς δύναται θεῖ-
ναι [9] παρὰ τὸν κείμε-
νον, ὅς [2]ἐστιν Ἰησοῦς b ὁ |
Χριστός.
12 Εἰ δέ τις ἐποικοδο-
μεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον
d τοῦτον,| χρυσὸν, ἄρ-
γυρον, λίθους τιμίους,
ξύλα, χόρτον, καλά-
μην·
13 Ἑκάστου τὸ ἔργον
φανερὸν [21] γενήσεται·
ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει·
ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύ-
πτεται· καὶ ἑκάστου τὸ
ἔργον ὁποῖόν [2] ἐστι, τὸ
πῦρ δοκιμάσει.
14 Εἴ τινος τὸ ἔργον
§§ μένει ὃ [23] ἐπῳκοδό-
μησε, μισθὸν [31]λήψε-
ται·
15 Εἴ τινος τὸ ἔργον
[26] κατακαήσεται, [27] ζη-
μιωθήσεται· αὐτὸς δὲ
[28] σωθήσεται, οὕτω δὲ
ὡς διὰ πυρός.
16 Οὐκ [30] οἴδατε ὅτι
ναὸς Θεοῦ [2]ἐστε. καὶ τὸ
Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ
ἐν ὑμῖν;
17 Εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ
Θεοῦ [32]φθείρει, φθερεῖ

* τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ
[1] ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός
[3] ἐστιν, οἵτινές [3] ἐστε
ὑμεῖς.
18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω·
† εἴ τις δοκεῖ
[7] σοφὸς [3] εἶναι ἐν ‡ ὑμῖν
ἐν τῷ [9] αἰῶνι τούτῳ,
[10] μωρὸς [11] γενέσθω, ἵνα
[11] γένηται σοφός.
19 Ἡ γὰρ σοφία τοῦ
κόσμου τούτου, μωρία
παρὰ τῷ Θεῷ [3] ἐςι. Γέγραπται
[13] γάρ· [15] Ὁ
[17] δρασσόμενος τὺς σοφοὺς
ἐν τῇ [18] πανυργίᾳ
αὐτῶν.
20 Καὶ πάλιν· Κύριος
γινώσκει τοὺς [18] διαλογισμὺς
τῶν σοφῶν, ὅτι
[3] εἰσὶ μάταιοι.
21 Ὥςτε μηδεὶς [21] καυχάσθω
ἐν ἀνθρώποις.
Πάντα γὰρ ὑμῶν [3] ἐςιν·
22 Εἴτε Παῦλος, εἴτε
Ἀπολλὼς, εἴτε Κηφᾶς,
εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ,
εἴτε θάνατος, εἴτε [25] ἐνεςῶτα,
[26] εἴτε [25] μέλλοντα·
πάντα ὑμῶν
[3] ἐστιν· |
23 Ὑμεῖς δὲ, [27] Χριςȣ̃·
Χριςὸς δὲ, Θεοῦ.

Κεφ. δ΄.

ΟΥΤΩΣ ἡμᾶς [31] λογιζέσθω
ἄνθρωπος, ὡς
[33] ὑπηρέτας Χριςοῦ, ϗ
[35] οἰκονόμους μυςηρίων
Θεοῦ.
2 ‖ Ὃ δὲ [38] λοιπὸν,
** ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις,
ἵνα πιςός τις
[39] εὑρεθῇ.
3 Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν
[3] ἐςιν, ἵνα ὑφ' ὑμῶν
[2] ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ [4] ἀνθρωπίνης
[5] ἡμέρας·
ἀλλ' ȣ̓δὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω.
4 Οὐδὲν [6] γὰρ ἐμαυτῷ
σύνοιδα· [8] ἀλλ' οὐκ ἐν
τούτῳ [12] δεδικαίωμαι·
ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός
[3] ἐστιν.
5 Ὥςτε μὴ πρὸ καιροῦ
τι κρίνετε, ἕως ἂν [14] ἔλθῃ
ὁ Κύριος· ὃς ϗ φωτίσει
[16] τὰ κρυπτὰ τοῦ
σκότους, καὶ φανερώσει
τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν·
καὶ τότε ὁ ἔπαινος
[11] γενήσεται ἑκάςῳ ἀπὸ
τοῦ Θεοῦ.
6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοὶ,
[20] μετεσχημάτισα εἰς
ἐμαυτὸν ϗ Ἀπολλὼ, δι'
ὑμᾶς· ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε
[22] § τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ
[13] γέγραπται φρονεῖν,
ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τȣ̃ ἑνὸς
[23] φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ
ἑτέρου.
7 Τίς γάρ σε [24] διακρίνει;
τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ
[28] ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ
[28] ἔλαβες, τί καυχᾶσαι
ὡς μὴ [28] λαβών;
8 Ἤδη [29] κεκορεσμένοι
[3] ἐστὲ, ἤδη [30] ἐπλουτήσατε,
χωρὶς ἡμῶν
[32] ἐβασιλεύσατε· καὶ
[34] ὄφελόν γε [32] ἐβασιλεύσατε·
ἵνα καὶ ἡμεῖς
ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν.
9 Δοκῶ γὰρ ὅτι | ὁ
Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποςόλȣς
ἐσχάτȣς [40] ἀπέδειξεν
ὡς ἐπιθανατίȣς, ὅτι

A. D. 57.

* αὐτὸν-i.
1 ch. 6. 19.
2 ἀνακρίνω.
3 εἰμί.
4 ch. 2. 4.
5 ch. 3. 13.
6 s. κακὸν.
† κενοῖς λόγοις-f.
7 ch. 1. 19, 20.
8 συνείδω.
‡ ὑμῖν ἐν τ. al. τούτῳ μωρὸς-n.
9 ch. 1. 20.
10 ch. 1. 25.
11 γίνομαι.
12 δικαιόω.
13 γράφω.
14 ἔρχομαι.
15 Ps. 94. 11.
16 Lu. 11. 36.
17 δράσσω.
18 Lu. 20. 23.
19 Ro. 1. 21.
20 μετασχηματίζω.
21 καυχάομαι
22 μανθάνω.
§ τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται ἵνα εἷς-n.
23 ch. 5. 2.
24 c. 11. 29, 31.
25 s. τὰ πράγματα.
26 ἐνίστημι.
27 s. ἔστε.
28 λαμβάνω.
29 κορεννύω.
30 πλουτέω.
31 Ro. 4. 3.
32 βασιλεύω.
33 Mat. 5. 25.
34 2 Co. 11. 1.
35 Lu. 12. 42.
‖ Ὧδε-n.
** ζητεῖτε-n.
38 s. ἔστι.
39 εὑρίσκω.
40 ἀποδεικνύω

[1] θέατρον [15]ἐγενήθημεν
τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις
καὶ ἀνθρώποις.
10 Ἡμεῖς [2] μωροὶ διὰ
Χριςὸν, ὑμεῖς δὲ φρό-
νιμοι ἐν Χριςῷ· ἡμεῖς
ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυ-
ροί· ὑμεῖς [3] ἔνδοξοι,
ἡμεῖς δὲ [5]ἄτιμοι.
11 Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥ-
ρας καὶ πεινῶμεν, καὶ
διψῶμεν, καὶ γυμνη-
τεύομεν, καὶ [9] κολα-
φιζόμεθα, καὶ ἀςατοῦ-
μεν,
12 Καὶ κοπιῶμεν, ἐρ-
γαζόμενοι ταῖς ἰδίαις
χερσί· λοιδορούμενοι,
εὐλογοῦμεν· διωκόμε-
νοι, ἀνεχόμεθα·
13 † Βλασφημούμενοι,[11]
παρακαλοῦμεν· ‡ὡς πε-
ρικαθάρματα[13] τοῦ κό-
σμε [15] ἐγενήθημεν, πάν-
των περίψημα ἕως
ἄρτι.
14 Οὐκ · [17] ἐντρέπων
ὑμᾶς γράφω ταῦτα.
ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγα-
πητὰ § [19] νουθετῶ.
15 Ἐὰν γὰρ μυρίους
[21] παιδαγωγοὺς ἔχητε
ἐν Χριςῷ, ἀλλ' οὐ πολ-
λοὺς πατέρας· ἐν γὰρ
Χριςῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς
[25] ἐγέννησα.
16 Παρακαλῶ ὖν ὑμᾶς,
[27] μιμηταί μου [15] γίνε-
σθε.††
17 Διὰ τοῦτο [31] ἔπεμ-
ψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς
[23]ἐστι τέκνον μου ἀγα-
πητὸν καὶ πιςὸν ἐν
Κυρίῳ, ὅς ὑμᾶς ἀνα-
μνήσει τὰς ὁδούς μου
τὰς ἐν Χριςῷ, καθὼς
πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-
κλησίᾳ διδάσκω.
18 Ὡς μὴ ἐρχομένου
δέ μου πρὸς ὑμᾶς, ἐφυ-
σιώθησάν[4] τινες.
19 Ἐλεύσομαι[6] δὲ τα-
χέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν
ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ
[7]γνώσομαι [8] οὐ τὸν λό-
γον * τῶν [4] πεφυσιω-
μένων, ἀλλὰ τὴν δύνα-
μιν.
20 Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ
βασιλεία τῦ Θεοῦ, ἀλλ'
ἐν δυνάμει.
21 Τί [10] θέλετε; ἐν
[12] ῥάβδῳ [6] ἔλθω πρὸς
ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ,
πνεύματί τε [14] πρᾳότη-
τος;

Κεφ. ε'.

ΟΛΩΣ [16] ἀκούεται
[18]ἐν ὑμῖν [20]πορνεία, καὶ
τοιαύτη πορνεία ἥτις
οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν
ǁ [22] ὀνομάζεται,| ὥςτε
γυναῖκά τινα τοῦ πα-
τρὸς ἔχειν.
2 Καὶ ὑμεῖς [4]πεφυσιω-
μένοι [23] ἐστὲ, καὶ οὐχὶ
μᾶλλον [24] ἐπενθήσατε,
ἵνα ǁ[26]ἐξαρθῇ ἐκ μέσου
ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τῦτο
** ποιήσας;
3 Ἐγὼ μὲν γὰρ [c] ὡς |
[28]ἀπὼν τῷ σώματι, πα-
ρὼν δὲ τῷ πνεύματι
ἤδη [29] κέκρικα ὡς πα-
ρὼν, τὸν οὕτω τοῦτο
[30] κατεργασάμενον,
4 ‡‡ Ἐν τῷ ὀνόματι
τῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ

A. D. 57

1 Ac. 19. 29.
2 s. ἐχόμεθα.
3 Lu. 13. 17.
4 φυσιόω, v. 6.
5 ch. 12. 23. Mat. 13. 57.
6 ἔρχομαι.
7 s. τοτε.
8 γινώσκω.
9 Mat. 26. 67. 2 Co. 12. 7.
* τὸν πεφυσιωμένον-n.
10 s. πότερον.
† δυςφημούμενοι,-h.
11 ch. 10. 3.
12 Mar. 6. 9.
‡ ὡςπερεὶ καθάρματα-n.
13 Pr. 21. 18.
14 2 Co. 10. 1.
15 γίνομαι.
16 ch. 6. 7.
17 Mat. 21. 37.
18 s. εἶναι.
§ νυθετῶν-i.
19 Ac. 20. 31.
20 v. 18. c. 7. 2.
21 Ga. 3. 24.
22 Ep. 5. 3.
23 εἰμί.
24 πενθέω.
25 γεννάω.
ǁ ἀρθῇ-a.
26 ἐξαίρω.
** πράξας;-h
27 ch. 11. 1.
†† καθὼς ἐγὼ Χριστοῦ.-j.
28 ἄπειμι.
29 κρίνω.
30 κατεργάζομαι.
31 πέμπω.
‡‡ (Ἐν τῷ ὀνόματι.... Χριςῦ, συναχθέντων ....πνεύματος,)-n.

Χριςȣ͂, *[1]συναχθέντων
ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμȣ͂ πνεύ-
ματος, σὺν τῇ δυνάμει
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησȣ͂
Χριστοῦ.
5 **Παραδȣ͂ναι[5] τὸν τοι-**
οῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς
ὄλεθρον τῆς σαρκὸς,
ἵνα τὸ πνεῦμα [9] σωθῇ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίȣ
Ἰησοῦ.
6 **Οὐ καλὸν τὸ καύχη-**
μα ὑμῶν. Οὐκ [11]οἴδατε
ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ
[13] φύραμα ** ζυμοῖ;
7 **Ἐκκαθάρατε οὖν | τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα**
[15]ἦτε νέον φύραμα, κα-
θώς [15]ἐςε [18]ἄζυμοι· ϗ
γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν
c ὑπὲρ ἡμῶν | ††[19] ἐτύθη
Χριστος.
8 **Ὥςτε ἑορτάζωμεν,**
μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μη-
δὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ
§§πονηρίας, ἀλλ᾽ ἐν ἀζύ-
μοις [21] εἰλικρινείας καὶ
ἀληθείας.
9 **Ἔγραψα [25] ὑμῖν ἐν**
τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συν-
αναμίγνυσθαι [27] πόρ-
νοις.
10 **c Καὶ | οὐ [28]πάντως**
τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμȣ
τούτου, ἢ τοῖς [29] πλεο-
νέκταις, *† ἢ ἅρπαξιν,
ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπ-
εὶ [31] *‡ ὀφείλετε ἄρα
ἐκ τοῦ κόσμου [32] ἐξελ-
θεῖν.
11 **Νυνὶ δὲ [25] ἔγραψα**
ὑμῖν μὴ συναναμίγνυ-
σθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς
ὀνομαζόμενος *‖ [15] ᾖ
πόρνος, ἢ πλεονέκτης,

A. D. 57.

*(συναχθέντων. ...πνεύματος σὺν... Χριστȣ͂,)-n.
1 συνάγω.
2 ch. 6. 10.
3 Pr. 23. 21.
4 Lu. 15. 2.
5 παραδίδωμι
6 s. διαφέρει.
† Οὐχί Τȣ̀ς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε, τȣ̀ς δὲ-n
7 1 Th. 5. 3.
8 ἐξαίρω.
9 σώζω.
‡ κρινεῖ-a.
§ Ἐξάρατε-l.
‖ con. πόρνον
11 εἴδω.
** δολοῖ; i.
12 Mat. 22. 46.
13 Ro. 9. 21.
15 εἰμί.
16 ver. 2, 3, 6.
17 s. μᾶλλον.
18 Mat. 26. 17.
†† ἐθύθη.
19 θύω.
‡‡ Ἢ-m.
§§ πορνείας-n
20 v. 4. Ja. 2. 6.
21 s. ἄρτοις.
22 Lu. 21. 34.
24 ch. 1. 28.
25 γράφω.
26 ch. 15. 34.
27 2 Th. 3. 14.
28 s. λέγω.
29 ch. 6. 10.
‖‖ ἔνι-a. alii transp.
30 δύναμαι.
*† καί-i. [n.
*‡ ὠφείλετε.
31 s. ἄλλως.
32 ἐξέρχομαι.
*§ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ-f.
33 s. γίνεται.
*‖ ἤ.

ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοί-
δορος,[2] ἢ [3] μέθυσος, ἢ
ἅρπαξ· τῷ τοιούτῳ μη-
δὲ [4] συνεσθίειν.
12 **Τί γάρ μοι[6] c καὶ |**
τοὺς ἔξω κρίνειν; Οὐ-
χὶ† τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρί-
νετε;
13 **Τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς**
‡κρίνει. §Καὶ [8]ἐξαρεῖτε
τὸν ‖ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν
αὐτῶν.

Κεφ. ϛ΄.

ΤΟΛΜΑ τις ὑμῶν,
πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν
ἕτερον, [16]κρίνεσθαι ἐπὶ
τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ
[17]ἐπὶ τῶν ἁγίων;
2 **‡‡ Οὐκ [11] οἴδατε ὅτι**
οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον
κρινȣ͂σι; Καὶ εἰ ἐν ὑμῖν
κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνά-
ξιοί [15]ἐστε [20] κριτηρί-
ων ἐλαχίστων;
3 **Οὐκ [11]οἴδατε ὅτι ἀγ-**
γέλους κρινοῦμεν; μή-
τιγε βιωτικά;
4 **Βιωτικὰ μὲν ȣ͂ν κρι-**
τήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς
[24] ἐξουθενημένȣς ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ, τούτȣς καθί-
ζετε.
5 **Πρὸς [26] ἐντροπὴν**
ὑμῖν λέγω· Οὕτως οὐκ
‖‖ [15]ἔςιν ἐν ὑμῖν σοφὸς
d οὐδὲ εἷς, | ὃς [30] δυνή-
σεται διακρῖναι ἀνὰ
μέσον τοῦ ἀδελφȣ͂ *§αὐ-
τοῦ;
6 **Ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ**
ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ
τοῦτο [33]ἐπὶ ἀπίστων;
7 **Ἤδη μὲν οὖν ὅλως**
ἥττημα ‖ ἐν | ὑμῖν ἐςιν,

ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ'
ἑαυτῶν· Διατί οὐχὶ
μᾶλλον ἀδικεῖσθε; δι-
ατί οὐχὶ μᾶλλον [3] ἀπο-
στερεῖσθε;
8 Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖ-
τε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ
‡ ταῦτα ἀδελφούς.
9 Ἢ οὐκ [6] οἴδατε ὅτι
ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ
οὐ [7] κληρονομήσουσι;
Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρ-
νοι, οὔτε εἰδωλολάτραι,
οὔτε μοιχοὶ, οὔτε [9] μα-
λακοὶ, οὔτε [12] ἀρσενο-
κοῖται,
10 Οὔτε κλέπται, οὔτε
πλεονέκται, οὔτε μέ-
θυσοι, οὐ λοίδοροι,
οὐχ ἅρπαγες βασιλεί-
αν Θεοῦ [d] οὐ [l] κληρο-
νομήσουσι.
11 Καὶ ταῦτά τινες
[14] ἦτε· ἀλλὰ [15] ἀπελού-
σασθε, ἀλλὰ [16] ἡγιά-
σθητε, ἀλλὰ [17] ἐδικαιώ-
θητε, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν
τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν.
12 Πάντα μοι ‖ [20] ἔξε-
στιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμ-
φέρει· [18] πάντα μοι ‖ ἔξ-
εστιν, [20] ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξ-
ουσιασθήσομαι [23] ὑπό
τινος.
13 Τὰ βρώματα τῇ
κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία
τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ
Θεὸς καὶ ταύτην καὶ
ταῦτα [25] καταργήσει.
Τὸ δὲ σῶμα οὐ [27] τῇ
πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυ-
ρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ
σώματι.

A. D. 57.

1 ἐγείρω.
* ὑμᾶς.
2 ἐξεγείρω.
3 v. 8. c. 7. 5. Mar. 10. 19.
† ἄρα-τι.
4 αἴρω.
‡ τοῦτο-h.
5 γίνομαι.
6 εἴδω.
7 ver. 10. ch. 15. 50.
8 ver. 17. Mat. 17. 5.
9 Mat. 11. 8.
10 φήμι.
11 s. ἡ γραφὴ Ge. 2. 24.
12 1 Ti. 1. 10.
13 ch. 10. 8. Re. 2. 14.
14 εἰμί.
15 ἀπολούω, Ac. 22. 16.
16 ἁγιάζω.
17 δικαιόω.
§ τὰ σώματα-i.
18 ch. 7. 35. Mat. 5.29,30.
19 ἀγοράζω, ch. 7. 23. 2 Pe. 2. 1.
‖ ἔξεστιν;-n.
20 ἔξειμι.
21 Mat.27 6,9. Ac. 4. 34.
22 δοξάζω.
**δὴ ἄρα τὸν al. δὴ, ἄρατε τὸν, alii καὶ ἄρατε τὸν-n
23 ch. 7. 4. Lu. 22. 25.
24 γράφω.
25 c. 13. 8,10.
26 s. ἀποκρίνεσθαι.
27 s. ἔστι.
28 ἅπτομαι, 2 Co. 6. 17.

14 Ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν
Κύριον [1] ἤγειρε, καὶ
* ἡμᾶς [2] ἐξεγερεῖ διὰ
τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
15 Οὐκ [6] οἴδατε ὅτι τὰ
σώματα ὑμῶν, μέλη
Χριστοῦ [14] ἐστιν; † [4] ἄρας
οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ,
ποιήσω πόρνης μέλη;
Μὴ [5] γένοιτο.
16 [e] Ἢ [l] οὐκ [6] οἴδατε
ὅτι ὁ [8] κολλώμενος τῇ
πόρνῃ, ἓν σῶμά [14] ἐστιν;
[14] Ἔσονται γὰρ, [10] φη-
σὶν, [11] οἱ δύο εἰς σάρκα
μίαν.
17 Ὁ δὲ κολλώμενος
τῷ Κυρίῳ, ἓν πνεῦμά
[14] ἐστι.
18 Φεύγετε τὴν πορ-
νείαν. Πᾶν ἁμάρτημα
ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος,
ἐκτὸς τοῦ σώματός [14] ἐ-
στιν· ὁ δὲ [13] πορνεύων,
εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρ-
τάνει.
19 Ἢ οὐκ [6] οἴδατε ὅτι
§ τὸ σῶμα ὑμῶν, ναὸς
τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύ-
ματός [14] ἐστιν, οὗ ἔχετε
ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ [14] ἐστὲ
ἑαυτῶν;
20 Ἠγοράσθητε [19] γὰρ
[21] τιμῆς· [22] δοξάσατε
** δὴ τὸν Θεὸν ἐν
τῷ σώματι ὑμῶν, [b] καὶ
ἐν τῷ πνεύματι ὑ-
μῶν, ἅτινά [14] ἐστι τοῦ
Θεοῦ.[l]

Κεφ. ζ'.

ΠΕΡΙ δὲ ὧν [24] ἐγρά-
ψατέ μοι, [26] καλὸν ἀν-
θρώπῳ γυναικὸς μὴ
[28] ἅπτεσθαι.

2 Διὰ δὲ τὰς [1] πορνεί-
ας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ
γυναῖκα ἐχέτω, καὶ
ἑκάστη τὸν [3] ἴδιον ἄν-
δρα ἐχέτω.
3 Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ
τὴν † ὀφειλομένην [4] εὔ-
νοιαν [5] ἀποδιδότω· ὁ-
μοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ
τῷ ἀνδρί.
4 Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώ-
ματος οὐκ [9] ἐξουσιάζει,
ἀλλ' ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ
καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώ-
ματος οὐκ ἐξουσιάζει,
ἀλλ' ἡ γυνή.
5 Μὴ [13] ἀποστερεῖτε
ἀλλήλους, εἰ μή τι
[15] ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς
καιρὸν, ἵνα ‡ σχολά-
ζητε [17] ὁ τῇ νηστείᾳ
καὶ || τῇ προσευχῇ· καὶ
πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
** συνέρχησθε.[19] ἵνα μὴ
πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Σατα-
νᾶς διὰ τὴν [21] ἀκρασίαν
ὑμῶν.
6 Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ
συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπι-
ταγήν.
7 Θέλω |||| γὰρ πάντας
ἀνθρώπους [2] εἶναι ὡς
καὶ ἐμαυτόν· * † ἀλλ'
ἕκαστος ἴδιον [23] χάρι-
σμα ἔχει ἐκ Θεοῦ. * ‡ ὃς
μὲν οὕτως, * ‡ ὃς δὲ οὕ-
τως.
8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγά-
μοις [25] καὶ ταῖς [27] χή-
ραις· καλὸν αὐτοῖς
[2] ὁ ἐστιν | ἐὰν μείνωσιν
ὡς κἀγώ.
9 Εἰ δὲ οὐκ [28] ἐγκρα-
τεύονται, γαμησάτω-
σαν. Κρεῖσσον γάρ

A. D. 57.

1 Mat. 19. 9.
2 εἰμί.
* γαμεῖν, -εῖ.
3 Jno. 1. 42.
4 2 Co. 11. 29.
5 Ep. 6. 7.
† ὀφειλὴν ἀποδ-α.
6 γαμέω, v. 9.
7 ἀποδίδωμι.
8 s. δεῖν.
9 ch. 6. 12.
10 χωρίζω.
11 Ro. 5. 10.
12 ἀφίημι.
13 ch. 6. 8.
14 Ac. 8. 1.
15 s. ἔστι.
16 s. ἀδελφή.
‡ σχολάσητε-α.
§ εἴ τις-n.
17 Mat. 12. 44.
|| οὗτος-h.
18 ἁγιάζω.
** ἦτε,-α. al. συνέρχεσθε.
19 συνέρχομαι. [h.
†† τὸν ἄνδρα·
‡‡ τῇ πιςῇ-f.
§§ ἀδελφῷ· al. ἀνδρὶ τῷ πιστῷ-n.
20 Ac. 10. 14.
|||| δὲ-h.
21 Mat. 23. 25.
22 Lu. 2. 23.
* † ἐν ἐγκρατείᾳ-f.
23 Ro. 1. 11.
24 δουλόω.
* ‡ ὁ-n.
25 v. 11, 32, 34.
26 καλέω.
27 Lu. 2. 37.
28 εἴδω.
29 ch. 9. 25.
* § σώσεις, ἢ μή; Ἑκάστῳ-n.

[2] ἐστι * γαμῆσαι ἢ [4] πυ-
ροῦσθαι.
10 Τοῖς δὲ [6] γεγαμηκό-
σι παραγγέλλω οὐκ
ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Κύριος, γυ-
ναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ
[8] χωρισθῆναι·[10]
11 (Ἐὰν δὲ καὶ [10] χωρι-
σθῇ, μενέτω ἄγαμος, ἢ
τῷ ἀνδρὶ [11] καταλλαγή-
τω·) ϗ ἄνδρα γυναῖκα
μὴ [12] ἀφιέναι.
12 Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ
λέγω, οὐχ ὁ Κύριος·
εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα
ἔχει ἄπιςον, καὶ αὐτὴ
[14] συνευδοκεῖ οἰκεῖν
μετ' αὐτοῦ, μὴ [12] ἀφιέ-
τω αὐτήν.
13 Καὶ γυνὴ [16] § ἥτις
ἔχει ἄνδρα ἄπιςον, καὶ
|| αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰ-
κεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφ-
ιέτω †† αὐτόν.
14 Ἡγίασται [18] γὰρ ὁ
ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ
γυναικί· ‡‡ ϗ [18] ἡγίαςαι
ἡ γυνὴ ἡ ἄπιςος ἐν τῷ
§§ ἀνδρί. Ἐπεὶ ἄρα τὰ
τέκνα ὑμῶν [20] ἀκάθαρ-
τά [2] ἐςι· νῦν δὲ [22] ἅγιά
[2] ἐστιν.
15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιςος χω-
ρίζεται, χωριζέσθω·
οὐ [24] δεδούλωται ὁ ἀδελ-
φὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς
τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρή-
νῃ [26] κέκληκεν ἡμᾶς ὁ
Θεός.
16 Τί γὰρ [28] οἶδας, γύ-
ναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώ-
σεις; Ἢ τί [28] οἶδας,
ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα
* § σώσεις;
17 Εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς

[1] ἐμέρισεν ὁ * Θεὸς,
ἕκαστον ὡς [3] κέκλη-
κεν ὁ † Κύριος, οὕτω
περιπατείτω. Καὶ οὕ-
τως ἐν ταῖς ἐκκλησί-
αις πάσαις διατάσσο-
μαι.
18 Περιτετμημένος [5]
τις [3] ἐκλήθη; μὴ [7] ἐπι-
σπάσθω. Ἐν ἀκροβυ-
ςίᾳ τις [3] ἐκλήθη; μὴ
περιτεμνέσθω.
19 Ἡ περιτομὴ οὐδέν
[11] ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυ-
ςία ὐδέν [11] ἐστιν, ἀλλὰ
[13] τήρησις ἐντολῶν
Θεοῦ.
20 Ἕκαςος ἐν τῇ κλή-
σει ᾗ [3] ἐκλήθη, ἐν ταύ-
τῃ [15] μενέτω.
21 Δοῦλος [3] ἐκλήθης;
μή σοι μελέτω· ἀλλ'
εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθε-
ρος [17] γενέσθαι, μᾶλ-
λον [18] χρῆσαι.[19]
22 Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ
[3] κληθεὶς δοῦλος, ἀπε-
λεύθερος Κυρίȣ [11] ἐςίν·
ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος
[3] κληθεὶς, δοῦλός [11] ἐςι
Χριστοῦ.
23 Τιμῆς [24] ἠγοράσθη-
τε· μὴ [17] γίνεσθε δȣ̃λοι
ἀνθρώπων.
24 Ἕκαςος ἐν ᾧ [3] ἐ-
κλήθη, ἀδελφοὶ, ἐν τού-
τῳ [15] μενέτω παρὰ b τῷ
Θεῷ.
25 Περὶ δὲ τῶν [27] παρ-
θένων, ἐπιταγὴν Κυρίȣ
οὐκ ἔχω· [29] γνώμην δὲ
δίδωμι ὡς [30] ἠλεημένος
ὑπὸ Κυρίου πιςὸς [11] εἶ-
ναι.
26 Νομίζω οὖν τοῦ-
το καλὸν ὑπάρχειν
διὰ τὴν [2] ἐνεστῶσαν
[4] ἀνάγκην, ὅτι καλὸν
ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶ-
ναι.[11]
27 Δέδεσαι [6] γυναικί;
μὴ ζήτει λύσιν. [8] Λέλυ-
σαι ἀπὸ γυναικός; μὴ
ζήτει γυναῖκα.
28 Ἐὰν δὲ καὶ ‡ γή-
μῃς,[9] οὐχ [10] ἥμαρ-
τες· καὶ ἐὰν [9] γήμῃ ἡ
παρθένος, οὐχ [10] ἥμαρ-
τε· θλῖψιν δὲ τῇ σαρ-
κὶ [14] ἕξουσιν οἱ τοιοῦ-
τοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φεί-
δομαι.
29 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελ-
φοὶ, § ὁ καιρὸς ‖ [16] συν-
εςαλμένος· τὸ λοιπόν
[11] ἐςιν ἵνα καὶ οἱ ἔχον-
τες γυναῖκας, ὡς μὴ
ἔχοντες [11] ὦσι·
30 Καὶ οἱ κλαίοντες,
ὡς μὴ κλαίοντες· ϗ οἱ
χαίροντες, ὡς μὴ χαί-
ροντες· καὶ οἱ ἀγορά-
ζοντες, ὡς μὴ [20] κατέ-
χοντες·
31 Καὶ οἱ [18] χρώμενοι
** τῷ κόσμῳ τούτῳ,
ὡς μὴ [21] καταχρώμενοι·
[22] παράγει γὰρ τὸ σχῆ-
μα [23] τοῦ κόσμου τού-
του.
32 Θέλω δὲ ὑμᾶς
[25] ἀμερίμνους [11] εἶναι.
Ὁ ἄγαμος [26] μεριμνᾷ
τὰ [31] τοῦ Κυρίου, πῶς
[28] ἀρέσει τῷ Κυρίῳ·
33 Ὁ δὲ γαμήσας μερι-
μνᾷ τὰ [31] τοῦ κόσμου,
πῶς [28] ἀρέσει ‖ τῇ γυ-
ναικί.
34 Μεμέριςαι[1] ἡ γυνὴ

A. D. 57.

1 μερίζω. ch. 1. 13. Ro. 12. 3.
* κύριος,-α.
2 ἐνίστημι, ch. 3. 22.
3 καλέω.
† Θεὸς,-α.
4 ch. 9. 16. 2 Co. 6. 4.
5 περιτέμνω.
6 δέω. [στίαν
7 s. ἀκροβυ-
8 λύω.
9 γαμέω.
‡ λάβῃς γυναῖκα-n.
10 ἁμαρτάνω
11 εἰμί.
12 s. τι ἔστι.
13 Ecclus. 32. (27.) 23. Wisd. 6. 18.
14 ἔχω.
15 μένω.
§ ὅτι-δ.
‖ Vide App.
16 συστέλλω, Ac. 5. 6.
17 γίνομαι.
18 χράομαι.
** τὸν κόσμον, ὡς-n.
19 s. ἐλευθερίᾳ.
20 ch. 11. 2. Ro. 7. 6.
21 ch. 9. 18.
22 Mat. 20.30. Jno. 8. 59.
23 Ro. 12. 2. Phi. 2. 8.
24 ἀγοράζω.
25 Mat. 28.14.
26 Mat. 6. 25.
27 Mat. 1. 23. Ac. 21. 9.
28 ἀρ σκω.
29 ch. 1. 10.
30 ἐλεέω. [τα.
31 s. πράγμα-

καὶ ἡ παρθένος. Ἡ ἄ-
γαμος μεριμνᾷ τὰ [5] τοῦ
Κυρίου, ἵνα [1] ᾖ ἁγία
καὶ σώματι καὶ πνεύ-
ματι· ἡ δὲ [3] γαμήσασα
μεριμνᾷ τὰ [5] τοῦ κό-
σμου, πῶς [7] ἀρέσει τῷ
ἀνδρί.
35 Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ
ὑμῶν αὐτῶν [9] συμφέ-
ρον λέγω· οὐχ ἵνα βρό-
χον ὑμῖν ἐπιβάλω,
ἀλλὰ πρὸς τὸ [11] εὔσχη-
μον καὶ † εὐπρόσεδρον
τῷ Κυρίῳ ἀπερισπά-
στως.
36 Εἰ δέ τις [13] ἀσχημο-
νεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον
αὑτοῦ νομίζει, ἐὰν [1] ᾖ
ὑπέρακμος, καὶ [15] οὕ-
τως ὀφείλει [16] γίνε-
σθαι· ὃ θέλει, ποιεί-
τω· οὐχ ἁμαρτάνει·
[3] γαμείτωσαν.
37 Ὃς δὲ [17] ἕστηκεν
[19] d ἑδραῖος | § ἐν τῇ
καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγ-
κην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει
περὶ τοῦ ἰδίου θελήμα-
τος, καὶ τοῦτο [20] κέκρι-
κεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν
ἑαυτοῦ παρθένον, κα-
λῶς ποιεῖ.
38 Ὥςτε καὶ ὁ ‖ [21] ἐκ-
γαμίζων, καλῶς ποιεῖ·
** ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων,
κρεῖσσον ποιεῖ.
39 Γυνὴ [23] δέδεται νό-
μῳ | ἐφ' ὅσον χρόνον
[24] ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν
δὲ [25] κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ
αὐτῆς, | ἐλευθέρα [1] ἐστὶν
[26] ᾧ θέλει [3] γαμηθῆναι·
μόνον ἐν Κυρίῳ.

40 Μακαριωτέρα δέ [1] ἐ-
στιν ἐὰν οὕτω [2] μείνῃ,
κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην·
[4] δοκῶ δὲ κἀγὼ Πνεῦμα
Θεοῦ ἔχειν.

Κεφ. η΄.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν [6] εἰδω-
λοθύτων [*8] οἴδαμεν ὅτι
πάντες γνῶσιν ἔχο-
μεν. Ἡ [10] γνῶσις φυ-
σιοῖ, [12] ἡ δὲ ἀγάπη οἰ-
κοδομεῖ.
2 Εἰ [c] δέ | τις δοκεῖ
‡ εἰδέναι τι, οὐδέπω
d οὐδὲν | [14] ἔγνωκε κα-
θὼς δεῖ [14] γνῶναι.
3 Εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν
Θεόν, οὗτος [14] ἔγνωσται
ὑπ' αὐτοῦ.
4 Περὶ τῆς βρώσεως
οὖν τῶν εἰδωλοθύτων,
[8] οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴ-
δωλον [18] ἐν κόσμῳ, καὶ
ὅτι οὐδεὶς Θεὸς [c] ἕτε-
ρος | εἰ μὴ εἷς.
5 Καὶ γὰρ εἴπερ [1] εἰσὶ
λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν
οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ [b] τῆς |
γῆς· (ὥςπερ [1] εἰσὶ θεοὶ
πολλοὶ, καὶ κύριοι πολ-
λοί·)
6 Ἀλλ' ἡμῖν εἷς
Θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ
τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς
εἰς αὐτόν· καὶ [22] εἷς
Κύριος Ἰησοῦς Χρι-
στὸς, †† δι' οὗ τὰ πάν-
τα, καὶ ἡμεῖς δι' ‡‡ αὐ-
τοῦ. §§
7 Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν
ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ
‖‖ [27] συνειδήσει τοῦ εἰ-
δώλου ἕως ἄρτι, ὡς εἰ-
δωλόθυτον ἐσθίουσι,

A. D. 57.

1 εἰμί.
2 μένω.
3 γαμέω.
4 ch. 3. 18.
5 s. πράγματα.
6 c. 10. 19, 28. Ac. 15. 29.
7 ἀρέσκω.
* οἴδαμεν, ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν· (ἡ γνῶσις-n.
8 εἴδω.
9 ch. 6. 12.
10 ch. 13. 2. 8.
11 ch. 12. 24.
† εὐπάρεδρον-a.
12 ch. 4. 6.
13 ch. 13. 5.
‡ ἐγνωκέναι-n
14 γινώσκω, 1 Jno. 4. 6.
15 s. ἐάν.
16 γίνομαι.
17 ἵστημι.
18 s. ἐστιν.
19 ch. 15. 58.
§ al. transp.
20 κρίνω.
‖ γαμίζων,-i
21 Mat. 22. 30.
** καὶ ὁ μὴ γαμίζων,-a.
22 Lu. 2. 11. Ac. 10. 36.
†† δι' ὃν-n
‡‡ δι' αὐτόν-n
§§ Vide App.
23 δέω.
24 ζάω.
25 κοιμάω, Jno. 11. 11.
26 v. τῷ ἀνθρώπῳ.
‖‖ συνηθείᾳ-h
27 ch. 10. 25, 28, 29. Ac. 23. 1.

καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν
ἀσθενὴς [1] *οὖσα* [3] *μολύ-*
νεται.
8 *Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ*
* *παρίστησι τῷ Θεῷ·*
οὔτε [e] *γὰρ* | *ἐὰν φάγω-*
μεν, [7]*περισσεύομεν· οὔ-*
τε ἐὰν μὴ φάγωμεν,
[8] *ὑστερούμεθα.*
9 *Βλέπετε δὲ μήπως ἡ*
[11] *ἐξουσία ὑμῶν αὕτη*
πρόσκομμα [13] *γένηται*
τοῖς § *ἀσθενοῦσιν.*
10 *Ἐὰν γάρ τις* [14] *ἴδῃ*
σὲ τὸν ἔχοντα γνῶσιν,
ἐν [15]*εἰδωλείῳ κατακεί-*
μενον, οὐχὶ ἡ συνείδη-
σις αὐτοῦ ἀσθενοῦς [1] *ὄν-*
τος [16] *οἰκοδομηθήσεται*
εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
ἐσθίειν;
11 *Καὶ* [17] *ἀπολεῖται*
ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς
***ἐπὶ τῇ σῇ* †† *γνώσει,*
δι' ὃν Χριστὸς [19] *ἀπέ-*
θανεν;
12 *Οὕτω δὲ ἁμαρτά-*
νοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς
καὶ [20]*τύπτοντες αὐτῶν*
τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦ-
σαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρ-
τάνετε.[21]
13 *Διόπερ εἰ βρῶμα*
[22] *σκανδαλίζει τὸν ἀ-*
δελφόν μου, οὐ μὴ φά-
γω κρέα εἰς τὸν [23]*αἰῶ-*
να, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
μου σκανδαλίσω.

Κεφ. θ'.

ΟΥΚ *† *εἰμὶ ἀπόστο-*
λος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθε-
ρος; οὐχὶ Ἰησοῦν Χρι-
στὸν τὸν Κύριον ἡμῶν
[27]*ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον*
μου ὑμεῖς [1] *ἐστε ἐν Κυ-*
ρίῳ;
2 *Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ*
ἀπόστολος, ἀλλά γε
ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφρα-
γίς[2] *τῆς ἐμῆς* [4]*ἀποστο-*
λῆς ὑμεῖς [1]*ἐστε ἐν* †*Κυ-*
ρίῳ.[6]
3 *Ἡ ἐμὴ* [8] *ἀπολογία*
τοῖς ἐμὲ [10] *ἀνακρίνου-*
σιν, αὕτη ‡*ἐστί.*|
4 *Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξου-*
σίαν φαγεῖν καὶ [12] *πι-*
εῖν;
5 *Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξου-*
σίαν ‖*ἀδελφὴν γυναῖκα*
περιάγειν, ὡς καὶ οἱ
λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ
οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου,
καὶ Κηφᾶς;
6 *Ἢ μόνος ἐγὼ καὶ*
Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν
ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργά-
ζεσθαι;
7 *Τίς* [18] *στρατεύεται*
ἰδίοις [18]*ὀψωνίοις πο-*
τέ; τίς φυτεύει ἀμπε-
λῶνα, καὶ ‡‡*ἐκ τοῦ καρ-*
ποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει;
ἢ τίς ποιμαίνει ποί-
μνην, καὶ ἐκ τοῦ γά-
λακτος τῆς ποίμνης οὐκ
ἐσθίει;
8 *Μὴ* [22]*κατὰ ἄνθρω-*
πον ταῦτα λαλῶ; §§ *Ἢ*
οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα
λέγει;
9 ‖‖ *Ἐν γὰρ τῷ Μω-*
σέως νόμῳ [24] *γέγρα-*
πται· [26] *Οὐ φιμώσεις*
βοῦν ἀλοῶντα. Μὴ
τῶν βοῶν μέλει τῷ
Θεῷ;
10 *Ἢ δι' ἡμᾶς* [28] *πάν-*
τως λέγει; Δι' ἡμᾶς

A. D. 57.

1 *εἰμί.*
2 Ro. 4. 11.
3 Re. 3. 4.
4 Ac. 1. 25.
* *παραστή-σει-i.* al. *συνίστησι.* Ro. 3. 5
† *κυρίῳ· ἡ ἐμή-a.*
6 s. *ὄντες.*
7 Mar. 12. 44.
8 Ac. 22. 1.
9 ch. 12. 24.
10 ch. 2. 15.
‡ *ἐστί· μ.·n.*
11 ch. 9. 4–6.
12 *πίνω.*
13 *γίνομαι.*
§ *ἀσθενέσιν-h*
‖ *ἀδελφὰς γυναῖκας* al. *γυναῖκας-n.*
14 *εἴδω.*
15 1Ma. 10. 83.
16 ch. 14. 17.
17 *ἀπολλύω.*
** *ἐν-h.*
†† *βρώσει-n.*
18 Lu. 3. 14.
‡‡ *τὸν καρπὸν-n.* [*σκω.*
19 *ἀποθνή-*
20 Mat. 24. 49.
21 cf. Ps. 51. 4.
22 ch. 3. 3.
§§ *ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει;-h*
23 Mat. 11. 6.
‖‖ *Γέγραπται γάρ· Οὐ κημώσεις-n*
24 *γράφω.*
25 Mat. 21. 19.
26 De. 25. 4.
*† Vide App.
27 *ὁράω.*
28 ch. 16. 12. Lu. 4. 23.

γὰρ [1]ἐγράφη, ὅτι * ἐπ'
ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀρο-
τριῶν ἀροτριᾶν· καὶ ὁ
ἀλοῶν ‡ τῆς ἐλπίδος
αὐτοῦ μετέχειν, ἐπ' ἐλ-
πίδι.
11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ [10]
[3]πνευματικὰ [8]ἐσπείρα-
μεν, μέγα [9] εἰ ἡμεῖς
ὑμῶν τὰ [10]σαρκικὰ θε-
ρίσομεν;
12 Εἰ ἄλλοι τῆς ἐξου-
σίας ὑμῶν μετέχου-
σιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς;
[12]ἀλλ' οὐκ [13]ἐχρησά-
μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύ-
τῃ· ἀλλὰ πάντα στέ-
γομεν,[15] ἵνα μὴ ἐγκο-
πήν τινα [16]δῶμεν τῷ
εὐαγγελίῳ τοῦ Χρι-
στοῦ.
13 Οὐκ [17]οἴδατε ὅτι
οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι,
ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν;
οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ
** προσεδρεύοντες, τῷ
θυσιαστηρίῳ συμμερί-
ζονται;
14 Οὕτω καὶ ὁ Κύριος
[22]διέταξε τοῖς τὸ εὐ-
αγγέλιον καταγγέλλου-
σιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου
[23]ζῆν.
15 Ἐγὼ δὲ ‖‖ οὐδενὶ
[13]ἐχρησάμην τούτων.
Οὐκ [1]ἔγραψα δὲ ταῦτα,
ἵνα οὕτω [26]γένηται ἐν
ἐμοί· καλὸν γάρ μοι
μᾶλλον [25]ἀποθανεῖν, ἢ
τὸ καύχημά μου ἵνα
τις κενώσῃ.
16 Ἐὰν γὰρ εὐαγγελί-
ζωμαι, οὐκ [2]ἔστι μοι
* § καύχημα· ἀνάγκη
γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ
† δέ μοι [2]ἐστὶν, ἐὰν μὴ
εὐαγγελίζωμαι.
17 Εἰ γὰρ [4]ἑκὼν τοῦ-
το πράσσω, μισθὸν
ἔχω· § εἰ δὲ ἄκων,[6] οἰ-
κονομίαν [6] [7]πεπίστευ-
μαι.
18 Τίς οὖν μοι [2]ἐστὶν
ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγε-
λιζόμενος ἀδάπανον θή-
σω[11] τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Χριστοῦ,‖ εἰς τὸ μὴ κα-
ταχρήσασθαι[14] τῇ ἐξου-
σίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγε-
λίῳ.
19 Ἐλεύθερος γὰρ [2]ὢν
ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυ-
τὸν [18]ἐδούλωσα, ἵνα
τοὺς πλείονας κερδή-
σω.
20 Καὶ [26]ἐγενόμην τοῖς
Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος,
ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω·
τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ
νόμον, ‖ ἵνα τοὺς ὑπὸ νό-
μον κερδήσω·
21 Τοῖς [20]ἀνόμοις ὡς
ἄνομος, (μὴ [2]ὢν ἄνομος
†† Θεῷ, ἀλλ' [22]ἔννομος
‡‡ Χριστῷ) ἵνα §§ κερδή-
σω ἀνόμους.
22 Ἐγενόμην [26] τοῖς
ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενὴς,
ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερ-
δήσω· τοῖς πᾶσι γέ-
γονα [26] *d* τὰ | πάντα,
ἵνα * † πάντως τινὰς
σώσω.
23 * ‡ Τοῦτο δὲ ποιῶ
διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα
συγκοινωνὸς αὐτοῦ γέ-
νωμαι.[26]
24 Οὐκ [17]οἴδατε ὅτι
οἱ ἐν σταδίῳ τρέχον-
τες, πάντες μὲν τρέ-

A. D. 57.

1 γράφω.
* Vide App.
† γάρ-a.
2 εἰμί.
‡ ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν.-a.
3 Ro. 15. 27.
4 Ro. 6. 20.
§ εἰ δὲ ἄκων οἰκ. πεπίστευμαι, τίς οὖν-n
5 s. κατά.
6 Lu. 16. 2.
7 πιστεύω.
8 σπείρω.
9 s. ἔργον μή ἐστι. [τα.
10 s. πράγματα.
11 τίθημι.
12 s. μεθέξομεν.
13 χράομαι.
14 καταχράομαι, c. 7. 31.
15 ch. 13. 7.
16 δίδωμι.
17 εἴδω.
18 δουλόω.
‖ (μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον,)-m.
** παρεδρεύοντες,-h.
20 Mar. 16. 28.
21 διατάσσω.
†† Θεοῦ,-h.
22 Ac. 19. 39.
‡‡ Χριστοῦ,-n
§§ κερδανῶ
23 ζάω [τοὺς-t.
‖‖ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων.-a.
25 ἀποθνήσκω.
26 γίνομαι.
*† πάντας σώσω-n.
*‡ Πάντα-h.
*§ χάρις-n.

χουσιν, εἷς δὲ λαμβά-
νει τὸ [1]βραβεῖον; Οὕ-
τω τρέχετε ἵνα [3]κατα-
λάβητε.
25 Πᾶς δὲ ὁ [5]ἀγωνιζό-
μενος,[7] πάντα [9]ἐγκρα-
τεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν
[11]ἵνα φθαρτὸν στέφα-
νον [13]λάβωσιν, ἡμεῖς
δὲ ἄφθαρτον.
26 Ἐγὼ τοίνυν οὕτω
τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως·
οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ
ἀέρα δέρων.
27 Ἀλλ' †[15]ὑπωπιάζω
μου τὸ σῶμα, καὶ δου-
λαγωγῶ·[17] μήπως
‡ἄλλοις κηρύξας, αὐ-
τὸς [19]ἀδόκιμος [21]γέ-
νωμαι.

Κεφ. ι'.

ΟΥ θέλω ‖δὲ ὑμᾶς
ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι
οἱ πατέρες ἡμῶν πάν-
τες ὑπὸ τὴν νεφέλην
[24]ἦσαν, καὶ πάντες διὰ
τῆς θαλάσσης [25]διῆλ-
θον·
2 Καὶ πάντες εἰς τὸν
Μωσῆν ἐβαπτίσαντο
ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ
θαλάσσῃ·
3 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ
βρῶμα [31]πνευματικὸν
[33]ἔφαγον·
4 Καὶ πάντες τὸ αὐ-
τὸ [35]πόμα πνευματι-
κὸν [37]ἔπιον· ἔπινον
γὰρ ἐκ πνευματικῆς
ἀκολουθούσης πέτρας·
ἡ δὲ πέτρα [24]ἦν ὁ Χρι-
στός.
5 Ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς
πλείοσιν αὐτῶν [41]εὐ-
δόκησεν ὁ Θεός· [2]κατ-
εστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ
[4]ἐρήμῳ.
6 Ταῦτα δὲ [6]τύποι
ἡμῶν [21]ἐγενήθησαν, εἰς
τὸ μὴ [24]εἶναι ἡμᾶς
[8]ἐπιθυμητὰς κακῶν, κα-
θὼς κἀκεῖνοι [10]ἐπεθύ-
μησαν.
7 Μηδὲ εἰδωλολάτραι
[21]γίνεσθε, καθώς τινες
αὐτῶν· *ὡς [12]γέγρα-
πται· [14]Ἐκάθισεν ὁ
λαὸς φαγεῖν καὶ [37]πιεῖν,
καὶ [16]ἀνέστησαν [18]παί-
ζειν.
8 Μηδὲ [20]πορνεύωμεν,
καθώς τινες αὐτῶν
ἐπόρνευσαν, καὶ [22]ἔπε-
σον [23]ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰ-
κοσιτρεῖς χιλιάδες.
9 Μηδὲ ἐκπειράζωμεν
τὸν §Χριστὸν, καθὼς
ᶜκαί| τινες αὐτῶν ἐπεί-
ρασαν,[26] καὶ ὑπὸ τῶν
ὄφεων [27]ἀπώλοντο.
10 Μηδὲ γογγύζετε,
καθὼς ᶜκαί| τινες αὐ-
τῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώ-
λοντο[27] ὑπὸ τοῦ ὀλο-
θρευτοῦ.
11 Ταῦτα δὲ πάντα
** τύποι [29]συνέβαινον
ἐκείνοις· [12]ἐγράφη δὲ
πρὸς [30]νουθεσίαν ἡμῶν,
εἰς οὓς τὰ [32]τέλη τῶν
αἰώνων [34]κατήντησεν.
12 Ὥστε ὁ [36]δοκῶν [38]
[39]ἑστάναι, βλεπέτω μὴ
[22]πέσῃ.
13 Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ
[13]εἴληφεν εἰ μὴ [40]ἀν-
θρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ
Θεὸς, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς
πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ

A. D. 57.

1 Phi. 3. 14,
2 καταστρόω
3 καταλαμ-
βάνω.
4 s. χώρα.
5 Lu. 13. 24.
6 Jno. 20. 25.
7 s. κατὰ.
8 Nu. 11. 34.
9 ch. 7. 9.
10 ἐπιθυμέω.
11 s. ἀγωνί-
ζονται.
* ὥσπερ-i.
12 γράφω.
13 λαμβάνω.
14 καθίζω.
† ὑποπιάζω-i.
al. ὑποπιέ-
ζω.
15 Lu. 18. 5.
16 ἀνίστημι.
17 2 Co. 11. 23.
18 Ex. 32. 6.
‡ conj. ἄλλους.
19 Ro. 1. 28.
20 ch. 6. 18.
21 γίνομαι.
22 πίπτω.
23 s. νεκροί.
§ κύριον,-h.
alii Θεὸν,
‖ γάρ-a.
24 εἰμί.
25 διέρχομαι.
26 s. αὐτὸν.
27 ἀπολλύω.
** τυπικῶς-n.
29 συμβαίνω
30 Ep. 6. 4.
31 Ro. 7. 14.
32 He. 9. 26.
33 φάγω.
34 καταντάω
35 He. 9. 10.
36 ch. 7. 40.
37 πίνω.
38 s. ἑαυτῷ.
39 ἵστημι.
40 ch. 2. 4, 13.
41 Mat. 3. 17.

[1] δύνασθε,* ἀλλὰ ποιή-
σει σὺν τῷ πειρασμῷ χ
τὴν [3]ἔκβασιν, τοῦ [1]δύ-
νασθαι [b]ὑμᾶς| [4]ὑπε-
νεγκεῖν.
14 Διόπερ, ἀγαπητοί
μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς
εἰδωλολατρείας.
15 Ὡς [5]φρονίμοις λέ-
γω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ
φημι.
16 Τὸ [6] ποτήριον τῆς
†εὐλογίας ὃ εὐλογοῦ-
μεν, οὐχὶ [7]κοινωνία τȣ̃
αἵματος τοῦ Χριςοῦ
[10]ἐστι; [6] τὸν ἄρτον ὃν
[9]κλῶμεν, οὐχὶ κοινω-
νία τοῦ· σώματος τοῦ
‡Χριςοῦ [10]ἐστιν;
17 Ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν
σῶμα οἱ πολλοί [10]ἐ-
σμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ
τοῦ ἑνὸς ἄρτου [11]μετέ-
χομεν.
18 Βλέπετε τὸν Ἰσρα-
ὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ
ἐσθίοντες τὰς θυσίας,
[12]κοινωνοὶ τοῦ θυσια-
ςηρίου εἰσί;
19 Τί οὖν φημι; [c]ὅτι
εἴδωλον, τί [10]ἐστιν;
ἢ| **ὅτι εἰδωλόθυτον
τί [10]ἐστιν;
20 Ἀλλ' [16]ὅτι ἃ ††θύ-
ει[17] τὰ ἔθνη, [18]δαιμονί-
οις θύει, καὶ οὐ Θεῷ·
οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινω-
νοὺς τῶν δαιμονίων
[19]γίνεσθαι.
21 Οὐ [1]δύνασθε ποτή-
ριον Κυρίου πίνειν, καὶ
ποτήριον δαιμονίων·
οὐ [1]δύνασθε τραπέζης
Κυρίου μετέχειν, καὶ
τραπέζης δαιμονίων.

22 Ἢ [20]παραζηλοῦμεν
τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρό-
τεροι αὐτοῦ [10]ἐσμεν;
23 Πάντα [b]μοι| [2]ἔξ-
εστιν, ἀλλ' οὐ πάντα
συμφέρει· πάντα [b]μοι|
[2]ἔξεςιν, ἀλλ' οὐ πάντα
οἰκοδομεῖ.
24 Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ
ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ
ἑτέρου [b]ἕκαστος.|
25 Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ
πωλούμενον ἐσθίετε,
μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ
τὴν συνείδησιν.
26 Τοῦ [8] γὰρ Κυρίου ἡ
γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐ-
τῆς.
27 Εἰ [d]δέ[1] τις καλεῖ
ὑμᾶς τῶν ἀπίςων, §καὶ
θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν
τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν
ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρί-
νοντες[13] διὰ τὴν [14]συν-
είδησιν.
28 Ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴ-
πῃ· Τοῦτο ‖εἰδωλόθυ-
τόν [10]ἐστι· μὴ ἐσθίετε,
δι' ἐκεῖνον τὸν [15]μηνύ-
σαντα, καὶ τὴν συνεί-
δησιν· [b]τοῦ γὰρ Κυρίȣ
ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα
αὐτῆς.|
29 Συνείδησιν δὲ λέγω
οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ
τὴν τοῦ ἑτέρου. Ἱνατί
γὰρ ἡ ἐλευθερία μου
κρίνεται ὑπὸ ἄλλης
συνειδήσεως;
30 Εἰ [b]δὲ| ἐγὼ χάριτι
μετέχω, τί βλασφημȣ̃-
μαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχα-
ριστῶ;
31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε,
εἴτε πίνετε, εἴτέ τι

A. D. 57.

1 δύναμαι.
* ὑπενεγ-
κεῖν,-f.
2 ἔξειμι.
3 He. 13. 7.
4 ὑποφέρω,
2 Ti. 3. 11.
1 Pe. 2. 19.
Ps. 55. 12.
5 ch. 4. 10.
Mat. 25. 2.
6 s. κατὰ.
† εὐχαριστί-
ας-n.
7 Ro. 15. 26.
8 Ps. 24. 1.
9 κλάω.
‡ κυρίου-n.
10 εἰμί.
§ εἰς δεῖπνον
-f. q. s.
11 ver. 21, 30.
ch. 9. 10, 12.
He. 2. 14.
5. 13.
7. 13.
12 ver. 20.
Lu. 5. 10.
13 ch. 2. 14.
14 ver. 28, 29.
Ro. 13. 5.
‖ ἱερόθυτόν-h
** al. transp.
al. ἢ ὅτι εἰδ.
τί ἐστιν;-e.
15 Lu. 20. 37.
Jno. 11. 57.
Ac. 23. 30.
16 s. φημι.
†† ἃ θύουσι,
δαιμ. θύ-
ουσι,-h.
17 ch. 5. 7.
18 ver. 21.
Jno. 7. 20.
Ac. 17. 18.
19 γίνομαι.
20 Ro. 10. 19.
De. 32. 21.
Ecclus. 30.
3.

ποιεῖτε, πάντα εἰς δό-
ξαν Θεοῦ ποιεῖτε.
32 Ἀπρόσκοποι[1] [2]γί-
νεσθε καὶ Ἰουδαίοις ϗ
Ἕλλησι καὶ τῇ ἐκκλη-
σίᾳ τοῦ Θεοῦ·
33 Καθὼς [3]κἀγὼ πάν-
τα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ
ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμ-
φέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν
πολλῶν, ἵνα [4]σωθῶσι.

Κεφ. ια΄.

ΜΙΜΗΤΑΙ[5] μου [2]γί-
νεσθε, καθὼς, [3]κἀγὼ
Χριστοῦ.
2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοὶ, ὅτι [7]πάντα
μου [8]μέμνησθε, καὶ κα-
θὼς [8]παρέδωκα ὑμῖν
τὰς παραδόσεις [11]κατ-
έχετε.
3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέ-
ναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς
ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός
[12]ἐστι· κεφαλὴ δὲ
γυναικὸς, ὁ ἀνήρ· κε-
φαλὴ δὲ Χριστοῦ, ὁ
Θεός.
4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχό-
μενος ἢ προφητεύων,
κατὰ [13]κεφαλῆς ἔχων,
[14]καταισχύνει τὴν κε-
φαλὴν αὐτοῦ.
5 Πᾶσα δὲ γυνὴ προς-
ευχομένη ἢ προφητεύ-
ουσα [17]ἀκατακαλύπτῳ
τῇ κεφαλῇ, καταισχύ-
νει τὴν κεφαλὴν ‖ἑαυ-
τῆς· ἓν γάρ [12]ἐστι καὶ
τὸ αὐτὸ τῇ [19]ἐξυρημέ-
νῃ.
6 Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύ-
πτεται[20] γυνὴ, ϗ [21]κει-
ράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν

A. D. 5.

1 Ac. 2. 16. Phi. 1. 10.
2 γίνομαι.
3 καὶ ἐγώ.
4 σώζω.
5 ch. 4. 16.
6 κτίζω
7 s. κατὰ.
* οὐκ-f.
† conj. ἐξουσίαν, s. ἐξουσα.
‡ conj. ἀγγελαίους, s. ὄχλους.
§ οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς,-a
8 μιμνήσκομαι.
10 ch. 7. 30. Ro. 1. 18.
11 Mat. 15. 2. Col. 2. 8.
12 εἰμί.
13 ver. 5,7,10.
14 s. ἱμάτιον, v. τι, i. e. κάλυμμα.
15 s. ἐστι.
16 γυνή.
17 ver. 13. Ge. 38. 15.
18 ver. 15.
‖ αὐτῆς s. αὐτῆς-n.
** al. transp.
19 ξυράω, ver. 6. Ac. 21. 24.
20 s. κατὰ τὴν κεφαλήν.
21 κείρω, Ac. 8. 32.
22 He. 1. 12. J + 26. 6.
23 δίδωμι.

γυναικὶ τὸ κείρασθαι
ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυ-
πτέσθω.[20]
7 Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ
ὀφείλει κατακαλύπτε-
σθαι τὴν κεφαλὴν, εἰ-
κὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπ-
άρχων· γυνὴ δὲ δόξα
ἀνδρός [12]ἐστιν.
8 Οὐ γάρ [12]ἐστιν ἀνὴρ
ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ
ἐξ ἀνδρός.
9 Καὶ γὰρ οὐκ [6]ἐκτί-
σθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυ-
ναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ
τὸν ἄνδρα.
10 Διὰ τοῦτο *ὀφεί-
λει ἡ γυνὴ †ἐξουσίαν
ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφα-
λῆς, διὰ τοὺς ‡ἀγγέ-
λους.
11 Πλὴν §οὔτε ἀνὴρ
χωρὶς γυναικὸς, οὔτε
γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, ἐν
Κυρίῳ.
12 Ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ
ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω καὶ
ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναι-
κός· τὰ δὲ πάντα [15]ἐκ
τοῦ Θεοῦ.
13 Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς
κρίνατε· πρέπον [12]ἐστὶ
[16]γυναῖκα ἀκατακάλυ-
πτον τῷ Θεῷ προσεύ-
χεσθαι;
14 [c]Ἢ | οὐδὲ [d]αὐτὴ |
** ἡ φύσις διδάσκει
ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν
[18]κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ
ἐστι·
15 Γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ,
δόξα αὐτῇ [12]ἐστιν,
ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ [22]πε-
ριβολαίου [23]δέδοται
[c]αὐτῇ.[l]

16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φι-
λόνεικος [1]εἶναι, ἡμεῖς
τοιαύτην [3]συνήθειαν
οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκ-
κλησίαι τοῦ Θεοῦ.
17 Τοῦτο δὲ *παραγ-
γέλλων ὀκ ἐπαινῶ, ὅτι
οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον,
ἀλλ' εἰς τὸ ἧττον [5]συν-
έρχεσθε.
18 Πρῶτον μὲν γὰρ
συνερχομένων ὑμῶν ἐν
[b] τῇ ‖ ἐκκλησίᾳ, ἀκούω
[10]σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπ-
άρχειν· καὶ μέρος [11]τι
πιστεύω.
19 Δεῖ γὰρ καὶ [12]αἱρέ-
σεις [e]ἐν ὑμῖν ‖ [1]εἶ-
ναι, ἵνα οἱ [13]δόκιμοι
φανεροὶ [14]γένωνται [e]ἐν
ὑμῖν. ‖
20 Συνερχομένων οὖν
ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὐκ
[1]ἐςι[15] [17]Κυριακὸν δεῖ-
πνον φαγεῖν.
21 Ἕκαστος γὰρ τὸ
ἴδιον δεῖπνον προλαμ-
βάνει [18] ἐν τῷ φαγεῖν·
καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ
[21]μεθύει.
22 Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ
ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν
καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκ-
κλησίας τοῦ Θεοῦ
[23]καταφρονεῖτε, καὶ
καταισχύνετε τοὺς μὴ
ἔχοντας; [25] Τί ὑμῖν
εἴπω; ἐπαινέσω ‖ὑμᾶς
ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαι-
νῶ.
23 Ἐγὼ γὰρ [27]παρέ-
λαβον ἀπὸ τοῦ Κυρί-
ου, ὃ καὶ [29]παρέδωκα
ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰη-
σοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ [29]
παρεδίδοτο, [9] ἔλαβεν
ἄρτον·
24 Καὶ εὐχαριστήσας
[4]ἔκλασε,[6] καὶ εἶπε·
[b][2]Λάβετε, φάγετε· ‖
τοῦτό μου [1]ἐςὶ τὸ σῶμα
τὸ ὑπὲρ ὑμῶν [e][4]κλώμε-
νον· ‖ † τοῦτο ποιεῖτε εἰς
τὴν ἐμὴν [7]ἀνάμνησιν.
25 Ὡσαύτως καὶ [8]τὸ
ποτήριον, μετὰ τὸ δει-
πνῆσαι, λέγων· Τοῦτο
τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ
[9]διαθήκη [1]ἐστὶν ἐν τῷ
ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποι-
εῖτε ὁσάκις ἂν πίνη-
τε,[1] εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-
μνησιν.
26 Ὁσάκις γὰρ ἂν
ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦ-
τον, καὶ τὸ ποτήριον
[c] τοῦτο ‖ πίνητε, τὸν θά-
νατον τοῦ Κυρίου κατ-
αγγέλλετε,[16] ἄχρις οὗ[18]
[b] ἂν ‖ [20] ἔλθῃ.
27 Ὥςτε ὃς ἂν ἐσθίῃ
τὸν ἄρτον [b] τοῦτον, ‖ ἢ
πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ
Κυρίου [22]ἀναξίως,‡ ἔνο-
χος [1]ἔσται τοῦ σώμα-
τος καὶ §αἵματος τοῦ
Κυρίου.
28 Δοκιμαζέτω [24] δὲ
ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ
οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου
ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ πο-
τηρίου πινέτω.
29 Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ
πίνων [c]ἀναξίως, ‖ [26]κρί-
μα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ
πίνει, μὴ [28]διακρίνων
τὸ σῶμα [e]τοῦ Κυρί-
ου. ‖
30 Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν
πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ

A. D. 57.

1 εἰμί.
2 λαμβάνω.
3 Jno. 18. 39.
4 κλάω.
* παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν,-ί.
5 c. 14. 23,26. Ac. 10. 27.
6 s. τὸν ἄρτον,
† al. θρυπτόμενον· al. διδόμενον.
7 Lu. 22. 19.
8 s. ἔλαβε.
9 Mat. 26 28.
10 ch. 1. 10. Mat. 9. 16.
11 s. κατὰ.
12 Ac. 5. 17. Ga. 5. 20.
13 Ro. 14. 18.
14 γίνομαι.
15 s. τοῦτο.
16 ch. 2. 1.
17 Re. 1. 10.
18 s. τοῦ χρόνου.
19 Mar. 14.8.
20 ἔρχομαι.
‡ τοῦ κυρίου,-f.
§ τοῦ-m.
21 Mat. 24.49. Ac. 2. 15.
22 ver. 29.
23 Mat. 6. 24. Lu. 16. 13.
24 ch. 3. 18.
25 s. χρήματα.
26 Mat. 23.14.
‖ ὑμᾶς; Ἐν τούτῳ οὐκ-a.
27 παραλαμβάνω, ch. 15. 3.
28 Mat.16. 3. Ac. 15. 9.
29 παραδίδωμι, ver. 2.

[1]ἄῤῥωστοι, καὶ κοιμῶν-
ται ἱκανοί.
31 Εἰ *γὰρ ἑαυτοὺς
[3]διεκρίνομεν, οὐκ ἂν
ἐκρινόμεθα.
32 Κρινόμενοι †δὲ, ὑπὸ
τοῦ Κυρίȣ [5]παιδευόμε-
θα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κό-
σμῳ [7]κατακριθῶμεν.
33 [6]Ὥςτε, ἀδελφοί μου,
συνερχόμενοι [8]εἰς τὸ
φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέ-
χεσθε.
34 Εἰ [b]δέ[1] τις πεινᾷ,
ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα
μὴ εἰς κρίμα συνέρχη-
σθε. Τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς
ἂν [10]ἔλθω, διατάξο-
μαι.

Κεφ. ιβ'.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν [11]πνευ-
ματικῶν;[12] ἀδελφοὶ,
οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνο-
εῖν.
2 Οἴδατε[15] §ὅτι ἔθνη
[2]ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα
τὰ ||[17]ἄφωνα, ὡς ἂν
[18]ἤγεσθε, [19]ἀπαγόμε-
νοι.
3 Διὸ γνωρίζω ὑμῖν
ὅτι οὐδεὶς ἐν Πνεύματι
Θεοῦ λαλῶν, †† λέγει [21]
ἀνάθεμα Ἰησȣν· καὶ οὐ-
δεὶς δύναται ‡‡εἰπεῖν
Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ
ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.
4 Διαιρέσεις [22] δὲ χα-
ρισμάτων [2]εἰσὶ, τὸ δὲ
αὐτὸ Πνεῦμα·
5 Καὶ διαιρέσεις δια-
κονιῶν[23] [2]εἰσι, καὶ ὁ
αὐτὸς Κύριος·
6 Καὶ διαιρέσεις [24]ἐν-
εργημάτων [2]εἰσὶν, ὁ δὲ
αὐτός [2][b]ἐστι[1] Θεὸς, ὁ
ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν
πᾶσιν.
7 Ἑκάστῳ δὲ [4]δίδοται
ἡ [6]φανέρωσις τȣ Πνεύ-
ματος πρὸς τὸ [8]συμφέ-
ρον.
8 [r]Ὧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ
Πνεύματος [4]δίδοται
λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ
λόγος γνώσεως, κατὰ
τὸ αὐτὸ Πνεῦμα·
9 Ἑτέρῳ δὲ πίστις, ἐν
τῷ αὐτῷ Πνεύματι·
ἄλλῳ δὲ χαρίσματα
[13]ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ
Πνεύματι·
10 Ἄλλῳ δὲ ‡ἐνερ-
γήματα δυνάμεων, ἄλ-
λῳ δὲ προφητεία,
ἄλλῳ δὲ [14]διακρίσεις
πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ
γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ
δὲ [16]ἑρμηνεία γλωσ-
σῶν.
11 Πάντα δὲ ταῦτα ἐν-
εργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐ-
τὸ Πνεῦμα, διαιροῦν
ἰδίᾳ[1][20] **ἑκάστῳ κα-
θὼς βούλεται.
12 Καθάπερ γὰρ τὸ
σῶμα ἕν [2]ἐστι, καὶ
μέλη ἔχει πολλὰ, πάν-
τα δὲ τὰ μέλη τοῦ
σώματος [c]τοῦ ἑνὸς[1]
πολλὰ [2]ὄντα, ἕν [2]ἐστι
σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χρι-
στός.
13 Καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ
Πνεύματι ἡμεῖς πάν-
τες εἰς ἓν σῶμα ἐβα-
πτίσθημεν· εἴτε Ἰου-
δαῖοι, εἴτε Ἕλληνες,
εἴτε δοῦλοι, εἴτε ἐλεύ-
θεροι· καὶ πάντες

A. D. 57.

1 Mat. 14. 14.
2 εἰμί.
* δὲ-h.
3 διακρίνω.
4 δίδωμι.
† δὲ ὑπὸ κυ-ρίȣ, παιδ.-a.
5 Ac. 7. 22. 2 Co. 6. 9.
6 2 Co. 4. 2.
7 Mar. 16. 16.
8 ch. 6. 12.
9 s. εἰς τὸ κυριακὸν δεῖπνον.
10 ἔρχομαι.
11 s. πραγμάτων v. χαρισμάτων.
12 Ro. 7. 14.
13 Je. 33. 6.
‡ ἐνέργεια δυνάμεως,-n.
14 Ro. 14. 1.
15 εἴδω.
16 ch. 14. 26. Ecc. 47. 17.
§ ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε,-h. al. ὅτε ἔθνη ἦτε, conj. ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε. ἦτε.
|| ἄμορφά,-n.
17 ch. 14. 10.
18 ἄγω.
19 Mat. 27. 2, 31
** alii ἴδια.
20 s. μερίδι.
†† λέγει· Ἀνάθεμα Ἰησοῦς· s. Ἰησοῦ·-i.
21 ch. 16. 22.
‡‡ εἰπεῖν· Κύριος Ἰησοῦς·-n.
22 ver. 5. 6.
23 ch. 16. 15. Lu. 10. 40.
24 ver. 10.

*εἰς ἓν Πνεῦμα [1]ἐποτί-
σθημεν.
14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα
οὐκ [3]ἔστιν ἓν μέλος,
ἀλλὰ πολλά.
15 Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς·
Ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ,
οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώμα-
τος· οὐ παρὰ τοῦτο
οὐκ [3]ἔστιν ἐκ τοῦ σώ-
ματος;
16 Καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ
οὖς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ
ὀφθαλμὸς, οὐκ εἰμὶ ἐκ
τοῦ σώματος· οὐ παρὰ
τοῦτο οὐκ [3]ἔστιν ἐκ τοῦ
σώματος;
17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα
ὀφθαλμὸς, ποῦ ἡ ἀκοή;
εἰ ὅλον ἀκοὴ, ποῦ ἡ
[12]ὄσφρησις;
18 Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς
[13]ἔθετο τὰ μέλη, ἓν
ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ
σώματι, καθὼς [14]ἠθέ-
λησεν.
19 Εἰ δὲ [3]ἦν τὰ πάν-
τα ἓν μέλος, ποῦ τὸ
σῶμα;
20 Νῦν δὲ πολλὰ
μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶ-
μα.
21 Οὐ δύναται [b]δὲ ὁ
†† ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ
χειρί· Χρείαν σου οὐκ
ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ
τοῖς [17]ποσί· Χρείαν
ὑμῶν οὐκ ἔχω.
22 Ἀλλὰ πολλῷ μᾶλ-
λον τὰ δοκοῦντα μέλη
τοῦ σώματος ἀσθενέσ-
τερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά
[3]ἐστι.
23 Καὶ [18]ἃ δοκοῦμεν
[19]ἀτιμότερα [3]εἶναι τοῦ
σώματος, τούτοις τι-
μὴν περισσοτέραν πε-
ριτίθεμεν· καὶ τὰ ἀ-
σχήμονα ἡμῶν εὐσχη-
μοσύνην περισσοτέραν
ἔχει.
24 Τὰ δὲ [5]εὐσχήμο-
να ἡμῶν, οὐ χρείαν
ἔχει.† Ἀλλ' ὁ Θεὸς
[7]συνεκέρασε τὸ σῶ-
μα, τῷ [8]ὑστεροῦντι
[9]περισσοτέραν [21]δοὺς
τιμήν·
25 Ἵνα μὴ [3]ᾖ ‡σχί-
σμα ἐν τῷ σώματι, ἀλ-
λὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλ-
λήλων μεριμνῶσι τὰ
μέλη.
26 Καὶ εἴτε πάσχει
ἓν μέλος, [10]§συμπάσχει
πάντα τὰ μέλη· εἴτε
δοξάζεται ἓν μέλος,
[11]‖συγχαίρει πάντα τὰ
μέλη.
27 Ὑμεῖς δέ [3]ἐστε σῶμα
Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ
** μέρους.
28 Καὶ οὓς μὲν [13]ἔθε-
το ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλη-
σίᾳ πρῶτον ἀποστό-
λους, δεύτερον προφή-
τας, τρίτον διδασκά-
λους, ἔπειτα δυνάμεις,
εἶτα χαρίσματα ἰαμά-
των, [15]ἀντιλήψεις,
[16]κυβερνήσεις, γένη
γλωσσῶν.
29 Μὴ πάντες ‡‡ἀπό-
στολοι; μὴ πάντες προ-
φῆται; μὴ πάντες δι-
δάσκαλοι; μὴ πάντες
δυνάμεις;
30 Μὴ πάντες χαρί-
σματα ἔχουσιν [20]ἰαμά-
των; μὴ πάντες γλώσ-

A. D. 57.

* Vide App.
1 ποτίζω.
2 περιτίθημι, Mat. 21. 33. 27. 28, 48. Mar. 12. 1. 15. 17, 36. Jno. 19. 29.
3 εἰμί.
4 ver. 23.
5 Mar. 15. 43.
† τιμῆς.-f.
6 s. ἵνα αὐτοῖς τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν.
7 συγκεράννυμι. He. 4. 2. 2 Mac. 15. 39.
8 s. μέρει.
9 s. τιμῆς.
‡ σχίσματα-n.
§ συμπάσχῃ-n.
10 Ro. 8. 17.
‖ συγχαίρῃ-n.
11 ch. 13. 6. Lu. 15. 6. Phi. 2. 17, 18.
** μέλους-n.
12 Ju. 16. 9. 1 Sa. 26. 19.
13 τίθημι.
14 θέλω.
15 Ps. 20. 19. 83. 8. 108. 8.
16 Pr. 1. 5. 11. 14.
†† ὁ-m.
17 πούς.
‡‡ ἀπόστολοι-n.
18 s. κατὰ.
19 s. μέρη.
20 ver. 9, 28. Je. 46. 11.
21 δίδωμι.

σαις λαλοῦσι; μὴ πάντες [1] διερμηνεύουσι;
31 Ζηλοῦτε [2] δὲ τὰ χαρίσματα τὰ * κρείττονα· καὶ ἔτι καθ' [3] ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

Κεφ. ιγ'.

ΕΑΝ ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, [7] ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, ‡ γέγονα [9] χαλκὸς [11] ἠχῶν, ἢ κύμβαλον [12] ἀλαλάζον.
2 Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα, καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν· ϗ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη [16] μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν [17] εἰμι.
3 Καὶ ἐὰν ‖ [19] ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα ** [21] καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν [23] ὠφελοῦμαι.
4 Ἡ ἀγάπη [25] μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ [27] φυσιοῦται,
5 Οὐκ [29] ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ †† τὰ ἑαυτῆς, οὐ [31] παροξύνεται, οὐ [32] λογίζεται τὸ κακόν,
6 Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, [33] συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ·
7 Πάντα [34] §§ στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα

A. D. 57.

1 Lu. 24. 27.
2 Ro. 9. 6.
3 ch. 13. 4.
* μείζονα-n.
4 καταργέω.
5 Ro. 7. 18.
6 ch. 12. 27.
† ἐξ-ί.
7 ch. 8. 1.
8 ἔχω-μαι.
‡ ἔν εἰμι ἢ χαλκὸς-n.
9 γίνομαι.
10 εἰμί.
11 Lu. 21. 25.
12 ch. 3. 1.
13 Mar. 6. 38.
14 λαλέω.
15 λογίζομαι.
16 Lu. 16. 4.
17 Jno. 8. 54.
18 Ja. 1. 23.
19 Ro. 12. 20.
§ ὡς s. καί-f.
‖ ψωμίζω.
20 Nu. 12. 8.
** καυχήσωμαι,-n.
21 καίω.[σκω
22 ἐπιγινώ-
23 ch. 14. 6.
24 Ro. 12. 13.
25 Mat. 18 26.
26 ch. 12. 31.
27 ch. 5. 2.
28 s. χαρίσματα
29 ch. 7. 36.
†† τὸ μὴ ἑαυτῆς-n.
‡‡ γλώσσαις-n.
30 Ac. 2. 4.
31 Ac. 17. 16.
32 ch. 4. 1. 2 Co. 10. 2.
33 ch. 12. 26.
34 ch. 9. 12.
§§ στέργει-n.
35 v. 15, 32.
‖‖ πνεῦμα-n.

ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.
8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε [2] ἐκπίπτει. Εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, [4] καταργηθήσεται.
9 Ἐκ [6] μέρους † γὰρ γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·
10 Ὅταν δὲ [8] ἔλθῃ τὸ τέλειον, ς τότε ! τὸ ἐκ μέρους [4] καταργηθήσεται.
11 Ὅτε [10] ἤμην [12] νήπιος, ὡς νήπιος [14] ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος [15] ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ [9] γέγονα ἀνήρ, [4] κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.
12 Βλέπομεν d γὰρ ! ἄρτι δι' [18] ἐσόπτρου § ἐν [20] αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ [22] ἐπιγνώσομαι καθὼς ϗ ἐπεγνώσθην.[22]
13 Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

Κεφ. ιδ'.

ΔΙΩΚΕΤΕ [24] τὴν ἀγάπην· [26] ζηλοῦτε δὲ τὰ [28] πνευματικά· μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε.
2 Ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ ‡‡ [30] οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, ‖‖ πνεύματι [35] δὲ λαλεῖ μυστήρια.

3 Ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ [1]οἰκοδομὴν καὶ [3]παράκλησιν καὶ [28]παραμυθίαν.

4 Ὁ λαλῶν * γλώσσῃ, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.

5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. Μείζων γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν [7]λάβῃ.

6 Νυνὶ δὲ, ἀδελφοὶ, ἐὰν [9]ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς [11]ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν [13]ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν [13]προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ;

7 §Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν [16]διδόντα, εἴτε αὐλὸς,[17] εἴτε [18]κιθάρα, ἐὰν [19]διαστολὴν τοῖς [20]φθόγγοις μὴ ‖[16]δῷ, πῶς [21]γνωσθήσεται τὸ [23]αὐλούμενον ἢ τὸ [24]κιθαριζόμενον;

8 Καὶ γὰρ ἐὰν [25]ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ [16]δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον;

9 Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον [16]δῶτε, πῶς [21]γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; [2]ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα [27]λαλοῦντες.

10 Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν [2]ἐστὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν [d]αὐτῶν | [4]ἄφωνον.

11 Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, [2]ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος· καὶ ὁ λαλῶν, [e]ἐν | ἐμοὶ βάρβαρος.

12 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ [5]ζηλωταί [2]ἐστε †[6]πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα ‡περισσεύητε.

13 Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, [8]προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ.

14 Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ [10]πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ [12]νοῦς μου [12]ἄκαρπός [2]ἐστι.

15 Τί οὖν [2]ἐστι; προσεύξομαι [8] τῷ πνεύματι, [8]προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ.

16 Ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς [d]τῷ | πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ [22]ἰδιώτου, πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις, οὐκ οἶδε.[26]

17 Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.

18 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ [b]μου, | πάντων ὑμῶν μᾶλλον ** γλώσσαις [27]λαλῶν.

A. D. 57.

1 ch. 3. 9. Ro. 14. 19.
2 εἰμί.
3 Lu. 2. 25. Ac. 4. 36.
4 ch. 12. 2.
* γλώσσαις-n
5 ch. 12. 31. Lu. 6. 15.
† πνευματικῶν-n.
6 pro πνευματικῶν, sc. χαρισμάτων
7 λαμβάνω.
‡ προφητεύητε-n. [μαι.
8 προσεύχομαι.
9 ἔρχομαι.
10 ver. 15, 32. ch. 2. 11. Ro. 1. 9.
11 ὠφελέω.
12 ver. 15, 19. ch. 1. 10. Lu. 24. 45.
13 ver. 26. ch. 1. 7.
14 Mat. 13. 22. Ep. 5. 11.
15 ch. 12. 10. Ro. 12. 6.
§ conj. Ὁμῶς s. Ὁμοίως
16 δίδωμι.
17 1 Sa. 10. 5. Is. 5. 12.
18 Re. 5. 8.
19 Ro. 3. 22.
20 Ro. 10. 18.
‖ διδῷ-i.
21 γινώσκω.
22 ver. 23, 24. Ac. 4. 13.
23 Mat 11. 17.
24 Re. 14. 2.
25 Lu. 11. 44.
26 εἴδω.
27 λαλέω.
** γλώσσῃ i.
28 Wis. 19. 12.

19 'Αλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ
θέλω πέντε λόγυς * διὰ
τοῦ νοός μου λαλῆσαι,
ἵνα καὶ ἄλλους [2] κατη-
χήσω, ἢ μυρίους λόγυς
ἐν γλώσσῃ.
20 'Αδελφοὶ, μὴ παι-
δία [3] γίνεσθε ταῖς φρε-
σίν· [4] ἀλλὰ τῇ κακίᾳ
νηπιάζετε, ταῖς δὲ
φρεσὶ [5] τέλειοι [3] γίνε-
σθε.
21 'Εν τῷ νόμῳ [6] γέ-
γραπται· "Οτι ἐν ἑτε-
ρογλώσσοις,‡ καὶ ἐν
χείλεσιν § ἑτέροις λα-
λήσω τῷ λαῷ τούτῳ,
καὶ οὐδ' οὕτως εἰςα-
κούσονταί μου, λέγει
Κύριος.
22 "Ωςτε αἱ γλῶσσαι
εἰς σημεῖόν [7] εἰσιν, οὐ
τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ
τοῖς ἀπίςοις· ἡ δὲ προ-
φητεία, οὐ τοῖς ἀπί-
ςοις, ἀλλὰ τοῖς πιςεύ-
ουσιν.
23 'Εὰν οὖν [11] συνέλ-
θῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη
ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάν-
τες γλώσσαις λαλῶσιν,
[13] εἰςέλθωσι δὲ ἰδιῶ-
ται [c] ἢ ἄπιστοι,| οὐκ
[14] ἐροῦσιν ὅτι μαίνε-
σθε;
24 'Εὰν δὲ πάντες προ-
φητεύωσιν, [13] εἰςέλθῃ
δέ τις ἄπιστος, ἢ ἰδιώ-
της, [15] ἐλέγχεται ὑπὸ
πάντων, [17] ἀνακρίνεται
ὑπὸ πάντων.
25 [b] Καὶ οὕτω| τὰ κρυ-
πτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ
φανερὰ [3] γίνεται· καὶ
ὕτω [18] πεσὼν ἐπὶ πρόσ-
ωπον, προςκυνήσει τῷ
Θεῷ, [1] ἀπαγγέλλων ὅτι
ὁ Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν
[7] ἐστι.
26 Τί οὖν [7] ἐστιν,
ἀδελφοί; ὅταν [11] συν-
έρχησθε, ἕκαςος ὑμῶν
ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν
ἔχει, γλῶσσαν ἔχει,
ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρ-
μηνείαν ἔχει· πάντα
πρὸς οἰκοδομὴν † γενέ-
σθω.[3]
27 Εἴτε γλώσσῃ τὶς
λαλεῖ, κατὰ δύο, ἢ τὸ
πλεῖστον τρεῖς,[8] καὶ
ἀνὰ μέρος· καὶ εἷς δι-
ερμηνευέτω.
28 'Εὰν δὲ μὴ [7] ᾖ δι-
ερμηνευτὴς, [9] σιγάτω
ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ
δὲ λαλείτω καὶ τῷ
Θεῷ.
29 Προφῆται δὲ δύο ἢ
τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ
[e] οἱ| ἄλλοι διακρινέτω-
σαν.[10]
30 'Εὰν δὲ ἄλλῳ [12] ἀ-
ποκαλυφθῇ καθημένῳ,
ὁ πρῶτος σιγάτω.
31 Δύνασθε γὰρ καθ'
ἕνα πάντες προφητεύ-
ειν, ἵνα πάντες μανθά-
νωσι, καὶ πάντες παρα-
καλῶνται.
32 Καὶ ‖ πνεύματα
προφητῶν προφήταις
ὑποτάσσεται.
33 Οὐ γάρ [7] ἐςιν ἀκα-
ταστασίας [16] ὁ Θεὸς,
ἀλλ' ** εἰρήνης, ὡς ἐν
πάσαις ταῖς ἐκκλησί-
αις τῶν †† ἁγίων.
34 Αἱ‡‡ γυναῖκες ὑμῶν|
ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σι-

A. D. 57.

1 Mat. 2. 8. 11. 4.
* τῷ νοΐ μου-ί
2 Lu. 1. 4. Ac. 21. 21. Ro. 2. 18. Ga. 6. 6.
3 γίνομαι.
4 Pr. 7. 7. 9. 4. 11. 12.
5 ch. 2. 6. Phi. 3. 15. He. 5. 14.
† γινέσθω-a.
6 γράφω, Is. 28. 11,12.
‡ ἑτέραις γλώσσαις-π.
§ ἑτέρων-π.
7 εἰμί.
8 s. ἔστω, v. λαλείτωσαν.
9 s. τις.
10 ch. 4. 7. 6. 5. 11. 29, 31. Mat. 16. 3.
11 συνέρχομαι.
12 ἀποκαλύπτω.
13 εἰςέρχομαι.
14 εἴρω.[μαι.
‖ πνεῦμα-ι.
15 Mat. 18. 15.
16 Lu. 21. 9. 2 Co. 6. 5. 12. 20. Ja. 3. 16. Pr. 26. 28.
17 ch. 2. 14.
** εἰρήνης. 'Ως ἐν-a.
18 πίπτω.
†† ἁγίων, αἱ γυναῖκες-a.
‡‡ 34 et 35, transp. post vs. 40.

γάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπι-
τέτραπται *[3] αὐταῖς
λαλεῖν, ἀλλ' †ὑποτάσ-
σεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νό-
μος λέγει.
35 Εἰ δέ τι [28] μαθεῖν
θέλουσιν, [5]ἐν οἴκῳ τοὺς
ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτά-
τωσαν. [7] Αἰσχρὸν γάρ
[8] ἐστι ‡γυναιξὶν ἐν ἐκ-
κλησίᾳ λαλεῖν.
36 *Ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λό-
γος τοῦ Θεοῦ [9]ἐξῆλθεν;
ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατ-
ήντησεν;[11]
37 Εἴ τις δοκεῖ προ-
φήτης [8]εἶναι ἢ [13] πνευ-
ματικὸς, ἐπιγινωσκέ-
τω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι
τοῦ Κυρίου §[8] εἰσὶν
ἐντολαί.
38 Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ,
‖ ἀγνοείτω.
39 *Ὥστε, ἀδελφοὶ, ζη-
λοῦτε[15] τὸ προφητεύειν,
καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσαις
μὴ κωλύετε.
40 Πάντα †† [17] εὐσχη-
μόνως καὶ κατὰ [18]τάξιν
[19] γινέσθω.

Κεφ. ιε΄.

ΓΝΩΡΙΖΩ δὲ ὑμῖν,
ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέ-
λιον ὃ [25] εὐηγγελισά-
μην ὑμῖν, ὃ καὶ [2] παρε-
λάβετε, ἐν ᾧ καὶ [23]ἑστή-
κατε·
2 Δι' οὗ καὶ σώζεσθε·
§§ [24] τίνι λόγῳ [25] εὐηγ-
γελισάμην ὑμῖν, ‖‖ εἰ
[28] κατέχετε· [27] ἐκτὸς
εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσα-
τε.
3 Παρέδωκα[1] γὰρ ὑμῖν
25

ἐν πρώτοις ὃ καὶ [2]παρ-
έλαβον, ὅτι Χριστὸς
4 ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν
ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ
τὰς γραφάς·
4 Καὶ ὅτι [6]ἐτάφη, καὶ
ὅτι [29] ἐγήγερται τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς
γραφάς·
5 Καὶ ὅτι [10]ὤφθη Κη-
φᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα.
6 *Ἔπειτα [10]ὤφθη ἐπά-
νω πεντακοσίοις ἀδελ-
φοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ
πλείους μένουσιν [12] ἕως
ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ [14] ἐ-
κοιμήθησαν.
7 *Ἔπειτα [10]ὤφθη Ἰα-
κώβῳ· εἶτα τοῖς ἀπο-
στόλοις πᾶσιν.
8 *Ἔσχατον δὲ πάν-
των, ** ὡσπερεὶ τῷ ἐκ-
τρώματι,[16] [10]ὤφθη κἀ-
μοί.
9 Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλά-
χιστος τῶν ἀποστόλων,
ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κα-
λεῖσθαι ἀπόστολος, διό-
τι [20]ἐδίωξα τὴν ἐκκλη-
σίαν τοῦ Θεοῦ.
10 Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰ-
μὶ ὅ εἰμι· καὶ ἡ χάρις
αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ, ‡‡ οὐ
[21] κενὴ [19]ἐγενήθη, ἀλλὰ
περισσότερον αὐτῶν
πάντων [22] ἐκοπίασα·
οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλ' ἡ
χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν
ἐμοί.
11 Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε
ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσο-
μεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύ-
σατε.
12 Εἰ δὲ Χριστὸς κη-
ρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν

A. D. 57.

1 παραδίδωμι
2 παραλαμβάνω. [ται-i
* ἐπιτρέπε-
3 ἐπιτρέπω.
† ὑποτασσέσθωσαν-n.
4 ἀποθνήσκω
5 ch. 7. 2.
6 θάπτω.
7 ch. 11. 6.
8 εἰμί.
‡ γυναικὶ-i.
9 ἐξέρχομαι.
10 ὄπτομαι.
11 καταντάω
12 s. ἐν βίῳ.
13 ch. 2. 15.
14 κοιμάω.
§ ἐστιν ἐντολή· al. ἐστιν, s. εἰσιν absque ἐντολαί.
‖ ἀγνοεῖται.-n. al. conj. ἀγνοείσθω.
15 ch. 12. 31.
** ὡσπερεί τῷ-h.
16 Nu. 12. 12.
†† δὲ-m.
17 ch. 12. 23.
18 Col. 2. 5.
19 γίνομαι.
20 διώκω.
‡‡ πτωχὴ ἐκ ἐγενήθη-n.
21 2 Co. 6. 1.
22 κοπιάζω.
23 ἵστημι.
§§ (τίνι...ὑμῖν,)-n.
24 s. ἐπί.
25 εὐαγγελίζομαι.
‖‖ ὀφείλετε κατέχειν·-n
26 Ro. 1. 18.
27 s. λόγον.
28 μανθάνω.
29 ἐγείρω.

[1]ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάςασις νεκρῶν οὐκ [3]ἔστιν;

13 Εἰ δὲ ἀνάςασις νεκρῶν οὐκ [3]ἔςιν, οὐδὲ Χριςὸς [1]ἐγήγερται.

14 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ [1]ἐγήγερται, κενὸν ἄρα *τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ [c]δὲ [l] καὶ ἡ πίςις †ὑμῶν.

15 Εὑρισκόμεθα δὲ καὶ [7]ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ· ὅτι [11]ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι [1]ἤγειρε τὸν Χριςὸν, ὃν οὐκ [1]ἤγειρεν, [c]εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ [1]ἐγείρονται.[l]

16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ [1]ἐγείρονται, οὐδὲ Χριςὸς [1]ἐγήγερται.

17 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ [1]ἐγήγερται, [15]ματαία ἡ πίςις ὑμῶν· ἔτι [3]ἐςὲ ἐν ταῖς [17]ἁμαρτίαις ὑμῶν·

18 Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριςῷ, [19]ἀπώλοντο.

19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ [21]ἠλπικότες [3]ἐσμὲν ἐν Χριςῷ μόνον, [22]ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων [3]ἐσμέν.

20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς [1]ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων[23] ὁ[24] ἐγένετο.[l]

21 Ἐπειδὴ γὰρ [25]δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ [25]δι' ἀνθρώπυ ἀνάστασις νεκρῶν.

22 Ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκυσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριςῷ πάντες [2]ζωοποιηθήσονται.

23 Ἕκαςος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· [4]ἀπαρχὴ Χριςὸς, ἔπειτα οἱ Χριςοῦ,[5] ‡ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

24 Εἶτα [6]τὸ [8]τέλος, ὅταν §[9]παραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὅταν [10]καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν.

25 Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις [12]οὗ [c]ἂν [l] [13]θῇ πάντας τὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τὺς πόδας ‖αὐτοῦ.

26 Ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.

27 Πάντα[14] γὰρ [16]ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα [16]ὑποτέτακται, δῆλον [4]ὅτι ἐκτὸς τοῦ [16]ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.

28 Ὅταν δὲ [16]ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ [20]πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς [16]ὑποταγήσεται τῷ [16]ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα [3]ᾖ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι **ὑπὲρ τῶν ††νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ ὐκ ἐγείρονται;

A. D. 57.

1 ἐγείρω.
2 Jno. 5. 21.
3 εἰμί.
4 s. ἐστὶν.
* καὶ τὸ-h.
† ἡμῶν-n.
5 s. ἀναστήσονται.
‡ οἱ ἐν τ. π. αὐτῦ ἐλπίσαντες·-n.
6 s. ἐλεύσεται.
7 Mat. 26. 60.
8 ch. 1. 8. Ro. 6. 21. 1 Pe. 4. 7.
§παραδιδῷ-h
9παραδίδωμι
10 Ro. 3. 3.
11 μαρτυρέω.
12 s. τῦ χρόνου.
13 τίθημι.
‖ αὐτοῦ-n.
14 Ps. 8. 6.
15 ch. 3. 20. Ac. 14. 15. Tit. 3. 9. Ja. 1. 26.
16 ὑποτάσσω ver. 28.
17 Jno. 8. 21.
19 ἀπολλύω, ch. 1. 18.
20 ch. 12. 6. Ep. 1. 23. Col. 3. 11.
21 ἐλπίζω.
22 Re. 3. 17.
23 κοιμάω.
24 γίνομαι.
** conj. ἀπ' ἔργων νεκρῶν.
†† νεκρῶν; εἰ ῆ. ν. οὐκ ἐγείρονται, τί-n.
25 Ro. 5. 12, 18, 19.

τί καὶ βαπτίζονται
ὑπὲρ *τῶν νεκρῶν;
30 Τί καὶ ἡμεῖς [1]κινδυ-
νεύομεν πᾶσαν ὥραν;
31 Καθ' ἡμέραν ἀπο-
θνήσκω, [2]νὴ [3]τὴν † ἡμε-
τέραν [5]καύχησιν, ἣν
ἔχω ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ
τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.
32 Εἰ [7]κατὰ ‡ ἄνθρω-
πον [8]ἐθηριομάχησα ἐν
Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ
§ [9]ὄφελος,[10] εἰ νεκροὶ
οὐκ ἐγείρονται; Φά-
γωμεν καὶ [11]πίωμεν·
αὔριον γὰρ ἀποθνήσκο-
μεν.
33 Μὴ πλανᾶσθε· Φθεί-
ρουσιν[12] ἤθη ‖ χρῆσθ'
[13]ὁμιλίαι κακαί.
34 Ἐκνήψατε[15] [17]δι-
καίως, καὶ μὴ ἁμαρτά-
νετε· [19]ἀγνωσίαν γὰρ
Θεοῦ τινὲς ἔχουσι.
Πρὸς [21]ἐντροπὴν ὑμῖν
λέγω.
35 Ἀλλ' [23]ἐρεῖ τις·
Πῶς ἐγείρονται οἱ νε-
κροί; ποίῳ δὲ σώματι
ἔρχονται;
36 Ἄφρον,[25] σὺ ὃ σπεί-
ρεις, οὐ ††ζωοποιεῖται,
ἐὰν μὴ [27]ἀποθάνῃ.
37 Καὶ ὃ σπείρεις, οὐ
τὸ σῶμα τὸ [29]γενησό-
μενον σπείρεις, ἀλλὰ
γυμνὸν κόκκον, εἰ [31]τύ-
χοι, σίτου, ἤ τινος τῶν
λοιπῶν.
38 Ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ
δίδωσι σῶμα καθὼς
[33]ἠθέλησε, καὶ ἑκάστῳ
τῶν σπερμάτων [c]τὸ |
ἴδιον σῶμα.
39 Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ
αὐτὴ σάρξ· ἀλλὰ ἄλλη
μὲν [b]σὰρξ | ἀνθρώπων,
ἄλλη δὲ [d]σὰρξ | κτη-
νῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων,
ἄλλη δὲ πτηνῶν.
40 Καὶ σώματα [4]ἐπ-
ουράνια, καὶ σώματα
[6]ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα
μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων
δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν
ἐπιγείων.
41 Ἄλλη δόξα ἡλίου,
καὶ ἄλλη δόξα σελή-
νης, καὶ ἄλλη δόξα
ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ
ἀστέρος διαφέρει ἐν
δόξῃ.
42 Οὕτω καὶ ἡ ἀνάςα-
σις τῶν νεκρῶν. Σπεί-
ρεται[14] ἐν [16]φθορᾷ,
ἐγείρεται ἐν [18]ἀφθαρ-
σίᾳ·
43 Σπείρεται ἐν ἀτι-
μίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ·
σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ,
ἐγείρεται ἐν δυνάμει·
44 Σπείρεται σῶμα ψυ-
χικὸν,[20] ἐγείρεται σῶ-
μα πνευματικόν. ** Ἔ-
ςι[22] σῶμα ψυχικὸν, καὶ
[23]ἔστι [d]σῶμα | πνευμα-
τικόν.
45 Οὕτω καὶ [24]γέγρα-
πται· [26]Ἐγένετο[28] ὁ
πρῶτος ἄνθρωπος Ἀ-
δὰμ εἰς ψυχὴν [28]ζῶ-
σαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ
[30]εἰς πνεῦμα [32]ζωοποι-
οῦν.
46 Ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ
πνευματικὸν· ἀλλὰ τὸ
ψυχικὸν, ἔπειτα τὸ
πνευματικόν.
47 Ὁ πρῶτος ἄνθρω-
πος ἐκ γῆς, [34]χοϊκός· ὁ

A. D. 57.

* αὐτῶν;-α.
† ὑμετέραν-α ἡμετέραν-ί.
1 Lu. 8. 23.
2 Ge. 42. 15.
3 s. μαρτύρομαι.
4 Jno. 3. 12.
5 Ro. 3. 27.
6 2 Co. 5. 1.
7 Ro. 3. 5.
‡ con. ἀνθρώπων. [χέω.
8 θηριομα-
§ ὄφελος; εἰ ν. οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν-α.
9 Ja. 2. 14, 16.
10 s. ἐστι v. ἔσται.
11 πίνω.
12 ch. 3. 17.
‖ χρηστὰ-α.
13 Lu. 24. 14.
14 s. σῶμα.
15 ἐκνήφω.
16 Ro. 8. 21.
17 Lu. 23. 41.
18 Ro. 2. 7.
19 1 Pe. 2. 15.
20 ch. 2. 14.
21 ch. 6. 5.
** Εἰ ἔςι σῶμα ψυχικὸν, ἔστι καὶ-π.
22 εἰμί.
23 εἴρω.
24 γράφω.
25 Lu. 12. 20.
†† ζωογονεῖται,-π.
26 Ge. 2. 7.
27 ἀποθνή-
28 ζάω. [σκω.
29 γίνομαι.
30 s. γίνεται.
31 ch. 14. 10.
32 2 Co. 3. 6.
33 θέλω.
34 v. 48, 49.

δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ
Κύριος [1] ἐξ οὐρανοῦ.
48 Οἷος ὁ χοϊκὸς, τοι-
οῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί·
καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος,
τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουρά-
νιοι.
49 Καὶ καθὼς [3] ἐφορέ-
σαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ
χοϊκοῦ, * [3] φορέσομεν
καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπου-
ρανίου.
50 Τῦτο δέ φημι, ἀδελ-
φοὶ, ὅτι [5] σὰρξ καὶ αἷμα
βασιλείαν Θεοῦ κληρο-
νομῆσαι οὐ δύνανται,
ὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρ-
σίαν κληρονομεῖ.
51 Ἰδοὺ, μυστήριον
ὑμῖν λέγω· † Πάντες
μὲν οὐ [11] κοιμηθησόμε-
θα, πάντες δὲ [12] ἀλλα-
γησόμεθα·
52 Ἐν [13] ἀτόμῳ, ἐν ‡ ῥι-
πῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ
ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλ-
πίσει [15] γὰρ, καὶ οἱ νε-
κροὶ [17] ἐγερθήσονται
ἄφθαρτοι. ϗ ἡμεῖς ἀλ-
λαγησόμεθα.[12]
53 Δεῖ γὰρ τὸ [19] φθαρ-
τὸν τῦτο [21] ἐνδύσασθαι
ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνη-
τὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι
[26] ἀθανασίαν.
54 Ὅταν δὲ τὸ φθαρ-
τον τοῦτο ἐνδύσηται
ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνη-
τὸν τοῦτο ἐνδύσηται
ἀθανασίαν, τότε [29] γε-
νήσεται ὁ λόγος [31] ὁ
[33] γεγραμμένος· [31] Κατ-
επόθη ὁ θάνατος εἰς
** [36] νῖκος.
55 Ποῦ σου, θάνατε,

A. D. 57.

1 Ac. 9. 5.
2 Lu. 16. 23.
3 φορέω, Mat. 11. 8.
4 δίδωμι.
* φορέσωμεν-n.
5 Mat. 16. 17.
6 ch. 7. 37.
7 ch. 16. 10.
8 ch. 3. 8.
9 εἰμί.
10 ver. 10.
† Vide App.
11 κοιμάω, ch. 7. 39.
12 ἀλλάσσω, Ac. 6. 14.
13 s. χρόνῳ.
‡ ῥοπῇ-n.
14 ver. 2.
15 s. ἡ σάλπιγξ.
16 διατάσσω.
17 ἐγείρω.
18 s. ἡμέραν ἀπὸ.
§ σαββάτου-i.
19 ch. 9. 25.
20 Lu. 24. 1.
21 Ro. 13. 12.
22 τίθημι.
23 Mat. 6. 19.
24 εὐοδόω.
25 ἔρχομαι
26 1 Ti. 6. 16.
27 παραγίνομαι.
|| δοκιμάσητε, δι' ἐπιστ. τούτους-a.
28 ἀποφέρω.
29 γίνομαι.
30 ch. 15. 10.
31 Is. 25. 8.
32 s. πρᾶγμα.
33 γράφω.
34 διέρχομαι.
35 καταπίνω
** νεῖκος.-n.
36 Mat. 12. 20.

τὸ [1] κέντρον; Ποῦ σου,
[2] ᾅδη, τὸ νῖκος;
56 Τὸ δὲ κέντρον τοῦ
θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ
δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτί-
ας, ὁ νόμος.
57 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις
τῷ [4] διδόντι ἡμῖν τὸ
νῖκος διὰ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
58 Ὥστε, ἀδελφοί μου
ἀγαπητοὶ, [6] ἑδραῖοι γί-
νεσθε,[29] ἀμετακίνητοι,
περισσεύοντες ἐν τῷ
[7] ἔργῳ τῦ Κυρίου πάν-
τοτε, εἰδότες ὅτι ὁ [8] κό-
πος ὑμῶν οὐκ [9] ἔςι [10] κε-
νὸς ἐν Κυρίῳ.

Κεφ. ις΄.

ΠΕΡΙ δὲ τῆς [14] λογίας
τῆς εἰς τὺς ἁγίυς, ὥςπερ
[16] διέταξα ταῖς ἐκκλησί-
αις τῆς Γαλατίας, ὕτω
καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.
2 Κατὰ μίαν [18] § σαβ-
βάτων [20] ἕκαςος ὑμῶν
παρ' ἑαυτῷ [22] τιθέτω,
[23] θησαυρίζων ὅ, τι ἂν
[24] εὐοδῶται· ἵνα μὴ
ὅταν [25] ἔλθω, τότε λο-
γίαι [29] γίνωνται.
3 Ὅταν δὲ [27] παραγέ-
νωμαι, ὓς ἐὰν || δοκιμά-
σητε δι' ἐπιςολῶν, τύ-
τυς πέμψω [28] ἀπενεγ-
κεῖν τὴν [30] χάριν ὑμῶν
εἰς Ἱερουσαλήμ.
4 Ἐὰν δὲ [9] ᾖ [32] ἄξιον
τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι,
σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.
5 Ἐλεύσομαι [33] δὲ πρὸς
ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν
[34] διέλθω· (Μακεδονίαν
γὰρ διέρχομαι.)

6 Πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν
παραμενῶ, ἢ ϗ [1] παρα-
χειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με
προπέμψητε οὗ ἐὰν
πορεύωμαι.
7 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς
ἄρτι ἐν [*] παρόδῳ ἰδεῖν·
ἐλπίζω †δὲ χρόνον τινὰ
[7]ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς,
ἐὰν ὁ Κύριος ‡ἐπιτρέπῃ.
8 Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέ-
σῳ ἕως [9]τῆς [10]πεντηκο-
στῆς.
9 Θύρα γάρ μοι [11]ἀνέ-
ῳγε μεγάλη ϗ §[13]ἐνερ-
γής, καὶ [15]ἀντικείμενοι
πολλοί.
10 Ἐὰν δὲ [16] ἔλθῃ Τι-
μόθεος, βλέπετε ἵνα
[17] ἀφόβως [18] γένηται
πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔρ-
γον Κυρίου ἐργάζεται
ὡς καὶ ἐγώ.
11 Μή τις οὖν αὐτὸν
[19]ἐξουθενήσῃ· προπέμ-
ψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρή-
νῃ, ἵνα [16]ἔλθῃ πρός με·
[20]ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν
ε μετὰ τῶν ἀδελφῶν.‖
12 Περὶ δὲ Ἀπολλὼ
τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ
[21] παρεκάλεσα αὐτὸν
ἵνα [16] ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς
μετὰ τῶν ἀδελφῶν· ϗ
πάντως οὐκ [23] ἦν θέλη-
μα ἵνα νῦν [16] ἔλθῃ·
[16]ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐ-
καιρήσῃ.[25]
13 Γρηγορεῖτε, [26] στή-
κετε ἐν τῇ πίστει, [27]ἀν-
δρίζεσθε, [28] κραταιοῦ-
σθε.
14 Πάντα ὑμῶν ἐν
ἀγάπῃ [18] γινέσθω.
15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί· [29] οἴδατε τὴν
οἰκίαν Στεφανᾶ,* ὅτι
[23] ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς
Ἀχαΐας,[2] καὶ εἰς δια-
κονίαν τοῖς ἁγίοις [3] ἔ-
ταξαν ἑαυτούς·
16 Ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑπο-
τάσσησθε τοῖς τοιού-
τοις, καὶ παντὶ τῷ συν-
εργοῦντι [4] καὶ [6] κοπι-
ῶντι.
17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ
παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ
Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊ-
κοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν [8] ὑσ-έ-
ρημα οὗτοι ἀνεπλήρω-
σαν·[12]
18 Ἀνέπαυσαν [14] γὰρ
τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ
ὑμῶν. Ἐπιγινώσκετε
οὖν τοὺς τοιούτους.
19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς
αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσί-
ας. Ἀσπάζονται ὑμᾶς
ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύ-
λας καὶ Πρίσκιλλα, σὺν
τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν
ἐκκλησίᾳ.‖
20 Ἀσπάζονται ὑμᾶς
οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀ-
σπάσασθε ἀλλήλους ἐν
φιλήματι ἁγίῳ.
21 Ὁ ἀσπασμὸς [22] τῇ
ἐμῇ χειρὶ Παύλου.
22 Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν
Κύριον c Ἰησοῦν Χρι-
στόν,‖ [23] ἤτω [24] ἀνάθεμα,
μαρὰν ἀθά.
23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ'
ὑμῶν.
24 Ἡ ἀγάπη [e] μου ‖
μετὰ πάντων ὑμῶν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
c Ἀμήν.‖**

A. D. 57.

1 Ac. 27. 12.
* καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ.-f
2 s. εἰς Χριστόν.
3 τάσσω, Ac. 13. 48.
4 Mar. 16. 20.
5 Ge. 38. 14.
† γάρ-a.
6 ch. 4. 12. Mat. 11. 28.
7 ἐπιμένω.
‡ ἐπιτρέψῃ-h
8 Lu. 21. 4.
9 s. ἡμέρας.
10 Ac. 2. 1.
11 ἀνοίγω.
12 ἀναπληρόω.
§ ἐναργής-n.
13 Philem. 6. He. 4. 12.
14 ἀναπαύω, Mat. 11. 28.
15 Lu. 21. 15.
16 ἔρχομαι.
17 Lu. 1. 74.
18 γίνομαι.
19 ch. 1. 28.
20 ch. 11. 33. Jno. 5. 3. Ac. 17. 16. He. 10. 13.
21 παρακαλέω.
‖ παρ' οἷς καὶ ξενίζομαι.-f.
22 s. γεγραμμένος.
23 εἰμί.
24 ch. 12. 3.
25 Mar. 6. 31.
26 στήκω.
27 De. 31. 6, 7. Jos. 10. 25. 2 Ch. 32. 7.
28 Lu. 1. 80.
29 εἴδω.
** Vide. App.

Ἡ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόςολος Ἰησοῦ Χριςοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ [2]οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς [2]οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριςοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, ὁ [11]πατὴρ τῶν [9]οἰκτιρμῶν, καὶ [12]Θεὸς πάσης [13]παρακλήσεως·

4 Ὁ [14]παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

5 Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ [17]παθήματα τοῦ Χριςοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ Χριςοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.

6 Εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, [*] τῆς [1]ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων, ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν·

7 Εἰδότες ὅτι ὥςπερ [3]κοινωνοί [2]ἐςε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ [4]τῆς παρακλήσεως.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, [†]ὑπὲρ τῆς θλίψεως ὑμῶν τῆς [5]γενομένης [c]ἡμῖν [‡] ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' [6]ὑπερβολὴν [7]ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι [8] ἡμᾶς καὶ τοῦ [10]ζῆν.

9 Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου [14]ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ [16]πεποιθότες [2]ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς·

10 Ὃς ἐκ [18]τηλικούτου θανάτου [19]ἐῤῥύσατο ἡμᾶς, καὶ [‡]ῥύεται· εἰς ὃν [20]ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται·

11 Συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολ-

A. D. 58.

[*] Vide App.
1 1 Co. 12. 6.
Ja. 5. 16.
2 εἰμί.
3 ch. 8. 23.
Lu. 5. 10.
4 s. ἴστε.
† περὶ-ἰ.
5 γίνομαι.
6 c. 4. 7, 17,
12. 7.
Ro. 7. 13.
7 βαρέω,
ch. 5. 4.
Mat. 26. 43.
8 ch. 4. 8.
9 Ro. 12. 1.
10 ζάω.
11 Lu. 6. 36.
12 Ro. 15. 5.
13 ver. 4–7.
c. 7. 4, 7, 13.
Ac. 4. 36.
14 ἔχω.
15 ver. 6.
ch. 2. 7, 8.
5. 20.
6. 1.
7. 6, 7, 13.
16 πείθω.
17 ver. 6. 7.
Ro. 7. 5.
8. 18.
Ph. 3. 10.
Col. 1. 24.
2 Ti. 3. 11.
18 He. 2. 3.
Ja. 3. 4.
Re. 16. 18.
19 ῥύω.
‡ ῥύσεται-n.
al. ε.
20 ἐλπίζω.

λῶν [1]προςώπων τὸ [2]εἰς
ἡμᾶς [3]χάρισμα διὰ πολ-
λῶν εὐχαριςηθῇ ὑπὲρ
ἡμῶν.
12 Ἡ γὰρ [7]καύχησις
ἡμῶν αὕτη [8]ἐςὶ, [9]τὸ
[10]μαρτύριον τῆς [11]συν-
ειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν
‡ [12]ἁπλότητι καὶ [13]εἰ-
λικρινείᾳ Θεοῦ, οὐκ ἐν
σοφίᾳ [15]σαρκικῇ, ἀλλ'
ἐν χάριτι Θεοῦ [17]ἀνε-
ςράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ,
περισσοτέρως δὲ πρὸς
ὑμᾶς.
13 Οὐ γὰρ ἄλλα γρά-
φομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ
ἃ ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ
[19]ἐπιγινώσκετε· ἐλ-
πίζω δὲ ὅτι § καὶ ||
ἕως τέλους [19]ἐπιγνώ-
σεσθε·
14 Καθὼς καὶ [19]ἐπέ-
γνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέ-
ρους, ὅτι [21]καύχημα
ὑμῶν [8]ἐσμεν, καθάπερ
καὶ ὑμεῖς [23] ἡμῶν, ἐν
τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ.
15 Καὶ ταύτῃ τῇ πε-
ποιθήσει [21]ἐβουλόμην
πρὸς ἡμᾶς [29]ἐλθεῖν
πρότερον, ἵνα δευτέραν
|| χάριν [31]ἔχητε·
16 Καὶ δι' ὑμῶν ** δι-
ελθεῖν[32] εἰς Μακεδονί-
αν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μα-
κεδονίας [29]ἐλθεῖν πρὸς
ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προ-
πεμφθῆναι [34] εἰς τὴν
Ἰουδαίαν.
17 Τοῦτο οὖν ††βυλευ-
όμενος, μήτι ἄρα τῇ
ἐλαφρίᾳ [38]ἐχρησάμην;
ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ

A. D. 58.

1 ch. 2. 10.
2 Lu. 14. 31.
* conj. τὸ ναὶ οὔ, καὶ τὸ οὒ ναί;
3 1 Co. 7. 7.
4 Mat. 5. 37.
5 s. διδόμενον
† ἔστι-h.
6 γίνομαι.
7 ch. 7. 4, 14.
8 εἰμί.
9 Ro. 2. 15.
‡ ἁγιότητι-n.
10 Mat. 8. 4.
11 Ac. 23. 1.
12 c. 8. 2; 11. 3.
13 ch. 2. 17.
14 κηρύσσω.
15 ch. 10. 4.
16 s. εἰσι.
17 ἀναςρέφω
§ χ. δι' αὐτȣ τὸ-n. al. διὸ χ. δι' αὐτȣ τὸ-i
18 Jno. 3. 3, 5.
19 ἐπιγινώσκω. c. 6. 9.
20 Mar. 16 20.
21 c. 5. 12.; 9. 3.
22 χρίω.
23 s. ἔσεσθε καύχημα.
24 Mat. 27. 66.
26 δίδωμι.
27 βούλομαι.
28 ch. 5. 5.
29 ἔρχομαι.
|| χαρὰν-n.
30 Lu. 22. 25.
31 ἔχω. [i.
** ἀπελθεῖν-
32 διέρχομαι
33 ch. 8. 23.
34 Ac. 15. 3.
35 ἵςημι.
†† βȣλόμενος-h.
36 κρίνω.
37 s. ἐν.
38 χράομαι.

σάρκα [2]βουλεύομαι,
ἵνα [3]ᾖ παρ' ἐμοὶ * τὸ
ναὶ [4]ναὶ, καὶ τὸ οὒ οὔ;
18 Πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς,
ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ
πρὸς ὑμᾶς οὐκ † [6]ἐγένε-
το ναὶ καὶ οὔ.
19 Ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ
υἱὸς Ἰησοῦς Χριςὸς ὁ
ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν [14]κη-
ρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ
Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέ-
ου, οὐκ [6]ἐγένετο ναὶ
καὶ οὒ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐ-
τῷ [6]γέγονεν.
20 Ὅσαι γὰρ [16]ἐπαγ-
γελίαι Θεȣ̃, ἐν αὐτῷ τὸ
ναὶ, § καὶ ἐν αὐτῷ τὸ
[18]ἀμὴν, τῷ Θεῷ πρὸς
δόξαν δι' ἡμῶν.
21 Ὁ δὲ [20]βεβαιῶν
ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χρι-
ςὸν, καὶ [22]χρίσας ἡμᾶς,
Θεός·
22 Ὁ καὶ [24]σφραγισά-
μενος ἡμᾶς, καὶ [26]δοὺς
τὸν [28]ἀῤῥαβῶνα τοῦ
Πνεύματος ἐν ταῖς καρ-
δίαις ἡμῶν.
23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα
τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι
ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν,
ὅτι φειδόμενος ὑμῶν,
οὐκέτι [29]ἦλθον εἰς Κό-
ρινθον.
24 Οὐχ ὅτι [30]κυριεύο-
μεν ὑμῶν τῆς πίστεως,
ἀλλὰ [32]συνεργοί [8]ἐσμεν
τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ
γὰρ πίςει [35] ἑςήκατε.

Κεφ. β'.

ΕΚΡΙΝΑ[36] δὲ ἐμαυ-
τῷ[37] τȣ̃το, τὸ μὴ πάλιν
[29] ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς
ὑμᾶς.

2 Εἰ γὰρ ἐγὼ [1]λυπῶ
ὑμᾶς, καὶ τίς [d] [3]ἐστιν |
ὁ [5]εὐφραίνων με, εἰ
μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ
ἐμοῦ;
3 Καὶ [7]ἔγραψα [c]ὑμῖν |
τοῦτο αὐτὸ, ἵνα μὴ [9]ἐλ-
θὼν λύπην ἔχω ἀφ' ὧν
ἔδει με χαίρειν· [11]πε-
ποιθὼς ἐπὶ πάντας
ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ,
πάντων ὑμῶν [3]ἐστιν.
4 Ἐκ γὰρ πολλῆς θλί-
ψεως καὶ [13]συνοχῆς
καρδίας [7]ἔγραψα ὑμῖν
διὰ πολλῶν δακρύων,
οὐχ ἵνα [15]λυπηθῆτε,
ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα
[17]γνῶτε ἣν ἔχω περισ-
σοτέρως εἰς ὑμᾶς.
5 Εἰ δέ τις [15]λελύπη-
κεν, οὐκ ἐμὲ [15]λελύπη-
κεν, ἀλλ' ἀπὸ μέρους,
ἵνα μὴ * [19]ἐπιβαρῶ
πάντας ὑμᾶς.
6 Ἱκανὸν[21] τῷ τοιούτῳ
ἡ [25]ἐπιτιμία αὕτη [e]ἡ
ὑπὸ τῶν πλειόνων. |
7 ʺΩστε τοὐναντίον
[27]μᾶλλον ὑμᾶς χαρί-
σασθαι, καὶ παρακαλέ-
σαι, μήπως τῇ περισσο-
τέρᾳ λύπῃ [28]καταποθῇ
ὁ τοιοῦτος.
8 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
[29]κυρῶσαι εἰς αὐτὸν
ἀγάπην.
9 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ
[7]ἔγραψα, ἵνα [17]γνῶ
τὴν [30]δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ
εἰς πάντα ὑπήκοοί
[3]ἐστε.
10 ʹΩ δέ τι χαρίζε-
σθε, καὶ ἐγώ· καὶ γὰρ
ἐγὼ ** εἴ τι [2]κεχάρι-

A. D. 58.

1 ch. 6. 10. Jno. 16. 20.
2 χαρίζομαι.
3 εἰμί.
4 c. 1. 11; 4. 6.
5 Lu. 15. 23.
6 ch. 7. 2.
7 γράφω.
8 c. 3. 4; 14. 4.
9 ἔρχομαι.
10 ἀνοίγω.
11 πείθω.
12 ἔχω.
13 Lu. 21. 25.
14 c. 7. 5; 8. 13.
15 λυπέω.
16 εὑρίσκω.
17 γινώσκω.
18 ἀποτάσσω.
19 1 Th. 2. 9.
* ἐπιβαρῶ, πάντας-a.
20 ἐξέρχομαι.
21 s. χρῆμα.
22 Col. 2. 15.
23 Jno. 12. 3.
24 Ep. 5. 2.
25 Wis. 3. 10. cf. 2 Mac. 6. 13.
26 1 Co. 1. 18.
27 s. δεῖ.
28 καταπίνω, ch. 5. 4. 1 Co. 15. 54.
† ὀσμὴ ἐκ θανάτου-n.
29 Ga. 3. 15.
‡ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς-n.
§ λοιποί,-t.
30 c. 9. 2; 9. 13. Ro. 5. 4.
31 ch. 1. 12.
‖ κατέναντι-h.
32 ch. 12. 19. Ep. 1. 4.
** ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι-a.

σμαι, ᾧ [2]κεχάρισμαι,
δι' ὑμᾶς, ἐν [4]προσώπῳ
Χριστοῦ,
11 ʺΙνα μὴ [6]πλεονε-
κτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σα-
τανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ
τὰ [8]νοήματα ἀγνοοῦ-
μεν.
12 Ἐλθὼν[9] δὲ εἰς τὴν
Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέ-
λιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ
θύρας μοι [10]ἀνεῳγμέ-
νης ἐν Κυρίῳ,
13 Οὐκ [12]ἔσχηκα [14]ἄ-
νεσιν τῷ πνεύματί μου,
τῷ μὴ [16]εὑρεῖν με Τί-
τον τὸν ἀδελφόν μου·
ἀλλὰ [18]ἀποταξάμενος
αὐτοῖς, [20]ἐξῆλθον εἰς
Μακεδονίαν.
14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις
τῷ πάντοτε [22]θριαμ-
βεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ
Χριστῷ, καὶ τὴν [23]ὀσμὴν
τῆς γνώσεως αὐτοῦ φα-
νεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν
παντὶ τόπῳ.
15 ʺΟτι Χριστοῦ [24]εὐ-
ωδία [3]ἐσμὲν τῷ Θεῷ
ἐν τοῖς [26]σωζομένοις
καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμέ-
νοις·
16 Οἷς μὲν, † ὀσμὴ θα-
νάτου εἰς θάνατον· οἷς
δὲ, ‡ ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζω-
ήν· καὶ πρὸς ταῦτα τίς
ἱκανός;
17 Οὐ γάρ [3]ἐσμεν, ὡς
οἱ § πολλοὶ, καπηλεύον-
τες τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ [31]εἰ-
λικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ
Θεοῦ, ‖ [32]κατενώπιον
τοῦ | Θεοῦ, ἐν Χριστῷ
λαλοῦμεν.

Κεφ. γ'.

ΑΡΧΟΜΕΘΑ πάλιν
ἑαυτοὺς συνιστάνειν;
*εἰ μὴ χρῄζομεν, ὥς τι-
νες, συςατικῶν ἐπιςο-
λῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ
ὑμῶν d συςατικῶν;
2 Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν
ὑμεῖς ⁴ ἐςε, ⁵ ἐγγεγραμ-
μένη ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν, γινωσκομένη
καὶ ἀναγινωσκομένη
ὑπὸ πάντων ἀνθρώ-
πων·
3 Φανερούμενοι ὅτι
⁴ ἐςὲ ἐπιςολὴ Χριςοῦ
διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν,
⁵ ἐγγεγραμμένη ⁶ οὐ μέ-
λανι,⁷ ἀλλὰ Πνεύματι
Θεοῦ ζῶντος· οὐκ ἐν
πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ'
ἐν ¹⁰ πλαξὶ καρδίας σαρ-
κίναις·¹¹
4 Πεποίθησιν ¹² δὲ
τοιαύτην ἔχομεν διὰ
τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν
Θεόν·
5 Οὐχ ὅτι ἱκανοί ⁴ ἐ-
σμεν e ἀφ' ἑαυτῶν l λο-
γίσασθαί τι, ὡς ἐξ ἑαυ-
τῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης
ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ·
6 Ὃς καὶ ¹⁹ ἱκάνωσεν
ἡμᾶς ²⁰ διακόνους καινῆς
διαθήκης, οὐ ‖ γράμμα-
τος, ἀλλὰ πνεύματος·
τὸ γὰρ γράμμα ** ἀπο-
κτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα
ζωοποιεῖ.
7 Εἰ δὲ ἡ ²³ διακονία
τοῦ θανάτου ἐν ²⁴ γράμ-
μασιν, ²⁵ ἐντετυπωμένη
c ἐν l λίθοις, ²⁷ ἐγενήθη
ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνα-
σθαι ¹ ἀτενίσαι τοὺς
υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ
πρόσωπον Μωσέως, διὰ
τὴν δόξαν τοῦ προσώπου
αὐτοῦ, τὴν ² καταργουμέ-
νην·
8 Πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ
διακονία τοῦ πνεύματος
⁴ ἔσται ἐν δόξῃ;
9 Εἰ γὰρ † ἡ διακονία
τῆς ³ κατακρίσεως, δό-
ξα, πολλῷ μᾶλλον πε-
ρισσεύει ἡ διακονία
τῆς δικαιοσύνης e ἐν l
δόξῃ.
10 Καὶ γὰρ ‡ οὐδὲ ⁹ δε-
δόξασται τὸ ⁸ δεδοξα-
σμένον,⁹ ἐν τούτῳ τῷ
μέρει, ἕνεκεν τῆς
¹² ὑπερβαλλούσης δό-
ξης.
11 Εἰ γὰρ τὸ ⁸ καταρ-
γούμενον, διὰ δόξης·
πολλῷ μᾶλλον τὸ μέ-
νον, ἐν δόξῃ.
12 Ἔχοντες οὖν τοι-
αύτην ἐλπίδα, πολλῇ
¹⁴ παῤῥησίᾳ ¹⁵ χρώμε-
θα·
13 Καὶ οὐ ¹⁶ καθάπερ
Μωσῆς ¹⁷ ἐτίθει ¹⁸ κά-
λυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ¹ ἀ-
τενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσ-
ραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ
καταργουμένου.
14 Ἀλλ' ²¹ ἐπωρώθη
τὰ ²² νοήματα αὐτῶν·
ἄχρι γὰρ τῆς †† σημε-
ρον τὸ αὐτὸ κάλυμ-
μα ἐπὶ τῇ ἀναγνώ-
σει τῆς παλαιᾶς δια-
θήκης μένει, μὴ ²⁶ ἀνα-
καλυπτόμενον, ‡‡ ὅ, τι
ἐν Χριστῷ καταργεῖ-
ται.

A. D. 58.

1 ἀτενίζω, Lu. 4. 20.
* ἢ μὴ-l.
2 v. 11, 13, 14. Ro. 3. 3.
3 Ro. 8. 1.
4 εἰμί.
5 ἐγγράφω, v. 3.
† τῇ διακονίᾳ-n.
6 2 Jno. 12.
7 s. χρώματι.
‡ οὐ-l.
8 s. πρᾶγμα.
9 δοξάζω.
10 He. 9. 4.
11 Eze. 11. 19.
12 ch. 9. 14. Ep. 1. 19.
13 ch. 1. 15.
14 Jno. 7. 4.
15 χράομαι.
§ al. transp.
16 s. παρακαλύπτομεν.
17 τίθημι.
18 ver. 14–16. Ex 34. 33–35.
19 Col. 1. 12.
20 ch. 6. 4. Mat. 20. 26.
21 πωρόω, Mar. 6. 52.
22 ch. 2. 11.
‖ γράμματι, ἀλλὰ πνεύματι-n.
** ἀποκτείνει s. ἀποκτέννει-h.
†† σήμερον ἡμέρας τὸ-l
23 ver. 8, 9. c. 4. 1; 5. 18.
24 Ro. 2. 29.
25 ἐντυπόω.
26 Job 12. 22. Is. 3. 17.
‡‡ ὅτι-a.
27 γίνομαι.

15 Ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα *ἀναγινώσκεται Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται.
16 Ἡνίκα δ' ἂν [3] ἐπιστρέψῃ [4] πρὸς Κύριον, [6] περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.
17 § Ὁ δὲ Κύριος τὸ πνεῦμά [7] ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ‖ ἐλευθερία.
18 Ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ [8] προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, [9] τὴν αὐτὴν [11] εἰκόνα [13] μεταμορφούμεθα ἀπὸ [15] δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ [17] Κυρίου §§ πνεύματος.

Κεφ. δ'.

ΔΙΑ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς [19] ἠλεήθημεν, οὐκ [21] ἐκκακοῦμεν·
2 Ἀλλ' [23] ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς [25] αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν [21] πανουργίᾳ, μηδὲ [28] δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει [31] τῆς ἀληθείας [33] συνιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
3 Εἰ δὲ καὶ [7] ἔστι κεκαλυμμένον [34] τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς [35] ἀπολλυμένοις [7] ἐστὶ [34] κεκαλυμμένον·
4 Ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου [36] ἐτύφλωσε τὰ [1] νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ † αὐγάσαι [b] αὐτοῖς ‖ τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου [2] τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς [7] ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ.‡
5 Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν Κύριον· ἑαυτοὺς δὲ, δούλους ὑμῶν διὰ ‖ Ἰησοῦν.
6 *Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ [4] εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς **λάμψαι, [e] ὃς ‖ †† [10] ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης ‡‡ τοῦ Θεοῦ ἐν [12] προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
7 *Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν [14] ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ [16] ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως [7] ᾖ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν·
8 Ἐν παντὶ [18] θλιβόμενοι, [20] ἀλλ' οὐ [22] στενοχωρούμενοι· [24] ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ [26] ἐξαπορούμενοι·
9 Διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ [28] ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι·
10 Πάντοτε τὴν [30] νέκρωσιν τοῦ [b] Κυρίου ‖ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι [32] περιφέροντες, ἵνα [x] ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ‖‖ ἡμῶν φανερωθῇ.
11 Ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον

A. D. 58.

* ἀναγινώσκηται-n.
1 ch. 2. 11.
† καταυγάσαι τὸν, s. διαυγ. τὸν-n.
2 Tit. 2. 13.
3 ἐπιστρέφω.
4 Mat. 4. 3.
5 s. ἑαυτὴν ἡ καρδία.
6 Ac. 27. 20, 40.
7 εἰμί.
‡ τοῦ ἀοράτου-f
§ conj. Οὗ.
‖ Ἰησοῦ.-n.
** λάμψει,-n.
8 ἀνακαλύ-
9 s. εἰς. [πτω
†† al. οὗτος.
10 λάμπω.
‡‡ αὐτοῦ ἐν-h.
11 ch. 4. 4.
12 c 3. 7, 13, 18.
13 Mat. 17. 2.
14 2 Ti. 2. 20.
15 c. 4. 6, 15, 17.
16 Ro. 7. 13.
17 v. 6, 8, 17.
§§ πνεύματι n
18 s. τόπῳ.
19 ἐλεέω.
20 s. ἐσμεν, v. ὄντες.
21 Lu. 18. 1.
22 ch. 6. 12.
23 Job 6. 14.
24 Jno. 13. 22.
25 Lu. 14. 9.
26 ch. 1. 8.
27 ch. 11. 3.
28 Mat. 27. 46.
29 Ps. 14. 3.
30 Ro. 4. 19.
31 1 Co. 12. 7.
32 Mar. 6. 55.
33 συνίστημι.
34 καλύπτω.
‖‖ conj. ὑμῶν
35 ch. 2. 15.
36 τυφλόω.

[1]παραδιδόμεθα διὰ Ἰη-
σοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ
ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ
*ἡμῶν.
12 [2]Ὥςτε ὁ [b]μὲν ǀ θά-
νατος ἐν ἡμῖν [4]ἐνερ-
γεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν
ὑμῖν.
13 [8]Ἔχοντες δὲ τὸ αὐ-
τὸ πνεῦμα τῆς πίςεως,
κατὰ τὸ [7]γεγραμμένον·
[9]Ἐπίςευσα,[11] διὸ [12]ἐ-
λάλησα· καὶ ἡμεῖς πι-
ςεύομεν, διὸ καὶ λα-
λοῦμεν·[15]
14 Εἰδότες [8]ὅτι ὁ ἐγεί-
ρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν,
καὶ ἡμᾶς [c]διὰ Ἰησοῦ ǀ †
ἐγερεῖ, καὶ [19]παραςή-
σει σὺν ὑμῖν.
15 Τὰ γὰρ πάντα [21]
δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις
‖[22]πλεονάσασα, διὰ
τῶν πλειόνων τὴν εὐ-
χαριστίαν περισσεύσῃ
εἰς τὴν δόξαν τοῦ
Θεοῦ.
16 Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν·
ἀλλ' εἰ καὶ ὁ [24]ἔξω
ἡμῶν ἄνθρωπος δια-
φθείρεται, ἀλλ' ὁ[25] [21]ἔ-
σωθεν [33]ἀνακαινοῦται
ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 Τὸ γὰρ παραυτί-
κα †† ἐλαφρὸν τῆς θλί-
ψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερ-
βολὴν εἰς ὑπερβο-
λὴν, αἰώνιον βάρος
δόξης κατεργάζεται
ἡμῖν·
18 Μὴ σκοποῦντων
ἡμῶν τὰ βλεπόμενα,
ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα.
Τὰ γὰρ βλεπόμενα,

A. D. 58.

1 παραδίδωμι
2 Mat. 13. 21.
3 s. μὲν οὖν.
* conj. ὑμῶν.
4 ch. 1. 6.
5 εἴδω.
6 Jno. 3. 12.
7 γράφω.
8 Mat. 24. 2.
9 Ps. 116. 10.
10 Mar. 14. 58.
11 πιστεύω.
12 s. ὄντες.
13 λαλέω.
14 s. σκήνει.
15 s. τούτῳ.
16 Mar. 7. 34.
17 Jude 6.
18 s. διδόμε-
νον. [σοῦ-i.
† al. σὺν Ἰη-
19 παρίστημι
20 ver. 4.
21 s. πράγμα-
τα ἔστι.
22 ch. 9. 14.
‡ Εἴπερ-n.
§ ἐκδυσάμε-
νοι-i.
‖ πλεονάσα-
σα διὰ τῶν
πλειόνων,
τήν-a.
23 ch. 8. 15.
24 εὑρίσκω.
25 s. ὤν.
26 εἰμί.
27 ch. 1. 8.
** ἐφ' ᾧ οὐ-a.
28 Mat. 27. 28.
29 καταπίνω.
30 ch. 4. 11.
31 ch. 7. 5.
32 ch. 4. 17.
33 Col. 3. 10.
34 δίδωμι.
†† πρόςκαι-
ρον καί-f.
35 s. ἴσμεν.
‡‡ al. οὖν,
s. γάρ.

[2]πρόςκαιρα· [3] τὰ δὲ μὴ
βλεπόμενα, αἰώνια.

Κεφ. ε'.

ΟΙΔΑΜΕΝ[5] γὰρ ὅτι
ἐὰν ἡ [6]ἐπίγειος ἡμῶν
οἰκία τοῦ σκήνους
[8]καταλυθῇ, οἰκοδο-
μὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν,
οἰκίαν [10]ἀχειροποίη-
τον, αἰώνιον ἐν τοῖς
οὐρανοῖς.
2 Καὶ γὰρ [13]ἐν τού-
τῳ[14] στενάζομεν,[16] τὸ
[17]οἰκητήριον ἡμῶν
τὸ [18]ἐξ οὐρανοῦ [20]ἐπ-
ενδύσασθαι [22]ἐπιπο-
θοῦντες.
3 ‡ Εἴγε καὶ § ἐνδυσά-
μενοι, οὐ γυμνοὶ [24]εὑ-
ρεθησόμεθα.
4 Καὶ γὰρ οἱ [26]ὄντες
ἐν τῷ σκήνει στενά-
ζομεν [27]βαρούμενοι·
**ἐπειδὴ οὐ θέλομεν
[28]ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπ-
ενδύσασθαι, ἵνα [29]κατα-
ποθῇ τὸ [30]θνητὸν ὑπὸ
τῆς ζωῆς.
5 Ὁ δὲ [32]κατεργασά-
μενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ
τοῦτο, Θεὸς, ὁ [c]καὶ ǀ
[34]δοὺς ἡμῖν τὸν ἀῤῥα-
βῶνα τοῦ Πνεύματος.
6 Θαῤῥοῦντες οὖν πάν-
τοτε,[35] καὶ εἰδότες ὅτι
ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώ-
ματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ
τοῦ Κυρίου·
7 (Διὰ πίστεως γὰρ
περιπατοῦμεν, οὐ διὰ
εἴδους·)
8 Θαῤῥοῦμεν [d]δὲ, ǀ ‡‡
καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλ-
λον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ

σώματος, ϗ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον.

9 Διὸ καὶ [3]φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, [5]εὐάρεστοι αὐτῷ [7]εἶναι.

10 Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς [8]φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα [11]κομίσηται ἕκαστος τὰ[12] ἰδιὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ [15]ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε § κακόν.

11 Εἰδότες ‖ οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν, Θεῷ δὲ [19]πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ ϗ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν [19]πεφανερῶσθαι.

12 Οὐ [c]γὰρ ‖ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ [22]ἀφορμὴν [25]διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα ἔχητε [27]πρὸς τοὺς ἐν [28]προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ.

13 Εἴτε γὰρ [29]ἐξέστημεν,[31] Θεῷ· εἴτε [33]σωφρονοῦμεν,[31] ὑμῖν.

14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ ** Χριστοῦ [34]συνέχει ἡμᾶς·

15 Κρίναντας τοῦτο, ὅτι d εἰ ‖ εἷς ὑπὲρ πάντων [1]ἀπέθανεν, ἄρα [37]οἱ πάντες [1]ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων [1]ἀπέθανεν, ἵνα οἱ [38]ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς [38]ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ [e]ὑπὲρ αὐτῶν [1]ἀποθανόντι καὶ [2]ἐγερθέντι.

16 [r]Ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ [4] νῦν οὐδένα [6]οἴδαμεν [8]κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ [10]ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.

17 [r]Ὥστε εἴτις [12]ἐν *Χριστῷ,[12] [14]καινὴ κτίσις· [16] τὰ [17]ἀρχαῖα [18]παρῆλθεν, ἰδοὺ [20]γέγονε καινὰ d τὰ πάντα.‡

18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ [21]καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ c Ἰησοῦ ‖ Χριστοῦ, καὶ [25]δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς [26]καταλλαγῆς·

19 Ὡς ὅτι Θεὸς [7]ἦν ἐν [24]Χριστῷ κόσμον [21]καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ [26]θέμενος ἐν ἡμῖν, τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν [30]πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα [32]ὑπὲρ Χριστοῦ, [21]καταλλάγητε τῷ Θεῷ.

21 Τὸν d γὰρ ‖ μὴ γνόντα [10] ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν [34]ἁμαρτίαν ἐποίησεν,[36] ἵνα ἡμεῖς [20]γινώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Κεφ. ϛʹ.

ΣΥΝΕΡΓΟΥΝΤΕΣ [38] δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ

A. D. 58.

1 ἀποθνήσκω
2 ἐγείρω.
3 Ro. 15. 20.
4 s. χρόνου.
5 Ro. 12. 1.
6 εἴδω.
7 εἰμί.
8 ch. 1. 17.
9 c. 2. 14. 3. 3.
10 γινώσκω.
11 κομίζω.
12 s. ἔστι.
* Χριστῷ καινὴ κτίσις-n.
13 s. πεπραγμένα.
† ἴδια-n.
14 ch. 3. 6.
15 πράσσω.
16 Ro. 8. 19.
17 Mat. 5. 21.
18 παρέρχομαι.
19 φανερόω.
20 γίνομαι.
‡ al. transp.
§ φαῦλον-l.
‖ οὖν, τὸν φ. τ. κυρίου ἀνθρώπους-n
21 καταλλάσσω.
22 Ro. 6. 11.
23 ch. 11. 12.
24 Ro. 6. 23.
25 δίδωμι.
26 τίθημι.[θαι
27 s. καυχᾶσ-
28 ch. 1. 11.
29 ἐξίστημι.
30 Ep. 6. 20.
31 s. τοῦτό ἐστι
32 Ro. 5. 8.
33 Ro. 12. 3.
34 Ro. 8. 3.
** Θεοῦ-n.
35 Lu. 12. 50.
36 ποιέω.
37 s. ἦν.
38 ζάω.
39 s. τῷ Θεῷ.

εἰς [1] κενὸν τὴν χάριν
τοῦ Θεοῦ [2] δέξασθαι
ὑμᾶς.
2 Λέγει γάρ· [3] Καιρῷ
δεκτῷ [4] ἐπήκουσά σου,
καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας
[7] ἐβοήθησά σοι. Ἰδοὺ
νῦν καιρὸς [8] εὐπρόσδε-
κτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα
σωτηρίας.
3 Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ
[11] διδόντες προσκοπὴν,
ἵνα μὴ [13] μωμηθῇ ἡ δια-
κονία·
4 Ἀλλ' ἐν παντὶ
[15] συνιστῶντες [19] ἑαυ-
τοὺς ὡς Θεοῦ διάκο-
νοι· ἐν ὑπομονῇ πολ-
λῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν
ἀνάγκαις, ἐν [21] στενο-
χωρίαις,
5 Ἐν πληγαῖς, ἐν φυ-
λακαῖς,[23] ἐν [24] ἀκατα-
στασίαις, ἐν κόποις, ἐν
[25] ἀγρυπνίαις, ἐν [26] νη-
στείαις,
6 Ἐν ἁγνότητι, ἐν
γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ,
ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύ-
ματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ
[27] ἀνυποκρίτῳ,
7 Ἐν λόγῳ ἀληθείας,
ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ
τῶν ὅπλων τῆς δικαι-
οσύνης τῶν δεξιῶν καὶ
ἀριστερῶν·
8 Διὰ δόξης καὶ
ἀτιμίας, διὰ δυσφη-
μίας καὶ εὐφημίας·
ὡς [32] πλάνοι, καὶ ἀλη-
θεῖς·
9 Ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ
ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς
ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ
[35] ζῶμεν· ὡς ** παιδευ-
όμενοι, καὶ μὴ θανατού-
μενοι·
10 Ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ
δὲ χαίροντες· ὡς πτω-
χοὶ, πολλοὺς δὲ [4] πλου-
τίζοντες· ὡς μηδὲν
ἔχοντες, καὶ πάντα κατ-
έχοντες.[6]
11 Τὸ στόμα ἡμῶν [8] ἀ-
νέῳγε πρὸς ὑμᾶς, Κο-
ρίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν
[10] πεπλάτυνται.
12 Οὐ [19] στενοχωρεῖσθε
ἐν ἡμῖν· *στενοχωρεῖ-
σθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγ-
χνοις ὑμῶν.
13 Τὴν [14] δὲ αὐτὴν ἀν-
τιμισθίαν,[15] ὡς τέκνοις
λέγω, [10] πλατύνθητε καὶ
[18] ὑμεῖς.
14 Μὴ [20] γίνεσθε ἑτε-
ροζυγοῦντες ἀπίστοις.
Τίς γὰρ μετοχὴ †δικαι-
οσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ‡ τίς
δὲ [22] κοινωνία φωτὶ
πρὸς σκότος;
15 Τίς δὲ συμφώνησις
Χριστῷ πρὸς § Βελίαρ;
ἢ τίς [24] μερὶς πιστῷ με-
τὰ ἀπίστου;
16 Τίς δὲ συγκατάθε-
σις ναῷ Θεοῦ μετ' ‖ εἰ-
δώλων; ὑμεῖς γὰρ να-
ὸς Θεοῦ [29] ἐστε [35] ζῶν-
τος· καθὼς εἶπεν ὁ
Θεός· [30] Ὅτι [31] ἐνοική-
σω ἐν αὐτοῖς, καὶ [33] ἐμ-
περιπατήσω· καὶ [29] ἔ-
σομαι αὐτῶν Θεὸς, καὶ
αὐτοὶ [29] ἔσονταί μοι
λαός.
17 Διὸ [34] [36] ἐξέλθετε ἐκ
μέσου αὐτῶν, καὶ [37] ἀφ-
ορίσθητε, λέγει Κύρι-
ος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ

A. D. 58.

1 1 Co. 15. 10.
2 δέχομαι.
3 Is. 49. 8.
4 ch. 9. 11.
5 ἐπακούω.
6 Mat. 21. 38.
7 βοηθέω.
8 ἀνοίγω.
9 ch. 8. 12.
10 πλατύνω.
11 δίδωμι.
12 ch. 4. 8.
* Conj. στε-
νοχωρού-
μεθα δέ.
13 μωμέομαι.
14 s. κατὰ. [τι
15 s. πράγμα-
16 Ro. 1. 27.
17 s. ὄντες.
18 s. οὕτως.
19 συνίστημι.
20 γίνομαι.
21 ch. 12. 10.
† δικαιοσύνης
καὶ ἀδικίας;-n
‡ ἢ τίς κοι-
νωνία-h.
§ Βελιαλ;
al. Βελίαν;
s. Βελίαβ;
22 ch. 8. 4.
23 ch. 11. 23.
24 ch. 12. 20.
25 ch. 11. 27.
26 Mat. 17. 21.
27 Ro. 12. 9.
28 Lu. 10. 42.
‖ conj. εἰδω-
λείων;
29 εἰμί. [12.
30 Le. 26. 11,
31 Ro. 8. 11.
32 Mat. 27. 63.
33 De. 23. 14.
34 Is. 52. 11.
35 ζάω.
** πειραζό-
μενοι-n.
36 ἐξέρχομαι
37 Mat. 25. 32.

¹ ἅπτεσθε· κἀγὼ ² εἰς-
δέξομαι ὑμᾶς·
18 Καὶ ³ ἔσομαι ὑμῖν
εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς
³ ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς ϗ
θυγατέρας, λέγει Κύρι-
ος ⁴ παντοκράτωρ.

Κεφ. ζ΄.

ΤΑΥΤΑΣ οὖν ἔχον-
τες τὰς ἐπαγγελίας,
ἀγαπητοὶ, ⁷ καθαρίσω-
μεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παν-
τὸς ⁸ μολυσμοῦ ‡σαρκὸς
καὶ πνεύματος ¹¹ ἐπιτε-
λοῦντες ¹³ ἁγιωσύνην ἐν
φόβῳ Θεοῦ.
2 Χωρήσατε ¹⁴ ἡμᾶς·
οὐδένα ¹⁵ ἠδικήσαμεν,
οὐδένα ¹⁶ ἐφθείραμεν,
οὐδένα ¹⁷ ἐπλεονεκτή-
σαμεν.
3 Οὐ πρὸς κατάκρισιν
λέγω· προείρηκα γὰρ
ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν ³ ἐστε εἰς τὸ συν-
αποθανεῖν ¹⁸ καὶ ¹⁹ συ-
ζῇν.
4 Πολλή μοι παῤῥησία
πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι
καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν·
²¹ πεπλήρωμαι τῇ παρα-
κλήσει, ὑπερπερισσεύ-
ομαι ²⁴ τῇ χαρᾷ ἐπὶ πά-
σῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.
5 Καὶ γὰρ ²⁵ ἐλθόντων
ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν,
οὐδεμίαν ²⁷ ἔσχηκεν ἄνε-
σιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ'
ἐν παντὶ ²⁹ θλιβόμε-
νοι· ³⁰ ἔξωθεν μάχαι,
ἔσωθεν φόβοι.
6 Ἀλλ' ὁ ³¹ παρακα-
λῶν τοὺς ταπεινοὺς, ³¹
παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ

A. D. 58.

1 ἅπτομαι.
2 εἰσδέχομαι.
3 εἰμί.
4 Re. 1.8; 4.8.
* ἣν παρε-κλήθην-n.
5 ver. 11.
6 Mat. 2. 18.
7 καθαρίζω.
8 χαίρω.
9 Je. 23. 15.
10 λυπέω.
† μεταμέλο-μαι· εἰ δὲ ϗ μετεμελό-μην, βλέπω, ὅτι-n.
‡ σαρκὸς, καὶ πνεύματος ἐ-πιτελοῦντες-n
11 c. 8. 6, 11.
12 μεταμέ-λομαι.
§ εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπη-σεν ὑμᾶς.-n
13 Ro. 1. 4.
14 Mat.19.11.
15 ἀδικέω.
16 φθείρω.
17 πλεονε-κτέω, c.2.11.
18 Mar.14.31.
19 συζάω.
20 ver. 10,11.
21 πληρόω.
22 Mat.3.8,11.
23 Ro. 11. 29.
24 Ro. 5. 20.
25 ἔρχομαι.
‖ ἐν-f.
26 Ac. 22. 1.
27 ἔχω.
28 συνίστημι
29 s. τόπῳ v. χρόνῳ.
30 s. ἐσμεν.
31 παρακα-λέω. [ζομαι.
32 κατεργά-
33 ch. 11. 2.

Θεὸς, ἐν τῇ παρουσίᾳ
Τίτου.
7 Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ
παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῇ παρακλήσει
* ᾗ ³¹ παρεκλήθη ἐφ'
ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν
τὴν ὑμῶν ⁵ ἐπιπόθησιν,
τὸν ὑμῶν ⁶ ὀδυρμὸν,
τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ
ἐμοῦ· ὥςτε με μᾶλλον
⁸ χαρῆναι.
8 Ὅτι εἰ καὶ ¹⁰ ἐλύπη-
σα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστο-
λῇ, οὐ † μεταμέλομαι,
εἰ καὶ ¹² μετεμελόμην.
Βλέπω γὰρ ἡ ὅτι ἐπι-
στολὴ ἐκείνη, § εἰ καὶ
πρὸς ὥραν, ¹⁰ ἐλύπησεν
ὑμᾶς.
9 Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι
¹⁰ ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι
¹⁰ ἐλυπήθητε εἰς μετά-
νοιαν· ¹⁰ ἐλυπήθητε
γὰρ ²⁰ κατὰ Θεὸν, ἵνα
ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ
ἡμῶν.
10 Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν
λύπη ²² μετάνοιαν εἰς
σωτηρίαν ²³ ἀμεταμέ-
λητον κατεργάζεται· ἡ
δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνα-
τον κατεργάζεται.
11 Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο
τὸ κατὰ Θεὸν ¹⁰ λυπη-
θῆναι ᵈ ὑμᾶς, ‖ πόσην
³² κατειργάσατο ‖ ὑμῖν
σπουδὴν, ἀλλὰ ²⁶ ἀπολο-
γίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτη-
σιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ
ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆ-
λον, ἀλλ' ἐκδίκησιν· ἐν
παντὶ ²⁸ συνεστήσατε
ἑαυτοὺς ³³ ἁγνοὺς εἶναι
ᵈ ἐνὶ τῷ πράγματι.

12 *Ἄρα εἰ καὶ [1]ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν τῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος· ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ‡ἡμῶν τὴν ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς, ἐνώπιον τῦ Θεοῦ.

13 Διὰ τοῦτο §[6]παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μᾶλλον [7]ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι [10]ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·

14 "Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν [11]κεκαύχημαι, οὐ [13]κατῃσχύνθην· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ [15]ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ‖ἐπὶ Τίτῳ, ἀλήθεια [16]ἐγενήθη·

15 Καὶ τὰ [17]σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς [19]ἐστιν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν· ὡς μετὰ [21]φόβου καὶ τρόμου [22]ἐδέξασθε αὐτόν.

16 Χαίρω **ὅτι ἐν παντὶ θαῤῥῶ ἐν ὑμῖν.

Κεφ. η'.

ΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ[25] δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν [27]χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν [29]δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας·

2 "Ὅτι ἐν πολλῇ [31]δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς *χαρᾶς αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ [2]βάθυς [3]πτωχεία αὐτῶν [4]ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς †[5]ἁπλότητος αὐτῶν·

3 "Ὅτι κατὰ δύναμιν (μαρτυρῶ) καὶ ὑπὲρ δύναμιν [8]αὐθαίρετοι·[9]

4 Μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, [22]b δέξασθαι ἡμᾶς.|

5 Καὶ οὐ καθὼς [12]ἠλπίσαμεν,[14] ἀλλ' ἑαυτοὺς [29]ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ·

6 Εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς [18]προενήρξατο, οὕτω καὶ [20]ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.

7 Ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

8 Οὐ κατ' [23]ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης [24]γνήσιον [26]δοκιμάζων.

9 Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς [28]ἐπτώχευσε, πλούσιος[30] [19]ὤν· ἵνα ὑμεῖς

A. D. 58.

1 γράφω.
* χάριτος-n.
2 Ro. 11. 33. 1 Co. 2. 10.
3 Re. 2. 9.
4 περισσεύω.
† χρηστότητος-n.
5 c.1.12; 9.11.
‡ ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν-n
§ Vide App.
6 παρακαλέω
7 χαίρω.
8 ver. 17.
9 s. ἦσαν διδόναι.
10 ἀναπαύω.
11 καυχάομαι.
12 ἐλπίζω.
13 καταισχύνομαι.
14 s. ἐποιήσαν μόνον, v. ἐδίδοσαν.
15 λαλέω. [n. ‖πρὸς Τίτον-
16 γίνομαι.
17 ch. 6. 12. Lu. 1. 78.
18 προενάρχομαι, v.10.
19 εἰμί.
20 ch. 7. 1.
21 1 Co. 2. 3.
22 δέχομαι.
** οὖν,-b.
23 Ro. 16. 26.
24 Phi. 4. 3.
25 Lu. 2. 15.
26 ch. 13. 5. Lu. 12. 56.
27 c. 1. 12, 15.
28 πτωχεύω, Ps. 34. 10.
29 δίδωμι.
30 Lu. 19. 2. Re. 2. 9.
31 c.2.9; 9.13. Ro. 5. 4.

τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλου-
τήσητε.
10 Καὶ [1]γνώμην ἐν τού-
τῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ
ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες
οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι,
ἀλλὰ καὶ τὸ [3]θέλειν
[5]προενήρξασθε ἀπὸ πέ-
ρυσι.[7]
11 Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποι-
ῆσαι ἐπιτελέσατε· ὅ-
πως καθάπερ ἡ [8]προθυ-
μία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ
τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ
ἔχειν.[10]
12 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία
πρόκειται, καθὸ ἐὰν
ἔχῃ τις,[†] εὐπρόσδε-
κτος, [11]οὐ καθὸ οὐκ ἔχει.
13 Οὐ γὰρ [12]ἵνα ἄλ-
λοις [13]ἄνεσις, [14]ὑμῖν δὲ
θλῖψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότη-
τος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ
ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ
ἐκείνων ὑστέρημα·
14 Ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων
[17]περίσσευμα [18]γένηται
εἰς τὸ ὑμῶν [20]ὑστέρη-
μα, ὅπως [18]γένηται ἰσό-
της·[21]
15 Καθὼς [22]γέγρα-
πται· [25]Ὁ τὸ πολὺ
[26]οὐκ [28]ἐπλεόνασε· καὶ
ὁ τὸ ὀλίγον, [26]οὐκ [29]ἠ-
λαττόνησε.
16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ
τῷ [31]‖διδόντι τὴν αὐ-
τὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν
ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου·
17 Ὅτι τὴν μὲν παρά-
κλησιν[31] [32]ἐδέξατο·
[33]σπουδαιότερος δὲ ὑπ-
άρχων, [33]αὐθαίρετος
[36]ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς.
18 Συνεπέμψαμεν[37] δὲ

A. D. 58.

1 Ac. 20. 3.
2 Ac. 14. 23.
* ἐν-i.
3 Ro. 7. 18.
4 Ac. 19. 29.
5 προενάρχομαι, ver. 6.
6 s. πρὸς.
7 ch. 9. 2.
8 2 Th. 3. 6.
9 ch. 9. 2.
† ἡμῶν-l.
10 s. ὑμᾶς τὰ χρήματα.
11 s. ἐστὶ.
12 μωμέομαι
13 s. βέλομαι
‡ προνοοῦμεν-i.
14 Ro. 12. 17.
§ γὰρ-m.
15 ch. 2. 13.
16 s. ᾖ.
17 Mat. 12. 34.
18 γίνομαι.
19 δοκιμάζω.
20 ch. 9. 12.
21 Col. 4. 1.
22 γράφω.
23 εἰμί.
24 s. δοκιμάζομεν.
25 Ex. 16. 18.
26 s. συλλέξας
28 πλεονάζω.
29 ἐλαττονέω
30 s. ἐρωτήσει τις, ἐκεῖνος ἐστι.
‖ δόντι-h
31 s. ἡμ. τεραν.
32 δέχομαι.
33 2 Ti. 1. 17.
34 Ro. 3. 25.
35 ver. 3.
** ὑμῶν εἰς αὐτοὺς-n.
36 ἐξέρχομαι.
37 συμπέμπω
38 δίδωμι.

μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν,
οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐ-
αγγελίῳ διὰ πασῶν
τῶν ἐκκλησιῶν·
19 (Οὐ μόνον δὲ, ἀλ-
λὰ καὶ [2]χειροτονηθεὶς
ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν
[4]συνέκδημος ἡμῶν,
[*]σὺν τῇ χάριτι ταύ-
τῃ, τῇ διακονουμένῃ
ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν
[d]αὐτοῦ[†] τοῦ Κυρίου
δόξαν, καὶ [6]προθυμίαν
[†]ὑμῶν.)
20 Στελλόμενοι [8] τοῦ-
το, μή τις ἡμᾶς [12]μωμή-
σηται ἐν τῇ ἁδρότητι
ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ
ὑφ' ἡμῶν·
21 ‡ Προνοούμενοι [14]
§καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον
Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώ-
πιον ἀνθρώπων.
22 Συνεπέμψαμεν[37] δὲ
αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν
ἡμῶν, ὃν [19]ἐδοκιμάσα-
μεν ἐν πολλοῖς πολ-
λάκις σπουδαῖον [23]ὄν-
τα, νυνὶ δὲ πολὺ σπου-
δαιότερον,[24] πεποι-
θήσει [e]πολλῇ[†] τῇ εἰς
ὑμᾶς.
23 Εἴτε ὑπὲρ Τίτου,
[30]κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς
ὑμᾶς συνεργός· εἴτε
ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστο-
λοι ἐκκλησιῶν, δόξα
Χριστοῦ.
24 Τὴν οὖν [34]ἔνδειξιν
τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ
ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ
**ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐν-
δείξασθε, [b]καὶ[†] εἰς
πρόσωπον τῶν ἐκκλη-
σιῶν.

Κεφ. θ΄.

ΠΕΡΙ μὲν γὰρ τῆς
διακονίας τῆς εἰς τοὺς
ἁγίους [8] περισσόν μοι
[5] ἐστὶ τὸ γράφειν [7] ὑ-
μῖν.
2 Οἶδα[8] γὰρ τὴν προ-
θυμίαν ὑμῶν, ἣν [9] ὑπὲρ
ὑμῶν καυχῶμαι Μακε-
δόσιν, [11] ὅτι Ἀχαΐα
[13] παρεσκεύασται ἀπὸ
πέρυσι· καὶ ὁ [¶] ἐξ ὑμῶν
ζῆλος [15] ἠρέθισε τοὺς
πλείονας.
3 Ἔπεμψα[17] δὲ τοὺς
ἀδελφοὺς, ἵνα μὴ τὸ
καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ
ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέ-
ρει τούτῳ· ἵνα (καθὼς
[21] ἔλεγον) παρεσκευα-
σμένοι [5] ἦτε·
4 Μήπως ἐὰν [23] ἔλθωσι
σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, χ̧
[25] εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπα-
ρασκευάστους, καται-
σχυνθῶμεν ἡμεῖς, (ἵνα
μὴ λέγωμεν ὑμεῖς) ἐν
τῇ [29] ὑποστάσει ταύτῃ
ϸ τῆς καυχήσεως.[1]
5 Ἀναγκαῖον οὖν [31] ἡ-
γησάμην παρακαλέσαι
τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα προ-
έλθωσιν[33] εἰς ὑμᾶς, καὶ
προκαταρτίσωσι τὴν
‖ [35] προκατηγγελμένην
[37] εὐλογίαν ὑμῶν, ταύ-
την ἑτοίμην [5] εἶναι οὕ-
τως ὡς εὐλογίαν, καὶ
μὴ ** ὥσπερ πλεονεξίαν.
6 Τοῦτο δὲ, [39] ὁ σπεί-
ρων φειδομένως, φει-
δομένως καὶ θερίσει·
καὶ ὁ σπείρων ἐπ᾽ εὐλο-
γίαις, ἐπ᾽ εὐλογίαις
καὶ θερίσει.

7 Ἕκαστος καθὼς * προ-
αιρεῖται[1] τῇ καρδίᾳ· μὴ
ἐκ λύπης,[2] ἢ ἐξ ἀνάγ-
κης· [4] ἱλαρὸν γὰρ [5] δό-
την ἀγαπᾷ ὁ Θεός.
8 Δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς
πᾶσαν χάριν περισσεῦ
σαι εἰς ὑμᾶς· ἵνα ἐν
παντὶ πάντοτε πᾶσαν
[10] αὐτάρκειαν ἔχοντες,
περισσεύητε εἰς πᾶν
ἔργον ἀγαθόν·
9 Καθὼς [12] γέγραπται·
[14] Ἐσκόρπισεν.[16] ἔδω-
κε[18] τοῖς [19] πένησιν· ἡ
δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει
εἰς τὸν αἰῶνα.
10 Ὁ [20] δὲ [22] ἐπιχορη-
γῶν † σπέρμα τῷ ‡ σπεί-
ροντι, καὶ ἄρτον εἰς
βρῶσιν χορηγήσαι. καὶ
[24] πληθύναι τὸν σπό-
ρον[26] ὑμῶν, καὶ [27] αὐ-
ξήσαι τὰ [28] γεννήμα-
τα τῆς δικαιοσύνης
ὑμῶν·
11 Ἐν παντὶ [30] πλου-
τιζόμενοι εἰς πᾶσαν
ἁπλότητα, ἥτις κατ-
εργάζεται δι᾽ § ἡ-
μῶν εὐχαριστίαν τῷ
Θεῷ.
12 Ὅτι ἡ [32] διακονία
τῆς λειτουργίας ταύ-
της οὐ μόνον [5] ἐστὶ
[34] προσαναπληροῦσα τὰ
ὑστερήματα τῶν ἁγί-
ων, ἀλλὰ καὶ περισ-
σεύουσα διὰ πολ-
λῶν εὐχαριστιῶν τῷ
Θεῷ·
13 Διὰ τῆς [36] δοκιμῆς
τῆς διακονίας ταύτης
δοξάζοντες τὸν Θεὸν
ἐπὶ τῇ [38] ὑποταγῇ τῆς

A. D. 58.

* προήρη-ται-n.
1 De. 7. 6, 7.
2 s. διδότω.
3 ch. 10. 8.
4 Job 33. 26.
5 εἰμί.
6 Pr. 22 8.
7 s. πλείω.
8 εἴδω.
9 s. διαλεγόμενος, v. λαλῶν.
10 1 Ti. 6. 6.
11 s. λαλῶν.
12 γράφω.
13 παρασκευάζω.
14 Ps. 112. 9.
15 ἐρεθίζω.
16 σκορπίζω.
17 πέμπω.
18 δίδωμι.
19 πένης.
20 Is. 55. 10.
21 λέγω.
22 Ga. 3. 5.
† σπόρον-n.
‡ Vide App.
23 ἔρχομαι.
24 πληθύνω.
25 εὑρίσκω.
26 Mar. 4. 26.
27 αὐξάνω.
28 Mat. 26 29.
29 ch. 11. 17.
30 ch. 6. 10.
§ ὑμῶν-n.
31 ἡγέομαι.
32 ch. 3. 7-9.
33 προέρχομαι.
34 ch. 11. 9.
‖ προεπηγγελμένην-h.
35 προκαταγγέλλω.
36 ch. 8. 2.
37 1 Co. 10. 16.
** ὡς-a.
38 Ga. 2. 5.
39 s. φημι.

ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ [1]ἁπλότητι τῆς κοινωνίας[2] εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας.

14 Καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν [3]ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.

15 Χάρις [*]δὲ | τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

Κεφ. ι'.

ΑΥΤΟΣ δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς [7]πρᾳότητος καὶ [9]ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν [11]ταπεινὸς ἐν ὑμῖν,[13] [14]ἀπὼν δὲ [15]θαῤῥῶ εἰς ὑμᾶς·

2 Δέομαι δὲ τὸ μὴ [18]παρὼν θαῤῥῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι [19]τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς [20]κατὰ σάρκα περιπατοῦντας.

3 Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα [21]στρατευόμεθα·

4 (Τὰ γὰρ ὅπλα τῆς [23]στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς [25]καθαίρεσιν [27]ὀχυρωμάτων·)

5 Λογισμοὺς καθαιροῦντες, καὶ πᾶν [28]ὕψωμα [29]ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ [30]αἰχμαλωτίζοντες πᾶν [a]νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ·

6 Καὶ ἐν ἑτοίμῳ [4]ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν [6]παρακοὴν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴτις [17]πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ [*]εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς [8]Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς[10] [b]Χριστοῦ. |

8 Ἐάν [a]τε | γὰρ [*]καὶ | περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς [12]ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι·

9 Ἵνα †μὴ δόξω ὡς ἂν [16]ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν.

10 Ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαὶ, φησὶ, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς, καὶ ὁ λόγος [22]ἐξουθενημένος.

11 Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί [24]ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν [14]ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ [16]παρόντες [26]τῷ ἔργῳ.

12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισι τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς

A. D. 58.

1 ver. 11. ch. 1. 12. 8. 2. Ro. 12. 8.
2 ch. 2. 11.
3 ch. 6. 14. 8. 4. Ac. 2. 42.
4 s. θυμῷ.
5 ch. 3. 10.
6 Ro. 5. 19.
* δοῦλος-f.
7 1 Co. 4. 21.
8 s. ἔστι.
9 Ac. 24. 4.
10 s. ἔσμεν.
11 ch. 7. 6.
12 δίδωμι.
13 s. εἰμι.
14 ἄπειμι.
15 ver. 2. ch. 5. 6, 8. He. 13. 6.
17 πάρειμι.
16 πείθω.
† δὲ-f.
18 De. 28. 26. Na. 2 11. Zep. 3. 13.
19 τολμάω, ver. 12. ch. 11. 21. 1 Co. 6. 1.
20 Ro. 8. 1.
21 Lu. 3. 14.
22 Lu. 18. 9. 1 Co. 1. 28.
23 1 Ti. 1. 18.
24 εἰμί.
25 ver. 8. ch. 13. 10.
26 s. ἐσόμεθα.
27 2 Ki. 8. 12. La. 2. 2, 5.
28 Ro. 8. 39.
29 ch. 11. 20. Lu. 6. 20. 11. 27. 1 Ti. 2. 8.
30 Lu. 21. 24. Ro. 7. 23.

ἑαυτοῖς [c] οὐ [1] συνιοῦσιν.

13 Ἡμεῖς δὲ | * οὐχὶ εἰς τὰ [3] ἄμετρα [5] [d] καυχησόμεθα, [†] ἀλλὰ [7] κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ [9] ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρου, [11] ἐφικέσθαι [13] ἄχρι καὶ ὑμῶν.

14 Οὐ γὰρ ὡς μὴ [13] ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν [15] ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.

15 Οὐκ εἰς τὰ [3] ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν [19] μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν·

16 Εἰς τὰ [21] ὑπερέκεινα ὑμῶν [11] εὐαγγελίσασθαι [23] οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ [23] ἕτοιμα [5] καυχήσασθαι.

17 Ὁ δὲ [5] καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ [5] καυχάσθω.

18 Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν [**] [27] συνιστῶν, ἐκεῖνός [29] ἐστι [31] δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

Κεφ. ια΄.

ΟΦΕΛΟΝ [††] [35] ἀνείχεσθέ μου [‡‡] μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ [35] ἀνέχεσθέ μου.

2 Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλῳ· [37] ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν [2] παραστῆσαι, τῷ Χριστῷ·

3 Φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις Εὔαν [6] ἐξηπάτησεν ἐν τῇ [8] πανουργίᾳ αὐτοῦ, [d] οὕτω | [10] φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν, ἀπὸ τῆς [12] ἁπλότητος [‡] τῆς εἰς τὸν Χριστόν.

4 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ [14] ἐκηρύξαμεν, ἢ Πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ [16] ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ [17] ἐδέξασθε, καλῶς [§] [35] ἠνείχεσθε.[18]

5 Λογίζομαι γὰρ μηδὲν [20] ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν [20] ἀποστόλων.

6 Εἰ δὲ καὶ [24] ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ [‖] φανερωθέντες [e] ἐν πᾶσιν | εἰς ὑμᾶς.

7 Ἢ [26] ἁμαρτίαν [28] ἐποίησα, ἐμαυτὸν [30] ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε; [32] ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;

8 Ἄλλας ἐκκλησίας [34] ἐσύλησα, [16] λαβὼν ὀψώνιον, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ [36] κατενάρκησα οὐδενός.

9 Τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ [38] ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ

A. D. 58.

1 συνίημι.
2 παρίστημι.
* οὐκ ν.
3 s. μέρη.
5 καυχάομαι
6 ἐξαπατάω.
† al. καυχώμενοι.
7 s. καυχησόμεθα.
8 ch. 4. 2.
9 μερίζω.
10 φθείρω.
11 s. ὥστε.
12 ch. 1. 12.
‡ καὶ τῆς ἁγνότητος-f.
13 ἐφικνέομαι.
14 κηρύσσω.
15 φθάνω.
16 λαμβάνω.
17 δέχομαι.
§ ἀνείχεσθε-l
18 s. αὐτόν.
19 Lu. 1. 46.
20 ch. 12. 11.
21 s. χωρία.
23 s. με.
24 Ac. 4. 13.
‖ Vide App.
25 s. ἔργα.
26 1 Jno. 3. 4.
** συνιστάνων,-h.
27 συνίστημι
28 ποιέω.
29 εἰμί.
30 ch. 12. 21.
31 ch. 13. 7.
32 ὑψόω.
34 συλάω.
†† ἠνείχεσθε
35 ἀνέχω.
‡‡ μικρόν τι τῆς ἀφροσύνης-l.
36 καταναρκάω.
37 ἁρμόζομαι
38 ἔρχομαι.

ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν
ἐμαυτὸν [1]ἐτήρησα, καὶ
τηρήσω.
10 Ἔστιν[2] ἀλήθεια
Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ, ὅτι
ἡ καύχησις αὕτη οὐ
*[5] σφραγίσεται εἰς ἐμὲ
ἐν τοῖς κλίμασι τῆς
Ἀχαΐας.
11 Διατί; ὅτι οὐκ ἀγα-
πῶ ὑμᾶς; ὁ Θεὸς [7]οἶ-
δεν.
12 Ὃ δὲ ποιῶ, καὶ
ποιήσω, ἵνα [9] ἐκκόψω
τὴν [11] ἀφορμὴν τῶν
θελόντων ἀφορμὴν, ἵνα
ἐν ᾧ [13] καυχῶνται,
[15] εὑρεθῶσι καθὼς καὶ
ἡμεῖς.
13 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι
ψευδαπόστολοι, ἐργά-
ται δόλιοι, [18]μετασχη-
ματιζόμενοι εἰς ἀπο-
στόλους Χριστοῦ.
14 Καὶ οὐ ‡ θαυμα-
στόν· αὐτὸς γὰρ ὁ Σα-
τανᾶς [18] μετασχημα-
τίζεται εἰς ἄγγελον
φωτός.
15 Οὐ μέγα οὖν εἰ
καὶ οἱ διάκονοι αὐ-
τοῦ μετασχηματίζον-
ται ὡς διάκονοι δικαι-
οσύνης· ὧν τὸ τέλος
[3] ἔσται κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῶν.
16 Πάλιν λέγω, μή τίς
με δόξῃ [23]ἄφρονα [3] εἶ-
ναι· εἰ δὲ μή γε, κἂν
ὡς ἄφρονα [25] δέξασθέ
με, ἵνα μικρόν τι [27] κἀ-
γὼ [13] καυχήσωμαι.
17 Ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ
[31]κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς
ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ
τῇ [2] ὑποστάσει τῆς καυ-
χήσεως.
18 Ἐπεὶ πολλοὶ καυ-
χῶνται κατὰ τὴν σάρ
κα, [27] κἀγὼ [13]καυχήσο-
μαι.
19 Ἡδέως [4] γὰρ [6] ἀνέ-
χεσθε τῶν ἀφρόνων,
φρόνιμοι [3]ὄντες.
20 Ἀνέχεσθε[6] γὰρ, εἴ
τις ὑμᾶς [8] καταδουλοῖ,
εἴ τις [10] κατεσθίει, εἴ
τις [12] λαμβάνει, εἴ τις
ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς
εἰς πρόσωπον δέρει.
21 Κατὰ [16]ἀτιμίαν λέ-
γω, ὡς ὅτι ἡμεῖς [17] ἠ-
σθενήσαμεν· † ἐν ᾧ δ'
ἄν τις τολμᾷ, (ἐν ἀφρο-
σύνῃ λέγω) τολμῶ κἀ-
γώ.[27]
22 Ἑβραῖοί [3] εἰσι. κἀ-
γώ· [27] Ἰσραηλῖταί
[3]εἰσι, [27]κἀγώ· σπέρμα
Ἀβραάμ [3] εἰσι, [27] κἀ-
γώ·
23 Διάκονοι Χριστοῦ
[3]εἰσι, (παραφρονῶν λα-
λῶ) § ὑπὲρ [19]ἐγώ· ἐν
κόποις [20]περισσοτέρως,
ἐν πληγαῖς [21]ὑπερβαλ-
λόντως, ἐν φυλακαῖς
περισσοτέρως, ἐν θανά-
τοις [22] πολλάκις.
24 Ὑπὸ Ἰουδαίων
πεντάκις [24] τεσσαρά-
κοντα παρὰ μίαν [26]ἔλα-
βον.
25 Τρὶς [28] ἐῤῥαβδί-
σθην, ἅπαξ [29] ἐλιθά-
σθην, τρὶς [30] ἐναυάγη-
σα, νυχθήμερον ἐν τῷ
[32]βυθῷ [33] πεποίηκα.
26 Ὁδοιπορίαις[34] πολ-
λάκις, κινδύνοις ποτα-

A. D. 58.

1 τηρέω.
2 ch. 9. 4.
3 εἰμί.
4 ch. 12. 9, 15. Mar. 6. 20.
* φραγήσεται. a.
5 σφραγίζω, ch. 1. 22.
6 ἀνέχω.
7 εἴδω.
8 Ga. 2. 4. Ge. 47. 21.
9 Mat. 5. 30.
10 Mat. 23. 13.
11 ch. 5. 12. Ro. 7. 8.
12 ch. 12. 16.
13 καυχάομαι.
15 εὑρίσκω.
16 ch. 6. 8.
17 ἀσθενέω.
† ἐν τούτῳ τῷ μέρει. f.
‡ θαῦμα. i.
18 Ro. 12. 2.
§ con. ὑπερέχω.
19 s. αὐτούς εἰμί.
20 ch. 1. 12. Mar. 15. 14.
21 Job 15. 11.
22 ch. 8. 22.
23 c 12. 6, 11. Lu. 11. 40.
24 s. πληγὰς.
25 δέχομαι
26 λαμβάνω.
27 καὶ ἐγώ.
28 ῥαβδίζω.
29 λιθάζω.
30 ναυαγέω, 1 Ti. 1. 19.
31 1 Co. 7. 6, 40.
32 Ex. 15. 5. Ps. 107. 24.
33 ποιέω.
34 Jno. 4. 6. 1 Mac. 6. 41.

μῶν, κινδύνοις λῃστῶν,
κινδύνοις ἐκ [1]γένȣς, κιν-
δύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύ-
νοις ἐν πόλει, κινδύνοις
ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν
θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν
[2]ψευδαδέλφοις·
27 [d]'Ἐν| [4]*κόπῳ χ μό-*
χθῳ, ἐν [5]ἀγρυπνίαις
πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ
δίψει, ἐν νηστείαις
πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ
γυμνότητι·
28 Χωρὶς *τῶν [7]παρε-*
*κτὸς,[8] ἡ *[9]ἐπισύστασίς*
μου ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ
[10]*μέριμνα πασῶν τῶν*
ἐκκλησιῶν.
29 Τίς *ἀσθενεῖ, καὶ ȣ̓κ*
ἀσθενῶ; Τίς [11]*σκανδα-*
λίζεται. καὶ οὐκ ἐγὼ
[12]*πυροῦμαι;*
30 Εἰ *καυχᾶσθαι δεῖ,*
τὰ [13]τῆς ἀσθενείας μου
[16]*καυχήσομαι.*
31 'Ο Θεὸς *καὶ πατὴρ*
τοῦ Κυρίου *ἡμῶν* 'Ιη-
σοῦ Χριστοῦ [17]*οἶδεν, ὁ*
[19]*ὢν εὐλογητὸς εἰς τȣ̀ς*
αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδο-
μαι.
32 'Ἐν *Δαμασκῷ ὁ [21]ἐ-*
θνάρχης 'Αρέτα *τȣ̃ βα-*
σιλέως [22]ἐφρούρει τὴν
Δαμασκηνῶν πόλιν, πι-
άσαι με [d]θέλων·|
33 Καὶ *διὰ θυρίδος ἐν*
[25]*σαργάνῃ [27]ἐχαλά-*
σθην διὰ τοῦ τείχους
καὶ [29]ἐξέφυγον τὰς χεῖ-
ρας αὐτοῦ.

Κεφ. *ιβ'*.

ΚΑΥΧΑΣΘΑΙ [16]§ *δὴ*
οὐ ‖[31]*συμφέρει μοι·*
[33]*ἐλεύσομαι γὰρ εἰς*
[2]*ὀπτασίας καὶ ἀποκα-*
λύψεις Κυρίου.
2 Οἶδα [17]*ἄνθρωπον ἐν*
Χριςῷ *πρὸ ἐτῶν δεκα-*
τεσσάρων, (εἴτε ἐν σώ-
ματι, οὐκ [17]οἶδα· εἴτε
ἐκτὸς τοῦ σώματος, ȣ̓κ
[17]*οἶδα· ὁ* Θεὸς [17]*οἶ-*
δεν·) [6]ἁρπαγέντα [36]τὸν
τοιοῦτον ἕως τρίτου
οὐρανοῦ.
3 Καὶ [17]*οἶδα τὸν τοιȣ̃-*
τον ἄνθρωπον, (εἴτε ἐν
σώματι, εἴτε † ἐκτὸς τȣ̃
σώματος, οὐκ [17]οἶδα· ὁ
Θεὸς [17]*οἶδεν·)*
4 "Ὀτι [36]*ἡρπάγη εἰς*
τὸν [14]παράδεισον, καὶ
[15]*ἤκουσεν ἄῤῥητα ῥή-*
ματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀν-
θρώπῳ λαλῆσαι.
5 'Υπὲρ *τοῦ [18]τοιȣ́του*
[16]*καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ*
ἐμαυτοῦ οὐ [16]καυχήσο-
μαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθε-
νείαις μου.
6 Ἐὰν *γὰρ θελήσω*
[16]*καυχήσασθαι, ȣ̓κ [19]ἔ-*
σομαι ἄφρων· ἀλήθει-
αν γὰρ [20]ἐρῶ. Φείδο-
μαι δὲ, μή τις εἰς ἐμὲ
λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέ-
πει με, ἢ ἀκούει [e]τι|
ἐξ ἐμοῦ.
7 Καὶ *τῇ [23]ὑπερβολῇ*
τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα
μὴ [24]ὑπεραίρωμαι, ἐδό-
θη [24]μοι [28]σκόλοψ τῇ
σαρκὶ, [30]ἄγγελος ‡ Σα-
τᾶν, ἵνα με [32]κολαφί-
ζῃ, [d]ἵνα μὴ ὑπεραίρω-
μαι.|
8 'Υπὲρ *τούτȣ [34]τρὶς*
τὸν Κύριον [35]*παρεκά-*

A. D. 58.

1 s. *ἐμοῦ.*
2 Lu. 1. 22.
3 Ga. 2. 4.
4 1 Th. 2. 9.
5 ch. 6. 5.
6 1 Th. 4. 17.
7 s. *γενομέ-νων.*
* *ἐπίστασίς μου* s. *μοι* n.
8 Mat. 5. 32.
9 Ac. 24 12.
10 Mat. 13. 22.
11 Mat. 5. 29.
12 1 Co. 7. 9.
13 s. *κατὰ πράγματα.*
† *χωρὶς*-n.
14 Lu. 23 43.
15 *ἀκούω.*
16 *καυχάο-*
17 *εἴδω.* [*μαι.*
18 s. *ἀνθρώ-που.*
19 *εἰμί.*
20 *εἴρω.*
21 1 Ma. 14. 47.
22 *φρουρέω.*
23 Ro. 7. 13.
24 2 Th. 2. 4.
2 Mac. 5. 23.
25 cf. Ac. 9. 25.
26 *δίδωμι.*
27 *χαλάζω.*
28 Nu. 33. 55.
29 *ἐκφεύγω.*
30 Mat. 25. 41.
Re. 12. 7. [n
‡ *Σατᾶν ἵνα*-
§ *Καυχᾶσθαι δεῖ:*-n.
‖ *Συμφέρον μέν· ἐλεύσομαι δὲ*-n
31 1 Co. 6. 12.
32 Mat. 26. 67.
33 *ἔρχομαι.*
34 s. *αἰτίου.*
35 *παρακα-λέω.*
36 *ἁρπάζω.*

λεσα, ἵνα [1]ἀποστῇ ἀπ'
ἐμοῦ.
9 Καὶ [2]εἴρηκέ μοι·
Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου·
ἡ γὰρ δύναμίς [d] μου |
ἐν ἀσθενείᾳ * τελειοῦ-
ται. [3]"Ἥδιστα οὖν μᾶλ-
λον [b] καυχήσομαι ἐν
ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα
ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ
δύναμις τοῦ Χριστοῦ.
10 Διὸ [7] εὐδοκῶ ἐν
ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν,
ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγ-
μοῖς, ἐν στενοχωρίαις
ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν
γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνα-
τός εἰμι.
11 Γέγονα [13] ἄφρων
καυχώμενος· ὑμεῖς με
[14] ἠναγκάσατε. Ἐγὼ
γὰρ [15] ὤφειλον ὑφ' ὑ-
μῶν συνίστασθαι· οὐδὲν
γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερ-
λίαν ἀποστόλων, § εἰ
καὶ οὐδέν εἰμι.
12 Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ
ἀποστόλου κατειργά-
σθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ
ὑπομονῇ, ἐν σημείοις
καὶ τέρασι καὶ δυνάμε-
σι.
13 Τί γάρ [19] ἐστιν ὃ
††[21] ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς
λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ
ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ [23]κατ-
ενάρκησα ὑμῶν; χαρί-
σασθέ[25] μοι τὴν ἀδικί-
αν ταύτην.
14 Ἰδοὺ, τρίτον §§ἑτοί-
μως ἔχω[24] ἐλθεῖν πρὸς
ὑμᾶς, καὶ οὐ [23] κατα-
ναρκήσω [e] ὑμῶν· ||| οὐ
γὰρ ζητῶ τὰ [28] ὑμῶν,
ἀλλ' ὑμᾶς. Οὐ γὰρ

A. D. 58.

1 ἀφίστημι.
2 εἴρω.
* τελεῖται-n.
3 ch. 11. 19.
4 Mat. 16. 25.
5 καυχάομαι.
† al. χ. ε. [σα-n
‡ κατενδοκη-
6 καταβαρέω
7 ch. 5. 8.
8 Pr. 13. 1.
9 λαμβάνω.
10 ἀποστέλλω
11 πλεονε-
κτέω. [λέω.
12 παρακα-
13 γίνομαι.
14 ἀναγκάζω.
15 ὀφείλω.
16 περιπα-
τέω.
17 Ro. 4. 12.
18 Lu. 12. 11.
§ Vide App.
‖ Κατέναν-
τι-h.
** ἐν Χριστῷ,
λαλοῦμεν
τάδε-n.
19 εἰμί.
20 λαλέω.
†† ἡσσώθητε
s. ἐλαττώ-
θητε-n.
21 2 Pe. 2. 19
22 s. ποιοῦμεν.
23 καταναρ-
κάω, v. 14.
24 ἔρχομαι.
25 χαρίζομαι
26 εὑρίσκω.
‡‡ ἔρις, ζῆ-
λος,-n.
27 Ro. 1. 29.
§§ τοῦτο-m.
||| al. ὑμᾶς[τα
28 s. πράγμα-
*† ἐλθόντος
μου, ταπει-
νώσῃ με ὁ
Θεός-n.

ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς
γονεῦσι θησαυρίζειν,
ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέ-
κνοις.
15 Ἐγὼ δὲ ἥδιστα δα-
πανήσω καὶ ἐκδαπανηθή-
σομαι ὑπὲρ τῶν [1]ψυχῶν
ὑμῶν· [e] εἰ καὶ ‖ περισ-
σοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν,
ἧττον ἀγαπῶμαι.
16 Ἔστω[19] δέ, ἐγὼ οὐ
‡[6] κατεβάρησα ὑμᾶς·
ἀλλ' ὑπάρχων [8] πανοῦρ-
γος, δόλῳ ὑμᾶς [9] ἔλα-
βον.
17 Μή τινα ὧν [10] ἀπέ-
σταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι'
αὐτοῦ [11] ἐπλεονέκτησα
ὑμᾶς;
18 Παρεκάλεσα [12] Τί-
τον, καὶ συναπέστειλα
τὸν ἀδελφόν· μή τι [11]ἐ-
πλεονέκτησεν ὑμᾶς Τί-
τος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύ-
ματι [16] περιεπατήσα-
μεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς
[17] ἴχνεσι;
19 Πάλιν δοκεῖτε ὅτι
ὑμῖν [18]ἀπολογούμεθα;
‖ κατενώπιον τοῦ Θεοῦ,
ἐν **Χριστῷ [20] λαλοῦ-
μεν· τὰ δὲ [22] πάντα,
ἀγαπητοὶ, ὑπὲρ τῆς
ὑμῶν οἰκοδομῆς.
20 Φοβοῦμαι γάρ, μή-
πως [24] ἐλθὼν οὐχ οἵους
θέλω [26] εὕρω ὑμᾶς, κἀ-
γὼ [26] εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον
οὐ θέλετε· μήπως ‡‡[27]ἔ-
ρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐρι-
θεῖαι, καταλαλιαί, ψι-
θυρισμοί, φυσιώσεις,
ἀκαταστασίαι·
21 Μὴ πάλιν *† ἐλθόν-
τα[24] με ταπεινώσῃ

ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς,
καὶ πενθήσω πολλοὺς
τῶν [1] προημαρτηκό-
των, καὶ μὴ μετανοη-
σάντων ἐπὶ τῇ [3] ἀκα-
θαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ
καὶ [5] ἀσελγείᾳ ᾗ [7] ἔπρα-
ξαν.

Κεφ. ιγ'.

ΤΡΙΤΟΝ † τοῦτο ‡ ἔρ-
χομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ
στόματος δύο μαρτύ-
ρων καὶ τριῶν [11] σταθή-
σεται πᾶν ῥῆμα.
2 Προείρηκα[12] καὶ προ-
λέγω,[13] § ὡς [14] παρὼν
τὸ δεύτερον, καὶ [15] ἀπὼν
‖ νῦν [b] γράφω[l] τοῖς προ-
ημαρτηκόσι,[1] καὶ τοῖς
λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν
[16] ἔλθω εἰς τὸ πάλιν,
οὐ [17] φείσομαι·
3 Ἐπεὶ [19] δοκιμὴν ζη-
τεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λα-
λοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς
ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ
δυνατεῖ ἐν ὑμῖν.
4 Καὶ γὰρ εἰ [l] [23] ἐ-
σταυρώθη ἐξ ἀσθενεί-
ας, ἀλλὰ [24] ζῇ ἐκ δυ-
νάμεως Θεοῦ· καὶ γὰρ
** ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν
†† ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ‡‡ ζη-
σόμεθα[25] σὺν αὐτῷ
ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς
ὑμᾶς.
5 Ἑαυτοὺς [31] πειράζε-
τε εἰ [32] ἐστὲ ἐν τῇ πί-
στει, ἑαυτοὺς [33] δοκι-
μάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγι-
νώσκετε ἑαυτούς, ὅτι
Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν
[32] ἐστιν; εἰ μή τι [34] ἀδό-
κιμοί [32] ἐστε.

A. D. 58.

1 προαμαρτάνω.
2 γινώσκω.
3 Ro. 1. 24.
* Εὐχόμεθα-h.
4 Ro. 9. 3.
5 Mar. 7. 22.
6 ch. 10. 18.
7 πράσσω.
8 φαίνω.
† Ἰδού, τρίτον-n.
‡ ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν-n
10 ch. 8. 21.
11 ἵστημι.
12 ch. 7. 3.
13 Ga. 5. 21.
§ (ὡς παρών,)-a.
(καὶ ἀπ. νῦν)-a.
14 πάρειμι.
15 ἄπειμι.[n
‖ (ὡς...νῦν)-
16 ἔρχομαι.
17 φείδομαι.
18 Tit. 1. 13.
19 c. 2 9; 8.2. Ro. 5. 4.
20 χράομαι.
21 δίδωμι.
22 ch. 10. 4, 8.
23 σταυρόω.
** καὶ-b.
24 s. κατὰ τὸ.
25 ζάω.
26 Mat. 26.45.
27 Mat. 21.16.
28 Ro. 12. 16.
29 Mar. 9. 50.
†† σὺν-n.
‡‡ ζήσομεν-n
30 ἀσπάζομαι
31 Mat. 4.1,3.
32 εἰμί.
33 ch. 8. 8,22. Lu. 12. 26.
34 Ro. 1. 28.
§§ Vide App.

6 Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώ-
σεσθε,[2] ὅτι ἡμεῖς οὐκ
[32] ἐσμὲν ἀδόκιμοι.
7 * Εὔχομαι [4] δὲ πρὸς
τὸν Θεὸν μὴ ποιῆσαι
ὑμᾶς κακὸν μηδέν· οὐχ
ἵνα ἡμεῖς [6] δόκιμοι [8] φα-
νῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς
τὸ [10] καλὸν ποιῆτε,
ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι
[32] ὦμεν.
8 Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι
κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ'
ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.
9 Χαίρομεν γὰρ ὅταν
ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς
δὲ δυνατοὶ [32] ἦτε· τοῦτο
[d] δὲ [l] καὶ εὐχόμεθα, τὴν
ὑμῶν κατάρτισιν.
10 Διὰ τοῦτο ταῦτα
[15] ἀπὼν γράφω, ἵνα πα-
ρὼν[14] μὴ [18] ἀποτόμως
[20] χρήσωμαι, κατὰ τὴν
ἐξουσίαν ἣν [21] ἔδωκέ
μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδο-
μήν, καὶ οὐκ εἰς καθαί-
ρεσιν.
11 [24] Λοιπόν,[26] ἀδελ-
φοί, χαίρετε, [27] καταρ-
τίζεσθε, παρακαλεῖσθε,
τὸ αὐτὸ [28] φρονεῖτε,
[29] εἰρηνεύετε· καὶ ὁ
Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ
εἰρήνης [32] ἔσται μεθ'
ὑμῶν.
12 Ἀσπάσασθε [30] ἀλ-
λήλους ἐν ἁγίῳ φιλή-
ματι. Ἀσπάζονται ὑ-
μᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.
13 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ
ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ
κοινωνία τοῦ ἁγίου
Πνεύματος μετὰ πάν-
των ὑμῶν. [b] Ἀμήν. §§

'Η ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόςολος,
οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐ-
δὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ
διὰ 'Ιησοῦ Χριστοῦ,
καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ
[4] ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ
νεκρῶν,
2 Καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάν-
τες ἀδελφοὶ, ταῖς ἐκ-
κλησίαις τῆς Γαλατί-
ας·
3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρή-
νη ἀπὸ Θεοῦ † πατρὸς,
καὶ Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ
Χριστοῦ,
4 Τοῦ [9] δόντος ἑαυτὸν
‡ ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν
ἡμῶν, ὅπως [10] ἐξέλη-
ται ἡμᾶς ἐκ τοῦ [11] ἐν-
εστῶτος [12] αἰῶνος [13] πο-
νηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα
τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς
ἡμῶν·
5 'Ω ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων·
'Αμήν.
6 Θαυμάζω ὅτι οὕτω
ταχέως [15] μετατίθεσθε
ἀπὸ τοῦ καλέσαντος
ὑμᾶς ἐν χάριτι d Χρι-
στοῦ,| ‖ εἰς ἕτερον εὐαγ-
γέλιον·
7 "Ο οὐκ [17] ἔστιν ἄλλο·
εἰ μή τινές [17] εἰσιν οἱ
[19] ταράσσοντες ὑμᾶς, ϗ
θέλοντες [25] μεταστρέ-
ψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Χριστοῦ.

8 'Αλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς
ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ
εὐαγγελίζηται ὑμῖν
[1] παρ' ὃ [2] εὐηγγελισά-
μεθα ὑμῖν, [3] ἀνάθεμα
[17] ἔστω.
9 'Ως * προειρήκαμεν,
καὶ ἄρτι πάλιν λέγω,
εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζε-
ται παρ' ὃ [5] παρελάβε-
τε,[6] ἀνάθεμα [17] ἔστω.
10 "Αρτι γὰρ ἀνθρώ-
πους [7] πείθω ἢ τὸν Θεόν;
ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέ-
σκειν; [8] εἰ c γὰρ | ἔτι
ἀνθρώποις [8] ἤρεσκον,
Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν
[17] ἤμην.
11 Γνωρίζω § δὲ ὑμῖν,
ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον
τὸ [2] εὐαγγελισθὲν ὑπ'
ἐμοῦ, ὅτι οὐκ [17] ἔστι
[14] κατὰ ἄνθρωπον.
12 Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ
ἀνθρώπου [5] παρέλαβον
αὐτὸ, οὔτε [16] ἐδιδάχθην·
ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως
'Ιησοῦ Χριστοῦ.
13 'Ηκούσατε [18] γὰρ τὴν
ἐμὴν [20] ἀναστροφήν πο-
τε ἐν τῷ [21] 'Ιουδαϊσμῷ,
ὅτι καθ' [22] ὑπερβολὴν
[23] ἐδίωκον τὴν ἐκκλησί-
αν τοῦ Θεοῦ, καὶ ** ἐπ-
όρθουν [24] αὐτήν·
14 Καὶ [26] προέκοπτον
ἐν τῷ 'Ιουδαϊσμῷ ὑπὲρ
πολλοὺς συνηλικιώτας
ἐν τῷ γένει μου, περισ-

A. D. 52.

1 Lu. 3. 13.
2 εὐαγγελί-
ζομαι.
3 Ro. 9. 3.
4 ἐγείρω.
* προείρηκα
μὲν. s. προ-
είρηκα,-n.
5 παραλαμ-
βάνω.
6 s. ἀπ' ἐμȣ.
† πατρὸς ἡ-
μῶν ϗ Κυ-
ρίου 'Ιησȣ
Χριστȣ-n.
7 Mat. 28. 14.
8 ἀρέσκω.
9 δίδωμι.
‡ περὶ-a.
10 ἐξαιρέω.
11 ἐνίστημι.
12 2 Co. 4. 4.
13 Mat. 6. 13.
§ γάρ-i.
14 ch. 3. 15.
15 μετατίθη-
μι, Ac. 7. 16.
16 διδάσκω.
‖ alii Θεοῦ.
17 εἰμί.
18 ἀκούω.
19 ch. 5. 10.
Mat. 14. 26.
20 Ep. 4. 22.
21 ver. 14.
22 Ro. 7. 13.
23 διώκω.
** ἐπολέ-
μουν-n.
24 πορθέω,
ver. 23.
25 μεταστρέ-
φω, Ac. 2. 20.
26 προκόπτω,
Lu. 2. 52.

σοτέρως [1] ζηλωτὴς ὑπ-
άρχων τῶν [3] πατρικῶν
μου [5] παραδόσεων.
15 Ὅτε δὲ [7] εὐδόκη-
σεν ὁ Θεὸς ! ὁ [8] ἀφο-
ρίσας με ἐκ κοιλίας μη-
τρός μου, καὶ καλέσας
διὰ τῆς χάριτος αὐ-
τοῦ,
16 Ἀποκαλύψαι [9] τὸν
υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ,
ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐ-
τὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
εὐθέως οὐ [11] προσανε-
θέμην[12] [13] σαρκὶ καὶ αἵ-
ματι·
17 Οὐδὲ †[17] ἀνῆλθον εἰς
Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς
πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους·
ἀλλ' [19] ἀπῆλθον εἰς
Ἀραβίαν, καὶ πάλιν
[21] ὑπέστρεψα εἰς Δαμα-
σκόν.
18 Ἔπειτα μετὰ ἔτη
τρία [17] ἀνῆλθον εἰς Ἱε-
ροσόλυμα ἱστορῆσαι
§ Πέτρον· καὶ [22] ἐπέμει-
να πρὸς αὐτὸν ἡμέρας
δεκαπέντε.
19 Ἕτερον δὲ τῶν ἀπο-
στόλων οὐκ εἶδον, εἰ
μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελ-
φὸν τοῦ Κυρίου.
20 Ἃ δὲ γράφω ὑμῖν,
ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,[27]
ὅτι οὐ ψεύδομαι.
21 Ἔπειτα [29] ἦλθον εἰς
τὰ κλίματα τῆς Συρίας
καὶ τῆς Κιλικίας.
22 Ἤμην [2] δὲ ἀγνοού-
μενος τῷ προσώπῳ ταῖς
ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας
ταῖς ἐν Χριστῷ·
23 Μόνον δὲ [37] ἀκούοντες
[2] ἦσαν, ὅτι ὁ διώκων

A. D. 52.

1 Ac. 21. 20.
2 εἰμί.
3 Ecclus. 42. 11
4 πορθέω.
5 Mat. 15. 2.
6 δοξάζω.
7 εὐδοκέω.
8 ἀφορίζω.
9 ἀποκαλύπτω.
* con. τεσσάρων.
10 διελθόντων.
11 προσανατίθημι
12 ἀναβαίνω.
13 s. βουλάς.
14 συμπαραλαμβάνω.
15 Mat. 16. 17.
16 ἀνατίθημι
† ἀπῆλθον-n.
17 ἀνέρχομαι
18 Mat. 14. 13.
19 ἀπέρχομαι
20 τρέχω.
21 ὑποστρέφω
22 ἐπιμένω.
23 ἀναγκάζω.
‡ con. περιτμηθῆναι διὰ τοὺς παρεισάκτους.
24 περιτέμνω
§ Κηφᾶν,-i.
25 2 Co. 11. 26.
26 παρεισέρχομαι.
27 s. ὄμνυμι.
28 Jos. 2. 2, 3.
‖ μή,-f.
29 ἔρχομαι.
30 2 Co. 11. 20
** alii οἷς-e. alii οὐδὲ-e.
31 εἴκω.
32 2 Co. 9. 13.
33 διαμένω.
34 s. οἱ.
35 ch. 4. 1.
†† τι εἶναι-f.
37 s. οἱ ἅγιοι.

ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγε-
λίζεται τὴν πίστιν ἥν
ποτε [4] ἐπόρθει.
24 Καὶ [6] ἐδόξαζον ἐν
ἐμοὶ τὸν Θεόν.

Κεφ. β'.

ἘΠΕΙΤΑ διὰ * δεκα-
τεσσάρων ἐτῶν [10] πάλιν
[12] ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυ-
μα μετὰ Βαρνάβα, συμ-
παραλαβὼν[14] καὶ Τίτον.
2 Ἀνέβην[12] δὲ κατὰ
ἀποκάλυψιν· καὶ [16] ἀν-
εθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγ-
γέλιον ὃ κηρύσσω ἐν
τοῖς ἔθνεσι· [18] κατ' ἰδί-
αν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μή-
πως εἰς κενὸν τρέχω, ἢ
[20] ἔδραμον.
3 Ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ
σὺν ἐμοὶ, Ἕλλην [2] ὤν,
[23] ἠναγκάσθη ‡ [24] περι-
τμηθῆναι.
4 Διὰ δὲ τοὺς παρεισά-
κτους [25] ψευδαδέλφους,
οἵτινες [26] παρεισῆλθον
[28] κατασκοπῆσαι τὴν
ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν
ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
ἵνα ‖ ἡμᾶς [30] καταδου-
λώσωνται·
5 Οἷς οὐδὲ ! ** πρὸς
ὥραν [31] εἴξαμεν τῇ ὑπο-
ταγῇ,[32] ἵνα ἡ ἀλήθεια
τοῦ εὐαγγελίου [33] δια-
μείνῃ πρὸς ὑμᾶς.
6 Ἀπὸ[34] δὲ τῶν δοκούν-
των [2] εἶναί τι, ὁποῖοί
ποτε [2] ἦσαν, οὐδέν μοι
[35] διαφέρει· πρόσωπον
Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμ-
βάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δο-
κοῦντες,†† οὐδὲν [11] προσ-
ανέθεντο

7 'Αλλὰ τοὐναντίον.
¹ἰδόντες ὅτι ²πεπίςευ-
μαι ³τὸ εὐαγγέλιον
τῆς ἀκροβυστίας, κα-
θὼς Πέτρος ³τῆς περι-
τομῆς,
8 (Ὁ γὰρ ⁷ἐνεργήσας
Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν
τῆς περιτομῆς, ⁷ἐνήρ-
γησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ
ἔθνη·)
9 Καὶ ⁹γνόντες τὴν χά-
ριν τὴν ¹⁰δοθεῖσάν μοι,
‡'Ιάκωβος ᵉκαὶ Κηφᾶς§
καὶ 'Ιωάννης, οἱ δοκȣ̃ν
τες στύλοι ¹¹εἶναι, δε-
ξιὰς ¹⁰ἔδωκαν ἐμοὶ ϗ
Βαρνάβα κοινωνίας·
ἵνα ἡμεῖς ¹² ‖εἰς τὰ
ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν
περιτομήν.
10 Μόνον ¹³τῶν πτω-
χῶν ἵνα μνημονεύωμεν·
ὃ καὶ ¹⁵ἐσπȣ́δασα αὐτὸ
¹⁶τοῦτο ¹⁷ποιῆσαι.
11 Ὅτε δὲ ¹⁸ἦλθε ††Πέ-
τρος εἰς 'Αντιόχειαν
κατὰ πρόσωπον αὐτῷ
¹⁹ἀντέςην, ὅτι ²¹κατε-
γνωσμένος ¹¹ἦν.
12 Πρὸ τοῦ γὰρ ¹⁸ἐλ-
θεῖν τινας ἀπὸ 'Ιακώ-
βου, μετα τῶν ἐθνῶν
²³συνήσθιεν· ὅτε δὲ
‡‡¹⁸ἦλθον, ²⁵ὑπέστελλε
καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν,
φοβούμενος τȣ̀ς ἐκ πε-
ριτομῆς.
13 Καὶ ‖‖²⁸συνυπεκρί-
θησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοι-
ποὶ 'Ιουδαῖοι· ὥστε καὶ
Βαρνάβας ²⁹συναπή-
χθη αὐτῶν τῇ ³¹ὑπο-
κρίσει.
14 'Αλλ' ὅτε εἶδον ὅτι
οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς
τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγ-
γελίου. εἶπον τῷ *Πέ-
τρῳ ἔμπροσθεν πάν-
των· Εἰ σὺ 'Ιουδαῖος
ὑπάρχων, ἐθνικῶς ⁴ζῇς
καὶ οὐκ ⁶'Ιουδαϊκῶς,
†²τί τὰ ἔθνη ἀναγκά-
ζεις 'Ιουδαΐζειν;
15 'Ημεῖς ⁸φύσει 'Ιου-
δαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν
ἁμαρτωλοί,
16 Εἰδότες § ὅτι οὐ δι-
καιοῦται ἄνθρωπος ἐξ
ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ
διὰ πίςεως 'Ιησοῦ Χρι-
ςοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς Χρι-
στὸν 'Ιησοῦν ²ἐπιστεύ-
σαμεν, ἵνα δικαιωθῶ-
μεν ἐκ πίςεως Χριςȣ̃,
καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμȣ·
**διότι οὐ δικαιωθήσε-
ται ἐξ ἔργων νόμȣ πᾶ-
σα σάρξ.
17 Εἰ δὲ ζητοῦντες δι-
καιωθῆναι ἐν Χριστῷ,
²⁰εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ
ἁμαρτωλοὶ, ἆρα Χρι-
ςὸς ἁμαρτίας ²²διάκο-
νος; Μὴ ²⁴γένοιτο.
18 Εἰ γὰρ ἃ ²⁶κατέ-
λυσα, ταῦτα πάλιν
οἰκοδομῶ, παραβάτην
ἐμαυτὸν §§συνίστη-
μι.
19 'Εγὼ γὰρ διὰ νόμου
νόμῳ ²⁷ἀπέθανον, ἵνα
Θεῷ ⁴ζήσω.
20 Χριστῷ ³⁰συνε-
σταύρωμαι· ⁴ζῶ δὲ,
οὐκέτι ἐγώ. ⁴ζῇ δὲ ἐν
ἐμοὶ Χριστός· ³²ὃ δὲ
νῦν ⁴ζῶ ἐν σαρκὶ, ἐν
πίστει ⁴ζῶ τῇ *†τοῦ
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ

A. D. 52.

1 εἴδω.
2 πιστεύω.
3 s. κατὰ.
* Κηφᾶ-h.
4 ζάω.
† πῶς-a.
5 s. πεπίςευται κατὰ τὸ εὐαγγέλιον.
6 Tit. 1. 14.
7 ἐνεργέω.
8 Ro. 1. 26.
9 γινώσκω.
10 δίδωμι.
‡ Πέτρος καὶ 'Ιάκωβος-i.
§ ἔδοξαν-m.
11 εἰμί. [μεθα.
12 s. πορευώμεθα-m. [σαν
‖ μὲν-πορεύ[σαν
13 s. ἤθελη-
** ὅτι-h.
15 σπουδάζω
16 s. πρᾶγμα
17 ποιέω.
18 ἔρχομαι.
†† Κηφᾶς-h.
19 ἀνθίστημι
20 εὑρίσκω.
21 καταγινώσκω.
22 Mat. 20.26.
23 συνεσθίω.
‡‡ ἦλθεν,-?.
24 γίνομαι.
25 ὑποστέλλω
26 καταλύω.
§§ συνιςάνω-a
27 ἀποθνήσκω
‖‖ conj. συνυπεκλίθησαν....τῇ ὑποκλίσει.
28 συνυποκρίνομαι.
29 συναπάγω
30 συςαυρόω
31 Mat. 23.28.
32 s. καθ'.
*† τȣ̃ Θεȣ̃ καὶ Χριστȣ̃,-n.

ἀγαπήσαντός με, καὶ
[1] παραδόντος ἑαυτὸν
ὑπὲρ ἐμοῦ.
21 Οὐκ [a]ἀθετῶ τὴν χά-
ριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ
διὰ νόμου δικαιοσύνη,
ἄρα Χριστὸς [6] δωρεὰν
[7] ἀπέθανεν.

Κεφ. γ΄.

Ω [a]ΑΝΟΗΤΟΙ Γα-
λάται, τίς ὑμᾶς [11] ἐβά-
σκανε [b] τῇ ἀληθείᾳ μὴ
[15] πείθεσθαι; | οἷς κατ᾽
ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χρι-
στὸς [17] προεγράφη, [c] ἐν
ὑμῖν | [19] ἐσταυρωμένος.
2 Τοῦτο μόνον θέλω
[21] μαθεῖν ἀφ᾽ ὑμῶν· ἐξ
ἔργων νόμου τὸ Πνεῦμα
[23] ἐλάβετε, ἢ ἐξ [25] ἀκοῆς
πίστεως;
3 Οὕτως ἀνόητοί [12] ἐ-
στε; [26] ἐναρξάμενοι
πνεύματι, νῦν σαρκὶ
ἐπιτελεῖσθε;
4 Τοσαῦτα [27] [29] ἐπάθε-
τε [31] εἰκῇ; εἴγε καὶ
εἰκῇ.
5 Ὁ οὖν [33] ἐπιχορηγῶν
ὑμῖν τὸ Πνεῦμα, καὶ
ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν
ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ
ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
6 Καθὼς § Ἀβραὰμ
[35] ἐπίστευσε τῷ Θεῷ,
καὶ [36] ἐλογίσθη [37] αὐτῷ
εἰς δικαιοσύνην.
7 Γινώσκετε ἄρα ὅτι
[38] οἱ ἐκ πίστεως, οὗ-
τοί [12] εἰσιν υἱοὶ Ἀβρα-
άμ.
8 Προϊδοῦσα [40] δὲ ἡ
γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως
δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεὸς,
[2] προευηγγελίσατο τῷ
Ἀβραάμ· [3] Ὅτι [*] ἐνευ-
λογηθήσονται [4] ἐν σοὶ
πάντα τὰ ἔθνη.
9 Ὥστε οἱ ἐκ πίστεως,
εὐλογοῦνται σὺν τῷ
[8] πιστῷ Ἀβραάμ.
10 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων
νόμου [12] εἰσὶν, ὑπὸ κατ-
άραν [10] [12] εἰσί· [14] γέγρα-
πται γάρ· † [16] Ἐπικα-
τάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμ-
μένει ἐν πᾶσι τοῖς γε-
γραμμένοις [14] ἐν τῷ βι-
βλίῳ τοῦ νόμου, [18] τοῦ
[20] ποιῆσαι αὐτά.
11 Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐ-
δεὶς δικαιοῦται παρὰ
τῷ Θεῷ, δῆλον· [22] ὅτι ὁ
δίκαιος ἐκ πίστεως ζή-
σεται.[24]
12 Ὁ δὲ νόμος οὐκ
[12] ἔστιν ἐκ πίστεως·
ἀλλ᾽ ὁ ποιήσας αὐτὰ
ὁ ἄνθρωπος, [24] ζήσεται
ἐν αὐτοῖς.
13 Χριστὸς ἡμᾶς [28] ἐξη-
γόρασεν ἐκ τῆς κατά-
ρας τοῦ νόμου, [30] γενό-
μενος ὑπὲρ ἡμῶν κατά-
ρα· ‡ [14] γέγραπται γάρ·
[32] Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ
[34] κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου.
14 Ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ
εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ
[30] γένηται ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ‖ ἐπαγ-
γελίαν τοῦ Πνεύματος
[23] λάβωμεν διὰ τῆς πί-
στεως.
15 Ἀδελφοὶ, [39] κατὰ ἄν-
θρωπον λέγω· ὅμως ἀν-
θρώπου [41] κεκυρωμένην
διαθήκην οὐδεὶς [42] ἀθετεῖ
ἢ ἐπιδιατάσσεται.

A. D. 52.

1 παραδίδωμι.
2 προευαγγελίζω.
3 s. λέγουσα.
* εὐλογηθήσονται.
4 Ge. 12. 3.
5 ch. 3. 15. Lu. 10. 16.
6 Mat. 10. 8.
7 ἀποθνήσκω.
8 Jno. 20. 27.
9 Lu. 24. 25.
10 He. 6. 8.
11 βασκαίνω.
12 εἰμί.
14 γράφω.
15 ch. 1. 10.
† Ὅτι-m.
16 De. 27. 26.
17 Ro. 15. 4.
18 s. ἕνεκα.
19 σταυρόω.
20 ποιέω.
21 μανθάνω.
22 Hab. 2. 4.
23 λαμβάνω.
24 ζάω.
25 Ro. 10. 17.
26 ἐνάρχομαι.
27 s. κακά.
28 ἐξαγοράζω.
29 πάσχω.
30 γίνομαι.
‡ ὅτι γέγραπται-n.
31 1 Co. 15. 2.
32 De. 21. 23.
33 ἐπιχορηγέω.
34 Ac. 5. 30.
35 πιστεύω.
§ γέγραπται-f
‖ εὐλογίαν-n
36 s. ἡ πίστις
37 λογίζομαι.
38 Ro. 3. 30.
39 1 Co. 15. 32.
40 προείδω.
41 κυρόω.
42 ch. 2. 21.

16 Τῷ δὲ Ἀβραὰμ [1]ἐῤῥήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Οὐ λέγει· [2]Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· Καὶ [3]τῷ σπέρματί σου, ὅς [5]ἐστι Χριστός.

17 Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην [7]προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ c εἰς Χριστὸν,| ὁ μετὰ ἔτη *τετρακόσια καὶ τριάκοντα [25]γεγονὼς νόμος οὐκ [9]ἀκυροῖ, εἰς τὸ [11]καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.

18 Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, [12]οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας [13]κεχάρισται ὁ Θεός.

19 Τί οὖν †ὁ νόμος; Τῶν παραβάσεων χάριν ‡[15]προσετέθη, [17]ἄχρις [19]οὗ [21]ἔλθῃ τὸ σπέρμα §ᾧ [22]ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' **ἀγγέλων, ἐν χειρὶ ††μεσίτου.[23]

20 Ὁ δὲ μεσίτης, ἑνὸς οὐκ [5]ἔστιν· ὁ δὲ Θεὸς, εἷς [5]ἐστιν.

21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ [25]γένοιτο· εἰ γὰρ [26]ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος [27]ζωοποιῆσαι ὄντως ἂν ἐκ νόμου [5]ἦν ἡ δικαιοσύνη.

22 Ἀλλὰ [29]συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ [26]δοθῇ τοῖς πιστεύουσι.

23 Πρὸ τοῦ δὲ [21]ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον [4]ἐφρουρούμεθα, [29]συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.[6]

24 Ὥστε ὁ νόμος [8]παιδαγωγὸς ἡμῶν [25]γέγονεν εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως [10]δικαιωθῶμεν·

25 Ἐλθούσης[21] δὲ τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν [5]ἐσμεν.

26 Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ [5]ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

27 Ὅσοι γὰρ [14]εἰς Χριστὸν [16]ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν [18]ἐνεδύσασθε.

28 Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος, οὐδὲ Ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθερος· [20]οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς ||εἷς [5]ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

29 Εἰ δὲ ὑμεῖς ‡‡Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα [5]ἐστε, d καὶ | κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

Κεφ. δʹ.

ΛΕΓΩ δὲ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος [24]νήπιός [5]ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων [5]ὤν·

2 Ἀλλὰ ὑπὸ [28]ἐπιτρόπους [5]ἐστὶ καὶ [30]οἰκονόμους ἄχρι τῆς [31]προθεσμίας τοῦ πατρός.

A. D. 52.

1 ῥέω.
2 s. ἡ γραφή.
3 Ge. 12. 7.
4 φρουρέω.
5 εἰμί. [πτω.
6 ἀποκαλύ-
7 προκυρόω.
8 1 Co. 4. 15.
* τριακόσια-
9 Mat. 15.6.[n
10 δικαιόω.
11 ch. 5. 4.
12 s. εἴδοται v. ἔστι.
13 χαρίζομαι
14 Mat.28. 19.
† ὁ νόμος τῶν πράξεων; ἐτέθη-n
‡ ἐτέθη-a.
15 προστίθημι
16 βαπτίζω.
17 s. ὥστε διαμενεῖν.
18 ἐνδύω.
19 s. τοῦ χρόνου
20 Col. 3. 11.
21 ἔρχομαι.
§ ὅ-n.
22 ἐπαγγέλλω. Ac.7.5.
|| ἐστε Χριστοῦ Ἰησοῦ-n. al. ἓν ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰ.
** ἀγγέλου-n.
†† Μωϋσέως.
23 He. 8.6. [n
‡‡ εἷς (s. ἓν) ἐστε ἐν Χ. Ἰ. ἄρα-n.
24 Mat.11.25.
25 γίνομαι.
26 δίδωμι.
27 Jno. 5 21.
28 Mat. 20. 8.
29 συγκλείω.
30 Lu. 12. 42.
31 s. ὥρας, v. ἡμέρας.

3 Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε
[1] ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ
[3]στοιχεῖα τοῦ κόσμου
[1]ἦμεν [5]δεδουλωμένοι·
4 "Οτε δὲ [7] ἦλθε τὸ
[9] πλήρωμα τοῦ χρόνου,
[11] ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς
τὸν υἱὸν αὐτοῦ [*13]γενό-
μενον ἐκ γυναικὸς, γε-
νόμενον[13] ὑπὸ νόμον·
5 "Ινα τοὺς [15]ὑπὸ νόμον
[16]ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν
[17]υἱοθεσίαν [18]ἀπολάβω-
μεν.
6 "Οτι δέ [1] ἐστε υἱοὶ,
[11]ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς
τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας
§ ὑμῶν, κράζον, [21] Ἀβ-
βᾶ, ὁ πατήρ.
7 "Ωστε οὐκέτι [1] εἶ δοῦ-
λος, ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ
υἱὸς, καὶ κληρονόμος
c Θεοῦ δια Χριστοῦ.‖
8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ
εἰδότες Θεὸν, [23]ἐδουλεύ-
σατε τοῖς **μὴ [25 c] φύ-
σει [1] οὖσι θεοῖς·
9 Νῦν δὲ, [27] γνόντες
Θεὸν, μᾶλλον δὲ [27]γνω-
σθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς
ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ
τὰ ἀσθενῆ καὶ πτω-
χὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν
ἄνωθεν δουλεύειν θέ-
λετε;
10 Ἡμέρας παρατηρεῖ-
σθε, καὶ μῆνας, καὶ
καιροὺς, καὶ ἐνιαυ-
τούς.
11 Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μή-
πως εἰκῇ [29] κεκοπίακα
εἰς ὑμᾶς.
12 Γίνεσθε[1] ὡς ἐγὼ,[30]
ὅτι κἀγὼ[30] ὡς |||ὑμεῖς·

A. D. 52.

1 εἰμί.
2 ἀδικέω.
3 Col. 2. 8, 20.
4 εἴδω.
5 δουλόω.
6 εὐαγγελίζω
7 ἔρχομαι.
8 Mat. 6. 13.
9 Ro. 11. 25.
10 ἐκπτύω.
11 ἐξαποστέλλω.
* γεννώμενον-n
12 δέχομαι.
† πειρασμὸν τὸν ἐν-h.al. πειρασμὸν ὑμῶν ἐν-i.
13 γίνομαι.
14 Ro. 4. 6.
‡ Ποῦ οὖν-n.
15 s. ὄντας, v. δεδυλωμένυς
16 ch. 3. 13.
17 Ro. 8. 15.
18 ἀπολαμβάνω.
§ ἡμῶν-l.
19 Mar. 2. 4.
20 δίδωμι.
21 Mar. 14. 36.
‖ Vide App.
22 Ep. 4. 15.
23 δουλεύω.
24 1 Co. 12. 31.
** φύσει μὴ-l.
25 Ro. 1. 26.
†† ἡμᾶς.
26 θέλω.
‡‡ ζηλῦσθε-n.
§§ ὑμᾶς, τεκνία-n.
27 γινώσκω.
28 s. τῦ χρόνυ
29 κοπιάω.
30 s. γίνομαι
‖‖ ὑμεῖς, ἀδελφοί· δέομαι ὑμῶν. Οὐδέν-n.
*† Vide App.

ἀδελφοὶ, δέομαι ὑμῶν.
Οὐδέν με [2] ἠδικήσατε.
13 Οἴδατε [4] δὲ ὅτι δι'
ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς
[6] εὐηγγελισάμην ὑμῖν
τὸ πρότερον·
14 Καὶ τὸν † [8] πειρα-
σμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρ-
κί μου οὐκ ἐξουθενήσα-
τε, οὐδὲ [10] ἐξεπτύσατε,
ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ
[12] ἐδέξασθέ με, ὡς Χρι-
στὸν Ἰησοῦν.
15 ‡ Τίς οὖν [1 c] ἦν ‖ ὁ
[14] μακαρισμὸς ὑμῶν;
μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι,
εἰ δυνατὸν, τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς ὑμῶν [19] ἐξο-
ρύξαντες ἂν [20] ἐδώκα-
τέ μοι.
16 "Ωστε ἐχθρὸς ὑμῶν
[13] γέγονα, [22] ἀληθεύων
ὑμῖν;
17 Ζηλοῦσιν [24] †† ὑμᾶς
οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖ-
σαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα
αὐτοὺς ζηλοῦτε.
18 Καλὸν δὲ ‡‡ τὸ ζη-
λοῦσθαι ἐν καλῷ πάν-
τοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν
τῷ παρεῖναί με πρὸς
§§ ὑμᾶς.
19 Τεκνία μου, οὓς πά-
λιν ὠδίνω, ἄχρις [28] οὗ
μορφωθῇ Χριστὸς ἐν
ὑμῖν·
20 "Ηθελον[26] δὲ παρεῖ-
ναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι,
καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν
μου· ὅτι ἀποροῦμαι ἐν
ὑμῖν.
21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ
νόμον θέλοντες [1] εἶναι,
τὸν νόμον οὐκ *† ἀκού-
ετε;

22 Γέγραπται[1] γὰρ,
ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς
[2]ἔσχεν· ἕνα ἐκ τῆς παι-
δίσκης,[3] καὶ ἕνα ἐκ τῆς
[4]ἐλευθέρας.
23 Ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς
παιδίσκης, κατὰ σάρκα
[5]γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ
τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς
ἐπαγγελίας.
24 Ἅ τινά [6]ἐςιν ἀλλη-
γορούμενα· αὗται γάρ
[6]εἰσιν [b]αἱ[l] δύο διαθῆ-
και· μία μὲν ἀπὸ ὄρους
Σινᾶ, εἰς δυλείαν [7]γεν-
νῶσα, ἥτις [6]ἐστὶν Ἄ-
γαρ.
25 ‡ Τὸ γὰρ Ἄγαρ, Σι-
νᾶ ὄρος [6]ἐςὶν ἐν τῇ
Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ
τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ, δυ-
λεύει § δὲ μετὰ τῶν τέ-
κνων αὐτῆς.
26 Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσα-
λὴμ, ἐλευθέρα [6]ἐστὶν,
ἥτις [6]ἐςὶ μήτηρ [b]πάν-
των[l] ἡμῶν.
27 Γέγραπται[1] γάρ·
[14]Εὐφράνθητι [15]ςεῖρα
ἡ οὐ τίκτουσα· [16]ῥῆξον
[17]καὶ [21]βόησον ἡ οὐκ
ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ
τὰ τέκνα τῆς [23]ἐρήμου
μᾶλλον ἢ τῆς[23] ἐχούσης
τὸν ἄνδρα.
28 ‖ Ἡμεῖς δὲ, ἀδελ-
φοὶ, κατὰ Ἰσαὰκ. ἐπαγ-
γελίας τέκνα [6]ἐσμέν.
29 Ἀλλ' ὥςπερ τότε
ὁ κατὰ σάρκα [5]γεννη-
θεὶς [29]ἐδίωκε τὸν κα-
τὰ πνεῦμα· οὕτω καὶ
νῦν.
30 Ἀλλὰ τί λέγει ἡ
γραφή; [30]Ἔκβαλε τὴν
παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν
αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κλη-
ρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς
παιδίσκης μετὰ τοῦ
*υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.
31 [c]Ἄρα,[l] † ἀδελφοὶ,
οὐκ [6]ἐσμὲν παιδίσκης
τέκνα, ἀλλὰ τῆς ‡ ἐλευ-
θέρας.

Κεφ. ε΄.

ΤΗ[8] ἐλευθερίᾳ οὖν ᾗ
Χριςὸς ἡμᾶς [9]ἠλευθέ-
ρωσε, [10]στήκετε, καὶ μὴ
πάλιν [11]ζυγῷ [12]δυλείας
[13]ἐνέχεσθε.
2 Ἴδε, ἐγὼ Παῦλος λέ-
γω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περι-
τέμνησθε, Χριςὸς ὑμᾶς
οὐδὲν ὠφελήσει.
3 Μαρτύρομαι δὲ [6]πά-
λιν[l] παντὶ ἀνθρώπῳ
περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀ-
φειλέτης [6]ἐστὶν ὅλον
τὸν νόμον ποιῆσαι.
4 Κατηργήθητε[18] ἀπὸ
[c]τοῦ[l] Χριστοῦ, οἵτι-
νες ἐν νόμῳ δικαιοῦ-
σθε· τῆς χάριτος [19]ἐξ-
επέσατε.
5 Ἡμεῖς γὰρ [20]πνεύ-
ματι ἐκ πίςεως ἐλπίδα
δικαιοσύνης [22]ἀπεκδε-
χόμεθα.
6 Ἐν γὰρ Χριςῷ Ἰη-
σοῦ οὔτε περιτομή τι
ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυςία,
ἀλλὰ πίςις δι' ἀγάπης
[24]ἐνεργουμένη.
7 Ἐτρέχετε[25] καλῶς·
τίς ὑμᾶς **[26]ἀνέκοψε[27]
τῇ ἀληθείᾳ μὴ [28]πείθε-
σθαι; ††
8 Ἡ πεισμονὴ [c]οὐκ[l] [31]
ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς.

A. D. 52.

1 γράφω.
2 ἔχω.
3 Mat. 26. 69. Lu. 12. 45.
4 Jno. 8. 36.
5 γεννάω.
* υἱοῦ μοῦ, Ἰσαάκ.-n.
† al. Ἡμεῖς δὲ, al. Διὸ, al. Ἄρα οὖν, s. Ἄρα δὲ.
6 εἰμί.
7 Mat. 1. 2. Jno. 1. 13.
‡ Vide App.
8 s. ἐν.
9 ἐλευθερόω.
10 στήκω.
11 Mat. 11. 29. Ac. 15. 10.
12 ch. 4. 24. Ro. 8. 15.
13 Mar. 6. 19.
§ γὰρ-a.
14 Is. 54. 1.
15 εὐφραίνω. Lu. 12. 19.
16 ῥήσσω.
17 s. φωνὴν.
18 καταργέω. Ro. 3. 3.
19 ἐκπίπτω.
20 Jno. 3. 6.
21 βοάω.
22 Ro. 8. 19.
23 s. γυναικὸς
24 c 2 S: 3.5. Ep. 3. 20.
25 τρέχω.
‖ Ὑμεῖς....ἐστέ-n.
** ἐνέκοψε-a.
26 ἀνακόπτω.
27 s. ὥστε.
28 πείθω.
†† μηδενὶ πείθεσθε.-f.
29 διώκω.
30 Ge. 21. 10.
31 s. ἔστι.

9 Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ
φύραμα *ζυμοῖ.
10 Ἐγὼ [1] πέποιθα εἰς
ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐ-
δὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ
δὲ [3] ταράσσων ὑμᾶς βα-
ϛάσει τὸ κρῖμα, ὅϛτις
ἂν [5] ᾖ.
11 Ἐγὼ δὲ, ἀδελφοὶ,
εἰ περιτομὴν ἔτι κη-
ρύσσω, [7] τί ἔτι διώκο-
μαι; ἄρα [9] κατήργηται
τὸ σκάνδαλον τοῦ ϛαυ-
ροῦ.†
12 Ὄφελον[11] ϗ [13] ἀπο-
κόψονται [15] οἱ [17] ἀναϛα-
τοῦντες ὑμᾶς.
13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευ-
θερίᾳ [19] ἐκλήθητε, ἀδελ-
φοί· μόνον μὴ [21] τὴν
ἐλευθερίαν εἰς [23] ἀφορ-
μὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ
‡ διὰ τῆς ἀγάπης [25] δου-
λεύετε ἀλλήλοις.
14 Ὁ γὰρ πᾶς νόμος
§ ἐν ἑνὶ λόγῳ πληροῦται,
ἐν τῷ· Ἀγαπήσεις
τὸν πλησίον σοῦ ὡς
** ἑαυτόν.
15 Εἰ δὲ ἀλλήλους
δάκνετε καὶ κατεσθίε-
τε, βλέπετε μὴ ὑπὸ
ἀλλήλων [29] ἀναλωθῆ-
τε.
16 Λέγω δέ· [31] Πνεύ-
ματι περιπατεῖτε. καὶ
ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ
μὴ †† τελέσητε.
17 Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυ-
μεῖ κατὰ τοῦ Πνεύμα-
τος, τὸ δὲ Πνεῦμα κατὰ
τῆς σαρκός· ταῦτα §§ δὲ
[34] ἀντίκειται ἀλλήλοις,
ἵνα μὴ ἃ ἂν θέλητε,
ταῦτα ποιῆτε.

18 Εἰ δὲ Πνεύματι ἄγε-
σθε, οὐκ [b] ἐστὲ ὑπὸ νό-
μον.
19 Φανερὰ δέ [b] ἐστι τὰ
ἔργα τῆς σαρκός· ἅτι-
νά [b] ἐϛι, μοιχεία, [1] πορ-
νεία, [2] ἀκαθαρσία, [4] ἀ-
σέλγεια,
20 Εἰδωλολατρεία,
[6] φαρμακεία, ἔχθραι,
ἔρεις, [8] ζῆλοι, θυμοὶ,
ἐριθεῖαι, [10] διχοϛασίαι,
[12] αἱρέσεις,
21 Φθόνοι, [c] φόνοι | μέ-
θαι, [14] κῶμοι, ϗ τὰ ὅμοια
τούτοις· [15] ἃ [18] προλέγω
ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖ-
πον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα
πράσσοντες βασιλείαν
Θεοῦ οὐ κληρονομήσου-
σιν.
22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ
Πνεύματός [b] ἐϛιν, ἀγά-
πη, χαρὰ, εἰρήνη, μα-
κροθυμία,[20] [22] χρηστό-
της, ἀγαθωσύνη, πί-
στις,
23 Πρᾳότης, [24] ἐγκρά-
τεια· || κατὰ τῶν τοιού-
των οὐκ [b] ἔστι νόμος.
24 Οἱ[26] δὲ τοῦ Χριϛοῦ,
τὴν σάρκα [27] ἐϛαύρω-
σαν σὺν τοῖς [28] παθήμα-
σι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις
25 Εἰ ζῶμεν[30] πνεύμα-
τι, πνεύματι καὶ [32] ϛοι-
χῶμεν.
26 Μὴ [33] γινώμεθα κε-
νόδοξοι, ἀλλήλους προ-
καλούμενοι, ‡‡ ἀλλήλοις
φθονοῦντες.

Κεφ. ϛ'.

ΑΔΕΛΦΟΙ, ἐὰν καὶ
[35] προληφθῇ ἄνθρωπος

A. D. 52.

* δολοῖ-n.
1 πείθω.
2 Ro. 1. 24.
3 ch. 1. 7.
4 Mar. 7. 22.
5 εἰμι.
6 Re. 9. 21.
7 s. κατὰ.
8 1 Co. 3. 3. 2 Co. 12. 20.
9 καταργέω.
10 Ro. 16. 17.
† τȣ Χριϛȣ-f.
11 2 Co. 11. 1.
12 Ac. 5. 17.
13 Mar 9. 43.
14 Ro. 13. 13.
15 s. ἀφ' ὑμῶν
16 s. καθ'.
17 ἀναϛατόω
18 2 Co. 13. 2.
19 καλέω.
20 Ro. 2. 4.
21 s. δίδοτε.
22 Ep. 2. 7.
23 Ro. 7. 11.
24 Ac. 24. 25.
‡ τῇ ἀγάπῃ τοῦ πνεύματος δουλεύετε-n.
25 ch. 4. 9, 25.
§ ἐν ὀλίγῳ al. ὑμῖν al. ἐν ὑμῖν ἐν ἑνὶ λόγῳ-n.
|| ἁγνεία-f.
26 ch. 3. 29.
27 σταυρόω.
** σεαυτόν-σ
28 Ro. 7. 5.
29 ἀναλίσκω.
30 ζάω.
31 ver. 5, 25.
32 ch. 6. 16.
33 γίνομαι. [n
†† τελέσετε-
‡‡ ἀλλήλȣς-n.
34 Lu. 21. 15.
§§ γὰρ-n. [νω
35 προλαμβά-

ἔν τινι παραπτώμα-
τι, ὑμεῖς οἱ πνευματι-
κοὶ καταρτίζετε τὸν
τοιοῦτον ἐν πνεύματι
πραότητος, σκοπῶν σε-
αυτὸν μὴ καὶ σὺ πει-
ρασθῇς.
2 Ἀλλήλων τὰ βάρη
βαστάζετε, καὶ οὕτως
ἀναπληρώσατε τὸν
νόμον τοῦ Χριστοῦ.
3 Εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶ-
ναί τι, μηδὲν ὤν,
ἑαυτὸν φρεναπατᾷ.
4 Τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ
δοκιμαζέτω ἕκαστος
καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μό-
νον τὸ καύχημα [12]ἕ-
ξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτε-
ρον.
5 Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον
[16]φορτίον βαστάσει.
6 Κοινωνείτω[17] δὲ ὁ
[18]κατηχούμενος τὸν λό-
γον τῷ κατηχοῦντι, ἐν
πᾶσιν ἀγαθοῖς.
7 Μὴ πλανᾶσθε· Θεὸς
οὐ [21]μυκτηρίζεται· ὃ
γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρω-
πος, τοῦτο καὶ θερί-
σει.
8 Ὅτι ὁ σπείρων εἰς
τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ
τῆς σαρκὸς θερίσει
φθοράν· ὁ δὲ σπείρων
εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ
πνεύματος θερίσει ζω-
ὴν αἰώνιον.
9 Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦν-
τες μὴ [27]ἐκκακῶμεν·
καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσο-
μεν, μὴ [29]ἐκλυόμενοι.
10 Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν
ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ
ἀγαθὸν πρὸς πάντας,

A. D. 58.
1 Mat. [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 Mat. [illegible] 22
8 [illegible]
* [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
* [illegible]
12 καυχᾶσ-
13 ἔχω... μαι
14 γένοιμαι. Ro. 3. 4.
15 Ma. 11. 30. Lu. 11. 46.
16 σταυρο...
17 Ro. 15. 27. Phi. 4. 15.
18 ἠχῶ.
19 Lu. 1. 4.
‡ Οὔτε γὰρ περιτομή-h.
§ ἐστίν l.
20 2 Co. 5. 17.
21 Job 22. 19. Pr. 1. 30.
22 Ro. 8. 19.
23 2 Co. 10. 13.
|| στοιχοῦσιν-h
24 ch. 5. 25. Ac. 21. 24.
25 s. ἴσω. [νυ
26 s. ἀπὸ χρό-
27 Lu. 18. 1.
28 Ca. 1. 11.
29 Mat. 9. 36. Mar. 8. 3.
30 2 Ti. 4. 22. Phile. 25.
** Vide App.

μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰ-
κείους τῆς πίστεως.
11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν
γράμμασιν ἔγραψα τῇ
ἐμῇ χειρί.
12 Ὅσοι θέλουσιν εὐ-
προσωπῆσαι ἐν σαρκί,
οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς
περιτέμνεσθαι· μόνον
ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ
Χριστοῦ διώκωνται.
13 Οὐδὲ γὰρ οἱ περι-
τεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον
φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θέ-
λουσιν ὑμᾶς περιτέμ-
νεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμε-
τέρᾳ σαρκὶ [13]καυχή-
σωνται.
14 Ἐμοὶ δὲ μὴ [14]γένοι-
το καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν
τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος [15]ἐ-
σταύρωται, κἀγὼ τῷ
κόσμῳ.
15 ‡ Ἐν γὰρ Χριστῷ
Ἰησοῦ οὔτε περιτομή
τι § ἰσχύει, οὔτε ἀκρο-
βυστία, ἀλλὰ [20]καινὴ
[22]κτίσις.
16 Καὶ ὅσοι τῷ [23]κα-
νόνι τούτῳ ||[24]στοιχήσου-
σιν, εἰρήνη [25]ἐπ' αὐτοὺς
καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν
Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.
17 Τοῦ[26] λοιποῦ, κό-
πους μοι μηδεὶς παρεχέ-
τω· ἐγὼ γὰρ τὰ [28]στίγ-
ματα τοῦ [c] Κυρίου Ἰη-
σοῦ ἐν τῷ σώματί μου
βαστάζω.
18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ [30]με-
τὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν,
ἀδελφοί. Ἀμήν.**

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος
Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ
θελήματος Θεοῦ, τοῖς
ἁγίοις τοῖς [1]οὖσιν
ℯ ἐν Ἐφέσῳ,| καὶ [3]πι-
στοῖς ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ.
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρή-
νη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸς[5] [6]ὁ Θεὸς
καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὁ [7]εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν
πάσῃ [9]εὐλογίᾳ πνευ-
ματικῇ [10] ἐν τοῖς [11]
[12]ἐπουρανίοις †Χρι-
στῷ·
4 Καθὼς [15]ἐξελέξατο
ἡμᾶς §ἐν αὐτῷ πρὸ
[17]καταβολῆς κόσμου,
[19]εἶναι [1]ἡμᾶς ἁγίους
καὶ [21]ἀμώμους κατενώ-
πιον ** αὐτοῦ ἐν ἀγά-
πῃ·
5 Προορίσας [23] ἡμᾶς
εἰς [25]υἱοθεσίαν διὰ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ εἰς ††αὐτὸν,
κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ
θελήματος αὐτοῦ,
6 Εἰς ἔπαινον δόξης
τῆς χάριτος αὐτοῦ, §§ἐν
ᾗ[31] [28]ἐχαρίτωσεν [29] ἡ-
μᾶς ἐν τῷ [30]ἠγαπημέ-
νῳ·||||
7 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν
ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ
αἵματος αὐτοῦ, τὴν

A. D. 61.

1 εἰμί.
2 περισσεύω.
* ἡμᾶς ἐν π. σ. χ φρονήσει· γνω.-a.
3 Jno. 20. 27.
4 Lu. 1. 17.
† γνωρίσαι-n
5 Mar. 14. 61.
6 s. ἔστω.
7 Mat. 25. 34.
8 προτίθημι.
9 Ro. 15. 29.
10 Ro. 7. 14.
11 s. τόποις.
12 c. 2.6; 3.10.
13 ch. 3. 2.
14 Ga. 4. 4.
‡ ἐν-a. alii e.
15 ἐκλέγομαι
§ ἑαυτῷ, s. ἐν αὐτῷ-n.
16 Ro. 13. 9.
17 Mat.25.34.
|| ἐκλήθημεν,-
18 κληρόω. [t
19 s. εἰς τὸ.
20 ch. 3. 11.
21 ch. 5. 27.
** αὐτοῦ· ἐν ἀγάπῃ προορίσας-a.
22 1 Co. 12.6.
23 προορίζω.
24 Ac. 2. 23.
25 Ro. 8. 15.
26 προελπίζω
†† αὐτὸν,-n.
‡‡ ἡμεῖς,-n.
§§ ἧς-i.
28 χαριτόω.
29 s. ἑαυτῷ.
30 ἀγαπάω.
|||| υἱῷ αὐτοῦ-f
31 s. χάριτι.

ἄφεσιν τῶν παραπτω-
μάτων, κατὰ τὸν πλοῦ-
τον τῆς χάριτος αὐ-
τοῦ·
8 Ἧς [2]ἐπερίσσευσεν
εἰς *ἡμᾶς ἐν πάσῃ σο-
φίᾳ καὶ [4]φρονήσει·
9 †Γνωρίσας ἡμῖν τὸ
μυστήριον τοῦ θελήμα-
τος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐ-
δοκίαν αὐτοῦ, ἣν [8]προ-
έθετο ἐν αὐτῷ,
10 Εἰς [13]οἰκονομίαν τοῦ
[14]πληρώματος τῶν και-
ρῶν, [16]ἀνακεφαλαιώσα-
σθαι τὰ πάντα ἐν τῷ
Χριστῷ, τά ‡τε | ἐν τοῖς
οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς
γῆς, ἐν αὐτῷ·
11 Ἐν ᾧ καὶ ||[18]ἐκλη-
ρώθημεν, [23]προορισθέν-
τες κατὰ [20]πρόθεσιν
τοῦ τὰ πάντα [22]ἐνερ-
γοῦντος κατὰ τὴν βου-
λὴν [24] τοῦ θελήματος
αὐτοῦ·
12 Εἰς τὸ [1]εἶναι ἡμᾶς
εἰς ἔπαινον ℯ τῆς | δό-
ξης αὐτοῦ, τοὺς [26]προ-
ηλπικότας ἐν τῷ Χρι-
στῷ·
13 Ἐν ᾧ καὶ ‡‡ὑμεῖς,
ἀκούσαντες τὸν λόγον
τῆς ἀληθείας, τὸ εὐ-
αγγέλιον τῆς σωτηρίας
ὑμῶν· ἐν ᾧ καὶ πι-
στεύσαντες ἐσφραγί-
σθητε τῷ Πνεύματι
τῆς ἐπαγγελίας τῷ
ἁγίῳ·

14 Ὅς [1]ἐςιν [3]ἀῤῥαβὼν
τῆς κληρονομίας ἡμῶν,
εἰς [5]ἀπολύτρωσιν τῆς
[7]περιποιήσεως, εἰς ἔ-
παινον τῆς δόξης αὐ-
τοῦ.
15 Διὰ τοῦτο κἀγὼ
ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς
πίςιν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰη-
σοῦ, ϗ *τὴν ἀγάπην[|] τὴν
εἰς πάντας τοὺς ἁγί-
ους,
16 Οὐ παύομαι εὐχαρι-
ςῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν
*ὑμῶν[|] ποιούμενος ἐπὶ
τῶν προσευχῶν μου·
17 Ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
ςοῦ ὁ πατὴρ τῆς δόξης,
[12]δῴη ὑμῖν πνεῦμα σο-
φίας καὶ † [13]ἀποκαλύ-
ψεως, ἐν [14]ἐπιγνώσει
αὐτοῦ·
18 Πεφωτισμένους [15]
[17]τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς
‡ [19]διανοίας ὑμῶν, εἰς
τὸ [20]εἰδέναι ὑμᾶς τίς
[1]ἐςιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλή-
σεως αὐτοῦ, *καὶ[|] τίς
ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς
κληρονομίας αὐτοῦ ἐν
τοῖς ἁγίοις·
19 Καὶ τί τὸ [21]ὑπερ-
βάλλον [23]μέγεθος τῆς
δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ‖ἡ-
μᾶς τοὺς **πιςεύοντας
κατὰ τὴν [25]ἐνέργειαν
τοῦ [27]κράτους τῆς ἰσχύ-
ος[?] αὐτοῦ,
20 Ἣν [31]ἐνήργησεν ἐν
τῷ Χριςῷ, [33]ἐγείρας
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ
[35]ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ
αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρα-
νίοις,[37]

A. D. 61.

1 εἰμί.
2 ch. 4. 10.
3 2 Co. 1. 22.
4 Col. 1. 16.
5 ch. 4. 30.
6 Ro. 12. 2.
7 1 Th. 5. 9.
8 ὑποτάσσω.
9 s. τίθεσθαι.
10 Col. 1. 19.
* τὰ-m.
11 1 Co. 12. 6
12 δίδωμι.
† ἀποκαλύ-
ψεως· ἐν ἐπ.
αὐτȣ̃ πεφ.-n.
13 Ro. 8. 19.
14 ch. 4. 13.
15 φωτίζω.
16 ch. 5. 14.
17 s. κατὰ.
18 ch. 1. 21.
‡ καρδίας-a.
19 c. 2. 3; 4. 18.
20 εἴδω.
§ ἀέρος τȣ́τȣ.
πνεύματος-n
21 c. 2. 7; 3. 19.
22 ch. 5. 6.
23 2 Mac. 15. 24.
24 Ro. 11. 30.
‖ ὑμᾶς,-n.
** πιστεύον-
τας.κατὰ-n.
25 c. 3. 7; 4 16.
Phi. 3. 21.
26 ἀναστρέφω
27 ch. 6. 10.
28 ch. 1. 1. 5 9.
29 Mar. 12. 30.
30 ch. 1. 18.
31 ἐνεργέω.
32 .. ver. 2.
33 ἐγείρω.
34 Ro. 1. 26.
35 καθίζω.
36 s. καθ'.
37 s. τόποις.
38 ἀγαπάω.
39 περιπατέω

21 Ὑπεράνω [2] πάσης
ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ
δυνάμεως καὶ [4]κυριό-
τητος, καὶ παντὸς ὀνό-
ματος ὀνομαζομένου οὐ
μόνον ἐν τῷ [6]αἰῶνι τού-
τῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ
μέλλοντι·
22 Καὶ πάντα [8]ὑπέ-
ταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας
αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν [12]ἔ-
δωκε κεφαλὴν [9]ὑπὲρ
πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ,
23 Ἥτις [1]ἐςὶ τὸ σῶμα
αὐτοῦ, τὸ [10]πλήρωμα
τοῦ * [11]πάντα ἐν πᾶσι
πληρουμένου.

Κεφ. β'.

ΚΑΙ ὑμᾶς [1]ὄντας [16]νε-
κροὺς τοῖς παραπτώμα-
σι καὶ ταῖς ἁμαρτίαις·
2 Ἐν αἷς ποτε [39]περι-
επατήσατε κατὰ τὸν
[18]αἰῶνα τοῦ κόσμου
τούτου, κατὰ τὸν ἄρ-
χοντα τῆς ἐξουσίας τȣ̃
§ἀέρος, τοῦ πνεύματος
τοῦ νῦν [31]ἐνεργοῦντος
ἐν τοῖς [22]υἱοῖς τῆς
[24]ἀπειθείας·
3 Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς
πάντες [26]ἀνεςράφημέν
ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμί-
αις τῆς σαρκὸς ἡμῶν,
ποιοῦντες τὰ [28]θελή-
ματα τῆς σαρκὸς καὶ
τῶν [30]διανοιῶν· καὶ
[1]ἦμεν [32]τέκνα [34]φύσει
ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοι-
ποί.
4 Ὁ δὲ Θεὸς πλούσιος
[1]ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν
πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ
[36]ἣν [38]ἠγάπησεν ἡμᾶς,

5 Καὶ [1]ὄντας ἡμᾶς
νεκροὺς τοῖς παρα-
πτώμασι, [3]συνεζωο-
ποίησε *τῷ Χριστῷ·
†χάριτί [1]ἐστε [5]σεσω-
σμένοι·
6 Καὶ [6]συνήγειρε, καὶ
[7]συνεκάθισεν ἐν τοῖς
ἐπουρανίοις[8] ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ·
7 Ἵνα [9]ἐνδείξηται ἐν
τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερ-
χομένοις τὸν ὑπερβάλ-
λοντα πλοῦτον τῆς χά-
ριτος αὐτοῦ, ἐν χρηστό-
τητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ.
8 Τῇ γὰρ §χάριτί [1]ἐστε
[5]σεσωσμένοι διὰ ‖ τῆς
πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ
ἐξ ‖ ὑμῶν· Θεοῦ τὸ δῶ-
ρον·
9 Οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα
μή τις [17]καυχήσηται.
10 Αὐτοῦ γάρ [1] ἐσμεν
[18]ποίημα, [19]κτισθέντες
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔρ-
γοις ἀγαθοῖς, οἷς προ-
ητοίμασεν[21] ὁ Θεὸς ἵνα
ἐν αὐτοῖς περιπατήσω-
μεν.
11 Διὸ μνημονεύετε
ὅτι ὑμεῖς ποτε [4]τὰ
ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λε-
γόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ
τῆς λεγομένης περιτο-
μῆς ἐν σαρκὶ χειροποι-
ήτου,
12 Ὅτι [1]ἦτε [c]ἐν ‖ τῷ
καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς
Χριστοῦ, [24]ἀπηλλοτρι-
ωμένοι τῆς πολιτείας
τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ξένοι
τῶν ‖‖ διαθηκῶν τῆς
*†ἐπαγγελίας, [2]ἐλπίδα
μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι
ἐν τῷ κόσμῳ.
13 Νυνὶ δὲ [4]ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ
ποτὲ [1]ὄντες μακρὰν,
ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν
τῷ αἵματι τοῦ Χρι-
στοῦ.
14 Αὐτὸς γάρ [1]ἐστιν
ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιή-
σας τὰ ἀμφότερα[10]
ἕν,[12] καὶ τὸ μεσότοι-
χον τοῦ [11]φραγμοῦ
‡[13]λύσας·
15 Τὴν ἔχθραν ἐν τῇ
σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον
τῶν ἐντολῶν ἐν [14]δόγ-
μασι [15]καταργήσας,
ἵνα τοὺς δύο [16]κτίσῃ
ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα και-
νὸν ἄνθρωπον, ποιῶν
εἰρήνην,
16 Καὶ ἀποκαταλλάξῃ
τοὺς ἀμφοτέρους ἐν
ἑνὶ σώματι τῷ **Θεῷ
διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀπο-
κτείνας τὴν ἔχθραν ἐν
†† αὐτῷ·
17 Καὶ [20]ἐλθὼν [22]εὐ-
ηγγελίσατο εἰρήνην
ὑμῖν τοῖς μακρὰν, καὶ
‡‡ τοῖς ἐγγύς·
18 Ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχο-
μεν τὴν προσαγωγὴν
οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ
Πνεύματι πρὸς τὸν πα-
τέρα.
19 Ἄρα οὖν οὐκέτι [1]ἐ-
στὲ ξένοι καὶ πάροικοι,
§§ἀλλὰ συμπολῖται τῶν
ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ
Θεοῦ·
20 Ἐποικοδομηθέντες
ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν
ἀποστόλων καὶ προφη-

A. D. 61.

1 εἰμί.
2 Ro. 8. 24.
3 συζωοποιέω.
* ἐν-f.
† ὅ τῇ χάριτι, al. χάριτι γάρ, s. δε-n.
4 s. ὄντες.
5 σώζω.
6 συνεγείρω.
7 συγκαθίζω.
8 s. τόποις.
9 ἐνδεικνύω.
10 s. ἔθνη. v. μέρη. v. γένη.
11 Mat. 21. 33.
12 s. σῶμα.
‡ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σ. αὐτοῦ τὸν-a
13 λύω.
14 Lu. 2. 1.
15 s. ὄντα.
16 s. ἀνθρώπους.
§ αὐτοῦ χάριτί ἐσμεν n.
‖ ἡμῶν-n.
17 καυχάομαι.
** Θεῷ, διὰ τοῦ σταυροῦ ἀποκ.-n.
18 Ro. 1. 20.
19 c. 3. 9; 4. 24.
†† αὐτῷ.-n.
20 ἔρχομαι.
21 προετοιμάζω.
22 εὐαγγελίζομαι.
‡‡ εἰρήνην τοῖς-i.
24 ἀπαλλοτριόω.
§§ ἀλλ' ἐστὲ συμ.-h.
‖‖ τῶν ἐπαγγελιῶν τῆς διαθήκης,-n
*† ἐπαγγελίας ἐλπίδα-n.

τῶν, ¹ὄντος ²ἀκρογωνι-
αίου ³αὐτοῦ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ·
21 Ἐν ᾧ πᾶσα ᶜἡ ǀ οἰ-
κοδομὴ ⁷συναρμολογου-
μένη αὔξει εἰς ναὸν
ἅγιον ἐν Κυρίῳ·
22 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συν-
οικοδομεῖσθε⁸ εἰς ⁹κατ-
οικητήριον τῦ Θεοῦ ἐν
Πνεύματι.

Κεφ. γ'.

ΤΟΥΤΟΥ χάριν ἐγὼ
Παῦλος ὁ ¹¹δέσμιος
¹²τῦ Χριςοῦ Ἰησῦ ὑπὲρ
ὑμῶν § τῶν ἐθνῶν·
2 Εἴγε ¹⁵ἠκούσατε τὴν
¹⁷οἰκονομίαν ‖ τῆς χά-
ριτος τοῦ Θεοῦ τῆς
¹⁹δοθείσης μοὶ εἰς
ὑμᾶς·
3 "Οτι κατὰ ἀποκάλυ-
ψιν ** ²¹ἐγνώρισέ μοι
τὸ μυστήριον, καθὼς
²³προέγραψα ἐν ²⁵ὀλί-
γῳ·
4 Πρὸς ὃ δύνασθε ἀνα-
γινώσκοντες νοῆσαι
τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ
²⁷μυςηρίῳ τοῦ Χρι-
στοῦ·
5 "Ο ᵇἐν ǀ ἑτέραις γε-
νεαῖς οὐκ ²¹ἐγνωρίσθη
τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ-
πων, ὡς νῦν ²⁹ἀπεκαλύ-
φθη τοῖς ἁγίοις ἀποςό-
λοις αὐτοῦ καὶ προφή-
ταις ἐν †† Πνεύματι·
6 Εἶναι¹ τὰ ἔθνη συγ-
κληρονόμα καὶ σύσσω-
μα, καὶ ³³συμμέτοχα
τῆς ἐπαγγελίας §§ ᵈαὐ-
τῦ ǀ ἐν τῷ Χριςῷ, διὰ
τοῦ εὐαγγελίου·

7 Οὗ ²ἐγενόμην διάκο
νος κατὰ τὴν ⁴δωρεὰν
τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ
*τὴν ¹⁹δοθεῖσάν μοι κα-
τὰ τὴν ⁶ἐνέργειαν τῆς
δυνάμεως αὐτοῦ·
8 Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστο-
τέρῳ πάντων ᵇτῶν ǀ
ᵈἁγίων ǀ ¹⁹ἐδόθη ἡ χά-
ρις αὕτη, ᵉἐν ǀ τοῖς ἔ-
θνεσιν εὐαγγελίσασθαι
τὸν ¹⁰ἀνεξιχνίαστον
¹²πλοῦτον τοῦ Χριςοῦ,
9 Καὶ ¹⁴φωτίσαι πάν-
τας ǀ τίς ἡ ‡ ¹⁶κοινωνία
τοῦ μυςηρίου τοῦ ἀπο-
κεκρυμμένου¹⁸ ἀπὸ τῶν
αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ,
τῷ τὰ πάντα ²⁰κτίσαν-
τι ᵇδιὰ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ· ǀ
10 "Ινα ²¹γνωρισθῇ
ᵉνῦν ǀ ταῖς ²²ἀρχαῖς
καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν
τοῖς ²⁴ἐπουρανίοις,²⁶
διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ
πολυποίκιλος σοφία τῦ
Θεοῦ·
11 Κατὰ ²⁸πρόθεσιν
³⁰τῶν αἰώνων, ἣν ³¹ἐ-
ποίησεν ἐν Χριςῷ Ἰη-
σοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν·
12 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν
‖ παῤῥησίαν καὶ τὴν
προσαγωγὴν ἐν ³²πε-
ποιθήσει, διὰ τῆς πίςε-
ως αὐτοῦ.
13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ
ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλί-
ψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν,
ἥτις ¹ἐςτὶ δόξα ‡‡ ὑ-
μῶν.
14 Τούτου χάριν κάμ-
πτω τὰ γόνατά μυ πρὸς
τὸν πατέρα ᶜτοῦ Κυ-

A. D. 61.

1 εἰμί.
2 γίνομαι.
3 s. λίθου.
4 Ro. 3. 24.
5 Is. 28. 16.
* τῆς δοθείσης
6 c. 1. 19. [-ί.
7 ch. 4. 16.
8 3 Esdr. 5. 68.
9 Re. 18. 2.
† alii ἀποστό-
λων, alii ἀν-
θρώπων.
10 Ro. 11. 33.
11 ch. 4. 1.
12 ch. 1. 7, 18.
13 s. διά.
14 ch. 1. 18.
15 ἀκούω.
‡ οἰκονομία-α
16 Ac. 2. 42.
§ πρεσβεύω,
s. κεκαύχη-
μαι-f.
17 ch. 1. 10.
‖ Vide App.
18 ἀποκρύπτω
19 δίδωμι.
20 κτίζω. [-αι
** ἐγνωρίσθη
21 γνωρίζω.
22 ch. 1. 21.
23 προγράφω.
24 ch. 1. 3.
25 s. χρόνῳ, v.
λόγῳ, v. μέρει
26 s. τόποις.
27 ch. 5. 32.
28 ch. 1. 11.
29 ἀποκαλύ-
πτω.
30 s. ἀπό, v. 9.
31 ποιέω.
32 Phi. 3. 4.
†† τῷ πνεύ-
ματι· s.
πνεύματι
ἁγίῳ-n.
‡‡ ἡμῶν.-n.
§§ al. τῦ Θεῦ.
33 ch. 5. 7.

ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ,|
15 Ἐξ οὗ πᾶσα [3]πα-
τριὰ ἐν οὐρανοῖς κ ἐπὶ
γῆς ὀνομάζεται·
16 Ἵνα [5]δώῃ ὑμῖν κατὰ
τὸν πλοῦτον τῆς δόξης
αὐτῦ, δυνάμει [7]κραται-
ωθῆναι διὰ τῦ Πνεύμα-
τος *αὐτοῦ, εἰς τὸν [9]ἔ-
σω ἄνθρωπον·
17 [11]Κατοικῆσαι[12] τὸν
Χριςὸν διὰ τῆς πί-
ςεως ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν·
18 Ἐν ἀγάπῃ [15]ἐῤῥιζω-
μένοι καὶ ‡[16]τεθεμελι-
ωμένοι· ἵνα [17]ἐξισχύ-
σητε [18]καταλαβέσθαι
σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις,
τί τὸ [19]πλάτος, καὶ μῆ-
κος, καὶ [21]βάθος, καὶ
ὕψος·
19 Γνῶναί[23] τε τὴν
[24]ὑπερβάλλουσαν τῆς
γνώσεως ἀγάπην τοῦ
Χριςοῦ, ἵνα ‖πληρω-
θῆτε εἰς πᾶν τὸ [26]πλή-
ρωμα τοῦ Θεοῦ.
20 Τῷ δὲ δυνομένῳ
ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι
[27]ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ
ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦ-
μεν, κατὰ τὴν δύναμιν
τὴν [29]ἐνεργουμένην ἐν
ἡμῖν,
21 Αὐτῷ ἡ δόξα [e] ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ| ‡‡ἐν Χριςῷ
Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς
γενεὰς [d] τοῦ αἰῶνος|
τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Κεφ. δ'.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑ-
μᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν

A. D. 61.

1 ch. 1. 18.
2 καλέω.
3 Lu. 2. 4.
4 Ac. 20. 19.
5 δίδωμι.
6 Mat. 17. 17.
7 Lu. 1. 80.
8 Ga. 2. 10.
* αὐτῦ· εἰς τ. ἔ. ἄνθρωπον κατοικ.-n.
9 2 Co. 4. 16.
11 s. ὥςτε.
12 Col. 2. 19.
13 Col. 1. 19.
14 s. ἔστε, v.
15 ῥιζόω [ἔστι
† ἡμῶν·-n.
‡ τεθεμελιωμένοι, ἵνα-n
16 θεμελιόω.
17 Ecclu. 7. 6.
18 καταλαμβάνω.
19 Re. 20. 9.
21 Ro. 8. 39.
23 γινώσκω.
§ ἡμῖν.-a.
24 ch. 1. 19.
‖ πληρωθῇ πᾶν-n.
26 ch. 1. 23.
27 Jno. 10. 10.
28 s. ὁ προφήτης, v. γραφή.
29 c. 1. 11, 20.
30 Ps. 68. 18.
** αἰχμαλωτεύσας-f. al. ᾐχμαλωτεύσας. [τεύω
31 αἰχμαλω-
†† ἐν-f.
32 s. κατά.
‡‡ alii ἐν τῇ ἐκκλ. καὶ al. transp.
33 ἀναβαίνω.
34 καταβαίνω
35 s. εἰς τὸ εἶναι.

Κυρίῳ, ἀξίως περιπα-
τῆσαι τῆς [1]κλήσεως ἧς
[2]ἐκλήθητε,
2 Μετὰ πάσης [4] ταπει-
νοφροσύνης καὶ πραό-
τητος, μετὰ μακροθυ-
μίας, [6]ἀνεχόμενοι ἀλ-
λήλων ἐν ἀγάπῃ·
3 Σπουδάζοντες [8] τη-
ρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ
πνεύματος ἐν τῷ [12]συν-
δέσμῳ τῆς εἰρήνης.
4 Ἓν σῶμα [14]καὶ
ἓν Πνεῦμα, καθὼς καὶ
[2]ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλ-
πίδι τῆς κλήσεως †ὑ-
μῶν·
5 Εἷς Κύριος, μία πί-
ςις, ἓν βάπτισμα·
6 Εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ
πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων,
καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν
πᾶσιν §ὑμῖν.
7 Ἑνὶ δὲ ἑκάςῳ ἡμῶν
[5]ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ
μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ
Χριςοῦ.
8 Διὸ λέγει· [28]Ἀνα-
βὰς[30] εἰς ὕψος, **ᾐχ-
μαλώτευσεν[13] αἰχμα-
λωσίαν, [c]καὶ| [5]ἔδωκε
δόματα †† τοῖς ἀνθρώ-
ποις.
9 Τὸ[32] δὲ, [33]ἀνέβη, τί
ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ
[34]κατέβη [b]πρῶτον| εἰς
τὰ κατώτερα [c]μέρη|
τῆς γῆς;
10 Ὁ [34]καταβὰς, αὐ-
τός ἐςι καὶ ὁ [33]ἀναβὰς
ὑπεράνω πάντων τῶν
οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ
τὰ πάντα.
11 Καὶ αὐτὸς [5]ἔδωκε,
τοὺς μὲν, [35]ἀποςόλους·

τοὺς δὲ, προφήτας· τὺς
δὲ, εὐαγγελιςάς· τοὺς
δὲ, [3] ποιμένας καὶ διδα-
σκάλους·
12 Πρὸς τὸν καταρτι-
σμὸν τῶν ἁγίων, εἰς
ἔργον διακονίας, εἰς οἰ-
κοδομὴν τοῦ σώματος
τοῦ Χριστοῦ·
13 Μέχρι [9] καταντή-
σωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν
ἑνότητα τῆς πίστεως,
καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τῦ
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς [11] ἄν-
δρα τέλειον, εἰς μέτρον
[13] ἡλικίας τοῦ † πλη-
ρώματος [15] τοῦ Χρι-
στοῦ.
14 Ἵνα μηκέτι [17] ὦμεν
[18] νήπιοι, [19] κλυδωνιζό-
μενοι καὶ [20] περιφερόμε-
νοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς
διδασκαλίας, ἐν τῇ κυ-
βείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν
[21] πανουργίᾳ πρὸς τὴν
[23] μεθοδείαν τῆς [25] πλά-
νης· ‡
15 Ἀληθεύοντες [27] ‖ δὲ
ἐν ἀγάπῃ, [29] αὐξήσωμεν
εἰς αὐτὸν [32] τὰ πάντα,
ὅς [17] ἐστιν ἡ κεφαλὴ,
d δ ι Χριστός·
16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶ-
μα ** συναρμολογού-
μενον καὶ συμβιβαζό-
μενον διὰ πάσης ἁφῆς
τῆς ἐπιχορηγίας, ᵉκατ'
ἐνέργειαν [1] ἐν μέτρῳ
ἑνὸς ἑκάστου †† μέρους
τὴν αὔξησιν τοῦ σώμα-
τος ποιεῖται, εἰς οἰκο-
δομὴν [31] ἑαυτοῦ ἐν ἀγά-
πῃ.
17 Τοῦτο οὖν λέγω
καὶ [1] μαρτύρομαι ἐν
Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς πε-
ριπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ
c λοιπὰ ι [2] ἔθνη περιπα-
τεῖ, ἐν [4] ματαιότητι τῦ
νοὸς αὐτῶν·
18 Ἐσκοτισμένοι [5] τῇ
[6] διανοίᾳ, [17] ὄντες [7] ἀπ-
ηλλοτριωμένοι τῆς ζω-
ῆς τῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄ-
γνοιαν τὴν [17] οὖσαν ἐν
αὐτοῖς, διὰ τὴν [8] πώρω-
σιν τῆς καρδίας αὐτῶν·
19 Οἵτινες * [10] ἀπηλ-
γηκότες ἑαυτοὺς [12] παρ-
έδωκαν τῇ [14] ἀσελγείᾳ,
εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρ-
σίας πάσης ἐν [14] πλεο-
νεξίᾳ.
20 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕ-
τως [22] ἐμάθετε τὸν Χρι-
στόν·
21 Εἴγε αὐτὸν [24] ἠκού-
σατε, καὶ ἐν αὐτῷ [26] ἐ-
διδάχθητε, καθώς [17] ἐ-
ςιν ἀλήθεια ἐν τῷ § Ἰη-
σοῦ·
22 Ἀποθέσθαι [28] ὑμᾶς
κατὰ τὴν προτέραν
ἀναςροφὴν τὸν παλαι-
ὸν ἄνθρωπον τὸν φθει-
ρόμενον κατὰ τὰς ἐπι-
θυμίας τῆς ἀπάτης·
23 Ἀνανεοῦσθαι [30] δὲ
τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς
ὑμῶν,
24 Καὶ ἐνδύσασθαι τὸν
καινὸν ἄνθρωπον, τὸν
κατὰ Θεὸν κτισθέντα
ἐν δικαιοσύνῃ χ ὁσιό-
τητι τῆς ἀληθείας.
25 Διὸ [28] ἀποθέμενοι τὸ
ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλή-
θειαν ἕκαςος μετὰ τοῦ
πλησίον αὐτῦ· ὅτι [17] ἐ-
σμὲν ἀλλήλων μέλη.

A. D. 61.

1 Ga. 5. 3.
2 ch. 2. 3.
3 1 Pe. 2. 25.
4 Ro. 1. 21.
5 σκοτίζω.
6 c.1.18; 2. 3.
7 ἀπαλλοτριόω, ch. 2.12.
8 Mar. 8. 5.
9 καταντάω.
* ἀπηλπικότες-n.
10 ἀπαλγέω.
11 1 Co. 14.20.
12 παραδίδωμι.
13 Mat. 6. 27.
14 Mar. 7.22.
† σώματος-n
15 ch. 1. 23.
17 εἰμί.
18 1 Co. 3. 1.
19 Is. 57. 20.
20 He. 13. 9.
21 Lu. 20. 23.
22 μανθάνω.
23 ch. 6. 11.
24 ἀκούω.
25 Mat.27.64.
‡ τοῦ διαβόλου·-f.
26 διδάσκω.
§ Ἰησοῦ. Ἀποθέσθαι-n.
27 Ga. 4 16.
‖ δὲ, ἐν ἀγάπῃ αὐξ.-n.
28 ἀποτίθημι
29 αὐξάνω.
** σῶμα, (συν. χ συμ. δ. π. ἁφῆς τ. ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν,)-a.
30 Job 33. 24.
†† μέλους-i.
31 s. τοῦ σώματος.
32 s. κατὰ.

26 'Οργίζεσθε,[1] καὶ μὴ
ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ
ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ [2] παρ-
οργισμῷ ὑμῶν·
27 Μήτε [5] δίδοτε τόπον
τῷ διαβόλῳ.
28 'Ο κλέπτων μηκέ-
τι κλεπτέτω, μᾶλλον
δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμε-
νος * τὸ ἀγαθὸν ταῖς
χερσὶν, ἵνα ἔχῃ [11] με-
ταδιδόναι τῷ χρείαν
ἔχοντι.
29 Πᾶς λόγος [13] σαπρὸς
ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν
μὴ ἐκπορευέσθω· ἀλλ'
εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς [15] οἰ-
κοδομὴν τῆς †[17] χρείας,
ἵνα [5] δῷ χάριν τοῖς
ἀκούουσι.
30 Καὶ μὴ [19] λυπεῖτε
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ
Θεοῦ, ἐν ᾧ [21] ἐσφραγί-
σθητε εἰς ἡμέραν [22] ἀπο-
λυτρώσεως.
31 Πᾶσα [23] πικρία, καὶ
θυμὸς, καὶ ὀργὴ, καὶ
[25] κραυγὴ, καὶ βλασφη-
μία [27] ἀρθήτω ἀφ' ὑ-
μῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ.
32 Γίνεσθε[28] δὲ εἰς ἀλ-
λήλους χρηστοὶ, [29] εὔ-
σπλαγχνοι, χαριζόμε-
νοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ
[31] ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ
[33] ἐχαρίσατο || ὑμῖν.

Κεφ. ε'.

ΓΙΝΕΣΘΕ[28] οὖν [35] μι-
μηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέ-
κνα ἀγαπητά·
2 Καὶ περιπατεῖτε ἐν
ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ
Χριστὸς [38] ἠγάπησεν
ἡμᾶς, καὶ [2] παρέδωκεν
ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν
[4] προσφορὰν καὶ θυσίαν
τῷ Θεῷ, εἰς [6] ὀσμὴν [7] εὐ-
ωδίας.
3 Πορνεία δὲ καὶ πᾶ-
σα ἀκαθαρσία ἢ [8] πλεο-
νεξία μηδὲ [9] ὀνομαζέ-
σθω ἐν ὑμῖν, καθὼς
[10] πρέπει ἁγίοις·
4 Καὶ αἰσχρότης, καὶ
μωρολογία, ἢ εὐτραπε-
λία, τὰ οὐκ [12] ἀνήκοντα,
ἀλλὰ μᾶλλον [14] εὐχα-
ριστία·
5 Τοῦτο γάρ ‡[16] ἐστε
γινώσκοντες, ὅτι πᾶς
[18] πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος,
ἢ [20] πλεονέκτης, §ὅς [16] ἐ-
στιν εἰδωλολάτρης, οὐκ
ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ
καὶ Θεοῦ.
6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπα-
τάτω [24] κενοῖς λόγοις·
διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχε-
ται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ
ἐπὶ τοὺς [26] υἱοὺς τῆς
ἀπειθείας.
7 Μὴ οὖν [28] γίνε-
σθε [30] συμμέτοχοι αὐ-
τῶν.
8 Ἦτε γάρ ποτε σκό-
τος,[32] νῦν δὲ φῶς ἐν
Κυρίῳ· ὡς τέκνα φω-
τὸς περιπατεῖτε·
9 (Ὁ γὰρ καρπὸς
τοῦ ** Πνεύματος [34] ἐν
πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ
δικαιοσύνῃ καὶ ἀλη-
θείᾳ·)
10 Δοκιμάζοντες [36] τί
[16] ἐστιν [37] εὐάρεστον τῷ
Κυρίῳ.
11 Καὶ μὴ [39] συγκοι-
νωνεῖτε τοῖς ἔργοις

A. D. 61.

1 Mat. 5. 22. Lu. 14. 21.
2 παραδίδωμι. ver. 25.
3 1 Ki. 15. 30.
4 Ac. 21. 26. Ro. 15. 16.
5 δίδωμι.
6 2 Co. 2. 14. Ph. 4. 18.
7 2 Co. 2. 15.
8 ch. 4. 19. Mar. 7. 22.
9 1 Co. 5. 1.
10 1 Ti. 2. 10.
* Vide App.
11 Lu. 3. 11.
12 Col. 3. 18.
13 Mat. 7. 17.
14 Ac. 24. 3.
15 Ro. 14. 19.
† πίστεως-i.
‡ ἴστε-a.
16 εἰμί.
17 Ac. 2. 45.
18 1 Ti. 1. 10.
§ ὅ-n.
19 Mat. 18.31.
20 1 Co. 5. 10.
21 σφραγίζω.
22 ch. 1. 14.
23 Ac. 8. 23.
24 1 Co. 15. 10.
25 Mat. 25. 6.
26 ch. 2. 2.
27 αἴρω.
28 γίνομαι.
29 1 Pe. 3. 8.
30 ch. 3. 6.
31 2 Co. 5. 19.
32 Mat. 6. 23.
33 χαρίζομαι
34 s. ἔστι.
|| ἡμῖν.-i.
35 1 Co. 4.16.
** φωτὸς-a.
36 Lu. 12. 56.
37 Ro. 12. 1.
38 ἀγαπάω.
39 Ph. 4. 14. Re. 18. 4.

τοῖς *[1] ἀκάρποις τοῦ
σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ
[2] ἐλέγχετε.
12 Τὰ γὰρ κρυφῇ γι-
νόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰ-
σχρόν [5] ἐστι καὶ λέγειν.
13 Τὰ δὲ πάντα §ἐλεγ-
χόμενα, ὑπὸ τοῦ φω-
τὸς φανεροῦται· πᾶν
γὰρ τὸ φανερούμενον,
φῶς [5] ἐστι.
14 Διὸ λέγει· [6]‖ Ἔγει-
ραι ὁ καθεύδων, καὶ
[7] ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν,
καὶ **[8] ἐπιφαύσει σοι ὁ
Χριστός.
15 Βλέπετε †† οὖν πῶς
[10] ἀκριβῶς περιπατεῖ-
τε· μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ'
ὡς σοφοί·
16 Ἐξαγοραζόμενοι [12]
τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ
ἡμέραι [13] πονηραί [5] εἰ-
σι.
17 Διὰ τοῦτο μὴ [15] γί-
νεσθε [17] ἄφρονες, ἀλλὰ
συνιέντες τί τὸ θέλημα
τοῦ Κυρίου.
18 Καὶ μὴ [19] μεθύσκε-
σθε οἴνῳ, ἐν ᾧ [5] ἐ-
στιν ἀσωτία, ἀλλὰ
πληροῦσθε ἐν Πνεύμα-
τι· *†
19 Λαλοῦντες ἑαυ-
τοῖς *‡ ψαλμοῖς καὶ
ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευ-
ματικαῖς· [21] ᾄδοντες καὶ
ψάλλοντες ἐν *§ τῇ
καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυ-
ρίῳ·
20 Εὐχαριστοῦντες πάν-
τοτε ὑπὲρ πάντων, ἐν
ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ Θεῷ
καὶ πατρί·

A. D. 61.

* ἀκαθάρτοις al. ἀτάκτοις-n
1 Mat. 13. 22.
2 ch. 1. 22.
3 Mat. 15. 15.
† Χριστοῦ-a.
4 nom. pro voc. At.
‡ al. transp. al. ὑποτασσέσθωσαν,
5 εἰμί.
§ ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς, φαν.-a
6 s. ἡ γραφή.
‖ Ἔγειρε-a.
7 ἀνίστημι.
** ἐπιψαύσεις τοῦ Χριστοῦ s. ἐπιψαύσει σοι ὁ Χριστός.-n.
8 Job 25. 5.
9 s. ὑποτασσέσθωσαν.
†† οὖν ἀκριβῶς, πῶς περιπ.-n.
10 Mat. 2. 8.
11 ἀγαπάω.
12 Ga. 3. 13.
13 c 6. 13, 16.
14 Tit. 3. 5.
‡‡ ὕδατος, ἐν ῥήματι· ἵνα al. ὕδατος·
15 γίνομαι.
§§ ζωῆς-f.
16 παρίστημι
‖‖ αὐτὸς-a.
17 Lu. 11. 40.
18 Lu. 13. 17.
19 Jno. 2. 10.
20 2 Pe. 2. 13.
21 ᾄδω.
*† ἁγίῳ-f.
*‡ ἐν-f.
*§ ταῖς καρδίαις-i.

21 Ὑποτασσόμενοι [2]
ἀλλήλοις ἐν φόβῳ
† Θεοῦ.
22 Αἱ [4] γυναῖκες, τοῖς
ἰδίοις ἀνδράσιν [c] ὑπο-
τάσσεσθε,‖‡ ὡς τῷ Κυ-
ρίῳ·
23 Ὅτι [b] ὁ [l] ἀνήρ [5] ἐστι
κεφαλὴ τῆς γυναικὸς,
ὡς καὶ ὁ Χριστὸς, κεφα-
λὴ τῆς ἐκκλησίας· [b] καὶ
αὐτός [5] [c] ἐστι [l] σωτὴρ
τοῦ σώματος.
24 Ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἐκ-
κλησία ὑποτάσσεται
τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ
γυναῖκες [9] τοῖς ἰδίοις‖
ἀνδράσιν ἐν παντί.
25 Οἱ [4] ἄνδρες, ἀγαπᾶ-
τε τὰς γυναῖκας ἑαυ-
τῶν, καθὼς καὶ ὁ Χρι-
στὸς [11] ἠγάπησε τὴν ἐκ-
κλησίαν, καὶ ἑαυτὸν πα-
ρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς·
26 Ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ,
καθαρίσας τῷ [14] λουτρῷ
τοῦ ‡‡ ὕδατος ἐν ῥήμα-
τι·§§
27 Ἵνα [16] παραστήσῃ
‖‖ αὐτὴν ἑαυτῷ [18] ἔνδο-
ξον, τὴν ἐκκλησίαν μὴ
ἔχουσαν [20] σπῖλον, ἢ
ῥυτίδα, ἤ τι τῶν τοιού-
των, ἀλλ' ἵνα [5] ᾖ ἁγία
καὶ ἄμωμος.
28 Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ
ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυ-
τῶν γυναῖκας, ὡς τὰ
ἑαυτῶν σώματα. Ὁ
ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυ-
ναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ.
29 Οὐδεὶς γάρ ποτε
τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίση-
σεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ
θάλπει αὐτὴν, καθὼς

καὶ ὁ * Κύριος τὴν ἐκ-
κλησίαν·
30 Ὅτι μέλη [2] ἐσμὲν
τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ
τῶν ὀστέων αὐτοῦ·
31 Ἀντὶ[5] τούτου [7] κα-
ταλείψει ἄνθρωπος
τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ
τὴν μητέρα, καὶ [8] προς-
κολληθήσεται πρὸς τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ [3] ἔ-
σονται οἱ δύο εἰς σάρ-
κα μίαν.
32 Τὸ [10] μυστήριον
τοῦτο μέγα [3] ἐστίν·
ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χρι-
στὸν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλη-
σίαν.
33 Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ [12]
καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν
ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως
ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ
δὲ γυνὴ [13] ἵνα [14] φοβῆ-
ται τὸν ἄνδρα.

Κεφ. ϛʹ

ΤΑ [17] τέκνα ὑπακούε-
τε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν
ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ
[3] ἐστι [19] δίκαιον.
2 Τίμα τὸν πατέρα σου
καὶ τὴν μητέρα· (ἥτις
[3] ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη
ἐν ἐπαγγελίᾳ·)
3 Ἵνα εὖ σοι [21] γένη-
ται, καὶ [3] ἔσῃ [23] μακρο-
χρόνιος §§ ἐπὶ τῆς γῆς.
4 Καὶ [17] οἱ πατέρες μὴ
[25] παροργίζετε τὰ τέ-
κνα ὑμῶν, ἀλλ' [28] ἐκ-
τρέφετε αὐτὰ ἐν [29] παι-
δείᾳ καὶ [30] νουθεσίᾳ Κυ-
ρίου.
5 Οἱ δοῦλοι ὑπακούετε
τοῖς [1] κυρίοις κατὰ σάρ-
κα, μετὰ [2] φόβου καὶ
τρόμου, ἐν [4] ἁπλότητι
τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς
τῷ Χριστῷ.
6 Μὴ κατ' [6] ὀφθαλμο-
δουλείαν ὡς [6] ἀνθρωπά-
ρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι
τοῦ Χριστοῦ, ποιοῦν-
τες τὸ θέλημα † τοῦ Θεοῦ
ἐκ ψυχῆς,
7 Μετ' ‡ [9] εὐνοίας δου-
λεύοντες § τῷ Κυρίῳ, καὶ
οὐκ ἀνθρώποις·
8 Εἰδότες[11] ὅτι ‖ ὃ ἐάν
τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγα-
θὸν, τοῦτο ** κομιεῖται
παρὰ τοῦ Κυρίου,
εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύ-
θερος.
9 Καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐ-
τὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς,
[15] ἀνιέντες τὴν [16] ἀπει-
λήν· εἰδότες ὅτι καὶ
†† ὑμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός
[3] ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ
[18] προσωποληψία οὐκ
[3] ἔστι παρ' αὐτῷ.
10 Τὸ λοιπὸν, ἀδελ-
φοί μου, ‡‡ [20] ἐνδυναμοῦ-
σθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν
τῷ [22] κράτει τῆς ἰσχύος
αὐτοῦ.
11 Ἐνδύσασθε τὴν πα-
νοπλίαν [24] τοῦ Θεοῦ,
πρὸς τὸ δύνασθαι ὑ-
μᾶς [26] στῆναι πρὸς τὰς
[27] μεθοδείας τοῦ διαβό-
λου.
12 Ὅτι οὐκ [3] ἔστιν ‖‖ ἡ-
μῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ
σάρκα, [31] ἀλλὰ πρὸς τὰς
ἀρχὰς, πρὸς τὰς ἐξου-
σίας, πρὸς τοὺς κοσμο-
κράτορας τοῦ σκότους

A. D. 61.

* Χριστὸς-a.
1 Col. 3. 22.
2 1 Co. 2. 3.
3 εἰμί.
4 Ro. 12. 8.
5 Ge. 2. 24.
6 Col. 3. 22.
7 καταλείπω.
† Vide App-
‡ εὐμενείας-n
8 1 Co. 7. 3.
§ ὡς-m.
‖ ἕκαστος ὃ
ἂν ποιήσῃ-n.
** κομίσε-
ται-n.
9 Mat. 19. 5.
10 c. 1. 9; 3.3.
Mat. 13. 11.
11 εἴδω.
12 s. πάντες.
13 s. ὁρᾶτο.
14 φοβέω,
Mar. 6. 20.
15 ἀνίημι,
Ac. 16. 26.
16 Ac. 4. 17.
†† αὐτῶν καὶ
ὑμῶν ὁ-i.
17 nom. pro
voc. At.
18 Ro. 2. 11.
Col. 3. 25.
19 Ro. 7. 12.
Col. 4. 1.
‡‡ al. μου-e.
20 Ac. 9. 22.
Ro. 4. 20.
21 γίνομαι.
22 ch. 1. 19.
23 Ex. 20. 12.
24 Lu. 11. 22.
§§ ἐν Κυρίῳ-n
25 Ro. 10. 19.
26 ἵστημι.
27 ch. 4. 14.
28 ch. 5. 29.
29 2 Ti 3. 16.
30 1 Co. 10. 11.
‖‖ ὑμῖν-n.
31 s. μόνον.

[b] τοῦ [1]αἰῶνος[1] τούτου.
πρὸς τὰ [3]πνευματικὰ
τῆς πονηρίας ἐν τοῖς
* [4]ἐπουρανίοις.[5]
13 Διὰ τοῦτο [7]ἀναλά-
βετε τὴν πανοπλίαν τοῦ
Θεοῦ, ἵνα [9]δυνηθῆτε ἀν-
τιστῆναι[11] ‡ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα
[12]κατεργασάμενοι [c]στῆ-
ναι.|[13]
14 Στῆτε [13] [e]οὖν|
[15]περιζωσάμενοι τὴν
[17]ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀλη-
θείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι
τὸν [19]θώρακα τῆς δι-
καιοσύνης,
15 Καὶ [20]ὑποδησάμε-
νοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοι-
μασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου
τῆς εἰρήνης·
16 Ἐπὶ πᾶσιν [7]ἀνα-
λαβόντες τὸν θυρεὸν
τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυ-
νήσεσθε πάντα τὰ βέ-
λη τοῦ [22]πονηροῦ τὰ
[23]πεπυρωμένα [24]σβέ-
σαι·
17 Καὶ τὴν [25]περικε-
φαλαίαν τοῦ σωτηρίου
[26]d δέξασθε,| ‖ καὶ τὴν
μάχαιραν τοῦ Πνεύ-
ματος, ὅ [28]ἐστι ῥῆμα
Θεοῦ·
18 Διὰ πάσης προσευ-
χῆς καὶ δεήσεως προσ-
ευχόμενοι ἐν παντὶ
καιρῷ ἐν Πνεύματι,
καὶ εἰς αὐτὸ [c]τοῦτο|
[2]ἀγρυπνοῦντες ἐν πά-
σῃ προσκαρτερήσει καὶ
δεήσει περὶ πάντων
τῶν ἁγίων,
19 Καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα
μοι |[e]δοθείη [e]λόγος
ἐν ἀνοίξει τοῦ στό-
ματός μου ἐν [10]παῤῥη-
σίᾳ, γνωρίσαι τὸ μυ-
στήριον [c]τοῦ εὐαγγε-
λίου·|
20 Ὑπὲρ οὗ [14]πρε-
σβεύω ἐν [16]ἁλύσει, ἵνα
ἐν αὐτῷ παῤῥησιάσω-
μαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
21 Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ
ὑμεῖς τὰ [18]κατ' ἐμέ,
τί πράσσω, πάντα ὑμῖν
γνωρίσει Τυχικὸς ὁ
ἀγαπητὸς ἀδελφὸς, καὶ
πιστὸς διάκονος ἐν Κυ-
ρίῳ·
22 Ὃν [21]ἔπεμψα πρὸς
ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο,
ἵνα [29]γνῶτε τὰ περὶ
ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ
τὰς καρδίας ὑμῶν.
23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελ-
φοῖς, καὶ ἀγάπη μετὰ
πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πα-
τρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
24 Ἡ χάρις μετὰ πάν-
των τῶν ἀγαπώντων
τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰη-
σοῦν Χριστὸν ἐν [27]ἀ-
φθαρσίᾳ. [b]Ἀμήν.|**

1 Ro. 12. 2. 2 Co. 4. 4.
2 Mar. 13. 33. Lu. 21. 36.
3 s. τάγματα
* ὑπουρανίοις.-n.
4 ch. 1. 3.
5 s. τόποις.
† ζοθῇ-a.
6 δίδωμι. [νω
7 ἀναλαμβ ι.
8 Lu. 24. 19.
9 δύναμαι.
‡ τῷ πονηρῷ-n.
10 ch. 3. 12. Mar. 8. 32.
§μου ἐν παῤῥησίᾳ γνω.-a
11 ἀνθίστημι
12 Ro. 2. 9.
13 ἵστημι.
14 2 Co. 5. 20.
15 περιζώννυμι.
16 Ac. 28. 20.
17 Mat. 3. 4.
18 s. πράγματα ὄντα. v. 22
19 1 Th. 5. 8.
20 ὑποδέω.
21 πέμπω.
22 Mat. 13. 19.
23 πυρόω.
24 σβέννυμι
25 1 Th. 5. 8.
26 δέχομαι.
‖ al. δέξασθαι
27 Ro. 2. 7.
28 εἰμί.
29 γινώσκω.
** Vide App.

Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α΄.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμό-
θεος δοῦλοι Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τοῖς
[3]οὖσιν ἐν Φιλίπποις,
* σὺν ἐπισκόποις καὶ
διακόνοις·
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρή-
νη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ
μου ἐπὶ πάσῃ τῇ [5]μνείᾳ
ὑμῶν,
4 † Πάντοτε ἐν πάσῃ
δεήσει μου ὑπὲρ πάν-
των ὑμῶν ‡ μετὰ χα-
ρᾶς τὴν δέησιν ποιού-
μενος,
5 Ἐπὶ τῇ [11]κοινωνίᾳ
ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλι
ον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας
ἄχρι τοῦ νῦν·
6 Πεποιθὼς[13] αὐτὸ τοῦ-
το, ὅτι ὁ [14]ἐναρξάμε-
νος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγα-
θὸν, [15]ἐπιτελέσει ἄχρις
[17]ἡμέρας Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ·
7 Καθώς [3]ἐστι [19]δί-
καιον ἐμοὶ τοῦτο φρο-
νεῖν ὑπὲρ πάντων ὑ-
μῶν, διὰ τὸ ἔχειν με
ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν
τε τοῖς δεσμοῖς μου,
** καὶ τῇ [1]ἀπολογίᾳ,

A. D. 62.

1 Ac. 22. 1.
2 He. 6. 16.
3 εἰμί.
4 Ro. 11. 17.
* συνεπισκό-ποις-n.
5 Ro. 1. 9.
6 Pr. 1. 4, 22; 3. 20; 22. 12.
†(Πάντοτε... ποιούμενος) alii (μετὰ χ. τ.δ. ποιούμενος)-n.
7 Lu. 12. 56.
8 Ro. 2. 18.
‡ ποιούμενος τὴν δέησιν μετὰ χαρᾶς ἐπὶ-n.
9 2 Pe. 3. 1.
10 Ac. 24. 16.
11 c.2.1; 3.10. Ac. 2. 42.
12 πληρόω.
§ καρπὸν δικ. τὸν διὰ-a.
13 πείθω.
14 ἐνάρχομαι Ga. 3. 3.
‖ μοι,-n.
15 2 Co. 7. 1.
16 1 Ti. 4. 15.
17 1 Co. 1. 8. 2 Co. 1. 14.
18 Col. 4.18.
19 Ep. 6. 1.
20 Mat.27.27.
21 γίνομαι.
** χ ἐν τῇ-λ.
22 s. τόπαις.
23 ἔρχομαι.

καὶ [2]βεβαιώσει τοῦ
εὐαγγελίου, [4]συγκοι-
νωνούς μου τῆς χάρι-
τος πάντας ὑμᾶς [3]ὄν-
τας.
8 Μάρτυς γάρ μου
[3]ἐστὶν ὁ Θεὸς, ὡς ἐπι-
ποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν
σπλάγχνοις Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.
9 Καὶ τοῦτο προσεύ-
χομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη
ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ
μᾶλλον περισσεύῃ ἐν
ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ
[6]αἰσθήσει·
10 Εἰς τὸ [7]δοκιμά-
ζειν ὑμᾶς τὰ [8]διαφέ-
ροντα, ἵνα [3]ἦτε [9]εἰλι-
κρινεῖς καὶ [10]ἀπρόσκο-
ποι εἰς ἡμέραν Χρι-
στοῦ·
11 Πεπληρωμένοι [12]
§ καρπῶν δικαιοσύνης
τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον
‖ Θεοῦ.
12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς
βούλομαι, ἀδελφοὶ, ὅτι
τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς
[16]προκοπὴν τοῦ εὐαγγε-
λίου[23] ἐλήλυθεν.
13 Ὥστε τοὺς [18]δε-
σμούς μου φανεροὺς ἐν
Χριστῷ [21]γενέσθαι ἐν
ὅλῳ τῷ [20]πραιτωρίῳ,
χ τοῖς λοιποῖς [22]πᾶσι·

14 Καὶ τοὺς πλείονας
τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυ-
ρίῳ, [1] πεποιθότας τοῖς
δεσμοῖς μου, περισσοτέ-
ρως τολμᾷν [3] ἀφόβως
τὸν λόγον λαλεῖν.†
15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ
φθόνον καὶ ἔριν· τινὲς
δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν
Χριςὸν κηρύσσουσιν.
16 ** Οἱ μὲν ἐξ ἐρι-
θείας τὸν Χριςὸν κατ-
αγγέλλουσιν [11] οὐχ
ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν
†† ἐπιφέρειν τοῖς δε-
σμοῖς μου·
17 ‡‡ Οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης,
εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολο-
γίαν τοῦ εὐαγγελίου
κεῖμαι.
18 Τί γάρ; [13] πλὴν
παντὶ τρόπῳ, εἴτε προ-
φάσει, [16] εἴτε ἀληθείᾳ,
Χριστὸς καταγγέλλε-
ται· καὶ ἐν τούτῳ χαί-
ρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσο-
μαι.
19 Οἶδα [18] γὰρ ὅτι
τοῦτό μοι [19] ἀποβήσε-
ται εἰς σωτηρίαν διὰ
τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ
[21] ἐπιχορηγίας τοῦ
Πνεύματος Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ·
20 Κατὰ τὴν ‖‖ [23] ἀπο-
καραδοκίαν καὶ ἐλπίδα
μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰ-
σχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν
πάσῃ παῤῥησίᾳ, ὡς
πάντοτε, καὶ νῦν μεγα-
λυνθήσεται Χριςὸς ἐν
τῷ σώματί μου, εἴτε
διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ θα-
νάτου.
21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ [28] ζῆν,
* Χριςός· καὶ τὸ [2] ἀπο-
θανεῖν, κέρδος.
22 Εἰ δὲ [4] τὸ [28] ζῆν ἐν
σαρκὶ, τοῦτό μοι καρ-
πὸς [5] ἔργου, καὶ τί
αἱρήσομαι οὐ [6] γνωρί-
ζω.
23 Συνέχομαι [7] ‡ γὰρ
ἐκ τῶν δύο, τὴν [8] ἐπιθυ-
μίαν § ἔχων εἰς τὸ [9] ἀνα-
λῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ
εἶναι· πολλῷ ‖ μᾶλλον
[10] κρεῖσσον·
24 Τὸ δὲ ἐπιμένειν ¶ ἐν
τῇ σαρκὶ, ἀναγκαιότε-
ρον [12] δι' ὑμᾶς.
25 Καὶ [13] τοῦτο [1] πεποι-
θὼς [18] οἶδα ὅτι μενῶ καὶ
§§ [14] συμπαραμενῶ πᾶ-
σιν ὑμῖν, εἰς τὴν ὑμῶν
προκοπὴν καὶ χαρὰν
τῆς πίστεως·
26 Ἵνα τὸ [17] καύχημα
ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χρι-
ςῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ, διὰ
τῆς ἐμῆς παρουσίας πά-
λιν πρὸς ὑμᾶς.
27 Μόνον [20] ἀξίως τοῦ
εὐαγγελίου τοῦ Χρι-
ςοῦ [22] πολιτεύεσθε, ἵνα
εἴτε [24] ἐλθὼν καὶ [18] ἰδὼν
ὑμᾶς, εἴτε *† [25] ἀπὼν,
ἀκούσω τὰ [26] περὶ
ὑμῶν, ὅτι [27] ςήκετε ἐν
ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυ-
χῇ συναθλοῦντες τῇ
πίστει τοῦ εὐαγγελί-
ου·
28 Καὶ μὴ πτυρόμενοι
ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀν-
τικειμένων· ἥτις *‡ αὐ-
τοῖς μέν ἐστιν ἔνδειξις
ἀπωλείας, *§ ὑμῖν δὲ
σωτηρίας, καὶ τοῦτο
ἀπὸ Θεοῦ·

A. D. 62.

* χρηστὸν, -i.
1 πείθω, v. 6.
2 ἀποθνήσκω
3 Lu. 1. 74.
4 s. μοι συμ.
5 s. ἐςαι. [βη
† τοῦ Θεοῦ, s. κυρίου-f.
6 ch. 4. 6.
‡ δὲ-a.
7 Lu. 12. 50.
8 Lu. 22. 15.
§ ἔχων· τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χ. εἶναι, -n.
9 Lu. 12. 36.
‖ γὰρ μᾶλλον-a.
10 1Co. 7. 9, 38.
** Οἱ δὲ et vs. 16, 17. transp. -a.
11 Ac. 4. 2.
12 s. ἐστι.
†† ἐγείρειν-h
‡‡ Οἱ μὲν-a.
13 s. κατὰ. [h.
§§ παραμενῶ-
14 Ps. 72. 5.
15 s διαφέρει.
16 Mat 23. 13.
17 ch. 2. 16.
18 εἴδω.
19 ἀποβαίνω
20 Ep. 4. 1.
21 Ep. 4. 16.
22 Ac. 23. 1.
23 Ro. 8. 19.
‖‖ καραδοκίαν-n.
24 ἔρχομαι.
*† ἀπὼν ἀκούω-n.
25 ἄπειμι.
26 s. πράγματα
27 στήκω. [τα
*‡ ἐστὶν αὐτοῖς ἐνδ. -a
*§ ὑμῶν-i.
28 ζάω.

29 "Οτι ὑμῖν [1]ἐχαρί-
σθη * τὸ ὑπὲρ Χριςοῦ,
οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν
πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ
ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν·
30 Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα
ἔχοντες οἷον ‡ἴδετε ἐν
ἐμοὶ, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν
ἐμοί.

Κεφ. β'.

Εἴ τις οὖν [9]παράκλη-
σις ἐν Χριςῷ, εἴ ‖ τι
[11]παραμύθιον ἀγάπης,
εἴ τις [13]κοινωνία Πνεύ-
ματος, εἴ **τινα σπλάγ-
χνα καὶ [14]οἰκτιρμοὶ,
2 Πληρώσατέ μου
τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ
[17]φρονῆτε, τὴν αὐτὴν
ἀγάπην ἔχοντες, σύμ-
ψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦν-
τες·
3 Μηδὲν κατὰ [19]ἐρί-
θειαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλ-
λὰ τῇ [20]ταπεινοφροσύ-
νῃ ἀλλήλους [21]ἡγούμε-
νοι [22]ὑπερέχοντας ἑαυ-
τῶν.
4 Μὴ [23]τὰ ἑαυτῶν ‡‡ ἕ-
καστος §§ σκοπεῖτε, ἀλ-
λὰ * καὶ ‖‖ τὰ ἑτέρων
*‖ ἕκαστος.
5 Τοῦτο * γὰρ ‡‡ φρο-
νείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ·
6 "Ος ἐν μορφῇ Θεοῦ
ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγ-
μὸν [21]ἡγήσατο τὸ [24]εἶ-
ναι ἴσα Θεῷ·
7 Ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένω-
σε, μορφὴν δούλου λα-
βὼν,†‖ ἐν ὁμοιώματι
ἀνθρώπων ‡§ γενόμε-
νος.

8 Καὶ [2]σχήματι [3]εὑ-
ρεθεὶς ὡς † ἄνθρωπος,
[4]ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν,
γενόμενος [5]ὑπήκοος μέ-
χρι θανάτου, θανάτου
δὲ σταυροῦ.
9 Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐ-
τὸν [8]ὑπερύψωσε, καὶ
[1]ἐχαρίσατο αὐτῷ § ὄνο-
μα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα·
10 Ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι
Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ
ἐπουρανίων καὶ ἐπιγεί-
ων καὶ καταχθονίων·
11 Καὶ πᾶσα γλῶσσα
ἐξομολογήσηται ὅτι
Κύριος Ἰησοῦς [12]Χρι-
ςὸς, εἰς δόξαν Θεοῦ πα-
τρός.
12 "Ωςε, ἀγαπητοί μου,
καθὼς πάντοτε [16]ὑπη-
κούσατε, μὴ ὡς ‖ ἐν
τῇ παρουσίᾳ μου μό-
νον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ
μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ
†‡ μου, μετὰ φόβου καὶ
τρόμου τὴν ἑαυτῶν
σωτηρίαν [18]κατεργάζε-
σθε·
13 *† Ὁ Θεὸς γάρ [24]ἐ-
στιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν
καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ
*‡ ἐνεργεῖν, ὑπὲρ τῆς
εὐδοκίας.
14 Πάντα ποιεῖτε χω-
ρὶς *§ γογγυσμῶν καὶ
διαλογισμῶν·
15 Ἵνα γένησθε ἄ-
μεμπτοι καὶ ἀκέραιοι,
τέκνα Θεοῦ ἀμώμητα
†§ ἐν μέσῳ γενεᾶς σκο-
λιᾶς καὶ διεςραμμένης·
ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φω-
στῆρες ἐν κόσμῳ,
16 Λόγον ζωῆς ἐπε-

A. D. 62.

1 χαρίζομαι.
* ἀπὸ Χρι-
στοῦ-n.
2 1 Co. 7. 31.
3 εὑρίσκω.
† ἄνθρωπος·
ἐταπ.-a.
4 ταπεινόω.
5 Ac. 7. 39.
‡ εἴδετε-h.
7 εἴδω.
8 ὑπερυψόω.
§ τὸ ὄνομα-i.
9 Lu. 2. 25.
‖ τις-i.
11 Wis. 3. 18.
12 s. ἐστι.
13 ch. 1. 5.
** τις-l.
14 Ro. 12. 1.
16 ὑπακούω.
17 Ro. 12. 3, 16.
†‡ μου μ.φ. καὶ
τρόμου, τὴν-n
18 Ro. 2. 9.
19 ch. 1. 16.
20 Ac. 20. 19.
21 ἡγέομαι.
22 c. 3. 8; 4. 7.
23 s. μόνον.
‡‡ ἕκαστοι-n
§§ σκοποῦντες-
24 εἰμί. [a.
‖‖ ἑτέρων ἕκα-
στοι τοῦτο φρο-
νεῖτε ἐν-n.
*† Θεὸς-h.
*‡ ἐνεργεῖν.
Ὑπὲρ τῆς
εὐδοκίας
πάντα-n.
*§ ὀργῆς-n.
*‖ ἕκαστοι.-a.
al. e. al.
transp.
†‡ φρονεῖτε-i.
†§ μέσον-h.
†‖ λαβὼν·
ἐν-n.
‡§ γενόμενος·
καὶ-n.

χοντες· εἰς καύχημα
ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριςοῦ,
ὅτι οὐκ εἰς κενὸν [2]ἔδρα-
μον, οὐδὲ εἰς κενὸν
[3]ἐκοπίασα·
17 Ἀλλ' εἰ καὶ [6] σπέν-
δομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ
λειτουργίᾳ τῆς πίςεως
ὑμῶν, χαίρω καὶ συγ-
χαίρω πᾶσιν ὑμῖν.
18 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ
ὑμεῖς χαίρετε, καὶ συγ-
χαίρετέ μοι.
19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυ-
ρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον τα-
χέως [13] πέμψαι ὑμῖν,
ἵνα κἀγὼ § εὐψυχῶ,
[15] γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν.
20 Οὐδένα γὰρ ἔχω
[16]ἰσόψυχον, ὅςτις γνη-
σίως τὰ περὶ ὑμῶν με-
ριμνήσει.
21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ
ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ
** τὰ τοῦ Χριστοῦ Ἰη-
σοῦ.
22 Τὴν δὲ [19] δοκιμὴν
αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι
ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν
ἐμοὶ [21] ἐδούλευσεν εἰς τὸ
εὐαγγέλιον.
23 Τοῦτον μὲν οὖν ἐλ-
πίζω [13] πέμψαι, ὡς ἂν
[23] ἀπίδω τὰ περὶ ἐμὲ,
[25] ἐξαυτῆς.
24 Πέποιθα [27] δὲ ἐν
Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς
ταχέως §§ [28] ἐλεύσο-
μαι.
25 Ἀναγκαῖον δὲ [29] ἡ-
γησάμην Ἐπαφρόδι-
τον τὸν ἀδελφὸν καὶ
συνεργὸν καὶ [30] συςρα-
τιώτην μου, ὑμῶν δὲ
[1] ἀπόστολον, καὶ λει-
τουργὸν τῆς χρείας
μου, [13] πέμψαι πρὸς
ὑμᾶς·
26 Ἐπειδὴ 4 ἐπιποθῶν
[5] ἦν πάντας ὑμᾶς,*
καὶ [7] ἀδημονῶν, διότι
[8] ἠκούσατε ὅτι [9] ἠσθέ-
νησε.
27 Καὶ γὰρ [9] ἠσθένησε
παραπλήσιον † θανάτῳ·
ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠλέ-
ησεν·[10] οὐκ αὐτὸν δὲ
μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ,
ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ ‡ λύ-
πῃ [11]σχῶ.
28 Σπουδαιοτέρως[12] οὖν
[13] ἔπεμψα αὐτὸν, ἵνα
[14]ἰδόντες ‖ αὐτὸν πάλιν,
χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπό-
τερος [5] ὦ.
29 Προςδέχεσθε [17] οὖν
αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ
πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς
τοιούτους [18] ἐντίμους
ἔχετε·
30 Ὅτι διὰ τὸ ἔργον
d τοῦ Χριςοῦ ‖ †† μέχρι
θανάτου [20] ἤγγισε ‡‡ πα-
ραβουλευσάμενος τῇ
ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ
τὸ ὑμῶν [22] ὑστέρημα
τῆς πρός με [24] λειτουρ-
γίας.

Κεφ. γ'.

ΤΟ λοιπὸν, ἀδελφοί
μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ.
Τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν,
ἐμοὶ μὲν οὐκ [26] ὀκνη-
ρὸν, ὑμῖν δὲ ‖‖ ἀσφα-
λές.
2 Βλέπετε τοὺς κύνας,
βλέπετε τοὺς κακοὺς
ἐργάτας, βλέπετε τὴν
κατατομήν.

A. D. 62.

1 2 Co. 8. 23.
2 τρέχω.
3 κοπιάω.
4 ch. 1. 8. Ro. 1. 11.
5 εἰμί.
* ἰδεῖν,-f. q.s.
6 2 Ti. 4. 6.
7 Mat. 26. 37.
8 ἀκούω.
9 ἀσθενέω.
† θανάτου-n.
10 ἐλεέω.
‡ λύπην-a.
11 ἔχω.
§ ἐμψυχῶ, n
12 Lu. 7. 4. Tit. 3. 13.
13 πέμπω.
14 εἴδω.
‖ αὐτὸν, πάλιν χαρῆτε,-n.
15 γινώσκω.
16 Ps. 54. 13.
17 προςδέχομαι.
** τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ-a.
18 Lu. 7. 2. 1 Pe. 2. 4, 6.
†† al. Χριςοῦ, al. κυρίου, s. Θεοῦ.
19 Ro. 5. 4.
20 ἐγγίζω.
‡‡ παραβολευσάμενος-l.
21 δουλεύω.
22 Lu. 21. 4.
23 ἀπείδω.
24 Lu. 1. 23.
25 Mar. 6. 25.
26 Mat. 25. 26.
27 πείθω. [n.
§§ ἐλεύσεται.-
28 ἔρχομαι.
‖‖ τὸ-f.
29 ἡγέομαι.
30 Phile. 2.

3 'Ημεῖς γάρ [11]ἐσμεν ἡ
περιτομὴ, οἱ πνεύματι
*Θεῷ λατρεύοντες, καὶ
[1]καυχώμενοι ἐν Χριςῷ
'Ιησοῦ, καὶ ὀυκ ἐν σαρκὶ
[2]πεποιθότες·
4 Καίπερ ἐγὼ [3] ἔχων
πεποίθησιν καὶ ἐν σαρ-
κί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος
[2]πεποιθέναι ἐν σαρκὶ,
ἐγὼ μᾶλλον·
5 § Περιτομὴ ὀκταήμε-
ρος, ἐκ γένους 'Ισραὴλ,
φυλῆς Βενιαμὶν, 'Ε-
βραῖος ἐξ 'Εβραίων,
κατὰ νόμον Φαρισαῖος,
6 Κατὰ ζῆλον διώκων
τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ
δικαιοσύνην τὴν ἐν νό-
μῳ [9]γενόμενος ἄμεμ-
πτος.
7 e 'Αλλ'| ἅτινα [11] ἦν
μοι κέρδη, ταῦτα ἥγη-
μαι διὰ τὸν Χριστὸν
[23]ζημίαν.
8 'Αλλὰ ‡‡μενοῦνγε
καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζη-
μίαν [11]εἶναι διὰ τὸ
ὑπερέχον τῆς γνώσεως
Χριςοῦ 'Ιησοῦ τȣ Κυ-
ρίου μου, δι' ὃν [21] τὰ
πάντα [23]ἐζημιώθην, ϗ
ἡγοῦμαι [28]σκύβαλα
[11]εἶναι, ἵνα Χριστὸν
[29]κερδήσω,
9 Καὶ [30]εὑρεθῶ ἐν αὐ-
τῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δι-
καιοσύνην τὴν ἐκ νόμȣ,
ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως
Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ
§§δικαιοσύνην [a]ἐπὶ τῇ
πίστει·| *†
10 Τȣ [34]γνῶναι [35]αὐ-
τὸν, καὶ τὴν δύναμιν
τῆς ἀναστάσεως αὐτȣ,
καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν
παθημάτων αὐτοῦ, συμ-
μορφούμενος † τῷ θανά-
τῳ αὐτου·
11 Εἴ πως [4]καταντή-
σω εἰς τὴν ἐξανάςασιν
τῶν νεκρῶν.
12 Οὐχ ὅτι ἤδη [5]ἔλα-
βον,[6] ‡ ἢ ἤδη [7]τετε-
λείωμαι· διώκω δὲ εἰ
καὶ [8]καταλάβω, ἐφ'
ᾧ καὶ [8]κατελήφθην
ὑπὸ ‖ τοῦ Χριστȣ 'Ιη-
σοῦ.
13 'Αδελφοὶ, ἐγὼ ἐμαυ-
τὸν ** οὐ λογίζομαι
[8]κατειληφέναι·
14 Ἓν δὲ, [10]τὰ μὲν
ὀπίσω ἐπιλανθανόμε-
νος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν
ἐπεκτεινόμενος, †† κατὰ
[12]σκοπὸν [14]διώκω ἐπὶ
τὸ [16]βραβεῖον τῆς
[17]ἄνω [18]κλήσεως τοῦ
Θεοῦ ἐν Χριστῷ 'Ιη-
σοῦ.
15 Ὅσοι οὖν [19]τέλει-
οι, [20]τοῦτο φρονῶμεν·
καὶ εἴ τι ἑτέρως φρο-
νεῖτε,[22] καὶ τοῦτο ὁ
Θεὸς ὑμῖν [24]ἀποκαλύ-
ψει.
16 Πλὴν εἰς ὃ [25]ἐφθά-
σαμεν,[26] τῷ αὐτῷ ςοι-
χεῖν[27] [32]b κανόνι, τὸ
αὐτὸ φρονεῖν.|§§
17 Συμμιμηταί μου
[9]γίνεσθε, ἀδελφοὶ, καὶ
σκοπεῖτε τοὺς οὕτω πε-
ριπατȣντας, καθὼς ἔχε-
τε [33]τύπον ἡμᾶς.
18 Πολλοὶ γὰρ περι-
πατοῦσιν,|||| οὓς πολλά-
κις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ
καὶ κλαίων λέγω, τοὺς

A. D. 62.

* Θεοῦ-i.
1 καυχάομαι
2 πείθω.
3 s. εἰμι.
4 καταντάω.
† συμμορφιζόμενος-h.
5 λαμβάνω.
6 s. βραβεῖα.
‡ ἢ ἤδη δεδικαίωμαι,-f.
7 τελειόω.
§ περιτομῇ-a
8 καταλαμβάνω.
‖ Χριστȣ.-a.
9 γίνομαι.
** οὔπω-n.
10 s. ποιῶ.
11 εἰμί.
†† κατασκοπῶν-n.
12 Job 16. 12.
13 Ac. 27. 10.
14 Ro. 12. 13.
16 1 Co. 9. 24.
17 Jno. 8. 23.
18 Ro. 11. 29.
19 Mat. 5. 48.
20 s. ἔσμεν.
‡‡ μὲν οὖν-a
21 s. κατὰ.
22 c. 1.7; 2. 2.
23 ζημιόω.
24 ἀποκαλύπτω.
25 φθάνω.
26 s. δεῖ.
27 Ac. 21. 24.
28 Eccl. 27.4.
29 Mat. 16.26.
30 εὑρίσκω.
32 2 Co.10.13.
§§ Vide App.
33 Jno. 20.25.
34 s. ἕνεκα.
35 γινώσκω.
*† al. ἐν πίςει
|||| ἑτέρως, s. κατὰ τὴν σάρκα.-f.

ἐχθροὺς τοῦ ϛαυρȣ̃ τοῦ
Χριστοῦ·
19 Ὧν τὸ τέλος ἀπώ-
λεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοι-
λία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ
αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ
τὰ [1] ἐπίγεια φρονοῦν-
τες.
20 Ἡμῶν γὰρ τὸ [2] πο-
λίτευμα ἐν οὐρανοῖς
ὑπάρχει, [5] ἐξ οὗ καὶ
σωτῆρα [7] ἀπεκδεχόμε-
θα Κύριον Ἰησοῦν Χρι-
στόν·
21 "Ὃς [9] μετασχηματί-
σει τὸ σῶμα τῆς [10] τα-
πεινώσεως ἡμῶν, [b] εἰς
τὸ [11] γενέσθαι αὐτὸ |
[12] σύμμορφον τῷ σώμα-
τι τῆς δόξης αὐτοῦ,
κατὰ τὴν [14] ἐνέργειαν
τοῦ δύνασθαι αὐτὸν
καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ
πάντα.

Κεφ. δ'.

ὩΣΤΕ, ἀδελφοί μου
ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπό-
θητοι, χαρὰ καὶ στέ-
φανός μου, οὕτω [19] στή-
κετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπη-
τοί.
2 § Εὐωδίαν παρακα-
λῶ, καὶ Συντύχην πα-
ρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρο-
νεῖν ἐν Κυρίῳ.
3 ‖ Καὶ ἐρωτῶ καί σε,
** σύζυγε [25] γνήσιε,
[24] συλλαμβάνου αὐταῖς,
αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγε-
λίῳ [31] συνήθλησάν μοι,
μετὰ καὶ Κλήμεντος, χ
τῶν λοιπῶν συνεργῶν
μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν
βίβλῳ ζωῆς.
4 Χαίρετε ἐν * Κυρίῳ
πάντοτε· πάλιν ἐρῶ,
χαίρετε.
5 Τὸ [3] ἐπιεικὲς ὑμῶν
[4] γνωσθήτω πᾶσιν ἀν-
θρώποις· ὁ Κύριος ἐγ-
γύς.
6 Μηδὲν [6] μεριμνᾶτε·
ἀλλ' ἐν παντὶ [8] τῇ
προσευχῇ καὶ τῇ δεή-
σει μετὰ εὐχαριστίας
τὰ αἰτήματα ὑμῶν
γνωριζέσθω πρὸς τὸν
Θεόν·
7 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ
Θεοῦ, ἡ [12] ὑπερέχουσα
πάντα νοῦν, [14] φρου-
ρήσει τὰς καρδίας ὑ-
μῶν καὶ τὰ † νοήματα
ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ.
8 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοὶ,
ὅσα [17] ἐστὶν ἀληθῆ,
ὅσα [18] σεμνὰ, ὅσα δί-
καια, ὅσα [20] ἁγνὰ, ὅσα
[21] προσφιλῆ, ὅσα εὔφη-
μα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ
τις ἔπαινος,‡ ταῦτα λο-
γίζεσθε· [22]
9 "Ἃ καὶ [23] ἐμάθετε,
καὶ [24] παρελάβετε, καὶ
[26] ἠκούσατε, καὶ εἴδετε
ἐν ἐμοὶ, ταῦτα πράσσε-
τε, καὶ ὁ [28] Θεὸς τῆς
εἰρήνης [17] ἔσται μεθ'
ὑμῶν.
10 Ἐχάρην [29] δὲ ἐν
Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι
ἤδη ποτὲ [30] ἀνεθάλετε
[32] τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρο-
νεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ [33] ἐφρο-
νεῖτε, †† [34] ἠκαιρεῖσθε
δέ.
11 ‡‡ Οὐχ ὅτι καθ' ὑςέ-
ρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ

A. D. 62.

* κυρίῳ· πάντοτε, πάλιν-
1 ch. 2.10. [n.
2 1 Ti. 3. 3.
3 2 Mac. 12. 7.
4 γινώσκω.
5 pro ἐξ ὧν sc. οὐρανῶν
6 Mat. 6. 25.
7 Ro. 8. 19.
8 s. χρόνῳ, v. τόπῳ, v. πράγματι.
9 1 Co. 4. 6.
10 Lu. 1. 48.
11 γίνομαι.
12 c. 2. 3; 3. 8.
13 Ro. 8. 29.
† σώματα-π.
15 Ep. 1. 19.
16 2 Co. 2. 11.
17 εἰμί.
18 1 Ti. 3. 8, 11.
19 στήκω.
20 2 Co. 7. 11.
21 Eccl 20. 12.
‡ ἐπιϛήμης-f
22 ch. 3. 13.
23 μανθάνω.
§ Εὐοδίαν-α.
24 παραλαμ-
‖ ναί-α [βάνω
** γνήσιε γερμάνε σύζυγε,-n.
25 2 Co. 8. 8.
26 ἀκούω.
27 Lu. 6. 7, 9.
28 Ro. 15. 33.
29 χαίρω.
30 ἀναθάλλω
31 συναθλέω
32 s. κατὰ v. εἰς. [σθε-n.
†† ὑστερεῖ-
33 φρονέω.
34 ἀκαιρέομαι
‡‡ conj. Οὐχ, ὅτι (s. ὡς) καθυστέρησα, λέγω.

ἔμαθον,[1] ἐν οἷς [3] εἰμι,
αὐτάρκης [4] εἶναι.
12 Οἶδα[5] * δὲ ταπεινοῦ-
σθαι, [5] οἶδα καὶ περισ-
σεύειν· ἐν παντὶ [7] καὶ
ἐν πᾶσι [8] μεμύημαι[8] καὶ
χορτάζεσθαι καὶ πεινᾷν,
καὶ περισσεύειν καὶ ὑστε-
ρεῖσθαι.
13 Πάντα [13] ἰσχύω ἐν
τῷ [14] ἐνδυναμοῦντί με
b Χριστῷ.|
14 Πλὴν καλῶς [15] ἐ-
ποιήσατε, [16] συγκοινω-
νήσαντές μου τῇ θλί-
ψει.
15 Οἴδατε [5] δὲ καὶ
ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι
ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγε-
λίου, ὅτε [17] ἐξῆλθον
ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδε-
μία μοι ἐκκλησία
[18] ἐκοινώνησεν εἰς λό-
γον δόσεως καὶ λή-
ψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μό-
νοι·
16 Ὅτι καὶ ἐν Θεσσα-
λονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς
e εἰς | τὴν χρείαν μοι
[19] ἐπέμψατε.
17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ
δόμα, ἀλλ' [20] ἐπιζητῶ

A. D. 62.

1 μανθάνω.
2 Mat. 6. 2.
3 s. πράγμασι
4 εἰμί.
* καί-α.
5 εἴδω.
6 πληρόω.
7 s. χρόνῳ v. τόπῳ.
8 μυέω.
9 2 Co. 2. 14, 15. Ep. 5. 2.
10 Ep. 5. 2.
11 2 Co. 6. 2.
12 Ro. 12. 1.
† πληρώσαι-ι.
13 Mat. 26. 40. Lu. 6. 48. Ac. 6. 10. 15. 10.
14 Ac. 9. 22. Ro. 4. 20. Ep. 6. 10. 1 Ti. 1. 12. 2 Ti. 2. 1. 4. 17. He. 11. 34.
15 ποιέω.
16 Ep. 5. 11.
17 ἐξέρχομαι.
18 κοινόω.
19 πέμπω.
20 Mat. 6. 32. Lu. 12. 30.
‡ Vide App.

τὸν καρπὸν τὸν πλε-
ονάζοντα εἰς λόγον
ὑμῶν.
18 Ἀπέχω [2] δὲ πάντα,
καὶ περισσεύω· [6] πε-
πλήρωμαι, δεξάμενος
e παρὰ Ἐπαφροδίτου |
τὰ παρ' ὑμῶν, [9] ὀσμὴν
εὐωδίας, [10] θυσίαν [11] δε-
κτήν, [12] εὐάρεστον τῷ
Θεῷ.
19 Ὁ δὲ Θεός μου † πλη-
ρώσει πᾶσαν χρείαν
ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον
αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ.
20 Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πα-
τρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων. Ἀμήν.
21 Ἀσπάσασθε πάντα
ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ
σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.
22 Ἀσπάζονται ὑμᾶς
πάντες οἱ ἅγιοι, μά-
λιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καί-
σαρος οἰκίας.
23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
c ἡμῶν | Ἰησοῦ Χριστοῦ
μετὰ πάντων ὑμῶν.
c Ἀμήν. | ‡

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α΄.
ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος
Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελή-
ματος Θεοῦ, καὶ Τιμό-
θεος ὁ ἀδελφὸς,
2 Τοῖς ἐν *Κολοσσαῖς
ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελ-
φοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, † καὶ
Κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.
3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ
Θεῷ καὶ ‡ πατρὶ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
§ Χριστοῦ, πάντοτε πε-
ρὶ ‖ ὑμῶν προσευχόμε-
νοι·
4 Ἀκούσαντες τὴν πί-
στιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην
*† τὴν εἰς πάντας τοὺς
ἁγίους,
5 Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν
[6]ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν
τοῖς οὐρανοῖς, ἣν [9]προ-
ηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ
τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγ-
γελίου,
6 Τοῦ [13]παρόντος εἰς
ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν
παντὶ τῷ *§ κόσμῳ· καὶ
[4]ἔστι [15]καρποφορού-
μενον *‖ καθὼς καὶ ἐν
ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας

A. D. 62.

1 ἀκούω.
2 ἐπιγινώσκω
3 μανθάνω.
* Κολασσαῖς-[h.
4 εἰμί.
† ἡμῶν-h.
5 Jno. 4. 24.
‡ alii τῷ Θ. καὶ τῷ.
§ Χριστοῦ πάντοτε, περὶ-n.
‖ ὑπὲρ-i.
*† ἣν ἔχετε-i
6 πληρόω.
7 ch. 2. 2. Mat. 12. 33.
8 Lu. 19. 20. 2 Ti. 4. 8. He. 9. 27.
9 προακούω.
10 s. εἰς τὸ.
11 Ep. 4. 1.
12 s. τοῦ Θεοῦ.
*‡ τῇ ἐπιγνώσει-l. al. ἐν τῇ ἐπιγνώσει.
13 πάρειμι.
14 Ep. 1. 19. Ph. 3. 10.
*§ κόσμῳ ἐστι-h.
15 ver. 10. Mat. 13. 23. Mar. 4. 20. Lu. 8. 15.
*‖ καὶ αὐξανόμενον,-m.

[1]ἠκούσατε καὶ [2]ἐπέ-
γνωτε τὴν χάριν τοῦ
Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ·
7 Καθὼς καὶ [3]ἐμά-
θετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ
τοῦ ἀγαπητοῦ συν-
δούλου ἡμῶν, ὅς [4]ἐ-
στι πιστὸς ὑπὲρ † ὑ-
μῶν διάκονος τοῦ Χρι-
στοῦ·
8 Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν
τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν
[5]πνεύματι.
9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς,
ἀφ' ἧς ἡμέρας [1]ἠκούσα-
μεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ
ὑμῶν προσευχόμενοι,
καὶ αἰτούμενοι ἵνα
[6]πληρωθῆτε τὴν ἐπί-
γνωσιν τοῦ θελήματος
αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ
καὶ [7]συνέσει πνευματι-
κῇ·
10 Περιπατῆσαι[10] ὑ-
μᾶς [11] ἀξίως τοῦ Κυ-
ρίου εἰς πᾶσαν ἀρέ-
σκειαν,[12] ἐν παντὶ ἔρ-
γῳ ἀγαθῷ καρποφο-
ροῦντες καὶ αὐξανόμε-
νοι *‡ εἰς τὴν ἐπίγνω-
σιν τοῦ Θεοῦ,
11 Ἐν πάσῃ [14]δυνάμει
δυναμούμενοι κατὰ τὸ
κράτος τῆς δόξης αὐ-
τοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν

καὶ *μακροθυμίαν μετὰ
χαρᾶς·
12 Εὐχαριςοῦντες ‡τῷ
πατρὶ τῷ §[3]ἱκανώσαντι
ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ
κλήρου τῶν ἁγίων ἐν
τῷ φωτί·
13 Ὃς [6]ἐῤῥύσατο ἡμᾶς
ἐκ τῆς [7]ἐξουσίας τοῦ
σκότους, καὶ [8]μετέστη-
σεν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης
αὐτοῦ·
14 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν
ἀπολύτρωσιν b διὰ τοῦ
αἵματος αὐτοῦ,| τὴν
ἄφεσιν τῶν ἁμαρτι-
ῶν·
15 Ὅς [9]ἐστιν [12]εἰκὼν
τοῦ Θεοῦ τοῦ [13]ἀορά-
του, [16]πρωτότοκος πά-
σης κτίσεως·
16 Ὅτι ἐν αὐτῷ [18]ἐ-
κτίσθη τὰ πάντα c τὰ|
§§ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ
τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρα-
τὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε
θρόνοι, εἴτε κυριότη-
τες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε
ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι'
αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν
[18]ἔκτισται·
17 Καὶ αὐτός [9]ἐστι
πρὸ πάντων, καὶ c τὰ|
πάντα ἐν αὐτῷ [26]συνέ-
στηκε.
18 Καὶ αὐτός [9]ἐστιν
ἡ κεφαλὴ τοῦ σώμα-
τος τῆς ἐκκλησίας, ὅς
[9]ἐστιν *| [28]ἀρχὴ, πρω-
τότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν,
ἵνα [27]γένηται ἐν πᾶ-
σιν[29] αὐτὸς [31]πρωτεύ-
ων·
19 Ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδό-
κησε[1] πᾶν τὸ [2]πλήρω-
μα† [4]κατοικῆσαι·
20 Καὶ δι' αὐτοῦ ἀπο-
καταλλάξαι τὰ πάντα
εἰς ||αὐτὸν, [5]εἰρηνοποι-
ήσας διὰ τοῦ αἵματος
τοῦ ςαυροῦ αὐτοῦ, d δι'
αὐτοῦ.| εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς
γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς.
21 Καὶ ὑμᾶς ποτε
[9]ὄντας [10]ἀπηλλοτρι-
ωμένους, καὶ ἐχθροὺς
**τῇ [11]διανοίᾳ ἐν τοῖς
ἔργοις τοῖς πονηροῖς,
νυνὶ δὲ ἀποκατήλλα-
ξεν,
22 Ἐν τῷ σώματι τῆς
σαρκὸς †† αὐτοῦ, διὰ
τοῦ θανάτου, [14]παρα-
στῆσαι[15] ὑμᾶς ἁγίους
καὶ ἀμώμους καὶ [17]ἀν-
εγκλήτους κατενώπιον
‡‡ αὐτοῦ·
23 Εἴ [19] γε ἐπιμένετε
τῇ πίστει [20]τεθεμελιω-
μένοι καὶ [21]ἑδραῖοι,
καὶ μὴ [22]μετακινούμε-
νοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος
τοῦ εὐαγγελίου οὗ [23]ἠ-
κούσατε, τοῦ [24]κηρυ-
χθέντος ἐν πάσῃ c τῇ|
[25]κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν
οὐρανόν· οὗ [27]ἐγενό-
μην ἐγὼ Παῦλος διάκο-
νος.
24 |||Νῦν χαίρω ἐν
τοῖς παθήμασί b μου|
ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀντα-
ναπληρῶ τὰ [30]ὑστερή-
ματα τῶν θλίψεων τοῦ
Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί
μου, ὑπὲρ τοῦ σώματος
αὐτοῦ, ὅ [9]ἐστιν ἡ ἐκ-
κλησία·

A. D. 62.

* μακροθυμίαν· μετὰ χαρᾶς εὐχαριστ.-n.
1 Mat. 3. 17.
2 ch. 2. 9.
† τῆς Θεότητος-f.
‡ Θεῷ τῷ s. Θεῷ καὶ-f.
§ καλέσαντι-n
3 2 Co. 3. 6.
4 Ep. 3. 17.
|| αὐτὸν,-n.
5 Pr. 10. 10.
6 ῥύω.
7 Lu. 22. 53.
8 μεθίστημι.
9 εἰμί.
10 ἀπαλλοτριόω.
** Vide App.
11 Mat. 22. 37.
12 ch. 3. 10.
13 Ro. 1. 20.
†† αὐτοῦ,-n.
14 s. εἰς τό.
15 παρίστημι
16 Mat. 1. 25.
17 1 Co. 1. 8.
‡‡ αὐτοῦ-a.
§§ al. τά τε.
18 κτίζω.
19 2 Co. 5. 3.
20 θεμελιόω.
21 1 Co. 7. 37.
22 De. 19. 14.
23 ἀκούω.
24 κηρύσσω.
25 Ro. 8. 19.
26 συνίστημι
27 γίνομαι.
28 Jas. 1. 1.
29 s. πράγμασι v. ἀνθρώποις.
||| Ὃς νῦν-n
*† ἡ ἀρχὴ, s. ἀπαρχὴ,-n
30 Lu. 21. 4.
31 Est. 5. 11.

25 Ἧς [1] ἐγενόμην ἐγὼ
διάκονος κατὰ τὴν [2] οἰ-
κονομίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν
[4]δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς,
πληρῶσαι τὸν λόγον
τοῦ Θεοῦ·
26 Τὸ μυστήριον τὸ
[5] ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ
τῶν [7] αἰώνων καὶ ἀπὸ
τῶν γενεῶν, † νυνὶ δὲ
[8]ἐφανερώθη τοῖς ‡ ἁγί-
οις αὐτοῦ·
27 Οἷς [9] ἠθέλησεν ὁ
Θεὸς [11] γνωρίσαι τίς
ὁ πλοῦτος τῆς δόξης
τοῦ μυστηρίου τούτου
ἐν τοῖς ἔθνεσιν, § ὅς
[13] ἐστι Χριστὸς [14] ἐν
ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δό-
ξης·
28 Ὃν ἡμεῖς καταγ-
γέλλομεν, νουθετοῦντες
d πάντα ἄνθρωπον,| καὶ
διδάσκοντες πάντα ἄν-
θρωπον ἐν πάσῃ σο-
φίᾳ, ἵνα [15]παραστήσω-
μεν πάντα ἄνθρωπον
τέλειον ἐν Χριςῷ ὁ Ἰη-
σοῦ. |
29 Εἰς ὃ καὶ κοπιῶ
[17] ἀγωνιζόμενος κατὰ
τὴν [18] ἐνέργειαν αὐτοῦ
τὴν [21] ἐνεργουμένην ἐν
ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

Κεφ. β'.

ΘΕΛΩ γὰρ ὑμᾶς [24]εἰ-
δέναι [25] ἡλίκον [26]ἀγῶ-
να ἔχω περὶ ὑμῶν, καὶ
τῶν ἐν Λαοδικείᾳ,** χ
ὅσοι οὐχ [27] ἑωράκασι
τὸ πρόςωπόν μου ἐν
σαρκί·
2 Ἵνα [29] παρακληθῶ-
σιν αἱ καρδίαι αὐτῶν,

A. D. 62.

1 γίνομαι.
2 1 Th. 1. 5.
3 Lu. 16. 2.
4 δίδωμι.
5 ἀποκρύπτω.
6 ch. 1. 9.
* Vide App.
7 Ac. 15. 18.
† δὲ νῦν ἐφα-
νερώθη s.
νυνὶ δὲ φα-
νερωθὲν-n.
8 φανερόω.
‡ ἀποστό-
λοις-n.
9 θέλω.
10 Mar. 4. 22.
11 γνωρίζω.
12 Ja. 1. 22.
13 εἰμί.
§ ὅ-n.
14 Jno. 14. 20.
15 παρίστημι
16 Lu. 1. 8.
17 ch. 4. 12.
Lu. 13. 24.
|| ὑστέρημα-n
18 Ec. 43. 1.
19 ch. 2. 12.
Ep. 1. 19.
20 παραλαμ-
βάνω.
21 Ro. 7. 5.
1 Co. 12. 6.
22 ῥιζόω.
23 διδάσκω.
24 εἴδω.
25 Ja. 3. 5.
26 Ph. 1. 30.
** καὶ τῶν ἐν
Ἱεραπό-
λει-f.
27 ὁράω.
28 Ga. 4. 3.
29 παρακα-
λέω.
†† συμβιβα-
σθέντες-a.
30 συμβιβά-
ζω, v. 19.
31 1 Co. 3. 10.

†† [30]συμβιβασθέντων ἐν
ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα
πλοῦτον τῆς [2] πληρο-
φορίας τῆς [6] συνέσεως,
εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυ-
στηρίου τοῦ Θεοῦ b καὶ
πατρὸς καὶ τοῦ Χρι-
στοῦ· | *
3 Ἐν ᾧ [13] εἰσι πάντες
οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας
καὶ τῆς γνώσεως [10]ἀπό-
κρυφοι.
4 Τοῦτο δὲ λέγω, ἵνα
μή τις ὑμᾶς [12] παραλο-
γίζηται ἐν πιθανολο-
γίᾳ.
5 Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ
ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύ-
ματι σὺν ὑμῖν εἰμι,
χαίρων καὶ βλέπων
ὑμῶν τὴν [16] τάξιν, καὶ
τὸ || [18] στερέωμα τῆς
εἰς Χριστὸν πίστεως
ὑμῶν.
6 Ὡς οὖν [20] παρελά-
βετε τὸν Χριςὸν Ἰη-
σοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐ-
τῷ περιπατεῖτε·
7 Ἐῤῥιζωμένοι [22] καὶ
[31]ἐποικοδομούμενοι ἐν
αὐτῷ, καὶ βεβαιούμε-
νοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς
[23] ἐδιδάχθητε, περισ-
σεύοντες d ἐν αὐτῇ | ἐν
εὐχαριστίᾳ.
8 Βλέπετε μή τις ὑμᾶς
[18] ἔσται ὁ συλαγω-
γῶν διὰ τῆς φιλοσο-
φίας καὶ κενῆς ἀπά-
της, κατὰ τὴν παράδο-
σιν τῶν ἀνθρώπων,
κατὰ τὰ [28]ςοιχεῖα τοῦ
κόσμου, καὶ οὐ κατὰ
Χριστόν.
9 Ὅτι ἐν αὐτῷ κατ-

οικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα
τῆς θεότητος σωματι-
κῶς·
10 Καί ³ ἐστε ἐν αὐ-
τῷ ⁴ πεπληρωμένοι,
ὅς ³ἐστιν ἡ κεφαλὴ πά-
σης †ἀρχῆς καὶ ἐξουσί-
ας·
11 Ἐν ᾧ καὶ ⁵περιε-
τμήθητε περιτομῇ ἀχει-
ροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκ-
δύσει τοῦ ⁷ σώματος
ᵇτῶν ἁμαρτιῶν ǀ τῆς
σαρκὸς, ἐν τῇ περιτομῇ
τοῦ Χριστοῦ·
12 Συνταφέντες ⁹ αὐ-
τῷ ἐν τῷ βαπτίσμα-
τι, ἐν ᾧ καὶ ¹¹ συνηγέρ-
θητε διὰ τῆς πίστεως
τῆς ¹³ ἐνεργείας τοῦ
Θεοῦ τοῦ ¹⁵ ἐγείραν-
τος αὐτὸν ἐκ ᵇτῶν ǀ νε-
κρῶν.
13 Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς
ᵃὄντας ᵈἐν ǀ τοῖς πα-
ραπτώμασι ϗ τῇ ἀκρο-
βυστίᾳ τῆς σαρκὸς
ὑμῶν, ‖ ²² συνεζωοποί-
ησε ᵈσὺν ǀ αὐτῷ, χαρι-
σάμενος ‡‡ ἡμῖν πάντα
τὰ παραπτώματα·
14 Ἐξαλείψας ²³ τὸ
καθ' ἡμῶν ²⁴ χειρόγρα-
φον τοῖς ²⁹ δόγμασιν,
ὃ ³ ἦν ³¹ ὑπεναντίον
ἡμῖν, καὶ αὐτὸ §§ ³³ἦρ-
κεν ἐκ τοῦ μέσου, προσ-
ηλώσας αὐτὸ τῷ σταυ-
ρῷ·
15 Ἀπεκδυσάμενος ³⁴
‖‖ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς
ἐξουσίας ³⁶ ἐδειγμάτι-
σεν ἐν παῤῥησίᾳ, θρι-
αμβεύσας αὐτοὺς ἐν
*‡ αὐτῷ.

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς
κρινέτω ἐν βρώσει ἢ
ἐν πόσει, ἢ ἐν *¹μέρει
ἑορτῆς, ἢ ² νουμηνίας,
ἢ σαββάτων·
17 Ἅ ³ ἐστι σκιὰ τῶν
‡ μελλόντων, τὸ δὲ σῶ-
μα ᵇ τοῦ ǀ Χριστοῦ.
18 Μηδεὶς ὑμᾶς κατα-
βραβευέτω θέλων ἐν
⁶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ
θρησκείᾳ τῶν ἀγγέ-
λων, ἃ ᶜμὴǀ§ ‖⁸ἑώρακεν
**¹⁰ἐμβατεύων, ¹⁰ εἰκῇ
¹² φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ
νοὸς τῆς σαρκὸς αὐ-
τοῦ,
19 Καὶ οὐ ¹⁴ κρατῶν
τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν
τὸ σῶμα, διὰ τῶν
¹⁷ ἁφῶν καὶ ¹⁸ συνδέ-
σμων ἐπιχορηγούμενον
καὶ συμβιβαζόμενον,
²⁰αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ
Θεοῦ.
20 Εἰ ᵇ οὖν ǀ ²⁴ ἀπεθά-
νετε σὺν ᵇ τῷ ǀ Χριστῷ
ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
κόσμου, τί ὡς ²⁵ζῶν-
τες ἐν κόσμῳ δογματί-
ζεσθε;
21 Μὴ ²⁶ ἅψῃ, μηδὲ
γεύσῃ, μηδὲ ²⁸θίγῃς·
22 Ἅ ³ ἐστι πάντα εἰς
³⁰ φθορὰν τῇ ἀποχρή-
σει, κατὰ τὰ ³² ἐντάλ-
ματα καὶ ³⁴ διδασκαλί-
ας τῶν ἀνθρώπων·
23 Ἅτινά ³ ἐστι λόγον
μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν
ἐθελοθρησκείᾳ καὶ τα-
πεινοφροσύνῃ *† ϗ ἀφ-
ειδείᾳ σώματος, οὐκ ἐν
τιμῇ τινι πρὸς πλησμο-
νὴν τῆς σαρκός.

A. D. 62.

1 2 Co. 3. 10.
* ἡμέρα-n.
2 Ex. 40. 2.
3 εἰμί. [ἐν-n.
† ἐκκλησίας·
‡ conj. μενόντων.
4 πληρόω.
5 περιτέμνω.
6 ch. 3. 12.
7 Ro. 6. 6.
§ al. οὐχ.
8 ὁράω.
‖ Vide App.
9 συνθάπτω.
** ἐμβατεύων εἰκῇ,-n.
10 1 Co. 15. 2.
11 συνεγείρω.
12 1 Co. 4. 6.
13 ch. 1. 29.
14 Mar. 7. 3, 4.
15 ἐγείρω.
16 Jos. 19. 49.
17 Ep. 4. 16.
18 ch. 3. 14.
20 αὐξάνω.
22 συζωοποιέω.
‡‡ ὑμῖν. [ἐω.
23 ἐξαλείφω.
24 ἀποθνήσκω.
25 ζάω. [σκω.
26 ἅπτομαι.
27 Tobit 5. 3.
28 He. 11. 28.
29 Lu. 2. 1.
30 Ro. 8. 21.
31 He. 10. 27.
32 Mat. 15. 9.
§§ ἦρεν-n.
33 αἴρω.
34 Ep. 4. 14.
35 ch. 3. 9.
‖‖ τὴν σάρκα τὰς ἐξουσίας,-n.[ζω
36 δειγματίζω.
*† τῷ νοὸς.f. alii
*‡ αὐτῷ. al. σταυρῷ. τῷ ξύλῳ.-n.

Κεφ. γ΄.
ΕΙ οὖν [1]συνηγέρθητε
τῷ Χριςῷ, τὰ [2]ἄνω ζη-
τεῖτε, οὗ ὁ Χριστὸς
[3]ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ
Θεοῦ καθήμενος.
2 Τὰ ἄνω [4]φρονεῖτε,
μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.
3 Ἀπεθάνετε[5] γὰρ, καὶ
ἡ ζωὴ ὑμῶν [6]κέκρυπται
σὺν * τῷ Χριστῷ ἐν τῷ
Θεῷ.
4 Ὅταν ὁ Χριστὸς
[8]φανερωθῇ, ἡ ζωὴ † ἡ-
μῶν, τότε καὶ ὑμεῖς
σὺν αὐτῷ φανερωθήσε-
σθε ἐν δόξῃ·
5 Νεκρώσατε[9] οὖν τὰ
[11]μέλη ὑμῶν | τὰ
[12]ἐπὶ τῆς γῆς, πορνεί-
αν, ἀκαθαρσίαν, [13]πά-
θος, [14]ἐπιθυμίαν κακὴν,
καὶ τὴν [15]πλεονεξίαν,
ἥτις [3]ἐστὶν εἰδωλολα-
τρεία·
6 Δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀρ-
γὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς
[17]υἱοὺς τῆς ἀπειθείας·
7 Ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς
[19]περιεπατήσατέ ποτε,
ὅτε [21]ἐζῆτε ἐν ** αὐ-
τοῖς·
8 Νυνὶ δὲ [23]ἀπόθεσθε
καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα,
ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν,
βλασφημίαν, [27]αἰσχρο-
λογίαν ἐκ τοῦ ςόματος
ὑμῶν.
9 Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλ-
λήλους, [29]ἀπεκδυσάμε-
νοι τὸν παλαιὸν ἄν-
θρωπον σὺν ταῖς πρά-
ξεσιν αὐτοῦ·
10 Καὶ ἐνδυσάμενοι
τὸν νέον τὸν [31]ἀνακαι-
νούμενον εἰς ἐπίγνωσιν
κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαν-
τος αὐτόν·
11 Ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλ-
λην καὶ Ἰουδαῖος·
περιτομὴ καὶ ἀκροβυ-
στία· βάρβαρος, Σκύ-
θης· δοῦλος, ἐλεύθε-
ρος· ἀλλὰ d τὰ | πάν-
τα καὶ ἐν πᾶσι Χρι-
στός.[7]
12 Ἐνδύσασθε οὖν,
ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ
ἅγιοι καὶ [32]ἠγαπημέ-
νοι, σπλάγχνα ‡ οἰ-
κτιρμῶν, χρηστότητα,
ταπεινοφροσύνην, πρᾳ-
ότητα, μακροθυμίαν·
13 Ἀνεχόμενοι [10] ἀλ-
λήλων, καὶ χαριζόμε-
νοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις
πρός τινα ἔχῃ § μομφήν·
καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς
[16]ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτω
καὶ ὑμεῖς.
14 Ἐπὶ πᾶσι δὲ τού-
τοις [18]τὴν ἀγάπην,
|| ἥτις [3]ἐστὶ [20]σύνδε-
σμος τῆς †† [22]τελειότη-
τος·
15 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ
‡‡ Θεοῦ βραβευέτω ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν,
εἰς ἣν καὶ [24]ἐκλή-
θητε [25]ἐν ἑνὶ σώματι,
καὶ εὐχάριστοι [26]γίνε-
σθε.
16 Ὁ λόγος τοῦ Χρι-
στοῦ [28]ἐνοικείτω ἐν
ὑμῖν §§ [30]πλουσίως, ἐν
πάσῃ σοφίᾳ· διδά-
σκοντες καὶ νουθετοῦν-
τες ἑαυτοὺς |||| ψαλ-
μοῖς, καὶ ὕμνοις, καὶ
ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν

A. D. 62.

1 συνεγείρω.
2 Jno. 8. 23.
Ga. 4. 26.
3 εἰμί.
4 Mat. 16 23.
Ro. 12. 3.
5 ἀποθνήσκω.
6 κρύπτω.
7 s. ἔστι.
* Θεῷ ἐν Χρι-
στῷ·-n.
8 φανερόω.
† ὑμῶν,-h.
‡ οἰκτιρμοῦ,-a
9 νεκρόω.
Ro. 4. 19.
10 Mat. 17. 17.
11 Ro. 7. 23.
Ep. 4. 25.
12 Ja. 5. 5.
13 Ro. 1. 26.
14 Lu. 22. 15.
15 Mar. 7. 22.
§ μέμψιν· al.
ὀργήν·-n.
16 χαρίζομαι
17 Ep. 2. 2.
18 s. ἐνδύσα-
σθε.
|| ὅ s. ὅς-h.
19 περιπατέω
20 ch. 2. 19.
21 ζάω.
** τούτοις.-h.
†† ἑνότητος-n
22 He. 6. 1.
23 ἀποτίθημι.
‡‡ Χριςοῦ-a.
24 καλέω.
25 s. ε ναι.
26 γίνομαι.
27 cf. Ep. 5. 4.
28 Ro. 8. 11.
29 ch. 2. 15.
§§ Vide App.
30 1 Ti. 6. 17.
|||| ψαλμοῖς
ὕμνοις ᾠ-
δαῖς πν.-n.
31 2 Co. 4. 16.
32 ἀγαπάω.

χάριτι [1]ᾄδοντες ἐν *τῇ
καρδίᾳ ὑμῶν τῷ ‡Κυ-
ρίῳ.
17 Καὶ πᾶν ὅ, τι ἂν
[5]ποιῆτε, ἐν λόγῳ, ἢ ἐν
ἔργῳ, πάντα [b]ἐν ὀνό-
ματι cΚυρίου I Ἰησοῦ,
εὐχαριστοῦντες τῷ
Θεῷ dκαὶ I πατρὶ δι'
αὐτοῦ.
18 Αἱ [7]γυναῖκες, ὑπο-
τάσσεσθε τοῖς [b]ἰδίοις I
ἀνδράσιν, ὡς [9]ἀνῆκεν
ἐν Κυρίῳ.
19 Οἱ [7]ἄνδρες, ἀγα-
πᾶτε τὰς γυναῖκας,‖ ϗ
μὴ [13]πικραίνεσθε πρὸς
αὐτάς.
20 Τὰ [7]τέκνα, ὑπακού-
ετε τοῖς γονεῦσι κατὰ
πάντα· τοῦτο γάρ [3]ἐ-
στιν [15]εὐάρεστον ** τῷ
Κυρίῳ.
21 Οἱ [7]πατέρες, μὴ
[19]‡‡ἐρεθίζετε τὰ τέκνα
ὑμῶν, ἵνα μὴ [20]ἀθυμῶ-
σιν.
22 Οἱ [7]δοῦλοι, ὑπακού-
ετε [e]κατὰ πάντα I τοῖς
κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ
ἐν §§[21]ὀφθαλμοδουλεί-
αις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι,
ἀλλ' ἐν [23]ἁπλότητι
καρδίας, φοβούμενοι
τὸν ‖‖ Θεόν.
23 Καὶ πᾶν *†ὅ, τι
ἐὰν [5]ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς
ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυ-
ρίῳ *‡καὶ οὐκ ἀνθρώ-
ποις·
24 Εἰδότες ὅτι ἀπὸ
Κυρίου [25]ἀπολήψεσθε
τὴν [28]ἀνταπόδοσιν τῆς
κληρονομίας· τῷ cγὰρ I
Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε.
25 Ὁ †δὲ [2]ἀδικῶν κο-
μιεῖται ὃ [2]ἠδίκησε· καὶ
οὐκ [3]ἔστι [4]προσωπολη-
ψία.

Κεφ. δ'.

ΟΙ [7]κύριοι, τὸ [8]δίκαι-
ον §καὶ τὴν [10]ἰσότητα
τοῖς δούλοις [11]παρέχε-
σθε, εἰδότες ὅτι καὶ
ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν
οὐρανοῖς.
2 Τῇ προσευχῇ [12]προς-
καρτερεῖτε, γρηγοροῦν-
τες ἐν αὐτῇ [e]ἐν εὐχα-
ριστίᾳ· I
3 Προσευχόμενοι ἅμα
καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ
Θεὸς [14]ἀνοίξῃ ἡμῖν θύ-
ραν[16] τοῦ [e]λόγου, I λα-
λῆσαι[17] τὸ μυστήριον
τοῦ Χριστοῦ, ††δι' ὃ
καὶ [18]δέδεμαι·
4 Ἵνα φανερώσω αὐ-
τὸ, ὡς δεῖ με [17]λαλῆ-
σαι.
5 Ἐν σοφίᾳ περιπα-
τεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω,
τὸν καιρὸν ἐξαγοραζό-
μενοι.
6 Ὁ λόγος ὑμῶν [22]πάν-
τοτε ἐν χάριτι, ἅλατι
[24]ἠρτυμένος, εἰδέναι
πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ
ἀποκρίνεσθαι.
7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα
γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς
ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς, ϗ
πιστὸς διάκονος, καὶ
σύνδουλος ἐν Κυρίῳ·
8 Ὃν [26]ἔπεμψα πρὸς
ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα
[27]γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν, ϗ
παρακαλέσῃ τὰς καρ-
δίας ὑμῶν·

A. D. 62.

1 ἀείδω.
* ταῖς καρδί-
αις-a.
† γὰρ-a.
2 ἀδικέω.
‡ Θεῷ·-l.
3 εἰμί.
4 Ep. 6. 9.
5 ποιέω.
6 s. ποιεῖτε.
7 nom. pro
voc. At.
8 Ep. 6. 1.
§ κατὰ-n.
9 ἀνήκω,
Ep. 5. 4.
10 2 Co. 8. 14.
11 Lu. 7. 4.
12 Ac. 1. 14.
‖ ὑμῶν,-f.
13 πικραίνω.
14 ἀνοίγω.
15 Ro. 12. 1.
16 1 Co. 16.9.
** ἐν κυρίῳ.-
17 λαλέω. [a.
†† διό, s. δι'
ὅν-n.
18 δέω.
‡‡ παροργί-
ζετε-i.
19 2 Co. 9. 2.
20 1 Sa. 15.11.
§§ ὀφθαλμο-
δουλείᾳ,-i.
21 Ep. 6. 6.
22 s. ἔστω.
23 Ep. 6. 5.
24 ἀρτύω.
‖‖ κύριον·-l.
*† ὃ ἐὰν-h.
*‡ δουλεύον-
τες, s. ἀρέ-
σκοντες f.
25 ἀπολαμ-
βάνω.
26 πέμπω.
*§ γνῶτε τὰ
περὶ ἡμῶν,-i
27 γινώσκω.
28 Is. 59. 18.

9 Σὺν Ὀνησίμῳ τῷ
πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ
ἀδελφῷ, ὅς [1] ἐστιν
ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑ-
μῖν [2] γνωριοῦσι τὰ
[3] ὧδε.
10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς
Ἀρίσταρχος ὁ συναιχ-
μάλωτός μου, καὶ Μάρ-
κος ὁ [4] ἀνεψιὸς Βαρνά-
βα, περὶ οὗ [5] ἐλάβετε
ἐντολάς· ἐὰν [6] ἔλθῃ
πρὸς ὑμᾶς, [7] δέξασθε
αὐτόν·
11 Καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγό-
μενος Ἰοῦστος, οἱ [1] ὄν-
τες ἐκ περιτομῆς· οὗ-
τοι μόνοι συνεργοὶ
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ, οἵτινες [10] ἐγε-
νήθησάν μοι παρηγο-
ρία.
12 Ἀσπάζεται ὑμᾶς
Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν,
δοῦλος Χριστοῦ, πάν-
τοτε [13] ἀγωνιζόμενος
ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς
προσευχαῖς, ἵνα [15] στῆ-
τε [16] τέλειοι καὶ § [17] πε-
πληρωμένοι ἐν παντὶ
θελήματι τοῦ Θεοῦ.

A. D. 62.
* πολὺν πό-
νον-α. alii
πολὺν πο-
θον, s. κό-
πον, s. ἀ-
γῶνα.
1 εἰμί.
2 γνωρίζω.
3 pro τὰ
πράγματα ἃ
συμβέβηκε.
4 Nu. 36. 11.
5 λαμβάνω.
6 ἔρχομαι.
‡ αὐτῆς, s.
αὐτῶν-π.
7 δέχομαι.
8 ἀναγινώ-
9 ποιέω.[σκω.
10 γίνομαι.
11 s. ἐπιστο-
λῆν.
‡ ἐν-π.
13 ch. 1. 29.
Lu. 13. 24.
14 παραλαμ-
βάνω.
15 ἵστημι.
16 1 Co. 2. 6.
Phi. 3. 15.
He. 5. 14.
§ πεπληρο-
φορημένοι-i.
17 πληρόω.
‖ Vide App.

13 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ
ὅτι ἔχει * ζῆλον πολὺν
ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν
Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν
Ἱεραπόλει.
14 Ἀσπάζεται ὑμᾶς
Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγα-
πητὸς, καὶ Δημᾶς.
15 Ἀσπάσασθε τοὺς
ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς,
καὶ Νυμφᾶν, καὶ τὴν
κατ' οἶκον ‡ αὐτοῦ ἐκ-
κλησίαν.
16 Καὶ ὅταν [8] ἀνα-
γνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ
ἐπιστολή, [9] ποιήσα-
τε ἵνα καὶ ἐν τῇ
Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ
[8] ἀναγνωσθῇ· καὶ τὴν
[11] ‡ ἐκ Λαοδικείας ἵνα
καὶ ὑμεῖς [8] ἀναγνῶτε.
17 Καὶ εἴπατε Ἀρχίπ-
πῳ· Βλέπε τὴν δια-
κονίαν ἣν [14] παρέλαβες
ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν
πληροῖς.
18 c Ὁ ἀσπασμὸς τῇ
ἐμῇ χειρὶ Παύλου. ‖
Μνημονεύετέ μου τῶν
δεσμῶν. Ἡ χάρις μεθ'
ὑμῶν. b Ἀμήν. ‖

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α΄.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλου-
ανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ
ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονι-
κέων,[3] ἐν Θεῷ πατρὶ,
καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χρι-
στῷ· χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη[5] [d]ἀπὸ Θεοῦ
πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυ-
ρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.[1]
2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ
Θεῷ πάντοτε περὶ πάν-
των ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν
[8]ποιούμενοι ἐπὶ τῶν
προσευχῶν § ἡμῶν·
3 Ἀδιαλείπτως μνη-
μονεύοντες ‖ ὑμῶν τοῦ
ἔργου τῆς πίστεως, καὶ
τοῦ [10]κόπου τῆς ἀγά-
πης, καὶ τῆς [11]ὑπομο-
νῆς [e]τῆς ἐλπίδος |
** τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔμπρο-
σθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πα-
τρὸς ἡμῶν·
4 Εἰδότες, ἀδελφοὶ
[13]ἠγαπημένοι, ὑπὸ
Θεοῦ τὴν [15]ἐκλογὴν
ὑμῶν·
5 Ὅτι τὸ εὐαγγέλι-
ον ἡμῶν οὐκ [2]ἐγενήθη
§§ εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ
μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυ-
νάμει, καὶ ἐν Πνεύματι
ἁγίῳ, καὶ ἐν [21]πληρο-
φορίᾳ πολλῇ· καθὼς
[1]οἴδατε οἷοι [2]ἐγενή-
θημεν [e]ἐν | ὑμῖν δι'
ὑμᾶς.
6 Καὶ ὑμεῖς [4]μιμηταὶ
ἡμῶν [2]ἐγενήθητε καὶ
τοῦ Κυρίου, [6]δεξάμενοι
τὸν λόγον ἐν θλίψει
πολλῇ, μετὰ χαρᾶς
Πνεύματος ἁγίου·
7 Ὥστε [2]γενέσθαι
ὑμᾶς * [7]τύπους πᾶσι
τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ
Μακεδονίᾳ καὶ † τῇ
Ἀχαΐᾳ.
8 Ἀφ' ὑμῶν γὰρ [9]ἐξή-
χηται ὁ λόγος τοῦ Κυ-
ρίου οὐ μόνον ἐν τῇ
Μακεδονίᾳ ϗ ‡ Ἀχαΐᾳ,
ἀλλὰ [c]καὶ | ἐν παντὶ
τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν
ἡ πρὸς τὸν Θεὸν [12]ἐξε-
λήλυθεν, ὥστε μὴ χρεί-
αν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν
τι.
9 Αὐτοὶ γὰρ περὶ †† ἡ-
μῶν ἀπαγγέλλουσιν
[14]ὁποίαν [16]εἴσοδον ‡‡ ἔ-
χομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
πῶς [17]ἐπεστρέψατε
[10]πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ
τῶν εἰδώλων, δουλεύ-
ειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀλη-
θινῷ·
10 Καὶ [19]ἀναμένειν [20]
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν
οὐρανῶν, ὃν [22]ἤγειρεν

A. D. 52.

1 εἴδω.
2 γίνομαι.
3 s. οὔσῃ.
4 ch. 2. 14.
5 s. ἔστω.
6 δέχομαι.
* τύπον-h. al. τύπος.
7 Jno. 20. 25.
† ἐν τῇ-h.
8 ποιέω.
9 ἐξηχέω.
‡ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ,-h.
§ ἡμῶν ἀδιαλείπτως,-n.
‖ τȣ͂ ἔργ. τῆς πίς. ὑμῶν,-n
10 ch. 2. 9.
11 Lu. 8. 15. Ro. 5. 3, 4.
** alii καὶ τῆς ἐλπίδος, alii τῆς ἀγάπης-n.
12 ἐξέρχομαι.
13 ἀγαπάω.
†† ὑμῶν-n.
14 Ac. 26. 29. 1 Co. 3. 13.
15 Ac. 9. 15.
16 ch. 2. 1. [a.
‡‡ ἔσχομεν-
17 ἐπιςρέφω.
18 s. ἑαυτȣ̀ς.
§§ πρὸς-i.
19 s. εἰς τὸ.
20 Job 7. 2. Is. 59. 11.
21 Col. 2. 2.
22 ἐγείρω.

ἐκ * νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν
ª ῥυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ
τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομέ-
νης.

Κεφ. β΄.

Αυτοὶ γὰρ ³ οἴδατε,
ἀδελφοὶ, τὴν εἴσοδον
ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς,
ὅτι οὐ κενὴ ⁶ γέγονεν·
2 Ἀλλὰ ᵇ καὶ ‖ ⁷ προ-
παθόντες καὶ ⁹ ὑβρι-
σθέντες, καθὼς ⁵ οἴδα-
τε, ἐν Φιλίπποις, ¹¹ ἐπ-
αῤῥησιασάμεθα ἐν τῷ
Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι
πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγ-
γέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολ-
λῷ ¹² ἀγῶνι.
3 Ἡ γὰρ παράκλησις
ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης,
οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, οὔ-
τε ἐν δόλῳ·
4 Ἀλλὰ καθὼς ¹⁴ δε-
δοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ ¹⁵ πιστευθῆναι
τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω
λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀν-
θρώποις ἀρέσκοντες,
ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ δο-
κιμάζοντι τὰς καρδίας
ἡμῶν.
5 Οὔτε γάρ ποτε ἐν λό-
γῳ κολακείας ⁶ ἐγενήθη-
μεν, καθὼς ⁵ οἴδατε, οὔ-
τε ἐν προφάσει πλεονε-
ξίας· Θεὸς μάρτυς·
6 Οὔτε ζητοῦντες ἐξ
ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε
ἀφ᾽ ὑμῶν, οὔτε ἀπ᾽ ἄλ-
λων· δυνάμενοι ἐν βά-
ρει¹⁸ ¹⁹ εἶναι, ὡς Χρι-
στοῦ ἀπόστολοι·
7 Ἀλλ᾽ ⁶ ἐγενήθημεν
‖²² ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν,

A. D. 52.

* τῶν-m.
1 Ge. 35. 8.
2 Ki. 11. 2.
2 Ep. 5. 29.
3 Mat. 6. 13.
Lu. 1. 74.
Ro. 7. 24.
2 Th. 3. 2.
2 Ti. 3. 11.
2 Pe. 2. 7, 9.
† ὁμειρόμε-
νοι-l.
4 μεταδίδωμι
5 εἴδω. [h.
‡ ἐγενήθητε.-
6 γίνομαι.
7 προπάσχω.
8 2 Co. 11. 27.
2 Th. 3. 8.
9 ὑβρίζω,
Lu. 11. 45.
10 2 Co. 2. 5.
2 Th. 3. 8.
11 παῤῥησιά-
ζομαι.
Ac. 9. 27.
Ep. 6. 20.
12 Phi. 1. 30.
Col. 2. 1.
13 κηρύσσω.
14 δοκιμάζω,
ch. 5. 21.
2 Co. 13. 5.
15 Ro. 3. 2.
16 ch. 5. 14.
Jno. 11. 19.
17 Ep. 4. 1.
§ καλέσαν-
τος-n.
18 Mat. 20. 12.
Ga. 6. 2.
19 εἰμί.
20 παραλαμ-
βάνω, c. 4 1.
1 Co. 11. 23.
2 Th. 3. 6.
21 Ro. 10. 16,
17.
‖ νήπιοι-n.
22 2 Ti. 2. 24.
23 δέχομαι.

ὡς ἂν ¹ τροφὸς ²θάλπῃ
τὰ ἑαυτῆς τέκνα.
8 Οὕτως † ἱμειρόμενοι
ὑμῶν, εὐδοκοῦμεν ⁴ με-
ταδοῦναι ὑμῖν οὐ μό-
νον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς
ἑαυτῶν ψυχὰς, διότι
ἀγαπητοὶ ἡμῖν ‡ ⁶ γεγέ-
νησθε.
9 Μνημονεύετε γὰρ,
ἀδελφοὶ, τὸν ⁸ κόπον
ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον·
νυκτὸς ᵇ γὰρ ‖ καὶ
ἡμέρας ἐργαζόμενοι,
πρὸς τὸ μὴ ¹⁰ ἐπιβα-
ρῆσαί τινα ὑμῶν,
¹³ ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς
τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Θεοῦ.
10 Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ
ὁ Θεὸς, ὡς ὁσίως καὶ
δικαίως καὶ ἀμέμπτως
ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν
⁶ ἐγενήθημεν.
11 Καθάπερ ⁵ οἴδατε
ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν,
ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυ-
τοῦ, παρακαλοῦντες
ὑμᾶς καὶ ¹⁶ παραμυθού-
μενοι,
12 ⁶ Καὶ μαρτυρούμε-
νοι,‖ εἰς τὸ περιπατῆ-
σαι ὑμᾶς ¹⁷ ἀξίως τοῦ
Θεοῦ τοῦ § καλοῦντος
ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βα-
σιλείαν καὶ δόξαν.
13 Διὰ τοῦτο καὶ
ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν
τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως,
ὅτι ²⁰ παραλαβόντες
λόγον ²¹ ἀκοῆς παρ᾽
ἡμῶν, τοῦ Θεοῦ, ²³ ἐδέ-
ξασθε οὐ λόγον ἀνθρώ-
πων, ἀλλὰ (καθὼς

ἐστιν [1] ἀληθῶς) λόγον
Θεοῦ, ὃς καὶ [2] ἐνεργεῖ-
ται ἐν ὑμῖν τοῖς πι-
στεύουσιν.
14 Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ
[3] ἐγενήθητε, ἀδελφοὶ,
τῶν [a] ἐκκλησιῶν τοῦ
Θεοῦ τῶν [1] οὐσῶν ἐν
τῇ Ἰουδαίᾳ, ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, ὅτι † ταὐτὰ
[4] ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς
ὑπὸ τῶν ἰδίων συμ-
φυλετῶν, καθὼς καὶ
αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ‡ Ἰου-
δαίων·
15 Τῶν καὶ τὸν Κύ-
ριον ἀποκτεινάντων
Ἰησοῦν ϗ τοὺς [b] ἰδίυς |
προφήτας, καὶ § ἡμᾶς
[8] ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ
μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶ-
σιν ἀνθρώποις ἐναντί-
ων·
16 Κωλυόντων ἡμᾶς
τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι
ἵνα [11] σωθῶσιν, εἰς τὸ
ἀναπληρῶσαι αὐτῶν
τὰς ἁμαρτίας πάντο-
τε· [13] ἔφθασε δὲ ἐπ'
αὐτοὺς ἡ ὀργὴ §§ εἰς
τέλος.
17 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ,
ἀπορφανισθέντες ἀφ'
ὑμῶν [14] πρὸς καιρὸν
ὥρας, προσώπῳ, οὐ καρ-
δίᾳ, περισσοτέρως [17] ἐ-
σπουδάσαμεν τὸ πρόσω-
πον ὑμῶν [18] ἰδεῖν ἐν
πολλῇ [19] ἐπιθυμίᾳ.
18 |||| Διὸ [22] ἠθελήσα-
μεν [23] ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς
(ἐγὼ μὲν Παῦλος) καὶ
ἅπαξ καὶ δὶς, καὶ [24] ἐν-
έκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατα-
νᾶς.

A. D. 52.

1 εἰμί.
* ἀγαλλιάσεως-n.
2 Ep. 1. 20. Ph. 2. 13.
3 γίνομαι.
† τὰ αὐτὰ-a.
4 πάσχω.
5 1 Co. 9. 12.
6 Mat. 3. 17. 17. 5.
‡ ἰδίων-n.
§ ὑμᾶς-n.
7 καταλείπω.
8 ἐκδιώκω, Lu. 11. 49. 1 Ch. 8. 13.
9 πέμπω.
|| Vide App.
10 στηρίζω.
11 σώζω.
** ὑπὲρ-l.
†† τὸ-n. alii τοῦ.
12 s. ἐπὶ.
‡‡ conj. μηδὲν ἀσαίνεσθαι s. μηδένα σιαίνεσθαι.
13 φθάνω.
§§ τοῦ Θεῦ-f. q. s.
14 κεῖμαι, Mat. 3. 10. Lu. 2. 12, 34. Ph. 1. 17. 1 Ti. 1. 9.
15 Jno. 5. 35. Ga. 2. 5. Phile. 15.
16 προλέγω.
17 σπουδάζω.
18 εἴδω.
19 Ro. 7. 7.
20 γινώσκω.
21 πειράζω.
|||| Διότι-i.
22 θέλω.
23 ἔρχομαι.
24 ἐγκόπτω.

19 Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλ-
πὶς, ἢ χαρὰ, ἢ στέφανος
* καυχήσεως; ἢ οὐχὶ
καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
[c] Χριστοῦ, | ἐν τῇ αὐτοῦ
παρουσίᾳ;
20 Ὑμεῖς γάρ [1] ἐστε
ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ
χαρά.

Κεφ. γ'.

ΔΙΟ μηκέτι [5] στέγον-
τες, [6] εὐδοκήσαμεν [7] κα-
ταλειφθῆναι ἐν Ἀθή-
ναις μόνοι·
2 Καὶ [9] ἐπέμψαμεν Τι-
μόθεον τὸν ἀδελφὸν
ἡμῶν || καὶ διάκονον τοῦ
Θεοῦ ϗ συνεργὸν ἡμῶν
ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
Χριστοῦ, εἰς τὸ [10] στη-
ρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακα-
λέσαι [d] ὑμᾶς | ** περὶ
τῆς πίστεως ὑμῶν·
3 †† Τῷ [12] ‡‡ μηδένα σαί-
νεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι
ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴ-
δατε [18] ὅτι εἰς τοῦτο
[14] κείμεθα.
4 Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς
ὑμᾶς [1] ἦμεν, [16] προελέ-
γομεν ὑμῖν ὅτι μέλλο-
μεν θλίβεσθαι, καθὼς
καὶ [3] ἐγένετο, καὶ [18] οἴ-
δατε.
5 Διὰ τοῦτο κἀγὼ μη-
κέτι στέγων, [9] ἔπεμψα
εἰς τὸ [20] γνῶναι τὴν
πίστιν ὑμῶν· μήπως
[21] ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πει-
ράζων, καὶ εἰς κενὸν
[3] γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.
6 Ἄρτι δὲ [23] ἐλθόντος
Τιμοθέυ πρὸς ἡμᾶς ἀφ'

ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισα-
μένου ἡμῖν τὴν πίστιν
καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν,
καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν
ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε,
[1]ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς
[2]ἰδεῖν, καθάπερ καὶ
ἡμεῖς ὑμᾶς·
7 Διὰ τοῦτο [3]παρε-
κλήθημεν, ἀδελφοὶ, ἐφ'
ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ θλί-
ψει καὶ ἀνάγκῃ § ἡ-
μῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πί-
στεως·
8 Ὅτι νῦν [7]ζῶμεν, ἐὰν
ὑμεῖς [9]στήκητε ἐν Κυ-
ρίῳ.
9 Τίνα γὰρ εὐχαριστί-
αν δυνάμεθα τῷ Θεῷ
[11]ἀνταποδοῦναι περὶ
ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χα-
ρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς
ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν,
10 Νυκτὸς καὶ ἡμέρας
[13]ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ δεό-
μενοι εἰς τὸ [2]ἰδεῖν ὑμῶν
τὸ πρόσωπον, ϗ [15]κατ-
αρτίσαι τὰ [17]ὑστερήμα-
τα τῆς πίστεως ὑμῶν;
11 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ
πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ
Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
Χριστὸς [19]κατευθύναι
τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς
ὑμᾶς.
12 Ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος
†† πλεονάσαι καὶ περισ-
σεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς
ἀλλήλους καὶ εἰς πάν-
τας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς
εἰς ὑμᾶς·
13 Εἰς τὸ [24]στηρίξαι
ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμ-
πτους ἐν ἁγιωσύνῃ,

A. D. 52.

1 Ro. 1. 11.
2 εἴδω.
3 παρακαλέω.
* Ἀμήν.-f.
† Λοιπὸν οὖν-a.
‡ ἵνα καθὼς-i
§ ὑμῶν,-n.
4 2 Co. 13. 11. Ep. 6 10. Ph. 3. 1; 4. 8.
5 παραλαμβάνω.
|| καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα-i.
6 s. οὕτως.
7 ζάω.
8 Ac. 5. 28. 16. 24. 1 Ti. 1. 5.
9 στήκω.
10 δίδωμι.
11 ἀνταποδίδωμι.
12 εἰμί.
13 ch. 5. 13. Ep. . 20.
14 ἀπέχω.
15 καταρτίζω Mat. 21. 16.
16 Ac. 9. 15.
17 1 Co. 16. 17. Ph. 2. 30.
18 κτάομαι.
19 Lu. 1. 79. 2 Th. 3. 5.
20 Ro. 1. 26.
** ἀτιμίας-n.
†† al. ὁ Θεὸς, al. ὁ κύριος Ἰησοῦς.
21 Ro. 7. 7.
22 2 Sa. 22. 30. Job 24. 2.
23 2 Co. 2. 11.
‡‡ ἔν τῳ-i.
24 στηρίζω.
§§ προείπομεν-l. [ρομαι
25 διαμαρτύ-

ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ
καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν
τῇ παρουσίᾳ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ [c]Χριστοῦ μετὰ
πάντων τῶν ἁγίων αὐ-
τοῦ.*

Κεφ. δ'.

ΤΟ † [4]λοιπὸν οὖν,
ἀδελφοὶ, ἐρωτῶμεν ὑ-
μᾶς καὶ παρακαλοῦ-
μεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ,
‡ καθὼς [5]παρελάβετε
παρ' ἡμῶν τὸ πῶς
δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν
καὶ ἀρέσκειν Θεῷ,
|| ἵνα [8]περισσεύητε μᾶλ-
λον·
2 Οἴδατε [2] γὰρ τίνας
[8]παραγγελίας [10]ἐδώκα-
μεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ.
3 Τοῦτο γάρ [12]ἐστι θέ-
λημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγι-
ασμὸς ὑμῶν, [14]ἀπέχε-
σθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορ-
νείας·
4 Εἰδέναι [2] ἕκαστον
ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ [16]σκεῦος
[18]κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ
καὶ τιμῇ·
5 Μὴ ἐν [20]πάθει ** ἐ-
πιθυμίας,[21] καθάπερ ϗ
τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα
τὸν Θεόν·
6 Τὸ μὴ [22]ὑπερβαί-
νειν καὶ [23]πλεονεκτεῖν
‡‡ ἐν τῷ πράγματι τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι
ἔκδικος ὁ Κύριος περὶ
πάντων τούτων, καθ-
ὼς καὶ §§ προείπαμεν
ὑμῖν, καὶ [25]διεμαρτυ-
ράμεθα.

7 Οὐ γὰρ [1] ἐκάλεσεν
ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ [2] ἀκα-
θαρσίᾳ, ἀλλ' ἐν [4] ἁγια-
σμῷ.
8 Τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν,
οὐκ ἄνθρωπον [6] ἀθετεῖ.
ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν καὶ
[8] δόντα τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ
τὸ ἅγιον εἰς † ἡμᾶς.
9 Περὶ δὲ τῆς [10] φιλ-
αδελφίας οὐ χρείαν
‡ ἔχετε γράφειν ὑμῖν·
αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θε-
οδίδακτοί [11] [12] ἐστε
εἰς τὸ ἀγαπᾷν ἀλλή-
λους.
10 Καὶ γὰρ ποιεῖτε
αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς
ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ
τῇ Μακεδονίᾳ. Παρα-
καλοῦμεν δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, περισσεύειν
μᾶλλον·
11 Καὶ [17] φιλοτιμεῖ-
σθαι [18] ἡσυχάζειν, καὶ
πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ
ἐργάζεσθαι ταῖς [c] ἰδί-
αις | χερσὶν ὑμῶν, κα-
θὼς ὑμῖν [19] παρηγγεί-
λαμεν·
12 Ἵνα περιπατῆτε εὐ-
σχημόνως [21] πρὸς τοὺς
ἔξω. καὶ μηδενὸς χρεί-
αν ἔχητε.
13 Οὐ †† θέλω δὲ
ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί,
περὶ τῶν ‡‡ [23] κεκοιμη-
μένων, ἵνα μὴ λυπῆ-
σθε, καθὼς καὶ οἱ λοι-
ποὶ [27] οἱ μὴ ἔχοντες ἐλ-
πίδα.
14 Εἰ γὰρ πιστεύομεν
ὅτι Ἰησοῦς [29] ἀπέθανε
καὶ [31] ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ
Θεὸς τοὺς |||| [23] κοιμηθέν-
τας [2] διὰ τοῦ * Ἰησοῦ
[4] ἄξει σὺν αὐτῷ.
15 Τοῦτο γὰρ ὑμῖν
λέγομεν ἐν λόγῳ Κυ-
ρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶν-
τες [7] οἱ περιλειπόμενοι
εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ
Κυρίου, οὐ μὴ [9] φθά-
σωμεν τοὺς [23] κοιμηθέν-
τας.
16 Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύρι-
ος ἐν κελεύσματι, ἐν
φωνῇ [12] ἀρχαγγέλου, ϗ
ἐν σάλπιγγι Θεοῦ [14] κα-
ταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ,
καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χρι-
στῷ [31] ἀναστήσονται
§ πρῶτον.
17 Ἔπειτα ἡμεῖς [e] οἱ
[7] ζῶντες | || οἱ περιλει-
πόμενοι, ἅμα σὺν αὐ-
τοῖς [15] ἁρπαγησόμεθα
ἐν νεφέλαις εἰς [16] ἀπάν-
τησιν τοῦ Κυρίου εἰς
ἀέρα, καὶ οὕτω ** πάν-
τοτε σὺν Κυρίῳ [13] ἐσό-
μεθα.
18 Ὥςτε παρακαλεῖτε
ἀλλήλους ἐν τοῖς λό-
γοις τούτοις.

Κεφ. ε'.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν [20] χρό-
νων καὶ τῶν καιρῶν,
ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχε-
τε ὑμῖν [22] γράφεσθαι.
2 Αὐτοὶ γὰρ [24] ἀκρι-
βῶς [25] οἴδατε ὅτι [e] ἡ |
[26] ἡμέρα Κυρίου ὡς
κλέπτης ἐν νυκτὶ, οὕ-
τως ἔρχεται.
3 Ὅταν [b] γὰρ | §§ λέγω-
σιν, Εἰρήνη [28] ϗ ἀσφά-
λεια, τότε [30] αἰφνίδιος
αὐτοῖς [32] ἐφίσταται [33] ὄ-

A. D. 52.

1 καλέω.
2 1 Co. 15. 18.
* Ἰησοῦ, ἄ-
ξει-α.
3 ch. 2. 3.
4 ἅγιο.
5 Ro. 6. 19.
6 Mar. 7. 9.
7 ζάω.
8 δίδωμι.
† ὑμᾶς. h.
9 φθάνω.
10 Ro. 12. 10.
‡ ἔχομεν-h.
11 Is. 54. 13.
12 Jude 9.
13 εἰμί.
14 καταβαίνω
§ πρῶτοι·-n.
|| al. οἱ περι-
λειπόμενοι-e
15 ἁρπάζω.
16 Mat. 25. 1.6.
17 Ro. 15. 20.
18 Lu. 23. 56.
19 παραγγέλ-
λω, Lu. 5. 14.
** πάντες-n.
20 Ac. 1. 7.
21 Ro. 13. 13.
22 γράφω.
†† θέλομεν-a.
23 κοιμάω.
‡‡ κοιμωμέ-
νων, -i.
24 Ac. 18. 25.
25 εἴδω.
26 1 Co. 1. 8.
27 Lu. 18. 9.
§§ al. δὲ.
28 s. ἐστι.
29 ἀποθνή-
σκω.
30 Lu. 21. 34.
31 ἀνίστημι.
32 ἐφίστημι.
Lu. 2. 9, 38.
33 1 Co. 5. 5.
2 Th. 1. 9.
|||| κοιμηθέν-
τας, διὰ-n.

λεθρος, ὥςπερ ἡ ὠδὶν
τῇ ἐν γαςρὶ ἐχούσῃ·
καὶ οὐ μὴ ἐκφύγω-
σιν.
4 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ,
οὐκ [3] ἐστὲ ἐν σκότει,
ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς
ὡς κλέπτης [5] καταλά-
βῃ.
5 Πάντες * ὑμεῖς υἱ-
οὶ φωτός [3] ἐστε, καὶ
υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ [3] ἐ-
σμὲν νυκτὸς, οὐδὲ σκό-
τους.
6 Ἄρα οὖν μὴ καθεύ-
δωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ,
ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ
[10] νήφωμεν.
7 Οἱ γὰρ καθεύδοντες,
νυκτὸς καθεύδουσι· κ
οἱ μεθυσκόμενοι, νυ-
κτὸς μεθύουσιν.
8 Ἡμεῖς δὲ ἡμέρας
[3] ὄντες,§ νήφωμεν, ἐν-
δυσάμενοι θώρακα πί-
στεως καὶ ἀγάπης· καὶ
περικεφαλαίαν, ἐλπίδα
σωτηρίας.
9 Ὅτι οὐκ [14] ἔθετο
ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀρ-
γὴν, ἀλλ' εἰς [15] περιποί-
ησιν σωτηρίας διὰ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ·
10 Τοῦ [16] ἀποθανόντος
ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε
γρηγορῶμεν, εἴτε καθ-
εύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ
[21] ζήσωμεν.
11 Διὸ παρακαλεῖτε
ἀλλήλους, καὶ οἰκοδο-
μεῖτε εἷς τὸν ἕνα, κα-
θὼς καὶ ποιεῖτε.
12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοὶ, εἰδέναι τοὺς
[1] κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ
[2] προϊςαμένους ὑμῶν ἐν
Κυρίῳ, καὶ νουθετοῦν-
τας ὑμᾶς·
13 Καὶ [4] ἡγεῖσθαι αὐ-
τοὺς [6] ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ
ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον
αὐτῶν. Εἰρηνεύετε ἐν
‡ ἑαυτοῖς.
14 Παρακαλοῦμεν δὲ
ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, νουθε-
τεῖτε τοὺς [7] ἀτάκτους,
[8] παραμυθεῖσθε τοὺς
[9] ὀλιγοψύχους, ‡ [11] ἀντ-
έχεσθε τῶν ἀσθενῶν,
μακροθυμεῖτε πρὸς
πάντας.
15 Ὁρᾶτε μή τις
κακὸν ἀντὶ κακοῦ
τινι [12] ἀποδῷ· ἀλ-
λὰ πάντοτε τὸ ἀγα-
θὸν [13] διώκετε [c] καὶ |
εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς
πάντας.
16 Πάντοτε χαίρετε.
17 Ἀδιαλείπτως προς-
εύχεσθε.
18 Ἐν παντὶ εὐχαρι-
στεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλη-
μα Θεοῦ ἐν Χριςῷ Ἰη-
σοῦ εἰς ὑμᾶς.
19 Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέν-
νυτε.[17]
20 Προφητείας [18] μὴ
[19] ἐξουθενεῖτε.
21 ‖ Πάντα ** [20] δοκι-
μάζετε· τὸ καλὸν κατ-
έχετε.[22]
22 Ἀπὸ παντὸς εἴ-
δους πονηροῦ ἀπέχε-
σθε.
23 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς
τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι
ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· καὶ
[23] ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ

A. D. 52.

1 1 Ti. 4. 10. 5. 17. 2 Ti. 2. 6.
2 Ro. 12. 8.
3 εἰμί.
4 ἡγέομαι.
5 καταλαμβάνω, Jno. 1. 5.
* γάρ-m.
6 ch. 3. 10.
† αὐτοῖς.-h.
7 cf. 2 Th. 3. 6, 7, 11.
8 ch. 2. 11.
9 Pr. 14. 29. Is. 54. 6.
10 2 Ti. 4. 5. 1 Pe. 1. 13.
‡ ἀνέχεσθε-n
11 Mat. 6. 24. Tit. 1. 9.
12 ἀποδίδωμι
13 Ro. 12. 13.
§ υἱοί,-f.
14 τίθημι, Jno. 15. 16 Ac. 13. 47. 20. 28.
15 2 Th. 2. 14.
16 ἀποθνήσκω.
17 Ep. 6. 16.
18 Ro. 12. 6. 1 Co. 12. 10. 13. 2. 8. 1 Ti. 1. 18.
19 Lu. 18. 9.
‖ conj. πνεύματα.
** δέ-m.
20 ch. 2. 4. Lu. 12. 56.
21 ζάω.
22 2 Th. 2. 6, 7. He. 3. 6, 14. 10. 23. Ro. 1. 18.
23 Ja. 1. 4. Le. 23. 15. De. 27. 6.

πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχὴ,
καὶ τὸ σῶμα, ἀμέμ-
πτως ἐν τῇ [2] παρου-
σίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ [3] τηρη-
θείη.
24 Πιστὸς ὁ καλῶν
ὑμᾶς, ὃς καὶ † ποιή-
σει.
25 Ἀδελφοὶ, προσεύχε-
σθε περὶ ἡμῶν.
26 Ἀσπάσασθε [1] τοὺς
ἀδελφοὺς πάντας ἐν φι-
λήματι ἁγίῳ.
27 * Ὁρκίζω ὑμᾶς [4]
τὸν Κύριον, [5] ἀναγνω-
σθῆναι τὴν ἐπιστολὴν
πᾶσι τοῖς [c] ἁγίοις |
ἀδελφοῖς.
28 Ἡ χάρις τȣ̃ Κυρίȣ
ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χριςȣ̃ μεθ'
ὑμῶν. [b] Ἀμήν. | ‡

A. D. 52.

1 ἀσπάζομαι.
2 ch. 2. 19.
3 τηρέω.
* Ἐνορκί-
ζω-n.
4 s. νὴ. [σκ.
5 ἀναγινώ-
| τὴν ἐλπίδα
ὑμῶν βε-
βαίαν-f.
‡ Vide App.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. ά.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλου-
ανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ
ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέ-
ων, [2] ἐν Θεῷ πατρὶ
ἡμῶν, καὶ Κυρίῳ Ἰησȣ̃
Χριστῷ.
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρή-
νη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
[d] ἡμῶν, | καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριςεῖν ὀφείλο-
μεν τῷ Θεῷ πάντοτε
περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ, κα-
θὼς [7] ἄξιόν [9] ἐστιν, ὅτι
ὑπεραυξάνει ἡ πίστις
ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ
ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου
πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλή-
λους·
4 Ὥςτε ἡμᾶς αὐτοὺς
ἐν ὑμῖν [11] καυχᾶσθαι ἐν
ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ
Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομο-
νῆς ὑμῶν καὶ πίςεως ἐν
πᾶσι τοῖς διωγμοῖς
ὑμῶν, καὶ ταῖς θλίψε-
σιν αἷς [1] ἀνέχεσθε·
5 * Ἔνδειγμα τῆς δι-
καίας κρίσεως τȣ̃ Θεοῦ,
εἰς τὸ [4] καταξιωθῆναι
ὑμᾶς τῆς βασιλείας τȣ̃
Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πά-
σχετε.
6 Εἴπερ δίκαιον [5] παρὰ
Θεῷ [6] ἀνταποδοῦναι
τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς
θλῖψιν·
7 Καὶ ὑμῖν τοῖς θλι-
βομένοις [8] ἄνεσιν μεθ'
ἡμῶν, ἐν τῇ [10] ἀποκαλύ-
ψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ
ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέ-
λων δυνάμεως αὐτοῦ,
8 Ἐν † πυρὶ [12] φλογὸς,
[13] διδόντος [14] ἐκδίκησιν
τοῖς μὴ εἰδόσι Θεὸν, ϗ
τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ

A. D. 52.

1 ἀνέχω.
2 s. ὃ ἔστι.
3 s. οὔσῃ.
* ἐνδείγματι,
seu εἰς ἔν-
δειγμα-n.
4 Lu. 20. 35.
5 s. ἔστι.
6 ἀνταποδί-
δωμι.
7 Mat. 3. 8.
Lu. 3. 8.
Ro. 8. 18.
8 Ac. 24. 23.
2 Co. 2. 13.
9 εἰμί.
10 1 Co. 1. 7.
2 Th. 1. 7.
1 Pe. 4. 13.
11 καυχάο-
μαι.
† φλογὶ πυ-
ρὸς,-i.
12 Lu. 16. 24.
13 δίδωμι.
14 Lu. 18. 7.

εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
9 Οἵτινες [1] δίκην [2] τί-
σουσιν, [*] ὄλεθρον [4] αἰ-
ώνιον, ἀπὸ προσώπου
τοῦ Κυρίου, καὶ [5] ἀπὸ
τῆς δόξης τῆς ἰσχύος
αὐτοῦ·
10 Ὅταν [7] ἔλθῃ ἐνδο-
ξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγί-
οις αὐτοῦ, καὶ [9] θαυμα-
σθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς
§ [13] πιστεύουσιν, (ὅτι
‖ [13] ἐπιστεύθη τὸ μαρ-
τύριον ἡμῶν ἐφ' ‖ ὑ-
μᾶς,) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
νῃ.
11 Εἰς ὃ καὶ προσευ-
χόμεθα πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς [17] ἀξι-
ώσῃ τῆς [21] κλήσεως ὁ
Θεὸς ἡμῶν, καὶ [22] πλη-
ρώσῃ πᾶσαν [23] εὐδοκί-
αν [24] ἀγαθωσύνης, καὶ
ἔργον πίστεως ἐν δυ-
νάμει·
12 Ὅπως ἐνδοξασθῇ
τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν
αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν
τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κυ-
ρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Κεφ. β'.

ΕΡΩΤΩΜΕΝ [32] δὲ
ὑμᾶς, ἀδελφοί, [33] ὑπὲρ
τῆς παρουσίας τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, καὶ ὑμῶν ἐπισυν-
αγωγῆς ἐπ' αὐτόν,
2 Εἰς τὸ μὴ ταχέως
σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ
τοῦ νοός, [*†] μήτε θροεῖ-
σθαι μήτε διὰ πνεύμα-
τος, μήτε διὰ λόγου,
μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς
δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι [2] ἐνέ-
στηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ
† Χριστοῦ.
3 Μή τις [6] ὑμᾶς ἐξαπα-
τήσῃ κατὰ μηδένα τρό-
πον· ὅτι [8] ἐὰν μὴ [7] ἔλ-
θῃ ἡ [10] ἀποστασία πρῶ-
τον, καὶ [11] ἀποκαλυφθῇ
ὁ ἄνθρωπος τῆς ‡ ἁμαρ-
τίας, ὁ [12] υἱὸς τῆς ἀπω-
λείας,
4 Ὁ [14] ἀντικείμενος
καὶ [15] ὑπεραιρόμενος
ἐπὶ [**] πάντα λεγόμενον
Θεὸν ἢ [16] σέβασμα· ὥς-
τε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν
τοῦ Θεοῦ ὡς Θεὸν [17]
[18] καθίσαι, [19] ἀποδει-
κνύντα ἑαυτὸν ὅτι [20] ἐ-
στὶ Θεός.
5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι
ἔτι [20] ὢν πρὸς ὑμᾶς
ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;
6 Καὶ νῦν τὸ [25] κατέ-
χον [26] οἴδατε, εἰς τὸ
[11] ἀποκαλυφθῆναι αὐ-
τὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ.
7 Τὸ γὰρ [27] μυστήριον
ἤδη [28] ἐνεργεῖται τῆς
ἀνομίας, μόνον ὁ κατέ-
χων [30] ἄρτι ἕως ἐκ μέ-
σου [31] γένηται·
8 Καὶ τότε [11] ἀποκα-
λυφθήσεται ὁ [34] ἄνομος,
ὃν ὁ Κύριος ‡‡ §§ [35] ἀνα-
λώσει τῷ πνεύματι τοῦ
στόματος αὐτοῦ, καὶ
καταργήσει ‖‖ τῇ ἐπι-
φανείᾳ τῆς παρουσίας
αὐτοῦ·
9 Οὗ [20] ἐστιν ἡ παρου-
σία κατ' ἐνέργειαν τοῦ
Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνά-

A. D. 52.
1 Ac. 25. 15.
2 ἐνίστημι.
3 Pr. 20. 22.
* ὀλέθριον-n.
4 Mat. 25. 46.
† κυρίου.-a.
5 Is. 2. 19, 21.
6 s. ὁράω.
7 ἔρχομαι.
8 s. ἐκείνη ἡμέρα οὐκ ἐλεύσεται
9 Mat. 8. 10. 27.
10 Ac. 21. 21.
11 ἀποκαλύπτω.
‡ ἀνομίας,-n.
12 Jno. 17. 12.
§ πιστεύσασιν,-a.
13 πιστεύω.
14 Lu. 21. 15.
‖ ἐπιστώθη-n.
15 2 Co. 12. 7.
** πάν τὸ-a.
16 Ac. 17. 23.
†† ὑμᾶς ἐν-n.
17 ἀξιόω.
18 καθίζω.
19 Ac. 2. 22.
20 εἰμί.
21 Ep. 4. 1, 4.
22 πληρόω.
23 Mat. 11. 26.
24 Ro. 15. 14.
25 Ro. 1. 18.
26 εἴδω.
27 1 Ti. 3. 16.
28 1 Th. 2. 13.
30 s. καθέξω.
31 γίνομαι.
32 ἐρωτάω.
33 Jno. 6. 51.
34 Ac. 2. 23.
‡‡ Ἰησοῦς-m.
§§ ἀνελεῖ-i.
35 ἀναλίσκω.
‖‖ τὴν ἐπιφάνειαν...αὐτοῦ-m.
*† ὑμῶν-f.

μει, καὶ σημείοις, καὶ
[1] τέρασι [3] ψεύδους,
10 Καὶ ἐν πάσῃ [5] ἀπά-
τῃ d τῆς l ἀδικίας d ἐν l
τοῖς [7] ἀπολλυμένοις·
ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς
ἀληθείας οὐκ [9] ἐδέξαν-
το εἰς τὸ [10] σωθῆναι
αὐτούς.
11 Καὶ διὰ τῦτο † πέμ-
ψει[11] αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐν-
έργειαν [12] πλάνης, εἰς
τὸ πιςεῦσαι αὐτοὺς τῷ
ψεύδει·
12 Ἵνα [15] κριθῶσι πάν-
τες οἱ μὴ πιστεύσαντες
τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδο-
κήσαντες d ἐν l τῇ ἀδι-
κίᾳ.
13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλο-
μεν εὐχαριςεῖν τῷ Θεῷ
πάντοτε περὶ ὑμῶν,
ἀδελφοὶ [18] ἠγαπημένοι
ὑπὸ Κυρίου, ὅτι ‖ [19] εἵ-
λετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς
** [21] ἀπ' ἀρχῆς εἰς σω-
τηρίαν ἐν ἁγιασμῷ
Πνεύματος, καὶ πίστει
ἀληθείας·
14 Εἰς ὅ [25] ἐκάλεσεν
ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγε
λίου ἡμῶν, εἰς [26] περι-
ποίησιν δόξης τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησου Χρι-
στοῦ.
15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοὶ,
[29] στήκετε, καὶ [30] κρα-
τεῖτε τὰς [31] παραδόσεις
ἃς [32] ἐδιδάχθητε εἴτε
διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπι-
στολῆς ἡμῶν.
16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος
ἡμῶν §§ Ἰησοῦς Χριςὸς, l
καὶ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ
ἡμῶν ὁ [18] ἀγαπήσας

A. D. 52.

1 Mat. 24. 24.
2 δίδωμι.
3 Jno. 8. 44.
4 Lu. 2. 25.
5 Mar. 4. 19.
6 ch. 3. 12.
7 1 Co. 1. 18.
8 στηρίζω.
* ἔργῳ καὶ λόγῳ-h.
9 δέχομαι.
10 σώζω.
† πέμπει-h.
11 πέμπω.
13 Mat. 27. 64.
14 ῥύω.
15 κρίνω.
16 Lu. 23. 41.
17 εἰμί.
‡ Θεὸς,-n.
§ τηρήσει-n.
18 ἀγαπάω.
‖ εἵλατο-l.
19 αἱρέω.
** ἀπαρχὴν-n.
21 Mat. 19. 4.
22 πείθω.
23 Lu. 1. 79.
†† τὴν-m.
24 Lu. 8. 15.
25 καλέω.
26 Ep. 1. 14.
28 1 Th. 5. 14.
29 στήκω.
30 Mar. 7. 3, 4.
31 ch. 3. 6.
32 διδάσκω.
‡‡ παρελάβοσαν-a. alii ἐλάβοσαν, s. παρέλαβον, s. παρελάβετε.
33 παραλαμβάνω.
§§ Ἰ. Χ. καὶ Θεὸς ὁ πατὴρ-l. al. καὶ Θεὸς Ἰ. Χ. καὶ πατήρ.

ἡμᾶς, καὶ [2] δοὺς [4] παρά-
κλησιν αἰωνίαν ꝁ ἐλπί-
δα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,
17 Παρακαλέσαι [6] ὑ-
μῶν τὰς καρδίας, καὶ
[8] στηρίξαι c ὑμᾶς l ἐν
παντὶ * λόγῳ καὶ ἔργῳ
ἀγαθῷ.

Κεφ. γ'.

Το λοιπὸν προσεύχε-
σθε, ἀδελφοὶ, περὶ ἡ-
μῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ
Κυρίου τρέχῃ, καὶ δο-
ξάζηται καθὼς ꝁ πρὸς
ὑμᾶς·
2 Καὶ ἵνα [14] ῥυσθῶμεν
ἀπὸ τῶν [16] ἀτόπων καὶ
πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ
γὰρ πάντων ἡ πίστις.
3 Πιστὸς δέ [17] ἐστιν ὁ
‡ Κύριος, ὃς § [8] στηρίξει
ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ
τοῦ πονηροῦ.
4 Πεποίθαμεν [22] δὲ ἐν
Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ
παραγγέλλομεν ὑμῖν,
καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσε-
τε.
5 Ὁ δὲ Κύριος [23] κατ-
ευθύναι ὑμῶν τὰς καρ-
δίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ
Θεοῦ, καὶ εἰς †† [24] ὑπομο-
νὴν τοῦ Χριστοῦ.
6 Παραγγέλλομεν δὲ
ὑμῖν, ἀδελφοὶ, ἐν ὀνό-
ματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριςοῦ, στέλλεσθαι
ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελ-
φοῦ [28] ἀτάκτως περιπα-
τοῦντος ꝁ μὴ κατὰ τὴν
παράδοσιν ἣν ‡‡ [33] παρ-
έλαβε παρ' ἡμῶν.
7 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε
πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς·

ὅτι οὐκ [1] ἠτακτήσαμεν
ἐν ὑμῖν·
8 Οὐδὲ [2] δωρεὰν ἄρτον
[3] ἐφάγομεν παρά τινος,
ἀλλ' ἐν [5] κόπῳ καὶ μό-
χθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν
ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ
μὴ [7] ἐπιβαρῆσαί τινα
ὑμῶν.
9 Οὐχ [8] ὅτι οὐκ ἔχο-
μεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα
ἑαυτοὺς τύπον [9] δῶμεν
ὑμῖν εἰς τὸ [11] μιμεῖσθαι
ἡμᾶς.
10 Καὶ γὰρ ὅτε [14] ἦμεν
πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο [15] πα-
ρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι
εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζε-
σθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.
11 Ἀκούομεν γάρ τινας
περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν
ἀτάκτως, μηδὲν ἐργα-
ζομένους, ἀλλὰ περιερ-
γαζομένους.
12 Τοῖς δὲ τοιούτοις
παραγγέλλομεν, καὶ
παρακαλοῦμεν ‡διὰ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ ἵνα μετὰ ἡσυ-
χίας ἐργαζόμενοι, τὸν

A. D. 52.

1 ἀτακτέω, cf. 1 Th. 5. 14.
2 Mat. 10. 8.
3 φάγω.
4 Lu. 18. 1.
5 2 Co. 11. 27.
6 Le. 5. 4. in Lxx. Alex. MS.
7 2 Co. 2. 5. 1 Th. 2. 9.
* ὑμῶν, alii ἡμῶν, διὰ (τῆς) ἐπιστ. σημειοῦσθε·-η.
8 s. τοῦτο λέγω
9 δίδωμι.
10 1 Co. 5. 9, 11. Ho. 7. 8.
11 μιμέομαι, v. 7. He. 13. 7.
12 ἐντρέπω, Mat. 21. 37.
13 ἡγέομαι.
14 εἰμί. [λω.
15 παραγγέλ-
16 Ac. 20. 31.
17 s. χρόνου.
† τόπῳ-ί.
18 s. ἔσται.
‡ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ,-ί
§ Vide App.

ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίω-
σιν.
13 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ,
μὴ [4] ἐκκακήσητε [6] καλο-
ποιοῦντες.
14 Εἰ δέ τις οὐχ ὑπα-
κούει τῷ λόγῳ * ἡμῶν
διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦ-
τον σημειοῦσθε· c καὶ [10]
μὴ [10] συναναμίγνυσθε
αὐτῷ, ἵνα [12] ἐντρα-
πῇ·
15 Καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν
[13] ἡγεῖσθε, ἀλλὰ [16] νου-
θετεῖτε ὡς ἀδελφόν.
16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος
τῆς εἰρήνης [9] δῴη ὑμῖν
τὴν εἰρήνην διὰ [17] παν-
τὸς ἐν παντὶ † τρόπῳ.
Ὁ Κύριος [18] μετὰ πάν-
των ὑμῶν.
17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ
ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ
[14] ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ
ἐπιστολῇ· οὕτω γρά-
φω.
18 Ἡ χάρις τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ [18] μετὰ πάντων
ὑμῶν. c Ἀμήν. [§]

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α'.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος
Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ'
[1]ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆ-
ρος ἡμῶν [*] καὶ [†] Κυ-
ρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
τῆς ἐλπίδος ἡμῶν,
2 Τιμοθέῳ [4]γνησίῳ
τέκνῳ ἐν πίστει, χάρις,
ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεῦ
πατρὸς ἡμῶν, καὶ
Χριστοῦ Ἰησοῦ τῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν.
3 Καθὼς [7]παρεκά-
λεσά σε [13]προςμεῖ-
ναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευ-
όμενος εἰς Μακεδονί-
αν, ἵνα παραγγείλῃς
τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκα-
λεῖν,[14]
4 Μηδὲ προςέχειν
[16]μύθοις,[17] καὶ [§][18]γενε-
αλογίαις ἀπεράντοις,
αἵτινες [21]ζητήσεις παρ-
έχουσι[22] μᾶλλον ἢ [‡] οἰ-
κονομίαν Θεοῦ τὴν ἐν
πίστει.
5 Τὸ δὲ [24]τέλος τῆς
παραγγελίας [25]ἐστὶν
ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρ-
δίας, καὶ συνειδήσεως
ἀγαθῆς, καὶ πίστεως
ἀνυποκρίτου·
6 Ὧν τινες ἀςοχήσαν-
τες, [27]ἐξετράπησαν [29]
εἰς ματαιολογίαν·
7 Θέλοντες εἶναι [3]νο-
μοδιδάσκαλοι, μὴ νοῦν-
τες μήτε ἃ λέγουσι,
μήτε περὶ τίνων [3]δια-
βεβαιοῦνται.
8 Οἴδαμεν [5] δὲ ὅτι κα-
λὸς ὁ νόμος, ἐάν τις
αὐτῷ [6]νομίμως χρῆ-
ται·
9 Εἰδὼς τοῦτο, ὅτι
δικαίῳ νόμος οὐ [8]κεῖ-
ται, [9]ἀνόμοις δὲ καὶ
[10]ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέ-
σι καὶ ἁμαρτωλοῖς,
[11]ἀνοσίοις καὶ [12]βεβή-
λοις, [‡] πατραλῴαις καὶ
μητραλῴαις, ἀνδροφό-
νοις,
10 Πόρνοις, [15]ἀρσε-
νοκοίταις, ἀνδραποδι-
σταῖς, ψεύσταις, ἐπι-
όρκοις, καὶ εἴ τι ἕτε-
ρον τῇ [18]ὑγιαινούσῃ
διδασκαλίᾳ [20]ἀντί-
κειται·
11 [**] Κατὰ τὸ εὐαγγέ-
λιον τῆς δόξης τοῦ μα-
καρίου Θεοῦ, ὃ [26]ἐπι-
στεύθην ἐγώ.
12 Καὶ χάριν ἔχω
τῷ ἐνδυναμώσαντί με
[††]Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυ-
ρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν
με ἡγήσατο, [28]θέμενος
εἰς διακονίαν·
13 [‡‡]Τὸν πρότερον

A. D. 65.

1 Ro. 16. 26.
2 Lu. 5. 17.
* al. transp. ante σωτῆρος
† Χριςῦ Ἰησοῦ, τῆς-a.
3 Tit. 3. 8.
4 2 Co. 8. 8.
5 εἴδω.
6 2 Ti. 2. 5.
7 παρακαλέω
8 Mat. 3. 10.
9 Mar. 15. 28.
10 Tit. 1.6,10.
11 2 Ti 3. 2.
12 c.4.7; 6.20.
‡ Vide App.
13 προςμένω.
14 s. ὅτω καὶ νῦν παρακαλῶ.
15 1 Co. 6. 9.
16 s. τὸν νῦν.
17 ch. 4. 7.
18 ch. 6. 3.
§ conj. κενολογίαις.
19 Tit. 3. 9.
20 ch. 5. 14.
21 ch. 6. 4.
22 ch. 6. 17.
24 Ro. 10. 4.
25 εἰμί.
** τῆ-f.
26 πιστεύω.
27 ἐκτρέπω.
†† ἐν-f. alii Θεῷ-f.
28 τίθημι. [εἰς
29 s. ἐκ τῆς ὁ-
‡‡ τὸ-i.

[8]ὄντα [1]βλάσφημον καὶ
διώκτην καὶ [2]ὑβριστήν·
ἀλλ' [5]ἠλεήθην, ὅτι
ἀγνοῶν [6]ἐποίησα ἐν
ἀπιστίᾳ.
14 Ὑπερεπλεόνασε [7]
δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ
ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ.
15 Πιστὸς [9] [10]ὁ λόγος,
καὶ πάσης [11]ἀποδοχῆς
ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰη-
σοῦς [13]ἦλθεν εἰς τὸν
κόσμον ἁμαρτωλοὺς
[15]σῶσαι, ὧν [16]πρῶτός
εἰμι ἐγώ.
16 Ἀλλὰ διὰ τοῦτο
[5]ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ
[e]πρώτῳ † [19]ἐνδείξη-
ται Ἰησοῦς Χριστὸς
τὴν πᾶσαν μακροθυμί-
αν, πρὸς [20]ὑποτύπωσιν
τῶν μελλόντων πιστεύ-
ειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν
αἰώνιον.
17 Τῷ δὲ βασιλεῖ [21]
τῶν αἰώνων ‡ [23]ἀφθάρ-
τῳ, [25]ἀοράτῳ, [26]μόνῳ
[h]σοφῷ [i] Θεῷ, τιμὴ καὶ
δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
18 Ταύτην τὴν παραγ-
γελίαν [27]παρατίθεμαί
σοι, τέκνον Τιμόθεε,
κατὰ τὰς προαγούσας
ἐπί σε προφητείας,
ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐ-
ταῖς τὴν καλὴν [31]στρα-
τείαν,
19 Ἔχων πίστιν καὶ
ἀγαθὴν συνείδησιν· ἥν
τινες [32]ἀπωσάμενοι,
περὶ τὴν πίστιν [33]ἐναυ-
άγησαν·

A. D. 65.

1 2 Ti. 3. 2.
2 παραδίδωμι
3 Ro. 1. 30.
4 Lu. 23. 16.
5 ἐλεέω.
6 ποιέω.
7 ὑπερπλεονάζω.[λευ-n.
* Παρακά-
8 cf. Ro. 8.26.
9 ch. 3.1; 4.9.
10 a. ἐστι.
11 ch. 4. 9.
12 1 Co. 2. 1.
13 ἔρχομαι.
14 1 Pe. 3. 4.
15 σώζω.
16 Jno. 1. 15.
17 ch. 3. 4.
18 ch. 5. 4.
† al. πρῶτον.
19 ἐνδεικνύω
20 2 Ti. 1. 13.
21 1 Co. 2. 7.
22 Mat. 9. 13.
‡ ἀθανάτῳ-n
23 Ro. 1. 23.
24 Ga 3. 19.
25 Ro. 1. 20.
26 Ro. 16. 27.
27 παρατίθημι, Lu.23 46.
28 δίδωμι.
§ οὗ τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις ἐδόθη, εἰς-n.
‖ ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ-n.
29 τίθημι, Jno. 15. 16.
30 2 Ti. 1. 11.
31 2 Co. 10. 4.
32 ἀπωθέομαι.
** πνεύματι-n.
33 ναυαγέω, 2 Co. 11.25.
34 c.5.14; 6.9.
35 εἰμί.

20 Ὧν [35]ἐστιν Ὑμέναι-
ος καὶ Ἀλέξανδρος· οὓς
[2]παρέδωκα τῷ Σατανᾷ,
ἵνα [4]παιδευθῶσι μὴ
βλασφημεῖν.

Κεφ. β'.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ * οὖν
πρῶτον πάντων ποιεῖ-
σθαι δεήσεις, προσευ-
χὰς, [8]ἐντεύξεις, εὐχα-
ριστίας ὑπὲρ πάντων
ἀνθρώπων·
2 Ὑπὲρ βασιλέων, καὶ
πάντων τῶν ἐν [12]ὑπερ-
οχῇ [35]ὄντων· ἵνα ἤρε-
μον καὶ [14]ἡσύχιον
βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ
εὐσεβείᾳ καὶ [17]σεμνό-
τητι.
3 Τοῦτο γὰρ καλὸν
καὶ [18]ἀπόδεκτον ἐνώ-
πιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
Θεοῦ·
4 Ὃς πάντας ἀνθρώ-
πους [22]θέλει [15]σωθῆ-
ναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν
ἀληθείας [13]ἐλθεῖν.
5 Εἷς γὰρ [10]Θεὸς, εἷς
καὶ [24]μεσίτης Θεοῦ καὶ
ἀνθρώπων, ἄνθρωπος
Χριστὸς Ἰησοῦς·
6 Ὁ [28]δοὺς ἑαυτὸν ἀν-
τίλυτρον ὑπὲρ πάντων,
§ τὸ μαρτύριον καιροῖς
ἰδίοις·
7 Εἰς ‖ ὃ [29]ἐτέθην
ἐγὼ [30]κήρυξ καὶ ἀπό-
στολος, (ἀλήθειαν λέ-
γω [b]ἐν Χριστῷ, [l] οὐ
ψεύδομαι,) διδάσκαλος
ἐθνῶν ἐν ** πίστει καὶ
ἀληθείᾳ.
8 Βούλομαι [34]οὖν προσ-
εύχεσθαι τοὺς ἄνδρας

ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαί-
ροντας ὁσίους χεῖρας
χωρὶς ὀργῆς καὶ † [3]δια-
λογισμοῦ.
9 Ὡσαύτως καὶ [5] τὰς
γυναῖκας ἐν [7] κατα-
στολῇ ‡ κοσμίῳ, μετὰ
[9] αἰδοῦς καὶ σωφροσύ-
νης κοσμεῖν ἑαυτὰς, μὴ
ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυ-
σῷ, ἢ μαργαρίταις,
ἢ ἱματισμῷ πολυτε-
λεῖ·
10 Ἀλλ' (ὃ [13]πρέπει
γυναιξὶν[14] [11]ἐπαγγελ-
λομέναις θεοσέβειαν)
δι' ἔργων ἀγαθῶν.
11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ
μανθανέτω ἐν πάσῃ
ὑποταγῇ.
12 Γυναικὶ δὲ διδά-
σκειν οὐκ ἐπιτρέπω,
οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρὸς,
ἀλλ' [a] εἶναι [42] ἐν ἡσυ-
χίᾳ.
13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος
[25]ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα.
14 Καὶ Ἀδὰμ οὐκ [26] ἠ-
πατήθη,[27] ἡ δὲ γυνὴ
ἀπατηθεῖσα, ἐν παρα-
βάσει [29]γέγονε· [31]
15 Σωθήσεται δὲ [32]διὰ
τῆς τεκνογονίας, ἐὰν
‖ [33] μείνωσιν [34] ἐν πί-
στει καὶ ἀγάπῃ καὶ
ἁγιασμῷ μετὰ *σωφρο-
σύνης.

Κεφ. γ'.

ΠΙΣΤΟΣ ὁ λόγος·
εἴ τις [36]ἐπισκοπῆς ὀρέ-
γεται,[38] [39]καλοῦ ἔργου
[41] ἐπιθυμεῖ.
2 Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκο-
πον ἀνεπίληπτον [42] εἶ-
ναι, μιᾶς γυναικὸς ἄν-
δρα, * [1] νηφάλεον, [2] σώ-
φρονα, κόσμιον, [4] φιλό-
ξενον, [6] διδακτικόν·
3 Μὴ [8] πάροινον, μὴ
[8]πλήκτην, [b]μὴ [8]αἰσχρο-
κερδῆ· [l] ἀλλ' ἐπιεικῆ,
[11]ἄμαχον, [12] ἀφιλάργυ-
ρον,
4 Τοῦ ἰδίου οἴκου κα-
λῶς [14] προϊστάμενον,
τέκνα ἔχοντα ἐν ὑπο-
ταγῇ μετὰ πάσης [16] σε-
μνότητος·
5 (Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου
οἴκου [14] προστῆναι οὐκ
[18] οἶδε, πῶς ἐκκλησί-
ας Θεοῦ ἐπιμελήσε-
ται;)
6 Μὴ [20] νεόφυτον· ἵνα
μὴ [21] τυφωθεὶς εἰς κρῖ-
μα [22] ἐμπέσῃ τοῦ δια-
βόλου.
7 Δεῖ δὲ [c] αὐτὸν [f] καὶ
μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν
ἀπὸ τῶν ἔξωθεν· ἵνα
μὴ εἰς ὀνειδισμὸν [22]ἐμ-
πέσῃ καὶ [23] παγίδα τοῦ
[24] διαβόλου.
8 Διακόνους ὡσαύτως
[28] σεμνοὺς, μὴ § διλό-
γους, μὴ οἴνῳ πολλῷ
[30] προσέχοντας, μὴ αἰ-
σχροκερδεῖς·
9 Ἔχοντας [35] τὸ μυστή-
ριον τῆς πίστεως ἐν κα-
θαρᾷ συνειδήσει.
10 Καὶ οὗτοι δὲ [37] δο-
κιμαζέσθωσαν πρῶτον,
εἶτα διακονείτωσαν,
[40]ἀνέγκλητοι [42]ὄντες.
11 Γυναῖκας ὡσαύτως
σεμνὰς, μὴ ** διαβό-
λους, †† νηφαλέους, πιστὰς
ἐν πᾶσι.

A. D. 65.

* Vide App.
1 Tit. 2. 2.
2 Tit. 1. 8; 2. 2.
† διαλογισμῶν-i.
3 Mar. 7. 21.
4 1 Pe. 4. 9.
5 s. βέλομαι.
6 2 Ti. 2. 24.
7 Is. 61. 3.
8 Tit. 1. 7.
‡ κοσμίως,-n
9 He. 12. 28.
11 Tit. 3. 2.
12 He. 13. 5.
13 Mat. 3. 15.
14 προΐστημι
15 s. ποιεῖν.
16 ch. 2. 2.
17 Tit. 1. 2.
19 εἴδω.
20 Job 14. 9.
21 ch. 6. 4.
22 ἐμπίπτω.
23 ch. 6. 9.
24 Mat. 4. 1.
25 πλάσσω.
26 s. πρῶτος.
27 ἀπατάω.
28 Tit. 2. 2.
§ διλόγους-n
29 γίνομαι.
30 c. 1. 4; 4. 1.
31 s. πρώτη.
32 s. ἡ γυνή.
‖ μένη-n.
33 μένω.
34 s. ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνήρ.
35 ch. 1. 19.
36 Ac. 1. 20.
37 Lu. 12. 56.
38 ch. 6. 10.
39 ch. 5. 10.
40 1 Co. 1. 8.
41 Ro. 7. 7.
** διλόγους,-n.
†† νηφαλίους-a. al. νηφαλαίους.
42 εἰμί.

12 Διάκονοι [1]ἔςωσαν
μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες,
τέκνων καλῶς [3]προϊςά-
μενοι, καὶ τῶν ἰδίων
οἴκων.
13 Οἱ γὰρ καλῶς [5]δια-
κονήσαντες, [6]βαθμὸν
ἑαυτοῖς καλὸν [7]περι-
ποιοῦνται, καὶ πολλὴν
παῤῥησίαν ἐν πίςει τῇ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
14 Ταῦτά σοι γράφω,
ἐλπίζων [9]ἐλθεῖν πρός
σε τάχιον·
15 Ἐὰν δὲ βραδύνω,
ἵνα [10]εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν
οἴκῳ Θεοῦ [11]ἀναςρέφε-
σθαι. ἥτις [12]ἐστὶν ἐκ-
κλησία Θεοῦ *[14]ζῶν-
τος, ςῦλος καὶ ἑδραίω-
μα τῆς § ἀληθείας.
16 Καὶ ὁμολογουμένως
μέγα [13]ἐστὶ τὸ τῆς
§[17]εὐσεβείας ‖ μυστήρι-
ον· **Θεὸς [19]ἐφανερώ-
θη ἐν σαρκὶ, [21]ἐδικαι-
ώθη ἐν πνεύματι, [23]ὤ-
φθη ††ἀγγέλοις, [24]ἐκη-
ρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπι-
ςεύθη[25] ἐν κόσμῳ, [27]ἀν-
ελήφθη ἐν δόξῃ.

Κεφ. δ′.

ΤΟ δὲ Πνεῦμα ῥητῶς
λέγει, ὅτι ἐν [29]ὑστέ-
ροις καιροῖς [30]ἀποστή-
σονταί τινες τῆς πίστε-
ως, προσέχοντες πνεύ-
μασι ‡‡[31]πλάνοις, [e]καὶ |
διδασκαλίαις |||| [32]δαι-
μονίων,
2 Ἐν ὑποκρίσει ψευ-
δολόγων, [34]κεκαυτηρι-
ασμένων τὴν ἰδίαν συν-
είδησιν,
3 Κωλυόντων γαμεῖν,
[1]*ἀπέχεσθαι βρωμά-
των ἃ ὁ Θεὸς [4]ἔκτισεν
εἰς μετάληψιν μετὰ
εὐχαριστίας τοῖς πι-
στοῖς καὶ [8]ἐπεγνωκόσι
τὴν ἀλήθειαν.
4 Ὅτι πᾶν κτίσμα
Θεοῦ καλὸν, καὶ οὐδὲν
ἀπόβλητον, μετὰ εὐχα-
ριςίας λαμβανόμενον.
5 Ἁγιάζεται γὰρ διὰ
λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύ-
ξεως.
6 Ταῦτα [12]ὑποτιθέμε-
νος τοῖς ἀδελφοῖς, κα-
λὸς [13]ἔσῃ διάκονος Ἰη-
σοῦ Χριςοῦ, ἐντρεφό-
μενος τοῖς λόγοις τῆς
πίστεως, καὶ † τῆς κα-
λῆς διδασκαλίας, ᾗ
[15]παρηκολούθηκας.
7 Τοὺς δὲ [16]βεβήλους
καὶ γραώδεις [18]μύθους
παραιτοῦ· [20]γύμναζε
δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέ-
βειαν.
8 Ἡ γὰρ [22]σωματικὴ
γυμνασία πρὸς ὀλίγον
[13]ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ
εὐσέβεια πρὸς πάντα
[26]ὠφέλιμός [13]ἐστιν,
ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζω-
ῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελ-
λούσης.
9 Πιστὸς [28]ὁ λόγος,
καὶ πάσης ἀποδοχῆς
ἄξιος.
10 Εἰς τοῦτο γὰρ [d]καὶ
κοπιῶμεν καὶ §§ ὀνειδι-
ζόμεθα, ὅτι [33]ἠλπίκα-
μεν ἐπὶ Θεῷ [14]ζῶντι, ὅς
[13]ἐστι σωτὴρ πάντων
ἀνθρώπων, μάλιςα πι-
στῶν.

A. D. 65.

1 s. κελευόν-
των.
* Vide App.
3 προΐστημι.
4 κτίζω.
5 Ac. 6. 2.
6 1 Sa. 5. 5.
7 Ac. 20. 28.
8 ἐπιγινώσκω
9 ἔρχομαι.
10 εἴδω.
11 Mat. 17. 22.
12 ὑποτίθημι
13 εἰμί.
† τῇ καλῇ
διδασκα-
λίᾳ.-n.
14 ζάω. [θέω.
15 παρακολου-
16 ch. 1. 9.
17 c. 2.2; 4.8.
18 ch. 1. 4.
§ἐκκλησίας-n
‖ μυστήριον,
ὃ ἐφαν.-n.
** Ὅς-a. al.
ὅ-i.
19 φανερόω.
20 He. 5. 14.
21 δικαιόω.
22 Lu. 3. 22.
23 ὄπτομαι.
†† ἀνθρώ-
ποις.-n.
24 κηρύσσω.
25 πιστεύω.
26 2 Ti. 3. 16.
27 ἀναλαμ-
βάνω.
28 s. ἔστι.
29 1 Ch. 29. 29.
30 ἀφίστημι.
‡‡ πλάνης-i.
31 Mat. 27. 63.
§§ ἀγωνιζό-
μεθα,-i.
‖‖ δαιμόνων-n
32 Ac. 17. 18.
33 ἐλπίζω.
34 καυτηριά-
ζω.

11 Παράγγελλε ταῦτα
καὶ δίδασκε.
12 Μηδείς σου τῆς νε-
ότητος καταφρονείτω,
ἀλλὰ τύπος [a] γίνου
τῶν πιστῶν ἐν λό-
γῳ, ἐν ἀναστροφῇ,
ἐν ἀγάπῃ, [b] ἐν πνεύμα-
τι,| ἐν πίστει, ἐν [a] ἁ-
γνείᾳ.
13 [c] Ἕως ἔρχομαι πρόσ-
εχε [7] τῇ ἀναγνώσει, τῇ
παρακλήσει, τῇ διδα-
σκαλίᾳ.
14 Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν
σοὶ χαρίσματος, ὃ [10] ἐ-
δόθη σοι διὰ προφητεί-
ας, μετὰ ἐπιθέσεως τῶν
χειρῶν τοῦ [13] πρεσβυ-
τερίου.
15 Ταῦτα [15] μελέτα, ἐν
τούτοις [17] ἴσθι· ἵνα σοῦ
ἡ [19] προκοπὴ φανερὰ
[17] ᾖ [c] ἐν| πᾶσιν.
16 [d] Ἔπεχε [21] σεαυτῷ,
καὶ τῇ διδασκαλίᾳ·
[23] ἐπίμενε αὐτοῖς. Τοῦ-
το γὰρ ποιῶν, καὶ σε-
αυτὸν σώσεις καὶ τοὺς
[25] ἀκούοντάς σου.

Κεφ. ε΄.

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ[27] μὴ
[29] ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ πα-
ρακάλει ὡς πατέρα·
νεωτέρους, ὡς ἀδελ-
φούς·
2 Πρεσβυτέρας, ὡς
μητέρας· νεωτέρας, ὡς
ἀδελφὰς, ἐν πάσῃ [33] ἁ-
γνείᾳ.
3 Χήρας[34] [35] τίμα τὰς
[36] ὄντως χήρας.
4 Εἰ δέ τις χήρα τέ-
κνα ἢ [37] ἔκγονα ἔχει,
μανθανέτωσαν πρῶτον
τὸν ἴδιον οἶκον [1] εὐ-
σεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς
[2] ἀποδιδόναι τοῖς [4] προ-
γόνοις· τοῦτο γάρ
[17] ἐστι [b] καλὸν καὶ |
ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ.
5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα
καὶ [6] μεμονωμένη [8] ἤλ-
πικεν ἐπὶ τὸν Θεὸν,
καὶ προσμένει ταῖς
δεήσεσι καὶ ταῖς προσ-
ευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέ-
ρας.
6 Ἡ δὲ [9] σπαταλῶσα,
[11] ζῶσα [12] τέθνηκε.
7 Καὶ ταῦτα παράγ-
γελλε, ἵνα [14] ἀνεπίλη-
πτοι [17] ὦσιν.
8 Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων
καὶ μάλιστα τῶν [16] οἰ-
κείων οὐ [18] προνοεῖ, τὴν
πίστιν [20] ἤρνηται, καὶ
[17] ἔστιν [22] ἀπίστου χεί-
ρων.
9 Χήρα καταλεγέσθω
μὴ ἔλαττον ἐτῶν [*] ἑξή-
κοντα, [a] γεγονυῖα ἑνὸς
ἀνδρὸς γυνή·
10 Ἐν ἔργοις καλοῖς
[24] μαρτυρουμένη, εἰ [26] ἐ-
τεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξ-
ενοδόχησεν.[28] εἰ ἁγί-
ων πόδας [30] ἔνιψεν, εἰ
θλιβομένοις [31] ἐπήρ-
κεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ
ἀγαθῷ [32] ἐπηκολούθη-
σε.
11 Νεωτέρας δὲ χήρας
παραιτοῦ· ὅταν γὰρ
καταστρηνιάσωσι τοῦ
Χριστοῦ, γαμεῖν θέ-
λουσιν
12 Ἔχουσαι [38] κρῖμα,

A. D. 65.

1 Ac. 17. 25.
2 ἀποδίδωμι.
3 γίνομαι.
4 2 Ti. 1. 3. 2 Mac. 8.19.
5 ch. 5. 2.
6 μονόω.
7 s. τὸν νῦν.
8 ἐλπίζω.
9 Ja. 5. 5.
10 δίδωμι.
11 ζάω.
12 θνήσκω.
13 Ac. 22. 5.
14 c.3.2; 6.14.
15 Mar.13.11.
16 Ga. 6. 10.
17 εἰμί.
18 Ro. 12. 17,
19 Phi. 1. 12.
20 ἀρνέομαι.
21 Phi. 2. 16.
22 1 Co. 6. 6. Re. 21. 8.
23 ἐπιμένω.
* ἑξήκοντα γεγονυῖα, ἑνος-α.
24 Ac. 6. 3.
25 Mat. 17. 5. 1 Jno. 5. 15.
26 τεκνοτροφέω.
27 Lu. 15. 25. Ac. 2. 17.
28 ξενοδοχέω
29 ἐπιπλήσ-[σω
30 νίπτω.
31 ἐπαρκέω, v. 16. [θέω.
32 ἐπακολου-
33 ch. 4. 12.
34 Mar. 12.40. Lu. 2. 37.
35 Mat. 15. 4. 1 Pe. 2. 17.
36 Lu. 24. 34.
37 De. 29. 11. Is. 49. 15.
38 ch. 3. 6. Mat. 23. 13.

ὅτι τὴν πρώτην πίστιν
[a]ἠθέτησαν.
13 [e]Ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ
[1]μανθάνουσι [2]περιερ-
χόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ
μόνον δὲ [1]ἀργαί, ἀλλὰ
καὶ φλύαροι καὶ [2]περί-
εργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ
δέοντα.
14 Βούλομαι οὖν νεω-
τέρας γαμεῖν, [10]τεκνο-
γονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν,
μηδεμίαν ἀφορμὴν
[11]διδόναι τῷ ἀντικει-
μένῳ [12]λοιδορίας χά-
ριν.
15 [v]Ἤδη γάρ τινες ἐξ-
ετράπησαν[16] ὀπίσω τοῦ
Σατανᾶ.
16 Εἴ τις [d]πιστὸς
ἢ [i]πιστὴ ἔχει χήρας,
[17]ἐπαρκείτω αὐταῖς,
καὶ μὴ [19]βαρείσθω
ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς
ὄντως χήραις ἐπαρκέ-
σῃ.
17 Οἱ καλῶς [21]προ-
εστῶτες πρεσβύτε-
ροι [23]διπλῆς [24]τιμῆς
ἀξιούσθωσαν, μάλι-
στα οἱ [25]κοπιῶντες
ἐν λόγῳ καὶ διδασκα-
λίᾳ.
18 Λέγει γὰρ ἡ γραφή·
[30]Βοῦν ἀλοῶντα οὐ [†]φι-
μώσεις. Καί· [33]Ἄξιος
ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ
αὐτοῦ.
19 Κατὰ πρεσβυτέρου
[26]κατηγορίαν μὴ [29]πα-
ραδέχου,[30] [c]ἐκτὸς εἰ μὴ
ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύ-
ρων.[1]
20 Τοὺς ἁμαρτάνον-
τας, ἐνώπιον πάντων
[1]ἔλεγχε, ἵνα καὶ [a]οἱ
λοιποὶ φόβον ἔχωσι.
21 Διαμαρτύρομαι [4]
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ
[c]Κυρίου [1] Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν
ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα
[8]φυλάξῃς χωρὶς προ-
κρίματος, μηδὲν ποιῶν
κατὰ [*]πρόσκλισιν.
22 Χεῖρας [12]ταχέως
μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ
κοινώνει ἁμαρτίαις
ἀλλοτρίαις. Σεαυτὸν
ἁγνὸν τήρει.
23 Μηκέτι ὑδροπότει,
[14]ἀλλ' οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ
διὰ τὸν στόμαχόν σου
καὶ τὰς [18]πυκνάς σου
ἀσθενείας.
24 Τινῶν ἀνθρώπων
αἱ ἁμαρτίαι [18]πρόδη-
λοί [20]εἰσι, προάγου-
σαι εἰς κρίσιν· τισὶ
δὲ καὶ ἐπακολουθοῦ-
σιν.
25 Ὡσαύτως καὶ τὰ
καλὰ ἔργα πρόδηλά
[20]ἐστι· καὶ τὰ ἄλλως
ἔχοντα, [22]κρυβῆναι οὐ
δύναται.

Κεφ. ϛ´.

ΟΣΟΙ [20]εἰσὶν ὑπὸ
[28]ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς
ἰδίους δεσπότας πά-
σης τιμῆς ἀξίους [27]ἡ-
γείσθωσαν· ἵνα μὴ τὸ
ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ
διδασκαλία βλασφημῆ-
ται.
2 Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχον-
τες δεσπότας, μὴ κατα-
φρονείτωσαν, [31]ὅτι ἀ-
δελφοί [20]εἰσιν· ἀλλὰ

A. D. 65.

1 Mat. 18. 15.
2 Lu. 18. 9.
3 ἀθετέω, Mar. 7. 9.
4 Lu. 16. 28.
2 Ti. 2. 14.
5 s. εἶναι.
6 Ac. 19. 13
7 Mat. 12. 36.
8 φυλάσσω.
9 Ac. 19. 19.
* πρόςκλησιν. al. χάριν.-n.
10 cf. ver. 10.
ch. 2. 15.
11 δίδωμι.
12 Lu. 16. 6.
Ga. 1. 6.
13 1 Pe. 3. 9.
14 s. μόνον.
15 ἐκτρέπω,
ch. 1. 6.
16 Ac. 24. 26.
17 ver. 10.
18 He. 7. 14.
2 Mac. 14. 39.
19 2 Co. 1. 8.
20 εἰμί.
21 προΐστημι.
22 κρύπτω.
23 Mat. 23. 15.
Re. 18. 6.
24 Ro. 12. 10.
1 Pe. 3. 7.
25 Ro. 16. 6.
1 Co. 15. 10.
26 Ga. 5. 1.
27 ἡγέομαι.
† κημώσεις-n.
28 Lu. 6. 7.
Jno. 18. 29.
Tit. 1. 6.
29 Mar. 4. 20.
Ac. 16. 21.
He. 12. 6.
30 1 Co. 14. 5.
31 s. αὐτῶν.
32 De. 25. 4.
33 Lu. 10. 7.

μᾶλλον δουλευέτωσαν,
[1] ὅτι πιστοί [3] εἰσι
καὶ ἀγαπητοὶ, οἱ τῆς
[5] εὐεργεσίας [7] ἀντιλαμ-
βανόμενοι. Ταῦτα δί-
δάσκε, καὶ παρακά-
λει.
3 Εἴτις [9] ἑτεροδιδα-
σκαλεῖ, καὶ μὴ ‡προσέρ-
χεται ὑγιαίνουσι λό-
γοις τοῖς τοῦ Κυρίου
ἡμων Ἰησοῦ Χριστοῦ,
καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν
διδασκαλίᾳ.
4 ‖ Τετύφωται,[13] μη-
δὲν [15] ἐπιστάμενος, ἀλ-
λὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις
καὶ [16] λογομαχίας· ἐξ
ὧν γίνεται φθόνος,
ἔρις, βλασφημίαι, ὑπό-
νοιαι πονηραὶ,
5 Παραδιατριβαὶ ††
[17] διεφθαρμένων ἀνθρώ-
πων τὸν νοῦν, καὶ
‡‡ [19] ἀπεστερημένων τῆς
ἀληθείας, νομιζόντων
πορισμὸν [3] εἶναι τὴν
εὐσέβειαν. c [25] Ἀφί-
στασο ἀπὸ τῶν τοιού-
των.
6 Ἔστι[3] δὲ πορισμὸς
μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ
αὐταρκείας.
7 Οὐδὲν γὰρ [26] εἰς-
ηνέγκαμεν εἰς τὸν κό-
σμον, d δῆλον ὅτι οὐ-
δὲ [27] ἐξενεγκεῖν τι δυ-
νάμεθα.
8 Ἔχοντες δὲ διατρο-
φὰς καὶ σκεπάσματα,
τούτοις ἀρκεσθησόμε-
θα.
9 Οἱ δὲ βουλόμενοι
πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν
εἰς πειρασμὸν καὶ πα-
γίδα, * καὶ ἐπιθυμίας
πολλὰς † ἀνοήτους καὶ
[2] βλαβερὰς, αἵτινες βυ-
θίζουσι [4] τοὺς ἀνθρώ-
πους εἰς [6] ὄλεθρον καὶ
[8] ἀπώλειαν.
10 Ῥίζα γὰρ πάντων
τῶν κακῶν [3] ἐστιν ἡ
[10] φιλαργυρία· ἧς τι-
νες [11] ὀρεγόμενοι [12] ἀπε-
πλανήθησαν ἀπὸ τῆς
πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς
§ [14] περιέπειραν ὀδύναις
πολλαῖς.
11 Σὺ δὲ, ὦ ἄνθρωπε
τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε·
δίωκε δὲ δικαιοσύνην,
εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγά-
πην, ὑπομονὴν, ** πραό-
τητα.
12 Ἀγωνίζου [18] τὸν
καλὸν [20] ἀγῶνα τῆς πί-
στεως, [21] ἐπιλαβοῦ [22] τῆς
αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν
b καὶ [23] ἐκλήθης, καὶ
[24] ὡμολόγησας τὴν κα-
λὴν ὁμολογίαν ἐνώ-
πιον πολλῶν μαρτύ-
ρων.
13 Παραγγέλλω σοι
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ
§§ ζωοποιοῦντος τὰ πάν-
τα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ
Ποντίου Πιλάτου τὴν
καλὴν ὁμολογίαν·
14 Τηρῆσαί σε τὴν
ἐντολὴν [28] ἄσπιλον,
ἀνεπίληπτον, μέχρι
τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ·
15 Ἣν καιροῖς ἰδίοις
[29] δείξει ὁ μακάριος
καὶ μόνος δυνάστης,

A. D. 65.

1 s. αὐτοῖς.
* τοῦ διαβόλου,-f.
† ἀνονήτους-n
2 Pr. 10. 26.
3 εἰμί
4 Lu. 5. 7.
5 Ac. 4. 9.
6 1 Co. 5. 5.
7 Lu. 1. 54.
8 Jno. 17. 12.
9 ch. 1. 3.
‡ conj. προςέχεται, s. προςέχει.
10 cf. Lu. 16. 14.
11 ch. 3. 1.
12 ἀποπλανάω.
13 τυφόω.
§ περιέσπειραν-n.
14 περιπείρω.
‖ τετύφλωται,-n.
15 ἐπίςαμαι.
16 cf. 2 Ti. 2. 14.
** πραϋπάθειαν-h.
†† διαπαρατριβαί-a.
17 διαφθείρω.
18 Lu. 13. 24.
‡‡ ἀπεςραμμένων ἀπὸ τῆς-n.
19 ἀποςερέω.
20 Phi. 1. 30.
21 ἐπιλαμβάνω, v. 19.
22 s. τὸν στέφανον.
23 καλέω.
24 ὁμολογέω.
25 ἀφίστημι.
§§ ζωογονοῦντος-i.
26 εἰςφέρω.
27 ἐκφέρω.
28 1 Pe. 1. 19.
29 δείκνυμι.

ὁ βασιλεὺς τῶν ¹βα-
σιλευόντων, καὶ Κύ-
ριος τῶν ³κυριευόν-
των,
16 Ὁ μόνος ἔχων ἀθα-
νασίαν.ᵇ φῶς οἰκῶν
ἀπρόσιτον, ὃν ⁷εἶδεν
οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ
⁷ἰδεῖν δύναται· ᾧ ⁹τιμὴ
καὶ κράτος αἰώνιον.
Ἀμήν.
17 Τοῖς πλουσίοις ‡ἐν
τῷ νῦν αἰῶνι παράγ-
γελλε μὴ ὑψηλοφρο-
νεῖν, μηδὲ ¹⁰ἠλπικέναι
ἐπὶ πλούτου ἀδηλότη-
τι, ἀλλ' ** ἐν τῷ Θεῷ
ᵈτῷ ¹¹ζῶντι,| τῷ πα-
ρέχοντι ἡμῖν πλουσί
ως πάντα εἰς ἀπόλαυ-
σιν·

A. D. 65.

1 Ro. 5. 15.
2 εἰμί.
3 Lu. 22. 25.
* conj. κειμήλιον, s. θέμα λίαν.
5 1 Co. 15. 53.
6 ἐπιλαμβανω.
7 εἴδω.
9 s. ἔξω.
† ὄντως-a.
‡ τ8 νῦν αἰῶνος,-n.
§ παραθήκην-l.
10 ἐλπίζω.
|| καινοφωνίας-n.
** ἐπὶ-n.
11 ζάω.
12 ἀστοχέω.
†† Vide App.

18 Ἀγαθοεργεῖν, πλου-
τεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς,
εὐμεταδότους ²εἶναι,
κοινωνικούς·
19 Ἀποθησαυρίζοντας
ἑαυτοῖς * θεμέλιον κα-
λὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα
⁶ἐπιλάβωνται τῆς αἰ-
ωνίου† ζωῆς.
20 Ὦ Τιμόθεε, τὴν
§ παρακαταθήκην φύ-
λαξον, ἐκτρεπόμενος
τὰς βεβήλους || κενο-
φωνίας, καὶ ἀντιθέσεις
τῆς ψευδωνύμου γνώ-
σεως·
21 Ἥν τινες ἐπαγγελ-
λόμενοι, περὶ τὴν πί-
στιν ¹²ἠστόχησαν· Ἡ
χάρις ⁹μετὰ σοῦ.
ᵇἈμήν.| ††

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος
Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ
θελήματος Θεοῦ, κατ'
ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
2 Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ
τέκνῳ, χάρις, ἔλεος, εἰ-
ρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς,
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν.
3 Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ,
ᾧ λατρεύω ἀπὸ ⁶προ-
γόνων ‡ἐν καθαρᾷ συν-
ειδήσει,⁷ ὡς ἀδιάλει-
πτον ἔχω τὴν περὶ

A. D. 65.

* ἡμέρας ἐπιποθῶν-n.
1 εἴδω. ἵμαι.
2 μιμνήσκο-
3 2 Pe. 1. 13.
† λαβὼν-i.
4 1 Ti. 1. 5.
5 ἐνοικέω.
6 1 Ti. 5. 4.
‡ conj. ἐκ καθαρᾶς συνειδήσεως ἀδιάλειπτον ἔχων.
7 Ac. 23. 1.
8 πείθω.
9 s. ἐνοίκει.

σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεή-
σεσί μου νυκτὸς καὶ
* ἡμέρας,
4 Ἐπιποθῶν σε ¹ἰδεῖν,
²μεμνημένος σου τῶν
δακρύων, ἵνα χαρᾶς
πληρωθῶ·
5 Ὑπόμνησιν ³ †λαμ-
βάνων τῆς ἐν σοὶ
⁴ἀνυποκρίτου πίστε-
ως, ἥτις ⁵ἐνῴκησε
πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ
σου Λωΐδι καὶ τῇ
μητρί σου Εὐνείκῃ·
⁸πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ
ἐν σοί.⁹

6 Δι' ἣν αἰτίαν [1] ἀνα-
μιμνήσκω σε [2] ἀναζω-
πυρεῖν τὸ [5] χάρισμα τȣ̃
Θεοῦ, ὅ [7] ἐστιν ἐν σοὶ
διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν
χειρῶν μου.
7 Οὐ γὰρ [9] ἔδωκεν
ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα
[10] δειλίας, ἀλλὰ δυνά-
μεως καὶ ἀγάπης καὶ
σωφρονισμοῦ.
8 Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς
τὸ μαρτύριον τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ
τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλ-
λὰ συγκακοπάθησον τῷ
εὐαγγελίῳ κατὰ δύνα-
μιν Θεοῦ·
9 Τοῦ [12] σώσαντος
ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος
κλήσει ἁγίᾳ, ȣ̓ κατὰ τὰ
ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ'
ἰδίαν [13] πρόθεσιν καὶ
χάριν τὴν [9] δοθεῖσαν
ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
[15] πρὸ χρόνων αἰωνί-
ων·
10 Φανερωθεῖσαν δὲ
νῦν διὰ τῆς [17] ἐπιφανεί-
ας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
Ἰησȣ̃ Χριστοῦ, [19] καταρ-
γήσαντος [21] μὲν τὸν θά-
νατον, [22] φωτίσαντος δὲ
ζωὴν ϗ ἀφθαρσίαν διὰ
τοῦ εὐαγγελίου·
11 Εἰς ὃ [27] ἐτέθην ἐγὼ
[28] κήρυξ καὶ ἀπόστολος
καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν.
12 Δι' ἣν αἰτίαν καὶ
ταῦτα πάσχω· ἀλλ'
οὐκ ἐπαισχύνομαι. Οἶ-
δα [31] γὰρ ᾧ [33] πεπί-
στευκα, καὶ [34] πέπει-
σμαι ὅτι δυνατός [7] ἐστι
τὴν ‖ παραθήκην μου
φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν
ἡμέραν.
13 Ὑποτύπωσιν [2] [4] ἔχε
[6] ὑγιαινόντων λόγων,
ὧν παρ' ἐμοῦ [8] ἤκουσας
ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ
τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
14 Τὴν καλὴν παρα-
καταθήκην φύλαξον
διὰ Πνεύματος ἁγίου
τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡ-
μῖν.
15 Οἶδας [31] τοῦτο, ὅτι
[11] ἀπεστράφησάν με πάν-
τες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν
[7] ἐστι Φύγελλος καὶ Ἑρ-
μογένης.
16 Δῴη [9] ἔλεος ὁ Κύ-
ριος τῷ Ὀνησιφόρου
οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με
[14] ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἅλυ-
σίν μου οὐκ * [16] ἐπῃ-
σχύνθη·
17 Ἀλλὰ [18] γενόμενος
ἐν Ῥώμῃ, † σπουδαιότε-
ρον [20] ἐζήτησέ με, καὶ
[22] εὗρε.
18 Δῴη [9] αὐτῷ ὁ Κύ-
ριος εὑρεῖν [22] ἔλεος πα-
ρὰ Κυρίου ἐν [24] ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν
Ἐφέσῳ [25] [26] διηκόνη-
σε,‡ βέλτιον σὺ γινώ-
σκεις.

Κεφ. Β'.

ΣΥ οὖν, τέκνον μȣ, ἐν-
δυναμοῦ [29] ἐν τῇ χάρι-
τι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
2 Καὶ ἃ [8] ἤκουσας παρ'
ἐμοῦ [30] διὰ § πολλῶν
μαρτύρων, ταῦτα [32] πα-
ράθȣ πιστοῖς ἀνθρώποις,
οἵτινες ἱκανοὶ [7] ἔσονται
καὶ ἑτέρους [35] διδάξαι.

A. D. 65.

1 Mar. 11.21.
2 1 Ti. 1. 16.
3 Ge. 45. 27.
4 Jno. 14. 21.
5 Ro. 1. 11.
6 1 Ti. 1. 10.
7 εἰμί.
8 ἀκούω.
9 δίδωμι.
10 Pr. 19. 15.
11 ἀποστρέφω, Ti. 1.14.
12 σώζω.
13 Ro. 8. 28.
14 ἀναψύχω, Ex. 23. 12.
15 Ro. 16. 25.
* ἐπαισχύνθη-n.
16 ἐπαισχύνομαι.
17 1 Ti. 6. 14.
18 γίνομαι.
† σπουδαίως-n.
19 s. ἐν σαρκὶ
20 ζητέω.
21 Lu. 13. 7.
22 εὑρίσκω.
23 Lu. 11. 36.
24 ch. 4. 8.
25 s. τοῖς ἁγίοις.
26 διακονέω.
‡ μοι,-f.
27 τίθημι.
28 1 Ti. 2. 7.
29 Ac. 9. 22.
30 1 Ti. 6. 12.
§ Conj. διὰ πολλῶν, μαρτυρῶν ταῦτα
31 εἴδω. [μι.
32 παρατίθημι.
33 πιστεύω.
34 πείθω, v.5.
‖ παρακαταθήκην. 1 Ti. 6. 20.
35 διδάσκω.

3 * Σὺ οὖν [1] κακοπά-
θησον, ὡς καλὸς στρα-
τιώτης Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.
4 Οὐδεὶς στρατευόμε-
νος ‡ [2] ἐμπλέκεται ταῖς
τοῦ βίου πραγματείαις,
ἵνα τῷ στρατολογήσαν-
τι ἀρέσῃ.
5 Ἐὰν δὲ καὶ [8] ἀθλῇ
τις, οὐ στεφανοῦται,
ἐὰν μὴ [9] νομίμως [8] ἀθλή-
σῃ.
6 Τὸν κοπιῶντα γεωρ-
γὸν δεῖ πρῶτον τῶν
καρπῶν μεταλαμβά-
νειν.
7 Νόει ἃ λέγω· ††[12] δῴη
γάρ σοι ὁ Κύριος σύνε-
σιν ἐν πᾶσι.
8 Μνημόνευε Ἰησοῦν
Χριστὸν [13] ἐγηγερμένον
ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρμα-
τος Δαβίδ, κατὰ τὸ εὐ-
αγγέλιόν μου·
9 Ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέ-
χρι δεσμῶν, ὡς κακοῦρ-
γος· [16] ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ οὐ [21] δέδεται.
10 Διὰ τοῦτο πάντα
ὑπομένω διὰ τοὺς
ἐκλεκτούς,[22] ἵνα καὶ
αὐτοὶ σωτηρίας τύχω-
σι τῆς [23] ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰ-
ωνίου.
11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ
γὰρ [25] συναπεθάνομεν,
καὶ [28] συζήσομεν·
12 Εἰ [29] ὑπομένομεν, καὶ
[31] συμβασιλεύσομεν· εἰ
ἀρνούμεθα, κἀκεῖνος ἀρ-
νήσεται ἡμᾶς·
13 Εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐ-
κεῖνος πιστὸς μένει·
† ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ
δύναται.
14 Ταῦτα ὑπομίμνη-
σκε, διαμαρτυρόμενος
ἐνώπιον τοῦ § Κυρίου
μὴ ‖ λογομαχεῖν, ** εἰς
οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ
[3] καταστροφῇ τῶν ἀκου-
όντων.
15 Σπούδασον [4] σεαυτὸν
[6] δόκιμον [5] παραστῆσαι
τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπ-
αίσχυντον, [7] ὀρθοτο-
μοῦντα τὸν λόγον τῆς
ἀληθείας.
16 Τὰς δὲ βεβήλους
κενοφωνίας [10] περιΐστα-
σο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προ-
κόψουσιν ἀσεβείας·
17 Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν
ὡς γάγγραινα [11] νομὴν
‡‡ [14] ἕξει· ὧν [15] ἐστιν
Ὑμέναιος καὶ Φιλητός·
18 Οἵτινες περὶ τὴν
ἀλήθειαν [17] ἠστόχησαν,
λέγοντες τὴν [1] ἀνάστα-
σιν ἤδη [18] γεγονέναι·
καὶ [19] ἀνατρέπουσι τήν
τινων πίστιν.
19 Ὁ μέντοι [20] στερεὸς
θεμέλιος τοῦ Θεοῦ [24] ἕ-
στηκεν, ἔχων τὴν σφρα-
γῖδα ταύτην· [26] Ἔγνω
Κύριος τοὺς [15] ὄντας
αὐτοῦ· καί· Ἀποστή-
τω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ
ὀνομάζων τὸ ὄνομα
§§ Χριστοῦ.
20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰ-
κίᾳ οὐκ [15] ἔστι μόνον
σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυ-
ρᾶ, ἀλλὰ καὶ [30] ξύλινα
καὶ [32] ὀστράκινα· καὶ ἃ
μὲν εἰς τιμήν, ἃ δὲ εἰς
ἀτιμίαν.

A. D. 65.

* Συγκακοπάθησον-h
1 v. 9. c. 4. 5.
† ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν-i
‡ τῷ Θεῷ-f.
2 2 Pe. 2. 20.
§ Θεοῦ,-n.
‖ λογομάχει-n.
** ἐπ' οὐδὲν, s. ἐπ' οὐδενὶ-n.
3 2 Pe. 2. 6.
4 Ga. 2. 10.
5 παρίστημι.
6 Ro. 14. 18.
7 Pr. 3. 6.
8 ἀθλέω.
9 1 Ti. 1. 8.
10 περιΐστημι.
11 Jno. 10. 9.
†† δώσει-h.
12 δίδωμι.
13 ἐγείρω.
‡‡ ἔχει-n.
14 ἔχω.
15 εἰμί.
16 Lu. 23. 32.
17 ἀστοχέω. 1 Ti. 1. 6.
18 γίνομαι.
19 Tit. 1. 11.
20 He. 5. 12, 14.
21 δέω.
22 Lu. 18. 7. Col. 3. 12. 1 Ti. 5. 21.
23 s. οὔσης.
24 ἵστημι.
25 συναποθνήσκω. Mar. 14. 31.
26 γινώσκω.
27 ἀφίστημι.
28 Ro. 6. 8.
§§ κυρίου.-a.
29 He. 10. 32. Ja. 1. 12.
30 Re. 9. 20.
31 1 Co. 4. 8.
32 2 Co. 4. 7.

21 Ἐὰν οὖν τις [1]ἐκκα-
θάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τού-
των, [2]ἔσται σκεῦος εἰς
τιμὴν, [5]ἡγιασμένον, καὶ
[*]εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ,
εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
[9]ἡτοιμασμένον.
22 Τὰς δὲ νεωτερικὰς
ἐπιθυμίας φεῦγε· δίω-
κε δὲ δικαιοσύνην, πί-
στιν, ἀγάπην, εἰρήνην
μετὰ † τῶν [12]ἐπικαλου-
μένων τὸν Κύριον ἐκ
[13]καθαρᾶς καρδίας.
23 Τὰς δὲ μωρὰς καὶ
ἀπαιδεύτους ζητήσεις
[16]παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι
[17]γεννῶσι [18]μάχας.
24 Δοῦλον δὲ Κυρίου
οὐ δεῖ [21]μάχεσθαι, ἀλλ'
[22]ἤπιον [3]εἶναι πρὸς
πάντας, [22]διδακτικὸν,
ἀνεξίκακον.
25 Ἐν πρᾳότητι [23]παι-
δεύοντα τοὺς ‖ [25]ἀντι-
διατιθεμένους· μήπο-
τε [29]δῷ αὐτοῖς ὁ Θεὸς
μετάνοιαν εἰς ἐπίγνω-
σιν ἀληθείας·
26 Καὶ [30]ἀνανήψωσιν
ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου
παγίδος, [31]ἐζωγρημέ-
νοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ
ἐκείνου θέλημα.

Κεφ. γ'.

ΤΟΥΤΟ δὲ †† γίνω-
σκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις
ἡμέραις [34]ἐνστήσονται
καιροὶ [35]χαλεποί.
2 Ἔσονται [3] γὰρ οἱ
ἄνθρωποι φίλαυτοι,
φιλάργυροι, [38]ἀλαζό-
νες, ὑπερήφανοι, βλάσ-
φημοι, γονεῦσιν ἀπει-

A. D. 65.

1 1 Co. 5. 7.
2 Lu. 6. 35.
* ἄχρηστοι,-n.
3 εἰμί.
4 Ro. 1. 31.
5 ἁγιάζω.
6 1 Ti. 3. 11.
7 ch. 4. 11.
8 Lu. 6. 16.
9 ἑτοιμάζω.
10 Ac. 19. 36.
11 τυφόω.
† πάντων-f.
12 Ac. 2. 21.
13 Ro. 2. 20.
14 ἀρνέομαι.
15 ch. 1. 3.
16 Mat. 10. 13.
17 γεννάω.
18 Lu. 14. 18.
19 2 Co. 7. 5.
‡ αἰχμαλωτίζοντες-a.
20 σωρεύω.
21 Jno. 6. 52.
22 1 Ti. 3. 2.
23 1 Th. 2. 7.
§ καὶ ἡδοναῖς-n
24 ch. 2. 25.
‖ ἀντικειμένους-n.
25 ἀντιδιατίθημι.
26 ἔρχομαι.
27 2 Co. 5. 9.
** Μαμβρῆς-n.
28 ἀνθίστημι.
29 δίδωμι.
30 ἀνανήφω.
31 ζωγρέω.
32 καταφθείρω. [τε-n.
†† γινώσκε.
33 Ro. 1. 28.
34 ἐνίστημι.
35 Mat. 8. 28.
36 γίνομαι.
37 παρακολουθέω, Lu. 1. 3.
38 Ro. 1. 30.

θεῖς, [*][2]ἀχάριστοι, ἀν-
όσιοι,
3 Ἄστοργοι, [4]ἄσπον-
δοι, [6]διάβολοι, ἀκρα-
τεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλά-
γαθοι,
4 Προδόται,[8] [10]προπε-
τεῖς, [11]τετυφωμένοι,
φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φι-
λόθεοι·
5 Ἔχοντες [12]μόρφω-
σιν εὐσεβείας, τὴν δὲ
δύναμιν αὐτῆς [14]ἠρνη-
μένοι. Καὶ τούτους
ἀποτρέπου.
6 Ἐκ τούτων γάρ [3]εἰ-
σιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς
τὰς [16]οἰκίας, καὶ ‡αἰχμα-
λωτεύοντες ὁ τὰ ! γυ-
ναικάρια [20]σεσωρευμέ-
να ἁμαρτίαις, ἀγόμενα
ἐπιθυμίαις ποικίλαις· §
7 Πάντοτε μανθάνον-
τα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπί-
γνωσιν[24] ἀληθείας ἐλ-
θεῖν[26] δυνάμενα.
8 Ὃν τρόπον δὲ Ἰαν-
νῆς καὶ **Ἰαμβρῆς ἀντ-
έστησαν[28] Μωϋσεῖ, οὕ-
τως καὶ οὗτοι ἀνθίσταν-
ται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρω-
ποι [32]κατεφθαρμένοι
τὸν νοῦν, [33]ἀδόκιμοι
περὶ τὴν πίστιν.
9 Ἀλλ' οὐ προκόψου-
σιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ
ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος
[3]ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ
ἡ ἐκείνων [36]ἐγένετο.
10 Σὺ δὲ [37]παρηκολού-
θηκάς μου τῇ διδασκα-
λίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προ-
θέσει, τῇ πίστει, τῇ μα-
κροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ
ὑπομονῇ,

11 Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς
παθήμασιν, οἷά μοι
[1]ἐγένετο ἐν Ἀντιο-
χείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν
Λύστροις· οἵους διωγ-
μοὺς [3]ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ
πάντων με [5]ἐῤῥύσατο ὁ
Κύριος.
12 Καὶ πάντες δὲ οἱ
θέλοντες εὐσεβῶς [7]ζῆν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διω-
χθήσονται.[9]
13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρω-
ποι καὶ γόητες προκό-
ψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον,
πλανῶντες καὶ πλανώ-
μενοι.
14 Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς
[13]ἔμαθες καὶ [14]ἐπιστώ-
θης, εἰδὼς παρὰ § τίνος
[13]ἔμαθες·
15 Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέ-
φους[15] [e] τὰ ἱερὰ γράμ-
ματα [17]οἶδας, τὰ δυ-
νάμενά σε [19]σοφίσαι
εἰς σωτηρίαν, διὰ πί-
στεως τῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ.
16 Πᾶσα γραφὴ θε-
όπνευστος, [e] καὶ ὠφέ-
λιμος πρὸς διδασκαλί-
αν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς
ἐπανόρθωσιν, πρὸς παι-
δείαν τὴν ἐν δικαιοσύ-
νῃ·
17 Ἵνα ** ἄρτιος [22]ᾖ
ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος,
πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
[23]ἐξηρτισμένος.

Κεφ. δ΄.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΑΙ[26]
[b] οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ, καὶ [b] τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ

A. D. 65.

1 γίνομαι.
* καὶ.l.
2 κηρύσσω.
3 ὑποφέρω.
1 Co. 10 13.
4 ἐφίστημι.
5 ῥύω.–
6 Mar. 14. 11.
7 ζάω.
8 cf. Phi.4.10.
9 διώκω.
10 ἐλέγχω.
† προθυμίᾳ-n
11 ἀνέχω.
‡ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας-a.
12 cf. ch. 3. 6.
Ro. 12. 20.
§ τίνων-n.
13 μανθάνω.
14 πιστόω.
15 Lu.1.41,44
Ac. 7. 19.
1 Pe. 2. 2.
16 ἐκτρέπω.
‖ νῆφε, ἐν πᾶσι κακ.-n
17 εἴδω.
18 ver. 17.
Lu. 1. 1.
Ro. 4. 21.
19 σοφίζω,
Ps. 19. 7.
Eccl. 38.26.
2 Pe. 1. 16.
20 Phi. 2. 17.
21 ἀγωνίζομαι,
Lu. 13. 24.
1 Co. 9. 25.
1 Ti. 6. 12.
Col. 1. 29.
** τέλειος-n.
22 εἰμί.
23 ἐξαρτίζω,
Ac. 21. 5.
24 τελέω.
25 τηρέω.
26 Ac. 18. 5.
1 Ti. 5. 21.
27 ἀποδίδωμι

μέλλοντος κρίνειν ζῶν-
τας[7] καὶ νεκροὺς *κατὰ
τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ
καὶ τὴν βασιλείαν αὐ-
τοῦ·
2 Κήρυξον[2] τὸν λόγον,
[4]ἐπίστηθι [6]εὐκαίρως,
[6]ἀκαίρως· [10]ἔλεγξον,
ἐπιτίμησον, παρακάλε-
σον ἐν πάσῃ † μακροθυ-
μίᾳ καὶ διδαχῇ.
3 Ἔσται[22] γὰρ και-
ρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινού-
σης διδασκαλίας οὐκ
[11]ἀνέξονται, ἀλλὰ κα-
τὰ ‡ τὰς ἐπιθυμίας τὰς
ἰδίας ἑαυτοῖς [12]ἐπι-
σωρεύσουσι διδασκά-
λους, κνηθόμενοι τὴν
ἀκοήν·
4 Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς
ἀληθείας τὴν ἀκοὴν
ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ
τοὺς μύθους [16]ἐκτραπή-
σονται.
5 Σὺ δὲ ‖ νῆφε ἐν πᾶσι,
κακοπάθησον, ἔργον
ποίησον εὐαγγελιστοῦ,
τὴν διακονίαν σου πλη-
ροφόρησον.[18]
6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπέν-
δομαι,[20] καὶ ὁ καιρὸς
τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως
[4]ἐφέστηκε.
7 Τὸν ἀγῶνα τὸν κα-
λὸν [21]ἠγώνισμαι, τὸν
δρόμον [24]τετέλεκα, τὴν
πίστιν [25]τετήρηκα.
8 Λοιπὸν, ἀπόκειταί
μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης
στέφανος, ὃν [27]ἀποδώ-
σει μοι ὁ Κύριος ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δί-
καιος κριτής· οὐ μόνον
δὲ ἐμοὶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσι

τοῖς [1]ἠγαπηκόσι τὴν
ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.
9 Σπούδασον [3]ἐλθεῖν
πρός με ταχέως·
10 Δημᾶς γάρ με [2]ἐγ-
κατέλιπεν, ἀγαπήσας
τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπο-
ρεύθη[8] εἰς Θεσσαλονί-
κην· Κρήσκης εἰς † Γα-
λατίαν, Τίτος εἰς Δαλ-
ματίαν.
11 Λουκᾶς [9]ἐςι μόνος
μετ' ἐμȣ̃. Μάρκον ἀνα-
λαβὼν ἄγε μετὰ σεαυ-
τȣ̃· [9]ἔςι γάρ μοι εὔ-
χρηςος εἰς διακονίαν.
12 Τυχικὸν δὲ [11]ἀπέ-
στειλα εἰς Ἔφεσον.
13 Τὸν § φαιλόνην ὃν
[12]ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι
παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμε-
νος φέρε, καὶ τὰ βι-
βλία, μάλιςα τὰς μεμ-
βράνας.
14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλ-
κεὺς πολλά μοι κακὰ
[14]ἐνεδείξατο· †† [15]ἀπο-
δώη αὐτῷ ὁ Κύριος κα-
τὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·
15 Ὃν ϗ σὺ φυλάσσȣ·
λίαν γὰρ [16]ἀνθέστηκε
τοῖς ἡμετέροις λόγοις.
16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου
[17]ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι
[18]συμπαρεγένετο, ἀλλὰ
πάντες με [2]ἐγκατέλι-
πον μὴ· αὐτοῖς [4]λογι-
σθείη.
17 Ὁ δὲ Κύριός μοι
[5]παρέστη, καὶ [6]ἐνεδυ-
νάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμȣ̃
τὸ κήρυγμα πληροφο-
ρηθῇ, καὶ * ἀκούσῃ
πάντα τὰ ἔθνη· καὶ
[7]ἐῤῥύσθην ἐκ ςόματος
λέοντος.
18 d Καὶ [1] [7] ῥύσεταί με
ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς
ἔργȣ πονηρȣ̃, καὶ [10]σώ-
σει εἰς τὴν βασιλείαν
αὐτȣ̃ τὴν ἐπουράνιον·
ᾧ ἡ δόξα εἰς τȣ̀ς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
19 ᵛἌσπασαι ‡Πρίσκαν
καὶ Ἀκύλαν,‖ καὶ τὸν
Ὀνησιφόρου οἶκον.
20 ᵛἜραστος [13]ἔμεινεν
ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον
δὲ [12]ἀπέλιπον ἐν **Μι-
λήτῳ ἀσθενοῦντα.
21 Σπȣ̃δασον πρὸ χει-
μῶνος [3]ἐλθεῖν. Ἀσπά-
ζεταί σε Εὔβουλος, καὶ
Πούδης, καὶ Λῖνος, καὶ
Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ πάντες.
22 e Ὁ Κύριος Ἰησοῦς
Χριςὸς μετὰ τοῦ πνεύ-
ματός σου.| d Ἡ χάρις
μεθ' ὑμῶν.|‡‡ ᵇἈμήν.| ‖

A. D. 65.

1 ἀγαπάω.
2 ἐγκαταλείπω, Mat. 27. 46.
3 ἔρχομαι.
4 λογίζομαι, Ro. 4. 3...6.
5 παρίστημι,
6 ἐνδυναμόω
* ἀκούσωσι-i.
7 ῥύω.
8 πορεύομαι.
† Γαλλίαν,-n
9 εἰμί.
10 σώζω.
11 ἀποστέλλω
‡ Πρίσκιλλαν-n.
§ φαιλώνην-n
‖ Vide App.
12 ἀπολείπω, He. 4. 6, 9.
13 μένω.
** Μηλωτῷ-n. alii conj. Μελίτῃ.
14 ἐνδεικνύω
†† ἀποδώσει-h.
15 ἀποδίδωμι
16 ἀνθίςημι. Ac. 13. 8.
17 Ac. 22. 1.
18 συμπαραγίνομαι, Lu. 23. 48.
‡‡ al. ᵛἜῤῥωσο ἐν εἰρήνῃ.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'.

ΠΑΥΛΟΣ δȣ̃λος Θεȣ̃,
ἀπόστυλος δὲ Ἰησοῦ
Χριϛοῦ, κατὰ πίϛιν ἐκ-
λεκτῶν Θεοῦ, καὶ ἐπί-
γνωσιν ἀληθείας τῆς
κατ' εὐσέβειαν·
2 Ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰ-
ωνίȣ, ἣν [3] ἐπηγγείλατο
ὁ ἀψευδὴς Θεὸς [4] πρὸ
χρόνων αἰωνίων,
3 Ἐφανέρωσε [5] δὲ
καιροῖς ἰδίυις τὸν
λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύ-
γματι ὃ [7] ἐπιστεύθην
ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
Θεοῦ·
4 Τίτῳ γνησίῳ τέ-
κνῳ κατὰ κοινὴν πί-
στιν, χάρις, § ἔλεος,
εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πα-
τρὸς, καὶ Κυρίου Ἰη-
σοῦ Χριϛοῦ τοῦ σωτῆ-
ρος ἡμῶν.
5 Τούτȣ χάριν ‖[10] κατ-
έλιπόν σε ἐν Κρήτῃ,
ἵνα τὰ λείποντα ** ἐπι-
διορθώσῃ, καὶ [11] κατα-
ϛήσῃς κατὰ πόλιν πρε-
σβυτέρȣς. ὡς ἐγώ σοι
[12] διεταξάμην·
6 Εἴ τις [1] ἐστὶν ἀνέγ-
κλητος, μιᾶς γυναικὸς
ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πι-
στὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ
[14] ἀσωτίας, ἢ [15] ἀνυπό-
τακτα.
7 Δεῖ γὰρ τὸν [16] ἐπί-
σκοπον ἀνέγκλητον εἶ-
ναι,[1] ὡς Θεοῦ * οἰκονό-
μον, μὴ [2] αὐθάδη, μὴ
ὀργίλον, μὴ πάροινον,
μὴ πλήκτην, μὴ † αἰ-
σχροκερδῆ·
8 Ἀλλὰ ‡ φιλόξενον,
φιλάγαθον, σώφρονα,
δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρα-
τῆ·
9 Ἀντεχόμενον τȣ̃ κα-
τὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ
λόγου, ἵνα δυνατὸς [1] ᾖ
[e] καὶ ǀ παρακαλεῖν ἐν
τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγι-
αινούσῃ, καὶ τοὺς [8] ἀν-
τιλέγοντας ἐλέγχειν.
10 Εἰσὶ[1] γὰρ πȣλλοὶ
[d] καὶ ǀ ἀνυπότακτοι, μα-
ταιολόγοι καὶ [8] φρενα-
πάται, μάλιστα οἱ ἐκ
περιτομῆς·
11 Οὓς δεῖ ἐπιστομί-
ζειν· οἵτινες ὅλους οἴ-
κους ἀνατρέπȣσι, διδά-
σκοντες ἃ μὴ δεῖ, [9] αἰ-
σχροῦ κέρδους χάριν.
12 Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν
ἴδιος αὐτῶν προφήτης·
Κρῆτες ἀεὶ ψεῦϛαι, κα-
κὰ θηρία, γαστέρες ἀρ-
γαί.
13 Ἡ μαρτυρία αὕτη
[1] ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν
αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς
[13] ἀποτόμως. ἵνα ὑγιαί-
νωσιν ἐν τῇ πίστει·
14 Μὴ πρȣσέχοντες Ἰȣ-
δαϊκοῖς [17] μύθοις, καὶ

A. D. 65.

1 εἰμί.
* διάκονον·-η
2 2 Pe. 2. 10.
† αἰσχρολό-
γον,-η.
‡ φιλόπτω-
χον,-η.
3 ἐπαγγέλλω.
4 Ro. 16. 25.
2 Ti. 1. 9.
5 φανερόω.
6 ch. 2. 9.
Lu. 2. 34.
Ac. 13. 45.
28. 19,22.
7 πιστεύω,
1 Ti. 1. 11.
8 cf. Ga. 6. 3.
§ καὶ-h.
9 cf. ver. 7.
1 Ti. 3. 3,8.
1 Pe. 5. 2.
‖ ἀπέλιπον-i.
10 καταλείπω
** ἐπιδιωρ-
θώσῃς,-n.
11 καθίστημι
12 διατάσσω.
13 2 Co. 13. 10.
confer.
Ro. 11. 22.
14 Ep. 5. 18.
1 Pe. 4. 4.
15 ver. 10.
1 Ti. 1 9.
He. 2 8.
16 Ac. 20. 28.
Phi. 1. 1.
1 Ti. 3. 2.
1 Pe. 2. 25.
17 1 Ti. 1. 4.
4. 7.
2 Ti. 4. 4.
2 Pe. 1. 16.
Eccl. 20. 20.

ἐντολαῖς ἀνθρώπων
[1] ἀποςρεφομένων τὴν
ἀλήθειαν.
15 Πάντα μὲν| καθαρὰ
τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ
[8]μεμιασμένοις καὶ ἀπί-
ςοις ὐδὲν καθαρὸν, ἀλ-
λὰ [3]μεμίανται αὐτῶν ϗ
ὁ νῦς καὶ ἡ συνείδησις.
16 Θεὸν ὁμολογοῦσιν
[6]εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις
ἀρνοῦνται, [8]βδελυκτοὶ
[9]ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ
πρὸς πᾶν ἔργον ἀγα-
θὸν ἀδόκιμοι.

Κεφ. β'.

ΣΥ δὲ λάλει ἃ [10]πρέ-
πει τῇ ὑγιαινύσῃ διδα-
σκαλίᾳ·
2 Πρεσβύτας [12]νηφα-
λίους [9]εἶναι, σεμνὺς,
σώφρονας, [13]ὑγιαίνον-
τας τῇ πίςει, τῇ ἀγά-
πῃ, τῇ ὑπομονῇ·
3 Πρεσβύτιδας ὡςαύ-
τως ἐν καταςήματι ἱε-
ροπρεπεῖς,¶ μὴ ††δια-
βόλους, μὴ οἴνῳ πολ-
λῷ [20]δεδουλωμένας, κα-
λοδιδασκάλους·
4 Ἵνα σωφρονίζωσι
τὰς νέας, φιλάνδρους
[9]εἶναι, φιλοτέκνους,
5 Σώφρονας, ἁγνὰς,
‡‡ [25]οἰκουρούς, ἀγαθὰς,
ὑποτασσομένας τοῖς
ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα
μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ
βλασφημῆται.
6 Τὺς νεωτέρυς ὡςαύ-
τως παρακάλει σωφρο-
νεῖν·
7 Περὶ πάντα σεαυτὸν
[27]παρεχόμενος [28]τύπον
καλῶν ἔργων, ἐν τῇ δι-
δασκαλίᾳ §§ ἀδιαφθορί-
αν, σεμνότητα, ἀφθαρ-
σίαν,| [2]
8 Λόγον ὑγιῆ, ἀκατά-
γνωςον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναν-
τίας [4]ἐντραπῇ,[5] μηδὲν
ἔχων περὶ * ὑμῶν λέ-
γειν φαῦλον.
9 Δύλυς[7] ἰδίοις δεσπό-
ταις †ὑποτάσσεσθαι, ἐν
πᾶσιν εὐαρέςυς [9]εἶναι,
μὴ ἀντιλέγοντας,
10 Μὴ νοσφιζομένους,
ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐν-
δεικνυμένους ἀγαθήν·
ἵνα τὴν διδασκαλίαν
‡τῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεῦ
κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.§
11 Ἐπεφάνη [14] γὰρ ἡ
χάρις τῦ Θεοῦ ||ἡ σωτή-
ριος [15] πᾶσιν ἀνθρώποις·
12 Παιδεύουσα [16] ἡμᾶς,
ἵνα [17] ἀρνησάμενοι τὴν
ἀσέβειαν ϗ τὰς κοσμι-
κὰς ἐπιθυμίας, σωφρό-
νως καὶ δικαίως καὶ εὐ-
σεβῶς [18]ζήσωμεν ἐν τῷ
νῦν αἰῶνι·
13 Προςδεχόμενοι τὴν
μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ
ἐπιφάνειαν τῆς [21]δόξης
τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ
[22] σωτῆρος ἡμῶν Ἰησῦ
Χριστοῦ·
14 Ὅς [24]ἔδωκεν ἑαυτὸν
ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώ-
σηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης
ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ
ἑαυτῷ λαὸν [25] περιύσι-
ον, [26] ζηλωτὴν καλῶν
ἔργων.
15 Ταῦτα λάλει, ϗ πα-
ρακάλει, ϗ ἔλεγχε μετὰ
πάσης [29]ἐπιταγῆς. Μη-
δείς συ ||||περιφρονείτω.

A. D. 65.

1 2 Ti. 1. 15.
2 Ro. 2. 7.
3 μιαίνω, Jno. 18. 28.
4 s. μερίδος, v. γνώμης.
5 ἐντρέπω.
* ἡμῶν-a.
6 εἴδω.
7 s. παρακάλει.
† ὑποτάσσεσθαι ἐν πᾶσιν,-n.
8 Pr 17. 15.
9 εἰμί.
10 Mat. 3. 15.
1 Co. 11. 13.
12 Lu. 1. 18.
13 ch. 1. 9, 13.
‡ τὴν τοῦ σωτ.-i.
§ ἀνθρώποις-f
14 ἐπιφαίνω.
|| τῦ σωτῆρος ἡμῶν-n.
15 Wis. 1. 14.
16 2 Co. 6. 9.
17 ἀρνέομαι.
18 ζάω.
¶ ἱεροπρεπῆ,-n.
†† διαβόλῳ-n
20 δουλόω.
21 2 Co. 3. 18.
22 ch. 3. 4, 6.
23 cf. 1 Ti. 5. 14.
24 δίδωμι.
25 Ex. 19. 5.
‡‡ οἰκυργὸς,-i
26 Ac. 21. 20.
27 1 Ti. 1. 4.
28 Ro. 5. 14.
29 ch. 1. 3.
§§ ἀφθορίαν-i al. ἀφθονίαν, s. ἀδιαφορίαν, al. ἀγνείαν,-f.
|||| καταφρονείτω.-n.

Κεφ. γʹ.

ΥΠΟΜΙΜΝΗΣΚΕ
αὐτοὺς [1]ἀρχαῖς [d]καὶ |
ἐξυσίαις ὑποτάσσεσθαι,
[3]πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν
ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμυς
[7]εἶναι·
2 Μηδένα βλασφημεῖν,
[6]ἀμάχους [7]εἶναι, ἐπιει-
κεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμέ-
νους πραότητα πρὸς
πάντας ἀνθρώπους.
3 Ἦμεν[7] γάρ ποτε καὶ
ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπει-
θεῖς, πλανώμενοι, δου-
λεύοντες ἐπιθυμίαις ϗ
ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν
κακίᾳ καὶ φθόνῳ διά-
γοντες, † στυγητοὶ, μι-
σοῦντες ἀλλήλους.
4 Ὅτε δὲ ἡ [12]χρη-
στότης καὶ ἡ [13]φιλ-
ανθρωπία [15]ἐπεφάνη
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
Θεοῦ,
5 Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν[17]
ἐν δικαιοσύνῃ § ὧν [19]ἐ-
ποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ
κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον
[20]ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ
[21]λουτροῦ [23]παλιγγε-
νεσίας, καὶ ‖ [24]ἀνακαι-
νώσεως Πνεύματος ἁ-
γίου.
6 Οὗ [25]ἐξέχεεν ἐφ'
ἡμᾶς πλυσίως, διὰ Ἰη-
σοῦ Χριςοῦ τοῦ σωτῆ-
ρος ἡμῶν·
7 Ἵνα δικαιωθέντες
τῇ ἐκείνου χάριτι, κλη-
ρονόμοι [26]γενώμεθα
κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰω-
νίου.
8 Πιστὸς ὁ λόγος· καὶ
περὶ τούτων βούλομαί
σε [2]διαβεβαιῦσθαι, ἵνα
φροντίζωσι καλῶν ἔρ-
γων [4]προΐςασθαι οἱ
[5]πεπιστευκότες [d]τῷ |
Θεῷ. Ταῦτά [7]ἐστι [c]τὰ |
καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς
ἀνθρώποις.
9 Μωρὰς δὲ ζητήσεις,
καὶ γενεαλογίας, καὶ
ἔρεις, καὶ μάχας νομι-
κὰς [8]περιΐςασο· [7]εἰσὶ
γὰρ [9]ἀνωφελεῖς καὶ μά-
ταιοι.
10 Αἱρετικὸν ἄνθρω-
πον μετὰ μίαν [e]καὶ δευ-
τέραν|* νουθεσίαν παρ
αιτοῦ.[10]
11 Εἰδὼς ὅτι [11]ἐξέ-
ςραπται ὁ τοιοῦτος, ϗ
ἁμαρτάνει, [7]ὢν αὐτο-
κατάκριτος.
12 Ὅταν [14]πέμψω
Ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ
Τυχικὸν, σπούδασον
[16]ἐλθεῖν πρός με εἰς
‡ Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ
[18]κέκρικα παραχειμά-
σαι.
13 Ζηνᾶν τὸν νομικὸν
καὶ Ἀπολλὼ σπουδαί-
ως [22]πρόπεμψον, ἵνα
μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ.
14 Μανθανέτωσαν δὲ
καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν
ἔργων [4]προΐςασθαι εἰς
τὰς ἀναγκαίας χρείας,
ἵνα μὴ [7]ὦσιν ἄκαρποι.
Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ'
ἐμοῦ πάντες.
15 Ἄσπασαι τοὺς φι-
λοῦντας ἡμᾶς ἐν πίςει.
Ἡ χάρις μετὰ πάντων
ὑμῶν. [b]Ἀμήν.|**

A. D. 65.

1 Ro. 8. 38. 1 Co. 15. 24. Ep. 1. 21. Col. 1. 18. Re. 3. 14.
2 1 Ti. 1. 7.
3 Ac. 5. 29 32. 27. 21.
4 προΐστημι. 1 Ti. 3. 4, 5, 12. 5. 17.
5 πιστεύω.
6 1 Ti. 3. 3.
7 εἰμί.
8 περιΐστημι. 2 Ti 2. 16.
9 He. 7. 18.
* al. transp.
10 1 Ti. 4. 7.
11 ἐκστρέφω.
† μισητοὶ, -n.
12 Ro. 2. 4. 3. 12. 11. 22. 2 Co. 6. 6. Ga. 5. 22. Ep. 2. 7. Col. 3. 12.
13 Ac. 28. 2.
14 πέμπω.
15 ἐπιφαίνω, ch. 2. 11. Lu. 1. 79.
16 ἔρχομαι.
‡ conj. Νεάπολιν·
17 s. ὄντων.
§ ἃ-n.
18 κρίνω.
19 ποιέω.
20 σώζω:
21 Ep. 5. 26.
22 προπέμπω, Ac. 15. 3.
23 Mat. 19. 28.
‖ διὰ-f.
24 Ro. 12. 2. cf. Col. 3. 10.
25 ἐκχέω.
26 γίνομαι.
** Vide App.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος
Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς,
Φιλήμονι τῷ ἀγαπη-
τῷ καὶ συνεργῷ ἡ-
μῶν,
2 Καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀγα-
πητῇ,* ꭓ Ἀρχίππῳ τῷ
⁵ συστρατιώτῃ ἡμῶν,
καὶ τῇ ¹ κατ' οἶκόν σου
ἐκκλησίᾳ·
3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρή-
νη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν, καὶ Κυρίȣ Ἰησȣ̃
Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ
‡ μου, πάντοτε μνείαν
σου ποιȣ́μενος ἐπὶ τῶν
προσευχῶν μου,
5 Ἀκούων σου τὴν
ἀγάπην, καὶ τὴν πί-
στιν ἣν ἔχεις ‖ πρὸς
τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ
εἰς πάντας τοὺς ἁγί-
ους·
6 Ὅπως ἡ ¹³κοινωνία
τῆς πίστεώς σȣ ἐνεργὴς
¹⁵γένηται ἐν ¹⁶ἐπιγνώ-
σει παντὸς ἀγαθȣ̃ **τȣ̃
ἐν †† ὑμῖν εἰς Χριστὸν
Ἰησοῦν.
7 ‡‡ Χάριν γὰρ §§ ἔχο-
μεν πολλὴν καὶ παρά-
κλησιν ἐπὶ τῇ ἀγά-
πῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγ-
χνα τῶν ἁγίων ἀνα-

A. D. 62.

1 ἀναπαύω.
2 Jno. 7. 4.
3 Mar. 1. 27. 6. 27. Ac. 23. 2.
4 Ep. 5. 4. Col. 3. 18.
* ἀδελφῇ,-h.
5 Phi. 2. 25.
6 εἰμί.
† conj. πρεσβευτής.
7 s. οὔσῃ.
8 γεννάω.
‡ μȣ πάντοτε, μνείαν-a.
9 2 Ti. 2. 21. 4. 11.
§ πεμψα σοι -i.
10 ἀναπέμπω Lu. 23. 7, 11, 15.
11 Lu. 1. 78.
‖ εἰς-n.
12 προςλαμβάνω.
13 Ac. 2. 42.
14 βούλομαι.
15 γίνομαι.
16 Col. 1. 9. 2. 2. 3. 10. 2 Ti. 2. 25. Tit. 1. 1.
** ἔργου-f.
†† ἡμῖν,-l.
17 θέλω.
‡‡ Χαρὰν-k.
§§ ἔσχον-i.

πέπαυται ¹ διὰ σοῦ,
ἀδελφέ.
8 Διὸ πολλὴν ἐν Χρι-
στῷ ² παῤῥησίαν ἔχων
³ ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀν-
ῆκον· ⁴
9 Διὰ τὴν ἀγάπην
μᾶλλον παρακαλῶ, τοι-
οῦτος ⁶ ὢν ὡς Παῦλος
† πρεσβύτης, νυνὶ δὲ
καὶ δέσμιος Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.
10 Παρακαλῶ σε περὶ
τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν
⁸ ἐγέννησα ἐν τοῖς δε-
σμοῖς ᶜ μȣ,l Ὀνήσιμον·
11 Τόν ποτέ σοι ἄχρη-
στον, νυνὶ δέ σοι καὶ
ἐμοὶ ⁹εὔχρηστον, ὃν § ἀ-
νέπεμψα.¹⁰
12 Σὺ δὲ αὐτὸν, τοῦτ'
ἔστι, τὰ ἐμὰ σπλάγ-
χνα ¹¹ ᵉ ¹² προςλα-
βοῦ· l
13 Ὃν ἐγὼ ¹⁴ ἐβουλό-
μην πρὸς ἐμαυτὸν κατ-
έχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ
διακονῇ μοι ἐν τοῖς
δεσμοῖς τοῦ εὐαγγε-
λίου.
14 Χωρὶς δὲ τῆς σῆς
γνώμης ȣ̓δὲν ¹⁷ἠθέλησα
ποιῆσαι· ἵνα μὴ ὡς κα-
τὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν
σου ⁶ ᾖ, ἀλλὰ κατὰ
ἑκούσιον.

15 Τάχα γὰρ διὰ τῦτο
[1] ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν,
ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέ-
χῃς·
16 Οὐκέτι ὡς δοῦ-
λον ἀλλ' ὑπὲρ δοῦ-
λον, ἀδελφὸν ἀγαπη-
τὸν, μάλιστα ἐμοὶ, πό-
σῳ δὲ μᾶλλόν σοι καὶ
ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυ-
ρίῳ;
17 Εἰ οὖν ‡ ἐμὲ ἔχεις
[4] κοινωνὸν, [5] προςλαβοῦ
αὐτὸν ὡς ἐμέ.
18 Εἰ δέ τι [7] ἠδίκησέ
σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο
ἐμοὶ [8] ἐλλόγει.
19 Ἐγὼ Παῦλος [9] ἔ-
γραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ,
ἐγὼ [11] ἀποτίσω· ἵνα
μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ
σεαυτόν μοι προσοφεί-
λεις.
20 Ναὶ, ἀδελφὲ, ἐγώ
σου [2] ὀναίμην ἐν Κυ-
ρίῳ· ἀνάπαυσόν μου
τὰ * σπλάγχνα ἐν † Κυ-
ρίῳ.
21 Πεποιθὼς [3] τῇ ὑπα-
κοῇ σου ἔγραψά σοι,
εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ
λέγω ποιήσεις.
22 Ἅμα δὲ καὶ ἑτοί-
μαζέ μοι ξενίαν· ἐλπί-
ζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν
προσευχῶν ὑμῶν [6] χα-
ρισθήσομαι ὑμῖν.
23 § Ἀσπάζονταί σε,
Ἐπαφρᾶς, ὁ [10] συναι-
χμάλωτός μου ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ,
24 Μάρκος, Ἀρίσ-ταρ-
χος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ
συνεργοί μου.
25 Ἡ χάρις τῦ Κυρίυ
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μετὰ τοῦ πνεύματος
ὑμῶν. b Ἀμήν. ‖

A. D. 62.

1 χωρίζω, Ac. 1. 4. 1 Co. 7. 10, 11, 15.
2 ὄνημι.
* σπλάγχνα. Ἐν Χ. πεποιθὼς-n.
† Χριστῷ-a.
3 πείθω.
4 Lu. 5. 10.
5 προςλαμβάνω.
‡ με-a.
6 χαρίζομαι.
7 ἀδικέω, Mat. 20. 13. Lu. 10. 19.
8 Ro. 5. 13.
9 γράφω.
§ Ἀσπάζεται-a.
10 Ro. 16. 7. Col. 4. 10.
11 Ex. 21. 19. Le. 24. 18.
‖ Vide App.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α΄.

ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ
πολυτρόπως πάλαι ὁ
Θεὸς [3]λαλήσας τοῖς πα-
τράσιν ἐν τοῖς προφή-
ταις, ἐπ' *ἐσχάτων τῶν
ἡμερῶν τούτων [3] ἐλά-
λησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,
2 Ὃν [5] ἔθηκε κληρο-
νόμον πάντων, † δι' οὗ
καὶ τὺς [7]αἰῶνας [8] ἐποί-
ησεν.
3 Ὃς [9] ὢν ἀπαύγασμα
τῆς δόξης, καὶ χαρα-
κτὴρ τῆς [12]ὑποςάσεως
αὐτοῦ, ‖ φέρων τε τὰ
πάντα τῷ ῥήματι τῆς
δυνάμεως ** αὐτοῦ, †† δι'
ἑαυτοῦ | καθαρισμὸν
[8]ποιησάμενος τῶν ἁ-
μαρτιῶν ** ἡμῶν, | ἐκά-
θισεν [15] ἐν δεξιᾷ τῆς
[17]μεγαλωσύνης ἐν ὑψη-
λοῖς· [19]
4 Τοσούτῳ κρείττων
[21] γενόμενος τῶν ἀγγέ-
λων, ὅσῳ διαφορώτε-
ρον παρ' αὐτοὺς [23] κε-
κληρονόμηκεν ὄνομα.
5 Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε
τῶν ἀγγέλων· [26] Υἱός
μου [9] εἶ σὺ, ἐγὼ σήμε-
ρον [27] γεγέννηκά σε;
Καὶ πάλιν· [28] Ἐγὼ [9]ἔ-
σομαι αὐτῷ εἰς πατέρα,
καὶ αὐτὸς [9]ἔςαι μοι εἰς
υἱόν;
6 Ὅταν δὲ πάλιν
εἰςαγάγῃ τὸν [1] πρω-
τότοκον εἰς τὴν οἰκου-
μένην, λέγει· [4] Καὶ
προσκυνησάτωσαν αὐ-
τῷ πάντες ἄγγελοι
Θεοῦ.
7 Καὶ πρὸς μὲν τοὺς
ἀγγέλους λέγει. Ὁ
[6] ποιῶν τοὺς ἀγγέλους
αὐτοῦ ‡ πνεύματα, καὶ
τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ
πυρὸς φλόγα.
8 Πρὸς δὲ τὸν υἱόν·
[10] Ὁ § [11] θρόνος σου, ὁ
Θεὸς, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ
αἰῶνος· ** ῥάβδος εὐ-
θύτητος ἡ | ῥάβδος
τῆς βασιλείας σου·
9 Ἠγάπησας [13] δικαι-
οσύνην, καὶ [14] ἐμίση-
σας ἀνομίαν· διὰ τοῦ-
το [16] ἔχρισέ ‡‡ σε [18] ὁ
Θεὸς, ὁ Θεός σου ἔλαι-
ον [20] ἀγαλλιάσεως πα-
ρὰ τοὺς [22] μετόχους
σου.
10 Καί· [24] Σὺ κατ' ἀρ-
χὰς, Κύριε, τὴν γῆν
[25]ἐθεμελίωσας, καὶ ἔρ-
γα τῶν χειρῶν σου [9]εἰ-
σὶν οἱ οὐρανοί.
11 Αὐτοὶ ἀπολοῦν-
ται, σὺ δὲ §§ διαμέ-
νεις· καὶ πάντες ὡς
ἱμάτιον παλαιωθήσον-
ται.

A. D. 63.

1 ch. 11. 28.
3 λαλέω.
* ἐσχάτου-α.
4 Ps. 97. 7.
5 τίθημι.
† con. διότι χ.
6 Ps. 104. 4.
‡ πνεῦμα,-n.
7 ch. 11. 3.
8 ποιέω.
9 εἰμί.
10 s. λέγει.
§ θρόνος σου ὁ Θεὸς εἰς-a.
‖ φανερῶν-n.
11 Ps. 45. 6, 7.
12 ch. 3. 14.
** καὶ ἡ f.
†† al. αὐτοῦ,
13 ἀγαπάω.
14 μισέω.
15 καθίζω.
16 χρίω.
17 ch. 8. 1.
‡‡ σε, ὁ Θεὸς, ὁ Θεός σου ἔλαιον-n.
18 pro ῶ Θεὲ.
19 s. τόποις.
20 Lu. 1. 14, 44.
21 γίνομαι.
22 ch. 3. 1, 14.
23 κληρονομέω.
24 Ps. 102. 25–27.
25 θεμελιόω.
26 Ps. 2. 7.
27 γεννάω.
§§ διαμενεῖς-n.
28 2 Sa. 7. 14.

12 Καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον [*] [1] ἑλίξεις αὐτοὺς,[†] καὶ [3]ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς [5]εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ [7]ἐκλείψουσι.

13 Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέ ποτε· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν [9]θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

14 Οὐχὶ πάντες [a] εἰσὶ [11]λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς [15]διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

Κεφ. β'.

ΔΙΑ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς [17]προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μή ποτε [19]παραῤῥυῶμεν.

2 Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος [21]ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ [22]ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν·

3 Πῶς ἡμεῖς [23]ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν [22]λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς [25]ἐβεβαιώθη·

4 Συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ Πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις [2]ὑπέταξε τὴν [4]οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.

6 Διεμαρτύρατο [6] δέ που τίς, λέγων· [8] ‡ Τί [5]ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;

7 Ἠλάττωσας[10] αὐτὸν [12]βραχύ [13] τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ [14]ἐστεφάνωσας αὐτόν, [b] καὶ [16] κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου.

8 Πάντα [2]ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν [18]ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω [20]ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα [2]ὑποτεταγμένα.

9 Τὸν δὲ βραχύ [13] τι παρ' ἀγγέλους [10] ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ [14] ἐστεφανωμένον, ὅπως § χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.

10 [*]Ἔπρεπε[24] γὰρ ‖ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν [26]ἀγαγόντα, τὸν [27] ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων [28] τελειῶσαι.

11 Ὅ, τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι,

A. D. 63.

* ἀλλάξεις-n.
1 ἑλίσσω, Ps. 102. 26.
† ὡς ἱμάτιον,-f.
2 ὑποτάσσω.
3 ἀλλάσσω, Ro. 1. 23. 1 Co. 15. 51. Ps. 106. 20.
4 Lu. 2. 1. Ac. 11. 28.
5 εἰμί.
6 διαμαρτύρομαι.
7 ἐκλείπω.
8 Ps. 8. 4--8.
‡ Τίς-n.
9 τίθημι. Ps. 110. 1.
10 ἐλαττόω, Jno. 3. 30.
11 Nu. 4. 12, 26.
12 Jno. 6. 7. Ac. 5. 34.
13 s. χρόνου, v. διάστημα.
14 στεφανόω. 2 Ti. 2. 5.
15 Ac. 1. 17. 25. 6. 1. 2 Co. 9. 12.
16 καθίστημι.
17 s. τὸν νοῦν.
18 ἀφίημι.
19 Pr. 3. 21.
20 ὁράω.
21 γίνομαι.
22 λαμβάνω.
23 ἐκφεύγω.
§ χωρὶς-n.
24 πρέπει.
‖ αὐτῷ δι' ὃν-n.
25 βεβαιόω.
26 ἄγω.
27 ch. 12. 2. Ac. 3. 15. 5. 31.
28 τελειόω.

ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν
αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνε-
ται ἀδελφοὺς αὐτοὺς
καλεῖν,
12 Λέγων· [1]Ἀπαγγε-
λῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς
ἀδελφοῖς μου, ἐν μέ-
σῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω
σε.
13 Καὶ πάλιν· [6]Ἐγὼ
[7]ἔσομαι [8]πεποιθὼς ἐπ'
αὐτῷ. Καὶ πάλιν· [10]Ἰ-
δοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παι-
δία ἅ μοι [11]ἔδωκεν ὁ
Θεός.
14 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία
[13]κεκοινώνηκε * σαρκὸς
καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς
παραπλησίως [15]μετέ-
σχε τῶν αὐτῶν,† ἵνα
διὰ τȣ͂ θανάτου καταρ-
γήσῃ τὸν τὸ κράτος
ἔχοντα τοῦ θανάτου,
τȣτέςι, τὸν διάβολον·
15 Καὶ [16]ἀπαλλάξῃ
τούτους ὅσοι φόβῳ θα-
νάτου διὰ παντὸς τοῦ
[17]ζῇν ἔνοχοι [7]ἦσαν
‡ δουλείας.
16 Οὐ γὰρ δήπου ἀγ-
γέλων ἐπιλαμβάνεται,
ἀλλὰ σπέρματος Ἀβρα-
ὰμ ἐπιλαμβάνεται·
17 Ὅθεν [19]ὤφειλε κα-
τὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς
ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεή-
μων [21]γένηται καὶ πι-
στὸς ἀρχιερεὺς τὰ [23]
πρὸς τὸν Θεὸν, εἰς τὸ
ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρ-
τίας τοῦ λαοῦ.
18 Ἐν ᾧ γὰρ [24]πέπον-
θεν αὐτὸς πειρασθεὶς,
δύναται τοῖς πειραζο-
μένοις βοηθῆσαι.

A. D. 63.

1 Ps. 22. 22, 25.
2 1 Co. 1. 26. Ep. 4. 1. Ph. 3. 14. 2 Th. 1. 11. 2 Pe. 1. 10.
3 ch. 1. 9.
4 Jno. 13. 16. 2 Co. 8. 23. Ph. 2. 25.
5 ch. 4. 14. 2 Co. 9. 13. 1 Ti. 6. 12, 13.
6 2 Sa. 22. 3.
7 εἰμί. [τὸς.
8 s. ἦν πισ-
9 πείθω.
10 Is. 8. 18.
11 δίδωμι.
12 ἀξιόω.
13 κοινωνέω.
* αἵματος κ. σαρκὸς. -h.
14 ch. 9. 2, 6. Mat. 11. 10. Mar. 1. 2. Lu. 1. 17. 1 Pe. 3. 20.
15 μετέχω.
† παθημάτων, -f.
16 ἀπαλλάσ-
17 ζάω. [σω.
‡ conj. δειλίας.
§ αὐτοῦ, -n.
‖ ὅς-i.
18 Ro. 4. 2. 1 Co. 5. 6.
19 ὀφείλω.
20 κατέχω.
21 γίνομαι.
22 Ps. 95. 7--11.
23 i. e. κατὰ τὰ ἀνήκοντα.
24 πάσχω.
25 ver. 15. Ps. 95. 8.

Κεφ. γ'.

ΟΘΕΝ, ἀδελφοὶ ἅγι-
οι, [2]κλήσεως ἐπουρανί-
ου [3]μέτοχοι, κατανοή-
σατε τὸν [4]ἀπόςολον
καὶ ἀρχιερέα τῆς [5]ὁμο-
λογίας ἡμῶν ὁ Χριςὸν ‖
Ἰησοῦν·
2 Πιςὸν [7]ὄντα τῷ ποι-
ήσαντι αὐτὸν, ὡς καὶ
Μωσῆς [8]ἐν ὅλῳ τῷ οἴ-
κῳ αὐτοῦ.
3 Πλείονος γὰρ δόξης
οὗτος παρὰ Μωσῆν [12]ἠ-
ξίωται, καθ' ὅσον πλεί-
ονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴ-
κου ὁ [14]κατασκευάσας
αὐτόν·
4 Πᾶς γὰρ οἶκος κατα-
σκευάζεται ὑπό τινος,
ὁ δὲ [d] τὰ [1] πάντα κατα-
σκευάσας, Θεός.
5 Καὶ Μωσῆς μὲν πι-
ςὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς
μαρτύριον τῶν λαλη-
θησομένων·
6 Χριςὸς δὲ, ὡς υἱὸς
ἐπὶ τὸν οἶκον § αὐτοῦ·
‖ οὗ οἶκός [7]ἐσμεν ἡμεῖς,
ἐάνπερ τὴν παῤῥησίαν
καὶ τὸ [18]καύχημα τῆς
ἐλπίδος μέχρι τέλους
βεβαίαν [20]κατάσχω-
μεν.
7 Διὸ, καθὼς λέγει τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον· Σή-
μερον [22] ἐὰν τῆς φωνῆς
αὐτοῦ ἀκούσητε,
8 Μὴ σκληρύνητε τὰς
καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν
τῷ [25]παραπικρασμῷ,
κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ
πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρή-
μῳ·

9 Οὗ [1]ἐπείρασάν * με
οἱ πατέρες ὑμῶν, [2] ἐδο-
κίμασάν με, καὶ εἶδον
τὰ ἔργα †μου τεσσαρά-
κοντα ἔτη.
10 Διὸ [4] προςώχθισα
τῇ γενεᾷ ‡ ἐκείνῃ, καὶ
εἶπον· Ἀεὶ [5]πλανῶνται
τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ
οὐκ [9]ἔγνωσαν τὰς ὁδούς
μου.
11 Ὡς [11] ὤμοσα ἐν τῇ
ὀργῇ μου· Εἰ [12]εἰςελεύ-
σονται εἰς τὴν κατά-
παυσίν μου.
12 Βλέπετε, ἀδελφοί,
μήποτε [13]ἔςαι ἔν τινι
ὑμῶν [15] καρδία πονηρὰ
ἀπιστίας, ἐν τῷ [17] ἀπο-
ςῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶν-
τος.
13 Ἀλλὰ παρακαλεῖτε
ἑαυτοὺς καθ᾽ ἑκάστην
ἡμέραν, ἄχρις [19] οὗ τὸ
σήμερον καλεῖται· ἵνα
μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ
ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρ-
τίας.
14 Μέτοχοι γὰρ [22] γε-
γόναμεν τοῦ Χριςοῦ,
ἐάνπερ τὴν ‡‡ ἀρχὴν
τῆς §§ὑποςάσεως μέχρι
τέλους βεβαίαν [23] κα-
τάσχωμεν·
15 Ἐν τῷ λέγεσθαι·
Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς
αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
*† σκληρύνητε τὰς καρ-
δίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ
παραπικρασμῷ.
16 *‡ Τινὲς γὰρ ἀκού-
σαντες *§ [25] παρεπίκρα-
ναν, ἀλλ᾽ οὐ πάντες οἱ
[2] ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύ-
πτου διὰ Μωσέως.

A. D. 63.

1 πειράζω.
* Vide App.
2 ἐξέρχομαι.
3 δοκιμάζω.
† μυ. Τεσσαράκοντα ἔτη προςώχθισα-n.
4 προςοχθίζω
‡ ταύτῃ-h.
5 ἁμαρτάνω.
§ ἐρήμῳ.-a.
6 πίπτω.
7 Mat. 24. 4.
8 ch. 11. 31.
9 γινώσκω.
10 δύναμαι.
11 ὀμνύω.
12 εἰςέρχομαι
13 εἰμί.
14 φοβέω.
15 Mat. 12. 34.
16 c. 3. 11, 18.
17 ἀφίστημι.
|| al. ἐξ ἡμῶν
18 Mat. 19. 20.
19 s. τοῦ χρόνου. [17.
20 Ro. 10. 16,
21 συγκεράννυμι.
22 γίνομαι.
‡‡ ἀπαρχὴν-n
§§ πίστεως-n
23 κατέχω.
||| Εἰςερχώμεθα οὖν-n.
24 Ps. 95. 11.
*† σκληρύνετε-n.
*‡ Τίνες-a.
*§ παρεπίκραναν ἀλλ᾽-n.
25 παραπικραίνω.
26 s. ἡμέρας.
27 Ge. 2. 1, 2.
28 εὐαγγελίζομαι.
29 καταπαύω

17 Τίσι δὲ [4] προςώχθι-
σε τεσσαράκοντα ἔτη;
Οὐχὶ τοῖς *[5]ἁμαρτήσα-
σιν, ὧν τὰ κῶλα [6] ἔπε-
σεν ἐν τῇ §ἐρήμῳ;
18 Τίσι δὲ [11] ὤμοσε
μὴ [12] εἰςελεύσεσθαι εἰς
τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ,
εἰ μὴ τοῖς [8] ἀπειθήσα-
σι;
19 Καὶ βλέπομεν ὅτι
οὐκ [10] ἠδυνήθησαν εἰς-
ελθεῖν [12] δι᾽ ἀπιστί-
αν.

Κεφ. δ΄.

ΦΟΒΗΘΩΜΕΝ [14] οὖν
μήποτε, καταλειπομέ-
νης ἐπαγγελίας [12] εἰς-
ελθεῖν εἰς τὴν [16] κατά-
παυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις
ἐξ ὑμῶν || [18] ὑστερη-
κέναι.
2 Καὶ γάρ [19]ἐσμεν εὐ-
ηγγελισμένοι,[28] καθά-
περ κἀκεῖνοι· ἀλλ᾽ οὐκ
ὠφέλησεν ὁ λόγος
τῆς [20] ἀκοῆς ἐκείνους,
μὴ * [21] συγκεκραμένος
τῇ πίστει, * τοῖς ἀκού-
σασιν.
3 ||| Εἰςερχόμεθα γὰρ
εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ
πιςεύσαντες, καθὼς εἴ-
ρηκεν· [24] Ὡς [11]ὤμοσα
ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰς-
ελεύσονται[12] εἰς τὴν
κατάπαυσίν μου· καί-
τοι τῶν ἔργων ἀπὸ κα-
ταβολῆς κόσμου [22] γε-
νηθέντων·
4 Εἴρηκε γάρ που περὶ
τῆς ἑβδόμης [26] οὕτω·
[27] Καὶ [29] κατέπαυσεν ὁ
Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ

ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων
τῶν ἔργων αὐτοῦ.
5 Καὶ ἐν τούτῳ πά-
λιν· Εἰ [4]εἰςελεύσονται
εἰς τὴν κατάπαυσίν
μου.
6 Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπε-
ταί τινας [4]εἰςελθεῖν
εἰς αὐτὴν, καὶ οἱ πρό-
τερον εὐαγγελισθέντες
οὐκ [4]εἰςῆλθον δι' ἀπεί-
θειαν·
7 Πάλιν τινὰ ὁρίζει
ἡμέραν, σήμερον, ἐν
[10]Δαβὶδ λέγων, μετὰ
τοσοῦτον χρόνον· κα-
θὼς ‡[11]εἴρηται· Σήμε-
ρον ἐὰν τῆς φωνῆς
αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
σκληρύνητε τὰς καρδί-
ας ὑμῶν.
8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰη-
σοῦς [13]κατέπαυσεν, οὐκ
ἂν περὶ ἄλλης [15]ἐλά-
λει μετὰ ταῦτα ἡμέ-
ρας.
9 Ἄρα ἀπολείπεται
[17]σαββατισμὸς τῷ λαῷ
τοῦ Θεοῦ.
10 Ὁ γὰρ [4]εἰςελθὼν
εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐ-
τοῦ, καὶ αὐτὸς [13]κατέ-
παυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων
αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν
ἰδίων ὁ Θεός.
11 Σπουδάσωμεν[21] οὖν
[4]εἰςελθεῖν εἰς ἐκείνην
τὴν κατάπαυσιν· ἵνα
μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑπο-
δείγματι [28]πέσῃ τῆς
[23]ἀπειθείας.
12 Ζῶν[25] γὰρ ὁ λόγος
τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργὴς,
καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶ-
σαν μάχαιραν [27]δίστο-
μον, καὶ [1]διϊκνούμε-
νος ἄχρι [2]μερισμοῦ
[3]ψυχῆς ^{c} τε ¹ καὶ πνεύ-
ματος,* ἁρμῶν τε καὶ
† μυελῶν, καὶ κριτικὸς
ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοι-
ῶν καρδίας.
13 Καὶ οὐκ [5]ἔστι κτίσις
ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ·
πάντα δὲ γυμνὰ καὶ
[6]τετραχηλισμένα τοῖς
ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς
ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.[8]
14 Ἔχοντες οὖν ἀρχι-
ερέα μέγαν, [9]διεληλυ-
θότα τοὺς οὐρανοὺς,
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ
Θεοῦ, [10]κρατῶμεν τῆς
[12]ὁμολογίας.
15 Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρ-
χιερέα μὴ δυνάμενον
[14]συμπαθῆσαι ταῖς
ἀσθενείαις ἡμῶν,§ πε-
πειραμένον[16] δὲ κατὰ
πάντα καθ' ὁμοιότητα,
χωρὶς ἁμαρτίας.
16 Προσερχώμεθα οὖν
μετὰ παῤῥησίας τῷ
θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα
[18]λάβωμεν ἔλεον, καὶ
χάριν [19]εὕρωμεν εἰς
[20]εὔκαιρον βοήθειαν.

Κεφ. ε'.

ΠΑΣ γὰρ ἀρχιερεὺς
ἐξ ἀνθρώπων λαμβα-
νόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώ-
πων [22]καθίσταται [24]τὰ
πρὸς τὸν Θεὸν, ἵνα
προσφέρῃ δῶρά τε καὶ
θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτι-
ῶν·
2 Μετριοπαθεῖν δυνά-
μενος τοῖς ἀγνοοῦσι χ
[26]πλανωμένοις, ἐπεὶ χ

A. D. 63.

1 Ex. 26. 28.
2 ch. 2. 4. Jos. 11. 23.
3 1 Th. 5. 23.
4 εἰςέρχομαι.
* σώματος,-n
† μελῶν,-n.
5 εἰμί.
6 τραχηλίζομαι.
7 s. τοῖς ψαλμοῖς τοῦ.
8 s. ἔστι.
9 διέρχομαι.
10 Mar. 7. 3. Ac. 3. 11. 2 Th. 2. 15. Re. 2. 14. 15, 25.
11 εἴρω.
‡ προείρηται·-h.
12 ch. 3. 1. 10. 23.
13 καταπαύω
14 ch. 10. 34. cf. Job 2.11.
15 λαλέω.
§ πεπειραμένον-h. alii conj. πεπλασμένον.
16 πειράζω.
17 cf. Le. 23. 32. Ex. 16. 30. in lxx.
18 λαμβάνω.
19 εὑρίσκω.
20 Mar. 6. 21.
21 Ep. 4. 3. 2 Pe. 1. 10.
22 καθίστημι
23 Ro. 11. 30.
24 i. e. κατὰ τὰ πράγματα.
25 ζάω.
26 ch. 3. 10.
27 Re. 1. 16.
28 πίπτω.

αὐτὸς περίκειται ἀσθέ-
νειαν·
3 Καὶ διὰ ταύτην ὀφεί-
λει, καθὼς περὶ τοῦ λα-
οῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυ-
τοῦ προσφέρειν [2]*ὑπὲρ
ἁμαρτιῶν.
4 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις
λαμβάνει τὴν τιμὴν,
ἀλλὰ ὁ δ [1] καλούμενος
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ
καὶ ὁ δ [1] Ἀαρών.
5 Οὕτω καὶ ὁ Χριςὸς
οὐχ ἑαυτὸν [5]ἐδόξασε
[7]γενηθῆναι ἀρχιερέα,
ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς
αὐτόν· [9]Υἱός μου [10] εἶ
σὺ, ἐγὼ σήμερον [11] γε-
γέννηκά σε.
6 Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ
λέγει· [13]Σὺ ἱερεὺς εἰς
τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν
τάξιν Μελχισεδέκ.
7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεή-
σεις τε καὶ [17]ἱκετηρίας
πρὸς τὸν δυνάμενον σώ-
ζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου,
μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς
καὶ δακρύων [19]προσε-
νέγκας, καὶ ** εἰσακου-
σθεὶς ἀπὸ τῆς [21]εὐλα-
βείας,
8 Καίπερ [10] ὢν υἱὸς,
[23] ἔμαθεν ἀφ' ὧν [24] ἔ-
παθε τὴν ὑπακοήν·
9 Καὶ [26]τελειωθεὶς
[7]ἐγένετο τοῖς ὑπακού-
ουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴ-
τιος σωτηρίας αἰωνί-
ου·
10 Προσαγορευθεὶς ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κα-
τὰ τὴν τάξιν Μελχισε-
δέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν
ὁ λόγος καὶ δυσερμή-
νευτος λέγειν, ἐπεὶ νω-
θροὶ[1] γεγόνατε [7] ταῖς
ἀκοαῖς.
12 Καὶ γὰρ ὀφείλοντες
[10]εἶναι διδάσκαλοι διὰ
τὸν χρόνον, πάλιν χρεί-
αν ἔχετε τοῦ †διδάσκειν
‡ ὑμᾶς, τίνα τὰ [3] στοι-
χεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν
λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ
[7]γεγόνατε χρείαν ἔχον-
τες γάλακτος, καὶ οὐ
στερεᾶς τροφῆς.
13 Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων
γάλακτος, [4]ἄπειρος λό-
γου § δικαιοσύνης· (νή-
πιος γάρ ‖ [10]ἐστι·)
14 Τελείων[8] δέ [10]ἐςιν
ἡ στερεὰ τροφὴ, τῶν
διὰ τὴν ἕξιν τὰ [15] αἰ-
σθητήρια [14] γεγυμνα-
σμένα [16]ἐχόντων πρὸς
[16] διάκρισιν καλοῦ τε
καὶ κακοῦ.

Κεφ. ς'.

ΔΙΟ [18] ἀφέντες τὸν
τῆς [20]ἀρχῆς τοῦ Χριςοῦ
λόγον, ἐπὶ τὴν [21] τελει-
ότητα φερώμεθα· μὴ
πάλιν θεμέλιον κατα-
βαλλόμενοι μετανοίας
ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ
πίστεως ἐπὶ Θεὸν,
2 †† Βαπτισμῶν διδα-
χῆς, ἐπιθέσεώς τε χει-
ρῶν, ἀναςάσεώς τε νε-
κρῶν, καὶ κρίματος
[25] αἰωνίου.
3 Καὶ τοῦτο ‡‡ ποιήσο-
μεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ
ὁ Θεός.
4 Ἀδύνατον γὰρ τοὺς

A. D. 63.

1 Ecclus. 4. 29. [34.]
2 s. θυσίας.
* περὶ-i.
† διδάσκεσθαι-n. [n.
‡ ὑμᾶς τινα,-
3 Ga. 4. 3, 9. Col. 2. 8, 20.
4 s. μόνον.
5 δοξάζω.
6 s. ἔστι.
7 γίνομαι.
8 1 Co. 2. 6. Phi. 3. 15.
9 Ps. 2. 7.
§ καὶ f.
‖ ἀκμὴν-f.
10 εἰμί.
11 γεννάω.
12 Je. 4. 19.
13 Ps. 110. 4.
14 γυμνάζω, ch. 12. 11.
15 s. ὄργανα.
16 Ro. 14. 1. 1 Co. 12. 10
17 2 Mac. 9. 18.
18 ἀφίημι.
19 προσφέρω.
20 c. 5. 12.
21 Col. 3. 14.
** εἰσακουσθεὶς. ἀπὸ τῆς εὐλαβείας (καὶ ὢν υ.) ἔμαθεν,-n.
22 ch. 12. 28.
23 μανθάνω.
24 πάσχω.
†† βαπτισμῶν, διδαχῆς, alii βαπτισμῶν διαδοχῆς,-n
25 Mat. 25. 46.
‡‡ ποιήσωμεν,-i.
26 ch. 2. 10. Lu. 13. 32.

ἅπαξ [1] φωτισθέντας,
γευσαμένους τε τῆς
δωρεᾶς τῆς ἐπουρανί-
ου, καὶ [3] μετόχους [4] γε-
νηθέντας Πνεύματος
ἁγίου,
6 Καὶ καλὸν γευσαμέ-
νους Θεοῦ ῥῆμα, δυνά-
μεις τε μέλλοντος [7] αἰ-
ῶνος,
6 Καὶ * [9] παραπεσόν-
τας, πάλιν ἀνακαινί-
ζειν εἰς μετάνοιαν,
ἀνασταυροῦντας ἑαυ-
τοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ,
ϗ [10] παραδειγματίζον-
τας.
7 Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα
τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις
ἐρχόμενον ὑετὸν, ϗ τί-
κτουσα [11] βοτάνην εὔ-
θετον ἐκείνοις δι' οὓς
καὶ γεωργεῖται, μετα-
λαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ
τοῦ Θεοῦ·
8 Ἐκφέρουσα δὲ ἀκάν-
θας καὶ τριβόλους,
ἀδόκιμος, καὶ κατάρας
ἐγγὺς, ἧς τὸ τέλος εἰς
καῦσιν.
9 Πεπείσμεθα [14] δὲ πε-
ρὶ ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τὰ
κρείττονα καὶ [15] ἐχόμε-
να [17] σωτηρίας, εἰ καὶ
οὕτω λαλοῦμεν.
10 Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ
Θεὸς [19] ἐπιλαθέσθαι τοῦ
ἔργου ὑμῶν, καὶ b τοῦ
[21] κόπου ǀ τῆς ἀγάπης
ἧς [22] ἐνεδείξασθε εἰς τὸ
ὄνομα αὐτοῦ, διακονή-
σαντες τοῖς ἁγίοις καὶ
διακονοῦντες.
11 Ἐπιθυμοῦμεν δὲ
ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐ-
τὴν ἐνδείκνυσθαι σπου-
δὴν πρὸς τὴν [2] πληρο-
φορίαν τῆς ἐλπίδος
ἄχρι τέλους·
12 Ἵνα μὴ [5] νωθροὶ
[4] γένησθε, [6] μιμηταὶ δὲ
τῶν διὰ πίστεως καὶ
[8] μακροθυμίας κληρο-
νομούντων τὰς ἐπαγγε-
λίας.
13 Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπ-
αγγειλάμενος ὁ Θεὸς,
ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς [23] εἶ-
χε μείζονος ὀμόσαι,
[24] ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ,
14 Λέγων· † Ἦ μὴν
εὐλογῶν εὐλογήσω σε,
καὶ πληθύνων πληθυ-
νῶ σε.
15 Καὶ οὕτω [12] μακρο-
θυμήσας [25] ἐπέτυχε τῆς
ἐπαγγελίας.
16 Ἄνθρωποι μὲν γὰρ
κατὰ τοῦ μείζονος
ὀμνύουσι, καὶ πάσης
αὐτοῖς ἀντιλογίας πέ-
ρας [13] εἰς βεβαίωσιν ὁ
ὅρκος.
17 Ἐν ᾧ περισσότερον
βουλόμενος ὁ Θεὸς [16] ἐ-
πιδεῖξαι τοῖς κληρονό-
μοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ
[18] ἀμετάθετον τῆς βου-
λῆς αὐτοῦ, [20] ἐμεσίτευ-
σεν ὅρκῳ·
18 Ἵνα διὰ δύο πραγ-
μάτων ἀμεταθέτων, ἐν
οἷς ἀδύνατον ψεύσα-
σθαι Θεὸν, ἰσχυρὰν πα-
ράκλησιν ἔχωμεν οἱ
καταφυγόντες κρατῆ-
σαι τῆς προκειμένης
ἐλπίδος·
19 Ἣν ὡς ἄγκυραν
[23] ἔχομεν τῆς ψυχῆς

A. D. 63.

1 ch. 10. 32. Lu. 11. 36. Jno. 1. 9. Ep. 1. 18. 2 Ti. 1. 10. Re. 18. 1. 21. 23. 22. 5.
2 ch. 10. 22. 1 Th. 1. 5.
3 ch. 1. 9. 8. 1, 14.
4 γίνομαι.
5 ch. 5. 11.
6 1 Co. 11. 1. Ep. 5. 1. 1 Th. 1. 6.
7 Mat. 12. 32. Mar. 3. 29.
8 Ro. 2. 4. Ep. 4. 2. Ja. 5. 10.
* παραπεσόντας πάλιν-n
9 παραπίπτω
10 Mat. 1. 19. Je. 13. 22. Eze. 28. 17.
† Εἰ μὴν-n. Ge. 22. 16, 17.
11 Ex. 9. 22.
12 Lu. 18. 7. Ja. 5. 7.
13 s. ἔστι.
14 πείθω, Ro. 15. 14. 2 Ti. 1. 5, 12.
15 ch. 12. 28. 1 Ti. 1. 19.
16 ἐπιδεί-
17 s. ἐκ. (κνύω
18 ver. 18.
19 ἐπιλανθάνω.
20 μεσιτεύω.
21 1 Th. 1. 3.
22 ἐνδεικνύω
23 ἔχω.
24 ὀμνύω.
25 ἐπιτυγχάνω.

ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαί-
αν, ꝁ εἰσερχομένην εἰς
τὸ ἐσώτερον [1] τοῦ κα-
ταπετάσματος·
20 Ὅπου πρόδρομος
ὑπὲρ ἡμῶν [3] εἰσῆλθεν
Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὶκ ἀρχιερεὺς
[4] γενόμενος εἰς τὸν αἰ-
ῶνα.

Κεφ. ζ'.

ΟΥΤΟΣ γὰρ ὁ Μελ-
χισεδὲκ, βασιλεὺς Σα-
λὴμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ
τȣ̃ ὑψίστου, ὁ συναντή-
σας Ἀβραὰμ ὑποστρέ-
φοντι ἀπὸ τῆς [6] κόπης
τῶν βασιλέων, καὶ εὐ-
λογήσας αὐτόν·
2 Ὧ καὶ [7] δεκάτην ἀπὸ
πάντων [8] ἐμέρισεν Ἀ-
βραάμ· πρῶτον μὲν ἑρ-
μηνευόμενος βασιλεὺς
δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ
καὶ βασιλεὺς Σαλήμ·
ὅ [11] ἐστι βασιλεὺς εἰρή-
νης·
3 Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ,
ἀγενεαλόγητος· μήτε
ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε
ζωῆς τέλος ἔχων· ἀφ-
ωμοιωμένος [13] δὲ τῷ
υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει
ἱερεὺς εἰς τὸ [15] διηνε-
κές.
4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος
οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην
Ἀβραὰμ [19] ἔδωκεν ἐκ
τῶν ἀκροθινίων ὁ πα-
τριάρχης.[20]
5 Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν
υἱῶν Λευῒ τὴν ἱερατεί-
αν λαμβάνοντες, ἐντο-
λὴν ἔχουσιν [22] ἀποδε-
κατοῦν τὸν λαὸν κατὰ
τὸν νόμον, τουτέστι,
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν,
καίπερ [2] ἐξεληλυθότας
ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβρα-
άμ·
6 Ὁ δὲ μὴ γενεαλο-
γούμενος ἐξ αὐτῶν, δε-
δεκάτωκε [5] τὸν Ἀβρα-
ὰμ, καὶ τὸν ἔχοντα
τὰς ἐπαγγελίας εὐλό-
γηκε.
7 Χωρὶς δὲ πάσης ἀν-
τιλογίας, τὸ ἔλαττον
ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐ-
λογεῖται.
8 Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας
ἀποθνήσκοντες ἄνθρω-
ποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ
δὲ, [9] μαρτυρούμενος ὅτι
[10] ζῇ.
9 Καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν,
διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευῒ
ὁ δεκάτας λαμβάνων
[5] δεδεκάτωται·
10 Ἔτι γὰρ ἐν τῇ
ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς [11] ἦν,
ὅτε [12] συνήντησεν αὐτῷ
ὁ Μελχισεδέκ.
11 Εἰ μὲν οὖν [14] τελεί-
ωσις διὰ τῆς Λευϊτι-
κῆς [16] ἱερωσύνης [11] ἦν·
(ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' * αὐ-
τῇ [17] νενομοθέτητο·)
τίς ἔτι χρεία, κατὰ
τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ
ἕτερον [18] ἀνίστασθαι
ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν
τάξιν Ἀαρὼν λέγε-
σθαι;
12 Μετατιθεμένης [21]
γὰρ τῆς ἱερωσύνης,
ἐξ ἀνάγκης καὶ νό-
μου [23] μετάθεσις γίνε-
ται.

A. D. 63.

1 s. μέρος.
2 ἐξέρχομαι.
3 εἰσέρχομαι.
4 γίνομαι.
5 δεκατόω, ver. 9. Ne. 10. 37.
6 Ge. 14. 17. Jos. 10. 20.
7 ver. 4, 8, 9. confer. Le. 27. 30. Nu. 18. 21.
8 μερίζω.
9 s. δεκάτας ἔλαβε ἐκεῖνος.
10 ζάω.
11 εἰμί.
12 συναντάω
13 ἀφομοιόω.
14 Lu. 1. 45.
15 c. 10. 1, 12, 14.
16 v. 12, 14, 24. 1 Mac. 2. 54.
* αὐτῆς-ι. al. αὐτήν.
17 νομοθετέω, ch. 8. 6. Ro. 9. 4. Ex. 24. 12. Ps. 119. 33.
18 ἀνίστημι.
19 δίδωμι.
20 Ac. 2. 29. 7. 8, 9. 1 Ch. 24. 31. 27. 22.
21 μετατίθημι, ch. 11. 5. Ac. 7. 16. Eccl. 44. 16.
22 Mat. 23 23. Lu. 11. 42. 18. 12. Ge. 28. 22. De. 14. 22. 1 Sa. 8. 15.
23 s. ἱερατικοῦ.

13 Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται
ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας
[1]μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐ-
δεὶς *[2] προσέσχηκε τῷ
θυσιαστηρίῳ.
14 Πρόδηλον γὰρ ὅτι
ἐξ Ἰούδα [3]ἀνατέταλκεν
ὁ Κύριος ἡμῶν· εἰς ἣν
φυλὴν † οὐδὲν περὶ ἱε-
ρωσύνης Μωσῆς ἐλά-
λησε.
15 Καὶ περισσότερον
ἔτι κατάδηλόν [6] ἐστιν,
εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα
Μελχισεδὲκ [7] ἀνίσταται
ἱερεὺς ἕτερος,
16 Ὃς οὐ κατὰ νόμον
ἐντολῆς ‡ σαρκικῆς γέ-
γονεν,[9] ἀλλὰ κατὰ δύ-
ναμιν ζωῆς ἀκαταλύ-
του.
17 § Μαρτυρεῖ γάρ·
Ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν
αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδέκ.
18 Ἀθέτησις [12] μὲν
γὰρ [9] γίνεται [14] προα-
γούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ
αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ [15]ἀν-
ωφελές·
19 **Οὐδὲν γὰρ [17] ἐτε-
λείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισ-
αγωγὴ δὲ κρείττονος
ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζο-
μεν τῷ Θεῷ.
20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ
χωρὶς ὁρκωμοσίας, (οἱ
μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμο-
σίας [6]εἰσὶν ἱερεῖς [9] γε-
γονότες·
21 Ὁ δὲ, μετὰ [21] ὁρ-
κωμοσίας, διὰ τοῦ λέ-
γοντος πρὸς αὐτόν·
[22]Ὤμοσε Κύριος, καὶ
οὐ μεταμεληθήσεται·
σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
d κατὰ τὴν τάξιν Μελ-
χισεδέκ·)
22 Κατὰ τοσοῦτον
κρείττονος [2] διαθήκης
[9] γέγονεν [4] ἔγγυος Ἰη-
σοῦς.
23 Καὶ οἱ μὲν, πλεί-
ονές [6] εἰσι [9] γεγονότες
ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ
κωλύεσθαι παραμένειν·
24 Ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν
αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα,
ἀπαράβατον ἔχει τὴν
ἱερωσύνην·
25 Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς
τὸ [8] παντελὲς δύναται
τοὺς προσερχομένους δι'
αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε
[10] ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχά-
νειν ὑπὲρ αὐτῶν.
26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν
|| [11]ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς,
[16]ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαν-
τος, [12] κεχωρισμένος
ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν,
χ ὑψηλότερος τῶν οὐ-
ρανῶν [9]γενόμενος·
27 Ὃς οὐκ ἔχει καθ'
[18]ἡμέραν ἀνάγκην, ὥς-
περ οἱ ἀρχιερεῖς, πρό-
τερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων
ἁμαρτιῶν θυσίας ἀνα-
φέρειν, ἔπειτα τῶν [20]
τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ
ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυ-
τὸν [22] ἀνενέγκας.
28 Ὁ νόμος γὰρ ἀν-
θρώπους καθίστησιν ἀρ-
χιερεῖς, ἔχοντας ἀσθέ-
νειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς
ὁρκωμοσίας τῆς [24]μετὰ
τὸν νόμον, [25] υἱὸν εἰς
τὸν αἰῶνα [26] τετελειω-
μένον.[17]

A. D. 63.

1 μετέχω.
2 1 Co. 11. 25.
* προσέσχε-h alii προσέστηκε.
3 προσέχω.
4 2Mac. 10.28.
5 ἀνατέλλω, Mat. 4. 16. Mar. 4. 6. Ja. 1. 11. 2 Pe. 1. 19.
† περὶ ἱερέων οὐδὲν-i.
6 εἰμί.
7 ἀνίστημι.
8 Lu. 13. 11.
‡ σαρκίνης-l.
9 γίνομαι.
10 ζάω.
§ μαρτυρεῖται-h.
|| χ ἔπρεπεν-i
11 πρέπω, ch. 2. 10. Mat. 3. 15.
12 χωρίζω.
13 ch. 9. 26.
14 προάγω.
15 Tit. 3. 9.
16 Ac. 2. 27. 1 Ti. 2. 8. Tit. 1. 8. Re. 15. 4.
** οὐδένα-n.
17 τελειόω.
18 s. ἑκάστην
20 s. ἁμαρτίων.
21 ver. 28. Eze. 17. 18. 3Esdr. 8 93.
22 ἀναφέρω.
23 ὀμνύω.
24 s. οὔσης.
25 s. καθίστησιν.
26 ch. 2. 10. 5. 9. Lu. 13. 32. Jno. 19. 28.

Κεφ. η΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ [1] δὲ
ἐπὶ τοῖς λεγομένοις,
τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιε-
ρέα, ὃς [2] ἐκάθισεν ἐν
δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς
μεγαλωσύνης ἐν τοῖς
οὐρανοῖς,
2 Τῶν ἁγίων λειτουρ-
γὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς
ἀληθινῆς, ἣν [6] ἔπηξεν ὁ
Κύριος, *d* καὶ | οὐκ ἄν-
θρωπος.
3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς
εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά
τε καὶ θυσίας [10] καθί-
σταται· ὅθεν ἀναγκαῖον
ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ
[11] προσενέγκῃ.
4 Εἰ μὲν * γὰρ [13] ἦν
ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν [13] ἦν
ἱερεὺς, [13] ὄντων *c* τῶν
ἱερέων | τῶν προσφερόν-
των κατὰ *e* τὸν νόμον τὰ
δῶρα·
5 Οἵτινες [17] ὑποδείγμα-
τι καὶ [19] σκιᾷ λατρεύ-
ουσι τῶν ἐπουρανί-
ων, [20] καθὼς [21] κεχρημά-
τισται Μωσῆς, μέλλων
ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν·
[22] Ὅρα γάρ, φησί, ‡ ποι-
ήσῃς [23] πάντα κατὰ τὸν
[24] τύπον τὸν [25] δει-
χθέντα σοι ἐν τῷ
ὄρει.
6 Νυνὶ δὲ [21] διαφορω-
τέρας || [28] τέτευχε λει-
τουργίας, ὅσῳ καὶ κρείτ-
τονός [13] ἐστι διαθήκης
μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείτ-
τοσιν ἐπαγγελίαις νε-
νομοθέτηται. [30]
7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκεί-
νη [13] ἦν ἄμεμπτος, οὐκ

A. D. 63.

1 Ac. 22. 28.
2 ζητέω.
3 καθίζω.
4 Ro. 9. 19.
5 Je. 31. 31–34.
6 πήγνυμι.
7 ἐπιλαμβάνω.
8 s. εἰς τὸ, v. ἕνεκα.
9 ἐξάγω.
10 καθίστημι
11 προσφέρω.
12 ἐμμένω.
* οὖν-n.
13 εἰμί.
14 ἀμελέω.
16 διατίθημι.
17 ch. 9 23. Jno. 13. 15. 2 Pe. 2. 6.
18 οἶδα.
† con. δίδωμι.
19 ch. 10. 1. Col. 2. 17.
20 s. μερῶν.
21 χρηματίζω. Ac. 11. 26.
22 Ex. 25. 40.
‡ ποιήσεις-n.
23 s. ἵνα.
24 Ac. 7. 44.
25 δεικνύω.
§ πολίτην-a.
26 γινώσκω.
27 ch. 1. 4. 9. 10. Ro. 12. 6.
|| τέτυχε s. τετύχηκε-n.
28 τυγχάνω, ch. 11. 35. Lu. 20. 35. Ac. 24. 2. 26. 22. 27. 3. 2 Ti. 2. 10.
29 εἴδω.
30 νομοθετέω, ch. 7. 11.

ἂν δευτέρας [3] ἐζητεῖτο
τόπος.
8 Μεμφόμενος [4] γὰρ
αὐτοῖς λέγει· [5] Ἰδοὺ,
ἡμέραι ἔρχονται, λέγει
Κύριος, καὶ συντελέ-
σω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσ-
ραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶ-
κον Ἰούδα διαθήκην
καινήν·
9 Οὐ κατὰ τὴν διαθή-
κην ἣν ἐποίησα τοῖς
πατράσιν αὐτῶν, ἐν
ἡμέρᾳ [7] ἐπιλαβομένου
μου τῆς χειρὸς αὐτῶν,
[8] ἐξαγαγεῖν [9] αὐτοὺς ἐκ
γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐ-
τοὶ οὐκ [12] ἐνέμειναν ἐν τῇ
διαθήκῃ μου, κἀγὼ [14] ἠ-
μέλησα αὐτῶν, λέγει
Κύριος.
10 Ὅτι αὕτη ἡ διαθή-
κη ἣν [16] διαθήσομαι τῷ
οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς
ἡμέρας ἐκείνας, λέγει
Κύριος, [18] διδοὺς † νό-
μους μου εἰς τὴν διά-
νοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
καρδίας αὐτῶν ἐπιγρά-
ψω αὐτούς· καὶ [13] ἔσο-
μαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν,
καὶ αὐτοὶ [13] ἔσονταί μοι
εἰς λαόν.
11 Καὶ οὐ μὴ διδάξω-
σιν ἕκαστος τὸν § πλη-
σίον αὐτοῦ, καὶ ἕκα-
στος τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ, λέγων· [26] Γνῶθι
τὸν Κύριον· ὅτι πάν-
τες [29] εἰδήσουσί με,
ἀπὸ μικροῦ *d* αὐ-
τῶν | ἕως μεγάλου αὐ-
τῶν·
12 Ὅτι ἵλεως [13] ἔσο-
μαι ταῖς ἀδικίαις αὐ-

τῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν
αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομι-
ῶν αὐτῶν οὐ μὴ [1] μνη-
σθῶ ἔτι.
13 Ἐν τῷ λέγειν και-
νὴν, [2] πεπαλαίωκε τὴν
πρώτην·[3] τὸ δὲ παλαι-
ούμενον καὶ γηράσκον,
ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

Κεφ. θ΄.

ΕΙΧΕ [7] μὲν οὖν καὶ ἡ
πρώτη [b] σκηνὴ | *[8] δι-
καιώματα λατρείας,
τό, τε ἅγιον κοσμικόν.
2 Σκηνὴ γὰρ [9] κατε-
σκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν
ᾗ ἥ τε λυχνία ϗ ἡ τρά-
πεζα, καὶ ἡ πρόθεσις
τῶν ἄρτων, § ἥτις λέ-
γεται ** ἁγία.
3 Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον
καταπέτασμα σκηνὴ ἡ
λεγομένη [13] ἅγια ἁγί-
ων,
4 [e] Χρυσοῦν | ἔχουσα
[e] θυμιατήριον, καὶ | τὴν
κιβωτὸν τῆς διαθήκης
[15] περικεκαλυμμένην
πάντοθεν χρυσίῳ· ἐν ᾗ
[17] στάμνος χρυσῆ ἔχουσα
τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος
Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα,
καὶ αἱ πλάκες τῆς δια-
θήκης.
5 Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς
Χερουβὶμ δόξης, κατα-
σκιάζοντα τὸ ἱλαστή-
ριον· περὶ ὧν οὐκ
[19] ἔστι νῦν λέγειν κατὰ
μέρος.
6 Τούτων δὲ οὕτω κατ-
εσκευασμένων,[a] εἰς μὲν
τὴν πρώτην σκηνὴν, δι-
απαντὸς [23] εἰσίασιν [24]
οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας
ἐπιτελοῦντες·
7 Εἰς δὲ τὴν δευτέραν
ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μό-
νος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χω-
ρὶς αἵματος, ὃ προσφέ-
ρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ
τῶν τοῦ λαοῦ [4] ἀγνοη-
μάτων.
8 Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ
Πνεύματος τοῦ ἁγίου,
μήπω [5] πεφανερῶσθαι
τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν,
ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς
ἐχούσης στάσιν·
9 Ἥτις [6] παραβολὴ
[10] εἰς τὸν καιρὸν τὸν
[11] ἐνεστηκότα,† καθ' ‡ ὃν
δῶρά τε καὶ θυσίαι
προσφέρονται, μὴ ‖ δυ-
νάμεναι κατὰ συνείδη-
σιν τελειῶσαι τὸν λα-
τρεύοντα,
10 Μόνον ἐπὶ βρώμα-
σι, καὶ πόμασι, καὶ δια-
φόροις [12] βαπτισμοῖς,
[b] ϗ | †† δικαιώμασι σαρ-
κὸς, μέχρι καιροῦ διορ-
θώσεως ‡‡ ἐπικείμενα.
11 Χριστὸς δὲ [14] παρα-
γενόμενος ἀρχιερεὺς
τῶν μελλόντων ἀγα-
θῶν, διὰ τῆς μείζονος
ϗ τελειοτέρας σκηνῆς,
οὐ χειροποιήτου, τοῦτ'
ἔστιν, οὐ ταύτης τῆς
κτίσεως,
12 Οὐδὲ δι' αἵματος
τράγων καὶ μόσχων,
διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵμα-
τος [20] εἰσῆλθεν ἐφάπαξ
εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν
[21] λύτρωσιν [22] εὑράμε-
νος.
13 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύ-

A. D. 63.

1 μιμνήσκομαι.
2 παλαιόω.
3 s. διαθήκην
4 Ge. 43. 12.
5 φανερόω.
6 ch. 11. 19. Mat. 13. 24.
7 ἔχω.
\- al. ἐκείνη al. διαθήκη.
8 Lu. 1. 6. Ro. 1. 32. Re. 15. 4.
9 κατασκευάζω.
10 s. ἐστιν.
11 ἐνίστημι.
† καθέστηκε,-f.
‡ ἦν-i.
§ καὶ τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον,-f.
‖ δυνάμενα-n
** ἅγια·-a.
12 ch. 6. 2. Mar. 7. 4,8. Ro 12. 6.
13 cf. Ex. 26. 33. 2 Ch. 3. 8. 5. 7, &c.
†† δικαιώματα-h.
‡‡ ἐπικείμεναι.-n.
14 παραγίνομαι.
15 περικαλύπτω.
17 s. κιβώτῳ.
19 εἰμί.
20 εἰςέρχομαι.
21 Lu. 1. 68. 2. 38.
22 εὑρίσκω.
23 s. χρόνου.
24 εἴςειμι, Ac. 3. 3.

ρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς [2]κεκοινωμένυς, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα·

14 Πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς †διὰ Πνεύματος ‡αἰωνίου ἑαυτὸν [3]προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν §ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ [5]ζῶντι;

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης [7]ἐστὶν, ὅπως θανάτου [8]γενομένου, εἰς [6]ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν [9]λάβωσιν οἱ [10]κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.

16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ [13]διαθεμένου.

17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία· ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε [5]ζῇ ὁ ‖[13]διαθέμενος.

18 Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος [17]ἐγκεκαίνισται.

19 Λαληθείσης [18] γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ **νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, [9]λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ *βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν [1]ἐῤῥάντισε,

20 Λέγων· Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς [4]ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός.

21 Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτυργίας τῷ αἵματι ὁμοίως [1]ἐῤῥάντισε.

22 Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ [8]γίνεται ἄφεσις.

23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας.

24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια [11]εἰςῆλθεν ὁ Χριστὸς, ἀντίτυπα [12] τῶν ἀληθινῶν, [14]ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν [15]ἐμφανισθῆναι [16]τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·

25 Οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥςπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰςέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ·

26 (Ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις [19]παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμυ·) νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ [20]συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν ††ἁμαρτίας,

A. D. 63.

* βιβλίον, χ πάντα-n. alii conj. βιβλίον, πάντα.
1 ῥαντίζω.
2 κοινόω.
† δι' ἁγνεύματος-n.
‡ ἁγίου-n.
3 προσφέρω.
4 ἐντέλλω.
§ ἡμῶν-h.
5 ζάω.
6 ch. 11. 35. Lu. 21. 28. 1 Co. 1. 30. Ep. 1. 7, 14. Col. 1. 14.
7 εἰμί.
8 γίνομαι.
9 λαμβάνω.
10 καλέω.
11 εἰςέρχομαι.
12 1 Pe. 3. 21.
‖ διαθέμενος;-n.
13 διατίθημι.
14 s. ἁγίων.
15 s. εἰς τὸ, v. ὥςτε.
16 ἐμφανίζω, ch. 11. 14. Mat. 27. 53. Jno. 14. 21. Ac. 23. 15. 24. 1.
17 ἐγκαινίζω ch. 10. 20. 1 Ki. 8. 63. 2 Ch. 7. 5.
18 λαλέω.
** τὸν-f.
19 πάσχω.
20 Mat. 13. 39, 40. 24. 3. 28. 20.
†† ἁμαρτίας διὰ-n.

διὰ τῆς θυσίας * αὐτοῦ
[1] πεφανέρωται.
27 Καὶ † καθ' ὅσον ἀπό-
κειται τοῖς ἀνθρώποις
ἅπαξ [5] ἀποθανεῖν, μετὰ
δὲ τοῦτο κρίσις·
28 Οὕτως ‡ ὁ Χριστὸς
[6] ἅπαξ [7] προσενεχθεὶς
[9] εἰς τὸ πολλῶν [11] ἀνε-
νεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ
δευτέρου χωρὶς § ἁμαρ-
τίας [13] ὀφθήσεται τοῖς
αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις
εἰς σωτηρίαν. ||

Κεφ. ι'.

ΣΚΙΑΝ [14] γὰρ ἔχων ὁ
νόμος τῶν μελλόντων,
ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν
[15] εἰκόνα τῶν πραγμά-
των, κατ' ἐνιαυτὸν
ταῖς αὐταῖς θυσίαις, ἃς
προσφέρουσιν εἰς τὸ δι-
ηνεκὲς, οὐδέποτε ** δύ-
ναται τὺς προσερχομέ-
νους [19] τελειῶσαι.
2 Ἐπεὶ οὐκ †† ἂν [21] ἐ-
παύσαντο προσφερόμε-
ναι; διὰ τὸ μηδεμίαν
ἔχειν ἔτι συνείδησιν
ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύ-
οντας, ἅπαξ §§ [23] κεκα-
θαρμένους·
3 Ἀλλ' ἐν αὐταῖς [25] ἀ-
νάμνησις ἁμαρτιῶν
κατ' ἐνιαυτόν.
4 Ἀδύνατον γὰρ αἷμα
ταύρων καὶ τράγων
ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.
5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς
τὸν κόσμον, λέγει·
[27] Θυσίαν καὶ προσφο-
ρὰν οὐκ [29] ἠθέλησας,
*‡ σῶμα δὲ [31] κατηρτί-
σω μοι.

6 Ὁλοκαυτώματα [2] καὶ
περὶ ἁμαρτίας οὐκ [4] εὐ-
δόκησας.
7 Τότε εἶπον· Ἰδοὺ
ἥκω (ἐν κεφαλίδι βι-
βλίου [10] γέγραπται πε-
ρὶ ἐμοῦ) [12] τοῦ ποιῆσαι,
[17] ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά
σου.
8 Ἀνώτερον λέγων·
"Οτι θυσίαν καὶ προσ-
φορὰν καὶ ὁλοκαυτώμα-
τα καὶ περὶ ἁμαρτίας
οὐκ [29] ἠθέλησας, οὐδὲ
εὐδόκησας·ˋ (αἵτινες
κατὰ [d] τὸν | νόμον
προσφέρονται·)
9 Τότε [16] εἴρηκεν· Ἰδὺ
ἥκω τοῦ ποιῆσαι, [17] ὁ
Θεὸς, | τὸ θέλημά σου.
Ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον,
ἵνα τὸ δεύτερον [18] στή-
σῃ.
10 Ἐν ᾧ θελήματι [20] ἡ-
γιασμένοι [22] ἐσμὲν οἱ
διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ
§ σώματος [b] τοῦ | Ἰησοῦ
Χριστοῦ ἐφάπαξ.
11 Καὶ πᾶς μὲν ‡‡ ἱε-
ρεὺς [18] ἕστηκε καθ' ἡμέ-
ραν λειτουργῶν, καὶ
τὰς αὐτὰς πολλάκις
προσφέρων θυσίας, αἵ-
τινες οὐδέποτε δύναν-
ται [24] περιελεῖν ἁμαρ-
τίας·
12 |||| Αὐτὸς δὲ μίαν
ὑπὲρ ἁμαρτιῶν [7] προσ-
ενέγκας *† θυσίαν, εἰς
τὸ διηνεκὲς [28] ἐκάθισεν
ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ·
13 Τὸ λοιπὸν ἐκδεχό-
μενος ἕως [32] τεθῶσιν οἱ
ἐχθροὶ αὐτῦ ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

A. D. 63.

* αὐτοῦ,-n.
1 φανερόω.
2 Mar. 12. 33.
4 Mat. 3. 17.
† καθ' ὅ-n.al. conj. καθὼς.
5 ἀποθνήσκω
‡ καὶ-m.
6 s. μόνον.
7 προσφέρω.
9 s. εἰς θυσίαν
10 γράφω.
11 ἀναφέρω.
12 s. ἕνεκα.
§ αἵματος-n.
13 ὄπτομαι.
|| διὰ πίστεως-f.
14 ch. 8. 5.
15 Ro. 1. 23.
16 εἴρω.
17 nom. pro voc. At.
18 ἵστημι. [n.
** δύνανται-
19 τελειόω.
20 ἁγιάζω.
†† κἂν ἐπαύσαντο-n.al. conj. ἐπαύσαντο ἂν.
21 παύω.
22 εἰμί. [n.
‡‡ ἀρχιερεὺς-
§§ κεκαθαρμένους;-a.
23 καθαίρω.
24 περιαιρέω.
25 s. θυσίαις ἐστι.
|||| οὗτος-h.
*† θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς,-n.
27 Ps. 40.6--8.
28 καθίζω.
29 θέλω.
*‡ ὠτία-n.
31 καταρτίζω
32 τίθημι.

14 *Μιᾷ γὰρ προσφο-
ρᾷ [1] τετελείωκεν εἰς τὸ
διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζο-
μένους.
15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν
καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγι-
ον· μετὰ γὰρ τὸ ‡[3]προ-
ειρηκέναι·
16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν
[5] διαθήσομαι πρὸς αὐ-
τοὺς μετὰ τὰς ἡμέ-
ρας ἐκείνας, λέγει Κύ-
ριος, [7] διδοὺς νόμους
μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν,
καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν
αὐτῶν ἐπιγράψω αὐ-
τούς·
17 §Καὶ τῶν ἁμαρτι-
ῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνο-
μιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνη-
σθῶ[8] ἔτι.
18 Ὅπου δὲ ἄφεσις
τούτων, οὐκ ἔτι προς-
φορὰ περὶ ἁμαρτίας.
19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελ-
φοί, παῤῥησίαν εἰς τὴν
εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν
τῷ αἵματι Ἰησοῦ,
20 Ἣν [12] ἐνεκαίνισεν
ἡμῖν ὁδὸν [13] πρόσφατον
καὶ [15] ζῶσαν, διὰ τοῦ
καταπετάσματος, τοῦτ'
ἔστι τῆς σαρκὸς αὐ-
τοῦ·
21 Καὶ [17] ἱερέα μέ-
γαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ
Θεοῦ·
22 Προσερχώμεθα [19]
μετὰ ἀληθινῆς καρδίας
ἐν πληροφορίᾳ πίστεως,
[21] ἐῤῥαντισμένοι τὰς
καρδίας ἀπὸ συνειδή-
σεως πονηρᾶς·
23 Καὶ [23] λελουμένοι
τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ,

A. D. 63.

* Μία γὰρ προσφορὰ-π.
1 τελειόω.
2 ἐπαγγέλλω.
3 προερέω.
† conj. κατανοῶμεν.
‡ εἰρηκέναι-h
4 Ac. 15. 39.
5 διατίθημι.
6 s. ἑαυτοὺς.
7 δίδωμι.
§ ὕστερον λέγει-f.
8 μιμνήσκομαι.
9 λαμβάνω.
10 ver. 31. ch. 12. 21. Ps. 111. 9.
11 Mar. 7. 9. Lu. 7. 30. 10. 16. Jno. 12. 48.
12 ἐγκαινίζω ch. 9. 18.
13 Nu. 6. 3.
14 ἀξιόω.
15 ζάω.
16 Mat. 5. 13. 7. 6.
17 s. ἔχοντες ex. v. 19.
18 ἡγέομαι.
19 προσέρχομαι.
20 ἁγιάζω.
21 ῥαντίζω, ch. 9. 13, 19, 21. Le. 6. 27.
22 εἴδω.
23 λούω.
24 ἀνταποδίδωμι. De. 32. 35. Lu. 14. 14. Ro. 12. 19. 1 Th. 3. 9. 2 Th. 1. 6.

κατέχωμεν τὴν ὁμολο-
γίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλι-
νῆ· (πιστὸς γὰρ ὁ [2] ἐπ-
αγγειλάμενος.)
24 Καὶ †κατανοῶμεν
ἀλλήλους εἰς [4] παροξυ-
σμὸν ἀγάπης καὶ κα-
λῶν ἔργων·
25 Μὴ ἐγκαταλείπον-
τες τὴν ἐπισυναγωγὴν
ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τι-
σὶν, ἀλλὰ παρακαλοῦν-
τες· [6] καὶ τοσούτῳ
μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε
ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέ-
ραν.
26 Ἑκουσίως γὰρ ἁ-
μαρτανόντων ἡμῶν με-
τὰ τὸ [9] λαβεῖν τὴν
ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθεί-
ας, οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτι-
ῶν ἀπολείπεται θυσία·
27 Φοβερὰ [10] δέ τις
ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ
πυρὸς ζῆλος, ἐσθίειν
μέλλοντος τοὺς ὑπεναν-
τίους.
28 Ἀθετήσας[11] τὶς νό-
μον Μωσέως, χωρὶς
οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν
ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀπο-
θνήσκει·
29 Πόσῳ (δοκεῖτε)
χείρονος [14] ἀξιωθήσε-
ται τιμωρίας ὁ τὸν υἱ-
ὸν τοῦ Θεοῦ [16] κατα-
πατήσας, καὶ τὸ αἷμα
τῆς διαθήκης κοινὸν
[18] ἡγησάμενος, ἐν ᾧ
[20] ἡγιάσθη, καὶ τὸ Πνεῦ-
μα τῆς χάριτος ἐνυ-
βρίσας;
30 Οἴδαμεν [22] γὰρ τὸν
εἰπόντα· Ἐμοὶ ἐκδίκη-
σις, ἐγὼ [24] ἀνταποδώ-

σω, λέγει Κύριος.[1]
Καὶ πάλιν· Κύριος κρι-
νεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.
31 Φοβερὸν τὸ [1] ἐμπε-
σεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ
ζῶντος.
32 Ἀναμιμνήσκεσθε
δὲ τὰς πρότερον ἡμέ-
ρας, ἐν αἷς [4] φωτισθέν-
τες, πολλὴν ἄθλησιν
[5] ὑπεμείνατε παθημά-
των·
33 Τοῦτο μὲν, ὀνειδι-
σμοῖς τε καὶ θλίψεσι
θεατριζόμενοι· τοῦτο
δὲ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως
ἀναστρεφομένων [8] γε-
νηθέντες.
34 Καὶ γὰρ τοῖς † δε-
σμοῖς μου [9] συνεπαθή-
σατε, καὶ τὴν ἁρπα-
γὴν τῶν ὑπαρχόντων
ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσ-
εδέξασθε,[11] γινώσκον-
τες ἔχειν b ἐν | ‖ ἑαυ-
τοῖς κρείττονα ὕπαρξιν
d ἐν οὐρανοῖς,| καὶ μέ-
νουσαν.
35 Μὴ ** ἀποβάλητε
οὖν τὴν παῤῥησίαν
ὑμῶν, ἥτις ἔχει μι-
σθαποδοσίαν μεγά-
λην.
36 Ὑπομονῆς [15] γὰρ
ἔχετε χρείαν· ἵνα τὸ
θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιή-
σαντες, [17] κομίσησθε
τὴν ἐπαγγελίαν.
37 Ἔτι γὰρ μικρὸν
ὅσον ὅσον, [21] ὁ ἐρχό-
μενος ἥξει, καὶ οὐ χρο-
νιεῖ.
38 Ὁ δὲ δίκαιος ‡‡ ἐκ
πίστεως [25] ζήσεται· καὶ
ἐὰν [27] ὑποστείληται,[29]
οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου
ἐν αὐτῷ.
39 Ἡμεῖς δὲ οὐκ [2] ἐ-
σμὲν [3] ὑποστολῆς εἰς
ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστε-
ως εἰς περιποίησιν ψυ-
χῆς.

Κεφ. ια΄.

ΕΣΤΙ δὲ πίστις, ἐλ-
πιζομένων *[6]ὑπόστασις,
πραγμάτων [7] ἔλεγχος
οὐ βλεπομένων.
2 Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρ-
τυρήθησαν [10] οἱ πρε-
σβύτεροι.
3 Πίστει νοοῦμεν [12]κα-
τηρτίσθαι τοὺς [13]αἰῶνας
ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ ‡ μὴ
ἐκ φαινομένων §τὰ βλε-
πόμενα [8] γεγονέναι.
4 Πίστει πλείονα θυ-
σίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν
[14] προσήνεγκε τῷ Θεῷ,
δι' ἧς [10] ἐμαρτυρήθη
[2]εἶναι δίκαιος, μαρτυ-
ροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις
αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ δι'
αὐτῆς [16] ἀποθανὼν ἔτι
†† λαλεῖται.
5 Πίστει Ἐνὼχ [18]μετε-
τέθη [20] τοῦ μὴ [22]ἰδεῖν
θάνατον· καὶ οὐχ εὑρίσκε-
το, διότι [18] μετέθηκεν
αὐτὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ
τῆς [23]μεταθέσεως d αὐ-
τοῦ [10]μεμαρτύρηται εὐ-
ηρεστηκέναι [24] τῷ Θεῷ.
6 Χωρὶς δὲ πίστεως ἀ-
δύνατον [24]εὐαρεστῆσαι·
πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν
[26] προσερχόμενον τῷ
Θεῷ, ὅτι [2]ἐστὶ, καὶ τοῖς
ἐκζητοῦσιν αὐτὸν [28]μι-
σθαποδότης [8] γίνεται.

A. D. 63.

1 ἐμπίπτω.
2 εἰμί.
3 s. τέκνα.
4 φωτίζω.
5 ὑπομένω.
* ὑπόστασις πραγμάτων.-π.
6 c. 1. 3; 3. 14.
7 2 Ti. 3. 16.
8 γίνομαι.
† δεσμίοις συν.-α.
9 συμπαθέω.
10 μαρτυρέω, Lu. 4. 22.
11 προςδέχομαι.
12 καταρτίζω ch. 10. 5.
13 ch. 1. 2.
‡ ἐκ μὴ-π.
§ τὸ βλεπόμενον-ι.
‖ al. ἑαυτοῖς.
14 προσφέρω.
** ἀπολύητε-π.
15 Ro. 2. 7.
16 ἀποθνήσκω.
†† λαλεῖ.-k.
17 κομίζω.
18 μετατίθημι, ch. 7. 12.
20 s. ἕνεκα.
21 Mat. 11. 3. Lu. 7. 19.
22 εἴδω.
23 ch. 7. 12.
24 εὐαρεστέω, ch. 13. 16.
‡‡ μου ἐκ πίστεως, alii ἐκ πίστεώς μου-π.
25 ζάω.
26 ch. 4. 16.
27 s. τὶς.
28 cf. v. 26. ch. 2. 2.
29 ὑποστέλλω.

7 Πίστει [1]χρηματι-
σθεὶς * Νῶε περὶ τῶν
μηδέπω βλεπομένων,
[3]εὐλαβηθεὶς [4]κατε-
σκεύασε κιβωτὸν εἰς
σωτηρίαν τοῦ οἴκȣ αὐ-
τοῦ· δι' ἧς [5]κατέκρι-
νε τὸν κόσμον, καὶ τῆς
κατὰ πίστιν δικαιοσύ-
νης [7]ἐγένετο κληρονό-
μος.
8 Πίςει ‡ καλούμενος
Ἀβραὰμ [9]ὑπήκουσεν
[11]ἐξελθεῖν [12] εἰς τὸν
τόπον ὃν [13]ἤμελλε
λαμβάνειν εἰς κληρο-
νομίαν· καὶ [12]ἐξῆλθε,
μὴ [14]ἐπιστάμενος πȣ͂
ἔρχεται.
9 Πίστει [17]παρῴκη-
σεν εἰς τὴν γῆν τῆς
ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλο-
τρίαν, ἐν σκηναῖς κατ-
οικήσας μετὰ Ἰσαὰκ ϗ
Ἰακὼβ τῶν συγκληρο-
νόμων τῆς ἐπαγγελίας
τῆς αὐτῆς·
10 Ἐξεδέχετο [19] γὰρ
τὴν τοὺς θεμελίους
ἔχουσαν πόλιν, ἧς τε-
χνίτης[23] καὶ δημιουρ-
γὸς ὁ Θεός.
11 Πίστει καὶ § αὐτὴ
Σάῤῥα ‖ δύναμιν εἰς
καταβολὴν σπέρματος
[25]ἔλαβε, ** καὶ παρὰ
καιρὸν †† ἡλικίας [26]ἔ-
τεκεν, ἐπεὶ πιστὸν ἡγή-
σατο[27] τὸν ἐπαγγειλά-
μενον.
12 Διὸ ϗ ἀφ' ἑνὸς [30]ἐ-
γεννήθησαν, ϗ ταῦτα
[31]νενεκρωμένου, καθὼς
τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ
τῷ πλήθει, καὶ ‡‡ ὡςεὶ

A. D. 63.

1 χρηματίζω
* Νῶε, περὶ τ. μ. βλεπομένων εὐλαβηθεὶς,-n.
2 ἀποθνήσκω
3 εὐλαβέομαι.
4 κατασκευάζω.
5 κατακρίνω.
† κομισάμε-
6 εἴδω. [νοι-n.
7 γίνομαι.
8 πείθω.
‡ ὁ-f.
9 ὑπακούω.
10 εἰμί. [τὸ
11 [illegible] εἰς
12 ἐξέρχομαι.
13 μέλλω.
14 ἐπίσταμαι.
15 μνημονεύω
16 ἔχω.
17 παροικέω.
18 1 Ti. 3. 1.
19 ἐκδέχομαι.
20 ἑτοιμάζω.
21 προσφέρω.
22 ch. 4. 15.
23 Ac. 19. 24, 38
§ αὐτὴ Σάῤῥα-n.
‖ ἡ στεῖρα, s. στεῖρα ȣ͂σα-f
24 ἀναδέχομαι.
25 λαμβάνω.
** εἰς τὸ τεκνῶσαι-f.
†† ἡλικίας, ἐπεὶ-l.
26 τίκτω.
27 ἡγέομαι.
28 λαλέω.
29 καλέω.
30 γεννάω.
31 νεκρόω.
32 ch. 9. 9.
‡‡ ὡς ἡ ἄμμος-a.
33 κομίζω.

ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος
τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρί-
θμητος.
13 Κατὰ πίστιν ἀπέ-
θανον [2] οὗτοι πάντες,
μὴ † [25] λαβόντες τὰς
ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόῤ-
ῥωθεν αὐτὰς [6] ἰδόντες,
ὁ καὶ [8] πεισθέντες, ‖ καὶ
ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμο-
λογήσαντες ὅτι ξένοι
ϗ παρεπίδημοί [10] εἰσιν
ἐπὶ τῆς γῆς.
14 Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέ-
γοντες, ἐμφανίζουσιν
ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦ-
σι.
15 Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης
[15] ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς
[12] ἐξῆλθον, [16] εἶχον ἂν
καιρὸν ἀνακάμψαι.
16 Νυνὶ δὲ κρείττονος
[18]ὀρέγονται, τȣτ' ἔςιν,
ἐπουρανίȣ· διὸ οὐκ ἐπ-
αισχύνεται αὐτοὺς ὁ
Θεὸς, Θεὸς ἐπικαλεῖ-
σθαι αὐτῶν· [20] ἡτοί-
μασε γὰρ αὐτοῖς πό-
λιν.
17 Πίστει [21] προσενή-
νοχεν Ἀβραὰμ τὸν
Ἰσαὰκ [22] πειραζόμενος,
καὶ τὸν μονογενῆ
[21] προσέφερεν ὁ τὰς ἐπ-
αγγελίας [24] ἀναδεξά-
μενος·
18 Πρὸς ὃν [28] ἐλαλή-
θη· Ὅτι ἐν Ἰσαὰκ
[29]κληθήσεταί σοι σπέρ-
μα·
19 Λογισάμενος ὅτι ϗ
ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυ-
νατὸς ὁ Θεός· ὅθεν αὐ-
τὸν καὶ ἐν [32]παραβολῇ
[33]ἐκομίσατο.

20 Πίστει περὶ μελ-
λόντων εὐλόγησεν Ἰσα-
ὰκ τοῦ Ἰακὼβ καὶ τὸν
Ἠσαῦ.
21 Πίστει Ἰακὼβ ἀπο-
θνήσκων ἕκαστον τῶν
υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησε·
καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ
τὸ ἄκρον [7] τῆς ῥάβδου
αὐτοῦ.
22 Πίστει Ἰωσὴφ τε-
λευτῶν περὶ τῆς ἐξόδȣ
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνη-
μόνευσε, καὶ περὶ τῶν
ὀστέων αὐτοῦ [11] ἐνε-
τείλατο.
23 Πίστει Μωσῆς γεν-
νηθεὶς[13] [14]ἐκρύβη τρί-
μηνον ὑπὸ τῶν πατέ-
ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον
ἀστεῖον τὸ παιδίον· ϗ
οὐκ [15] ἐφοβήθησαν τὸ
διάταγμα τοῦ βασιλέ-
ως.
24 *Πίστει Μωσῆς μέ-
γας [19]γενόμενος [20]ἠρνή-
σατο λέγεσθαι υἱὸς θυ-
γατρὸς Φαραώ·
25 Μᾶλλον [21] ἑλόμε-
νος συγκακȣχεῖσθαι τῷ
λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ πρόσ-
καιρον[22] ἔχειν ἁμαρτί-
ας ἀπόλαυσιν·
26 Μείζονα πλοῦτον
[23] ἡγησάμενος τῶν † ἐν
Αἰγύπτῳ θησαυρῶν
τὸν ὀνειδισμὸν τȣ̃ Χρι-
ϛοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς
τὴν μισθαποδοσίαν.
27 Πίστει [30]κατέλιπεν
Αἴγυπτον, μὴ [15]φοβη-
θεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βα-
σιλέως· τὸν γὰρ ἀόρα-
τον ὡς §ὁρῶν [33]ἐκαρτέ-
ρησε.
28 Πίστει [1] πεποίηκε
τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσ-
χυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα
μὴ ὁ ὀλοθρεύων [2] τὰ
πρωτότοκα,[3] θίγῃ αὐ-
τῶν.
29 Πίστει [4] διέβησαν
τὴν [5] ἐρυθρὰν θάλασ-
σαν ὡς διὰ ξηρᾶς· [6] ἧς
πεῖραν [8] λαβόντες οἱ
Αἰγύπτιοι [9] κατεπόθη-
σαν.
30 Πίϛει τὰ τείχη Ἰε-
ριχὼ [10] ἔπεσε, κυκλω-
θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέ-
ρας.
31 Πίϛει Ῥαὰβ ἡ πόρ-
νη οὐ [12] συναπώλετο
τοῖς [16] ἀπειθήσασι, δε-
ξαμένη[17] τȣ̀ς κατασκό-
πους μετ' εἰρήνης.
32 Καὶ τί ἔτι λέγω;
[18] ἐπιλείψει γάρ με δι-
ηγούμενον ὁ χρόνος
περὶ Γεδεὼν, Βαράκ τε
καὶ Σαμψὼν, καὶ Ἰεφ-
θάε, Δαβίδ τε καὶ Σα-
μουὴλ, καὶ τῶν προφη-
τῶν·
33 Οἳ διὰ πίστεως
[24] κατηγωνίσαντο βα-
σιλείας, [25] εἰργάσαντο
δικαιοσύνην, [26] ἐπέτυ-
χον ἐπαγγελιῶν, ἔφρα-
ξαν[27] ϛόματα λεόντων·
34 Ἔσβεσαν[28] δύναμιν
πυρὸς, [29] ἔφυγον ‡ στό-
ματα μαχαίρας, [31] ἐνε-
δυναμώθησαν ἀπὸ ἀ-
σθενείας, [19]ἐγενήθησαν
ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,
παρεμβολὰς [32]ἔκλιναν
ἀλλοτρίων·
35 Ἔλαβον[8] γυναῖκες
ἐξ ἀναϛάσεως τȣ̀ς νε-

A. D. 63.

1 ποιέω.
2 s. ἄγγελος.
3 s. γεννή-
ματα.
4 διαβαίνω.
5 Ac. 7. 36.
Ex. 15. 4.
6 s. γῆς.
7 s. μέρος.
8 λαμβάνω.
9 καταπίνω.
10 πίπτω.
11 ἐντέλλω.
12 συναπόλ-
λυμι.
Nu. 16. 26.
13 γεννάω.
14 κρύπτω.
15 φοβέω.
16 ch. 3. 18.
Jno. 3. 36.
Ro. 11. 30.
1 Pe. 2. 7.
17 δέχομαι.
18 ἐπιλείπω.
* Vide App.
19 γίνομαι.
20 ἀρνέομαι.
21 αἱρέω.
22 Mat. 13. 21.
Mar. 4. 17.
2 Co. 4. 18.
23 ἡγέομαι.
† Αἰγύπτȣ-l.
alii ἐν Αἰ-
γύπτου.
24 καταγω-
νίζομαι.
25 ἐργάζομαι.
26 ἐπιτυγχά-
νω.
27 φράσσω.
28 σβέννυμι.
29 φεύγω.
‡ στόμα-n.
30 καταλείπω
31 ἐνδυναμόω
32 κλίνω.
§ ὁρῶντα-n.
33 καρτερέω,
Ecclus. 2. 2.

κρούς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ
[1] ἐτυμπανίσθησαν, οὐ
[3] προςδεξάμενοι τὴν ἀ-
πολύτρωσιν, ἵνα κρείτ-
τονος ἀναςάσεως τύ-
χωσιν.
36 Ἕτεροι δὲ [5] ἐμπαι-
γμῶν καὶ μαςίγων πεῖ-
ραν [6] ἔλαβον, ἔτι δὲ
δεσμῶν καὶ φυλακῆς.
37 Ἐλιθάσθησαν,[7] [9] ἐ-
πρίσθησαν,‖ [10] ἐπειρά-
σθησαν,‖ † ἐν φόνῳ μα-
χαίρας [11] ἀπέθανον· πε-
ριῆλθον[13] ἐν [15] μηλω-
ταῖς, ἐν αἰγείοις δέρ-
μασιν· ὑστερούμενοι,[17]
θλιβόμενοι, κακουχού-
μενοι·
38 Ὧν οὐκ [19] ἦν ἄξιος
ὁ κόσμος· ἐν ἐρημίαις
πλανώμενοι καὶ ὄρεσι
καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς
[20] ὀπαῖς τῆς γῆς.
39 Καὶ οὗτοι πάντες,
μαρτυρηθέντες διὰ τῆς
πίστεως, οὐκ [21] ἐκομί-
σαντο τὴν ἐπαγγελίαν·
40 Τοῦ Θεοῦ περὶ
ἡμῶν κρεῖττόν τι προ-
βλεψαμένου, ἵνα μὴ
χωρὶς ἡμῶν [22] τελειω-
θῶσι.

Κεφ. ιβ'.

ΤΟΙΓΑΡΟΥΝ καὶ
ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχον-
τες περικείμενον ἡμῖν
νέφος [23] μαρτύρων, ‖ὄγ-
κον [25] ἀποθέμενοι πάν-
τα, καὶ τὴν [26] εὐπερί-
ςατον ἁμαρτίαν, δι'
ὑπομονῆς τρέχωμεν
τὸν προκείμενον ἡμῖν
ἀγῶνα·
2 Ἀφορῶντες εἰς τὸν
τῆς πίστεως [2] ἀρχη-
γὸν καὶ τελειωτὴν Ἰη-
σοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προ-
κειμένης αὐτῷ χαρᾶς,
[4] ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰ-
σχύνης καταφρονήσας,
ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρό-
νου τοῦ Θεοῦ * [8] ἐκάθι-
σεν.
3 Ἀναλογίσασθε γὰρ
τὸν τοιαύτην [4] ὑπομε-
μενηκότα ὑπὸ τῶν
ἁμαρτωλῶν εἰς αὐ-
τὸν [12] ἀντιλογίαν, ἵνα
μὴ ‡ [14] κάμητε, ταῖς
ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμε-
νοι.
4 Οὔπω μέχρις αἵμα-
τος [16] ἀντικατέστητε
πρὸς τὴν ἁμαρτίαν
ἀνταγωνιζόμενοι·
5 Καὶ [18] ἐκλέλησθε τῆς
παρακλήσεως, ἥτις ὑ-
μῖν ὡς υἱοῖς διαλέγε-
ται· [27] Υἱέ μου, μὴ ὀλι-
γώρει παιδείας Κυρίου,
μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ
ἐλεγχόμενος.
6 Ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύ-
ριος, παιδεύει· μαςιγοῖ
δὲ πάντα υἱὸν ὃν παρα-
δέχεται.
7 § Εἰ παιδείαν ὑπομέ-
νετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν
προσφέρεται ὁ Θεός·
τίς γάρ [19] ἐςιν υἱὸς ὃν
οὐ παιδεύει πατήρ;
8 Εἰ δὲ χωρίς [19] ἐςτε
παιδείας, ἧς μέτοχοι
[24] γεγόνασι πάντες, ἄρα
νόθοι [19] ἐστὲ καὶ οὐχ
υἱοί.
9 ** Εἶτα τοὺς μὲν
τῆς σαρκὸς ἡμῶν πα-

A. D. 63.

1 τυμπανίζω.
2 ch. 2. 10.
3 προςδέχομαι.
4 ὑπομένω.
5 Eze. 22. 4.
6 λαμβάνω.
7 λιθάζω.
* κεκάθικεν.-α.
8 καθίζω.
9 πρίζω.
10 πειράζω.
† conj. ἐπυράσθησαν, s. ἐπυρώσθησαν, s. ἐπρήσθησαν s. ἐπηρώθησαν, &c.
11 ἀποθνήσκω
12 c. 6. 16; 7. 7.
13 περιέρχομαι.
‡ κάμητε ταῖς ψ. ὑμῶν;-π.
14 κάμνω.
15 1 Ki 19. 19.
16 ἀντικαθίστημι. Jos. 5. 7.
17 s. ὑπαρχόντων.
18 ἐκλανθάνομαι.
19 εἰμί.
20 Ja. 3. 11.
21 κομίζω, ch. 10. 36.
22 c. 2. 10; 5. 9.
§ Εἰς-π.
23 Ac. 6. 13. 1 Th. 2. 10. Re. 2. 18.
‖ con. ὄκνον.
24 γίνομαι.
25 ἀποτίθημι.
26 cf. Eze. 26. 8. 2 Mac. 4. 16.
** Εἰ δὲ-π.
27 Pr. 3. 11, 12.

τέρας [1]εἴχομεν παιδευ-
τὰς, καὶ [2]ἐνετρεπόμεθα·
[3]οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑπο-
ταγησόμεθα[4] τῷ πατρὶ
τῶν πνευμάτων, καὶ
[5]ζήσομεν;
10 Οἱ μὲν γὰρ πρὸς
ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ
τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαί-
δευον·[7] ὁ δὲ, ἐπὶ τὸ
συμφέρον, εἰς τὸ μετα-
λαβεῖν[8] τῆς ἁγιότητος
αὐτοῦ.
11 Πᾶσα δὲ παιδεία
πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ
δοκεῖ [11]χαρᾶς [13]εἶναι,
ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ
καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς
δι' αὐτῆς [14]γεγυμνα-
σμένοις [15]ἀποδίδωσι
δικαιοσύνης.
12 Διὸ [17] τὰς παρειμέ-
νας χεῖρας καὶ τὰ [19]πα-
ραλελυμένα γόνατα ἀν-
ορθώσατε·
13 Καὶ τροχιὰς ὀρθὰς
ποιήσατε τοῖς ποσὶν
ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ [20]χω-
λὸν [22]ἐκτραπῇ, [21]ἰαθῇ
δὲ μᾶλλον.
14 Εἰρήνην [23]διώκετε
μετὰ πάντων, καὶ τὸν
ἁγιασμὸν, οὗ χωρὶς
οὐδεὶς [25]ὄψεται τὸν
Κύριον·
15 Ἐπισκοποῦντες [27]
μήτις [28]ὑστερῶν ἀπὸ
τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ·
μήτις ‡ ῥίζα [30]πικρίας
ἄνω φύουσα ||[31]ἐνοχλῇ,
καὶ διὰ ταύτης [33]μιαν-
θῶσι πολλοί·
16 Μή τις ** πόρνος,[34]
ἢ [35]βέβηλος, ὡς Ἠσαῦ,
ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς
[15]ἀπέδοτο τὰ πρωτοτό-
κια αὐτοῦ.
17 Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ
μετέπειτα θέλων κλη-
ρονομῆσαι τὴν εὐλογί-
αν, [6]ἀπεδοκιμάσθη· με-
τανοίας γὰρ τόπον οὐχ
[9]εὗρε, καίπερ μετὰ δα-
κρύων ἐκζητήσας αὐ-
τήν.
18 Οὐ γὰρ [10]προσελη-
λύθατε * ψηλαφωμένῳ
ὄρει,| καὶ [12]κεκαυμέ-
νῳ πυρὶ, καὶ γνόφῳ,
καὶ † σκότῳ, καὶ θυέλ-
λῃ,
19 Καὶ σάλπιγγος ἤχῳ,
καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς
οἱ ἀκούσαντες [16]παρῃ-
τήσαντο μὴ [18]προστε-
θῆναι αὐτοῖς λόγον·
20 (Οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ
διαστελλόμενον· Κἂν
θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους,
λιθοβοληθήσεται, ἢ
βολίδι κατατοξευθήσε-
ται·|
21 Καὶ, οὕτω φοβερὸν
[13]ἦν τὸ φανταζόμενον,
Μωσῆς [24]εἶπεν· [26]Ἔκ-
φοβός εἰμι καὶ [28]ἔντρο-
μος·)
22 Ἀλλὰ [10]προσελη-
λύθατε Σιὼν ὄρει, καὶ
πόλει Θεοῦ [5]ζῶντος,
Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ,
χ § μυριάσιν ἀγγέλων,
23 Πανηγύρει καὶ ἐκ-
κλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν
οὐρανοῖς [32]ἀπογεγραμ-
μένων, καὶ κριτῇ Θεῷ
πάντων, καὶ πνεύμασι
δικαίων [36]τετελειωμέ-
νων,
24 Καὶ διαθήκης νέας

A. D. 63.

1 ἔχω.
2 ἐντρέπω.
3 s. αὐτούς.
4 ὑποτάσσω.
5 ζάω.
6 ἀποδοκιμάζω.
7 παιδεύω.
8 μεταλαμβάνω.
9 εὑρίσκω.
10 προσέρχομαι. [ού.-f.
* conj. μὴ s.
11 s. πράγμα.
12 καίω.
† ζόφῳ,-h.
13 εἰμί.
14 γυμνάζω.
15 ἀποδίδωμι
16 παραιτέω.
17 Is. 35. 3.
18 προστίθημι
19 παραλύω.
20 s. μέρος.
21 ἰάομαι.
22 ἐκτρέπω.
23 Ro. 9. 30.
24 cf. Ex. 19. 16.
25 ὄπτομαι.
26 Mar. 9. 6.
27 1 Pe. 5. 2.
28 Ac. 7. 32.
29 ch. 4. 1.
‡ ῥίζα, πικρίας-n.
30 Ac. 8. 23.
|| ἐν χολῇ,-n
31 Da. 6. 2.
§ μυριάσιν, ἀγγέλων πανηγύρει· καὶ-a.
32 ἀπογράφω
33 μιαίνω.
** πόρνος ἢ βέβηλος, ὡς-n.
34 s. ᾖ.
35 1 Ti. 1. 9.
36 τελειόω.

μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵ-
ματι ῥαντισμοῦ *κρείτ-
τονα λαλοῦντι παρὰ
†τὸν Ἄβελ.
25 Βλέπετε μὴ [1]παραι-
τήσησθε τὸν λαλοῦντα.
Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ [4]ἔ-
φυγον, τὸν ἐπὶ ‡τῆς ‖
γῆς [1]παραιτησάμενοι
χρηματίζοντα, πολλῷ
μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν
[7]ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρε-
φόμενοι.
26 Οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν
[13]ἐσάλευσε τότε· νῦν δὲ
[24]ἐπήγγελται, λέγων·
[14]Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ §σείω
οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ
καὶ τὸν οὐρανόν.
27 Τὸ δὲ, Ἔτι ἅπαξ,
δηλοῖ τῶν [13]σαλευομέ-
νων τὴν [17]μετάθεσιν,
ὡς ‖[19]πεποιημένων, ἵνα
[28]μείνῃ τὰ μὴ σαλευό-
μενα.
28 Διὸ βασιλείαν ἀσά-
λευτον παραλαμβάνον-
τες, ἔχωμεν χάριν, δι'
ἧς **λατρεύωμεν εὐα-
ρέστως τῷ Θεῷ μετὰ
††[23]αἰδοῦς καὶ [24]εὐλα-
βείας.
29 Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡ-
μῶν πῦρ καταναλίσκον.

Κεφ. ιγ'.

Η [27]ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑ
[28]μενέτω.
2 Τῆς [29]φιλοξενίας μὴ
ἐπιλανθάνεσθε· διὰ
ταύτης γὰρ [30]ἔλαθόν
[31]τινες [32]ξενίσαντες
ἀγγέλους.
3 Μιμνήσκεσθε τῶν δε-
σμίων, ὡς [33]συνδεδεμέ-
νοι· τῶν κακουχουμένων,
ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν
σώματι.
4 Τίμιος [2] ὁ [3]γάμος
ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη
[3]ἀμίαντος· πόρνους ‡δὲ
καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ
Θεός.
5 Ἀφιλάργυρος [5] ὁ
τρόπος· [6]ἀρκούμενοι
[8]τοῖς [9]παροῦσιν.[10] Αὐ-
τὸς γὰρ [11]εἴρηκεν· Οὐ
μή σε [12]ἀνῶ, οὐδ' οὐ μή
σε ἐγκαταλίπω.
6 Ὥστε θαῤῥοῦντας
ἡμᾶς λέγειν· Κύριος
ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φο-
βηθήσομαι[15] τί ποιή-
σει μοι ἄνθρωπος.
7 Μνημονεύετε τῶν
[16]ἡγουμένων ὑμῶν, οἵ-
τινες [18]ἐλάλησαν ὑμῖν
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ·
ὧν [20]ἀναθεωροῦντες
τὴν [21]ἔκβασιν τῆς ἀνα-
στροφῆς, [22]μιμεῖσθε τὴν
πίστιν.
8 Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς
καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς,
καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.
9 Διδαχαῖς ποικίλαις
καὶ ξέναις μὴ ‡‡[24]περι-
φέρεσθε· καλὸν γὰρ
χάριτι βεβαιοῦσθαι
τὴν καρδίαν, οὐ βρώμα-
σιν, ἐν οἷς οὐκ [26]ὠφε-
λήθησαν οἱ περιπατή-
σαντες.
10 Ἔχομεν θυσιαστή-
ριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ
ἔχουσιν ἐξουσίαν ‖ οἱ
τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.
11 Ὧν γὰρ εἰσφέρεται
ζώων τὸ αἷμα ¶περὶ
ἁμαρτίας ‖ §§εἰς τὰ ἅγια

A. D. 63.

* κρεῖττον-α.
† τὸ-i. alii conj. τὸ τὸ.
1 παραιτέω.
2 Ac. 5. 34.
3 s. ἔστι, v. ἔστω
4 φεύγω.
‡ γὰρ-i.
5 1 Ti. 3. 3.
6 Lu. 3. 14.
7 s. χρηματίζοντα.
8 s. ἐστε.
9 πάρειμι.
10 s. χρῆμα·
11 εἴρω. [σι.
12 ἀνίημι.
13 σαλεύω.
14 Hag. 2. 7.
§ σείσω-i.
15 φοβέω.
16 Lu. 22. 26.
17 ch. 7. 12.
18 λαλέω.
‖ conj. πεποιημένων.
19 ποιέω.
20 Ac. 17. 23.
21 1 Co. 10. 13.
22 μιμέομαι.
** λατρεύομεν-i.
†† εὐλαβείας καὶ δέους-i.
23 1 Ti. 2. 9.
‡‡ παραφέρεσθε·-a.
24 Mar. 6. 55. 2 Co. 4. 10.
25 ch. 5. 7.
26 ὠφελέω.
27 Ro. 12. 10.
28 μένω.
29 Ro. 12. 13.
30 λανθάνω.
31 s. ἑαυτὸς.
32 ξενίζω, Ac. 10. 6.
§§ al. transp.
33 συνδέω [λω
34 ἐπαγγέλ-

διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τού-
των τὰ σώματα κατα-
καίεται ἔξω τῆς [2]παρ-
εμβολῆς.
12 Διὸ καὶ Ἰησοῦς,
ἵνα [3]ἁγιάσῃ διὰ τοῦ
ἰδίου αἵματος τὸν λα-
όν, ἔξω τῆς [*]πύλης
[5]ἔπαθε.
13 Τοίνυν ἐξερχώμεθα
πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς
παρεμβολῆς, τὸν ὀνει-
δισμὸν αὐτοῦ φέρον-
τες.
14 Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε
[7]μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ
τὴν μέλλουσαν ἐπιζη-
τοῦμεν.
15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀνα-
φέρωμεν θυσίαν αἰνέ-
σεως διαπαντὸς τῷ
Θεῷ, τοῦτ' ἔστι, [9]καρπὸν
χειλέων ὁμολογούντων
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
16 Τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ
[10]κοινωνίας μὴ ἐπιλαν-
θάνεσθε· τοιαύταις γὰρ
[11]θυσίαις § [12]εὐαρεστεῖ-
ται ὁ Θεός.
17 Πείθεσθε τοῖς ἡγου-
μένοις ὑμῶν, καὶ ὑπεί-
κετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυ-
πνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυ-
χῶν ὑμῶν, ὡς λόγον
[15]ἀποδώσοντες, ἵνα με-
τὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι,
καὶ μὴ στενάζοντες·
†† ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν
τοῦτο.
18 Προσεύχεσθε περὶ
ἡμῶν· ‡‡ [18]πεποίθαμεν
γὰρ ὅτι καλὴν συνείδη-
σιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι
καλῶς θέλοντες [1]ἀνα-
στρέφεσθαι.
19 Περισσοτέρως δὲ
παρακαλῶ τοῦτο ποιῆ-
σαι, ἵνα τάχιον [4]ἀπο-
καστασταθῶ ὑμῖν.
20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰ-
ρήνης, ὁ [6]ἀναγαγὼν ἐκ
† νεκρῶν τὸν ποιμένα
τῶν προβάτων τὸν μέ-
γαν ἐν αἵματι διαθήκης
αἰωνίου, τὸν Κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν,
21 Καταρτίσαι [8] ὑμᾶς
ἐν παντὶ c ἔργῳ | ἀγα-
θῷ, ‡ εἰς τὸ ποιῆσαι
τὸ θέλημα αὐτοῦ· ποι-
ῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρε-
στον ἐνώπιον αὐτοῦ,
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ·
ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰ-
ῶνας c τῶν αἰώνων. |
Ἀμήν.
22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ
λόγου τῆς παρακλή-
σεως· καὶ γὰρ διὰ [13]
βραχέων [14] ἐπέστειλα
ὑμῖν.
23 Γινώσκετε τὸν
ἀδελφὸν ||Τιμόθεον [16]ἀ-
πολελυμένον· ** μεθ'
οὗ (ἐὰν τάχιον ἔρχη-
ται) [19]ὄψομαι ὑμᾶς.
24 Ἀσπάσασθε πάντας
τοὺς [17] ἡγουμένους ὑμῶν,
καὶ πάντας τοὺς ἁγίους.
Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ
ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.
25 Ἡ χάρις μετὰ πάν-
των ὑμῶν. d Ἀμήν. | §§

A. D. 63.

1 ch. 10. 33. 1 Pe. 1. 17. 2 Pe. 2. 18.
2 Re. 20. 9. Ju. 7. 9. 10.
3 ἁγιάζω.
4 ἀποκαθίστημι. Mar. 3. 5. 8. 25.
5 πάσχω.
* πόλεως s. παρεμβολῆς-n.
6 ἀνάγω.
† γῆς-n.
7 μένω.
8 Mat. 21. 16.
9 Hos. 14. 3.
‡ al. καὶ λόγῳ-f.
10 Ac. 2. 42.
11 Ro. 12. 1. Ph. 2. 17. 4. 18. 1 Pe. 2. 5.
§ εὐεργετεῖται-n.
12 ch. 11. 5,6.
13 s. ῥημάτων.
14 ἐπιστέλλω, Ac. 15. 20. 21. 25.
15 ἀποδίδωμι
|| ἡμῶν-f.
16 ἀπολύω.
** πρὸς ὑμᾶς,-f.
17 ver. 7, 17. Ac. 7. 10.
†† λυσιτελὲς-n.
‡‡ πειθόμεθα-h.
18 πείθω.
19 ὄπτομαι.
§§ Vide App.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

Κεφ. α΄.

ΙΑΚΩΒΟΣ Θεοῦ καὶ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριςοῦ
δῦλος, ταῖς δώδεκα φυ-
λαῖς ταῖς [3]ἐν τῇ [4]δια-
σπορᾷ, [5]χαίρειν.
2 Πᾶσαν χαρὰν [7]ἡγή-
σασθε, ἀδελφοί μου,
ὅταν [8]πειρασμοῖς [9]πε-
ριπέσητε ποικίλοις·
3 Γινώσκοντες [11]ὅτι
τὸ [12]δοκίμιον ὑμῶν
ε τῆς πίςεως | κατεργά-
ζεται ὑπομονήν·
4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔρ-
γον τέλειον ἐχέτω, ἵνα
[15]ἦτε τέλειοι καὶ ὁλό-
κληροι,[17] ἐν μηδενὶ
λειπόμενοι.
5 Εἰ δέ τις ὑμῶν
[19]λείπεται σοφίας, αἰ-
τείτω παρὰ τοῦ [21]δι-
δόντος Θεοῦ πᾶσιν
ἁπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδί-
ζοντος· καὶ [21]δοθήσε-
ται αὐτῷ.
6 Αἰτείτω δὲ ἐν πίςει,
[23]μηδὲν διακρινόμενος·
ὁ γὰρ [26]διακρινόμενος
[27]ἔοικε κλύδωνι θαλάσ-
σης ἀνεμιζομένῳ καὶ
ῥιπιζομένῳ.
7 Μὴ γὰρ [29]οἰέσθω ὁ
ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι
[25]λήψεταί τι παρὰ τῦ
Κυρίου.

A. D. 61.

1 ch. 4. 8.
2 Is. 54. 11.
3 s. οὖσαις.
4 Jno. 7. 35. 1 Pe. 1. 1.
5 s. εὔχεται, v. λέγει.
6 καυχάομαι Ro. 5. 2.
7 ἡγέομαι.
8 Mat. 6. 13.
9 περιπίπτω.
10 παρέρχομαι.
11 s. τοῦτο.
12 ἀνατέλλω.
13 1 Pe. 1. 7.
14 Mat. 20. 12.
15 εἰμί.
16 ξηραίνω.
17 1 Th. 5. 23.
18 ἐκπίπτω.
19 v. 4. c. 2. 15.
20 ἀπολλύω.
* πορίαις-n. conj. ἐμπορίαις.
21 δίδωμι.
22 μαραίνω.
23 s. κατά.
† ὑπομενεῖ-n
24 γίνομαι.
25 λαμβάνω.
26 Mat. 21. 21.
27 εἴκω.
28 ἐπαγγέλλω.
29 οἴομαι.
30 Mat. 4. 1. 16. 1.

8 Ἀνὴρ [1]δίψυχος, [2]ἀ-
κατάστατος ἐν πάσαις
ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
9 Καυχάσθω [6] δὲ ὁ
ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν
τῷ ὕψει αὐτοῦ·
10 Ὁ δὲ πλούσιος, ἐν
τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ·
ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου
[10]παρελεύσεται.
11 Ἀνέτειλε [12] γὰρ ὁ
ἥλιος σὺν τῷ [14]καύσω-
νι. καὶ [16]ἐξήρανε τὸν
χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος
αὐτοῦ [18]ἐξέπεσε, καὶ
ἡ εὐπρέπεια τοῦ προς-
ώπου αὐτοῦ [20]ἀπώλε-
το· οὕτω καὶ ὁ πλού-
σιος ἐν ταῖς * πορείαις
αὐτοῦ [22]μαρανθήσε-
ται.
12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς
† ὑπομένει πειρασμόν,
ὅτι δόκιμος [24]γενόμε-
νος [25]λήψεται τὸν στέ-
φανον τῆς ζωῆς, ὃν
[28]ἐπηγγείλατο d ὁ Κύ-
ριος | τοῖς ἀγαπῶσιν
αὐτόν.
13 Μηδεὶς [30]πειραζό-
μενος λεγέτω, ὅτι ἀπὸ
b τοῦ | Θεοῦ πειράζο-
μαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπεί-
ραστός [15]ἐστι κακῶν,
πειράζει δὲ αὐτὸς οὐ-
δένα.

14 Ἕκαστος δὲ πει-
ράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδί-
ας ἐπιθυμίας ἐξελκό-
μενος καὶ [1] δελεαζόμε-
νος.
15 Εἶτα ἡ ἐπιθυμία
[3] συλλαβοῦσα τίκτει
ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρ-
τία ἀποτελεσθεῖσα ἀ-
ποκύει θάνατον.
16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελ-
φοί μου ἀγαπητοί.
17 Πᾶσα [7] δόσις ἀγαθὴ,
καὶ πᾶν δώρημα τέλει-
ον, [10] ἄνωθέν * [9] ἐστι,
καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ
πατρὸς τῶν ‡ φώτων,
παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλ-
λαγὴ, ἢ τροπῆς ἀποσκί-
ασμα.
18 Βουληθεὶς [14] [15] ἀπε-
κύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀλη-
θείας, εἰς τὸ [9] εἶναι
ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα
τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
19 ‖ Ὥςτε, ἀδελφοί μȣ
ἀγαπητοὶ, [9] ἔστω πᾶς
ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ
ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ
[17] λαλῆσαι, βραδὺς εἰς
ὀργήν·
20 Ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς
[19] δικαιοσύνην Θεοῦ οὐ
[21] κατεργάζεται.
21 Διὸ [22] ἀποθέμενοι
πᾶσαν [23] ῥυπαρίαν καὶ
[25] περισσείαν [26] κακί-
ας, ἐν πραΰτητι [28] δέ-
ξασθε τὸν ἔμφυτον
λόγον, τὸν δυνάμενον
[29] σῶσαι τὰς ψυχὰς
ὑμῶν.
22 Γίνεσθε [30] δὲ ποιη-
ταὶ [31] ** λόγου, καὶ
μὴ μόνον ἀκροαταὶ,
[2] παραλογιζόμενοι ἑαυ-
τούς.
23 Ὅτι εἴ τις ἀκροα-
τὴς λόγου [9] ἐστι καὶ
οὐ ποιητὴς, οὗτος [4] ἔοι-
κεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι
τὸ πρόσωπον τῆς [5] γε-
νέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσό-
πτρῳ·
24 Κατενόησε [6] γὰρ
ἑαυτὸν, καὶ [8] ἀπελήλυ-
θε, καὶ εὐθέως [11] ἐπελά-
θετο ὁποῖος [9] ἦν.
25 Ὁ δὲ [12] παρακύψας
εἰς νόμον τέλειον τὸν
τῆς ἐλευθερίας, καὶ
[13] παραμείνας, [d] οὗ-
τος ‖ † οὐκ ἀκροατὴς
ἐπιλησμονῆς [30] γενόμε-
νος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔρ-
γου, οὗτος μακάριος ἐν
τῇ [16] ποιήσει αὐτοῦ
[9] ἔσται.
26 Εἴ τις δοκεῖ θρῆ-
σκος § [9] εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ
χαλιναγωγῶν γλῶσ-
σαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπα-
τῶν καρδίαν αὐτοῦ,
[18] τούτου μάταιος ἡ
θρησκεία.
27 Θρησκεία καθαρὰ
καὶ ἀμίαντος παρὰ [c] τῷ
Θεῷ καὶ πατρὶ, [20] αὕτη
[9] ἐστὶν, [24] ἐπισκέπτε-
σθαι ὀρφανοὺς καὶ χή-
ρας ἐν τῇ θλίψει αὐ-
τῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν
τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμȣ.

Κεφ. β'.

ΑΔΕΛΦΟΙ μου, μὴ
ἐν [27] προσωποληψίαις
ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ
Κυρίȣ ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χρι-
στοῦ [e] τῆς δόξης. ‖ ††

A. D. 61.

1 2 Pe. 2. 14, 18.
2 Col. 2. 4.
3 συλλαμβά
4 εἴκω. [νω.
5 ch. 3. 6.
Mat. 1. 1.
6 κατανοέω.
7 Phi. 4. 15.
8 ἀπέρχομαι
* ἐστι κατα-
βαῖνον-α.
9 εἰμί.
10 c. 3. 15, 17.
11 ἐπιλανθά-
νω. [πτω.
12 παρακύ-
13 παραμένω.
† alii οὕτως.
‡ conj. πνευ-
μάτων.
14 βȣ́λομαι.
15 ἀποκυέω.
16 Eccl. 19. 18.
§ εἶναι, μὴ-l.
‖ Ἴστε, -i.
17 λαλέω.
18 s. ἐστι.
19 Ro. 1. 17.
2 Co. 5. 21.
2 Pe. 1. 1.
20 s. ἡμῶν.
21 Ro. 2. 9.
22 ἀποτίθημι
23 cf. ch. 2. 2.
24 Mat. 25. 36, 43.
Lu. 1. 68. 78.
25 Ro. 5. 17.
2 Co. 8. 2.
26 Ac. 8. 22.
Ro. 1. 29.
1 Co. 5. 8.
Ep. 4. 31.
Col. 3. 8.
27 cf. Ac. 10. 34.
28 δέχομαι.
29 σώζω.
30 γίνομαι.
31 Ro. 2. 13.
** νόμου, -n.
†† al. transp.

2 Ἐὰν γὰρ [1] εἰσέλθῃ
εἰς τὴν [2] συναγωγὴν
ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδα-
κτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμ-
πρᾷ, [1] εἰσέλθῃ δὲ καὶ
πτωχὸς ἐν [3] ῥυπαρᾷ
ἐσθῆτι,
3 Καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ
τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆ-
τα τὴν λαμπρὰν, καὶ
εἴπητε [b] αὐτῷ· | Σὺ κά-
θου [c] ὧδε | καλῶς· καὶ
τῷ πτωχῷ εἴπητε· Σὺ
[5] στῆθι ἐκεῖ, ἢ [7] κάθου
ὧδε [*] ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν
μου·
4 [c] Καὶ | [e] οὐ | [8] διε-
κρίθητε ἐν ἑαυτοῖς,
καὶ [9] ἐγένεσθε κριταὶ
διαλογισμῶν ‡ πονη-
ρῶν;
5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί
μου ἀγαπητοί· οὐχ
ὁ Θεὸς [10] ἐξελέξατο
τοὺς πτωχοὺς τοῦ κό-
σμου [b] τούτου, | [11] πλου-
σίους ἐν πίστει, καὶ
κληρονόμους τῆς βα-
σιλείας ἧς [13] ἐπηγγεί-
λατο τοῖς ἀγαπῶσιν
αὐτόν;
6 Ὑμεῖς δὲ [15] ἠτιμά-
σατε τὸν πτωχόν· οὐχ
οἱ πλούσιοι [17] καταδυ-
ναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ
αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς
εἰς κριτήρια;
7 Οὐκ αὐτοὶ βλασφη-
μοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα
τὸ [19] ἐπικληθὲν ἐφ'
ὑμᾶς;
8 Εἰ μέντοι νόμον τε-
λεῖτε [21] βασιλικὸν, κα-
τὰ τὴν γραφήν· [23] Ἀγα-
πήσεις τὸν πλησίον
σου ὡς σεαυτὸν, καλῶς
ποιεῖτε.
9 Εἰ δὲ προσωποληπ-
τεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργά-
ζεσθε, [4] ἐλεγχόμενοι
ὑπὸ του νόμυ ὡς παρα-
βάται.
10 Ὅστις γὰρ ὅλον τὸν
νόμον τηρήσει, πταίσει
δὲ ἐν ἑνὶ, [9] γέγονε πάν-
των [6] ἔνοχος.
11 Ὁ γὰρ εἰπών· Μὴ
μοιχεύσῃς, εἶπε καί·
Μὴ φονεύσῃς. Εἰ δὲ οὐ
μοιχεύσεις, φονεύσεις
δὲ, [9] γέγονας † παραβά-
της νόμου.
12 Οὕτω λαλεῖτε, καὶ
οὕτω ποιεῖτε, ὡς
διὰ νόμου ἐλευθερί-
ας μέλλοντες κρίνε-
σθαι.
13 Ἡ γὰρ κρίσις [16] ἀν-
ίλεως § τῷ μὴ ποιήσαν-
τι ἔλεος· [b] καὶ | ‖ [12] κα-
τακαυχᾶται ἔλεος κρί-
σεως.
14 Τί τὸ [14] ὄφελος,
[16] ἀδελφοί μου, ἐὰν πί-
στιν λέγῃ τις ἔχειν,
ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύ-
ναται ἡ πίστις [18] σῶσαι
αὐτόν;
15 Ἐὰν [c] δὲ | ἀδελφὸς
ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρ
χωσι, ** καὶ λειπόμε-
νοι [20] ὦσι τῆς ἐφημέρυ
τροφῆς,
16 Εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς
ἐξ ὑμῶν· Ὑπάγετε ἐν
εἰρήνῃ, †† θερμαίνεσθε ϗ
χορτάζεσθε· μὴ [22] δῶτε
δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια
τοῦ σώματος, τί τὸ
ὄφελος;

A. D. 61.

1 εἰςέρχομαι.
2 Re. 2. 9; 3. 9.
3 cf. Re. 22. 11. Zec. 3. 4, 5.
4 Jno. 16. 8. 1 Ti. 5. 20. Tit. 1. 13. 2. 15.
5 ἵστημι.
6 Mat. 5. 21. Mar. 3. 29. He. 2. 15. 1 Co. 11. 27.
7 κάθημαι.
* ἐπὶ-n.
8 διακρίνω, ch. 1. 6. Jude 22.
9 γίνομαι.
† ἀποστάτης-n.
‡ πονηρῶν.-n
10 ἐκλέγομαι
11 s. γένεσθαι.
§ ἀνέλεος-i.
‖ alii κατακαυχᾷ τε alii κατακαυχάσθω δὲ.
12 ch. 3. 14. Ro. 11. 18.
13 ἐπαγγέλλω.
14 ver. 16. 1 Co. 15. 32.
15 ἀτιμάζω.
16 s. ἔστι.
17 Ac. 10. 38.
18 σώζω.
** ἢ-n.
19 ἐπικαλέω.
20 εἰμί.
†† ἐργάζεσθε-n.
21 Jno. 4. 46.
22 δίδωμι.
23 Le. 19. 18, 34.

17 Οὕτω καὶ ἡ πί-
στις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ,
νεκρά [3]ἐστι καθ' ἑαυ-
τήν.
18 'Αλλ' [1]ἐρεῖ τις· Σὺ
πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔρ-
γα ἔχω· [2] δεῖξόν μοι
τὴν πίςιν σου *ἐκ τῶν
ἔργων [c]σου,| κἀγὼ δεί-
ξω[2] σοι †ἐκ τῶν ἔργων
μου τὴν πίστιν [c]μου.|
19 Σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ
Θεὸς εἷς [3]ἐστι· [5]κα-
λῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαι-
μόνια πιστεύουσι, καὶ
φρίσσουσι.
20 Θέλεις δὲ [7]γνῶναι,
ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ
πίστις χωρὶς τῶν ἔρ-
γων § νεκρά [3]ἐστιν;
21 'Αβραὰμ ὁ πατὴρ
ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων [13]ἐ-
δικαιώθη, [14] ἀνενέγκας
'Ισαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;
22 Βλέπεις ὅτι ἡ πί-
στις [15] συνήργει τοῖς
ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ
τῶν ἔργων ἡ πίστις
[16] ἐτελειώθη;
23 Καὶ [17] ἐπληρώθη ἡ
γραφὴ ἡ λέγουσα· [19]'Ε-
πίστευσε δὲ 'Αβραὰμ
τῷ Θεῷ, ϗ [20] ἐλογίσθη
αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην,
καὶ †† φίλος Θεοῦ ἐκλή-
θη.[21]
24 'Ορᾶτε [b]τοίνυν| ὅτι
ἐξ ἔργων δικαιοῦται
ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ
πίστεως μόνον;
25 'Ομοίως δὲ καὶ 'Ρα-
ὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔρ-
γων [13] ἐδικαιώθη, ὑπο-
δεξαμένη[23] τοὺς §§ἀγ-
γέλους, καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ
ἐκβαλοῦσα;
26 "Ωςπερ γὰρ τὸ σῶ-
μα χωρὶς πνεύματος
νεκρόν [3]ἐστιν, οὕτω ϗ
πίστις χωρὶς τῶν ἔρ-
γων νεκρά [3]ἐστι.

Κεφ. γ'.

ΜΗ ‡πολλοὶ [4]διδά-
σκαλοι [6]γίνεσθε, ἀδελ-
φοί μου, εἰδότες ὅτι
μεῖζον [8]κρῖμα [9]ληψό-
μεθα.
2 Πολλὰ[10] γὰρ πταί-
ομεν[11] ἅπαντες. Εἴ τις
ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗ-
τος [12]τέλειος ἀνὴρ, δυ-
νατὸς χαλιναγωγῆσαι
καὶ ὅλον τὸ σῶμα.
3 ‖'Ιδοὺ, τῶν ἵππων
τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ
στόματα βάλλομεν
πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐ-
τοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ
σῶμα αὐτῶν μετάγο-
μεν.
4 'Ιδοὺ, καὶ τὰ πλοῖα
τηλικαῦτα [3]ὄντα, καὶ
ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων
ἐλαυνόμενα, μετάγεται
ὑπὸ ἐλαχίστου πηδα-
λίου, ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ
τοῦ **εὐθύνοντος βού-
ληται.
5 Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα
μικρὸν μέλος [3]ἐστὶ, καὶ
[18] μεγαλαυχεῖ. 'Ιδοὺ,
‡‡ὀλίγον πῦρ ἡλίκην
ὕλην ἀνάπτει.
6 Καὶ ἡ γλῶσσα [22]πῦρ,
ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας·
[c]οὕτως| ἡ γλῶσσα καθ-
ίςαται[24] ἐν τοῖς μέλε-
σιν ἡμῶν, ἡ [25]σπιλοῦσα

A. D. 61.

1 εἴρω.
* χωρὶς-a.
2 δεικνύω.
† τὰ ἔργα.μου ἐκ τῆς πί-στεώς μου-n.
3 εἰμί.
‡ conj. πολυ-λάλοι.
4 Ac. 13. 1. 1 Co. 12.28, 29. Ep. 4. 11. 1 Ti. 2. 7. 2 Ti. 1. 11.
5 Mar. 7. 9.
6 γίνομαι.
7 γινώσκω.
8 1 Co. 11. 29.
9 λαμβάνω.
10 s. κατά.
11 ch. 2. 10. Ro. 11. 11.
12 ch. 1. 4.
§ ἀργή-n.
‖ ᵛΙδε.-a. al. Εἰ δὲ-i.
13 δικαιόω.
14 ἀναφέρω.
15 συνεργέω.
16 τελειόω.
17 πληρόω.
** ἰθύνον-τος-n.
18 Eze. 16.50. Ecclu. 48.20. 2Mac.15.32.
19 πιστεύω.
20 λογίζο-μαι.
21 καλέω.
†† δοῦλος-n.
‡‡ ἡλίκον-n.
22 s. ἔστι.
23 ὑποδέχο-μαι.
§§ κατασκό-πους,-n.
24 καθίστημι
25 Jude 23. Wisd. 15.4.

ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλο-
γίζουσα τὸν * τρο-
χὸν τῆς [1] γενέσεως, καὶ
φλογιζομένη ὑπὸ τῆς
γεέννης.
7 Πᾶσα γὰρ [3] φύσις
θηρίων τε καὶ πετει-
νῶν, ἑρπετῶν τε ϗ ἐν-
αλίων, δαμάζεται καὶ
[5] δεδάμασται τῇ φύσει
τῇ ἀνθρωπίνῃ.
8 Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐ-
δεὶς δύναται ἀνθρώπων
δαμάσαι· ἀκατάσχετον
κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανα-
τηφόρου.
9 Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν
τὸν † Θεὸν καὶ πατέρα.
καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμε-
θα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς
καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ
[9] γεγονότας.
10 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στό-
ματος [11] ἐξέρχεται εὐ-
λογία καὶ κατάρα.
Οὐ χρή, ἀδελφοί μου,
ταῦτα οὕτω [9] γίνε-
σθαι.
11 Μήτι ἡ πηγὴ ἐκ
τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει
τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πι-
κρόν; [13]
12 Μὴ δύναται, ἀδελ-
φοί μου, συκῆ ἐλαίας
[16] ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος
σῦκα; [c] οὕτως ‖ οὐδεμία
πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυ-
κὺ ‖ ποιῆσαι ὕδωρ.
13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπι-
στήμων [17] ἐν ὑμῖν; δει-
ξάτω [18] ἐκ τῆς καλῆς
ἀναστροφῆς τὰ ἔργα
αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σο-
φίας.
14 Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν
ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν
τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ
[2] κατακαυχᾶσθε ϗ ψεύ-
δεσθε κατὰ τῆς ἀλη-
θείας.
15 Οὐκ [4] ἔστιν αὕτη ἡ
σοφία ἄνωθεν κατερ-
χομένη, ἀλλ' [5] ἐπίγει-
ος, ψυχική, δαιμονιώ-
δης.
16 Ὅπου γὰρ [7] ζῆλος
καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ [8] ἀκα-
ταστασία καὶ πᾶν φαῦ-
λον πρᾶγμα.
17 Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία
πρῶτον μὲν ἁγνή [4] ἐστιν,
ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιει-
κής, εὐπειθής, μεστὴ
ἐλέους ϗ καρπῶν ἀγα-
θῶν, ἀδιάκριτος [c] καὶ ‖
[10] ἀνυπόκριτος.
18 Καρπὸς δὲ [b] τῆς ‖
δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ
σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν
εἰρήνην.

Κεφ. δ'.

ΠΟΘΕΝ πόλεμοι ‡ ϗ
[12] μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ
ἐντεῦθεν, [14] ἐκ τῶν [15] ἡ-
δονῶν ὑμῶν τῶν στρα-
τευομένων ἐν τοῖς μέ-
λεσιν ὑμῶν;
2 Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ
ἔχετε· § φονεύετε καὶ
ζηλοῦτε, ϗ οὐ δύνασθε
ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε ϗ
πολεμεῖτε, ** οὐκ ἔχετε
δέ, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι
ὑμᾶς.
3 Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμ-
βάνετε, διότι κακῶς
αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς
ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανή-
σητε.

A. D. 61.

* τρόχον-h.
1 ch. 1. 23.
2 ch. 2. 13.
3 Ro. 1. 26.
1 Co. 11.14.
Ga. 4. 8.
2 Pe. 1. 4.
4 εἰμί.
5 δαμάζω,
ver. 8.
Mar. 5. 4.
6 Jno. 3. 12.
Phi. 2. 10.
7 Ac. 5. 17.
Ro. 10. 2.
1 Co. 3. 3.
2 Co. 12.20.
8 Lu. 21. 9.
1 Co. 14.33.
2 Co. 6. 5.
† κύριον-h.
9 γίνομαι.
10 Ro. 12. 9.
2 Co. 6. 6.
1 Ti. 1. 5.
2 Ti. 1. 5.
1 Pe. 1. 22.
11 ἐξέρχομαι.
‡ καὶ πόθεν μάχαι i.
12 2 Co. 7. 5.
2 Ti. 2. 23.
Tit. 3. 9.
13 s. ὕδωρ.
14 s. ἐξέρχονται.
15 ver. 3.
Lu. 8. 14.
Tit. 3. 3.
2 Pe. 2. 13.
16 ποιέω.
§ φθονεῖτε-n.
‖ οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ-a.
17 De. 1. 13.
Eccl. 40.31.
** οὐκ ἔχετε, διὰ-a. alii ϗ οὐκ ἔχετε, διὰ-i.
18 δεικνύω.

4 Μοιχοὶ καὶ μοιχα-
λίδες, οὐκ [1] οἴδατε ὅτι
ἡ φιλία τοῦ κόσμου
* ἔχθρα τοῦ Θεοῦ [3] ἐ-
στιν; ὃς ἂν οὖν [4] βου-
ληθῇ φίλος [3] εἶναι
τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς
τοῦ Θεοῦ [5] καθίστα-
ται.
5 Ἢ δοκεῖτε ὅτι κε-
νῶς ἡ γραφὴ ** λέγει·
Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ
τὸ πνεῦμα ὃ [7] κατῴκη-
σεν ἐν ἡμῖν;
6 Μείζονα δὲ [9] δίδωσι
χάριν· διὸ λέγει· §§
Ὁ Θεὸς * ὑπερηφάνοις
ἀντιτάσσεται, ταπει-
νοῖς δὲ [9] δίδωσι χάριν.
7 Ὑποτάγητε [11] οὖν τῷ
Θεῷ. [14] ἀντίστητε τῷ
διαβόλῳ, καὶ φεύξεται
ἀφ' ὑμῶν.
8 Ἐγγίσατε [15] τῷ
Θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν·
καθαρίσατε χεῖρας,
ἁμαρτωλοὶ, καὶ ἁγνί-
σατε καρδίας, δίψυ-
χοι.
9 Ταλαιπωρήσατε καὶ
πενθήσατε καὶ κλαύσα
τε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς
πένθος [18] μεταστραφή-
τω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατ-
ήφειαν.
10 Ταπεινώθητε ἐνώ-
πιον c τοῦ I Κυρίυ, καὶ
ὑψώσει ὑμᾶς.
11 Μὴ καταλαλεῖτε
ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ
καταλαλῶν ἀδελφοῦ
* § καὶ κρίνων τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, κατα-
λαλεῖ νόμου, καὶ κρί-
νει νόμον· εἰ δὲ νόμον
κρίνεις, ὐκ [3] εἶ ποιητὴς
† νόμου, ἀλλὰ κριτής.
12 Εἷς [3] ἐστιν ὁ νομο-
θέτης ‡ ὁ δυνάμενος σῶ-
σαι [6] καὶ [8] ἀπολέσαι· σὺ
§ τίς [3] εἶ ‖ ὃς κρίνεις τὸν
ἕτερον;
13 Ἄγε νῦν οἱ λέγον-
τες· Σήμερον †† χ αὔρι-
ον ‡‡ πορευσώμεθα εἰς
τήνδε τὴν πόλιν, καὶ
ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυ-
τὸν ἕνα, χ ἐμπορευσώ-
μεθα, καὶ κερδήσωμεν·
14 Οἵτινες οὐκ [10] ἐπί-
στασθε [12] τὸ τῆς αὔρι-
ον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ
ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ‖‖ [3] ἐ-
στιν ἡ πρὸς ὀλίγον φαι-
νομένη, [13] ἔπειτα ε δὲ I
*† ἀφανιζομένη·
15 Ἀντὶ τοῦ λέγειν
ὑμᾶς· Ἐὰν ὁ Κύριος
θελήσῃ, καὶ *‡ [16] ζήσω-
μεν, καὶ ποιήσωμεν τῦ-
το ἢ ἐκεῖνο.
16 Νῦν δὲ [17] καυχᾶσθε
ἐν ταῖς ἀλαζονείαις
ὑμῶν· πᾶσα καύχησις
τοιαύτη, πονηρά [3] ἐστιν.
17 Εἰδότι οὖν καλὸν
ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦν-
τι, ἁμαρτία αὐτῷ [3] ἐ-
στιν.

Κεφ. ε'.

ΑΓΕ νῦν οἱ πλούσιοι,
κλαύσατε ὀλολύζοντες
ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις
ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέ-
ναις.
2 Ὁ πλοῦτος ὑμῶν
[19] σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια
ὑμῶν σητόβρωτα [20] γέ-
γονεν.

A. D. 61.

1 εἴδω.
* ἐχθρὰ-n.
† νόμου. Ἀλλὰ κριτὴς εἷς ἐστιν-n.
3 εἰμί.
4 βούλομαι.
‡ καὶ κριτής,-m.
5 καθίστημι.
6 σώζω.
§ δέ-m.
‖ ὁ κρίνων τὸν πλησίον;-n.
** Vide App.
7 κατοικέω.
8 ἀπολλύω.
†† ἤ-
‡‡ πορευσόμεθα...ποιήσομεν... ἐμπορευσόμεθα...κερδήσομεν-n
§§ κύριος-f. alii Σολομών-f. Pr. 3. 34.
9 δίδωμι.
10 ἐπίσταμαι.
11 ὑποτάσσω
12 pro τὸ ἐκβὰν τῆς αὐριον ἡμέρας
‖‖ ἐστι-i. al. ἐστε.
13 s. χρόνον.
*† al. καὶ, s. δὲ καί.
14 ἀνθίστημι
15 ἐγγίζω.
16 ζάω.
*‡ ζήσομεν χ ποιήσομεν-n
17 καυχάομαι. [φω.
18 μεταστρέ-
19 σήπω.
*§ ἤ-i.
20 γίνομαι.

3 'Ο χρυσὸς ὑμῶν καὶ
ὁ ἄργυρος [1]κατίωται,
καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς
μαρτύριον ὑμῖν [3]ἔ-
σται, καὶ φάγεται
τὰς σάρκας †ὑμῶν ὡς
πῦρ· ἐθησαυρίσατε
ἐν ἐσχάταις ἡμέ-
ραις.
4 'Ιδοὺ, ὁ μισθὸς τῶν
ἐργατῶν τῶν ἀμησάν-
των τὰς χώρας ὑμῶν,
ὁ ἀπεστερημένος ἀφ'
ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ
βοαὶ τῶν θερισάντων
εἰς τὰ ὦτα Κυρίου
σαβαὼθ [7]εἰςεληλύθα-
σιν.
5 'Ετρυφήσατε[8] ἐπὶ
τῆς γῆς, καὶ [9]ἐσπα-
ταλήσατε· [10]ἐθρέψα-
τε τὰς ††καρδίας ὑ-
μῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφα-
γῆς·
6 Κατεδικάσατε,[11] [13]ἐ-
φονεύσατε τὸν [15]δίκαι-
ον· οὐκ ἀντιτάσσεται
ὑμῖν.
7 Μακροθυμήσατε [16]
οὖν, ἀδελφοὶ, ἕως τῆς
[17]παρουσίας τοῦ Κυρίου.
'Ιδοὺ, ὁ γεωργὸς ἐκδέ-
χεται τὸν τίμιον καρ-
πὸν τῆς γῆς, μακροθυ-
μῶν ἐπ' αὐτῷ, ἕως ἂν
[19]λάβῃ [e]ὑετὸν [l]πρώϊ-
μον καὶ ὄψιμον.
8 Μακροθυμήσατε καὶ
ὑμεῖς, [21]στηρίξατε τὰς
καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ
παρουσία τοῦ Κυρίου
[23]ἤγγικε.
9 Μὴ [24]στενάζετε κατ'
ἀλλήλων, ἀδελφοὶ, ἵνα
μὴ *† [25]κατακριθῆτε·
ἰδοὺ, *κριτὴς πρὸ τῶν
θυρῶν [2]ἕστηκεν.
10 'Υπόδειγμα [19]λά-
βετε τῆς κακοπαθείας,
ἀδελφοί μου, καὶ τῆς
μακροθυμίας, τοὺς προ-
φήτας οἳ [4]ἐλάλησαν
‡τῷ ὀνόματι Κυρίου.
11 'Ιδοὺ, [5]μακαρίζομεν
τοὺς §ὑπομένοντας.
Τὴν ὑπομονὴν 'Ιὼβ [6]ἠ-
κούσατε, καὶ τὸ ‖τέλος
Κυρίου εἴδετε, ὅτι πο-
λύσπλαγχνός ** [3]ἐστιν
[e]ὁ Κύριος [l] καὶ οἰκτίρ-
μων.
12 Πρὸ πάντων δὲ,
ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύ-
ετε μήτε τὸν οὐρανὸν,
μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλ-
λον τινὰ ὅρκον· [3]ἤτω
δὲ ‡‡ὑμῶν τὸ ναὶ, ναὶ,
καὶ τὸ οὔ, οὔ· ἵνα μὴ
εἰς §§ὑπόκρισιν [14]πέ-
σητε.
13 Κακοπαθεῖ τις ἐν
ὑμῖν; προσευχέσθω·
[18]εὐθυμεῖ τις; ψαλ-
λέτω.
14 'Ασθενεῖ τις ἐν
ὑμῖν; προσκαλεσάσθω
τοὺς [20]πρεσβυτέρους
[e]τῆς ἐκκλησίας,[l] καὶ
προσευξάσθωσαν ἐπ'
αὐτὸν, [22]ἀλείψαντες
αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ Κυρίου.
15 Καὶ ἡ ‖‖εὐχὴ τῆς
πίστεως σώσει τὸν
κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ
αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν
ἁμαρτίας [3]ᾖ [26]πεποι-
ηκὼς, [27]ἀφεθήσεται
αὐτῷ.
•16 'Εξομολογεῖσθε ἀλ-

A. D. 61.

1 κατιόω.
* ὁ-m.
2 ἵστημι.
3 εἰμί.
† Vide App.
4 λαλέω.
‡ ἐν, s. ἐπὶ-f.
5 Lu. 1. 48.
§ ὑπομείναντας-h.
6 ἀκούω.
‖ ἔλεος-n.
7 εἰςέρχομαι
** πολυεύσπλαγχνος-i.
8 τρυφάω, Ne. 9. 25. Pr. 19. 10.
9 σπαταλάω, 1 Ti. 5. 6.
10 τρέφω.
†† σάρκας-n.
11 καταδικάζω.
13 φονεύω.
‡‡ ὁ λόγος-f.
§§ ὑπὸ κρίσιν-a. εἰς κρίσιν-n.
14 πίπτω.
15 Ac. 3. 14.
16 He. 6. 15.
17 Mat. 24. 3. 1 Th. 2. 19.
18 Ac. 27. 22, 25.
19 λαμβάνω.
20 Ac. 11. 30. 1 Pe. 5. 1.
21 στηρίζω.
22 ἀλείφω.
23 ἐγγίζω.
‖‖ προσευχὴ-n.
24 Mar. 7. 34. Ro. 8. 23.
*† κριθῆτε-a
25 κατακρίνω
26 ποιέω.
27 ἀφίημι.

A. D. 61.

λήλοις τὰ παραπτώμα-
τα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ
ἀλλήλων, ὅπως ³ ἰαθῆ-
τε. Πολὺ ἰσχύει δέ-
ησις δικαίου ⁵ἐνεργου-
μένη.
17 Ἠλίας ἄνθρωπος
⁶ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν,
καὶ προσευχῇ ⁸ προσηύ-
ξατο ⁹ τοῦ μὴ βρέξαι·
καὶ οὐκ ¹¹ ἔβρεξεν ἐπὶ
τῆς γῆς ἐνιαυτὺς τρεῖς
καὶ μῆνας ἕξ.
18 Καὶ πάλιν ⁸ προσ-
ηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς
ὑετὸν ¹ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ
²ἐβλάστησε τὸν καρπὸν
αὐτῆς.
19 Ἀδελφοὶ, ἐάν τις
ἐν ὑμῖν ⁴ πλανηθῇ
ἀπὸ * τῆς ἀληθείας,
καὶ ⁷ ἐπιστρέψῃ τις
αὐτὸν,
20 Γινωσκέτω ὅτι ὁ
ἐπιστρέψας ἁμαρτω-
λὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ
αὐτοῦ, ¹⁰σώσει †ψυχὴν
ἐκ θανάτου, καὶ καλύ-
ψει πλῆθος ἁμαρτι-
ῶν.‡

1 δίδωμι.
2 βλαστάνω.
3 ἰάομαι.
4 πλανάω.
* τῆς ὁδοῦ-f.
5 1Co.12.6,11.
6 εἰμί.
7 ἐπιστρέφω.
8 προσεύχομαι.
9 s. ἕνεκα.
10 σώζω.
11 βρέχω.
† αὐτοῦ, s. αὐτοῦ-f.
‡ Vide App.

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

A. D. 64.

Κεφ. α΄.

ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλε-
κτοῖς ² παρεπιδήμοις
³ διασπορᾶς Πόντου,
Γαλατίας, Καππαδο-
κίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυ-
νίας·
2 Κατὰ ‡ πρόγνωσιν
Θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγια-
σμῷ Πνεύματος, εἰς
ὑπακοὴν καὶ § ῥαν-
τισμὸν αἵματος Ἰησοῦ
Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν
καὶ εἰρήνη πληθυν-
θείη.
3 Εὐλογητὸς⁹ ὁ Θεὸς
καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλε-
ος ¹¹ἀναγεννήσας ἡμᾶς
εἰς ἐλπίδα *¹ζῶσαν δι'
ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ ἐκ νεκρῶν,
4 Εἰς κληρονομίαν ⁴ἄ-
φθαρτον καὶ ⁵ἀμίαντον
καὶ ⁶ἀμάραντον, ⁷τετη-
ρημένην ἐν οὐρανοῖς
εἰς † ἡμᾶς,
5 Τοὺς ἐν δυνάμει
Θεοῦ ⁸ φρουρουμένους
διὰ πίστεως, εἰς σω-
τηρίαν ἑτοίμην ἀπο-
καλυφθῆναι ἐν καιρῷ
ἐσχάτῳ.
6 Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε,
ὀλίγον ἄρτι, (εἰ δέον
¹⁰ ἐστὶ,) λυπηθέντες
ἐν ποικίλοις πειρα-
σμοῖς·
7 Ἵνα τὸ δοκίμιον
ὑμῶν τῆς πίστεως ‖πολὺ

* ζωῆς-n.
1 ζάω.
2 ch. 2. 11. He. 11. 13.
3 Jno. 7. 35. Ja. 1. 1.
4 ch. 3. 4. 1 Co. 9. 25.
5 Ja. 1. 27.
6 Wis. 6. 12.
7 τηρέω, Jno.17.11,12.
† ὑμᾶς,-n.
‡ πρόθεσιν-n
§ ῥαντισμῷ-n
8 2 Co. 11. 32. Ga. 3. 23.
9 s. ἔστω.
10 εἰμί.
11 ver. 23.
‖ πολυτιμότερον-a.

τιμιώτερον [1]χρυσίου,
τοῦ ἀπολλυμένου διὰ
πυρὸς δὲ [2]δοκιμαζομέ-
νου, [3]εὑρεθῇ εἰς ἔπαι-
νον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν,
ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
8 Ὃν οὐκ [7]*εἰδότες
ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι
μὴ ὁρῶντες,† πιστεύον-
τες δὲ, [8]ἀγαλλιᾶσθε
χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ
[9]δεδοξασμένῃ·
9 Κομιζόμενοι [11] τὸ
[12]τέλος τῆς πίστεως
ὑμῶν, σωτηρίαν [15]ψυ-
χῶν.
10 Περὶ ἧς σωτηρίας
[16]ἐξεζήτησαν καὶ [17]ἐξ-
ηρεύνησαν προφῆται οἱ
περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χά-
ριτος προφητεύσαντες·
11 Ἐρευνῶντες εἰς τί-
να ἢ ποῖον καιρὸν ἐδή-
λου τὸ ἐν αὐτοῖς
πνεῦμα Χριστοῦ,§
προμαρτυρόμενον τὰ
εἰς Χριστὸν παθήμα-
τα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα
δόξας·
12 Οἷς [20]ἀπεκαλύφθη
ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ||ἡμῖν
δὲ [21]διηκόνουν αὐτὰ, ἃ
νῦν [23]ἀνηγγέλη ὑμῖν
διὰ τῶν εὐαγγελισαμέ-
νων ὑμᾶς ἐν Πνεύ-
ματι ἁγίῳ [24]ἀποστα-
λέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς
ἃ [25]ἐπιθυμοῦσιν ἄγγε-
λοι [27]παρακύψαι.
13 Διὸ [28]ἀναζωσάμε-
νοι τὰς ὀσφύας τῆς δι-
ανοίας ὑμῶν, ‡‡[29]νή-
φοντες, τελείως ἐλ-
πίσατε[31] ἐπὶ τὴν φερο-
μένην ὑμῖν χάριν ἐν
ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ·
14 Ὡς [4]τέκνα ὑπα-
κοῆς, μὴ [5]συσχηματι-
ζόμενοι ταῖς πρότερον
[6]ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν
ἐπιθυμίαις·
15 Ἀλλὰ κατὰ τὸν κα-
λέσαντα ὑμᾶς ἅγιον,
καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πά-
σῃ ἀναστροφῇ [10]γενή-
θητε.
16 Διότι [13]γέγραπται·
[14]Ἅγιοι ‡[10]γένεσθε,
ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι.
17 Καὶ εἰ πατέρα ἐπι-
καλεῖσθε τὸν ἀπροσω-
πολήπτως κρίνοντα κα-
τὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν
φόβῳ τὸν τῆς παροι-
κίας ὑμῶν χρόνον ἀνα-
στράφητε· [18]
18 Εἰδότες ὅτι οὐ
φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ
χρυσίῳ, [19]ἐλυτρώθητε
ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν
ἀναστροφῆς πατροπα-
ραδότου·
19 Ἀλλὰ τιμίῳ αἵ-
ματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώ-
μου καὶ ἀσπίλου Χρι-
στοῦ·
20 Προεγνωσμένου [22]
μὲν πρὸ καταβολῆς κό-
σμου, φανερωθέντος δὲ
ἐπ' ** ἐσχάτων τῶν
χρόνων δι' ὑμᾶς,
21 Τοὺς δι' αὐτοῦ ††πι-
στεύοντας εἰς Θεὸν τὸν
[26]ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ
νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ
[32]δόντα, ὥστε τὴν πί-
στιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα
[33]εἶναι εἰς Θεόν.

A. D. 64.

1 s. τοῦ δοκιμίου.
2 Lu. 12. 56.
3 εὑρίσκω.
4 Ep. 2. 2, 3.
5 Ro. 12. 2.
6 s. γεγονυίαις.
7 εἴδω.
* ἰδόντες-n.
† πιστεύετε,-f.
8 Mat. 5. 12.
9 δοξάζω, ch. 4. 11,14.
10 γίνομαι.
11 He. 10. 36.
12 γρίφω.
13 Ro. 6 21,22.
14 Le. 11. 44.
‡ ἔσεσθε,-i.
15 s. ὑμῶν.
16 ἐκζητέω.
17 ἐξερευνάω.
18 ἀναστρέφω, Mat. 17. 22.
19 λυτρόω.
§ alii Θεοῦ.
20 ἀποκαλύπτω.
|| ὑμῖν-l.
21 διακονέω.
22 προγινώσκω.
23 ἀναγγέλλω.
** ἐσχάτου-i.
24 ἀποστέλλω
25 Lu. 22. 15.
†† πιστοὺς-n.
26 ἐγείρω.
27 Lu. 24. 12. Jno. 20. 5.
28 ἀναζώννυμι.
‡‡ νήφοντες τελείως,-n.
29 c. 4.7; 5.8. 1 Th. 5. 6,8. 2 Ti. 4. 5.
31 ἐλπίζω
32 δίδωμι.
33 εἰμί.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν
[1]ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπα-
κοῇ τῆς ἀληθείας [c]διὰ
Πνεύματος,| εἰς [3]φιλ-
αδελφίαν ἀνυπόκριτον,
ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλ-
λήλους ἀγαπήσατε ἐκ-
τενῶς· [4]
23 Ἀναγεγεννημένοι[5]
οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρ-
τῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου,
διὰ λόγου [6]ζῶντος
[c]Θεοῦ| ‖καὶ μένοντος
[b]εἰς τὸν αἰῶνα.|
24 Διότι πᾶσα σὰρξ ὡς
χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα
**ἀνθρώπου ὡς ἄνθος
χόρτου. [7]Ἐξηράνθη ὁ
χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος
[c]αὐτοῦ| [8]ἐξέπεσε·
25 Τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου
μένει εἰς τὸν αἰῶνα· τοῦ-
το δέ [10]ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ
εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

Κεφ. β΄.

ΑΠΟΘΕΜΕΝΟΙ[12] οὖν
πᾶσαν κακίαν καὶ πάν-
τα δόλον ϗ ὑποκρίσεις
καὶ φθόνους καὶ πάσας
καταλαλιὰς,
2 Ὡς ἀρτιγέννητα
βρέφη, τὸ [13]λογικὸν
ἄδολον γάλα [15]ἐπιπο-
θήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ
[17]αὐξηθῆτε·*†
3 Εἴπερ[19] [20]ἐγεύσασθε
ὅτι χρηστὸς [21]ὁ Κύριος.
4 Πρὸς ὃν προσερχό-
μενοι, [23]λίθον [6]ζῶντα,
ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν [24]ἀ-
ποδεδοκιμασμένον, πα-
ρὰ δὲ Θεῷ ἐκλεκτὸν,
ἔντιμον·
5 Καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι
[6]ζῶντες *‡οἰκοδομεῖ-
σθε, οἶκος πνευματι-
κὸς, *ἱεράτευμα ἅγιον,
[2]ἀνενέγκαι πνευματι-
κὰς θυσίας, εὐπροσδέ-
κτους τῷ Θεῷ διὰ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.
6 †Διὸ καὶ ‡περιέ-
χει §ἐν τῇ γραφῇ·
Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν
λίθον ἀκρογωνιαῖον,
ἐκλεκτὸν, ἔντιμον·
καὶ ὁ πιστεύων ἐπ'
αὐτῷ, οὐ μὴ καται-
σχυνθῇ.
7 Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ
τοῖς πιστεύουσιν,· ἀπ-
ειθοῦσι δὲ, ††[c]λίθον
ὃν [24]ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες, οὗτος
[9]ἐγενήθη εἰς κεφα-
λὴν γωνίας, καὶ|
λίθος προσκόμματος,
καὶ πέτρα σκανδά-
λου·
8 ‡‡Οἳ §§προσκόπτου-
σι τῷ λόγῳ, ἀπειθοῦν-
τες, ‖‖εἰς ὃ καὶ ἐτέθη-
σαν.
9 Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκ-
λεκτὸν, βασίλειον [14]ἱε-
ράτευμα, ἔθνος ἅγιον,
λαὸς εἰς [16]περιποίησιν·
ὅπως τὰς [18]ἀρετὰς ἐξ-
αγγείλητε τοῦ ἐκ σκό-
τους ὑμᾶς καλέσαντος
εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ
φῶς·
10 Οἵ [22]ποτὲ οὐ λαὸς,
νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ· οἱ
οὐκ [25]ἠλεημένοι, νῦν δὲ
[25]ἐλεηθέντες.
11 Ἀγαπητοὶ, παρα-
καλῶ ὡς παροίκους καὶ
παρεπιδήμους, ἀπέχε-
σθαι τῶν σαρκικῶν

A. D. 64.

1 ἁγνίζω, Jno. 11. 55.
* εἰς-f.
2 ἀναφέρω.
3 He. 13. 1.
4 Jon. 3. 8.
5 ἀναγεννάω.
† Διότι-a.
‡ conj. περιέχεται.
§ ἡ γραφή-n. Is. 28. 16.
6 ζάω.
‖ al. transp.
** αὐτῆς ὡς-l.
7 ξηραίνω.
8 ἐκπίπτω.
9 γίνομαι.
10 εἰμί.
†† λίθος-n.
‡‡ ὅσοι-n. al. conj. οἷς alii ᾗ.
§§ προσκόπτουσι, τῷ λόγῳ-a.
‖‖ ὃν καὶ ἠθέτησαν.-n.
11 τίθημι.
12 ἀποτίθημι, Ro. 13. 12.
13 Ro. 12. 1.
14 ver. 5.
15 Ro. 1. 11.
16 Ep. 1. 14. Mal. 3. 17.
17 αὐξάνω.
*† εἰς σωτηρίαν-m.
18 Ph. 4. 8.
19 Ro. 8. 9, 17.
20 γεύομαι.
21 s. ἐστι.
22 s. ὄντες.
23 s. ὡς πρὸς
24 ἀποδοκιμάζω.
25 ἐλεέω.
*‡ ἐποικοδομεῖσθε,-n.

ἐπιθυμιῶν, αἵτινες
στρατεύονται κατὰ τῆς
ψυχῆς·
12 Τὴν ²ἀναστροφὴν
ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
‡ἔχοντες καλήν· ἵνα
ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν
ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ
³τῶν καλῶν ἔργων ἐπ-
οπτεύσαντες,⁴ ⁵δοξά-
σωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέ-
ρᾳ ἐπισκοπῆς.
13 Ὑποτάγητε ⁶οὖν ‖
πάσῃ ἀνθρωπίνῃ §κτί-
σει, διὰ τὸν Κύριον·
εἴτε βασιλεῖ, ὡς ⁷ὑπερ-
έχοντι·
14 Εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς
δι' αὐτοῦ πεμπομένοις
εἰς ἐκδίκησιν ‖μὲν‖ κα-
κοποιῶν,¹⁰ ἔπαινον δὲ
ἀγαθοποιῶν·
15 Ὅτι οὕτως ¹¹ἐστὶ
τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ,
ἀγαθοποιοῦντας ¹²φι-
μοῦν τὴν τῶν ἀφρό-
νων ἀνθρώπων ἀγνω-
σίαν·
16 Ὡς ἐλεύθεροι, ‡ μὴ
ὡς ἐπικάλυμμα ἔχον-
τες τῆς κακίας τὴν
ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς
δοῦλοι ‡‡ Θεοῦ.
17 Πάντας ¹⁷τιμήσατε.
Τὴν ¹⁸ἀδελφότητα ἀγα-
πᾶτε. Τὸν Θεὸν φο-
βεῖσθε. Τὸν βασιλέα
τιμᾶτε.
18 Οἱ ²¹οἰκέται, ὑπο-
τασσόμενοι ²²ἐν παντὶ
φόβῳ τοῖς δεσπόταις,
οὐ μόνον τοῖς ἀγα-
θοῖς καὶ ἐπιεικέσιν,
ἀλλὰ καὶ τοῖς ²³σκο-
λιοῖς.

19 Τοῦτο γὰρ ¹χά-
ρις,* εἰ διὰ συνείδησιν
⁴Θεοῦ ὑποφέρει τις
λύπας, πάσχων ἀδί-
κως.
20 Ποῖον γὰρ κλέος,
εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ
⁴κολαφιζόμενοι ὑπο-
μενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγα-
θοποιοῦντες καὶ πά-
σχοντες ὑπομενεῖτε,
τοῦτο χάρις παρὰ
Θεῷ.
21 Εἰς τοῦτο γὰρ
⁸ἐκλήθητε. ὅτι καὶ
Χριστὸς ‖⁹ἔπαθεν ὑ-
πὲρ **ἡμῶν, ἡμῖν ὑπο-
λιμπάνων ὑπογραμ-
μὸν, ἵνα ἐπακολουθή-
σητε τοῖς ἴχνεσιν αὐ-
τοῦ·
22 Ὃς ἁμαρτίαν οὐκ
¹²ἐποίησεν, οὐδὲ ¹³εὑ-
ρέθη δόλος ἐν τῷ στό-
ματι αὐτοῦ·
23 Ὃς λοιδορούμενος
οὐκ ἀντελοιδόρει, πά-
σχων οὐκ ἠπείλει· παρ-
εδίδου¹⁵ δὲ ¹⁶τῷ κρί-
νοντι †† δικαίως.
24 Ὃς τὰς ἁμαρτίας
ἡμῶν αὐτὸς ¹⁸ἀνήνεγ-
κεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ
ἐπὶ τὸ ξύλον· ἵνα ταῖς
ἁμαρτίαις ²⁰ἀπογε-
νόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ
²²ζήσωμεν· οὗ τῷ μώ-
λωπι ‖αὐτοῦ‖ ²⁴ἰά-
θητε.
25 Ἦτε²³ γὰρ ὡς πρό-
βατα §§ πλανώμενα·
ἀλλ' ²⁶ἐπεστράφητε νῦν
ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ
ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν
ὑμῶν.

A. D. 64.
1 Lu. 6. 32, 33.
* παρὰ τῷ Θεῷ-A.
† ἀγαθήν-n.
2 ch. 1. 15, 18.
Ga. 1. 13.
‡ ἔχοντες-al. ἔχων-n.
3 ε. ἐμμετέχων.
4 Mat. 26. 67.
Mar. 14. 65.
5 ch. 3. 2.
6 δοξάζω.
§ κτίσιν.
also conj.
κτίσει.
7 Ro. 13. 1.
8 καλέω.
‖ ἀπέθανεν-n.
** ὑμῶν, ὑμῖν-a. ἡμῶν, ὑμῖν-b.
9 πάσχω.
10 ver. 12.
11 εἰμί.
12 ποιέω.
13 εὑρίσκω.
14 Mar. 4. 39.
Lu. 4. 35.
15 παραδίδωμι.
16 ἑαυτόν.
†† ἀδίκως-n.
‡‡ Θεοῦ πάντας-n.
17 τιμάω.
18 ἀναφέρω.
19 ch. 5. 9.
20 ἀπογίνομαι.
21 Lu. 16. 13.
Ac. 10. 7.
22 ζάω.
23 ε. ἔστε.
24 ἰάομαι.
§§ πλανώμενοι-n.
25 Lu. 3. 5.
Ac. 2. 40.
26 ἐπιστρέφω.

Κεφ. γ'.
ΟΜΟΙΩΣ αἱ γυναῖ-
κες, ὑποτασσόμεναι
[1] τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν,
ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπει-
θοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ
τῆς τῶν γυναικῶν
§ ἀναστροφῆς ἄνευ λό-
γου ‖ [5] κερδηθήσων-
ται,
2 Ἐποπτεύσαντες[7] τὴν
ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀνα-
στροφὴν ὑμῶν.
3 Ὧν [9] ἔστω οὐχ ὁ
ἔξωθεν ††ἐμπλοκῆς τρι-
χῶν, καὶ περιθέσεως
χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως
[11]ἱματίων κόσμος·
4 Ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς
καρδίας ‡‡ ἄνθρωπος,
ἐν τῷ ἀφθάρτῳ [13] τοῦ
πραέος καὶ [14] ἡσυχίου
πνεύματος, ὅ [9] ἐστιν
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πο-
λυτελές.
5 Οὕτω γάρ ποτε
καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖ-
κες, αἱ ἐλπίζουσαι §§ ἐπὶ
τὸν Θεόν, [12]ἐκόσμουν
ἑαυτάς, ὑποτασσόμε-
ναι τοῖς ἰδίοις ἀνδρά-
σιν·
6 Ὡς Σάῤῥα [17] ὑπήκου-
σε τῷ Ἀβραάμ, κύριον
αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγε-
νήθητε[18] τέκνα, ἀγαθο-
ποιοῦσαι, καὶ μὴ φοβού-
μεναι μηδεμίαν [19] πτό-
ησιν.
7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως,
συνοικοῦντες κατὰ γνῶ-
σιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ
*† σκεύει τῷ γυναικείῳ
ἀπονέμοντες τιμήν, ὡς
καὶ * § συγκληρονόμοι

A. D. 64.

* ζώσης,-n.
1 s. ἔστε.
† ἐγκόπτεσθαι-n.
Ro. 15. 22.
2 Mat. 3. 10. 5. 30.
Lu. 13. 7, 9.
2 Co. 11. 12.
3 2 Mac. 15. 14.
4 Ep. 4. 32.
‡ ταπεινόφρονες,-a.
§ ὑποταγῆς-n
‖ κερδηθήσονται,-i.
5 Mat. 16. 26. 18. 15.
6 ἀποδίδωμι.
7 ch. 2. 12.
** καὶ ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν-n.
8 εἴδω.
9 εἰμί.
†† ἐκ πλοκῆς-n.
10 καλέω. ch. 2. 21.
11 s. πολυτελῶν.
12 κοσμέω.
‡‡ conj. ἀνθρώποις s. κόσμος.
13 s. κόσμῳ.
14 1 Ti. 2. 2.
15 διώκω.
16 κακόω.
§§ εἰς Θεόν,-i
17 ὑπακούω.
‖‖ ζηλωταὶ-h
18 γίνομαι.
19 Pr. 3. 25. 1 Mac. 3. 25.
20 φοβέω.
21 ταράσσω.
*† μέρει-n.
*‡ Χριστὸν-i
*§ συγκληρονόμοις.

χάριτος * ζωῆς, εἰς τὸ
μὴ † [2] ἐκκόπτεσθαι τὰς
προσευχὰς ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες
ὁμόφρονες, συμπαθεῖς,
[3]φιλάδελφοι, εὔσπλαγ-
χνοι,[4] ‡ φιλόφρονες·
9 Μὴ [6]ἀποδιδόντες κα-
κὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοι-
δορίαν ἀντὶ λοιδορίας·
τοὐναντίον δέ, εὐλο-
γοῦντες· [8] εἰδότες‖ ὅτι
εἰς τοῦτο [10] ἐκλήθητε,
ἵνα εὐλογίαν κληρονο-
μήσητε.
10 Ὁ γὰρ θέλων ζωὴν
** ἀγαπᾷν, καὶ [8] ἰδεῖν
ἡμέρας ἀγαθάς, παυσά-
τω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ
ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη
αὐτοῦ τοῦ μὴ λαλῆσαι
δόλον·
11 Ἐκκλινάτω ἀπὸ
κακοῦ, καὶ ποιησάτω
ἀγαθόν· ζητησάτω εἰ-
ρήνην, καὶ [15] διωξάτω
αὐτήν.
12 Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ
Κυρίου ἐπὶ δικαίους,
καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέη-
σιν αὐτῶν· πρόσωπον
δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιοῦν-
τας κακά.
13 Καὶ τίς ὁ [16] κακώ-
σων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγα-
θοῦ ‖‖ μιμηταὶ [18] γένη-
σθε;
14 Ἀλλ' εἰ καὶ πά-
σχοιτε διὰ δικαιοσύ-
νην, μακάριοι· τὸν δὲ
φόβον αὐτῶν μὴ [20] φο-
βηθῆτε, μηδὲ [21] ταρα-
χθῆτε·
15 Κύριον δὲ τὸν
*‡ Θεὸν ἁγιάσατε ἐν

ταῖς καρδίαις ὑμῶν.
"Ετοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς
ἀπολογίαν παντὶ τῷ
αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον πε-
ρὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,
* μετὰ πρᾳΰτητος καὶ
φόβου·
16 Συνείδησιν ἔχοντες
ἀγαθήν· ἵνα ἐν ᾧ † κα-
ταλαλῶσιν ὑμῶν ‡ ὡς
κακοποιῶν, 1 καταισχυν-
θῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες
ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν
Χριστῷ ἀναστροφήν.
17 Κρεῖττον γὰρ ἀγα-
θοποιοῦντας, εἰ 1 θέλει
τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ,
πάσχειν, ἢ κακοποι-
οῦντας·
18 "Οτι καὶ Χριστὸς
ἅπαξ § περὶ ἁμαρτιῶν
|| 3 ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ
ἀδίκων· ἵνα ἡμᾶς προσ-
αγάγῃ 5 τῷ Θεῷ, θανα-
τωθεὶς μὲν σαρκὶ, ζωο-
ποιηθεὶς δὲ 6 τῷ ! πνεύ-
ματι·
19 §§ Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν
φυλακῇ |||| *† πνεύμασι
πορευθεὶς 7 ἐκήρυξεν,
20 Ἀπειθήσασί ποτε,
*‡ ὅτε *§ ἅπαξ 11 ἐξεδέ-
χετο ἡ τοῦ Θεοῦ μα-
κροθυμία ἐν ἡμέραις
Νῶε, κατασκευαζομέ-
νης κιβωτοῦ, εἰς ἣν
ὀλίγαι, τουτ' ἔστιν
ὀκτὼ, ψυχαὶ 13 διεσώ-
θησαν δι' ὕδατος.
21 †‡ Ὧ καὶ ἡμᾶς ἀν-
τίτυπον νῦν σώζει βά-
πτισμα, (οὐ σαρκὸς
ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ
συνειδήσεως ἀγαθῆς
ἐπερώτημα εἰς Θεὸν)
δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ
Χριστοῦ,
22 "Ος 1 ἐστιν ἐν δεξιᾷ
τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς
οὐρανὸν, ὑποταγέντων
αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξου-
σιῶν καὶ δυνάμεων.

Κεφ. δ'.

ΧΡΙΣΤΟΥ οὖν παθόν-
τος 3 * ὑπὲρ ἡμῶν ! σαρ-
κὶ, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν
ἔννοιαν 2 ὁπλίσασθε,
ὅτι ὁ 3 παθὼν ‡ ἐν ! σαρκὶ,
4 πέπαυται ἁμαρτίας·
2 Εἰς τὸ μηκέτι ἀν-
θρώπων ἐπιθυμίαις,
ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ,
τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρ-
κὶ βιῶσαι χρόνον.
3 Ἀρκετὸς γὰρ ἡμῖν !
** ὁ 6 παρεληλυθὼς
χρόνος ‡ τοῦ βίου ! τὸ
|| θέλημα τῶν ἐθνῶν
κατεργάσασθαι, ‡‡ 8 πε-
πορευμένους ἐν ἀσελ-
γείαις, ἐπιθυμίαις, 9 οἰ-
νοφλυγίαις, κώμοις,
πότοις, καὶ 10 ἀθεμί-
τοις εἰδωλολατρείαις·
4 Ἐν ᾧ 12 ξενίζονται,
μὴ συντρεχόντων ὑμῶν
εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσω-
τίας ἀνάχυσιν, βλασ-
φημοῦντες.
5 Οἳ 14 ἀποδώσουσι
λόγον τῷ ἑτοίμως
ἔχοντι κρῖναι 15 ζῶν-
τας καὶ νεκρούς.
6 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ
νεκροῖς 16 εὐηγγελίσθη,
ἵνα 17 κριθῶσι μὲν κατὰ
* || ἀνθρώπους σαρκὶ,
15 ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν
πνεύματι.

A. D. 64.

1 εἰμί.
* ἀλλὰ-f.
† καταλαλοῦσιν-i.
2 ὁπλίζω.
‡ θέλοι-a.
3 πάσχω.
4 παύω.
§ ὑπὲρ ἡμῶν-n. al. περὶ ἁμαρτιῶν ὑπὲρ ὑμῶν.
|| ἀπέθανε-i.
5 προσάγω.
** al. ὑμῖν
6 παρέρχομαι.
†† βούλημα-n.
‡‡ πεπορευμένοις-n.
§§ conj. Νῶε χ. s. Ἐνὼχ καὶ s. ἐν ᾧ καὶ Ἐνὼχ.
|||| κατακλεισμένοις-f.
*† πνεύματι al. πνεύματι ἁγίῳ-n.
7 κηρύσσω.
8 πορεύομαι.
9 cf. De. 21. 20.
10 Ac. 10. 28.
*‡ ὅτι-n.
*§ ἀπεξεδέχετο-a. al. ἅπαξ ἐδέχετο.
11 ἐκδέχομαι.
12 ver. 12. Ac. 17. 20.
13 διασώζω.
14 ἀποδίδωμι.
15 ζάω.
16 εὐαγγελίζω.
†‡ Ὃ-a. con. οὗ.
17 κρίνω.
*|| ἄνθρωπον-n.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος
[1]ἤγγικε. [2]Σωφρονήσα-
τε οὖν καὶ [4]νήψατε εἰς
τὰς προσευχάς.
8 Πρὸ πάντων δὲ τὴν
εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκ-
τενῆ[5] ἔχοντες· ὅτι [c]ἡ
ἀγάπη *καλύψει πλῆ-
θος ἁμαρτιῶν.
9 Φιλόξενοι [7] εἰς ἀλ-
λήλους, ἄνευ †γογγυ-
σμῶν.
10 Ἕκαστος καθὼς
[8]ἔλαβε χάρισμα, εἰς
ἑαυτοὺς αὐτὸ διακο-
νοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκο-
νόμοι [9] ποικίλης χάρι-
τος Θεοῦ.
11 Εἴ τις λαλεῖ, ὡς
λόγια Θεοῦ· εἴ τις
διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος
ἧς [10]χορηγεῖ ὁ Θεός·
ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζηται
ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, ᾧ [11]ἐστιν ἡ δόξα
καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν.
12 Ἀγαπητοὶ, μὴ ξενί-
ζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώ-
σει [13] πρὸς πειρασμὸν
ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου
ὑμῖν συμβαίνοντος·
13 Ἀλλὰ **καθὸ κοι-
νωνεῖτε τοῖς τοῦ Χρι-
στοῦ παθήμασι, χαίρε-
τε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀπο-
καλύψει τῆς δόξης αὐ-
τοῦ [14]χαρῆτε ἀγαλλι-
ώμενοι.
14 Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν
ὀνόματι Χριστοῦ, μακά-
ριοι· ὅτι τὸ τῆς §§δό-
ξης [e]καὶ τὸ | τοῦ Θεοῦ
*†Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀνα-
παύεται· [c]κατὰ μὲν αὐ-
τοὺς βλασφημεῖται, κα-
τὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται.|
15 Μὴ γάρ τις ὑμῶν
πασχέτω ὡς φονεὺς, ἢ
κλέπτης, ἢ κακοποιὸς,
ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκο-
πος.
16 Εἰ δὲ ὡς Χριστιανὸς,
μὴ αἰσχυνέσθω, δοξα-
ζέτω δὲ τὸν Θεὸν ἐν
τῷ ‡μέρει τούτῳ.
17 Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ
[6]ἄρξασθαι τὸ κρῖμα
ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ.
Εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν,
τί τὸ τέλος τῶν ἀπει-
θούντων τῷ τοῦ Θεοῦ
εὐαγγελίῳ;
18 Καὶ εἰ ὁ δίκαιος μό-
λις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς
καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φα-
νεῖται;
19 Ὥστε καὶ οἱ πά-
σχοντες κατὰ τὸ θέλη-
μα τοῦ Θεοῦ, [e]ὡς | πιστῷ
κτίστῃ [12]παρατιθέσθω-
σαν τὰς ψυχὰς §ἑαυ-
τῶν ἐν ||ἀγαθοποιΐᾳ.

Κεφ. ε΄.

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ
τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ
†† ὁ συμπρεσβύτερος καὶ
μάρτυς τῶν τοῦ Χρι-
στοῦ παθημάτων, ὁ καὶ
τῆς μελλούσης ἀποκα-
λύπτεσθαι δόξης κοι-
νωνὸς,
2 Ποιμάνατε τὸ ἐν
ὑμῖν ποίμνιον [e]τοῦ
‡‡ Θεοῦ,| [16]ἐπισκοποῦν-
τες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ'
ἑκουσίως· |||| μηδὲ αἰ-
σχροκερδῶς, ἀλλὰ προ-
θύμως·

A. D. 64.

1 ἐγγίζω.
2 Mat. 11. 28.
Lu. 12. 19.
1 Co. 16. 18.
3 Mar. 5. 15.
Lu. 8. 35.
Ro. 12. 3.
2 Co. 5. 13.
Tit. 2. 6.
4 c. 1. 13; 5. 8.
5 Lu. 22. 44.
Ac. 12. 5.
* καλύπτει-h.
6 ἔρχομαι.
7 1 Ti. 3. 2.
Tit. 1. 8.
† γογγυ-
σμοῦ.-h.
‡ ὀνόματι-h.
8 λαμβάνω.
9 ch. 1. 6.
2 Ti. 3. 6.
10 χορηγέω,
2 Co. 9. 10.
Ecclus.
1. 10.
18. 31.
1 Mac. 14. 10.
2 Mac. 4. 49.
11 εἰμί.
12 παρατίθη-
μι.
13 Re. 18. 9.
§ αὐτῶν-i.
|| ἀγαθοποιΐ-
αις-n.
** καθὼς.
†† ὡς-n.
‡‡ al. τοῦ κυ-
ρίου,-n.
14 Mat. 5. 12.
Ac. 16. 34.
§§ δόξης καὶ
τῆς δυνάμε-
ως καὶ-i.
15 He. 12. 15.
|||| κατὰ
Θεόν-f.
*† ὄνομα-n.
alii ὄνομα
καὶ πνεῦμα

3 Μηδ' ὡς [1] κατακυρι-
εύοντες *τῶν [3] κλήρων,
ἀλλὰ τύποι γινόμενοι
τοῦ ποιμνίου.
4 Καὶ φανερωθέντος
τȣ̃ ἀρχιποιμένος, κομι-
εῖσθε τὸν ἀμαράντινον
τῆς δόξης στέφανον.
5 'Ομοίως [5] νεώτεροι
ὑποτάγητε πρεσβυτέ-
ροις. Πάντες δὲ ἀλ-
λήλοις d ὑποτασσόμε-
νοι,| τὴν ταπεινοφρο-
σύνην §ἐγκομβώσασθε·
ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφά-
νοις ἀντιτάσσεται, τα-
πεινοῖς δὲ [10] δίδωσι
χάριν.
6 Ταπεινώθητε οὖν
ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖ-
ρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς
[13] ὑψώσῃ ἐν καιρῷ· ‖
7 Πᾶσαν τὴν μέριμναν
ὑμων [17] ἐπιῤῥίψαντες
ἐπ' αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ
μέλει περὶ ὑμῶν.
8 Νήψατε, γρηγορή-
σατε· b ὅτι | ὁ ἀντίδι-
κος ὑμῶν διάβολος, ὡς
λέων ὠρυόμενος, ‡‡ πε-
ριπατεῖ, ζητῶν §§ τίνα
[19] καταπίῃ.
9 Ὧ ἀντίστητε στε-
ρεοὶ τῇ πίστει, εἰδό-
τες [2] τὰ αὐτὰ τῶν πα-
θημάτων τῇ ἐν κόσμῳ
ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπι-
τελεῖσθαι.
10 'Ο δὲ Θεὸς πάσης
χάριτος, ὁ καλέσας
† ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον
αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριςῷ
'Ιησοῦ, ὀλίγον [4] παθόν-
τας, αὐτὸς ¶ καταρτί-
σαι d ὑμᾶς,| ‡ στηρίξαι,
σθενώσαι, θεμελιώ-
σαι.
11 Αὐτῷ d ἡ δόξα, καὶ |
τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰ-
ῶνας τῶν αἰώνων.
'Αμήν.
12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν
τοῦ πιςοῦ ἀδελφοῦ, ὡς
[11] λογίζομαι, δι' ὀλί-
γων [12] ἔγραψα,[14] παρα-
καλῶν καὶ [15] ἐπιμαρτυ-
ρῶν ταύτην [16] εἶναι
ἀληθῆ χάριν τȣ̃ Θεοῦ,
εἰς ἣν ** [18] ἑστήκατε.
13 'Ασπάζεται ὑμᾶς
ἡ [20] ἐν †† Βαβυλῶνι συν-
εκλεκτὴ, καὶ Μάρκος ὁ
υἱός μου.
14 'Ασπάσασθε ἀλλή-
λους ἐν φιλήματι ἀγά-
πης. Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι
τοῖς ἐν Χριςῷ c 'Ιησȣ̃.|
b 'Αμήν.| ‖‖

A. D. 64.

1 Mat. 20. 25.
*τȣ̃ κλήρου,-n.
2 εἴδω.
3 Ac. 1. 26.
† ὑμᾶς-i.
4 πάσχω.
5 Lu. 22. 26.
¶ καταρτίσει-h.
‡ στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει-l. alii θεμελιώσει.-c.
§ ἐγκολπώσασθε·-n.
10 δίδωμι.
11 Ro. 3. 28.
12 s. ῥημάτων
13 ὑψόω.
‖ ἐπισκοπῆς·
14 γράφω. [f.
15 Ne. 18. 15.
16 εἰμί.
17 Lu. 19. 35.
** στῆτε.-n.
18 ἵστημι.
19 καταπίνω
20 s. ἐκκλησία.
†† 'Ιόππῃ-n. al. 'Ρώμῃ al. ἐκκλησίᾳ-f.
‡‡ περιέρχεται,-n.
§§ τινὰ καταπιεῖν·-n.
‖‖ Vide App.

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'.

ΣΥΜΕΩΝ[1] *Πέτρος,[!]
δοῦλος *καὶ ἀπόστο-
λος[!] Ἰησοῦ Χριστοῦ,
τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λα-
χοῦσι[3] πίστιν ἐν δι-
καιοσύνῃ τοῦ *Θεοῦ
ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ·
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρή-
νη πληθυνθείη ἐν ἐπι-
γνώσει *τοῦ Θεοῦ, καὶ‡
† Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου
§ ἡμῶν.
3 Ὡς πάντα ἡμῖν
τῆς [5]θείας δυνάμεως
αὐτοῦ τὰ [7]πρὸς ζωὴν
καὶ εὐσέβειαν ‖[8]δεδω-
ρημένης, διὰ τῆς ἐπι-
γνώσεως τοῦ καλέσαν-
τος ἡμᾶς ** διὰ δόξης
καὶ [11]ἀρετῆς·
4 Δι' ‡‡ ὧν τὰ μέγιςα
ἡμῖν καὶ τίμια ἐπαγ-
γέλματα [8]δεδώρηται,
ἵνα διὰ τούτων [13]γένη-
σθε θείας κοινωνοὶ φύ-
σεως, ἀποφυγόντες τῆς
ἐν κόσμῳ ‖‖ἐν ἐπιθυμίᾳ
φθορᾶς.
5 *†Καὶ *‡αὐτὸ [12]τῦτο
δὲ σπυδὴν πᾶσαν [17]παρ-
εισενέγκαντες, ἐπιχο-
ρηγήσατε ἐν τῇ πίστει
ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ
τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,
6 Ἐν δὲ τῇ γνώσει
τὴν [2]ἐγκράτειαν, ἐν δὲ
τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπο-
μονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομο-
νῇ τὴν εὐσέβειαν,
7 Ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ
τὴν [4]φιλαδελφίαν, ἐν
δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν
ἀγάπην.
8 Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπ-
άρχοντα, καὶ πλεονά-
ζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ
‡ ἀκάρπους [6]καθίςησιν
εἰς τὴν τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἐπίγνωσιν.
9 Ὧ γὰρ μὴ [9]πάρεστι
ταῦτα, τυφλός [10]ἐστι,
μυωπάζων, λήθην [12]λα-
βὼν τοῦ καθαρισμοῦ
τῶν πάλαι αὐτῦ ἁμαρ
τιῶν.††
10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελ
φοί, σπουδάσατε §§βε
βαίαν ὑμῶν τὴν κλῆ-
σιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖ-
σθαι· ταῦτα γὰρ ποι-
οῦντες οὐ μὴ [16]πταί-
σητέ ποτε.
11 Οὕτω γὰρ πλυσίως
ἐπιχορηγηθήσεται ὑ
μῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν
αἰώνιον βασιλείαν τῦ
Κυρίου ἡμῶν καὶ σω-
τῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.
12 Διὸ οὐκ *§ἀμελήσω

A. D. 65.

1 Ac. 15. 14.
2 Ac. 24. 25.
3 λαγχάνω.
* κυρίου-n.
4 He. 13. 1.
† σωτῆρος-f.
‡ ἀπράκτυς-n
§ ἡμῶν· ὡς-n.
5 Ac. 17. 29.
6 καθίστημι.
7 s. ἀνήκοντα
‖ δεδωρημέ-
να, al. δεδω-
ρημένοις-n.
8 δωρέω.
9 πάρειμι.
10 εἰμί.
** ἰδίᾳ δόξῃ
χ ἀρετῇ-h.
11 Ph. 4. 8.
12 λαμβάνω.
†† ἁμαρτη-
μάτων.-L
‡‡ ὅν-n.
13 γίνομαι.
§§ ἵνα διὰ
τῶν καλῶν
ἔργων βεβ..
ποιῆσθε-f.
15 s. διὰ v.
εἰς.
‖‖ ἐπιθυμίας
al. ἐπιθυμί-
ας καὶ-n.
*† conj. κατ'.
*‡ Vide App.
16 πταίω.
17 παρεις-
φέρω. [i.
*§ μελλήσω-

ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας, καὶ [1] ἐστηριγμένους ἐν τῇ [2] παρούσῃ ἀληθείᾳ.

13 Δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ [b] σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει·

14 Εἰδὼς ὅτι [c] ταχινή [7] ἐστιν ἡ [6] ἀπόθεσις τοῦ ‡ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς [9] ἐδήλωσέ μοι.

15 ‖ Σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον, τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.

16 Οὐ γὰρ [11] σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες [12] ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' [15] ἐπόπται [16] γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος.

17 Λαβὼν [17] γὰρ [18] παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης [21] αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· Οὗτός [7] ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα.

18 Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς [20] ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ [21] ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ [7] ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ‡‡ ἁγίῳ.

19 Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν [*] αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως [2] οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ † φωσφόρος [4] ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.

20 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα § προφητεία γραφῆς, [*] ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται.

21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου [21] ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος ἁγίου φερόμενοι [10] ἐλάλησαν [b] οἱ [l] [c] ἅγιοι [l] Θεοῦ ἄνθρωποι.

Κεφ. β'.

ΕΓΕΝΟΝΤΟ [16] δὲ καὶ [13] ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν [7] ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες [14] παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν [18] ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν.

2 Καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς [**] ἀπωλείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται.

3 Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις †† ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ [22] νυστάξει.

A. D. 65.

1 στηρίζω, Lu. 16. 26. 1 Pe. 5. 10.
* ἀχμηρῷ-n.
2 s. τοῦ χρόνου.
3 πάρειμι.
† ἑωσφόρος-n.
4 ἀνατέλλω.
5 Ac. 7. 46.
6 ch. 2. 1. 1 Pe. 3. 21.
7 εἰμί.
‡ σώματος-n.
§ γραφὴ προφητείας,-n.
8 s. ἔργον.
9 δηλόω. [n.
‖ Σπουδάσατε-
10 λαλέω.
11 σοφίζω.
12 γνωρίζω.
13 Mat. 7. 15. Mar. 13. 22. Lu. 6. 26. Ac. 13. 6. 1 Jno. 4. 1. Re. 16. 13. 19. 20.
14 παρεισάγω cf. Ga. 2. 4.
15 confer. 1 Pe. 2. 12. 3. 2.
16 γίνομαι.
17 λαμβάνω.
18 ἀγοράζω, Lu. 14. 19. 1 Co. 6. 20. 7. 23. Re. 5. 9. 14. 4.
19 s. ἦν.
** ἀσελγείαις,-a.
20 ἀκούω.
†† con εἰς-f.
21 φέρω. [a.
‡‡ ἁγίῳ, καί-
22 Mat. 25. 5. Ps. 121. 3. Eccl. 22. 8.

4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγ-
γέλων [1]ἁμαρτησάντων
οὐκ [3]ἐφείσατο, ἀλλὰ
σειραῖς [4]ζόφου ταρτα-
ρώσας, [5]παρέδωκεν εἰς
κρίσιν * [7]τετηρημέ-
νους·
5 Καὶ ἀρχαίου κό-
σμου οὐκ [3]ἐφείσατο,
ἀλλ' ὄγδοον Νῶε δι-
καιοσύνης κήρυκα [8]ἐ-
φύλαξε, κατακλυσμὸν
κόσμῳ ἀσεβῶν [9]ἐπά-
ξας·
6 Καὶ πόλεις Σοδόμων
καὶ Γομόῤῥας [11]τεφρώ-
σας c καταςροφῇ | κατ-
έκρινεν,[12] ὑπόδειγμα
μελλόντων ἀσεβεῖν τε-
θεικώς·[13]
7 Καὶ δίκαιον Λὼτ,
[14]καταπονούμενον ὑπὸ
τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν
[15]ἀσελγείᾳ ἀναστρο-
φῆς, [17]ἐῤῥύσατο·
8 (Βλέμματι γὰρ καὶ
ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατ-
οικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέ-
ραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν
δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις
[19]ἐβασάνιζεν·)
9 Οἶδε [20] Κύριος εὐ-
σεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ
ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ
εἰς ἡμέραν κρίσεως
κολαζομένους τηρεῖν·
10 Μάλιστα δὲ τοὺς
ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπι-
θυμίᾳ μιασμȣ̃ πορευο-
μένȣς, ϗ [25]κυριότητος
καταφρονοῦντας· τολ-
μηταὶ, [27]αὐθάδεις, δό-
ξας οὐ [31]τρέμȣσι βλας-
φημοῦντες·
11 Ὅπου ἄγγελοι,
ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μεί-
ζονες [2]ὄντες, οὐ φέρου-
σι κατ' † αὐτῶν c παρὰ
Κυρίῳ | βλάσφημον
κρίσιν.
12 Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα
ζῶα ‡ c φυσικὰ | [6]γε-
γεννημένα εἰς ἅλωσιν
ϗ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνο-
οῦσι βλασφημοῦντες,
ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν
καταφθαρήσονται,
13 Κομιούμενοι [10] μι-
σθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν
ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέ-
ρᾳ § τρυφὴν, σπῖλοι
ϗ μῶμοι, ἐντρυφῶντες
ἐν ταῖς ‖ ἀπάταις αὐ-
τῶν, συνευωχούμενοι
ὑμῖν,
14 Ὀφθαλμȣ̀ς ἔχοντες
μεστοὺς ** μοιχαλίδος,
καὶ †† ἀκαταπαύστους
ἁμαρτίας· δελεάζον-
τες ψυχὰς [16]ἀστηρί-
κτους, καρδίαν ‡‡ [18]γε-
γυμνασμένην §§ πλεονε-
ξίαις ἔχοντες, κατάρας
τέκνα·
15 Καταλιπόντες [21]
b τὴν | εὐθεῖαν ὁδὸν, [22]ἐ-
πλανήθησαν, ἐξακολου-
θήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ
Βαλαὰμ [23] τοῦ ‖‖ Βοσὸρ,
ὃς μισθὸν ἀδικίας [24]ἠ-
γάπησεν·
16 Ἔλεγξιν δὲ [26]ἔ-
σχεν ἰδίας παρανομίας·
ὑποζύγιον [28]ἄφωνον,
ἐν ἀνθρώπου φωνῇ
[29]φθεγξάμενον, [30]ἐκώ-
λυσε τὴν τοῦ προφή-
του παραφρονίαν.
17 Οὗτοί [2]εἰσι πηγαὶ
ἄνυδροι, *† νεφέλαι ὑπὸ

A. D. 65.

1 ἁμαρτάνω.
2 εἰμί.
3 φείδομαι, Ro. 8. 32.
4 Jude 6. 13.
5 παραδίδωμι
* τηρουμένους-a.
† ἑαυτῶν-n.
‡ γεγενημένα φυσικά,-n.
6 γεννάω.
7 τηρέω.
8 φυλάσσω.
9 ἐπάγω.
10 1 Pe. 1. 9.
11 τεφρόω, cf. Tobit 8. 2.
12 κατακρίνω
13 τίθημι.
§ τροφὴν,-n.
14 Ac. 7. 24.
‖ ἀγάπαις-ἰ.
15 Ro. 13. 13.
16 ch. 3. 16.
17 ῥύω. [ας-n
** μοιχαλί-
†† ἀκαταπαύστου-ἰ.
‡‡ γεγυμνασμένην-n.
18 γυμνάζω.
19 βασανίζω, Mat. 8. 6.
§§ πλεονεξίας-l.
20 εἴδω.
21 καταλείπω
22 πλανάω.
23 s. τȣ̃ υἱȣ̃.
‖‖ Βεὼρ-n.
24 ἀγαπάω.
25 Ep. 1. 21.
26 ἔχω.
27 Tit. 1. 7.
28 s. ζῶον.
29 φθέγγομαι
30 κωλύω.
31 Mar. 5. 33.
*† καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ-a.

λαίλαπος ἐλαυνόμεναι,
οἷς ὁ [1] ζόφος τοῦ σκό-
τους * εἰς αἰῶνα ! [2] τε-
τήρηται.
18 Ὑπέρογκα [3] γὰρ
ματαιότητος φθεγγό-
μενοι δελεάζουσιν ἐν
ἐπιθυμίαις, * σαρκὸς,
ἀσελγείαις, τοὺς ‡ [5] ὄν-
τως ‖ἀποφυγόντας τοὺς
ἐν πλάνῃ ἀναστρεφο-
μένους·
19 Ἐλευθερίαν αὐτοῖς
ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ
δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς
φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥτ-
τηται,[11] τούτῳ καὶ δε-
δούλωται.[12]
20 †† Εἰ γὰρ ἀποφυ-
γόντες τὰ μιάσματα
τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώ-
σει τοῦ Κυρίου καὶ σω-
τῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ,
τούτοις δὲ πάλιν [14] ἐμ-
πλακέντες [11]ἡττῶνται,
[15] γέγονεν αὐτοῖς τὰ
ἔσχατα χείρονα τῶν
πρώτων.
21 Κρεῖττον γὰρ [17] ἦν
αὐτοῖς μὴ [19]ἐπεγνωκέ-
ναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαι-
οσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν
[22]ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς
[23]παραδοθείσης αὐτοῖς
ἁγίας ἐντολῆς.
22 Συμβέβηκε[25] δὲ αὐ-
τοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς
παροιμίας· [27] Κύων
[22] ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ
ἴδιον ἐξέραμα· καὶ·
Ὗς λουσαμένη, εἰς κύ-
λισμα βορβόρου.

Κεφ. γ΄.

ΤΑΥΤΗΝ ἤδη, ἀγα-
πητοὶ, δευτέραν ὑμῖν
γράφω ἐπιστολὴν, ἐν
αἷς [2] διεγείρω ὑμῶν ἐν
ὑπομνήσει τὴν [4] εἰλι-
κρινῆ διάνοιαν·
2 Μνησθῆναι [6] τῶν
[8] προειρημένων ῥημά-
των ὑπὸ τῶν ἁγίων
προφητῶν, ☧ τῆς † τῶν
ἀποστόλων § ἡμῶν ἐν-
τολῆς, τοῦ κυρίου καὶ
σωτῆρος·
3 Τοῦτο πρῶτον γινώ-
σκοντες, ὅτι [9] ἐλεύσον-
ται ἐπ' ἐσχάτου τῶν
ἡμερῶν **[10]ἐμπαῖκται,
κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν
ἐπιθυμίας πορευόμε-
νοι·
4 Καὶ λέγοντες· Ποῦ
[17] ἐστιν ἡ ἐπαγγελία
τῆς παρουσίας αὐτοῦ;
ἀφ' ἧς [12]γὰρ οἱ πατέρες
[16]ἐκοιμήθησαν, πάντα
οὕτω διαμένει [18] ἀπ'
ἀρχῆς κτίσεως.
5 Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς
τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐ-
ρανοὶ [17] ἦσαν [20] ἔκπα-
λαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος
☧ δι' ὕδατος [21]συνεστῶ-
σα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ·
6 Δι' ‡‡ ὧν ὁ τότε κό-
σμος ὕδατι κατακλυ-
σθεὶς [24]ἀπώλετο.
7 Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ
καὶ ἡ γῆ §§ αὐτοῦ λό-
γῳ [26] τεθησαυρισμέ-
νοι ‖‖ εἰσὶ,[17] πυρὶ τη-
ρούμενοι εἰς ἡμέραν
κρίσεως καὶ ἀπωλείας
τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώ-
πων.
8 *† Ἓν δὲ τοῦτο μὴ
λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγα-

A. D. 65.

1 Jude 6, 13.
2 s. ἀμφοτέ-
3 τηρέω. [ροις
4 Phi. 1. 10.
5 Jude 16.
6 μιμνήσκο-
μαι.
7 Mar. 11. 32.
8 προερέω.
* σαρκὸς, ἐν ἀσελγείαις, al. σαρκὸς ἀσελγείας,-h.
† conj. διὰ τῶν.
‡ ὀλίγως-a.
§ ὑμῶν-n.
‖ ἀποφεύγοντας-h.
9 ἔρχομαι.
** ἐν ἐμπαιγμονῇ-m.
10 Jude 18.
11 ἡττάω.
12 s. ὥρας.
13 δουλόω.
†† Οἱ et mox ☧ γέγονεν-n
14 ἐμπλέκω.
15 γίνομαι.
16 κοιμάω.
17 εἰμί.
18 s. ὡς. [κω.
19 ἐπιγινώσ-
20 pro ἐκ τοῦ πάλαι ὄντος χρόνου.
21 συνίστημι
22 ἐπιστρέφω
‡‡ ὃν, s. ὃ-n.
23 παραδίδωμι.
24 ἀπολλύω.
25 συμβαίνω
§§ τῷ αὐτοῦ-a al. τῷ αὐτῷ-n
26 θησαυρίζω
‖‖ εἰσὶ πυρὶ,n
27 Pr. 26. 11.
*† Ἓν δὲ τοῦτω-n.

πητοὶ, [1] ὅτι μία ἡμέρα
παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια
ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς
ἡμέρα μία.
9 Οὐ βραδύνει ὁ Κύ-
ριος τῆς ἐπαγγελίας,
(ὥς τινες βραδυτῆτα
[2] ἡγοῦνται) ἀλλὰ μα-
κροθυμεῖ † εἰς ἡμᾶς, μὴ
βουλόμενός ‡ τινας [4] ἀ-
πολέσθαι, ἀλλὰ πάν-
τας εἰς μετάνοιαν [5] χω-
ρῆσαι.
10 Ἥξει [6] δὲ ἡ ἡμέρα
Κυρίου ὡς κλέπτης [8] ἐν
νυκτὶ.| ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ
ῥοιζηδὸν [7] παρελεύσον-
ται, στοιχεῖα δὲ [9] καυ-
σούμενα [14] λυθήσον-
ται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν
αὐτῇ ἔργα § [11] κατακα-
ήσεται.
11 Τύτων οὖν πάντων
λυομένων, ποταπὺς δεῖ
ὑπάρχειν ** ὑμᾶς ἐν
ἁγίαις ἀναστροφαῖς ϗ
εὐσεβείαις·
12 Προσδοκῶντας καὶ
σπεύδοντας τὴν παρου-
σίαν τῆς τοῦ †† Θεοῦ
ἡμέρας. δι' ἣν οὐρα-
νοὶ πυρούμενοι [14] λυθή-
σονται. ϗ στοιχεῖα καυ-
σύμενα [9] ‡‡ [15] τήκεται;
13 Καινοὺς δὲ οὐρανὺς
καὶ γῆν καινὴν §§ κατὰ
τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ
προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δι-
καιοσύνη κατοικεῖ.
14 Διὸ, ἀγαπητοὶ, ταῦ-
τα προσδοκῶντες, σπυ-
δάσατε ἄσπιλοι καὶ
* ἀμώμητοι αὐτῷ [3] εὑρε-
θῆναι ἐν εἰρήνῃ·
15 Καὶ τὴν τοῦ Κυρίυ
ἡμῶν μακροθυμίαν, σω-
τηρίαν [2] ἡγεῖσθε· καθ-
ὼς ϗ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν
ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ
τὴν αὐτῷ [8] δοθεῖσαν σο-
φίαν [10] ἔγραψεν ὑμῖν·
16 Ὡς καὶ ἐν πάσαις
[e] ταῖς | ἐπιστολαῖς, λα-
λῶν ἐν αὐταῖς περὶ τύ-
των, ἐν || οἷς [18] ἐστι δυσ-
νόητά τινα, ἃ οἱ ἀμα-
θεῖς καὶ [12] ἀστήρικτοι
[13] στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ
τὰς λοιπὰς γραφὰς,
πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν
ἀπώλειαν.
17 Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπη-
τοὶ, προγινώσκοντες,
φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ
τῶν ἀθέσμων πλάνῃ
[16] συναπαχθέντες [17] ἐκ-
πέσητε τοῦ ἰδίου στη-
ριγμοῦ.
18 Αὐξάνετε δὲ ἐν χά-
ριτι καὶ γνώσει τῦ Κυ-
ρίυ ἡμῶν καὶ σωτῆρος
Ἰησοῦ Χριστῦ. Αὐτῷ ἡ
δόξα καὶ νῦν ϗ εἰς ἡμέ-
ραν αἰῶνος. [d] Ἀμήν. ||||

A. D. 65.

1 Ps. 90. 4.
* ἄμωμοι-i.
2 ἡγέομαι, ch. 1. 13. 2. 13. 2 Co. 9. 5.
3 εὑρίσκω.
† δι' ὑμᾶς,-h. alii εἰς ὑμᾶς,-i.
‡ τινα-n.
4 ἀπολλύω.
5 χωρέω.
6 ἥκω. [μαι.
7 παρέρχο-
8 δίδωμι.
9 καυσόω.
10 γράφω.
§ ἀφανισθήσεται. alii εὑρεθήσεται.-n.
11 κατακαίω.
|| αἷς-i.
12 ch. 2. 14.
13 2 Sa. 22.27.
** ὑμᾶς; Ἐν-n.
†† κυρίου-n.
14 λύω.
‡‡ τακήσεται-n.
15 τήκομαι.
16 συναπάγω Ro. 12. 16. Ga. 2. 13.
17 ἐκπίπτω.
§§ καὶ τὰ ἐπαγγέλματα-n.
18 εἰμί.
|||| Vide App.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ:

Κεφ. α'.

Ο ΗΝ [1] ἀπ' ἀρχῆς,
ὃ [2] ἀκηκόαμεν, ὃ [3] ἑω-
ράκαμεν τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς ἡμῶν, ὃ [4] ἐθεασά-
μεθα, καὶ αἱ χεῖρες
ἡμῶν [5] ἐψηλάφησαν
περὶ τοῦ λόγου τῆς
ζωῆς·
2 (Καὶ ἡ ζωὴ [6] ἐφανε-
ρώθη· καὶ [3] ἑωράκαμεν.
καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ
ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν
τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.
ἥτις [1] ἦν πρὸς τὸν πα-
τέρα, καὶ [6] ἐφανερώθη
‡ ἡμῖν·)
3 Ὃ [3] ἑωράκαμεν καὶ
[2] ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλ-
λομεν § ὑμῖν, ἵνα καὶ
ὑμεῖς κοινωνίαν [7] ἔχη-
τε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ
[9] κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα
μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ
μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Καὶ ταῦτα γράφο-
μεν ‖ ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ
** ἡμῶν [1] ᾖ [12] πεπληρω-
μένη.
5 Καὶ αὕτη [1] ἐστὶν ἡ
†† [13] ἐπαγγελία ἣν [2] ἀκη-
κόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ
ἀναγγέλλομεν ὑμῖν,
ὅτι ὁ Θεὸς φῶς [1] ἐστι,
καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ
[1] ἔστιν οὐδεμία.

A. D. 68.

1 εἰμί.
2 ἀκούω.
3 ὁράω.
4 θεάομαι.
5 ψηλαφάω,
Lu. 24. 39.
Ac. 17. 27.
He. 12. 18.
* αὐτοῦ,-n.
6 φανερόω.
† καθαριεῖ-n.
‡ ἐν-f.
7 ἔχω.
8 ἀφίημι.
§ καί-f.
9 Phi. 1. 5.
10 καθαρίζω.
11 ἁμαρτάνω
‖ ἡμεῖς-i.
** ὑμῶν-a.
12 πληρόω,
Jno. 3. 29.
15. 11.
16. 24.
17. 13.
Phi. 2. 2.
2 Jno. 12.
†† ἀγγελία-l.
13 Ac. 2. 39.
23. 21.
2 Co. 7. 1.
He. 4. 1.
14 ver. 12, 28.
ch. 3. 7, 18.
4. 4.
5. 21.
Jno. 13. 33.
Ga. 4. 19.
15 Jno. 14. 16,
26.
16. 7.

6 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι
κοινωνίαν ἔχομεν μετ'
αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκό-
τει περιπατῶμεν, ψευ-
δόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν
τὴν ἀλήθειαν.
7 Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ
περιπατῶμεν, ὡς αὐτὸς
[1] ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοι-
νωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλ-
λήλων,* καὶ τὸ αἷμα
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ † καθαρίζει ἡμᾶς
ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.
8 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι
ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν,
ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ
ἡ ἀλήθεια οὐκ [1] ἔστιν
ἐν ἡμῖν.
9 Ἐὰν ὁμολογῶμεν
τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πι-
στός [1] ἐστι καὶ δίκαιος,
ἵνα [8] ἀφῇ ἡμῖν τὰς
ἁμαρτίας, ϗ [10] καθαρί-
σῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδι-
κίας.
10 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι
οὐχ [11] ἡμαρτήκαμεν,
ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν,
καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ
[1] ἔστιν ἐν ἡμῖν.

Κεφ. β'.

ΤΕΚΝΙΑ [14] μου, ταῦ-
τα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ
[11] ἁμάρτητε· καὶ ἐάν
τις [11] ἁμάρτῃ, [15] παρά-

κλητον ἔχομεν πρὸς
τὸν πατέρα, Ἰησοῦν
Χριστὸν δίκαιον.
2 Καὶ αὐτὸς [1] ἱλασμός
[2] ἐστι περὶ τῶν ἁμαρ-
τιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ
τῶν ἡμετέρων δὲ μό-
νον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου
τοῦ κόσμου.
3 Καὶ ἐν τούτῳ γι-
νώσκομεν ὅτι [4] ἐγνώ-
καμεν αὐτὸν, ἐὰν τὰς
ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶ-
μεν.
4 Ὁ λέγων, [4] ἔγνωκα
αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς
αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύ-
στης [2] ἐστὶ, καὶ ἐν
τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ
[2] ἔστιν.
5 Ὃς δ' ἂν τηρῇ
αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀλη-
θῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγά-
πη τοῦ Θεοῦ [7] τετε-
λείωται. Ἐν τούτῳ
γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐ-
τῷ [2] ἐσμεν.
6 Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ
[9] μένειν, ὀφείλει, καθὼς
ἐκεῖνος [10] περιεπάτησε,
καὶ αὐτὸς [6] οὕτως | πε-
ριπατεῖν.
7 § Ἀδελφοὶ, οὐκ ἐν-
τολὴν καινὴν γράφω
ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν πα-
λαιὰν, ἣν εἴχετε ἀπ'
ἀρχῆς. Ἡ ἐντολὴ ἡ
παλαιά [2] ἐστιν ὁ λόγος
ὃν [13] ἠκούσατε [c] ἀπ' ἀρ-
χῆς.|
8 Πάλιν ἐντολὴν και-
νὴν γράφω ‖ ὑμῖν, ὅ [2] ἐ-
στιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ,
καὶ ἐν ** ὑμῖν· ὅτι ἡ
σκοτία †† [16] παράγεται,
καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθι-
νὸν ἤδη φαίνει.
9 Ὁ λέγων ἐν τῷ φω-
τὶ [2] εἶναι, καὶ τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν
τῇ σκοτίᾳ [2] ἐστὶν ἕως
ἄρτι.
10 Ὁ ἀγαπῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ
φωτὶ μένει, καὶ [3] σκάν-
δαλον ἐν αὐτῷ οὐκ
[2] ἔστιν.
11 Ὁ δὲ μισῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ
σκοτίᾳ [2] ἐστι, καὶ ἐν τῇ
σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ
οὐκ [5] οἶδε ποῦ ὑπάγει,
ὅτι ἡ σκοτία [6] ἐτύφλω-
σε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τοῦ.
12 Γράφω ὑμῖν, * τε-
κνία, ὅτι [8] ἀφέωνται
ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ
τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
13 Γράφω ὑμῖν, πατέ-
ρες, ὅτι [4] ἐγνώκατε
† τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Γρά-
φω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι
[11] νενικήκατε τὸν πονη-
ρόν. ‡ Γράφω ὑμῖν, παι-
δία,[12] ὅτι [4] ἐγνώκατε
τὸν πατέρα.
14 [e] Ἔγραψα [14] ὑμῖν,
πατέρες, ὅτι [4] ἐγνώκα-
τε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. |
[14] Ἔγραψα ὑμῖν, νεα-
νίσκοι, ὅτι ἰσχυροί [2] ἐ-
στε, καὶ ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ
[11] νενικήκατε τὸν [15] πο-
νηρόν. •
15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν
κόσμον, μηδὲ τὰ [17] ἐν τῷ
κόσμῳ· ἐάν τις ἀγαπᾷ
τὸν κόσμον, οὐκ [2] ἔστιν

A. D. 68.

1 ch. 4. 10. Nu. 5. 8.
2 εἰμί.
3 Mat. 16. 23.
4 γινώσκω.
5 εἴδω.
6 τυφλόω.
7 τελειόω, ch. 4. 17. Lu. 13. 32. He. 2. 10. 5. 9. Ja. 2. 22.
8 ἀφίημι.
* παιδία-n.
† conj. αὐτὸν al. τό.
9 ver. 10, 28. ch. 3. 15. 4. 12, 15. Jno. 6. 56. 14. 16. 15. 4-7. 2 Jno. 2.
10 περιπατέω.
11 νικάω.
‡ ἔγραψα-i.
§ Ἀγαπητοί,-a.
12 ver. 18. Mat. 18. 2. Jno. 21. 5.
13 ἀκούω.
14 γράφω.
15 ch. 3. 12. 5. 19. Mat. 6. 13.
‖ ὑμῖν· ὅ ἐστιν-n.
** ἡμῖν-i.
†† παραγίνεται,-n.
16 παράγω, ver. 17. Mat. 9. 9, 27. 20. 30. Mar. 2. 14. 1 Co. 7. 31.
17 s. πράγματα.

ἡ ἀγάπη τοῦ * πατρὸς
ἐν αὐτῷ.
16 Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ
κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς
σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία
τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ
[1] ἀλαζονεία τοῦ [2] βίου,
οὐκ [3] ἔστιν ἐκ τοῦ πα-
τρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κό-
σμου [3] ἐστί.
17 Καὶ ὁ κόσμος
[5] παράγεται, καὶ ἡ ἐπι-
θυμία d αὐτοῦ· | ὁ δὲ
ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ
Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰ-
ῶνα.
18 Παιδία, ἐσχάτη
ὥρα [3] ἐστί· καὶ καθὼς
[4] ἠκούσατε e ὅτι | ὁ [6] ἀν-
τίχριστος ἔρχεται, χ
νῦν ἀντίχριστοι πολ-
λοὶ [7] γεγόνασιν· ὅθεν
γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη
ὥρα [3] ἐστίν.
19 Ἐξ ἡμῶν [9] ἐξῆλ-
θον, ἀλλ' οὐκ [3] ἦσαν ἐξ
ἡμῶν· εἰ γὰρ [3] ἦσαν ἐξ
ἡμῶν, [11] μεμενήκεισαν
ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ'
ἵνα [12] φανερωθῶσιν ὅτι
οὐκ [3] εἰσὶ πάντες ἐξ
ἡμῶν.
20 Καὶ ὑμεῖς [13] χρί-
σμα ἔχετε ἀπὸ [15] τοῦ
ἁγίου, καὶ [16] οἴδατε
πάντα.
21 Οὐκ [17] ἔγραψα ὑμῖν
ὅτι οὐκ [16] οἴδατε τὴν
ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴ-
δατε [16] αὐτὴν, καὶ ὅτι
πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀλη-
θείας οὐκ [3] ἔστι.
22 Τίς [3] ἐστιν ὁ ψεύ-
στης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος
ὅτι Ἰησοῦς οὐκ [3] ἔστιν ὁ
Χριστός; οὗτός ἐστιν
ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνού-
μενος τὸν πατέρα καὶ
τὸν υἱόν.
23 Πᾶς ὁ ἀρνούμενος
τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πα-
τέρα ἔχει.†
24 Ὑμεῖς c οὖν | ὃ
[4] ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν ἐν
ὑμῖν [11] μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρ-
χῆς [4] ἠκούσατε, καὶ
ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν
τῷ πατρὶ μενεῖτε.
25 Καὶ αὕτη [3] ἐστὶν
ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐ-
τὸς [8] ἐπηγγείλατο ἡ-
μῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰ-
ώνιον.
26 Ταῦτα [17] ἔγραψα
ὑμῖν περὶ τῶν πλα-
νώντων ὑμᾶς.
27 Καὶ ὑμεῖς τὸ ‡ χρί-
σμα ὃ [10] ἐλάβετε ἀπ'
αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει,
καὶ οὐ χρείαν ἔχετε
ἵνα τὶς διδάσκῃ § ὑ-
μᾶς· ἀλλ' e ὡς | τὸ αὐ-
τὸ ‖ χρίσμα διδάσκει
ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ
ἀληθές [3] ἐστι, καὶ οὐκ
[3] ἔστι ** ψεῦδος· καὶ
καθὼς [14] ἐδίδαξεν ὑ-
μᾶς, †† μενεῖτε ἐν αὐ-
τῷ.
28 Καὶ νῦν, τεκνία, μέ-
νετε ἐν αὐτῷ· ἵνα
‡‡ ὅταν [12] φανερωθῇ,
ἔχωμεν παῤῥησίαν, καὶ
μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ'
αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ
αὐτοῦ.
29 Ἐὰν §§ εἰδῆτε [16] ὅτι
δίκαιός [3] ἐστι, γινώσκε-
τε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν

A. D. 68.

* Θεοῦ-n.
1 Ja. 4. 16.
2 ch. 3. 17.
Mar. 12. 44.
Lu. 8. 14.
15. 12, 30.
21. 4.
1 Ti. 2. 2.
2 Ti. 2. 4.
1 Pe. 4. 3.
3 εἰμί.
† ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν, χ τὸν πατέρα ἔχει.-m.
4 ἀκούω.
5 παράγω,
ver. 8.
1 Co. 7. 31.
6 ver. 22.
ch. 4. 3.
2 Jno. 7.
7 γίνομαι.
8 ἐπαγγέλλω.
9 ἐξέρχομαι.
‡ χάρισμα al. πνεῦμα n.
10 λαμβάνω.
11 μένω,
ver. 6, 28.
ch. 3. 15.
Jno. 14. 16.
15. 4–7.
12 φανερόω.
§ ὑμᾶς ἀλ-λος· τό-n.
‖ αὐτοῦ-i.
13 ver. 27.
Ex. 29. 7.
30. 25.
14 διδάσκω.
15 Mar. 1. 24.
Ac. 3. 14.
Re. 3. 7.
16 εἴδω.
** ψεῦδος, καί-n.
17 γράφω.
†† μένετε-n.
‡‡ ἐὰν-n.
§§ ἴδητε-n.

δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ
[1] γεγέννηται.

Κεφ. γ΄.

ΙΔΕΤΕ [3] ποταπὴν [4]
ἀγάπην [5] δέδωκεν ἡμῖν
ὁ πατὴρ, ἵνα [7] τέκνα
Θεοῦ [8] κληθῶμεν.* Διὰ
τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γι-
νώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ
[9] ἔγνω αὐτόν.
2 Ἀγαπητοὶ, νῦν τέ-
κνα Θεοῦ [11] ἐσμεν, καὶ
οὔπω [12] ἐφανερώθη τί
[11] ἐσόμεθα· [3] οἴδαμεν
ᶜδὲ| ὅτι ἐὰν φανερω-
θῇ,[12] ὅμοιοι αὐτῷ ἐσό-
μεθα·[11] ὅτι [3] ὀψόμεθα
αὐτὸν καθώς [11] ἐστι.
3 Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν
ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐ-
τῷ, ἁγνίζει ἑαυτὸν, καθ-
ὼς ἐκεῖνος ἁγνός [11] ἐστι.
4 Πᾶς ὁ [15] ποιῶν τὴν
ἁμαρτίαν, ϗ τὴν ἀνομί-
αν ποιεῖ· ϗ ἡ ἁμαρτία
[11] ἐστὶν ἡ [17] ἀνομία.
5 Καὶ [3] οἴδατε ὅτι ἐκεῖ-
νος [12] ἐφανερώθη, ἵνα
τὰς ἁμαρτίας ᶜἡμῶν|
[18] ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν
αὐτῷ οὐκ [11] ἔστι.
6 Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μέ-
νων, οὐχ ἁμαρτάνει·
πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ
[19] ἑώρακεν αὐτὸν, οὐδὲ
[3] ἔγνωκεν αὐτόν.
7 ‡ Τεκνία, μηδεὶς πλα-
νάτω ὑμᾶς· ὁ [21] ποιῶν
τὴν δικαιοσύνην, δίκαι-
ός [11] ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος
δίκαιός [11] ἐστιν.
8 Ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ-
τίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου
[11] ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς
ὁ διάβολος ἁμαρτάνει.
Εἰς τοῦτο [12] ἐφανερώθη
ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα
[2] λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
βόλου.
9 Πᾶς ὁ [1] γεγεννημένος
ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν
οὐ ποιεῖ, ὅτι [8] σπέρμα
αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει·
καὶ οὐ [10] δύναται ἁμαρ-
τάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ
[1] γεγέννηται.
10 Ἐν τούτῳ φανερά
[11] ἐστι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ
καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβό-
λου. Πᾶς ὁ μὴ ποιῶν
δικαιοσύνην, οὐκ [11] ἔστιν
ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ
ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ·
11 Ὅτι αὕτη [11] ἐστὶν ἡ
†ἀγγελία ἣν [14] ἠκούσα-
τε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλους.
12 Οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ
τοῦ πονηροῦ [11] ἦν, καὶ
[16] ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος
[16] ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι
τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ
[11] ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ, δίκαια.
13 Μὴ θαυμάζετε,
ἀδελφοί ᶜμου,| εἰ μισεῖ
ὑμᾶς ὁ κόσμος.
14 Ἡμεῖς [3] οἴδαμεν ὅτι
[20] μεταβεβήκαμεν ἐκ
τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζω-
ὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς
ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν
τὸν ἀδελφὸν, μένει ἐν
τῷ θανάτῳ.
15 Πᾶς ὁ μισῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, [22] ἀν-
θρωποκτόνος [11] ἐστί· καὶ
[3] οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρω-

A. D. 68.

1 γεννάω, ch. 3. 9; 4. 7. 5. 1, 4, 8. Jno. 1. 13.
2 Lu. 13. 16. Ac. 2. 24.
3 εἴδω.
4 Mat. 8. 27. Mar. 13. 1. Lu. 1. 29. 2 Pe. 3. 11.
5 δίδωμι.
6 Mat. 13. 38.
7 Jno. 1. 12. Ro. 8. 16, 17. Ep. 5. 1.
8 καλέω.
* ϗ ἐσμεν.-f.
9 γινώσκω.
10 Mar. 6. 5. Ac. 4. 20. 2 Ti. 2. 13.
11 εἰμί.
12 φανερόω, 2 Co. 5. 10
13 ὄπτομαι.
† ἐπαγγελία,
14 ἀκούω. [-n.
15 ver. 7-9. c. 1. 6; 2. 29. Jno. 3. 21. 8. 34.
16 σφάζω.
17 Mat. 7. 23. 13. 41. Ro. 4. 7. 6. 19. 2 Co. 6. 14. 2 Th. 2. 7. Tit. 2. 14. He. 1. 9. 8. 12.
18 αἴρω, Jno. 1. 29.
19 ὁράω.
20 μεταβαίνω. Jno. 5. 24.
21 ver. 10. ch. 2. 29.
22 Jno. 8. 44.
‡ Παιδία-n.

ποκτόνος οὐκ ἔχει ζω-
ὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ
μένουσαν.
16 Ἐν τούτῳ [1] ἐγνώ-
καμεν τὴν ἀγάπην,*
ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ [2] ἔθη-
κε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν
ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς
ψυχὰς [2] τιθέναι.
17 Ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν
[4] βίον τοῦ κόσμου, καὶ
θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ χρείαν ἔχοντα, ϗ
[5] κλείσῃ τὰ σπλάγχνα
αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ
ἀγάπη τȣ͂ Θεοῦ ‡ μένει
ἐν αὐτῷ;
18 Τεκνία [c] μου,| μὴ
ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ
§ γλώσσῃ, ἀλλ' ‖ ἔργῳ
καὶ ἀληθείᾳ.
19 Καὶ ἐν τούτῳ ** γι-
νώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς
ἀληθείας [8] ἐσμὲν, καὶ
ἔμπροσθεν αὐτοῦ πεί-
σομεν [9] τὰς καρδίας
ἡμῶν.
20 Ὅτι ἐὰν [12] καταγι-
νώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία,
[c] ὅτι | ‡‡ μείζων [8] ἐστὶν
ὁ Θεὸς τῆς καρδίας
ἡμῶν, καὶ γινώσκει
πάντα.
21 Ἀγαπητοὶ, ἐὰν ἡ
καρδία ἡμῶν μὴ κατα-
γινώσκῃ ἡμῶν, παῤῥη-
σίαν ἔχομεν πρὸς τὸν
Θεόν.
22 Καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν,
λαμβάνομεν παρ' αὐ-
τοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς
αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ
τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐ-
τοῦ ποιοῦμεν.
23 Καὶ αὕτη [8] ἐστὶν ἡ
ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα † πι-
στεύσωμεν τῷ ὀνόματι
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶ-
μεν ἀλλήλους, καθὼς
[3] ἔδωκεν ἐντολὴν [c] ἡ-
μῖν.|
24 Καὶ ὁ τηρῶν τὰς
ἐντολὰς αὐτȣ͂, ἐν αὐτῷ
μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐ-
τῷ· καὶ ἐν τȣ́τῳ γινώ-
σκομεν ὅτι μένει ἐν
ἡμῖν, ἐκ τȣ͂ Πνεύματος
οὗ ἡμῖν [3] ἔδωκεν.

Κεφ. δ'.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ, μὴ παν-
τὶ [6] πνεύματι πιστεύε-
τε, ἀλλὰ [7] δοκιμάζετε
τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ
Θεοῦ [8] ἐστιν· ὅτι πολ-
λοὶ [10] ψευδοπροφῆται
[11] ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν
κόσμον.
2 Ἐν τούτῳ †† γινώ-
σκετε τὸ Πνεῦμα τοῦ
Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ
ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χρι-
στὸν ἐν σαρκὶ [13] ἐληλυ-
θότα, ἐκ τοῦ Θεȣ͂ [8] ἐςι.
3 [c] Καὶ πᾶν πνεῦμα ‖‖ ὃ
μὴ ὁμολογεῖ [b] τὸν| Ἰη-
σȣ͂ν [b] Χριςὸν ἐν σαρκὶ
[13] ἐληλυθότα,| ἐκ τοῦ
Θεȣ͂ οὐκ [8] ἔςι·| ϗ τȣ͂τό
[8] ἐςι τὸ τȣ͂ [14] ἀντιχρί-
ςου, §§ ὃ [15] ἀκηκόατε ὅτι
ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ
κόσμῳ [8] ἐστὶν ἤδη.
4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ
[8] ἐςε, τεκνία, καὶ [16] νε-
νικήκατε αὐτούς· ὅτι
μείζων [8] ἐςὶν ὁ ἐν ὑμῖν
ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.

A. D. 68.

1 γινώσκω.
* τȣ͂ Θεοῦ, s. αὐτοῦ,-f.
† πιστεύωμεν-i.
2 τίθημι.
3 δίδωμι.
4 ch. 2. 16. Lu. 21. 4.
5 κλείω.
‡ μενεῖ-n.
§ τῇ-m.
6 ver. 3, 6. 1 Co. 14. 32.
‖ ἐν-m.
7 2 Co. 13. 5. Ga. 6. 4. 1 Th. 5. 21.
** γνωσόμεθα,-i.
8 εἰμί.
9 πείθω, Ro. 8. 38. 15. 14. 2 Ti. 1. 5, 12. He. 11. 13.
10 Mat. 7. 15. 24. 11, 24. Mar. 13. 22. Lu. 6. 26. Ac. 13. 6. Re. 16. 13. 19. 20.
11 ἐξέρχομαι.
†† γινώσκεται-i.
12 Ga. 2. 11.
‡‡ alii conj. ἔτι.
‖‖ ὃ λύει τὸν
13 ἔρχομαι.
14 2 Jno. 7.
§§ conj. ὃν.
15 ἀκούω.
16 νικάω, ch. 2. 13, 14. 5. 4, 5. Re. 2. 7, 11, 17, 26. 3. 5, 12, 21. 6. 2. 11. 7.

5 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμȣ
[1]εἰσί· διὰ τοῦτο ἐκ
τοῦ κόσμου λαλοῦσι,
καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν
ἀκούει.
6 Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ
[1]ἐσμέν· ὁ γινώσκων
τὸν Θεὸν, ἀκȣ́ει ἡμῶν·
ὃς οὐκ [1]ἔστιν ἐκ τοῦ
Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν.
Ἐκ τούτου γινώσκομεν
τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθεί-
ας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς
πλάνης.
7 Ἀγαπητοὶ, ἀγαπῶ-
μεν ἀλλήλȣς, ὅτι ἡ ἀγά-
πη ἐκ τοῦ Θεοῦ [1]ἐστι·
καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν,* ἐκ
τȣ̃ Θεοῦ [5]γεγέννηται,
ϗ γινώσκει τὸν Θεόν.
8 Ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ
[7]ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι
ὁ Θεὸς ἀγάπη [1]ἐστίν.
9 Ἐν τȣ́τῳ [8]ἐφανερώ-
θη ἡ ἀγάπη τȣ̃ Θεȣ̃ ἐν
ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐ-
τοῦ τὸν [9]μονογενῆ ἀπ-
έςαλκεν [10] ὁ Θεὸς εἰς
τὸν κόσμον, ἵνα [11]ζή-
σωμεν δι' αὐτοῦ·
10 Ἐν τούτῳ [1]ἐστὶν ἡ
ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς
[12]ἠγαπήσαμεν τὸν
Θεὸν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς
[12]ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ
[10]ἀπέςειλε τὸν υἱὸν
αὐτοῦ [14]ἱλασμὸν περὶ
τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.
11 Ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως
ὁ Θεὸς [12]ἠγάπησεν ἡ-
μᾶς, ϗ ἡμεῖς ὀφείλομεν
ἀλλήλους ἀγαπᾷν.
12 Θεὸν ȣ̓δεὶς πώποτε
[16]τεθέαται. Ἐὰν ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλους, ὁ
Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ
ἡ ἀγάπη αὐτȣ̃ [2]τετελει-
ωμένη [1]ἐστὶν ἐν ἡμῖν.
13 Ἐν τȣ́τῳ γινώσκο-
μεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένο-
μεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν,
ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύματος
αὐτοῦ [3]δέδωκεν ἡμῖν.
14 Καὶ ἡμεῖς [16]τεθεά-
μεθα, καὶ μαρτυροῦμεν
ὅτι ὁ πατὴρ [10]ἀπέςαλ-
κε τὸν υἱὸν [4]σωτῆρα
τοῦ κόσμου.
15 Ὃς ἂν ὁμολογήσῃ
ὅτι Ἰησȣ̃ς [1]ἐςιν ὁ υἱὸς
τȣ̃ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐ-
τῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν
τῷ Θεῷ.
16 Καὶ ἡμεῖς [7]ἐγνώκα-
μεν καὶ †[6]πεπιστεύκα-
μεν τὴν ἀγάπην ἣν
ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν.
Ὁ Θεὸς ἀγάπη [1]ἐστί·
καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγά-
πῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει,
καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ.‡
17 Ἐν τȣ́τῳ [2]τετελεί-
ωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡ-
μῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔ-
χωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
κρίσεως· ὅτι καθὼς
ἐκεῖνός [1]ἐστι, καὶ ἡ-
μεῖς [1]ἐσμεν ἐν τῷ κό-
σμῳ τούτῳ.
18 Φόβος [13] οὐκ [1]ἔστιν
ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τε-
λεία ἀγάπη ἔξω βάλ-
λει τὸν φόβον· ὅτι ὁ
φόβος [15]κόλασιν ἔχει·
ὁ δὲ φοβȣ́μενος ȣ̓ τετε-
λείωται [2] ἐν τῇ ἀγάπῃ.
19 Ἡμεῖς § ἀγαπῶμεν
e αὐτὸν,‖ ὅτι αὐτὸς
πρῶτος [12]ἠγάπησεν
ἡμᾶς.

A. D. 68.

1 εἰμί.
2 τελειόω, ver. 17, 18. ch. 2. 5. He. 7. 28. Ja. 2. 22.
3 δίδωμι.
4 Lu. 2. 11. Jno. 4. 42. Ac. 5. 31. Ep. 5. 23. Phi. 3. 20. 2 Ti. 1. 10.
* τὸν Θεὸν,-f
5 γεννάω.
† πιστεύομεν-n.
6 πιστεύω.
7 γινώσκω.
8 φανερόω.
9 Jno. 1. 14, 18. 3. 16, 18. Ps. 22. 20. 35. 17.
10 ἀποστέλλω.
11 ζάω.
12 ἀγαπάω.
‡ μένει.-f.
13 Ro. 13. 3. 2 Co. 5. 11. 1 Pe. 3. 14.
14 ch. 2. 2. cf. Lu. 18. 13. Ro. 3. 25. He. 2. 17. 9. 5.
15 Mat. 25. 46. cf. Ac. 4. 21. 2 Pe. 2. 9.
§ οὖν-f.
‖ alii τὸν Θεόν.
16 θεάομαι, ch. 1. 1. Jno. 1. 14, 32. 6. 5; 8. 10. Ac. 1. 11. 8. 18. 22. 9.

20 Ἐάν τις εἴπῃ· Ὅτι
ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ,
ψεύστης [1]ἐστίν· ὁ γὰρ
μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ ὃν [2]ἑώρακε,
τὸν Θεόν, ὃν οὐχ [2]ἑώ-
ρακε, πῶς δύναται ἀγα-
πᾶν;
21 Καὶ ταύτην τὴν ἐν-
τολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐ-
τοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν
Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ε'.

ΠΑΣ ὁ πιστεύων ὅτι
Ἰησοῦς [1]ἐστιν ὁ Χριστός,
ἐκ τοῦ Θεοῦ [4]γεγέννη-
ται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν
τὸν [4]γεννήσαντα, ἀγα-
πᾷ καὶ τὸν [4]γεγεννημέ-
νον ἐξ αὐτοῦ.
2 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν
ὅτι ἀγαπῶμεν ‡τὰ τέκνα
τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν
ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐν-
τολὰς αὐτοῦ ‖τηρῶμεν.
3 Αὕτη γάρ [1]ἐστιν ἡ
ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς
ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶ-
μεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ
[6]βαρεῖαι οὐκ [1]εἰσίν.
4 Ὅτι πᾶν τὸ [4]γεγεν-
νημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ,
νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ
αὕτη [1]ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νι-
κήσασα τὸν κόσμον, ἡ
πίστις ‡‡ἡμῶν.
5 Τίς [1]ἐστιν ὁ νικῶν
τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ
πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς
[1]ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;
6 Οὗτός [1]ἐστιν ὁ [11]ἐλ-
θὼν δι' ὕδατος καὶ §§αἵ-

A. D. 68.

1 εἰμί
* ὕδατι καὶ ἐν τῷ πνεύματι· alii αἵματι καὶ ἐν τ. πν.-n.
† Χριστὸς-n.
2 ὁράω.
3 Jno. 14. 6. 18. 37, 38.
4 γεννάω, ch. 2. 29. 3. 9. 4. 7.
‡ conj. τὸν Θεόν, ὅταν τὰ τέκνα τ. θ. ἀγαπῶμεν, alii trans. ὅταν et ὅτι.
§ ὅτι-h.
5 μαρτυρέω.
‖ ποιῶμεν-i.
6 Mat. 23. 4, 23. Ac. 20. 29. 2 Co. 10. 10.
** τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ-n.
†† υἱῷ-i.
7 ch. 1. 10. 2. 4. Ro. 3. 4. Tit. 1. 12.
8 ποιέω.
9 πιστεύω.
‡‡ ὑμῶν-n.
10 ver. 9, 10. Jno. 1. 7, 19. 3. 11. 5. 32, 34, 36. Tit. 1. 13. Re. 12. 11. 19. 10.
11 ἔρχομαι.
12 δίδωμι.
§§ πνεύματος, alii αἵματος καὶ πνεύματος (ἁγίου),-n.

ματος, Ἰησοῦς ὁ † Χρι-
στός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι
μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ
*ὕδατι καὶ τῷ αἵματι·
καὶ τὸ Πνεῦμά [1]ἐστι
τὸ μαρτυροῦν, ὅτι † τὸ
Πνεῦμά [1]ἐστιν [c]ἡ
[3]ἀλήθεια.
7 Ὅτι τρεῖς [1]εἰσιν οἱ
μαρτυροῦντες [b]ἐν τῷ
οὐρανῷ, ὁ Πατήρ, ὁ
Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον
Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ
τρεῖς ἕν [1]εἰσι.
8 Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ
μαρτυροῦντες ἐν τῇ
γῇ,! τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ
ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα·
[c]καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν
[1]εἰσιν.!
9 Εἰ τὴν μαρτυρίαν
τῶν ἀνθρώπων λαμβά-
νομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ
Θεοῦ μείζων [1]ἐστίν·
ὅτι αὕτη [1]ἐστὶν ἡ μαρ-
τυρία τοῦ Θεοῦ, § ἣν
[5]μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ.
10 Ὁ πιστεύων εἰς
τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἔχει
τὴν μαρτυρίαν ** ἐν
ἑαυτῷ· ὁ μὴ πιστεύων
τῷ †† Θεῷ, [7]ψεύστην
[8]πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι
οὐ [9]πεπίστευκεν εἰς
τὴν μαρτυρίαν ἣν
[5]μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς
περὶ τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ.
11 Καὶ αὕτη [1]ἐστὶν ἡ
[10]μαρτυρία, ὅτι ζωὴν
αἰώνιον [12]ἔδωκεν ἡ-
μῖν ὁ Θεός· καὶ αὕτη
ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ
[1]ἐστιν.

12 Ὁ ἔχων τὸν υἱὸν,
ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ
ἔχων τὸν υἱὸν τȣ̃ Θεȣ̃,
τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.
13 Ταῦτα [1]ἔγραψα
ὑμῖν, [b]τοῖς πιστεύου-
σιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ·| ἵνα
εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε
αἰώνιον, †καὶ ἵνα πι-
στεύητε εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
14 Καὶ αὕτη [5]ἐστὶν ἡ
[6]παῤῥησία ἣν ἔχομεν
πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἐάν τι
[7]αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέ-
λημα‡ αὐτοῦ, [8]ἀκούει
ἡμῶν.
15 Καὶ ἐὰν [10]οἴδαμεν
ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ
ἂν [7]αἰτώμεθα, [10]οἴδα-
μεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰ-
τήματα ἃ [7]ᾐτήκαμεν
παρ' αὐτοῦ.
16 Ἐάν τις [10]ἴδῃ τὸν
ἀδελφὸν αὐτȣ̃ ἁμαρτά-
νοντα ἁμαρτίαν μὴ
πρὸς θάνατον, αἰτήσει,
[c]καὶ [12]δώσει| ††αὐτῷ
ζωὴν, τοῖς ἁμαρτά-
νουσι μὴ πρὸς θάνα-
τον. [5]Ἔστιν ἁμαρτία
πρὸς θάνατον· οὐ περὶ
ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρω-
τήσῃ.*
17 Πᾶσα ἀδικία ἁμαρ-
τία [5]ἐστίν· καὶ [5]ἔστιν
ἁμαρτία [c]οὐ| πρὸς θά-
νατον.
18 Οἴδαμεν[10] ὅτι πᾶς
ὁ [2]γεγεννημένος ἐκ τοῦ
Θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει·
ἀλλ' ὁ [2]γεννηθεὶς ἐκ τȣ̃
Θεοῦ τηρεῖ ἑαυτὸν, καὶ
[3]ὁ πονηρὸς οὐχ [4]ἅπτε-
ται αὐτοῦ.
19 Οἴδαμεν[10] ὅτι ἐκ
τοῦ Θεοῦ [5]ἐσμεν, καὶ ὁ
κόσμος ὅλος ἐν τῷ πο-
νηρῷ [8]κεῖται.
20 §Οἴδαμεν[10] δὲ ὅτι
ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἥκει,
καὶ [12]δέδωκεν ἡμῖν δι-
άνοιαν ἵνα γινώσκω-
μεν ‖τὸν ἀληθινόν· καί
[5]ἐσμεν ἐν τῷ [11]ἀληθι-
νῷ, ἐν τῷ| υἱῷ αὐτοῦ
[d]Ἰησοῦ Χριστῷ| Οὗ-
τός [5]ἐστιν ὁ ἀληθινὸς
[e]Θεὸς,| καὶ **ἡ ζωὴ
αἰώνιος.
21 Τεκνία, [13]φυλάξατε
‡‡ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰ-
δώλων. [b]Ἀμήν.|§§

A. D. 68.

* τὶς-f.
1 γράφω.
2 γεννάω.
3 ver. 19. ch. 3. 12. Mat. 6. 13.
4 ἅπτομαι.
5 εἰμί.
† οἱ πιστεύοντες εἰς-a.
6 Jno. 7. 4.
7 αἰτέω.
‡ ὄνομα-n.
8 Mat. 5. 14. Lu. 2. 12, 34. Phi. 1. 17. 1 Ti. 1. 9.
9 Mat. 17. 5. Jno. 9. 31.
§ Οἴδαμεν, ὅτι a.
10 εἴδω.
‖ τὸ ἀληθινόν· alii τὸν ἀληθινὸν Θεόν·-n
11 Re. 3. 7, 14.
12 δίδωμι.
** ζωὴ-i. al. ἡ ζωὴ ἡ.
†† al. καὶ δοθήσεται.
13 φυλάσσω.
‡‡ ἑαυτὰ-n.
§§ Vide App.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ
* ἐκλεκτῇ † κυρίᾳ, καὶ
τοῖς τέκνοις αὐτῆς, ὓς
ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ,
ϗ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ
καὶ πάντες οἱ [1] ἐγνωκό-
τες τὴν ἀλήθειαν·
2 Διὰ τὴν ἀλήθειαν
τὴν μένουσαν ἐν § ἡμῖν,
καὶ μεθ' ἡμῶν [3] ἔσται
εἰς τὸν αἰῶνα.
3 ᶜ Ἔσται [3] μεθ' ** ἡ-
μῶν χάρις, ἔλεος, εἰρή-
νη παρὰ Θεοῦ πατρὸς,
καὶ παρὰ ᶜ Κυρίου‖ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ
τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ
καὶ ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι
[7] εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων
σου ‡‡ περιπατοῦντας
ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐν-
τολὴν [8] ἐλάβομεν παρὰ
τοῦ πατρός.
5 Καὶ νῦν [9] ἐρωτῶ σε,
κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν
γράφω σοι καινὴν, ἀλ-
λὰ ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρ-
χῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλ-
λήλους.
6 Καὶ αὕτη [3] ἐστὶν ἡ
ἀγάπη, ἵνα περιπατῶ-
μεν κατὰ τὰς ἐντολὰς
αὐτοῦ. Αὕτη [3] ἐστὶν
ἡ ἐντολὴ, καθὼς [13] ἠ-
κούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
ἵνα ἐν αὐτῇ περιπα-
τῆτε·
7 Ὅτι πολλοὶ πλάνοι
*‡ [15] εἰςῆλθον εἰς τὸν
κόσμον, οἱ μὴ ὁμολο-
γοῦντες Ἰησοῦν Χριςὸν
ἐρχόμενον ἐν σαρκί·
οὗτός [3] ἐςιν ὁ [2] πλάνος
καὶ ὁ ἀντίχριστος.
8 Βλέπετε ‡ ἑαυτοὺς,
ἵνα μὴ ‖ [4] ἀπολέσωμεν
ἃ [5] εἰργασάμεθα, ἀλλὰ
μισθὸν πλήρη [6] ἀπολά-
βωμεν.
9 Πᾶς ὁ †† παραβαί-
νων, καὶ μὴ μένων ἐν
τῇ διδαχῇ τοῦ Χριςοῦ,
Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μέ-
νων ἐν τῇ διδαχῇ ᵈ τοῦ
Χριστοῦ,‖ οὗτος καὶ
τὸν πατέρα καὶ τὸν
υἱὸν ἔχει.
10 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς
ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν
διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ
λαμβάνετε αὐτὸν εἰς
οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐ-
τῷ μὴ λέγετε·
11 Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ
χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς
ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πο-
νηροῖς.
12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν
γράφειν, οὐκ [10] ἠβουλή-
θην διὰ χάρτου καὶ μέ-
λανος· [11] §§ ἀλλὰ ἐλπίζω
‖‖ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ϗ
[12] στόμα πρὸς ςόμα λα-
λῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ *† ἡ-
μῶν [3] ᾖ [14] πεπληρωμένη.
13 Ἀσπάζεταί σε τὰ
τέκνα τῆς ἀδελφῆς
σου ᵉ τῆς ἐκλεκτῆς.‖
*§ ᵇ Ἀμήν.‖ *‖

A. D. 69.

* τῇ ἐκλεκτῇ al. Ἐκλεκτῇ τῇ-n.
† conj. ἐν κυρίῳ,
1 γινώσκω.
2 Mat. 27. 63. 2 Co. 6. 8.
3 εἰμί.
‡ αὐτοὺς-n.
§ ὑμῖν, καὶ μεθ' ὑμῶν-n
‖ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε,...ἀπολάβητε.-i.
4 ἀπολλύω.
5 ἐργάζομαι.
6 ἀπολαμβάνω.
** ὑμῶν-a.
†† προάγων-
7 εὑρίσκω. [n
‡‡ περιπατοῦντα-n.
8 λαμβάνω.
9 Mat. 15. 23. Lu. 5. 3. Jno. 14. 16.
10 βούλομαι.
11 s. γράφειν
§§ ἐλπίζω γὰρ-i.
‖‖ γενέσθαι-h.
12 s. στρεφόμενον κατὰ.
13 ἀκούω.
*† ὑμῶν h.
14 πληρόω.
*‡ ἐξῆλθον-h.
15 εἰςέρχομαι
*§ al. τῆς ἐκκλησίας. al. Εὐδέκτης.
*‖ Vide App.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΡΙΤΗ.

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ
Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, [1]ὃν
ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀλη-
θείᾳ.
2 Ἀγαπητὲ, [3]περὶ πάν-
των [4]εὔχομαί σε εὐο-
δοῦσθαι ϗ ὑγιαίνειν,
καθὼς [7]εὐοδοῦταί σου
ἡ ψυχή.
3 Ἐχάρην[9] γὰρ λίαν
ἐρχομένων ἀδελφῶν,
ϗ [10]μαρτυρούντων σου
τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ
ἐν ἀληθείᾳ περιπα-
τεῖς.
4 Μειζοτέραν *τύτων
οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα
ἀκύω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν
ἀληθείᾳ περιπατῦντα.
5 Ἀγαπητὲ, πιστὸν
ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ‡εἰς
τοὺς ξένους,
6 Οἵ [10]ἐμαρτύρησάν
συ τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον
ἐκκλησίας· οὓς καλῶς
ποιήσεις [15]προπέμψας
[16]ἀξίως τοῦ Θεοῦ.
7 Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνό-
ματος §[18]ἐξῆλθον, μη-
δὲν λαμβάνοντες ἀπὸ
τῶν ‖ἐθνῶν.
8 Ἡμεῖς οὖν ὀφείλο-
μεν **ἀπολαμβάνειν
τοὺς τοιούτους, ἵνα
[21]συνεργοὶ [23]γινώμεθα
τῇ ἀληθείᾳ.
9 Ἔγραψα[24] τῇ ἐκ-
κλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλο-
πρωτεύων αὐτῶν Διο-
τρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται
ἡμᾶς.
10 Διὰ τοῦτο, ἐὰν [2]ἔλ-
θω, [4]ὑπομνήσω αὐτοῦ
τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λό-
γοις πονηροῖς [5]φλυα-
ρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρ-
κούμενος ἐπὶ τούτοις,
οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται
τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὺς
βουλομένους[8] κωλύει,
καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας
ἐκβάλλει.
11 Ἀγαπητὲ, μὴ μιμῦ
τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ
ἀγαθόν. Ὁ [11]ἀγαθο-
ποιῶν, ἐκ τοῦ Θεῦ [12]ἐ-
στιν· ὁ *δὲ ‖ κακοποιῶν,
ὐχ [13]ἑώρακε τὸν Θεόν.
12 Δημητρίῳ [10]μεμαρ-
τύρηται ὑπὸ πάντων,
καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀλη-
θείας· ϗ ἡμεῖς δὲ μαρ-
τυροῦμεν, καὶ ‡[14]οἴδατε
ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν
ἀληθής [12]ἐστι.
13 Πολλὰ [17]εἶχον γρά-
φειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ
μέλανος καὶ καλάμου
σοι [24]γράψαι.
14 Ἐλπίζω δὲ εὐθέως
[14]ἰδεῖν σε, καὶ [19]στόμα
πρὸς στόμα [20]λαλήσο-
μεν.
15 Εἰρήνη[22] σοι. Ἀ-
σπάζονταί σε οἱ ††φί-
λοι. Ἀσπάζου τὺς φί-
λους κατ' ὄνομα.‡‡

A. D. 69.

1 s. χαίρειν εὔχεται.
2 ἔρχομαι.
3 Lu. 7. 18. Ac. 1. 1.
4 ὑπομιμνή-σκω.
5 Ac. 26. 29 Ro. 9. 3.
6 1 Ti. 5. 13.
7 Ro. 1. 10. 1 Co. 16. 2.
8 s. ἐπιδέχε-σθαι αὐτὸς.
9 χαίρω.
10 μαρτυρέω. He. 11. 2, 4, 5.
11 Mar. 3. 4. Lu. 6. 9, 33, 35.
12 εἰμί.
* ταύτης-n.
13 ὁράω.
† καὶ τοῦτο ξένους.-i
‡ οἶδας.-i. al. οἴδαμεν,
14 εἴδω.
15 προπέμπω
16 Ro. 16. 2. Ep. 4. 1.
17 ἔχω.
§ αὐτοῦ-b.
18 ἐξέρχομαι.
19 s. στρεφόμε-νοι κατά.
‖ ἐθνικῶν-i.
20 λαλέω.
** ὑπολαμ-βάνειν-i.
21 Ro. 16. 3, 9.
22 s. ἔστω.
†† ἀδελφοί·-n
23 γίνομαι.
24 γράφω.
‡‡ Vide App.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ

ΙΟΥΔΑΣ Ἰησοῦ Χρι- [illegible]

[illegible]

ἑαυτῶν [illegible] ἀρχὴν, ἀλλὰ
[illegible] τὸ ἴδιον
[illegible], εἰς κρίσιν
[illegible] ἡμέρας, δε-
[illegible] ὑπὸ ζό-
φον [illegible].
7 Ὡς Σόδομα καὶ Γό-
[illegible] αἱ περὶ αὐ-
[illegible] τὸν ὅμοιον
[illegible] ἐκπορ-
[illegible] καὶ ἀπελθοῦ-
σαι [illegible] σαρκὸς ἑτέ-
[illegible] δεῖ-
[illegible] αἰωνίου
[illegible].
8 [illegible] καὶ
[illegible],
[illegible], κυ-
[illegible] ἀθετοῦσι, δό-
[illegible] βλασφημοῦσιν.
9 [illegible] Μιχαὴλ ὁ ἀρχ-
[illegible] ὅτε τῷ δια-
[illegible] διακρινόμενος δι-
[illegible] περὶ τοῦ Μω-
[illegible] σώματος, οὐκ ἐτό-
λμησε [illegible] κρίσιν [illegible] ἐπε-
νεγκεῖν βλασφημίας,
ἀλλ' εἶπεν Ἐπιτιμή-
σαι σοι Κύριος.
10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν
[illegible], βλασφη-
μοῦσιν [illegible] φυσικῶς,
ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπί-
[illegible] ἐν τούτοις
φθείρονται.
11 Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ
ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύ-
θησαν, καὶ τῇ πλάνῃ

τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξ-
εχύθησαν,[1] καὶ τῇ ἀν-
τιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ-
λοντο.
12 Οὗτοί [4]εἰσιν *ἐν
ταῖς †ἀγάπαις ‡ὑμῶν
σπιλάδες, **συνευωχού-
μενοι, ††ἀφόβως ἑαυτοὺς
ποιμαίνοντες· νεφέλαι
ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων,
‡‡περιφερόμεναι, δέν-
δρα φθινοπωρινὰ, ἄ-
καρπα, δὶς ἀποθανόντα,
[7]ἐκριζωθέντα·
13 Κύματα ἄγρια θα-
λάσσης, ἐπαφρίζοντα
τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας·
ἀστέρες πλανῆται, οἷς
ὁ ζόφος τοῦ σκότους
εἰς [b]τὸν[1] αἰῶνα [11]τε-
τήρηται.
14 Προεφήτευσε[12] δὲ
καὶ τούτοις ἕβδομος
ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ, λέ-
γων· Ἰδοὺ, [13]ἦλθε Κύ-
ριος ἐν *†μυριάσιν ἁγί-
αις αὐτοῦ.
15 Ποιῆσαι κρίσιν κα-
τὰ πάντων, καὶ *‡ἐξε-
λέγξαι πάντας τοὺς ἀσε-
βεῖς [c]αὐτῶν[1] περὶ πάν-
των τῶν ἔργων [d]ἀσε-
βείας[1] αὐτῶν ὧν [14]ἠσέ-
βησαν, ☧ περὶ πάντων
τῶν σκληρῶν *‖ὧν [17]ἐ-
λάλησαν κατ᾽ αὐτοῦ
ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.
16 Οὗτοί [4]εἰσι γογγυ-
σταὶ, μεμψίμοιροι, κατὰ
τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν
πορευόμενοι· ☧ τὸ στόμα
αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα,
[19]θαυμάζοντες πρόσω-
πα, ὠφελείας χάριν.
17 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπη-
τοὶ, [2]μνήσθητε τῶν ῥη-
μάτων τῶν [3]προειρη-
μένων ὑπὸ τῶν ἀποστό-
λων τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ·
18 Ὅτι [5]ἔλεγον ὑμῖν,
ὅτι §ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ
‖[4]ἔσονται ἐμπαῖκται,
κατὰ τὰς ἑαυτῶν [6]ἐπι-
θυμίας πορευόμενοι
τῶν ἀσεβειῶν.
19 Οὗτοί [4]εἰσιν οἱ
ἀποδιορίζοντες,¶ [8]ψυ-
χικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχον-
τες.
20 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπη-
τοὶ, τῇ ἁγιωτάτῃ §§ ὑ-
μῶν πίστει [9]ἐποικοδο-
μοῦντες [10]ἑαυτοὺς, ἐν
Πνεύματι ‖‖ἁγίῳ προσ-
ευχόμενοι,
21 Ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ
Θεοῦ τηρήσατε, προσδε-
χόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον.
22 *§Καὶ οὓς μὲν ἐλε-
εῖτε διακρινόμενοι·
23 Οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώ-
ζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρ-
πάζοντες, μισοῦντες καὶ
τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς
[16]ἐσπιλωμένον χιτῶνα.
24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυ-
λάξαι ††αὐτοὺς ἀπταί-
στους, καὶ ‡‡[18]στῆσαι κατ-
ενώπιον τῆς δόξης αὐ-
τοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλ-
λιάσει,
25 Μόνῳ [b]σοφῷ[1] Θεῷ
σωτῆρι ἡμῶν †§ δόξα
☧[1] μεγαλωσύνη, κρά-
τος καὶ ἐξουσία, †‖ καὶ
νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς
αἰῶνας. Ἀμήν.*§

A. D. 65.

1 ἐκχύω.
2 μιμνήσκομαι.
3 προερέω.
4 εἰμί.
* οἱ ἐν-i.
† ἀπάταις-n.
‡ αὐτῶν-n.
5 λέγω.
§ ἐπ᾽ ἐσχάτου (τοῦ) χρόνου, s. τῶν χρόνων-h. [i.
‖ ἐλεύσονται-
¶ ἑαυτοὺς-a. c.
** συνευωχούμενοι ἀφόβως,-a.
†† ὑμῖν-f.
6 2 Pe. 3. 3.
‡‡ παραφερόμεναι-a.
7 ἐκριζόω.
8 1 Co. 2. 14.
§§ ἡμῶν-n.
9 Ac. 20. 32.
10 Ep. 4. 32.
11 τηρέω.
‖‖ ἁγίῳ,-n.
12 προφητεύω
13 ἔρχομαι.
*† ἁγίαις μυριάσιν-a. al. μυριάσιν ἁγίων al. μυριάσιν ἁγίων ἀγγέλων.
*‡ ἐλέγξαι-h.
*§ Vide App.
14 ἀσεβέω.
16 σπιλόω.
*‖ λόγων,-f.
17 λαλέω.
†‡ ὑμᾶς-a.
18 ἵστημι.
†§ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν-m.
19 De. 10. 17.
†‖ πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος-f. i

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

ΙΟΥΔΑΣ Ἰησοῦ Χρι-
ςοῦ δȣ̃λος, ἀδελφὸς δὲ
Ἰακώβȣ, τοῖς ἐν Θεῷ
πατρὶ *[3]ἡγιασμένοις, ϗ
Ἰησοῦ ‡ Χριςῷ [4] τετη-
ρημένοις κλητοῖς·
2 Ἔλεος ὑμῖν ϗ εἰρήνη
ϗ ἀγάπη πληθυνθείη.
3 Ἀγαπητοὶ, πᾶσαν
σπȣδὴν ποιȣ́μενος γρά-
φειν [9] § ὑμῖν περὶ τῆς
κοινῆς ‖ σωτηρίας, ἀν-
άγκην [10] ἔσχον [9] γρά-
ψαι ὑμῖν, παρακαλῶν
ἐπαγωνίζεσθαι τῇ [11] ἅ-
παξ [12] παραδοθείσῃ
τοῖς ἁγίοις πίστει.
4 Παρεισέδυσαν γάρ
τινες ἄνθρωποι οἱ πά-
λαι [15] προγεγραμμένοι
εἰς τοῦτο τὸ [13] κρῖμα,
ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν χάριν [17] μετατι-
θέντες εἰς ἀσέλγειαν,
ϗ τὸν μόνον δεσπότην
ὁ Θεὸν | §§ καὶ Κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν
ἀρνούμενοι.
5 Ὑπομνῆσαι [21] δὲ
ὑμᾶς βούλομαι, ‖‖ εἰδό-
τας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο,
ὅτι ὁ Κύριος, λαὸν ἐκ
γῆς Αἰγύπτου σώσας,
[23] τὸ δεύτερον τοὺς μὴ
πιστεύσαντας [24] ἀπώ-
λεσεν.
6 Ἀγγέλους τε τοὺς
μὴ τηρήσαντας τὴν
ἑαυτῶν [1] ἀρχὴν, ἀλλὰ
[2] ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον
οἰκητήριον, εἰς κρίσιν
μεγάλης ἡμέρας, δε-
σμοῖς † ἀϊδίοις [6] ὑπὸ ζό-
φον [4] τετήρηκεν.
7 Ὡς Σόδομα καὶ Γό-
μοῤῥα, καὶ αἱ περὶ αὐ-
τὰς πόλεις τὸν ὅμοιον
τȣ́τοις τρόπον ἐκπορ-
νεύσασαι, καὶ [7] ἀπελθȣ̃-
σαι ὀπίσω σαρκὸς ** ἑ-
τέρας, πρόκεινται δεῖ-
γμα, †† πυρὸς αἰωνίου
δίκην ὑπέχουσαι.
8 Ὁμοίως μέντοι καὶ
οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι,
σάρκα μὲν μιαίνȣσι, κυ-
ριότητα δὲ ἀθετȣ̃σι, δό-
ξας ‡‡ δὲ βλασφημȣ̃σιν.
9 Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχ-
άγγελος, ὅτε τῷ δια-
βόλῳ διακρινόμενος δι-
ελέγετο [14] περὶ τȣ̃ Μω-
σέως σώματος, οὐκ [16] ἐ-
τόλμησε κρίσιν [18] ἐπε-
νεγκεῖν [20] βλασφημίας,
ἀλλ' εἶπεν· Ἐπιτιμή-
σαι σοι Κύριος.
10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν
οὐκ [22] οἴδασι, βλασφη-
μȣ̃σιν· ὅσα δὲ φυσικῶς,
ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπί-
στανται, ἐν τούτοις
φθείρονται.
11 Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ
ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύ-
θησαν, καὶ τῇ πλάνῃ

A. D. 65.

1 Jno. 8. 44.
2 ἀπολείπω.
* ἠγαπημέ-
νοις-i.
3 ἁγιάζω.
† Vide App.
‡ Χριστοῦ-n.
4 τηρέω.
6 s. δεδεμένȣς
7 ἀπέρχομαι.
§ ὑμῖν, περὶ
τ. κ. σωτη-
ρίας ἀναγ-a
‖ ἡμῶν-f.
** conj. ἑτέ-
ροις πρό-
κεινται.
†† δεῖγμα
πυρός-n.
9 γράφω.
10 ἔχω. [28.
11 He. 9. 26-
12 παραδίδω-
μι.
13 Mat.23.13.
‡‡ δόξαν-n.
14 διαλέγομαι
15 προγράφω
16 τολμάω [μι
17 μετατίθη-
18 ἐπιφέρω.
§§ al. transp.
20 s. τῷ δια-
βόλῳ.
21 ὑπομιμνή-
σκω.
22 εἴδω.
‖‖ εἰδότας. ἅ-
παξ ὅτι ὁ κύ-
ριος (s. Ἰη-
σȣ̃ς) λαὸν-h.
23 s. κατά.
24 ἀπολλύω.

τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξ-
εχύθησαν,[1] καὶ τῇ ἀν-
τιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ-
λοντο.
12 Οὗτοί [4]εἰσιν *ἐν
ταῖς †ἀγάπαις ‡ὑμῶν
σπιλάδες, **συνευωχού-
μενοι, ††ἀφόβως ἑαυτοὺς
ποιμαίνοντες· νεφέλαι
ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων,
‡‡περιφερόμεναι, δέν-
δρα φθινοπωρινὰ, ἄ-
καρπα, δὶς ἀποθανόντα,
[7]ἐκριζωθέντα·
13 Κύματα ἄγρια θα-
λάσσης, ἐπαφρίζοντα
τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας·
ἀστέρες πλανῆται, οἷς
ὁ ζόφος τοῦ σκότους
εἰς [b]τὸν[1] αἰῶνα [11]τε-
τήρηται.
14 Προεφήτευσε[12] δὲ
καὶ τούτοις ἕβδομος
ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ, λέ-
γων· Ἰδοὺ, [13]ἦλθε Κύ-
ριος ἐν *†μυριάσιν ἁγί-
αις αὐτοῦ.
15 Ποιῆσαι κρίσιν κα-
τὰ πάντων, καὶ *‡ἐξε-
λέγξαι πάντας τοὺς ἀσε-
βεῖς [c]αὐτῶν[1] περὶ πάν-
των τῶν ἔργων [d]ἀσε-
βείας[1] αὐτῶν ὧν [14]ἠσέ-
βησαν, *§ περὶ πάντων
τῶν σκληρῶν *‖ὧν [17]ἐ-
λάλησαν κατ' αὐτοῦ
ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.
16 Οὗτοί [4]εἰσι γογγυ-
σταὶ, μεμψίμοιροι, κατὰ
τὰς ἐπιθυμίας αὑτῶν
πορευόμενοι· *§ τὸ στόμα
αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα,
[19]θαυμάζοντες πρόσω-
πα, ὠφελείας χάριν.
17 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπη-
τοὶ, [2]μνήσθητε τῶν ῥη-
μάτων τῶν [3]προειρη-
μένων ὑπὸ τῶν ἀποστό-
λων τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ·
18 Ὅτι [5]ἔλεγον ὑμῖν,
ὅτι §ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ
‖[4]ἔσονται ἐμπαῖκται,
κατὰ τὰς ἑαυτῶν [6]ἐπι-
θυμίας πορευόμενοι
τῶν ἀσεβειῶν.
19 Οὗτοί [4]εἰσιν οἱ
ἀποδιορίζοντες,¶ [8]ψυ-
χικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχον-
τες.
20 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπη-
τοὶ, τῇ ἁγιωτάτῃ §§ ὑ-
μῶν πίστει [9]ἐποικοδο-
μοῦντες [10]ἑαυτοὺς, ἐν
Πνεύματι ‖‖ἁγίῳ προσ-
ευχόμενοι,
21 Ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ
Θεοῦ τηρήσατε, προσδε-
χόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον.
22 *§ Καὶ οὓς μὲν ἐλε-
εῖτε διακρινόμενοι·
23 Οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώ-
ζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρ-
πάζοντες, μισοῦντες καὶ
τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς
[16]ἐσπιλωμένον χιτῶνα.
24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυ-
λάξαι †‡αὐτοὺς ἀπταί-
στους, καὶ [18]στῆσαι κατ-
ενώπιον τῆς δόξης αὐ-
τοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλ-
λιάσει,
25 Μόνῳ [b]σοφῷ[1] Θεῷ
σωτῆρι ἡμῶν †§ δόξα
[c]καὶ[1] μεγαλωσύνη, κρά-
τος καὶ ἐξουσία, †‖ καὶ
νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς
αἰῶνας. Ἀμήν.*§

A. D. 65.

1 ἐκχύω.
2 μιμνήσκομαι.
3 προερέω.
4 εἰμί.
* οἱ ἐν-i.
† ἀπάταις-n.
‡ αὐτῶν-n.
5 λέγω.
§ ἐπ' ἐσχάτου (τοῦ) χρόνου, s. τῶν χρόνων-h. [i.
‖ ἐλεύσονται-
¶ ἑαυτοὺς-a. c.
** συνευωχούμενοι ἀφόβως,-a.
†† ὑμῖν-f.
6 2 Pe. 3. 3.
‡‡ παραφερόμεναι-a.
7 ἐκριζόω.
8 1 Co. 2. 14.
§§ ἡμῶν-n.
9 Ac. 20. 32.
10 Ep. 4. 32.
11 τηρέω.
‖‖ ἁγίῳ,-n.
12 προφητεύω
13 ἔρχομαι.
*† ἁγίαις μυριάσιν-a. al. μυριάσιν ἁγίων al. μυριάσιν ἁγίων ἀγγέλων.
*‡ ἐλέγξαι-h.
*§ Vide App.
14 ἀσεβέω.
16 σπιλόω.
*‖ λόγων,-f.
17 λαλέω.
†‡ ὑμᾶς-a.
18 ἵστημι.
†§ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν-m.
19 De. 10. 17.
†‖ πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος-f. i

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Κεφ. α'.
ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ[1] Ἰη-
σοῦ Χριστȣ̃, ἣν [2] ἔδω-
κεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, [3] δεῖ-
ξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ
ἃ δεῖ * γενέσθαι ἐν τά-
χει· χ̦ [6] ἐσήμανεν ἀπο-
στείλας διὰ τοῦ ἀγγέ-
λου αὐτοῦ τῷ δούλῳ
αὐτȣ̃ Ἰωάννῃ·
2 Ὃς [7] ἐμαρτύρησε τὸν
λόγον τȣ̃ Θεοῦ, καὶ τὴν
μαρτυρίαν Ἰησȣ̃ Χρι-
στȣ̃, ὅσα [b] τε ǀ εἶδε.
3 Μακάριος ὁ ἀναγι-
νώσκων, καὶ οἱ ἀκούον-
τες τοὺς λόγους τῆς
προφητείας, καὶ τηροῦν-
τες τὰ ἐν αὐτῇ [11] γε-
γραμμένα· ὁ γὰρ και-
ρὸς ἐγγύς.
4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ
ἐκκλησίαις ταῖς [12] ἐν
τῇ Ἀσίᾳ· χάρις [13] ὑμῖν
καὶ εἰρήνη ἀπὸ [b] τοῦ ǀ ‖
ὁ [16] ὢν καὶ ὁ [16] ἦν καὶ
ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ
τῶν ἑπτὰ πνευμάτων,
ἃ [16c] ἐστιν ǀ ἐνώπιον τȣ̃
θρόνου αὐτοῦ·
5 Καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χρι-
ςȣ̃, ὁ [17] μάρτυς ὁ πιςὸς,
ὁ πρωτότοκος, [b] ἐκ ǀ τῶν
νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων
τῶν βασιλέων τῆς γῆς·
τῷ ‡‡ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς,
καὶ §§ [18] λούσαντι ἡμᾶς
* ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν
[c] ἡμῶν ǀ ἐν τῷ αἵματι
αὐτοῦ·
6 Καὶ [4] ἐποίησεν † ἡμᾶς
‡ βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς τῷ
Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ·
αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ
κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
7 Ἰδοὺ, ἔρχεται μετὰ
τῶν νεφελῶν, καὶ [8] ὄψε-
ται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλ-
μὸς, καὶ οἵτινες αὐτὸν
[9] ἐξεκέντησαν· χ̦ [10] κό-
ψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶ-
σαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς.
Ναὶ, ἀμήν.
8 Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ
τὸ Ω, [b] ἀρχὴ καὶ τέλος, ǀ
λέγει § ὁ Κύριος, ὁ
[16] ὢν καὶ ὁ [16] ἦν καὶ ὁ
ἐρχόμενος, ὁ [14] παντο-
κράτωρ.
9 Ἐγὼ Ἰωάννης ὁ
[b] καὶ ǀ ἀδελφὸς ὑμῶν,
καὶ ** [18] συγκοινωνὸς
ἐν τῇ θλίψει καὶ [b] ἐν
τῇ ǀ βασιλείᾳ καὶ ὑπο-
μονῇ †† Ἰησοῦ Χριστȣ̃,
[b] ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ
τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ,
διὰ τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ, καὶ [d] διὰ ǀ τὴν
μαρτυρίαν Ἰησοῦ [c] Χρι-
στοῦ. ǀ
10 Ἐγενόμην [b] ἐν Πνεύ-
ματι ἐν [c] τῇ ǀ [20] κυριακῇ

A. D. 96.

1 Ro. 2. 5.
2 δίδωμι.
3 δεικνύω.
* ἐκ-π.
4 ποιέω.
† ἡμῖν-π.
‡ βασιλείαν, ἱερεῖς-α. al. βασίλειον ἱεράτευμα.
5 γίνομαι.
6 σημαίνω. Jno. 12. 33.
7 μαρτυρέω.
8 ὄπτομαι.
9 ἐκκεντέω.
10 κόπτω, ch. 18. 9.
11 γράφω.
12 s. οὔσαις.
13 s. ἔστω.
§ κύριος ὁ Θεός, ὁ ὢν-α.
‖ al. Θεοῦ al. κυρίου.
14 ch. 4. 8.
15 pro ὅς.
16 εἰμί.
17 pro ὅς ἐςι.
** κοινωνός-ι.
18 Ro. 11. 17.
†† ἐν Χριςῷ, s. ἐν Ἰησοῦ,-h. alii ἐν Χριστῷ Ἰησȣ̃,-i. al. Ἰησοῦ.
‡‡ ἀγαπῶντι-α.
§§ λύσαντι-π.
19 Jno. 13.10.
20 1 Co.11.20.

ἡμέρᾳ· καὶ [1]ἤκυσα ὀπί-
σω μυ φωνὴν μεγάλην
ὡς σάλπιγγος,
11 Λεγούσης· [b]Ἐγώ
εἰμι τὸ [2]Α καὶ τὸ Ω, ὁ
πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος·
καί· | Ὃ βλέπεις, γρά-
ψον[12] εἰς βιβλίον, καὶ
[5]πέμψον ταῖς † ἐκκλη-
σίαις [b]ταῖς ἐν Ἀσίᾳ,|
εἰς Ἔφεσον, καὶ εἰς
Σμύρναν, καὶ εἰς Πέρ-
γαμον, καὶ εἰς Θυάτει-
ρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ
εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ
εἰς Λαοδίκειαν.
12 Καὶ ‡ [9]ἐπέστρεψα
βλέπειν τὴν φωνὴν
ἥτις [11] ‖ ἐλάλησε μετ'
ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας
[13]εἶδον ἑπτὰ λυχνίας
χρυσᾶς·
13 Καὶ ἐν μέσῳ τῶν
[c]ἑπτὰ | λυχνιῶν ††ὅμοι-
ον ‡‡υἱῷ ἀνθρώπυ, [15]ἐν-
δεδυμένον [16] ποδήρη, ꭓ
[17]περιεζωσμένον πρὸς
τοῖς §§ μαστοῖς ζώνην
χρυσῆν.
14 Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτῦ
καὶ αἱ [23] τρίχες λευκαὶ
*† ὡσεὶ ἔριον λευκὸν,
ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλ-
μοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυ-
ρός·
15 Καὶ οἱ [24] πόδες αὐ-
τῦ ὅμοιοι *§[18]χαλκολι-
βάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ
†§[19]πεπυρωμένοι· καὶ ἡ
φωνὴ αὐτυῦ ὡς φωνὴ
[25]ὑδάτων πολλῶν·
16 Καὶ [20] ἔχων ἐν τῇ
δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἀςέ-
ρας ἑπτά· καὶ ἐκ τοῦ
ςόματος αὐτῦ ῥομφαία
δίςομος ὀξεῖα ἐκπορευ-
ομένη καὶ ἡ ὄψις αὐ-
τοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει
ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.
17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐ-
τὸν, [3] ἔπεσα πρὸς τοὺς
[24]πόδας αὐτοῦ ὡς νε-
κρός· ꭓ * [4]ἐπέθηκε τὴν
δεξιὰν αὐτῦ [b]χεῖρα| ἐπ'
ἐμὲ, λέγων [b]μοι· | Μὴ
[6]φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ
πρῶτος ꭓ ὁ ἔσχατος·
18 Καὶ ὁ [7]ζῶν, καὶ
[8]ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ
ἰδοὺ [7]ζῶν εἰμι εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων·
[b]ἀμήν· | καὶ ἔχω τὰς
§κλεῖς τοῦ [10]ᾅδου καὶ
τοῦ θανάτου.
19 Γράψον[12] ** ἃ εἶ-
δες, καὶ ἅ εἰσι, καὶ ἃ
μέλλει [8] γίνεσθαι μετὰ
ταῦτα.
20 Τὸ μυςήριον [14]τῶν
ἑπτὰ ἀστέρων ὧν εἶδες
ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ
τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς
χρυσᾶς.‖‖ Οἱ ἑπτὰ ἀςέ-
ρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ
ἐκκλησιῶν [22]εἰσι· καὶ
*‡ αἱ ἑπτὰ λυχνίαι ἃς
εἶδες, ἑπτὰ ἐκκλησίαι
[22]εἰσί.

Κεφ. β'.

ΤΩ ἀγγέλῳ *‖ τῆς
†‡ Ἐφεσίνης ἐκκλησίας
[12]γράψον· Τάδε λέγει
ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ
ἀςέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐ-
τοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν
μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνι-
ῶν τῶν χρυσῶν·
2 Οἶδα[21] τὰ ἔργα σου,
καὶ τὸν κόπον [c]σου,|

A. D. 96.

1 ἀκούω.
2 ver. 8.
ch. 21. 6.
22. 13.
3 πίπτω.
* ἔθηκε-a.
4 ἐπιτίθημι.
5 πέμπω.
† ἔπτα-m.
6 φοβέω.
7 ζάω.
8 γίνομαι.
‡ ἐκεῖ-f.
9 ἐπιστρέφω.
§ κλεῖδας-n.
10 Lu. 16. 23.
‖ ἐλαλει-h.
al. λαλεῖ.
11 λαλέω.
12 γράφω.
** οὖν-m.
13 s. ἐμαυτὸν
14 s. γράψον
†† ὁμοίωμα-n
‡‡ υἱὸν-n.
15 ἐνδύω.
16 s. ἐσθῆτα.
17 περιζώννυμι.
§§ μαζοῖς-n.
‖‖ ταῦτα εἰσίν-f.
*† ὡς-a.
*‡ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ, ἑπτὰ-a.
*§ conj. χαλκοκλιβάνω.
18 ch. 2. 18.
*‖ τῷ-i.
†‡ ἐν Ἐφέσῳ-a.
†§ πεπυρωμένῳ-n.
19 πυρόω.
20 s. ἦν.
21 εἴδω.
22 εἰμί.
23 θρίξ.
24 πούς.
25 ὕδωρ.

καὶ τὴν ὑπομονήν σου,
καὶ ὅτι οὐ [1]*δύνῃ* [2]*βα-*
στάσαι κακούς· καὶ †[3]*ἐπ-*
είρασω τοὺς φάσκοντας
[4]*εἶναι ἀποστόλους, καὶ*
οὐκ [4]*εἰσί· καὶ* [5]*εὗρες*
αὐτοὺς ψευδεῖς·
3 Καὶ ‡ *ἐβάστασας,* §
καὶ ὑπομονὴν ἔχεις,
καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου
[7]*κεκοπίακας, καὶ οὐ*
[8]*κέκμηκας.*
4 Ἀλλ᾽ ἔχω [9]*κατὰ*
σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην
σοῦ τὴν πρώτην [11]*ἀφ-*
ῆκας.
5 Μνημόνευε οὖν πό-
θεν ‡‡[12]*ἐκπέπτωκας,*
καὶ μετανόησον, καὶ τὰ
πρῶτα ἔργα ποίησον·
εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι
ταχὺ, [1] *καὶ κινήσω τὴν*
λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τό-
που αὐτῆς, ἐὰν μὴ με-
τανοήσῃς.
6 Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις,
ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα
τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ
κἀγὼ μισῶ.
7 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσά-
τω τί τὸ Πνεῦμα λέγει
ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ
νικῶντι [15]*δώσω αὐτῷ*
φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς
ζωῆς, ὅ [4]*ἐστιν ἐν* §§ *μέ-*
σῳ τοῦ [17]*παραδείσου*
τοῦ Θεοῦ.||||
8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
††*ἐκκλησίας Σμυρναί-*
ων [13]*γράψον· Τάδε λέ-*
γει ὁ πρῶτος, καὶ ὁ ἔσχα-
τος ὃς [19]*ἐγένετο νε-*
κρὸς, καὶ [20]*ἔζησεν·*
9 Οἶδά[14] *σου τὰ ἔργα*
καὶ [1] *τὴν θλίψιν καὶ τὴν*
πτωχείαν, (πλούσιος*
δὲ [4]*εἶ) καὶ τὴν βλασ-*
φημίαν ¶ *τῶν λεγόντων*
Ἰουδαίους [4]*εἶναι ἑαυ-*
τοὺς, καὶ οὐκ [4]*εἰσὶν,*
ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ
Σατανᾶ.
10 || Μηδὲν φοβοῦ ἃ
μέλλεις πάσχειν· ** *ἰ-*
δοὺ, μέλλει βαλεῖν
[6]*ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος*
εἰς φυλακὴν, ἵνα [3]*πει-*
ρασθῆτε· καὶ [10]*ἕξετε*
θλίψιν †† *ἡμερῶν δέ-*
κα· γίνου πιστὸς ἄχρι
θανάτου, καὶ [15]*δώσω*
σοι τὸν στέφανον τῆς
ζωῆς.
11 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκου-
σάτω τί τὸ Πνεῦμα λέ-
γει ταῖς ἐκκλησίαις·
Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικη-
θῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ
δευτέρου.
12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας
[13]*γράψον· Τάδε λέγει*
ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν
τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖ-
αν·
13 Οἶδα[14] *τὰ ἔργα*
σου, καὶ | *ποῦ κατοι-*
κεῖς, ὅπου ὁ θρόνος
τοῦ Σατανᾶ· καὶ κρα-
τεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ
οὐκ [16]*ἠρνήσω τὴν πί-*
στιν μου, καὶ | *ἐν*
†§ *ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς*
†|| *Ἀντίπας ὁ μάρτυς*
μου ὁ πιστὸς, ὃς | *ἀπ-*
εκτάνθη [18] *παρ᾽ ὑμῖν,*
ὅπου κατοικεῖ ὁ Σατα-
νᾶς.
14 Ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ
ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ

A. D. 96.

* ἀλλὰ πλού-σιος εἶ,-a.
1 δύναμαι.
2 βαστάζω, Mat. 3. 11. Lu. 7. 14. Jno. 16. 12.
† ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους εἶναι,-a.
3 πειράζω.
4 εἰμί.
5 εὑρίσκω.
‡ Vide App.
§ ἐβάπτισας-n. al. με s. αὐτοὺς-f.
|| Μὴ-i.
¶ ἐκ-m.
** δὴ,-f.
6 s. τινὰς.
7 κοπιάζω.
8 κάμνω, He. 12. 3. Ja. 5. 15.
9 s. τὶ.
10 ἔχω.
†† ἡμέρας-n.
11 ἀφίημι.
‡‡ πέπτωκας,-a.
12 ἐκπίπτω.
13 γράφω.
14 εἴδω.
15 δίδωμι.
16 ἀρνέομαι.
§§ τῷ παραδείσῳ-a.
17 Lu. 23. 43. 2 Co. 12. 4.
|||| μου-m.
†‡ ἐν Σμύρνῃ-a.
†§ al. ἐν αἷς.
†|| ἀντείπας-n
18 ἀποκτείνω
19 γίνομαι.
20 ζάω.

¹κρατοῦντας τὴν διδα-
χὴν Βαλαὰμ, ὃς *²ἐδί-
δασκεν ‡ἐν τῷ Βαλὰκ
βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώ-
πιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,
φαγεῖν εἰδωλόθυτα, ϗ
πορνεῦσαι.
15 Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ
κρατοῦντας τὴν διδα-
χὴν τῶν Νικολαϊτῶν·
§§ὃ μισῶ.
16 Μετανόησον· ‖‡εἰ
δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι
ταχὺ, καὶ πολεμήσω
μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομ-
φαίᾳ τοῦ ςόματός μου.
17 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκου-
σάτω τί τὸ Πνεῦμα λέ-
γει ταῖς ἐκκλησίαις·
τῷ νικῶντι ³δώσω αὐ-
τῷ ᵇφαγεῖν ἀπὸ ‖ τοῦ
μάννα τοῦ ⁴κεκρυμμέ-
νου, καὶ ³δώσω αὐτῷ
⁵ψῆφον λευκὴν, καὶ
ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα
καινὸν ⁶γεγραμμένον,
ὃ οὐδεὶς ⁷‖‖ἔγνω εἰ μὴ
ὁ λαμβάνων.
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ
τῆς ἐν ‡‖Θυατείροις
ἐκκλησίας ⁶γράψον·
Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς
φλόγα πυρὸς, καὶ οἱ
πόδες αὐτῦ ὅμοιοι χαλ-
κολιβάνῳ·
19 Οἶδά³ σου ᵈτὰ ἔρ-
γα, καὶ ‖ τὴν ἀγάπην,
καὶ τὴν διακονίαν, καὶ
τὴν πίστιν, καὶ τὴν
ὑπομονήν σου, καὶ τὰ
ἔργα σου, ᵇκαὶ ‖ τὰ
ἔσχατα §*πλείονα τῶν
πρώτων.

A. D. 96.

1 ch. 3. 11. Mar. 7. 3.
* ἐδίδαξε-i.
2 διδάσκω.
† alii πολὺ.
‡ τῷ-a. alii τὸν.
§ ἀφεῖς-a. al. ἀφίης s. ἀφῆσ-m. [κας.
‖ συ-m. [κας.
** Ἰεζάβελ-a
†† ἡ λέγουσα-a. al. ἣ λέγει.
‡‡ ϗ διδάσκει ϗ πλανᾷ-a.
§§ ὁμοίως.-a. al. ὁμοίως, ὃ μισῶ. al. Ὁμοίως μετανόησον, εἰ.
3 δίδωμι.
‖‖ καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορ. αὐτῆς-a.
†‡ οὖν-m.
†§ αὐτῆς,-l.
4 κρύπτω.
5 Ac. 26. 10.
6 γράφω.
†‖ οἶδεν-a.
7 γινώσκω.
‡§ αὐτοῦ.-n.
‡‖Θυατείραις s. Θυατείρηη-n.
§‖ τοῖς λοιποῖς.a.
‖* καὶ-h.
‖† βαθέα-n.
8 Ro. 8. 39.
‖‡ βάλλω-h.
9 εἴδω.
‖§ ἀνοίξω.-n.
10 ἥκω.
§* κρείττονα alii χείρονα-n.

20 Ἀλλ' ἔχω κατὰ
σοῦ ὀλίγα,†† ὅτι §ἐᾷς
τὴν γυναῖκα ‖**Ἰεζα-
βὴλ, ††τὴν λέγουσαν
ἑαυτὴν προφῆτιν, ‡‡δι-
δάσκειν καὶ πλανᾶσθαι
ἐμοὺς δούλους, πορνεῦ-
σαι καὶ εἰδωλόθυτα
φαγεῖν.
21 Καὶ ³ἔδωκα αὐ-
τῇ χρόνον ἵνα μετανο-
ήσῃ ‖‖ἐκ τῆς πορνείας
αὐτῆς, καὶ οὐ μετενό-
ησεν.
22 Ἰδοὺ, ὁἐγὼ¹ βάλλω
αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ
τοὺς μοιχεύοντας μετ'
αὐτῆς, εἰς θλίψιν με-
γάλην, ἐὰν μὴ μετανο-
ήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων
†§αὐτῶν.
23 Καὶ τὰ τέκνα αὐ-
τῆς ἀποκτενῶ ἐν θα-
νάτῳ, καὶ ⁷γνώσονται
πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι
ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευ-
νῶν νεφροὺς καὶ καρ-
δίας· καὶ ³δώσω ὑμῖν
ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα
‡§ὑμῶν.
24 Ὑμῖν δὲ λέγω, §‖ϗ
λοιποῖς τοῖς ἐν Θυα-
τείροις, ‖*ὅσοι οὐκ
ἔχουσι τὴν διδαχὴν
ταύτην, καὶ οἵτινες
οὐκ ⁷ἔγνωσαν τὰ ‖†βά-
θη⁸ τοῦ Σατανᾶ, ὡς
λέγουσιν· Οὐ ‖‡βαλῶ
ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βά-
ρος·
25 Πλὴν ὃ ἔχετε, κρα-
τήσατε ἄχρις οὗ ‖§ἂν
¹⁰ἥξω.
26 Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ
τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ

ἔργα μου, [1] δώσω αὐ-
τῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν
ἐθνῶν·
27 Καὶ [2] ποιμανεῖ αὐ-
τοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ·
ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμι-
κὰ † συντρίβεται, ὡς
κἀγὼ [3] εἴληφα παρὰ
τοῦ πατρός μου·
28 Καὶ [1] δώσω αὐτῷ
τὸν ἀστέρα τὸν [4] πρωϊ-
νόν.
29 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκου-
σάτω τί τὸ Πνεῦμα λέ-
γει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. γ΄.

ΚΑΙ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας
γράψον· Τάδε λέγει ὁ
ἔχων τὰ πνεύματα τοῦ
Θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ
ἀστέρας· [5] Οἶδά σου τὰ
ἔργα, ὅτι [b] τὸ ‖ ὄνομα
ἔχεις ¶ ὅτι [7] ζῇς, καὶ
νεκρὸς [8] εἶ.
2 Γίνου [9] γρηγορῶν, χ
†† στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ
‡‡ μέλλει [11] ἀποθανεῖν·
οὐ γὰρ [13] εὕρηκά σου τὰ
ἔργα [15] πεπληρωμένα
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ‖‖
3 Μνημόνευε οὖν πῶς
[3] εἴληφας [c] καὶ [16] ἤκου-
σας, καὶ τήρει, ‖ χ μετα-
νόησον. Ἐὰν οὖν μὴ
γρηγορήσῃς, [17] ἥξω [d] ἐπὶ
σὲ ‖ ὡς κλέπτης, καὶ οὐ
μὴ †§ [21] γνῷς [19] ποίαν
ὥραν [17] ἥξω ἐπὶ σέ.
4 †‖ Ἔχεις ὀλίγα ὀνό-
ματα [b] καὶ ‖ ἐν Σάρδεσιν,
ἃ οὐκ [20] ἐμόλυναν τὰ
ἱμάτια αὐτῶν. χ περι-
πατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν
λευκοῖς· ὅτι ἄξιοί εἰ-
σιν. [8]
5 Ὁ νικῶν, * οὗτος
περιβαλεῖται ἐν ἱμα-
τίοις λευκοῖς· καὶ οὐ
μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου
τῆς ζωῆς, καὶ ‡ ἐξομο-
λογήσομαι τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ
πατρός μου, καὶ ἐνώ-
πιον τῶν ἀγγέλων αὐ-
τοῦ.
6 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκου-
σάτω τί τὸ Πνεῦμα λέ-
γει ταῖς ἐκκλησίαις.
7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλη-
σίας γράψον· Τάδε λέ-
γει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθι-
νός, ὁ ἔχων τὴν § κλεῖ-
δα [6] τοῦ ‖ Δαβίδ· ὁ
ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς
** κλείει· καὶ κλείει,
καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει·
8 Οἶδά [5] σου τὰ ἔρ-
γα· ἰδού, [1] δέδωκα ἐν-
ώπιόν σου θύραν [10] ἀνε-
ῳγμένην §§ καὶ οὐδεὶς
δύναται κλεῖσαι αὐ-
τήν· ὅτι †‡ μικρὰν ἔχεις
δύναμιν, καὶ [12] ἐτήρη-
σάς μου τὸν λόγον, καὶ
οὐκ [14] ἠρνήσω τὸ ὄνο-
μά μου.
9 Ἰδού, δίδωμι [18] ἐκ
τῆς συναγωγῆς τοῦ
Σατανᾶ τῶν λεγόντων
ἑαυτοὺς Ἰουδαίους
[8] εἶναι, καὶ οὐκ [8] εἰσὶν,
ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδού,
ποιήσω αὐτοὺς ἵνα
†§ ἥξωσι [17] καὶ ‡‖ προσ-
κυνήσωσιν ἐνώπιον
τῶν ποδῶν σου, καὶ

A. D. 96.

1 δίδωμι.
2 ch. 19. 15.
* οὕτως-n.
† συντριβή-
σεται,-i.
3 λαμβάνω.
4 Ge. 49. 27.
‡ ὁμολογή-
σω-a.
5 εἴδω.
§ κλεῖν-a.
6 s. τοῦ οἴκου.
‖ ᾅδου-n.
¶ καὶ-n.
** κλείσει
αὐτὴν εἰ
μὴ ὁ ἀνοί-
γων, (al. καὶ
κλείων,-f.)
καὶ οὐδεὶς
ἀνοίξει-n.
7 ζάω.
8 εἰμί.
9 γίνομαι.
10 ἀνοίγω.
†† στήρισον-a
al. τήρησον.
‡‡ ἔμελλον-a
al. ἔμελλες
ἀποβάλ-
λειν-i.
§§ ἣν-a.
11 ἀποθνή-
σκω.
‖‖ μου-m.
†‡ οὐ-f.
12 τηρέω.
13 εὑρίσκω.
14 ἀρνέομαι.
15 πληρόω.
16 ἀκούω.
17 ἥκω.
18 s. τινὰς.
†§ γνώσῃ-n.
19 s. κατὰ.
†‖ Ἀλλ'-m.
20 μολύνω.
‡§ ἥξουσι-h.
‡‖ προσκυνή-
σουσιν-i.
21 γινώσκω.

*[1] γνῶσιν ὅτι [c] ἐγὼ |
[3] ἠγάπησά σε·
10 "Ὅτι [5] ἐτήρησας
τὸν λόγον τῆς ὑπομο-
νῆς μου, κἀγώ σε [5] τη-
ρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ
πειρασμοῦ τῆς μελλού-
σης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς
οἰκουμένης ὅλης, πει-
ράσαι τοὺς κατοικοῦν-
τας ἐπὶ τῆς γῆς.
11 [b] Ἰδοὺ, | ἔρχομαι
ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις,
ἵνα μηδεὶς [7] λάβῃ τὸν
στέφανόν σου.
12 Ὁ νικῶν, ποιήσω
αὐτὸν στύλον ἐν τῷ
§ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ
ἔξω οὐ μὴ [9] ἐξέλθῃ ἔτι·
καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν
τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλε-
ως τοῦ Θεοῦ μου τῆς
καινῆς Ἱερουσαλὴμ, ||ἡ
καταβαίνουσα ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
μου, καὶ τὸ ὄνομά μου
τὸ καινόν.
13 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκου-
σάτω τί τὸ Πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησί-
αις.
14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
§§ἐκκλησίας Λαοδικέων
γράψον· Τάδε λέγει ὁ
[13] Ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ
πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, ἡ
[15] ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ
Θεοῦ·
15 Οἶδά [17] σου τὰ ἔργα,
ὅτι οὔτε [19] ψυχρὸς [2] εἶ.
οὔτε ζεστός· ὄφελον
ψυχρὸς ‡‡ [2] εἴης, †§ ἢ
ζεστός.
16 Οὕτως ὅτι χλιαρὸς
[2] εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς
οὔτε ζεστὸς μέλλω σε
[4] ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόμα-
τός μου·
17 "Ὅτι λέγεις· [d] "Ὅτι |
πλούσιός εἰμι καὶ πε-
πλούτηκα, [6] καὶ † οὐ-
δενὸς χρείαν ἔχω·
καὶ οὐκ [17] οἶδας ὅτι σὺ
[2] εἶ ὁ ταλαίπωρος, καὶ
‡ ἐλεεινὸς, καὶ πτω-
χὸς, καὶ τυφλὸς, καὶ
γυμνός.
18 Συμβουλεύω σοι
ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ
χρυσίον [8] πεπυρωμένον
ἐκ πυρὸς, ἵνα πλουτή-
σῃς· καὶ ἱμάτια λευκὰ,
ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ
φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη
τῆς γυμνότητός σου·
καὶ ** κολλούριον
†† [10] ἔγχρισον τοὺς
ὀφθαλμούς σου, ἵνα
βλέπῃς.
19 Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φι-
λῶ, ἐλέγχω καὶ παι-
δεύω· ‡‡ ζήλωσον οὖν,
καὶ μετανόησον.
20 Ἰδοὺ, [11] ἕστηκα ἐπὶ
τὴν θύραν, καὶ κρούω·
ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς
φωνῆς μου, καὶ [12] ἀνοί-
ξῃ τὴν θύραν, |||| [14] εἰς-
ελεύσομαι πρὸς αὐτὸν,
καὶ δειπνήσω μετ' αὐ-
τοῦ, καὶ αὐτὸς μετ'
ἐμοῦ.
21 Ὁ νικῶν, [16] δώσω
αὐτῷ καθίσαι μετ'
ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου,
ὡς κἀγὼ [18] ἐνίκησα,
καὶ [20] ἐκάθισα μετὰ
τοῦ πατρός μου ἐν τῷ
θρόνῳ αὐτοῦ.

A. D. 96.

* γνώσῃ,-n.
1 γινώσκω.
2 εἰμί.
3 ἀγαπάω.
4 ἐμέω.
5 τηρέω.
6 πλουτέω.
† οὐδὲν-i.
‡ ὁ-m.
7 λαμβάνω.
§ λαῷ.
8 πυρόω, ch. 1. 15. Ep. 6. 16. 2 Pe. 3. 12.
9 ἐξέρχομαι.
|| ἡ καταβαίνει.
** κολλύριον,-n.
†† ἐγχρίσαι-a alii ἵνα ἐγχρίσῃ.
10 ἐγχρίω, Je. 4. 30.
‡‡ ζήλευε-h.
11 ἵστημι.
§§ ἐν Λαοδικείᾳ-a.
12 ἀνοίγω.
13 Mat. 6. 5. Jno. 3. 3. 2 Co. 1. 20.
|||| χ εἰςελεύσομαί-i.
14 εἰςέρχομαι.
15 Col. 1. 18.
16 δίδωμι.
17 εἴδω.
18 νικάω, ch. 2. 7, 11, 17, 26. 11. 7. 12. 11. 13. 7.
19 Mat. 10. 42.
20 καθίζω.
†‡ ἧς-a.
†§ ὁ-n.

22 'Ο ἔχων οὖς, ἀκου-
σάτω τί τὸ Πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησί-
αις.

Κεφ. δ΄.

ΜΕΤΑ ταῦτα εἶδον,
καὶ ἰδοὺ θύρα [2] ἠνεῳγ-
μένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν
[3] ἤκουσα ὡς σάλπιγ-
γος λαλύσης μετ' ἐμοῦ,
† λέγουσα· [4] 'Ανάβα
ὧδε, καὶ [5] δείξω σοι ἃ
δεῖ [6] γενέσθαι ‡ μετὰ
ταῦτα.
2 Καὶ εὐθέως [6] ἐγενό-
μην ἐν πνεύματι· καὶ
ἰδοὺ, θρόνος [7] ἔκειτο ἐν
τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τοῦ
θρόνου καθήμενος.
3 c Καὶ ὁ καθήμενος |
b [9] ἦν | ὅμοιος ὁράσει
λίθῳ [10] ἰάσπιδι, καὶ
** [11] σαρδίνῳ· καὶ ἶρις
κυκλόθεν τοῦ θρόνου
†‡ ὅμοιος †§ ὁράσει σμα-
ραγδίνῳ.
4 Καὶ κυκλόθεν τοῦ
θρόνου θρόνοι εἴκοσι ϗ
τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς
‡§ θρόνυς [b] εἶδον τὺς | εἴ-
κοσι καὶ τέσσαρας πρε-
σβυτέρους καθημένυς.
[14] περιβεβλημένους ἐν
ἱματίοις λευκοῖς· καὶ
b [15] ἔσχον | ἐπὶ τὰς κεφα-
λὰς αὐτῶν στεφάνους
χρυσοῦς.
5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου
ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ
ϗ βρονταὶ ϗ φωναί· ϗ
ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς
καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ
||* θρόνου ||‡ αἱ [9] εἰσι

A. D. 96.

* ὡς-m.
1 ch. 15. 2.
2 ἀνοίγω.
3 ἀκούω.
† λέγων·-a.
4 ἀναβαίνω.
5 δεικνύω.
6 γίνομαι.
‡ Μετὰ ταῦ-τα εὐθέως-n.
§ ἀνθρώπυ,-a alii ὡς ἀν-θρώπου,-i.
7 κεῖμαι.
8 πετάω.
9 εἰμί.
|| τὰ-m. [19.
10 c. 21. 11, 15,
** σαρδίῳ-a
11 cf. c. 21. 20.
†† καθ' ἓν αὐ-τῶν ἔχον-a alii καθ' ἓν ἔχον, a. ἔ-χων-i.
‡‡ al. χ' ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν.
§§ γέμυσιν-a.
|||| λέγοντες·a
†‡ ὁμοίως-i. al. ὁμοία.
†§ ὅρασις σμαραγδί-νων.-n.
†|| ἅγιος novies repetitur.
‡§ κδ. θρόνυς πρεσβυτέ-ρυς-n. [ἦν-n
‡|| ὁ ὢν καὶ ὁ
§|| δῶσι, s. δώσωσι-i.
13 δίδωμι.
14 περιβάλ-[λω.
15 ἔχω.
16 πίπτω. [·.
||* θρόνυ αὐτῦ
||† προσκυνή-σουσι.-a.
||‡ καὶ τὰ-n. al. τὰ-d.

τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ
Θεοῦ.
6 Καὶ ἐνώπιον τῦ θρό-
νου *θάλασσα [1] ὑαλίνη,
ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ
ἐν μέσῳ τοῦ θρόνυ c καὶ
κύκλῳ τοῦ θρόνου | τέσ-
σαρα ζῶα γέμοντα
ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν
καὶ ὄπισθεν.
7 Καὶ τὸ ζῶον τὸ
πρῶτον ὅμοιον λέοντι,
καὶ τὸ δεύτερον ζῶον
ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ
τρίτον ζῶον ἔχον τὸ
πρόσωπον § ὡς ἄνθρω-
πος, καὶ τὸ τέταρτον
ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πε-
τωμένῳ.[8]
8 Καὶ || τέσσαρα ζῶα,
ἓν †† καθ' ἑαυτὸ, [15] εἶ-
χον ἀνὰ πτέρυγας ἓξ
κυκλόθεν, ‡‡ c καὶ ἔσω-
θεν | §§ γέμοντα ὀφθαλ-
μῶν· καὶ ἀνάπαυσιν
οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας ϗ
νυκτὸς, |||| λέγοντα·
†|| Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος
Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παν-
τοκράτωρ ‡|| ὁ [9] ἦν καὶ
ὁ [9] ὢν καὶ ὁ ἐρχόμε-
νος.
9 Καὶ ὅταν §|| [13] δώ-
σουσι τὰ ζῶα δόξαν
καὶ τιμὴν καὶ εὐχαρι-
στίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ
τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων,
10 Πεσοῦνται [16] οἱ εἴ-
κοσι καὶ τέσσαρες πρε-
σβύτεροι ἐνώπιον c τοῦ
καθημένου ἐπὶ | τῦ θρό-
νου, καὶ ||† προσκυνοῦσι
τῷ ζῶντι εἰς τὺς αἰῶ-

νας τῶν αἰώνων, καὶ
*βάλλυσι τὲς ςεφᾶνες
αὐτῶν ἐνώπιον τῦ θρό-
νου, λέγοντες·
11 Ἀξιος [11]εἶ, † Κύριε,
[1] λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ
τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύ-
ναμιν· ὅτι σὺ [5]ἔκτισας
[c] τὰ | πάντα, καὶ διὰ τὸ
[3]θέλημά σου § [11] εἰσὶ, ϗ
[5]ἐκτίσθησαν.

Κεφ. ε΄.

ΚΑΙ εἶδον ἐπὶ τὴν
δεξιὰν τοῦ καθημένου
ἐπὶ τοῦ θρόνυ βιβλίον
[7] γεγραμμένον †† ἔσω-
θεν καὶ ὄπισθεν, [8]κατε-
σφραγισμένον σφραγῖ-
σιν ἑπτά.
2 Καὶ εἶδον ἄγγελον
ἰσχυρὸν [10] κηρύσσοντα
‡‡ φωνῇ μεγάλῃ· Τίς
c [11]ἐστιν | ἄξιος [12]ἀνοῖ-
ξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦ-
σαι τὰς σφραγῖδας αὐ-
τοῦ;
3 Καὶ οὐδεὶς [13] ἠδύνα-
το ἐν τῷ |||| οὐρανῷ, ὐδὲ
ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑπο-
κάτω τῆς γῆς, [12] ἀνοῖ-
ξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ
βλέπειν αὐτό.
4 Καὶ [c]ἐγὼ | [16]ἔκλαιον
*| πολλὰ, ὅτι οὐδεὶς
ἄξιος [17]εὑρέθη [12] ἀνοῖ-
ξαι | ϗ [19]ἀναγνῶναι | τὸ
βιβλίον, οὔτε βλέπειν
αὐτό.
5 Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρε-
σβυτέρων λέγει μοι·
Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ [20]ἐνίκη-
σεν ὁ λέων ὁ [11]ὁ ὢν | ἐκ
τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥί-
ζα Δαβὶδ, *§ [12] ἀνοῖξαι

τὸ βιβλίον, ϗ ὁ λῦσαι |
τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας
αὐτοῦ.
6 Καὶ εἶδον, ὁ καὶ
ἰδοὺ | ἐν μέσῳ τοῦ θρό-
νου καὶ τῶν τεσσάρων
ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν
πρεσβυτέρων, ἀρνίον
[2] ἑστηκὸς ὡς ‡ [4] ἐσφαγ-
μένον, ἔχον κέρατα
ἑπτὰ, καὶ ὀφθαλμοὺς
ἑπτά· || οἵ [11] εἰσι τὰ
ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ πνεύμα-
τα ** τὰ [6] ἀπεσταλ-
μένα εἰς πᾶσαν τὴν
γῆν.
7 Καὶ [8] ἦλθε, καὶ [1] εἴ-
ληφε c τὸ βιβλίον | ἐκ
τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημέ-
νου ἐπὶ τοῦ θρόνου.
8 Καὶ ὅτε [1] ἔλαβε τὸ
βιβλίον, τὰ τέσσαρα
ζῶα καὶ οἱ εἰκοσι-
τέσσαρες πρεσβύτεροι
[22] ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ
ἀρνίου, ἔχοντες ἕκα-
στος §; κιθάρας, καὶ φι-
άλας [14] χρυσᾶς γεμού-
σας θυμιαμάτων, αἵ
[11] εἰσιν αἱ προσευχαὶ
τῶν ἁγίων.
9 Καὶ [11] ᾄδουσιν ᾠδὴν
καινὴν, λέγοντες· Ἄξι-
ος [11] εἶ [1] λαβεῖν τὸ βι-
βλίον, καὶ [12] ἀνοῖξαι
τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ·
ὅτι [4]ἐσφάγης, καὶ [18]ἠ-
γόρασας τῷ Θεῷ [d]ἡμᾶς |
ἐν τῷ αἵματί σου,
ἐκ πάσης φυλῆς καὶ
γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ
ἔθνους.
10 Καὶ [21] ἐποίησας
*‡ ἡμᾶς τῷ Θεῷ ἡμῶν
*|| βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς·

A. D. 96.

* βαλοῦσι-a.
† ὁ κύριος καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν,-n. alii præterea ὁ ἅγιος,-f.
1 λαμβάνω.
2 ἵστημι.
‡ ἐσφραγισμένον,-n.
3 Jno. 6. 38–40.
4 σφάζω.
§ ἦσαν,-a.
5 κτίζω.
|| ἃ-i.
** ἀποσταλλόμενα-h.
6 ἀποςέλλω.
7 γράφω.
†† ἔσωθεν, ϗ ὄπισθεν-n. alii ἔσωθεν ϗ ἔξωθεν-i.
8 ἔρχομαι.
9 κατασφραγίζω.
10 Mat. 3. 1.
‡‡ ἐν-m.
11 εἰμί.
12 ἀνοίγω.
13 δύναμαι.
§§ κιθάραν,-n
|||| οὐρανῷ ἄνω,-i.
14 ch. 15. 7.
15 ᾄδω.
16 κλαίω.
17 εὑρίσκω.
18 ἀγοράζω, 1 Co. 6. 20.
*† πολὺ,-h.
19 ἀναγινώσκω.
20 νικάω.
21 ποιέω.
*‡ αὐτοὺς-a.
*§ ὁ ἀνοίγων-h.
*|| βασιλείαν-i.
22 πίπτω.

καὶ *βασιλεύσομεν ἐπὶ
τῆς γῆς.
11 Καὶ [3]εἶδον, καὶ [1]ἤ-
κουσα‡ φωνὴν ἀγγέλων
πολλῶν ‖ κυκλόθεν τοῦ
θρόνου καὶ τῶν ζώων
καὶ τῶν πρεσβυτέρων·
†† καὶ χιλιάδες χιλιά-
δων,
12 Λέγοντες φωνῇ με-
γάλῃ· Ἄξιόν [5]ἐστι τὸ
ἀρνίον τὸ [7]ἐσφαγμέ-
νον [9]λαβεῖν τὴν δύνα-
μιν καὶ πλοῦτον καὶ
σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ
τιμὴν καὶ δόξαν καὶ
εὐλογίαν.
13 Καὶ πᾶν κτίσμα, [c]ὅ
[5]ἐστιν[l] ‡‡ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ ‖‖ ἐν τῇ γῇ, [c]καὶ
ὑποκάτω τῆς γῆς,[l] καὶ
ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἃ
[5]ἐστι, καὶ τὰ ἐν *‡ αὐ-
τοῖς πάντα, [1]ἤκουσα
*‖ λέγοντας· Τῷ καθη-
μένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου
καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλο-
γία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ
δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων.†§
14 Καὶ τὰ τέσσαρα
ζῶα †‖ἔλεγον, ‡§Ἀμήν·
καὶ οἱ [b]εἰκοσιτέσσαρες[l]
πρεσβύτεροι [10]ἔπεσαν,
καὶ [11]προσεκύνησαν
[b][12]ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων.[l]

Κεφ. ϛʹ.

ΚΑΙ εἶδον ‖*ὅτε [14]ἤ-
νοιξε τὸ ἀρνίον μίαν
ἐκ τῶν ‖† σφραγίδων,
καὶ [1]ἤκουσα ἑνὸς ἐκ
τῶν τεσσάρων ζώων
λέγοντος, ὡς † φωνῆς
βροντῆς· [2]Ἔρχου [d]καὶ
§βλέπε.[l].
2 [c]Καὶ [3]εἶδον,[l] καὶ ἰδοὺ
ἵππος λευκός· καὶ ὁ κα-
θήμενος ἐπ' ** αὐτῷ
ἔχων τόξον· καὶ [4]ἐδό-
θη αὐτῷ στέφανος, καὶ
[6]ἐξῆλθε [8]νικῶν, καὶ ἵνα
νικήσῃ.
3 Καὶ ὅτε [14]ἤνοιξε τὴν
δευτέραν σφραγῖδα, [1]ἤ-
κουσα τοῦ δευτέρου ζώου
λέγοντος· Ἔρχου [d]καὶ
βλέπε.[l]
4 Καὶ [6]ἐξῆλθεν ἄλλος
ἵππος §§πυῤῥός· καὶ τῷ
καθημένῳ ἐπ' *† αὐτῷ
[4]ἐδόθη αὐτῷ [9]λαβεῖν
τὴν εἰρήνην *§ ἀπὸ
τῆς γῆς, [c]καὶ[l] ἵνα ἀλ-
λήλους σφάξωσι· καὶ
[4]ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα
μεγάλη.
5 Καὶ ὅτε [14]ἤνοιξε τὴν
τρίτην σφραγῖδα, [1]ἤ-
κουσα τοῦ τρίτου ζώου λέ-
γοντος· [2]Ἔρχου καὶ
†† βλέπε. [c]Καὶ εἶδον,[l]
καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας,
καὶ ὁ καθήμενος ἐπ'
**αὐτῷ, ἔχων ζυγὸν ἐν
τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
6 Καὶ [1]ἤκουσα ‡‖ φω-
νὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσ-
σάρων ζώων λέγουσαν·
Χοῖνιξ σίτου δηναρίου,
καὶ τρεῖς χοίνικες §‖κρι-
θῆς δηναρίου· καὶ τὸ
ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον
μὴ [13]ἀδικήσῃς.
7 Καὶ ὅτε [14]ἤνοιξε τὴν
σφραγῖδα τὴν τετάρ-
την, [1]ἤκουσα [b]φωνὴν[l]
τοῦ τετάρτου ζώου ‖‡λέ

A. D. 96.

* βασιλεύσουσιν-a.
† φωνὴ-a.
1 ἀκούω.
‡ ὡς-f.
2 ἔρχομαι.
§ ἴδε.-a.
3 εἴδω.
‖ κύκλω-a.
** αὐτὸν-a.
4 δίδωμι.
†† καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων, καὶ χιλ.-a.
5 εἰμί.
6 ἐξέρχομαι.
7 σφάζω.
8 νικάω.
9 λαμβάνω.
‡‡ al. ἐστιν-c.
§§ πυρός-n.
‖‖ ἐπὶ τῆς γῆς-a.
*† αὐτὸν-a.
*‡ αὐτοῖς, πάντας ἤκουσα-h.
*§ ἐκ-a. al.-c.
*‖ λέγοντα-[n].
†‡ ἴδε-a. al.-d.
†§ ἀμήν.-f.
†‖ λέγοντα-i
‡§ τὸ-f.
10 πίπτω.
11 προσκυνέω
12 ζάω, ch. 1. 18; 4. 9.
‡‖ ὡς-f.
§‖ κριθῶν,-n
13 ἀδικέω, ch. 2. 11. Lu. 10. 19.
‖* ὅτι-n.
14 ἀνοίγω.
‖† ἑπτὰ-m.
‖‡ λέγοντος-a.

γουσαν· [1] Ἔρχου [d] καὶ
*βλέπε.[1]
8 [c] Καὶ εἶδον,[1] καὶ ἰδὸ
ἵππος [3] χλωρὸς, καὶ ὁ
καθήμενος ἐπάνω αὐ-
τοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ [5] Θά-
νατος· καὶ ὁ [6] Ἅδης
ἀκολουθεῖ §μετ' αὐτοῦ·
καὶ [17] ἐδόθη ‖ αὐτοῖς
ἐξουσία ἀποκτεῖναι ἐπὶ
τὸ τέταρτον τῆς γῆς,
ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λι-
μῷ καὶ ἐν θανάτῳ,
καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων
τῆς γῆς.
9 Καὶ ὅτε [9] ἤνοιξε τὴν
πέμπτην σφραγῖδα, εἶ-
δον ὑποκάτω τοῦ θυ-
σιαστηρίου τὰς ψυχὰς
τῶν [12] ἐσφαγμένων
διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
καὶ διὰ τὴν §§μαρτυρίαν
‖‖ ἣν [13] εἶχον·
10 Καὶ *† [14] ἔκραζον
φωνῇ μεγάλῃ, λέγον-
τες· Ἕως πότε, ὁ δε-
σπότης [16] ὁ ἅγιος καὶ
ὁ ἀληθινὸς, οὐ κρί-
νεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ
αἷμα ἡμῶν *§ ἀπὸ τῶν
κατοικούντων ἐπὶ τῆς
γῆς;
11 Καὶ *‖ [17] ἐδόθησαν
†‡ ἑκάστοις †§ στολαὶ
λευκαὶ, καὶ [18] ἐῤῥέθη
αὐτοῖς ἵνα [19] ἀναπαύ-
σωνται ἔτι χρόνον [b] μι-
κρὸν,[1] ἕως [b] οὗ[1] †‖ πλη-
ρώσονται [20] καὶ οἱ σύν-
δουλοι αὐτῶν καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτῶν, ‡‖ οἱ
μέλλοντες ἀποκτείνε-
σθαι ὡς καὶ αὐτοί.
12 Καὶ [e] εἶδον[1] ὅτε
[9] ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα
τὴν ἕκτην· καὶ [b] ἰδοὺ[1]
[2] σεισμὸς μέγας [4] ἐγέ-
νετο, καὶ ὁ ἥλιος [4] ἐ-
γένετο μέλας ὡς σάκ-
κος τρίχινος, καὶ ἡ
σελήνη † [4] ἐγένετο ‡ ὡς
αἷμα·
13 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ
οὐρανοῦ [7] ἔπεσαν εἰς
τὴν γῆν, ὡς συκῆ
**βάλλει τοὺς ὀλύνθους
αὐτῆς, ὑπὸ μεγάλου ἀνέ-
μου σειομένη.
14 Καὶ ††οὐρανὸς ἀπ-
εχωρίσθη ὡς βιβλίον
‡‡ [10] εἱλισσόμενον, καὶ
πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ
τῶν τόπων αὐτῶν ἐκι-
νήθησαν·[11]
15 Καὶ οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶ-
νες, καὶ οἱ πλούσιοι,
καὶ οἱ χιλίαρχοι, καὶ
οἱ *‡ δυνατοὶ, καὶ πᾶς
δοῦλος καὶ [c] πᾶς[1] ἐλεύ-
θερος [15] ἔκρυψαν ἑαυ-
τοὺς εἰς τὰ σπήλαια
καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν
ὀρέων·
16 Καὶ λέγουσι τοῖς
ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις·
[7] Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ
[15] κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ
προσώπου τοῦ καθημέ-
νου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ
ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρ-
νίου·
17 Ὅτι [1] ἦλθεν ἡ ἡμέ-
ρα [e] ἡ μεγάλη[1] τῆς ὀρ-
γῆς ‡§ αὐτοῦ· καὶ τίς
δύναται §‖ σταθῆναι;[21]

Κεφ. ζ'.

ΚΑΙ μετὰ ‖*ταῦτα εἶ-
δον τέσσαρας ἀγγέλους

A. D. 96.

* ἴδε.-a.
1 ἔρχομαι.
2 Mat. 8. 24.
3 ch. 8. 7; 9. 4.
4 γίνομαι.
5 ch. 18. 8. Je. 15. 2.
6 ch. 1. 18. Lu. 16. 23.
† ὅλη-m.
‡ εἰς-n.
§ αὐτῷ.-i.
‖ αὐτῷ-a.
7 πίπτω.
** βαλοῦσα-i.
†† ὁ-m. [νος-n
‡‡ ἑλισσόμε-
9 ἀνοίγω.
10 εἱλίσσω.
11 κινέω.
12 σφάζω. [n.
§§ ἐκκλησίαν-
‖‖ τοῦ ἀρνίου-f. al. Ἰησοῦ Χριστοῦ-f.
13 ἔχω
*† ἔκραξαν-a.
14 κράζω.
*‡ ἰσχυροί,-a
15 κρύπτω.
16 ch. 3. 7. Ac. 4. 24.
*§ ἐκ-h.
*‖ ἐδόθη-a.
17 δίδωμι.
†‡ αὐτοῖς-a. alii αὐτοῖς ἑκάστῳ-h.
†§ στολὴ λευκή-a.
18 ῥέω.
19 Mat. 11. 28.
†‖ πληρώσωσι-a. alii πληρωθῶσι-i
20 πληρόω.
‡§ αὐτῶν-n.
‡‖ καὶ f.
§‖ σωθῆναι;-n
21 ἵστημι
‖* τοῦτο-h.

¹ ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσ-
σαρας γωνίας τῆς γῆς,
κρατοῦντας τοὺς τέσ-
σαρας ἀνέμυς τῆς γῆς,
ἵνα μὴ ²πνέῃ ἄνεμος
ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ
τῆς θαλάσσης, μητε ἐπὶ
*πᾶν δένδρον.
2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγ-
γελον †³ἀναβάντα ἀπὸ
ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχον-
τα σφραγῖδα Θεῦ ζῶν-
τος· ⁴ καὶ ⁵ἔκραξε φω-
νῇ μεγάλῃ τοῖς τέσ-
σαρσιν ἀγγέλοις, οἷς
⁶ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆ-
σαι τὴν γῆν καὶ τὴν
θάλασσαν,
3 Λέγων· Μὴ ἀδική-
σητε τὴν γῆν, μήτε
τὴν θάλασσαν, μήτε
τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ
‡⁷σφραγίζωμεν τοὺς
δούλους τῦ Θεοῦ ἡμῶν
ἐπὶ τῶν μετώπων αὐ-
τῶν.
4 Καὶ ⁸ἤκουσα τὸν
ἀριθμὸν τῶν ⁷ἐσφραγι-
σμένων· ρμδʹ χιλιάδες
**⁷ἐσφραγισμένοι ἐκ
πάσης φυλῆς υἱῶν
Ἰσραήλ.
5 Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ιβʹ
χιλιάδες ‡‡⁷ἐσφραγι-
σμένοι· ἐκ φυλῆς
Ῥουβὴν, ιβʹ χιλιάδες
⁷ᶜἐσφραγισμένοι·ˡ ἐκ
φυλῆς *‡Γὰδ, ιβʹ χιλι-
άδες ⁷ᶜἐσφραγισμένοι·ˡ
6 Ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, ιβʹ
χιλιάδες ⁷ᶜἐσφραγι-
σμένοι·ˡ ἐκ φυλῆς Νε-
φθαλεὶμ, ιβʹ χιλιάδες
⁷ᶜἐσφραγισμένοι·ˡ ἐκ
φυλῆς Μανασσῆ, ιβʹ

A. D. 96.

1 ἵστημι.
2 πνέω.
* τι-i.
3 ἀναβαίνω.
† ἀναβαί-
νοντα-a.
4 ζάω.
5 κράζω.
6 δίδωμι.
‡ σφραγίσω-
μεν-a.
7 σφραγίζω,
ch. 10. 4.
20. 3.
22. 10.
Jno. 3. 33.
6. 27.
Ro. 15. 28.
2 Co. 1. 22.
Ep. 1. 13.
4. 30.
2 Ki. 22. 4.
8 ἀκούω.
§ ἑστῶτας-n.
|| περιβεβλή-
μενους-a.
** ἐσφραγι-
σμένων-n.
†† φοίνικας-i
9 Jno. 12. 13.
Ju. 1. 16.
4. 5.
1 Ki. 6. 29.
2 Mac. 10.7.
‡‡ ἐσφραγι-
σμέναι-n.
§§ κράζυσι-a.
|||| τῷ Θεῷ τῷ
κ. ἐ. τ. θρό-
νου, καὶ-a.
*† τῷ θρό-
νῳ,-i.
*‡ Δὰν,-n.
10 πίπτω.
11 προσκυ-
νέω.
*§ τὰ πρόσω-
πα-a, alii
τὸ πρόσω-
πον.-i.
12 δύναμαι.

χιλιάδες ⁷ᶜἐσφραγι-
σμένοι·ˡ
7 Ἐκ φυλῆς Συμεὼν,
ιβʹ χιλιάδες ⁷ᶜἐσφρα-
γισμένοι·ˡ ἐκ φυλῆς
Λευῒ, ιβʹ χιλιάδες ⁷ᶜἐ-
σφραγισμένοι·ˡ ἐκ φυ-
λῆς Ἰσαχὰρ, ιβʹ χιλιά-
δες ⁷ᶜἐσφραγισμένοι·ˡ
8 Ἐκ φυλῆς Ζαβυλὼν,
ιβʹ χιλιάδες ⁷ᶜἐσφρα-
γισμένοι·ˡ ἐκ φυλῆς
Ἰωσὴφ, ιβʹ χιλιάδες
⁷ᶜἐσφραγισμένοι·ˡ ἐκ
φυλῆς Βενιαμὶν, ιβʹ
χιλιάδες ⁷ἐσφραγισμέ-
νοι.
9 Μετὰ ταῦτα εἶδον,
καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς,
ὃν ἀριθμῆσαι ᵈαὐτὸνˡ
οὐδεὶς ¹²ἠδύνατο, ἐκ
παντὸς ἔθνους καὶ
φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
γλωσσῶν, §¹ἑστῶτες
ἐνώπιον τοῦ θρόνου ⁊
ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
|| περιβεβλημένοι στο-
λὰς λευκάς· καὶ ††⁹φοί-
νικες ἐν ταῖς χερσὶν
αὐτῶν·
10 Καὶ §§κράζοντες
φωνῇ μεγάλῃ, λέγον-
τες· Ἡ σωτηρία ||||τῷ
καθημένῳ ἐπὶ *†τῦ θρό-
νου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ⁊ˡ
τῷ ἀρνίῳ.
11 Καὶ πάντες οἱ ἄγ-
γελοι ¹ἑςήκεσαν κύκλῳ
τοῦ θρόνου καὶ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ τῶν
τεσσάρων ζώων, καὶ
¹⁰ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ
θρόνυ ἐπὶ *§πρόςωπον
αὐτῶν, καὶ ¹¹προσεκύ-
νησαν τῷ Θεῷ,

12 Λέγοντες· [e]'Αμήν·ǀ
ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα
καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐ-
χαριστία καὶ ἡ τιμὴ ϗ
ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς
τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς
[3]αἰῶνας τῶν αἰώνων·
[e]'Αμήν.ǀ
13 Καὶ [5]ἀπεκρίθη εἷς
ἐκ τῶν πρεσβυτέρων,
λέγων μοι· Οὗτοι οἱ
[7]περιβεβλημένοι τὰς
στολὰς τὰς λευκὰς, τί-
νες [9]εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλ-
θον; [10]
14 Καὶ εἴρηκα αὐτῷ·
Κύριε,† σὺ [11]οἶδας. Καὶ
εἶπέ μοι· Οὗτοί [9]εἰσιν
οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς
θλίψεως τῆς μεγάλης·
καὶ [13]ἔπλυναν τὰς
στολὰς αὐτῶν, καὶ
[14]ἐλεύκαναν §[c]στολὰς
αὐτῶνǀ ἐν τῷ αἵματι
τοῦ ἀρνίου.
15 Διὰ τοῦτό [9]εἰσιν
ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ
Θεοῦ, καὶ [17]λατρεύου-
σιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ
νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ·
καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ
θρόνου σκηνώσει ἐπ'
αὐτούς.
16 Οὐ πεινάσουσιν ἔτι,
οὐδὲ διψήσουσιν [e]ἔτι,ǀ
οὐδὲ μὴ [19]πέσῃ ἐπ' αὐ-
τοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν
[21]καῦμα.
17 Ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ
ἀναμέσον τοῦ θρόνου
§§ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ
[23]ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ
‖‖[25]ζώσας πηγὰς ὑδά-
των· καὶ ἐξαλείψει
ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον

A. D. 96.

* ἐκ-l.
1 s. τὸ ἀρνίον
2 ἀνοίγω.
3 ch. 4. 9; 5. 13.
10. 6.
11. 15.
14. 11.
15. 7.
4 γίνομαι.
5 ἀποκρίνομαι.
6 ἵστημι.
7 περιβάλλω.
8 δίδωμι.
9 εἰμί.
10 ἔρχομαι.
† μου,-m.
11 εἴδω.
12 ver. 5. cf. Mat. 2. 11.
‡ τοῦ θυσιαστηρίου,-h.
13 πλύνω.
14 λευκαίνω.
§ αὐτὰς-a.
‖ τὰς προσευχὰς-n.
15 ἀναβαίνω
** τῶν προσευχῶν-n.
16 s. σὺν.
17 Mat. 4. 10. Lu. 1. 74. Ro. 1. 9.
18 λαμβάνω.
†† τὸν...αὐτὸν-a.
19 πίπτω.
20 βάλλω.
21 ch. 16. 9.
22 s. αὐτὸ.
23 Jno. 16. 13.
‡‡ οἱ-m.
24 ἑτοιμάζω.
§§ ποιμαίνει...ὁδηγεῖ-i.
25 ζάω.
‖‖ ζωῆς-a.
26 σαλπίζω.

*ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν.

Κεφ. η'.

ΚΑΙ ὅτε [1]ἤνοιξε [2]τὴν
σφραγῖδα τὴν ἑβδό-
μην, [4]ἐγένετο σιγὴ ἐν
τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώ-
ριον.
2 Καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ
ἀγγέλους, οἳ ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ [6]ἑστήκασι·
καὶ [8]ἐδόθησαν αὐτοῖς
ἑπτὰ σάλπιγγες.
3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος
[10]ἦλθε, καὶ [6]ἐστάθη
ἐπὶ ‡τὸ θυσιαστήριον,
ἔχων [12]λιβανωτὸν
χρυσοῦν· καὶ [8]ἐδόθη αὐ-
τῷ θυμιάματα πολλὰ,
ἵνα [8]δώσῃ ‖ταῖς προς-
ευχαῖς τῶν ἁγίων πάν-
των, ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
ριον τὸ χρυσοῦν τὸ
ἐνώπιον τοῦ θρόνου.
4 Καὶ [15]ἀνέβη ὁ κα-
πνὸς τῶν θυμιαμάτων
**[16]ταῖς προσευχαῖς
τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς
τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ.
5 Καὶ [18]εἴληφεν ὁ ἄγ-
γελος ††τὸ λιβανωτὸν,
ϗ ἐγέμισεν αὐτὸ ἐκ τοῦ
πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου,
καὶ [20]ἔβαλεν [22]εἰς τὴν
γῆν· καὶ [4]ἐγένοντο φω-
ναὶ καὶ βρονταὶ καὶ
ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.
6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγε-
λοι ‡‡ἔχοντες τὰς ἑπτὰ
σάλπιγγας, [24]ἡτοίμα-
σαν ἑαυτοὺς ἵνα [26]σαλ-
πίσωσι.
7 Καὶ ὁ πρῶτος ὁ ἄγ-

γελος [1] ἐσάλπισε, καὶ
[a]ἐγένετο χάλαζα ϗ πῦρ
[4] μεμιγμένα †αἵματι, ϗ
[5] ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν·
‡ καὶ τὸ τρίτον [6] τῶν
δένδρων [a]κατεκάη, καὶ
πᾶς χόρτος χλωρὸς
[a] κατεκάη.
8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγε-
λος [1] ἐσάλπισε, καὶ ὡς
ὄρος μέγα [c]πυρὶ | καιό-
μενον [5] ἐβλήθη εἰς τὴν
θάλασσαν· ϗ [a]ἐγένετο
τὸ τρίτον [6]τῆς θαλάσ-
σης, αἷμα.
9 Καὶ [11] ἀπέθανε τὸ
τρίτον [6] τῶν κτισμά-
των [c]τῶν | [e]ἐν | τῇ θα-
λάσσῃ, | τὰ ἔχοντα ψυ-
χάς· ϗ τὸ τρίτον [6]τῶν
πλοίων ** [13] διεφθάρη.
10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγ-
γελος [1] ἐσάλπισε, καὶ
[17] ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἀστὴρ μέγας καιό-
μενος ὡς λαμπὰς, καὶ
[17] ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρί-
τον [6]τῶν ποταμῶν, καὶ
ἐπὶ τὰς πηγὰς ‡‡ ὑδά-
των.
11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ
ἀστέρος λέγεται ὁ
Αψίνθος· καὶ |||| [3]γίνε-
ται τὸ τρίτον[6] εἰς *†ἀ-
ψινθον. ϗ πολλοὶ ‡‡ἀν-
θρώπων [11]ἀπέθανον ἐκ
τῶν ὑδάτων, ὅτι [19]ἐπι-
κράνθησαν.
12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγ-
γελος [1] ἐσάλπισε, καὶ
[21] ἐπλήγη τὸ τρίτον
[6]τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρί-
τον [6] τῆς σελήνης, καὶ
τὸ τρίτον [6] τῶν ἀστέ-
ρων· ἵνα [2] σκοτισθῇ

A. D. 96.

1 σαλπίζω.
2 σκοτίζω.
* τὸ τρίτον αὐτῆς (s. αὐτῶν) μὴ φανῇ· ἡ ἡ-μέρα καὶ-h.
3 γίνομαι.
4 μίγνυμι.
† ἐν-m.
5 βάλλω.
‡ καὶ τὸ τρί-τον τῆς γῆς κατεκάη,-m.
6 s. μέρος.
7 ἀκούω.
§ ἀετοῦ-a.
8 πετάω.
9 κατακαίω.
10 ch. 14. 6.
cf. 1 Ch. 21. 16.
|| τοὺς κατοι-κοῦντας-i.
11 ἀποθνή-σκω.
12 ch. 11. 7.
Lu. 8. 31.
Ge. 1. 2.
** διεφθάρη-σαν-h.
13 διαφθείρω.
14 δίδωμι.
15 ἀνοίγω.
16 ἀναβαίνω
17 πίπτω.
†† καιομέ-νης,-i.
‡‡ τῶν-m.
§§ ὁ-m.
|||| ἐγένετο-i.
*† ἀψίνθι-ον-n.
18 ἐξέρχομαι.
19 πικραίνω,
ch. 10. 9, 10.
Col. 3. 19.
20 ῥέω.
21 πλήσσω.
22 Mat. 12. 4.
Lu. 4. 26, 27.
Jno. 17. 12.

τὸ τρίτον [6] αὐτῶν, καὶ
* ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ τὸ
τρίτον [6] αὐτῆς, καὶ ἡ
νὺξ ὁμοίως.
13 Καὶ εἶδον, καὶ [7]ἤκυ-
σα ἑνὸς § ἀγγέλου [8] πε-
τωμένου ἐν [10]μεσουρα-
νήματι, λέγοντος φωνῇ
μεγάλῃ· Οὐαὶ ὐαὶ οὐαὶ
|| τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ
τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν
φωνῶν τῆς σάλπιγγος
τῶν τριῶν ἀγγέλων
τῶν μελλόντων σαλπί-
ζειν.

Κεφ. θ'.

ΚΑΙ ὁ πέμπτος ἄγγε-
λος [1] ἐσάλπισε, ϗ εἶδον
ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
[17]πεπτωκότα εἰς τὴν
γῆν, ϗ [14] ἐδόθη αὐτῷ ἡ
κλεῖς τῦ φρέατος τῆς
[12]ἀβύσσου.
2 d Καὶ [15]ἤνοιξε τὸ
φρέαρ τῆς ἀβύσσου· |
καὶ [16] ἀνέβη καπνὸς ἐκ
τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς
καμίνου ††μεγάλης· καὶ
[2] ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος ϗ
ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τῦ
φρέατος.
3 Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ
[18]ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς
τὴν γῆν, ϗ [14] ἐδόθη αὐ-
ταῖς ἐξυσία, ὡς ἔχυσιν
ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι
τῆς γῆς.
4 Καὶ [20]ἐῤῥέθη αὐταῖς
ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν
χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ
πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν
δένδρον· [22]εἰ μὴ τὺς ἀν-
θρώπυς [b]μόνυς | οἵτινες
ὐκ ἔχυσι τὴν σφραγῖδα

a τοῦ Θεοῦ[l] ἐπὶ τῶν με-
τώπων a αὐτῶν.[l]
5 Καὶ [1] ἐδόθη αὐταῖς
ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν
αὐτοὺς, ἀλλ' ἵνα †[2]βα-
σανισθῶσι μῆνας πέν-
τε· ϗ ὁ [3]βασανισμὸς
αὐτῶν ὡς βασανισμὸς
σκορπίε, ὅταν §παίσῃ
ἄνθρωπον.
6 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ
ἄνθρωποι τὸν θάνατον,
ϗ οὐχ [5]εὑρήσουσιν αὐ-
τόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν
[1]ἀποθανεῖν, ϗ [9]φεύξε-
ται ὁ θάνατος ἀπ' αὐ-
τῶν.
7 Καὶ τὰ ὁμοιώματα
τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπ-
ποις [10]ἡτοιμασμένοις
εἰς πόλεμον· ϗ ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέ-
φανοι §§ὅμοιοι χρυσῷ,
καὶ τὰ πρόςωπα αὐτῶν
ὡς πρόςωπα ἀνθρώπων.
8 Καὶ [12]εἶχον [13]τρίχας
ὡς [13]τρίχας γυναικῶν,
ϗ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς
λεόντων [14]ἦσαν.
9 Καὶ [12]εἶχον [15]θώρα-
κας ὡς θώρακας σιδη-
ροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν
πτερύγων αὐτῶν ὡς
φωνὴ ἁρμάτων c[l]ἵππων[l]
πολλῶν τρεχόντων εἰς
πόλεμον.
10 Καὶ ἔχουσιν οὐρὰς
ὁμοίας σκορπίοις, καὶ
*§[16]κέντρα [14]ἦν ἐν ταῖς
οὐραῖς αὐτῶν· ϗ ἡ ἐξυ-
σία αὐτῶν ἀδικῆσαι
τοὺς ἀνθρώπους μῆνας
πέντε.

11 bΚαὶ [l] *ἔχουσιν ἐφ'
αὐτῶν βασιλέα c τὸν [l]
ἄγγελον τῆς ἀβύσσου·
ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ
Ἀβαδδὼν, ‡καὶ ἐν τῇ
Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει
Ἀπολλύων.
12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία [4]ἀπ-
ῆλθεν, ἰδοὺ ‖ἔρχονται
ἔτι δύο οὐαὶ ** μετὰ
ταῦτα.
13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγε-
λος [6]ἐσάλπισε, καὶ [8]ἤ-
κουσα φωνὴν μίαν ἐκ
τῶν c τεσσάρων [l] κερά-
των τοῦ θυσιαστηρίου
τοῦ χρυσοῦ τȣ ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ,
14 †† Λέγουσαν τῷ ἕκ-
τῳ ἀγγέλῳ, ‡‡ὃς [12]εἶχε
τὴν σάλπιγγα· Λῦσον
τȣς τέσσαρας ἀγγέλȣς
τοὺς [11]δεδεμένους ἐπὶ
τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ
Εὐφράτῃ.
15 Καὶ ἐλύθησαν οἱ
τέσσαρες ἄγγελοι οἱ
[10]ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν
ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ
μῆνα καὶ ἐνιαυτὸν
ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ
τρίτον [l]† τῶν ἀνθρώ-
πων.
16 Καὶ ὁ ἀριθμὸς
‖‖ στρατευμάτων τοῦ
*† ἱππικοῦ, c δύο[l] *‡ μυ-
ριάδες μυριάδων· b ϗ [l]
[8]ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν
αὐτῶν.
17 Καὶ οὕτως εἶδον
τȣς ἵππους ἐν τῇ ὁρά-
σει, ϗ τοὺς καθημένους
ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας
θώρακας πυρίνους καὶ

A. D. 96.

* ἔχουσαι-i.
1 δίδωμι.
† βασανίσωσι-n.
2 βασανίζω, ch. 11. 10. 12. 2. 14. 10. Mat. 8.6,29. Mar. 5. 7. Lu. 8. 28. 2 Pe. 2. 8.
‡ ἐν δὲ-h.
3 c.18.7,10,15.
4 ἀπέρχομαι.
§ πλήξῃ-n.
‖ ἔρχεται-i.
** Καὶ μετὰ ταῦτα ϗ ὁ-n
5 εὑρίσκω.
6 σαλπίζω.
7 ἀποθνήσκω
8 ἀκούω.
9 φεύγω.
†† λέγοντος, s. λέγοντα-i
‡‡ ὁ ἔχων-a.
10 ἑτοιμάζω.
11 δέω.
§§ χρυσοῖ-l.
12 ἔχω.
13 θρίξ.
14 εἰμί.
15 Ep. 6. 14. 1 Th. 5. 8. 1Sa.17.5,38. Job 41. 17.
‖‖ τῶν-c.
*† ἵππου-i.
*‡ al. δυσμυριάδες.
*§ κέντρα· ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξυσία αὐτῶν τȣ ἀδικῆσαι-i.
16 Ac. 9. 5. 26. 14. 1Co.15.55,56.
17 s. μέρος.

[1] ὑακινθίνους ϗ θειώ-
δεις· ϗ αἱ κεφαλαὶ τῶν
ἵππων ὡς κεφαλαὶ λε-
όντων, ϗ ἐκ τῶν στο-
μάτων αὐτῶν ἐκπορεύ-
εται πῦρ ϗ καπνὸς καὶ
θεῖον.
18 ‡Ὑπὸ τῶν τριῶν
§τούτων [a]ἀπεκτάνθησαν
τὸ τρίτον [5]τῶν ἀνθρώ-
πων, ||ἐκ τοῦ πυρὸς ϗ
[b]ἐκ| τοῦ καπνοῦ ϗ [b]ἐκ|
τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευ-
ομένου ἐκ τῶν στομά-
των αὐτῶν.
19 ‡‡Αἱ γὰρ [11]ἐξουσίαι
αὐτῶν ἐν τῷ στόματι
αὐτῶν ||||[13] εἰσιν· *† αἱ
γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοι-
αι ὄφεσιν, ἔχουσαι κε-
φαλάς· καὶ ἐν αὐταῖς
ἀδικοῦσι.
20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν
ἀνθρώπων οἳ οὐκ [a]ἀπ-
εκτάνθησαν ἐν ταῖς
πληγαῖς ταύταις, *‡οὔτε
[17]μετενόησαν ἐκ τῶν ἔρ-
γων τῶν χειρῶν αὐ-
τῶν, ἵνα μὴ προσκυνή-
σωσι τὰ δαιμόνια, καὶ
*§εἴδωλα τὰ χρυσᾶ ϗ
τὰ ἀργυρᾶ [c]ϗ τὰ χαλ-
κᾶ| καὶ τὰ λίθινα ϗ τὰ
ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν
δύναται, οὔτε ἀκούειν,
οὔτε περιπατεῖν·
21 Καὶ οὐ [17]μετενόησαν
ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν,
οὔτε ἐκ τῶν †§[23]φαρμα-
κειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ
τῆς πορνείας αὐτῶν,
οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων
αὐτῶν.

Κεφ. ι'.

ΚΑΙ εἶδον [d]ἄλλον|
ἄγγελον ἰσχυρὸν κατα-
βαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, [2]περιβεβλημένον
[3]νεφέλην· καὶ *ἶρις
[4]ἐπὶ τῆς κεφαλῆς·† καὶ
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πό-
δες αὐτοῦ ὡς στῦλοι
πυρός.
2 Καὶ **[6]εἶχεν ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ ††[8]βιβλα-
ρίδιον [9]ἀνεῳγμένον· ϗ
[10]ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ
τὸν δεξιὸν ἐπὶ §§τὴν
θάλασσαν, τὸν δὲ εὐώ-
νυμον ἐπὶ τὴν γῆν.
3 Καὶ [12]ἔκραξε φωνῇ
μεγάλῃ ὥσπερ [14]λέων
μυκᾶται· ϗ ὅτε [12]ἔκρα-
ξεν, [15]ἐλάλησαν αἱ
ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυ-
τῶν φωνάς.
4 Καὶ ὅτε [15]ἐλάλησαν
αἱ ἑπτὰ βρονταὶ [b]τὰς
φωνὰς ἑαυτῶν,| ἔμελ-
λον γράφειν· ϗ [16]ἤκου-
σα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, λέγουσάν [b]μοι·|
Σφράγισον[18] ἃ [15]ἐλά-
λησαν αἱ ἑπτὰ βρον-
ταί, καὶ μὴ *||ταῦτα
[19]γράψῃς.
5 Καὶ ὁ ἄγγελος ὃν
εἶδον [20]ἑστῶτα ἐπὶ τῆς
θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς, [21]ἦρε τὴν χεῖρα
αὐτοῦ †‡εἰς τὸν οὐρα-
νόν.
6 Καὶ [22]ὤμοσεν [e]ἐν|
τῷ [24]ζῶντι εἰς τοὺς αἰ-
ῶνας τῶν αἰώνων, ὃς
[25]ἔκτισε τὸν οὐρανὸν
ϗ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν
γῆν ϗ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ
τὴν θάλασσαν ϗ τὰ ἐν

A. D. 96.

1 Ex. 26. 4.
2 περιβάλλω.
3 s. κατά.
* ἡ-e.
4 s. ἦν.
† αὐτοῦ,-e.
‡ Ἀπὸ-a.
§ πληγῶν-e.
5 ἀποκτείνω.
|| ἀπὸ-i.
** ἔχων-a.
6 ἔχω.
7 s. μέρος.
†† βιβλίον-i.
8 ver. 8.-10.
9 ἀνοίγω.
10 τίθημι.
‡‡ Ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν-a.
11 Ro. 13. 1.
§§ τῆς θαλάσσης....τῆς γῆς-a.
|||| ἐστι.-a.
12 κράζω.
13 εἰμί.
*† καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν-e.
14 s. ὅτε.
15 λαλέω.
*‡ οὐ-a.
16 ἀκούω.
17 μετανοέω.
*§ τὰ-e.
18 σφραγίζω.
*|| αὐτὰ-h.
19 γράφω.
20 ἵστημι.
21 αἴρω.
†‡ τὴν δεξιὰν-e.
22 ὀμνύω.
†§ φαρμάκων-n.
23 ch. 18. 23. Ga. 5. 20. Ex. 7. 11.
24 ζάω.
25 κτίζω.

αὐτῇ· *Ὅτι χρόνος *οὐκ
[1]ἔσται ἔτι·
7 Ἀλλὰ ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις τῆς φωνῆς τοῦ
ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν
μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ
§τελεσθῇ τὸ μυστή-
ριον τοῦ Θεοῦ, ὡς [3]εὐ-
ηγγέλισε ‖τοῖς ἑαυτοῦ
δούλοις τοῖς προφή-
ταις.
8 Καὶ ἡ φωνὴ ἣν [5]ἤ-
κουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
πάλιν λαλοῦσα μετ'
ἐμοῦ, ϗ λέγουσα· Ὕπα-
γε, [6]λάβε τὸ βιβλαρί-
διον τὸ [7]ἠνεῳγμένον ἐν
τῇ χειρὶ ‡‡ἀγγέλου τȣ
[9]ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης ϗ ἐπὶ τῆς γῆς.
9 Καὶ [11]ἀπῆλθον πρὸς
τὸν ἄγγελον, λέγων
αὐτῷ· §§[8]Δός μοι τὸ
βιβλαρίδιον. Καὶ λέ-
γει μοι· [6]Λάβε [13]καὶ
κατάφαγε αὐτό· καὶ
[15]πικρανεῖ σου τὴν κοι-
λίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στό-
ματί σου [1]ἔσται γλυκὺ
ὡς μέλι.
10 Καὶ [6]ἔλαβον τὸ
βιβλαρίδιον ἐκ τῆς
χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ϗ
[17]κατέφαγον αὐτό· καὶ
[1]ἦν ἐν τῷ στόματί μου
ὡς μέλι, γλυκύ· καὶ
ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπι-
κράνθη [19] ἡ κοιλία
μου.
11 Καὶ ‡‡λέγει μοι·
Δεῖ σε πάλιν προφη-
τεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ
ἔθνεσι καὶ γλώσσαις
καὶ βασιλεῦσι πολ-
λοῖς.

Κεφ. ιαʹ.

ΚΑΙ [8]ἐδόθη μοι κάλα-
μος ὅμοιος ῥάβδῳ, †λέ-
γων· [2]Ἔγειραι, ϗ ‡μέ-
τρησον τὸν ναὸν τοῦ
Θεοῦ, ϗ τὸ θυσιαστήρι-
ον, ϗ τοὺς προσκυνοῦν-
τας ἐν αὐτῷ.
2 Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν
**ἔσωθεν τȣ ναοῦ [4]ἔκ-
βαλε ἔξω, ϗ μὴ αὐτὴν
††μετρήσῃς, ὅτι [8]ἐδόθη
τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν
πόλιν τὴν ἁγίαν πατή-
σουσι μῆνας τεσσαρά-
κοντα δύο.
3 Καὶ [8]δώσω [10]τοῖς
δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ
προφητεύσουσιν ἡμέρας
χιλίας διακοσίας ἑξ-
ήκοντα, [12]περιβεβλη-
μένοι [14]σάκκους.
4 Οὗτοί [1]εἰσιν αἱ δύο
ἐλαῖαι, ϗ ‖‖δύο λυχνί-
αι αἱ ἐνώπιον τȣ *†Θεȣ
τῆς γῆς *‡[9]ἑστῶσαι.
5 Καὶ εἴ τις αὐτοὺς
*§θέλῃ ἀδικῆσαι, πῦρ
ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτῶν, καὶ κατε-
σθίει τȣς ἐχθροὺς αὐ-
τῶν· ϗ εἴ τις αὐτȣς θέ-
λῃ*§ ἀδικῆσαι, ȣτω δεῖ
αὐτὸν [16]ἀποκτανθῆναι.
6 Οὗτοι ἔχουσιν ἐξου-
σίαν κλεῖσαι τὸν οὐρα-
νὸν, ἵνα μὴ βρέχῃ ὑε-
τὸς *‖ἐν ἡμέραις αὐτῶν
τῆς προφητείας· ϗ ἐξου-
σίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν
ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ
εἰς αἷμα, καὶ [18]πατά-
ξαι τὴν γῆν †§πάσῃ
πληγῇ, ὁσάκις ἐὰν θε-
λήσωσι.[20]

A. D. 96.

* οὐκέτι ἔσται.-a.
1 εἰμί.
† καὶ ὁ ἄγγελος εἱστήκει, al. καὶ εἱστήκει ὁ ἄγγελος·b.
2 ἐγείρω.
‡ μέρισον-n.
§ ἐτελέσθη-a.
3 εὐαγγέλλω
‖ τοὺς ἑαυτȣ δούλȣς τοὺς προφήτας.-a
** ἔξωθεν-a.
4 ἐκβάλλω.
5 ἀκούω.
†† μετρίσῃς-n.
6 λαμβάνω.
7 ἀνοίγω.
8 δίδωμι.
‡‡ τοῦ-e.
9 ἵστημι.
10 s. ἐξουσίαν.
11 ἀπέρχομαι
12 περιβάλλω.
§§ δοῦναί μοι-a.
13 s. αὐτό.
14 s. κατά.
‖‖ al. e.
15 ch. 8. 11. Col. 3. 19. Job 27. 2.
*† κυρίου-a.
*‡ ἑστῶτες,-a.
*§ θέλει-a.
16 ἀποκτείνω
17 καταφάγω
*‖ τὰς ἡμέρας-a.
18 πατάσσω.
19 πικραίνω, ver. 9.
†‡ λέγουσί μοι-n.
†§ ἐν-e.
20 θέλω.

7 Καὶ ὅταν τελέσωσι
τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν,
τὸ θηρίον *τὸ ἀναβαῖ-
νον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποι-
ήσει πόλεμον μετ' αὐ-
τῶν, καὶ νικήσει αὐτοὺς,
καὶ [6]ἀποκτενεῖ αὐτούς.
8 Καὶ ‡τὰ πτώματα
αὐτῶν §ἐπὶ τῆς πλα-
τείας πόλεως τῆς μεγά-
λης, ἥτις καλεῖται
πνευματικῶς Σόδομα ϗ
Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ
Κύριος ‖ἡμῶν [9]ἐσταυ-
ρώθη.
9 Καὶ ** βλέψουσιν
ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυ-
λῶν καὶ γλωσσῶν καὶ
ἐθνῶν, ‡τὰ πτώματα
αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς ϗ
ἥμισυ, καὶ τὰ πτώμα-
τα αὐτῶν οὐκ [13]ἀφή-
σουσι [14]τεθῆναι εἰς
‡‡μνήματα.
10 Καὶ οἱ κατοικοῦντες
ἐπὶ τῆς γῆς ‖‖ [15]χαροῦ-
σιν ἐπ' αὐτοῖς, ϗ *‡εὐ-
φρανθήσονται· [17] καὶ
δῶρα *§πέμψουσιν ἀλ-
λήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ
δύο προφῆται [18]ἐβασά-
νισαν τοὺς κατοικοῦν-
τας ἐπὶ τῆς γῆς.
11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς
ἡμέρας ϗ ἥμισυ, πνεῦ-
μα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ
[19]εἰςῆλθεν †‡ἐπ' αὐτούς·
καὶ [20]ἔστησαν ἐπὶ τοὺς
πόδας αὐτῶν, καὶ φό-
βος μέγας †§ [5]ἔπεσεν
ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας
αὐτούς.
12 Καὶ †‖ [23]ἤκουσαν
φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς·

A. D. 96.

1 ἀναβαίνω.
* τὸ τέταρτον
2 θεωρέω. [-f.
† ἡμέρᾳ-h.
3 γίνομαι.
4 s. μέρος.
5 πίπτω.
‡ τὸ πτῶμα-a.
§ ἐάσει-f.
6 ἀποκτείνω.
‖ αὐτῶν-a.
8 δίδωμι.
9 σταυρόω.
10 ἀπέρχομαι
** βλέπουσιν-a.
†† ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη, ἰδοὺ, ἔρχεται-n.
13 ἀφίημι.
14 τίθημι.
‡‡ μνῆμα.-a.
§§ λέγοντες· Ἐγένετο ἡ βασιλεία-a
‖‖ χαίρουσιν-
15 χαίρω. [a
*† Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύει-n.
16 s. αἱ βασιλεῖαι.
*‡ εὐφραίνονται.-i.
17 εὐφραίνω.
*§ δώσουσιν-h.
18 βασανίζω.
*‖ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, οἱ κάθηνται-n.
19 εἰςέρχομαι.
†‡ αὐτοῖς·-h.
ἐν αὐτοῖς-a
al. εἰς αὐτοὺς.
20 ἵστημι.
22 εἰμί. [h.
†§ ἐπέπεσεν-
†‖ ἤκουσα-h.
23 ἀκούω.
24 λαμβάνω.

[1]Ἀνάβητε ὧδε. Καὶ
[1]ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐ-
ρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ· ϗ
[2]ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ
ἐχθροὶ αὐτῶν.
13 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ
†ὥρᾳ [3]ἐγένετο σεισμὸς
μέγας, καὶ τὸ δέκατον
[4]τῆς πόλεως [5]ἔπεσε, ϗ
[6]ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ
σεισμῷ ὀνόματα ἀν-
θρώπων χιλιάδες ἑπτά·
καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι
[3]ἐγένοντο, καὶ [8]ἔδωκαν
δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐ-
ρανοῦ.
14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα
[10]ἀπῆλθεν, ††ἰδοὺ ἡ οὐαὶ
ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.
15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγ-
γελος ἐσάλπισε, καὶ
[3]ἐγένοντο φωναὶ μεγά-
λαι ἐν τῷ οὐρανῷ, §§λέ-
γουσαι· [3]Ἐγένοντο αἱ
βασιλεῖαι τοῦ κόσμου,‖
τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ
*† τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ,[16]
καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων.
16 Καὶ οἱ εἴκοσι καὶ
τέσσαρες πρεσβύτεροι
οἱ ἐνώπιον *‖τοῦ Θεοῦ
καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρό-
νους αὐτῶν, [5]ἔπεσαν ἐπὶ
τὰ πρόσωπα αὐτῶν,
καὶ προσεκύνησαν τῷ
Θεῷ,
17 Λέγοντες· Εὐχαρι-
στοῦμέν σοι, Κύριε ὁ
Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ὁ [22]ὢν καὶ ὁ [22]ἦν ‡καὶ
ὁ ἐρχόμενος·‖ ὅτι [24]εἴ-
ληφας τὴν δύναμίν σου
τὴν μεγάλην, καὶ ἐβα-
σίλευσας.

18 Καὶ τὰ ἔθνη [1] ὠρ-
γίσθησαν, καὶ [3] ἦλθεν ἡ
ὀργή σου· καὶ ὁ καιρὸς
τῶν νεκρῶν, [5] κριθῆναι,
καὶ [6] δοῦναι τὸν μισθὸν
τοῖς δούλοις σου τοῖς
προφήταις, ϗ τοῖς ἁγί-
οις ϗ τοῖς [7] φοβϐμένοις
τὸ ὄνομά σου, τοῖς μι-
κροῖς ϗ τοῖς μεγάλοις·
ϗ διαφθεῖραι τοὺς δια-
φθείροντας τὴν γῆν.
19 Καὶ [8] ἠνοίγη ὁ ναὸς
τϐ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ [11] ὤφθη ἡ κιβωτὸς
τῆς διαθήκης *e αὐτοῦ|
ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ
[13] ἐγένοντο ἀστραπαὶ
καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ
d καὶ σεισμὸς| καὶ χά-
λαζα μεγάλη.

Κεφ. ιβ΄.

ΚΑΙ σημεῖον μέγα
[11] ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ·
γυνὴ [16] περιβεβλημένη
[17] τὸν ἥλιον, ϗ ἡ σελήνη
ὑποκάτω τῶν ποδῶν
αὐτῆς, ϗ ἐπὶ τῆς κεφα-
λῆς αὐτῆς στέφανος
ἀστέρων δώδεκα·
2 Καὶ ἐν γαστρὶ [19] ἔ-
χουσα, ** κράζει ὠδί-
νουσα, ϗ [20] βασανιζομέ-
νη [21] τεκεῖν.
3 Καὶ [11] ὤφθη ἄλλο
σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ ἰδοὺ [23] δράκων μέ-
γας ‡| [25] πυῤῥὸς, ἔχων
κεφαλὰς ἑπτὰ ϗ κέρατα
δέκα· ϗ ἐπὶ τὰς κεφα-
λὰς αὐτοῦ διαδήματα
ἑπτά.
4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ
σύρει τὸ τρίτον [27] τῶν

A. D. 96.

1 ὀργίζω.
2 βάλλω.
3 ἔρχομαι.
4 ἵστημι.
5 κρίνω.
6 δίδωμι.
7 φοβέω.
8 ἁρπάζω.
9 ἀνοίγω.
* τϐ κυρίου-a.
al. τϐ Θεοῦ.
† πρὸς-e.
10 φεύγω.
11 ὄπτομαι.
12 s. χώραν.
13 γίνομαι.
14 ἑτοιμάζω.
‡ ἐκεῖ-e.
15 πολεμέω,
ch. 2. 16.
13. 4.
17. 14.
Ja. 4. 2.
2 Ki. 14.15.
§ τϐ πολεμῆ-
σαι μετὰ τϐ
δράκ.-a.
16 περιβάλλω
17 s. κατὰ.
|| ἴσχυσεν,-a
18 εὑρίσκω.
19 s. ἔμβρυον
** ἔκραξεν-s.
ἔκραζεν-i.
†† αὐτῷ-h.
20 ch. 9. 5.
14. 10.
20. 10.
Mat. 8. 29.
2 Pe. 2. 8.
21 τίκτω.
22 ch. 20. 2.
2 Co. 11. 3.
23 v. 4,7.9,13,
16, 17.
c. 13.2,4,11.
24 s. γῆν.
‡‡ πυρὸς,-n.
25 ch. 6. 4.
26 ἀκούω.
27 s. μέρος.

ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ [2] ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς
τὴν γῆν· ϗ ὁ δράκων
[4] ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς
γυναικὸς τῆς μελλού-
σης [21] τεκεῖν, ἵνα ὅταν
[21] τέκῃ, τὸ τέκνον αὐ-
τῆς καταφάγῃ.
5 Καὶ [21] ἔτεκεν υἱὸν
ἄῤῥενα, ὃς μέλλει ποι-
μαίνειν πάντα τὰ ἔθνη
ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ
[8] ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐ-
τῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ
† τὸν θρόνον αὐτοῦ.
6 Καὶ ἡ γυνὴ [10] ἔφυγεν
εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου
ἔχει ‡ τόπον [14] ἡτοιμα-
σμένον ἀπὸ τϐ Θεοῦ,
ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐ-
τὴν ἡμέρας χιλίας δια-
κοσίας ἑξήκοντα.
7 Καὶ [13] ἐγένετο πόλε-
μος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ
Μιχαὴλ ϗ οἱ ἄγγελοι
αὐτϐ §[15] ἐπολέμησαν κα-
τὰ τοῦ δράκοντος, ϗ ὁ
δράκων [15] ἐπολέμησε, ϗ
οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ·
8 Καὶ οὐκ || ἴσχυσαν,
οὔτε τόπος [18] εὑρέθη
†† αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ.
9 Καὶ [2] ἐβλήθη ὁ δρά-
κων ὁ μέγας, ὁ [22] ὄφις ὁ
ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος
Διάβολος, ϗ d ὁ| Σατα-
νᾶς ὁ πλανῶν τὴν οἰκϐ-
μένην [24] ὅλην, [2] ἐβλήθη
εἰς τὴν γῆν· ϗ οἱ ἄγγε-
λοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
[2] ἐβλήθησαν.
10 Καὶ [26] ἤκουσα φωνὴν
μεγάλην λέγϐσαν ἐν τῷ
ϐρανῷ· Ἄρτι [13] ἐγένετο

ἡ σωτηρία ϗ ἡ δύναμις
ϗ ἡ βασιλεία τῦ Θεοῦ
ἡμῶν, ϗ ἡ ἐξουσία τοῦ
Χριςῦ αὐτῦ· ὅτι †[1]κατ-
εβλήθη ὁ ‡[2]κατήγορος
τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ
κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώ-
πιον τῦ Θεῦ ἡμῶν ἡμέ-
ρας καὶ νυκτός.
11 Καὶ αὐτοὶ [3]ἐνίκη-
σαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα
τοῦ ἀρνίυ, ϗ § διὰ τὸν
λόγον τῆς μαρτυρίας
αὐτῶν· ϗ οὐκ [9]ἠγάπη-
σαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν
ἄχρι θανάτου.
12 Διὰ τοῦτο εὐφραί-
νεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ
ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες.
Οὐαὶ ** τοῖς κατοικοῦ-
σι τὴν γῆν καὶ τὴν θά-
λασσαν, ὅτι [11]κατέβη
ὁ Διάβολος πρὸς ὑμᾶς
ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰ-
δὼς, ὅτι ὀλίγον καιρὸν
ἔχει.
13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δρά-
κων[12] ὅτι [13]ἐβλήθη εἰς
τὴν γῆν, [14]ἐδίωξε τὴν
γυναῖκα ἥτις [16]ἔτεκε
τὸν ἄῤῥενα.
14 Καὶ [17]ἐδόθησαν τῇ
γυναικὶ δύο πτέρυγες
τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλυ,
ἵνα [19]πέτηται εἰς τὴν
ἔρημον εἰς τὸν τόπον
αὐτῆς, ||| ὅπου τρέφε-
ται ἐκεῖ καιρὸν καὶ
καιροὺς, καὶ ἥμισυ και-
ροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ
ὄφεως.
15 Καὶ [13]ἔβαλεν ὁ
ὄφις ὀπίσω τῆς γυναι-
κὸς ἐκ τοῦ ςόματος αὐ-
τῦ ὕδωρ ὡς ποταμὸν,

A. D. 96.
* αὐτὴν-α.
† ἐβλήθη-ἀ.
1 καταβάλ-
λω,
2 Co. 4. 9.
He. 6. 1.
2 βοηθέω.
‡ κατήγωρ-α.
3 Jno. 8. 10.
Ac. 23. 30,
35.
24. 8.
25. 16,
18.
2 Mac. 4. 5.
4 ἀνοίγω.
5 καταπίνω.
Mat. 23. 24.
1 Co. 15. 54.
2 Co. 5. 4.
2. 7.
He. 11. 29.
1 Pe. 5. 8.
6 ὀργίζω.
7 νικάω.
§ διὰ τὴν
μαρτυρίαν-π
8 ἀπέρχομαι
|| Ἰησοῦ.-α.
9 ἀγαπάω.
** τῇ γῇ καὶ
τῇ θαλάσ-
σῃ-α.
†† ἐστάθη-ί.
10 ἵστημι.
11 καταβαίνω
12 ver. 3.
13 βάλλω.
14 ἔχω.
15 διώκω.
16 τίκτω.
‡‡ ὀνόματα-l
17 δίδωμι.
18 εἰμί.
19 πετάω.
20 s. οἱ πόδες
§§ ἄρκου-α.
||| ὅπως τρέ-
φηται-i.
*† ἐκ-ἐ.
21 σφάζω.

ἵνα * ταύτην ποταμο-
φόρητον ποιήσῃ.
16 Καὶ [2]ἐβοήθησεν ἡ
γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ [4]ἤ-
νοιξεν ἡ γῆ τὸ ςόμα
αὐτῆς, ϗ [5]κατέπιε τὸν
ποταμὸν ὃν [13]ἔβαλεν ὁ
δράκων ἐκ τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ.
17 Καὶ [6]ὠργίσθη ὁ
δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ,
ϗ [8]ἀπῆλθε ποιῆσαι πό-
λεμον μετὰ τῶν λοιπῶν
τοῦ σπέρματος αὐτῆς,
τῶν τηρούντων τὰς ἐν-
τολὰς τοῦ Θεῦ, ϗ ἐχόν-
των τὴν μαρτυρίαν
|| τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
18 Καὶ ††[10]ἐςάθην ἐπὶ
τὴν ἄμμον τῆς θαλάσ-
σης.

Κεφ. ιγ΄.

ΚΑΙ εἶδον ἐκ τῆς θα-
λάσσης θηρίον ἀναβαῖ-
νον, [14]ἔχων κεφαλὰς
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα·
καὶ ἐπὶ κεράτων αὐ-
τοῦ δέκα διαδήματα,
καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
αὐτοῦ ‡‡ὄνομα βλασφη-
μίας.
2 Καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶ-
δον [18]ἦν ὅμοιον παρδά-
λει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ
ὡς §§[20]ἄρκτου, καὶ τὸ
στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα
λέοντος. Καὶ [17]ἔδωκεν
αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύ-
ναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν
θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξου-
σίαν μεγάλην.
3 Καὶ [b]εἶδον ||| μίαν
*† τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ
ὡς [21]ἐσφαγμένην εἰς

θάνατον. Καὶ ἡ πληγὴ
τοῦ θανάτου αὐτȣ̃ [1]ἐθε-
ραπεύθη, ϗ [2]ἐθαυμάσθη
ἐν ὅλῃ τῇ γῇ [3]ὀπίσω
τοῦ θηρίου.
4 Καὶ [5]προσεκύνησαν
†τὸν δράκοντα ὃς [8]ἔδω-
κεν ἐξȣσίαν τῷ θηρίῳ,
ϗ [5]προσεκύνησαν ‡τὸ
θηρίον, λέγοντες· Τίς
ὅμοιος τῷ θηρίῳ; §Τίς
‖δύναται πολεμῆσαι
μετ' αὐτοῦ;
5 Καὶ [8]ἐδόθη αὐτῷ ςό-
μα λαλοῦν μεγάλα καὶ
**βλαςφημίας. ϗ [8]ἐδό-
θη αὐτῷ ἐξουσία ††ποι-
ῆσαι ǀ μῆνας τεσσαρά-
κοντα δύο.
6 Καὶ [10]ἤνοιξε τὸ στό-
μα αὐτοῦ εἰς βλαςφη-
μίαν πρὸς τὸν Θεὸν,
βλαςφημῆσαι τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκη-
νὴν αὐτοῦ, ᶜκαὶ ǀ τοὺς
ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦν-
τας.
7 Καὶ [8]ἐδόθη αὐτῷ
πόλεμον ποιῆσαι μετὰ
τῶν ἁγίων, καὶ [12]νικῆ-
σαι αὐτȣ̃ς· ϗ [8]ἐδόθη
αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶ-
σαν φυλὴν ‖καὶ γλῶσ-
σαν καὶ ἔθνος.
8 Καὶ [5]προσκυνήσȣσιν
*†αὐτῷ πάντες οἱ κατοι-
κȣ̃ντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν
οὐ [13]γέγραπται *‡τὰ
ὀνόματα ἐν τῇ βίβλῳ
τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου*‖
†§[14]ἐσφαγμένου, ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου.
9 Εἴ τις ἔχει οὖς ἀκȣ-
σάτω.
10 †‖Εἴ τις αἰχμαλω-
σίαν συνάγει, εἰς αἰχ-
μαλωσίαν ὑπάγει·
*εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀπο-
κτενεῖ,[4] δεῖ αὐτὸν ἐν
μαχαίρᾳ [4]ἀποκτανθῆ-
ναι· ὧδέ [6]ἐςιν ἡ ὑπομο-
νὴ ϗ ἡ πίςις τῶν ἁγί-
ων.
11 Καὶ εἶδον ἄλλο θη-
ρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς
γῆς, καὶ [9]εἶχε κέρατα
ᶜδύο ǀ ὅμοια ἀρνίῳ· ϗ
[7]ἐλάλει ὡς δράκων.
12 Καὶ τὴν ἐξουσίαν
τοῦ πρώτου θηρίου πᾶ-
σαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐ-
τοῦ, ϗ ποιεῖ τὴν γῆν
ϗ τοὺς κατοικοῦντας
ἐν αὐτῇ ἵνα [5]προσκυ-
νήσωσι τὸ θηρίον τὸ
πρῶτον, οὗ [1]ἐθεραπεύ-
θη ἡ πληγὴ τοῦ θανά-
του αὐτοῦ.
13 Καὶ ποιεῖ σημεῖα
μεγάλα, ‡‡ἵνα καὶ πῦρ
ποιῇ καταβαίνειν ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν
γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀν-
θρώπων.
14 Καὶ πλανᾷ §§τοὺς
κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς
γῆς, διὰ τὰ σημεῖα ἃ
[8]ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι
ἐνώπιον τοῦ θηρίου·
λέγων τοῖς κατοικȣ̃σιν
ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι
εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃ *§ἔ-
χει τὴν πληγὴν †‡τῆς
μαχαίρας, καὶ [15]ἔζησε.
15 Καὶ [8]ἐδόθη αὐτῷ
[8]δȣ̃ναι πνεῦμα τῇ εἰκό-
νι τȣ̃ θηρίȣ, ἵνα ϗ λαλή-
σῃ ἡ εἰκὼν τȣ̃ θηρίου
ϗ ποιήσῃ, ‡§ὅσοι ἂν μὴ
[5]προσκυνήσωσι ‡‖τὴν

A. D. 96.

1 θεραπεύω.
2 θαυμάζω.
* εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. n.
3 s. πορευομένῃ.
4 ἀποκτείνω.
† τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκε τὴν ἐξȣσίαν-a.
5 προςκυνέω.
6 εἰμί.
7 λαλέω.
‡ τῷ θηρίῳ,-a
§ καί-m.
‖ δυνατὸς-h.
8 δίδωμι.
9 ἔχω.
** βλαςφημίαν -h. al. βλάςφημα.
10 ἀνοίγω. [ί.
†† πόλεμον-b
‡‡ ϗ πῦρ ἵνα ἐκ τȣ̃ οὐρανοῦ καταβῇ εἰς-a.
12 νικάω.
§§ τὰς ἐμὰς-f
‖‖ ϗ λαὸν-e.
*† αὐτὸν-a.
13 γράφω.
*‡ τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ-a.
*§ εἶχε-i.
*‖ τοῦ-e.
†‡ καὶ ἔζησεν ἀπὸ τῆς μαχαίρας-n
†§ ἐσφραγισμένου-n.
14 σφάζω
15 ζάω.
†‖ Vide App.
‡§ ἵνα-f.
‡‖ τῇ εἰκόνι-a

εἰκόνα τοῦ θηρίυ, ͤἵνα ǀ
¹ἀποκτανθῶσι.
16 Καὶ ποιεῖ πάντας,
τοὺς μικροὺς ϗ τοὺς με-
γάλους, ϗ τοὺς πλου-
σίους ϗ τοὺς πτωχοὺς,
ϗ τοὺς ἐλευθέρους ϗ
τὺς δούλους, ἵνα *³δώ-
σῃ αὐτοῖς †χάραγμα
ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν
τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ ‡ τῶν
μετώπων αὐτῶν.
17 ᶜΚαὶ ǀ ἵνα μή τις
⁴δύνηται ἀγοράσαι ἢ
πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων
τὸ χάραγμα ᵇἢ ǀ § τὸ
ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ
τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνό-
ματος αὐτοῦ.
18 ᶠὯδε ἡ σοφία ⁷ἐςίν·
ὁ ἔχων ᵇτὸν ǀ νοῦν,
¹⁸ψηφισάτω ǁ†τὸν ἀρι-
θμὸν τοῦ θηρίου· ἀρι-
θμὸς γὰρ ἀνθρώπου
⁷ἐστὶ, ϗ ὁ ἀριθμὸς αὐτῦ
‡‡χξϛ΄.

Κεφ. ιδ΄.

ΚΑΙ εἶδον, ϗ ἰδοὺ
ǁǁ ἀρνίον *†¹⁰ἑστηκὸς
ἐπὶ τὸ ὄρος Σιὼν, ϗ
μετ' αὐτοῦ *§ἑκατὸν
τεσσαρακοντατέσσαρες
χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ
ὄνομα ‡‡ τῦ πατρὸς αὐ-
τοῦ ¹²γεγραμμένον ἐπὶ
τῶν μετώπων αὐτῶν.
2 Καὶ ¹³ἤκυσα φωνὴν
ἐκ τῦ οὐρανοῦ, ὡς φω-
νὴν ὑδάτων πολλῶν, ϗ
ὡς φωνὴν βροντῆς με-
γάλης· ǁ*ϗ φωνὴν ¹³ἤ-
κυσα κιθαρῳδῶν κιθα-
ριζόντων ἐν ταῖς κι-
θάραις αὐτῶν.

A. D. 96.

1 ἀποκτείνω.
2 ἀείδω.
3 δίδωμι.
4 δύναμαι.
5 μανθάνω.
* δῶσιν-a. al. δώσουσιν-i
† χαράγματα-i.
6 ἀγοράζω.
‡ τὸ μέτωπον
7 εἰμί. [-a.
8 μολύνω, ch. 3. 4. 1 Co. 8. 7. Isa. 65. 4.
§ τοῦ ὀνόματος-n.
ǁ ὑπὸ Ἰησῦ-f
** ἀπ' ἀρχῆς-n.
†† τὸ ὄνομα-n
9 εὑρίσκω.
‡‡ χιϛ΄.-n.
§§ ψεῦδος-a.
ǁǁ τὸ-e.
*† ἑστὼς-n.
10 ἵστημι.
*‡ πετόμενον-a.
11 πετάω.
*§ ἀριθμὸς-f.
†‡ αὐτῦ ϗ τὸ ὄνομα-e.
†§ καθημένους-a.
12 γράφω.
13 ἀκούω.
†ǁ ἐπὶ-e.
‡§ λέγων-a.
14 φοβέω.
‡ǁ κύριον-h.
15 ἔρχομαι.
ǁ* ϗ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα, ὡς κιθάρ.-a.
ǁ† τὴν-e.
16 ψηφίζω, Lu. 14. 28.

3 Καὶ ²ᾄδουσιν ᵇὡς ǀ
ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον
τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπι-
ον τῶν τεσσάρων ζώ-
ων, καὶ τῶν πρεσβυτέ-
ρων· καὶ οὐδεὶς ⁴ἠδύ-
νατο ⁵μαθεῖν τὴν ᾠδὴν,
εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τέσσα-
ρακοντατέσσαρες χι-
λιάδες, οἱ ⁶ἠγορασμέ-
νοι ἀπὸ τῆς γῆς.
4 Οὗτοί ⁷ᵈεἰσιν ǀ οἳ
μετὰ γυναικῶν οὐκ ⁸ἐ-
μολύνθησαν· παρθένοι
γάρ ⁷εἰσιν. Οὗτοί ⁷εἰ-
σιν οἱ ἀκολουθοῦντες
τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπά-
γῃ. Οὗτοι ǁ⁶ἠγορά-
σθησαν ἀπὸ τῶν ἀν-
θρώπων, **ἀπαρχὴ τῷ
Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ·
5 Καὶ ἐν τῷ στόματι
αὐτῶν οὐχ ⁹εὑρέθη §§δό-
λος· ἄμωμοι ᵈγάρǀ ⁷εἰ-
σιν ǁǁἐνώπιον τῦ θρόνυ
τοῦ Θεοῦ ǀ
6 Καὶ εἶδον ᶜἄλλον ǀ
ἄγγελον *‡¹¹πετώμενον
ἐν μεσουρανήματι, ἔχον-
τα εὐαγγέλιον αἰώνι-
ον, εὐαγγελίσαι τοὺς
†§κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς
γῆς. ϗ †ǁ πᾶν ἔθνος καὶ
φυλὴν καὶ γλῶσσαν ϗ
λαόν·
7 ‡§ Λέγοντα ἐν φωνῇ
μεγάλῃ· ¹⁴Φοβήθητε
τὸν ‡ǁΘεὸν, ϗ ³δότε αὐ-
τῷ δόξαν, ὅτι ¹⁵ἦλθεν
ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐ-
τοῦ· καὶ προσκυνήσατε
τῷ ποιήσαντι τὸν οὐ-
ρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
ǁ†θάλασσαν καὶ πηγὰς
ὑδάτων.

8 Καὶ ἄλλος * ἄγγε-
λος [1] ἠκαλούθησε, λέ-
γων· [3] Ἔπεσεν [3] [e] ἔπε-
σε | Βαβυλὼν [b] ἡ πό-
λις | ἡ μεγάλη, [c] ὅτι |
ἐκ τοῦ οἴνου [d] τοῦ θυ-
μοῦ | τῆς πορνείας αὐ-
τῆς ‡ [4] πεπότικε πάντα
ἔθνη.
9 Καὶ ‖ [d] τρίτος | ἄγγε-
λος [1] ἠκολύθησεν αὐ-
τοῖς, λέγων ἐν φωνῇ
μεγάλῃ· Εἴ τις τὸ θη-
ρίον προςκυνεῖ ϗ τὴν
εἰκόνα αὐτȣ̃, ϗ λαμβά-
νει χάραγμα ἐπὶ τοῦ
μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ
τὴν χεῖρα αὐτοῦ·
10 Καὶ αὐτὸς [5] πίεται
ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμȣ̃
τοῦ Θεοῦ, τοῦ [7] κεκερα-
σμένου ἀκράτου ἐν τῷ
ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐ-
τοῦ· ϗ [9] βασανισθήσε-
ται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ
ἐνώπιον τῶν [d] ἁγίων |
ἀγγέλων, καὶ ἐνώπιον
τοῦ ἀρνίου.
11 Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ
βασανισμȣ̃ αὐτῶν ἀνα-
βαίνει εἰς αἰῶνας αἰ-
ώνων· καὶ οὐκ ἔχου-
σιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας
καὶ νυκτὸς οἱ προσκυ-
νοῦντες τὸ [13] θηρίον ϗ
τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ
εἴ τις λαμβάνει τὸ χά-
ραγμα τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ.
12 [a] Ὧδε §§ ὑπομονὴ τῶν
ἁγίων [14] ἐςίν· [b] ὧδε | οἱ
[15] τηρȣ̃ντες τὰς ἐντολὰς
τοῦ Θεοῦ, ϗ τὴν πίςιν
Ἰησοῦ.
13 Καὶ [16] ἤκουσα φω-
νῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λε-
γούσης [b] μοι | Γράψον·
Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ
ἐν Κυρίῳ † ἀποθνήσκον-
τες ἀπάρτι. Ναὶ, λέ-
γει τὸ Πνεῦμα, ἵνα ἀνα-
παύσωνται ἐκ τῶν κό-
πων αὐτῶν· § τὰ δὲ ἔρ-
γα αὐτῶν ἀκολουθεῖ
μετ' αὐτῶν.
14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ
νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ
τὴν νεφέλην ** καθ-
ήμενος ὅμοιος υἱῷ ἀν-
θρώπου, †† ἔχων ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
στέφανον χρυσοῦν, καὶ
ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέ-
πανον ὀξύ.
15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος
[6] ἐξῆλθεν [d] ἐκ τοῦ να-
οῦ, | ‡‡ κράζων ἐν μεγά-
λῃ φωνῇ τῷ καθημένῳ
ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμ-
ψον [8] τὸ δρέπανον
σου, καὶ θέρισον· ὅτι
[10] ἦλθέ [b] σοι | ἡ ὥρα
[c] τοῦ | θερίσαι· ὅτι ἐξη-
ράνθη [11] ὁ θερισμὸς τῆς
γῆς.
16 Καὶ [18] ἔβαλεν ὁ καθ-
ήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην
τὸ δρέπανον αὐτȣ̃ ἐπὶ
τὴν γῆν· ϗ [12] ἐθερίσθη
ἡ γῆ.
17 Καὶ ἄλλος ἄγγε-
λος [6] ἐξῆλθεν ἐκ τȣ̃ ναȣ̃
τοῦ [19] ἐν τῷ οὐρανῷ,
ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπα-
νον ὀξύ.
18 Καὶ ἄλλος ἄγγελος
[d] [6] ἐξῆλθεν | ἐκ τοῦ θυ-
σιαστηρίου, ἔχων ἐξου-
σίαν ἐπὶ τȣ̃ πυρός· [e] ϗ |
[17] ἐφώνησε κραυγῇ με-

A. D. 96.

- * δεύτερος-f.
- 1 ἀκολȣθέω.
- 2 γράφω.
- † ἀποθνή-σκοντες· ἀπ' ἄρτι λέγει ναὶ τὸ-n.
- 3 πίπτω.
- ‡ ἧς, s. καὶ-f.
- 4 ποτίζω.
- § τὰ γὰρ-i.
- ‖ ἄλλος-a.
- ** καθήμε-νον ὅμοιον-a
- †† ἔχοντα al. ἔχοντι-n.
- 5 πίνω.
- 6 ἐξέρχομαι.
- ‡‡ al. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
- 7 κεραννύω, ch. 18. 6.
- 8 πεμπω.
- 9 βασανίζω, ch. 9. 5. Mat. 8. 6, 29.
- 10 ἔρχομαι.
- 11 ξηραίνω.
- 12 θερίζω, Mat. 6. 26. 25. 24, 26. Lu. 12. 24. 19. 21, 22. Jno. 4. 36--38. 1 Co. 9. 11. 2 Co. 9. 6. Ga. 6. 7--9.
- §§ ἡ-f.
- 13 ch. 11. 7. 13. 1. Mar. 1. 13. Ac. 10. 12. 11. 6. 28. 4, 5. Tit. 1. 12.
- 14 εἰμί.
- 15 τηρέω.
- 16 ἀκούω.
- 17 φωνέω.
- 18 βαλλω.
- 19 s. ὄντος.

γάλῃ τῷ ἔχοντι τὶ
δρέπανον τὸ [1] ὀξὺ, λέ-
γων· [2]Πέμψον σου τὸ
δρέπανον τὸ ὀξὺ, ϗ τρύ-
γησον[3] τοὺς βότρυας
τῆς γῆς, ὅτι *[4]ἤκμασαν
αἱ σταφυλαὶ † αὐτῆς.
19 Καὶ [5]ἔβαλεν ὁ ἄγ-
γελος τὸ δρέπανον αὐ-
τοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ [3]ἐ-
τρύγησε τὴν ἄμπελον
τῆς γῆς, καὶ [5]ἔβαλεν
εἰς §τὴν ληνὸν τοῦ θυ-
μοῦ τȣ͂ Θεȣ͂ ** τὴν με-
γάλην.
20 Καὶ [9]ἐπατήθη ἡ λη-
νὸς ‡‡ἔξω τῆς πόλεως·
ϗ [12]ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ
τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν
χαλινῶν τῶν ἵππων,
ἀπὸ σταδίων χιλίων
ἑξακοσίων.

Κεφ. ιε΄.

ΚΑΙ εἶδον ἄλλο ση-
μεῖον ἐν τῷ ȣ̓ρανῷ μέ-
γα ϗ θαυμαστὸν, ἀγγέ-
λȣς ἑπτὰ, ἔχοντας πλη-
γὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας,
ὅτι ἐν αὐταῖς [15]ἐτελέ-
σθη ὁ θυμὸς τȣ͂ Θεοῦ.
2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασ-
σαν ὑαλίνην [17]μεμιγ-
μένην πυρί· καὶ τοὺς
[19]νικῶντας *§ἐκ τοῦ
θηρίου ϗ ἐκ τῆς εἰκόνος
αὐτοῦ ϗ [b]ἐκ τȣ͂ χαράγ-
ματος αὐτοῦ,| ἐκ τοῦ
ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ, [21]ἑστῶτας ἐπὶ
τὴν θάλασσαν τὴν ὑα-
λίνην, ἔχοντας κιθά-
ρας τοῦ Θεοῦ·
3 Καὶ ᾄδουσι τὴν
ᾠδὴν Μωσέως ‡‡δȣ́λου
τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν
τοῦ ἀρνίου, λέγοντες·
Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ
τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ
Θεὸς ὁ παντοκράτωρ·
δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ
αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς
τῶν ‡ ἁγίων.
4 Τίς οὐ μὴ [6]φοβηθῇ
[c]σε,| [d]Κύριε,| καὶ [7]δο-
ξάσῃ τὸ ὄνομά σȣ; ὅτι
μόνος ‖ὅσιος· ὅτι πάν-
τα†† τὰ ἔθνη [8]ἥξουσι,
καὶ προσκυνήσουσιν ἐν-
ώπιόν σου· ὅτι τὰ δι-
καιώματά σου [10]ἐφα-
νερώθησαν.
5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶ-
δον, καὶ [b]ἰδοὺ| [11]ἠνοί-
γη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς
τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ
οὐρανῷ.
6 Καὶ [12]ἐξῆλθον οἱ
ἑπτὰ ἄγγελοι §§ἔχον-
τες τὰς ἑπτὰ πληγὰς,
[c]ἐκ τοῦ ναοῦ,| ‖‖[13]ἐνδε-
δυμένοι*| *‡ λίνον κα-
θαρὸν [b]καὶ| λαμπρὸν,
ϗ [14]περιεζωσμένοι πε-
ρὶ τὰ στήθη ζώνας χρυ-
σᾶς.
7 Καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσ-
σάρων ζώων [16]ἔδωκε
τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις
ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς
[18]γεμȣ́σας τȣ͂ θυμȣ͂ τοῦ
Θεοῦ τοῦ [20]ζῶντος εἰς
τȣ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
8 Καὶ [23]ἐγεμίσθη ὁ
ναὸς *‖ καπνοῦ ἐκ τῆς
δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ
τῆς δυνάμεως αὐτοῦ·
καὶ οὐδεὶς [22]ἠδύνατο
[24]εἰσελθεῖν εἰς τὸν να-
ὸν, ἄχρι [15]τελεσθῶσιν

A. D. 96.

1 ch. 1. 16. Ps. 56. 4.
2 πέμπω.
3 τρυγάω, Lu. 6. 44.
* ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ-h.
4 ἀκμάζω.
† τῆς γῆς-i.
‡ ἐθνῶν-a. alij αἰώνων-i.
5 βάλλω.
6 φοβέω.
7 δοξάζω.
§ τὸν-n.
‖ ἅγιος εἶ-h.
** τὸν μέγαν.-a.
†† πάντες ἥξουσι-h.
8 ἥκω.
9 πατέω.
‡‡ ἔξωθεν-a.
10 φανερόω.
11 ἀνοίγω.
12 ἐξέρχομαι
§§ οἱ-e.
‖‖ al. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
13 ἐνδύω.
*† οἳ ἦσαν-f.
14 περιζώννυμι.
*‡ λίθον-n.
15 τελέω.
16 δίδωμι.
17 μίγνυμι.
18 γέμω.
19 νικάω.
*§ ἐκ τῆς εἰκόνος καὶ ἐκ τȣ͂ θηρίȣ αὐ-
20 ζάω.[τȣ͂,-n
21 ἵστημι.
*‖ ἐκ τοῦ-f.
22 δύναμαι.
23 γεμίζω.
†‡ τοῦ-f.
24 εἰσέρχομαι.

αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν
ἑπτὰ ἀγγέλων.

Κεφ. ιϛʹ.

ΚΑΙ [a] ἤκουσα φωνῆς
μεγάλης [c] ἐκ τῦ ναοῦ,[1*]
λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγ-
γέλοις· Ὑπάγετε, [d] ϗ [1]
[5] ἐκχέατε τὰς ‡ φιάλας
τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεῦ εἰς
τὴν γῆν.
2 Καὶ [6] ἀπῆλθεν ὁ πρῶ-
τος,§ καὶ [5] ἐξέχεε τὴν
φιάλην αὐτοῦ ‖ ἐπὶ τὴν
γῆν· καὶ [7] ἐγένετο ἕλ-
κος [e] κακὸν καὶ [1] πονη-
ρὸν ** εἰς τοὺς ἀνθρώ-
πους τοὺς ἔχοντας τὸ
[11] χάραγμα τοῦ θηρίου,
καὶ τοὺς τῇ εἰκόνι αὐ-
τοῦ προσκυνοῦντας.
3 Καὶ ὁ δεύτερος [c] ἄγ-
γελος[1] [5] ἐξέχεε τὴν φι-
άλην αὐτοῦ εἰς τὴν θά-
λασσαν· καὶ [7] ἐγένετο
αἷμα ὡς νεκροῦ· ϗ πᾶ-
σα ψυχὴ ‡‡ [13] ζῶσα [1]
[15] ἀπέθανεν ἐν τῇ θα-
λάσσῃ.
4 Καὶ ὁ τρίτος [b] ἄγγε-
λος [1] [5] ἐξέχεε τὴν φιά-
λην αὐτοῦ εἰς τοὺς πο-
ταμοὺς καὶ εἰς τὰς πη-
γὰς τῶν ὑδάτων· καὶ
*† [7] ἐγένετο αἷμα.
5 Καὶ [4] ἤκουσα τοῦ
ἀγγέλου τῶν ὑδάτων,
λέγοντος· Δίκαιος,
[b] Κύριε,[1] [3] εἶ, ὁ [3] ὢν,
καὶ ὁ [3] ἦν, [b] καὶ [1] *‡ ὁ
ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρι-
νας· [17]
6 Ὅτι αἷμα ἁγίων
[e] ϗ [1] προφητῶν [5] ἐξέχε-
αν, καὶ αἷμα αὐτοῖς

A. D. 96.

1 δίδωμι.
2 πίνω.
3 εἰμί.
4 ἀκούω.
* alii ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
† alii φωνὴν ἐκ.
5 ἐκχέω.
‡ ἑπτὰ-ε.
6 ἀπέρχομαι.
§ ἄγγελος-f.
‖ εἰς-h.
7 γίνομαι.
8 καυματίζω, Mat. 13. 6. Mar. 4. 6.
9 ch. 7. 16.
** ἐπὶ-i.
10 βλασφημέω, Mat. 9. 3. 26. 65. Mar. 3. 28, 29. Lu. 12. 10. Jno. 10. 36. Ro. 2. 24.
†† οἱ ἄνθρωποι τὸ-i.
11 c. 13. 16, 17. 14. 9, 11. 15. 2. 19. 20. 20. 4. Ac. 17. 29.
12 μετανοέω.
13 ζάω.
14 σκοτόω.
‡‡ ζωῆς-a.-d.
15 ἀποθνήσκω.
§§ ἐμασῶντο-n.
16 μασσάομαι. [n.
*† ἐγένοντο-
*‡ alii καὶ ὁ ἐσόμενος, ὅτι-n.
17 κρίνω.
18 ξηραίνω.

[1] ἔδωκας [2] πιεῖν· ἄξιοι
[b] γάρ [1] [3] εἰσι.
7 Καὶ [4] ἤκουσα [b] ἄλλυ
ἐκ[1] † τοῦ θυσιαστηρίου,
λέγοντος· Ναὶ Κύριε ὁ
Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι
αἱ κρίσεις σου.
8 Καὶ ὁ τέταρτος
[b] ἄγγελος [1] [5] ἐξέχεε
τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ
τὸν ἥλιον· καὶ [1] ἐδό-
θη αὐτῷ [8] καυματίσαι
τοὺς ἀνθρώπους ἐν
πυρί.
9 Καὶ [8] ἐκαυματίσθη-
σαν οἱ ἄνθρωποι [9] καῦ-
μα μέγα, καὶ [10] ἐβλας-
φήμησαν †† τὸ ὄνομα
τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχον-
τος ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς
πληγὰς ταύτας· καὶ οὐ
[12] μετενόησαν [1] δοῦναι
αὐτῷ δόξαν.
10 Καὶ ὁ πέμπτος [b] ἄγ-
γελος[1] [5] ἐξέχεε τὴν φι-
άλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν
θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ
[7] ἐγένετο ἡ βασιλεία
αὐτοῦ [14] ἐσκοτωμένη·
καὶ §§ [16] ἐμασσῶντο τὰς
γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ
πόνου·
11 Καὶ [10] ἐβλασφήμη-
σαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἐκ τῶν πόνων
αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλ-
κῶν αὐτῶν· καὶ οὐ μετ-
ενόησαν [12] ἐκ τῶν ἔρ-
γων αὐτῶν.
12 Καὶ ὁ ἕκτος [b] ἄγγε-
λος[1] [5] ἐξέχεε τὴν φιά-
λην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν πο-
ταμὸν τὸν μέγαν [b] τὸν[1]
Εὐφράτην· καὶ [18] ἐξη-

ράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ,
ἵνα [1]ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς
τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ
[*]ἀνατολῶν ἡλίου.
13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ
στόματος τοῦ δράκοντος,
καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ
θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στό-
ματος τοῦ ψευδοπρο-
φήτου, πνεύματα τρία
ἀκάθαρτα [†]ὅμοια [5]βα-
τράχοις‡
14 Εἰσὶ[6] γὰρ πνεύμα-
τα §δαιμόνων ποιοῦν-
τα σημεῖα ‖ἐκπορεύε-
σθαι¶ ἐπὶ τοὺς βασι-
λεῖς [b]τῆς γῆς καὶ¶ τῆς
οἰκουμένης ὅλης, [9]συν-
αγαγεῖν αὐτοὺς εἰς
[**]πόλεμον τῆς ἡμέρας
[a]ἐκείνης¶ τῆς μεγάλης
τοῦ Θεοῦ τοῦ παντο-
κράτορος.[11]
15 [††]Ἰδού, ἔρχομαι ὡς
κλέπτης. Μακάριος ὁ
γρηγορῶν, καὶ τηρῶν
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα
μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ
βλέπωσι τὴν ἀσχημο-
σύνην αὐτοῦ.
16 Καὶ [9]συνήγαγεν
αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον
τὸν καλούμενον Ἑβρα-
ϊστὶ §§Ἀρμαγεδδών.
17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγ-
γελος¶ [14]ἐξέχεε τὴν φι-
άλην αὐτοῦ ‖‖εἰς τὸν
ἀέρα· καὶ [16]ἐξῆλθε φω-
νὴ [a]μεγάλη ¶ [*]‡ἀπὸ τοῦ
ναοῦ [c]τοῦ οὐρανοῦ,¶ ἀπὸ
τοῦ θρόνου, λέγουσα·
[a]Γέγονε.
18 Καὶ [a]ἐγένοντο φω-
ναὶ καὶ βρονταὶ καὶ
ἀστραπαί· καὶ σεισμὸς
[a][2]ἐγένετο μέγας, οἷος
οὐκ [2]ἐγένετο ἀφ' οὗ οἱ
ἄνθρωποι [2]ἐγένοντο
ἐπὶ τῆς γῆς, [3]τηλικοῦ-
τος σεισμὸς οὕτω μέ-
γας.
19 Καὶ [2]ἐγένετο ἡ πό-
λις ἡ μεγάλη εἰς τρία
μέρη, καὶ αἱ πόλεις
τῶν ἐθνῶν [4]ἔπεσον·
καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη
[7]ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ, [8]δοῦναι αὐτῇ τὸ
ποτήριον τοῦ οἴνου
τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς
αὐτοῦ.
20 Καὶ πᾶσα νῆσος
[10]ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ
[19]εὑρέθησαν.
21 Καὶ χάλαζα μεγά-
λη ὡς ταλαντιαία κα-
ταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους·
καὶ [12]ἐβλασφήμησαν οἱ
ἄνθρωποι τὸν Θεόν, ἐκ
τῆς πληγῆς τῆς χαλά-
ζης· ὅτι μεγάλη [a]ἐστὶν
ἡ πληγὴ ‡‡αὐτῆς σφό-
δρα.

Κεφ. ιζʹ.

1 ΚΑΙ [13]ἦλθεν εἷς ἐκ
τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν
ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιά-
λας, καὶ ἐλάλησε μετ'
ἐμοῦ, λέγων [b]μοι·¶
Δεῦρο, [15]δείξω σοι τὸ
κρῖμα τῆς πόρνης τῆς
μεγάλης, τῆς καθημέ-
νης [*]†ἐπὶ τῶν ὑδάτων
τῶν πολλῶν·
2 Μεθ' ἧς [17]ἐπόρνευ-
σαν οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς, καὶ [18]ἐμεθύσθησαν
ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορ-

A. D. 96.

1 ἑτοιμάζω.
2 γίνομαι.
* ἀνατολῆς-h
3 2 Co. 1. 10.
He. 2. 3.
Ja. 3. 4.
4 πίπτω.
† ὡς βάτραχοι-a.
5 Ps. 78. 45.
‡ ἐκπορευθέντα.-f.
6 εἰμί. [a.
§ δαιμονίων-
7 μιμνήσκομαι.
8 δίδωμι.
‖ ἃ ἐκπορεύεται a.-d.
9 συνάγω.
10 φεύγω.
** τὸν ε.
11 v. 7. c. 1. 8.
2 Co. 6. 18.
†† Οὕτω γὰρ ἔλεγεν ὁ κύριος· f. alii Ἰδοὺ ἔρχεται. [μέω.
12 βλασφη-
‡‡ αὐτῆς-n.
13 ἔρχομαι.
§§ Ἀρμαγεδών. a. alii Μαγεδών-i.
14 ἐκχέω.
15 δεικνύω.
‖‖ ἐπὶ-l.
16 ἐξέρχομαι
*† ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν.-l.
*‡ ἐκ-l.
17 πορνεύω.
ch. 18. 3, 9.
Jer. 3. 7.
Deu. 23. 17.
18 μεθύσκω,
Lu. 12. 45.
Ep. 5. 18.
19 εὑρίσκω.

νείας αὐτῆς οἱ κατοι-
κοῦντες τὴν γῆν.
3 Καὶ [2] ἀπήνεγκέ με
εἰς ἔρημον [e] ἐν| πνεύμα-
τι· καὶ εἶδον γυναῖκα
καθημένην ἐπὶ θηρίον
κόκκινον, γέμον * ὀνο-
μάτων βλασφημίας,
ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ ϗ
κέρατα δέκα.
4 Καὶ ἡ γυνὴ § ἡ [3] πε-
ριβεβλημένη πορφύρᾳ,
καὶ κοκκίνῳ, καὶ [4] κε-
χρυσωμένη || χρυσῷ
καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ
μαργαρίταις, ἔχουσα
χρυσοῦν ποτήριον ἐν
τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον
βδελυγμάτων καὶ **ἀ-
καθάρτητος πορνείας
αὐτῆς· ††
5 Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον
αὐτῆς [e] ὄνομα| ‡‡ [7] γε-
γραμμένον· Μυστήριον·
Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ
μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ
τῶν βδελυγμάτων τῆς
γῆς.
6 Καὶ εἶδον τὴν γυναῖ-
κα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵ-
ματος τῶν ἁγίων, ϗ ἐκ
τοῦ αἵματος τῶν μαρ-
τύρων Ἰησοῦ· ϗ [9] ἐθαύ-
μασα, [11] ἰδὼν αὐτὴν,
θαῦμα μέγα.
7 Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγ-
γελος· Διατί [9] ἐθαύμα-
σας; ἐγώ σοι [14] ἐρῶ τὸ
μυστήριον τῆς γυναι-
κὸς, ϗ τοῦ θηρίου τοῦ
βαστάζοντος αὐτὴν,
τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ
κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα
κέρατα.
8 *§ Θηρίον ὃ εἶδες,

A. D. 96.

1 εἰμί.
2 ἀποφέρω.
* ὀνόματα-n
† βλεπόντων-a.
‡ καὶ πάρεσται.-a. alii ϗ πάρεστιν.
§ ἣν περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον,-a.
3 περιβάλλω.
4 χρυσόω, ch. 18. 16. Ex. 26. 32. 2 Ch. 3. 7.
|| χρυσίῳ-a.
** τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας-a.
†† τῆς γῆς,-h
5 πίπτω.
6 ἔρχομαι.
‡‡ γεγραμμένον μυστήριον·-n.
7 γράφω.
8 μένω.
9 θαυμάζω.
§§ οὐκ-n.
10 λαμβάνω.
11 εἴδω.
|||| τὸ θηρίον-n.
12 ver. 17. Ac. 20. 3. 1 Co. 1. 10. 7. 25, 40. 2 Co. 8. 10. Philem. 14.
*† αὐτῶν-h.
*‡ διδόασιν.-a.
13 Lu. 11. 22. 18. 22. Jno. 6. 11. Ac. 4. 35.
14 εἴρω.
*§ Τὸ-e.

[1] ἦν, ϗ οὐκ [1] ἔστι· καὶ
μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ
τῆς ἀβύσσου, ϗ εἰς ἀπώ-
λειαν ὑπάγειν· ϗ [9] θαυ-
μάσονται οἱ κατοικοῦν-
τες ἐπὶ τῆς γῆς, (ὧν
οὐ [7] γέγραπται τὰ ὀνό-
ματα ἐπὶ τὸ βιβλίον
τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβο-
λῆς κόσμου) † βλέπον-
τες τὸ θηρίον, ὅ, τι [1] ἦν
καὶ οὐκ [1] ἔστι, ‡ καίπερ
[1] ἐστίν.
9 Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων
σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφα-
λαὶ, ὄρη [1] εἰσὶν ἑπτὰ,
ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται
ἐπ' αὐτῶν.
10 Καὶ βασιλεῖς ἑπτά
[1] εἰσιν· οἱ πέντε [5] ἔ-
πεσαν, [b] καὶ| ὁ εἷς
[1] ἐστιν, ὁ ἄλλος οὔπω
[6] ἦλθε· καὶ ὅταν [6] ἔλ-
θῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ
[8] μεῖναι.
11 Καὶ τὸ θηρίον ὃ
[1] ἦν, ϗ οὐκ [1] ἔστι. καὶ αὐ-
τὸς ὄγδοός [1] ἐστι, ϗ ἐκ
τῶν ἑπτά [1] ἐστι, καὶ εἰς
ἀπώλειαν ὑπάγει.
12 Καὶ τὰ δέκα κέρα-
τα ἃ εἶδες, δέκα βασι-
λεῖς [1] εἰσιν, οἵτινες βα-
σιλείαν §§ οὔπω [10] ἔλα-
βον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς
βασιλεῖς μίαν ὥραν
λαμβάνουσι μετὰ |||| τοῦ
θηρίου.
13 Οὗτοι μίαν [12] γνώ-
μην ἔχουσι, καὶ τὴν
δύναμιν καὶ τὴν ἐξου-
σίαν, *† ἑαυτῶν τῷ
θηρίῳ *‡ [13] διαδιδώσου-
σιν.
14 Οὗτοι μετὰ τοῦ

ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος †κυρίων [3] ἐστὶ καὶ Βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

15 Καὶ λέγει μοι· Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ ϗ ὄχλοι [3]εἰσί, ϗ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.

16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες ††ἐπὶ τὸ θηρίον, οὗτοι [5] μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ [7] ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν [e]καὶ γυμνὴν,|§§ καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί.

17 Ὁ γὰρ Θεὸς [10]ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην, ϗ [10] δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι *‡τελεσθῇ *§τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ.

18 Καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, [3]ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

Κεφ. ιη΄.

ΚΑΙ μετὰ ταῦτα εἶδον †§ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ [18] ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.

A. D. 96.

1 κράζω.
* ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ,-a.al. ἐν ἰσχύϊ,-i
† ὁ Θεός ἐστι-n
2 πίπτω.
3 εἰμί.
4 γίνομαι.
‡ δαιμονίων-f.
§ ϗ μεμισημένου,-f.
|| θηρίων-n. al. utrumque conjungunt.
5 μισέω.
** alii τοῦ θυμοῦ-e.
†† καὶ τό-a.
‡‡ πεπότικε, alii πέπτωκαν s. πεπτώκασι-n
6 πορνεύω.
7 ἐρημόω.
§§ al. καὶ γυμνὴν ποιήσουσιν αὐτήν
8 πλουτέω.
9 ἀκούω.
10 δίδωμι.
||| Ἐξέλθε-i.
*† βλαβῆτε-n.
13 λαμβάνω.
*‡ τελεσθήσονται-a. al. τελεσθῶσιν-h.
*§ οἱ λόγοι-a.
*|| ἐκολλήθησαν-a.
14 ἀκολουθέω.
15 μνημονεύω
†‡ αὐτῆς-f.
16 ἀποδίδωμι.
†§ ἄλλον-e.
†|| al. τά.
‡§ αὐτῆς-f.
17 κεραννύω.
18 φωτίζω.
19 δοξάζω.

2 Καὶ [1] ἔκραξεν *ἐν ἰσχύϊ, φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· [2] Ἔπεσεν [2]ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ [4] ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων, καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ‡ ἀκαθάρτου,§ ϗ φυλακὴ παντὸς || ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ [5] μεμισημένου·

3 Ὅτι ἐκ [e] τοῦ οἴνου| ** τοῦ θυμοῦ [e]τῆς πορνείας| αὐτῆς ‡‡ πέπωκε πάντα τὰ ἔθνη· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς [6] ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς [8] ἐπλούτησαν.

4 Καὶ [9] ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν· ||| Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα μὴ *†[13]λάβητε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς·

5 Ὅτι *|| [14] ἠκολούθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, ϗ [15]ἐμνημόνευσεν †‡ ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.

6 Ἀπόδοτε[16] αὐτῇ ὡς ϗ αὐτὴ [16]ἀπέδωκεν ὑμῖν,| καὶ διπλώσατε [e] αὐτῇ| †||διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ‡§ ᾧ [17] ἐκέρασε, [17] κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν.

7 Ὅσα [19]ἐδόξασεν ἑαυτὴν, καὶ ἐστρηνίασε,

τοσοῦτον [1]δότε αὐτῇ βα-
σανισμὸν ϗ πένθος· ὅτι
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέ-
γει· †Κάθημαι βασίλισ-
σα, καὶ χήρα οὐκ εἰ-
μὶ, καὶ πένθος οὐ μὴ
[2] ἴδω.
8 Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ
ἡμέρᾳ [3] ἥξουσιν αἱ πλη-
γαὶ αὐτῆς, θάνατος ϗ
πένθος ϗ λιμός· καὶ ἐν
πυρὶ [5]κατακαυθήσεται,
ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ
Θεὸς ὁ ‖κρίνων αὐτήν.
9 Καὶ ††[6] κλαύσονται
αὐτὴν,¦ καὶ [7]κόψονται
ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς
πορνεύσαντες ϗ στρη-
νιάσαντες, ὅταν βλέ-
πωσι τὸν καπνὸν τῆς
πυρώσεως αὐτῆς.
10 Ἀπὸ μακρόθεν [10]ἑ-
στηκότες, διὰ τὸν φό-
βον τοῦ βασανισμοῦ
αὐτῆς, λέγοντες· Οὐαὶ,
οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη
Βαβυλὼν, ἡ πόλις ἡ
ἰσχυρὰ, ὅτι [b] ἐν¦ μιᾷ
ὥρᾳ [11] ἦλθεν ἡ κρίσις
σου.
11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς
γῆς ‖‖κλαίουσι καὶ πεν-
θοῦσιν *† ἐπ' αὐτῇ, ὅτι
τὸν γόμον αὐτῶν οὐ-
δεὶς *§ ἀγοράζει οὐκ
ἔτι·
12 Γόμον χρυσοῦ, καὶ
ἀργύρου, καὶ λίθου τι-
μίου, καὶ μαργαρίτου,
καὶ †‡ βύσσου, ϗ †§ πορ-
φύρας, καὶ σηρικοῦ,
καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν
†‖ ξύλον θύϊνον, καὶ
πᾶν σκεῦος ἐλεφάντι-
νον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ
* ξύλου τιμιωτάτου, ϗ
χαλκοῦ, καὶ σιδήρου,
καὶ ‡ μαρμάρου,
13 Καὶ κινάμωμον, § ϗ
θυμιάματα, ϗ μύρον, ϗ
λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ
ἔλαιον, ϗ σεμίδαλιν, ϗ
σῖτον, καὶ κτήνη, καὶ
πρόβατα· καὶ [4] ἵππων,
καὶ **ῥεδῶν, καὶ σωμά-
των, ϗ ψυχὰς ἀνθρώ-
πων.
14 Καὶ ἡ ὀπώρα τῆς
ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς
σου [8]ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ,
ϗ πάντα τὰ λιπαρὰ ϗ
τὰ λαμπρὰ ‡‡ [8] ἀπῆλ-
θεν ἀπὸ σοῦ, ϗ οὐκ
ἔτι οὐ μὴ §§ [9] εὑρήσῃς
αὐτά.
15 Οἱ ἔμποροι τούτων
οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐ-
τῆς, ἀπὸ μακρόθεν στή-
σονται,[10] διὰ τὸν φό-
βον τοῦ βασανισμοῦ
αὐτῆς, κλαίοντες ϗ πεν-
θοῦντες,
16 [c] Καὶ¦ λέγοντες·
Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ
μεγάλη, ἡ [12] περιβε-
βλημένη βύσσινον ϗ
πορφυροῦν καὶ κόκκι-
νον, ϗ [13]κεχρυσωμένη
[c] ἐν¦ *‡ χρυσῷ καὶ λίθῳ
τιμίῳ ϗ μαργαρίταις·
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ [14]ἠρημώθη
ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.
17 Καὶ πᾶς κυβερνή-
της, καὶ πᾶς *‖ἐπὶ τῶν
πλοίων ὁ ὅμιλος, καὶ
ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν
θάλασσαν ἐργάζονται,
ἀπὸ μακρόθεν [10] ἔστη-
σαν,

A. D. 96.

1 δίδωμι.
* λίθου-n.
† Ὅτι κάθη-
μαι al. Ὅτι
καθὼς alii
Καθὼς κά-
θημαι-n.
‡ μαργάρου-n
2 εἴδω.
§ καὶ ἄμω-
μον,-e.
3 ἥκω.
4 s. γόμον.
5 κατακαίω.
‖ κρίνας-a.
al. κρινῶν-n
** ῥαιδῶν,-n.
†† κλαύσου-
σι-h.
6 κλαίω.
7 κόπτω. [α.
‡‡ ἀπώλετο-
8 ἀπέρχομαι.
§§ εὕρῃς-h.
9 εὑρίσκω.
10 ἵστημι.
11 ἔρχομαι.
12 περιβάλ-
λω.
‖‖ κλαύσουσι
καὶ πενθή-
σουσιν-h.
13 χρυσόω,
c. 17. 4.
*† ἐφ' ἑαυ-
τοὺς,al.ἐπ'
αὐτοὺς,-n.
*‡ χρυσίῳ-a.
*§ ἀγοράζει·
οὐκέτι γό-
μον-n.
14 ἐρημόω.
*‖ ὁ ἐπὶ τό-
πον πλέων,
καὶ-a. alii.
ὁ ἐπὶ τῶν
πλοίων
πλέων, ϗ-n
†‡ βυσσίνου-a
†§ πορφυρᾶ,-i
†‖ σκεῦος-n.

18 Καὶ [1]ἔκραζον, *[2]ὁ-
ρῶντες τὸν καπνὸν τῆς
πυρώσεως αὐτῆς, λέ-
γοντες· Τίς ὁμοία τῇ
πόλει τῇ μεγάλῃ;
19 Καὶ [4]ἔβαλον χοῦν
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐ-
τῶν, ϗ [1]ἔκραζον κλαί-
οντες καὶ πενθοῦντες,
†λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαὶ,
ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ
[7]ἐπλούτησαν πάντες
οἱ ἔχοντες §πλοῖα
ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἐκ
τῆς τιμιότητος αὐτῆς.
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ [9]ἠρημώ-
θη.
20 Εὐφραίνου ἐπ' ‖αὐ-
τὴν, οὐρανὲ, καὶ οἱ
ἅγιοι ††ἀπόστολοι
καὶ οἱ προφῆται,
ὅτι [10]ἔκρινεν ὁ Θεὸς
τὸ κρῖμα ὑμῶν ἐξ αὐ-
τῆς.
21 Καὶ [12]ἦρεν εἷς
ἄγγελος ἰσχυρὸς λί-
θον ὡς μύλον μέγαν,
καὶ [4]ἔβαλεν εἰς τὴν
θάλασσαν, λέγων· Οὕ-
τως ὁρμήματι [4]βληθή-
σεται Βαβυλὼν ἡ με-
γάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ
[15]εὑρεθῇ ἔτι.
22 Καὶ φωνὴ [17]κιθα-
ρῳδῶν ϗ [18]μουσικῶν
ϗ [19]αὐλητῶν καὶ σαλ-
πιστῶν οὐ μὴ ἀκου-
σθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ
πᾶς τεχνίτης πάσης
τέχνης οὐ μὴ [15]εὑρεθῇ
ἐν σοὶ ἔτι· ϗ φωνὴ μύ-
λου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν
σοὶ ἔτι·
23 Καὶ φῶς λύχνου οὐ
μὴ [22]φανῇ ἐν σοὶ ἔτι·

A. D. 96.

1 κράζω.
* βλέποντες-a.
2 ὁράω.
3 εἰμι.
4 βάλλω.
5 πλανάω.
† καὶ λέγοντες-i.
‡ αἵματα-a.
6 σφάζω.
7 πλουτέω.
§ τὰ πλοῖα-h.
8 ἀκούω.
9 ἐρημόω.
‖ αὐτῇ-a.
¶ ὡς φωνὴν-a
** λεγόντων-a.
†† καὶ οἱ-e.
10 κρίνω.
11 ver. 3,4,6. confer. Ps. 104. 35.
‡‡ δύναμις ϗ ἡ δόξα-h.
12 αἴρω.
§§ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν-a.al. τῷ Θεῷ-n.
13 s. δοθήτω.
‖‖ διέφθειρε-h
14 φθείρω.
15 εὑρίσκω.
16 ἐκδικέω, ch. 6. 10. Lu. 18. 3,5. Ro. 12. 19. 2 Co. 10. 6. 2 Ki. 9. 7. Je. 50. 15.
*† εἴρηκεν-n.
17 ch. 14. 2.
18 1 Mac. 9. 39, 41.
19 Mat. 9. 23.
20 πίπτω.
21 προσκυνέω
22 φαίνω.
*‡ τῷ θρόνῳ,-i.

ϗ φωνὴ νυμφίου καὶ
νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ
ἐν σοὶ ἔτι· [e]ὅτι | οἱ
ἔμποροί σου [3]ἦσαν οἱ
μεγιστᾶνες τῆς γῆς,
ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ
σου [5]ἐπλανήθησαν πάν-
τα τὰ ἔθνη.
24 Καὶ ἐν αὐτῇ ‡αἷμα
προφητῶν ϗ ἁγίων εὑ-
ρέθη,[13] ϗ πάντων τῶν
[6]ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς
γῆς.

Κεφ. ιθ'.

[b]ΚΑΙ | μετὰ ταῦτα
[8]ἤκουσα ¶φωνὴν ὄχλου
πολλοῦ μεγάλην ἐν
τῷ οὐρανῷ, **λέγον-
τος· [11]Ἀλληλούϊα·
ἡ σωτηρία ϗ ἡ ‡‡δόξα
[b]καὶ ἡ τιμὴ,| καὶ ἡ δύ-
ναμις [13] §§Κυρίῳ τῷ
Θεῷ ἡμῶν·
2 Ὅτι ἀληθιναὶ καὶ
δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐ-
τοῦ· ὅτι [10]ἔκρινε τὴν
πόρνην τὴν μεγάλην,
ἥτις ‖‖[14]ἔφθειρε τὴν
γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐ-
τῆς, καὶ [16]ἐξεδίκησε τὸ
αἷμα τῶν δούλων αὐ-
τοῦ ἐκ [b]τῆς | χειρὸς
αὐτῆς.
3 Καὶ δεύτερον *†εἴ-
ρηκαν· Ἀλληλούϊα.
Καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς
ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰ-
ῶνας τῶν αἰώνων.
4 Καὶ [20]ἔπεσον οἱ
πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι
ϗ τέσσαρες, ϗ τὰ τέσ-
σαρα ζῶα, ϗ [21]προσε-
κύνησαν τῷ Θεῷ τῷ
καθημένῳ ἐπὶ *‡τοῦ

θρόνῳ, λέγοντες· Ἀ-
μήν· Ἀλληλούϊα.
5 Καὶ φωνὴ * ἐκ τοῦ
θρόνου [2]ἐξῆλθε, λέγου-
σα· Αἰνεῖτε †τὸν Θεὸν
ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι
αὐτοῦ, καὶ οἱ [3]φοβούμε-
νοι αὐτὸν b καὶ l οἱ μι-
κροὶ ϗ οἱ μεγάλοι.
6 Καὶ [5]ἤκουσα e ὡς l
φωνὴν ὄχλου πολλοῦ,
καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων
πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν
βροντῶν ἰσχυρῶν ‡λέ-
γοντας· Ἀλληλούϊα·
ὅτι [6]ἐβασίλευσε Κύρι-
ος ὁ Θεὸς § ὁ παντοκρά-
τωρ.
7 Χαίρωμεν καὶ ἀγαλ-
λιώμεθα, καὶ [8]δῶμεν
τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι
[9]ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ
ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ
e αὐτοῦ l [13]ἡτοίμασεν
ἑαυτήν.
8 Καὶ [8]ἐδόθη αὐτῇ ἵνα
[10]περιβάληται βύσσι-
νον[14] καθαρὸν καὶ λαμ-
πρόν· τὸ γὰρ βύσσινον
τὰ [16]δικαιώματά [17]ἐστι
τῶν ἁγίων.
9 Καὶ λέγει μοι· Γρά-
ψον·[19] Μακάριοι οἱ εἰς
τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου
τοῦ ἀρνίου [21]κεκλημέ-
νοι. Καὶ λέγει μοι·
Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθι-
νοί [17]εἰσι τοῦ Θεοῦ.
10 Καὶ [22]ἔπεσον ἔμ-
προσθεν τῶν ποδῶν αὐ-
τοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ·
καὶ λέγει μοι· §§Ὅρα
μή·[23] σύνδουλός σου
εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν
σου τῶν ἐχόντων τὴν
[1]μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ·
τῷ Θεῷ προσκύνησον·
ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ
Ἰησοῦ [17]ἐστι τὸ
πνεῦμα τῆς προφητεί-
ας.
11 Καὶ εἶδον τὸν οὐ-
ρανὸν [4]ἀνεῳγμένον, ϗ
ἰδοὺ ἵππος λευκός, ϗ ὁ
καθήμενος ἐπ' αὐτόν,
e καλούμενος l πιστὸς
καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν
δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ
πολεμεῖ.
12 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐ-
τοῦ c ὡς l φλὸξ πυρός,
καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ διαδήματα πολ-
λά· ἔχων‖ ὄνομα [19]γε-
γραμμένον, ὃ οὐδεὶς [7]οἶ-
δεν εἰ μὴ αὐτός.
13 Καὶ [10]περιβεβλη-
μένος [11]ἱμάτιον [12]βε-
βαμμένον αἵματι· καὶ
** καλεῖται τὸ ὄνομα
αὐτοῦ· Ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ.
14 Καὶ τὰ στρατεύμα-
τα ἐν τῷ οὐρανῷ [15]ἠκο-
λούθει αὐτῷ [18]ἐφ' ἵπποις
λευκοῖς, [20]ἐνδεδυμένοι
βύσσινον [14]λευκὸν b ϗ l
καθαρόν.
15 Καὶ ἐκ τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ ἐκπορεύε-
ται ῥομφαία †† ὀξεῖα,
ἵνα ἐν αὐτῇ ‡‡ πατάσ-
σῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐ-
τὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς
ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ
αὐτὸς πατεῖ τὴν λη-
νὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυ-
μοῦ b καὶ l τῆς ὀργῆς
τοῦ Θεοῦ τοῦ παντο-
κράτορος.

A. D. 96.

1 ch. 6. 9. 12. 17.
* ἀπὸ-h.
2 ἐξέρχομαι.
† τῷ Θεῷ-h.
3 φοβέω.
4 ἀνοίγω.
5 ἀκούω.
‡ λέγοντες-a. al. λεγόντων.
6 βασιλεύω.
§ ἡμῶν-e.
‖ ὀνόματα γεγραμμένα καὶ-f.
7 εἴδω.
8 δίδωμι.
9 ἔρχομαι.
10 περιβάλλω, ch. 3. 5; 4. 4. 7. 9, 13. 10. 1. 11. 3. 12. 1.
11 s. κατά.
12 βάπτω.
13 ἑτοιμάζω.
** κέκληται-h.
14 s. ἔνδυμα.
15 ἀκολουθέω.
16 Lu. 1. 6. Ro. 5. 16, 18. 8. 4.
17 εἰμί.
18 s. ἥμενα.
19 γράφω.
20 ἐνδύω.
21 καλέω.
†† δίστομος ὀξεῖα.-h.
‡‡ πατάξῃ-a.
22 πίπτω.
23 s. ποιήσῃς.
§§ Ὅρα, μὴ ποιήσῃς· σύνδουλός alii Ὅρα, μὴ σύνδουλός-n.

16 Καὶ ἔχει [e] ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ| ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ [b] τὸ| ὄνομα [2] γεγραμμένον· Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.

17 Καὶ εἶδον [d] ἕνα| * ἄγγελον [4] ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ [5] ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς [7] πετωμένοις ἐν μεσουρανήματι· Δεῦτε ‡ καὶ [8] συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον § τοῦ μεγάλου Θεοῦ·

18 Ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων †† ϗ δȣ́λων, ϗ μικρῶν, ‡‡ καὶ μεγάλων.

19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ [11] στρατεύματα αὐτῶν [8] συνηγμένα [13] ποιῆσαι πόλεμον|||| μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

20 Καὶ [14] ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ *† μετὰ τούτου ὁ ψευδοπροφήτης ὁ [13] ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς [17] ἐπλάνησε τοὺς [19] λαβόντας τὸ χάραγμα τȣ̃ θηρίȣ, καὶ τȣ̀ς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτȣ̃· [20] ζῶντες ἐβλήθησαν [1] οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν [b] τῷ| θείῳ·

21 Καὶ οἱ λοιποὶ [3] ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τȣ̃ καθημένȣ ἐπὶ τȣ̃ ἵππȣ, τῇ † ἐκπορευομένῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα [6] ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν·

Κεφ. κ'.

ΚΑΙ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν || κλεῖδα τῆς ἀβύσσου, ϗ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

2 Καὶ [9] ἐκράτησε τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς [22] ἐστι Διάβολος καὶ Σατανᾶς· ** καὶ [10] ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη.

3 Καὶ [1] ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν [b] αὐτὸν,| καὶ [12] ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτȣ̃, ἵνα μὴ §§ [17] πλανήσῃ τὰ ἔθνη ἔτι, ἄχρι τελεσθῇ [c] τὰ| χίλια ἔτη· [c] καὶ| μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους· καὶ [15] ἐκάθισαν ἐπ' αὐτȣ̀ς, καὶ κρῖμα [16] ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν [18] πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ [21] προσεκύνησαν ‡* τῷ θηρίῳ, οὔτε

A. D. 96.

1 βάλλω.
2 γράφω.
3 ἀποκτείνω.
* alii ἔλ-λον-π.
4 ἵστημι.
† ἐξελθοῦσῃ-a.
5 κράζω.
6 χορτάζω.
7 πετάω.
‡ συνάχθητε-a.
8 συνάγω.
§ τὸ μέγα τȣ̃ Θεοῦ-a.
|| κλεῖν-a.
9 κρατέω.
** ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην,-f.
†† τε ϗ.
‡‡ τε καὶ-i.
10 δέω.
11 ver. 14. ch. 9. 16. Mat. 22. 7. Lu. 23. 11. Ac. 23. 10, 27.
12 σφραγίζω.
13 ποιέω.
§§ πλανᾷ-a.
|||| τὸν πόλεμον-i.
14 πιάζω.
*† ὁ μετ' αὐτȣ̃ ψευ.-a.
15 καθίζω.
16 δίδωμι.
17 πλανάω.
18 πελεκίζω.
19 λαμβάνω.
20 ζάω.
21 προσκυνέω.
*‡ τὸ θηρίον-a.
22 εἰμί.

*τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· καὶ
οὐκ ¹ἔλαβον τὸ χά-
ραγμα ἐπὶ τὸ μέτω-
πον ϸαὐτῶν,¹ καὶ ἐπὶ
τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ
³ἔζησαν, καὶ ⁵ἐβασί-
λευσαν μετὰ Χριστοῦ
‡χίλια ἔτη.
5 eΟἱ δὲ λοιποὶ τῶν
νεκρῶν οὐκ §⁶ἀνέζησαν
‖ἕως τελεσθῇ τὰ χίλια
ἔτη.¹ **Αὕτη ἡ ἀνάστα-
σις ἡ πρώτη.
6 Μακάριος καὶ ἅγιος
ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ
ἀναστάσει τῇ πρώτῃ·
ἐπὶ τούτων ὁ θάνατος
ὁ δεύτερος οὐκ ἔχει
ἐξουσίαν ἀλλ' ⁹ἔσονται
ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ ϗ τοῦ
Χριστοῦ, καὶ βασιλεύ-
σουσι ‖‖μετ' αὐτοῦ χί-
λια ἔτη.
7 Καὶ *†ὅταν τελεσθῇ
e τὰ † χίλια ἔτη, λυθή-
σεται ὁ Σατανᾶς ἐκ
τῆς φυλακῆς αὐτοῦ·
8 Καὶ ¹⁴ἐξελεύσεται
¹⁵πλανῆσαι τὰ ἔθνη
τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι
γωνίαις τῆς γῆς, τὸν
Γὼγ καὶ e τὸν¹ Μαγὼγ,
¹⁷συναγαγεῖν αὐτοὺς
εἰς *‡πόλεμον, ὧν ὁ
ἀριθμὸς *§ὡς ἡ ἄμμος
τῆς θαλάσσης.
9 Καὶ ¹⁸ἀνέβησαν ἐπὶ
τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ
†‡¹⁹ἐκύκλωσαν τὴν παρ-
εμβολὴν τῶν ἁγίων,
καὶ τὴν πόλιν τὴν ²⁰ἠ-
γαπημένην· καὶ ²¹κατέ-
βη πῦρ d ἀπὸ τοῦ Θεοῦ,¹
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατ-
έφαγεν²² αὐτούς·

A. D. 96.

* τὴν εἰκόνα-h.
1 λαμβάνω.
2 βάλλω.
† καὶ-e.
3 ζάω.
‡ τὰ-a. al. d.
4 βασανίζω.
5 βασιλεύω.
6 ἀναζάω, Ro. 14. 9.
§ ἔζησαν-a.
‖ ἄχρι-a.
** ὅτι αὕτη-n
†† αὐτὸν,-a.
7 φεύγω.
8 εὑρίσκω.
9 εἰμί.
10 ἵστημι.
‡‡ θρόνου-a.
§§ ἠνοίχθησαν-a.
11 ἀνοίγω.
‖‖ μετὰ ταῦτα-i.
12 κρίνω.
13 γράφω.
*† μετὰ τὰ-h.
14 ἐξέρχομαι
15 πλανάω, ch. 12. 9.
16 δίδωμι.
17 συνάγω.
*‡ τὸν πόλεμον,-i.
*§ αὐτῶν-e.
18 ἀναβαίνω
*‖ ὁ θάνατος ὁ δεύτερος ἐστί-a. alii ἐστιν ἡ λίμνη τοῦ πυρὸς.-f. i.
†‡ ἐκύκλευσαν-i.
19 κυκλόω.
20 ἀγαπάω.
†§ τῷ βιβλίῳ-h.
21 καταβαίνω
22 καταφάγω

10 Καὶ ὁ Διάβολος ὁ
πλανῶν αὐτοὺς ²ἐβλήθη
εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυ-
ρὸς καὶ θείου, ὅπου †τὸ
θηρίον καὶ ὁ ψευδοπρο-
φήτης· καὶ ⁴βασανι-
σθήσονται ἡμέρας καὶ
νυκτὸς e εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων.¹
11 Καὶ εἶδον θρόνον
λευκὸν μέγαν, καὶ τὸν
καθήμενον ἐπ' ††αὐτοῦ,
οὗ ἀπὸ προσώπου ⁷ἔφυ-
γεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός·
καὶ τόπος οὐχ ⁸εὑρέθη
αὐτοῖς·
12 Καὶ εἶδον τοὺς νε-
κροὺς, μικροὺς καὶ μεγά-
λους, ¹⁰ἑστῶτας ἐνώπιον
τοῦ ‡‡Θεοῦ, καὶ βιβλία
§§¹¹ἠνεῴχθησαν· καὶ
βιβλίον ἄλλο ¹¹ἠνεῴ-
χθη, ὅ ⁹ἐστι τῆς ζωῆς·
ϗ ¹²ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ
ἐκ τῶν ¹³γεγραμμένων
ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν.
13 Καὶ ¹⁶ἔδωκεν ἡ θά-
λασσα τοὺς ἐν αὐτῇ
νεκροὺς, καὶ ὁ θάνατος
καὶ ὁ ᾅδης ¹⁶ἔδωκαν
τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκροὺς·
καὶ ¹²ἐκρίθησαν ἕκα-
στος κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῶν.
14 Καὶ ὁ θάνατος καὶ
ὁ ᾅδης ²ἐβλήθησαν εἰς
τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς·
οὗτός *‖ἐστιν ⁹ὁ δεύτε-
ρος θάνατος.
15 Καὶ εἴ τις οὐχ ⁸εὑ-
ρέθη ἐν †§τῇ βίβλῳ
τῆς ζωῆς ¹³γεγραμμέ-
νος, ²ἐβλήθη εἰς τὴν
λίμνην τοῦ πυρός.

Κεφ. κα'.

ΚΑΙ εἶδον οὐρανὸν
καινὸν καὶ γῆν καινήν·
ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς
καὶ ἡ πρώτη γῆ* [1]παρ-
ῆλθε· καὶ ἡ θάλασσα
οὐκ [3]ἔστιν ἔτι.
2 Καὶ ‖ ἐγὼ Ἰωάν-
νης εἶδον τὴν πόλιν
τὴν ἁγίαν, Ἱερουσα-
λὴμ καινὴν, καταβαί-
νουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, [5]ἡτοι-
μασμένην ὡς νύμφην
[7]κεκοσμημένην τῷ ἀν-
δρὶ αὐτῆς.
3 Καὶ [8]ἤκουσα φω-
νῆς μεγάλης ἐκ τοῦ
§§ οὐρανοῦ, λεγούσης·
Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ
Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώ-
πων, καὶ σκηνώσει
μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ
*‡λαοὶ αὐτοῦ [3]ἔσονται,
καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς [3]ἔ-
σται μετ' αὐτῶν, [c]Θεὸς
αὐτῶν[l]
4 Καὶ [11] ἐξαλείψει [b]ὁ
Θεὸς[l] *§πᾶν δάκρυον
ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος
οὐκ [3]ἔσται ἔτι· οὔτε πέν-
θος οὔτε κραυγὴ, οὔτε πό-
νος οὐκ [3]ἔσται ἔτι· ὅτι
τὰ πρῶτα [13]ἀπῆλθον.
5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμε-
νος ἐπὶ †‡τοῦ θρόνου·
Ἰδοὺ, καινὰ πάντα ποιῶ.
Καὶ λέγει [c]μοι[l] [15]Γρά-
ψον· ὅτι οὗτοι οἱ λό-
γοι ἀληθινοὶ καὶ πι-
στοί †§[3]εἰσι.
6 Καὶ εἶπέ μοι· †‖
[17]Γέγονε. Ἐγώ εἰμι
τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ
ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.
Ἐγὼ τῷ διψῶντι [2]δώ-
σω [†]ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ
ὕδατος τῆς ζωῆς δω-
ρεάν.
7 Ὁ νικῶν ‡κληρονο-
μήσει §πάντα, καὶ [3]ἔ-
σομαι αὐτῷ Θεὸς, καὶ
αὐτὸς [3]ἔσται μοι [e]ὁ[l]
υἱός.
8 **Δειλοῖς [4] δὲ καὶ
††ἀπίστοις χ [5]ἐβδελυγ-
μένοις καὶ φονεῦσι καὶ
πόρνοις χ ‡‡φαρμακεῦ-
σι καὶ εἰδωλολάτραις,
καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι,
τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ
λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυ-
ρὶ καὶ θείῳ, ὅ [3]ἐστι
‖‖ δεύτερος θάνατος.
9 Καὶ [9]ἦλθε [l]πρός με[l]
εἷς *†τῶν ἑπτὰ ἀγγέ-
λων τῶν ἐχόντων τὰς
ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμού-
σας [d]τῶν[l] ἑπτὰ πλη-
γῶν τῶν ἐσχάτων· καὶ
ἐλάλησε [10] μετ' ἐμοῦ, λέ-
γων· Δεῦρο, [12]δείξω
σοι *‖τὴν νύμφην τοῦ
ἀρνίου τὴν γυναῖκα.
10 Καὶ [14]ἀπήνεγκέ με
ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος
μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ
[12]ἔδειξέ μοι τὴν πό-
λιν [b]τὴν μεγάλην,[l]
τὴν ἁγίαν Ἱερουσα
λὴμ, καταβαίνουσαν
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ
Θεοῦ·
11 Ἔχουσαν τὴν δό-
ξαν τοῦ Θεοῦ· [b]καὶ[l] ὁ
[16]φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος
λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς
λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλ-
λίζοντι·

A. D. 96.

* ἀπῆλθον-a. al. ἀπῆλθε.
1 παρέρχομαι.
2 δίδωμι.
† αὐτῷ ἐκ-i.
3 εἰμί. [τῷ-i.
‡ δώσω αὐ-
§ ταῦτα,-a.
‖ Vide App.
4 Mat. 8. 26.
** Τοῖς δὲ δειλοῖς-a.
†† ἀπίστοις χ ἁμαρτωλοῖς καὶ-i.
5 ἑτοιμάζω.
6 βδελύσσομαι.
7 κοσμέω.
‡‡ φαρμακοῖς-a.
8 ἀκούω.
§§ θρόνου,-n.
‖‖ ὁ θάνατος ὁ δεύτερος-a.
9 ἔρχομαι.
*† ἐκ τῶν-i.
*‡ λαὸς,-l.
10 λαλέω.
11 ἐξαλείφω.
12 δεικνύω.
*§ ἀπ' αὐτῶν-f.
*‖ τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου-h. al. τὴν νύμφην, τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου-i.
13 ἀπέρχομαι
14 ἀποφέρω.
†‡ τῷ θρόνῳ·
15 γράφω.[-a
†§ τοῦ Θεοῦ-f.
16 Phi. 2. 15.
†‖ γέγοναν. Ἐγὼ τὸ-h. alii Γέγονα τὸ-i.
17 γίνομαι.

12 * Ἔχουσάν τε τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλὸν, † ἔχουσαν πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα [1] ἐπιγεγραμμένα, ἅ [2] ἐστι § τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

13 ‖ Ἀπ' ἀνατολῆς, πυλῶνες τρεῖς· †† ἀπὸ βοῤῥᾶ, πυλῶνες τρεῖς· †† ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· †† ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς.

14 Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ §§ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ [4] εἶχε ‖‖ κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα [5] μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, [e] καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. |

16 Καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, ‡ τὸ μῆκος [7] αὐτῆς [b] τοσοῦτόν [2] ἐστιν | ὅσον [c] καὶ | τὸ [8] πλάτος· καὶ [5] ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ *‡ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· *§ τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος [e] καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς | ἴσα [2] ἐστί.

17 Καὶ [e5] ἐμέτρησε | τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων [e] πηχῶν, | †‡ μέτρον ἀνθρώπου, ὅ [2] ἐστιν ἀγγέλου.

A. D. 96.

- * ἔχουσα τεῖχος-a.
- † ἔχουσα-a.
- ‡ ὅμοιον-h.
- 1 ἐπιγραφω, Mar. 15. 26. Ac. 17. 23. He. 8. 10.
- 2 εἰμί.
- § ὀνόματα-f.
- 3 κοσμέω.
- ‖ Ἀπὸ ἀνατολῶν-a.
- ** καρχηδών-i.
- †† καὶ ἀπὸ-i. ter.
- ‡‡ σάρδιον-h
- §§ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα-a.
- 4 ἔχω.
- ‖‖ μέτρον-e.
- 5 μετρέω. [a-
- *† διαυγής.-
- *‡ σταδίους-a
- *§ δώδεκα-f.
- *‖ αὐτὴ γὰρ ἡ δόξα-i.
- †‡ al. σταδίων,-n.
- 6 φωτίζω, ch. 18. 1. 22. 5. Lu. 11. 36. Is. 60. 19.
- 7 Ep. 3. 18. Ge. 6. 15. Je. 52. 22.
- 8 Hab. 1. 6. 2 Mac. 12.16.
- 9 ver. 18. Job 28. 17.
- 10 ch. 1. 8. 4. 8. 11. 17. 15. 3. 16. 7,14. 19. 6,15. 2 Co. 6. 18. 2 Sa. 5. 10. Job 5. 17.

18 Καὶ [2] ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς, ἴασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, ‡ ὁμοία ὑάλῳ καθαρῷ.

19 [d] Καὶ | οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ [3] κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύτερος, σάπφειρος· ὁ τρίτος, ** χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος·

20 Ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος ‡‡ σάρδιος· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ ἔνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος.

21 Καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρῖται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων [2] ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως, χρυσίον καθαρὸν, ὡς [9] ὕαλος *† διαφανής.

22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ [10] παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς [2] ἐστι, καὶ τὸ ἀρνίον.

23 Καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν [b] ἐν | *‖ αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ [6] ἐφώτισεν αὐτὴν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον.

24 Καὶ * τὰ ἔθνη τῶν
σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ
αὐτῆς περιπατήσουσι· ϗ
οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
φέρουσι †τὴν δόξαν ᶜκαὶ
τὴν τιμὴν[1] ‡αὐτῶν εἰς
αὐτήν.
25 Καὶ οἱ πυλῶνες αὐ-
τῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν
ἡμέρας· νὺξ γὰρ οὐκ
²ἔσται ἐκεῖ.
26 Καὶ ⁴οἴσουσι τὴν δό-
ξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν
ἐθνῶν εἰς αὐτήν.§§
27 Καὶ οὐ μὴ ⁶εἰςέλθῃ
εἰς αὐτὴν πᾶν *†κοι-
νοῦν, ϗ *§ποιοῦν βδέ-
λυγμα, ϗ ψεῦδος· εἰ μὴ
οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ
βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ
ἀρνίου.

Κεφ. κβ΄.

ΚΑΙ ¹⁰ἔδειξέ μοι ᵇκα-
θαρὸν | ποταμὸν ὕδα-
τος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς
κρύσταλλον, ἐκπορευ-
όμενον ἐκ τοῦ θρόνου
τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ἀρ-
νίου.
2 Ἐν μέσῳ τῆς πλα-
τείας αὐτῆς, ϗ τοῦ πο-
ταμοῦ, ἐντεῦθεν †‖ καὶ
ἐντεῦθεν, ξύλον ζωῆς,
ποιοῦν καρποὺς δώδε-
κα, κατὰ μῆνα ᵇἕνα |
‡§ἕκαστον ἀποδιδοῦν
τὸν καρπὸν αὐτοῦ·
καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύ-
λου εἰς θεραπείαν τῶν
ἐθνῶν.
3 Καὶ πᾶν ‡‖καταναθε-
μα οὐκ ²ἔσται §‖ ἔτι·
καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ
καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ
²ἔςαι· ϗ οἱ δοῦλοι αὐ-
τοῦ λατρεύσουσιν αὐ-
τῷ.
4 Καὶ ³ὄψονται τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ, ϗ τὸ
ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν
μετώπων αὐτῶν.
5 Καὶ νὺξ οὐκ ²ἔσται
§ᶜἐκεῖ [1] ϗ ‖χρείαν οὐκ
ἔχουσι ** λύχνου καὶ
φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος
ὁ Θεὸς ††φωτίζει ‡‡αὐ-
τούς· καὶ βασιλεύσου-
σιν εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων.
6 Καὶ ‖‖εἶπέ μοι· Οὗ-
τοι οἱ λόγοι πιστοὶ ϗ
ἀληθινοί· καὶ Κύριος
ὁ Θεὸς τῶν *‡ἁγίων
προφητῶν ⁵ἀπέστειλε
τὸν ἄγγελον αὐτοῦ
¹⁰δεῖξαι τοῖς δούλοις
αὐτοῦ ἃ δεῖ ⁸γενέ-
σθαι ἐν τάχει.
7 *‖ Ἰδοὺ, ἔρχομαι τα-
χύ· μακάριος ὁ ⁷τηρῶν
τοὺς λόγους τῆς προφη-
τείας τοῦ βιβλίου τού-
του.
8 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης ὁ
†‡βλέπων ταῦτα καὶ
ἀκούων· ϗ ὅτε ¹¹ἤκουσα
†§ϗ ¹²ἔβλεψα, ¹³ἔπε-
σα προςκυνῆσαι ἔμπρο-
σθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγ-
γέλου τοῦ δεικνύοντός
μοι ταῦτα.
9 Καὶ λέγει μοι· Ὅρα
μή· σύνδουλός σου ᵇγάρ[1]
εἰμι, ϗ τῶν ἀδελφῶν
σου τῶν προφητῶν, ϗ
τῶν τηρούντων τοὺς
λόγους τοῦ βιβλίου
τούτου· τῷ Θεῷ προς-
κύνησον.

A. D. 96.

* περιπατή-
σουσι τὰ ἔ-
θνη διὰ τοῦ
φωτὸς αὐ-
τῆς. Καί-a.
2 εἰμί.
3 ὄπτομαι.
† αὐτῷ δόξαν
καὶ τιμὴν-n.
‡ τῶν ἐθνῶν
εἰς-n.
§ ἔτι-a.
‖ οὐ χρεία-a.
al. οὐχ ἕξου-
σι χρείαν-i.
4 φέρω.
** φωτὸς λύ-
χνου καὶ φω-
τὸς ἡλίου,-i.
alii λύχνου ϗ
φωτός,-n.
†† φωτιεῖ-a.
‡‡ ἐπ'-m.
§§ ἵνα εἰςέλ-
θωσι.-f
‖‖ λέγει-h.
5 ἀποςέλλω.
6 εἰςέρχομαι.
*† κοινόν-a.
*‡ πνευμά-
των τῶν
προφ.-a.
*§ ποιῶν-i.
7 Jno. 17. 12.
8 γίνομαι.
9 γράφω.
*‖ Καί-m.
†‡ ἀκούων ϗ
βλέπων
ταῦτα-a.
10 δεικνύω.
11 ἀκούω.
†§ καὶ ὅτε εἶ-
δον, ἔπεσα-i.
12 βλέπω.
13 πίπτω.
†‖ καὶ ἐκεῖ-
θεν-h.
‡§ Vide App.
‡‖ κατάθεμα-
§‖ ἐκεῖ-i. [a.

10 **Καὶ λέγει** μοι·
Μὴ [1]σφραγίσῃς τοὺς
λόγους τῆς προφητεί-
ας τοῦ βιβλίου τούτȣ·
† ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγὺς
[3]ἐστιν.
11 Ὁ ἀδικῶν, ἀδικη-
σάτω ἔτι· καὶ ὁ § ῥυ-
πῶν, ῥυπωσάτω ἔτι·
ϗ ὁ δίκαιος, ** δικαιω-
θήτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος,
ἁγιασθήτω ἔτι.
12 [b]Καὶ [1] ἰδοὺ, ἔρ-
χομαι ταχύ· καὶ ὁ
μισθός μου μετ' ἐμοῦ,
[5]ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς
τὸ ἔργον αὐτοῦ [d]ἔ-
σται. [1] §§
13 Ἐγώ [b]εἰμι [1] τὸ Α
καὶ τὸ Ω, *† ἀρχὴ ϗ
τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ
ἔσχατος.
14 Μακάριοι οἱ *§ ποι-
οῦντες τὰς ἐντολὰς αὐ-
τοῦ, ἵνα [3]ἔσται ἡ ἐξου-
σία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον
τῆς ζωῆς, ϗ τοῖς πυλῶ-
σιν [8]εἰςέλθωσιν εἰς τὴν
πόλιν.
15 Ἔξω [b]δὲ [1] οἱ κύνες
καὶ οἱ φαρμακοὶ ϗ οἱ
πόρνοι ϗ οἱ φονεῖς καὶ
οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ
πᾶς [c]ὁ [1] φιλῶν ϗ ποι-
ῶν ψεῦδος.
16 Ἐγὼ Ἰησȣ̃ς [9]ἔπεμ-
ψα τὸν ἄγγελόν μου
μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦ-
τα [d]ἐπὶ [1] §‖ ταῖς ἐκκλη-
σίαις. Ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα
ϗ τὸ γένος [b]τοῦ [1] Δα-
βὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμ-
πρὸς *καὶ ὀρθρινός.
17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ
ἡ νύμφη λέγȣσιν· ‡ Ἐλ-
θέ· [2] ϗ ὁ ἀκούων εἰ-
πάτω· ‡ [2]Ἐλθέ· καὶ
ὁ διψῶν ‖ [2]ἐλθέτω,
[b]ϗ [1] ὁ θέλων †† λαμβα-
νέτω τὸ ὕδωρ ζωῆς
δωρεάν.
18 ‡‡ Συμμαρτυροῦμαι
γὰρ παντὶ ἀκούοντι
τοὺς λόγους τῆς προ-
φητείας τοῦ βιβλίου
τούτου· ἐάν τις ‖‖ [6]ἐπι-
τιθῇ πρὸς ταῦτα, [6]ἐπι-
θήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐ-
τὸν τὰς πληγὰς τὰς
[7]γεγραμμένας ἐν *‡ βι-
βλίῳ τούτῳ·
19 Καὶ ἐάν τις *‖ ἀ-
φαιρῇ ἀπὸ τῶν λό-
γων †‡ βίβλου τῆς προ-
φητείας ταύτης, †§ ἀφ-
αιρήσει ὁ Θεὸς τὸ μέ-
ρος αὐτοῦ ἀπὸ †‡ βί-
βλου τῆς ζωῆς, ϗ ἐκ
τῆς πόλεως τῆς ἁγί-
ας, [b]ϗ [1] τῶν γεγραμ-
μένων ἐν *‡ βιβλίῳ
τούτῳ.
20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν
ταῦτα· ναὶ ἔρχομαι
‡§ ταχύ· ἀμήν. Ναὶ
ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.
21 Ἡ χάρις τȣ̃ Κυρίȣ
[b]ἡμῶν [1] ‡‖ Ἰησοῦ Χρι-
στȣ̃ μετὰ πάντων ‖* ὑ-
μῶν. Ἀμήν.

A. D. 96.

1 σφραγίζω.
* ὁ πρωϊνός-a.
† ὁ καιρός-a.
al. ὁ καιρὸς
γάρ-i.
‡ Ἔρχȣ-a.
2 ἔρχομαι.
3 εἰμί.
§ ῥυπαρὸς
ῥυπαρευθή-
τω-a.
‖ ἐρχέσθω,-a.
** δικαιοσύ-
νην ποιησά-
τω ἔτι·-a.
†† λαβέτω
ὕδωρ-a.
‡‡ Μαρτυρῶ
ἐγὼ παντὶ
τῷ-a.
5 ἀποδίδωμι.
§§ al. ἔστιν.
‖‖ ἐπιθῇ ἐπ'
αὐτὰ,-a.
6 ἐπιτίθημι.
7 γράφω.
*† ὁ πρῶτος ϗ
ὁ ἔσχατος,
ἡ ἀρχὴ καὶ
τὸ τέλος-a.
*‡ τῷ-e.
*§ πλύνοντες
τὰς στολὰς
αὐτῶν,-i.
*‖ ἀφέλῃ-a.
†‡ τȣ̃ βιβλίȣ-a
8 εἰςέρχομαι.
†§ ἀφελεῖ-a.
†‖ τȣ̃ ξύλου-a.
‡§ ταχύ. Ἀ-
μὴν, ἔρχȣ-a
9 πέμπω.
‡‖ al. τȣ̃ κυρίȣ
ἡμῶν I. X.-e
§‖ al. ἐν.
‖* Vide App.

ΤΟ

ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΤΕΛΟΣ.

Δόξα μόνῳ τῷ Θεῷ.

APPENDIX.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ.

c. 6. 5. *φιλῦσι στῆναι ἐν ταῖς συναγωγαῖς ϗ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατεῖων, ὅπως-n.*

— 13. *alii ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. alii ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.*

8 13. Καὶ *ὑποστρέψας ὁ ἑκατόνταρχος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, εὗρε τὸν παῖδα ὑγιαίνοντα.-f.*

15. 31. *τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντα-n. al. τοὺς ὄχλους θαυμάσαι τυφλοὺς βλέποντας.*

— — *κωφοὺς ἀκούοντας, ἀλάλους λαλοῦντας-n.*

16. 11. *εἶπον ὑμῖν·* Προσέχετε-*h. alii εἶπον ὑμῖν;* Προσέχετε *δὲ s. εἶπον ὑμῖν προσέχειν;* Προσέχετε *δὲ ·-i.*

20. 28. Ὑμεῖς *δὲ ζητεῖτε ἐκ μικροῦ αὐξῆσαι, καὶ ἐκ μείζονος ἔλαττον εἶναι.* Εἰσερχόμενοι *δὲ, καὶ παρακληθέντες δειπνῆσαι, μὴ ἀνακλίνεσθαι εἰς τοὺς ἐξέχοντας τόπους, μήποτε ἐνδοξότερός σου ἐπέλθῃ, καὶ προσελθὼν ὁ δειπνοκλήτωρ εἴπῃ σοι·* Ἔτι *κάτω χώρει· καὶ καταισχυνθήσῃ·* Ἐὰν *δὲ ἀναπέσῃς εἰς τὸν ἥττονα τόπον, καὶ ἐπέλθῃ σου ἥττων, ἐρεῖ σοι ὁ δειπνοκλήτωρ·* Σύναγε *ἔτι ἄνω· καὶ ἔσται σοι τοῦτο χρήσιμον.-f.*

22. 13. *Δήσαντες αὐτῦ πόδας ϗ χεῖρας, ἐκβάλετε εἰς.-h. alii* Ἄρατε *αὐτὸν ποδῶν ϗ χειρῶν, καὶ βάλετε αὐτὸν εἰς.*

25. 29. *Hic, vel vs. 30 post ὀδόντων·* Ταῦτα *λέγων ἐφώνει·* Ὁ *ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω-f.*

26. 60. Καὶ *οὐχ εὗρον, πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων.* Ὕστερον-*a.*

27. 28. *ἐνδύσαντες αὐτὸν, s. ἐνδύσαντες αὐτὸν ἱμάτιον πορφυροῦν-n.*

ΜΑΡΚΟΣ.

2. 21. *αἴρει ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλήρωμα (s. τὸ πλή*

ρωμα ἀπ' αὐτοῦ) τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ· *alii*, αἴρει τὸ πλήρωμα τὸ καινὸν ἀπὸ τȣ̃ παλαιοῦ-*n*.

3. 10. ἅψωνται. Καὶ ὅσοι εἶχον μάστιγας καὶ τὰ-*n*.

— 11. ἐθεώρουν, προςέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον, λέγοντες-*n*.

6. 33. *alii* ἐκεῖ, ϗ προῆλθον *s*. προςῆλθον αὐτούς· *alii* ἐκεῖ, ϗ συνῆλθον πρὸς αὐτόν.

— 43. κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, *s*. κλασμάτα δώδεκα κοφίνους πληρώματα-*n*.

7. 30. τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ (ὑπὸ) τὴν κλίνην, ϗ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.-*n*.

8. 2. ἡμέραι τρεῖς, προσμένουσί μοι, ϗ οὐκ-*a*. *alii* ἡμέραι τρεῖς εἰσιν, ἀπὸ πότε ὧδέ εἰσι, καὶ οὐκ.

11. 1. Ἱερουσαλὴμ ϗ εἰς Βηθανίαν, πρὸς-*i*. *alii* Ἱερουσαλὴμ, εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν ἀποςέλλει.

— 13. οὔπω γὰρ ἦν *alius* ἦν γὰρ *conj*. οὐ γὰρ ἦν.

— 32. Ἀλλ' εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβȣ̃ντο-*h*. *alii* Ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα.

12. 21. ϗ ὁ τρίτος ὡςαύτως· ϗ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν-*n*. *alii* καὶ ὡςαύτως ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν, *conject*. ϗ ὡςαύτως καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν.

— 22. Ἔσχατον πάντων ϗ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν-*i*. *alii* Καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.

13. 25. οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκπίπτοντες *s*. πίπτοντες-*n*.

16. 9. Ἀναστὰς *usque ad finem libri*-*c*. *alii*: Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλε δι' αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας.

ΛΟΥΚΑΣ.

1. 29. Ἡ δὲ διεταράχθη, καὶ-*h*. *alii* Ἡ δὲ ἰδȣ̃σα διεταράχθη, καὶ-*i*. Ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ-*a*.

— 50. εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν-*h*. *alii* εἰς γενεὰς ϗ γενεὰς-*i*.

— 55. ἡμῶν τῷ Ἀβραὰμ ϗ τῷ σπέρματι αὐτοῦ,) ἕως-*n*.

2. 14. Θεῷ· καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν *s*. Θεῷ ϗ ἐπὶ γῆς· εἰρήνη ἐν-*n*.

— 43. ἔγνωσαν οἱ γονεῖς

αὐτῦ.-i. Conj. οὐκ ἔγνωσαν. Νομίσαντες

3. 23. ἀρχόμενος ὡςεὶ ἐτῶν τριάκοντα· ὢν υἱὸς, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσὴφ, s. ἀρχόμενος εἶναι ὡς ἐτῶν τριάκοντα, ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ, s. ὡς ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὡς ἐνομίζετο εἶναι υἱὸς Ἰωσὴφ, s. ὡςεὶ ἐτῶν τριάκοντα, καὶ ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ-n.

— — ἀρχόμενος· ὢν, ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ, τοῦ s. ἀρχόμενος ὢν· ὡς ἐνομίζετο υἱὸς Ἰωσὴφ, τῦ s. ἀρχόμενος ὢν, ὡς ἐνομίζετο· υἱὸς Ἰωσὴφ, τοῦ-n.

6. 5. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ θεασάμενός τινα ἐργαζόμενον τῷ σαββάτῳ, εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, εἰ μὲν οἶδας τί ποιεῖς, μακάριος εἶ· εἰ δὲ μὴ οἶδας, ἐπικατάρατος καὶ παραβάτης εἶ τοῦ νόμου.-f.

7. 40. Ὁ δὲ φησι· Διδάσκαλε; Εἶπε· Δύο·-n. alii: Ὁ δέ· Διδάσκαλε εἰπέ. Φησί· Δύο· alii: Ὁ δέ φησι· Διδάσκαλε εἰπέ. Ὁ δὲ εἶπε· Δύο.

9. 10. εἰς τόπον ἔρημον Βηθσαϊδά-h. alii εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά-i. alii εἰς κώμην λεγομένην Βηθσαϊδά. alii εἰς τόπον ἔρημον.

11. 53. ἀποςομίζειν αὐτὸν-n. alii συμβάλλειν αὐτῷ.

— — περὶ πλείονων ἐνεδρεύοντες αὐτὸν θηρεῦσαί τι-n.

— 54. ἀφορμήν τινα λαβεῖν αὐτοῦ, ἵνα conj. ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ-e.

— — alii ἵνα εὕρωσι κατηγορῆσαι αὐτοῦ.

12. 1. Πολλῶν δὲ ὄχλων συμπεριεχόντων κύκλῳ,-n. alii Περιεςηκότων δὲ τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου.

17. 36. Δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παραληφθήσεται, ϗ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται-b.

20.30,31. Καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα,-i. alius Καὶ ὁ δεύτερος ϗ ὁ τρίτος ὡσαύτως οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν τέκνον,

23. 54. Καὶ θέντος αὐτῦ, ἐπέθηκε τῷ μνημείῳ λίθον, ὃν μόγις εἴκοσι ἐκύλιον. Ἦν δὲ ἡ ἡμέρα πρὸ σαββάτου. Κατηκολούθησαν δὲ-f.

24. 10. Ἰακώβου· καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτά-n.

24. 43. Καὶ (λαβὼν) τὰ ἐπίλοιπα (περισσεύμα-

τα) ἔδωκεν αὐτοῖς.-*f.*

ΙΩΑΝΝΗΣ.

1. 1. Conj. ἦν καὶ ὁ λόγος. Οὗτος ἦν. *alii* ἦν. Ὁ λόγος οὗτος ἦν ἐν
— 9. κόσμον, ἐν τῷ κόσμῳ ἦν· καὶ-*n.*
— 13. ὃς οὐκ . . . ἐγεννήθη.-*n.*
— 14. πλήρη-*n.*
—26,27. οἴδατε, ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ ἐγὼ οὐκ-*a.*
3. 6. ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματός ἐστι.-*f. alii* ὅτι Θεὸς πνεῦμά ἐστι. *alii* ὅτι Θεὸς πνεῦμά ἐστι, καὶ ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθη.-*f.*
5. 2. Ἱεροσολύμοις κολυμβήθρα,-*n. alii* Ἱεροσολύμοις προβατικὴ κολυμβήθρα, *alii* Ἱεροσ., ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, *alii* Ἱεροσ. ἐν τῇ προβ. κολ.
— 3. *alii* ἐκδεχ. *ad* κίνησιν.-*e. alii* Ἄγγελος *ad* νοσήματι-*e. alii* Ἄγγελος *ad* ὕδωρ.-*e. alii* ὁ οὖν πρῶτος *ad* νοσήματι.-*e. alii* μετὰ *ad* ὕδατος.-*e. alii* ᾧ δήποτε *ad* νοσήματι-*e.*
7.37,38. πινέτω ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή. Ποταμοὶ-*n. alii* πινέτω ὁ πιστ. εἰς ἐμέ. Καθὼς ε. ἡ γραφή· Ποταμοί.
8. 4. πειράζοντες·*f. alii* ἐκπειράζοντες αὐτὸν οἱ ἱερεῖς, ἵνα ἔχωσι κατηγορίαν αὐτοῦ-*f.*
8. 4. ταύτην εὕρομεν ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένην-*n.*
— 5. Μωσῆς δὲ ἐν τῷ νόμῳ ἐκέλευσε-*n.*
— — λιθάζειν *s.* λιθάζεσθαι·-*n.*
— — σὺ δὲ νῦν τί λέγεις περὶ αὐτῆς;-*n.*
— 6. εἶπον ἐκπειράζοντες-*n.*
— — κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ-*n.*
— — κατέγραφεν *s.* καταγέγραφεν-*n.*
— — προσποιούμενος.-*f. s.* μὴ προσποιούμενος.-*f.*
— 7. ἐπερωτῶντες, ἀναβλέψας (*s.* ἀνέκυψε καὶ) λέγει αὐτοῖς·-*n.*
— — πρῶτον λίθον ἐπ' αὐτὴν βαλλέτω-*n.*
— 8. κατακύψας, τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν.-*n.*
— — ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας.-*f.*
— 9. *alii* Ἕκαστος δὲ τῶν Ἰουδαίων.
— — εἷς καθ' εἷς (*s.* εἷς ἕκαστος αὐτῶν) ἀνεχώρησαν-*n.*
— — *alii* ὥστε πάντας ἐξελθεῖν·
— — *alii* μόνος-*e. alii* ὁ Ἰησοῦς-*e.*
— 10. Ἀναβλέψας οὖν ὁ Ἰησοῦς-*n.*
8. 10. *alii* εἶδεν αὐτὴν καὶ εἶπεν. *alii* πλὴν τῆς γυναικός-*e.*
— — *alii* ἐκεῖνοι *ad* σοῦ;-*e. alii* ἐκεῖνοι-*e.*
— 11. Κἀκείνη εἶπεν αὐτῷ-*n.*

8\. 11. Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐδὲ-n.
— 25. Τὴν ἀρχὴν, ὅτι ϗ λαλῶ ὑμῖν, πολλὰ ἔχω ....κρίνειν. Ἀλλ'-n. alii Τὴν ἀρχὴν ὅτι ϗ λαλῶ ὑμῖν;
— 58. καὶ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο, καὶ παρῆγεν οὕτως.-n.
12\. 7. ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφ. μυ τηρήσῃ αὐτό.-n.
13\. 2. ἵνα παραδῷ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,-h.
— 10. εἰ μὴ τοὺς πόδας-n. alii τὴν κεφαλὴν νίψασθαι, εἰ μὴ τοὺς πόδας μόνον· ἔστι γὰρ καθαρὸς
— 24. καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰπὲ, τίς ἐστι περὶ οὗ-n.
17\. 6. ἀνθρώποις· οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου, σοὶ ἦσαν, alii ἀνθρώποις· οὓς δέδωκάς μοι, ἐκ τοῦ κόσμυ ἦσαν-n.
18\. 13. Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.-f.
19\. 28. τετέλεσται ἵνα-a. alii τετελείωται, ἵνα alii τετέλεσται τὰ περὶ αὐτοῦ, ἵνα-n.
— 29. conj. ὑσσώπον περιθέντες. alii conj. ὑσσωτῷ, s. ὑσσωδίω περιθ. alii conj. ὑσσῷ, s. ξυστῷ προπεριθ.

ΠΡΑΞΕΙΣ.

1\. 2. ἀποστόλοις, διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο,-a.
— 4. ἠκούσατε, φησὶν, διὰ τοῦ ϛόματός μου.-n.
— 5. ἡμέρας, ἕως τῆς πεντηκοστῆς. Οἱ-n.
2\. 36. ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριϛὸν ὁ Θεὸς-a.
4\. 25. Ὁ διὰ πνεύματος ἁγίου, διὰ στόματος τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυῒδ, παιδός σου, alii Ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου ϛόματος Δαυῒδ, παιδός σου,-n.
5\. 15. καὶ ῥυσθῶσιν ἀπὸ πάσης ἀσθενείας, ἧς εἶχον-f. alii ἀπηλλάσσοντο γὰρ ἀπὸ πάσης ἀσθενείας, ὡς εἶχεν ἕκαστος αὐτῶν.-f.
— 36. προσεκλίθη-h. al. προσεκλήθη, al. προσετέθη-n.
— 38. μὴ μιάναντες (s. μολύνοντες) τὰς χεῖρας ὑμῶν.-f.
8\. 37. Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ἐὰν πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, σωθήσῃ. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πιστεύω εἰς τὸν Χριϛὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ.-n.
10\. 6. ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.-n.
— 25. Προσεγγίζοντος δὲ τοῦ Πέτρου εἰς τὴν Και-

σάφειαν, προδραμὼν εἷς τῶν δούλων διεσάφησεν, παραγεγονέναι αὐτόν. Ὁ δὲ Κορνήλιος ἐκπηδήσας καὶ συναντήσας αὐτῷ, πεσὼν πρὸς τοὺς πόδας προσεκύνησεν αὐτόν.-n.

11. 2. Ὁ μὲν οὖν Πέτρος διὰ ἱκανοῦ χρόνȣ ἠθέλησε πορευθῆναι εἰς Ἱεροσόλυμα· ϗ προσφωνήσας τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπιστηρίξας αὐτοὺς, πολὺν λόγον ποιούμενος, διὰ τῶν χωρῶν διδάσκων αὐτούς· ὃς καὶ κατήντησεν αὐτοῖς, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὴν χάριν τȣ̃ Θεȣ̃. Οἱ δὲ ἐκ περιτομῆς ἀδελφοὶ διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν λέγοντες·-n.

— 28. Ἦν δὲ πολλὴ ἀγαλλίασας. Συνεστραμμένων δὲ ἡμῶν, ἔφη εἷς ἐξ-n.

12. 25. εἰς Ἱερȣσαλὴμ,-n.alii ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, alii ἐξ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἀντιόχειαν,

13. 6. Βαριησȣ̃ν, s. Βαριησȣ̃, s. Βαριησουὰν, s. Βαρσοῦμα,-n. alii ὃ μεθερμηνεύεται Ἐλύμας s. ἕτοιμος,-f.

— 19. αὐτῶν, ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκε-i. alii αὐτῶν· καὶ ἕως ἔτεσι τετράκ. καὶ πεντήκ. ἔδωκε-n.

13. 23. σωτηρίαν, προκηρύξαντος. alii σωτηρίαν Ἰησοῦν, προκηρῦξ. al. σωτῆρα, προκηρύξ-n.

— 41. ὅτι ὁ Θεὸς ϛαυρȣ̃ται καὶ ἀποθνήσκει-f.

— 44. Ἐγένετο δὲ καθ᾽ ὅλης τῆς πόλεως (s. κατὰ πᾶσαν πόλιν) διελθεῖν (s. φημισθῆναι) τὸν λόγον (s. λόγον τȣ̃ Θεοῦ.)-f.

14. 10. Σοὶ λέγω ἐν τῷ ὀνόματι τȣ̃ κυρίου Ἰησȣ̃ Χριστοῦ,-f.

— — ἥλατο,-a.alii ἥλλατο, alii παραχρῆμα ἐξήλλατο,al. εὐθέως παραχρῆμα ἀνήλατο,-n.

— 19. ϗ διαλεγομένων αὐτῶν παῤῥησίᾳ, ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἀποστῆναι αὐτῶν, λέγοντες· ὅτι οὐδὲν ἀληθὲς λέγουσιν, ἀλλὰ πάντα ψεύδονται.-f.

15. 2. ἔλεγεν γὰρ ὁ Παῦλος, μένειν οὕτως καθὼς ἐπίστευσαν, διϊσχυριζόμενος. Οἱ δὲ ἐληλυθότες ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ παρήγγειλαν αὐτοῖς, τῷ Παύλῳ ϗ τῷ Βαρνάβᾳ καί τισιν ἄλλοις, ἀναβαίνειν πρὸς τοὺς ἀποϛ. καὶ πρεσβυτ. εἰς Ἱερουσ. ὅπως κριθῶσιν ἐπ᾽ αὐτοῖς περὶ-n.

— 12. Συγκατατεθεμένων δὲ τῶν πρεσβυτέρων τοῖς ὑπὸ τοῦ Πέτρου εἰρημένοις, ἐσίγησεν ἅπαν-n.

15.17,18. ταῦτα γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος. Διὸ-a. al. ταῦτα. Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Διὸ alii ταῦτα. Γνωστὸν ἀπ' αἰ. τῷ κυρίῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Διὸ alii ταῦτα πάντα, ἅ ἐστι γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος αὐτῷ. Διὸ-n.

— 20. καὶ ὅσα μὴ θέλωσιν ἑαυτοῖς γίνεσθαι, ἑτέροις μὴ ποιεῖν-f.

16. 10. Διεγερθεὶς οὖν διηγήσατο τὸ ὅραμα ἡμῖν, καὶ ἐνοήσαμεν, ὅτι προσκέκληται-n.

— 35. συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ ἀναμνησθέντες τὸν σεισμὸν τὸν γεγονότα, ἐφοβήθησαν καὶ ἀπέστειλαν τοὺς-n.

— 38. τὰ ῥηθέντα πρὸς τοὺς στρατηγούς. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, ἐφοβήθησαν· καὶ παραγενόμενοι μετὰ φίλων πολλῶν εἰς τὴν φυλακὴν, παρεκάλεσαν αὐτοὺς ἐξελθεῖν, εἰπόντες· Ἠγνοήσαμεν τὰ καθ' ὑμᾶς, ὅτι ἐστε ἄνδρες δίκαιοι. Καὶ ἐξαγαγόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς λέγοντες· ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ἐξέλθατε, μήποτε πάλιν συνστραφῶσιν ἡμῖν ἐπικράζοντες καθ' ὑμῶν. Ἐξελθόντες δὲ-n.

17. 5. Προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τῶν,-a. alii transp. ἀπειθοῦντες. alii habent ἀπειθήσαντες s. συστρέψαντες.

— 15. παρῆλθε δὲ τὴν Θεσσαλίαν· ἐκωλύθη γὰρ εἰς αὐτοὺς κηρύξαι τὸν λόγον-f.

— 31. Ἰησοῦ ᾧ ὥρισε πίστιν παρασχεῖν s. παρέσχειν-n.

18. 21. ἀποταξάμενος καὶ εἰπών· Πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος· ἀνήχθη-i.

— 27. Ἐν δὲ τῇ Ἐφέσῳ ἐπιδημοῦντές τινες Κορίνθιοι καὶ ἀκούσαντες αὐτοῦ, παρεκάλουν διελθεῖν σὺν αὐτοῖς εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν. Συγκατανεύσαντος δὲ αὐτοῦ, οἱ Ἐφέσιοι ἔγραψαν τοῖς ἐν Κορίνθῳ μαθηταῖς, ὅπως ἀποδέξωνται τὸν ἄνδρα· ὃς ἐπιδημήσας εἰς τὴν Ἀχαΐαν, πολὺ συνεβάλλετο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. Εὐτόνως-n.

19. 1. Θέλοντος δὲ τοῦ Παύλου κατὰ τὴν ἰδίαν βουλὴν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα, ὑποστρέφειν εἰς τὴν Ἀσίαν. Διελθὼν δὲ τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἔρχεται εἰς Ἔφεσον-n.

— 27. λογισθήσεται, μέλλει τε καὶ καθαιρεῖσθαι-n.

alii λογισθῆναι μέλλει, καθαιρ. τε

20. 24. οὐδένα λόγον ποιοῦμαι τῆς ψυχῆς μου, ὡς-n. alii οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς

— 28. κυρίου-l. alii κυρίου καὶ Θεοῦ, s. Θεοῦ καὶ κυρίου, s. κυρίου Θεοῦ, alii Χριστοῦ, s. σωτῆρος,

21. 6. ἠσπασάμεθα (s. ἀπησπασάμεθα s. ἀπησπάσμεθα) ἀλλήλους ☧ ἀνέβημεν-n. Conj. ἀπεσπάσμεθα ἀλλήλων καὶ ἐπέβημεν

— 16. ἡμᾶς πρὸς οὓς ξενισθῶμεν· καὶ παραγενόμενοι εἴς τινα κώμην, ἐγενόμεθα παρὰ Νάσωνι-n.

— 22. Πάντως ἀκούσονται ὅτι ἐλήλυθας.-i.

— 25. οὐδὲν ἔχουσι λέγειν πρός σε, ἡμεῖς γὰρ ἐπεστ.-n.

23. 9. τινες τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων,-i. alii τινες τῶν Φαρισαίων, alii γραμματεῖς τοῦ μ. τ. Φαρισαίων,

— 30. ἐπιβουλῆς, ἐξαυτῆς ἔπεμψα-n. alii ἐπιβ. ἔσεσθαι, ἐξαυτῆς ἔπεμψα alii εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι (s. μέλλειν ἔσεσθαι) ἐξ αὐτῶν, ἔπεμψα

24. 7. βίᾳ πολλῇ ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀφείλετο ☧ πρός σε ἀπέστειλε,-n.

26. 14. φωνὴν λαλοῦσαν πρός με τῇ Ἑβραΐδι-i. alii φωνὴν λέγουσαν πρός με τῇ Ἑβρ.-n.

— 26. οὐ πείθομαι· οὐδὲ γὰρ-n. alii πείθομαι οὐδέν· οὐ γὰρ

ΠΡΟΣ ῬΩΜΑΙΟΥΣ.

1. 29. πορνείᾳ, πλ.-n. alii trans. alii ἀκαθαρσία, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ.

3. 2. Πρῶτοι μὲν γὰρ ἐπιστεύθησαν-n. alii Πρῶτον γὰρ ἐπιστ. alii Πρῶτον μὲν, ὅτι ἐπιστ.-i.

— 9. Τί οὖν προεχόμεθα; Οὐ παν. προητ.-n. alii Τί οὖν προκατέχομεν περισσόν; ᾐτιασάμεθα

4. 1. εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν πατέρα (προπάτορα-h.) ἡμῶν κατὰ-h.

5. 6. ἀσθενῶν, ἔτι κατὰ καιρὸν ὑπὲρ-n. alii ἀσθενῶν (ἔτι) κατὰ καιρὸν, ὑπὲρ

6. 12. ὑπακούειν αὐτῇ· μηδὲ-n. alii ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ (s. αὐτῆς·) μηδὲ· alii ὑπακούειν· μηδὲ-n.

8. 23. ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν ἀπ. τοῦ πν. ἔχοντες, αὐτοὶ (s. καὶ αὐτοὶ, s. ἡμεῖς αὐτοὶ)-n. alii ἡμεῖς, οἱ τὴν ἀπ. τοῦ πν. ἔχοντες, αὐτοὶ

alii ἡμεῖς (s. ἡμεῖς αὐτοὶ) τὴν ἀπ. τ. πν. ἔχοντες, ἡμεῖς αὐτοὶ alii αὐτοὶ τὴν ἀπ. τ. πν. ἔχοντες, ϗ αὐτοὶ (s. καὶ ἡμεῖς) alii αὐτοὶ τὴν ἀπαρ. τοῦ πν. ἔχοντες ἡμεῖς, ϗ αὐτοὶ, alii αὐτοὶ, τὴν ἀπ. τ. πν. ἔχοντες,

9. 5. κατὰ σάρκα. Ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς ε. τ. αἰ.-n.al. κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων. Θεὸς εὐλογητὸς ε. τ. αἰ. alii κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεός· εὐλογητὸς ε. τ. αἰ. al. κατὰ σάρκα. Ὁ ὢν ἐπὶ πάντων, Θεός· εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰ.

10. 5. ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτῇ.-n.

11. 6. alii εἰ δὲ ἐξ ... χάρις·-e. alii ἐπεὶ τ. ἔ. οὐ. ε. ἔργον-e. alii εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι χάρις· ἐπεὶ τ. ἔ. οὐ ἐστὶ χάρις.

12. 17. ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ s. οὐ μόνον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ-f.

13. 1. Πάσαις ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτάσσεσθε.-n.

16. 21. καὶ αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.-f.

— 27. Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης, τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρίαις ἐκκλησίας.-f.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

2. 4. ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ'-a. alii ἐν πειθοῖ σοφίας, ἀλλ'-h. alii conj. ἐν πειθοῖ ϗ s. ἐν πειστοῖς s. ἐν πιθανοῖς (ἀνθρωπίνης) σοφίας λόγοις, ἀλλ'

7. 29. συνεσταλμένος τὸ λοιπόν ἐστιν· ἵνα-a. alii συνεσταλμένος ἐστί· τὸ λοιπὸν, ἵνα (s. τὸ λοιπόν ἐστιν ἵνα)-n.

— 33, 34. τῇ γυναικί. Καὶ μεμέρισται ϗ ἡ γυνή. Ἡ ἄγαμος (s. Ἡ παρθένος s. Καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος) μεριμνᾷ-h. alii τῇ γυναικί, ϗ μεμέρισται. Καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ-i.

8. 6. ϗ ἓν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ.-f.

9. 1. Οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος;-l.

— 10. conj. ἐπ' ἐλπίδι, ὁ ἀροτριῶν· ϗ ὁ ἀλοῶν, ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν.

12. 13. ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.-i. alii ἓν s. εἰς ἓν πόμα ἐποτίσθημεν.al. εἰς ἓν πνεῦμα ἐφωτίσθημεν. alii ἓν σῶμά ἐσμεν.

15. 51. Πάντες μὲν (s. μὲν οὖν) κοιμηθησόμεθα· οὐ πάντες δὲ-i. alii Πάντες (s. Οἱ πάντες) μὲν κοιμ., πάντες (s. οἱ πάντες) δὲ al. Οἱ

πάντες μ. οὐ κοιμ., ὁ πάντες δὲ alii Πάντες μὲν ἀναςησόμεθα, οὐ πάντες δὲ

16. 24. *In Millii editione*, Πρὸς Κορινθίυς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ ϗ Φυρτουνάτου, καὶ Ἀχαϊκῦ, ϗ Τιμοθέου.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

1. 6. εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως, τῆς ἐνεργυμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων, ὧν ϗ ἡμεῖς πάσχομεν· (καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν·)-a. al. τῆς ἐνερ. ἐν ὑπομ. τῶν αὐτῶν παθημ. ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· ϗ ἡ ἐλπὶς ἡμ. βεβ. ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα ὑπὲρ τῆς ὑ. παρακλ. καὶ σωτηρίας· εἰδότες-i.

7. 13. παρακεκλήμεθα· ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ὑμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν-n.

9. 10. σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν, χορηγήσει ϗ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν, ϗ αὐξήσει τὰ γενήματα-a.

11. 6. φανερώσαντες s. φανερώσαντες ἑαυτοὺς al. φανερωθεὶς-n.

13. 13. *In Millii editione*, Πρὸς Κορινθίυς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας, διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

4. 7. Θεῦ.-n. al. διὰ Θεῦ. s. διὰ Θεόν, al. διὰ Χριςῦ, al. μὲν Θεῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ.

— 21. ἀναγινώσκετε;-n.

— 25. τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐςὶν-i. al. τὸ δὲ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν al. conj. τῇ δὲ Ἄγαρ συςοιχεῖ νῦν Ἱερουσαλὴμ,

— 31. ἐλευθέρας, τῇ ἐλευθερίᾳ, ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσε. Στήκετε οὖν ϗ-h. alii ἐλευθέρας. Ἡ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσε, στήκετε, ϗ-i. ἐλευθέρας. Τῇ ἐλευθερίᾳ, ᾗ ἡμᾶς Χριςὸς ἠλευθέρωσε, ςήκετε, καὶ-a

6. 18. *In editione Milliana*, Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

3. 2. τοῦ Θεοῦ τῆς χάριτος τῆς-n. alii τῆς χάριτος αὐτοῦ τῆς alii τῆς χάριτος τῆς

— 12. προςαγωγὴν εἰς τὴν παῤῥησίαν ἐν πεποιθήσει,-n. al. προςαγ. ϗ τὴν παῤῥησ. ἐν τῷ ἐλευθερωθῆναι,

4. 28. ταῖς χερσὶ (s. ἰδίαις

χερσὶ s. χερσὶν αὐτῦ), τὸ ἀγαθὸν ἵνα-n. alii ταῖς χερσὶ-e. alii τὸ ἀγαθὸν-e. al. conj. τὸν ἄρτον ταῖς χερσὶν, ἵνα

6. 6. Θεοῦ· ἐκ ψυχῆς μετ' εὐνοίας δουλεύοντες,-n. al. Θεοῦ ἐκ ψυχῆς μετ' εὐνοίας· δυλεύοντες

— 24. *In Millii editione*, Πρὸς Ἐφεσίυς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

3. 9. δικαιοσύνην· ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ-n.

— 16. κανόνι-e. al. τὸ αὐτὸ φρονεῖν-e. vel transp.

4. 23. *In editione Milliana*, Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

1. 21. τῆς διανοίας ὑμῶν s. τῆς διανοίας αὐτῦ-n.

2. 2. ἐν Χριστῷ· s. ὅ ἐστι Χριστός· s. πατρὸς τοῦ Χριστοῦ·-n. alii aliter.

— 13. συνεζωοποίησεν ὑμᾶς (s. ἡμᾶς) σὺν-i.

— 18. ἑωράκαμεν ἐμβατεύειν,-n. alii conj. ἑώρα κενεμβατεύειν,

3. 16. πλουσίως· ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες, ⁊ νουθετ.-a.

4. 18. *In Millii editione*, Πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικῦ καὶ Ὀνησίμου.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

3. 2. ⁊ συνεργὸν τῦ Θεοῦ ἐν-a. alii ⁊ διάκονον τῦ Θεοῦ ἐν-n.

5. 28. *In Millii editione*, Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

3. 18. *In editione Milliana*, Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

1. 4. οἰκοδομὴν-h. alii οἰκοδομίαν.

— 9. πατρολῴαις ⁊ μητρολῴαις,-n. al. πατραλοίαις ⁊ μητραλοίαις.

2. 15. σωφροσύνης· πιστὸς ὁ λόγος.-n.

3. 2. νηφάλιον,-a. alii νηφάλαιον.

— 15. ζῶντος· (ςῦλος...μυςήριον·) ὃς ἐφαν.-n. ζῶντος. Στῦλος καὶ ἑδρ. τῆς ἀληθείας ⁊ ὁμολ.-a.

4. 3. conj. ἀντέχεσθαι alii ἀπεχόντων

6. 21. *In Millii editione*, Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαο-

δικείας, *ἥτις ἐστὶ μητρόπολις* Φρυγίας *τῆς* Πακατιανῆς.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

4. 19. *Λέκτραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ*, ϗ *Σεμαῖαν καὶ Ζήνωνα τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ.-f.*

— 22. *In Millii editione*, Πρὸς Τιμόθεον *δευτέρα τῆς* Ἐφεσίων *ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ* Ῥώμης, *ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη* Παῦλος *τῷ* Καίσαρι Νέρωνι.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

3. 15. *In Millii editione*, Πρὸς Τίτον *τῆς* Κρητῶν *ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ* Νικοπόλεως *τῆς* Μακεδονίας.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

25. *In editione Milliana*, Πρὸς Φιλήμονα *ἐγράφη ἀπὸ* Ῥώμης *διὰ* Ὀνησίμȣ *οἰκέτου.*

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

3. 9. *ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ, καὶ-i.*

— 17. *ἁμαρτήσασιν;-a. al. ἀπειθήσασιν;-n.*

4. 2. *συγκεκερασμένους s. συγκεκραμένους-i.*

4. 2. *τῶν ἀκουσάντων.-n alii τοῖς ἀκȣσθεῖσι.*

11. 24. Πίϛει *μέγας γενόμενος* Μωϋσῆς, *ἀνεῖλεν τὸν* Αἰγύπτιον, *κατανοῶν τὴν ταπείνωσιν τῶν ἀδελφῶν αὐτȣ.-f.*

13. 25. *In Millii editione*, Πρὸς Ἑβραίȣς *ἐγράφη ἀπὸ τῆς* Ἰταλίας *διὰ* Τιμοθέου.

ΕΠΙΣΤ. ΙΑΚΩΒΟΥ.

4. 5. *λέγει;* Πρὸς *φθόνον ἐπιποθεῖ-a. alii λέγει πρὸς φθόνον;* (ȣ. *φθόνον·*) Ἐπιποθεῖ *ȣ.* Ἐπιποθεῖ *δὲ ȣ. ὅτι ἐπιποθεῖ-n.*

5. 3. *ὑμῶν· ὡς πῦρ ἐθησαυρίσατε-n. al. ὑμῶν ὡς πῦρ, ὃ ἐθησ. al. ὑμῶν ὁ ἰός· ὡς πῦρ ἐθησ.*

— 20. *In editione Milliana*, Ἰακώβου *ἐπιστολὴ ἐγράφη ἐν στίχοις σμβʹ.*

ΕΠΙΣΤ. ΠΕΤΡΟΥ Α.

5. 14. *In Millii editione*, Πέτρȣ *ἐπιϛολὴ καθολικὴ πρώτη ἐγράφη ἐν στίχοις σλϛʹ.*

ΕΠΙΣΤ. ΠΕΤΡΟΥ Β.

1. 5. *αὐτοὶ δὲ-n. al. conj. αὐτοὶ δὲ τούτῳ*

3. 18. *In Millii editione*, Πέτρου *ἐπιϛολὴ καθολικὴ δευτέρα στίχων ρζʹ.*

ΕΠΙΣΤ. ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

5. 21. *In editione Milliana*, Ἰωάννȣ ἐπιϛολὴ καθολικὴ πρώτη ἐγράφη ἐν ϛίχοις σογ΄.

ΕΠΙΣΤ. ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

13. *In Millii editione*, Ἰωάννȣ ἐπιϛολὴ δευτέρα ἐγράφη ἐν στίχοις λ΄.

ΕΠΙΣΤ. ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

15. *In Millii editione*, Ἰωάννȣ ἐπιϛολὴ καθολικὴ τρίτη στίχων λβ΄.

ΕΠΙΣΤ. ΙΟΥΔΑ.

6. ἄλύτοις ὑπὸ ζόφον ἀγρίων ἀγγέλων τετήρηκεν·-*n*.

22, 23. Καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένȣς· οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες· οὓς δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ, μισȣ̃ντες-*h*. *al*. Καὶ ὃς μὲν ἐκ πυρὸς ἁρπάζετε, διακρινομένους δὲ, ἐλεεῖτε, μισοῦντες-*i*.

25. *In editione Milliana*, Ἐπιϛολὴ Ἰούδα καθολικὴ στίχων οα΄.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ.

2. 3. ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάϛασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασας. (4) Ἀλλ'-*a*.

13. 10. Εἴ τις (εἰς) αἰχμαλωσίαν ἀπάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει·-*i*. *al*. Εἴ τις ἔχει αἰχμαλωσίαν, ὑπάγει·-*n*.

21. 2. Καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνȣσαν ἐκ τȣ̃ ȣ̓ρανοῦ, ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἡτοιμασμένην-*a*.

22. 2. ἀποδιδοὺς ἕκαϛος *s*. ἕκαϛον-*h*. *al*. ἀποδιδοὺς ἑκάστῳ-*i*.

— 21. τῶν ἁγίων-*a*. *al*. ὑμῶν *s*. τῶν ἁγίων-*d*.

ΤΕΛΟΣ.